Uhokri Gahegbetawni Nukune

O Novo Testamento e Salmos na língua Palikur

Wycliffe

Uhokri Gahegbetawni Nukune akak Sawmus
Novo Testamento e Salmos na Língua Palikur
© 2018 Wycliffe Bible Translators, Inc.
Todos os direitos reservados

Este livro contém a versão atualizada do Novo Testamento Palikur
previamente publicada em 1982 sobre o nome de “Uhokri Gannasan”

Publicado pela
Sociedade Bíblica do Brasil
Av. Ceci, 706 – Tamboré
Barueri, SP – CEP 06460-120
Cx. Postal 330 – CEP 06453-970
www.sbb.org.br – 0800-7278888
Todos os direitos reservados.

Diagramação e projeto gráfico da capa:
Sociedade Bíblica do Brasil

https://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/4.0/deed.pt_BR

ISBN 7899938407295
PALIKUR360 – 1500 exemplares – 2018
Impresso no Brasil

KAGTAVIYENE AWETRI

UHOKRI GAHEGBETAWNI NUKUNE (27 akebi kagta)

Inetit Gidahan Jesus

Kagta ariw	Amatkuhka	Abekhebdihka	Avan
Matews	Mt	28	3
Markus	Mk	16	72
Luwkas	Lk	24	114
Joawh	Jo	21	183

Inetit Gidahankis Jesus Gihiyegavu

Kagta ariw	Amatkuhka	Abekhebdihka	Avan
Attus	At	28	234

Inetit Gidahan Jesus Gihiyakemni

Kagta ariw	Amatkuhka	Abekhebdihka	Avan
Romanus	Ro	16	299
1 Koríntyus	1Ko	16	331
2 Koríntyus	2Ko	13	361
Gallatas	Gal	6	380
Efesyus	Ef	6	392
Filipenses	Fil	4	402
Kolosenses	Kol	4	409
1 Tesalonisenses	1Tes	5	416
2 Tesalonisenses	2Tes	3	422
1 Timotyu	1Tim	6	426
2 Timotyu	2Tim	4	435
Titu	Tit	3	441
Filemoh	Fm	1	445
Ebrews	Eb	13	447
Tiyagu	Tiy	5	471
1 Pedru	1Ped	5	478
2 Pedru	2Ped	3	487
1 Joawh	1Jo	5	492
2 Joawh	2Jo	1	500
3 Joawh	3Jo	1	501
Judas	Jud	1	502

Inetit Adahan Ku Pariye Nehmnikuhpiye

Kagta ariw	Amatkuhka	Abekhebdihka	Avan
Apokalipsi	Ap	22	505

Sawmus	Sa	150	541

O Novo Testamento e Salmos na língua Palikur do Brasil; © 2018, Wycliffe Bible Translators, Inc.

O Novo Testamento e Salmos na língua Palikur do Brasil; © 2018, Wycliffe Bible Translators, Inc.

UHOKRI GAHEGBETAWNI NUKUNE

O Novo Testamento e Salmos na língua Palikur do Brasil; © 2018, Wycliffe Bible Translators, Inc.

O Novo Testamento e Salmos na língua Palikur do Brasil; © 2018, Wycliffe Bible Translators, Inc.

MATEWS

Inin kagta awahkiska gavit Jesus giwatni amekene Matews. Pitatye ig ahiwkevutne karukri gidahan ikivarat romanyene. Inin gikagtan tamaka ewka giwen Kiyavwiye Jesus (50-75 d.C). In akka wotwiy ku samah Kiyavwiye Jesus giwewni ay amadga inin. In akka wotwiy ku Kiyavwiye Jesus ig tuwatasewne hiyeg heneme ig ka gikiytanisima, ignewa ukivarawiy.

Jesus Cristo gihawkrivwi
Lk 3.23-38

1 **1** Ay giwkis Kiyavwiye Jesus Cristo gihawkrivwi. Ig Kiyavwiye Jesus ig amekene Davi gihiwhi, igme amekene Davi ig amekene Abraawh gihiwhi.

2 Igme amekene Abraawh gikamkayh amekene Izaki, igme amekene Izaki gikamkayh amekene Jakó, igme amekene Jakó gikamkayh amekene Judá gikakkis gisamwivwi.

3 Igme amekene Judá gikamkayh amekene Peres gikak amekene Zera, ginagkis guw Tamar. Igme amekene Peres gikamkayh amekene Esroh, igme amekene Esroh gikamkayh amekene Arawh.

4 Igme amekene Arawh gikamkayh amekene Aminadabi, igme amekene Aminadabi gikamkayh amekene Nasoh, igme amekene Nasoh gikamkayh amekene Sawmuh.

5 Igme amekene Sawmuh gikamkayh amekene Boaz, ginag guw Rabi. Igme amekene Boaz gikamkayh amekene Obedi, ginag guw Ruti. Igme amekene Obedi gikamkayh amekene Jessé.

6 Igme amekene Jessé gikamkayh ikivarat amekene Davi. Igme amekene Davi gikamkayh amekene Salomão ku pariye gukak gixiwhan amekene Uriyas gihayo.

7 Igme amekene Salomão gikamkayh amekene Roboawh, igme amekene Roboawh gikamkayh amekene Abiyas, igme amekene Abiyas gikamkayh amekene Asa.

8 Igme amekene Asa gikamkayh amekene Josafá, igme amekene Josafá gikamkayh amekene Jorawh, igme amekene Jorawh gikamkayh amekene Uziyas.

9 Igme amekene Uziyas gikamkayh amekene Jotawh, igme amekene Jotawh gikamkayh amekene Akaz, igme amekene Akaz gikamkayh amekene Ezekiyas.

10 Igme amekene Ezekiyas gikamkayh amekene Manassés, igme amekene Manassés gikamkayh amekene Amoh, igme amekene Amoh gikamkayh amekene Josiyas.

11 Igme amekene Josiyas gikamkayh amekene Jekoniyas gikakkis gisamwivwi. Igkis amadga wayk avim ini hawkri ku aysaw hiyeg izhaewyenevwi tivikepka avitit Babiloniyamnaw.

12 Ayteke ariwnteke ini ku samah igkis tivikepka avitit Babiloniyamnaw, igme amekene Jekoniyas kakamkayh amekene Salatiyew, igme amekene Salatiyew gikamkayh amekene Zorobabew.

13 Igme amekene Zorobabew gikamkayh amekene Abiwdi, igme amekene Abiwdi gikamkayh amekene Eliyakih, igme amekene Eliyakih gikamkayh amekene Azor.

14 Igme amekene Azor gikamkayh amekene Sadoki, igme amekene Sadoki gikamkayh amekene Akih, igme amekene Akih gikamkayh amekene Eliyudi.

15 Igme amekene Eliyudi gikamkayh amekene Eleazar, igme amekene Eleazar gikamkayh amekene Matah, igme amekene Matah gikamkayh amekene Jakó.

16 Igme amekene Jakó gikamkayh José, ku pariye kiyavuno Mahi gugihgi. Egme Kiyavwiye Jesus ginag. Igme Kiyavwiye Jesus igi Cristo, *ig Uhokri gikanyan adahan ukumaduketniwiy.*

17 Hene, ku samah giwenketeke amekene Abraawh he danuhe git amekene Davi, wis pukuh ku ig Kiyavwiye Cristo kadahan

O Novo Testamento e Salmos na língua Palikur do Brasil; © 2018, Wycliffe Bible Translators, Inc.

madikawku gikebikis gihawkrivwi akak paxnika gawnakis *(14).* Hawata madikawku akak paxnika gawnakis *(14)* akiw ku samah giwenketeke amekene Davi he igkis amekenegben tivikepka avitit Babiloniyamnaw. Ayteke ariwnteke ini he danuhe arit igwa Kiyavwiye Cristo giwayvuka, hawata wis pukuh madikawku gikebikis gihawkrivwi akak paxnika gawnakis *(14)* akiw.

Jesus Cristo giwayvuka

Iz 7.14; Lk 1.26

18 Ig Kiyavwiye Jesus Cristo giwayvuka in han: Ginag, kiyavuno Mahi, eg kuwis ahegbet gunetni gikak José. Heneme avit egkis hamah, eg kuwis biwhkisno giwntak Uhokri Gitip.

19 Igme José, ku kakak Mahi hamehpiyo, ig waditye awayg. Nikwe ig awna abet gihiyekemni:

— *Eg Mahi biwhkisno. Ke nutuhbe eg mehe gumun.* Ku hene nikwe amawka nah maytevgu. Heneme nah ka muwaka marakwig giwtrikkis hiyeg. *Ka sam.* Nah maytevgute mownye kahadbe hiyeg ka hiyak.

20 Ig ivegminene gihiyekemni hene, pahaye adahan pahavwi ahj Uhokri giwatni hiyapkiswe git garisunawak. Ig ahj awna git:

— Kiyavwiye José, pis ku pariye amekene Davi gihiwhi, ka muwaka avis maripkaw gukak kiyavuno Mahi, mmanawa eg biwhkisno giwntak Uhokri Gitip.

21 Eg pamakutaknek pahavwi bakimni, pisme sarayhnek gukamkayh giw Jesus, *inakni giw "Uhokri ig amnihkevutne",* mmanawa ig amnihnek madikte gihiyegavu. Ig kehnek igkis isahptaw ariw givathawnikis.

22 In madikte danuh hene kahadbe in kahayak ku samah minikwak Kiyavwiye Uhokri awna givitimpi gawneve. Igme gawneve awna:

> **23** "Aysawnemenek pahavu himano egu biwhkisnek eg sarayh gukamkayh awayg, ig kanumkanek Emanuel."

Inakni giw wownavrikwiy, "Uhokri ay ukakwiy".

24 Ayteke ig José wadise, ig ihe inakni ahj giwn. Ig maripkew gukak kiyavuno Mahi.

25 Heneme ig ka meh gimun gukak he eg pamakuteke gukamkayh. *Eg pamakuteke, eg sarayh gukamkayh,* igme José sarayh bakimni giw Jesus.

Kannuhwenevwi amin warukma igkis ayta kiyatha Jesus

Mik 5.2

2 **1** Ig Kiyavwiye Jesus amadga wayk avit paytwempu Belém, aynte avit waxri Judeyamnaw. Ig wayvuka avim ini ku aysaw Erodis kumadukenete izhaewyenevwi giwaxigkis. Avim ini hawkri gaytakkis awaykemni kannuhwenevwi amin warukma igkis ayta wahamavriktak adahan ta avitit paytwempu Jerusalém *ku pariye kennesa arimkat paytwempu Belém.*

2 Igkis danuh atere, igkis ayap hiyeg:

— Kineyki ig bakimni nukune ku pariye humawnek judeyenevwi gikivarakis? Usuh kuwis hiyap giwarukma pes wahamavriktak. Usuh ayta adahan usuh gikiytenitni.

3 Igme Erodis ku aysaw ig timep arak inakni giwnkis, ig wadisasew ka aynsima. *Mmanawa ig ka muwaka nawenyewatma hiyeg kumaduka giwenyan.* Madikte paytwempuyenevwi ayge Jerusalém igkis timapni hene ku samah gikivarakis Erodis wadisasew, nikwe igkis wadisasew hawata *awaku igkis avisasew gibohri.*

4 Ayteke nikwe ig Erodis pahadguhe madikte muwvegviyenevwi gikivarakis payak gikakkis neras kannuhekevutnevwi amin amekene Moís gikumadukan. Ig ayavgikis:

— Kineyvahkinek ner pahavwi ku pariye Uhokri gikanyan adahan ukumaduketniwiy, kineyvahki ig amadgat wayknek?

5 Igkisme kaytwa giwn:

— Ig amadgat wayk avit paytwempu Belém, ay avit Judeyamnaw. Mmanawa henewa annah givitimpi Uhokri gawneve minikwak, in awna:

> **6** "Yis hiyeg belemyenevwi ku pariye ay avit waxri Judeyamnaw, aysawnemenek yiwetri kiyathakanek gavitkis ka aynsima ikivaratviyenevwi ay avit Judeyamnaw. Mmanawa yibetitaknek pesnek pahavwi

O Novo Testamento e Salmos na língua Palikur do Brasil; © 2018, Wycliffe Bible Translators, Inc.

ikivarat ku pariye gihwitentenkisnek hawata gikavriwtenkisnek madikte nuhiyegavu izhaewyenevwi.”

7 Ig Erodis timapni hene, *ig awna:*

— Nah kiniswite neras kannuhwenevwi amin warukma adahan nah umahkise ner bakimni.

Ayteke nikwe ig watihpevgikis mownye adahan igkis ayta kinetihwa gikak. Igkisme danuh atere, ig ayavgikis:

— Aysawneki ig warukma hiyapkiswe yit?

Igkisme ekke git.

8 Ayteke pisenwa ig awahkiswigkis avitit ini paytwempu Belém. Ig awna gitkis:

— Ataknay atere *avitit Belém.* Ivegvanay nere bakimni kabayntiwa. Ku aysaw yis utivginek, diyuhnay adahan yis iki nnetni adahan nahme atak atere kiyathig hawata ke yistabe.

9 Pisenwa gitimpankis inakni giwn, igkis tivik. Ayteke igkis kuwis avigku ahin, igkis hiyap ig warukma akiw, igwata warukma ku pariye gihiyvankis wahamavriktak. Ig tivik gavitkimpikis, ig misekwe wade avitmin ini iwetrit ku kiney ig bakimni misakwa.

10 Igkis hiyap ig warukma hene, igkis ka aynsima batek ginaktinkis.

11 Ayteke igkis danuh atere, igkis pareke arikut ini payt. Ayge igkis ute ig bakimni gukak ginag Mahi. Igkis hiyapni hene, igkis paberetusew gitivut. Igkis kiyathevgi. Ayteke igkis woka gikiyesnikis igkis kakanhew git karukri wahano, akak imihgi, akak *ah adidkan imihnevye kewye* “miha”.

12 Ayteke abetnewa garisunawakis ig Uhokri awna gitkis adahan igkis ka diyuh gimuniw Erodis. Ayge nikwe igkis diyuhe givinwatkis avigku nawenyewa ahin.

José gukak Mahi bisik avitit Ejitumnaw

13 Ayteke ewka giwenkis pahavwi ahj Uhokri giwatni hiyapkiswe git José garisunawak. Ig awna git:

— Kannikaw. Ahekbetawnay adahan yis bisike ta avitit Ejitumnaw. Misakwanay ayge he ku aysaw nah akki pit adahan yis diyuh akiw. Mmanawa Erodis givegvetni bakimni adahan ig giwmepten.

14 Ig José timapni hene, ig kannikaw kibehtenwa ig iwe bakimni gukak ginag. Egkis pese nikwenewa tiyegem. Egkis tivikwiye tahan avitit Ejitumnaw.

15 Egkis danuh atere, egkis misekwe ayge he ku aysaw ig Erodis miyap. Madikte ini danuh hene kahadbe in kahayak ku samah minikwak Uhokri awna givitimpi gawneve. Ig awna:

“Nah humeke nukamkayh avititak Ejitumnaw.”

Erodis umahkis bakimnayh

16 Ig Erodis hiyapni hene ku ig kiniswika gavitkis neras kannuhwenevwi amin warukma, ig ka aynsima dagawne. Ayge nikwe ig umahkise madikte bakimnayh awaykemni ku pariye kadahan pikana kamukri gawkis akak han buttit akiw, ay avit paytwempu Belém akak ahumwew akiw. Ig keh hene pakeku akak ku samah neras kannuhwenevwi amin warukma akka git ku kabet ig warukma hiyapkiswe gitkis.

17 Hene metakwa in kahayak ku samah minikwak Uhokri gawneve amekene Jeremiyas awna. Ig awna:

18 “Timapnay kabimanka avititak paytwempu Ramá, *kennesa ahumwa Belem.* Ka aynsima tihaki, ka aynsima kadniki ayge. *Tinogben tihanoskis ke* amakano Rakewbe eg tihano aharit gukamkayuvwi. Yuma hiyeg hiyak gaydhakkis, mmanawa gukamkaykis yuma akiw.”

Henewatbaki ig amekene Jeremiyas awna.

José gukak Mahi diyuh avititak Ejitumnaw

19 Ayteke ariwnteke Erodis gimiremni, pahavwi ahj Uhokri giwatni hiyapkiswe git José garisunawak, aynte Ejitumnaw.

20 Ig awna git:

— Kannikaw. Ahekbetawnay adahan yis diyuhe avitit Izhaewyamnaw, mmanawa neras ku pariye muwaka giwmepten bakimni igkis kuwis miyarap.

O Novo Testamento e Salmos na língua Palikur do Brasil; © 2018, Wycliffe Bible Translators, Inc.

21 Ig José timapni hene, ig kannikew ig iwe bakimni gukak ginag. Egkis diyuhe avitit Izhaewyamnaw.

22 Heneme avigku ahin ig José kinetni arak ku Arkilaw, Erodis gikamkayh, ig kumadukene ayge Judeyamnaw giwenyan gig. Inneki keh ig avisasew atak misakwa atere. Nikwe abetnewa garisun akiw Uhokri ekke git adahan egkis ka atak atere. Ayge nikwe egkis tivik avitit waxri Galileyamnaw.

23 Egkis danuh atere, egkis misekwe avit paytwempu Nazaré. In danuh hene kahadbe in kahayak ku samah minikwak Uhokri gawnevevu awna. Igkis awna:

"Ig *Cristo* kanumkanek Nazaréyene."

Ahekbetaw avit Jesus gaytni

Mk 1.1-8; Lk 3.1-20; Jo 1.19-28

3 **1** Avim ini hawkri *ku samah Jesus ayge avit Nazaré,* Joawh Batista tivik amadgate amatap, ayge avit Judeyamnaw. Ayge ig ekkene giwsavan Uhokri.

2 Ig awna gitkis hiyeg:

— Wagesnabay yihiyekemni ariw yitaraksan mmanawa ahawkanavrik Uhokri gikumadukan kuwis danuh!

Henewatbaki ig Joawh Batista awna gitkis hiyeg.

3 Gimin Joawh Batista, minikwak Uhokri gawneve amekene Izaíyas kinetihwa. Ig tamak inakni giwn amadga gikagtan. Ig awna:

"Pahavwi kinetihwanek amadga amatap. Ig awnanek: 'Ahekbetawnabay gavit Ukivarawiy gaytni. *Ig nehmnik ig*. Waditha-nabay yihiyekemni gidahan kahadbekam yis *kawih adahan Uhokri gikumadukan.'"*

4 Ig Joawh Batista *madiptivye. Gikawihni kewa amekene Eliyas gikawihnibe.* Ig kasimsavu akak kamelu asivri, hawata ig kakabutikvu akak pak amar. Gimaname tanan akak ahayak anun amadgatak amatap.

5 Ka aynsima hiyeg danuh atere gimkanit Joawh Batista *adahan igkis timepnes ginetni.* Igkis danuh avititak paytwempu Jerusalém. Hawata igkis danuh avititak madikte waxri Judeyamnaw, hawata avititak waxri muwapuw aranwa warik Jordawh.

6 Igkis ekkenes gitaraksankis, igme Joawh Batista kaywevgikis avigku egu warik Jordawh *adahan areketni ku igkis wageswiyes gihiyekemnikis.*

7 Ka aynsima farizewkis gikakkis sadusewkis igkis ayta hawata adahan kaywasewnes git. Ig hiyapni hene, ig awna gitkis:

— Yis hiyeg kaybunyene pahaywotneyevwi! Kiyavwiye Uhokri ka batek *akak yihiyekemni kane kibeynema.* Mmah yitneki ku yikewven keh Kiyavwiye Uhokri hiyavyi ke wotbe yis kibeynevwibe hiyeg giwtrik?

8 Kawa. Ini yikewven ka kinisgi. Amawka ku yis inyewa wages yihiyekemni ariw yitaraksan. Kavusawnay wew wadit. Ini yiwewni waditye ininewa arakak ku yis inyewa wages yihiyekemni.

9 Ka yi muwaka ivegmina yihiyekemni adahan yis awna: "Wixwiy judeyenevwi, wixwiy amekene Abraawh gihiwhivwi. Amun ini wixwiy kuwis Kiyavwiye Uhokri gihiyegavu. Hawata Kiyavwiye Uhokri ka aminama ariw utaraksanwiy. Ig hiyavwiy kewa kibeynevwibe giwtrik."

Ka ik adahan yis awna inakni hene. In ka ariknawnema ku wixwiy amekene Abraawh gihiwhivwi. Ka innema keh wixwiy isahptaw. Kiyavwiye Uhokri ik adahan keh nor tip hawata humaw amekene Abraawh gihiwhivwi.

10 Ahawkanavrik kaba danuh adahan Kiyavwiye Uhokri ivukevye hiyeg patahwavye hanpa arimkanit biyukwiki. Pahavwi ku pariye kane wew wadit amadga hawkri igi kewa pahaktibe amutri ku pariye sarayh guw kane kabaynovwima. Igme Kiyavwiye Uhokri ig kewa pahavwi awaygbe ku pariye kuwis ahegbet akak gimegwan adahan ig ahukepten egu ah kane kabaynoma. Madikte gamutra ku pariye sarayh guw kane kabaynovwima, egu ig ihukavevgunek, ig padakavevgunek ariwtrikut tiket.

11 *Ayteke ig Joawh* Batista awna gitkis madikte hiyeg. Giwn:

— Nah kawihkis un yivitit adahan areketni ku yis wagese yihiyekemni ariw yitaraksan. Heneme pahavwi nehmnikuhpiye nuhavu butte igi kaywaynek akak igyewa Uhokri Gitip *adahan ig kawihkis gidahanwa gihiyekemni*

O Novo Testamento e Salmos na língua Palikur do Brasil; © 2018, Wycliffe Bible Translators, Inc.

akak gannu yivitit. Yaytakme ig kawihkisnek tiket yivitit. Igi ka aynsima gikiytani mpiyan. Nah yumahwa nukiytani gitivut adahan nah *ayavig* hiyuh gikaswatni.

12 Aysawnemenek ig ibekhebdihnek hiyeg hawata ku samah wis ibekhebdihpiye amutri ayak ariw amar. Ig kuwis ahegbet ibekhevye hiyeg ke pahavwi awaygbe akak huw ay giwaku adahan ig mihikohbetene amutri ayak ariw amar. Ig ibakhanek ku pariye kibeynevwi akak ku pariye kane kibeynevwima. Ku samah wis bayah amutri ayak arikut payt, amarme wis bukehpin, hawata ner nehmnikuhpiye ig bayahnek hiyeg ku pariye kibeynevwi ariku givin. Ignesme ku pariye kane kibeynevwima ig bukahavenek ariwtrikut tiket ku pariye kane awakti.

Jesus gikaywak

Mk 1.9-11; Lk 3.21-22; Jo 1.32

13 Abetnewa ini hawkri, ig Kiyavwiye Jesus pese avititak Galileyamnaw ig tivik avigkute warik Jordawh. Ig danuhe atere git Joawh Batista, ig awna git:

— Uya kaywevun.

14 Igme Joawh kaytwa giwn:

— Kawk, Kiyavwiye. *Pis yuma pivathawnisima.* Nah ka kis adahan nah kaywap. Pis kis adahan kaywan.

15 Igme Kiyavwiye Jesus kaytwa giwn:

— *Ka sam.* Uya keh ku samah nuwnuh pit. In wadit pis kaywan, mmanawa henewa Wigwiy gimawkan.

Joawh hiyapni hene, ig ihe giwn.

16 Ig kaywevgi. Igme Kiyavwiye Jesus iyakantenwa ahakwatak un, en woke. Ig hiyap Uhokri Gitip muhuke givitit, *gihivak* ke pahavu tukwabe.

17 Ayteke pahat ikuvimnat awnaka inuriktak. In awna:

— Pisnewa nukamkayh nubetki. Nah batek pikak ka aynsima.

Wavitye gikivarakis gihikekten Jesus

Lk 4.1-13; Mk 1.12-13; Eb 2.18, 4.15

4 **1** Ayteke nikwe Uhokri Gitip awahkise Kiyavwiye Jesus amadgate amatap. Ig awahkisgi atere adahan wavitye gikivarakis gihikekten *adahan hiyap ba hiya igma taraksasig.*

2 Ayge amadga amatap ig Kiyavwiye Jesus maxhawne adahan paxnika madikwa *(40)* hawkri. Ayteke nikwe ig mativwe.

3 Ig wavitye gikivarakis hiyapni hene, ig danuh atere git. Ig awna git:

— Ku pis Uhokri gikamkayh, nikwe awna gut nor tip adahan eg wageswa bugut *pidahan.*

4 Igme Kiyavwiye Jesus kaytwa giwn:

— Kawk. Ka ininema ku pariye Niguh gayapni nutuh. Mmanawa Uhokri gannasan awna:

> "Hiyeg ka aymuhwa akak bugutnenwatma, heneme igkis aymuhwa akak madikte iwit ku pariye pes gibiyaptak Uhokri."

5 Ayteke nikwe ig wavitye gikivarakis waxwe Kiyavwiye Jesus avitit paytwempu Jerusalém. Ayge ig ikevgi ta inut avuhekut Uhokri Givin.

6 Ig awna git:

— Ku pis Uhokri gikamkayh, nikwe asa watiswa aytaki inutak *adahan ekkene ku ig inyerwa ay pikak.* Mmanawa Uhokri gannasan awna:

> "Uhokri avuriwkispi gitkis ahj adahan igkis amavap amadga giwakkis kahadbe ine pikugku ka tes avitit tip."

7 Igme Kiyavwiye Jesus kaytwa:

— *Kawk. Mmanawa* Uhokri gannasan hawata awna:

> "Ka yi muwaka hikek Kiyavwiye yiwohkiga."

8 Ayteke ig wavitye gikivarakis *gihikekten* akiw. Ig waxwevgi ta avitit paha waxri imuwadnene. Ayge ig ekke git madikte gikumadukan amedgene inin akak madikte igiskaviyene.

9 Ig awna git:

— Ku pis paberetusaw nutivut adahan pis kiyathan, nah iki pit madikte inin.

10 Igme Kiyavwiye Jesus kaytwa:

— Satanas, su higihwa aytakin! Mmanawa Uhokri gannasan awna:

O Novo Testamento e Salmos na língua Palikur do Brasil; © 2018, Wycliffe Bible Translators, Inc.

"Kiyathanaba ignenwa Kiyavwiye piwohkiga. Kehnaba ignenwa gibetki."

11 Nikwe wavitye gikivarakis hiyapni hene, ig tivik giw. Ayteke igkisme ahj danuh atere, igkis ikene Kiyavwiye Jesus gawaygi.

Jesus kavusa gannivwi aynte Galileyamnaw

Mk 1.14-15; Lk 4.14-15

12 Ayteke ariwnteke ini ig Kiyavwiye Jesus time Joawh Batista gak ku ig kuwis kamaxwika arikut parakseket. Ig hiyapni hene, ig tivik avitit Galileyamnaw ta *avitit paytwempu Nazaré ku kiney ig aymuhwa.*

13 Heneme ayteke ig pese avititak ini paytwempu, ig tivik misekwe avitit paytwempu Kafarnawh, ku pariye kennesa akigbimna mahakwa Galileya, aynte avit waxri Zebulomnaw akak Naftalimnaw.

14 Inin danuh hene kahadbe in kahayak ku samah minikwak Uhokri gawneve amekene Izaíyas awna. Giwn:

15 "Ka aynsima kabaykanek avit Zebulomnaw akak avit Naftalimnaw, ayge ayegbi parahwokwa akak warik Jordawh, akak Galileyamnaw waxri ku pariye kane hiyegma judeyenevwi giwaxigkis! **16** Ignes hiyeg ku pariye abetnene amisnavye igkis hiyapnek nodsap kabutniki! Inme kabutniki uguhwanek givititkis neras ku pariye avitnene waxri abet amisnavye adahan miyaka!"

17 Ayteke ig Kiyavwiye Jesus kavusa akka Uhokri giwn *gitkis hiyeg.* Ig awna:

— Wagesnabay yihiyekemni ariw yitaraksan mmanawa ahawkanavrik Uhokri gikumadukan kuwis danuh!

Jesus humak ivuhtyakevutnevwi

Mk 1.16-20; Lk 5.1-11

18 Ku aysaw ig Kiyavwiye Jesus waywe akigbimna mahakwa Galileya, ig hiyap piyana gikebikis awaykemni ivuhtyakevutnevwi igkisweke pakebyekne: Simawh, hawata ig kanumka Pedru, gikak gisamwi Andre. Igkis ayge ivuhtyanekis akak tagamayh.

19 Ig Kiyavwiye Jesus hiyavgikis ayge, ig awna gitkis:

— Ba yi ayta wew nukakuh. Nah kannuhyi adahan yis humaw ivuhtyakevutne hiyeg nudahan. *Ku samah yis uti im, nah keh yis uti hiyeg nudahannek hawata.*

20 Igkisme timapni hene, aynewa igkis isahkise gitagmayakis. Igkis tivik gihapti *adahan humewnes gikannuhnivwi.*

21 Ayteke ig waywe han pitatit akiw, ig hiyap piyana gikebikis akiw, Tiyagu gikak gisamwi Joawh, ku pariye Zebedew gikamkayuvwi. Igkis ayge amadga umuh gikak gigkis, kahevenekis gitagmayakis. Igme Kiyavwiye Jesus humekwigkis atere, **22** Igkisme timapni hene aynewa igkis isahkise gihmunkis gikak gigkis. Igkis tivik gihapti Kiyavwiye Jesus *adahan igkis hawata humewnes gikannuhnivwi.*

Jesus kannuhekne hawata ig makniwa ka aynsima hiyeg

Mk 3.7; Lk 6.17-19

23 Ayteke ariwnteke ini ig Kiyavwiye Jesus wew muwapuw ay Galileyamnaw. Ig kannuhekne arikuw judeyenevwi gileglisakis. Ig ekkene kibeyne inetit amin ku samah Uhokri kumaduka hiyeg. Hawata ig makniwene hiyeg ariw madikte karaytviyene ariw madikte mabimnakatru.

24 Madikte hiyeg kinetni gak muwapuw ay Siriyamnaw. Inneki keh igkis hiyegviyene waxwave git madikte kakahribdavye, neras ku pariye akak arakembet karayt, akak kayahwaki, neras ku pariye wavityewnavye, nuwiskawenpiye, datpuwavye, igme makniwavevgikis madikte.

25 Ka aynsima hiyeg kurukehe gihavu butte. Igkis danuh atere avititak Galileyamnaw, avititak Dekapolis, avititak paytwempu Jerusalém, avititak Judeyamnaw, avititak waxri pahambaktak ariw warik Jordawh.

Jesus akki ku pariye hiyeg uti kabayka

Lk 6.20-23

5 **1** Ku aysaw ig Kiyavwiye Jesus hiyap ka aynsima hiyeg kabubuk ayge, ig wagehe avitit paha waxri imuwvitnene. Ayge ig

O Novo Testamento e Salmos na língua Palikur do Brasil; © 2018, Wycliffe Bible Translators, Inc.

batahkiswe *adahan gikannuhtenkis.* Igkisme gikannuhnivwi atere pahadguhwa ganwat.

2 Igme kavusa gikannuhtenkis. Ig awna:

3 — Ka aynsima kabaykanek gidahankis hiyeg ku pariye ikewnevwi yumanene gawaygikis giwntekneswatma. Mmanawa ayge nikwe igkis kawihnek Uhokri gikumadukan.

4 Ka aynsima kabaykanek gidahankis hiyeg ku pariye kadniyevwi *adahan givathawnikis.* Mmanawa ayge nikwe *Uhokri* aydhaptihgikisnek.

5 Ka aynsima kabaykanek gidahankis hiyeg ku pariye tuwatasewne *gitivut Uhokri.* Mmanawa ayge nikwe Uhokri kumadukasanek madikte hiyeg amadga hawkri gitkis.

6 Ka aynsima kabaykanek gidahankis hiyeg ku pariye mpiksewnevwi adahan igkis wew wadit. Mmanawa ayge nikwe Uhokri iki gitkisnek ini ku kaharit igkis mpiksaw.

7 Ka aynsima kabaykanek gidahankis hiyeg ku pariye amnihnevwi hiyeg. Mmanawa ayge nikwe Uhokri amnihgikis hawatanek.

8 Ka aynsima kabaykanek gidahankis hiyeg ku pariye barewbetyevwi gihiyekemnikis. Mmanawa ayge nikwe igkis hiyapnek Uhokri.

9 Ka aynsima kabaykanek gidahankis hiyeg ku pariye kabeywotevye hiyeg. Mmanawa ayge nikwe Uhokri kanumgikisnek gikamkayuvwi *awaku gihiyekemnikis kewa gidahanbe.*

10 Ka aynsima kabaykanek gidahankis hiyeg ku pariye hiyapkiska mbeyne gitkis avatra ku samah igkis kehne kabayka. Mmanawa ayge nikwe igkis kawihnek Uhokri gikumadukan.

11 Ka aynsima kabaykanek yidahan ku aysaw hiyeg mahivwihyi avatra ku samah yis nuhiyegavu. Ku aysaw igkis hiyapkis mbeyne yit nuvatra, ku aysaw igkis patehevyes yiw akak wasaymka nuvatra, ayge nikwe yis uti ka aynsima kabaykanek.

12 Bateknabay yinaktin avim ini ku aysaw yis hiyepne mbeyne nuvatra. Bateknay ka aynsima, mmanawa yis uti yitiwninek kibeynewa aynte inurik. Mmanawa henewa Uhokri gawnevevu pitatyevwi avit yis igkis hiyapkiska mbeyne gitkis.

Abektey pam akak abukri

Mk 9.50; Lk 14.34-35

13 — *Nah kehte abektey yidahan akak pam. Pam muwakapka adahan kiterene im.* Yis hawata, yis kewa pambe ay gibetkis hiyeg amedgenevwi inin *adahan yihiyekemni kibeyhevye gihiyekemnikis.* Heneme ku yis isaksa gihiyekemnikis parekwey, nikwe yihiyekemni humawnek ke pambe ku pariye wagesbetepka akak wayk. Ka ik adahan in kabayhaka akiw. Ini pam ka kawih adahan ariknawnema. In kawih adahannen padekwiki kahadbe in sibuhbetepka gavitkis neras ku pariye mpiyenevwi awvge. *Hawata ku yihiyekemni payebdak akak mbeyviye hiyakemniki nikwe yihiyekemni kawnata kawih adahan ariknawnema akiw.*

14 — Hawata akiw, yis kewa pohow abukribe ay gibetkis hiyeg amedgenevwi hawkri *adahan yihiyekemni uguhne gihiyekemnikis.* Ku samah wis ka hiya wisma ayam paha paytwempu ku pariye avitnene paha waxri imuwadnene, *hawata ka hiya wisma ayam uhiyekemni ku pariye ke wotbe kabutennebe.*

15 Yuma pahavwinema hiyeg hakis abukri adahan ig asabkeptenma anavit suwyeg. Kawa. Ig ikigu inut akekrit adahan eg uguhno madikte hiyeg ku pariye ariku payt.

16 Hene amawka hawata yihiyekemni ku pariye ke wotbe kabutennebe in kabutnihwa. Kahadbe ku aysaw hiyeg hiyap ini kabayka ku pariye yis keh, igkis kabayha Wigwiy inurikyene.

Amawka yis waditte giwkis farizewkis

Lk 16.16

17 — Ka yi muwaka ivegmina yihiyekemni ku nah ayta pisenwevye akak amekene Moís gikumadukan hawata akak Uhokri gawnevevu ginetnikis. Kawa. Nah ka ayta pisenwevyema akak inakni giwnkis, heneme nah ayta adahan kehne madikte ku pariye in ayap wotwiy, *hawata adahan nah akkamnihne yit ku pariye inyewatnene Uhokri gayapni yit.*

18 Kiyeminahnabay inin nuwnuh: ku aysaw en akak waxri aynete, yuma pahatnamanek iwit amedgene amekene Moís gikumadukan

O Novo Testamento e Salmos na língua Palikur do Brasil; © 2018, Wycliffe Bible Translators, Inc.

biyuksene akiytaninek. Ine yuma pahatnamanek iwit atikak avuheku biyuksene nawayginek henentima.

19 Hawata akiw ku pahavwi taraksa amekene Moís gikumadukan pahatwowa, ku ig kannuh hiyeg adahan ignes taraksin, igi yuma gikiytaninek abet Uhokri gikumadukan. Heneme ku pahavwi inyewa ihpene amekene Moís gikumadukan, ku ig kannuh hiyeg adahan ignes ihpin, igi ka gikiytanisimanek abet Uhokri gikumadukan.

20 Henewatbaki in. Amawka ku yis wew waditte giwkis neras farizewkis, giwkis neras kannuhekevutnevwi amin amekene Moís gikumadukan. Ku ka henema, yis ka kawihtinek Uhokri gikumadukan.

Ka muwaka dagawnaw git pahavwi

Ro 12.19; Ef 4.26; 2Tim 2.8; Tiy 1.19

21 — Yikannuhten akka yit ku ig amekene Moís awna gitkis amekenegben, giwn:

"Ka yi muwaka umah hiyeg. Ku pahavwi umah pahavwi, *nikwe ig tarakse.* Igi kis adahan hiyaptigi hiyapkis mbeyne git avatra ini gitaraksan."

22 Nahme awna yit, ku pahavwi he dagawnevi git gikebyi, *nikwe amun ini ig kuwis ig tarakse.* Igi kis adahan hiyaptigi hiyapkis mbeyne git avatra ini gitaraksan. Hawata akiw ku pahavwi awna gimin gikebyi: "Novre yuma gihiyekemni", *ay amun ini ig hawata tarakse.* Igi kis adahan uwewkistenwiy hiyapkis mbeyne git avatra ini gitaraksan. Hawata akiw ku pahavwi awna gimin gikebyi: "Novre ka kabay. Kuri ig tivik ariwtrikut tiket." Igi hawata ig kis adahan ig tivik ariwtrikut tiket ayge amun ini iwetrit ku kiney kane aynsima kayahwaki.

Wadithebdih pitaraksan kibehtenwa

Lk 12.57

23 — Nikwe ku kavim pis kakanhewne git Uhokri avetun kakanhewket, ku pahaye adahan tuguh abet pihiyekemni ku pis kataraksan gikak pikebyi, **24** amawka ku pis ikis pikan ayge, pis atak gimkat pikebyi pisenwate avit pis kakanhaw git Uhokri. Pis danuh atere, pis wadithebdih pihiyekemni gikak pikebyi. Ayteke nikwe hiyawa pis diyuh kakanhaw git Uhokri.

25 Amawka ku pis wadithebdih madikte pitaraksan ku akak inin kibehtenwa. Aysawnemenek pis ka kahawkannek. Ku samah amadga inin ku pahavwi taraksa gikak pahavwi amawka ku ig ner kataraksanye wadithebdih gitaraksan kibehtenwa gikak pahavwi. Mmanawa ku ig ner ku pariye waxwevginek givetunat hiyaptigi adahan ig kamiyevgi atere, ku igme ner kataraksanye ka mpiksaw wadithebdih gitaraksan gikak avit igkis danuh atere, ig ner pahavwi kamiyevginek git hiyaptigi, igme hiyaptigi awahkisnek giwatni, igme giwatni paraksenek ner kataraksanye arikut parakseket.

26 Ku ig paraksepka atere, ig ka pesnek ayteke he ku aysaw ig katiwnih madikte gimatiwnihni. Pis hawata. *Amawka ku pis wadithebdih pitaraksan pisenwate akak inin kahadbe aysawnemenek pis ka paraksepkama gavit Uhokri.* Henewatbaki in.

Ka muwaka powkemnihwa

Ro 12.9, 13.13; 1Ko 6.12; Gal 5.19; Ef 5.3; Kol 3.5; Jud 4

27 — Yikannuhten hawata akka yit ku amekene Moís awna:

"Ka yi muwaka powkemnihwa."

28 Nahme awna yit, ku pahavwi he ivegviyene gumkat pahavu tino adahan ig kiyakan guvitit, amun ini nikwe ig kuwis powkemnihwe gukak abet gihiyekemni.

Kabayte pis hiyap mbeyne ay mpinekata pis hiyap mbeyne aynte abet tiket

Mt 18.8; Mk 9.43

29 — *Battukawnaba adahan pis avuriw pihiyekemni adahan pis ka taraksa.* Ku pis me taraksemet awaku ku samah pis iveg gumkat nor tino akak piwtyak, kabayte pis wareke piwtyak pis padekwin mpinekata pis tarakse. *Aysawnemenek pis katiwnih pitaraksannek.* Kabayte pis biyukse piwtyak mpinekata pis biyukse pivit pahavwite amun ini iwetrit ku kiney kane aynsima kayahwaki.

O Novo Testamento e Salmos na língua Palikur do Brasil; © 2018, Wycliffe Bible Translators, Inc.

30 Hawata akiw ku pis me taraksemet akak piwak, kabayte pis bukihpin padekwin mpinekata pis tarakse. Mmanawa kabayte pis biyukse piwak pahabakya mpinekata pis biyukse pivit pahavwite amun ini iwetrit ku kiney kane aynsima kayahwaki.

Maytwawka

De 24.1; Mt 19.1; Mk 10.1; Lk 16.18; 1Ko 7.10

31 — Neras yikannuhten hawata awna: "Ku pahavwi maytwekere gihayo, *ka sam,* hiyawa ig iki gut ini kagta adahan maytwawka."

32 Nahme awna yit, *ihi in sam,* mmanawa ku pahavwi maytwa gihayo waditnevyenen, eg ka powkemnihwa, amun ini nikwe *hiyeg ikiy* gihayo *ku* eg powkemnihwe, inneki keh eg maytwepka. Hawata *igkis ikiy* ner awayg ku pariye maripkewviye gukaknek ku ig hawata powkemnihwe *gukak giwtrik Uhokri.*

Amawka pis ka awna iwit kiniskama

Tiy 5.12

33 — Neras yikannuhten hawata akka yit ku amekene Moís awna gitkis amekenegben, giwn:

> "Ku pis kanum Kiyavwiye Uhokri pawneve adahan ig timap piwn ku in ka kiniskama, nikwe pugamawka henewa pis ka kinis."

Ayteke igkis yikannuhten idis gihiyekemnikis atere, igkis awna: "Heneme ku pis kanum inurik pawneve, ku pis kanum waxri pawneve, nikwe ka sam pis kinis."

34 Nahme awna yit, ka ba yi kanum Uhokri yawneve. Ine kawnata kanum inurik yawneve mmanawa in Uhokri giwetri.

35 Ine kawnata kanum inin waxri adug yawneve mmanawa in Uhokri gikugkapta. Ine kawnata kanum Jerusalém yawneve mmanawa in givin Ukivarawiy detye.

36 Ine pitew pis ka kanum mmanawa *ka pisnema kumaduka pitew.* Pis ka hiya pisma wages pahatnema pisemni ine seye ine pohe.

37 Amawka pis ka awnati adahan kinisaka. Avuriwnaba madikte piwn ku pariye pis awnakere. Amawka ku piswa humaw pawneve adahan pivit. Ku pis awna: "Ihi", amawka ku inakni piwn henewa "ihi". Ku pis awna: "Kawa", amawka ku inakni piwn henewa "kawa". Ku pis awna iwit mpiy inakni, in awaku pis mbeyevye pihiyekemni.

Ka muwaka diyuhkis hiyeg

Ezz 21.24; Lk 6.29; Ro 12.16; 1Ped 3.9

38 — Yikannuhten hawata akka yit ku amekene Moís awna:

> "Ku pahavwi patukwika giwtyak, amawka ku ig diyuhkiska hawata patukwika giwtyak. Ku pahavwi dunihpika gaybu, amawka ku ig diyuhkiska hawata dunihpika gaybu."

Bawa ig amekene Moís awna inakni hene he adahan ig mpithene pahavwi adahan ig ka diyuhkiska mpinema ahawna gitaraksan. Heneme yikannuhten idis gidahankiswa gihiyekemnikis atere, igkis awna: "Inakni giwn awna ku pugamawka wis diyuhkis pahavwi."

39 Nahme awna yit, ku pahavwi tarakse pikak, ka muwaka diyuhkisgi. Ku pahavwi biwhbokep, kabayte pis wages pahambakya adahan ig biwhbokap pebakte *mpinekata pis diyuhkisgi.*

40 Ku pahavwi wasaymaptihpep git hiyaptigi adahan ig xuwehpiye pisimsa, uya ikepni git payak akak pidagmanvit akiw.

41 Ku pahavwi suwtat mpiksaptihpep adahan pis hiyuh gisakola piyawakad, hiyuhniba piyawakte akiw gaviyukan mpiy ku samah gayapni pit.

42 Ku pahavwi makehe arikna pit, ikepniba git. Ku pahavwi sunepkere arikna pit, sunapkisnaba git.

Bateknabay gikakkis yivetunyavu

Lk 6.27,32, 32.34; At 7.60; Ro 12.14

43 — Yikannuhten akka yit ku amekene Moís awna: "Bateknabay gikakkis hiyeg." *Ayteke igkis idis gidahankiswa gihiyekemnikis atere, igkis awna:* "Heneme amiyhanay yivetunyavu."

44 Nahme awna yit, ka ba yi amiyha yivetunyavu heneme bateknabay gikakkis. Priyepkawnabay gidahankis hiyeg ku pariye hiyapkis mbeyne yit.

O Novo Testamento e Salmos na língua Palikur do Brasil; © 2018, Wycliffe Bible Translators, Inc.

45 Kahadbe yis humaw Wigwiy inurikyene gikamkayuvwi, *awaku yihiyekemni kewa gidahanbe,* mmanawa ig Uhokri kabutni kamuw giviititkis hiyeg mbayave payak gikakkis hiyeg kibeynevwi. Ig waykkis muwok giviititkis hiyeg wadityevwi payak gikakkis hiyeg kane wadityevwima.

46 *Amnihnabay yivetunyavu.* Ku yis amnih nerasnen ku pariye yamnihten *nawenevwime yis ka amnihgikis* mmah yis yivewkan Uhokri iki yit kabayka adahan ini? Kawa. Mmanawa madikte hiyeg kuwis kehnekuye hene. He hiyeg kakehniyevwi keh.

47 Hawata ku yis aytnih yikagmadavunen *nawenevwime yis ka aytnihgikis,* nikwe yis ka keh kabaytema giwkis madikte hiyeg. Hawata hiyeg kane Uhokriyanvuma aytnih gikagmadavukis.

48 Amawka ku wis amnih hiyeg avigkutavrik ku samah Wigwiy inurikyene amnihpigkis.

Amnih hiyeg ka akakma piwanti

6 **1** — Avuriwnabay ba yihiyekemni kibeynewatma. Araytak hiyeg keh kabayka ariwtrik hiyeg kahadbe igkis ikaka ku igkis kibeynevwi hiyeg. Amawka yis ka keh hene. Ku yis keh kabayka kahadbe hiyeg ikiyi ku yis kibeynevwi hiyeg, nikwe yis ka uti kabayka giwntak Wigwiy inurikyene.

2 Ku aysaw pis amnih pahavwi, ka ba kinetihwa nimin kema nerasma hiyapkisnevwi gabaykis. Igkis gibetkikis kinetihwa amin gabaykis ay ariku leglis hawata ay avigku ahin. Igkis amnih hiyeg kahadbekam igkis ikaka ku igkis kibeynevwi hiyeg. *Ku igkis ikaka hene,* amun ini igkis kuwis uti kabayka *ay amadga inin. Yuma akiw gidahankis aynte inurik.* Henewatbaki igkis.

3 Pisme ku aysaw pis amnih pahavwi, *amawka pis amnihgi avawyewa ariw hiyeg marihwa pis ka humaw kawantivyema akak ini pamnihra.* Ka muwaka kinetihwa nimin git pikagmada kibeynewatnen.

4 Ku pis amnih pahavwi avawyewa ariw hiyeg ku kiney ignenwa Wigwiy hiyapi, nikwe ig Wigwiy iki kabayka pitnek.

Piriyepkaw ka akakma piwanti

5 — Hawata akiw ku aysaw pis piriyepkaw, ka ba piriyepkaw kema nerasma hiyapkisnevwi gabaykis. Igkis batek piriyepkaw ariku leglis, hawata wade atusik ahin kahadbe igkis hiyapka gavitkis hiyeg, *igkis ikaka ku igkis kibeynevwi hiyeg. Ku igkis ikaka hene,* amun ini nikwe igkis kuwis uti kabayka *ay amadga inin. Yuma akiw gidahankis aynte inurik.* Henewatbaki igkis.

6 Pisme ku aysaw pis piriyepkaw *amawka pis piriyepkaw avawyewa ariw hiyeg marihwa pis ka humaw kawantivyema akak ini piviryepkawni.* Parak tahan arikut pahayku xam sabuk lapot. Ayge pis piriyepkaw ta git Wigwiy ku kiney ignewa hiyapi, ayge nikwe ignewa timap piwn ig iki kabayka ta pitnek.

7 Ku aysaw yis piriyepkaw, ka ba yi diyuhminaw kiberevutnema amin iwit arakembet akiw ku pariye he waditnevyenen kema nerasma kane Uhokriyanvuma. Ignes givewkankiskam ku amawka igkis piriyepkaw kihhaw akak kibite iwit kahadbe *giwohkigakis* timap giwnkis.

8 Yisme ka ba yi piriyepkaw hene kema igkisma. Mmanawa avit yis ayap arikna git Wigwiy, ayipa ig kuwis hiyak ku pariye yimawkanitnene git.

Piriyepkawnay han

Lk 11.1

9 — Ku aysaw yis piriyepkewne, awnanay han: “Wiguh inurikyene, *usuh kabayhap.* Pis ka pikiytanisima.

10 Ba ayta kumaduka atan amadga inin. Umawkan pibetki kehka ay amadga inin hawata ku samah in kehka ayge inurik.

11 Iknaba wotuh umana takunipti.

12 Bayahminanaba usuh ariw utaraksan hawata ku samah usuh bayahmina neras hiyeg ku pariye tarakse ukakuh.

13 Iknaba wotuh wawaygi adahan usuh ka isaksewvima arit mbayka. Avuriwnaba usuh ariw ini mbeyevyenen wavitye gikumadukan. Usuh kabayhap, Kiyavwiye. Pisnewa kumaduka adahan avanenekwa. Pisnewa ka pidatnisima adahan avanenekwa. Pisnewa ka

O Novo Testamento e Salmos na língua Palikur do Brasil; © 2018, Wycliffe Bible Translators, Inc.

pikiytanisima adahan avanenekwa avanenekwa. Ameh.”

Henebaki yis piriyepkaw.

14 Mmanawa ku yis bayahmina pahavwi ariw gitaraksan yikak, nikwe hawata Wigwiy inurikyene bayahminay ariw yitaraksan gikak.

15 Heneme ku yis ka bayahmina pahavwi ariw gitaraksan, nikwe Wigwiy kawnata bayahminay ariw yitaraksan.

Ka muwaka maxhaw akakma piwanti

16 — Ku aysaw yis maxhaw *adahan yis gikiyetni Uhokri,* ka yi muwaka maxhaw kema nerasma hiyapkisnevwi gabaykis. Igkis gibetkikis waywe bibapneme gihepkakkis. Igkis aseneweke gihepkakkis kahadbe hiyeg hiyak ku igkis maxhewnes kahadbekam *igkis ikaka ku igkis kibeynevwi hiyeg. Ku igkis ikaka hene,* amun ini igkis kuwis uti kabayka *ay amadga inin. Yuma akiw gidahankis aynte inurik.* Henewatbaki igkis.

17 Pisme ku aysaw pis maxhaw *amawka pis maxhaw ayamaw marihwa pis ka humaw kawantivyema akak ini pimaxhawni.* Sukuhava pihepka barewap, akuyva pisemni kabayntiwa **18** kahadbe hiyeg ka hiyak ba pis maxhewnema. Ayge pis maxhewne gidahannen Wigwiy. Ignewa Wigwiy hiyapi ku samah pis kiyegi nikwe ig iki kabayka pitnek.

Igiska aynte inurik

Lk 12.33; 2Tim 4.8; 1Ped 1.4; Eb 10.30; Ap 6.15, 21.1, 22.1

19 — *Aharitnabay akebi ini kabayka.* Ka ba yi bayah igiska ay amadga inin *ku kiney madikte ewkaki mehwa,* ay ku kiney masumsu kagehbeta kamis, ay ku kiney sivari tihebdip, ay ku kiney amevwavye danuh kidis wewkanbet.

20 Heneme bayahkisnabay igiska yidahan aynte inurik ku kiney yumanene ewkaki mehwa, ine masumsu kawnata kagehbeta kamis, ine amevwavye kawnata danuh atere adahan igkis kidisnes wewkanbet.

21 Ku pis avanenekwa ivegminenekwa pihiyekemni amin arikna amadgaya inin, amun ini pidahan igiska ay amadga inin. Heneme ku pis avanenekwa ivegminenekwa pihiyekemni amin arikna inurikyene, amun ini pis kadahannek igiska aynte inurik.

Ku uhiyekemni kabay, in kewa paha abukribe kabutennene ay uvit

Lk 11.34

22 — Wowtyak kewa paha abukribe adahan uvit. Ku wowtyak makniw, nikwe in ke wotbe uvit ay abet kabutnikibe. *Uhiyakemni hawata. Ku in makniw, ayge nikwe in ke wotbe uhiyekemni ay abet kabutnikibe.*

23 Hawata akiw ku wowtyak ka makniwnema, nikwe in ke wotbe uvit ay abet amisnavyebe. *Uhiyakemni hawata.* Ku wis ivegminene uhiyekemni amin ini misanpiki *patehwevye* amadgaya inin, ayge in ke wotbe uhiyekemni ay abet amisnavyadbe *adahan wis ka hiyak ku pariye hiyakemniki inyewatnene.*

Aharitnay kawih inkit Uhokri gikumadukan

Lk 16.13, 12.22; Fil 4.6; Eb 13.15; 1Ped 5.7

24 — Pahavwi ibukti ka ik adahan ig kakivarahaw gitkis gikivara piyamatema. Wake ig piyana gikebikis gikivarabe, ig pi batektekam gikak pahavwi mpiya giw pahavwi. Ig miniwkam giw pahavwi adahan ig kannivwiye gidahan pahavwiwa. *Wixwiy hawata akiw.* Ku wixwiy iki uhiyekemniwiy arit igiskanenwa amadgaya inin, nikwe wixwiy ka kahawkan iki uhiyekemniwiy git Uhokri nikwenewatma. *Amawka wixwiy kaniy pahatwowa hiyakemniki adahan wixwiy wew nikak.*

25 Inneki keh nah awna yit, ka yi muwaka kiyimwihwa amin *ariknawnema ku pariye muwekne yit, ine amin* yaxni ine amin yihigvan adahan yih adehetni, ine amin yikawihni adahan yivit. Ku yis hiyap ig Uhokri kuwis iki udehetniwiy, umanawiykata akiw ig ka iki wotwiy akiw? Ku yis hiyap ig kuwis keh uvitwiy, ukawihniwiykata akiw ig ka iki wotwiy?

26 Ivegnay noras kuhivra amarapnano. Egkis ka mutuh ariknawnema, egkis kawnata taris ariknawnema ine egkis kawnata bayah ariknawnema ariku payt. Heneme Wigwiy inurikyene iki gumanakis takunipti. Yis ka

O Novo Testamento e Salmos na língua Palikur do Brasil; © 2018, Wycliffe Bible Translators, Inc.

aynsima pi kavigte git Uhokri mpiy kuhivra. *Ig iki yit hawata.*

27 Ka ik adahan wis kiyabwih udehetni akak ku samah wis kiyimwihwa nikak. *Wis kiyimwihwa nikak waditnevyenen.*

28 Mmahki nikwe yis kiyimwihwa amin yikawihni? Ivegnay ku samah ivuriti gubereswankis. Egnes ivuriti ka kannivwi adahan guvitkis. Egkis kawnata paduk gukawihnikis.

29 Heneme *egkis ka gubereswankisima.* He amekene Salomão gibereswan ka mataka gubereswankis. Henewatbaki in.

30 Egkis ivuriti he ewaktinen *egkis waditnevyenen.* Ku avim inin egkis ay amadga inin. Takuwanekme *egkis yuma ay akiw* egkis bukahavepka. Yis ka aynsima pi kavigte git Uhokri mpiy ivuriti. Ku yis hiyap ig Uhokri iki gubereswankis, yiskata akiw ig ka iki yit yikawihni akiw? Mmahki yis ka kamaxwa givitit Uhokri?

31 Ka yi muwaka kiyimwihwa. Ka yi muwaka awnptaw: "Kit wis uti umana kuri? Kit wis uti uhigvan? Kit wis uti ukawihni?"

32 Ku yis awnptaw hene, yis humaw kewa hiyegbe ku pariye kane Uhokriyanvuma. Ignes avanenekwa wakaymni aharit madikte ini. Yisme ka muwaka wakaymni hene. Wigwiy inurikyene ig hiyak madikte ku pariye yimawkanitnene.

33 Aharitnabay kawih inkit Uhokri gikumadukan akak gihiyekemni kibeyne hiyakemniki. Ayge nikwe ig iki yitnek madikte ku pariye yimawkanitnene.

34 Ka yi muwaka kiyimwihwa akak hawkri ku pariye nehmnikuhpiye yit takuwanek. Ig Uhokri hiyak nikak yidahan hawata takuwanek. Ikeyvi ig avuriwyi ku avim inin.

Ka ba ikiy pahavwi ku ig ka kibeynema

Lk 6.37,41; Ro 2.1, 14.1; 1Ko 4.5; Tiy 4.11

7 1 — Ka yi muwaka ikiy pahavwi ku ig ka kibeynema kahadbe ig Uhokri kawnata ikayi ku yis kawnata kibeynevwima.

2 Ku wis ikiy pahavwi ku ig kibeyne hiyeg, hawata ig Uhokri ikiy wis ku wis kibeynewata. Heneme ku wis ikiy pahavwi ku ig ka kibeynema hiyeg, nikwe ig Uhokri ikiy wis ku wis kawnata kibeynema.

3 Mmahki *pis avuriw pikebyi gitaraksan?* Pis ke wotbe kiyimanebe akak paha iget nopsesnibe ay giwtrik pikebyi. Pisme ka hiyaknima ba pahat ahadma nopsad ay piwtrik.

4 Ku aysaw ini ahad ay piwtrik, pis ka hiya pisma awna git pikebyi: "Isaksanate nah wiwh ini iget piwtriktak."

5 Pis ikewne ke wotbe pis kibeynebe hiyeg bawa pis pi mbayte giw pikebyi. Asa hiyak akak pidahankit pihiyekemni taraksevye. Ayge nikwe ik adahan pis hiyak akak pikebyi gitaraksan.

Abektey pewru akak pakir

Lk 11.26; Eb 6.4; 2Ped 2.20; Jud 1.3

6 — *Kuwis nah ekke yit kibeyne hiyakemniki. Ku yis ka amevekere inakni hiyakemniki,* yis ikaw ke pahavwibe ku pariye ka amevekere kibeynewa axka, ig padekwin git pewru. In ke wotbe yis padeknebe barewye akabdat ta git pakir. Igme pakir *ka hiyak ku pariye barewka* ig sibuhbetepni, ayteke ig wageswa yimin ig kagehpey. *Nikwe battukawnabay adahan yis wew avigkut inakni hiyakemniki avanenekwa. Ku ka henema, yis uti mbaykanen.*

Ka miniw ariw yiviryepkawni

Mt 15.22; Mk 11.24; Lk 11.9, 18.1; Jo 14.13; Ro 12.12; Ef 6.18; 1Tes 5.17

7 — Avanenekwa ayepnenekwa *yawaygi ta git Uhokri.* Igme iki yitnek ku pariye yayapni git. *Ku ig ka iki yit nikwenewatma avim ini, ka sam.* Ikawnay kewa pahavwibe ku pariye ivegvene paha arikna he ig utepni. Ayge nikwe yis utinek ku pariye yimawkan. Ikawnay kewa pahavwibe ku pariye tetesnene anumeku pahavwi gilapota he igme woka ta git. Ayge nikwe ig Uhokri kaytwa yiwnnek.

8 Mmanawa ku wis aya *wawaygi* git, ikaka wotnek. Ku wis ivegvene *ku pariye umawkan git,* wis utipninek. Ku wis awna git, kaytwaka wownnek.

9 *Ig ka kiniswi. Nah kehte abektey.* Yis awaykemni, ku pahavwi yikamkayh aya bu-

O Novo Testamento e Salmos na língua Palikur do Brasil; © 2018, Wycliffe Bible Translators, Inc.

gut yit, yis ka iki tipma git. Yuma pahavwinema awayg kinis gikamkayh hene.

10 Hawata akiw ku yikamkayh aya im yit, yis kawnata iki kaybunema git.

11 Ku yis hiyap yis taraksavye iki kibeyne arikna gitkis yikamkayuvwi, igkata akiw Wigwiy inurikyene? Ig iki kibeynewa arikna ta gitkis neras ku pariye ayepnevwi git.

12 *Ka yi muwaka ikiy ku yis ka hiya yisma wew avigku inakni hiyakemniki ku pariye nah ekke yit ku avim inin. Kiyenabay inin nuwnuh:* amawka yis kabay gikak pahavwi hawata ku samah yis muwaka pahavwi kabay yikak. Inakni iwit in ahiw madikte Moís gikumadukan akak Uhokri gawnevevu pitatyevwi giwnkis. *Henewatbaki in.*

Pitahra akebi ahin

Lk 13.24; Fil 3.19-20

13 — *Ay pitahra akebi ahin adahan uhiyekemni. Ig Uhokri gihiyekemni kewa* pahatra ahin mahamwisniyebe. *Heneme* paraknabay atere avigkut ini ahin. Mmanawa ku yis ka wew akakma Uhokri gihiyekemni, in ke wotbe yis avigkube pahatra ahin nopsadnene pugubwadnene ku pariye tivikwiye arimkanit iwetrit ku kiney kane aynsima hiyapka mbeyne ayge. Ka aynsima hiyeg tivikwiye atere.

14 Heneme ini ahin nopsesa mahamwisniyene in tivikwiye arimkat kabayka dehetniki. Ka kiyesradima hiyeg utipni.

Pikatna ah

Jo 13.35, 15.4; Ro 6.19, 8.4; Gal 5.19; Tiy 3.11; 1Jo 2.3, 3.6, 4.4

15 — Pukuhpawnabay gavitkis hiyeg ku pariye ikawnamahkis ke wotbe ignes Uhokri gawnevevube bawa ignes ka giwntakma Uhokri. Igkis hiyapkiswa yit *huwipegeviye* kewa muwtohbe, heneme abet gihiyekemnikis igkis kewa axtigibe.

16 *Nah akkite yit ku samah yis hiyakgikis baki igkis giwntakwatma Uhokri.* Ku yis hiyap ku igkis ka kehnema Uhokri gibetki, nikwe yis hiyakgikis ku igkis ka giwntakma Uhokri. Ku wis hiyap pahakti amutri eg ka sarayh guw kabaynovwima, nikwe wis hiyak ku egu amutri ka kabaynoma. Ke puduku akatbe ke iveybe egkis ka sarayh guwkis kabaynovwima kema “uva”ma kema “figu”ma.

17 Ku pahakti ah akat kabaynowa, eg sarayh guw kabaynovwi guw. Egme ah akat ku pariye kane kabaynoma, guw kawnata kabaynovwima.

18 Pahakti ah akat ku pariye kabaynowa ka ik adahan eg sarayh guw mbeyevyoma guw. Ine pahakti ah akat ku pariye kane kabaynoma kawnata ik adahan eg sarayh guw kabaynovwima guw.

19 Madikte ah akat ku pariye ka sarayh guwkis kabaynovwima, egnes ihukavepkanek egkis padakavepkanek ariwtrikut tiket *adahan egkis bukahavepka.*

20 Hene, hawata yis hiyaknek ku pariye hiyeg *kane kibeynevwima* ku aysaw yis hiyap ini *mbayka* ku pariye pes giwntakkis.

Hiyawa pahavwi keh annut heneme ku ig ka keh Uhokri gibetki ig biyukenek

Lk 6.46, 13.25; 2Ko 11.13, 13.5; 2Ped 2.1; 1Jo 2.3, 5.12

21 — Ay hiyeg ku pariye awna nutuh: “Kiyavwiye, pis nukivara”, *heneme waditnevyenen.* Igkis ka kawih nukumadukan aynte inurik. Ignewa ku pariye keh Wigwiy inurikyene gibetki, ignewa kawih.

22 Aysawnemenek *avim ini ku aysaw Uhokri hiyepne hiyeg ba ignes kibeynevwiwatma,* ayge avim ini ka aynsima hiyeg awna nutuhnek: “Kiyavwiye, Kiyavwiye, *Ka ba pis hiyak usuh?* Minikwak usuh ekkene Uhokri gihiyekemni piwavrik, usuh pekkis ka aynsima wavitye piwavrik, usuh keh ka aynsima annut piwavrik.”

23 Nahme kaytwa giwnkisnek: “Nah ka hiyakyiwa ku pariyene yis. Higihwanabay aytakihan, yis taraksavye.”

Piyana hiyeg paytya

Lk 6.47

24 — Ku pahavwi hiyeg timap nukannuhakni, ku ig ihpin, igi kewa pahavwi awayg hiyakemniyebe ku pariye mutuhe givin awakubet ta abetit tip.

O Novo Testamento e Salmos na língua Palikur do Brasil; © 2018, Wycliffe Bible Translators, Inc.

25 Ayteke muwok wayk kihhaw. Akemni buwis. Mayg kamayghaw huwit ta avitit ini givin. Heneme givin ka hakuh mmanawa awaku mituw *kabayntiwa ta warikwit* abetit tip.

26 Heneme ku pahavwi hiyeg timap nuwnuh heneme ku ig ka ihpin, igi kewa pahavwi awayg mahiyekemnivyebe ku pariye tabirase givin awakubet ta abetit kayh.

27 Ayteke muwok wayk kihhaw. Warik digise. Mayg kamayghaw huwit ta avitit ini givin. Pahaye adahan givin hakuhe pahatte.

Henewatbaki ig Kiyavwiye Jesus awna.

Jesus kannuhekne akak madikte gikiytani

Mk 1.22

28 Pisenwa inakni gawnan neras hiyeg kabubuknene ayge igkis wakaymnibdi gidahan ku samah gikannuhakni.

29 Mmanawa ig ka kannuhak kema nerasma kannuhekevutnevwi amin amekene Moís gikumadukan. Heneme ig kannuhekne ayge akak madikte gikiytani.

Jesus makniwa pahavwi ku pariye axpusakare avit busukne

Mk 1.40; Lk 5.12

8 **1** Ayteke ig Kiyavwiye Jesus muhuke avititak ini waxri. Ku samah ig waywe, hiyeg kuruwnene gihavu butte.

2 Ayge pahavwi awayg axpusakare avit busukne ig danuh atere git. Ig paberetusaw ta gitivut. Ig awna git:

— Kiyavwiye, uya amnihun. Ku pis muwaka piyihun, pisnewa hiya numakniwka.

3 Ig Kiyavwiye Jesus hiyapni hene, ig sarayh giwak ta givitit. Ig daxwig atere. Ig awna git:

— *Ihi.* Nah muwaka. Pis kuwis makniw.

Aynewa gibuskana miyvi.

4 Ayteke ig Kiyavwiye Jesus awna git:

— Ataybiswanaba nutuh. Ka ba kinetihwa arit hiyeg *avigkuya ahin amin ku samah pis makniw.* Su atak wade gimkanit muwveg. Akka pivit git kahadbe ig iwasap ig hiyap ku pis makniw. Ayteke pis kakanhaw git Uhokri ku samah amekene Moís aya wot minikwak, adahan areketni gitkis hiyeg *ku pis inyewa makniw.*

Igme timapni hene, ig tivik.

Jesus makniwa pahavwi suwtat gibuk

Lk 6.1

5 Ayteke ariwnteke ini ig Kiyavwiye Jesus danuhe atere avitit paytwempu Kafarnawh. Ayge pahavwi romayene suwtat gikivarakis ig danuh atere git. Ig amnihswe git. Ig awna git:

6 — Kiyavwiye, *uya amnihun.* Nubukuh ig kakahriye harihte aynte nuvineku. Ig dathuvye. Ig ka aynsima kayehe.

7 Igme Kiyavwiye Jesus kaytwa giwn:

— Nah atere piyihgi.

8 Igme suwtat gikivarakis kaytwa giwn:

— Kawa, Kiyavwiye. Nah patehwevye hiyeg. Nah yuma nukiytanisima pitivut adahan pis parak nuvinekut. *Kiyavwiye, pis karayt akivara.* Ku pis he awnevi *aytontak piyawakad,* ikeyvi. Nubukuh makniwnek. **9** *Nah hiyak* mmanawa nah hawata nah kakivara. Nah hawata nah kumaduka nawenyevwi suwtat akiw. Ku nah awna ta git pahavwi: “Su tivik” *ig iha nuwnuh* ig tivik. Ku nah awna ta git pahavwiwa akiw: “Ba ayta” *ig iha nuwnuh* ig ayta. Ku nah kawatni nubukuh, ig hawata ig iha nuwnuh.

10 Ig Kiyavwiye Jesus timapni inakni hene, ig wakaymni ka aynsima. Ig awna ta gitkis neras ku pariye kane aynsima gihavu butte. Giwn:

— *Ner suwtat kane izhaewyenema* ig pi kamaxwate ta nuvitit mpiya madikte nukebyuvwi izhaewyenevwi. Nah ka hiyapti pahavwinema izhaewyene gikamaxwan kema nerma. Henewatbaki in.

11 Aysawnemenek ka aynsima hiyeg *kane izhaewyenevwima* wahamavriktak akak uvitkiyavriktak ignes kawih Uhokri gikumadukannek. Henewatbaki in. Ayge igkis darihwaknek aynte inurik gikak amekene Abraawh, gikak amekene Izaki, hawata gikak amekene Jakó.

O Novo Testamento e Salmos na língua Palikur do Brasil; © 2018, Wycliffe Bible Translators, Inc.

12 Ignesme neras *izhaewyenevwi* ku kadahan ig Uhokri ahegbete ini gikumadukan pitatye, *igkis ka darihninek.* Igkis ivukavepkanek hanpa kabaywakat, ta abetit amisnavyad, ku kiney hiyeg tihebdinek ignes kagah gaybukis.

13 Ayteke ig Kiyavwiye Jesus awna ta git ner suwtat gikivarakis. Giwn:

— Hiyawa pis diyuhe pivinwat. Ku samah pis kamaxwa nuvitit *adahan nah piyihgi* henewa in humaw.

Ku aysaw ig awna inakni, aynewa suwtat gibuk makniw.

Jesus makniwa Pedru gimatru

Mk 1.29; Lk 4.38

14 Ayteke ariwnteke ini ig Kiyavwiye Jesus danuh ta givinekut Pedru. Ayge ig ute Pedru gimatru egme harit akak nawaki.

15 Ig Kiyavwiye Jesus hiyapni hene, ig atere gut. Ig sumuhe guwak. Aynewa gunawan mpiye guw. Ayteke eg kannikaw, eg kuwegwano gidahan.

Jesus makniwa kakahribdavye

Iz 53.4; Mk 1.32; Lk 4.40; 1Ped 2.24

16 Ayteke misanpi, ka aynsima hiyeg danuh atere git Kiyavwiye Jesus. Igkis waxwe git hiyeg wavityewnavye. Igme pekkis wavitye givititakkis akak gibiynenwa. Avim ini ig makniwe madikte hiyeg ku pariye kakahribdavye.

17 In danuh hene kahadbe in kahayak ku samah Uhokri gawneve amekene Izaíyas awna minikwak. Ig awna:

> "Ig kayah ukayhawniwiy. Ig wiwh ukahriwiy uvititakwiy."

Hiyeg kote ahegbete adahan wewnes gikak Jesus

Lk 9.56, 14.26

18 Ka aynsima hiyeg ayge kabubuknene ganwa Kiyavwiye Jesus. Ig hiyapni hene, ig awna ta gitkis gikannuhnivwi. Giwn:

— Uyay manuke ta pahabakaytak *mahakwa.*

Igkisme kaytwa giwn:

— Uyay.

19 Igkis tivikwiyes, igme pahavwi kannuhekevutne amin amekene Moís gikumadukan ig danuh atere git. Ig awna git:

— Kiyavwiye, nah tivik pikak ku kitwiye pis.

20 Igme Kiyavwiye Jesus kaytwa giwn:

— *Ba pis ahegbetnema adahan pis hiyepne mbeyne payak nukakuh?* Puwikne kadahan giwetrikis ariku miyokwiye. Kuhivra kadahan guwetrikis avewi ah. *Nahme* ku pariye wageswe awayg amadgaya inin, *nah* yuma nuwetri adahan *nah* mayekne.

21 Ayteke pahavwiwa Jesus gikannuhni akiw ig danuh atere git. Ig awna git:

— Kiyavwiye, nah wewkerevye pikak heneme niguh kote miyate. Ku aysaw ig miyavinek nah avuhpig, nikwe nah tivik pihapti.

22 Igme Kiyavwiye Jesus kaytwa giwn:

— Ka sam. Uya tivik nuhapti kurinewa. Hiyawa pis isaksa pahavwi ku pariye kuwis ke wotbe ig miyarevyebe giw Uhokri, isaksanig adahan igi avuhe giyaki miyaviye.

Jesus misak mayg akak paraw

Mk 4.35; Lk 8.22

23 Ayteke ig Kiyavwiye Jesus katapte muhumdakat. Gikannuhnivwi tivik gihapti. *Igkis tarekwe ayteke.*

24 Igkis ku aynte pakwa amadga mahakwa, pahaye adahan mayg kannikew gimkanitkis, ka aynsima paraw katapte amadgat gihmunkis. Gihmunkis me buwisemet. Heneme ig Kiyavwiye Jesus himeke ayge gimadgakis.

25 Igkis gikannuhnivwi hiyapni hene, igkis atere wadiswig. Igkis awna git:

— Kiyavwiye, uya amnih usuh. Wixwiy me biyukapmet.

26 Igme kaytwa giwnkis:

— Yis awaykemni avisatruvye! Mmahki yis ba yavisatrun? Uhokri ik adahan yis kamaxwa givitit.

Ayteke ig kannikaw ig himehe mayg akak paraw. Aynewa madikte kariswehwe.

27 Igkis gikannuhnivwi hiyapni hene, igkis wakaymnibdi gidahan. Igkis awna:

— Pariyeneki ner hiyeg? He mayg akak paraw iha giwn.

O Novo Testamento e Salmos na língua Palikur do Brasil; © 2018, Wycliffe Bible Translators, Inc.

Jesus awahkis wavityempu ta givuwitkis pakirempu
Mk 5.1; Lk 8.26

28 Ayteke pisenwa igkis hamah pahabakat igkis minahwa atere avitit giwaxigkis hiyeg gadarayenevwi. Ayge piyana awaykemni wavityewnavye atere patipteke Kiyavwiye Jesus. Igkis pes abetitak imewti. Igkis ka gimabyankisima. Ka ik adahan hiyeg wew atere ku kiney igkis misakwa.

29 Igkis danuh atere git Kiyavwiye Jesus, igkis kabiman git. Igkis awna:

— Pis Uhokri gikamkayh. Pariye pikehni ukakuh ku avim inin? Mmah pis ayta womkat adahan hiyapkiswiye mbeyne wotuh? Kote uhawkanavrikma adahan usuh hiyapkiska mbeyne wotuh.

30 Ayge pahabunene pakirempu axwenekis piyawakte giwkis aynesa.

31 Ayteke nikwe neras wavityempu amnihswe ta git Kiyavwiye Jesus. Igkis aya git:

— Ku pis pekkiswiye usuh givititakkis neras awaykemni, uya awahkis usuh tahan givititkis neras pakirempu.

32 Igme Kiyavwiye Jesus awna gitkis:

— Tiviknay atere.

Ayteke nikwe igkis pesbetwikis givititakkis neras awaykemni. Igkis pareke givititkis ignes pakirempu. Igkisme pakirempu sigisbetwikis ta asebrikute. Igkis tubohbetwikis ta ahakwate mahakwa. Ayge igkis aniksewbet ahakwa un.

33 Pakirempu gikavriwtenkis igkis hiyapni hene, igkis sigisbet kibehtenwa ta paytwempuwit. Igkis danuh atere, igkis kinetihwa amin givigkis ku samah arikna danuhe gitkis. Hawata igkis kinetihwa giminkis neras awaykemni wavityewnavye.

34 Neras hiyeg paytwempuyenevwi igkis timapni hene, igkis pes paytwemputak adahan patiptekene Kiyavwiye Jesus. Igkis danuh atere git, igkis awna git:

— Su tivik aytakihan avititak uwaxrig.

Jesus makniwa pahavwi miyavuvye
Mk 2.1; Lk 5.17

9 **1** Ig Kiyavwiye Jesus timapni hene, ig katapte muhumdakat. Ig manuke mahakwa ig diyuhe ta avitit paytwempu *Kafarnawh* ku kiney ig misakwa.

2 Ayteke hiyeg danuh atere, igkis waxwe pahavwi awayg miyavuvye ta gimkat Kiyavwiye Jesus. Ig harit amadga gisivamna. Ig Kiyavwiye Jesus hiyapni hene ku samah gikamaxwankis givitit, ig awna git awayg miyavuvye. Giwn:

— Ka muwaka wakaymni, nukebyi. Nah bayahminap ariw pitaraksan *gikak Uhokri.*

3 *Avimnewa ini ka aynsima* kannuhekevutnevwi amin amekene Moís gikumadukan *igkis ayge.* Gaytakkis timapni inakni Kiyavwiye Jesus giwn, igkis awna gimin ginaktinkis. Giwnkis:

— Ner awayg *ikewne ke wotbe ig Uhokribe bawa ig ka Uhokrima.* Ig miyathene Kiyavwiye Uhokri ku samah ig awna inakni hene.

4 Ig Kiyavwiye Jesus hiyakni hene ku samah gihiyekemnikis, ig awna ta gitkis:

— Mmahkay yis ivegminene yihiyekemni amin mbeyevye hiyakemniki hene?

5 Mmah yivewkan ku in mahiko nudahan nah bayahminig ariw gitaraksan? Ku yis hiyap nah hiya gikankasak nah keh ig wew akiw, ininkata akiw nah ka dat adahan nah bayahminig ariw gitaraksan?

6 Nah hiyapkiste yit ku *nah,* ku pariye wageswe awayg amadgaya inin, nahnewa detye amadga inin adahan *nah* bayahminene hiyeg ariw gitaraksankis *gikak Uhokri.*

Ayteke ig awna git ner awayg miyavuvye. Giwn:

— Kannikaw kuri. Kidisnaba pisivamna. Hiyawa pis diyuhe pivinwate.

7 Aynewa ig awayg kannikew. Ig tivik givinwate.

8 Madikte hiyeg kabubuknene ayge igkis hiyapni hene, igkis wakaymnibdi. Igkis awna:

— Kibeyne, Kiyavwiye Uhokri, ku samah pis ike pannu hene ta git pahavwi amadgaya inin.

Jesus kaniy Matews
Mk 2.13; Lk 5.27

9 Ayteke ig Kiyavwiye Jesus tivik. Ig waywe avigku ahin, ig hiyavun *nah* Matews, *nah*

O Novo Testamento e Salmos na língua Palikur do Brasil; © 2018, Wycliffe Bible Translators, Inc.

betnene ariku payt ahiwket karukri. *Nah ladwan, nah ahiwne karukri gidahan guvelma.* Igme awna nutuh:

— Ba ayta wew nukakuh adahan pis humewne nukannuhni.

Nah timapni hene, *nah* kannikew, *nah* tivik gikak.

Jesus ayta humekwiye hiyeg taraksavye ta git

Mk 2.15; Lk 5.29

10 Ayteke ig Kiyavwiye Jesus danuh ta nuvinekut. Ayge ig axne nukakuh. Ka aynsima ladwan danuh atere payak gikakkis hiyeg akiw *ku pariye ikaka* kane kibeynevwima hiyeg. Igkis hawata ax gikak Kiyavwiye Jesus gikakkis gikannuhnivwi.

11 Neras farizewkis hiyapni hene, igkis awna gitkis gikannuhnivwi. Giwnkis:

— Mmahki ner yikannuhten axne darihwekne gikakkis ladwan, gikakkis hiyeg akiw kane kibeynevwima hiyeg? *Wake ig kibeyne hiyegbe, ig ka axkam gikakkis gikebikis neras hiyeg.*

12 Ig Kiyavwiye Jesus timapni hene, ig kaytwa giwnkis. Ig awna gitkis:

— Hiyeg kane kibeynevwima ignes kewa hiyeg kakahribdavyebe. Ignes muwaka pahavwi ayta amnihgikis. Ignesme hiyeg makniwyevwi ignes ka muwaka mekseh. Ignesme hiyeg kakahribdavye ignes muwaka mekseh.

13 Ataknabay ivegboha Uhokri gannasan minikwekene marihwa yis pukuhpa inin ku samah nah darihwekne gikakkis hiyeg kane kibeynevwima. Mmanawa in Uhokri gannasan awna:

> "Nah ka muwaka yis he kakanhawnen nutuh. Nah pi muwakate yis amnih hiyeg."

Mmanawa nah ka ayta adahan nah humeknema ku pariye hiyeg wadityevwi kuwis *adahan ignes wageswiyes gihiyekemnikis.* Nah ayta adahanikwa nah humekwiye neras ku pariye taraksavye *adahan ignesnewa wageswiyes gihiyekemnikis.*

Amawka wixwiy maxhaw inyewa avititak uyakniwiy

Mk 2.18; Lk 5.33

14 Ayteke Joawh Batista gikannuhnivwi igkis danuh atere git Kiyavwiye Jesus. Igkis awna git:

— Kiyavwiye, usuh maxhaw adahan kiyene Uhokri. Kiberevut usuh maxhaw adahan usuh piriyepkewne. Igkisme farizewkis hawata akiw igkis maxhaw hene. Pisme pikannuhnivwi ka maxhaw. Mmahki igkis ka maxhaw hene? Mmahki igkis ka kiyatha Kiyavwiye Uhokri kema nerasma?

15 Igme Kiyavwiye Jesus kaytwa giwnkis:

— *Igkis ka maxhaw adahan nukiyetni mmanawa nah kuviknene ay gikakkis.* Nah kehte abektey akak pahavwi awayg maripkewviye. Ku aysaw ig maripkewviye nikwe gikagmadavu ayta iwasa gimaripkawni. Ku samah ig ayge gikakkis *abet ini fet* ba ignes kadni giharit? *Ba ignes maxhaw? Kawa.* Heneme aysawnemenek ku aysaw *nah* iwepka giwkisnek *nukannuhnivwi,* avim ini nikwe igkis maxhawnek.

Nuhiyekemni ka kis gikakkisma hiyeg kuwisnene dehe gihiyakemnkis

Mk 2.21; Lk 5.36

16 Ayteke ig Kiyavwiye Jesus keh nawenyewa abektey akiw. Giwn:

— Ka kis adahan wis kahava simis mugumguviye akak nukune kamis mmanawa in kamis nukune ku pariye kote sukuhkante in ka dep tariswa mmanawa in kote dahwate kema mugumguviyema. Ku pahavwi kahava gisimsa mugumguviye akak nukune kamis, inkit mugumguviye sigka, hawata in sigka pi kiyeste akiw.

17 Kawnata kis adahan wis katiyha win nukune arikut pakir amar ayivwivye *ivatmakuvye. Mmanawa ku aysaw ini win tukugwa, in pakir amar ka ahwa payak nikak.* In bekwe awaku. Ayge nikwe ini win dimuke. Hawata ini pakir amar ka kabay akiw. Amawka ku wis katiyha win nukune ta arikut pakir amar ku pariye mitibetnene. Ayge nikwe win atiy misakwa kabayntiwa

O Novo Testamento e Salmos na língua Palikur do Brasil; © 2018, Wycliffe Bible Translators, Inc.

payak akak win. *Heneki nuhiyekemni in kis gikakkis hiyeg ku pariye kote dahate gihiyekemnikis.*

Leglis akivara amnihswa git Jesus
Mk 5.21; Lk 8.40

18 Ig Kiyavwiye Jesus awnempiye inakni iwit hene, pahavwi awayg *leglis* akivara danuh atere git. Ig paberetusaw gitivut Kiyavwiye Jesus, ig awna git:

— *Kiyavwiye, uya amnihun.* Nukamkayh kuhwekwa eg biyuke. Ba ayta sarayh piwak guvitit kahadbe eg kannikaw ariw gumiromni, eg iveg akiw.

19 Ig Kiyavwiye Jesus timapni hene, ig kannikaw ig tivik gihapti ner awayg. Usuhme gikannuhnivwi tivik gihapti.

Pahavu tino makniw ariw guminewkan
Mk 5.25; Lk 8.43

20 Ku samah gitepkemni, pahavu tino danuh gihavu butte. Eg kuwis hiyap mbeyne akak guminewkan adahan ka aynsima kamukri kuwis, madikawkubu akebi akak pikana arawna *(12).* Eg danuh atere giharaptak, eg daxe gikanwapta akigbimna.

21 Mmanawa eg awna gunaktin:

— Ku nah he daxpi gisimsa abet, *ikeyvi,* nah makniw.

22 Igme Kiyavwiye Jesus wagestaw ig hiyavgu. Ig awna gut:

— Ka muwaka avis, nukebyi. Pis makniw mmanawa pis kamaxwa ta nuvitit.

Aynewa eg tino makniw.

Jesus kannikasa Jayru gikamkayh
Mk 5.38; Lk 8.51

23 Ayteke ig Kiyavwiye Jesus danuh atere givinekut ner awayg *leglis* akivara. Ayge ig hiyap ka aynsima hiyeg agighenes kadukman *adahan igkis ekkenes gikadnikis.*

24 Ig hiyapni hene, ig awna gitkis neras hiyeg:

— Aguhwanabay aytakihan. Nor bakimni ka miyó. Himak eg.

Igkisme hiyaraptihpig.

25 Igkis pesantenwa, igme Kiyavwiye Jesus parak ta arikut xam. Ayge ig sumuhe nor bakimni guwaku. Aynewa eg kannikew.

26 Ayteke inetit amin ini gannu ibekhewvi muwapuw ku kiw paytwempu.

Jesus makniwa piyana motavye

27 Pisenwa ig Kiyavwiye Jesus tivik ayteke. Ayge avigku ahin piyana gikebikis motavye waywe gihavu butte. Igkis amnihswenes git. Igkis awna:

— Kiyavwiye Jesus, pis *ukivara hawata* ke amekene Davibe. Uya amnih usuh.

28 Ayteke ig Kiyavwiye Jesus pareke paytrikut. Neras piyananene motavye hiyapni hene, igkis pareke atere git. Igme Kiyavwiye Jesus awna gitkis:

— Ba yis kamaxwa nuvitit ku nah detye keh *yis hiyap?*

Igkisme kaytwa giwn:

— Ihi, Kiyavwiye. Usuh kamaxwa pivitit.

29 Ig Kiyavwiye Jesus timapni hene, ig daxe giwtyakkis. Ig awna gitkis:

— Ku samah yis kamaxwa nuvitit nikwe henewa in humaw.

30 Aynewa giwtyakkis hiyap. Ig Kiyavwiye Jesus hiyapni hene, ig awna gitkis:

— Ka ba yi kinetihwa amin inin nannuh ta gitkis hiyeg.

31 Heneme *igkis ka iha giwn,* igkis tivik kinetihwa amin ku pariye Kiyavwiye Jesus *keh gidahankis.* Igkis kinetihwa muwapuw ku kiw paytwempu.

Jesus makniwa pahavwi mownpiye
Lk 11.14

32 Igkis pesantenwa paytrikutak, hiyeg waxwe git Kiyavwiye Jesus pahavwi awayg mownpiye. Ig mownpi awaku wavitye ay givit.

33 Igme hiyapni hene, ig pekkise ner wavitye givititak. Ku aysaw ig wavitye pes ayteke givititak ner awayg, ig awayg kavusaw awna. Neras hiyeg kabubuknene ayge igkis hiyapni hene, igkis wakaymnibdi ka aynsima. Igkis awna:

— Usuh kote hiyapte akebi inin ay Izhaewamnaw.

O Novo Testamento e Salmos na língua Palikur do Brasil; © 2018, Wycliffe Bible Translators, Inc.

34 Igkisme neras farizewkis ayge igkis awna:

— Ig ivuke wavitye givititak ner awayg akak wavitye gikivarakis gannu ay givit.

Jesus amnihkere hiyeg

Mk 6.34

35 Ayteke ariwnteke ini ig Kiyavwiye Jesus mpiye muwapuw avuwiw paytwempu nopsadmin, avuwiw paytwempu nopsanyupnene akiw. Ayge ig kannuhekne ariku judeyenevwi gileglisakis. Ig ekkene inakni kibeyne inetit amin Uhokri gikumadukan. Ig makniwene hiyeg ariw madikte karaytpiyene, ariw madikte mabimnakatru.

36 Avim ini ig sarayh givegi ta gimkatkis hiyeg kabubuknekis ayge. Ig kayah avit giyakni. Ig kayah gidahankis ku samah igkis kimare ginaktinkis, igkis yuma gawaygikis. Igkis ayge kewa muwtohbe ku pariye yumanene gikivarakis gikavriwtenkis.

37 Ig hiyapni hene, ig awna ta gitkis gikannuhnivwi:

— Ka aynsima hiyeg *kuwis ahegbet adahan kamaxwevye ta nuvitit. Ta nutuh igkis* kewa pahak wasbe ivatrik ahegbet adahan tariswiki. Heneme ka kiyesradima hiyeg *akka nudahan nuhiyekemni gitkis*.

38 Piriyepkawnabay ta git Kiyavwiye was akivara adahan ig kawatni hiyeg adahan ignes kinetihwenes gitkis numinuh.

Jesus awahkis giwatnivwi muwapuw

Mk 6.7; Lk 9.1

10 **1** Ayteke ariwnteke ini ig Kiyavwiye Jesus pahadguhe giwatnivwi madikawkunene gikebikis akak piyana gawnakis *(12).* Ayge ig ike kumadukaki gitkis adahan igkisme pekkiswiye wavitye givititakkis hiyeg adahan igkis makniwene hiyeg ariw madikte karaytpiyene ariw madikte mabimnakatru.

2 Nah akkite wowhu yit:

Pitatye kiyavwiye Simawh ku pariye kewye Pedru gikak gisamwi kiyavwiye Andre. Ayteke Tiyagumni gikak gisamwi kiyavwiye Joawh ku pariye Zebedew gikamkayuvwi.

3 Ayteke kiyavwiye Filip gikak kiyavwiye Bartolomew. Ayteke kiyavwiye Tome nukakuh nah Matews nah ladwan. Ayteke kiyavwiye Tiyagu, ku pariye Alfew gikamkayh, gikak

4 kiyavwiye Tadew. Ayteke kiyavwiye Simawh Zeloti gikak Judas Iskariyotismin ner kamaykistinene *Kiyavwiye Jesus.*

5 Ig Kiyavwiye Jesus gawahkiswitnikis muwapuw neras madikawkunene gikebikis akak piyana gawnakis *(12).* Ig awna gitkis:

— Ka yi muwaka atak ta avitit hiyeg kane judeyenevwima giwaxigkis ine kawnata yi muwaka atak ta avitit givinkis hiyeg samariyenevwi.

6 Heneme ataknay ta gitkis neras uyakivwiy izhaewyenevwi. Igkis kewa muwtoh biyukavyebe nutuh.

7 Ataknabay, akkanay ku ahawkanavrik Uhokri gikumadukan kuwis danuh.

8 Makniwanabay hiyeg kakahribdavye. Kannikasanabay hiyeg miyaravye. Makniwanabay hiyeg axpusakare avit busukne. Pekkisnabay wavitye givititakkis hiyeg. Nah ikene *ini yannu* he nukannenwa yuma atiwni. Kuri yisme amnih hiyeg hawata yuma atiwni.

9 *Ataknay henen yiwakyekata.* Ka yi muwaka atak akak aynesnima karukri ariku yivusra, ine karukri wahano kuwikwiyo, ine karukri wahano seyno, ine karukri kuriwra.

10 Yis kawnata muwaka atak akak yisakola adahan yiwewni. Yis kawnata muwaka atak akak pikanema yisimsa ine akak yikaswatni, yasuga. Kis adahan yis uti yimawkanitnene giwntakkis neras ku pariye yis amnih.

11 Ku pariye paytwempu yis danuh arit, ivegvanay pahavwi ku pariye kibeyne awayg ayge. Misakwanay ayge gimun he ku aysaw yis pes ayteke paytwemputak.

12 Ku aysaw yis pitatye parak givinekut, awnanay ta gitkis hiyeg aygnenevwi, “Uhokri gabay yikaknek.”

13 Ku igkis hiyeg amavay kabayntiwa, henewa ig Uhokri gabay misakwa ayge gibetkisnek. Heneme ku igkis ka amavay nikwe Uhokri gabay ka misakwa ayge gibetkis.

14 Ku igkis hiyeg ka amavay aynesnima, ku igkis ka timepkere yiwn, nikwe ku aysaw yis

O Novo Testamento e Salmos na língua Palikur do Brasil; © 2018, Wycliffe Bible Translators, Inc.

pes ayteke paytwemputak, yis sassah yikugku ariw avathawni adahan areketni *gitkis gitaraksankis.*

15 Aysawnemenek avim ini ku aysaw hiyeg katiwnivwevye avatra gitaraksankisnek, neras hiyeg avitya inere paytwempu ignes pi hiyapte mbeynenek mpiya neras hiyeg avitya paytwempu Sodoma akak Gomoha. Heneki igkisnek hiyap mbeynenek.

Aysawnemenek yis hiyapkiska mbeyne yitnek

Mt 24.9; Mk 13.9; Lk 21.12; 1Ped 4.12

16 — Nah yawahkisten gibetitkis hiyeg ke wotbe nah awahkiswiyebe muwtoh ta gibetitkis axtigiviyenebe. Nikwe misakwanabay ahegbetnenekwa gavitkis hiyeg ke pahavwi kaybunebe *ig ahegbetnenekwa adahan hiyeg ka sibuhgi.* Heneme ikawnabay tuwatavye ayge gibetkis ke pahavu tukwabe.

17 Misakwanay ahegbet gavitkis hiyeg mmanawa aysawnemenek igkis kamaxweynek waxwevyi ta givetunatkis hiyeg giwewkistenkisnek. Hawata igkis biptevyinek ariku gileglisakis.

18 Avim ini *yis kamiyepkanek* ta gitkis hiyaptigi ta gitkis yikivaravu. Yis waxwepka ta givetunatkis avatra ku samah yis nuhiyegavu. Ka sam. Ini humaw yihawkanavriknek adahan yis awnene *nudahan* ay givetunkis. Ayge yis awnene nudahan givetunkis hiyeg judeyenevwi hawata givetunkis hiyeg kane judeyenevwima.

Uhokri Gitip iki yit iwit adahan yis awna

Mk 13.11; Lk 12.11, 21.13

19 — Ku aysaw hiyeg kamiyevyi ta givetunatkis hiyaptigi *avatra ku samah yis nuhiyegavu,* ka yi muwaka ivegmina yihiyekemni adahan ku pariye yis awna gitkis avim ini hawkri. Mmanawa avimnewa ini iwit ikaka yitnek adahan yis awna gitkis avim ini.

20 Ayge nikwe ka yisnema awnene, heneme Wigwiy Gitip ignewa awnene ay yivititak.

21 Avim ini hawkri igneswe ke pakebyekne kamaykisekbetnek adahan miyaka. Ignesme igti kamaykis gikamkayhkis. Ignesme ikamkayit hawata kavetunsa gigkis gukakkis ginagkis. Ignes kamaykiswigkis adahan miyaka.

22 Ayge madikte hiyeg amiyhevyinek awaku ku samah yis nuhiyegavu. Ka sam. Ku yis ka isahkiswa nuwhunek danuhte amaksemni hawkri, yis isahptawnek.

23 Ku aysaw yis hiyapkiska mbeyne yit avit paha paytwempu, higihwanabay ayteke ta avitit nawenyewa paytwempu akiw. Avit yis muwavwisa paytwempu ay Izhaewamnaw, nah danuh akiw nah ku pariye wageswe awayg amadgaya inin. Ihanabay inakni nuwnuh. Henewatbaki in.

24 Yuma pahavwinema hiyeg pi kiyatte giw gikannuhten. Yuma pahavwinema ibukti pi kiyatte giw gikivara.

25 Ku pahavwi mataka gikannuhten gikiytani, ikeyvi. Ku yis hiyap nah yikivara kanumka wavityeyan, yiskata nuhiyegavu akiw? Yis hawata kanumka wavityeyannek.

Mmahki yis avis gibohrikis hiyeg gibohrime Uhokri yis ka avis?

Lk 12.2

26 — Heneme ka yi muwaka avis gibohrikis hiyeg amadgayavu inin. *Gitkis gikehnikis mbayka ka kahayak. Heneme* aysawnemenek madikte ku pariye ayempiki ini kahayak kabayntiwanek. Madikte ku pariye awastepka, aysawnemenek in mawasaptihpikanek.

27 *Nuhiyekemni hawata akiw.* Ku pariye nah akki yit yisyekata, yisme akkin ta gitkis madikte hiyeg. Ku pariye nah akki yit kabayanesa yisme akkin gitkis hiyeg akak madikte yihawna.

28 Ka yi muwaka avis gibohrikis neras ku pariye umehpiye yivit, yitipme igkis ka hiya ariwmhak. Heneme avisnay gibohri *Uhokri* ku pariye kadahan gidatni adahan umah yivit. Ig kadahanata gidatni adahan ig umah yitip aynte amun ini iwetrit ku kiney kane aynsima kayahwaki. *Avisnay gibohri igi.*

29 *Ig kadahan gidatni adahan ig umehpey, ig hawata kadahanata gidatni adahan avuriwyi. Ka ba yis hiyap ku samah ig avuriw madikte* kuhivra? Egkis ka ariknawnema; egkis

O Novo Testamento e Salmos na língua Palikur do Brasil; © 2018, Wycliffe Bible Translators, Inc.

piyukka piyana gukebikis adahan pahamkuwa kirehka, heneme Wigwiy avuriwgukis. Yuma pahavunema tuguh waykborit ku ka igma Uhokri *isaksig eg tuguh waykborit.*

30 Ku yis hiyap ig avuriw kuhivra, wixwiykata akiw ig ka hiya ukavriwkay hawata akiw? Yuma aynesnima ku pariye ig ka hiyak. Ku pis hiyap usemniwiy ig hiyak ku aysaw akebi.

31 Ka yi muwaka avis. Wixwiy pi kavigte git Uhokri mpiy madikte kuhivra. *Ig avuriwiy hawata.*

Kinetihwanabay nudahan

Lk 12.8; 2Tim 1.8

32 — Ku pariye hiyeg kinetihwene numinuh ta gitkis hiyeg ay amadga inin, aysawnemenek nah kinetihwa giminkis hawata ta git Wigwiy aynte inurik.

33 Heneme ku pahavwi wihwe nuwhu ay gimunkis hiyeg amadga inin, nah hawata aysawnemenek nah wihwe giwnek aynte inurik gimun Wigwiy.

Hiyeg kavetunsaynek

Lk 12.51

34 — Ka yi muwaka ikiy ku nah ayta adahan kehne madikte hiyeg amadga inin pasamrak pawtak avim inin. Kawa. Nah ayta adahan kehne hiyeg kerye yikaknek nuvatra.

35 Ikamkayti kavetunsa gigkis gukakkis gunagkisnek *awaku ku samah egkis kamaxwenes nuvitit.* Ihinyot kavetunsa gumatrukisnek *awaku egkis gumatrukis kamaxwanos nuvitit.*

36 Awayg gimunyavu igkiswa humaw givetunyavunek.

Amawka wis umahkis uhiyekemni amadgaya inin

Mk 8.34; Lk 9.24, 14.26; Jo 12.26; Ro 15.1; 1Ko 10.23; Gal 5.24; Fil 2.4; 1Ped 4.1; Ap 12.11

37 — Ku pahavwi pi batekte gikak gig gukak ginag mpiyan, igi ka kis adahan ig kanumwa ku ig nuhiyega. Ku pahavwi pi batekte gikak gikamkayh mpiyan, ig kawnata kis adahan ig kanumwa ku ig nuhiyega.

38 Amawka ku nuhiyegavu umahkis gihiyekemnikis amedgene inin ke wotbe igkis daddahkiswinbe ta aminat ahbe, igkis ka ik adahan igkis keh nibetki akiw. Ku pahavwi ka umahkis gihiyekemni hene hawata ke nahbe, igi ka kis adahan ig kanumwa ku ig nuhiyega.

39 Ku pahavwi ka miniwkere ariw gihiyekemni amadgaya inin, igi biyuk akak gaymahwannek giwntak Kiyavwiye Uhokri. Henneme ku pahavwi miniw ariw gihiyekemni amadgaya inin nudahan, igi darih gaymahwan giwntak Kiyavwiye Uhokri adahan avanenekwa.

Amavanabay Uhokri gawneve kabayntiwa

Mt 25.34; Mk 9.41; Jo 13.20; Eb 13.2,21, 13.2; 3Jo 5

40 — Ku pahavwi amavay, amun ini nikwe in ke wotbe ig kuwis amavan hawata. Ku pahavwi namerepten, amun ini nikwe in ke wotbe ig kuwis amava ku pariye nawahkisten *atan amadgat inin* hawata.

41 Ku pahavwi amava pahavwi Uhokri gawneve awaku ig Uhokri gawneve, igi uti inwata kabayka ku pariye Uhokri gawneve utinek. Hawata akiw ku pahavwi amava pahavwi awayg kibeyne awaku ig kibeyne hiyeg, igi uti inwata kabayka ku pariye awayg kibeyne utinek.

42 Hawata akiw ku pahavwi amnih pahavwi nukannuhni yumahwatnene gikiytani awaku ig nukannuhni, ku ig he iki aynesa un kisevye ta git, ayge nikwe ig uti gitiwninek. Ihanabay inakni nuwnuh. Henewatbaki in.

11 **1** Pisenwa inakni gawnan ig Kiyavwiye Jesus awahkise giwatnivwi *muwapuw* neras madikawkunene gikebikis gikakkis piyana gawnakis *(12).* Ayteke nikwe ig tivik gihavukis ta avitit mpuse paytwempu adahan ig kannuhekne adahan ig ekkene *Uhokri giwn ta gitkis hiyeg aygnenevwi.*

Joawh Batista aya Jesus, “Mmah pisnewa?”

Lk 7.18

2 Avim ini ig Joawh Batista ig ayge ariku parakseket. Ayge ig kinetni Cristo gak ku ig

O Novo Testamento e Salmos na língua Palikur do Brasil; © 2018, Wycliffe Bible Translators, Inc.

kehne ka aynsima annut. Ig timapni hene, ig
awahkise gikannuhnivwi atere gimin Kiyav-
wiye Jesus.
3 Igkisme tivik, igkis danuh atere git, igkis
awna git:
— *Joawh Batista awna wotuh ku* pahavwi
nehmnikuhpiye gihavu butte. Mmah ka pis-
nema? Ba kawk? Ba usuh waha nawenyewa
akiw ku pariye nehmnikuhpiye gihavu butte
akiw?
4 Igme Kiyavwiye Jesus kaytwa giwnkis:
— Ataknabay akka git Joawh Batista *ini*
annut ku pariye yis timap yis hiyap ku avim
inin. **5** Yis hiyap motavye hiyap, miyavuvye
wew. Yis hiyap axpusakare avit busukne
miypit, mataybavye timap, miyaravye kan-
nikaw. Yis hiyap neras ku pariye kane hiyak
kabayka, ku avim inin igkis ekkepka kabayka
gitkis. **6** Ku pariye hiyeg ka tukuhun igkis uti
kabayka nuwntaknek.

Jesus kabayha Joawh Batista

Lk 7.24

7 *Igkis Joawh Batista giwatnivwi timapni*
hene, igkis diyuhe gimkat. Igkis tivikanten,
ig Kiyavwiye Jesus awna gitkis neras hiyeg
kabubuknene ayge. Ig kinetihwa gimin Joawh
Batista. Ig awna:
— Yis kuwis atak iwasa *Joawh Batista*
ta amadgat amatap. Ku samah yis atere,
mmahpa yivewkan yis utivgi ayge? Mmah
yivewkankama ku yis utivgi *yuma gidatni ke*
pahat sivavabe ku pariye mitibetnevye ayge?
Kawa. Yis hiyak ku ig ka wagekiswa gimun.
8 Mmahpa yivewkan yis utivgi ayge? Mmah
yivewkankama ku yis utivgi akak gisimsa ki-
beyne mitibete? Kawa. Hiyeg ku pariye ka-
simsavu mitibete *ku pariye igisavye ignes*
ka misakwa amadga amatap. Igkis misakwa
ariku ikivarat givin barewyewatnene.
9 Mmah yis yivewkan ku yis utivgi Uhokri
gawneve ayge? Henewa. Ignewa Uhokri gaw-
neve yis uti. Heneme ig mpiybeta Uhokri
gawnevevu pitatyevwi *mmanawa ig ekkene*
ku Uhokri gikumadukan kuwis ahawkanavrik.
10 Mmanawa ig Joawh Batista ignewa ku
kamin Uhokri gannasan kinetihwa. *Inakni*
gannasan akki wot ku pariye Uhokri awna git
gikamkayh. Giwn:
"Nah awahkiste pahavwi nuwatni pavit-
kiya adahan ig ahegbetene madikte pavit."
Henebaki inakni iwit awna gimin Joawh
Batista.
11 Yuma pahavwinema awayg wayvuka
amadga inin kabaytema giw Joawh Batis-
ta. Heneme pahavwi ku pariye kuwis kawih
Uhokri gikumadukan igi pi kabayte giw. Hi-
yawa ig pahavwi yuma gikiytani giwtrikkis
hiyeg amadgaya inin heneme ig pi kabayte
giw *mmanawa ginetni kabayte ariw Joawh*
Batista ginetni.
12 *Igme Joawh Batista ginetni kabayntiwa.*
Kibeyne, ku samah ig kavusa akka adawnhan
Uhokri gikumadukan he kuviknene, ka aynsima
hiyeg mpiksewne kawih ini gikumadukan. Ig-
kis mpiksaw niharit akak madikte gawaygikis.
13 Ig Joawh Batista kabayte giwkis neras
Uhokri gawnevevu pitatyevwi. Mmanawa
ginetni kabayte ariw ginetnikis. Uhokri gaw-
nevevu pitatyevwi igkis madikte awnaneku-
ye ku aysawnemenek Uhokri gikumadukan
danuhnek. Hawata amekene Moís gikuma-
dukan akki inakniwata. Igme Joawh Batista
ekkene ku gikumadukan ahawkanavrik ayipa
danuh kuwis.

Joawh Batista ke amekene Eliyasbe

Mt 17.12; Mk 9.13

14 — *Igkisme neras Uhokri gawneve-*
vu pitatyevwi igkis awna: "Aysawnemenek
pahavwi awayg kewa amekene Eliyasbe ig
danuhnek *adahan ig ekkeviye adawnhan*
Uhokri gikumadukan." Kuri, ku yis hiyekere
inyewa ku kamin igkis awna, nah akkite yit ku
pariye ner awayg. Ignewatbaki Joawh Batista.
15 Yis ku pariye katayebnene, ataybiswa-
nabay nutuh. *Ihanabay inakni nuwnuh. He-*
newatbaki ig ke amekene Eliyasbe.

Hiyeg ka amevekere ine Joawh Batista ine Jesus

Lk 7.31

16 — Mmah nuwnuh kuri adahan nah akki
yit ku samah hiyeg gihiyekemnikis amadga-

O Novo Testamento e Salmos na língua Palikur do Brasil; © 2018, Wycliffe Bible Translators, Inc.

ya inin? Gihiyekemnikis kewa bakimnayhbe nopsanyovwi. Nah akkite yit abektey akak ku bakimnayh arehwene higiwmadga. Ig Uhokri ig kewa pahabu bakimnayhbe ku pariye wakaymni aharit gidahewektenkis. Igkis bakimnayh kabiman ta gitkis gidahewektenkis.

17 Igkis awna gitkis, “Usuh agighene, usuh kayepne, yisme ka ayta kayepkere ukakuh. Yis ka batekkere payak ukakuh. *Ayteke nikwe usuh wages warehwan adahan avuhekwiye* usuh tihene. Yisme kawnata tihekere payak ukakuh. *Mmahki yis ka amevekere uhiyekemni?” Ihanabay inakni nuwnuh. Henewatbaki ig Uhokri. Hiyeg amadgenevwi inin ka amevekere pahavwinema Uhokri giwatni ku pariye gawahkisni giminkis.*

18 Mmanawa ig Joawh Batista danuh atan ig maxhewne ig ka higap win. *Ignesme hiyeg ka amavig.* Igkis awna: “Ig wavitye givit.”

19 *Nahme nah* ku pariye wageswe awayg amadgaya inin, *nah* danuh atan *nah* ka henema. Nah ka maxhaw, nah higap win. *Heneme kawnata hiyeg amavan.* Igkis awna: “Ka ba yis hiyap ner awayg kayhpiye kahigvekevye? Ig gibetki darihwak gikakkis ladwan, gikakkis hiyeg kane kibeynevwima akiw. *Ig kawnata kibeynema hiyeg.*” Ka sam. Ku pariye hiyeg hiyeknevwi hiyakemniki *ignesnewa ka mahikohnek* Uhokri gihiyekemni. Igkis amavinnek.

Jesus wakaymni adahan ku samah hiyeg ka wageskere gihiyekemnikis

Mt 12.38; Lk 10.13, 11.29

20 Ayteke ig Kiyavwiye Jesus kavusa wakaymni gidahankis *hiyeg avitnenevwi* madikte paytwempu ku kiney ig kuwis keh ka aynsima gannu. Ig ka giwakemnisima awaku ku samah igkis ka wageskere gihiyekemnikis.

21 Ig awna:

— Akayih. Aysawnemenek ka aynsima mbayka ay yidahannek yis hiyeg paytwempuyenevwi Korazih. Hawata ka aynsima mbayka yidahannek yis paytwempuyenevwi Betsayda. *Mmahkay yis ka wageskere yihiyekemni?* Wake nah kehbe inwata nannuhbe aynte avit paytwempu Tiru akak Sidoh, ku samah nah keh ayge yibet, nikwekam igkis paytwempuyenevwi *mbayavye gihiyekemnikis igkis* ayipakam kayehe gitaraksankis, ayipakam igkis wagese gihiyekemnikis. Igkis kawihminawkam akak sak kasiwboye, igkis padakkam tiket ahewra gitewharitkis *adahan areketni giwakemnikis.*

22 Nikwe aysawnemenek avim ini ku aysaw madikte hiyeg katiwnivwevye avatra gitaraksankisnek, avim ini yis pi hiyapte mbeyne mpiya neras paytwempuyenevwi Tiru akak Sidoh. Heneki yisnek hiyap mbeynenek.

23 Ya yis hiyeg avitya paytwempu Kafarnawh. Yis ikawnamah pi avitminte hiyeg madikte. Heneme yis tukuhavepkanek ta warikwit arimkanit ini iwetrit ku kiney kane aynsima kayahwaki. Wake nah kehbe inwata nannuhbe aynte avit paytwempu Sodoma ku samah nah keh ayge yibet, *nikwekam ignes paytwempuyenevwi mbayavye gihiyekemnikis ignes ayipa wagese gihiyekemnikiskam.* Nikwekam ini paytwempu kuviknene ay.

24 Nikwe aysawnemenek avim ini ku aysaw hiyeg katiwnivwevye avatra gitaraksankisnek, yis pi hiyapte mbeyne mpiy neras hiyeg avitnenevwi Sodoma. Heneki yisnek hiyap mbeynenek.

Uhokri akka gihiyekemni ta gitkis hiyeg kene bakimnayhbe

Mt 18.2, 19.14, 21.15; Lk 10.21; 1Ped 2.2

25 Pisenwa gawnan inakni ig Kiyavwiye Jesus *piriyepkaw ta git Uhokri.* Ig awna:

— Kibeyne, Niguh. Pis en akivara. Pis waxri akivara. Nah kabayhap awaku ku samah pis ka akka *pihiyekemni* gitkis hiyeg hiyakemniyevwi. Gitkisme neras kene bakimnayhbe yumanene gihiyekemnikis giwntekneswa, atere pis akka pihiyekemni.

26 Henewa Niguh, mmanawa innewa ku pariye pimawkan.

27 *Ayteke ig awna ta gitkis hiyeg ayge. Giwn:* Ig Wigwiy kuwis ekke nutuh madikte gihiyekemni. Yuma hiyeg nuhiyekten nah Uhokri gikamkayh. Ignewa Wigwiy ig pahapo nuhiyekten. Hawata akiw yuma hiyeg gihiyekten Wigwiy. Nahnewa gikamkayh gihiyekten.

O Novo Testamento e Salmos na língua Palikur do Brasil; © 2018, Wycliffe Bible Translators, Inc.

Ku karit nah muwaka akkig, ignesnewa hawata hiyakgi.

Wewnabay pahamteke gikak Jesus

28 Ayteke ig awna akiw:

— Aytninabay numkanit, yis ku pariye yuma kit, yis mpiksewnevwi ke pahavwibe hiyuhwene awika mpiy gidatni. Ba yi ayta mayuwasa yihihwan nutuh. Nah keh yis mayak ta nuvitit.

29 Wewnabay pahemteke nukakuh kewa piyana pakbe dahaka gibitamnakis akak pahat ah adahan kahkiska awika gitkis. Kannuhwanabay nutuh. Mmanawa nah kibeyne hiyeg, nah tuwatasewne hiyeg, nah ikaw warikapte giwkis madikte hiyeg. Ku yis kannuhwa hene nutuh, nikwe yis uti mayaka abet yihiyekemninek.

30 Ku pahavwi wew pahemteke nukakuh, igi ka mpiksaw mpinevevyema akiw. Hagehege gihiyan.

Jesus samdi akivara

Mk 2.23; Lk 6.1

12 **1** Pisenwa inakni gawnan, ig Kiyavwiye Jesus tivik mpiye amadgew pahak was abet samdi. Igkis gikannuhnivwi tivik gihapti. Igkis mativwe. Nikwe igkis matise fahhin ariw, igkis axwig.

2 Nerasme farizewkis hiyapni hene, igkis awna ta git Kiyavwiye Jesus:

— Iveg neras pikannuhnivwi. Igkis ka iha amekene Moís gikumadukan. *Igkis kannivwiye abet samdi.*

3 Igme Kiyavwiye Jesus kaytwa giwnkis:

— Mmah yis kote ivegbohate *Uhokri gannasan* ku kiney in kinetihwa amin ku pariye amekene Davi gikehni? Minikwak ig mativwe payak gikakkis gihaptiyevwi.

4 Nikwe ig pareke arikut ini leglis kewye Uhokri Givin. Ayge ig axe ini bugut ku pariye kuwis ikepka givetunat Uhokri. Hawata ig ikepni ta gitkis gihaptiyevwi. Amekene Moís gikumadukan awna ku muwvegnenwa kis adahan ignes ax ini bugut. Igkisme axwin *heneme igkis ka taraksa mmanawa ig muwveg amnihpigkis.*

5 Hawata akiw, mmah yis kote ivegbohate amekene Moís gikumadukan ku kiney in kinetihwa amin ku samah muwvegviyene arikuya Uhokri Givin ignes kannivanene abet samdi? Heneme igkis ka taraksa *mmanawa amawka ku igkis keh hene adahan kiyathene Uhokri Givin.*

6 Timapnay nuwnuh yit. Ay pahavwi yibet ku pariye pi kiyatte ariw Uhokri Givin. Ihanabay inakni nuwnuh. Henewatbaki ig.

7 Uhokri gannasan minikwekene awna:

"Nah ka muwaka yis he kakanhawnen nutuh. Nah pi muwakate yis amnih hiyeg."

Wake yis pukuhpabe inakni iwit, nikwekam yis ka ikiykam ku neras nukannuhnivwi ku igkis ka kibeynevwima. Igkis ka keh mbaynema.

8 Mmanawa nah, ku pariye wageswe awayg amadgaya inin, nahnewa samdi akivara.

Jesus makniwa pahavwi awayg kidubetwiye giwak

Mk 3.1; Lk 6.6

9 Ayteke ig Kiyavwiye Jesus tivik lammesya ariku judeyenevwi gileglisakis.

10 Ayge pahavwi awayg kidubetwiye giwak. Igkisme neras hiyeg ayge hiyapni hene, igkis awna git Kiyavwiye Jesus:

— Ba amekene Moís gikumadukan isaksa adahan wis piyihak samdi abet?

Igkis awna inakni hene *adahan gihikekten marihwa igkis hiyap ba ig taraksa amekene Moís gikumadukan.* Igkis muwaka uti gitaraksan adahan igkis gikamyehpitni.

11 Igme Kiyavwiye Jesus kaytwa giwnkis:

— Ku pahavwi yivig muwtoh wiwhe arikut miyokwiye mihad abet samdi, mmah ka yisma kahgi ayteke *abetnewa ini samdi?* **12** *Ku ka sam wis amnih muwtoh abet samdi, kawnata sam wis amnih hiyeg abet samdi.* Hiyeg ka aynsima pi kavigte git Uhokri ariw muwtoh. Amekene Moís gikumadukan isaksa adahan wis keh kabayka abet samdi.

13 Ayteke ig *Kiyavwiye Jesus* awna ta git ner awayg *kidubetwiye giwak.* Giwn:

— Taraknaba piwak.

O Novo Testamento e Salmos na língua Palikur do Brasil; © 2018, Wycliffe Bible Translators, Inc.

Igme tareke giwak. Aynewa giwak makniw hawata ku samah giwak pahambakya.

14 Igkisme neras farizewkis hiyapni hene, *gitkis ig Kiyavwiye Jesus ig taraksevye hiyeg.* Nikwe igkis pese ayteke, igkis kavusaw ahegbete ginetnikis adahan igkis giwmasepten.

Jesus ig hiyeg tuwatviye

Iz 42.1; Mt 11.29; Lk 22.25; Jo 13.1; Fil 2.5

15 *Igme Kiyavwiye Jesus hiyak ku pariye gikehnikis.* Ig hiyapni hene, ig tivik ariwntak ini iwetrit. Ka aynsima hiyeg kuruwnene gihavu butte. Ayge ig makniwe madikte ku pariye kakahribdavye.

16 Heneme ig awna ta gitkis:

— Ka yi muwaka keh yiwanti nukakuh.

17 Inakni giwn danuh hene kahadbe in kahayak ku samah Uhokri gawneve amekene Izaíyas awna. Ig awna:

> **18** "Kiyavwiye Uhokri awna: 'Ivegnay nubukuh nukanyan. Ignewa nah batek gikak. Ig keh nah batek ka aynsima. Nah kawihkis nutivuh givititnek. Ayge nikwe ig ekkene nuhiyekemni waditye ta gitkis madikte hiyeg. **19** Henneme ig ka kabayhaknawa ta gitkis hiyeg. Ig ka kabiman *adahan kehne giwatni.* Ig ikaw tuwatevye giwtrikkis hiyeg. **20** *Ig amnih* hiyeg yumanene gawaygi. Ig ka dunih gawaygi akiw. Ku ig hiyap pahavwi hiyeg kene abukribe igigihpisa ig ka awakig akiw. Aysawnemenek ig ayta matekbeta *madikte givetunyavu* gihawkankis awaku ku samah ig kibeyne hiyeg. **21** Ayge nikwe hiyeg muwapuw kamaxwenekuye givititnek.'"
>
> *Henewatbaki ig amekene Izaíyas awna.*

Jesus ka piyihak akakma wavitye gannu

Mk 3.20; Lk 11.14

22 Ayteke hiyeg waxwe pahavwi awayg ta git Kiyavwiye Jesus, ig motviye ig hawata mownpiye. Ig kadahan wavitye ay givit. Igme Kiyavwiye Jesus piyihpig. Ig keh ig awna. Ig keh ig hiyap.

23 Neras hiyeg hiyapni hene, igkis wakaymnibdi. Igkis kinetihwa pawtak. Igkis awna:

— Mmah ig ukivarawiy *ku pariye wixwiy wahepne?* Ignewatbaki!

24 Igkisme neras farizewkis timapni hene, igkis awna:

— *Kawa.* Ig pekkis wavitye *givititak ner awayg* akak wavitye gikivarakis gannu ay givit. Igwa Belzebu ay givit.

25 Igme Kiyavwiye Jesus hiyak ku pariye abet gihiyekemnikis. Nikwe ig awna gitkis:

— Ku hiyeg avitya pahanene waxri ku igneswekе kerbetkis, igkis madikekenek. Paytwempuyenevwi hawata, ku igneswekе kerbetkis, igkis ka ayivwi akiw. Pakebyekne hawata, ku igneswekе kerbetkis, igkis kawnata ayivwi akiw.

26 *Wavitye hawata.* Wake ig Satanas pekkis gidahanwatbe gihiyegavu wavitye givititakkis hiyeg, amun ini nikwe gikakwa ig keryekam. Wake ig keh henebe, ig pisenwakam akak gikumadukan.

27 Mmah nikwe yis awna numinuh ku nah pekkis wavitye akak Belzebu gannu ay nuvituh? Ya yis yikannuhnivwi? Igkis hawata pekkis wavitye givititakkis hiyeg. Pariye iki gidahankis gannukis? *Wake nah pekkis wavitye akak Belzebu gannube, nikwekam igkis yikannuhnivwi nopinawatkam.* Igkisnewa arakak ku yis ka awna wadit.

28 Ka ba yis hiyapknima ku nah pekkis wavitye akak Uhokri Gitip gidatni ay nuvituh? Inineki arakak ku Uhokri gikumadukan kuwis danuh.

29 *Nah kehte abektey akak* pahavwi ku pariye parekkere ta givinekut pahavwi hiyeg detye adahan ig kidisne gewkanbet atere. Avit ig parak atere amawka ku ig wanakminanete ner hiyeg detye. Pisenwa nikwe ik adahan ig *parak atere* kidis ku pariye ay gimun. *Henewa nah keh gikak wavitye gikivarakis. Inneki keh nah detye adahan nah wanekbeta gihawkankis ku pariye kavinawnene ay givitkis hiyeg.*

Ka ik adahan wis misakwa henenwatma

Lk 11.23

30 — *Mmahkay yis ka amavan?* Ku pahavwi ka amavan, amun ini nikwe ig kuwis

O Novo Testamento e Salmos na língua Palikur do Brasil; © 2018, Wycliffe Bible Translators, Inc.

kavetunsevun. Ku pahavwi ka darihwak nukakuh, amun ini nikwe ig kuwis suguhpen. *Ka ik adahan yis misakwa henenwatma.*

Ku yis ka kiyatha Uhokri Gitip, yis ka bayahminaka

Mk 3.28; Lk 12.10

31 — Ik adahan Uhokri bayahmina hiyeg ariw madikte gitaraksankis, ariw madikte miyathaki. Heneme ku ignes ka kiyatha Uhokri Gitip, nikwe ig ka hiya igma bayahminigkis ariw ini gitaraksankis. Henewatbaki in.

32 Ku pahavwi ka kiyathan *nah* ku pariye wageswe awayg amadgaya inin, ka sam. *Nawenetke kuwewanek ig Uhokri Gitip dax avit giyakni adahan ig kiyathan. Ayge nikwe* ig Uhokri bayahminig ariw ini gitaraksan *ku samah pitatye ig ka kiyathan.* Heneme ku pahavwi ka kiyatha Uhokri Gitip, *nikwe ka ik adahan ig Gitip dax avit giyakni adahan ig wagese gihiyekemni. Ayge nikwe* kawnata ik adahan ig Uhokri bayahminig ariw ini gitaraksan. Ine ku avim inin, ine aysawnemenek akiw. Ini gitaraksan nidukwenewa.

Ku pariye ay abet uhiyekemni innewa wis awnin

Lk 6.43

33 — *Ku yis hiyap nah keh kabayka, nikwe yis hiyak ku nah kibeyne hiyeg. In ke ahbe akat.* Ku pariye ah akat kabaynowa, eg sarayh guw kabaynovwi guw. Egme ah akat ku pariye kane kabaynoma, guw kawnata kabaynovwima. Ku wis hiyap pahakti amutri sarayh guw kabaynovwi, nikwe wis hiyak ku egu amutri kabaynowa.

34 Yis kaybunyene hiyeg pahaywotneyevwi! Yis ka ik adahan awna kibeyne iwit mmanawa yihiyekemni mbeyevyenen. Mmanawa ku pariye ay abet uhiyekemni innewa wis awnin.

35 Ku pariye kibeynewa hiyeg igi ivegminenekwa gihiyekemni adahan kabaykanenwa. Nikwe he kabaykanen pes giwntak. Igme ku pariye mbeyevye hiyeg igi ivegminenekwa gihiyekemni adahan mbaykanenwa. Nikwe he mbaykanen pes giwnktak.

36 Aysawnemenek avim ini ku aysaw Uhokri gihivetnikis hiyeg ba ignes kibeynevwiwatma, avim ini ig keh igkis akkamnihnek madikte ginetnikis ku pariye tuguh gibiyrikutkis. Ihanabay inakni nuwnuh. Henewatbaki in.

37 Ku ig hiyap yis awna kibeynevwinen iwit, nikwe ig hiyap yis kibeynevwi hiyeg. Heneme ku ig hiyap yis awna mbeyevyenen iwit, nikwe ig hiyap yis ka kibeynevwima hiyeg.

Jesus wakaymni adahan ku samah hiyeg ka amavig

Mk 8.11; Lk 11.29

38 Igkis kannuhekevutnevwi amin amekene Mois gikumadukan gikakkis farizewkis igkis timapni inakni hene, igkis awna git:

— Kiyavwiye, uya keh annut wowtrik adahan areketni pidatni wotuh kahadbe usuh hiyapi ba pis ayta giwntakwatma Uhokri.

39 Igme Kiyavwiye Jesus kaytwa giwnkis:

— Aa, yis hiyeg amadgaya hawkri. Yis mbeyevye yihiyekemni. Yis kuwis isahkiswe giw Uhokri. Inneki keh yis kehkis annut nutuh adahan areketni nudatni yit. Pahatwowa annut akkakanek yit, ini annut ku samah Uhokri keh gikak gawneve amekene Jonas.

40 Minikwak ig amekene Jonas misekwe mpana hawkri im gayhriku *heneme ig ka miya. In humaw areketni gitkis neras hiyeg avitnenevwi paytwempu Ninnivi ku ig inyewa ekkene Uhokri giwn. Nah* hawata *nah* ku pariye wageswe awayg amadgaya inin, *nah* misakwanek mpana hawkri waykiku. Inerenewa humaw areketni *nudatni yitnek.*

41 Aysawnemenek ku aysaw Uhokri gihivetnikis hiyeg ba ignes kibeynewatma, *ka aynsima hiyeg ayge hiyekevyinek ku yis mbeyevye yihiyekemni.* Avim ini neras hiyeg avitya paytwempu Ninnivi, igkis hiyekevyinek ay givetun Uhokri ku yis mbeyevye yihiyekemni. Mmanawa minikwak igkis ihe amekene Jonas giwn igkis wagese gihiyekemnikis. *Yisme ka iha nuwnuh.* Hiyawa nah kiyatte giw amekene Jonas, *heneme yisnewa ka iha nuwnuh.*

42 Hawata akiw nor tino ku pariye gikivarakis amekenegben tiwrikyenevwi egu ha-

O Novo Testamento e Salmos na língua Palikur do Brasil; © 2018, Wycliffe Bible Translators, Inc.

wata hiyekevyinek ayge givetun Uhokri ku yis mbeyevye yihiyekemni. *Eg kane Uhokriyanma* eg misakwa piyawakad, hiyaksa eg ayta atan adahan timapno amekene Salomão giwn awaku ig ka gihiyekemnisima. *Yisme ka timepkere nuwnuh.* Hiyawa nah hiyakemnite giw amekene Salomão, *heneme yisnewa ka timepkere nuwnuh.*

Wavitye diyuh givitit pahavwi

Lk 11.24

43 — *Yis kewa pahavwi awaygbe ku pariye wavitye pese givititak.* Ig wavitye pese, ig wewvari ku kiney yumanene un. Ig ivegvene pahayku mayeket heneme ig ka uti.

44 Ig hiyapni hene, ig awna: "Nah diyuhpite ta nuvinwat akiw, givitit ner awayg ku kitak nah pese." Ig tivik. Ig danuh atere, ig uti givin miyakerik, barewarik, ahegbet *adahan pahavwi parak atere.*

45 Ig hiyapni hene, *ig awna: "Nah iwapte nukebyuvwi atan."* Ig tivik, ig iwe ntewnehker gikebikis wavityempu akiw ku pariye pi mbaytenene gihiyekemnikis giw. Ayteke nikwe igkis diyuh atere misakwa ayge givit ner awayg. Nikwe ner awayg giwskawni pi mbayte ariw pitatye. Yis hiyeg ku akak inin yis *kewa ner awaygbe. Yahawkrivwi ayipa kuwis wagese gihiyekemnikis minikwak, yisme ihiwhitviyene ka amavan.* Yis yuma kibeyne hiyakemniki abet yihiyekemni. Nikwe aysawnemenek in danuh yit hawata ku samah in danuhe git ner awayg. Yiwskawni pi mbaytenek ariw pitatye.

Jesus kakebyihwa ta gitkis hiyeg ihpenevwi giwn

Mk 3.31; Lk 8.19; Eb 2.11

46 Ku samah ig Kiyavwiye Jesus awnempiye inakni iwit, ginag gikakkis gisamwivwi egkis danuh atere. Egkis misekwe kabaywak. Aytontak kabaywaktak egkis wasavanaw gimin Kiyavwiye Jesus ku egkis awnakere gikak.

47 Pahavwi hiyeg ayge hiyapni hene, ig awna git:

— *Kiyavwiye,* pinag ay kabaywak gikakkis pisamwivwi. Egkis muwaka awnakere pikak.

48 Igme Kiyavwiye Jesus kaytwa giwn:

— Pariyeki nnaguh? Pariyeki nusamwivwi? *Nah akkite pit.*

49 Ig tawan gimkatkis neras hiyeg gikannuhnivwi ayge. Ig awna git:

— Iveg ayta. Norasnewa ku pariye nnaguh. Nerasnewa ku pariye nukebyuvwi.

50 Mmanawa ku pariye hiyeg kehnevwi Wigwiy inurikyene gibetki, ignes nah ikiygikis kewa nukebyuvwibe, egnesme tinogben nah ikiygukis kewa nnaghube.

Yuwit patuwesbuhka amin amutri

Mk 4.1; Lk 8.4

13 **1** Abetnewa ini hawkri ig Kiyavwiye Jesus pese paytrikutak. Ig tivik mahakwakigbit. Ayge ig batahkiswe *adahan ig kannuhekne.*

2 Ayteke ka aynsima hiyeg pahadguhwe atere git. Igkis kiyaran ganwa. Ba akebentenwa hiyeg ayge. Ig hiyapni hene, ig katapte muhumdakat *adahan igkis ka dehekbetig.* Ayge ig batahkiswe. *Ig gikannuhtenkis hiyeg ayteke gumadgatak umuh.* Igkisme hiyeg misekwe tabirbet waxrihbak.

3 Ayteke ig kinetihwa gitkis akak ka aynsima iwit patuwesbuhka. Ig awna gitkis:

— Minikwak pahavwi awayg tivik giwasra amedgete adahan ig sessehne gamutra ayak adahan ku kit in tuguh in hiyan.

4 Ig sessehne gamutra ayak, araytak tuguhe avigku ahin *ku kiney wayk adani.* Ayteke nikwe kuhivra ayta axavevgukis.

5 Araytakme gamutra ayak tuguhe abetit tivebdi ku kiney ka kiyesradima wayk. Egkis gamutra hiyenpiwatkama kibehtenwa mmanawa egkis ka mutuhwa mihadima awaku wayk ka kahogbi.

6 Kamuw inutvi, awehe gamutra. Aynewa egkis huruhrup mmanawa gahampabet he inuwewvi.

7 Araytakme gamutra ayak tuguhe avuwit pudukuvwi. Egnes pudukuvwi hiyenpi *payak akak gamutra.* Egkis tuwathe gamutra he egkis miyorap.

8 Araytakme gamutra ayak tuguhe abetit kibeyne wayk. *Ayge egkis hiyan. Egkis*

O Novo Testamento e Salmos na língua Palikur do Brasil; © 2018, Wycliffe Bible Translators, Inc.

aymuhwa he egkis kew. Egkis sarayh ka aynsima guwkis. Gaytakkis kew madikawku madikwa gukebikis *(100).* Gaytakkisme kew puguhkuna madikwa gukebikis *(60).* Gaytakkisme kew mpana madikwa gukebikis *(30).*

9 Pisenwa inakni gawnan, ig Kiyavwiye Jesus awna akiw. Giwn:

— Yis ku pariye katayebnene, ataybiswanabay numkat.

Hiyeg ka mpiksaw aharit Uhokri gihiyekemni

Iz 6.9; Mt 13.14, Mk 4.10; Lk 8.9; Jo 12.39; At 28.26; Ro 11.8

10 Ayteke ariwnteke ini *usuh,* Kiyavwiye Jesus gikannuhnivwi, *usuh* atere git, *usuh ayavgi:*

— Mmahki pis kinetihwa ta gitkis hiyeg akak patuwesbuhka iwit?

11 Igme kaytwa wownuh:

— *Hiyeg amedgenevwi inin* kote hiyakte ku samah Uhokri gikumadukan. Yisme ig Uhokri akkamnihni ta yitnek. Igkisme ka akkaka gitkis. *Ta gitkis nah awna patuwesbuhkanen iwit.*

12 Mmanawa ku pahavwi mpikasaw aharit *nuhiyekemni,* ikaka git kiyeste akiw. *Heneme ku pahavwi ka mpiksaw aharit nuhiyekemni* kiyesradima, nikwe ini *nuhiyekemni* wiwhpika *abetitak gihiyekemninek.*

13 Nah awna patuwesbuhka iwit ta gitkis hiyeg awaku igkis iveg arimkanit *nannuh ku pariye nah keh, nuhiyekemnime* igkis ka aminama niw. Igkis timap *nuwnuh, nuhiyekemnime* igkis ka ihpekere, igkis ka pukuhpakere.

14 Metakwa in kahayak ku samah Uhokri gawneve amekene Izaíyas awna giminkis minikwak. Ig awna:

"Yis ataybiswa arit Kiyavwiye Uhokri giwn kabayntiwa heneme yis ka pukuhpinnek. Yis iki yitew arimkanit giwn kabayntiwa heneme ka paduk yitiwrikutnek. **15** Hiyeg amadgayavu inin pet gihiyekemnikis. Pet gitaybikis. Manan giwtyakkis. Wake ka henema, ikkam adahan giwtyakkis hiyap ku pariye inyewatnene, ikkam adahan gitaybikis timap ku pariye hiyakemniki inyewatnene, ikkam adahan gihiyekemnikis pukuhpin. Ayge nikwe igkis wageskam gihiyekemnikiskam ta numkat, nahme makniwgikiskam."

Henewatbaki ig Uhokri gawneve awna.

16 Yisme nukannuhnivwi yis ka henema. Yis ka yibunugasima mmanawa yiwtyak hiyap *ku pariye hiyakemniki inyewatnene,* yitaybi timap *ku pariye hiyakemniki inyewatnene.*

17 Minikwak ka aynsima hiyeg Uhokri gawnevevu, ka aynsima hiyeg kibeynevwi igkis ka aynsima hiyepkere ini *nannuh* ku pariye yis hiyap ku avim inin. Igkis ka aynsima timepkere inakni *nuwnuh* ku pariye pis timap ku avim inin. Henewatbaki igkis. Heneme igkis ka hiyapni, igkis ka timapni.

Jesus akkamnih inakni giwn amin amutri

Mk 4.14; Lk 8.11

18 — Kuri nah akkamnihte yit inakni nuwnuh patuwesbuhka gimin ner amutrivutne.

19 Ku pahavwi timap nuwnuh amin Uhokri gikumadukan heneme ku ig ka ikatuswa nudahan, nikwe ner mbeyevye gihiyekemni ig *Satanas* ig danuh atere git. Ig wiwhpiye *inakni nuwnuh* abetitak gihiyekemni. Ayge nikwe inakni nuwnuh humaw kewa ini amutri ayakbe ku pariye tuguhpiye avigkut ahin.

20 Inme amutri ayak ku pariye tuguhpiye abetit tivebdi innebaki arakak gidahan pahavwi ku pariye timap nuwnuh ig amavin kibehtenwa akak madikte gibetki.

21 Heneme ig ka kamax inakni nuwnuh kabayntiwatma abet gihiyekemni. In humaw kewa pahakti amutribe ku pariye yumanano guhampabet *eg ka dep miyó.* Ig batek akak nuwnuh adahan aynesa hawkri. Ayteke ku aysaw ig hiyap mbeyne nivatra, aynewa ig miniwvi niw. Ku aysaw hiyeg mahivwihpig nivatra, ig diyuhkiswe butte.

22 Inme amutri ayak ku pariye tuguhpiye abetit pudukuvwi, innebaki arakak gidahan pahavwi ku pariye timap Uhokri giwn *ig amavin kabayntiwa.* Heneme ig pi ikatuswete adahan arikna amadgaya inin. Ig kinikiswate arit igiska amadgaya inin. Ayge nikwe Uhokri giwn mpithaka abet gihiyekemni. Ig ka

O Novo Testamento e Salmos na língua Palikur do Brasil; © 2018, Wycliffe Bible Translators, Inc.

kannuhwa keh Uhokri gibetki. Amun ini nikwe ig awayg humaw waditnevyenen kewa pahakti amutribe ku pariye kane kew.

23 Inme amutri ayak ku pariye tuguhpiye abetit kibeyne wayk innebaki arakak gidahan pahavwi ku pariye timap nuwnuh ig ikatuswa nit, ig mpiksaw niharit. Ig keh Uhokri gibetki nikwe. Gaytakkis hiyeg *keh Uhokri gibetki kabayntiwa. Igkis* humaw kewa amutribe ku pariye kew madikawku madikwa gukebikis *(100).* Gaytakkisme hiyeg humaw kewa amutribe ku pariye kew puguhkuna madikwa gukebikis *(60).* Gaytakkisme humaw kewa amutribe ku pariye kew mpana madikwa gukebikis *(30).*

Yuwit patuwesbuhka amin joyo

24 Ayteke ig Kiyavwiye Jesus awna nawenyewa iwit patuwesbuhka akiw. Giwn:

— Nah akkite yit pahat abektey amin ku samah Uhokri gikumadukan. Minikwak pahavwi awayg sessehe kibeyne amutri ayak amadga giwasra, fahhin ayak.

25 Ayteke ariwnteke ini ku aysaw madikte hiyeg himekbet, pahavwi givetunya danuh atere. Ig danuh atere, ig sessehe ewakti ayak ta abetit ini fahhin ayak. Pisenwa ig tivik. *Ini ewakti kewye joyo. Ahivak kabahte ke fahhinbe ahivak. Heneme guw ka axkama.*

26 Ayteke madikte ini amutri ayak hiyan. Nor amutri fahhin eg hiyan payegbitak akak nor joyo. Ayteke nor fahhin kew. Guw barewyo. Egme joyo hawata kew heneme guw mbeyevye. Ayge nikwe metakwa nor joyo kahayak.

27 Ner *was akivara* gibukvig hiyapni hene, igkis tivik, igkis danuh ta git gikivarakis. Igkis awna git: “Kiyavwiye, mmah ahinyan nor joyo ay? Mmah pis ka sassah kibeynewatma fahhin ayak?”

28 Igme kaytwa giwnkis: “Nuvetunya gannip.”

Igkisme ayavgi: “Mmah usuh keh gukak nor joyo kuri? Ba pis muwaka usuh atak warekwin?”

29 Igme kaytwa giwnkis: “Kawa. Ka yi muwaka warakgukis. Nawenetke ku aysaw yis warekwigneku, yis wareke payak akak fahhin.

30 Isaksanay nor fahhin aymuhwa payebdak akak nor joyo. Ateke egkis ivatte. Ku aysaw fahhin ariw ivatneku nikwe avim ini nah awnanek gitkis nuhiyegavu: ‘Madivwiswinay nor joyo avuwitak fahhin. Wanakinpinwi adahan padekwiki abetit tiket. Ayteke pisenwa, hiyawa yis hiwhe fahhin yis bayehpin arikut fahhin avin.’”

Yuwit patuwesbuhka amin “mostad” ayak

Mk 4.30; Lk 13.18

31 Ayteke ariwnteke ini ig Kiyavwiye Jesus kinetihwa gitkis akak nawenyewa iwit patuwesbuhka. Giwn:

— Uhokri gikumadukan *aymuhwa amadga inin* ke amutri “mostadbe”. Ku aysaw pahavwi iwi pohow “mostad” ayak, ig mutuhgu amadga giwasra.

32 Hiyawa eg pi isite ayak ariw madikte amadga inin. Heneme ku aysaw eg hiyan, eg pi wadiswete ariw madikte amutribdi. Eg imuw kibehtenwa kabahte ke ahbe. He ik adahan kuhivra ayta kibhaw guvewit.

Yuwit patuwesbuhka amin bugut abusan

Lk 13.20

33 Ayteke ig Kiyavwiye Jesus awna nawenyewa iwit patuwesbuhka akiw ta gitkis:

— Uhokri gikumadukan *keh hiyeg gihiyekemnikis aymuhwa* hawata ku samah bugut abusan tukugasa bugut. Ku pahavu tino iwi aynesa bugut abusan eg wagesbetin ta abetit mpana bom fahhin, ayge nikwe madikte in tukugwa.

Jesus awna iwit patuwesbuhkanen

Mk 4.33

34 Ig Kiyavwiye Jesus kinetihwa ta gitkis neras hiyeg akak iwit patuwesbuhkanen. Ig ka awnati ariknawnema ta gitkis huwewe. Ig he kinetihwa akak iwit patuwesbuhkanen.

35 Ig awna hene kahadbe in kahayak ku samah Uhokri gawneve awna minikwak. Igme awna:

“Nah awnate iwit patuwesbuhka ta gitkis. Nah akkite gitkis hiyakemniki ku pariye

O Novo Testamento e Salmos na língua Palikur do Brasil; © 2018, Wycliffe Bible Translators, Inc.

hiyeg kotene hiyakte ku samah akavuska hawkri.”

Jesus akkamnih inakni giwn amin joyo

36 Ayteke ig Kiyavwiye Jesus pese gibetitakkis neras hiyeg. Ig pareke paytrikute. Gikannuhnivwi hiyapni hene, igkis danuh atere git. Igkis awna git:

— Uya akkamnih wotuh inakni iwit patuwesbuhka amin joyo amedgene was.

37 Igme kaytwa wownuh. Ig awna:

— Ner awayg ku pariye sessehe kibeyne amutri ayak, ignebaki arakak *numinuh nah* ku pariye wageswe awayg amadgaya inin.

38 Inme giwasra, innebaki arakak adahan inin hawkri. Inme kibeyne amutri ayak, innebaki arakak gidahankis hiyeg ku pariye wewnevwi akak Uhokri gihiyekemni. Inme joyo ayak, innebaki arakak gidahankis hiyeg ku pariye wewnevwi akak wavityе gihiyekemni.

39 Nerme ivetunyati ku pariye sessehe joyo ayak, ignebaki arakak gidahan wavityе gikivarakis. Inme guvatyavrik danuh, innebaki ahawkanavrik adahan amaksemni hawkri. Nerasme hiyeknevwi akak amutri, ignesbaki arakak gidahankis ahj.

40 Ku samah nor joyo madivwiswika in bukehpika abet tiket, innebaki arakak adahan ku pariye danuh amaksemni hawkrinek.

41 Avim ini *nah, ku pariye wageswe awayg amadgaya inin, nah* awahkisnek nuwatnivwi ahj adahan igkis wiwhpiyes ariwntak Uhokri gikumadukan madikte patahwaki payak gikakkis madikte hiyeg patahwavye.

42 Ayteke nikwe igkis padekwigkisnek ta abetit tiket. Ayge hiyeg tihebdi ignes kagah gaybukisnek.

43 Ignesme hiyeg kibeynevwi igkis kabutennenek ke kamuwbe aynte amun Wigwiy gikumadukan. Yis ku pariye katayebnene, ataybiswanabay numkat.

Yuwit patuwesbuhka amin igiska ayempika

44 *Ayteke ig Kiyavwiye Jesus awna gitkis nawenyewa iwit patuwesbuhka akiw. Ig awna:* — Uhokri gikumadukan *pi kabayte ariw madikte amadgaya inin. In* kewa igiskabe ayempikanbe amadga pahak was. Ayteke in utepka gavit pahavwi awayg. Ig ner awayg hiyapni hene, ig batek ginaktin mpiynevevye. *Ig awna: “Nah isimpite inin was nudahan kahadbe nah misekwe akak madikte igiska ay amadga.”* Nikwe ig ayempin akiw. Ig tivik ig piyuk madikte gewkanbet. Ayteke nikwe ig isime ini was *akak gewkanbet akakuravig.*

Yuwit patuwesbuhka amin akabdat kane gubewisima

45 Ayteke ig Kiyavwiye Jesus awna nawenyewa iwit patuwesbuhka. Ig awna:

— Hawata akiw Uhokri gikumadukan *kewa pohow akabdatbe kane gubewisima kewyo* pérola. Nah kehte abektey gikak pahavwi isimkevutne ig mpiksaw ka aynsima aharitne akabdat ku pariye kane gubewisima, ig hiyap ba ig uti.

46 Pahaye adahan ig uti pohow akabdat pi barewtenano ku pariye kane gutiwnisima. Ig hiyapni hene, ig piyuk madikte gewkanbet, ig isime nor akabdat *akak gewkanbet akakuravig.*

Yuwit patuwesbuhka amin tagamayh

47 Ayteke ig Kiyavwiye Jesus awna nawenyewa iwit patuwesbuhka akiw. Ig awna:

— Nah akkite yit nawenyewa abektey akiw *amin ku samah Uhokri gikumadukan.* In kewa pahak tagamayhbe. Ku aysaw in subukka ahakwat mahakwa, in kamax arakembet im.

48 Ku aysaw in kivun, igkis ivuhtyakevutnevwi inuw ta ihapkat. Ayteke igkis bat nihumwat. Igkis kaniybete ku pariye kibeyne im, igkis darihavevgikis arikut givanyakis. Inme im ku pariye kane kibeynevwima, igkis padakavevgikis.

49 Innebaki arakak adahan ku pariye danuh amaksemni hawkrinek. Avim ini ahj atak muwapuw igkis kaniybetevye hiyeg ku pariye kane kibeynevwima gibetitakis hiyeg kibeynevwi.

O Novo Testamento e Salmos na língua Palikur do Brasil; © 2018, Wycliffe Bible Translators, Inc.

50 Ayteke nikwe igkis padakavevgikis abetit tiket. Ayge hiyeg tihebdi ignes kagah gaybukisnek.

Jesus gikumadukan in nukune igiska

51 Pisenwa ig Kiyavwiye Jesus aya gikannuhnivwi:

— Ba yis pukuhpa inakni nuwnuh?

Igkisme kaytwa giwn:

— Ihi. Usuh pukuhpin.

52 Ayteke nikwe ig awna gitkis:

— *Nah kuwis akki yit ku samah Uhokri gikumadukan kewa igiskabe. Inme amekene Moís gikumadukan in hawata ke igiskabe. In igiska ayivwivye.* Mpuse kannuhekevutne amin amekene Moís gikumadukan, ku ig kannuhwa nutuh amin nudahan nukumadukan hawata, *nikwe ig humaw igisye abet gihiyekemni. Ig ka gibunugasima* ke pahavwi payt akivarabe ku pariye kadahan igiska nukune akak igiska ayivwivye ay givineku.

Nazareyenevwi ka kiyatha Jesus

Mk 6.1; Lk 4.16; Jo 12.37; Ro 10.16

53 Pisenwa gawnan inakni iwit patuwesbuhka, ig Kiyavwiye Jesus tivik ayteke.

54 Ig diyuhe ta avitit paytwempu Nazaré, ku kiney pitatye ig misakwa. Ig danuh atere, ayge ig kannuhne hiyeg ariku judeyenevwi gileglisakis. Neras timepnevwi giwn ayge igkis wakaymnibdi gidahan. Igkis awna:

— Kitak ig uti inin hiyakemniki? Kitak ig uti inin gannu? **55** Ka ba ig he ahevutnenen gikamkayh? Ka ba nernema kinagniyo kiyavuno Mahi? Ka ba Tiyagu gikak José, Simawh, Judas, ka ba igkisnema gisamwivwi? **56** Ba gisamuvwi ka ba egkisnema misakwa ay ubetwiy? Mmahki ig awna inakni hene?

57 Ayge nikwe igkis kiyimwihwe gikak Kiyavwiye Jesus, igkis tukuhwe giw. Igme hiyapni hene, ig awna gitkis:

— Madikte hiyeg kiyathenekuye pahavwi Uhokri gawneve muwapuw. Ignesnewa hiyegviyene ku pariye avitya giwaxig gikakkis gimunyavu ignes ka kiyatig.

58 Ayge nikwe ig ka keh kibitema annut awaku yumahwa gikamaxwankis givitit.

Joawh Batista umehpika

Mk 6.14

14 **1** Avim ini hawkri ner hiyaptigi Erodis ig time Kiyavwiye Jesus gak *ku samah ig keh annut.*

2 Ig timapni hene, ig awna ta gitkis gihiyegavu:

— Ke nutuhbe ignewa Joawh Batistamni. Ig kuwis kannikew akiw ariw gimiremni. Innebaki keh ig ka gannusima keh annut.

3 Ig awna inakni hene mmanawa ignewa kamaykistinene Joawh Batista. Ig wanakkisgwig, ig sarayhkiswig arikut parakseket. Ig keh hene guvatra amakano Erodiyas ku pariye gegni Filip gimaytwa.

4 Mmanawa ig Joawh Batista *himehpig.* Ig awna git:

— Pis ka keh wadit ku samah pis kamax pegni gihayo *adahan pis maripkaw gukak.* Ka henema Kiyavwiye Uhokri aya wotwiy.

5 Ayge nikwe ig Erodis aharitne giwmasepten. Heneme ig avisemun gibohrikis neras judeyenevwi awaku igkis ikiy Joawh Batista ku ig Uhokri gawneve.

6 Avim ini ig Erodis keh gifetra adahan ku samah ig amadga wayk. Ayge abet ini fet eg amakano Erodiyas gukamkayh *himano* eg kayno *eg pahavo* gidahankis gawnasanvu. Eg keh ig Erodis batek ginaktin mpiynevevye.

7 Ig ba gibetkitenwa gukak keh ig awna ta gut, giwn:

— Uhokri timap nuwnuh ku nah awna pit. Nah ikaksa pit madikte ku pariye payapni nutuh.

8 Egme kaytwa giwn ku samah gunag kuwis akki gut. Eg aya git:

— Uya ike nutuh Joawh Batista gitew. Ikepni nutuh kurinewa amadga pahak miruk.

9 Ig hiyaptigi hiyapni hene, ig wakaymni *mmanawa ig ka ihpekere inakni guwn.* Heneme kuwis ig ikaksin gut giwtrikneswa gawnasanvu. Nikwe ig awna ta git pahavwi gisuwtata:

— Asa ikepni gut. **10** Su atak bukihe Joawh Batista gibita ta arikut parakseket. *Ewk gitew atan.*

O Novo Testamento e Salmos na língua Palikur do Brasil; © 2018, Wycliffe Bible Translators, Inc.

11 Ayteke nikwe gitew ewkwika atere amadga pahak miruk, in ikepka ta gut nor himano. Egme ewkwin ta gut gunag.

12 Ayteke ig Joawh Batista gikannuhnivwi danuh atere. Igkis iwe givit, igkis avuhpig. Pisenwa igkis tivik ta git Kiyavwiye Jesus igkis ekke git ku pariye danuh git.

Jesus iki im ta gitkis hiyeg

Mk 6.30; Lk 9.10; Jo 6.1

13 Ig Kiyavwiye Jesus timapni inakni ginetnikis hene, ig tivikwiye muhumdakew. *Gikannuhnivwi tivik gihapti.* Igkis manukwiye ta avitit paha iwetrit ku kiney yumanene hiyeg. Heneme ku aysaw hiyeg time gak ku ig kuwis tivik, igkis mpiye akigbimnew *mahakwa* adahan igkis tivikwiyes gihapti. Igkis pesbetwikis avititak madikte paytwempu ayge.

14 Igme Kiyavwiye Jesus sarayhwe atere waxrihpakat. Ayge ig hiyap ka aynsima hiyeg kabubuknakis. *Igkiskit danuh giw atere.* Ig hiyapni hene, ig kayah gidahankis. Ig amnihpigkis ig makniwe madikte hiyeg kakahribdavye.

15 Ayteke ariwnteke ini tepti kamuw, igkis gikannuhnivwi danukwa atere git. Igkis awna git:

— *Kiyavwiye,* kuwis aygete. Inin iwetrit yuma hiyeg misekwene ay. Wani neras hiyeg tivik paytwempuwit adahan igkis isim gimanakis atere.

16 Igme Kiyavwiye Jesus kaytwa giwnkis:

— *Kawa.* Ka muwaka igkis tivik. Yisnewa iki axka ta gitkis ku avim inin.

17 Igkisme awna git:

— Usuh kadahan pohowkubuwa akebi bugut akak piyanmowa im *masaraku.*

18 Igme Kiyavwiye Jesus awna gitkis:

— Ewkni ayta.

19 Igkis ewkwin git. Nikwe ig keh neras pahabunene hiyeg batahkiswebdi amadga ini amatap ayge. Ku aysaw kuwis igkis batebdebdihpikis, ig iwe ini pohowkubunene bugut akak piyananene im. Ig sarayh givegi ta inut, ig kabayha Kiyavwiye Uhokri adahan ini. Ayteke ig sigkabdihavepni. Ig ikepni ta gitkis gikannuhnivwi. Igkisme gikannuhnivwi ibekhepni givuwiwkis neras hiyeg.

20 Igkis madikte ax kabihribdave. Ka aynsima asemne misekwe. Pisenwa nikwe igkis gikannuhivwi ahiwavemni, igkis kivunse madikawku akebi panye akak pisaya arawna *(12)* akak asemne gimanakis.

21 Igkis neras hiyeg ka aynsima gikebikis. Awaykemninen pukuhka kaba danuh pohowku mil *(5.000)* gikebikis. Ayge hawata ka aynsima tinogben gikakkis gukamkayhkis *heneme egkis ka pukuhka.*

Jesus wew ahakwew un

Mk 6.45; Jo 6.15

22 Ayteke ariwnteke ini ig Kiyavwiye Jesus awna ta gitkis gikannuhnivwi. Giwn:

— Kataptawnabay amadgat wahmunwiy. Manukwinay pitati tahan pahambakat. *Kuwewanek nah atere.*

Igkis *timapni hene,* igkis *tivikwiye.* Igme misekwe ayge adahan ig ekkewviye ta gitkis neras hiyeg.

23 Pisenwa gekkewven, *ig awna:*

— Nah atak piriyepkawte.

Ig wagehe avitit paha waxri imuwadnene adahan ig piriyepkewne atere. Misanpi gaw, adukwenewa ig ayge pahavo.

24 Nikwenewa avim ini nor wahmun piyawakte ariw waxri. Eg padekwika avit paraw mmanawa mayg aytniva gutivut.

25 Kabeyweke ig Kiyavwiye Jesus aytweni ta womkanit, ig waywe ahakwew un.

26 *Usuh* hiyapni hene, *usuh* avisasew gibohri. *Usuh* awna:

— Ner anmapti.

Ayge *usuh* kabimanbet awaku wavisni.

27 Igme kabiman wotuh:

— Kibokahwanabay. Nahnewa ay. Ka yi muwaka avis.

28 Ayge nikwe ig Pedru awna git:

— Kiyavwiye, ku inyewa pisnewa, uya isaksan nah atak ta pimkat ahakwew un.

29 Igme kaytwa giwn:

— Ba ayta.

O Novo Testamento e Salmos na língua Palikur do Brasil; © 2018, Wycliffe Bible Translators, Inc.

Igme Pedru timapni hene, ig tubuke ahakwate un. Ig kavusa wew ahakwew un ta gimkanit Kiyavwiye Jesus.

30 Pahaye adahan kamaygviye kihawnehwe. Ig avisasew. Aynewa ig digise ahakwat un. Ig hiyapni hene, ig kabiman:

— Kiyavwiye, amnihnan!

31 Aynewa ig Kiyavwiye Jesus tarak giwak ig sumuhpig. Ig awna git:

— Awayg avisatruvye. Uhokri ik adahan pis kamaxwa givitit. Mmahki pis pukuhpaw?

32 Ayteke igkis katapte amadgat wahmun. Aynewa mayg misekwe.

33 Igkisme amadgayavu umuh igkis hiyapni hene, igkis kabayhig. Igkis awna:

— Pis igyewa Uhokri gikamkayh.

Jesus makniwa hiyeg kakahribdavye aynte Jenesaremnaw

Mk 6.53

34 Igkis manuke mahakwa, igkis danuh ta avitit Jenesaremnaw.

35 Ku aysaw neras hiyeg ayge murotvi git Kiyavwiye Jesus, igkis wasavanaw giminkis hiyeg muwapuw avit giwaxigkis. Ayteke nikwe ignes waxwave madikte hiyeg kakahribdavye ta gimkat Kiyavwiye Jesus.

36 Igkis awna git:

— Kiyavwiye, uya amnih neras kakahribdavye. Uya isaksa igkis dax abet pikawihninen kahadbe igkis makniw ariw gikahrikis.

Igme isaksevgikis. Madikte hiyeg ku pariye daxni igkis makniw.

Jesus gihiyekemni kabayte mpiy amekenegben gihiyekemnikis

Mt 5.21; Mk 7.1

15 **1** Ayteke gaytakis farizewkis gikakkis gaytakkis kannuhekevutnevwi amin amekene Moís gikumadukan igkis danuh atere git Kiyavwiye Jesus aytontak Jerusalémtak. Igkis danuh atere, igkis aya git:

2 — Mmahki pikannuhnivwi ka iha amekenegben gihiyekemnikis? Igkis ka sukokaw avit igkis ax *ku samah amekenegben sukokaw adahan ignes barewvit giwtrik Uhokri.*

3 Igme Kiyavwiye Jesus kaytwa giwnkis:

— *Yis ihpene amekenegben gihiyekemnikis kabayntiwa heneme* yis ka iha Uhokri gikumadukan kabayntiwatma. Mmanawa yis pi ihpate amekenegben gihiyekemnikis mpiy Uhokri gikumadukan.

4 *Nah akkite yit ku samah.* Ig Uhokri awna amadga gikumadukan: “Kiyatha pig, kiyatha pinag.” Hawata akiw ig awna: “Ku pahavwi miyatha gig, miyatha ginag, pugamawka ig umehpika.” *Henewatbaki ig Uhokri awna.*

5 Yisme *ka iha inakni giwn. Yis* awna: “*Ka sam.* Ku pahavwi *ik adahan ig amnih gigkis heneme ku ig* awna gutkis: ‘Ka hiya nahma amnihyi akak inin newkanbet mmanawa nah kuwis ikakse ku nah kawih madikte newkanbet gidahannen Uhokri.’ **6** Nikwe *ka sam* ig ka amnih gig adahan ig kiyatig. *Kawnata sam* ig ka amnih ginag.”

— Ku aysaw yis awna inakni giwnkis amekenegben hene, amun ini nikwe yis kuwis ikene amekenegben gihiyekemnikis pi kabayte mpiy ini Uhokri gikumadukan. *Mmanawa yis isaksa hiyeg ka kiyatha gigkis.*

7 Yis ikawnamah ke wotbe yis kibeynevwibe hiyeg bawa yis pi mbayte giwkis nawenyevwi hiyeg. Minikwak amekene Izaíyas kuwis kinetihwa yimin. Ig ekkene Uhokri giwn, ig awna:

> **8** “Neras hiyeg kiyathan akak gibiykisnen bawa gihiyekemnikisme piyawakad nuwhu.
>
> **9** Igkis kiyathan waditnevyenen. Igkis kannuhekne amin hiyeg gikehbetankis ke wotbe in nuhiyekemnibe.”

Ku pariye ay abet uhiyekemni innebaki keh wis patehwevye

Mk 7.14

10 Ayteke ig Kiyavwiye Jesus pahadguhe madikte hiyeg ayge ta gimkanit. Ig awna ta gitkis:

— Ataybiswanabay numkanit. Pukuhpanabay nuwnuh. **11** Ku pariye axka wis iki ubiyrikut ka innema keh wis patehwevye *giwtrik Uhokri.* Heneme ku pariye *mbayka* pes ubiyaptak innebaki keh wis patehwevye *giwtrik Uhokri.*

O Novo Testamento e Salmos na língua Palikur do Brasil; © 2018, Wycliffe Bible Translators, Inc.

12 Ayteke ariwnteke ini igkis gikannuhnivwi danukwa kennesa ta gihumwat. Igkis awna git:

— Ka ba pis hiyap ku samah neras farizewkis dagawne avatra inakni piwn?

13 Igme kaytwa wownuh *akak patuwesbuhka iwit,* giwn:

— *Neras farizewkis igkis kewa ewaktibe ku pariye hiyan abet amutribdi. Ka sam.* Madikte ku pariye Wigwiy inurikyene ka mutuh, egnekis aysawnemenek egkis warakavepkanek. **14** Ka ba yi ivegmina yihiyekemni giminkis *neras farizewkis.* Gitkis farizewkis hiyeg kewa motavyebe abet gihiyekemnikis, igkisme gihwitentenkis. Bawa igkisnewa ku pariye kene motavyebe abet gihiyekemnikis. Ka ik adahan pahavwi awayg motviye huwitha giyaki motviye. Ku ig huwitig, igkis piyamate tuguhenek.

15 Igme Pedru timapni hene, ig awna git:

— Uya akkamnih wotuh inakni iwit patuwesbuhka amin ku pariye keh hiyeg patehwevye giwtrik Kiyavwiye Uhokri.

16 Igme Kiyavwiye Jesus kaytwa giwn:

— Mmah yis kuviknene ka pukuha nuwnuh?

17 Ka ba yis hiyap ku pariye arikna wis iki ubiyrikut *in ka parak abetit uhiyekemni* in he mpiyevyenen wayhrikuw, kuwewa akiw wis ahinavrikuhpin? **18** Heneme ku pariye *mbayka* pes ubiyaptak, in ayta abetitak uhiyekemni. Innebaki ik adahan keh wis patehwevye *giwtrik Uhokri.* **19** Mmanawa abetitak uhiyekemni ayteke pes mbeyevye hiyakemniki, umahaka, powkemniki, mehka imunti, amevwiki, wasaymka, miyathaka. **20** Innebaki ku pariye keh wis patehwevye. Heneme ku wis ax ka sukokaw, ka innema keh wis patehwevye *giwtrik Uhokri.*

Jesus amnih pahavu tino kane judeyanoma

Mk 7.24

21 Ayteke pisenwa ig Kiyavwiye Jesus tivik ayteke. *Gikannuhnivwi tivik gihapti.* Igkis danuh ta avitit ini waxri ku kiney paytwempu Tiru akak paytwempu Sidoh misakwa.

22 Ayge pahavu tino kane judeyanoma ku pariye avitya ini waxri eg danuh atere git. Eg Kanaahyano. Eg amnihswe ta git. Eg awna:

— Kiyavwiye, pis *ukivara hawata* ke amekene Davibe, uya amnihun. Nukamkayh hiyapno ka aynsima mbeyne awaku eg wavityewnivyo.

23 Igme Kiyavwiye Jesus ka kaytwa guwn akak pahatnema iwit. Ayteke nikwe igkis gikannuhnivwi awna git:

— Higihkisnig ayteke, Kiyavwiye. Eg makekempi uhavwiy butte eg awnihnano akak guhawna.

24 Igme Kiyavwiye Jesus kaytwa giwnkis:

— Nah awahkiska adahan gamnihtenkis igkisnewa izhaewyenevwi. Ignes kewa muwtohbe biyukavyebe nutuh. *Kote nuhawkanavrikte adahan nah amnihne hiyeg kane judeyenevwima.*

25 Heneme eg danukwa kennesa atere git, eg paberetusaw ta gikimpuwit. Eg awna git:

— Kiyavwiye, uya amnihun.

26 Igme Kiyavwiye Jesus kaytwa guwn:

— Ka kis adahan nah *hiyak pikak kuri pis kane judeyanoma. Ku nah hiyak pikak kuri, in* ke wotbe nah iwevyebe nukamkayuvwi gimanakis nah padekwin ta gitkis pewru.

27 Egme kaytwa giwn:

— Henewa, Kiyavwiye. Heneme he pewruyan ax arebdibdi tuguhavye amadgatak gikivarakis gaxten.

28 Ig Kiyavwiye Jesus timapni hene, ig awna gut:

— Kiyavuno, pis ka aynsima pikamaxwan. In danuh ta pit ku samah payapni nutuh.

Ig awna inakni, aynewa gukamkayh makniw.

Jesus makniwa ka aynsima hiyeg

29 Pisenwa ig Kiyavwiye Jesus tivik ayteke. Ig mpiya akigbimnew mahakwa Galileya. Ayteke ig wagehe ta avitit paha waxri imuhgivitnene. Ayge ig batahkiswe.

30 Nikwe ka aynsima hiyeg danuh atere gimkat. Igkis waxwe ka aynsima kakahribdavye ta git. Igkis waxwe miyavuvye gikakkis kidubetavye, motavye, monavye, ka aynsima nawenyewa kakahravye akiw. Igkis sa-

O Novo Testamento e Salmos na língua Palikur do Brasil; © 2018, Wycliffe Bible Translators, Inc.

rayhpigkis gikimpuwit Kiyavwiye Jesus, igme makniwevgikis madikte.

31 Neras hiyeg hiyapni hene ku samah monavye awna, kidubetavye wadithaw, miyavuvye wew, motavye hiyap, igkis hiyapni hene, igkis wakaymnibdi. Igkis awna:

— Uwohkigawiy wixwiy izhaewyenevwi ig ka gabayisima ka gidatnisima!

Jesus iki im ta gitkis hiyeg akiw

Mk 8.1

32 Ayteke ig Kiyavwiye Jesus pahadguhe gikannuhnivwi ta gimkanit. Ig awna gitkis:

— Neras hiyeg kuwis misekwe ay ukakwiy adahan mpana hawkri. Gimanakis madike kuwis. Nah wakaymni gidahankis. Nah ka muwaka awahkisgikis *ta givinwatkis* akak mativwa. Nawenetke gaytakkis tuguhenek pakwa ahin awaku mabimnaki.

33 Igkisme gikannuhnivwi ayavgi:

— Mmah awitwak wotwiy bugut gidahankis ay amadga inin amatap? Igkis ka aynsima hiyeg.

34 Igme Kiyavwiye Jesus ayavgikis:

— Aysaw akebi bugut yis kadahan?

Igkisme kaytwa giwn:

— *Usuh kadahan* ntewnehkerbu akebi akak aynesa im nopsanyovwi *masaraku.*

35 Ayteke nikwe ig Kiyavwiye Jesus keh neras hiyeg batahkiswa waykborit.

36 Ku aysaw kuwis igkis batebdebdihpikis, ig iwe ini ntewnehkerbunene bugut akak ini im. Ig kabayha Kiyavwiye Uhokri *adahan ini.* Ayteke ig sigkabdihavepni. Ig ikepni ta gitkis gikannuhnivwi. Igkisme ibekhepni givuwiwkis neras hiyeg.

37 Igkisme ax kabihribdave. Ka aynsima asemne misekwe. Pisenwa nikwe *gikannuhnivwi* ahiwavemni, igkis kivunse ntewnehker akebi panye akak asemne gimanakis.

38 Igkis ka aynsima hiyeg. Awaykemninen pukuhka kaba danuh paxnika mil *(4. 000)* gikebikis. Ka aynsima tinogben ayge hawata gikakkis gukamkayhkis.

39 Pisenwa nikwe ig awahkiswigkis tivik tahan givinwatkis. Ayteke ig katapte muhumdakat ig tivik ta avitit Magadamnaw.

Farizewkis kehkis annut git Jesus

Mt 12.39; Mk 8.11; Lk 12.54

16 **1** Ig danuh atere, gaytakkis neras farizewkis gikakkis gaytakkis neras sadusewkis igkis danuh atere git Kiyavwiye Jesus adahan gihikekten. Igkis awna git:

— Asa keh annut inuriktekne wowtrik adahan areketni pidatni wotuh kahadbe usuh hiyakpi ba pis ayta giwntakwatma Uhokri.

2 Igme Kiyavwiye Jesus kaytwa giwnkis:

— *Ku yis hiyap en duwweh* wahanbuku kamuw, yis yibetki awna: “Takuwanek barewye hawkri, mmanawa en duwweh.” **3** Hawata akiw *ku yis hiyap en duwweh* hawkanawa yis yibetki awna: “Muwokad nehmnik, mmanawa en duwweh, ukuhne katamnap.” Yis pukuhpa en kabayntiwa. Heneme yis ka hiya yisma pukuhpa ku pariye Uhokri gikehni ku avim inin hawkri.

4 Ayteke ig awna akiw:

— Aa, yis hiyeg amadgaya hawkri. Yis mbeyevye yihiyekemni. Yis kuwis isahkiswe giw Uhokri. Inneki keh yis kehkis annut nutuh adahan areketni nudatni yit. Pahatwowa annut akkakanek yit, ini annut ku samah Uhokri keh gikak gawneve amekene Jonas *ku samah ig wiwhpig abetitak miyaka abet amamnampiye hawkri.*

Ig awna inakni, ig tivik ikiswigkis. *Igkis gikannuhnivwi tivik gihapti.*

Farizewkis gihiyekemnikis in kewa bugut abusanbe

Mk 8.14

5 Igkis manuke danuh pahambakat mahakwa. Heneme igkis miyehe ewk bugut ayta uhapti.

6 Igkis danuh atere, ig Kiyavwiye Jesus awna gitkis:

— Avuriwnabay, pukuhpawnabay abohri ini bugut abusan gidahankis neras farizewkis gikakkis neras sadusewkis.

7 Igkis timapni hene, igkis kinetihwa pawtak amin inakni giwn. Igkis awna:

— *Ig awna inakni* awaku wixwiy ka ewk bugut ayta uhaptiwiy.

O Novo Testamento e Salmos na língua Palikur do Brasil; © 2018, Wycliffe Bible Translators, Inc.

8 Igme Kiyavwiye Jesus timapni hene, ig
awna gitkis:
— Mmahpaki yis yivewkan *ku nah awna*
inakni awaku yis yuma yibuguta? Yis hiyeg
avisatruvye.
9 Mmah yis kote pukuhpate *ku nah ka ki-*
yimwihwa aharit naxni? Mmah yis kuwis mi-
yehe ku samah nah ibakhase pohowkunene
bugut givuwiwkis pohowku mil *(5.000)* gike-
bikis hiyeg? Mmah yis hawata miyehe ku sa-
mah yis kivunse ka aynsima panye akak ini
bugut asemne?
10 Hawata akiw mmah yis kuwis miyehe ku
samah nah ibakhase ntewnehkernene bugut
givuwiwkis paxnika mil *(4.000)* gikebikis hiyeg?
Mmah yis kuwis miyehe ku samah yis kivun-
se ka aynsima panye akak ini bugut asemne?
11 Mmah yis ka pukuha ku nah ka kinetih-
wenema amin bugut? Pukuhpawnabay abohri
ini bugut abusan gidahankis neras farizewkis
gikakkis neras sadusewkis.
12 Igkis timapni hene, metakwa igkis pu-
kuhpa ku ig ka kinetihwenema amin bugut
abusan; ig kinetihwene amin *gihiyekemnikis*
neras farizewkis gikakkis neras sadusewkis
adahan igkis ka ikaw hawata kema igkisma.
Mmanawa gihiyekemnikis ik adahan wages-
beta uhiyekemni mownye hawata ku samah
bugut abusan tukugasa bugut.

Pedru hiyeke Jesus ku ignewa Uhokri gikanyan adahan ukumaduketniwiy

Mk 8.27; Lk 9.18

13 Ariwnteke ini igkis danuh ta avitit waxri
kennesa amun paytwempu kewye "Sesareya
gidahan Kiyavwiye Filip". Ayge ig Kiyavwiye
Jesus aya gikannuhnivwi, giwn:
— Pariyeki givewkankis neras hiyeg
ikanuh *nah* kuri, *nah* ku pariye wageswe
awayg amadgaya inin?
14 Igkisme kaytwa giwn:
— Gaytakkis hiyeg iki ku pis Joawh Ba-
tistamni *kannikew akiw.* Gaytakkisme iki ku
pis amekene Eliyas. Igkisme gaytakkis hiyeg
iki ku pis amekene Jeremiyas, ku kawk pis
pahavwi akiw gaytakkis Uhokri gawnevevu
pitatyevwi.
15 Igme Kiyavwiye Jesus timapni hene, ig
awna gitkis:
— Ya yis. Mmahpa yis ikanuh kuri?
16 Igme Simawh Pedru kaytwa giwn:
— Pis Cristo *pis Uhokri gikanyan adahan*
ukumaduketni. Pis Kiyavwiye Uhokri dehet-
niye gikamkayh.
17 Igme Kiyavwiye Jesus kaytwa giwn:
— Simawh, pis ku pariye kiyavwiye Joawh
gikamkayh, pis ka pibunugasima. Mmanawa
ka hiyegima amadgaya inin akki pit inakni. Ig-
newa Wigwiy inurikyene ku pariye ekkepni pit.
18 *Pis kuwis akkan ku pariyene nah,* kuri nah-
me akkap ku pariyene pis. Pis Pedru inakni
piw "tip nopsadnano". *Ku samah pis kinetihwa*
inakni numinuh pis humaw nutuh kewa pohow
tipbe ku pariye kabayno adahan eg humaw
payt akamaxten. Nuhiyegavu hawata igkis
kewa ka aynsima tipbe ku pariye nah aheg-
vin adahan nah kehne paha leglis gukakkis
adahan Uhokri kavinawne ayge. Pisme hu-
maw kewa ini payt akamaxtenbe. *Igkisme*
nuhiyegavu humaw kewa paha payt tiptiyebe
ka awinisima ku pariye ka hakuh. Mbayavye
akak miyaka in ka hiya gisamanakis adahan
wanekbetene gihawkankis. **19** *Hawata akiw*
pis humaw kewa ini payt akavriwtenbe. Ku
aysaw payt akivara tivikwiye ig iki payt araka-
vig ta giwakurit payt akavriwten. Nah hawata
aysawnemenek nah keh pis humaw giwew-
kistenkis neras ku pariye kumadukasewnevwi
ta git Uhokri. *Avim ini pis awna nuwntakwa.*
Ku pariye pis wanekbete ahawkan ay amad-
ga inin, ayta inuriktak hawata wanekbetnata
nihawkan. Hawata akiw ku pariye pis wa-
tekbete ahawkan ay amadga inin, ayta inu-
riktak hawata watekbetnata nihawkan.
20 Ayteke ig Kiyavwiye Jesus awna ta git-
kis:
— Ka yi muwaka kinetihwa ta gitkis hiyeg
ku nahnewa ku pariye Uhokri gikanyan ada-
han yikumaduketni.

Jesus kinetihwa amin gimiremni

Mk 8.31; Lk 9.22

21 Ayteke ariwnteke ini han pitatit, ig Kiyav-
wiye Jesus kavusaw akkamnih gitkis huwe-

O Novo Testamento e Salmos na língua Palikur do Brasil; © 2018, Wycliffe Bible Translators, Inc.

we *amin ku pariye nehmnikuhpiye gimkanit.*
Ig awna gitkis:

— Amawka nah danuh atere Jerusalém, nah hiyap mbeyne ka aynsima aygenek ay giwakukis neras uwewkistenwiy gikakkis muwveg kiyatyevwi, gikakkis neras kannuhekevutnevwi. Ayteke nah umehpikanek. Heneme abet amamnampiye hawkri nah kannikasaka ariw numiremninek.

Pedru mpithevye Jesus ariw gimiremni

Mk 8.32

22 Igme Pedru timapni hene, ig wewkiswa gikak atakesa aynesa adahan ig awnene git. Ig awna:

— Kiyavwiye, *ka muwaka awna inakni hene.* Uhokri ka isaksati ini mbayka danuh ta pit.

23 Ig awna inakni hene, igme Kiyavwiye Jesus wagese giduhya gimkat Pedru, ig awna git:

— Pes ayteke, Satanas. *Simawh,* pis ka awna inakni akakma Uhokri gihiyekemni. Pis awna akak gihiyekemnikis hiyeg amadgayavu inin. Ku samah pis awna inakni pis mpithan *adahan nah ka keh Uhokri gibetki. Amun ini pis humaw nutuh* kewa pohow tipbe ku pariye ik adahan nah tes guvitit nah tuguh dunibdivi.

Amawka wixwiy miyeh uvitwiy

Mt 10.37; Mk 8.34; Lk 9.23, 14.25; Jo 12.26; Ro 15.1; 1Ko 10.23; Gal 5.24; Fil 2.4; 1Ped 4.1; Ap 12.11

24 Ayteke ig Kiyavwiye Jesus awna ta gitkis madikte gikannuhnivwi. Giwn:

— Ku pahavwi wageswekerevye nuhiyega, amawka ku ig ikise gidahan gibetki. Amawka ku ig umahkise gihiyekemni amadgaya inin ke wotbe ig daddahkiswinbe ta aminat ah. Amawka ku ig ikaw hawata ke nahbe.
25 Mmanawa pahavwi ku pariye kiye givitnen, igi biyukenek *giw Uhokri adahan avanenekwa.* Pahavwime ku pariye miyehe givitwa nudahan, igi aymuhwanek *gimun Uhokri adahan avanenekwa.* **26** Ku pahavwi darih madikte igiska amadgaya inin heneme ku ig biyuke giw Uhokri, amun ini nikwe ini igiska waditnevyenen gidahan. Yuma ariknawnema igiska ik adahan kawenyene pahavwi gidehetni akiw. **27** Mmanawa aysawnemenek *nah, ku pariye wageswe awayg amadgaya inin, nah* aytanek gikakkis nuhiyegavu ahj akak Wigwiy gikiytani. *Nah* danuh atan, *nah* iki madikte hiyeg gitiwnikis pakekunawa akak ku samah gikehnikis ay amadga inin. **28** Kennesa nudawnhan adahan *nah* yikumaduketni, *nah* ku pariye wageswe awayg amadgaya inin. Yaytak ku pariye ay ku akak inin, avit yis miyarap yis hiya nudawnhannek. Ihanabay inakni nuwnuh. Henewatbaki in.

Jesus kahayakse gikiytani kabutenne ay givit

Mk 9.2; Lk 9.28; Jo 1.14; 1Jo 1.1, 1.14; 2Ped 1.16

17 **1** Ayteke ariwnteke ini puguhkuna hawkri, ig Kiyavwiye Jesus iwe Pedru gikak amekene Tiyagumni gikak gisamwi Joawh adahan igkis atak gihapti. Igkis wagehe ta avitit paha waxri imuwadnene. Igkiswonakis ayge.

2 Ayge gimunkis ig uniyehwe gihivak nawenyewa akiw. Gihepka amuwe ke kamuwbe, gisimsa wageswe barewye ke kabutnikibe kane ahawnasima.

3 Ayteke pahaye adahan amekene Moís gikak amekene Eliyas igkis hiyapkiswe atere gitkis. Igkis ayge kinetihwenes gikak Kiyavwiye Jesus.

4 Igme Pedru hiyapni hene, ig awna git Kiyavwiye Jesus. Giwn:

— Kiyavwiye, kibeynekata wixwiy ay kabubuk avim inin. *Uyay misakwa ay.* Ku pis muwaka, nah kehte mpana akebi paytbet ay. Paha pidahan, pahame gidahan kiyavwiye Moís, pahame gidahan kiyavwiye Eliyas.

5 Ku samah ig awnehpiye inakni iwit hene, pahaye adahan paha ukuhne kane amuwyisima biwhe givititkis. Ayteke paha ikuvimnat awna gitkis aytontak abetitak ini ukuhne. In awna:

— Ner nukamkayh nubetki. Ig keh nah batek ka aynsima. Ataybiswanabay git.

O Novo Testamento e Salmos na língua Palikur do Brasil; © 2018, Wycliffe Bible Translators, Inc.

6 Igkisme gikannuhnivwi timapni inakni hene, igkis tuguhkiswebdi mabuw ta waykborit, igkis wakaymnibdi mpiynevevye.

7 Igme Kiyavwiye Jesus atere gitkis, ig daxwigkis. Ig awna gitkis:

— Kannikawnay. Ka yi muwaka avis.

8 Igkisme sarayh givegikis atere, igkis iwasa. Yumehe *neras piyananene gikebikis.* Igwo Kiyavwiye Jesus misekwe ayge gimunkis.

9 Ayteke nikwe igkis muhuke avititak ini waxri imuwadnene. Igkis muhukempiye, ig Kiyavwiye Jesus awna ta gitkis. Giwn:

— Ka ba yi kinetihwa ta gitkis hiyeg aynesnima amin ku pariye yihiyvan ku avim inin. Ka yi muwaka kinetihwa nimin he ku aysawnemenek *nah, ku pariye wageswe awayg amadgaya inin, nah* kannikaw ariw numiremninek. *Ariwnteke ini nikwe ik adahan yis kinetihwa nimin.*

Joawh Batista kewa Eliyasbe

Mt 11.13; Mk 9.11

10 Igkisme ayavgi:

— *Kiyavwiye, ku pis Cristo, ku pis Uhokri gikanyan adahan ukumaduketni,* mmahki neras kannuhekevutnevwi awna: “Amawka ku amekene Eliyas igkit danuh atan giw Cristo?”

11 Igme kaytwa giwnkis:

— *Henewa in.* Pahavwi kene amekene Eliyasbe igkit ayta adahan ahegbeteviye madikte *navituh.* **12** Ihanabay inakni nuwnuh. Ayipa ig kuwis danuh atan. Heneme ig mahikohpika. Hiyeg ay arewha git ku samah gimawkanitnenes. *Nah* hawata akiw, *nah* ku pariye wageswe awayg amadgaya inin, aysawnemenek *nah* hawata hiyap mbeyne ay giwakukis.

13 Igkis gikannuhnivwi timapni hene, metakwa igkis pukuhpa ku ig kinetihwene gimin Joawh Batista *ku ignewa ku pariye ner pahavwi kene amekene Eliyasbe.*

Jesus pekkis wavitye givititak pahavwi bakimni

Mk 9.14; Lk 9.37

14 Ayteke ariwnteke ini igkis diyuhe ta gitkis neras hiyeg kabubuknene. Igkis danuh atere, pahavwi awayg danukwa ta git Kiyavwiye Jesus. Ig paberetusaw gikimpurit. Ig awna git:

15 — Kiyavwiye, uya amnih nukamkayh. Ig nuwiskewenpiye. Ig hiyap mbeyne ka aynsima mmanawa kiberevut ig tuguh ta abetit tiket ig tuboh ta ahakwat un. **16** Kuwis nah waxwevgi ta gitkis pikannuhnivwi, heneme igkis ka hiya gimakniwak.

17 Ig Kiyavwiye Jesus timapni hene, ig awna git:

— Aa, yis hiyeg taraksavye amadgaya inin. Mmahki yis ka kamaxwa aynesnima givitit Uhokri? Aysaw akebi hawkri yimawkan nah misakwa ay yikak nah kiyaknihwa yikak *he yis kamaxwa givitit Uhokri?* Kuri waxwa pikamkayh ayta numkanit.

18 *Igme ihe giwn.* Ayteke nikwe ig Kiyavwiye Jesus himehe ner wavitye. Igme wavitye pese givititak. Aynewa ig bakimni makniw.

19 Ayteke ariwnteke ini gikannuhnivwi atere git Kiyavwiye Jesus igkiswo. Igkis ayavgi:

— *Ya usuh?* Mmahki usuh ka hiya avukwak ner wavitye?

20 Igme kaytwa giwnkis:

— Awaku yis ka kamaxwa givitit Uhokri *kiyesradima.* Ihanabay inakni nuwnuh. Wake yis kamaxwabe givitit *aynesnibe akiw, nikwekam madikte yayapni humaw yitkam.* Hiyawa yikamaxwan aynesa kewa paha “mostad” ayakbe in nopsesa, *heneme yayapni humaw yit.* Yis ikkam adahan yis awna ta arit inin waxri imuwadnene: “Waxri, pis higihwa ayteke. Su tahan atere.” *Ku aysaw yis awnakam inakni,* in higihwakam ayteke. Nikwe yuma mahikoki yidahan.

21 Heneme akebi ner wavitye yis ka hiya givukwak henentima kema ininma. Amawka ku yis piriyepkaw ka aynsima. Amawka ku yis kiye Uhokri akak yimaxhawni.

Jesus kinetihwa akiw amin gimiremni

Mk 9.30; Lk 9.43

22 Ayteke ariwnteke ini igkis gikannuhnivwi pahadguhwa atere git aynte Galileyamnaw. Ayge ig Kiyavwiye Jesus awna ta gitkis:

— Aysawnemenek *nah, ku pariye wageswe awayg amadgaya inin, nah* kamaykiswika-

O Novo Testamento e Salmos na língua Palikur do Brasil; © 2018, Wycliffe Bible Translators, Inc.

nek ta gitkis hiyeg amadgayavu inin. **23** Avim
ini igkis umehpennek. Heneme abet amam-
nampiye hawkrinek nah kannikaw akiw ariwn-
tak numiremninek.
Igkisme gikannuhnivwi timapni hene, ig-
kis misekwe barukibet.

Jesus katiwnih Uhokri Givin

24 Ayteke ariwnteke ini igkis *tivik gihapti*
Kiyavwiye Jesus, igkis danuh ta avitit payt-
wempu Kafarnawh. Ayge hiyeg patiptaka
Pedru. Igkis ahiwkevutnevwi karukri adahan
ini leglis kewye Uhokri Givin. Igkis danuh ta
git Pedru, igkis ayavgi:
— Mmah pikannuhten mmah ig ka katiw-
nih Uhokri Givin?
25 Igme Pedru kaytwa giwnkis:
— Ihi. Ig katiwnih.
Ayteke ig tivik kinetihwene gikak Kiyavwi-
ye Jesus. Ig pareke atere paytrikut. Heneme
avit ig awna, igkit Kiyavwiye Jesus awna git.
Giwn:
— Simawh, mmahki pivewkan? Kitki gu-
velma amadgaya inin aya karukri adahan ka-
tiwnih ladwan? Ba ig aya gitkis gihiyegavu?
Ba kawk, ba ig aya gitkis nawenevwinen?
26 Igme Pedru kaytwa giwn:
— Ig aya gitkis nawenevwinen.
Igme Kiyavwiye Jesus awna:
— Nikwe Uhokri gikamkayh ka muwaka
katiwnih adahan parak givinekut Gig. Nah-
newa Uhokri gikamkayh. Ka kis adahan nah
katiwnihni.
27 Heneme ka sam. Uya ka suguh neras
ahiwkevutnevwi karukri. *Ku wis ka katiw-
nih Givin, gitkis wis ka kiyatin.* Ataknaba
ta ihapkat. Padaknaba pivuh ahakwat un.
Pitatye im pis ivuha, pis woka gibiy. Ayge
pis utinek pahamku kirehka. Akak nore pis
katiwnih udahan piyamate.

Hiyeg tuwatavye ignesnewa kiyatye giwtrik Uhokri

Mk 9.33; Lk 9.46; Fil 2.3; 1Ped 3.4, 5.5

18 **1** Avimnewa ini gikannuhnivwi
pahadguhwa atere git Kiyavwiye
Jesus, igkis ayavgi:
— *Kiyavwiye,* pariye hiyeg pi kiyatte abet
Uhokri gikumadukan?
2 Ig timapni hene, ig humeke pahavwi ba-
kimni ayta gimkat. Ig tabirasevgi giwtrikkis-
newa.
3 Ayteke ig awna gitkis:
— Ku yis ka wages yihiyekemni adahan
yis ikaw kewa bakimnayhbe, yis ka kawihti
Uhokri gikumadukan. Ihanabay inakni nuw-
nuh. Henewatbaki in. **4** Heneme ku pahavwi
yaytak ikaw ke wotbe ig yumah gikiytanibe
ke ner bakimnibe, ignewa ku pariye pi kiyat-
te hiyeg abet Uhokri gikumadukan. **5** Hawa-
ta akiw ku pahavwi amnih pahavwi bakimni
kene nerbe nudahan, amun ini nikwe in ke
wotbe ig kuwis amnihunbe. **6** Heneme ku
pahavwi taraksase pahavwi bakimni nop-
sesniye ku pariye kamaxwene nuvitit, *igi
katiwnihninek.* Ig utinek mbayka pi mbayte
akiw giw pahavwi ku pariye wanekwika gi-
bitamna akak pohow tip nopsadnano ada-
han ig padekwika gamihawnite parahwokwa
adahan ig aniksew ayge.

Ku pahavwi taraksase pahavwi igi uti mbeynenek

Mt 9.42; Lk 17.1; Ro 1.32; 1Ko 9.12;
2Ped 2.1,18

7 — Akayih. Hiyeg amadgaya inin hiyap
mbeyne ka aynsimanek awaku ba akeben-
tenwa hiyeg keh igkis taraksa. Ka sam.
Amawka hiyeg kadahan pahavwi ku pa-
riye gikinseptenkis adahan igkis taraksa.
Kahadbe igkis kannuhwa mpitig. Heneme ku
pahavwi hiyeg taraksase pahavwi, ig katiw-
nihninek, ig hiyap mbeyne ka aynsimanek.

Pi kabayte pis hiyap mbeyne ay mpinekata pis hiyap mbeyne aynte abet tiket

Mt 5.29; Mk 9.43

8 — *Battukawnaba adahan pis avuriw*
pihiyekemni adahan pis ka taraksa. Ku pis
me taraksemet akak piwak ba akak pikugku,
pi kabayte pis bukihpin padekwin mpineka-
ta pis tarakse. *Mmanawa aysawnemenek*
pis katiwnih pitaraksannek. Pi kabayte pis

O Novo Testamento e Salmos na língua Palikur do Brasil; © 2018, Wycliffe Bible Translators, Inc.

aymuhwa *gimun Uhokri* mawokuh, yumahwata pikugku, mpinekata pis padekwika piwoknamte piwak hawata pebakte pikugku ta abetit egu tiket ahawkri.

9 Ku pis me taraksemet awaku pis iveg arimkat ku pariye arikna kane kabay, pi kabayte pis wareke piwtyak pis padekwin mpinekata pis tarakse. Mmanawa pi kabayte pis aymuhwa *gimun Uhokri* mowtih mpinekata pis padekwika pebakte piwtyak ta arimkanit ini iwetrit ku kiney kane aynsima kayahwaki abet tiket.

Patuwesbuhka iwit amin muwtoh biyukwiye

Lk 15.4

10 — Avuriwnabay ku samah yihiyekemni. Ka yi muwaka ikaw kabaytema giw pahavwinema bakimni. Aynte inurik ahj gidahankis avanenekwa tabirbet ay givetun Wigwiy inurikyene *adahan igkis ekkenes git neras ku pariye kane kiyatha gavuriwnikis bakimnayh.* Henewatbaki igkis.

11 Igkis bakimnayh ka givigikisima nutuh kewa muwtoh biyukavyebe.

12 Ku pahavwi kadahan ka aynsima givig muwtoh, madikawku madikwa *(100)* gikebikis, ku pahavwiwa givig kiduhe hanpa arimkanit biyukwiki, pariye yivewkan ig keh? Ig ikise givig akebyuvwi *(99)* ayge avit waxribdi, ig ta ivegeviye givig ku pariye kiduhe hanpa arimkanit biyukwiki.

13 Ku ig utevgi, ig pi batekte akak ku samah givig biyukwiye ay gimun akiw mpiya ku samah ig batek akak neras givig akebyuvwi *(99)* ku pariye ka kiduhati hanpa arimkanit biyukwiki. *Henewatbaki ig batek.*

14 Ig Wigwiy inurikyene hawata ig ka hiyepkere pahavwinema bakimni biyuk.

Ku pahavwi tarakse pikak, akkanaba gitaraksan git

Num 35.30; Mt 5.23; Lk 12.57, 17.3; 1Ko 5,11; Gal 6.1; 2Tes 3.15

15 — Ku pikebyi tarakse pikak, amawka pis atak akka gitaraksan git. *Ka ba akkin ta gitkis nawenevwima hiyeg.* Heneme pis akkin ta git ig pahavo. Ku ig ihe piwn *ku ig awna, "Henewa nah tarakse",* nikwe avim ini yis wadithebdih yihawkan.

16 Heneme ku ig ka timepkere piwn, ataknaba kinetihwa gikak pahaynewata akiw. Pis iwa pahavwi ba piyana hiyeg adahan igkis atak pihapti *adahan igkis payavetni ekkenes gitaraksan git* adahan igkis pawneve. Mmanawa Uhokri gannasan awna:

> "Ku piyana wawneve ku giwnkis tuguh hehpekuye, nikwe ik adahan wis iha inakni giwnkis."

17 Heneme ku ig ner pahavwi kawnata timepkere giwnkis, nikwe pis akka gitaraksan ay givetunkis madikte Uhokri gihiyegavu adahan igkisme iki gihiyakmni. Ku ig kawnata timepkere giwnkis, nikwe hiyawa pis keh gikak ku samah pis keh gikakkis hiyeg kane Uhokriyanvuma ba gikakkis hiyeg kane kibeynevwima.

Ku pariye yis wanekbeta ahawkan, ayta inuriktak wanekbetnata nihawkan

Mt 16.19; Jo 20.23

18 — Ku pariye yis wanekbeta ahawkan ay amadga inin, ayta inuriktak hawata wanekbetnata nihawkan. Hawata akiw ku pariye yis watekbeta ahawkan ay amadga inin, ayta inuriktak hawata watekbetnata nihawkan. Ihanabay inakni nuwnuh. Henewatbaki in.

19 Hawata akiw ku piyanmowa hiyeg tuguhkis gihiyekemnikis hehpekuye adahan ku pariye gayapnikis *git Uhokri,* nikwe ig Wigwiy inurikyene keh ku samah gayapnikis git.

20 Mmanawa ku kiney hiyeg pahadguvu nuwavrik, piyanmowa gikebikis ba mpanmowa gikebikis, amun ini nah ayge gikakkis.

Amawka wis bayahmina hiyeg ariw gitaraksankis ukak kiberevut

Mt 6.14; Lk 17.4; Ef 4.32; Kol 3.13

21 Ayteke ig Pedru danukwa atere git Kiyavwiye Jesus. Ig ayavgi:

— Kiyavwiye, aysawvut amawka nah bayahmina nukebyi ariw gitaraksan nukakuh? Ba ntewnehkervut?

O Novo Testamento e Salmos na língua Palikur do Brasil; © 2018, Wycliffe Bible Translators, Inc.

22 Igme Kiyavwiye Jesus kaytwa giwn:
— Kawa. Ka ntewnehkervutnema. Amawka pis bayahminig ariw gitaraksan pikak *kiberevut mpiy ku pariye pis hiya avuhka,* ntewnehkervut ntewnehker madikwa akiw.

Yuwit patuwesbuhka amin pahavwi ku pariye ka bayahmina pahavwi

23 — Nah akkite pit abektey amin ku samah Uhokri gikumadukan. Minikwak pahavwi ikivarat iwasevye gihiyegavu gimatiwnihnikis gimun.
24 Ku aysaw ig kavusa, pahavwi awayg waxwepka atere git ku pariye matiwnihpig ka aynsima karukri, madikawku mil *(10.000)* kirehka nopsadnano karukri wahano seyno.
25 Ig ner awayg yumahwa gikakura kiyesradima adahan ig katiwnihpiye ini gimatiwnihni gimun. Igme gikivara hiyapni hene, ig giviyukiswitni adahan bukitka payak gukak gihayo gikakkis gikamkayuvwi payak akak madikte gewkanbet adahan katiwnihkiswiye ini gimatiwnihni git.
26 Igme ner awayg paberetusew gikimpurit gikivara. Ig amnihswe git. Giwn: "Uya amnih kiyaknihwa nukakuh. Nah katiwnih madikte numatiwnihni pitnek."
27 Igme gikivara hiyapni hene, ig amnihpig. *Ig hiyak ku ig ka hiya asamanak diyuhkis gikakura awenyan. Nikwe* ig bayahminevgi ariw madikte gimatiwnihni gimun. Ig isahkiswig tivik.
28 Igme ner gihiyega tivik, ig patipteke gikak pahavwi gikagmada igwata ihiyegat. Igme ner gikagmada matiwnihpig aynesa karukri, madikawku madikwa *(100)* kirehka nopsesniyo karukri wahano seyno. Igme hiyapni hene, ig kamaxwig ig pidikwig gibitamna. Ig awna git: "Katiwnih pimatiwnihni nutuh kurinewa."
29 Igme ner gikagmada hiyapni hene, ig paberetusew ta gikimpurit. Ig amnihswe git. Giwn: "Uya amnih kiyaknihwa nukakuh. Nah katiwnihpepnek."
30 Igme ka kiyaknihwa gikak aynesnima. Nikwenewa ig padakkiswig arikut parakseket he ku aysaw ig katiwnih gimatiwnihninek.
31 Nerasme hiyeg igkiswata ihiyegat ignes hiyapni hene, igkis wakaymnibdi ka aynsima. Nikwe igkis tivik ta git gikivarakis. Igkis danuh atere, igkis kinetihwe madikte git.
32 Ig gikivarakis timapni hene, ig watihe ner gihiyega. Ku aysaw ig danuh atere, ig awna git. Giwn: "Pis mbeyevye hiyeg! Nah kuwis bayahminep ariw madikte pimatiwnihni numunuh. He pamnihkanen nah amnihpep awaku pis amnihswe nutuh. **33** Mmahki pis ka amnih piyaki hiyeg hawata ku samah nah amnihpep? Kiskama pis bayahminig."
34 Nikwe ig gikivara ka aynsima dagawne git. Ig sarayhkiswig arikut parakseket adahan ig hiyepne mbeyne he ku aysaw ig katiwnih madikte gimatiwnihni gimun.
35 Henewa Wigwiy inurikyene keh gikakkis madikte hiyegnek. Ku yis ka bayahmina yiyaki hiyeg ariw gitaraksankis yikak avititakma yiyakni, ayge nikwe ig Uhokri keh yikaknek hawata ke ner ikivaratbe.
Henewatbaki ig Kiyavwiye Jesus awna git.

Maytwawka

Mt 5.31; Mk 10.1; Lk 16.18; 1Ko 7.10

19 **1** Pisenwa inakni gawnan, ig Kiyavwiye Jesus tivik avititak Galileyamnaw *gihaptikis gikannuhnivwi. Igkis* diyuhe avitit Judeyamnaw pahambakaytak warik Jordawh.
2 Ig Kiyavwiye Jesus danuh atere, ka aynsima hiyeg makeke gihavu butte. Ayge ig piyihpigkis.
3 Ayteke gaytakkis farizewkis danuh atere git. Igkis ayaptig adahan gihikekten ba ig awna iwit taraksebetnema. Igkis ayavgi:
— Ba wadit adahan wis isaksa pahavwi mayta gihayo, ku aysaw ig maytwekerevye?
4 Igme kaytwa giwnkis:
— Mmah yis kote ivegbohate *Uhokri gannasan?* Ku kiney in awna:
"Humawkariwka ig Uhokri kehe hiyeg humaw awayg gukak tino."
5 Ayteke nikwe ig Uhokri awna:
"Ku aysaw pahavwi awayg maripkaw, ig tivik giw gig gukak ginag. Ig hamah gukak gihayo. Amun ini nikwe egkis piyamate humaw pahavwiwa guvitkis pawtak."

O Novo Testamento e Salmos na língua Palikur do Brasil; © 2018, Wycliffe Bible Translators, Inc.

6 Ayge nikwe ke wotbe egkis pahavwi-
watbe. Amawka ku hiyeg amadgaya inin ka
ibakhasa ku pariye Uhokri hamahkise pawtak.
7 Igkisme ayavgi:
— Mmahki nikwe ig amekene Moís awna:
"Ku pahavwi maytwevye gihayo, amaw-
ka ig iki gut pahak kagta ku pariye awna:
'Pis ka nuhayama akiw.' Ayteke nikwe hi-
yawa ig maytwevgu."
8 Igme Kiyavwiye Jesus kaytwa giwnkis:
— Ig amekene Moís isakse hiyeg maytwa
gihayokis awaku igkis gidanikis *ihpa Uhokri*
giwn. Heneme minikwak humawkariwka ka
henema.
9 Kurime nahme awna yit, ku pahavwi
maytwa gihayo waditnevyenen, ka awaku-
ma eg powkemnihwe, ku ig maripkaw gukak
pahavuwa tino akiw, amun ini nikwe *giwtrik*
Uhokri ig kuwis powkemnihwe gukak.
10 Igkis gikannuhnivwi timapni inakni giwn
hene, igkis awna git:
— Ku wixwiy awaykemni *ku ka hiya wix-*
wiyma maytwa uhayowiy hene, nikwe pi
kabayte wixwiy ka maripkaw.
11 Igme kaytwa giwnkis:
— *Henewa.* Heneme ka madiktema awayg
amava inakni yiwn. Igneswa ku pariye ikaka
givititkis *adahan igkis misakwa mahayo,* ig-
kis amavin.
12 *Ay arakembet ku pariye mpitha pahav-*
wi adahan ig ka daxtasaw gut tino. Gaytak-
kis hiyeg aytniyewa gitkis hene. Gaytakkisme
hiwhka gavitkis hiyeg adahan igkis ka wew
gukak tino. Gaytakkisme giwntekneswa mi-
sakwa mahayo adahan igkis ekkene Uhokri
gikumadukan. Ku pahavwi amavin, hiyawa
ig amavin.

Jesus kiye Uhokri gidahankis bakimnayh

Mk 10.13; Lk 18.15

13 Ayteke hiyeg danuh atere git Kiyavwiye
Jesus. Igkis waxwe gikamkaykis ta git ada-
han ig sarayh giwak givititkis adahan ig kiye-
ne Uhokri gidahankis. Igkisme gikannuhnivwi
hiyapni hene, igkis awna gitkis adahan igkis
ka ayta sigimwihgi.
14 Ig Kiyavwiye Jesus hiyapni hene, ig
awna gitkis:
— Isaksanabay bakimnayh ites aytnite
numkanit. Ka yi muwaka mpithigkis. Mma-
nawa ku pariye hiyeg gihiyekemnikis kene ba-
kimnibe ignesnewa ku pariye kawih Uhokri
gikumadukan.
15 Ayteke nikwe ig sarayh giwak givititkis.
Ig kiye Uhokri gidahankis. Pisenwa ig tivik.

Mahiko hiyeg igisavye isahptaw

Mt 13.22; Mk 10.16; Lk 12.15, 18.18;
2Tim 6.6; Tiy 5.1

16 Avim ini pahavwi awayg *takweye* danuh
atere git Kiyavwiye Jesus. Ig ayavgi:
— Kiyavwiye, uya akki nutuh. Pariye
kabayka nah keh kuri adahan nah uti dehet-
niki *gimun Uhokri* adahan avanenekwa?
17 Igme Kiyavwiye Jesus kaytwa giwn:
— Mmahki pis ayavun amin kabayka? Ay
pahavwiwa ku pariye kehne kabayka. *Ignewa*
Uhokri. Ku pis muwaka uti dehetniki *gimun*
Uhokri, ihpanaba Uhokri gikumadukan.
18 Igme awayg ayavgi:
— Pariyeki ini gikumadukan?
Igme Kiyavwiye Jesus kaytwa giwn:
— Ka muwaka umah *hiyeg.* Ka muwaka
powkemnihwa. Ka muwaka amevwi. Ka mu-
waka wasaymaw. **19** Kiyatha pig. Kiyatha pi-
nag. Batek gikakkis piyakivwi hiyeg hawata
ku samah pis batek akak pivit.
20 Igme takweye awna git:
— Nah kuwis ihpa madikte inaknivyene.
Pariye muwaka nutuh akiw *adahan nah keh?*
21 Igme Kiyavwiye Jesus kaytwa giwn:
— Ku pis muwaka keh avigkutavrik ku sa-
mah Uhokri gimawkan, su atak piyuk madikte
pewkanbet. Ayteke nikwe pis iki akakuravig
ta gitkis madiptavye. Ayge nikwe pis uti ka
aynsima igiska aynte inuriknek. *Ayteke pi-*
senwa paviykan pewkanbet pis ayta wew
nukakuh.
22 Igme takweye timapni hene, ig wakaym-
ni ig barukiswe ka aynsima mmanawa ig ka
aynsima gewkanbet ay gimun. *Ig avise ku na-*
wenetke ig biyuk akak ini gewkanbet. Adye
ig tivik.

O Novo Testamento e Salmos na língua Palikur do Brasil; © 2018, Wycliffe Bible Translators, Inc.

23 Ig Kiyavwiye Jesus hiyapni hene, ig
awna gitkis gikannuhnivwi. Giwn:
— Ka aynsima mahiko adahan hiyeg igi-
savye kawih Uhokri gikumadukan. Henewat-
baki in. **24** Nah awna inakni pahaynewata
akiw. Ku yis hiyap ku mahiko adahan pahavwi
puwikne "kamelu" parak maviya arikuw pahat
kakus amiyokni, in pi mahikote akiw adahan
pahavwi igisye parak ku kiney Uhokri giku-
madukan.
25 Igkis timapni hene, igkis wakaymnibdi
mpiynevevye. Igkis awna:
— *Ta wotuh ku pahavwi igisye, in arakak ku
ig kibeyne giwtrik Uhokri mmanawa ig kabu-
nuga gikak Uhokri.* Ku mahiko hene adahan
igisavye danuh git Uhokri, nikwe yuma hiyeg
amadga wayk danuhne git Uhokri.
26 Igme Kiyavwiye Jesus sarayh givegi ta
womkanit. Ig awna:
— Madikte hiyeg ka hiya ignesma *danuh
git Uhokri ku ka igma Uhokri amnihgikis.* He-
neme madikte arikna ka mahikonema gida-
han Uhokri.

Ku pahavwi ikise madikte giharit Jesus, ig uti nikwe ka aynsima akiw

Mk 10.28; Lk 18.28

27 Igme Pedru awna git:
— Usuh kuwis ikise madikte wewkanbet
adahan usuh wewne pikak. Pariye usuh uti
nikwe?
28 Igme Kiyavwiye Jesus awna gitkis:
— Aysawnemenek abet nukune hawkri
*nah, ku pariye wageswe awayg amadgaya
inin, nah* bat akak madikte nukiytani amadga
nevwi kiyatyo ku kiney adahan *nah* hiyekne
gikakkis hiyeg. Avim ini yis ku pariye wew-
nevwi nukakuh yis hawata batnek amadga
yevwi kiyatyo madikawkunono gukebikis
akak pisoya gawnakis *(12)* adahan yis hiyek-
ne gikakkis neras hiyegiviyenevwi izhaew-
yenevwi madikawkunene gikebikis gikakkis
piyana gawnakis *(12).* Ihanabay inakni nuw-
nuh. Henewatbaki in.
29 Madikte hiyeg ku pariye ikiswiye givin-
kis, gikakkis gikebyuvwikis, gigkis, ginagkis,
gikamkayhkis, giwasrakis, ku igkis ikise ma-
dikte adahan igkis ayta nuharit, igkis uti nikwe
pi kibite akiw, madikawku madikwa gukebikis
(100) akiw. Hawata igkis aymuhwanek *gimun
Uhokri* adahan avanenekwa.
30 Heneme *ka yi muwaka ikaw kiyattema
mpiy pahavwi awaku ini.* Mmanawa aysaw-
nemenek ka aynsima hiyeg ku pariye ikaka pi
kiyatte mpiy pahavwi, aysawnemenek ignes
ka mpiya pahavwinema hiyeg. Hawata akiw
ka aynsima hiyeg ku pariye ikaka yumanene
gikiytanikis *ay amadga inin,* aysawnemenek
yuma hiyeg pi kiyattempiyigkis.

Was akivara katiwnih gihiyegavu hehpekuye gitiwnikis

20 **1** — Nah akkite yit nawenyewa
abektey amin ku samah Uhokri
gikumadukan. Minikwak pahavwi was akivara
tivik hawkanawa adahan ivegvene hiyeg
adahan igkis kannivwiyes amadga giwasra.
2 Ig ute hiyeg, ig awna gitkis: "Uyay atak
kannivwi nudahan mataytak. Nah katiwnihyi
ku samah hiyeg gibetkikis katiwnih. Nah iki
yit pahamku karukri seyno yitiwni. Ba kabay
yit?" Igkisme kaytwa giwn: "Ihi, in kabaynti-
wa wotuh." Ayteke nikwe ig awahkiswigkis ta
wasamdakat.
3 Ariwnteke ini inute kamuw, ig tivik
danuhpene ta higiwmadgat. Ayge ig uti hi-
yeg he tabirenen.
4 Ig hiyapni hene, ig awna gitkis: "Yis ha-
wata ik adahan kannivwi amadga nuwasra.
Su yi atak atere. Nah iki yitiwni ku samah in
kabay nutuh." Igkisme tivik wasemdekete.
5 Ariwnteke ini puwipka abet, ig ner was
akivara keh hawata akiw. Ariwnteke ini dara-
ka kamuw, ig keh henevawata akiw.
6 Ayteke ariwnteke ini arimkat aygetwiki,
ig tivik ta higiwmadgat akiw. Ayge ig ute na-
wenyevwi hiyeg akiw, igkis he tabirenenwa
ayge. Ig hiyapni hene, ig ayavgikis: "Mmahki
yis he tabirenenwa ay amadga higiw ma-
taytak?"
7 Igkisme kaytwa giwn: "Awaku yuma hi-
yeg ikine wannivwi." Igme hiyapni hene, ig
awna gitkis: "Yis hawata ik adahan kannivwi
amadga nuwasra. Su yi atak atere."

O Novo Testamento e Salmos na língua Palikur do Brasil; © 2018, Wycliffe Bible Translators, Inc.

8 Ayteke ariwnteke ini aygete kuwis, ig
was akivara awna ta git akavriwten karu-
kri. Giwn: “Watihanaba madikte nuhiyegavu.
Katiwnihnigkis. Katiwnihnaba igkiskit neras
ku pariye parak buttitnene abet annivwit he
pis danuh ta gitkis neras ku pariye pitat-
yevwi parak.”
9 Igme akavriwten karukri timapni hene,
ig ihe giwn. Ig watihe gihiyegavu. Igkisme
danuh atere, igme gikatiwnihpitnikis. Neras
ku pariye parak arimkat aygetwiki igkis dax-
nekuye pahamku kirehka seyno. *Hene ig ka-
tiwnihave madikte gikivara gihiyegavu.*
10 Ayteke metakwa neras ku pariye-
kit parak abet annivwit igkis danuh atere
adahan daxwiyes gikakurakis. Givewkan-
kiskam igkis dax pi kiyeste gitiwnikiskam.
Heneme igkis dax hawata pahamku kirehka
seyno.
11 Igkis hiyapni hene, igkis awnebdi ta git
ner gikivarakis.
12 Giwnkis: “Kiyavwiye, pis ka keh wadit
ukakuh. Neras buttitwiyenen igkis kanniv-
wiye pahawowa Ier. Usuhme kannivwiye
mataytak abet kamuw awahni. Heneme pis
katiwnihpigkis hawata ku samah pis katiw-
nih usuh.”
13 Igme kaytwa pahavwi giwn: “Nukag-
mada, nah ka kinispi. Wis kuwis ahegbete
unetni adahan nah katiwnihpi pahamku ki-
rehka seyno. **14** Amerepnaba pitiwni ada-
han pis diyuhe ta pivinwat. Nahwa muwaka
katiwnih neras buttitwiyenen parak hawata
ku samah nah katiwnihpep. **15** Nukakura eg
nudahan adahan nah keh gukak ku samah
numawkan. Ka muwaka dagawnhaw ada-
han ku samah nah kehne kabayka gikakkis.”
16 Ayteke pisenwa gawnan inakni iwit, ig
Kiyavwiye Jesus awna:
— Inaknibaki arakak adahan ku samah
aysawnemenek ka aynsima hiyeg ku pari-
ye ikaka yumanene gikiytanikis *ay amadga
inin,* aysawnemenek yuma hiyeg pi kiyatte
mpiyigkis. Hawata akiw ka aynsima hiyeg
ku pariye ikaka pi kiyatte mpiy pahavwi, ay-
sawmenemek ignes ka mpiya pahavwine-
ma hiyeg.

Jesus kinetihwa akiw amin gimiremni

Mk 10.32; Lk 18.31

17 Ayteke ig Kiyavwiye Jesus ay avigku
ahin tivikwiye arimkat paytwempu Jerusalém,
ig pahadguhe giwatnivwi *(12)* ta git igkiswo.
18 Ayge ig awna ta gitkis:
— Kuri wixwiy tivikwiye avitit Jerusalém.
Ayge *nah, ku pariye wageswe awayg amad-
gaya inin, nah* kamaykiswikanek ta gitkis
muwveg kiyatyevwi, ta gitkis neras kannuhe-
kevutnevwi amin amekene Moís gikumadu-
kan. Ayge nikwe igkis ikaksevun adahanikwa
miyaka.
19 Avim ini igkis ikevun ta giwakuritkis hi-
yeg kane judeyenevwima. Igkisme mahiv-
wihpennek igkis biptevun akak tigay. Pisenwa
nikwe igkis deddehpen aminat ahnek. Hene-
me abet amamnampiye hawkrinek nah kan-
nikaw akiw.

Tiyagu gikak Joawh ikewkere gavitminkis hiyeg

Mk 10.35; Lk 22.24

20 Ayteke ig amekene Zebedew gihayo
eg danukwa atere git Kiyavwiye Jesus. Eg
ayta payak gikakkis gukamkayuvwi *ig Tiya-
gu gikak Joawh.* Eg paberetusew gikimpurit
Kiyavwiye Jesus, eg awna git:
— Kiyavwiye, uya amnihun keh ku samah
numawkan pit.
21 Igme Kiyavwiye Jesus kaytwa guwn:
— Pariyeki pimawkan nutuh?
Egme kaytwa giwn:
— Aysawnemenek avim ini ku aysaw pis
kumadukenenek, uya amnih isaksa neras
nukamkayuvwi piyana gikebikis adahan igkis
bat ayge pihumwa ay amun ini iwetrit ku pa-
riye pi kiyattenene. Numawkan pahavwi bat
kihehaptak, pahavwime bat patuwanaptak.
22 Igme Kiyavwiye Jesus awna *gitkis gu-
kamkayuvwi:*
— Yis ka hiyak ku pariye yayapni. Aysaw-
nemenek nah hiyap mbeyne ka aynsimanek.
In ke nah higevyebenek higapka kane ati-
vinisima arikutak pohow higeptet. Ba yis ik
adahan yis higap arikutak nor higeptet ha-
wata ke nahbenek?

O Novo Testamento e Salmos na língua Palikur do Brasil; © 2018, Wycliffe Bible Translators, Inc.

Igkisme kaytwa giwn:

— Ihi. Usuh ik adahan amavin hawata ke pisbenek.

23 Igme Kiyavwiye Jesus awna gitkis:

— Aysawnemenek yis higa ini nuhigvannek arikutak nugobla. *Yis hiyap mbeyne ka aynsimanek.* Heneme ka nahma batahkis hiyeg ayge nuhumwa ine kihehaptak ine patuwanaptak. Ini iwetrit kane nikiytanisima ini gidahankis neras ku kadahan Wigwiy kuwis ahegbetemni.

24 Igkis Jesus giwatnivwi asemne madikawkunene gikebikis, igkis timapni hene, igkis hahayruke gikakkis neras piyananene gikebikis *Tiyagu gikak Joawh.*

Amawka wixwiy ikaw tuwatavye ke ibuktibe

Mk 9.35; Jo 13.20; Lk 14.10, 18.13, 22.25; Ro 12.3,10,16; Ef 4.2; Fil 2.3; Tiy 4.6; 1Ped 5.3

25 Igme Kiyavwiye Jesus hiyapni hene, ig pahadguhe gikannuhnivwi madikte git. Ig awna gitkis:

— *Ka yi muwaka ikaw gavitminema pahavwi.* Yis kuwis hiyak neras ikivarat amadgayavu inin gihiyekemnikis, ku samah igkis ikaw gavitminkis gihiyegavukis, igkis kabukhewvi gitkis. **26** Yisme ka henema. Yidahan nawenyewa. Ku pahavwi yaytak humewkere yavitmin madikte, amawka *ig ka kabukhaw yit.* Amawka ku ig ikaw ke wotbe ignewa yibukbe. **27** Ku pahavwi yaytak humewkere kiyatye hiyeg *giwtrik Uhokri,* amawka ku ig ikaw ke wotbe ig yumahbe gikiytanibe ay amadga inin. **28** *Amawka ku yis ikaw hawata* ke nahbe. *Nah, ku pariye wageswe awayg amadgaya inin, nah* ka ayta adahanma hiyeg keh kabayka nudahan heneme *nah* ayta adahanikwa *nah* kehne kabayka gidahakis hiyeg. Hawata akiw nah ayta adahan nah umahkiswene gidukwenavrikkis hiyeg kahadbe ignes isahptaw.

Jesus makniwa piyana motavye

29 Ku samah igkis peswiye avititak paytwempu Jerikó, ka aynsima hiyeg makeke gihavu Kiyavwiye Jesus.

30 Avimnewa ini piyana gikebikis motavye bat ayge ahinmu. Igkis kinetni Kiyavwiye Jesus gak ku ig mpiyeviye. Igkis timapni hene, igkis kabiman git:

— Kiyavwiye, pis *ukivara hawata* ke amekene Davibe. Uya amnih usuh.

31 Neras hiyeg ku pariye pahabunene ayge igkis timapni hene, igkis himehpigkis. Igkis awna ta gitkis:

— Ka yi muwaka kabiman hene.

Igkisme pi kabimenpiva akiw. Igkis awna:— Kiyavwiye, pis *ukivara hawata* ke amekene Davibe. Uya amnih usuh.

32 Ig Kiyavwiye Jesus timapni inakni gabimankis hene, ig misekwe. Ig humekwigkis ayta git. Igkisme danuh atere, ig ayavgikis:

— Pariye yimawkan nutuh?

33 Igkisme kaytwa giwn:

— Kiyavwiye, usuh muwaka usuh hiyap akiw.

34 Igme Kiyavwiye Jesus amnihpigkis. Ig daxe giwtyakkis, aynewa igkis hiyap. Ayteke igkis makekwevi gihavu butte.

Jesus parak ta avitit jerusalém

Mk 11.1; Lk 19.28; Jo 12.12

21 **1** Ayteke igkis tivikwiye akiw. Igkis kennesmin gidawnhankis arimkanit paytwempu Jerusalém, igkis danuh ta avitit paha paytwempu nopsesa *kewye* Betfaje ayge avit ini waxri imuwvitnene *kewye* Olivegvit. Ayge ig Kiyavwiye Jesus awahkiswiye piyana giwatnivwi *adahan igkis atak sunepnes gidahan kaway.*

2 Ig awna gitkis:

— Ataknay avitit inin paytwempu nopsesniye pahambakaytak. Parakantenwa yis hiyap pahavu kaway “jumenta”. Ayge eg wanak payak akak gukamkayh. Wataknigkis waxwanigkis atan nutuh.

3 Ku hiyeg ayge awna yitnek: “Mmeneki yis dax?” yisme kaytwa giwnkisnek: “Kiyavwiye muwakavgukis. Ig ka ayivwihwa, ig diyuhkiswigkis atanewa akiwnek.”

4 Ini danuh hene kahadbe in kahayak ku samah Uhokri gawneve awna minikwak. Ig awna:

5 “Awnanabay ta gitkis hiyeg siyawhyenevwi: ‘Sarayhnay yivegi. Yikivara nehmnik. Ig ayta yimkat. Ig ikewvi ke wotbe ig yumahbe gikiytanibe. Mmanawa *ig ka kaniy kaway barewyema adahan giwewkisten, heneme* ig bat giduhyamadga pahavwi ku pariye pi mbaytenene ariw madikte, ig nopsesa kawayan, ig kaway ibukti gukamkayh.’”

6 Ayteke nikwe igkis giwatnivwi tivik. Igkis ihe Kiyavwiye Jesus giwn.

7 Pisenwa igkis *diyuhe* waxwe nor kaway payak akak gukamkayh *ta gimkanit Kiyavwiye Jesus.* Igkis danuh atere, igkis ambohe gidagmanvitkis ta giduhyamadgatkis. Pisenwa ig Kiyavwiye Jesus sarayhwe giduhyamadgat *ner kawayan.*

8 Ka aynsima hiyeg ayge igkis hiyapni hene, *igkis awna:*

— Uyay amavig kabayntiwa. Uyay barewha ahin gavit pitati.

Igkis awasavrike ahin akak gidagmanvitkis. Gaytakkisme ihuke ahamna *ke kariktimnabe.* Igkis awasavrike ahin nikak.

9 Neras hiyeg kuruwhpiye gavitkig gikakkis neras kuruwhpiye gihavu butte igkis kabiman:

— Kibeyne gidahan *Kiyavwiye Jesus, ig ukivarawiy hawata* ke amekene Davibe. Uhokri gabay gikaknek ner ku pariye ayta giwavrik Uhokri. Kibeyne gidahan Uhokri!

10 Ayteke ig Kiyavwiye Jesus pareke avuwit paytwempu Jerusalém. Madikte paytwempuyenevwi ayge igkis hiyapni hene, igkis wakaymnibdi. Igkis aya:

— Pariyenekig ner hiyeg?

11 Neras hiyeg ku pariye kabubuknene *ganwa* igkis kaytwa giwnkis:

— Ner Uhokri gawneve Kiyavwiye Jesus. Ig ariwntak paytwempu Nazaré aynte Galileyamnaw.

Jesus ivukwave piyuknevwi arikutak Uhokri givin

Mk 11.15; Lk 19.45

12 Ayteke ariwnteke ini ig Kiyavwiye Jesus pareke ta arikut ini leglis kewye Uhokri Givin. Ayge ig ivukwave madikte neras ku pariye piyuknevwi *kakanhawka puwikne kuhivra* gikakkis neras ku pariye isimnevwi ayge. Ig tukuhave gaxtenkis neras ku pariye uniyehkevutnevwi karukri. Ig tukuhave gevwikis neras ku pariye piyuknevwi tukwa.

13 Pisenwa ig awna ta gitkis:

— Uhokri gannasan awna:

“Inin nuvinuh in piriyepkewket.”

Yisme kehne Givin humaw amevwiket.

14 Ayteke ariwnteke ini hiyeg motavye danuh atere git ayge ariku ini leglis. Hawata akiw hiyeg miyavuvye danuh atere git. Ig hiyapni hene, ig piyihpigkis.

15 Igkisme neras muwveg kiyatyevwi gikakkis neras kannuhekevutnevwi amin amekene Moís gikumadukan igkis hiyapni hene, igkis *ka batek.* Igkis hiyap ig keh kibeyne annut. Igkis hiyap madikte bakimnayh ayge ignes kabimenenes. Giwnkis:

— Kibeyne gidahan Kiyavwiye Jesus. Ig ukivarawiy hawata ke amekene Davibe.

Igkisme timapni inakni hene, igkis dagawnebdi.

16 Ayge nikwe igkis awna ta git Kiyavwiye Jesus:

— Ka ba pis timap inakni giwnkis?

Igme Kiyavwiye Jesus kaytwa giwnkis:

— Ihi, *nah timap.* Mmah yis ka ivegbohati Uhokri gannasan ku kiney in awna:

“Pis keh *he* bakimnayh nopsanyovwinene kabayhap kabayntiwa payak akak bakimnayh nukuvesniyevwi.”

17 Ayteke nikwe ig Kiyavwiye Jesus ikiswigkis. Ig pese avuwitak paytwempu Jerusalém. Ig danuh ta avitit paytwempu Betaniya. Ayge ig mpiyase mitipka.

Jesus huruhruse pahakti ah adahan areketni ku wis akak ukehbetanenwa, wis ka hiya wisma keh Uhokri gibetki

Mk 11.12

18 Hewke akiw ig Kiyavwiye Jesus diyuhpiye ta arimkat paytwempu Jerusalém akiw. Ig mativwe.

19 Ig hiyap pahakti ah akat ayge akigbimna ahin. Nor ah akat kewyo “figeyra”. Ig hiyapni hene, ig atere *iwasene guw.* Heneme

O Novo Testamento e Salmos na língua Palikur do Brasil; © 2018, Wycliffe Bible Translators, Inc.

ig danuh atere yuma guwisima. Ig uti he gavanenwa. Nikwe ig awna ta gut nor ah akat. Giwn:

— Pis ka takunima kew akiw.

Aynewa eg huruhrup.

20 Igkis gikannuhnivwi hiyapni hene, igkis wakaymnibdi ka aynsima. Igkis awna:

— Mmahki nor ah akat huruhrup hene pahaye adahan?

Wake wis kamaxwa givitit Uhokri madikte wayapni git humaw wot

Mt 17.20; Mk 11.20; Jo 14.13; Tiy 1.6; 1Jo 3.22

21 Igme Kiyavwiye Jesus awna gitkis:

— Ku yis aya git Uhokri akak madikte yikamaxwan, ku yis hiyak ku inyewa in yayapni git in humaw, *nikwe madikte ku pariye yayapni git in humaw yitnek.* Ik adahan yis keh mpiy ku pariye nah keh gukak nor ah akat. Ik adahan yis awna ta arit inin waxri imuwadnene: "*Waxri,* pis tivik ayteke. Su padakwa ta ahakwat parahwokwa." *Ku aysaw yis awna inaknikam* inme higihwanek ayteke. Ihanabay inakni nuwnuh. Henewatbaki in.

22 Ku yis kamaxwa givitit Uhokri, madikte yayapni git humaw yitnek.

Kariwntak Jesus uti gikumadukan?

Mk 11.26; Lk 20.1

23 Ayteke ig Kiyavwiye Jesus tivik pareke Uhokri Givinekut. Ku samah ig kannuhekne ayge, neras muwveg kiyatyevwi gikakkis judeyenevwi giwewkistenkis igkis patiptakig atere. Igkis ayavgi:

— Mmahki pis keh inin ku pariye pikehni ay? Kariwntak pis uti pikumadukan adahan pis keh hene?

24 Igme kaytwa giwnkis:

— Nah hawata ayavyi pahat ayapka. Ku yis akkamnihni nutuh, nikwe nah hawata akkamnih yit ku kariwntak nah uti nukumadukan adahan nah keh hene.

25 *Uyay akki nutuh.* Kariwntak Joawh Batistamni uti gikumadukan adahan ig kaywa hiyeg? Ba giwntakwatma Uhokri? Ba kawk, ba he giwntakkisnenwa hiyeg amadgaya inin?

Igkis timapni hene, igkis kinetihwa pawtak adahan ahegbeteviyes ginetnikis. Ayge igkis awna:

— Ku wixwiy kaytwanek giwn ku ig Joawh Batista uti gikumadukan giwntakwa Uhokri, nikwe ig awna wotwiynek: "Mmahki nikwe yis ka iha giwn?" **26** Heneme ku wixwiy kaytwanek giwn ku ig uti gikumadukan he giwntakkisnen hiyeg amadgayavu inin, nikwe madikte neras hiyeg ay *hahayruke ukakwiynek.* Mmanawa gitkis neras hiyeg ig Joawh Batistamni ignewa Uhokri gawneve.

27 Ayteke nikwe igkis kaytwa giwn Kyavwiye Jesus:

— Usuh ka hiyak ku kariwntak ig uti gikumadukan.

Ayge nikwe igme Kiyavwiye Jesus awna gitkis:

— Ku samah yis ka akki nutuh, nikwe nah kawnata akki yit ku kariwntak nah uti nukumadukan adahan nah kehne inin ku pariye nukehni ay.

Pahavwi iha gig giwn, pahavwime ka iha

28 Ayteke ig Kiyavwiye Jesus awna gitkis akiw. Giwn:

— Kuri numawkan yis watekbeta nuwnuh. Minikwak pahavwi awayg ig kakamkayh piyana gikebikis. Pahay hawkri ig danuh ta git gikamkayh eggutye, ig awna git: "Nukamkayh, ku avim inin su atak kannivwi amadga uwasra." **29** Igme gikamkayh kaytwa giwn: "Nah ka atekere." Heneme ayteke ig ivegminene gihiyekemni, ig awna: "*Ka sam.* Nah atakte." Ig tivik ta giwasraketis. **30** Igme gig atak ta git gikamkayh buttye. Ig danuh atere, ig awna git inwata iwit. Igme gikamkayh kaytwa giwn: "*Ihi,* Pa. Nah atak." Bawa ig ka atak. **31** *Kuri nah ayavyi.* Pariyeva gaytakkis igkis piyananene gikebikis kehe gig gibetki?

Igkis judeyenevwi giwewkistenkis kaytwa giwn:

— Ner gikamkayh eggutye.

Ayteke nikwe ig Kiyavwiye Jesus watekbete inakni iwit patuwesbuhka gidahankis. Ig awna:

O Novo Testamento e Salmos na língua Palikur do Brasil; © 2018, Wycliffe Bible Translators, Inc.

— Ka aynsima hiyeg ku pariye yis iki kane kibeynevwima, ka aynsima tinogben powkemnavyo egkiskit kawih Uhokri gikumadukan yiwnek. Ihanabay inakni nuwnuh. **32** Mmanawa kuwis ig Joawh Batistamni danuh ta yit. Ig ekke yit kibeyne ahin adahan yis danuh ta git Uhokri heneme yis ka iha giwn. Nerasme hiyeg ku pariye yis iki kane kibeynevwima gukakkis noras tinogben powkemnavyo egkis ihe giwn. Hiyawa yis kuwis hiyap *ku samah egkis wagese guhiyekemnikis,* yisme kuviknene ka wageskere yidahan yihiyekemni adahan yis iha giwn. *Yis awna: "Usuh iha giwn." Bawa yis ka ihpin.*

Yuwit patuwesbuhka amin akavriwten was kane kibeynevwima

Mk 12.1; Lk 20.9

33 Ayteke ig Kiyavwiye Jesus awna pahat iwit patuwesbuhka akiw. Ig awna:

— *Ataybiswanabay.* Timapnabay nawenyewa iwit patuwesbuhka akiw. Minikwak pahavwi awayg mutuhe giwasra. Giwasra "uva"vunen. Ayteke ig kiyaraniwhe ini giwasra. Ayteke ig atikeku pohow tip nopsadnano adahan kumuktet adahan wiwhne uva araku. Pisenwa nikwe ig keh avuriwket imuwad. Ayteke ig ibekhe giwasra pabakak gikakkis neras ku pariye giwasra akavriwten. Pisenwa ig tivik *ta avitit nawenyewa waxri akiw.* **34** Ku aysaw danuh avatyavrik amutri, ig awahkise gihiyegavu ta giminkis neras akavriwten was adahan igkis iweviye gamutra guw *adahan ewkwiye ta git.* **35** Igkisme akavriwten was igkis kamaxe gihiyegavu. Igkis bipte pahavwi. Pahavwime igkis umehe. Pahavwime akiw igkis padakte akak tip. **36** Ig was akivara hiyapni hene, ig awahkis nawenyevwi gihiyegavu atere akiw pi kibite giwkis neras pitatyevwi. Igkisme akavriwten keh hawata gikakkis akiw. **37** Ayteke nikwe ig was akivara awahkise igwa gikamkayh ta giminkis. Ig awna: "Nawenetke ner nukamkayh igkis kiyatha." **38** Heneme neras akavriwten was ku aysaw igkis hiye gikamkayh *ig nehmnik, igkis amiyhevgi.* Igkis kinetihwa pawtak, igkis awna: "Nernewa was akivara gikamkayh. Uyay umehpig mpinekata kuwewanek inin was misekwe madikte gidahan. Pi kabayte wixwiy umehpig adahan was misekwe udahanwiy." **39** Ayteke nikwe *igkis kamaxwig* igkis tukuhptevgi ayteke amadgatak giwasra, igkis umehpig.

40 Pisenwa gawnan inakni iwit patuwesbuhka, ig Kiyavwiye Jesus awna gitkis:

— *Kuri uyay akki nutuh.* Ku aysaw ig was akivara danuh atere, pariye yivewkan ig keh gikakkis neras akavriwten was?

41 Igkisme kaytwa giwn:

— Ig umahkise neras akavriwten giwasra awaku igkis mbeyevye gihiyekemnikis. Pisenwa nikwe ig ibekhe giwasra pabakak gikakkis nawenyevwiwa akavriwten akiw. Ig ikepni giwakuritkis hiyeg ku pariye iki gamutra guw ta git ku aysaw danuh avatyavrik gamutra.

42 Igme Kiyavwiye Jesus awna gitkis:

— Mmah yis ka ivegbohati Uhokri gannasan *ku samah in kinetihwa amin inakniwata hiyakemniki?* In awna:

"Hiyeg kehne paha payt tiptiye, igkis tukuhe pohow tip. *Givewkankiskam ku egu tip ka kawihkam.* Bawa egu tip *egu pi awaygtenano ariw madikte.* Eg humaw adahan payt akoksa. Igwa Uhokri ikaksig hene. In kabayntiwa wotwiy ig keh hene." *Henewatbaki ig Uhokri gannasan awna.*

43 Inneki keh nah awna yit ku Uhokri gikumadukan iwepka yiwnek *yis hiyeg judeyenevwi,* in ikepkanek ta gitkis nawenyevwi hiyegviyenevwi akiw ku pariye ikewnevwi Uhokriyanbetnewa.

44 Mmanawa ig Uhokri gannasan awna:

"Ku pariye hiyeg teswiye ta guvitit nor tip igkis tuguhe dunibdiwarumpikisnek. Egme nor tip ku eg tuguhe givititkis hiyeg, batewbetwarumpi igkisnek."

45 Neras muwveg kiyatyevwi gikakkis neras farizewkis igkis timapni inakni iwit patuwesbuhka hene, igkis pukuhpe ku ig awna inakni iwit giminkis *ku samah igkis tukuhptevgi.*

46 Ayge nikwe igkis mpiksew giharit adahan gikamaxwitni. Heneme igkis avisemun

O Novo Testamento e Salmos na língua Palikur do Brasil; © 2018, Wycliffe Bible Translators, Inc.

gibohrikis neras hiyeg kabubuknene ayge awaku ignes hiyeg iki Kiyavwiye Jesus ku ig Uhokri gawneve.

Wixwiy axnek git Uhokri

Lk 14.16

22 **1** Ayteke ig Kiyavwiye Jesus awna nawenyewa iwit patuwesbuhka ta gitkis akiw. Ig awna:

2 — Nah akkite yit ku samah Uhokri gikumadukan. *Ig Uhokri* kewa pahavwi ikivaratbe ku pariye kehne fet adahan maripkawka gidahan gikamkayh.

3 Ig awahkis gibukvig tahan watiha gawnasanvu. Igkisme gawnasanvu ka ayta fetya gikak.

4 Igme ikivarat hiyapni hene, ig awahkis nawenyewa gibukvig giminkis akiw. Ig awna gitkis: "Su yi atak akka gitkis nawnasanvu ku nah kuwis ahegbete madikte axka. Nah kuwis umahkise nuviguh pak. Nah kuwis umahkise pak akamkayuvwi ku pariye aynengarudi. Madikte kuwis ahegbet. Wani igkis ayta ax nukakuh."

5 *Igkisme gibukvig atere utevgikis. Igkis ekke gitkis inakni gikivarakis giwn.* Igkisme gawnasanvu ka aminama giwkis. Igkis tivik kannivwiyekuye. Pahavwi tivik ta giwasrakat, pahavwime tivik kannivwiye piyuket.

6 Igkisme gasemnekis kamaxave gibukvig. Igkis arewhe gitkis. Igkis umahavegikis.

7 Ayteke ig ner ikivarat hiyapni hene, ig dagawne. Nikwe ig awahkise gisuwtatavu giminkis neras umehekevutnevwi. Ignesme umahavevgikis, bukahave givinkis.

8 Ayteke nikwe ig ikivarat awna gitkis gibukvig: "Fet kuwis ahegbet, heneme nawnasanvu ka kis adahan igkis ax nukakuh. **9** Su yi atak wew ta avigkut madikte ahin. Ayge yis awnasa madikte hiyeg ku pariye yiwitwan adahan ignes ayta fetya nukakuh."

10 Igkisme gibukvig ihe giwn. Igkis tivik atere avigkute ahin. Igkis pahadguhave madikte hiyeg ku pariye giwitwankis ayge, hiyeg *ku pariye ikaka* kane kibeynevwima payegbitak gikakkis hiyeg *ku pariye ikaka* kibeynevwi. Ayge nikwe fet avin kivun akak hiyeg.

Ku pariye patehwevye igi ka hiya igma parak ta git Uhokri

Gal 5.1; 1Ko 6.9; Ef 5.5; Ap 21.18,26, 22.15

11 — Ayteke nikwe givin kuwis kivun, ig ner ikivarat pareke atere adahan iwasevye gawnasanvu. Ayge ig hiyap pahavwi awayg ku pariye ka amava ini simis *barewbetye* adahan ig kawihni abet maripkawka.

12 Ig hiyapni hene, ig ayavgi: "Nukagmada, pis yuma pisimsa barewbetye adahan pis fetya adahan maripkawka. Mmah piverekepni atan?" Igme ner awayg ig ka ik adahan ig kaytwa pahatnema iwit.

13 Nikwe ner ikivarat awna ta gitkis gibukvig. Ig awna: "Asa wanakminenay giwan payak akak gibagwan. Ayteke yis padekwig ta kabaywakat, ta abetit amisnavyad, ku kiney hiyeg tihebdi ignes kagah gaybukisnek."

14 Mmanawa ig Uhokri awnasa ka aynsima hiyeg adahan ignes *danuh ta git,* heneme ig kaniy ka kiyesradima *adahan ignes misakwa ay gimun.*

Henewatbaki ig Kiyavwiye Jesus awna.

Ikinay git Uhokri madikte ku pariye kawih gidahan

Mk 12.13; Lk 20.20; Ro 12.1

15 Ayteke ariwnteke ini igkis farizewkis tivik ahegbete ginetnikis adahan igkis hiyap ba igkis keh Kiyavwiye Jesus awna iwit taraksebetnema adahan igkis gimetkepten.

16 Ayteke nikwe igkis awahkise gikannuhnivwi payak gikakkis Erodis gihiyegavu gimin Kiyavwiye Jesus. Igkisme danuh atere, igkis awna git:

— Kiyavwiye, usuh hiyak ku pis waditye hiyeg. Pis ka awna mpusema iwit gidahankis hiyeg. Pis awna pahatwowa iwit gitkis madikte hiyeg. Hiyawa hiyeg gihiyekemnikis nawenyewa ariw pidahan, heneme in ka sam ta pit. *Pis awna pahatwowa iwit.* Pis akka Uhokriyewa gihiyekemni gitkis. **17** Ayge nikwe *usuh muwaka hiyak pahat hiyakemniki.* Uya akki wotuh. Ig Sezar *neras romayenevwi gikivarakis* ig mpiksaptih wixwiy judeyenevwi adahan wixwiy katiwnihgi. Ba wadit adahan wixwiy katiwnihgi? Ba ka wadit?

O Novo Testamento e Salmos na língua Palikur do Brasil; © 2018, Wycliffe Bible Translators, Inc.

18 Igme Kiyavwiye Jesus hiyak ku gihiyekemnikis in mbeyevye *igkis awna inakni adahan gikinsepten.* Ig hiyapni hene, ig kaytwa giwnkis:

— Yis ikawnamah ke wotbe yis kibeynevwibe hiyeg bawa yis pi mbayte giwkis nawenyevwi hiyeg! Mmahki yis ayta nuhikekten hene?

19 Akkanay nutuh pahamku kirehka ku pariye wis kawih adahan katiwnih kiyavwiye Sezar.

Igkisme timapni hene, igkis *iwe* pahamku karukri igkis ewkwig ta git.

20 Ayteke nikwe ig ayavgikis:

— Pariyeva kahehpakye gumadga nor kirehka? Pariyeva kiwye ay gumadga?

21 Igkisme kaytwa giwn:

— In kiyavwiye Sezar giw akak gahehpak.

Igme kaytwa giwnkis:

— Nikwe nor karukri kawih gidahan kiyavwiye Sezar. Hiyawa wixwiy ikevgu git. Heneme amawka ku wixwiy iki ta git Uhokri madikte ku pariye kawih gidahan Uhokri.

22 Igkis timapni inakni giwn hene, igkis wakaymnibdi ka aynsima. Ayteke nikwe igkis maytevgi. Igkis tivik.

Wixwiy kannikaw ariw umiremniwiynek

Mk 12.18; Lk 20.27; Jo 5.21, 6.39, 11.23; Ro 8.10; 1Ko 6.14, 15.12; 1Tes 4.16; Ap 20.4

23 Avimnewa ini nawenyevwi hiyeg danuh atere git Kiyavwiye Jesus akiw. Igkis sadusewkis. Gitkis sadusewkis hiyeg *miyap ignes pisenwe gihawkankis igkis* ka kannikaw akiw.

24 Igkis danuh atere, igkis awna git:

— Kiyavwiye, amekene Moís awna:

> "Ku pahavwi hiyeg miyap guw gihayo, ku ig yuma gikamkayh gukak egu gihayo, amawka gikebyi maripkaw gukak egu giwgun marihwa eg kakamkayh hawata ke wotbe ignebe gikebyibe kakamkayh gukakbe."

Henewatbaki ig amekene Moís gikumadukan awna.

25 Kuri, minikwak ntewnehker gikebikis ay ukakuh. Ig eggutye maripkew gukak pahavu tino. Ayteke ig miyap kawke ig kakamkayh gukak. Ig ikise gihayo ay giwaku gisamwi.

26 Ayteke nikwe ig gisamwi givun maripkew gukak egu giwgun. *Ig hawata ig miyap guw.* Ig kawnata kakamkayh gukak. Ayteke nikwe ig gisamwikis gimamnampiye ig hawata ig maripkew gukakwata akiw. Hene madikte neras ntewnehkernene gikebikis miyarapwata.

27 Pisenwa egme hawata eg miyop.

28 *Kuri, Kiyavwiye, usuh ayapi.* Aysawnemenek avim ini ku aysaw hiyeg kannikew ariw gimiremnikis, pariyevahki gibetitakkis neras ntewnehkernene gikebikis darihgu? Mmanawa igkis madikte maripkewnekuye gukak.

29 Igme Kiyavwiye Jesus kaytwa giwnkis:

— Yis tarakse mmanawa yis ka pukuha Uhokri gannasan ine yis kawnata hiyak ku samah Uhokri gidatni.

30 Aysawnemenek avim ini ku aysaw hiyeg kannikewbet ariw gimiremnikis, ayge ignes ka maripkaw akiw. Igkis misakwa *henep* ke ahjbe.

31 *Kuri uyay kinetihwa* amin wixwiy hiyap ba hiyeg kannikaw ariw gimiremnikis. Mmah yis kote ivegbohate ku pariye Uhokri awna ta yit?

32 Ig awna:

> "Nahnewa kuri Abraawh giwohkiga, nahnewa kuri Izaki giwohkiga, nahnewa kuri Jakó giwohkiga."

Inakni iwit akki wot ku igkis gidukwenes-wa igkis iveg. Ig Uhokri kawki miyaravyema giwohkigakisma. Ig hiyeg ivegnene giwohkigakis.

33 Neras hiyeg kabubuknene ayge igkis timapni inakni iwit hene, igkis wakaymnibdi ka aynsima.

Uhokri gikumadukan adahan wis batek gikak Uhokri mpiynevevye, inakni pi kabayte ariw madikte kumadukaki

Mt 10.37; Mk 12.28; Lk 10.25; Jo 21.24; 1Jo 2.15, 5.3; Ap 2.4

34 Ayteke neras farizewkis time Kiyavwiye Jesus gak ku ig mateke neras sadusewkis

akak giwn. Igkis timapni hene, igkis pahadguhwe *atere git.*

35 Ayge pahavwi gaytakkis, ig kannuhekevutne amin amekene Moís gikumadukan, ig ayavgi pahat ayapka adahan gihikekten.

36 Ig awna:

— Kiyavwiye, pariyeva Uhokri gikumadukan pi kabayte ariw madikte kumadukaki?

37 Igme Kiyavwiye Jesus kaytwa giwn:

— Nah akkite yit ku pariye gikumadukan pi kabaytenene:

> "Batek gikak Kiyavwiye Uhokri akak madikte piyakni. Batek gikak akak madikte pibetki. Batek gikak abet madikte pihiyekemni."

38 Inakni gikumadukan pi kiyatte pi kabayte ariw madikte kumadukaki.

39 Ayteke ariwnteknewa inakni iwit ay pahat gikumadukan akiw ku pariye pi kabayte ariw madikte kumadukaki:

> "Batek gikakkis piyakivwi hiyeg hawata ku samah pis batek akak pivit."

40 Inakni pitenemnene gikumadukan in huwase amekene Moís gikumadukan akak Uhokri gawnevevu giwnkis madikte.

Cristo ignewa amekene Davi gikivara

Mk 12.35; Lk 20.41

41 Ku samah igkis farizewkis pahadguvu ayge, ig Kiyavwiye Jesus ayavgikis:

42 — Mmahpa yivewkan gimin Cristo, ig Uhokri gikanyan adahan ukumaduketniwiy? Pariyeki gihawkri?

Igkisme kaytwa giwn:

— Ig Cristo ig kahawkriye amekene Davi.

43 Igme Kiyavwiye Jesus ayavgikis:

— Heneme igwa amekene Davi kanumgi "nukivara". Inakni iwit ikepka git gavit Uhokri Gitip minikwak. Avim ini ig awna:

> **44** "Ukivarawiy *Uhokri* awna ta git nukivara *Cristo.* Giwn: 'Batnaba ay nuhumwa kihehaptak *amun inin iwetrit kiyatye* ku samah nah sibuhkisnete pivetunyavu pit.'"

45 Ka ba yis hiyap igwa amekene Davi *ka kanum Cristo "nuhiwhi"?* Ig kanumgi "nukivara". Ig Cristo ka he gihiwhinenwatma. *Ig hawata ig gikivara.*

46 Neras hiyeg timepnevwi ayge igkis ka hiya adiyasak ginetni aynesnima. Ariwntak ini igkis ka kiboka ayavgi akiw.

Farizewkis ikaw kibeyne he kiniseknenen

Mk 12.38; Lk 11.46

23 **1** Ayteke ig Kiyavwiye Jesus kinetihwa akiw gitkis neras hiyeg pahabunene gikakkis gikannuhnivwi. Ig awna gitkis:

2 — Neras kannuhekevutnevwi amin amekene Moís gikumadukan gikakkis neras farizewkis igkis kadahan gikiytanikis adahan akkamnih yit amekene Moís gikumadukan.

3 Ayge nikwe amawka yis ihpa giwnkis. Amawka yis keh ku samah igkis awna yit adahan ku pariye amawka yis keh. Heneme ka ba yi ahehpa gikehnikis. Mmanawa igkis ekkenes *amekene Moís gikumadukan,* heneme igkis ka keh *ku samah in awna.*

4 Igkis mpiksaptih hiyeg adahan ignes iha kumadukaki ku pariye mahikonene adahan ignes ihpin, igkisme ka ihpin aynesnima. Igkis ikaw ke pahavwibe ku pariye mpiksaptih gikebyi adahan ig hiyuh awiyka giduhyamadga, heneme igwa ka hiyuhkere ini awiyka, ine ig ka daxkere akak pahatnema giwak.

5 Madikte kabayka ku pariye igkis keh igkis kehpin adahan igkis hiyapka gavitkis hiyeg adahan igkis ikaka ku igkis kibeynevwi hiyeg. Igkis tamak ka aynsima iwit ariwntak Uhokri giwn amadga kagta igkis wanakni ay giwanminkis, ay gidevakis adahan areketni ku igkis ka miyeh Uhokri gihiyekemni. *Bawa waditnevyenen. Igkis kawihni he areketninen ku igkis kibeyne hiyeg.* Hawata akiw igkis ba gibetkatunkis wewnamahkis ariku gibereswetnikis.

6 Hawata igkis batek bat amadga epti kiyatyo abet fet. Hawata igkis batek bat amadga epti ku pariye pi kiyattenene ariku leglis.

7 Hawata igkis batek hiyeg aytnihgikis higiwmadga *akak kiyathaki. Gitkis ka kis adahan hiyeg kanumgikis giwavrikkis.* Igkis pi batekte hiyeg kanumgikis "kiyavwiye nukannuhten".

O Novo Testamento e Salmos na língua Palikur do Brasil; © 2018, Wycliffe Bible Translators, Inc.

8 Yisme amawka yis ka kanumkiswa ku yis hiyeg gikannuhtenkis *ke wotbe yis gavitminkisbe.* Mmanawa wixwiy madikte hehpekuye ukiytaniwiy ke wotbe wixwiyweke pakebyeknebe. Wixwiy kadahan pahavwiwa ukannuhtenwiy. *Ig aynte inurik.*

9 Ine ka yi muwaka kighaw git pahavwinema hiyeg amadgaya inin adahan yis kanumgi "niguh" mmanawa wixwiy madikte pahavwiwa Wigwiy inurikyene.

10 Ine ka yi muwaka kanumkiswa ku yis hiyeg giwewkistenkis. Mmanawa wixwiy madikte pahavwiwa uwewkistenwiy. Ignewa Cristo ku pariye Uhokri gikanyan adahan ukumaduketniwiy.

11 Ku pariye yaytak yavitmin madikte amawka ku *ig ka kabukhaw yit.* Amawka ku ig ikaw ke wotbe ig yibukbe.

12 Ku pahavwi ikewkere pi kiyatte mpiya pahavwi, igi Uhokri wiwhe gikiytani givititaknek. Heneme ku pahavwi ikewviye ke wotbe ig yumahbe gikiytanibe, igi Uhokri iki gikiytani givititnek.

Farizewkis uti mbeyne ka aynsimanek

Lk 11.39

13 — Akayih. Aysawnemenek yis kannuhekevutnevwi amin amekene Moís gikumadukan yis farizewkis, yis hiyap mbeyne ka aynsimanek. Yis ikewne ke wotbe yis kibeynevwibe hiyeg bawa yis pi mbayte giwkis nawenyevwi hiyeg. *Yis kannuhwa amin Uhokri giwn, yis ik adahan yis woka Uhokri gikumadukan ta gitkis hiyeg,* heneme yis sabukwin giwkis. Yis ka ihpin ine yis ka isaksa nawenevwi hiyeg adahan ignes ihpin.

14 — Akayih. Yis kannuhekevutnevwi amin amekene Moís gikumadukan yis farizewkis, aysawnemenek yis hiyap mbeyne ka aynsimanek. Yis ikewnevwi ke wotbe yis kibeynevwibe hiyeg bawa yis pi mbayte giwkis nawenyevwi hiyeg. Yis wiwh madankunovwi guvinkis guwkis payak akak gewkanbetkis, heneme yis piriyepkaw kiyabawkad marihwa hiyeg ikiyi ku yis kibeynevwi hiyeg. Aysawnemenek Uhokri hiyapkis mbeyne ka aynsima yitnek avatra ini yihiyekemni. Avim ini yis pi hiyapte mbeyne *giwkis nawenyevwi hiyeg taraksavye.*

15 — Akayih. Yis kannuhekevutnevwi amin amekene Moís gikumadukan yis farizewkis, aysawnemenek yis hiyap mbeyne ka aynsimanek. Yis ikewne ke wotbe yis kibeynevwibe hiyeg bawa yis pi mbayte giwkis nawenyevwi hiyeg. Yis keh yiwewvan muwapuw ahakwew parahwokwa amadga wayk adahan yis yivewkan wagesne hiyeg gidahan Uhokri. Heneme ku aysaw yis uti pahavwi yis wages gihiyekemni pi mbayte ariw yidahan yihiyekemni he ig humaw ke wavityeyanbe mpiy yis pimavut akiw.

16 — Akayih. Yis hiyapkiska mbeyne yit ka aynsimanek avatra ku samah yis ikewne hiyeg gihwitentenkis bawa yis motavye *abet yihiyekemni awaku yis he aharitnenen gikakurakis. Nah akkite yit ku samah.* Yis awna: "Ku pahavwi kanum Uhokri Givin gawneve ku giwn ka kiniskama, nikwe ku ig kehkere ku samah inakni giwn ig kehni, ku kawk, ig ka mpiksaw kehni. Heneme ku pahavwi kakanhaw karukri wahano adahan Uhokri Givin, ku ig kanum nor karukri wahano gawneve, nikwe ini areketni ku henewa ig ka kinis, ig inyewa kehnek ku samah giwn."

17 Yis madikte motavye *abet yihiyekemni.* Yis ka hiyak hawkri aynesnima. Ka ba yis hiyap ku Uhokri Givin pi kiyatte ariw nor karukri wahano arikunano Givin? Innewa Givin ikene akiytani arit nor karukri wahano.

18 Hawata yis awna: "Ku pahavwi kanum ini kakanhawket gidahan Uhokri in gawneve ku giwn ka kiniskama, nikwe ku ig kehkere ku samah inakni giwn ig kehni, ku kawk, ig ka mpiksaw kehni. Heneme ku pahavwi kakanhaw *puwikne* ta git Uhokri amadga egu kakanhewket ku ig kanum ini gikan ku in gawneve, nikwe ini areketni ku henewa ig ka kinis, ig inyewa kehnek ku samah giwn."

19 Yis madikte motavye *abet yihiyekemni.* Mmahkay yis pi kiyathate hiyeg gikankis mpiy ini kakanhawket gidahan Uhokri ku pariye ikene akiytani arit gikankis?

20 Ku pahavwi kanum egu kakanhawket gawneve *nikwe pugamawka henewa ig ka*

O Novo Testamento e Salmos na língua Palikur do Brasil; © 2018, Wycliffe Bible Translators, Inc.

kinis. Mmanawa amun ini, eg kakanhawket humaw gawneve payak akak madikte ku pariye ay nimadga.

21 Hawata akiw, ku pahavwi kanum Uhokri Givin gawneve *nikwe pugamawka henewa ig ka kinis.* Mmanawa amun ini, in Uhokri Givin humaw gawneve payak gikak Uhokri ku pariye kavinene ayge.

22 Hawata akiw, ku pahavwi kanum inurik gawneve *nikwe pugamawka henewa ig ka kinis.* Mmanawa amun ini, in Uhokri giwetri humaw gawneve payak gikak Uhokri ku pariye aygnene.

23 — Akayih. Yis kannuhekevutnevwi amin amekene Moís gikumadukan, yis farizewkis, aysawnemenek yis hiyap mbeyne ka aynsimanek. Yis ikawnema ke wotbe yis kibeynevwibe hiyeg bawa yis pi mbayte giwkis nawenyevwi hiyeg. Yis kakanhaw git Uhokri ariwntak madikte yamutra he madikte nopsanyuvwinene yamutrebdi. Yis wiwh pahakti ariwntak mpuse gaytakkis madikawku adahan yis kakanhaw git Uhokri. *In kabay,* heneme yis ka iha nawenyewatma Uhokri gikumadukan ku pariye pi kabaytenene. Yis ka keh wadit gikakkis yiyakivwi hiyeg. Yis yumahwa amnihka ay abet yihiyekemni. Yis yumahwa yikamaxwan givitit Uhokri. In kabay yis kakanhaw git Uhokri, heneme kiskama yis wew akak inakni gihiyekemni madikte.

24 Yis ikewne hiyeg gihwitentenkis bawa yis motavye abet yihiyekemni. Yis kewa pahavwi awaygbe ku pariye hiyap pahavwi yu nopsesa ay ahakwa gihigvan ig wiwhpin akak madikte gasana. Heneme ig ka aminama ariw pahavwi puwikne "kamelu" aygwata ahakwa gihigvan. Ig dakerevgi pahavwite. *Henewatbaki yis. Mmanawa yis ka aminama ariw yitaraksan ku pariye pi mbaytenene.*

25 — Akayih. Yis kannuhekevutnevwi amin amekene Moís gikumadukan yis farizewkis, aysawnemenek yis hiyap mbeyne ka aynsimanek. Yis ikawnema ke wotbe yis kibeynevwibe hiyeg bawa yis pi mbayte giwkis nawenyevwi hiyeg. Yis barewarika yigobla akak yimewkan *adahan in barewarikave giwtrik Uhokri.* Ayteke yis kivunsin akak ariknebdi ku pariye yamevwi ku pariye yimirihwan.

26 Yis farizewkis yis motavye *abet yihiyekemni.* Amawka pitatye yis wiwh ini patahwaki arikutak yigobla amadgatak yimewkan. *Ku yis wiwhpin madikte ayteke,* ayge nikwe in barewarikave *giwtrik Uhokri.*

27 — Akayih. Yis kannuhekevutnevwi amin amekene Moís gikumadukan yis farizewkis, aysawnemenek yis hiyap mbeyne ka aynsimanek. Yis ikawnema ke wotbe yis kibeynevwibe hiyeg bawa yis pi mbayte giwkis nawenyevwi hiyeg. Yis kewa imewtibe ku pariye tamaktaka seyne. In barewye awkinenwa nivitiw heneme mikahrikinen ayge ariku.

28 Yis ikewne ke wotbe yis kibeynevwibe ta gitkis hiyeg bawa ay abet yihiyekemni yis kivun akak kinisaka hawata akak patahwaki.

29 — Akayih. Yis kannuhekevutnevwi amin amekene Moís gikumadukan yis farizewkis, aysawnemenek yis hiyap mbeyne ka aynsimanek. Yis ikawnema ke wotbe yis kibeynevwibe hiyeg bawa yis pi mbayte giwkis nawenyevwi hiyeg. Yis keh barewye payt adahan gimewkis Uhokri gawnevevu pitatyevwi, yis barewha gimewkis hiyeg kibeynevwi.

30 Yis awna: "Wake usuh aybe minikwak ku samah uhawkrivwi aynete amadga hawkri, usuh ka kehkam ku samah gikehnikis, usuh ka umahkam Uhokri gawnevevu."

31 *Bawa nutuh* ku samah yis awna inakni, yis ekkewne ku yis gihiwhivwikis neras ku pariye umahavevye Uhokri gawnevevu. *Yis humaw hawata giwetnikiswata.*

32 Kuri hiyawa yisme pisenwehe ini mbayka ku pariye yahawkrivwi kavuse.

33 Yis kaybunyene hiyeg pahaywotneyevwi hawata ke yahawkrivwibe! Yis ikaksaka adahanikwa ini iwetrit ku kiney kane aynsima kayahwaki. Yuma ariknawnema hiya yimaptankanek ariw ini mbeyne.

34 Aysawnemenek nah awahkis yimin nawenyevwi nawnevevu, nah awahkis yimin hiyeg hiyakemniyevwi, nah awahkis yimin kannuhekevutnevwi amin Uhokri gihiyekemni. Gaytakkis yis umahavevgikisnek. Gaytakkisme yis daddahavevgikisnek aminat ah.

O Novo Testamento e Salmos na língua Palikur do Brasil; © 2018, Wycliffe Bible Translators, Inc.

Gaytakkisme akiw yis biptavevgikisnek akak tigay ay ariku yileglisa, yis haraksavevgikisnek avititak paha paytwempu danuhte avitit nawenyewa paytwempu akiw.

35 Inneki keh ig Uhokri diyuhkisnek gimigkis ta yivitit. Ig diyuhkis gimigkis madikte hiyeg kibeynevwi ku pariye umahavepka amadga inin. Ig diyuhkis ta yivititnek gimigkis madikte gawnevevu ku samah giwenketeke amekene Abew gimig he danuhe ta git amekene Zakariyas gimig. Ig amekene Zakariyas igi ner amekene Barakiyas gikamkayh ku pariye umehpika ayegbi Uhokri Givin akak kakanhawket.

36 Henewa ig diyuhkisnek gimigkis ta yivitit yis ku pariye amedgenevwi hawkri ku akak inin. Ihanabay inakni nuwnuh. Henewatbaki ku samah nah awna yit.

Jesus kadni gidahankis jerusalémyenevwi

Mk 10.13; Lk 13.34

37 Ayteke ig Kiyavwiye Jesus awna akiw. Giwn:

— Aa, yis jerusalémyenevwi, yis jerusalémyenevwi, yis umahave Uhokri gawnevevu. Yis padaktave madikte hiyeg ku pariye Uhokri gawahkisni yimin. Bawa ka aynsima hawkri nah muwaka kavigsay ke pahavu takarakbe awahpusano gukamkayh anavi guhanpi, hiyaksa yisme ka muwaka hene.

38 Aysawnemenek yiwetri misekwe inworenek. Uhokri ka avuriwni akiw.

39 Yis ka takunima hiyavun akiw he ku aysawnemenek *metakwa yis ahegbet adahan amavan,* yis awna *nutuhnek:* “Kibeyne pis danuh. Pis ayta giwntakwa Uhokri.” Ihanabay inakni nuwnuh. Henewatbaki in.

Ka aynsima mbeyne nehmnik

Mk 13.1; Lk 21.5; 2Tim 4.1; 2Tim 3.1; Ap 6.1

24 **1** Pisenwa inakni gawnan, ig Kiyavwiye Jesus tivikwiye adahan giveswen ayteke arikutak Uhokri Givin. Ig pesante, gikannuhnivwi pahadguhwe ta gihumwat. *Usuh* kavusa kinetihwa pawtak amin ini leglis Uhokri Givin *ku samah in barewyewa* paytwempu.

2 Igme Kiyavwiye Jesus timapni hene, ig awna gitkis:

— Mmah yis hiyap ini paytwempu? *Aysawnemenek yis hiyapni madikte mehpikanek.* In higohe madikte waykboritenek. Ine pohow tip ka misakwanek pavitmintak akak guyaki tip akiw. Ihanabay inakni nuwnuh. Henewatbaki in.

3 Ayteke ig tivik ig danuh atere avitit ini waxri imuhgivitnene Olivegvit. Ayge ig batahkiswe asebha. Ayteke gikannuhnivwi danuh atere git igkiswo. Igkis awna git:

— Kiyavwiye, uya akki wotuh *ku pariye nehmnikuhpiye amadga inin.* Kabetpahki inere *Uhokri Givin mehpikanek?* Pariye danuh adahan areketni ku aysaw ahawkanavrik danuh adahan pidawnhan *adahan ukumaduketni?* Pariye danuh adahan areketni amaksemni hawkri?

4 Igme Kiyavwiye Jesus kaytwa wownuh *akak kiyabawkad iwit.* Ig awna:

— Ka yi muwaka kinikiswa ta gitkis hiyeg.

5 Mmanawa aysawnemenek ka aynsima hiyeg kahayaknek nuwavrik *ke wotbe igkis ayta nuwntakbe.* Igkis awnanek: “Nahnewa Cristo, nah Uhokri gikanyan adahan yikumaduketni.” Avim ini igkis kinisnek ka aynsima hiyeg. **6** Ayge avim ini yis timap kutimniki kennesa. Hawata yis timap arak kutimniki piyawakad. Heneme ka yi muwaka wadisasaw. Amawka ku ini kutimniki danuh, heneme kote danuhte amaksemni hawkri. **7** Mmanawa aysawnemenek pahabunene hiyegviyenevwi kerbetpikisnek gikakkis nawenyewa hiyegviyenevwi akiw. Guvelma kerbetpikis igkisweke guvelma. Avim ini hawkri ka aynsima mihetniki danuh muwapunek. Hawata ka aynsima sagkaki muwapuw waxribdi. **8** Heneme in he akavuskanenwa mbeyne. In ke pahavu tinobe ku aysaw eg kavusa kayah gukamkayh adahan eg pamakutekwiyo. *In he akavuskanen.*

Aysawnemenek Jesus gihiyegavu hiyapkiska mbeyne gitkisnek

Mt 10.19; Mk 13.9; Lk 21.12; 2Tim 3.1

9 — Avim ini yis kamaxavepkanek yis iwavavepkanek adahan yis hiyapkiska mbeyne

O Novo Testamento e Salmos na língua Palikur do Brasil; © 2018, Wycliffe Bible Translators, Inc.

yit. Hawata yis umahavepkanek. Ayge madikte hiyegviyenevwi amiyhevyinek awaku ku samah yis nuhiyegavu.

10 Avim ininek ka aynsima hiyeg isahkiswevye giw Uhokri. Igkis kamaykisak pawtaknek. Hawata igkis amiyhak pawtaknek.

11 Ayge nikwe ka aynsima hiyeg kahayaknek ku pariye ikawnamahkis Uhokri gawnevevu. Bawa igkis ka giwntakwatma Uhokri. Heneme igkis kinis ka aynsima hiyegnek.

12 Avim ini mbeyevye mbayka wagehnene arimkat pi mbaytenene akiw. In keh kaba madikte hiyeg ka amnihak akiw.

13 Ka sam. Ku yis ka isahkiswa nuwhunek he amaksemni hawkri, yis isahptawnek.

14 Aysawnemenek inin kibeyne inetit amin Uhokri gikumadukan in ekkepkanek givuwiwkis madikte hiyegviyenvwi amadga inin, kahadbe madikte hiyegviyenevwi timapni. Ayteke ariwnteke ini amaksemni hawkri danuhnek.

Avit amaksemni hawkri ka aynsima mbeyne

Mk 13.14; Lk 21.20; 2Tes 2.3; Ap 6.1

15 — Aysawnemenek hiyeg amedgenevwi inin igkis hiyap ini ku pariye Uhokri gawneve amekene Daniel kinetihwa nimin. Igkis hiyapnek pahavwi aseneweknevye umehekevutne, ig tabirnek ay ariku Uhokri giwetri. Yis ku pariye ivegbohevye inakni iwit, ku aysaw in kahayaknek metakwa yis pukuhpinnek.

16 Ku aysaw hiyeg hiyap in danuhnek *amawka igkis tivik kibehtenwa.* Amawka ku pariye misekwenevwi ay Judeyamnaw amawka igkis bisike ta ahavwikute avuhekut waxribdi.

17 Ku pahavwi ay givin higiwmadga, ig ka muwaka parak akiw ta givinekut adahan iweviye gewkanbet *adahan ig bisikwiye.*

18 Ku pahavwi aynte amadga giwasra, ig kawnata muwaka diyuh ta givinwat adahan iweviye gikawihni *adahan bisikwiye.*

19 Akayih. Ka aynsima mahikoriki avim ini hawkri gudahankis tinogben ku pariye biwhkisnovwi, gudahankis tinogben ku pariye sukkisanyovwi. *Ka aynsima mahiko adahan egkis bisiknek.*

20 Piriyepkawnay adahan in ka danuh yit abetnema kamukri ine abetnema samdi.

21 Mmanawa avim ini hawkri yis hiyap mbeyne ka aynsimanek. Ku samah akavuska hawkri yumahte mbeyne kema inima. Ariwntak ini akiw, yuma mbeyne akiw kema inima.

22 Wake Uhokri ka matkuhpima ini hawkri, yumakam pahavwinema bisikne ariw miyaka. Heneme *kibeyne,* ig matkuhenek ini hawkri gidahankis gihiyegavu gikanyanvu.

Kinisekevutnevwi keh annutnek ke wotbe igkis Cristobe

Mt 7.21, 24.5; Mk 13.21; 2Tes 2.3; Ap 13.1

23 — Avim ini gaytakkis hiyeg awnanek: “Kuwis Cristo ay.” *Gaytakkisme awnanek:* “Ig ayntehan nawenyewa paytwempu.” Ku pahavwi awna yit inakni hene, ka yi muwaka iha giwn.

24 Mmanawa avim ini kinisekevutnevwi kahayaknek. Gaytakkis awnanek: “Nahnewa Cristo.” Bawa waditnevyenen. Gaytakkisme ikawnamah Uhokri gawnevevu bawa ignes ka giwntakma Uhokri. Igkis keh ka aynsima annutnek ku pariye keh hiyeg wakaymni ke wotbe in areketnibe Uhokri gidatni. Akak ini annutnek igkis hiyap ba igkis hiya gikinsakkis Uhokri gikanyanvu.

Jesus gaytni kahayak wotwiynek kabayntiwa

Mk 13.21; Lk 17.21, 21.25; At 1.11; 1Tes 4.15; 2Tes 1.5

25 Kuri nah kuwis akkamnih yit *madikte* ku pariye nehmnikuhpiye.

26 Ayge nikwe ku hiyeg awna ta yitnek: “Ig aynte amadga amatap”, *ka ba yi iha inakni giwnkis.* Ka ba yi ivegvan atere. Ku hiyeg awna ta yitnek: “Ig ay ariku xam”, kawnata ba yi iha giwnkis.

27 *Nah, ku pariye wageswe awayg amadgaya inin,* ku aysaw *nah* aytanek, in naytni kahayak *yitnek kabayntiwa. In kahayak kabayntiwa* ke ugugunebe ku pariye hamahwa wahamaravriktak danuhte uvitkiyavrikut.

28 Ku kiney wis hiyap isuw wagewe, wis hiyakni kuwis ku aygebaki arikna miyaviye.

O Novo Testamento e Salmos na língua Palikur do Brasil; © 2018, Wycliffe Bible Translators, Inc.

Hawata naytninek yis hiyapni huwewehenek.
Avim ini metakwa yis hiyakninek.

Jesus gidawnhan atan

Mk 13.24; Lk 21.25; 1Tes 1.7;
2Ped 3.10; Ap 1.7, 19.11

29 — Aynewa ariwnteke ini mbeye hawkri, kamuw misanpinek, kayg ka kabutni akiwnek, warukma akak waravyu tuguhenek inuriktak. Madikte arikunene hawkri, avim ini in ayguhwebdinek ariw niwetri.

30 Ayteke nikwe pahat arakak nudahan, *nah* ku pariye wageswe awayg amadgaya inin, in kahayaknek aynte inurik. Madikte hiyegviyenevwi amadga inin ignes hiyapni hene, *igkis kayah gitaraksankisnek* igkis tihenes. Ayteke igkis hiyavunnek, *nah* ku pariye wageswe awayg amadgaya inin. *Nah* ayta abetimpi ukuhne inurikyene akak madikte nudatni akak madikte nukiytani kabutenene.

31 Ayteke *nah* agighasa tohompet. Akak ini *nah* awahkisnek nuhiyegavu ahj ayta pahadguhpiye Uhokri gikanyanvu muwapuw amadgatak hawkri. Igkis pahadguhpigkisnek wahamaravriktak, tiwriktak, mekaptak, uvitkiyavriktak, he danuhe amaksemni waxri.

Yuwit patuwesbuhka amin "figeyra" akat

Mk 13.28; Lk 21.29

32 — Ivegnay ta gumkat nor ah akat "figeyra". Kannuhwanay gut. Ku aysaw gutawna imihwa akiw, ku aysaw eg kavanhaw akiw, wis hiyakni ku guhawkanavrik kennesa danuh *adahan eg kew.*

33 Hawata aysawnemenek ku aysaw yis hiyap madikte ini *mbeyne* danuh, metakwa yis hiyakni ku nuhawkanavrik kennesa danuh. *Nah kennesa nudawnhan ke wotbe nah kuwis* anumekube pareket.

34 Hiyeg ku pariye amedgenevwi inin avim ini hawkri, avit ignes madikte miyarap ayipa inakni madikte danuh gitkisnek ku samah nuwnuh. Ihanabay inakni nuwnuh. Henewatbaki in.

35 En biyuke, waxri biyuke, heneme nuwnuh ka biyuk.

Yuma hiyeg ahiyekten ku kavim Jesus danuh atan akiw

Mk 13.32; Lk 12.36, 17.26; At 1.6;
1Tes 5.12; 2Ped 3.3

36 — Heneme nah danuh pahaye adahan. Yuma hiyeg ahiyekten ku kavim nah diyuh. Ine ahj inurikyenevwi ka hiyak. Ine nahwa Uhokri gikamkayh nah kawnata hiyak. Ignewa Wigwiy hiyak.

37 *Nah* ku pariye wageswe awayg amadgaya inin, ku aysaw *nah* danuh atan akiw, hiyeg gihiyekemnikis hawata ke hiyeg gihiyekemnikisbe minikwak ku kavim amekene Noé amadga inin.

38 Mmanawa avim ini hawkri avit un digisase waxri *ignes ka aminama giw Uhokri.* Igkis axnes, higepnes, maripkewnes, *ku samah inpawa gikehnikis* he ku aysaw ini hawkri danuh adahan ig amekene Noé katapte amadgat ginawya.

39 Igkis ka pukuhpawnema aynesnima avit ku pariye me danuhmet, he un digisase waxri in aniksasevgikis madikte. Nudawnhan hene, *nah* ku pariye wageswe awayg amadgaya inin.

40 Avim ini hawkri *nudawnhan,* piyana gikebikis awaykemni ay amadga giwasrakis. Pahavwi iwepka, pahavwime ikiswika.

41 Hawata akiw piyana gukebikis tinogben kukwanos payak. Pahavu iwepka, pahavume ikiswika.

42 Pukuhpawnabay nikwe. Mmanawa yis ka hiyaknima ku kabet nah yikivara danuh.

43 *Misakwanabay ahegbet takunipti.* Wake pahavwi payt akivara hiyaknibe ku kabet amepye danuhbe givinekut, ig pukuhpawnakam adahan ig mpitig marihwa ig ka parak amevwiye atere.

44 Yisme kawnata hiyaknima ku kabet *nah* danuh, *nah* ku pariye wageswe awayg amadgaya inin. *Nah* danuh pahaye adahan. Amawka ku yis ahegbet takunipti.

Ikawnabay ke kibeyne ibuktibe gidahan Uhokri

Lk 12.42

45 — *Ikawnabay ke kibeyne ibuktibe.* Ku pahavwi ibukti hiyakemniye, ku ig kis adahan

O Novo Testamento e Salmos na língua Palikur do Brasil; © 2018, Wycliffe Bible Translators, Inc.

gikivara iveg givitit, nikwe ku gikivara tivikwiye, avit gitepkemni igme avuriwkis gibukvig nawenyevwi ta git. Pisenwa nikwe ig tivik. Igme gibuk misekwe. Ig ikene gimanakis mpuse hawkri.

46 Ku aysaw ner gikivara diyuh atere akiw, ku ig uti ig gibuk avuriwnene gibukvig kabayntiwa, nikwe ig iki git ka aynsima kabayka.

47 He ig avuriwkis madikte gewkanbet ta giwakurit ner gibuk. Ihanabay inakni nuwnuh. *Henewatbaki ig keh. Nah hawata nah keh yikaknek.*

48 Heneme ku ner gibuk mbeyevye gihiyekemni, *ku ig ka avuriw gibukvig kabayntiwatma, ig ner ka uti kabayka. Kawa.* Nawenetke ig ivegminene gihiyekemni, ig awna: "Nukivara ka ayta kibehtenwatma. Ig ayivwihwe ka aynsima akiw."

49 Ayge nikwe ig kavusa biwh giyakivwi ibukti, ig kayhsaw amin axka, amin higapka, ig uwkihwene gikakkis hiyeg uwkihwatruvye.

50 Ayteke ku aysaw ig ka wahapnigma pahaye adahan ig gikivara danuhnek. Ig danuh ku aysaw gibuk ka iknima adahan ig danuh.

51 Ayge nikwe ig katiwnise gitaraksan ta git gibuknek. Ig sarayhkiswig ta arimkanit ini iwetrit gidahankis neras ku pariye ikawnamahkis ke wotbe ignes kibeynevwibe hiyeg bawa igkis pi mbayte giwkis nawenyevwi hiyeg. Ayge ku kiney hiyeg tihebdi. Ignes kagah gaybukis.

Yuwit patuwesbuhka guminkis madikawku himanovwiyo

25 **1** — Nah akkite yit nawenyewa abektey akiw amin ku samah Uhokri gikumadukan. Minikwak madikawku gukebikis himanovwiyo. Egkis iwe gabukrakis, egkis tivik adahan patiptekene pahavwi awayg ku pariye maripkewviye *gukak pahavu gukagmadakis.*

2 Pohowku gukebikis ka hiyak hawkri. Pohowkume gukebikis hiyak hawkri.

3 Noras ku pariye kane hiyak hawkri egkis iwe gabukrakis, heneme egkis ka iwi ayak ayesrihwan guhaptikis.

4 Norasme ku pariye hiyaknovwi hawkri egkis iwe ayak ayesriwhan adahan kivunsene gabukrakis.

5 Igme ner awayg *ku pariye guwhpankis* ig ayivwihwe. Nikwe noras himanovwiyo egkis isevwe he egkis himeke.

6 Pawka mitipka egkis timap kabimankaman. Pahavwi hiyeg awna gutkis: "Kuwis ig danuh. *Kannikawnay.* Su yi atak patiptakig."

7 Egkis timapni hene, egkis kannikewbet. Egkis ahegbetevyo gabukrakis amexa.

8 Ayge nikwe noras himanovwiyo ku pariye kane hiyak hawkri egkis awna ta gutkis noras ku pariye hiyaknovwi hawkri. Guwnkis: "Wabukra me makere arakumet. Ika wotuh wabukra ayak."

9 Egkisme kaytwa guwnkis: "*Kawk.* Udahan ka ik udahanwiy wixwiy madiktema. Su yi atak ta gitkis piyuknevwi adahan yis isim yidahan."

10 Egkisme timapni hene, egkis tivik isimnokis gudahankis. Ewka guwenkis, ner awayg danuh atere. Noras himanovwiyo ku pariye ahegbet adahan gidawnhan egkis tivik gihapti ta abetit fet adahan maripkawka. Egkis pareke atere. Ayteke pisenwa *fet akivara* sabukise lapot *awaku kuwis mpiye ahawkanavrik adahan hiyeg parak atere.*

11 Ayteke ariwnteke ini noras isimnovwi gabukrakis ayak egkis danuh atere, *lapot kuwis sabuke.* Egkis hiyapni hene, egkis awna ta git ner awayg ku pariye maripkewviye. Egkis awna: "Kiyavwiye, uya woka lapot udahan."

12 Igme kaytwa guwnkis: "Nah ka hiyakyi ku pariyene yis. Henewatbaki *ka ba nah hiyakyiwa.*"

13 *Aysawnemenek nah hawata nah ayta ke ner awayg maripkewviyebe.* Misakwanabay ahegbet takunipti *adahan yis tivikwiye nukakuh* mmanawa yis ka hiyaknima ku kabet nah danuh atan. Yis kawnata hiyaknima ku kiney kamuw nah danuh.

Mpana ibukti kawih karukri gidahan gikivarakis

Lk 19.11

14 — Nah akkite yit ku samah yis misakwa ahegbet adahan nudawnhan. In ke

O Novo Testamento e Salmos na língua Palikur do Brasil; © 2018, Wycliffe Bible Translators, Inc.

pahavwibe awayg kehne giwewvan ta avitit paha waxri piyawakad. Avit gitepkemni ig pahadguh gibukvig, ig avuriwkise gewkanbet gitkis. Ig awna gitkis: “Kannivwinabay gukak nor karukri he ku aysaw nah diyuh akiw.”

15 Ig iki mpuse giwakuritkis pakeku akak ku samah gannukis avuriw. Ig ike pohowkumku mil *(5.000)* karukri ta giwakurit pahavwi *ku pariye kannuye avuriw.* Giwakuritme pahavwi *ku pariye kabivwiye* ig ike mmukna mil *(2.000)* karukri. Giwakuritme pahavwi akiw ig ike pahamku mil *(1.000)* karukri, *pakeku akak gannu.* Ayteke ig tivik.

16 Ner gibuk ku pariye ikepka giwakurit pohowkumkunano mil *(5.000)* karukri, ig tivik kibehtenwa ig kannivwiye gukak nor karukri adahan eg kiyesihwa. Ayteke ig dax pohowkumku mil *(5.000)* karukri akiw, guvitmin ku samah avuriwsaka git.

17 Igme ner ku pariye avuriw mmuknanano mil *(2.000)* karukri ig hawata kawihe nor karukri ku pariye ikepka giwakurit, ig dax mmukna mil *(2.000)* karukri akiw.

18 Igme ner gibuk ku pariye ameve pahamkunano mil *(1.000)* karukri, ig hiyapni hene, ig tivik atike pahayku miyokwiye abet wayk, ig ayeme gikivara gikakura atere.

19 Ayteke ariwnteke ini kibite hawkri akiw ig gikivarakis diyuhe atere. Ayge *ig awnasevgikis ta givetunat adahan* ig hiyepne ku samah gannivwikis gukak nor karukri *ba kuwisma eg kiyestema.*

20 Igme gibuk ku pariye ikepka giwakurit pohowkumkunano mil *(5.000)* karukri ig danuh atere git. Ig awna, giwn: “Kiyavwiye, pis ikise nuwakuh pohowkumku mil *(5.000)* karukri. Ahah, nah kuwis uti pohowkumku mil *(5.000)* pidahan akiw.” Nikwe ig ike git gikivara madikawkumku mil *(10.000) karukri.*

21 Igme gikivara timapni hene, ig awna git: “Kibeyne! Pis kibeyne awayg! Pis ik adahan nah iveg ta pivitit. Pis kuwis kannuh kawih aynesa arikna kabayntiwa nudahan. Kuri nikwe nah iki piwakurit pi kibite arikna akiw. Hiyawa pis batek payak nukakuh.”

22 Ayteke igme gibuk ku pariye ikepka giwakurit mmuknanano mil *(2.000)* karukri ig danuh atere git. Ig awna git: “Kiyavwiye, pis ikise nuwakuh mmukna mil *(2.000)* karukri. Ahah. Nah kuwis uti mmukna mil *(2.000)* pidahan akiw.”

23 Igme gikivara timapni hene, ig awna git: “Kibeyne. Pis kibeyne awayg. Pis hawata ik adahan nah iveg ta pivitit. Pis kuwis kannuh kawih aynesa arikna kabayntiwa nudahan. Kuri nikwe nah iki piwakurit pi kibite arikna akiw. Hiyawa pis batek payak nukakuh.”

24 Ayteke nikwe igme ner gibuk ku pariye ikepka giwakurit pahamkunano mil *(1.000)* karukri ig danuh atere git. Ig awna git: “Kiyavwiye, *nah he misekwevi gukak nor pikakura* awaku nah hiyakni ku pis pi kannuhte nuwhu. *Pis ka pannusima.* Ku kiney pis ka mutuh ariknawnema, hiyawa kuwewanek pis atere ahiw ka aynsima amutri ariw ayteke. Ku kiney pis ka sassah aynesnima amutri ayak, hiyawa kuwewanek pis atere matis ka aynsima amutri ariw ayteke. **25** Nah marekevwe pibohri *ku nawewnetke nah ka keh pannivwi wadit.* Nikwe nah tivik nah ayeme pikakura abet wayk. Ahah, nop pikakura ay, *kiyavwiye.*”

26 Igme gikivara timapni hene, ig awna git: “Pis mbeyevye pihiyekemni! Pis mabivwivye hiyeg. Pis kuwis hiyakni ku kiney nah ka mutuh ariknawnema, hiyawa kuwewanek nah atere ahiw ka aynsima amutri ariw ayteke. Pis kuwis hiyakni ku kiney nah ka sassah amutri ayak, hiyawa kuwewanek nah atere matis ka aynsima amutri ariw ayteke. **27** Nikwe *kiskama pis kawihpikam nudahan ini ku pariye nah ikise ay piwaku.* Kiskama pis bayehpikam nor nukakura arikut payt abeyheki karukri adahan ignes hiyeg ayge sunapkisgu ta gitkis nawenyevwi hiyeg kahadbekam ku aysaw nah danuh atere, igkis diyuhkis nukakurakam avitmin nutuh.”

28 *Ayteke ig gikivara awna ta gitkis neras hiyeg ayge gihumwa, giwn:* “Iwepnay giw nor karukri pahamkunano mil *(1.000)* adahan yis ikevgu ta git ner ku pariye kuwisnene kadahan madikawkumku mil *(10.000).*

29 Mmanawa ku pariye darih kiyeste, igi ikaka gitnek pi kiyeste akiw. Heneme ku pa-

O Novo Testamento e Salmos na língua Palikur do Brasil; © 2018, Wycliffe Bible Translators, Inc.

riye ka darih kiyestema, nikwe ini aynesnene
ku pariye ig kuwis kadahan in iwepka giwnek.
30 Ivukepnay ner awayg mabivwivye ta
kabaywakat, ta abetit amisnavyad, ayge ig
tihnek ig kagah gaybu."

Yuwit patuwesbuhka giminkis muwtoh akak kabrit

Mt 13.36,47, 22.13; Ap 20.11

31 Ayteke ig Jesus awna gitkis:
— Aysawnemenek *nah,* ku pariye wages-
we awayg amadgaya inin, *nah* danuhnek
atan akak madikte nukiytani, gikakkis ma-
dikte ahjnek. Pisenwa *nah* batnek amadga
nevwi kiyatyo adahan *nah* hiyekne gikak-
kis hiyeg.
32 Avim ini madikte hiyeg amadgayavu
hawkri pahadguhwa ta nuvetunatnek. Ayge
nah ibekhebdihgikisnek pahabu han, paha-
bume han. *Nah ibakhigkisnek* hawata ku sa-
mah pahavwi muwtohvutne ibakha givigvu
muwtoh giwkis givigvu kabrit.
33 Neras hiyeg ku pariye kene muwtohbe,
ku pariye kibeynevwi hiyeg, nah ikigikisnek
aytaki kihehavriktak. Nerasme ku pariye kene
kabritbe, *ku pariye kane kibeynevwima, nah*
ikigikis aytaki patuwenavriktak.
34 Ayteke *nah* yikivara *nah* awnanek ta git-
kis neras ku pariye aytaki kihehavriktak. *Nah*
awnanek gitkis: "Aytninay numkanit. Ig Wig-
wiy kabayhay. Ku avim inin yis darih ini Uhokri
gikumadukan ku pariye kuwisnene ahegbet
yidahan ku samah akavuska hawkri."
35 *Ig Uhokri kabayhay* mmanawa nah mi-
nikwak nah mativwevye, yisme ikevun. Nah
arabyuvye un, yisme ikevun. Nah ka yihiyak-
nima, yisme amevevun ta yivinekut.
36 Nah yuma nukawihni, yisme ike nuka-
wihni. Nah kakahriye, yisme avuriwven. Nah
ariku parakseket, yisme iwasavun atere.
37 Avim ini neras hiyeg kibeynevwi timap-
ni hene, igkis kaytwa nuwnhunek: "Kiyav-
wiye, kineyki usuh hiyapi pis mativwevye,
usuh ikapi? Kineyki usuh hiyapi arabyuvye
un, usuh ikapi? **38** Kineyki usuh hiyapi pis ka
uhiyaknima, usuh amavap ta uvinekut? Ki-
neyki usuh hiyapi yuma pikawihni, usuh iki
pikawihni? **39** Kineyki usuh hiyapi kakahriye,
ba ariku parakseket, usuh iwasap atere?"
40 *Nahme* yikivara kaytwa giwnkisnek: "Mi-
nikwak ku aysaw yis amnihe pahavwi nukebyi
ku pariye yumahwatnene gikiytani, amun ini
nikwe yis kuwis amnihpen."
41 *Pisenwa nah* awnanek ta gitkisme ne-
ras aytaki patuwenavriktak. *Nah* awna git-
kis: "Ayguhwanay aytakihan, yis ku pariye
ikaksaka adahanikwa biyukwiki! Su yi tivik ta
abetit nor tiket ahawkri ku pariye ahegbetaki
gidahankis wavityempu payak gikak gikiva-
rakis. Su yi tivik atere. **42** *Yis ikaksaka ada-
hanikwa biyukwiki* mmanawa nah minikak
nah mativwevye yisme ka ikavun. Nah ara-
byuvye un, yisme kawnata ikavun. **43** Nah ka
yihiyaknima yisme ka amavan ta yivinekut.
Nah yuma nukawihni yisme ka iki nukawihni.
Nah kakahriye, nah ariku parakseket yisme
ka iwasavun."
44 Avim ini nerasme hiyeg *kane kibeynev-
wima* igkis timapni hene, igkis kaytwa nuw-
nuhnek: "Kiyavwiye, kineyki usuh hiyapi
mativwevye, pis arabyuvye un, pis ka uhiyak-
nima, pis yuma pikawihni, pis kakahriye, pis
ariku parakseket usuhme ka amnihpi?"
45 Ayge nikwe *nahme* yikivara kaytwa giwn-
kisnek: "Ku samah yis ka amnih pahavwinema
nukebyi ku pariye yumahwatnene gikiytani,
amun ini nikwe yis kawnata amnihun."
46 *Ayteke ig Kiyavwiye Jesus pesenwehe
giwn, ig awna:* "Neras tiviknek arimkanit bi-
yukwiki. Nerasme kibeynevwi igkis tiviknek
aymahwa gimun Uhokri adahan avanenekwa.

Jesus givetunyavu ahegbeteviye ginetnikis adahan giwmasepten

Mk 14.1; Lk 22.2; Jo 11.47

26 **1** Pisenwa gawnan inakni, ig
Kiyavwiye Jesus awna ta gitkis
gikannuhnivwi akiw. Giwn:
2 — Yis hiyakni ku pineme hawkri mi-
sekwevye adahan uvetrawiy ay Jerusalem
adahan wixwiy hiyeg judeyenevwi axne muw-
toh arih. Wixwiy axni adahan kiyene ku sa-
mah minikwak Uhokri umahkise muwtohyan
gidukwenavrikkis amekenegben adahan ig

giwiwhkiswitnikis giwakutakkis givetunyavukis. Ayge abet ini fet nah, ku pariye wageswe awayg amadgaya inin, nah kamaxwikanek adahan nah deddehpika aminat ah.

3 Avimwata ini *ku samah ig Kiyavwiye Jesus awnempiye inakni iwit,* neras muwveg kiyatyevwi gikakkis neras judeyenevwi giwewkistenkis igkis pahadguhwe givinekut ner muwvegviyene gikivarakis kewye Kayfás.

4 Ayge igkis ahegbeteviye ginetnikis igkiswonas. Igkis awna:

— Amawka ku wixwiy umahkise Jesus. Uyay kamaykiswig mownye ku aysaw ig ka wahapnima.

5 Heneme igkis awna:

— Ka ik adahan wixwiy kamaykisgi abet fet. Awaku nawenetke hiyeg fetyavu kannikawbetnek utivutwiy givatra.

Pahavu tino imiha Jesus

Mk 14.3; Jo 12.1

6 Igme Kiyavwiye Jesus kuwis avit paytwempu Betaniya *ku pariye kennesa arimkat Jerusalem.* Ig ayge givineku Simawh, ner ku pariye minikwak axpusakare gavit busukne.

7 Pahaye, pahavu tino danuh atere git akak imihgi ariku paha atiy kehka tip seyno. Ini imihgi ka nitiwnisima. Eg tino dimukwin ta gitewharit Kiyavwiye Jesus ku samah ig axempiye.

8 Igkisme gikannuhnivwi hiyapni hene, igkis dagawne. Igkis awna:

— Mmahki inin imihgi he sarayhpikanen waditnevyenen hene?

9 Kiskama inin imihgi piyukwikankam adahan ka aynsima karukri. Inmekam akakuravik, ibekhepkankam givuwiwkis madiptavye.

10 Igme Kiyavwiye Jesus hiyapni hene, ig awna *gitkis:*

— Mmahki yis mbeyhene nor tino gutew hene? Ka ba yis hiyap eg kehno ka aynsima kabayka nukakuh?

11 Ik adahan avanenekwa *yis kehnenekwa kabayka gidahankis* madiptavye. Heneme nahme ka misekwevyema yibet avanenekwatma *adahan yis kehne kabayka nukakuh.*

12 Eg numihetni adahan nahegbetepten adahan nah avuhpiki.

13 Aysawnemenek ku aysaw hiyeg ekkenenek kibeyne inetit numinuh muwapuw amadga inin, amun ini ginetnikisnek ignes kinetihwanek amin inin *kabayka* ku pariye eg keh nukakuh. Inin gukehni misakwa akiwka akiwkanek. Ihanabay inakni nuwnuh. Henewatbaki in.

Judas Iskariyotis ahegbeteviye ginetni adahan kamaykiswiye Jesus

Mk 14.10; Lk 22.3

14 Igme pahavwi gaytakis giwatnivwi, ig Judas Iskariyotismin, *ig timapni hene, ig awna ginaktin:*

— Kuri nah kamaykiswigte.

Ig tivik ta gimkanitkis neras muwveg kiyatyevwi.

15 Ig danuh atere, ig awna gitkis:

— Aysamuk yis katiwnihun adahan nah ikevgi ta yiwakurit?

Igkisme timapni hene, igkis katiwnihpig mpanamku madikwa *(30)* karukri wahano seyno.

16 Ayteke ariwnteke ini ig Judas gihavumpi Kiyavwiye Jesus adahan gikamaykiswitni.

Iwetrit ahegbet adahan Jesus fetya gikakkis giwatnivwi

Mk 14.12; Lk 22.7

17 Ayteke ariwnteke ini pitatye hawkri danuh adahan ini fet adahan hiyeg axne *muwtoh arih akak* bugut miyegbiye *adahan kiyene ku samah minikwak Uhokri umahkise muwtohyan gidukwenavrikkis gihiyegavu.* Ayge nikwe gaytakkis Kiyavwiye Jesus gikannuhnivwi danuh ta git. Igkis ayavgi:

— *Kiyavwiye,* kineyva pimawkan adahan usuh ahegbeta pahavwi muwtoh adahan waxniwiy abet uvetrawiy?

18 Igme kaytwa giwnkis:

— Ataknay ta paytwempuwit *Jerusalém.* Ayge yis patiptaknek gikak pahavwi awayg. Awnanay ta git ku yikannuhten awna: “Nuhawkanavrik me danuhmet. Nuvewkan nah

axne muwtoh arih ay pivinneku payak gikakkis nukannuhnivwi."

19 Igkisme gikannuhnivwi timapni hene, igkis ihe giwn. Ayge nikwe igkis tivik ahegbete madikte adahan igkis fetya axne muwtoh arih. *Pisenwa igkis diyuhe akiw.*

Jesus akki ku pariye gikamaykiswitninek

Mk 14.17; Lk 22.21; Jo 13.21

20 Aygete *igkis atere fetya. Igkis danuh,* ig Kiyavwiye Jesus batahkiswe aranwa axtet gikakkis giwatnivwi madikawkunene gikebikis gikakkis piyananene gawnakis *(12).*

21 Ayge abetnewa axka, ig Kiyavwiye Jesus awna gitkis:

— Pahavwi yaytaknek ay igi kamaykiswennek *ta gitkis nuvetunyavu.* Ihanabay inakni nuwnuh. Henewatbaki in.

22 Igkisme giwatnivwi timapni hene, igkis wakaymnibdi ka aynsima. Igkis awnebdi pahavwimpi:

— Kiyavwiye, ku ka nahma *kamaykiswepnek?*

23 Igme Kiyavwiye Jesus kaytwa giwnkis:

— Ner ku pariye mehbetene bugut nukakuh amadga paheknene miruk ignebaki nukamaykiswitninek.

24 *Nah,* ku pariye wageswe awayg amadgaya inin, *nah* umahkiswenek ku samah Uhokri gannasan kinetihwa numinuh. Amawka ku *nah* miya, heneme ner ku pariye nuwmasepten *nah,* ku pariye wageswe awayg amadgaya inin, igi hiyap mbeynenek ka aynsima nuvatra! Ka kiskama ner awayg humaw amadga wayk.

25 Ayteke igme Judas Iskariyotismin, ner kamaykistinene Kiyavwiye Jesus, ig awna ta git:

— Kiyavwiye, ku ka nahma *kamaykiswepnek?*

Igme Kiyavwiye Jesus kaytwa giwn:

— Henewa ku samah pis awna.

Jesus kiyekiswa gitkis giwatnivwi

Mk 14.22; Lk 22.15; 1Ko 11.23

26 Ku samah igkis axnene ayge, ig Kiyavwiye Jesus iwe pahak bugut. Ig kabeyhe Uhokri. Ayteke ig sigkebdihe ini bugut, ig ibekhepni givuwiwkis giwatnivwi. Ig awna gitkis:

— Ahah. Inin *bugut in* nihuh *yidahan.* Amavaniy, axnay niwntak.

27 Pisenwa *gibakhan ini bugut,* ig iwe pohow higeptet. Ig kabeyhe Uhokri. Ayteke ig mpiyase egu higeptet givuwiwkis giwatnivwi. Ig awna gitkis:

— Higapnay niwntak, yis madikte. **28** Mmanawa inin win in numiguh *yidahan.* Ig Uhokri ahegbete ginetni nukunewa akiw gikakkis hiyeg adahan ku samah ignes humaw gihiyegavu. In sukasekpa gidahankis ka aynsima hiyeg kahadbe ini gahegbetawni in humaw, hawata kahadbe Uhokri bayahminigkis ariw gitaraksankis. **29** Kuri nah ka takunima higap win ay amadga inin akiw, nekwa aynte amun Wigwiy gikumadukan nah higapnek nukunewa win yikak akiw. Ihanabay inakni nuwnuh. Henewatbaki in.

30 *Ayteke pisenwa gihigvankis* igkis pekenekis avat. Ayteke igkis tivikwiye avitit ini waxri imuwvitnene *kewye* Olivegvit.

Jesus akki git Pedru ku igme wihwenek giw

Mk 14.27; Lk 22.31; Jo 13.36

31 Ayge ig Kiyavwiye Jesus awna gitkis gikannuhnivwi:

— Ku avim inin tiyegem yis madikte ikiswennek awaku *inin mbayka ku pariye me danuhmet* nutuh. Mmanawa Uhokri gannasan kinetihwa hene. In awna:

> "Nah umahkisenek ner muwtohvutne, igkisme givigvu muwtoh ibekhewbetnek madikte."

32 *Nah umehpikanek, heneme nah kannikawnek akiw.* Ayteke ariwntak nukankawninek nah tiviknek yavit pitati ta avitit Galileyamnaw.

33 Igme Pedru timapni hene, ig awna git:

— Hiyawa madikte hiyeg ikiswepnek, nahme ka ikispiti.

34 Igme Kiyavwiye Jesus kaytwa giwn:

— Ku avim inin mitipka pis wihwe nuwhunek, pis awna ku pis ka hiyakun. Avit takarak awna pahaywowa gawnan pisme ayipa

O Novo Testamento e Salmos na língua Palikur do Brasil; © 2018, Wycliffe Bible Translators, Inc.

wihwe nuwhunek mpamavut. Ihanaba inakni nuwnuh. Henewatbaki in.

35 Igme Pedru kaytwa giwn *akiw:*

— Hiyawa nah miya payak pikak, heneme nah ka awnatinek ku nah ka hiyakpi.

Hawata madikte igkis gikannuhnivwi awnenekuye henep ke inaknibe.

Jesus piriyepkaw aynte Jetsêmani

Mk 14.32; Lk 22.40

36 Ayteke ig Kiyavwiye Jesus tivik gikakkis gikannuhnivwi ta avitit paha iwetrit kewye Jetsêmani. Igkis danuh atere, ayge ig awna gitkis:

— Batnay ay in. Nahme tahan piriyepkewne.

37 Ig wiye Pedru gikakkis piyananene gikebikis Zebedew gikamkayuvwi tivik gihapti. *Igkis wewkiswe atakesa,* ayge igme kavusa wakaymni. Ig kayah avititak giyakni. Ig ka daykiswekere arit *ini patahwaki ku pariye me danuhmet git.*

38 Ig awna gitkis:

— Nah wakaymni mpiynevevye avit nuyakni. Ini nuvewkan umehpen pahayewvi. *Nah tahan piriyepkawte.* Yisme misakwa ay. Misakwanay avuriw *adahan yis piriyepkaw* payak nukakuh.

39 Ayteke ig wewkiswe atakesa aynesa. Ig mabukwe ta waykborit. Ig piriyepkaw ta git Uhokri. Ig awna:

— Niguh, ba hiya pisma mpitha ini mbeyne danuh nutuh? *Ku pis mpithekere,* uya amnihun mpithin nudahan. Heneme ku in pimawkanwa in danuh nutuh, ka sam in danuh nutuh. Nah ka kehkere nudahan nubetki. Heneme nah kehkere pidahanwa pibetki.

40 Ayteke *pisenwa giviryepkawni* ig diyuhe ta gitkis gikannuhnivwi mpananene. Ig utevgikis himekweke. Ig hiyapni hene, ig awna ta git Pedru:

— Mmah yis ka hiya yisma misakwa avuriwnema payak nukakuh aynesnima?

41 Avuriwnabay, piriyepkawnabay adahan yis ka isaksaw arit mbayka. Yitip ka isaksawkere arit mbayka, heneme yivitme amadgaya inin *ik adahan isaksaw arit mbayka mmanawa yis* yuma yawaygisima nitivut.

42 Pisenwa gawnan inakni, ig diyuhe aterewata akiw. Ig piriyepkaw ta git Uhokri akiw. Ig awna:

— Niguh, ku pis ka mpitha inin mbeyne nudahan, ku in pimawkanwa in danuh nutuh, ka sam. Hiyawa pis keh ku samah pibetki nukakuh.

43 Pisenwa ig diyuhe akiw. Ig ute gikannuhnivwi himekweke mmanawa igkis ka aynsima isevwe.

44 Ayteke ig diyuhe aterewata akiw. Ig piriyepkaw amamnavutni akiw, inwata giviryepkawni.

45 Pisenwa ig diyuhe akiw ta gitkis gikannuhnivwi. Ig awna gitkis:

— Mmahkay yis he himeknenenwa? Mmahkay yis he mayeknenenwa? Sarayhnay yivegyi tahan. Kuwis danuh nuhawkanavrik. Kuri *nah, ku pariye wageswe* awayg amadgaya inin, *nah* me ikepkamet giwakuritkis hiyeg taraksevye.

46 Kannikawnay. Uyay tivik. Ivegnay! Ig nukamaykiswitni nehmnik.

Jesus kamaxwika

Mk 14.43; Lk 22.47; Jo 18.3

47 Ku samah ig Jesus awnempiye inakni iwit, igme Judas *Iskariyotismin* danuh atere *giharit.* Ig pahavwi gaytakkis giwatnivwi. Ig danuh atere akak pahabunad hiyeg. Igkis kiyakwokmine akak iwan hawata akak gisugakis. Igkis iwatit gidahankis neras muwveg kiyatyevwi gikakkis neras judeyenevwi giwewkistenkis.

48 Ig Judas *Iskariyotismin* ayipa ahegbet ginetni gikakkis adahan ku samahpa ig gekkepten Kiyavwiye Jesus ta gitkis. Ig awne gitkis:

— Ku yis hiyap nah ayhpoka pahavwi, ignewatbaki Jesus. Kamaxwinig.

49 Ayteke nikwe ig Judas *Iskariyotismin* tivik wade gimkat Kiyavwiye Jesus. Ig danuh git, ig awna git:

— Uhokri gabay pikaknek, Kiyavwiye.

Akak ini ig ayhpokig.

O Novo Testamento e Salmos na língua Palikur do Brasil; © 2018, Wycliffe Bible Translators, Inc.

50 Igme Kiyavwiye Jesus kaytwa giwn:
— Nukagmada, hiyawa pis keh ku pariye pis kehkere nukakuh.
Nerasme pahabunene hiyeg igkis hiyapni hene, igkis sigise gimin, igkis sumuhpig, igkis kamaxwig.

Pedru ihuk pahavwi awayg gitaybi
Mk 14.47; Lk 22.50; Jo 18.10

51 Aynewa pahavwi gaytakkis neras ku pariye aygnenevwi gikak Kiyavwiye Jesus ig kehe giwana. Ig huwivwihe pahavwi ibukti gidahan ner muwvegviyene gikivarakis. Ig hiwhe gitaybi.
52 Igme Kiyavwiye Jesus hiyapni hene, ig awna git:
— Paris piwana ta pibutikminat. Mmanawa madikte hiyeg ku pariye umehekne akak iwan, akakwata iwan igkis umahkanek.
53 Mmah pis ka hiyaknima ku, wake nah ayavasawbe ta git Niguh, ig awahkiskam numinuh kurinewatkam ka aynsima ahj *adahan numaptenten?*
54 Heneme, amun inikam, mmahpaki kahayak avigkutavrik ku samah Uhokri gannasan kinetihwa numinuh?
55 Ayteke ig Kiyavwiye Jesus awna ta gitkis neras pahabunene hiyeg ayge. Ig awna:
— Mmahkay yis ayta akak madikte yiwana akak madikte yasuga? Mmahkay yis ayta nukamaxwitni ayamaw ke wotbe nah amepyebe? Takunipti nah ay yikak yikannuhten ariku Uhokri Givin. Heneme yisme ka kamaxun ayge.
56 Ka sam. Madikte inin danuh hene kahadbe in kahayak avigkutavrik ku samah Uhokri gawnevevu pitatyevwi kinetihwa amadga Uhokri gannasan.
Igkisme gikannuhnivwi timapni hene, *igkis* madikte tivikbet giw. *Igkis* ikiswig pahapo.

Jesus ay givetunkis muwvegviyenevwi gikivarakis
Mk 14.55; Lk 22.66; Jo 18.12

57 Ayteke nikwe neras ku pariye gikamaxwitnivwi Kiyavwiye Jesus igkis waxwevgi ta givinekut Kayfas ner muwvegviyenevwi gikivarakis, ku kiney neras kannuhekevutnevwi amin amekene Moís gikumadukan gikakkis neras judeyenevwi giwewkistenkis ignes kuwis pahadguvu ayge.
58 Igme Pedru hiyapni hene ku samah ig Kiyavwiye Jesus iwepka atere, ig makeke gihavu butte, heneme ig piyawakte giw aynesa. Ig danuh ta arimkanit muwvegviyenevwi gikivarakis givinbuku. Ig pareke atere, ig batahkiswe payak gikakkis neras avuriwnevwi Uhokri Givin. Ig adahan hiyepne ku pariye danuh *ta git Kiyavwiye Jesus.*
59 Avimwata ini neras muwveg kiyatyevwi igkis pahadguvu gikakkis madikte judeyenevwi gikivarakis adahan aharitnes Jesus gikehni, adahan igkis giwmasepten. Igkis aharitnes ba igkis uti hiyeg ku pariye gikamyehpitnivwi he akak wasaymkanen. *Amawka igkis uti gikamyehpitnivwi ku pariye giwnkis tuguh hehpekuye.*
60 Heneme igkis ka uti. Hiyawa ka aynsima hiyeg kamiyhevgi akak gikehbetankisnen, *heneme giwnkis ka tuguhak hehpekuyema.* Ayteke metakwa piyana gikebikis kannikaw *adahan gikamiyehpitni akiw.*
61 Igkis awna:
— Ner awayg awna: “Ik adahan nah mehbete inin leglis Uhokri Givin. Ayteke nah kannikasin akiw adahan mpana hawkri.”
62 Igme muwvegviyene gikivarakis ig timapni hene, ig kannikaw. Ig awna git Kiyavwiye Jesus:
— Mmahki pis ka kaytwa giwnkis? Mmah henewatma ku samah igkis awna pimin?
63 Igme Kiyavwiye Jesus tinwo. Igme muwvegviyene gikivarakis ig awna git akiw. Giwn:
— Giwavrik Uhokri dehetniye nah aya pit. Ku pis Cristo, *ku pis Uhokri gikanyan adahan ukumaduketni,* ku pis Uhokri gikamkayh, akkaw wotuh.
64 Igme kaytwa giwn:
— Nahnewa ku samah pis awna. *Kuri yis betebdebdih adahan yis hiyekne nukakuh.* Heneme aysawnemenek yis hiyavunnek, *nah* ku pariye wageswe awayg amadgaya inin, yis hiyavun *nah* bat ayge gihumwa

O Novo Testamento e Salmos na língua Palikur do Brasil; © 2018, Wycliffe Bible Translators, Inc.

Uhokri detye ay amun ini iwetrit ku pariye kane nikiytanisima kihehaptak. Yis hiyavunnek *nah* muhuk abetimpi ukuhne inuriktak. *Avim ini nahme hiyekne yikak nikwe.* Henewatbaki *nah.*

65 Ig muwvegviyene gikivarakis timapni hene, ig sigke gisimsa adahan areketni gidagoni avatra ku samah Kiyavwiye Jesus awna gitkis inakni iwit. Ig awna:

— *Ig ikewne ke wotbe ig Uhokri gikamkayhbe.* Ig makuksene Uhokri. Pariyeki umawkanwiy akiw? Wixwiy ka muwaka hiyeg akki wotwiy ariknawnema Jesus gitaraksan akiw! Kuwis ig makukse Uhokri ay wotrikwiy. Yiswa kuwis timapni akak yitaybi.

66 Uyay katiwnise ini gitaraksan git. Mmani yit?

Igkisme kaytwa giwn:

— Pugamawka ig umehpika!

67 Ayge nikwe igkis tuvestevgi. Igkis biptevgi. Gaytakkisme biwhbokevgi. Igkis awna git:

68 — Aa, ku pis Uhokri gikanyan adahan ukumaduketni, nikwe asa akki wotuh ku pariye pibiwhatepten!

Pedru wihwa giw Jesus

Mk 14.66; Lk 22.55; Jo 18.15

69 Avimwata ini ig Pedru bat ayge paytbuhku. Ayteke pahavu tino ibukti danuh atere git. Eg awna git:

— Pis hawata wew gikak Jesus Galileyene.

70 Igme wihwe giw giwtrikneswa madikte hiyeg. Ig awna gut:

— Nah ka hiyakwa ku kamin pis awnano.

71 Ayteke ig ayguhwe hanpa anumekut pesket. Ayge pahavuwa tino ibukti hiyavgi akiw. Eg hiyapni hene, eg awna ta gitkis hiyeg ku pariye ay kennesa guhumwa. Eg awna:

— Ner awayg hawata wew gikak Jesus Nazaréyene.

72 Igme wihwe giw akiw. Ig awna:

— Uhokri timap nuwnuh. Nah ka hiyakgiwa ner awayg!

73 Ayteke ariwnteke ini ayiptenesa akiw, neras hiyeg ku pariye ayge kennesa guhumwa igkis danukwa atere gimkat Pedru. Igkis awna git:

— Henewa. Pisnewa pahavwi gaytakkis Jesus gikannuhnivwi mmanawa *pis awna ke nerasbe galileyenevwi.* Pikuvimna akki wotuh.

74 Igme timapni hene, ig awna akak gihawna. Giwn:

— Ku nah ka awna inyewatma iwit, hiyawa Uhokri hiyapkis mbeyne nutuh! Nah ka hiyakgiwa ner awayg!

Nikwenewa pahavwi takarak awna.

75 Ayge nikwe ig Pedru kiye ku pariye Jesus giwn ta git: “Avit takarak awna pahaywowa gawnannek, pisme ayipa wihwe nuwhunek mpamavut.” Ig kiye inakni, ig pese. Ig kiyemina gitaraksan mpiynevevye. Ig biyuk gikan. Ig tihene ayge.

Jesus waxwepka ta givetunat Pilatus

Mk 15.1; Lk 23.1; Jo 18.28

27 **1** Hewke nikwe hawkanawa neras muwveg kiyatyevwi gikakkis neras judeyenevwi giwewkistenkis igkis ahegbete ginetnikis adahan giwmasepten Kiyavwiye Jesus.

2 Ayteke nikwe igkis wanakminasevgi. Igkis waxwevgi ta gimkanit Pilatus, ner hiyaptigi romayene. Igkis danuh atere, igkis ikevgi ta giwakurit.

Judas Iskariyotis umehwe

At 1.18

3 Igme Judas Iskariyotis ner kamaykistinene Kiyavwiye Jesus, ig hiyapni hene ku samah igkis kuwis ahegbete ginetnikis adahan giwmasepten Kiyavwiye Jesus, ig kayehe gitaraksan. Ayge nikwe ig tivik gitkis neras muwveg kiyatyevwi gikakkis neras judeyenevwi giwewkistenkis. Ig diyuhkise gitkis nor mpanamkunano madikwa *(30)* karukri wahano seyno.

4 Ig awna gitkis:

— Nah tarakse. Nah kamaykise yit pahavwi waditye *ku pariye kane keh mbayka!*

Igkisme kaytwa giwn:

— Usuh ka hiyak akak inin. Inin pihawkan in pidahan.

O Novo Testamento e Salmos na língua Palikur do Brasil; © 2018, Wycliffe Bible Translators, Inc.

5 Igme Judas *Iskariyotis* timapni hene, ig padeke gikakura ta waykborit ayge ariku Uhokri Givin. Ayteke ig tivik. *Ig awna:*

— Nah umehwepte.

Ayteke nikwe ig iwe kuwawta, ig waneke gibita, ig watiswe inutak, ig miya kuwigihwe.

6 Igkisme muwveg kiyatyevwi hiyapni hene, igkis iwe nor karukri wahano seyno. Igkis awna:

— Amekene Moís gikumadukan ka isaksa wixwiy kawih nor karukri adahan Uhokri Givin awaku nor karukri kuwis katiwnihe adahan giwmasepten pahavwi.

7 Nikwe igkis ahegbete ginetnikis adahan isimpiye paha waxri git pahavwi batekerevutne akak egu karukri adahan avuheket gidahankis hiyeg nawotunyevwi.

8 Inneki keh kuviknene akak inin hiyeg kanum ini waxri, "Waxri Migatapta."

9 Metakwa in kahayak ku samah Uhokri gawneve amekene Jeremiyas giwn minikwak. Ig awna:

> "Igkis izhaewyenevwi ahegbete ginetnikis adahan igkis katiwnih mpanamku madikwa *(30)* karukri wahano seyno gidahan. Ayteke igkis iwe nor karukri, **10** igkis kawihpig adahan isimpiye pahavwi batekerevutne giwaxig. In tuguh avigkutavriknawa ku samah Kiyavwiye Uhokri gakkan nutuh."

Jesus ay givetun Pilatus

Mk 15.2; Lk 23.3; Jo 18.28

11 Igme Kiyavwiye Jesus *ikepka ta giwakurit ner hiyaptigi Pilatus.* Ig tabiresepka ay givetun, igme *Pilatus* ayavgi:

— Mmah pis judeyenevwi gikivarakis?

Igme Kiyavwiye Jesus kaytwa giwn:

— Henewa ku samah pis awna!

12 Igkisme neras muwveg kiyatyevwi gikakkis neras judeyenevwi giwewkistenkis kamiyevgi atere *git Pilatus,* igme Kiyavwiye Jesus ka kaytwa giwnkis pahatnema iwit.

13 Ig Pilatus timapni hene, ig awna git Kiyavwiye Jesus:

— Mmah pis ka timap ku samah igkis kamiyep ku pis keh mbayka ka aynsima?

14 Kameki ig Kiyavwiye Jesus kaytwame giwnkis. Ig ka diyuhkis ginetnikis akak pahatnema iwit. Igme hiyaptigi hiyapni hene, ig wakaymni ka aynsima.

Jesus daddahkiswika

Mk 15.6; Lk 23.13; Jo 18.39

15 *Avim ini ahawkanavrik adahan hiyeg judeyenevwi gifetrakis.* Abet ini gifetrakis ig hiyaptigi gibetki isahkis pahavwi awayg ku pariye paraksepkare ayge. *Mpuse kamukri ig isahkiswiye avim ini pahavwi* ku pariye hiyeg fetyavu isahkiskere.

16 Avim ini hawkri ayge pahavwi awayg ariku parakseket ku pariye hiyakan muwapuw. Giw Bahabas.

17 Ayteke, ku aysaw hiyeg fetyavu kuwis pahadguvu, ig Pilatus ayavgikis:

— Pariye yimawkan nah isahkis yidahan? Ba Bahabas? Ba kawk? Ba Jesus ku pariye ikawvarinene Cristo, Uhokri gikanyan adahan yikumaduketni?

18 Ig Pilatus awna inakni mmanawa ig hiyak kabayntiwa ku neras muwvegviyene ike Kiyavwiye Jesus giwakurit he avatranen ku samah igkis atihpanig.

19 Hawata akiw awaku gihayo guwn ta git. Mmanawa avim ini ku samah ig Pilatus betnene amadga gevwi adahan ku kiney ig hiyekne gikakkis hiyeg, atere gihayo wasavanaw gimin. Guwn:

— Ka ba keh ariknawnema gikak ner awayg waditye awaku atige, abet narisun, nah hiye mbeyne ka aynsima givatra.

20 Igkisme neras muwveg kiyatyevwi gikakkis neras judeyenevwi giwewkistenkis igkis wagese neras fetyavu gihiyekemnikis kahadbe ignesme isahkisase Bahabas, igme Kiyavwiye Jesus igkis umahkise.

21 Igme hiyaptigi awna ta gitkis neras fetyavu akiw. Giwn:

— Pariyevahki gaytakkis neras piyananene gikebikis, pariyevahki yimawkan nah isahkisasa yidahan? Igkisme kaytwa giwn:

— *Isahkis* Bahabas.

22 Igme Pilatus timapni hene, ig ayavgikis:

— Mmah nah keh nikwe gikak Jesus ku pariye yis kanum Cristo, Uhokri gikanyan adahan yikumaduketni?

Igkisme madikte kaytwa giwn:

— Daddahkiswinig!

23 Igme timapni hene, ig ayavgikis:

— Mmahki? Pariye mbayka gikehni?

Igkisme kabiman pi kihawnate akiw. Igkis awna:

— Daddahkiswinig!

Pilatus sukokaw ariw Jesus gimiremni

24 Igme Pilatus hiyapni hene ku ka ik adahan ig wages neras pahabunene hiyeg gihiyekemnikis, ig hiyapni hene ku igkis tiviknene kuwis arimkat dakuhwaki, *ig matiwniswe.* Ayge nikwe ig ewkise un, ig sukokew giwtrikneswa *adahan wihwevye ariw Kiyavwiye Jesus gimiremni. Ig awna gitkis:*

— *Kuri* ka nahma hiyekne akak ner awayg gimiremni. Kuri yiswa yikak nikak.

25 Igkisme madikte hiyeg kaytwa giwn:

— Ka sam. Usuhwa umahkiswig. *Ku usuh tarakse* hiyawa usuhwa katiwnihpin payak gikakkis ukamkayuvwi.

26 Ayteke nikwe ig Pilatus isahkisase Bahabas gidahankis. Heneme ig biwhkise Kiyavwiye Jesus akak tigay. Ayteke ig ikevgi ta giwakuritkis gisuwtatavu adahan igkisme deddehpig.

Jesus mahivwihka gavitkis suwtat

Mk 15.16; Jo 19.2

27 Henneme pitatye igkis waxwe Kiyavwiye Jesus ta givinbukut hiyaptigi. Ayge igkis pahadguhe madikte suwtatviyene ta ganwat *adahan gimahivwihpitni. Igkis awna gitkis:*

28 — Uyay arehwa gikak. Uyay kawihkis gikawihni givitit kewa ukivarawiybe ku samah ig kawih gidagmanvit duwboye akak gisuwvren karukri wahano.

Ayteke nikwe igkis wiwhe gisimsa, igkis kadagmanevgi akak pahak dagam duwboye.

29 Ayteke igkis imeve puduku, igkis kehe giyuw nikak. Igkis kawihkiswin ta gitewharit. Ayteke igkis ike pahat yakot akat ta giwakurit kihehaptak *ke wotbe in ikivarat gisugabe.* Pisenwa igkis paberetusaw gitivut. Igkis mahivwihpig. Igkis awna git:

— Kibeyne pis judeyenevwi gikivarakis!

30 Ayteke igkis tuvestevgi. Igkis xuwehe ini yakot akat ayta giwakutak. Igkis biwhpig gitewha nikak.

31 Pisenwa gimiythankis igkis wiwhe ini simis givititak, igkis kawihkise git gidahanwa gisimsa ku pariye gikawhan. Ayteke nikwe igkis tivikevgi avititak ini paytwempu adahan gideddehpitni.

Simawh ayava Jesus hiyuh giyakni

Mk 15.21; Lk 23.26; Jo 19.17

32 Avigku ahin igkis patipteke gikak pahavwi awayg kewye Simawh, ig avititak paytwempu Sirene. Igkis hiyapni hene, igkis mpiksaptihpig adahan ig *gayavetni* Kiyavwiye Jesus hiyuhne giyakni. *Igme ihe giwnkis.*

Jesus deddehpika aminat giyakni

Mk 15.22; Lk 23.33; Jo 19.18

33 Ayteke igkis danuh ta avitit paha waxri imuwvitnene kewye Gówgota. (Gówgota inakni wownavrikwiy “Waxri Hiyeg Gaptiwvitwiye”.)

34 Ayge igkis suwtat ike win git Kiyavwiye Jesus adahan gihigvan. In wagesbetaki akak iveyti adahan *tagetrene gih* kewye “few”. Heneme ku aysaw ig ewhemni ig ka higapni.

35 Ayteke igkis deddehpig aminat giyakni. Pisenwa gidaddahnikis, igkis arehwe akak tip adahan hiyap ku pariye kabunuganen ig darihpiye araytak Kiyavwiye Jesus gikawihni. Hene igkis ibekhevyes gikawihni pawtak.

36 Ariwnteke ini igkis batahkiswe ayge, igkis avuriwnig.

37 Ayge amin giyakni, avitmin gitew, pahak kagta daddahka atere adahan areketni ku pariye gikehnitnene ta gitkis hiyeg. Amadga ini kagta awna, “Ig Jesus Ig Judeyenevwi Gikivarakis.”

38 Hawata akiw igkis deddehe piyana amevavye ta aminat giyaknikiswa payak gikak Kiyavwiye Jesus. Pahavwi amin giyakni kihehaptak pahavwime amin gidahan patuwanaptak.

O Novo Testamento e Salmos na língua Palikur do Brasil; © 2018, Wycliffe Bible Translators, Inc.

Jesus mahivwihka ayge amin giyakni
Mk 15.29; Lk 23.35

39 Ka aynsima hiyeg mpiya awvre. Ayge igkis mahivwihpig *atere aminat giyakni.* Igkis sassah gitewkis *adahan areketni ku samah igkis ka batek gikak.* Igkis awna git:

40 — Kineykap kuri ku samah pis awna: "Nah mehbete Uhokri Givin. Ayteke abet amamnampiye hawkri nah kannikasin akiw." Asa amnih pivit kuri. Ku pis igyewa Uhokri gikamkayh, nikwe muhuk ayteke kuri aminatak piyakni.

41 Neras muwveg kiyatyevwi gikakkis neras kannuhekevutnevwi amin amekene Moís gikumadukan gikakkis neras judeyenevwi giwewkistenkis igkis hawata igkis mahivwihpig *atere. Igkis kinetihwa pawtak.* Igkis awna:

42 — Kuwis ig amnihe nawenyevwi hiyeg, kuri givitme ig ka hiya aramnihka! Ku igyewa hiyeg izhaewyenevwi gikivarakis, hiyawa ig muhuk ayteke aminatak giyakni. *Ku wixwiy hiyap ig muhuke ayteke,* nikwe wixwiy ihpa giwn! **43** Ig awna ku ig kamaxwa givitit Uhokri. Ig ikawvari Uhokri gikamkayh. Ku henewa Uhokri kavigsanig, uyay hiyap ba Uhokri amnihgi kuri!

Henewatbaki igkis awna.

44 Neras amevavye ku pariye deddehpika ayge gihumwa Kiyavwiye Jesus, igkis hawata mahivwihpig akak inwata iwit.

Jesus miyap
Mk 15.33; Lk 23.44; Jo 19.28; 1Ko 15.3

45 Ayteke puwipka danuh. Pahaye adahan kamuw abutni ka kabutni akiw. Hawkri misanpi he dareke kamuw. *Ayteke in kavusa kabutni akiw.*

46 Avim ini daraka kamuw, ig Kiyavwiye Jesus kabiman akak gihawna *giwnavrik.* Ig awna:

— Eli, Eli, lema sabaktâni?

Inakni wownavrikwiy: "Nuwohkiga, nuwohkiga, mmahki pis ikiswen?"

47 Gaytakkis hiyeg ku pariye tabirbetnene ayge, *igkis timapni hene.* Igkis awna:

— Ig humekne amekene Eliyas.

48 Pahavwime gaytakkis *ig timapni gabiman hene, ig amnihkerevgi atere.* Ig sigise kibehtenwa ig iwe paha arikna ku pariye mitibetnene. Ig subukwin ahakwat win suwiyweye adahan anugasetni. Ayteke ig ikepni akisurik pahat yakot akat. Ig tarekwin ta gimkat Kiyavwiye Jesus kahadbe givewkan igme susni.

49 Heneme nawenyevwi hiyeg ayge, igkis hiyapni hene, igkis awna git:

— Miniw giw! Uyay hiyap ba ig amekene Eliyas danuhwatma adahan gamnihten!

50 Ayteke ig Kiyavwiye Jesus kabiman akiw akak gihawna. Giyakek madike. *Ig miyap.*

51 Nikwenewa avim ini, ini kamis amaptenten Uhokri giwskeki pi kiyattenene ku pariye ayge arikunene Uhokri Givin, in sigke pabakak. In sigke inutak danuhte warikwit, amun ini ku aysaw ig miyap. *In woke ahin ta arikut Uhokri giwskeki.* Ayge avim ini wayk segke. Tip ibekhewbet.

52 Amun ini ka aynsima imewti woke. Ayteke ariwntak Kiyavwiye Jesus gikankawni, ka aynsima Uhokriyanvu miyaravye ignes kannikewbet, **53** igkis pese avititak ini gimewkis. Igkis tivik ta avitit paytwempu *Jerusalém* ku kiney ini givin Uhokri. Ayge ka aynsima hiyeg hiyavgikis.

54 *Ig Kiyavwiye Jesus miyap,* pahavwi romayene, suwtat gikivarakis, gikakkis neras gisuwtatavu ku pariye avuriwnevwi Kiyavwiye Jesus, igkis hiyap ini sagkaki hene, akak madikte akiw ku pariye danuhne avim ini, igkis wakaymnibdi mpiynevevye. Igkis awna:

— Inyewa ner awayg Uhokri gikamkayh.

55 Aygwata ka aynsima kiyavunogben egkis hawata ivegbet atere, aytontak piyawakad. Egkis ku pariye danuhpanovwi payak gikak Kiyavwiye Jesus avititak Galileyamnaw. Egkis ku pariye hiyaknovwi gikak.

56 Ayge gubetkis eg Mahi Madalena; gukak pahavuwa Mahi akiw ku pariye ginagkis Tiyagu gikak José. Hawata kiyavuno *Salome* ku pariye Zebedew gikamkayuvwi ginagkis eg ay gubetkis.

O Novo Testamento e Salmos na língua Palikur do Brasil; © 2018, Wycliffe Bible Translators, Inc.

Jesus avuhpika

Mk 15.42; Lk 23.50; Jo 19.38

57 Aygete pahavwi awayg igisye danuh atere. Ig ariwntak paytwempu Arimateya. Giw José. Ig hawata Kiyavwiye Jesus gikannuhni.

58 Ig hiyapni hene ku samah ayipa Jesus gimiremni, ig tivik ta gimkat Pilatus, ig awna git:

— *Kiyavwiye, uya amnihun* isaksan adahan nah atak iwe Jesus givit.

Igme Pilatus timapni hene, ig awna *ta gitkis gisuwtatavu:*

— Wani ikepka git kiyavwiye José.

— Ihi.

59 Igme José hiyapni hene, ig tivik. Ig danuh atere, ig wiwhe givit *aminatak giyakni.* Ayteke ig awasminevgi akak pahak dagam seyne barewbetye.

60 Pisenwa ig sarayhpig ta arikut pahayku imewti nukune ku pariye ayipa ig atikis gidahanwa ariku tip amiyokni. Ayteke ig wagesmine pohow tip kiyapyad adahan asabwatip gimew. Pisenwa ig tivik.

61 Avim ini kiyavuno Mahi Madalena gukak nor pahavuwa Mahi akiw, egkis batabdawak ayge avitkig gimew.

Suwtat avuriw Jesus gimew

62 Ayteke amavya ini hawkri ku kabet judeyenevwi ahegbetaw adahan kiyathene samdi, neras muwveg kiyatyevwi gikakkis neras farizewkis igkis tivik ta git Pilatus. *Hiyawa avim inin samdi, heneme igkisnewa atak atere.*

63 Igkis danuh atere, igkis awna git:

— Kiyavwiye, usuh kiye ku pariye ner kinisekevutne giwn ku samah ig aytente ay ukakuh. Ig awna: “Abet amamnam hawkrinek ariwntak numiremni, nah kannikawnek akiw.”

64 Nikwe uya awahkis suwtat atere adahan ignes avuriwnes gimew he ku aysaw mpiye mpana hawkri, kahadbe gikannuhnivwi ka ik adahan atak kidis givit atere, pisenwa kuwewanek igkis awnanek ta gitkis hiyeg: “Ig kuwis kannikew ariw gimiremni.” Ku igkis awna inakninek, igkis kinisnek ka aynsima hiyeg mpiy ku samah Jesus kiniswigkis pitatye.

65 Igme Pilatus timapni hene, ig awna ta gitkis:

— Iwapnay neras nusuwtatavu. Hiyawa yis atere avuriwkis gimew ta gitkis. Avuriwkisni kabayntiwa ku samah yimawkan.

66 Igkisme timapni hene, igkis tivik. Igkis mpiyase pahat kuwawta avitmin gimew asabwat *kahadbe in ka woka.* Hawata igkis ikise avuriwnevwi ayge adahan nimaptenten.

Jesus kannikaw

Mk 16.1; Lk 24.1; Jo 20.1; 1Ko 15.4

28 **1** Ayteke amavye samdi, paka abet kabeyweke, eg kiyavuno Mahi Madalena gukak nor pahavuwa Mahi akiw egkis tivik iwasapnokis gimew.

2 Pahaye adahan wayk segke kihhaw mmanawa pahavwi ahj Uhokri giwatni muhuke inuriktak. *Ig danuh atere arit Kiyavwiye Jesus gimew.* Ig woke asabwat. Ayteke ig batahkiswe atere nivitminat.

3 Gihivak *uguhvari* ke ugugunebe. Ig kasimsavu akak simis seyne. *In* tigigihwe.

4 Neras avuriwnevwi gimew igkis hiyapni hene, igkis avisasew. Igkis segke mpiynevevye, *igkis tuguhe.* Igkis misekwe *harit* ke maviyebe.

5 Ayteke egkis tinogben danuh atere. Igme ahj awna ta gutkis:

— Ka yi muwaka avis. Nah hiyak ku yis ivegvene Kiyavwiye Jesus ku pariye deddehpika, **6** heneme ig yuma ay. Ig kuwis kannikew, ku samah gikaksan yit. Ba yi ayta atan iwasa gidukwen.

Egkis timapni hene, egkis pareke atere arikut gimew. Egkis iwase gidukwen.

7 Ayteke ig ahj awna gutkis:

— Kuri tiviknay kibehtenwa. Ataknay gitkis gikannuhnivwi. Akkanay gitkis ku ig kuwis kannikew ariw gimiremni. Awnanay gitkis: “Kuri ig tivik pitati yavit ta avitit Galileyamnaw. Ayge yis hiyavginek.” Henewatbaki in ku samah nah awna yit.

O Novo Testamento e Salmos na língua Palikur do Brasil; © 2018, Wycliffe Bible Translators, Inc.

8 Egkis hiyapni hene, egkis pese kibehtenwa arikutak gimew. Egkis avise, heneme egkis hawata ka aynsima batek. Egkis sigise ta gimkatkis Kiyavwiye Jesus gikannuhnivwi adahan akkanokis inakni ahj ginetni ta gitkis.

9 Egkis avigku ahin, pahaye adahan igwa Kiyavwiye Jesus patiptak gukakkis. Ig awna gutkis:

— Uhokri gabay yikaknek.

Egkisme danukwa atere git. Egkis paberetusaw gikimpurit. Egkis sumuhe gikugku. Egkis kabayhig.

10 Igme Kiyavwiye Jesus awna ta gutkis:

— Ka yi muwaka avis. Su yi atak kinetihwa ta gitkis nukebyuvwi adahan igkis atak ta avitit Galileyamnaw. Ayge igkis hiyavunnek.

Egkis timapni hene, egkis tivik.

Avuriwnevwi imewti kinisak amin Jesus gikankawni

11 Ku aysaw egkis tinogben adukwenewa avigku ahin, gaytakkis neras suwtat ku pariye avuriwnevwi imewti igkis diyuhe ta avitit paytwempu *Jerusalém.* Igkis danuh atere, igkis ekke gitkis neras muwveg kiyatyevwi madikte ku pariye danuhe.

12 Igkis muwveg kiyatyevwi timapni hene, igkis pahadguhwe gikakkis neras judeyenevwi giwewkistenkis. Ayge igkis ahegbete ginetnikis. Pisenwa gahegbetankis, igkis iwe ka aynsima karukri, igkis ikepni ta gitkis neras suwtatviyene.

13 Igkis awna gitkis:

— Kinetihwanay gitkis hiyeg ku gikannuhnivwi danuhe tiyegem igkis kidise Jesusmin givit avim ini ku samah yis himekbetnene.

14 Ku ner hiyaptigi time yaknek, *ku yis ka avuriw kabayntiwatma,* ka sam. Usuh atere git, usuh awnamnihyi. Usuh waditheb-dih yihawkan gikak adahan ig ka hiyapkis mbeyne yit *avatra ku samah yis himeke.*

15 Igkisme hiyapni hene, igkis ameve gikakurakis. Igkis ihe inakni neras muwveg kiyatyevwi giwnkis. Inneki keh he kuviknene akak inin ka aynsima judeyenevwi kinetihwenene inakni inetit.

Jesus hiyapkiswa gitkis giwatnivwi

Mk 16.14; Lk 24.36; Jo 20.19; At 1.6

16 Igkisme giwatnivwi madikawkunene gikebikis gikak pahavwi gawnakis *(11)* tivik ta avitit Galileyamnaw. *Igkis danuh atere,* igkis wagehe ta avitit paha waxri imuwadnene ku kiney Kiyavwiye Jesus wasavanaw giminkis adahan *igkis* patiptakig.

17 *Igkis* danuh atere, *igkis* utevgi ayge. *Igkis* hiyapni hene, *igkis* kabayhig. Heneme gaytakkis pukuhpaw gibohri.

18 Igme Kiyavwiye Jesus danukwe kennesa gitkis, ig awna:

— Madikte kumadukaki ikepka nutuh adahan nah kumadukene madikte inurikyenevwi hawata madikte amedgenevwi inin.

19 Ataknabay ta gitkis madikte hiyegviyenevwi. Kannuhnigkis adahan igkis humaw nukannuhnivwi. Kaywanigkis *ahakwat un* giwavrik Wigwiy, hawata giwavrik Gikamkayh hawata giwavrik Gitip *adahan areketni ku igkis ikewnevwi wotuh.*

20 Kannuhnigkis adahan igkis ihpa madikte nuwnuh ku pariye nah kuwis awna yit. Ayge amun ini nah ayge yikaknek avanenekwa he danuhe amaksemni hawkri.

O Novo Testamento e Salmos na língua Palikur do Brasil; © 2018, Wycliffe Bible Translators, Inc.

MARKUS

Inin kagta awahkiska gavit amekene João Markus. Ig ekkene Kiyavwiye Jesus ginetni muwapuw gikak gikebyihwan Barnabé. Ig Pedru gikannuhni. Inin gikagtan tamaka ewka giwen Kiyavwiye Jesus (65-70 d.C.). In akka wotwiy madikte ku pariye amekene Pedru gakkan git gimin Kiyavwiye Jesus. In akka wotwiy ku ig Kiyavwiye Jesus ka gikiythanisima, ignewa wayavetniwiy.

1 **1** Inineki kibeyne inetit gidahan Kiyavwiye Jesus Cristo, ku pariye Kiyavwiye Uhokri gikamkayh.

Joawh Batista keh hiyeg ahegbet gavit Jesus gaytni

Mt 3.1, 11.10; Lk 3.1; Jo 1.19

2 Minikwak Uhokri gawneve amekene Izaíyas ig tamak amadga gikagtan *ku pariye Kiyavwiye Uhokri awna git gikamkayh.* Giwn:

"Nah awahkiste pahavwi nuwatni pavitkiya adahan ig ahegbetene madikte pavit.

3 Ig ner pahavwi kinetihwanek ta gitkis hiyeg amadga amatap. Ig awnanek: 'Ahekbetawnabay gavit Ukivarawiy gaytni. *Ig nehmnik ig.* Wadithanabay yihiyekemni gidahan *marihwakam yis kawih gidahan Uhokri gikumadukan. Yihiyekemni kewa pahatra ahinbe mbeyevyebe. Ka ik adahan Ukivarawiy sibuhavrikin atere.* Wadithavrikanabay ini ku kiney kiduwavriknene.'"

Henewatbaki ig Uhokri gawneve awna minikwak.

4 *Ayteke ariwnteke ini kibite kamukri akiw,* ig Joawh Batista danuh atere amadgat amatap. Ig awna gitkis hiyeg:

— Wagesnabay yihiyekemni. Kewvinabay ahakwat un adahan *ekkene ku yis amevene ini ku* Kiyavwiye Uhokri bayahminay ariw yitaraksan.

Henewatbaki ig Joawh Batista awna.

5 Ka aynsima hiyeg danuh atere gimkanit Joawh Batista *adahan igkis ihpene inakni giwn.* Igkis danuh ariwntak madikte waxri Judeyamnaw. Igkis danuh avititak paytwempu Jerusalém. Igkis danuh atere, igkis ekkeviye gitaraksankis git Joawh Batista. Igme kaywevgikis avigku egu warik Jordawh adahan igkis amevene ini ku Kiyavwiye Uhokri bayahminigkis ariw gitaraksankis.

6 Ig Joawh Batista *madiptivye.* Ig kasimsavu akak kamelu asivgi. Ig kakabutikvu akak pak amar. Gimaname tanan akak ahayak anunu.

7 Ig awna gitkis hiyeg. Giwn:

— Pahavwi nehmnikuhpiye nuhavuh butte ku pariye ka aynsima gikiytani mpiyan. Nah yuma nukiytanisima gitivut adahan nah paberetusaw gitivut adahan nah *ayavig* wiwh gikaswatni gikugkaptak.

8 Ku aysaw nah kaywevyi nah kawihkis un ta yivitit. Igme kaywevyinek gikak igyewa Kiyavwiye Uhokri Gitip *adahan ig kawihkis gidahanwa gihiyekemni akak gannu ta yivitit.*

Jesus kaywepka

Mt 3.13; Lk 3.21; Jo 1.32

9 Abetnewa ini hawkri ig Kiyavwiye Jesus pes avititak paytwempu Nazaré, aynte avit Galileyamnaw. *Ig danuh atere git Joawh Batista.* Igme Joawh Batista kaywevgi avigku egu warik Jordawh.

10 Igme Kiyavwiye Jesus iyak ahakwatak un, aynewa ig hiyap en woke. Ig hiyap Kiyavwiye Uhokri Gitip muhuke givitit, *gihivak* ke pahavu tukwabe.

11 Ayteke pahat ikuvimnat awna aytontak inuriktak. In awna:

— Pisnewa nukamkayh nubetki. Nah batek pikak ka aynsima.

Wavitye gikivarakis gihikekten Jesus

Mt 4.1; Lk 4.1; Eb 2.18, 4.15

12 Aynewa ig Kiyavwiye Uhokri Gitip awahkise Kiyavwiye Jesus ta amadgat amatap.

O Novo Testamento e Salmos na língua Palikur do Brasil; © 2018, Wycliffe Bible Translators, Inc.

13 Ayge ig misakwa *pahavo* adahan paxnika madikwa *(40)* hawkri. He puwiknenen ayge. Ig awahkiska atere adahan *wavitye gikivarakis* Satanas gihikekten *adahan hiyap ba hiya igma taraksasig.* Ayteke ahj danuh atere, igkis ikenes Kiyavwiye Jesus gawaygi. *Pisenwa ig tivik ta givinwat.*

Jesus kavusa gannivwi aynte Galileyamnaw

Mt 4.12; Lk 4.14

14 Ayteke ariwnteke ini ku samah Joawh Batista paraksepka *gavit Erodis,* ig Kiyavwiye Jesus tivik ta avitit Galileyamnaw. Ig danuh atere, ig kavusa ekkene ini kibeyne inetit adahan Uhokri gikumadukan.

15 Ig kinetihwa ta gitkis madikte hiyeg. Giwn:

— Ahawkanavrik Uhokri gikumadukan kuwis danuh. Wagesnabay yihiyekemni ariw yivathawni. Ihpanabay inakni kibeyne inetit.

Jesus kaniy gikannuhnivwi pitatyevwi

Mt 4.18; Lk 5.1

16 Ig waywe akigbimna mahakwa Galileya. Ayge ig hiyap Simawh *Pedru* gikak gisamwi Andre. Igkisme ivuhtyakevutnevwi. Igkis ayge ivuhtyanes akak tagamayh.

17 Ig Kiyavwiye Jesus hiyapni hene, ig awna ta gitkis:

— Ba yi ayta wew nukakuh. Nah keh yis humaw ivuhtyakevutne hiyeg. *Ku samah yis uti im, nah keh yis uti hiyeg nudahan.*

18 Igkis timapni hene, aynewa igkis ikise gitagmayakis. Igkis tivik gikak *adahan igkis humewnes gikannuhnivwi.*

19 Ayteke ig wew aynesa akiw, ig hiyap Tiyagu gikak gisamwi Joawh, ku pariye Zebedew gikamkayuvwi. Igkis ayge amadga gihmunkis. Igkis kehevenes gitagmayakis ayge.

20 Ig Kiyavwiye Jesus hiyapni hene, ig humekwigkis ta gimkanit. Igkisme ikise gigkis amadga gihmunkis gikakkis gihiyegavu. Igkis tivik gikak Kiyavwiye Jesus *adahan igkis hawata humewnes gikannuhnivwi.*

Jesus kannuhak piyihak

Mt 4.13, 7.28; Lk 4.31, 6.17

21 Ayteke ariwnteke ini igkis danuh atere avitit paytwempu Kafarnawh. Samdi abet ig Kiyavwiye Jesus lammesya ariku judeyenevwi gileglisakis adahan ig kannuhekne ayge.

22 Ignes hiyeg aygnenevwi wakaymnibdi gidahan ku samah gikannuhakni. Mmanawa ig ka kannuhak kema neras kannuhekevutnevwima amin amekene Moís gikumadukan. Heneme ig kannuhekne ayge akak madikte gikiytani.

23 Ayge ariku ini gileglisakis pahavwi awayg wavityewnivye mbeyevye.

24 Ig kabiman git:

— Jesus Nazaréyene, *ka ba kiyimwih usuh.* Pariye pikehni ukakuh? Mmah pis ayta pisenwevye uhawkan ku avim inin? Nah hiyaknap ku pis Uhokri gikanyan barewvitye.

25 Ig Kiyavwiye Jesus timapni hene, ig himehe ner wavitye. Ig awna git:

— Tinwohaw. Asa pes ayteke givititak ner awayg.

26 Aynewa ig wavitye nuwiswig. Ig kabiman kihaw. Ayteke ig pese givititak.

27 Madikte hiyeg hiyapni hene, igkis wakaymnibdi. Igkis kinetihwenes pawtak. Igkis awna:

— Mmah awitwak git inakni hiyakemniki nukune? Ig pekkis wavityempu akak madikte gikiytani. He igkis wavityempu iha giwn.

28 Ayteke nikwe inakni inetit gidahan Kiyavwiye Jesus ibekhewvi muwapuw avit ini waxri Galileyamnaw.

Jesus makniwa Pedru gimatru

Mt 8.14; Lk 4.38

29 Ayteke ig Kiyavwiye Jesus pese arikutak ini leglis payak gikak Tiyagu gikak Joawh. Igkis tivik. Igkis danuh ta givinekutkis Simawh Pedru gikak Andre.

30 Ayge igkis ute Simawh Pedru gimatru egme harit akak nawaki. Neras hiyeg ayge amnihswe git Kiyavwiye Jesus gudahan.

31 Ig Kiyavwiye Jesus hiyapni hene, ig atere gut. Ig sumuh guwak. Ig kannikasig.

O Novo Testamento e Salmos na língua Palikur do Brasil; © 2018, Wycliffe Bible Translators, Inc.

Aynewa gunawan mpiye guw. Ayteke nikwe eg kuwegwano gidahankis.

Jesus makniwa kakahribdavye
Mt 8.16; Lk 4.40

32 Ayteke misanpi, wahanbuku kamuw, ka aynsima hiyeg danuh atere git Kiyavwiye Jesus. Igkis waxwe git ka aynsima hiyeg kakahribdavye gikakkis hiyeg wavityewnavye.

33 Ka aynsima hiyeg ayta iwasavgi avititak ini paytwempu. Igkis pahadguvu anumeku payt alapota.

34 Igme makniwe ka aynsima hiyeg ku pariye kakahribdavye akak arakembetnene karayt. Hawata ig pekkise ka aynsima wavitye givititakis hiyeg. Ig ka isaksa ignes wavitye adahan igkis awna awaku igkis hiyaknig ku pariye ig.

Jesus tivik muwapuw
Lk 4.42

35 Hewke kabeyweke ig Kiyavwiye Jesus kannikew, ig tivik avawyewa ku kiney yumanene hiyeg. Ayge ig piriyepkewne.

36 Igme Simawh *Pedru* gikakkis neras hiyeg ku pariye ayge gikak igkis ivegevgi.

37 Ayteke igkis utevgi. Igkis awna git:

— Ka aynsima hiyeg piverepten.

38 Igme Kiyavwiye Jesus kaytwa giwnkis:

— Uyay tivik tahan avitit nawenyevwi paytwempu akiw adahan nah ekkene Uhokri giwn aygwata. Adahanikwa ini nah awahkiska atan.

39 Ayteke nikwe ig wew muwapuw Galileyamnaw. Ayge ig ekkene Kiyavwiye Uhokri giwn ariku judeyenevwi gileglisakis. Hawata ig pekkis wavitye givititakis hiyeg.

Jesus makniwa pahavwi ku pariye axpusakare avit busukne
Mt 8.1; Lk 5.12

40 Avim ini pahavwi awayg danuh atere git. Ig axpusakare avit busukne. Ig paberetusew gitivut. Ig amnihswene git. Ig awna:

— *Kiyavwiye,* uya amnihun. Ku pis muwaka piyihun pis hiya numakniwka.

41 Ig Kiyavwiye Jesus hiyapni hene, ig kayah gidahan. Ig sarayh giwak givititi. Ig daxwig atere. Ig awna git:

— *Ihi.* Nah muwaka. Pis makniw.

42 Aynewa gibuskana miyvi. Ig barewvit misekwe.

43 Ayteke ig Kiyavwiye Jesus awna git:

44 — Ataybiswanaba nutuh. Ka ba kinetihwa ta arit hiyeg *avigkuya ahin amin ku samah pis makniw.* Su atak wade gimkanit muwveg. Akkanaba pivit ta git kahadbe ig iwasap ig hiyap ku pis makniw. Ayteke pis kakanhaw git Uhokri adahan igme barewvithap ariw pivathawni ku samah amekene Moís aya wot minikwak, adahan areketni ta gitkis hiyeg *ku pis inyewa makniw.*

Pisenwa ig awahkiswig tivik.

45 Igme timapni hene, ig tivik. Ig ekkewviye muwapuw ku samah ig makniw kuwis. Inakni ginetni ibekhewvi, nikwe ka ik adahan Kiyavwiye Jesus danuh ta avitit pahanema paytwempu. Heneme ig misakwa avawyewa ariw paytwempu ku kiney yumanene hiyeg. Ayge ka aynsima hiyeg danuh atere git. Igkis pes avititak madikte waxri.

Jesus makniwa pahavwi awayg miyavuvye
Mt 9.1; Lk 5.16

2 **1** Ayteke ariwnteke aynesa hawkri akiw, ig Kiyavwiye Jesus diyuhe ta avitit paytwempu Kafarnawh. Ayge nikwe hiyeg kinetni gak ku ig ay givineku.

2 Ayteke nikwe ka aynsima hiyeg pahadguhwa atere. Igkis ba gikebentenkis yuma iwetrit gidahankis ine ariku payt ine anumeku alapota. Igme Kiyavwiye Jesus ayge ekkene Kiyavwiye Uhokri giwn ta gitkis.

3 Avim ini paxnika gikebikis hiyeg danuh atere, igkis ayta waxwenes pahavwi awayg miyavuvye ta gimkat Kiyavwiye Jesus.

4 Igkis ka hiya igkisma danuh ta givetunat Kiyavwiye Jesus awaku ba akebentenwa hiyeg ayge. *Igkis hiyapni hene, igkis hiyak ku pariye igkis keh. Igkis wagehe ta inut ta amadgat payt ahigwi.* Ayge igkis wiwhe avettak payt. Igkis keh pahayku miyokwiye givit-

O Novo Testamento e Salmos na língua Palikur do Brasil; © 2018, Wycliffe Bible Translators, Inc.

min Kiyavwiye Jesus. Pisenwa igkis wiwhkise ner miyavuvye ariku miyokwiye peyeke akak gisivamna.

5 Ig Kiyavwiye Jesus hiyapni hene ku samah gikamaxwankis givitit, ig awna ta git awayg miyavuvye. Giwn:

— Nukebyi, nah bayahminap ariw pitaraksan *gikak Uhokri.*

6 *Avimnewa ini ka aynsima* kannuhekevutnevwi amin amekene Moís gikumadukan igkis batebdebdihpi ayge. Gaytakis timapni inakni Kiyavwiye Jesus giwn, igkis awna gimin abet gihiyekemnikis. Giwnkis:

7 — Mmahki ner awayg awna inakni hene? Yuma pahavwinema hiyeg hiya ubayamnihkawiy ariw utaraksanwiy. He ignenwa Kiyavwiye Uhokri hiya ubayamnihkawiy. Ig miyathene Kiyavwiye Uhokri ku samah ig awna inakni hene.

8 Igme Kiyavwiye Jesus kateksan abet gihiyekemni ku igkis pukuhpaw gibohri. Ig hiyapni hene, ig awna ta gitkis:

— Mmahkay yis pukuhpaw nubohri hene?

9 Mmah yivewkan ku in mahiko nudahan nah bayahmina ig awayg miyavuvye ariw gitaraksan? Ku yis hiyap nah hiya gikankasak nah keh ig kidis gisivamna ig wew akiw, ininkata akiw nah ka dat adahan nah bayahminig ariw gitaraksan?

10 Nah hiyapkiste yit ku *Nah, ku pariye wageswe awayg amadgaya inin, nahnewa* detye amadga inin adahan *nah* bayahminene hiyeg ariw gitaraksankis *gikak Uhokri.*

Ayteke ig awna ta git ner awayg miyavuvye. Giwn:

11 — Kannikaw. Kidis pisivamna. Hiyawa pis diyuhe pivinwate.

12 Aynewa ig awayg kannikew, ig iwe gisivamna. Ig tivik wew giwtrikneswa hiyeg. Igkisme hiyapni hene, igkis wakaymnibdi. Igkis kabayha Kiyavwiye Uhokri. Igkis awna:

— Usuh ka hiyapti akebi inin. *Kabahte usuh ka ihpin.*

Jesus humak Matews

Mt 9.9; Lk 5.27

13 Ayteke ig Kiyavwiye Jesus pese *paytrikutak.* Ig tivik ta mahakwa akigbite. Ka aynsima hiyeg pahadguhwa atere ganwat. Ig hiyapni hene, ig gikannuhtenkis ayge.

14 Ayteke ariwnteke ini ig tivik waywe avigku ahin. Ayge ig hiyap Levi, ku pariye Alfew gikamkayh. Igme betnene ariku payt ahiwket karukri. *Ig ladwan,* ig ahiwne karukri gidahan guvelma. Igme awna git:

— Ba ayta wew nukakuh adahan pis humewne nukannuhni.

Igme timapni hene, ig kannikew, ig tivik gikak.

Jesus ayta humekwiye hiyeg taraksavye ta git

Mt 9.10; Lk 5.29

15 Ayteke ig Kiyavwiye Jesus danuh ta givinekut Levi. Ayge ig axne gikak. Ka aynsima ladwan danuh atere payak gikakkis hiyeg akiw *ku pariye ikaka* kane kibeynevwima hiyeg. Igkis hawata ax gikak Kiyavwiye Jesus gikakkis gikannuhnivwi. Igkis ka aynsima hiyeg. Igkis gibetkikis wew gikak.

16 Neras kannuhekevutnevwi amin amekene Moís gikumadukan ku pariye farizewkis igkis hiyapni hene ku ig axne gikakkis ladwan gikakkis hiyeg *ku pariye ikaka* kane kibeynevwima hiyeg, igkis hiyapni hene, igkis awna ta gitkis gikannuhnivwi. Giwnkis:

— Mmahki ig axne darihwekne gikakkis ladwan gikakkis hiyeg kane kibeynevwima hiyeg? *Wake ig kibeyne hiyegbe, ig ka axkam gikakkis gikebikis neras hiyeg.*

17 Ig Kiyavwiye Jesus timapni hene, ig kaytwa giwnkis. Ig awna ta gitkis:

— *Hiyeg kane kibeynevwima ignes kewa hiyeg kakahribdavyebe. Igkis muwaka pahavwi ayta amnihgikis.* Ignesme hiyeg makniwyevwi igkis ka muwaka mekseh. Ignesme hiyeg kakahribdavye *igkis muwaka mekseh.* Nah ka ayta adahan nah humeknema ku pariye hiyeg kibeynevwi kuwis *adahan ignes wageswiyes gihiyekemnikis.* Heneme nah ayta adahanikwa nah humekwiye neras ku pariye taraksavye *adahan ignes wageswiyes gihiyekemnikis.*

O Novo Testamento e Salmos na língua Palikur do Brasil; © 2018, Wycliffe Bible Translators, Inc.

Amawka wixwiy maxhaw inyewa avititak uyakniwiy
Mt 9.14; Lk 5.33

18 Avim ini Joawh Batista gikannuhnivwi igkis maxhewnes *adahan igkis kiyenes Kiyavwiye Uhokri adahan igkis piriyepkewnes.* Neras farizewkis hawata igkis maxhewnes. Ayteke nikwe hiyeg danuh ta git Kiyavwiye Jesus. Igkis awna git:

— Joawh Batista gikannuhnivwi igkis maxhaw *adahan igkis kiyenes Kiyavwiye Uhokri. Kiberevut igkis maxhaw adahan igkis piriyepkewnes.* Igkisme farizewkis gikannuhnivwi igkis hawata akiw igkis maxhaw. Pisme pikannuhnivwi ka maxhaw. Mmahki igkis ka *kiyatha Kiyavwiye Uhokri* kema nerasma? *Mmah igkis ka kibeynewatma hiyeg kema nerasma?*

19 Igme Kiyavwiye Jesus kaytwa giwnkis:

— *Igkis ka maxhaw adahan nukiyetni mmanawa nah kuviknene ay gikakkis. Nah kehte abektey akak* pahavwi awayg maripkewviye. Ku aysaw ig maripkewviye nikwe gikagmadavu ayta iwasa gimaripkawni. Ku samah ig ayge gikakkis *abet ini fet* ba igkis maxhaw? *Kawa.* Avim ini ku samah igkis kadahan ner awayg maripkewviye ayge gikakkis igkis ka maxhaw. **20** Henneme aysawnemenek ku aysaw nah iwepka giwkisnek nukannuhnivwi, avim ini nikwe igkis maxhawnek.

Jesus gihiyekemni ka kis gikakkisma hiyeg kuwisnene dehe gihiyakemnkis
Mt 9.16; Lk 5.36

21 Ayteke ig Kiyavwiye Jesus keh nawenyewa abektey akiw. Ig awna:

— Ka kis adahan wis kahava simis mugumguviye akak nukune kamis mmanawa in kamis nukune ku pariye kote sukuhkante in ka dep tariswa mmanawa in kote dahwate kema mugumguviyema. Ku pahavwi kahava gisimsa mugumguviye akak nukune kamis, inkit mugumguviye sigka kiyeste akiw.

22 Kawnata kis adahan wis katiyha win nukune arikut pakir amar ayivwivye *ivatmakuvye. Mmanawa ku aysaw ini win tukugwa, in pakir amar ka ahwa payak nikak.* In bekwe awaku. Ayge nikwe ini win biyuke payak akak atiy. Amawka wis katiyha win nukune ta arikut pakir amar ku pariye mitibetnene. *Henneki nuhiyekemni kis gikakkis hiyeg ku pariye kote dahate gihiyekemnikis.*

Jesus samdi akivara
Mt 12.1; Lk 6.1

23 Ayteke samdi abet ig Kiyavwiye Jesus tivik mpiye amadgew pahak was. Igkis gikannuhnivwi tivik gihapti. Igkis waywe ayge, igkis matise fahhin ariw, *igkis axwig.*

24 Nerasme farizewkis hiyapni hene, igkis awna ta git Kiyavwiye Jesus:

— Iveg *neras pikannuhnivwi.* Mmahki igkis ka iha amekene Moís gikumadukan? *Mmahki igkis kannivwiye* abet samdi?

25 Igme Kiyavwiye Jesus kaytwa giwnkis:

— Mmah yis kote ivegbohate *Uhokri gannasan* ku kiney in kinetihwa amin ku pariye amekene Davi gikehni? Minikwak ig mativwe payak gikakkis gihaptiyevwi. Igkis yuma ariknawnema gimunkis.

26 Nikwe ig pareke ta arikut Uhokri Givin avim ini ku aysaw amekene Abiyatar ig muwvegviyene gikivarakis. Ayge ig axe ini bugut ku pariye ekkepka ta givetunat Uhokri. Hawata ig ikepni ta gitkis gihaptiyevwi. Amekene Moís gikumadu kan awna ku muwvegnenwa kis adahan ignes ax ini bugut. Igkisme axwin *heneme igkis ka taraksa mmanawa ig muwveg amnihpigkis.*

27 Ayteke ig Kiyavwiye Jesus awna ta gitkis akiw. Giwn:

— Samdi humaw gidahankis hiyeg. Hiyeg ka humaw adahanma samdi.

28 Nah, ku pariye wageswe awayg amadgaya inin, nahnewa samdi akivara.

Jesus makniwa pahavwi awayg kidubetwiye giwak
Mt 12.9; Lk 6.6

3 **1** Ayteke ig Kiyavwiye Jesus tivik lammesya ariku judeyenevwi gileglisakis. Ayge pahavwi awayg kidubetwiye giwak.

O Novo Testamento e Salmos na língua Palikur do Brasil; © 2018, Wycliffe Bible Translators, Inc.

2 Igkisme neras hiyeg ayge avuriw Kiyavwiye Jesus kabayntiwa adahan igkis hiyap ba ig piyihgi abet samdi. Mmanawa igkis muwaka uti gitaraksan *akak amekene Moís gikumadukan* adahan igkis gikamyehpitni.

3 Igme Kiyavwiye Jesus awna ta git ner awayg kidubetwiye giwak. Giwn:

— Ba ayta atan.

4 Ayteke nikwe ig awna ta gitkis hiyeg. Giwn:

— Pariye amekene Moís gikumadukan aya wotwiy adahan ku pariye wixwiy keh abet samdi? Ba adahan wixwiy kehne kabayka, ba kawk, ba adahan wixwiy kehne mbayka? Ba adahan wixwiy amnihne hiyeg, ba kawk, ba adahan wixwiy umahkisne hiyeg? Igkisme timapni hene, igkis tinwovu.

5 Igme ivegvusa madikte hiyeg ayge. Ig ka batek ku samah gihiyekemnikis. Ig wakaymni ku samah igkis ka amnihkere ner awayg. Ayteke nikwe ig awna ta git ner awayg *kidubetwiye giwak.* Giwn:

— Taraknaba piwak.

Igme tareke giwak. Aynewa giwak makniw.

6 Igkisme neras farizewkis hiyapni hene, ku Kiyavwiye Jesus piyihpig abet samdi, igkis awna:

— Aa. Ig ka kiyatha samdi. Ik adahan ig taraksase ka aynsima hiyeg. Pugamawka ig umehpika.

Nikwe igkis pese ayteke, igkis ahegbete ginetnikis gikakkis Erodis gihiyegavu adahan igkis giwmasepten Kiyavwiye Jesus.

Jesus makniwa ka aynsima hiyeg akiw

Mt 4.23; Lk 6.17

7 Igme Kiyavwiye Jesus hiyapni hene, ig tivik akigbite mahakwa. Gikannuhnivwi tivik gihapti. Hawata akiw pahabunene hiyeg aytontak Galileyamnawtak igkis kuruwkehe gihavu butte payak gikakkis hiyeg aytontak Judeyamnawtak, **8** aytontak Jerusalémtak, aytontak Idumeyamnawtak, aytontak warik Jordawh, aytontak paytwemputak Tiru akak Sidoh. Igkis ka aynsima hiyeg. Igkis kuwis time gak ku samah ig keh ka aynsima annut. Nikwe igkis tivik iwasavgi.

9 Igme Kiyavwiye Jesus awna ta gitkis gikannuhnivwi. Giwn:

— Ka aynsima hiyeg ay. Ik adahan igkis dehekwen. Ahekbetnay nudahan umuh.

10 Mmanawa ig makniwenene ka aynsima hiyeg. Ayge nikwe madikte hiyeg ku pariye kakahravye igkis mpiksewnekuyes adahan gidaxten.

11 Nerasme ku pariye wavityewnavye, ku aysaw igkis hiyavgi igkis tuguhkiswa mabuw gitivut. Igkis kabiman git:

— Pisnewa Kiyavwiye Uhokri gikamkayh.

12 Igme timapni hene, ig awna ta gitkis:

— Ka ba yi akkan ku pariyene nah.

Jesus awahkis giwatnivwi muwapuw

Mt 10.1; Lk 9.1

13 Ayteke ariwnteke ini ig Kiyavwiye Jesus wagehe ta avitit paha waxri imuwadnene. Ayge ig pahadguhe neras ku pariye ig muwaka.

14 Igkisme danuh atere git. Ayge nikwe ig kaniybete gaytakis madikawku gikebikis gikakkis piyananene gawnakis *(12)* adahan igkis wewnes gikak. Hawata adahan igkis awahkiska adahan igkis ekkenes *ginetni* muwapuw.

15 Avim ini ig ike kumadukaki gitkis adahan igkisme pekkiswiyes wavitye givititakis hiyeg.

16 Nah akkite yit giwkis neras madikawkunene gikebikis gikakkis piyananene gawnakis *(12):*

Simawh ku pariye ig kuwis sarayh giw Pedru,

17 Tiyagu, gisamwi Joawh. Igkis amekene Zebedew gikamkayuvwi. (Igme Kiyavwiye Jesus sarayh giwkis “Boanerjes”. Inakni wownavrik “Diridriyan”),

18 Andre, Filip, Bartolomew, Matews, Tome, Tiyagu ku pariye amekene Alfew gikamkayh, Tadew, Simawh Zeloti,

19 Judas Iskariyotismin ner kamaykistinene *Kiyavwiye Jesus.*

Hiyeg ikiy ku Jesus biyukse gihiyekemni

20 Ayteke ig Kiyavwiye Jesus tivik givinwate. Ayge nikwe neras hiyeg pahadguhwa atere

O Novo Testamento e Salmos na língua Palikur do Brasil; © 2018, Wycliffe Bible Translators, Inc.

git akiw. Avim ini ig Kiyavwiye Jesus gikakkis gikannuhnivwi igkis ka kahawkan adahan igkis ax awaku ba gikebentenkis hiyeg.

21 Ku aysaw gikebyuvwi time gak hene, igkis tivik iwevgi mmanawa hiyeg kinetihwene gimin ku ig kuwis biyukse gihiyekemni.

Jesus ka piyihak akakma wavitye gannu

Mt 12.22; Lk 11.14

22 Avim ini neras kannuhekevutnevwi amin amekene Moís gikumadukan igkis ayta avititak Jerusalém, igkis danuh atere *ku kiney Kiyavwiye Jesus piyihne hiyeg.* Igkis awna ta gitkis hiyeg:

— Ig pekkis wavitye givititakis hiyeg akak wavitye gikivarakis gannu ay givit. Igwa Belzebu ay givit.

23 Ig Kiyavwiye Jesus hiyapni hene, ig pahadguhe neras hiyeg ta gimkanit. Ig kinetihwa ta gitkis akak iwit patuwesbunka. Ig awna:

— Ig Satanas ka hiya igma pekkis gidahanwa gihiyegavu wavitye givititakis hiyeg.

24 Ku hiyeg avitya pahanene waxri ku igkisweke kerbetpikis, igkis ka ayivwi akiw.

25 Pakebyekne hawata, ku igkisweke kerbetpikis, igkis kawnata ayivwi akiw.

26 *Wavitye hawata.* Wake ig Satanas suguh gidahanwa gihiyegavu wavityebe, ig ka ayivwikam. Ig pisenwakam akak gikumadukan.

27 *Nah kehte abektey akak pahavwi ku pariye parekere* ta givinekut pahavwi hiyeg detye adahan ig kidisne gewkanbet atere. Avit ig parak atere amawka ku ig wanakminanete ner hiyeg detye. Pisenwa nikwe ik adahan ig parak atere kidis ku pariye ay gimun. *Henewa nah keh gikak wavitye gikivarakis.*

Ku yis ka kiyatha Uhokri Gitip, yis ka bayahminaka

Mt 12.31; Lk 12.10; 1Jo 5.16

28 — Ik adahan Uhokri bayahmina hiyeg ariw madikte gitaraksankis ariw madikte miyathaki.

29 Henneme ku ignes ka kiyatha Uhokri Gitip, nikwe ka hiya igma bayahminigkis ariw ini gitaraksankis. *Mmanawa ku pahavwi ka kiyatha Uhokri Gitip, nikwe ka ik adahan ig Gitip dax avit giyakni adahan ig wages gihiyekemni.* Nikwe ig ner misakwa akak ini gitaraksan adahan avanenekwa. Ihanabay inakni nuwnuh. Henewatbaki in.

30 *Ig Kiyavwiye Jesus awna inakni* mmanawa igkis kinetihwa gimin ku wavitye ay givit.

Jesus kakebyuhwa ta gitkis hiyeg ihpenenvwi giwn

Mt 12.46; Lk 8.19; Eb 2.11

31 Ayteke ig Kiyavwiye Jesus ginag gikakkis gisamwivwi egkis danuh atere. Egkis misekwe kabaywak. Aytontak kabaywaktak egkis wasavanaw gimin Kiyavwiye Jesus adahan ig ayta gumkatkis.

32 Ayge ka aynsima hiyeg batebdebdihpikis ganwa. Igkis hiyapni hene, igkis awna git:

— *Kiyavwiye,* pinag ay kabaywak gikakkis pisamwivwi. Egkis watihap.

33 Igme Kiyavwiye Jesus kaytwa giwnkis:

— Pariyeki nnaguh? Pariyeki nusamwivwi? *Nah akkite yit.*

34 Ayteke ig ivegvusa neras hiyeg batebdebdihpiye ayge ganwa. Pisenwa ig awna:

— Ivegnay ayta. Norasnewa ku pariye nnaguh. Nerasnewa ku pariye nukebyuvwi.

35 Mmanawa ku pariye hiyeg kehnevwi Uhokri gibetki, ignes nah ikiygikis ke nukebyuvwibe, egnesme tinogben nah ikiygukis ke nnaghube.

Yuwit patuwesbunka amin amutri

Mt 13.1; Lk 8.4

4 **1** Ayteke ariwnteke ini ig Kiyavwiye Jesus tivik mahakwakigbit. Ig danuh atere, ig gikannuhtenkis hiyeg akiw. Ka aynsima hiyeg kiyaran ganwa. Ig hiyapni hene ig sarayhwe muhumdakat *adahan igkis ka dehekbetig.* Ayge ig batahkiswe. *Ig gikannuhtenkis hiyeg ayteke gumadgatak umuh.* Igkisme hiyeg misekwe tabirbet waxrihbak.

2 Ayteke ig kinetihwa ta gitkis akak ka aynsima iwit patuwesbunka. Ig gikannuhtenkis, ig awna gitkis:

3 — Ataybiswanabay nutuh. Minikwak pahavwi awayg tivik giwasra amedgete ada-

O Novo Testamento e Salmos na língua Palikur do Brasil; © 2018, Wycliffe Bible Translators, Inc.

han ig pekhene gamutra ayak. **4** Ig pekhene gamutra ayak, gaytakis tuguhe avigku ahin *ku kiney wayk adani.* Ayteke nikwe kuhivra ayta axahpevgukis.

5 Gaytakisme gamutra ayak tuguhe abetit tivebdi ku kiney ka kiyesradima wayk. Egnes gamutra ayak hiyenpiwatkama kibehtenwa mmanawa egkis ka mutuhwa mihadima awaku wayk ka kahogbi.

6 Kamuw inutpi, awehe gamutra. Aynewa egnes huruhrup mmanawa gahanpabet he inuwew.

7 Gaytakisme gamutra ayak tuguhe avuwit pudukuvwi. Egnes pudukuvwi hiyenpi *payegbitak akak gamutra.* Egkis tuwathe gamutra he egkis miyorap. Nikwe egkis gamutra ka sarayh guwkis aynesnima.

8 Gaytakisme gamutra ayak tuguhe abetit kibeyne wayk. *Ayge egkis hiyan.* Egkis gamutra aymuhwa he egkis kew. Egkis sarayh ka aynsima guwkis. Gaytakis kew mpana madikwa gukebikis *(30).* Gaytakisme kew puguhkuna madikwa gukebikis *(60).* Gaytakisme kew madikawku madikwa gukebikis *(100).*

9 Pisenwa inakni gawnan, ig Kiyavwiye Jesus awna akiw. Giwn:

— Yis ku pariye katayebnene, ataybiswanabay numkanit.

Hiyeg ka mpiksaw aharit Uhokri gihiyekemni

Iz 6.9; Mt 13.14, Lk 8.9; Jo 12.39; At 28.26; Ro 11.8

10 Ayteke ariwnteke ini ig Kiyavwiye Jesus igwo gikakkis giwatnivwi gikakkis aynesa hiyeg ayge ganwa akiw. Avim ini igkis hiyeg ayavgi:

— Kaminki pis awna inakni iwit patuwesbunka?

11 Igme kaytwa giwnkis:

— *Hiyeg amadgayavu inin ignes kote hiyakte* ku samah Uhokri gikumadukan. Yisme Uhokri akkamnihni ta yitnek. Igkisme ka akkaka ta gitkis. Ta gitkis nah awna patuwesbunkanen iwit.

12 Hiyawa igkis iki gitewkis nimkanit kabayntiwa heneme ka paduk ta gitiwrikutkis. Hiyawa igkis ataybiswa nit kabayntiwa heneme igkis ka pukuhin. Ayge nikwe igkis ka wages gihiyekemnikis adahan igkis bayahminaka ariw gitaraksankis.

Jesus akkamnih giwn amin amutri

Mt 13.18; Lk 8.11

13 Ayteke ig awna gitkis:

— Mmah yis ka pukuha inakni nuwnuh patuwesbunka ku pariye kane mahikonema? Mmah nikwe avukapka yit madikte nuwnuh ku pariye pi mahikotenene? Ka sam. Nah akkamnihte yit inakni nuwnuh.

14 Ner awayg ku pariye pekhene gamutra ignebaki arakak gidahan pahavwi ku pariye ekkene Uhokri giwn ta gitkis hiyeg.

15 Gaytakis hiyeg ku pariye timap inakni giwn ignes ke innebe ahinbe. Ku aysaw igkis timap Uhokri giwn aynewa ig Satanas danuh atere gitkis. Ig wiwhpiye inakni giwn abetitak gihiyekemnikis.

16 Egnesme nor amutri ayak ku pariye tuguhe ta abetit tivebdi innebaki arakak gidahankis hiyeg ku pariye timap nuwnuh igkis amavin kibehtenwa akak madikte gibetkikis.

17 Henneme igkis ka kamax inakni nuwnuh kabayntiwatma abet gihiyekemnikis. In humaw kewa pahakti amutribe ku pariye yumanano guhanpabet *eg ka dep miyó.* Igkis batek akak nuwnuh adahan aynesa hawkri. Ayteke ku aysaw igkis hiyap mbeyne nivatra, aynewa igkis miniwvi niw. Ku aysaw hiyeg mahivwihpigkis nivatra, igkis diyuhkiswe butte.

18 Egnesme nor amutri ayak ku pariye tuguhe ta abetit pudukuvwi, innebaki arakak gidahankis hiyeg ku pariye timap Uhokri giwn *igkis amavin.*

19 Henneme igkis pi ikatuswete adahan arikna amadgaya inin. Igkis kinikiswete arit igiska amadgaya inin. Igkis miyarhawte aharit arakembet arikna mpiy giw Uhokri. Ayge nikwe Uhokri giwn mpithaka abet gihiyekemnikis. Igkis ka kannuhwa keh Uhokri gibetki. Amun ini nikwe igkis hiyeg humaw waditnevyenen ke pahakti amutribe ku pariye kane kew.

O Novo Testamento e Salmos na língua Palikur do Brasil; © 2018, Wycliffe Bible Translators, Inc.

20 Egnesme nor amutri ayak ku pariye tuguhe ta abetit waxri kibeyne waxri, innebaki arakak gidahankis hiyeg ku pariye timap nuwnuh, igkis amavin. Igkis keh Uhokri gibetki nikwe. Gaytakis hiyeg *keh Uhokri gibetki kabayntiwa. Ignes* humaw kewa amutribe ku pariye kew mpana madikwa gukebikis *(30).* Gaytakisme hiyeg humaw kewa amutribe ku pariye kew puguhkuna madikwa gukebikis *(60).* Gaytakisme hiyeg humaw kewa amutribe ku pariye kew madikawku madikwa gukebikis *(100).*

Wis ka hakis abukri adahan asabkeptenma

Mt 5.15; Lk 8.16

21 Ayteke ig Kiyavwiye Jesus awna gitkis *akak nawenyewa iwit patuwesbunka akiw.* Giwn:

— *Nuwnuh kewa pohow abukribe adahan in uguhne hiyeg gihiyekemnikis.* Wis ka hakis abukri adahan wis asabkeptenma anavi suwyeg. Ine wis ka hakisgu adahan wis ayempitnima ta anavit payt abukaveyni. Kawa. Wis ikigu ta inut akekrit.

22 Aysawnemenek madikte ku pariye ayempiki in kahayaknek. Inakni nuwnuh patuwesbunka aysawnemenek in kahayak kabayntiwanek.

23 Yis ku pariye katayebnene, ataybiswanabay numkanit.

24 Ayteke ig awna ta gitkis:

— Ikinay yitew ta nutuh kabayntiwa. Ku yis pi ikte yitew ta nutuh, yis pi darihte nuhiyekemni akiw. Yis darihni mpinevevye akiw.

25 Mmanawa ku pahavwi darih *nuhiyekemni* kabayntiwa, nikwe ig Uhokri akki git pi kiyeste akiw. Heneme ku pahavwi ka darih *nuhiyekemni* kiyesradima, nikwe ini *nuhiyekemni* wiwhpikanek abetitak gihiyekemni.

Yuwit patuwesbunka amin ku samah amutri ayak hiyan mownye

26 Ayteke ig Kiyavwiye Jesus awna *nawenyewa iwit patuwesbunka* akiw. Giwn:

— Nah akkite yit pahat abektey amin ku samah Uhokri gikumadukan. Minikwak pahavwi awayg mutuhe gamutra ayak amadga giwasra.

27 Ayteke egnes gamutra hiyan, egnes aymuhwa takunipti, ig ka hiyak ku samah. Ku samah ig himeknete egnes aymuhwa. Ku samah ig ivegnete egnes aymuhwa hawata.

28 Egnes aymuhwa guwntekneswa abetitak wayk. Pitatye gavankis tarakwa, ayteke egnes kavuwi, pisenwa egnes sarayh guwkis.

29 Ayteke ku aysaw guvatyavrikkis danuh, aynewa ig awayg ig iwe gikaswaga, ig hiwhpigkis.

Yuwit patuwesbunka amin “mostad” ayak

Mt 13.31; Lk 13.18

30 Ayteke ig Kiyavwiye Jesus awna ta gitkis hiyeg akiw. Giwn:

— Mmah nuwnuh kuri adahan nah akki yit ku samah Uhokri gikumadukan? Pariye iwit patuwesbunka ik adahan nah kawih?

31 Uhokri gikumadukan *aymuhwa amadga inin* ke amutri “mostad”be. Ku aysaw “mostad” ayak mutuhka abetit wayk *eg nopsesniyo.*

32 Eg pi isite ayak ariw madikte amadga inin. Heneme ku aysaw eg hiyan, eg pi wadiswete ariw madikte iveybet. Gutawna humaw nopsad. He ik adahan kuhivra kibhaw ta guvewit abet guvan gumisnavyi.

Jesus awna iwit patuwesbunkanen

Mt 13.34

33 Ayteke ig Kiyavwiye Jesus akki Kiyavwiye Uhokri giwn ta gitkis neras hiyeg akak ka aynsima iwit patuwesbunka akiw. Ig akkin gitkis madikte ku pariye igkis ik adahan amavin.

34 Ig ka awnati ariknawnema ta gitkis huwewe. Ig he kinetihwa akak iwit patuwesbunkanen. Heneme ku aysaw igwo gikakkis gikannuhnivwi ig akkamnihni madikte gitkis.

Jesus misak mayg akak paraw

Mt 8.23; Lk 8.22

35 Abetnewa ini hawkri aygete kuwis, ig Kiyavwiye Jesus awna ta gitkis gikannuhnivwi. Giwn:

O Novo Testamento e Salmos na língua Palikur do Brasil; © 2018, Wycliffe Bible Translators, Inc.

— Uyay manuke ta pahabakaytak *mahakwa.*

Igkisme kaytwa giwn:

— Uyay.

36 Igkis ekkewviyes gitkis madikte hiyeg aygnenevwi. Ayteke igkis iwevgi payak gikakkis amadga umuh mmanawa igme kuwis ayge gumadga. Hawata akiw nawenyevwi hiyeg gihmunkis ayge gikak.

37 Igkis ku aynte pakwa amadga mahakwa, pahaye adahan mayg kannikew gimkanitkis, ka aynsima paraw katapte amadgat gihmunkis. Gihmunkis me buwisemet.

38 Heneme ig Kiyavwiye Jesus aburik umuh, ig himeke ayge abet itiwevwit. Igkis gikannuhnivwi hiyapni hene, igkis atere wadiswig. Igkis awna git:

— Kiyavwiye, *uya amnih usuh.* Mmah pis ka aminama wowhu? Wixwiy me biyukapmet.

39 Igme wadise, ig himehe mayg, ig awna ta arit paraw. Giwn:

— Asa misakwa. Tinwohaw. Aynewa mayg tinwohew. Paraw mavawanew.

40 Nikwe ig kaytwa giwnkis:

— Awaykemni avisatruvye! Mmahki yis ba yavisatrun? Mmahki yis ka kamaxwa givitit Uhokri?

41 Igkis gikannuhnivwi hiyapni hene, igkis wakaymnibdi gidahan. Igkis kinetihwa pawtak. Igkis awna:

— Pariyeneki ner hiyeg? He mayg akak paraw iha giwn.

Jesus awahkis wavityempu ta givuritkis pakirempu

Mt 8.28; Lk 8.26

5 **1** Ayteke pisenwa igkis hamah pahabakat igkis minehwe atere avit gadarayenevwi giwaxigkis.

2 Igme Kiyavwiye Jesus sarayhwe waxrit. Ayge pahavwi awayg wavityewnivye atere patiptakig. Ig pes abetitak imewti.

3 Ig awayg misakwa ayge avuheket. Hiyeg ka hiya giwankaminka he akak xen.

4 Mmanawa takunipti igkis wanakminave gibagwan akak giwan akak sivari akak xen heneme ig matisbetepni madikte. Yuma pahavwinema hiyeg hiya gisamanak.

5 Mataytak, hewke tiyegem ig wewvari muwapuw avuheketiw, muwapuw waxribdiw. Avanenekwa ig kabiman, ig huwivwihtaw akak tip.

6 Ku aysaw ig hiye Kiyavwiye Jesus piyawakad, ig sigise atere gimin, ig paberetusaw ta gitivut.

7 Ig kabiman git akak gihawna. Giwn:

— Aa, Kiyavwiye Jesus. Pis Kiyavwiye Uhokri gikamkayh inurikyene. Pariye pimawkan ta nutuh ku avim inin? Uya amnihun gidahan Kiyavwiye Uhokri. Ka ba hiyapkis mbeyne nutuh.

8 Ig awna inakni iwit hene mmanawa ig Kiyavwiye Jesus kuwis pekkiswiye ner wavitye mbeyevye aygivititak.

9 Ayteke nikwe ig Kiyavwiye Jesus ayavgi:

— Mmah piw?

Igme kaytwa giwn:

— *Nuwhu* “Pibohram”. Mmanawa usuh wavityempu ka aynsima ay givit.

10 Ayteke ig amnihswe git Kiyavwiye Jesus akiw. Ig awna git:

— Ka ba arewepma wotuh awahkiswima usuh piyawakad ariwntak inin iwetrit.

11 Ayge pahabunene pakirempu axwenekis avit paha waxri imuwadnene.

12 Igkis wavityempu hiyapni hene, igkis aya git Kiyavwiye Jesus:

— Uya awahkis usuh tahan givititkis pakirempu. Isaksanaba usuh parak givititkis.

13 Igme Kiyavwiye Jesus isaksevgikis. Ayteke nikwe neras wavityempu mbeyevye igkis pesbetwikis givititak ner awayg. Igkis pareke givititkis ignes pakirempu. Neras pibohramnene pakir igkis pina mil *(2.000)* gikebikis. *Igkisme wavityempu parekwigkis,* igkisme pakirempu sigisbetwikis ta asebrikute. Igkis tubohbetwikis ta ahakwate mahakwa. Ayge igkis aniksewbet ahakwa mahakwa.

14 Pakirempu gikavriwtenkis igkis hiyapni hene, igkis sigisbet kibehtenwa ta paytwempuwit. Igkis danuh atere, igkis kinetihwa nimin muwapuw paytwempuriw muwapuw iwetrit aranwa paytwempu. Neras hiyeg

O Novo Testamento e Salmos na língua Palikur do Brasil; © 2018, Wycliffe Bible Translators, Inc.

paytwempuyenevwi timapni hene, igkis tivik atere adahan igkis hiyepnes ku pariye danuh.

15 Igkis danuh atere git Kiyavwiye Jesus, igkis ute ner awayg ku pariye kuwisnene makniw ariw wavityempu. Igme bat ayge. Ig kasimsavu kuri. Gihiyekemni diyuh adukwenewa akiw.

16 Igkis hiyapni hene, igkis avisasew. Neras ku pariye hiyepnevwi *madikte ku pariye kehka gikak ner awayg* igkis kinetihwa ta gitkis neras hiyeg amin madikte ku pariye danuh ta git ner awayg gikakkis neras pakirempu.

17 Igkis timapni hene, igkis awna git Kiyavwiye Jesus:

— Su tivik aytakihan avititak uwaxig.

18 Igme katapte amadgat gihmun. Igme ner awayg ku pariye kuwisnene makniw ariw wavityempu, ig awna ta git:

— Nah ataka pihapti.

19 Igme Kiyavwiye Jesus awna git:

— Pi kabayte pis misakwa ay. Su ataknate ta pivinwat ta gitkis pikebyuvwi. Kinetihwanaba gitkis amin madikte ku samah Uhokri keh pikak ku samah ig amnihpep.

20 Igme awayg timapni hene, ig tivik ta avitit paytwempu Dekapolis. Ig danuh atere ig kavusa kinetihwa ta gitkis madikte hiyeg aygnenevwi amin ku samah Kiyavwiye Jesus keh gikak. Igkisme wakaymnibdi ka aynsima.

Jayru amnihswa git Jesus

Mt 9.18; Lk 8.40

21 Igme Kiyavwiye Jesus manuke pahabakat mahakwa akiw amadga umuh. Ig danuh atere, ig ute ka aynsima hiyeg pahadguvu adahan igkis patiptakene ig ayge akigbimna mahakwa.

22 Ayteke pahavwi awayg danuh atere git Kiyavwiye Jesus. Giw Jayru. Ig leglis akivara, judeyenevwi gileglisalis. Ig hiyavgi, ig paberetusaw ta gikimpuwit.

23 Ig awna git:

— *Kiyavwiye, uya amnihun.* Nukamkayh mihenavyo pahayempi guyekwin. Ba ayta sarayh piwak ta guvitit kahadbe eg makniw eg ka miyó.

24 Ig Kiyavwiye Jesus timapni hene, ig tivik gihapti. Ka aynsima hiyeg tivik gihapti. Ig waywe dahebdi gikakkis.

Pahavu tino makniw ariw guminewkan

Mt 9.20; Lk 8.43

25 Ayge nikwe pahavu tino danuh gihavu butte. Eg kuwis hiyap mbeyne akak guminewkan adahan ka aynsima kamukri, madikawkubu akebi akak pikana arawna *(12).*

26 Eg hiyap mbeyne ay giwakukis ka aynsima mekseh kuwis. Eg sarayhe gukakura madikte *adahan gikatiwnihpitnikis.* Heneme eg kote makniwte. Guwskawni pi mbayte ariw pitatye.

27 Eg kinetni Kiyavwiye Jesus gak. Nikwe eg danuh atere giharaptak gibetimpikis neras hiyeg, adahan eg daxno gisimsa.

28 Mmanawa eg awna gunaktin:

— Ku nah he daxpi gisimsa, *ikeyvi,* nah makniw.

29 *Eg danuh atere, eg daxwin.* Aynewa guminewkan matiswe. Eg kayah ku eg kuwis makniw ariw gukahri.

30 Igme Kiyavwiye Jesus kayah ku gidatni pes *aynesa ku samah ig makniwevgu.* Ig hiyapni hene, ig wagestaw ayge gibetkis hiyeg. Ig awna:

— Pariye dax nukawihni?

31 Igkisme gikannuhnivwi awna git:

— *Kiyavwiye,* Ka ba pis hiyap ka aynsima hiyeg daykekbeti pikak? Mmahki pis awna: “Pariye daxwen?”

32 Igme ivegvari guvegepten gidaxten gikawihni.

33 Eg tino hiyapni hene ku eg makniw kuwis, eg danukwa atere git. Eg avisasew. Eg segke. Eg paberetusaw ta gitivut. Eg akki git makisute.

34 Igme awna gut:

— Nukebyi, pis makniw mmanawa pis kamaxwa ta nuvitit. Hiyawa pis diyuhe *pivinwate* akak kabayka. Pis makniw ariw pikahri.

Jesus kannikasa Jayru gikamkayh

Mt 9.23; Lk 8.51

35 Ku samah ig Kiyavwiye Jesus awnempiye inakni iwit hene, aynesa hiyeg danuh

O Novo Testamento e Salmos na língua Palikur do Brasil; © 2018, Wycliffe Bible Translators, Inc.

atere. Igkis ayta givinwatak ner leglis akivara. *Igkis atere ewkne inetit git.* Igkis awna git:

— Pikamkayh ayipa miyop. Ka muwaka wewkis ukannuhtenwiy waditnevyenen.

36 Igme Kiyavwiye Jesus ka aminama ariw inakni giwnkis. Ig awna ta git leglis akivara. Giwn:

— Ka muwaka avis. Kamaxwanaba ta nuvitit.

37 Ig ka isaksa pahavwinema hiyeg atak gihapti. Ignesnenwa Pedru gikak amekene Tiyagumni gikak Joawh ku pariye Tiyagumni gisamwi igkiswonas tivik gihapti.

38 Ayteke ig Kiyavwiye Jesus danuh atere givinekut ner awayg leglis akivara. Ayge ig hiyap ka aynsima hiyeg kadukman. Igkis tihenekuyes, igkis kadniyes *guharit nor bakimni* ka aynsima.

39 Ig hiyapni hene, ig parak atere, ig awna gitkis neras hiyeg:

— Mmahki yis kadukman? Mmahki yis tih? Nor bakimni ka miyó. Himak eg.

40 Igkisme hiyaraptihpig. Igme pekkiswigkis madikte. Ayteke ig iwe nor bakimni gig gukak gunag payak gikakkis neras gihaptiyevwi igkis parak ta arikut xam ku kiney eg haritminano.

41 Ayge ig sumuh nor bakimni guwaku. Ig awna gut:

— Talita, kumi.

Inakni wownavrikwiy “Mim, kannikaw”.

42 Aynewa eg kannikew eg wew. Mmanawa gaw madikawkubu kamukri akak pikana arawna *(12).* Igkis madikte wakaymnibdi ka aynsima.

43 Igme Kiyavwiye Jesus awna gitkis:

— Ka yi muwaka akkin ta gitkis hiyeg. Ikinay gut aynesa gumana.

Nazareyenevwi ka kiyatha Jesus

Mt 13.53; Lk 4.16; Jo 12.37; Ro 10.16

6 **1** Pisenwa gawnan inakni iwit patuwesbunka, ig Kiyavwiye Jesus tivik ayteke. Ig diyuhe ta avitit giwaxig *Galileyamnaw.* Gikannuhnivwi igkis tivik gihapti.

2 *Igkis danuh atere.* Ayteke abet samdi ig kavusa kannuhak ariku judeyenevwi gileglisakis. Neras timepnevwi giwn ayge igkis wakaymnibdi gimin. Igkis awna:

— Kariwntak ner awayg uti inakni giwn? Kariwntak ig uti ini hiyakemniki? Kariwntak ig uti ini gannu?

3 Ka ba pis hiyap ku ner he ahevutnenen gikamkayh? Ka ba nernema kinagniyo kiyavuno Mahi? Ka ba Tiyagu gikak José, Judas, Simawh, ka ba igkisnema gisamwivwi? Ba gisamuvwi ka ba egkisnema misakwa ay ubetwiy?

Ayge nikwe igkis kiyimwih gikak Kiyavwiye Jesus, *igkis tukuhwevwa giw.*

4 Igme hiyapni hene, ig awna gitkis:

— Madikte hiyeg kiyathenekuye pahavwi ku pariye Uhokri gawneve. Ignesnewa gikebyuvwi gikakkis gimunyavu gikakkis hiyegiviyene ku pariye avitya giwaxigwa ignes ka kiyatig.

5 Ayge nikwe ig ka keh kibitema annut ayge awaku yumahwa gikamaxwankis givitit. Ig he sarayh giwak givititkis aynesa hiyeg kakahribdavye ayge igkis makniw.

6 Ig wakaymni ka aynsima adahan ku samah igkis ka kamaxwa givitit.

Jesus awahkis giwatnivwi muwapuw

Mt 10.1; Lk 9.1

Ayteke ariwnteke ini ig Kiyavwiye Jesus mpiye muwapuw avuriw madikte paytwempu. Ig kannuhne hiyeg ayge.

7 Ayteke pisenwa ig Kiyavwiye Jesus pahadguhe giwatnivwi madikawkunene gikebikis gikakkis piyananene gawnakis (I2) ta gimkanit. Ayge ig gawahkiswitnikis muwapuw. Nikwe ig gibekheptenkis piyenmempi adahan igkis atak avitit mpuse paytwempu. Ayteke ig ike kumadukaki gitkis adahan igkisme pekkiswiye wavitye givititakis hiyeg.

8 Ig awna gitkis:

— Ataknay henen yiwakyekata. Ataknay ininewa akak yasuranenwa. Ka yi muwaka atak akak yimana, ine akak yisakola adahan yiwewni, ine akak karukri ariku yivusra.

O Novo Testamento e Salmos na língua Palikur do Brasil; © 2018, Wycliffe Bible Translators, Inc.

9 Ik adahan yis kawih yikaswatni heneme
ka yi muwaka atak akak pikanema yisimsa.
10 Ayteke ig awna gitkis akiw:
— *Ku aysaw yis danuh ta avitit paha paytwempu,* misakwanabay pahayriknene
ku kiney yis amavaka he ku aysaw yis pes
ayteke paytwemputak.
11 Henneme ku ignes hiyeg aygnenevwi
ku ignes ka amavay aynesnima, ku ignes ka
timepkere yiwn, nikwe ku aysaw yis pes ay-
teke, yis sassah yikugku ariw avathawni. Ini
arakak ku samah gitaraksankis.
12 Pisenwa inakni gawnan, igkisme tivikbet
muwapuw. Igkis kinetihwenes ta gitkis hiyeg
adahan igkisme wages gihiyekemnikis ariw
gitaraksankis.
13 Avim ini igkis pekkis wavityempu ka
aynsima givititakis hiyeg. Hawata igkis
dimuk ah ariw ariy ta gitewharitkis hiyeg ka-
kahribdavye adahan makniwevgikis.

Joawh Batista umehpika

Mt 14.1

14 Avim ini hawkri ner hiyaptigi Erodis ig
time gak Kiyavwiye Jesus, mmanawa giw Ki-
yavwiye Jesus hiyakkan muwapuw. Ig timap
gaytakis hiyeg awna:
— Ke wotuhbe ignewa Joawh Batistamni.
Ig kannikew akiw ariw gimiremni. Inneki keh
ig ka gannusima keh annut.
15 Gaytakisme hiyeg awna:
— Ke wotuhbe ignewa amekene Eliyas.
Gaytakisme awna:
— Ke wotuhbe ignewa pahavwi gawneve
Kiyavwiye Uhokri. Mmanawa ig kewa Uhokri
gawnevevu pitatyevwibe.
16 Igme Erodis ku samah ig time Kiyavwiye
Jesus gak, ig awna:
— Ke nutuhbe ignewa Joawh Batistam-
ni. Nah bukihkise gibita, kurime ig kannikew
akiw.
17 Ig awna inakni hene mmanawa ignewa
kamaykistinene Joawh Batista. Ig wanak-
kiswig, ig sarayhkiswig arikut parakseket.
Ig keh hene guvatra amakano Erodiyas,
ku pariye gegni Filip gihayo mmanawa ig
kamaxwig.
18 Avim ini ig Joawh Batista *himehpig.* Ig
awna git:
— Pis ka keh wadit ku samah pis kamax
pegni gihayo. Ka henema Kiyavwiye Uhokri
aya wotwiy.
19 Ayteke nikwe egme amakano Erodiyas
kanaktin gikak Joawh Batista. Eg aharitno
giwmasepten. Heneme eg ka hiya gisama-
nak.
20 Mmanawa ig Erodis avisemun gibohri
Joawh Batista awaku ig hiyakni ku ig wadit-
ye hiyeg, ig hiyakni ku ig Kiyavwiye Uhokri
gihiyega. Ayge nikwe ig avuriwkisgi *ariku
parakseket.* Ku aysaw ig timap Joawh Ba-
tista kinetihwa git, ig matekbet gihiyekemni
heneme ig batek timap giwn.
21 Egme amakano Erodiyas guhawka-
navrik danuh adahan eg giwmasepten. In
danuh ku aysaw ig Erodis keh gifetra adahan
ku samah ig amadga wayk. *Avim ini ig awna-
se ka aynsima hiyeg kiyatyevwi.* Ig awnese
gihiyegavu ku pariye avuriwnevwi gikuma-
dukan payak gikak. Ig awnese gisuwtatavu
gikivarakis. Hawata akiw ig awnese madikte
neras Galileyenevwi ku pariye pi kiyatene-
ne ayge.
22 *Igkis madikte danuh atere, igkis fetya
ayge.* Abet ini fet eg amakano Erodiyas gu-
kamkayh *himano* eg kayno *eg pahavo gi-
dahankis gawnasanvu.* Eg keh ig Erodis
batek ginaktin mpinevevye payak gikakkis
gawnasanvu. Pisenwa nikwe ig awna ta gut:
— Hiyawa pis aya nutuh madikte ku pa-
riye pimawkan nutuh. Nah ikaksa pit madik-
te. **23** Uhokri timap nuwnuh ku nah awna pit.
Nah ikaksa pit madikte ku pariye payapni nu-
tuh. He abusku nukumadukan.
24 Egme himano timapni hene, eg pes ta
gut gunag. Eg danuh atere, eg ayavgu:
— Pariye nayapni kuri?
Egme gunag kaytwa guwn:
— Aya Joawh Batista gitew.
25 Egme himano diyuhe kibehtenwa ta git
Erodis. Eg awna git:
— Nah muwaka pis ike nutuh Joawh Ba-
tista gitew. Uya ikepni nutuh kurinewa amad-
ga pahak miruk.

O Novo Testamento e Salmos na língua Palikur do Brasil; © 2018, Wycliffe Bible Translators, Inc.

26 Igme Erodis timapni hene, ig wakaymni mpinevevye *mmanawa ig ka ihpekere inakni guwn.* Heneme kuwis ig ikaksin gut giwtrikneswa gawnasanvu. Nikwe ig ka muwaka kaytwin “Kawk”.

27 Ayteke nikwe ig awahkis pahavwi gisuwtata. Ig awna git:

— Su atak *bukihe Joawh Batista gibita.* Ayta ewk gitew atan.

Igme suwtat tivik ig bukihe Joawh Batista gibita ayge ariku parakseket.

28 Ayteke nikwe ig aytwe ewk gitew atere amadga pahak miruk. Ig ikepni ta gut nor himano. Egme ewkwin ta gut gunag.

29 Ayteke ku aysaw ig Joawh Batista gikannuhnivwi time gak, igkis danuh atere, igkis iwe givit, igkis avuhpig ariku gimew.

Jesus iki im ta gitkis hiyeg

Mt 14.13; Lk 9.10; Jo 6.1

30 Ig Kiyavwiye Jesus giwatnivwi igkis pisenwa gannivwikis, igkis diyuhe ta gimkanit. Igkis akki git madikte ku pariye gikehnitnenkis madikte ku pariye gakkankis gitkis hiyeg.

31 Ayteke ariwnteke ini igme Kiyavwiye Jesus awna ta gitkis:

— Uyay higihwa aynesa ta avitit paha iwetrit ku kiney yumanene hiyeg. Ayge wixwiy mayak aynesa.

Ig awna inakni hene, awaku gaxnikiswa igkis ka igkisma mmanawa ka aynsima hiyeg danuhpene git pawenyaneke.

32 Ayteke nikwe igkis tivik igkiswonas. Igkis tivik muhumdakew ta avitit paha iwetrit ku kiney yumanene hiyeg.

33 Heneme ka aynsima hiyeg ayge gihivetnikis adahan ku samah gitepkemnikis atere. Igkis hiyapni hene, igkis sigise atere waxriw. Igkis pesbetwikis avititak madikte paytwempu ayge. Igkiskit danuh atere giw Kiyavwiye Jesus.

34 Igme Kiyavwiye Jesus sarayhwe atere waxrihbakat. Ayge ig hiyap madikte neras hiyeg kabubuknekis. Ig hiyapni hene, ig kayah gidahankis. Ig amnihpigkis awaku igkis ayge kewa muwtohpiyenebe ku pariye yumanene gikivarakis gikavriwtenkis. Ayge nikwe ig kinetihwa gitkis amin ka aynsima hiyakemniki.

35 Ayteke ariwnteke ini, tepti kamuw, igkis gikannuhnivwi danukwa atere git. Igkis awna:

— *Kiyavwiye,* kuwis aygete kuwis. Inin iwetrit yuma hiyeg misekwene ay.

36 Wani neras hiyeg tivik adahan igkis isim gimanakis. Ik adahan gaytakis atak ta gitkis was akivara. Gaytakisme atak tahan paytwempuwit adahan igkis isim gimanakis atere.

37 Igme Kiyavwiye Jesus kaytwa giwnkis:

— *Kawa.* Yisnewa iki axka ta gitkis ku avim inin.

Igkisme awna git:

— Mmah pimawkan usuh atak isim bugut adahan gaxnikis? Amawka usuh sarayh ka aynsima karukri mmukna madikawku madikwa *(200)* karukri. *Usuh yuma ukakura akebi ini.*

38 Igme Kiyavwiye Jesus ayavgikis:

— Aysaw akebi bugut yis kadahan? Su yi iwasa.

Igkisme *tivik* iwasa. Ayteke *igkis diyuh akiw,* igkis kaytwa giwn:

— Usuh kadahan pohowkubu akebi bugut akak piyana akebi im *masaraku.*

39 Igme Kiyavwiye Jesus awna ta gitkis madikte hiyeg:

— Batnay kabubuk ay abet ini pamatka mitibetnene.

40 Igkisme batahkiswebdi atere. Igkis ahegwa adahan pohowku madikwa *(50)* gikebikis, adahan madikawku madikwa *(100)* gikebikis.

41 Ku aysaw igkis kuwis batebdebdihpikis, ig iwe ini pohowkubunene bugut akak piyananene im. Ig sarayh givegi ta inut, ig kabayha Kiyavwiye Uhokri adahan ini. Ayteke ig sigkebdihe ini bugut. Ig ikepni ta gitkis gikannuhnivwi kahadbe igkisme ibekhepni ta givuwiwkis neras hiyeg. Hawata ig ibakhase ini piyananene im ta givuwiwkis madikte hiyeg.

42 Igkis madikte ax kabihribdave.

43 Ka aynsima asemne misekwe. Pisenwa nikwe, igkis gikannuhnivwi ahiwavemni, igkis kivunse ka aynsima panye akak asemne

O Novo Testamento e Salmos na língua Palikur do Brasil; © 2018, Wycliffe Bible Translators, Inc.

gimanakis, madikawku akebi panye akak pisaya arawna *(12).*

44 Igkis neras hiyeg ka aynsima gikebikis. Awaykemninen pukuhka kaba danuh pohowku mil *(5.000)* gikebikis.

Jesus wew ahakwew un

Mt 14.22; Jo 6.15

45 Ayteke ariwnteke ini ig Kiyavwiye Jesus awna ta gitkis gikannuhnivwi. Giwn:

— Kataptawnabay amadgat wahmunwiy. Manukwinay pitati tahan pahabakat ta avitit paytwempu Betsayda. *Kuwewanek nah aterenek.*

Igkis timapni hene, igkis tivik.

46 Igme misekwe ayge adahan ig ekkewviye ta gitkis neras hiyeg.

Pisenwa gekkewven, ig wagehe avitit paha waxri imuwadnene adahan ig piriyepkewne atere.

47 Misanpi gaw, nor gihmunkis aynte pakwa mahakwa. Igme adukwenewa ig ayge pahavo.

48 Ig hiyap ku igkis mpiksewnes puwehnes mmanawa mayg aytniva gitivutkis. Ayteke nikwe kabeyweke ig Kiyavwiye Jesus aytweni ta gimkanitkis, ig waywe ahakwew un. Ig gimapiyeptenkis.

49 Igkisme hiyapni hene ku samah ig waywe ahakwew un, igkis ikiygi ku ig anmapti. Ayge igkis kabimenbet akak gavisnikis.

50 Igkis madikte hiyavgi. Igkis avisasew ka aynsima. Igme awna ta gitkis. Giwn:

— Kibokahwanabay. Nahnewa ay. Ka yi muwaka avis.

51 Ayteke ig katapte amadgat gihmunkis. Ig misekwe ayge gikakkis. Aynewa mayg misekwe. Igkisme amadgaya umuh igkis hiyapni hene, igkis wakaymnibdi gidahan mpinevevye.

52 Mmanawa igkis ka pukuha ini gannu akak ini bugut. Igkis pet gihiyekemnikis.

Jesus makniwa hiyeg kakahribdavye aynte Jenesaremnaw

Mt 14.34

53 Igkis manuke mahakwa, igkis danuh ta avitit Jenesaremnaw. Ayge igkis minehwe ihapkat.

54 Ku aysaw igkis katapte muhumdaketak, neras hiyeg ayge murotvi git Kiyavwiye Jesus.

55 Igkis wasavanew giminkis hiyeg muwapuw giwaxigkis. Ayteke nikwe igkis waxwave madikte hiyeg kakahribdavye ta gimkat amadga gisivamnakis. Igkis waxwigkis muwapuw ku kit igkis time gak ku ig ayge.

56 Ku kitwiye ig danuh, atere igkis amnihswe ta git adahan ig isaksa neras kakahribdavye adahan igkis dax he gikanwaptanen akigbimna. *Igme isaksevgikis.* Madikte hiyeg ku pariye daxni igkis makniw.

Jesus gihiyekemni kabayte mpiy amekenegben gihiyekemnikis

Mt 5.21, 15.1

7 **1** Ayteke gaytakis neras farizewkis gikakkis gaytakis kannuhekevutnevwi amin amekene Moís gikumadukan igkis danuh atere aytontak avititak Jerusalém. Igkis pahadguhwa ta git Kiyavwiye Jesus.

2 Igkis ayge gikak, igkis hiyap ku Kiyavwiye Jesus gikannuhnivwi ka sukokaw avit igkis ax *kema amekenegbenma adahan igkis humaw barewvit giwtrik Kiyavwiye Uhokri.* Igkis hiyapni hene, gitkis gikannuhnivwi ax akak giwakkis patehwevye giwtrik Kiyavwiye Uhokri.

3 Mmanawa neras fareswkis gikakkis madikte judeyenevwi giwewkistenkis akiw, igkis kiyatha amekenegben gihiyekemnikis, igkis sukokaw kabayntiwa avit igkis ax. Ku igkis ka sukokaw hene, igkis ka ax. *Ta gitkis ini keh igkis humaw barewvit giwtrik Kiyavwiye Uhokri.*

4 Hawata akiw ku aysaw igkis diyuh ariwntak im gavikekri igkis sakta gimanakis akak un adahan in barewbet giwtrik Kiyavwiye Uhokri. Ku igkis ka saktin hene, igkis ka axni. Igkis hawata kiyatha ka aynsima amekenegben gihiyekemnikis akiw kewa inibe. He igkis sukuheku gigoblakis akak gisuwyegakis akak gikaravakis kehka kuwiwra *adahan in barewegikave giwtrik Kiyavwiye Uhokri. Igkis*

O Novo Testamento e Salmos na língua Palikur do Brasil; © 2018, Wycliffe Bible Translators, Inc.

sukuhekuni kabayntiwa ku samah amekenegben gihiyekemnikis.

5 Ayteke nikwe neras farizewkis gikakkis neras kannuhekevutnevwi amin amekene Moís gikumadukan igkis aya Kiyavwiye Jesus:

— Mmahki pikannuhnivwi ka iha amekenegben gihiyekemnikis? *Avit igkis ax igkis ka sukokaw kabayntiwatma kema igkisma.* Igkis ax akak giwakkis patehwevye giwtrik Kiyavwiye Uhokri.

6 Igme Kiyavwiye Jesus kaytwa giwnkis:

— Yis *farizewkis* ikewne ke wotbe yis kibeynevwibe hiyeg bawa yis pi mbayte giwkis nawenyevwi hiyeg. Minikwak amekene Izaíyas kuwis kinetihwa yimin. Ig ekkene Uhokri giwn, ig awna:

> "Neras hiyeg kiyathan akak gibiykisnen bawa gihiyekemnikisme piyawakad nuwhu.
>
> **7** Igkis kiyathan waditnevyenen. Igkis kannuheknes amin hiyegnen gihiyekemnikis amadgaya inin ke wotbe in nuhiyekemnibe."

8 *Inakni iwit kinetihwa yimin. Mmanawa* yis kuwis miyehe Uhokri gikumadukan heneme yis kiyene kabayntiwa hiyeg gihiyekemnikis amadgaya inin.

9 Ayteke ig Kiyavwiye Jesus awna gitkis akiw. Ig awna:

— Yis ka yannusima mayta Uhokri gikumadukan adahan yis pi ihpate giwnkis amekenegben awenyan igwa Uhokri gikumadukan.

10 *Nah akkite yit ku samah.* Ig amekene Moís awna:

> "Kiyatha pig, kiyatha pinag."

Hawata akiw ig awna:

> "Ku pahavwi miyatha gig, miyatha ginag, pugamawka ig umehpika."

Henewatbaki ig Uhokri awna.

11 Yisme awna: "Ku pahavwi *ik adahan ig amnih* gig gukak ginag heneme ku ig awna ta gutkis: 'Nah ka hiya nahma amnihyi akak ini newkanbet mmanawa in "Korbah". Inakni iwit akki ku nah kuwis ikakse ku nah kawih madikte newkanbet gidahannen Kiyavwiye Uhokri.'

12 *Ku pahavwi awna inakni hene,* nikwe yis ka isaksig adahan ig ayava gig gukak ginag.

13 Ku aysaw yis iha inakni giwnkis amekenegben ku kamin yis kannuhne hiyeg, amun ini nikwe yis kuwis ikene amekenegben gihiyekemnikis pi kabayte mpiy Uhokri gikumadukan. *Mmanawa yis mpitha hiyeg adahan ignes ka kiyatha gigkis.* Yis keh arakembet akebi ini.

Ku pariye ay abet uhiyekemni innebaki keh wis patehwevye

Mt 15.10

14 Ayteke ig Kiyavwiye Jesus pahadguhe madikte hiyeg ayge ta gimkanit akiw. Ig awna gitkis:

— Ataybiswanabay numkanit. Pukuhpanabay nuwnuh.

15 Ku pariye arikna wis iki ubiyrikut ka innema keh wis patehwevye *giwtrik Uhokri.* Heneme ku pariye *mbayka* pes ubiyaptak innebaki keh wis patehwevye *giwtrik Uhokri.* **16** *Ku yis katayeb, ataybiswanabay nutuh.*

17 Ayteke ig Kiyavwiye Jesus pes gibetitakis neras hiyeg. Ig pareke paytrikut. Igkis gikannuhnivwi hiyapni hene, igkis danuh atere git. Igkis ayavgi:

— Uya akkamnih wotuh inakni iwit patuwesbunka amin ku pariye keh hiyeg patehwevye giwtrik Kiyavwiye Uhokri.

18 Igme Kiyavwiye Jesus kaytwa giwn:

— Mmah yis kawnata pukuha nuwnuh? Ka ba yis hiyap ku pariye arikna wis iki ubiyrikut ka innema keh wis patehwevye *giwtrik Uhokri,* **19** awaku in ka parak abetit uhiyekemni, in he mpiyevyenen wayhrikuw, kuwewa akiw wis ahinavrikuhpin?

Akak inakni iwit ig akki ku madikte axkaritnenevwi kabay giwtrik Kiyavwiye Uhokri.

20 Ayteke ig awna:

— Heneme ku pariye *mbayka* pes ubiyaptak, in ayta abetitak uhiyekemni. Innebaki ik adahan keh wis patehwevye *giwtrik Uhokri.*

21 Mmanawa abetitak uhiyekemni ayteke pes mbeyevye hiyakemniki, mehka imunti, amevwiki, umahaka, powkemniki,

O Novo Testamento e Salmos na língua Palikur do Brasil; © 2018, Wycliffe Bible Translators, Inc.

22 miyarhawka, mbayka, kinisaka, meksaki,
atihpaki, miyathaka, kawantiki, puwvuki.
23 Madikte ini *mbayka* pes abetitak hiyeg
gihiyekemnikis. Innebaki ku pariye keh wis
patehwevye.

Jesus amnih pahavu tino kane judeyanoma

Mt 15.21

24 Ayteke pisenwa ig Kiyavwiye Jesus
kannikew ig tivik ta avitit ini waxri ku kiney
paytwempu Tiru akak paytwempu Sidoh mi-
sakwa. Ig danuh atere, ig pareke paytrikut.
Ig ka muwaka hiyeg hiyakni ku ig ayge, he-
neme ka hiya igma ayamwa giwkis.
25 Ayteke pahavu tino *kane judeyanoma*
eg time gak ku ig misakwa ayge. Gukamka-
yesa wavityewnivyo. Eg hiyapni hene, eg ti-
vik, eg danuh atere git, eg paberetusew ta
gikimpuwit.
26 Eg tino eg gresiyano. Eg amadga wayk
aynte Sirufenisiyamnaw. Eg danuh atere, eg
amnihswe git. Eg awna:
— Kiyavwiye, uya amnihun. Pekkisnaba
ner wavitye ayteke guvititak nukamkayh.
27 Igme Kiyavwiye Jesus kaytwa giwn:
— *Kote ikte.* Amawka ku nah amnih nu-
kamkayuvwi judeyenevwi pitatye. Ka kis
adahan nah *hiyak pikak kuri pis kane jude-
yanoma. Ku nah hiyak pikak kuri in* ke wotbe
nah iwevyebe nukamkayuvwi gimanakis nah
padekwin ta gitkis pewru.
28 Egme kaytwa giwn:
— Henewa, Kiyavwiye. Heneme he pewru-
yan ku pariye misakwa anavi gikivarakis gax-
ten ignes ax arebdibdi tuguhavye giwntakis
gikamkayuvwi.
29 Ig Kiyavwiye Jesus timapni hene, ig
awna gut:
— Kiyavuno, inakni pikaytwan *kabayntiwa.*
Kuri nikwe hiyawa pis diyuhe pivinwat akak
kabayka. Ner wavitye ayipa pese guvititak
pikamkayh.
30 Eg timapni hene, eg tivik ta guvinekut.
Eg danuh atere, eg ute gukamkayh mayak-
no amadga gulita. Ayipa ner wavitye kuwis
pese guvititak.

Jesus makniwa pahavwi awayg mataybivye, mownpiye

31 Pisenwa ig Kiyavwiye Jesus tivik avititak ini waxri ayge ahumwa paytwempu Tiru. Ig tivik avutiw paytwempu Sidoh, avitiw ini waxri ku kiney paytwempu Dekapolis. Ayteke ig danuh ta akigbimnat mahakwa Galileya.
32 Nikwe ka aynsima hiyeg danuh atere gimkat. Igkis waxwe ta git pahavwi awayg mataybivye, mownpiye. Igkis awna git:
— Kiyavwiye, uya amnihgi sarayh piwak givitit *kahadbe ig makniw.*
33 Igme Kiyavwiye Jesus iwevgi avaw-yewa giwkis neras hiyeg, igwo. Ayge ig idis pahat giwak ta gitaybikut ner awayg. Ayteke ig tuves, ig dax ta ginenborit ner awayg akak gaybi.
34 Pisenwa ig sarayh givegi ta inurikut, ig kahekanaw. Ig awna git:
— Efatá.
Inakni wownavrikwiy, “turuh”.
35 Aynewa ner awayg gitaybi turuhe. Ginen isehe. Ig awna kabayntiwa.
36 Ayteke nikwe ig Kiyavwiye Jesus awna ta gitkis neras hiyeg. Giwn:
— Ka yi muwaka kinetihwa ta gitkis hiyeg amin *ku pariye nukehni gikak ner awayg.*
Heneme ku samah ig pi awneva inakni hene ta gitkis hiyeg, igkis pi awneva akiw.
37 Igkis wakaymnibdi gidahan mpinevevye. Igkis awna:
— Ig keh madikte kabayntiwa. He ig keh mataybivye timap, mownpiye awna.

Jesus iki im ta gitkis hiyeg akiw

Mt 15.32

8 **1** Ayteke abetnewa ini hawkri ka aynsima hiyeg pahadguhwe atere git Kiyavwiye Jesus akiw. *Ku samah igkis ayge timepne giwn,* avim ini gimanakis madike. Ig Kiyavwiye Jesus hiyapni hene, ig pahadguhe gikannuhnivwi ta gimkanit. Ig awna gitkis:
2 — Neras hiyeg kuwis misekwe ay ukak-wiy mpana hawkri. Gimanakis madike kuwis. Nah wakaymni gidahankis.
3 Nah ka muwaka awahkisgikis ta givin-watkis akakma mativwa. Nawenetke igkis

O Novo Testamento e Salmos na língua Palikur do Brasil; © 2018, Wycliffe Bible Translators, Inc.

tuguhenek pakwa ahin awaku mabimnaki.
Mmanawa gaytakis ayta aytontak piyawa-
kad.
4 Igkisme gikannuhnivwi ayavgi:
— Mmah awitwak wotwiy bugut gidahankis
ay amadga inin amatap?
5 Igme Kiyavwiye Jesus ayavgikis:
— Aysaw akebi bugut yis kadahan?
Igkisme kaytwa giwn:
— *Usuh kadahan* ntewnehkerbu akebi.
6 Ayteke nikwe ig Kiyavwiye Jesus keh
neras hiyeg batahkiswa waygborit. *Ku ay-
saw kuwis igkis batebdebdihpikis,* ig iwe ini
ntewnehkerbunene bugut, ig kabayha Kiyav-
wiye Uhokri *adahan ini.* Ayteke ig sigkab-
dihavepni, ig ikepni ta gitkis gikannuhnivwi.
Igkisme ibekhepni givuwiwkis neras hiyeg.
7 Igkis kadahan aynesa im nopsanyovwi
masaraku hawata. Igme Kiyavwiye Jesus
kabayha Kiyavwiye Uhokri *adahan ini.* Ay-
teke ig ibakhasin ta gitkis gikannuhnivwi.
8 Ignesme neras hiyeg ax kabihribdave.
Ka aynsima asemne misekwe. Pisenwa nik-
we igkisme Jesus gikannuhnivwi ahiwavepni.
Igkis kivunse ntewnehker akebi panye akak
asemne gimanakis.
9 *Igkis neras hiyeg ka aynsima gikebikis.*
Kaba danuh paxnika mil *(4.000)* gikebikis. Pi-
senwa nikwe ig awahkiswigkis diyuhe tahan
givinwatkis.
10 Ayteke ig katapte muhumdakat gikak-
kis gikannuhnivwi, ig tivik ta avitit Dalmanu-
tamnaw.

Farizewkis kehkis annut git Jesus

Mt 12.39, 16.1; Lk 12.54

11 Ig danuh atere, gaytakis neras farizew-
kis danuh atere git Kiyavwiye Jesus adahan
gihikekten. Igkis kehkis git annut inuriktekne
adahan areketni *gidatni gitkis kahadbe igkis
hiyakgi ba ig ayta giwntakwatma Kiyavwiye
Uhokri.*
12 Igme Kiyavwiye Jesus hiyapni hene, ig
kahekanaw avititak giyakni, ig awna gitkis:
— Aa, yis hiyeg amadgayavu hawkri.
Mmahkay yis kehkis annut nutuh adahan
areketni *nudatni* yit? Nah ka keh pahatnema
annut yidahan. Ihanabay inakni nuwnuh. He-
newatbaki in.
13 Ig awna inakni, ig tivik ikiswigkis. Ig ka-
tapte muhumdakat akiw, ig tivik pahabakat
mahakwa.

Farizewkis gihiyekemnikis kewa bugut abusanbe

Mt 16.5

14 *Igkisme Kiyavwiye Jesus gikannuhnivwi
tivik gihapti.* Heneme igkis miyehe ewk bu-
gut ayta gihaptikis. Pahatwowa bugut ayge
amadga gihmunkis.
15 Ayge ig Kiyavwiye Jesus kavusa iki gihi-
yekemnikis. Ig awna gitkis:
— Avuriwnabay, pukuhpawnabay abohri
ini bugut abusan gidahankis neras farizew-
kis. Pukuhpawnabay hawata abohri ini bugut
abusan gidahan ner hiyaptigi Erodis.
16 Igkisme timapni hene, igkis kinetihwa
pawtak amin inakni giwn. Igkis awna:
— *Ig awna inakni* awaku wixwiy ka ewk
bugut ayta uhaptiwiy.
17 Igme Kiyavwiye Jesus timapni hene, ig
awna gitkis:
— Mmahpaki yis yivewkan *ku nah awna
inakni* awaku yis yuma yibuguta? Mmah yis
kote pukuhpate *ku nah ka kiyimwihwa aharit
naxni?* Mmah yihiyekemni pet?
18 Yis kowtyak heneme yis ka hiyap *ku
pariye inyewatnene.* Yis kataybi heneme yis
ka timap *ku pariye hiyakemniki inyewatnene.*
Mmah yis kuwis miyehe **19** ku samah nah
kuwis ibakhase pohowkunene bugut givu-
wiwkis pohowku mil *(5.000)* gikebikis hiyeg?
Aysaw akebi panye yis kivunse akak ini bu-
gut asemne avim ini?
Igkisme kaytwa giwn:
— *Usuh kivunse* madikawku akebi panye
akak pisaya arawna *(12).*
20 Igme awna:
— Hawata akiw ini ntewnekerbunene bu-
gut ku pariye nah ibakhase givuwiwkis pax-
nika mil *(4.000)* gikebikis hiyeg. Aysaw akebi
panye yis kivunse akak ini bugut asemne
avim ini?
Igkisme kaytwa giwn:

O Novo Testamento e Salmos na língua Palikur do Brasil; © 2018, Wycliffe Bible Translators, Inc.

— *Usuh kivunse* ntewnehker akebi panye.
21 Igme awna gitkis:
— Mmah yis kote pukuhate *inakni nuwnuh?*
Ig awna inakni awaku farizewkis gihiyekemnikis ik adahan wagesbeta uhiyekemni mownye hawata ku samah bugut abusan tukugasa bugut.

Jesus makniwa pahavwi motviye

22 Ayteke pisenwa igkis danuh ta avitit paytwempu Betsayda. Ayge hiyeg waxwe pahavwi motviye ta git Kiyavwiye Jesus. Igkis aya git:
— Kiyavwiye, uya amnihgi sarayh piwak givitit *kahadbe ig makniw.*
23 Igme Kiyavwiye Jesus sumuh ner motviye giwaku, ig itukevgi avawyewa ariw paytwempu. Igkis danuh atere, ig tuves ig manotig akak gaybi. Ayteke ig sarayh giwak givitit. Pisenwa ig ayavgi:
— Mmani? Ba pis hiyap?
24 Igme kannikase gitew, ig iveg. Ig awna:
— Nah hiyap hiyeg heneme nah hiyavgikis henenwa ke ahavwibe akat waywempi.
25 Ig Kiyavwiye Jesus timapni hene, ig daxe giwtyak akiw. Ayteke ig awayg padukise givegi kabayntiwa. Ig makniw. Ig hiyap madikte huwewe.
26 Igme Kiyavwiye Jesus awahkiswig diyuhe wade givinwat. Ig awna git:
— Ka ba mpiya avuwiw paytwempu.
Igme tivik.

Pedru ikiy Jesus ku ig Uhokri gikanyan adahan ukumaduketniwiy

Mt 16.13; Lk 9.18

27 Ayteke ariwnteke ini ig Kiyavwiye Jesus tivik gikakkis gikannuhnivwi. Igkis danuh ta avitit waxri kennesa amun paytwempu kewye “Sesareya gidahan Kiyavwiye Filip”. Ayge avigku ahin ig aya gikannuhnivwi. Giwn:
— Pariyeki givewkankis neras hiyeg ikanuh nah kuri?
28 Igkisme kaytwa giwn:
— Gaytakis hiyeg ikapi ku pis Joawh Batistamni *kannikew akiw.* Gaytakisme ikapi ku pis amekene Eliyas. Igkisme gaytakis hiyeg ikapi ku pis pahavwi gaytakis Uhokri gawnevevu pitatyevwi.
29 Igme Kiyavwiye Jesus timapni hene, ig awna gitkis:
— Ya yis. Mmahpa yis ikanuh kuri?
Igme Simawh Pedru kaytwa giwn:
— Pis Cristo pis Uhokri gikanyan adahan ukumaduketni.
30 Igme Kiyavwiye Jesus awna gitkis:
— *Henewa.* Heneme ka yi muwaka akka inakni ta gitkis hiyeg kuri.

Pedru mpithevye Jesus ariw gimiremni

Mt 16.21

31 Ayteke ariwnteke ini, ig Kiyavwiye Jesus kavusa akkamnih gitkis *gikannuhnivwi* huwewe *amin ku pariye nehmnikuhpiye git.* Ig awna gitkis:
— Nah ku pariye wageswe hiyeg amadgaya inin amawka ku *nah* hiyap mbeyne ka aynsimanek ay amadga inin. Aysawnemenek neras uwewkistenwiy gikakkis muwveg kiyatyevwi gikakkis neras kannuhekevutnevwi, igkis madikte tukuhptevunek. Ayteke *nah* umehpikanek. Heneme abet amamnampiye hawkri ariwntak numiremni *nah* kannikaw akiwnek.
32 Ig akkamnih inakni gitkis huwewe. Igme Pedru timapni hene, ig wewkiswa gikak atakesa aynesa adahan ig awnene gikak. Ig awna:
— Kiyavwiye, ka muwaka awna inakni hene.
33 Ig awna inakni hene, igme Kiyavwiye Jesus wagese giduhya gimkat, gihepka hanpa gimkatkis gikannuhnivwi. Ig himehe Pedru. Ig awna git:
— Pes ayteke, Satanas. *Pedru,* pis ka awna inakni akakma Uhokri gihiyekemni. Pis awna akak gihiyekemnikis hiyeg amadgayavu inin.

Amawka wixwiy miyeh uvitwiy amadgaya inin

Mt 10.36, 16.24; Lk 9.23, 14.25; Jo 12.26

34 Ayteke ig Kiyavwiye Jesus pahadguhe ka aynsima hiyeg gikakkis gikannuhnivwi. Ig awna gitkis:

O Novo Testamento e Salmos na língua Palikur do Brasil; © 2018, Wycliffe Bible Translators, Inc.

— Ku pahavwi humewkerevye nuhiyega, amawka ku ig ikise gidahan gibetki. Amawka ku ig umahkise gihiyekemni amadgaya inin ke wotbe ig daddahkiswinbe ta aminat ah. Amawka ku ig ikaw hawata ke nahbe.

35 Mmanawa pahavwi ku pariye kiye givitnen, igi biyuknek *giw Uhokri adahan avanenekwa.* Pahavwime ku pariye miyehe givitwa nudahan adahan *ig ekkene* nnetni *gitkis hiyeg,* igi aymuhwanek *gimun Uhokri adahan avanenekwa.*

36 Ku pahavwi darih madikte igiska amadgaya inin heneme ku ig biyuke giw Uhokri, amun ini nikwe ini igiska waditnevyenen gidahan.

37 Yuma ariknawnema igiska ik adahan kawenyana pahavwi gaymahwan gimun Uhokri akiw.

38 Mmanawa aysawnemenek *Nah, ku pariye wageswe awayg amadgaya inin, nah* aytanek gikak Wigwiy gikiytani gikakkis ahj barewvityevwi. Avim ini *nah* marekevwe gikakkis hiyeg ku pariye marekevwevye nukakuh gikakkis hiyeg ku pariye marekevwevye akki nuwnuh ta gitkis hiyeg. Hiyeg amedgenevwi inin igkis kuwis isahkiswe *giw Uhokri.* Igkis mbeyevye gihiyekemnikis. *Ka yi muwaka mara gibohrikis.*

9 **1** Ayteke ig awna ta gitkis akiw. Giwn:

— Kennesa adawnhan Uhokri gikumadukan akak madikte nikiytani. Yaytak ku pariye ay ku akak inin, avit yis miyarap yis hiyapninek. Ihanabay inakni nuwnuh. Henewatbaki in.

Jesus kahayakse gikiytani kabutenne ay givit

Mt 17.1; Lk 9.28; Jo 1.14; 1Jo 1.1; 2Ped 1.16

2 Ayteke ariwnteke ini puguhkuna hawkri, ig Kiyavwiye Jesus iwe Pedru gikak Tiyagumni, gikak Joawh adahan igkis atak gihapti. Igkis wagehe ta avitit paha waxri imuwadnene. Igkiswonakis ayge. Ayge gimunkis ig uniyehwe gihivak nawenyewa akiw. Gihepka amuwe *ke kamuwbe.*

3 Gisimsa wageswe barewbet tigigihwe. Yuma usukever amadga inin hiya asukak seyne kema inima.

4 Ayteke pahaye adahan amekene Eliyas gikak amekene Moís igkis hiyapkiswe atere gitkis. Igkis ayge kinetihwenes gikak Kiyavwiye Jesus.

5 Igme Pedru hiyapni hene, ig awna git Kiyavwiye Jesus. Giwn:

— Kiyavwiye, kibeynekata wixwiy ay kabubuk avim inin. *Uyay misakwa ay.* Usuh kehbetate mpana paytbetyanyuvwi ay. Paha pidahan, pahame gidahan Moís, pahame gidahan kiyavwiye Eliyas.

6 *Ig he awnevyenen* mmanawa ig ka hiyak ku samahpa ig awna. Mmanawa igkis ka giwakemnikisima.

7 Pahaye adahan paha ukuhne biwhe givititkis. Ayteke paha ikuvimnat awna gitkis aytontak abetitak ini ukuhne. In awna:

— Ner nukamkayh nubetki. Ataybiswanabay git.

8 Igkisme sarayh givegikis atere, igkis iwasa. Yumehe *neras piyananene gikebikis.* Igwo Kiyavwiye Jesus misekwe ayge gimunkis.

9 Ayteke nikwe igkis muhuke avititak ini waxri imuwadnene. Igkis muhukempiye, ig Kiyavwiye Jesus awna gitkis. Giwn:

— Ka ba yi kinetihwa ta gitkis hiyeg aynesnima amin ku pariye yihiyvan ku avim inin. Ka yi muwaka kinetihwa nimin he ku aysawnemenek Nah, ku pariye wageswe awayg amadgaya inin, nah kannikaw ariw numiremninek. *Ariwnteke ini nikwe ik adahan yis kinetihwa nimin.*

10 Igkisme timapni hene, igkis iha giwn igkis ka kinetihwa nimin ta gitkis hiyeg. Heneme igkisweke aya pawtak:

— Mmahki ig awna inakni iwit hene ku ig kannikaw ariw gimiremninek?

Joawh Batista kewa amekene Eliyasbe

Mt11.13, 17.10

11 Ayteke igkis aya Kiyavwiye Jesus:

— *Kiyavwiye, ku pis Cristo, ku pis Uhokri gikanyan adahan ukumaduketni,* mmahki neras kannuhekevutnevwi awna: “Amawka ku amekene Eliyas igkit danuh atan giw Cristo?”

12 Igme kaytwa giwnkis:

O Novo Testamento e Salmos na língua Palikur do Brasil; © 2018, Wycliffe Bible Translators, Inc.

— *Henewa in.* Pahavwi kene amekene Eliyasbe igkit ayta adahan ahegbeteviye madikte *navituh.* Hawata inakni Uhokri gannasan minikwekenene kinetihwa numinuh nah ku pariye wageswe awayg amadgaya inin. In awna ku amawka nah hiyap ka aynsima mbeyne, ku amawka nah mahivwihpika.

13 *Ku samah in kinetihwa numinuh henewa in danuh nutuhnek hawata ku samah in kuwis danuh ta git* ner ku pariye kene amekene Eliyasbe. Mmanawa ig ner kuwis danuh atan amadgat inin. Ignesme hiyeg ay arewha git ku samah gimawkanitnenes. Ku samah Uhokri gannasan kinetihwa gidahan, henewatmeki in danuhpiwa git.

Jesus pekkis wavitye givititak pahavwi bakimni

Mt 17.14; Lk 9.37

14 Ayteke ariwnteke ini igkis danuh atere gitkis gikannuhnivwi asemne. Igkis hiyap ka aynsima hiyeg kabubuknene ganwakis. *Igkis hiyap* kannuhekevutnevwi amin amekene Moís gikumadukan igkis iniyeknes gikakkis ayge.

15 Ignes hiyeg ku aysaw igkis hiye Kiyavwiye Jesus igkis batek ginaktinkis, igkis sigisbetkis ta gimkanit. Igkis aytnihgi atere.

16 Igme ayavgikis:

— Pariye yinetni gikakkis *neras kannuhekevutnevwi* ayge?

17 Pahavwi gaytakis neras hiyeg kaytwa giwn:

— Kiyavwiye, *uya amnihun.* Nah waxwene nukamkayh pit. Ig wavityewnivye. Pahavwi wavitye keh ig mownpi.

18 Ku aysaw ig wavitye parakgi ig padakgi ta waygborit. Igme bakimni kahawyu gibiy. Ig kagah gaybu. Ig datpup. Nah kuwis aya gitkis pikannuhnivwi adahan igkis pekkis ner wavitye givititak, heneme igkis ka hiya gisamanak.

19 Ig Kiyavwiye Jesus timapni hene, ig awna git:

— Aa, hiyeg taraksavye amadgaya inin. Mmahki yis ka kamaxwa aynesnima givititit Uhokri? Aysaw akebi hawkri yimawkan nah misakwa ay yikak nah kiyaknihwa yikak *he yis kamaxwa givititit Uhokri?* Kuri waxwa pikamkayh ayta numkanit.

20 Ayteke nikwe igkis hiyeg waxwevgi ta gimkat. Ku aysaw ig wavitye hiye Kiyavwiye Jesus, aynewa ig nuwise bakimni ka ahawnasima akiw. Igme bakimni tuguhe waygborit, ig wagesminew, ihawyot pese gibiyaptak.

21 Ig Kiyavwiye Jesus hiyapni hene, ig aya gig:

— Aysaw akebi hawkri ariwntak ku samah ig ute inin?

Giwn:

— Ku samah ig bakimnite ig ute inin. Akaknewa ig aymuhwe.

22 Ig wavitye kuwis tuguhkisgi kiberevut ta abetit tiket, ig tubohkisgi ahakwat un adahan giwmasepten. *Kiyavwiye,* ku pis hiya wayavak uya amnih usuh, ayava usuh.

23 Igme Kiyavwiye Jesus kaytwa giwn:

— *Mmahki pis awna inakni iwit,* “ku nah hiya yayavak”? Nah hiya gayavakkis madikte hiyeg ku pariye kamaxwa nuvitit. Madikte arikna ka mahikonema nudahan.

24 Igme bakimni gig timapni hene, ig awna:

— Nah kamaxwa pivitit. Uya ayavan keh nah pi kamaxwate pivitit akiw.

25 Nikwenewa ka aynsima hiyeg kavusa pahadguhwa atere gitkis. Ig Kiyavwiye Jesus hiyapni hene, ig himehe ner wavitye kibehtenwa. Ig awna git:

— Pis mownpiki akivara, pis mataybiki akivara, nahnewa awna pit, asa pes ayteke givititak bakimni. Ka ba parak givitit akiw.

26 Igme wavitye kabiman. Ig nuwise ner bakimni ka aynsima akiw. Pisenwa ig pese givititak. Igme bakimni misekwe harit kewa miyaviyebe. Neras hiyeg hiyapni hene, kaba madikte awna:

— Ig kuwis miyap.

27 Heneme ig Kiyavwiye Jesus sumuhe giwaku, ig kannikasig. Igme bakimni kannikaw ig tabira ayge.

28 Pisenwa ig Kiyavwiye Jesus tivik pareke paytrikute. Gikannuhnivwi atak gihapti igkiswonas. Igkis ayavgi:

— *Ya usuh?* Mmahki usuh ka hiya avukwak ner wavitye?

O Novo Testamento e Salmos na língua Palikur do Brasil; © 2018, Wycliffe Bible Translators, Inc.

29 Igme kaytwa gitkis:
— Akebi ner wavitye yis ka hiya givukwak henentima kema inima. Amawka ku yis piriyepkaw ka aynsima.

Jesus kinetihwa akiw amin gimiremni
Mt 17.22; Lk 9.43

30 Ayteke ariwnteke ini igkis tivik ayteke, igkis waywe awmte avitiw Galileyamnaw. Ig Kiyavwiye Jesus ka muwaka hiyeg hiyakni ku ig ayge.
31 Mmanawa ig kannuhne igkiswonas gikannuhnivwi. Ayge ig Kiyavwiye Jesus awna gitkis:
— Aysawnemenek Nah, ku pariye wageswe awayg amadgaya inin, nah kamaykiswikanek ta gitkis hiyeg amadgayavu inin. Avim ini igkisme nuwmepten. Heneme abet amamnampiye hawkri ariwntak numiremni nah kannikaw akiwnek.
32 Igkisme gikannuhnivwi timap inakni hene, igkis ka pukuha inakni giwn. Heneme igkis marenpi gibohri adahan igkis ayavgi amin ku samah inakni giwn.

Hiyeg tuwatavye ignesnewa kiyatye giwtrik Uhokri
Mt 18.1; Lk 9.46

33 Ayteke igkis danuh ta avitit paytwempu Kafarnawh. Ayge nikwe igkis pareke paytrikute. Ayge ig Kiyavwiye Jesus ayavgikis:
— Mmah yinetni kaksa avigku ahin?
34 Igkisme ka kaytwa giwn. Mmanawa avigku ahin igkis mavihpak amin ku pariye gaytakis pi kiyatenene giwkis.
35 Igme Kiyavwiye Jesus hiyakni hene, ig batahkiswe atere, ig pahadguhe giwatnivwi *(12)* ta givetunat. Ig awna gitkis:
— Ku pahavwi ikewkerevye kiyatye hiyeg *giwtrik Uhokri, amawka ku ig ka ikaw hene.* Amawka ku ig ikaw ke wotbe ig yumahbe gikiytanibe. Amawka ig ikaw kewa ibuktibe gidahankis madikte hiyeg.
36 Ig awna inakni hene, ig muwaka akki gitkis adahan ku samahpa igkis ikaw kewa ibuktibe gidahankis hiyeg. Nikwe ig iwe pahavwi bakimni. Ig tabirasig giwtrikkisnewa. Ig ugiswig ayge, ig awna ta gitkis:
37 — Ku pahavwi amnih pahavwi bakimni kene nerbe nudahan, amun ini nikwe in ke wotbe ig kuwis amnihunbe. Ku pahavwi hiyeg amnihun, amun ini nikwe in ke wotbe ig kuwis amnihbe ku pariye nawahkisten *atan amadgat inin.*

Ku pariye ka suguhwi, igi udahan
Lk 9.49

38 Ayteke ig Joawh awna git:
— Kiyavwiye, usuh hiyap pahavwi awayg ig pekkisne wavitye piwavrik. Usuh hiyapni hene, *usuh awna git: "Ka ba pekkis wavitye giwavrik Kiyavwiye Jesus."* Usuh mpithevgi hene awaku ig ka wew ukakwiy.
39 Igme Kiyavwiye Jesus kaytwa giwn:
— Ka yi muwaka awna git hene, mmanawa pahavwi ku pariye kehne annut nuwavrik igi ka hiya igma aynewatma awna mbayka numinuh.
40 Mmanawa pahavwi ku pariye ka suguhwi, igi udahan.
41 Ku pahavwi amnihyi awaku yis Cristo gihiyegavu, ku ig he iki aynesa un kisevye ta yit, ayge nikwe ig uti gitiwninek. Ihanabay nuwnuh. Henewatbaki in.

Ku pahavwi taraksase pahavwi, igi uti mbeynenek
Mt 18.6,21; Lk 17.1

42 — Hawata akiw ku pahavwi taraksase pahavwi bakimni nopsesniye ku pariye kamaxwene nuvitit, *igi katiwnihninek.* Ig utinek mbayka pi mbayte akiw giw pahavwi ku pariye wanekwika gibitamna akak pohow tip nopsadnano adahan ig padekwika parahwokwate. Henewatbaki in.

Kabayte wis hiyap mbeyne ay mpinekata wis hiyap mbeyne aynte abet tiket
Mt 18.8

43 — Battukawnaba adahan pis avuriw pihiyekemni ba in kabayntiwatma adahan pis ka taraksa. Ku pis hiyap pis me taraksemet akak piwak, pi kabayte pis bukihpin

O Novo Testamento e Salmos na língua Palikur do Brasil; © 2018, Wycliffe Bible Translators, Inc.

mpinekata pis tarakse. Mmanawa aysawnemenek pis katiwnivwenek avatra pitaraksan. Pi kabayte pis aymuhwa gimuh Uhokri mawokuh mpinekata pis padekwika piwoknamte piwak ta arimkanit ini iwetrit ku kiney kane aynsima kayahwaki, ta ariwtrikut egu tiket ku pariye kane awakti.

44 Ayge mikehriki avanenekwa. Ayge akatwa kewa tiketbe ahaksan avanenekwa.

45 *Nikwe* battukawnaba adahan pis avuriw pihiyekemni adahan pis ka taraksa. Ku pis hiyap pis me taraksemet akak pikugku, pi kabayte pis bukihpin mpinekata pis tarakse. *Mmanawa aysawnemenek pis katiwnivwenek avatra pitaraksan.* Pi kabayte pis aymuhwa *gimun Uhokri* yumanene pikugku mpinekata pis padekwika pegbakte pikugku ta arimkanit ini iwetrit ku kiney kane aynsima kayahwaki.

46 Ayge miyehriki avanenekwa. Ayge akatwa kewa tiketbe ahaksan avanenekwa.

47 Ku pis hiyap pis me taraksemet awaku pis iveg arimkat ku pariye arikna kane kabay, pi kabayte pis wareke piwtyak mpinekata pis tarakse. Mmanawa pi kabayte pis aymuhwa amun Uhokri gikumadukan mowtih mpinekata pis padekwika pebkakte piwtyak ta arimkanit ini iwetrit ku kiney kane aynsima kayahwaki.

48 Ayge mikehriki avanenekwa. Ayge akatwa kewa tiketbe ahaksan avanenekwa.

49 Madikte hiyeg *ayge* pemehepkanek akak tiket.

50 Nikwe battukawnay adahan yis avuriw yihiyekemni adahan in barewbet kewa pambe, adahan yis ka amava hiyakemniki amadgaya inin abetitma yihiyekemni. Pam kabay, heneme ku in wagesbetepka payebdak akak wayk, wis ka hiya wisma barewbethin akiw.

Maytwawka

De 24.1; Mt 5.31, 19.1; Lk 16.18; 1Ko 7.10

10 **1** Pisenwa ig Kiyavwiye Jesus kannikew ig pese ayteke ig tivik avitit Judeyamnaw pahabakatak warik Jordawh. Ig danuh atere, ka aynsima hiyeg pahadguhwa ta gimkanit akiw. Ayge ig gikannuhtenkis ku samah inpawa ig keh.

2 Ayteke gaytakis farizewkis danuh atere git. Igkis ayaptig adahan gihikekten ba ig awna iwit taraksebetnema. Igkis ayavgi:

— Ba wadit adahan wis isaksa pahavwi adahan ig mayta gihayo?

3 Igme kaytwa giwnkis:

— Mmahpa amekene Moís gikumadukan akki yit?

4 Igkisme kaytwa giwn:

— Amekene Moís isaksa pahavwi adahan ig mayta gihayo. Ig awna:

> "Ku pahavwi maytevye gihayo, amawka ig iki gut pahak kagta ku pariye awna: 'Pis ka nuhayama akiw'. Ayteke nikwe hiyawa ig maytevgu."

5 Igme Kiyavwiye Jesus awna gitkis:

— Ig amekene Moís tameke inakni gikumadukan yidahan awaku yis yidani *ihpa Uhokri giwn.*

6 Henneme minikwak humawkariwka *ka henema:*

> "Humawkariwka ig Uhokri keh hiyeg humaw awayg gukak tino.
>
> **7** Ku aysaw pahavwi awayg maripkaw, ig tivik giw gig gukak ginag. Ig hamah gukak gihayo.
>
> **8** Amun ini nikwe egkis piyamate humaw ke wotbe egkis pahavwiwatbe guvitkis pawtak."

Ayge nikwe ke wotbe egkis pahavwiwatbe.

9 Amawka ku hiyeg amadgaya inin ka ibakhasa ku pariye Uhokri hamahkise pawtak.

10 *Pisenwa inakni gawnan, ig Kiyavwiye Jesus tivik paytrikute.* Ayge ariku payt igkisme gikannuhnivwi ayavgi akiw adahan maytwawka.

11 Igme awna gitkis:

— Ku pahavwi mayta gihayo, ku ig maripkaw gukak pahavuwa tino akiw, ay amun ini nikwe *giwtrik Uhokri* ig kuwis powkemnihwe gukak.

12 Hawata akiw ku eg tino mayta gugihgi, ku eg maripkaw gikak pahavwiwa awayg akiw, ay amun ini nikwe *giwtrik Uhokri* eg kuwis powkemnihwe gikak.

O Novo Testamento e Salmos na língua Palikur do Brasil; © 2018, Wycliffe Bible Translators, Inc.

Jesus kiye Uhokri gidahankis bakimnayh

Mt 19.13; Lk 18.15

13 Ayteke hiyeg danuh atere git Kiyavwiye Jesus. Igkis waxwe gikamkaykis ta git adahan ig sarayh giwak givititkis *adahan ig kiyene Kiyavwiye Uhokri gidahankis.* Igkisme gikannuhnivwi hiyapni hene, igkis awna gitkis adahan igkis ka ayta sigimwihgi.

14 Igme Kiyavwiye Jesus hiyapni hene, ig ka batek. Ig himehe gikannuhnivwi ayge. Ig awna gitkis:

— Isaksanabay bakimnayh igkiste aytnite numkanit. Ka yi muwaka mpitha bakimnayh. Mmanawa ku pariye hiyeg gihiyekemnikis kene bakimnibe ignesnewa ku pariye kawih Uhokri gikumadukan.

15 Ku pahavwi ka iha Uhokri gikumadukan kema bakimnima, igi ka kawih Uhokri gikumadukan. Ihanabay inakni nuwnuh. Henewatbaki in.

16 Ayteke nikwe ig ahiwave bakimnayh, ig ugiswigkis. Ig sarayh giwak givititkis. Ig kiye Kiyavwiye Uhokri gidahankis.

Mahiko hiyeg igisavye isahptaw

Mt 19.16; Lk 18.18; 2Tim 6.6; Tiy 5.1

17 Ayteke ig Kiyavwiye Jesus tivikwiye. Ku aysaw ig avigku ahin, pahavwi awayg sigis ta gitivut, ig paberetusaw ta gikimpuwit. Ig ayavgi:

— Kiyavwiye, pis kibeynewa hiyeg. Uya akki nutuh. Pariye nah keh kuri adahan nah aymuhwa *gimun Kiyavwiye Uhokri* adahan avanenekwa?

18 Igme Kiyavwiye Jesus kaytwa giwn:

— Mmah pis kanumun ku nah kibeyne hiyeg? Yuma pahavwinema hiyeg amadgaya inin kibeyne. Uhokri ignewa ku pariye kibeyne hiyeg.

19 Pis kuwis hiyak ku pariye amawka pis keh adahan pis aymuhwa gimun Uhokri, mmanawa pis hiyak amekene Moís gikumadukan kuwis. Inakni gikumadukan awna:

> "Ka muwaka umah *hiyeg.* Ka muwaka powkemnihwa. Ka muwaka amevwi. Ka muwaka wasaymhaw. Ka muwaka kinis. Kiyatha pig. Kiyatha pinag."

20 Igme awayg awna git:

— Kiyavwiye, ku samah nah takwa nah ihpa madikte.

21 Igme Kiyavwiye Jesus timapni hene, ig sarayh givegi gimkat ka gibetkisima. Ig kaytwa giwn:

— Pehete muwak pit ku pariye pis kote ihpate. *Amawka pis batek gikak Uhokri mpiya madikte pewkanbet.* Ataknaba piyuk pewkanbet madikte. Ayteke nikwe pis iki akakuravig ta gitkis madiptavye. Ayge nikwe pis uti ka aynsima igiska aynte inuriknek. *Ayteke pisenwa paviykan pewkanbet* pis ayta wew nukakuh.

22 Igme awayg timapni hene, ig wakaymni adahan ku samah inakni giwn. Ig barukiswe ka aynsima mmanawa ig ka aynsima gewkanbet ay gimun. *Ig avise ku nawenetke ig biyuk akak ini gewkanbet.* Adye ig tivik.

23 Ig Kiyavwiye Jesus hiyapni hene, ig ivegvusa neras hiyeg ayge. Ayteke ig awna ta gitkis gikannuhnivwi. Giwn:

— Ka aynsima mahiko adahan hiyeg igisavye kawih Uhokri gikumadukan.

24 Igkisme gikannuhnivwi wakaymni adahan inakni giwn. Igme Kiyavwiye Jesus awna gitkis akiw. Giwn:

— Nukebyuvwi, ka aynsima mahiko kawih Uhokri gikumadukan *gidahan pahavwi ku pariye ivegnene ta avitit igiska.*

25 Ku yis hiyap ku mahiko adahan pahavwi puwikne "kamelu" parak maviya arikuw pahat kakus amiyokni, in pi mahikote akiw adahan pahavwi igisye parak ku kiney Uhokri gikumadukan.

26 Igkis timapni hene, igkis wakaymnibdi mpinevevye. Igkis awna git:

— *Ta wotuh ku pahavwi igisye, in arakak ku ig kibeyne giwtrik Kiyavwiye Uhokri mmanawa ig kabunuga gikak Kiyavwiye Uhokri.* Ku mahiko hene adahan igisavye danuh git Kiyavwiye Uhokri, nikwe yuma hiyeg amadga wayk danuhne git Kiyavwiye Uhokri.

27 Igme Kiyavwiye Jesus sarayh givegi ta gimkanitkis. Ig awna gitkis:

— Madikte hiyeg ka hiya ignesma danuh git Uhokri ku ka igma Uhokri amnihgikis.

O Novo Testamento e Salmos na língua Palikur do Brasil; © 2018, Wycliffe Bible Translators, Inc.

Heneme madikte arikna ka mahikonema gidahan Uhokri.

Ku pahavwi ikise madikte giharit esus, ig uti nikwe ka aynsima akiw

Mt 18.27; Lk 18.28

28 Igme Pedru awna git:

— Usuh kuwis ikise madikte wewkanbet adahan usuh wewne pikak.

29 Igme Kiyavwiye Jesus kaytwa giwn:

— Ku pahavwi ikiswiye givin, gikakkis gikebyuvwi, ginag, gig, gikamkayuvwi, giwasra, ku ig ikiswiye madikte adahan ig ayta nuharit, adahan ig tahan ekkene nnetni, **30** ig ner uti nikwe pi kibite akiw, madikawku madikwa gukebikis *(100)* akiw kuri amadga inin hawkri. Ig uti madikawku madikwa *(100)* givin, madikawku madikwa *(100)* gikebyuvwi, madikawku madikwa *(100)* ginag, madikawku madikwa *(100)* gikamkayuvwi, madikawku madikwa *(100)* giwasra, heneme ig hawata ig hiyap mbeyne ka aynsima nudahan. Hawata akiw aysawnemenek aynte inurik ig aymuhwa *gimun Uhokri* adahan avanenekwa. Ihanabay nuwnuh. Henewatbaki ig utinek.

31 Henneme *ka yi muwaka ikaw kiyate mpiy pahavwi awaku ini.* Mmanawa aysawnemenek ka aynsima hiyeg ku pariye ikaka pi kiyate mpiy pahavwi, aysawnemenek ignes ka mpiya pahavwinema hiyeg. Hawata akiw ka aynsima hiyeg ku pariye ikaka yumanene gikiytanikis *ay amadga inin,* aysawnemenek yuma hiyeg pi kiyate mpiyigkis.

Jesus kinetihwa akiw amin gimiremni

Mt 20.17; Lk 18.31

32 Ayteke igkis ay avigku ahin tivikwiyes arimkat paytwempu Jerusalém, ig Kiyavwiye Jesus wew pitati gavitkigkis gikannuhnivwi. Igkisme wakaymnibdi *ku samah ig atere kuri.* Neras gihaptiyevwikis igkis avisasew gikak. Ayteke ig pahadguh giwatnivwi *(12)* ta git akiw, ig akkamnih gitkis amin ku pariye nehmnikuhpiye git.

33 Ig awna gitkis:

— Kuri wixwiy tivikwiye avitit Jerusalém. *Nah, ku pariye wageswe awayg amadgaya inin, nah* kamaykiswikanek ayge ta gitkis muwveg kiyatyevwi ta gitkis neras kannuhekevutnevwi amin amekene Moís gikumadukan. Ayge nikwe igkis ikaksevun adahanikwa miyaka. Igkis ikevun ta giwakuritkis hiyeg kane judeyenevwima.

34 Igkisme mahivwihpenek, igkis tuvestevun, igkis biptevun akak tigay. Pisenwa nikwe igkis umehpen. Heneme abet amamnampiye hawkri ariwntak numiremni *nah* kannikaw akiwnek.

Tiyagu gikak Joawh ikewkere gavitminkis hiyeg

Mt 20.20; Lk 22.24

35 Ayteke ig amekene Tiyagumni gikak Joawh, ku pariye Zebedew gukamkayuvwi, igkis danukwa atere git Kiyavwiye Jesus. Igkis aya git:

— Kiyavwiye, usuh muwaka pis iki wot ku pariye wayapni pit.

36 Igme Kiyavwiye Jesus ayavgikis:

— Pariyeki yimawkan nutuh?

37 Igkis kaytwa giwn:

— Aysawnemenek avim ini ku aysaw pis kumadukenenek akak madikte pikiytani, uya amnih isaksa usuh adahan usuh bat ayge pihumwa ay amun ini iwetrit ku pariye kane nikiytanisima. Umawkan pahavwi bat kihehaptak, pahavwime bat patuwanaptak.

38 Igme Kiyavwiye Jesus kaytwa giwnkis:

— Yis ka hiyak ku pariye yayapni nutuh. *Aysawnemenek nah hiyap mbeyne ka aynsimanek. In ke nutuhbe nah higevyebenek higapka kane ativinisima arikutak pohow higeptet.* Ba yis ik adahan yis higap arikutak nor higeptet hawata ke nahbe? Ba yis ik adahan yis amava inwata *mbeyne* ku pariye kawihkiska ta nuvititnek?

39 Igkisme kaytwa giwn:

— Ihi. Usuh ik adahan amavin hawata ke pisbe.

Igme Kiyavwiye Jesus awna gitkis:

— Aysawnemenek yis higa ini nuhigvanek arikutak nugobla. Yis amava inwata *mbeyne* ku pariye kawihkiska ta nuvititnek.

O Novo Testamento e Salmos na língua Palikur do Brasil; © 2018, Wycliffe Bible Translators, Inc.

40 Henneme ka nawhma batahkis hiyeg ayge nuhumwa ine kihehaptak ine patuwanaptak. Ini iwetrit kane nikiytanisima ini gidahankis hiyeg ku kadahan Wigwiy kuwis ahegbetin.

41 Igkisme Jesus giwatnivwi asemne madikawkunene gikebikis, igkis timapni hene, igkis hahayruke gikakkis amekene Tiyagumni gikak Joawh.

Amawka wixwiy ikaw tuwatav ke ibuktibe

Mt 20.25; Mk 9.35; Lk 22.25; Jo 13.12; Ro 12.3,10,16; Ef 4.2; Fil 2.3; Tiy 4.6; 1Ped 5.3

42 Igme Kiyavwiye Jesus hiyapni hene, ig humekwigkis madikte ayta danukwa git. Igkisme danuh atere, igme awna gitkis:

— *Ka yi muwaka ikaw gavitminnema pahavwi.* Yis kuwis hiyak neras ku pariye ikewnevwi ikivarat amadgaya inin gihiyekemnikis, yis hiyak ku samah igkis ikaw gavitminkis gihiyegavukis, igkis kabukhewvi gitkis.

43 Yisme ka henema. Yidahan nawenyewa. Ku pahavwi yaytak humewkere yavitmin madikte *giwtrik Uhokri,* amawka *ig ka kabukhaw yit.* Amawka ku ig ikaw ke wotbe igwa yibukbe.

44 Ku pahavwi yaytak humewkere kiyatye hiyeg *giwtrik Uhokri,* amawka ku ig ikaw ke wotbe ig yumahbe gikiytanibe ay amadga inin.

45 *Amawka ku yis ikaw hawata ke nahbe. Nah, ku pariye wageswe awayg amadgaya inin, nah* ka ayta adahanma hiyeg kehne kabayka nukakuh heneme *nah* ayta adahanikwa *nah* kehne kabayka gikakkis. Hawata akiw *nah* ayta adahan *nah* umahkiswene gidukwenavrikkis hiyeg kahadbe ignes isahptaw.

Jesus makniwa motviye Bartimew

Lk 18.35

46 Ayteke ig Kiyavwiye Jesus gikakkis gikannuhnivwi igkis danuh ta avitit paytwempu Jerikó. *Igkis mpiye niyegbiw.* Ku samah igkis peswiye avititak ini paytwempu, ka aynsima hiyeg makeke gihavukis butte. Avimnewa ini pahavwi motviye bat ayge ahinmu. Giw Bartimew. Ig amekene Timew gikamkayh. Ig makehpene karukri gitkis hiyeg.

47 Ig kinetni gak Kiyavwiye Jesus Nazaréyene ku ig mpiyeviye. Ig timapni hene, ig kavusa kabiman git:

— Kiyavwiye, pis *ukivara* hawata ke amekene Davibe. Uya amnihun.

48 Ka aynsima gaytakis neras hiyeg igkis timapni hene, igkis himehpig. Igkis awna git:

— Ka muwaka kabiman hene.

Igme pi kabimenpiva akiw. Ig awna:

— Kiyavwiye, pis *ukivara* hawata ke amekene Davibe, uya amnihun.

49 Ig Kiyavwiye Jesus timapni inakni gabiman hene, ig misekwe. Ig awna:

— Wani ig ayta nutuh.

Igkisme humak ner motivye. Igkis awna git:

— Ka ba barukinama. Asa kannikaw. Ig humakpi.

50 Igme timapni hene, ig padeke gidagmanvit. Ig kannikew kibehtenwa. Ig danuh atere git Kiyavwiye Jesus.

51 Ig danuh atere git, igme Kiyavwiye Jesus awna git:

— Pariye pimawkan nutuh?

Igme ner motivye kaytwa giwn:

— Kiyavwiye, nah muwaka nah hiyap akiw.

52 Igme Kiyavwiye Jesus awna git:

— *Nukebyi,* pikamaxwan nuvitit keh pis makniw. Hiyawa pis diyuhe *pivinwate.*

Aynewa ig hiyap. Ayteke ig makekwevi gihavu avigku ahin.

Jesus parak ta avitit Jerusalém

Mt 21.1; Lk 19.28; Jo 12.12

11 **1** Ayteke igkis tivikwiye akiw. Igkis kennesmin gidawnhankis arimkanit paytwempu Jerusalém, igkis danuh ta avitit pisaya paytwempu ku pariye nopsanyuvwinen *kewye* Betfaje akak Betaniya ayge avit ini waxri imuhgivitnene *kewye* Olivegvit. Ayge ig Kiyavwiye Jesus awahkiswiye piyana gikebikis giwatnivwi *adahan igkis ta sunepnes gidahan kaway.*

2 Ig awna gitkis:

— Ataknay avitit inetra paytwempu nopsesa pahabakaytak. Parakantenwa yis hiyap

O Novo Testamento e Salmos na língua Palikur do Brasil; © 2018, Wycliffe Bible Translators, Inc.

pahavwi kawayan “jumento”. Ayge ig wanak. Hiyeg kote batte giduhyamadgat. Wataknig waxwanig atan nutuh.

3 Ku hiyeg ayge awna yit: “Mmeneki yis dax?”, yisme kaytwa giwnkis: “Kiyavwiye muwakavgi. Ig ka ayivwihwa, ig diyuhkiswig atanewa akiwnek.”

4 Ayteke nikwe igkis giwatnivwi tivik igkis danuh ta avitit paytwempu. Ayge igkis ute pahavwi kawayan avigku ahin. Ig wanak anumeku paha lapot. Igkis atere watekwig.

5 Ignes hiyeg aygnenevwi hiyapni hene, igkis ayavgikis:

— Mmeneki yis dax yis watak ner kawayan?

6 Igkisme akkamnih gitkis inakni iwit ku samah Kiyavwiye Jesus awna. Nikwe igkis isaksevgikis adahan igkis tivik.

7 Ayteke igkis *diyuhe* waxwe ner kawayan ta gimkanit Kiyavwiye Jesus. Igkis danuh atere, igkis ambohe gidagmanvitkis ta giduhyamadgat. Pisenwa ig Kiyavwiye Jesus sarayhwe giduhyamadgat *ner kawayan.*

8 Ka aynsima hiyeg ayge igkis hiyapni hene, igkis *barewhe ahin gavit pitati. Igkis* awasavrike ahin akak gidagmanvitkis. Gaytakisme ihuk ahamna *ke kariktimnabe* amadgatak giwasrakis. Igkis awasavrike ahin nikak.

9 Ayteke ku pariye hiyeg kabubuknene gavitkig gikakkis neras buttitwiyevwi igkis kabiman:

— Kibeyne gidahan Kiyavwiye Uhokri! Kiyavwiye Uhokri gabay gikaknek ner ku pariye ayta giwavrik Kiyavwiye Uhokri.

10 Kiyavwiye Uhokri gabay gikaknek. Ig ayta kumadukawiy atan hawata ku samah amekene Davi gikumadukan. Kibeyne gidahan Kiyavwiye Uhokri!

11 Ayteke ig Kiyavwiye Jesus pareke avuwit paytwempu Jerusalém. Ayteke ig parak ta arikut *ini leglis kewye* Uhokri Givin. Ig ivegvusa madikte. Ayteke ig pese, ig tivik ta avitit paytwempu Betaniya gikakkis giwatnivwi mmanawa kuwis aygete.

Jesus huruhrusa ah akat adahan areketni ku wis akak ukehbetannenwa, wis ka hiya wisma keh Uhokri gibetki

Mt 21.18

12 Hewke akiw ig Kiyavwiye Jesus pese avititak paytwempu Betaniya gikakkis gikannuhnivwi. Ig mativwe.

13 Ig hiyap pahakti ah akat piyawakte aynesa. Nor ah akat kewyo “figeyra”. Nikwe ig atere iwasene guw. Ig danuh atere, ig ka uti pohownema guw. Ig uti he gavannenwa ayge mmanawa guhawkanavrik kote danuhte adahan eg kew.

14 Ig hiyapni hene, ig awna ta gut nor ah akat. Giwn:

— Kuri hiyeg ka takunima ax piw akiw.

Igkisme gikannuhnivwi timap inakni giwn ayge.

Jesus pekkis piyuknevwi arikutak Uhokri Givin

Mt 21.12; Lk 19.45

15 Ayteke ariwnteke ini igkis danuh ta avitit paytwempu Jerusalém. Ig Kiyavwiye Jesus pareke ta arikut ini leglis kewye Uhokri Givin. Ayge ig ute hiyeg ku pariye piyuknevwi *puwikne adahan hiyeg kakanhewnes ta git Kiyavwiye Uhokri.* Ig hiyapni hene, ig ivukavevgikis. Hawata ig ivukave hiyeg ku pariye isimnevwi ayge. Ig tukuhave gaxtenkis hiyeg ku pariye uniyehkevutnevwi karukri. Ig tukuhave gevwikis hiyeg ku pariye piyuknevwi tukwa.

16 Ig mpithe hiyeg mpiya arikuw Uhokri Givin hiyuwe akak arikna.

17 Ayteke ig kannuhekne ayge. Ig awna ta gitkis hiyeg:

— Uhokri gannasan awna:

“Inin nuvinuh in piriyepkewket adahan madikte hiyegviyenevwi amadga wayk.”

Yisme kehne Givin humaw amevwiyeket.

18 Igkisme neras muwveg kiyatyevwi gikakkis neras kannuhekevutnevwi amin amekene Moís gikumadukan igkis timapni hene, igkis ivegminene gihiyekemnikis, igkis awna:

— Mmenevgi wixwiy hiya giwmepka kuri?

O Novo Testamento e Salmos na língua Palikur do Brasil; © 2018, Wycliffe Bible Translators, Inc.

Igkis avisemun gibohri awaku madikte hiyeg ayge wakaymnibdi adahan gikannuhakni.

19 Aygete kuwis ig Kiyavwiye Jesus tivik avititak paytwempu gikakkis gikannuhnivwi.

Ku wis kamaxwa givitit Uhokri, madikte wayapni git humaw wotnek

Mt 17.20, 21.18; Mk 11.13; Jo 14.13; Tiy 1.6; 1Jo 3.22

20 Hewke akiw ig Kiyavwiye Jesus diyuhpiye ta arimkat paytwempu *Jerusalém* akiw gikakkis gikannuhnivwi. Ku aysaw igkis avigku ahin, igkis hiyap nor ah akat kewyo "figeyra", eg kuwis huruhrup madikte payak akak guhanpabet.

21 Igme Pedru hiyapni hene, ig kiye *inakni ku pariye Kiyavwiye Jesus awna ta gut nor ah akat.* Nikwe ig awna ta git:

— Kiyavwiye, iveg gumkat nor ah akat ku pariye pis awna gukak. Eg kuwis huruhrup.

22 Igme Kiyavwiye Jesus kaytwa giwn:

— Kamaxwanabay givitit Uhokri.

23 Ku yis awna ta arit inin waxri imuwadnene: "Waxri, pis higihwa ayteke. Su tivik ta ahakwate parahwokwa." Ku yis aya git Uhokri akak madikte yikamaxwan, ku yis hiyak ku inyewa in yayapni git ku in humaw, nikwe madikte yayapni git humaw yitnek. Ihanabay inakni nuwnuh. Henewatbaki in humaw.

24 Inneki keh nah awna yit: Ihpanay ku yis kuwis darihe ku pariye yayapni git Uhokri. Nikwe in humaw yitnek.

25 Ku aysaw yis piriyepkewne, bayahmninabay ku pariye hiyeg tarakse yikak. Ku yis bayahminigkis ariw gitaraksankis yikak, nikwe Wigwiy inurikyene ig hawata bayahminay ariw yitaraksan gikak.

26 Henneme ku yis ka bayahminigkis ariw gitaraksankis, nikwe Wigwiy inurikyene kawnata bayahminay ariw yitaraksan.

Kariwntak Jesus uti gikumadukan?

Mt 21.23; Lk 20.1

27 Pisenwa inakni gawnan igkis danuh ta avitit paytwempu Jerusalém. *Igme Kiyavwiye Jesus tivik parekwiye arikut ini leglis kewye Uhokri Givin.* Ku samah ig waywe ayge, neras muwveg kiyatyevwi gikakkis judeyenevwi giwewkistenkis igkis patiptakig atere.

28 Igkis ayavgi:

— Mmahki pis keh ini ku pariye pikehni ay? Kariwntak pis uti pikumadukan adahan pis keh hene?

29 Igme Kiyavwiye Jesus kaytwa giwnkis:

— Nah hawata ayavyi pahat ayapka. Ku yis akkamnihni nutuh, nikwe nah hawata akkamnih yit ku kariwntak nah uti nukumadukan adahan nah keh hene.

30 *Uyay akki nutuh.* Kariwntak Joawh Batistamni uti gikumadukan adahan ig kaywa hiyeg? Ba giwntakwa Uhokri? Ba kawk, ba he giwntakisnenwa hiyeg amadgayavu inin?

31 Igkis timapni hene, igkis kinetihwa pawtak adahan ahegbeteviyes ginetnikis. Ayge igkis awna:

32 — Ku wixwiy kaytwa giwn ku ig Joawh Batistamni uti gikumadukan giwntakwa Kiyavwiye Uhokri, nikwe ig awne wotwiy: "Mmahki nikwe yis ka iha giwn?" Heneme ku wixwiy kaytwa giwn ku ig uti gikumadukan he giwntakisnen hiyeg amadgayavu inin, *nikwe madikte neras hiyeg ay hahayruke ukakwiynek.*

Igkis pukuhpaw gibohrikis neras hiyeg kabubuknene ayge mmanawa gitkis neras hiyeg ig Joawh Batista ignewa Uhokri gawneve.

33 Ayteke nikwe igkis kaytwa giwn Kiyavwiye Jesus:

— Usuh ka hiyak ku kariwntak ig uti gikumadukan.

Ayge nikwe igme Kiyavwiye Jesus awna gitkis:

— Ku samah yis ka akki nutuh, nikwe nah kawnata akki yit ku kariwntak nah uti nukumadukan adahan nah kehne ini ku pariye nukehni ay.

Yuwit patuwesbunka amin akavriwten was kane kibeynevwima

Mt 21.33; Lk 20.9

12 **1** Ayteke ig Kiyavwiye Jesus awna pahat iwit patuwesbunka ta gitkis. Ig awna:

— Minikwak pahavwi awayg mutuhe giwasra. Giwasra “uva”vunen. Ayteke ig kiyaraniwhe ini giwasra. Ayteke ig atikeku pohow tip nopsadnano adahan kumuktet adahan wiwhne uva araku. Ayteke ig keh avuriwket imuwad. Pisenwa nikwe ig ibekhe giwasra pabakak gikakkis hiyeg ku pariye giwasra akavriwten. Pisenwa ig tivik *ta avitit nawenyewa waxri akiw.*

2 Ku aysaw danuh avatyavrik amutri, ig awahkise pahavwi gihiyega ta giminkis neras akavriwten was adahan igme iweviye abusku gamutra guw amadgatak giwasra *adahan ewkwiye ta git.*

3 Igkisme akavriwten was igkis kamaxe gihiyega. Igkis biptevgi. Ayteke igkis awahkiswig henen. *Igme tivik, ig danuh ta git gikivara* yuma ariknawnema giwaku.

4 Ig was akivara hiyapni hene, ig awahkis pahavwiwa gihiyega atere akiw. Igme danuh atere, igkisme akavriwten was huwivwihe gitew. Igkis mahivwihpig. *Pisenwa igkis awahkiswig tivik.*

5 Ayteke igme gikivara awahkis pahavwiwa gihiyega akiw atere giminkis. Igme danuh atere, igkisme umehpig. Ka aynsima nawenyevwi gihiyegavu awahkiska giminkis. Igkis akavriwten was bipte gaytakis, gaytakisme igkis umahave.

6 Pahavwi misekwe adahan ig was akivara awahkiswiye atere giminkis, igi gikamkayh gibetki. Ig hiyapni hene, ig awna: “Nawenetke ner nukamkayh igkis kiyatha.” Nikwe ig awahkiswig atere giminkis.

7 Henneme ig gikamkayh danuh atere, neras akavriwten was *amiyhevgi.* Igkis kinetihwa pawtak, igkis awna: “Nernewa was akivara gikamkayh. Uyay umehpig mpinekata kuwewanek inin was misekwe madikte gidahan. Pi kabayte wixwiy umehpig adahan inin was misekwe udahanwiy.”

8 Ayteke nikwe igkis kamaxwig igkis umehpig igkis padekwig ayteke amadgatak giwasra.

9 Pisenwa gawnan inakni iwit patuwesbunka, ig Kiyavwiye Jesus awna gitkis:

— *Kuri uyay akki nutuh.* Pariye yivewkan ig was akivara keh *gikakkis neras akavriwten giwasra? Nah akkite yit.* Ig ayta pisenwa gikakkisnek. Pisenwa ig ibekhe giwasra pabakak gikakkis nawenevwiwa hiyeg akiw.

10 Mmah yis kote ivegbohate Uhokri gannasan *ku samah in kinetihwa amin inakniwata hiyakemniki?* In awna:

> “Hiyeg kehne payt tiptiye, igkis tukuhe pohow tip. *Givewkankiskam ku egu tip ka kawihkam. Bawa egu tip pi awaygtenano ariw madikte.* Eg humaw adahan payt akoksa. **11** Igwa Kiyavwiye Uhokri ikaksig hene. In kabayntiwa wotwiy eg humaw hene.”

Henewatbaki in Uhokri gannasan awna.

12 *Neras judeyenevwi giwewkistenkis timapni inakni iwit patuwesbunka hene,* igkis pukuhe ku ig awna inakni iwit giminkis *ku samah igkis tukuhptevgi.* Ayge nikwe igkis mpiksaw giharit adahan gikamaxwitni. Heneme igkis avisemun gibohrikis neras hiyeg kabubuknene ayge *awaku ignes hiyeg kiyatha Kiyavwiye Jesus.*

Ikinay git Uhokri madikte ku pariye kawih gidahan

Mt 22.15; Lk 20.20; Ro 12.1

13 Ayteke ariwnteke ini igkis farizewkis kiyatyevwi awahkise gaytakis farizewkis payak gikakkis Erodis gihiyegavu adahan igkis hiyap ba igkis keh Kiyavwiye Jesus awna iwit taraksebetnema adahan igkis gimetkepten.

14 Igkisme danuh atere, igkis awna git:

— Kiyavwiye, usuh hiyakpi ku pis waditye hiyeg. Pis ka awna mpusema iwit gidahankis hiyeg. Pis awna pahatwowa iwit ta gitkis madikte hiyeg. Hiyawa hiyeg gihiyekemnikis nawenyewa ariw pidahan, heneme in ka sam ta pit. *Pis awna pahatwowa iwit.* Pis akki Kiyavwiye Uhokriyewa gihiyekemni gitkis. *Kiyavwiye, usuh muwaka hiyak pahat hiyakemniki.* Ig kiyavwiye Sezar *neras romayenevwi gikivarakis* ig mpiksaptih wixwiy judeyenevwi adahan wixwiy katiwnihgi.

15 Ba wadit adahan wixwiy katiwnihgi? Ba ka wadit? Ba amawka ku wixwiy katiwnihgi? Ba kawk, ba wixwiy ka muwaka?

Igme Kiyavwiye Jesus kuwis hiyakni ku gihiyekemnikis pivutnambet *igkis awna inakni*

O Novo Testamento e Salmos na língua Palikur do Brasil; © 2018, Wycliffe Bible Translators, Inc.

adahan gikinsepten. Ig hiyapni hene, ig kaytwa giwnkis:

— Mmahki yis ayta nuhikekten hene? Ewknay nutuh pahamku karukri adahan nah hiyavgu.

16 Igkisme timapni hene, igkis *iwe* pahamku karukri igkis ewkwig ta git. Ayteke nikwe ig ayavgikis:

— Pariyeva kahehpakye gumadga nor karukri? Pariyeva kiwye ay gumadga?

Igkisme kaytwa giwn:

— Inin kiyavwiye Sezar giw. Inin ahehpakti kiyavwiye Sezar gahehpak.

17 Igme kaytwa giwnkis:

— Nikwe nor karukri kawih gidahan kiyavwiye Sezar. Hiyawa wixwiy ikevgu git. Heneme amawka ku wixwiy iki ta git Uhokri madikte ku pariye kawih gidahan Uhokri.

Igkis timapni inakni giwn hene, igkis wakaymnibdi ka aynsima.

Wixwiy kannikaw ariw umiremniwiynek

Mt 22.23; Lk 20.27; Jo 5.21, 6.39; Ro 8.10; 1Ko 6.14, 15.12; 1Tes 4.16; Ap 20.4

18 Ayteke ariwnteke ini nawenyevwi hiyeg danuh atere git Kiyavwiye Jesus akiw. Igkis sadusewkis. Gitkis sadusewkis hiyeg *miyap ignes pisenwe gihawkankis ignes* ka kannikaw akiw. Igkis sadusewkis danuh atere, igkis awna git:

19 — Kiyavwiye, amekene Moís tamakkis gikumadukan amadga kagta udahanwiy. Inakni gikumadukan awna:

> "Ku pahavwi hiyeg miyap guw gihayo, ku ig yuma gikamkayh gukak egu gihayo, amawka gikebyi maripkew gukak egu giwgun marihwa eg kakamkayh hawata ke wotbe ignebe gikebyibe kakamkayh gukakbe."

Henewatbaki ig amekene Moís gikumadukan awna.

20 Kuri, minikwak ntewnehker gikebikis. Ig eggutye maripkew gukak pahavu tino. Ayteke ig miyap kawke ig kakamkayh gukak.

21 Ayteke nikwe ig gisamwi givun maripkew gukak egu giwgun. Ig hawata ig miyap guw. Ig kawnata kakamkayh gukak. Ayteke nikwe ig gisamwikis gimamnamkis ig hawata ig maripkew gukakwata akiw.

22 Hene madikte neras ntewnehkernene gikebikis miyarapwata. Igkis yuma pahavwinema kakamkayh gukak. Pisenwa egme hawata eg miyop.

23 *Kuri Kiyavwiye, usuh ayapi.* Aysawnemenek avim ini ku aysaw hiyeg kannikaw ariw gimiremnikis, pariyevahki gibetitakis neras ntewnehkernene gikebikis darihgu? Mmanawa igkis ntewnehkernene gikebikis maripkewnekuye gukak.

24 Igme Kiyavwiye Jesus kaytwa giwnkis:

— Mmahkay yis tarakse? Yis tarakse mmanawa yis ka pukuha Uhokri gannasan ine yis kawnata hiyak ku samah Uhokri gidatni.

25 Aysawnemenek avim ini ku aysaw hiyeg kannikawbet ariw gimiremnikis, ayge ignes ka maripkaw akiw. Igkis misakwa *henep* ke ahjbe.

26 *Kuri uyay kinetihwa* amin wixwiy hiyap ba hiyeg kannikaw ariw gimiremnikis. Mmah yis kote ivegbohate amadgatak amekene Moís gikagtan, ay abet inakni iwit adahan tiket avuwivi ewakti ku samah Uhokri awna ta git? Ig awna:

> "Nahnewa kuri Abraawh giwohkiga, nahnewa kuri Izaki giwohkiga, nahnewa kuri Jakó giwohkiga."

27 Inakni iwit akki wot huwewe ku igkis gidukweneswa igkis iveg. Ig Uhokri kawki miyaravyema giwohkigakisma. Ig hiyeg ivegnene giwohkigakis. Yis tarakse ka aynsima ku samah yis awna ku hiyeg miyap ignes pisenwa gihawkankis.

Uhokri gikumadukan adahan wis batek gikak Uhokri mpinevevye in pi kabayte ariw madikte kumadukaki

Mt 10.37, 22.34; Lk 10.25; Jo 21.24; 1Jo 2.15, 5.3; Ap 2.4

28 Ayteke ariwnteke ini pahavwi kannuhekevutne amin amekene Moís gikumadukan danuh atere, ig timepne ginetnikis ayge. Ig timapni hene ku samah Kiyavwiye Jesus kaytwa giwnkis kabayntiwa, ig ayavgi:

O Novo Testamento e Salmos na língua Palikur do Brasil; © 2018, Wycliffe Bible Translators, Inc.

— *Kiyavwiye,* pariyeva Uhokri gikumadukan pi kabayte ariw madikte kumadukaki?

29 Igme Kiyavwiye Jesus kaytwa giwn:

— Nah akkite pit ku pariye pi kabayte ariw madikte kumadukaki:

"Ataybiswanabay numkanit, yis izhaewyenevwi. Ukivarawiy Kiyavwiye Uhokri ig pahavwiwa ukivarawiy.

30 Uyay batek gikak Kiyavwiye Uhokri avititak madikte yiyakni. Bateknay gikak akak madikte yibetki. Bateknay gikak abet madikte yihiyekemni. Bateknay gikak akak madikte yidatni."

31 Ayteke ariwnteknewa inakni iwit ay pahat gikumadukan akiw ku pariye pi kiyate pi kabayte ariw madikte kumadukaki:

"Batek gikakkis piyakivwi hiyeg hawata ku samah pis batek akak pivit."

Yuma nawenyewa gikumadukan pi kiyate pi kabayte ariw inakni *pitenemnene* gikumadukan.

32 Ner kannuhekevutne timapni hene, ig awna git:

— Henewa, Kiyavwiye. Pis awna wadit ku ig Kiyavwiye Uhokri ig pahavwiwa ukivarawiy. Ignewa Kiyavwiye Uhokri. Yuma pahavwinema kema igma.

33 Amawka wixwiy batek gikak akak madikte uyakniwiy. Amawka wixwiy batek gikak abet madikte uhiyekemniwiy. Amawka wixwiy batek gikak akak madikte udatniwiy. Hawata amawka wixwiy batek gikakkis uyakivwiy hiyeg hawata ku samah wixwiy batek akak uvitwiy. Pi kabayte wixwiy ihpa inakni gikumadukan ariw wixwiy kakanhaw akak puwikne ta git Kiyavwiye Uhokri. Ku wis ihpin, in pi kabayte git ariw madikte kakanhawka.

34 Ig Kiyavwiye Jesus hiyapni hene ku samah ig kaytwa giwn akak gihiyekemni, ig awna git:

— Pis kennesa arit Uhokri gikumadukan.

Ariwnteke ini yuma pahavwinema kibokaye ayavgi akiw.

Cristo ignewa amekene Davi gikivara

Mt 22.41; Lk 20.41

35 Ayteke ku samah ig Kiyavwiye Jesus kannuhekne ayge ariku Uhokri Givin, ig aya hiyeg ayge:

— Mmahki neras kannuhekevutnevwi amin amekene Moís gikumadukan kanumgi Uhokri gikanyan adahan ukumaduketni, Cristo, mmahki igkis kanumgi "amekene Davi gihiwhi"? *Mmahki igkis ka kanumgi "amekene Davi gikivara"?*

36 Igwa amekene Davi kanumgi "nukivara". Inakni iwit ikepka git gavit Uhokri Gitip minikwak. Giwn:

"Ukivarawiy *Kiyavwiye Uhokri* awna ta git nukivara *Cristo.* Giwn: 'Batnaba ay nuhumwa kihehaptak *amun inin iwetrit kiyatye* ku samah nah sibuhkisnete pivetunyavu pit.'"

37 Ka ba yis hiyap igwa amekene Davi *ka kanum Cristo "nuhiwhi"? Kawa.* Ig kanumgi "nukivara". Ig Cristo ig ka he gihiwhinenwatma. *Ig hawata ig gikivara.*

Neras hiyeg kabubuknene ayge igkis timapni hene, igkis bateke akak inakni giwn.

Farizewkis ikaw kibeyne he kiniseknenen

Mt 23.1; Lk 11.46

38 Ayteke ariwnteke ini ku aysaw ig Kiyavwiye Jesus kannuhekne, ig awna gitkis:

— Pukuhpawnabay adahan *yis ka iwi gihiyekemnikis* neras kannuhekevutnevwi amin amekene Moís gikumadukan. Igkis ba gibetkatunkis wewnamahkis ariku gibereswetnikis. Igkis batek hiyeg aytnihgikis higiwmadga *akak kiyathaki.*

39 Igkis batek bat amadga epti pi kiyatenene ariku leglis. Igkis batek bat amadga epti kiyatyo abet fet.

40 Bawa igkis wiwhpiyes madankunovwi guvinkis guwkis payak akak gewkanbetkis *akak kiniska,* heneme igkis piriyepkaw kiyabawkad *marihwa hiyeg ikiygikis ku igkis kibeynevwi hiyeg.* Aysawnemenek igkis katiwnivwenek *avatra ini gihiyekemnikis.* Avim ini igkis pi hiyapte mbeyne ariw nawenyevwi hiyeg taraksavye.

O Novo Testamento e Salmos na língua Palikur do Brasil; © 2018, Wycliffe Bible Translators, Inc.

Madankuno gukan pi kahayakte givetunat Uhokri
Lk 21.1

41 Ayteke ig Kiyavwiye Jesus bat kennesa ahumwa karukri atiy ayge ariku ini leglis kewye Uhokri Givin. Ayge ig avuriwne hiyeg kakanhewnevwi gidahan Kiyavwiye Uhokri. Ka aynsima hiyeg igisavye *mpiya awvre,* igkis ikenes ka aynsima karukri ta arikut atiy.

42 Egme pahavu madankuno madiptivyo danuh atere, eg ikano mmukna kirehka ta arikut nor karukri atiy, aynesa karukri.

43 Ig Kiyavwiye Jesus hiyapni hene, ig pahadguh gikannuhnivwi ta gimkat. Ig awna ta gitkis:

— Nor madankano madiptivyo gukan pi kahayakte ta givetunat Uhokri ariw gikankis madikte neras hiyeg. Ihanabay inakni nuwnuh. Henewatbaki in.

44 Mmanawa igkis kakanhaw akak gikakurakis asemne. Egme kakanhaw akak madikte gudahan gukakura. Yuma ariknawnema eg darih adahan isimno ku pariye gumawkanitnene.

Uhokri givin mehpikanek
Mt 24.1; Lk 21.5,20

13 **1** Pisenwa inakni gawnan, ig Kiyavwiye Jesus tivikwiye adahan giveswen ayteke arikutak Uhokri Givin. Ig pesante, pahavwi gikannuhni awna git:

— Kiyavwiye, ivegnamu in Uhokri Givin barewyewa paytwempu. Ivegnamu ini paytwempu ayaranwa kehka akak nopsadmin tip, barewyovwinen tip.

2 Igme awna git:

— Mmah pis hiyap ini paytwempu? *Aysawnemenek pis hiyapni madikte mehpikanek.* In higohe madikte waygboritenek. Ine pohow tip ka misakwanek pavitmintak akak guyaki tip akiw.

Ka aynsima mbayka nehmnikuhpiye
Mt 24.3; Lk 21.7; 2Tim 4.1; 2Tim 3.1; Ap 6.1

3 Ayteke ig tivik, ig danuh atere avitit waxri imuhgivitnene kewye Olivegvit. Ayge ig batahkiswe asebha, ig pitatki ariw Uhokri Givin. Igme Pedru gikakkis Tiyagumni, Joawh, Andre, igkis danuh atere git igkiswonakis. Igkis ayavgi:

4 — Kiyavwiye, kabetvahki inakni piwn kahayaknek? Pariye danuh adahan areketni ku madikte inakni pinetni kennesa adawnhanek?

5 Igme Kiyavwiye Jesus kaytwa giwnkis *akak kiyabawkad iwit.* Ig awna:

— Ka yi muwaka kinikiswa ta gitkis hiyeg.

6 Mmanawa aysawnemenek ka aynsima hiyeg kahayaknek nuwavrik *ke wotbe ignes ayta nuwntakbe.* Igkis awnanek: “Nahnewa *Cristo, nah Uhokri gikanyan adahan yikumaduketni.*” Avim ini igkis kinisnes hiyeg ka aynsimanek.

7 Ayge avim ini yis timap kutimniki kennesa yis timap arak kutimniki piyawakad, heneme ka yi muwaka avis. Amawka ku ini kutimniki danuh heneme kote danuhte amaksemni hawkri.

8 Mmanawa aysawnemenek pahabunene hiyegviyenevwi kerbetpikisnek gikakkis nawenyewa hiyegviyenevwi akiw. Guvelma kerbetpikis igkisweke guvelma. Avim ini hawkri ka aynsima sagkaki muwapuw waxribdiw. Hawata ka aynsima mihetniki danuh muwapunek. Heneme ininewa akavuska mbeyne. In ke pahavu tinobe ku aysaw eg kavusa kayah gukamkayh adahan eg pamakutekwiyo. *In he akavuskanen.*

Aysawnemenek Jesus gihiyegavu hiyapkiska mbeyne gitkisnek
Mt 10.19, 24.9; Lk 21.12; 2Tim 3.1

9 — Misakwanabay ahegbet avit ku pariye danuh ta yitnek avim ini hawkri. Mmanawa avim ini yis kamaxwikanek, yis waxwepka ta givetunatkis hiyeg giwewkistenkisnek. Hawata yis biptepkanek ariku leglis. Avim ini yis kamiyepkanek ta gitkis hiyaptigi, ta gitkis yikivaravu. Yis waxwepka ta givetunatkis avatra ku samah yis nuhiyegavu. Ka sam. Ini humaw yihawkanavrik adahan yis kinetihwene nudahan giwtrikkis.

10 Amawka ini kibeyne inetit amin Uhokri gikumadukan amawka in ekkepka givuriwkis madikte hiyegviyenevwi ay amadga inin.

O Novo Testamento e Salmos na língua Palikur do Brasil; © 2018, Wycliffe Bible Translators, Inc.

Uhokri Gitip iki yit iwit adahan yis awna
Mt 10.19; Lk 12.11, 21.13

11 — Avim ini ku aysaw yis kamaxwika, ku aysaw yis kamiyepka ta gitkis hiyaptigi, ka yi muwaka ivegmina yihiyekemni adahan ku pariye yis awna gitkis avim ini hawkri. Heneme awnanay ku pariye iwit ikaka yit avim ini. Ayge nikwe ka yisnema awnene heneme Uhokri Gitip ignewa awnene ay yivititak.

Aysawnemenek igneswekе pakebyekne kamaykisekbet
Lk 21.16

12 — Avim ini hawkri igneswekе pakebyekne kamaykisekbetnek adahan miyaka. Ignesme igti kamaykis gikamkayhkis. Ignesme ikamkayit hawata kavetunsa gigkis gukakkis ginagkis. Igkis kamaykiswigkis adahan miyaka.

13 Ayge madikte hiyeg amiyhevyinek awaku ku samah yis nuhiyegavu. Ka sam. Ku yis ka isahkiswa nuwhu he amaksemni hawkri, yis isahptawnek.

Avit amaksemni hawkri danuh, ka aynsima mbeynenek
Mt 24.15; Lk 21.20; 2Tes 2.3; Ap 6.1, 13.14

14 — Aysawnemenek hiyeg amedgenevwi inin igkis hiyanek pahavwi asenewekne-vye umehekevutne, ig tabirnek ay ku kiney kane kis adahan ig misakwa. Yis ku pariye ivegbohevye inakni iwit, ku aysaw in kahayaknek metakwa yis pukuhpinek. Ku aysaw hiyeg hiyap in danuh *amawka ignes tivik kibehtenwa.* Amawka ku pariye misekwenevwi ay Judeyamnaw amawka igkis bisike ta ahavwikute avuheku ini waxribdi.

15 Ku pahavwi ay givin higiwmadga, ig ka muwaka diyuh ta givinekut adahan iweviye gewkanbet *adahan ig bisikwiye.*

16 Ku pahavwi aynte amadga giwasra, ig kawnata muwaka diyuh ta givinwat adahan iweviye gikawihni *adahan ig bisikwiye.*

17 Akayih. Ka aynsima mahikoriki avim ini hawkri gudahankis tinogben ku pariye biwhkisnovwi, gudahankis tinogben ku pariye sukkisanyovwi. *Ka aynsima mahiko adahan egnes bisiknek.*

18 Piriyepkawnay adahan in ka danuh yit abetma kamukrima ine abetma samdi.

19 Mmanawa avim ini hawkri yis hiyap mbeyne ka aynsimanek. Ku samah akavuska hawkri yumahte mbeyne kema inima. Ariwntak ini akiw, yuma mbeyne akiw kema inima. **20** Wake Uhokri ka matkuh ini hawkribe, yumakam pahavwinema bisikne ariw miyaka. Heneme *kibeyne,* ig matkuhe ini hawkri gidahankis gihiyegavu gikanyanvu.

Kiniseknevutnevwi keh annut ke wotbe ignes Cristobe
Ezz 7.11,22, 8.7; Mt 7.21, 24.5,23; 2Tes 2.3; Ap 13.1

21 — Avim ini gaytakis hiyeg awnanek: “Kuwis Cristo ay kuwis.” *Gaytakisme awnanek:* “Ig ayntehan nawenyewa paytwempu.” Ku pahavwi awna yit inakni hene, ka yi muwaka iha inakni giwn.

22 Mmanawa avim ini kinisekevutnevwi kahayaknek. Gaytakis awna: “Nahnewa Cristo.” Bawa waditnevyenen. Gaytakisme ikawnamah ke wotbe ignes Uhokri gawnevevube bawa igkis ka giwntakma Uhokri. Igkis keh ka aynsima annut ku pariye keh hiyeg wakaymni ke wotbe in areketnibe Uhokri gidatni. Akak ini annut igkis hiyap ba igkis hiya gikinsakkis Uhokri gikanyanvu.

23 Kuri nah kuwis akkamnih yit *madikte* ku pariye nehmnikuhpiye. Ka ba yi kinikiswa ta gitkis hiyeg.

Jesus gidawnhan atan
Mt 24.29; Lk 21.25; 1Tes 1. 7; 2Ped 3.10; Ap 1.7, 19.11

24 — Avim ini hawkri ariwnteke ini mbeye hawkri, kamuw misanpinek, kayg ka kabutni akiwnek, **25** warukma akak waravyu tuguhenek inuriktak. Madikte arikune hawkri, avim ini in ayguhwebdinek ariw niwetri.

26 Ayteke nikwe hiyeg hiyavun *nah* ku pariye wageswe awayg amadgaya inin. *Nah* ayta abetimpi ukuhne akak madikte nudatni akak madikte nukiytani kabutennene.

O Novo Testamento e Salmos na língua Palikur do Brasil; © 2018, Wycliffe Bible Translators, Inc.

27 *Nah* awahkisnek nuhiyegavu ahj ayta pahadguhpiye Uhokri gikanyanvu muwapuw amadgatak hawkri. Igkis pahadguhpigkisnek ariwntak wahamatak, ariwntak tiwriktak, ariwntak mekaptak, ariwntak uvitkiyavriktak, he danuhe amaksemni waxri.

Yuwit patuwesbunka amin "figeyra" akat

Mt 24.32; Lk 21.29

28 — Ivegnay ta gumkat nor ah akat "figeyra". Kannuhwanay gut. Ku aysaw gutawna imihwa akiw, ku aysaw eg kavanhaw akiw, wis hiyak ku guhawkanavrik kennesa danuh nikwe *adahan eg kew.*

29 Hawata aysawnemenek ku aysaw yis hiyap ini mbeyne danuh, metakwa yis hiyakni kuri ku nuhawkanavrik kennesa danuh kuwis. *Nah kennesawa nudawnhan ke wotbe nah kuwis* anumeku pareketbe.

30 Hiyeg ku pariye amedgenevwi inin avim ini hawkri, avit ignes madikte miyarap, ayipa inakni madikte danuh gitkisnek ku samah nuwnuh. Ihanabay inakni nuwnuh. Henewatbaki in.

31 En biyuke, waxri biyuke, heneme nuwnuh ka biyuk.

Yuma hiyeg ahiyekten ku kavim Jesus danuh atan akiw

Mt 24.36; Lk 12.37, 17.26; At 1.6; 1Tes 5.2; 2Ped 3.3

32 — *Heneme nah danuh pahaye adahan.* Yuma hiyeg ahiyekten ku kavim *nah danuh.* Ine ahj inurikyenevwi ka hiyak. Ine nahwa Uhokri gikamkayh nah kawnata hiyak. Ignewa Wigwiy hiyak.

33 Misakwanabay ahegbet navituh takunipti. Pukuhpawnabay. Mmanawa yis ka hiyaknima ku kabet nuhawkanavrik danuh.

34 Nudawnhan kewa pahavwi awayg gidawnhanbe. Ig awayg tivik danuhpene avawyewa ariw giwaxig. Avit gitepkemni ig avuriwkise givin gitkis gihiyegavu. Ig ike gannivwikis ta giwakuritkis. Ig awna ta git ner pahavwi ku pariye avuriwne lapot. Giwn: "Misakwanaba ahegbet takunipti."

35 Misakwanabay ahegbet takunipti nikwe. Mmanawa yis ka hiyaknima ku kabet nah yikivara danuh. Yis ka hiyak ba aygetema, yis ka hiyak ba pabuskak mitipkama, yis ka hiyak ba kabeywekema.

36 Pukuhpawnabay nawenetke nah danuh atan akiw nah utevyi ke wotbe yis himeknebe yis ka ahegbetnema.

37 Ku pariye nah awna yit, nah awna ta gitkis madikte hiyeg. Nah awna: "Misakwanabay ahegbet avanenekwa."

Henewatbaki ig Kiyavwiye Jesus awna.

Jesus givetunyavu ahegbeteviye ginetnikis adahan giwmasepten Jesus

Mt 26.1; Lk 22.2; Jo 11.47

14 **1** Pineme hawkri misekwe adahan judeyenevwi gifetrakis *adahan igkis axnes* muwtohyan arih akak bugut miyegbiye. *Ignes axni adahan kiyene ku samah minikwak Kiyavwiye Uhokri umahkise muwtohyan gidukwenavrikkis gihiyegavu.* Ayge neras muwveg kiyatyevwi gikakkis neras kannuhekevutnevwi amin amekene Moís gikumadukan igkis awna:

— Amawka ku wixwiy umahkise Jesus. Uyay kamaykiswig. Heneme ka ariwtrikma hiyeg.

2 Ka ik adahan wixwiy kamaykisgi abet fet. Nawenetke hiyeg fetyavu hahayruke ukakwiynek givatra.

Pahavu tino imiha Jesus

Mt 26.6; Jo 12.1

3 Igme Kiyavwiye Jesus misekwe ay nivit paytwempu Betaniya ayge givineku *pahavwi awayg kewye* Simawh. Igme Simawh minikwak ig axpusakarete avit busukne. Ku samah ig Kiyavwiye Jesus bat ayge aranwa axtet, pahavu tino danuh atere git. Eg ayta akak imihgi ariku paha atiy kehka tip seyno. Ini imihgi kehka akak "nardu" inyekata. In ka nitiwnisima. Eg tino danukwe kennesa git, eg dunihe abita ini imihgi atiy, eg dimukwin ta gitewharit Kiyavwiye Jesus.

4 Heneme gaytakis hiyeg axnevwi hiyapni hene, igkis dagawne. Igkis awna:

O Novo Testamento e Salmos na língua Palikur do Brasil; © 2018, Wycliffe Bible Translators, Inc.

— Mmahki inin imihgi he sarayhpikanen waditnevyenen hene?

5 Wake in ka sarayhpikama hene, ikkam adahan in piyukwika adahan *ka aynsima karukri,* mpiya mpanamku madikawku madikwa *(300)* karukri. Ikkam adahan akakuravig ibekhepka givuwiwkis madiptavye.

Igkis awnebdi gumin ayge.

6 Igme Kiyavwiye Jesus hiyapni hene, ig awna gitkis:

— Maytwangu. Mmah yis mbayha nor tino gutew hene? Ka ba yis hiyap eg kehno ka aynsima kabayka nukakuh?

7 Hiyawa avanenekwa yis keh kabayka gidahankis madiptavye ku samah yimawkan awaku igkis ay yibet avanenekwa. Heneme nahme ka misakwa yibet avanenekwatma *adahan yis kehne kabayka nukakuh.*

8 Eg keh ku pariye eg hiya asamanak. Eg imihevun adahan nahegbetepten adahan nah avuhpiki.

9 Aysawnemenek hiyeg ekkene kibeyne inetit numinuh muwapuw amadga inin. Amun ini ginetnikis ignes kinetihwanek amin inin *kabayka* ku pariye eg keh nukakuh. In gukehni misakwa akiwka akiwkanek. Ihanabay inakni nuwnuh. Henewatbaki in misakwa.

Judas iskariyotis ahegbeteviye ginetni adahan gikamaykiswitni Jesus

Mt 26.14; Lk 22.3

10 Igme pahavwi gaytakis giwatnivwi, ig Judas Iskariyotismin, *ig timapni hene, ig awna ginaktin:*

— Kuri nah kamaykiswigte.

Ig tivik ta gimkanitkis neras muwveg kiyatyevwi. Ig danuh atere, ig kinetihwa gikakkis adahan ig kamaykiswevye Kiyavwiye Jesus ta gitkis.

11 Igkisme timapni hene, igkis batek ginaktinkis ka aynsima. Igkis awna git:

— Ku pis kamaykise Jesus wotuh, usuh katiwnihpi.

Ayteke nikwe ig gihavumpi Kiyavwiye Jesus adahan ig hiyap ku aysaw gihawkan danuh kabayntiwa adahan ig kamaykiswig.

Iwetrit ahegbet adahan Jesus fetya gikakkis giwatnivwi

Mt 26.17; Lk 22.7

12 Ayteke ariwnteke ini danuh ahawkanavrik adahan ini fet adahan hiyeg axne bugut miyegbiye. Abet pitatye hawkri abet ini fet ignes judeyenevwi umah muwtohyan adahan kiyene ku samah minikwak Kiyavwiye Uhokri umahkise muwtohyan gidukwenavrikkis amekenegben *adahan giwiwhkiswitnikis giwakutakis hiyeg ejituyenevwi.* Ayge nikwe gaytakis Kiyavwiye Jesus gikannuhnivwi ayavgi:

— *Kiyavwiye,* kineyva pimawkan adahan usuh ahegbeta pahavwi muwtohyan adahan waxniwiy abet uvetrawiy?

13 Igme kaytwa giwnkis:

— Yis piyana yikebyi, ataknabay paytwempuwit *Jerusalém.* Ayge pahavwi awayg patiptak yikaknek. Ig hiyuwe akak kaggap un atiy.

14 Makekwepnay gihavu. Ku kiney ig parak arikut payt, yis parak aterewata. Awnanay ta git payt akivara ku yikannuhten awna: “Kineyva xam adahan nah fetya axne muwtohyan arih gikakkis nukannuhnivwi?”

15 Ayge nikwe ig akki yitnek pahayku xam nopsadnene aynte payt avahnap inuteknene. Arikna ayge madikte ahegbet kuwis. Ahekbetanabay umanawiy ayge adahan wixwiy fetya.

16 Ignes piyananene timapni hene, igkis tivik ta paytwempuwit. Igkis danuh atere, igkis uti madikte ku samah ig Kiyavwiye Jesus akkamnih gitkis. Ayge nikwe igkis ahegbete madikte adahan igkis fetya. *Pisenwa igkis diyuhe ta git Kiyavwiye Jesus.*

Jesus akki ku pariye gikamaykiswitni

Mt 26.20; Lk 22.21; Jo 13.21

17 Aygete ig Kiyavwiye Jesus atere fetya gikakkis giwatnivwi madikawkunene gikebikis gikakkis piyananene gawnakis *(12).*

18 Ku samah igkis ayge axne aranwa axtet, ig Kiyavwiye Jesus awna gitkis:

— Pahavwi yaytak ku pariye axne ay nukakuh igi kamaykiswenek *ta gitkis nuvetunyavu.* Ihanabay inakni nuwnuh. Henewatbaki in.

O Novo Testamento e Salmos na língua Palikur do Brasil; © 2018, Wycliffe Bible Translators, Inc.

19 Igkisme giwatnivwi timapni hene, igkis wakaymnibdi. Igkis awnebdi pahavwimpi:

— Kiyavwiye, ku ka nawhnema kamaykiswepnek?

20 Igme Kiyavwiye Jesus kaytwa giwnkis:

— Pahavwi yaytak nuwatnivwi ku pariye mehbetene bugut nukakuh amadga paheknene miruk, *ignebaki nukamaykiswitninek.*

21 *Nah, ku pariye wageswe awayg amadgaya inin, nah* umahkiswenek ku samah Uhokri gannasan awna numinuh. Amawka ku *nah* miya, heneme ner ku pariye nuwmasepten *nah* ku pariye wareswe awayg amadgaya inin ig hiyap mbeyne ka aynsimanek nuvatra. Ka kiskama ner awayg humaw amadga wayk.

Jesus kiyekiswa gitkis giwatnivwi

Mt 26.26; Lk 22.15; 1Ko 11.23

22 Ku samah igkis axnes ayge, ig Kiyavwiye Jesus iwe pahak bugut. Ig kabayha Kiyavwiye Uhokri. Ayteke ig sigkebdihe ini bugut, ig ibekhepni givuwiwkis giwatnivwi. Ig awna gitkis:

— Ahah. Inin bugut in nihuh *yidahan.* Amavanay *inin bugut, axnay niwntak.*

23 Pisenwa gibakhan ini bugut, ig iwe pohow higeptet. Ig kabayha Kiyavwiye Uhokri. Ig ikepni givuwiwkis. Igkisme higa ariwntak nor higeptet.

24 Igme awna gitkis:

— Inin win in numiguh *yidahan.* Ig Uhokri ahegbete ginetni nukunewa akiw *gikakkis hiyeg adahan ku samah ignes humaw gihiyegavu. Nahme pahavwiwa* nah sukase numiguhnek gidahankis ka aynsima hiyeg *kahadbe ini gahegbetawni in humaw.*

25 Kuri nah ka takunima higa win ay amadga inin akiw. Awetuvye nah higa win he aynte amun Uhokri gikumadukan nah higa nukunewa win yikak akiw. Ihanabay inakni nuwnuh. Henewatbaki in.

26 Ayteke pisenwa gihigvankis igkis peknes avat. Ayteke igkis peswiye ta avitit ini waxri imuhgivitnene *kewye* Olivegvit.

Jesus akki git Pedru ku igme wihwevye giw

Mt 26.31; Lk 22.31; Jo 13.37

27 Ayge ig Kiyavwiye Jesus awna gitkis:

— Ku avim inin yis madikte ikiswenek. Mmanawa Uhokri gannasan kinetihwa hene. In awna:

> "Nah umahkise ner muwtohvutne. Ayge nikwe givigvu muwtoh madikte ibekhewbetnek."

28 *Avim ini nah umehpikanek, heneme nah kannikaw akiwnek.* Ayteke ariwnteke nukankawni nah tivik pitati yavitnek ta avitit Galileyamnaw.

29 Igme Pedru timapni hene, ig awna git:

— Hiyawa madikte hiyeg ikiswep *awaku ini mbayka ku pariye me danuhmet pit,* nawhme ka ikispiti.

30 Igme Kiyavwiye Jesus kaytwa giwn:

— Ku avim inin mitipka pis wihwe nuwhunek. Avit takarak awna pimavut gawnan pisme ayiva wihwe nuwuhnek mpamavut. Ihanaba inakni nuwnuh. Henewatbaki pis wihwe nuwhunek.

31 Igme Pedru kaytwa giwn:

— Hiyawa nah umahkiswe payak pikak, heneme nah ka wihwa piw.

Igkisme gikannuhnivwi igkis madikte awnanekuye henep.

Jesus piriyepkaw ayge Jetsêmani

Mt 26.36; Lk 22.40

32 Ayteke ig Kiyavwiye Jesus gikakkis gikannuhnivwi igkis tivik ta avitit paha iwetrit kewye Jetsêmani. Ig awna gitkis:

— Batnay ay in. Nahme tahan piriyepkewne.

33 Ig iwe Pedru gikak Tiyagumni gikak Joawh. *Igkisme wewkiswe atakesa,* ayge igme kavusa wakaymni. Ig kayah avititak giyakni. Ig ka daykiswekere arit *ini patahwaki ku pariye me danuhmet git.*

34 Ig awna gitkis:

— Nah wakaymni mpinevevye avit nuyakni. Ini nuvewkan umehpen pahayewvi. *Nah tahan piriyepkawte.* Yisme misakwa aynewa. Misakwanay avuriw *adahan yis piriyepkaw payak nukakuh.*

O Novo Testamento e Salmos na língua Palikur do Brasil; © 2018, Wycliffe Bible Translators, Inc.

35 Ayteke ig wewkiswe atakesa aynesa. Ig tuguhkiswe mabuw ta waygborit. Ig piriyepkaw ta git Kiyavwiye Uhokri. Ig hiyap ba hiya amaptanka ini mbeyne.

36 Ig awna:

— Pa, Niguh, madikte arikna ka mahikonema pidahan. *Ik adahan pis mpitha ini mbeyne danuh nutuh. Ku pis mpithekere,* uya amnihun mpithin nudahan. Heneme ku in pimawkanwa in danuh nutuh, ka sam in danuh nutuh. Nah ka kehkere nudahan nubetki. Heneme nah kehkere pidahanwa pibetki.

37 Pisenwa giviryepkawni ig diyuhe ta gitkis gikannuhnivwi. Ig utevgikis himekweke. Ig hiyapni hene, ig awna ta git Pedru:

— Simawh, mmahki pis himeke? Mmah yis ka hiya yisma misakwa avuriw nukakuh aynesnima?

38 Avuriwnabay piriyepkawnay marihwa yis ka isaksaw arit mbayka. Yitip ka isaksawkere arit mbayka heneme yivit amadgaya inin *ik adahan isaksaw arit mbayka mmanawa yis* yuma yawaygisima nitivut.

39 Pisenwa gawnan inakni, ig diyuhe aterewata akiw. Ig piriyepkaw inwata piriyepkawka ta git Kiyavwiye Uhokri.

40 Pisenwa ig diyuhe akiw. Ig ute gikannuhnivwi himekweke mmanawa igkis isevwe ka aynsima. *Igkisme hiyapni hene, igkis marekevwe.* Igkis ka hiyak ku samah igkis diyuhkis giwn.

41 Ayteke ig diyuhe ig piriyepkaw ta git Kiyavwiye Uhokri akiw. Ayteke pisenwa giviryepkawni ig diyuhe amamnavut ta gitkis neras mpemnenene gikebikis. Ig awna ta gitkis:

— Mmahpaki yivewkan yis he himeknenwa? Mmahpaki yivewkan yis he mayeknenwa? Ikeyvi. Kuwis danuh nuhawkanavrik. Kuri *Nah, ku pariye wageswe awayg amadgaya inin, nah* me ikepkamet giwakuritkis hiyeg taraksavye.

42 Kannikawnay. Uyay patiptakigkis. Ivegnay atere. Ig nukamaykiswitni nehmnik.

Jesus kamaxwika

Mt 26.47; Lk 22.47; Jo 18.3

43 Ku samah ig awnempiye inakni iwit, igme Judas Iskariyotismin danuh atere. Ig pahavwi gaytakis giwatnivwi. Ig danuh atere akak pahabunad hiyeg. Igkisme danuh atere akak giwanakis akak gisugakis. Igkis iwatit gidahankis neras muwveg kiyatyevwi gikakkis neras kannuhekevutnevwi amin amekene Moís gikumadukan gikakkis neras judeyenevwi giwewkistenkis.

44 Ig Judas Iskariyotismin, ku pariye kamaykistinene Kiyavwiye Jesus, ig ayipa ahegbet ginetni gikakkis adahan ku samah ig ekkeviye Kiyavwiye Jesus ta gitkis. Ig awna gitkis:

— Ku yis hiyap nah ayhboka pahavwi, ignewatbaki Jesus. Kamaxwinigbay, iwepnigbay. Avuriwnigbay kabayntiwa.

45 Ayteke nikwe ig Judas Iskariyotismin tivik wade gimkat Kiyavwiye Jesus. Ig danuh atere, ig awna git:

— Aa, Kiyavwiye.

Akak ini ig ayhbokig.

46 *Neras pahabunene hiyeg igkis hiyapni hene,* igkis sigise gimin, igkis kamaxwig, igkis sumuhpig.

47 Aynewa pahavwi gaytakis neras ku pariye aygnenevwi gikak Kiyavwiye Jesus ig kehe giwana. Ig huwivwihe pahavwi ibukti gidahan ner muwvegviyene gikivarakis. Ig ihuke gitaybi.

48 Ig Kiyavwiye Jesus hiyapni hene, ig awna gitkis neras hiyeg. Giwn:

— Mmahkay yis ayta akak madikte yiwana akak madikte yasuga? Mmahkay yis ayta nukamaxwitni ayamaw ke wotbe nah amepyebe?

49 Takunipti nah ayge yikak yikannuhten ariku Uhokri Givin. Heneme yis ka kiboka kamaxun ayge. Ka sam. Amawka ku ini danuh nutuh ku samah Uhokri gannasan kinetihwa numinuh.

50 Igkis gikannuhnivwi timapni hene, igkis madikte tivikbet giw. Igkis ikiswig pahapo. *Ayteke nikwe ig Kiyavwiye Jesus tivik gikakkis ignes hiyeg.*

51 Pahavwi awayg takweye makekwevi gihavu Kiyavwiye Jesus. Ig he kanuktewvi akak gidagmanvit. Ku samah ig waywempiye gihavu atere, ignes hiyeg wageswe givitit *adahan gikamaxwitni.*

O Novo Testamento e Salmos na língua Palikur do Brasil; © 2018, Wycliffe Bible Translators, Inc.

52 Ig hiyapni hene, ig he pitukminew ariw gidagmanvit. Ig bisike makawihan.

Jesus ay givetun muwvegviyene gikivarakis

Mt 26.57; Lk 22.66; Jo 18.12

53 Ayteke ariwnteke ini ignes hiyeg waxwe Kiyavwiye Jesus ta givinekut ner muwvegviyene gikivarakis. Ayge madikte muwveg kiyatyevwi gikakkis neras kannuhekevutnevwi amin amekene Moís gikumadukan gikakkis neras judeyenevwi giwewkistenkis igkis kuwis pahadguvu ayge.

54 Ig Pedru hiyapni hene, ig makeke gihavu butte heneme ig piyawakte giw aynesa. Ig wadite ta arimkanit muwvegviyene gikivarakis givinbuk. Ig pareke atere, ig batahkiswe payak gikakkis neras avuriwnevwi Uhokri Givin. Ig awahpusewne ayge ahumwa tiket.

55 Avimwata ini neras muwveg kiyatyevwi igkis pahadguvu gikakkis madikte judeyenevwi gikivarakis ku samah igkis kehnes givahdukawnikis. Igkis aharitnes ba igkis uti Kiyavwiye Jesus gikehni mbaynema ku pariye ik adahan keh igkis umahkiswig. Inneki keh igkis aharitnes ba igkis uti hiyeg ku pariye gikamyehpitnivwi. *Amawka igkis uti gikamyehpitnivwi ku pariye giwnkis tuguh hehpekuye.* Heneme igkis ka uti.

56 Hiyawa ka aynsima hiyeg kamiyevgi akak gikehbetankisnen heneme giwnkis ka tuguh hehpekuyema.

57 Ayteke gaytakis neras hiyeg kannikaw akiw adahan igkis kamihevgi atere akak gikehbetankisnen. Igkis awna:

58 — Usuh timap ner awayg awna: “Nah mehbetenek inin Ieglis Uhokri Givin ku pariye hiyeg amadgaya inin gikehnikis. Ayteke adahan mpana hawkri nah kannikasa nawenyewa akiw ku pariye ka hiyegma amadgaya inin gikehnikisma.”

59 He inakni ginetnikis ka tuguh hehpekuyema.

60 Igme muwvegviyene gikivarakis ig timapni hene, ig kannikaw ayge gibetkis madikte hiyeg. Ig awna git Kiyavwiye Jesus:

— Mmahki pis ka kaytwa giwnkis? Mmah henewatma ku samah igkis awna pimin?

61 Igme Kiyavwiye Jesus tinwo, ig ka kaytwa giwn. Igme muwvegviyene gikivarakis ig ayavgi:

— Mmah pisnewa Cristo. Mmah pisnewa Uhokri gikanyan adahan ukumaduketni? Mmah pisnewa Kiyavwiye Uhokri gikamkayh?

62 Igme kaytwa giwn:

— Nahnewa. *Kuri yis batebdedbi adahan yis hiyekne nukakuh.* Heneme aysawnemenek yis hiyavunek, *nah* ku pariye wageswe awayg amadgaya inin, yis hiyavun *nah* bat ayge gihumwa Uhokri detye ay *amun ini iwetrit ku pariye kane nikiytanisima* kihehaptak. Yis hiyavunek *nah* muhuk abetimpi ukuhne inuriktak. *Avim ini nahme hiyekne yikak nikwe.*

63 Ig muwvegviyene gikivarakis timapni hene, ig sigke gisimsa adahan areketni gidagoni avatra ku samah ig Kiyavwiye Jesus awna gitkis inakni iwit. Ig awna:

— Pariyeki umawkanwiy akiw? Wixwiy ka muwaka hiyeg akki wotwiy ariknawnema Jesus gitaraksan akiw.

64 Kuwis ig makukse Kiyavwiye Uhokri *ay wowtrikwiy.* Yis kuwis timapni akakwa yitaybi. *Uyay katiwnise ini gitaraksan git.* Mmani yit?

Igkisme kaytwa giwn:

— Pugamawka ig umehpika.

Hiyeg biwh Jesus

Mt 26.67; Lk 26.63

65 Ayge nikwe gaytakis neras hiyeg tuvestevgi. Gaytakisme wanakotevgi igkis biwhbokevgi. Igkis awna git:

— Ku pis Uhokri gawneve, asa akki wot *ku pariye pibiwhatepten.*

Ayteke neras avuriwnevwi Uhokri Givin igkis iwevgi igkis biptevgi.

Pedru wihwa giw Jesus

Mt 26.69; Lk 22.55; Jo 18.15

66 Avimwata ini ig Pedru bat ayge paytbuhku. Ayteke pahavu tino ku pariye ibukti gidahan ner muwvegviyene gikivarakis eg danuh atere git.

O Novo Testamento e Salmos na língua Palikur do Brasil; © 2018, Wycliffe Bible Translators, Inc.

67 Eg hiyap Pedru ayge ig awahpusewne aranwa tiket. Eg sarayh guvegyi ta gimkat, eg marotpi git. Ayteke eg awna git:

— Pis hawata wew gikak Jesus Nazaréyene.

68 Igme wihwe giw. Ig awna gut:

— Nah ka hiyakwa inakni iwit ku kamin pis awna. Nah ka pukuhawa inakni piwn.

Ayteke ig pese ta anumekut pesket. *Nikwenewa pahavwi takarak awna.*

69 Ayge eg tino bukitwiyo hiyavgi akiw. Eg hiyapni hene, eg awna ta gitkis hiyeg ku pariye ay kennesa guhumwa. Guwn:

— Nernewa awayg pahavwi gaytakis *Jesus gikannuhnivwi.*

70 Heneme igme wihwe giw akiw. Ayteke ariwnteke ini ayiptenesa akiw neras hiyeg ku pariye ayge kennesa gihumwa awna ta git. Giwnkis:

— Henewa. Pisnewa gaytakis Jesus gikannuhnivwi mmanawa pis hiyeg galileyene *hawata ke igkisbe.*

71 Ig timapni hene, ig awna akak madikte gawaygi. Giwn:

— Ku nah ka awna inyewatma iwit, hiyawa Kiyavwiye Uhokri hiyapkis mbeyne nutuh. Nah kawa hiyakgiwa ner awayg ku kamin yis awna.

72 Nikwenewa pahavwi takarak awna aveynevye akiw. Igme Pedru timapni hene, ig kiye inakni ku pariye Kiyavwiye Jesus giwn kuhwekwa ta git amin: “Avit takarak awna pimavut gawnan pisme ayipa wihwe nuwhunek mpamavut.” Ig kiye inakni giwn nikwe, ig biyuk gikan. Ig tihene ayge mpinevevye.

Jesus ay givetun Pilatus

Mt 27.1,11; Lk 23.1; Jo 18.28

15 **1** Hewke nikwe hawkanawa neras muwveg kiyatyevwi gikakkis neras judeyenevwi giwewkistenkis gikakkis neras kannuhekevutnevwi amin amekene Moís gikumadukan igkis kehe givahdukawnikis. Ayge igkis ahegbete ginetnikis kabayntiwa. Ayteke nikwe igkis wanakminase Kiyavwiye Jesus. Igkis waxwevgi ta gimkanit *ner hiyaptigi romayene ig* Pilatus. Igkis danuh atere, igkis ikevgi ta giwakuwit.

2 Ayge nikwe ig Pilatus ayavgi:

— Mmah pis hiyeg judeyenevwi gikivarakis?

Igme Kiyavwiye Jesus kaytwa giwn:

— Henewa ku samah pis awna.

3 Ayteke neras muwveg kiyatyevwi igkis kamiyevgi ku ig keh mbayka ka aynsima.

4 Ig Pilatus hiyapni hene, ig ayavgi:

— Ka ba pis timap ku samah igkis kamiyep ku pis keh mbayka ka aynsima? Mmah pis yumahwatma pikaytwanwatma?

5 Kameki ig Kiyavwiye Jesus kaytwame giwnkis. Igme Pilatus hiyapni hene, ig wakaymni ka aynsima.

Jesus daddahkiswika

Mt 27.15; Lk 23.13; Jo 18.39

6 *Avim ini ahawkanavrik danuh adahan hiyeg judeyenevwi gifetrakis.* Abet ini gifetrakis ig hiyaptigi gibetki isahkis pahavwi awayg ku pariye paraksepkare ayge. *Mpuse kamukri ig isahkiswiye pahavwi* ku pariye hiyeg fetyavu isahkiskere.

7 Ayge pahavwi awayg ariku parakseket payak gikakkis nawenyevwi ku pariye hahayruke gikak ikivarat. Ig umehe pahavwi. Giw Bahabas.

8 Ayge nikwe ka aynsima hiyeg fetyavu pahadguhwa atere git Pilatus. Igkis aya git:

— Uya isahkis udahan pahavwi paraksepkatinene ku samah inpawa pis keh avim inin.

9 Igme Pilatus kaytwa giwnkis:

— Ba yis muwaka nah isahkis yidahan ner ikawvarinene yikivara judeyenevwi?

10 Ig awna inakni mmanawa ig hiyak kabayntiwa ku neras muwvegviyene ike Kiyavwiye Jesus ta giwakuwit he avatranen ku samah igkis atihapnig. *Givewkankam ku igkisme hiyeg fetyavu muwaka adahan gamnihten.*

11 Heneme neras muwveg kiyatyevwi wagese neras fetyavu gihiyekemnikis kahadbe igkis isahkisase Bahabas mpinekata igkis isahkisase Kiyavwiye Jesus. *Nikwe igkis hiyeg awna git Pilatus:*

— Isahkis udahan Bahabas.

O Novo Testamento e Salmos na língua Palikur do Brasil; © 2018, Wycliffe Bible Translators, Inc.

12 Igme Pilatus ayavgikis akiw:
— Mmah nah keh nikwe gikak ner awayg ku pariye yis kanum judeyenevwi gikivarakis?
13 Igkisme madikte kabimanave. Igkis awna:
— Uya daddahkiswinig udahan!
14 Igme timapni hene, ig ayavgikis:
— Mmahki? Pariye mbayka gikehni?
Igkisme kabiman pi kihawnate akiw:
— Daddahkiswinig!
15 Igme Pilatus hiyapni hene, ig kehpiye neras hiyeg gibetkikis. Ayteke nikwe ig isahkisase Bahabas gidahankis. Igme Kiyavwiye Jesus ig biwhkisevgi akak tigay. Ayteke ig ikevgi ta giwakuritkis gisuwtatavu adahan igkisme gideddehpitni.

Jesus mahivwihka gavitkis suwtat
Mt 27.27; Jo 19.2

16 Ayge nikwe igkis gisuwtatavu waxwe Kiyavwiye Jesus ta givinbukut hiyaptigi. Ini iwetrit *giwnavrikkis romayenevwi* kewye "Piretóriyu". Ayge igkis pahadguhe madikte suwtat ta ganwat *adahan gimahivwihpitni. Igkis awna gitkis:*
— Uyay arehwa gikak. Uyay kawihkis gikawihni givitit kewa pahavwi ikivaratbe ku samah ig kawih dagam wagageboye akak gisuwvren karukri wahano.
17 Ayteke nikwe igkis kadagmanevgi akak pahak dagam wagageboye, igkis imeve puduku, igkis kehe gisuwvren nikak.
18 Ayteke igkis mahivwihpig. Igkis awna git:
— Aa, Kiyavwiyad, kibeyne pis ay kuri. Pis judeyenevwi gikivarakis.
19 Ayteke igkis biwhpig gitewha akak pahat yakot akat, igkis tuvestevgi. Igkis paberetusew gitivut ke wotbe igkis gikiythetnibe.
20 Pisenwa gimiythankis igkis wiwhe ini dagam givititak, igkis kawihkise git gisimsa ku pariye gikawhan. Ayteke nikwe igkis tivikevgi avititak paytwempu adahan gideddehpitni.

Simawh ayava Jesus hiyuh giyakni
Mt 27.32; Lk 23.26; Jo 19.17

21 Ku aysaw igkis avigku ahin igkis patipteke gikak pahavwi awayg sireneyene kewye Simawh. Ignewa gigkis Alixandre gikak Rufu. Ig gaytni powketeke. Igkisme neras suwtat mpiksaptihpig adahan ig *gayavetni* Kiyavwiye Jesus hiyuhne giyakni. *Igme ihe giwnkis.*

Jesus deddehpika aminat giyakni
Mt 27.33; Lk 23.33; Jo 19.18

22 Ayteke igkis waxwe Kiyavwiye Jesus ta avitit paha waxri imuhgivitnene kewye Gowgota. Inakni wownavrikwiy "Waxri Hiyeg Gaptiwvitwiye".
23 Ayge igkis suwtat akeke win git Kiyavwiye Jesus. In wageska akak iveyti *tagetrene gih* kewye "miha". Igme hiyapni hene, ig ka higapni.
24 Ayteke igkis deddehpig ta aminat giyakni. Pisenwa gidaddahnikis, igkis arehwa akak tip adahan hiyap ku pariye kabunuganen adahan ig darihpiye Kiyavwiye Jesus gikawihni. Hene igkis ibekhevyes gikawihni pawtak.
25 Igkis daddehpig inute kamuw.
26 Ayge *amin giyakni avitmin gitew* pahak kagta daddahka atere adahan areketni ku pariye gikehnitnene ta gitkis hiyeg. Amadga ini kagta awna: "Judeyenevwi Gikivarakis."
27 Hawata akiw igkis deddehe piyana gikebikis amevwavye ta aminat giyaknikiswa payak gikak Kiyavwiye Jesus. Pahavwi daddahka kihehaptak pahavwime patuwanaptak.
28 Henewa in danuh ku samah Uhokri gannasan awna. In awna:
"Ig ikakanek ke wotbe ig kakehniyebe."

Jesus mahivwihka ayge amin giyakni
Mt 27.39; Lk 23.35

29 Ka aynsima hiyeg mpiya awvre. Ayge igkis mahivwihpig. Igkis sassah gitewkis adahan areketni ku samah igkis ka batek gikak. Igkis awna git:
— Kineykap kuri ku samah pis awna: "Nah mehbete Uhokri Givin. Ayteke abet amamnampiye hawkri nah kannikasin akiw."
30 Asa amnih pivit kuri. *Ku pis igyewa Kiyavwiye Uhokri gikamkayh,* nikwe muhuk ayteke kuri aminatak piyakni.

O Novo Testamento e Salmos na língua Palikur do Brasil; © 2018, Wycliffe Bible Translators, Inc.

31 Neras muwveg kiyatyevwi gikakkis neras kannuhekevutnevwi amin amekene Moís gikumadukan hawata igkis mahivwihpig. Igkis kinetihwa pawtak. Igkis awna:

— Kuwis ig amnihe nawenyevwi hiyeg, kuri givitme ig ka hiya aramnihka.

32 Ku ig Cristo, ku ig Uhokri gikanyan adahan ukumaduketniwiy, ku igyewa hiyeg izhaewyenevwi gikivarakis, hiyawa ig muhuk ayteke aminatak giyakni. Ku wixwiy hiyap ig muhuk ayteke, nikwe wixwiy iha giwn. Hawata akiw neras *amevwavye* ku pariye daddahka ayge gihumwa Kiyavwiye Jesus igkis hawata mahivwihpig.

Jesus miyap

Mt 27.45; Lk 23.44; Jo 19.28

33 Ayteke puwipka danuh. Pahaye adahan kamuw abutni ka kabutni akiw. Hawkri misanpi muwapuw he daraka kamuw in kavusa kabutni akiw.

34 Avim ini daraka kamuw, ig Kiyavwiye Jesus kabiman akak gihawna *giwnavrik.* Ig awna:

— Eloí, Eloí, lemá sabaktâni?

Inakni wownavrikwiy: “Nuwohkiga, nuwohkiga mmahki pis ikiswen?”

35 Gaytakis hiyeg ku pariye tabirbetnene ayge igkis timapni hene, *igkis timap tarakise.* Igkis awna:

— Atabiswanay. Ner awayg ig humekne amekene Eliyas.

36 Pahavwime gaytakis *ig timapni gabiman hene, ig muwaka adahan gamnihten.* Ig sigise kibehtenwa ig iwe paha arikna ku pariye mitibetnene. Ig subukwin ahakwat win suwiyweye adahan anugasene. Ig ike akisurik pahat yakot akat. Ig tarekwin ta gimkat Kiyavwiye Jesus kahadbe givewkan ig susni. *Heneme nawenyevwi hiyeg ayge igkis hiyapni hene,* igkis awna git:

— Miniw giw. Uyay hiyap ba ig amekene Eliyas danuhwatma adahan giwiwhpitni aytakihan.

37 Igme Kiyavwiye Jesus kabiman akak gihawna akiw. Giyakek madike. *Ig miyap.*

38 Nikwenewa avim ini, ini kamis amaptenten Kiyavwiye Uhokri giwskeki pi kiyatenene ku pariye arikunene Uhokri Givin, in sigke pabakak. Nikwenewa ku aysaw ig miyap, amun ini in sigka ayta inutak danuhte ta warikwit. *In woke ahin ta arikut Kiyavwiye Uhokri giwskeki.*

39 Ig Kiyavwiye Jesus miyavi, pahavwi romayene suwtat gikivarakis ig tabir ayge givetuna. Ig hiyapni hene ku samah gimiremni, ig awna:

— Inyewa ner awayg Kiyavwiye Uhokri gikamkayh.

40 Aygwata kiyavunogben egkis hawata ivegbet atere. Ayge eg kiyavuno Mahi Madalena eg pahavu gaytakis, hawata pahavuwa Mahi akiw eg pahavu gaytakis. Eg ginagkis Tiyagu gikak José. Hawata kiyavuno Salome pahavu gaytakis.

41 Egkis noras ku pariye danuhpanovwi payak gikak Kiyavwiye Jesus avititak Galileyamnaw. Egkis ku pariye hiyaknovwi gikak. Hawata akiw ka aynsima nawenyovwi kiyavunogben ayge ku pariye danuhpanovwi payak gikak arimkanit paytwempu Jerusalém.

Jesus avuhpika

Mt 27.57; Lk 23.50; Jo 19.38

42 Aygete pahavwi awayg kewye José arimateyene danuh atere. Ig pahavwi gaytakis neras judeyenevwi giwewkistenkis. Ig kiyatye hiyeg. Ig wahepnenekwa Uhokri gikumadukan ku aysaw in danuh.

43 Ig hiyapni hene ku samah takuwa samdi, kuwis ahawkanavrik danuh adahan ahegbetaw adahan mayekne samdi, ig kibokahwe ig tivik ta gimkat Pilatus. Ig danuh atere git, ig awna git:

— *Kiyavwiye, uya amnihun* isaksan adahan nah iweviye amekene Jesusmin givit.

44 Ig Pilatus timapni hene, ig wakaymni adahan ku samah ig Kiyavwiye Jesus ayipa gimiremni. Ig watihe ner suwtat gikivarakis, ig ayavgi:

— Mmah ayipte Jesus gimiremni?

45 Igme suwtat gikivarakis kaytwa giwn:

— *Ihi.* Ayipa gimiremni.

O Novo Testamento e Salmos na língua Palikur do Brasil; © 2018, Wycliffe Bible Translators, Inc.

Igme Pilatus timapni hene, ig awna ta git:
— Wani ig ikepka ta git kiyavwiye José.
46 Igme José timapni hene, ig tivik. Ig isime pahak dagam seyne barewbetye. Ayteke ig tivik wiwhe Kiyavwiye Jesus givit *aminatak giyakni.* Ayteke ig awasminevgi akak ini dagam. Pisenwa ig sarayhe givit ta arikut pahayku imewti ku pariye atikka ariku tip amiyokni. Ayteke ig wagesmine pohow tip adahan gisabwatip.
47 Egme Mahi Madalena gukak nor Mahi ku pariye José ginag, egkis hiyap ku kiney givit sarayhpika.

Jesus kannikew
Mt 28.1; Lk 24.1; Jo 20.1

16 **1** Ariwnteke ini, samdi kuwis mpiye kuwis, eg kiyavuno Mahi Madalena gukakkis eg kiyavuno Mahi ku pariye Tiyagu ginag, egwata kiyavuno Salome egkis isime imihgi adahan gimihetni Kiyavwiye Jesus givit *adahan ig avuhpiki.*
2 Paka abet kabeyweke, pesantene kamuw, egkis tivikwiyos ta arimkanit gimew.
3 *Ayge avigku ahin* egkis kinetihwa pawtak, egkis awna:
— Pariyeva hiyeg adahan wiwhne udahanwiy nor tip ku pariye asabwat gimew?
4 Ayteke egkis sarayh guvegyikis atere egkis hiyap ku nor asabwatip ayipa wiwhpika. Nor tip kanopsimahad.
5 Egkis hiyapni hene, egkis parak aterenewa arikut gimew. Ayge egkis hiyap pahavwi takweye *inurikyene* bat ayge kihehavrik. Igme kasimsavu simis seyne. Egkis hiyapni hene, egkis kawadsan egkis avisasew.
6 Igme awna ta gutkis:
— Ka yi muwaka avis. Yis ivegeviye Kiyavwiye Jesus Nazaréyene ku pariye kuwis deddehpika. Ig yuma ay. Ig kuwis kannikew. Hiyawa yis iwasa gidukwen ay ku kiney igkis sarayhpig.
Egkis iwasa gidukwen.
7 Ayteke ig ahj awna gutkis:
— Kuri ataknabay ta gitkis gikannuhnivwi, hawata ta git Pedru. Awnanay gitkis: “Ig Kiyavwiye Jesus tivik pitati yavit ta avitit Galileyamnaw. Ayge yis hiyavginek ku samah ig kuwis akki yit.”
8 Egkis hiyapni hene, egkis pese kibehtenwa arikutak gimew. Egkis wakaymni ka aynsima he egkis segke awaku egkis wadisasew. Egkis ka awna git pahavwinema hiyeg *avigkuya ahin* awaku gavisnikis.

Jesus hiyapkiswa gut Mahi Madalena
Mt 28.9; Jo 20.11

9 Ig Kiyavwiye Jesus kannikew hawkanawa paka abet. Ig hiyapkiswe pitatye ta gut kiyavuno Mahi Madalena. Eg nor ku kavititak minikwak ig ivuke ka aynsima wavitye guvititak, ntewnehker gikebikis. *Ayge ig hiyapkiswe gut.*
10 Eg hiyapni hene, eg tivik ta gitkis neras ku pariye wewnevwi gikak. *Eg danuh atere gitkis, eg utevgikis kabubuk* kadniyekis ayge. Igkis tihenekis. Eg awna gitkis:
11 — Kiyavwiye Jesus iveg akiw. Ig hiyapkiswe nutuh.
Igkisme timapni gunetni hene, igkis ka iha inakni guwn.

Jesus hiyapkiswa ta gitkis piyana gikannuhnivwi
Lk 24.13

12 Ariwnteke ini ig Kiyavwiye Jesus hiyapkiswe nawenyewa gihivak ta gitkis piyana gikebikis gikannuhnivwi, avim ini ku aysaw igkis waywepnene ta amatmadgetwiye.
13 Igkis hiyapni hene, igkis diyuhe *ta avitit paytwempu Jerusalém.* Igkis danuh atere, igkis ekkepni ta gitkis gikannuhnivwi asemne. Heneme igkis kawnata iha inakni giwnkis.

Jesus hiyapkiswa gitkis giwatnivwi
Mt 28.16; Lk 24.36; Jo 20.19; At 1.6

14 Ariwnteke ini ig hiyapkiswe ta gitkis giwatnivwi madikawkunene gikebikis gikak pahavwi gawnakis *(11).* Igkis axnes, ig hiyapkiswe atere. Ig himehpigkis atere. Ig awna gitkis:
— Yidaniskata yis ihpa giwnkis neras ku pariye nuhivetnivwi ku nah kuwis kannikew.
15 Ayteke ig awna gitkis:

O Novo Testamento e Salmos na língua Palikur do Brasil; © 2018, Wycliffe Bible Translators, Inc.

— Ataknabay muwapuw amadgat hawkri. Akkanabay ini kibeyne inetit numinuh ta gitkis madikte hiyeg.

16 Ku pariye hiyeg iha inakni yinetni, ig kewviye, igi isahptawnek. Igme ku pariye ka iha yinetni, igi biyuknek *giw Uhokri.*

17 Igkisme ku pariye ihpenevwi nuwnuh, Uhokri iki gannu ta givitkisnek adahan igkis kehnes annut. Avim ini igkis pekkis wavitye givititakis hiyeg nuwavrik. Igkis awna ariku nawenyewa iwit.

18 Ku igkis sumuhe kaybuneva, ig ka kehgikis ariknawnema. Ku igkis higa iveyti pahaywotneyeva in kawnata kehgikis ariknawnema. Ku aysaw igkis sarayh giwakkis givititkis hiyeg kakahribdavye, ignes makniwnek.

Jesus iwepka ta inurikut

Lk 24.50; At 1.9

19 Pisenwa inakni gawnan, ig Kiyavwiye Jesus iwepka ta inurikut. Ayge ig batahkiswe *adahan ig kumadukene* gihumwa Kiyavwiye Uhokri ay *amun ini iwetrit ku pariye kane nikiytanisima* kihehaptak.

20 Igkisme giwatnivwi tivik ekkene inakni kibeyne inetit muwapuw. Igme Kiyavwiye Uhokri iki ini gannukis adahan igkis kehnes annut kahadbe hiyeg iha inakni giwnkis.

LUWKAS

Inin kagta awahkiska gavit amekene Luwkas. Ig gannivwi akak makniwka. Ig wew muwapuw gihapti Uhokri giwatni amekene Pol. Inin gikagtan tamaka ewka giwen Kiyavwiye Jesus (59-75 d.C.). In akka wotwiy ku samah Kiyavwiye Jesus giwewni ay amadga inin. In akka wotwiy ku Kiyavwiye Jesus igyewa hiyeg amadgaya inin. In akka ku ig ka gikiythanisima, ignewa wamnihtenwiy

Jesus gihawkan tamaka ay

1 **1** Kiyavwiye Teófilu, kuwis ka aynsima hiyeg mpiksaw adahan igkis tameknes amadga kagta adahan igkis ekkenes inakni inetit ku pariye danuh ta wotwiy avim inin hawkri.

2 Inakni inetit ekkepka wotwiy gavitkis neras ku pariye hiyapni akakwa giwtyakkis ku samah akavuska, ayteke igkis ekkepni muwapuw.

3 Nah kuwis kinetihwa kabayntiwa gikakkis neras ku pariye atiwkeknevwi inakni inetit. Inneki keh nah nuvewkan kabay adahan nah tamakni pehetempi amadga kagta pidahan, kiyavwiye.

4 Nah tamaknite kahadbe pis hiyakni kabayntiwa ku inakni inetit ku pariye pikannuhwan in inyewatbaki.

Ahj akka Joawh Batista giwayvuka ta git Zakariyas

5 Minikwak ku samah ner hiyaptigi Erodis kumadukenete ay Judeyamnaw, pahavwi awayg ig judeyenevwi gimuwvegakis giw Zakariyas. Ig pahavwi gaytakkis amekene Abiyas gihiyegavu *ku pariye kannivwiyes ariku ini leglis kewye Uhokri Givin.* Gihayo eg amekene Arawh gihiwhi. Guw Isabel.

6 Egkis piyamate wadityekuyokis giwtrik Kiyavwiye Uhokri. Egkis ka taraksa Uhokri gikumadukan aynesnima.

7 Egkis yuma gukamkayhkis mmanawa amakano Isabel eg ka keh bakimni. Egkis piyamate kuwis kiyavwibdip.

8 Avim ini hawkri ig amekene Zakariyas gihawkanavrik danuh adahan ig kehne gannivwi ariku ini leglis kewye Uhokri Givin awaku ku samah ig muwveg.

9 Ayteke nikwe neras muwvegviyene ibekhe gannivwikis ku samah igkis inpawa igkis keh. Avim ini ig amekene Zakariyas kaniyka adahan ig parak arikut Uhokri giwskeki

O Novo Testamento e Salmos na língua Palikur do Brasil; © 2018, Wycliffe Bible Translators, Inc.

adahan ig bukehne imihgi givetunat Uhokri. *Nikwe ig pareke atere.*

10 Madikte hiyeg misekwe kabubuk aynte kabaywak. Ayge igkis piriyepkewnekuyes ku samah ig aynete ariku payt bukehne ini imihgi.

11 Pahaye adahan pahavwi ahj Uhokri giwatni hiyapkiswe ta git amekene Zakariyas. Ig tabir kihehavriktak ini piriyepkewket adahan bukehne imihgi.

12 Ig amekene Zakariyas hiyapni hene, pahaye adahan ig kawadsan ig avisasew ka aynsima.

13 Igme ahj awna git:

— Kiyavwiye Zakariyas, ka muwaka avis. Kiyavwiye Uhokri kuwis timap piviryepkawni. Kuwewanek pihayo kiyavuno Isabel kakamkayhnek. Pis sarayh giw Joawh.

14 Ayge pis ka aynsima batek pinaktinek. Hawata ka aynsima hiyeg batek ginaktinkisnek ku samah ig amadga wayk.

15 Ig humaw kiyatye hiyegnek giwtrik Kiyavwiye Uhokri. Ig ka higapti win. Ig kawnata higapti higapka ku pariye katiwye. Ig gitiphaw Kiyavwiye Uhokrinek ku samah ig gutunriktak ginagnek.

16 Aysawnemenek ig keh ka aynsima izhaewyenevwi wages gihiyekemnikisnek gidahan Uwohkigawiy.

17 Ig ayta gavitkiya Ukivarawiynek. Avim ini ig gitiphewne Kiyavwiye Uhokri ke amekene Eliyasbe. Gannu hawata ke gidahanbe. Avim ini ig keh igti kabeywotviye gikakkis gikamkayuvwi akiw. Ig keh hiyeg kane ihpenevwima wages gihiyekemnikis adahan kibeyne hiyakemniki. Ayge nikwe ig keh igkis waditha gihiyekemnikis marihwa igkis ahegbet adahan Ukivarawiy gaytni.

18 Ig amekene Zakariyas timapni hene, ig awna git ahj:

— Mmah ahiyaka nutuh ku inakni piwn inyewa kahayak? *Mahiko adahan nah ihpin* mmanawa nah kuwis kiyaparivye. Nuhaya hawata eg kiyaparuvyo.

19 Igme ahj awna git:

— Nah Gabriyew, nah avanenekwa nah misakwa gimun Kiyavwiye Uhokri. Nah awahkiska atan pimin adahan nah kinetihwene pikak adahan nah ekkene inakni inetit ta pit.

20 Pisme ka iha inakni nnetni. Avatra ini *pis mataybinek* pis mownpinek. Pis ka awna pahatnema iwitnek he inakni nuwnuh kahayak pitnek. Mmanawa inyewa in kahayak avim ini ku aysaw ahawkanavrik danuh.

21 Igkis kinetihwenes ayge, neras hiyeg aynte kabaywak igkis wahepnes amekene Zakariyas adahan ig pes. Igkis wakaymnibdi awaku ku samah ig ayivwihwe mpiynevevye aynte ariku Uhokri giwskeki.

22 Ayteke metakwa ig pes arikutak ini payt. Ig mpiksaw adahan ig awna gitkis neras hiyeg, heneme ig ka ik adahan ig awna. Igkis hiyapni hene, igkis awna:

— Ba ig kamapti ayge ariku Kiyavwiye Uhokri giwskeki?

Igme misekwe ahehwavwi akak giwaknenwa. Ig ka ik adahan ig awna.

23 Ariwnteke ini gannivwi pisenwa. Nikwe ig tivik ig danuh ta givinekut.

24 Awenketeke ini gihayo amakano Isabel biwhkise. Eg *kavigse gukamkayh, eg* ka pes paytrikutak adahan pohowku kayg. Eg awna:

25 — Kiyavwiye Uhokri ka gabayisima nukakuh. *Kibeyne,* ig amnihpen. Ig keh nah ka maraka nuvituh akiw giwtrikkis hiyeg.

Ahj akka Jesus giwayvuka ta gut Mahi

26 Eg amakano Isabel biwhkisno adahan puguhkuna kayg gaw, nikwe ner ahj Gabriyew awahkiska gavit Uhokri ta avitit paha paytwempu kewye Nazaré ku pariye aynene avit waxri Galileyamnaw.

27 Ig awahkiska gumin pahavu himano guw Mahi ku pariye kuwis ahegbet gunetni gikak pahavwi awayg. Ig awayg giw José. Ig amekene Davi gihiwhi.

28 Ig ahj danuh atere ta guvinekut kiyavuno Mahi. Ig awna gut:

— Ba pi ay? Kiyavwiye Uhokri kabayhap. Ig ay pikak.

29 Eg timapni hene, eg wakaymni. Eg awna:

— Mmahki ner awna nutuh inakni hene?

O Novo Testamento e Salmos na língua Palikur do Brasil; © 2018, Wycliffe Bible Translators, Inc.

30 Igme ahj awna gut:
— Ka muwaka avis, kiyavuno Mahi. Pis kabunuga gikak Kiyavwiye Uhokri.
31 Pis biwhkisnek. Pis sarayhnek pikamkayh awayg. Pis sarayh giw Jesus.
32 Ig humawnek kiyatye hiyeg. Ig kanumkanek Kiyavwiye Uhokri inurikyene gikamkayh. Kiyavwiye Uhokri keh ig kumaduka hiyeg hawata ke gihawkribe amekene Davi.
33 Ig kumadukanek amekene Jakó gihiwhivwi akiwka akiwkanek. Gikumadukan yuma amaksemninek.
34 Eg kiyavuno Mahi timapni hene, eg kaytwa giwn:
— Mmahki ini danuh nutuh? Nah kote wewte gikak pahavwinema awayg.
35 Igme ahj kaytwa guwn:
— Ig Kiyavwiye Uhokri Gitip ig muhuksa ta pivititnek. Ig gidatni parakpinek. Ayge nikwe pis sarayh pikamkayh, ig barewvityenek. Ig Kiyavwiye Uhokriwa gikamkayh.
36 Ku pis hiyap pikebyi kiyavuno Isabel kuwis biwhkisno, *pis hawatanek.* Eg kiyaparuvyo, eg kanumka manpigviyo, heneme gubiwhkisni puguhkuna kayg gaw kuwis.
37 Ig Kiyavwiye Uhokri detye adahan ig keh madikte. Madikte arikna ka mahikonema gidahan.
38 Eg kiyavuno Mahi timapni hene, eg awna git:
— Nop nah ay. Nah Uhokri gibuk. Hiyawa ig keh ku samah piwn ta nuvitit.
Ig ahj timapni hene, ig tivik.

Mahi gukak isabel

39 Ariwnteke ini eg kiyavuno Mahi ahegbetewvi, eg tivik kibehtenwa ta avitit paha paytwempu ku pariye aynene avit waxribdi ay Judeyamnaw.
40 Eg danuh atere, eg pareke givinekut amekene Zakariyas. Ayge eg ute amakano Isabel. Eg aytnihgu:
— Ba pi ay?
41 Ku aysaw eg amakano Isabel time inakni guwn hene, gukamkayh mukuse ay gunaktiniku. Ayge amun ini eg kawihpika gavit Uhokri Gitip.
42 Nikwe eg awna gut kiyavuno Mahi akak madikte guwegewni. Guwn:
— Pis pi kabunugate gikak Kiyavwiye Uhokri ariw madikte tinogben. Pikamkayh hawata ka gibunugasima.
43 Pis kiyathan ku samah pis ayta danuhpano nutuh mmanawa pis Ukivarawiy ginag.
44 Ku aysaw nah time piwn, nukamkayh mukuse ay nunaktiniku akak batekka.
45 Pis uti kabaykanek ka aynsima awaku ku samah pis ihe Kiyavwiye Uhokri giwn. Mmanawa ig inyewa kehnek madikte ku pariye ig wasavanaw pimin.

Mahi kabayha Uhokri

46 Egme kiyavuno Mahi awna:
— Nah kabayha Kiyavwiye Uhokri avititakwa nuyakni.
47 Nah ka aynsima batek ku samah ig amnihpen.
48 Mmanawa ig kiyenuh nah gibuk yumanano nukiytani. Akiwka akiwkanek madikte hiyeg kinetihwa numinuhnek ku samah nah kabunuga gikak Kiyavwiye Uhokri.
49 Ig detyewa. Ig keh kibeyne annut nudahan. Ig barewvitye.
50 Akiwka akiwkanek ig ka gamnihrasima gikakkis madikte hiyeg ku pariye avisnevwi gibohri.
51 Ig ka gannusima. Akak giwannen ig pasuhave neras ku pariye kane kumadukasewkere git.
52 Ig wiwh gikiytanikis givititakis neras ku pariye detyevwi. Ignesme ku pariye yumanene gikiytanikis ig iki gikiytanikis givititkis.
53 Ig iki ka aynsima kabayka gitkis hiyeg ku pariye kayehnevwi ku pariye gimawkanitnenes *giwntak Kiyavwiye Uhokri.* Heneme ig ka iki ariknawnema gitkis hiyeg ku pariye ikewnevwi ku yuma arikna muwekne gitkis.
54 *Kibeyne.* Ig parak abet uhawkanwiy wixwiy gihiyegavu izhaewyenevwi. Ig ka miyeh giwn ku samah ig awna minikwak: “Nah amnihgikisnek.”

O Novo Testamento e Salmos na língua Palikur do Brasil; © 2018, Wycliffe Bible Translators, Inc.

55 Ku samah ig awna inakni ta git amekene Abraawh gikakkis gihiwhivwi, ignes uhawkrivwiy, henewa ig amnihwiy adahan avanenekwa.

Henewatbaki eg kiyavuno Mahi awna.

56 Pisenwa nikwe ariwnteke ini eg kiyavuno Mahi misekwe gumun amakano Isabel. Eg mpiyase mpana kayg ayge. Ayteke eg diyuhe ta guvinwat.

Joawh Batista giwayvuka

57 Ariwnteke ini eg amakano Isabel guhawkanavrik danuh. Eg pamakuteke. Eg sarayh gukamkayh ig awayg.

58 Guhumwayevwi gukakkis gukebyuvwi egkis time arak inakni ku samah Uhokri amnihpig egkis iwasavgu atere. Egkis batekyokis payak gukak.

59 Ariwnteke ini pahay paka akiw hiyeg danuh atere adahan hiwhpiye gukamkayh givit ku samah judeyenevwi gihiyekemnikis. Igkis sarayhpiye ig bakimni giw giwavrik gig amekene Zakariyas.

60 Egme ginag awna:

— Kawa. Amawka wis sarayh giw Joawh.

61 Igkisme kaytwa guwn:

— *Mmahki?* Yuma pahavwinema pikebyuvwi giwkis hene.

62 Ayteke igkis iveg ta gimkat gig igkis barasevgi adahan igme akki ku samah gimawkan giw.

63 Igme aya kagta gitkis. Ayge amadga ini kagta ig tamak: “Giw Joawh”. Neras hiyeg hiyapni hene, igkis wakaymnibdi ka aynsima.

64 Aynewa ig amekene Zakariyas gibiy ik adahan ig awna akiw. Ig awna, ig kibeyhene Uhokri.

65 Madikte misekwenevwi ayge igkis time inakni gak hene, igkis wakaymnibdi gidahan ka aynsima. Inakni inetit gimin ibekhewvi muwapuw avitiw ini waxribdi ayge Judeyamnaw.

66 Madikte hiyeg ku pariye time gak igkis baruwkiswa gimin. Igkis awna:

— Pariye ner bakimni humawnek? Mmanawa in kahayak huwewe wotwiy ku Kiyavwiye Uhokri ay gikak.

Zakariyas awna iwit ku pariye pes giwntak Uhokri

67 Igme bakimni gig amekene Zakariyas, Uhokri Gitip kawihpig, ig awna iwit ku pariye pes giwntak Uhokri. Giwn:

68 — Kibeyne gidahan Kiyavwiye Uhokri, ku pariye uwohkigawiy wixwiy izhaewyenevwi. Ig kuwis parak abet uhawkanwiy wixwiy gihiyegavu. Kuri ig keh wixwiy isahptaw.

69 Ig kuwis awahkise uminwiy pahavwi wamnihtenwiy detye. Igi gihiwhi amekene Davi ku pariye gibuk Kiyavwiye Uhokri.

70 Ig Kiyavwiye Uhokri keh gawnevevu pitatyevwi kinetihwa gidahan hene minikwak.
71 Ig awna ku ig keh wixwiy isahptaw giwkis uvetunyavuwiy giwkis madikte ku pariye wamiyetnivwiy.

72 Ig awna gitkis uhawkrivwiy amekenegben: “Nah amnihyinek. Nah ka miyeh ku samah nah ikaksin yit.”

73 Mmanawa ig ikakse minikwak git uhawkriwiy amekene Abraawh **74** ku ig wiwhpewiynek giwakutakis uvetunyavuwiy kahadbe wixwiy ka avisnema kawohkigahaw ta git Kiyavwiye Uhokri, **75** adahan wixwiy wew waditye, barewvitye giwtrik Kiyavwiye Uhokri madikte ku samah wowskawniwiy amadga hawkri.

76 Pis nukamkayh, pis kanumkanek Kiyavwiye Uhokri inurikyene gawneve mmanawa pis danuh gavitkiya Ukivarawiynek adahan pis ahegbeteviye madikte avit gaytni.

77 Pis akkanek gitkis gihiyegavu ku igkis isahptawnek awaku ku samah Kiyavwiye Uhokri bayahminigkis ariw givathawnikis.

78 Mmanawa ig Kiyavwiye Uhokri ka gamnihrasima ukakwiy. Inneki keh ig paraksa abet uhakanwiy pahavwi kabutennene inutak **79** adahan ig uguhne gihiyekemnikis hiyeg ku pariye abetnenevwi amisnavye, abetnenevwi aviska abohri miyaka. Igi keh wixwiy misakwanek abet pasamraka.

Henewatbaki ig amekene Zakariyas awna.

80 *Ayteke ariwnteke ini ig bakimni* aymuhwe. *Ig kawih Uhokri gihiyekemni kabayntiwa.* Ayteke barew gikivay kuwis ig tivik misekwe amadgate amatap *ku kiney yumanene*

O Novo Testamento e Salmos na língua Palikur do Brasil; © 2018, Wycliffe Bible Translators, Inc.

hiyeg misakwa. Ayge ig misekwe he ku aysaw gihawkanavrik danuh adahan ig ekkene *Uhokri gihiyekemni* ta gitkis hiyeg izhaewyenevwi.

Jesus giwayvuka
Mt 1.18

2 **1** Avim ini hawkri minikwak amekene Sezar Awgustu wasavanaw giminkis madikte hiyeg adahan igkis tamakkiswiyes giwkis adahan pukuhpiye aysaw gikebikis.

2 Ini pitatye akavuska ig keh adahan pukuhpiye hiyeg. Ig keh hene avim ini hawkri ku aysaw amekene Kirinu kumadukene hiyeg ayge Siriyamnaw.

3 Ayge nikwe madikte hiyeg atak ta avitit giwaxigkis ku kiney igkis wayvuka adahan igkis tamakkiswiyes giwkis atere.

4 Ig José tivikwata adahan ig tamakkiswiye giw. Ig tivik avititak paytwempu Nazaré ku pariye aynene Galileyamnaw. Ig tivik ta avitit Judeyamnaw, ta avitit paha paytwempu kewye Belém, ku kiney amekene Davi ig wayvuka. Ig atak atere mmanawa ig amekene Davi gihiwhi.

5 Ig atak tamakkiswiye giw gukak kiyavuno Mahi ku kakak ig kuwis ahegbet ginetni. Egme biwhkisno *giwntak Uhokri Gitip.*

6 Egkis danuh atere, eg kiyavuno Mahi gukaygavrik danuh adahan eg pamakutekwiyo.

7 Heneme yuma iwetrit ayge gudahan ariku payt danuhpenevwi givinkis. *Ayteke nikwe egkis ute paha payt pak avin.* Ayge eg sarayhe gukamkayh guhimnatine. Eg awasamkuhpig akak giybet. Eg haritasevgi amadgat pak amanarati.

Ahj hiyapkiswa ta gitkis muwtohvutnevwi

8 Aygenewa avit ini waxri pahabu muwtohvutne ayge amatmadga. Igkis ayge avuriwnes givigkis muwtoh hewke tiyegem.

9 Pahaye adahan pahavwi ahj Uhokri giwatni hiyapkiswe ta gitkis. Uhokri gibutni uguhpigkis. Igkis hiyapni hene, igkis avisasew ka aynsima.

10 Igme ahj awna gitkis:

— Ka yi muwaka avis. Timapnabay nuwnuh. Nah ewkne yit kibeyne inetit. Ka aynsima batekka ay gidahankis madikte hiyeg. **11** Mmanawa avimnewa inin yamnihten amadgat wayk kuwis. Ig wayvuka avit ini paytwempu ku kiney amekene Davi wayvuka. Igi Ukivarawiy Cristo, ig Uhokri gikanyan adahan yikumaduketni. **12** Nah akkite yit ku samah yis hiyakgi. Yis utivginek awasamuk akak giybet ig harit amadga pak amanarati.

13 Pisenwa ner ahj giwn, pahaye adahan ka aynsima ahj inurikyenevwi hiyapkiswe ayge gihumwa. Igkis kibeyhenes Uhokri. Igkis awna:

14 — Kibeyne gidahan Uhokri ay inurik. Batekka ay gidahankis hiyeg ku pariye Uhokri gibetkivu ay amadga hawkri.

15 Pisenwa gibetkikis igkis tivik ta inurikut akiw. Igkisme muwtohvutnevwi hiyapni hene, igkis kinetihwa pawtak. Igkis awna:

— Uyay atak ta avitit paytwempu Belém. Uyay iwasa ini ku pariye danuh wotwiy, ku pariye Uhokri akka wotwiy ku avim inin.

16 Igkis tivik kibehtenwa. Igkis danuh atere, igkis ivegvevgi. Ayteke igkis ute kiyavuno Mahi gikak José. Ayge igkis hiyap ner bakimni harit amadga pak amanarati.

17 Igkis hiyapni hene, igkis ekke ta gitkis *madikte hiyeg* ku pariye neras ahj kinetihwa gitkis gimin ner bakimni.

18 Igkis hiyeg time neras muwtohvutnevwi ginetnikis inakni, igkis wakaymnibdi ka aynsima.

19 Egme kiyavuno Mahi darihe inakni inetit ay gutiwrik. Eg takunipti ivegminano guhiyekemni nimin.

20 Igkisme muwtohvutnevwi igkis diyuhe akiw. Igkis kibeyhenes Uhokri. Igkis awna:

— Uhokri ka gabayisima ukakwiy. Kibeyne adahan madikte ku pariye hiyapkiska wotwiy ku avim inin. In inyewa ku samah ner ahj gakkan wotwiy.

Sarayhka giw Jesus

21 Ariwnteke ini pahay paka akiw, ahawkanavrik danuh adahan hiwhpiki bakimni givit. Ayge givit hiwhpika*. Nikwe ig sarayhka giw

O Novo Testamento e Salmos na língua Palikur do Brasil; © 2018, Wycliffe Bible Translators, Inc.

Jesus ku samah ner ahj kinetihwa gimin avim ini avit ginag biwhkisgi.

Mahi gikak José gekkepten gukamkayhkis ta git Uhokri

22 Ayteke ariwnteke ini ahawkanavrik danuh adahan eg kiyavuno Mahi makniw ariw ku samah eg pamakutak. Egkis hiyapni hene, egkis bayahminasevyos guvathawnikis ku samah amekene Moís gikumadukan awna. Nikwe egkis tivik atere ta avitit paytwempu Jerusalém. Egkis waxwe gukamkayhkis atere adahan egkis gekkepten ta givetunat Uhokri.

23 Mmanawa Uhokri gikumadukan awna:

"Madikte tinogben guhimnatinekis awayg igkis gidahanwa Kiyavwiye Uhokri."

24 Egkis danuh atere, egkis kakanhaw git Uhokri. Mmanawa Moís gikumadukan awna adahan hiyeg kakanhaw git Uhokri piyana akebi ugus ba piyana akebi tukwayan *ku kavim tino pamaktak.*

Simeyawh kinetihwa gimin Jesus

25 Ayge avit ini paytwempu Jerusalém pahavwi awayg giw Simeyawh. Ig kibeyne awayg. Ig waditye. Ig wahepnenekwa ner pahavwi ku pariye nehmnikuhpiye adahan ikeviye gawaygikis gihiyegavu izhaewyenevwi. Ig Uhokri Gitip aynenekwa givit.

26 Ig Uhokri Gitip kuwis akka git ku avit ig miya ig hiyepnete Cristo danuh atan amadgat inin.

27 Avim ini hawkri ig Uhokri Gitip awahkiswig parak ta arikut ini leglis kewye Uhokri Givin. Ig danuh atere. Ayteke Jesus ginag gikak José egkis hawata danuh atere. Egkis waxwe Jesus atere adahan egkis gekkepten ta git Uhokri ku samah gikumadukan awna.

28 Ig amekene Simeyawh hiyapni hene, ig iwe bakimni ta giwanmakut. Ig kabayha Uhokri. Ig awna:

29 — Kuri Kiyavwiye, nah ahegbet adahan nah miya akak madikte nubetki. Hiyawa pis iwevun nah pibuk amadgatak inin. Mmanawa kuwis in danuh ku samah pis awna nutuh minikwak. **30** Kuwis nah hiyap wamnihtenuh akakwa nuwtyak. Nah hiyap ner ku pariye pis **31** ahegbete adahan gamnihtenkis madikte hiyegviyenevwi *amadga inin hawkri.* **32** Ig humawnek kewa paha abukribe adahan ig uguhne *gihiyekemnikis* neras hiyeg kane judeyenevwima. Ig humawnek pihiyegavu izhaewyenevwi gikiytanikisnek.

33 Eg ginag gikak José egkis timapni hene, egkis wakaymni adahan inakni iwit ku pariye ig amekene Simeyawh awna gimin bakimni.

34 Ayteke ig amekene Simeyawh kiye Uhokri gudahankis. Pisenwa ig awna ta gut Jesus ginag:

— Kibeyne. Kiyavwiye Uhokri ikiswanaw gidahan ner pikamkayh adahan ig humaw areketni Uhokri gihiyekemni ta gitkis hiyeg izhaewyenevwi. Aysawnemenek ka aynsima hiyeg tukuhwevwa giw pikamkayhnek. Amun ini nikwe igkis biyukapnek. Heneme ka aynsima hiyeg akiw kamaxwevyes givititnek. Igkis danuh *ta git Uhokrinek.* **35** Mmanawa ig hiyapkisnek ku pariye hiyakemniki ayemewnene ay avit hiyeg giyaknikis. Pisme *kiyavuno,* pis kayahnek abet pihiyekemni ka aynsima.

Ana kinetihwa gimin Jesus

36 Ku samah ig awnempiye inakni iwit, pahavu tino danuh atere. Guw Ana. Eg pahavu Uhokri gawneve. Eg amekene Fanuwew gikamkayh, eg aseryano. Eg kiyaparuvyo kuwis. Eg kigihgunyo adahan ntewnehkerbu kamukri.

37 Ayteke eg madankup adahan *ka aynsima* kamukri akiw, ntewnehkerbu akak pahak arawna madikwa akebi akak paxkabu akiw *(84).* Eg misakwa ayge ariku ini leglis kewye Uhokri Givin. Avanenekwa eg maxhawno adahan eg kiyeno Uhokri gihiyekemni. Avanenekwa eg piriyepkawno ta git Uhokri. Avanenekwa eg kibeyhene ig*.

38 Eg danuh atere, eg utevgikis ayge. Eg hiyapni hene, eg kabayha Uhokri. Han pitatit eg kinetihwano gimin Jesus ta gitkis neras jerusalémyenevwi ku pariye wahepnenevwi gamnihtenkis.

39 *Egme ginag Mahi gikak gaymuhten José* egkis pisenwa akak madikte ku pariye

O Novo Testamento e Salmos na língua Palikur do Brasil; © 2018, Wycliffe Bible Translators, Inc.

Uhokri gimawkan ta gutkis, egkis tivik. Egkis diyuhe ta avitit guwaxigkis Galileyamnaw ta avitit ini paytwempu Nazaré.

40 Ayteke ariwnteke ini ig bakimni aymuhwe. Ig kawih Uhokri gihiyekemni kabayntiwa. Ig humaw hiyakemniye hiyeg. Ig Uhokri ka gibetkisima gikak.

Jesus barew gitakwayisa

41 Mpuse pahak kamukri hiyeg judeyenevwi fetya *adahan ignes kiyenes ku samah minikwak Uhokri wiwhkiswiye amekenegben giwakutakis hiyeg ejituyenevwi.* Jesus ginag gikak José egkis inpawa atak ta avitit paytwempu Jerusalém adahan egkis mpiyasene ini fet atere.

42 Ig *Jesus barew gitakwayisa kuwis* madikawkubu kamukri akak pikana arawna *(12)* gaw, egkis tivik gikak ta avitit Jerusalém ku samah inpawa egkis keh.

43 Amavya fet ig Jesus ginag gikak José egkis diyuhpiyokis akiw. Igme Jesus misekwe ayge Jerusalém egkis ka hiyaknima.

44 Egkis guvewkankiskam ku ig ayge gibetkis neras ku pariye diyuhpiyevwi. Nikwe egkis wewnokis pahay hawkri. Ayteke egkis ivegevgi guvuwiwkis gukebyuvwikis, guvuwiwkis guhiyaknivukis.

45 Heneme egkis ka utivgi. Ayteke nikwe egkis diyuhe ta avitit Jerusalém. *Egkis danuh atere,* egkis ivegevgi muwapuw akiw.

46 Abet amamnampiye hawkri egkis utevgi aynte ariku ini leglis kewye Uhokri Givin. Ig bat ayge giyegbikis pahabu kannuhekevutnevwi. Ig timepne giwnkis ig gayapminetnikis ayge.

47 Madikte timepnevwi ayge igkis wakaymnibdi awaku ku samah ig kaytwa giwnkis akak kibeyne hiyakemniki.

48 Eg ginag gikak *gaymuhten* José egkis hiyavgi ayge, egkis wakaymni. Eg ginag awna git:

— Bakimni, mmahka pis arehwa ukakuh hene? Nah gikak pig usuh ka aynsima kiyimwih unaktin pikak adahan pivegepten muwapuw.

49 Igme kaytwa guwn:

— Mmahki yis ivegvan muwapuw? Mmah yis ka hiyaknima ku nah nubetki misakwa ay givineku Niguh?

50 Egkisme ka pukuha inakni giwn.

51 Ayteke ig tivik guhaptikis ta avitit paytwempu Nazaré. Ayge ig kumadukasewne ta gutkis. Egme kiyavuno Mahi darihe inakni giwn ay gutiwrik. Eg takunipti ivegminano guhiyekemni nimin.

52 Igme bakimni aymuhwe hiyakemniye. Mpuse hawka ig imuw. Uhokri batek gikak ka aynsima. Hawata madikte hiyeg hawata igkis batek gikak.

Joawh Batista akka Uhokri ginetni

Mt 3.1; Mk 1.1; Jo 1.19

3 **1** *Ayteke ariwnteke ini kibite kamukri akiw, Uhokri wasavanew gimin Joawh Batista, ig ku pariye amekene Zakariyas gikamkayh.* Avim ini hawkri amekene Tiberiyu Sezar kumadukene madikte hiyeg romayenevwi. Ayipa ig kumadukigkis adahan *kibite* kamukri, madikawkubu akebi akak pohowkubu arawna *(15).* Igme amekene Pônsiyu Pilatus kumadukene hiyeg *gidahan Sezar* ay avit Judeyamnaw. Igme Erodis kumadukene hiyeg *gidahanwata Sezar* ay avit Galileyamnaw. Igme gegni amekene Filip kumadukene hiyeg *gidahanwata akiw Sezar* ay avit Itureyamnaw akak Tirakoniteyamnaw. Igme amekene Lisâniyas ig hawata kumadukene hiyeg *gidahanwata Sezar* ay avit Abileneyamnaw.

2 Igme amekene Anas gikak amekene Kayfas igkis kumadukenes judeyenevwi gimuwvegavukis. Ayge ig Joawh Batista, ku pariye amekene Zakariyas gikamkayh, ig aynte amadga amatap. Avim ini ig Uhokri wasapnaw gimin adahan ig tivik ekkene giwn.

3 Ig timapni hene, ig tivik. Ig ekkene giwsavan Uhokri muwapuw aranwa warik Jordawh. Ig awna gitkis hiyeg:

— Wagesnabay yihiyekemni ariw yitaraksan. Kewvinabay ta ahakwat un adahan *yis amevene ini ku* Uhokri bayahminay ariw yitaraksan.

Henewatbaki ig Joawh Batista awna.

O Novo Testamento e Salmos na língua Palikur do Brasil; © 2018, Wycliffe Bible Translators, Inc.

4 Minikwak Uhokri gawneve amekene Izaíyas ig kinetihwa gimin *ig Joawh Batista.* Ig tamak inakni giwn amadga kagta. Ig awna:

"Pahavwi kinetihwanek ta gitkis hiyeg amadga amatap. Ig awnanek: 'Ahekbetawnabay gavit Ukivarawiy gaytni. *Ig nehmnik ig.* Wadithanabay yihiyekemni gidahan *kahadbekam yis kawih adahan Uhokri gikumadukan.* **5** *Yihiyekemni kewa pahatra ahinbe mbeyevyebe. Ka ik adahan ig Ukivarawiy sibuhavrikin atere.* Kivuhavrikanabay ini ku kiney duwihavrikapnivye. Kiguknabay ku kiney ini imuhgivitapnivye. Wadithavrikanabay ini ku kiney kiduwavriknene. Ahegavanabay ini ku kiney duwibdapnivye. **6** Ayge nikwe madikte hiyeg hiyaknek ku samah Uhokri amnih hiyeg.'"

Henewatbaki ig Uhokri gawneve awna minikwak.

7 Ka aynsima hiyeg ayta kaywasewviye ta git Joawh Batista. Igme awna ta gitkis:

— Yis kaybunyene hiyeg pahaywotneyevwi. Kiyavwiye Uhokri ka batek *akak yihiyekemni kane kibeynema.* Mmah yitneki yikewven keh ig hiyavyi ke wotbe yis kibeynevwibe hiyeg giwtrik? **8** *Kawa. Ini yikewven ka kinisgi.* Amawka ku yis inyewa wages yihiyekemni ariw yitaraksan. Kavusanabay wew wadit. Ini yiwewni waditye ininewa areketni ku yis inyewa wages yihiyekemni. Hawata akiw, ka yi muwaka awna: "Wixwiy hiyeg judeyenevwi wixwiy amekene Abraawh gihiwhivwi. *Amun ini wixwiy kuwis Kiyavwiye Uhokri gihiyegavu. Ayge nikwe ig Kiyavwiye Uhokri ka aminama ariw utaraksanwiy. Ig hiyavwiy kewa kibeynevwibe giwtrik." Ka ik adahan yis awna inakni hene. In ka ariknawnema ku wixwiy amekene Abraawh gihiwhivwi. Ka innema keh wixwiy isahptaw.* Ik adahan Uhokri keh nor tip humaw amekene Abraawh gihiwhivwi. **9** *Ahawkanavrik kaba danuh adahan Uhokri ivukevye hiyeg patahwavye hanpa arimkanit biyukwiki. Pahavwi ku pariye kane wew wadit amadga hawkri igi kewa pahakti amutribe ku pariye sarayh guw kane kabaynovwima. Igme Uhokri ig kewa pahavwi awaygbe ku pariye* kuwis ahegbet akak gimegwan adahan ahukepten egu ah kane kabaynoma. Ku pariye gamutra ka sarayh guw kabaynoma guw, egu ig ihukavevgunek ig padakavevgunek ariwtrikut tiket *bukahavevgu.*

10 Igkis hiyeg timapni hene, igkis awna git:

— Mmahpa usuh keh adahan usuh wew wadit?

11 Igme kaytwa giwnkis:

— *Amnihaknay pawtak.* Ku pahavwi yaytak kasimsa pikana akebi, amawka ku ig iki pahak ta git pahavwi ku pariye yumanene gisimsa. Ku pahavwi yaytak kamana, amawka ku ig iki git pahavwi ku pariye yumanene gimana.

Henewatbaki ig Joawh Batista awna.

12 Ayteke awaykemni ladwan danuh atere adahan igkis kaywasewviyes ta git Joawh Batista. Igkis awna git:

— Kiyavwiye, mmah usuh keh?

13 Igme kaytwa giwnkis:

— Ka ba yi kinis hiyeg akiw. Ka yi muwaka aya karukri mpiynevevyema mpiy ku pariye guvelma aya adahan yis misekwevye akak asemne.

14 Hawata akiw suwtat danuh atere git Joawh Batista. Igkis awna git:

— Ya usuh, mmah usuh keh?

Igme kaytwa giwnkis:

— Ka ba yi mpiksaptih hiyeg iki karukri yit. Hawata akiw ka ba yi aya yitiwni git pahavwi adahan yis ka kamiyig ta git yikivara. Yis kuwis katiwnihka gavit yikivara. Ikeyvi. Ka yi muwaka aharit akiw.

15 Madikte hiyeg ayge igkis wahepnenekwa gaytni Cristo ig Uhokri gikanyan adahan ukumaduketniwiy. Igkis kavusa pukuhevwe gibohri Joawh Batista ku nawenetke ignewa ku pariye Cristo.

16 Ig Joawh Batista hiyapni hene, ig awna gitkis:

— Ku aysaw nah kaywevyi, nah kawihkis un ta yivitit, heneme pahavwi nehmnikuhpiye nuhavuh butte ku pariye kaywevyinek akak igyewa Uhokri Gitip *adahan ig kawihkis gidahanwa gihiyekemni akak gannu ta yivitit.*

O Novo Testamento e Salmos na língua Palikur do Brasil; © 2018, Wycliffe Bible Translators, Inc.

Yaytakme ig kawihkis tiket ta yivititnek. Ig ner ka aynsima gikiytani mpiyan. Nah yuma nukiytanisima gitivut adahan nah *ayavig* wiwh gikaswatni gikugkaptak. **17** *Aysawnemenek ig ibekhe hiyegnek hawata ku samah wis ibekhe amutri ayak akak amar. Ig ahegbet ibekhevye hiyeg kuwis* ke pahavwibe awayg akak pahak huw ay giwaku ig ahegbet adahan ig mihikobetene amutri ayak ariw amar. Ig ibakhanek *ku pariye kibeynevwi hiyeg akak ku pariye kane kibeynevwima hiyeg. Hawata akiw, ku samah wis* bayah amutri ayak arikut payt, amarme *wis* bukehpin, hawata ner nehmnikuhpiye *ig bayahnek hiyeg ku pariye kibeynevwi arikut givin. Nerasme ku pariye kane kibeynevwima, igkis bukahavepkanek ariwtrikut egu tiket ku pariye kane awakti.*

18 *Henewatbaki ig Joawh Batista awna.* Ig ikenenekwa hiyeg gihiyekemnikis akak inakni iwit akak ka aynsima iwit akiw ku samah ig ayge ekkene Uhokri ginetni gitkis.

19 Hawata akiw ig awna gimin ner hiyaptigi Erodis avatra ku samah igme powkemnihwe gukak giwgun amakano Erodiyas, ig keh ka aynsima mbayka akiw.

20 Ig Erodis hiyapni hene, ig sarayhkise Joawh Batista ta arikut parakseket. Hene ig kiyesihe gitaraksan akiw.

Jesus kaywepka

Mt 3.13; Mk 1.9; Jo 1.32

21 *Avim ini hawkri ku samah ig Joawh Batista kote sarayhkante arikut parakseket,* ig ekkene Uhokri ginetni ayge ig kaywene ka aynsima hiyeg. Ig Kiyavwiye Jesus ig hawata kewvi aygwata. Pisenwa gikewven ig piriyepkewne ayge. Pahaye adahan en woke.

22 Ayteke Uhokri Gitip muhuke givitit, gihivak ke pahavu tukwabe. Ayteke paha ikuvimnat awna aytontak inuriktak. In awna:

— Pisnewa nukamkayh nubetki. Nah batek pikak ka aynsima.

Jesus Cristo ginag gihawkrivwi

Mt 1.1

23 Ariwnteke ini ig Kiyavwiye Jesus kavusa gannivwi gidahan Uhokri. Avim ini ig kadahan mpanabu madikwa kamukri *(30)* gaw. Gitkis hiyeg ig José gikamkayh. Gihawkri giw Eli.

24 Igme Eli kigniye Matati. Ig Matati kigniye Levi. Igme Levi kigniye Mawki. Igme Mawki kigniye Janay. Igme Janay kigniye José.

25 Igme José kigniye Matatiyas. Igme Matatiyas kigniye Amos. Igme Amos kigniye Nawh. Igme Nawh kigniye Esli. Igme Esli kigniye Nagay.

26 Igme Nagay kigniye Maati. Igme Maati kigniye Matatiyas. Igme Matatiyas kigniye Semey. Igme Semey kigniye José. Igme José kigniye Joda.

27 Igme Joda kigniye Joanah. Igme Joanah kigniye Resa. Igme Resa kigniye Zorobabew. Igme Zorobabew kigniye Salatiyew. Igme Salatiyew kigniye Neri.

28 Igme Neri kigniye Mewki. Igme Mewki kigniye Adi. Igme Adi kigniye Kosah. Igme Kosah kigniye Ewmadoh. Igme Ewmadoh kigniye Er.

29 Igme Er kigniye Josuwe. Igme Josuwe kigniye Eliyezer. Igme Eliyezer kigniye Jorih. Igme Jorih kigniye Matati. Igme Matati kigniye Levi.

30 Igme Levi kigniye Simeyawh. Igme Simeyawh kigniye Juda. Igme Juda kigniye José. Igme José kigniye Jonah. Igme Jonah kigniye Eliyakih.

31 Igme Eliyakih kigniye Melea. Igme Melea kigniye Mena. Igme Mena kigniye Matata. Igme Matata kigniye Natah. Igme Natah kigniye Davi.

32 Igme Davi kigniye Jesse. Igme Jesse kigniye Obedi. Igme Obedi kigniye Boaz. Igme Boaz kigniye Sala. Igme Sala kigniye Nassoh.

33 Igme Nassoh kigniye Aminadabi. Igme Aminadabi kigniye Admih. Igme Admih kigniye Arni. Igme Arni kigniye Esroh. Igme Esroh kigniye Peres. Igme Peres kigniye Juda.

34 Igme Juda kigniye Jakó. Igme Jakó kigniye Izaki. Igme Izaki kigniye Abraawh. Igme Abraawh kigniye Tera. Igme Tera kigniye Nakor.

35 Igme Nakor kigniye Seruki. Igme Seruki kigniye Ragaw. Igme Ragaw kigniye Faleki.

O Novo Testamento e Salmos na língua Palikur do Brasil; © 2018, Wycliffe Bible Translators, Inc.

Igme Faleki kigniye Eber. Igme Eber kigniye Sala.

36 Igme Sala kigniye Kaynah. Igme Kaynah kigniye Arfaxadi. Igme Arfaxadi kigniye Seh. Igme Seh kigniye Noé. Igme Noé kigniye Lameki.

37 Igme Lameki kigniye Metusaleh. Igme Metusaleh kigniye Enoki. Igme Enoki kigniye Jareti. Igme Jareti kigniye Maalelew. Igme Maalelew kigniye Kaynah.

38 Igme Kaynah kigniye Enos. Igme Enos kigniye Seti. Igme Seti kigniye Adão. Igme Adão kigniye Kiyavwiye Uhokri.

Wavitye gikivarakis gihikekten Jesus

Mt 4.1; Mk 1.12; Eb 2.18, 4.15

4 **1** Ig Kiyavwiye Jesus tivik ariwntak egu warik Jordawh ig gitiphewne Uhokri. Ig danuh ta amadgat amatap. Ayge ig Uhokri Gitip gihwitenten.

2 Igme wavitye gikivarakis gihikekten adahan hiyap ba hiya igma taraksasig. Ig Kiyavwiye Jesus misekwe ayge adahan paxnika madikwa *(40)* hawkri. Abet ini hawkri ig maxhewne. Ayteke nikwe ig mativwe.

3 Ig wavitye gikivarakis *hiyapni hene, ig danuh atere.* Ig awna git:

— Ku pis Uhokri gikamkayh, asa awna ta gut nor tip adahan eg wageswa bugut *pidahan.*

4 Igme Kiyavwiye Jesus kaytwa giwn:

— Kawka. Nah keh ininewa ku pariye Niguh gayapni nutuh. Mmanawa Uhokri gannasan awna: "Hiyeg ka aymuhwa akak bugutwonema."

5 Ayteke ig wavitye gikivarakis ig waxwe Kiyavwiye Jesus ta avitit paha iwetrit imuwadnene. Ayge ig ekke git madikte gikumadukan amedgene inin. Ig akkin git pahatya amin.

6 Ig awna git:

— Nah iki madikte inin nukumadukan ta piwakurit. Hawata nah iki madikte igiska pit. In kuwis ikaka nuwakurit. In nudahan nah iki ku karit nah ikekere. **7** Ku pis paberetusaw nutivut adahan pis kiyathan, nah iki madikte inin ta piwakurit.

8 Igme Kiyavwiye Jesus kaytwa giwn:

— *Kawka. Mmanawa* Uhokri gannasan awna: "Kiyathanaba Kiyavwiye piwohkiga. Kehnaba ignenwa gibetki."

9 Ayteke ig wavitye gikivarakis ig waxwe Kiyavwiye Jesus ta avitit paytwempu Jerusalém. Ig waxwig ta inut avuhekut ini leglis kewye Uhokri Givin. Ayge ig awna git:

— Ku pis Uhokri gikamkayh, asa watiswa aytakihan inutak *adahan areketni ku ig inyerwa ay pikak.* **10** Mmanawa Uhokri gannasan awna:

"Kiyavwiye Uhokri avuriwkispi ta gitkis ahj **11** adahan igkis amavap amadga giwakkis marihwa pikugku ka tes avitit tip."

12 Igme Kiyavwiye Jesus kaytwa giwn:

— *Kawka. Mmanawa* Uhokri gannasan *hawata* awna: "Ka yi muwaka hikek Kiyavwiye yiwohkiga *baki ig aywatma yikak.*"

13 Ayteke ig wavitye gikivarakis ig awna arakembet iwit akiw adahan ig taraksasene Kiyavwiye Jesus. *Heneme ig ka hiya gisamanak.* Ayteke ig hiyapni hene, ig tivik giw. Heneme ig wahepnenekwa ku aysaw ig kawetri akiw adahan ig gihikekten akiw.

Jesus kavusa gannivwi avit Galileyamnaw

Mt 4.12; Mk 1.14

14 Pisenwa ig Kiyavwiye Jesus tivik ig diyuhe ta avitit Galileymnaw akak Uhokri Gitip gannu ay givit. Inetit gidahan ibekhewvi muwapuw ayge.

15 Ig kannuhekne ariku ka aynsima judeyenevwi gileglisakis. Avim ini madikte hiyeg kabayhig.

16 Ayteke ig danuh ta avitit paytwempu Nazaré ku kiney ig aymuhwa. Samdi abet ig lammesya ariku leglis ayge ku samah inpawa ig keh. Ayge ig kannikew ig tabire givetunkis hiyeg adahan ig ivegbohene *Uhokri gannasan ta gitkis.*

17 Ikaka ta git pahak kagta Uhokri gannasan ku pariye Uhokri gawneve amekene Izaíyas gikagtan. Ig wokepni ig ute ini iwetrit ku kiney in awna:

18 "Kiyavwiye Uhokri kuwis kawihkiswen gikak Gitip. Ig kaniyven adahan nah ekkene kabayka ta gitkis hiyeg ku pariye

O Novo Testamento e Salmos na língua Palikur do Brasil; © 2018, Wycliffe Bible Translators, Inc.

kane hiyak kabayka. Ig awahkisun adahan nah ikene gawaygikis ta gitkis hiyeg ku pariye yumanene gawaygikis. Ig awahkisun adahan nah watakminavevye neras ku pariye wanaminamnevye. Ig awahkisun adahan nah keh motavye hiyap. Ig awahkisun adahan nah woka kabayka gidahankis hiyeg ku pariye hiyepne mbeyne. **19** Ig awahkisun adahan nah ekkene ku Kiyavwiye Uhokri gihawkanavrik kuwis danuh adahan ig amnihpiye hiyeg."

20 Pisenwa givegbohan inakni iwit, ig Kiyavwiye Jesus sabuke ini kagta ig diyuhkiswin ta git kagta akavriwten. Ayteke ig bat ayge *givetunkis hiyeg adahan ig gikannuhtenkis.* Igkisme madikte iveg ta gimkat.

21 Ig awna ta gitkis hiyeg:

— Ku avim inin inakni iwit Uhokri gannasan metakwa in kahayak amun ini ku aysaw yis timapni.

Nazaréyenevwi ka kiyatha Jesus

Mt 13.53; Mk 6.1

22 Igkis hiyeg timapni hene, igkis wakaymnibdi gimin. Igkis awna:

— Inakni kibeyne iwit. Mmahki ig awna inakni iwit hene? Ka ba yis hiyap ku ner he Josenen gikamkayh?

23 Ig hiyapni hene, ig awna gitkis:

— Ay pahat iwit patuwesbuhka ku pariye wis inpawa awna *ku aysaw wis pukuhpaw gibohri pahavwi.* Wis awna: "Ku pis igyewa piyihekevutne, asa piyih pivitkite." Ku avim inin yis awna inakninek iwit nutuh. Yis awna: "Usuh time pak ku pis keh ka aynsima annut aynte Kafarnawh ku pariye hiyeg amadgaya inin ka hiya nikehka. Ku inyewa pis keh annut ayge, uya akka wotuh pannu ay avit inin piwaxig ku kiney pis aymuhwa."

24 Ayteke ig Kiyavwiye Jesus awna akiw. Giwn:

— Yuma pahavwinema Uhokri gawneve kiyathaka gavitkis hiyegviyene ku pariye avitya giwaxigwa. Henewatbaki in. **25** Henewa in ku samah minikwak ku kavim Uhokri gawneve amekene Eliyas ay amadga inin. Avim ini muwok ka wayk adahan mpanabu kamukri akak abusku. Nikwe mihetniki danuhe atere. Ka aynsima madankunovwi judeyanovwi ayge avit Judeyamnaw. **26** *Ig amekene Eliyas ig hiyeg judeyene heneme* ig ka awahkiska guminkisma noras ku pariye avitya giwaxigwa adahan ig gamnihtenkis. Kawa. Ig awahkiska gumin pahavu madankuno ku pariye avitya paytwempu Sarepta kennesa arimkat paytwempu Sidoh. **27** Hawata akiw ariwnteke ini, ku kavim Uhokri gawneve amekene Elisew ay amadga inin, ayge Judeyamnaw ka aynsima hiyeg axpusakare avit busukne. Kameki ig makniwigkisme. Igme pahavwi *kane judeyenema giw* Naamah, ku pariye avitya Síriyamnaw, ignewa ku pariye makniwepka.

28 Igkis hiyeg arikunevwi ini leglis igkis timapni inakni iwit hene, igkis ka aynsima dagawne git Kiyavwiye Jesus *ku samah ig kinetihwa amin ku samah Uhokri pi kavigsate hiyeg kane judeyenevwima giwkis hiyeg judeyenevwi.*

29 Igkis awna:

— Uyay umehpig!

Ini paytwempu ay avit paha waxri imuhgivitnene. Ayteke nikwe igkis ivukevgi avititak paytwempu. Igkis waxwevgi ta arit kasebavawnene kahadbe igkis gitukepten atere.

30 Igme hiyapni hene, ig mpiye givuwiwkis. Ig tivik giwkis.

Jesus pekkis wavityе givititak pahavwi

Mk 1.21

31 Ig danuh ta avitit paytwempu Kafarnawh aynte Galileynamnaw. Ayge ig kannuhne hiyeg abet samdi, *abet ini hawkri ku pariye hiyeg judeyenevwi kiyatha.*

32 Neras hiyeg aygnenevwi wakaymnibdi gidahan ku samah gikannuhakni. Mmanawa ig kinetihwene akak madikte gikiytani.

33 Ayge ariku ini leglis pahavwi awayg wavityewnivye mbeyevye. Ig kabiman kihhaw. Ig awna git:

34 — Aa, Jesus Nazaréyene, *ka ba kiyimwih usuh.* Pariye pikehni ukakuh? Mmah pis ayta pisenwevye uhawkan ku avim inin? Nah hiyaknap ku pis Uhokri gikanyan barewvitye.

O Novo Testamento e Salmos na língua Palikur do Brasil; © 2018, Wycliffe Bible Translators, Inc.

35 Ig Kiyavwiye Jesus timapni hene, ig himehe ner wavitye. Ig awna git:
— Tinwohaw. Asa pes ayteke givititak ner awayg.
Aynewa ig wavitye nuwiswig. Ig keh ig tuguhe gibetkis hiyeg. Ayteke ig pese givititak. Ig ka keh mbaynema gikak aynesnima.
36 Madikte hiyeg hiyapni hene, igkis wakaymnibdi. Igkis kinetihwenes pawtak. Igkis awna:
— Mmah awitwak git inakni giwn? Ig pekkis wavityempu akak madikte gikiytani akak gidatni. Igkisme pes.
37 Ariwnteke ini, inetit gimin Kiyavwiye Jesus ibekhewvi muwapuw avitiw ini waxri.

Jesus makniwa Simawh Pedru gimatru
Mt 8.14; Mk 1.29

38 Ayteke ig Kiyavwiye Jesus kannikew ig pese arikutak ini leglis, ig tivik. Ig danuh ta givinekut Simawh *Pedru.* Ig ute Simawh *Pedru* gimatru ayge. Eg nawevyo ka aynsima. Ayteke neras hiyeg ayge amnihswe git Kiyavwiye Jesus gudahan.
39 Ig Kiyavwiye Jesus hiyapni hene, ig atere tabir guhumwa. Ig himehe gunawan. Kibehtenwa mpiye guw. Aynewa eg kannikew eg kuwegwano gidahankis.

Jesus makniwa hiyeg kakahribdavye
Mt 8.16; Mk 1.32

40 Ayteke wahanbuku kamuw madikte hiyeg ku pariye kadahan hiyeg kakahriye ay givinekukis igkis waxwevgikis ta gimkat Kiyavwiye Jesus. Ignesme arakembet gikahrikis. Ig hiyapni hene, ig sarayh giwak givititkis. Ig makniwavevgikis.
41 Hawata akiw wavitye pese givititakis ka aynsima hiyeg. Igkis kabiman. Igkis awna git:
— Pis Uhokri gikamkayh.
Igme himahgikis. Ig ka isaksigkis adahan igkis awna awaku igkis hiyaknig ku ig Cristo.

Jesus tivik muwapuw
Mk 1.35

42 Ayteke hewke ig Kiyavwiye Jesus tivik. Ig tivik avawyewa ku kiney yumanene hiyeg. Igkisme hiyeg ivegevgi. Igkis danuh atere git. Igkis awna git:
— Uya ka muwaka tivik wowhu.
43 Igme kaytwa giwnkis:
— *Kawk.* Pugamawka nah akki Uhokri ginetni amin gikumadukan aynte avit nawenyevwi paytwempu akiw. Adahanikwa ini nah awahkiska atan.
44 Ayteke nikwe ig tivik ekkene Uhokri giwn ariku judeyenevwi gileglisakis muwapuw Judeyamnaw.

Jesus kaniy gikannuhnivwi pitatyevwi
Mt 4.18; Mk 1.16

5 **1** Pahay hawkri ig Kiyavwiye Jesus ay akigbimna mahakwa kewye Jenesare. Hiyeg kabubuknenekwa kiyaran ganwa timepne Uhokri giwn. Kaba igkis dehekbetig.
2 Ayteke ig hiyap mmukna umuh ayge akigbimna mahakwa. Umuh akivaravu ayipa katapte ihapkat. Igkis ayge sukuhbetene gitagmayakis.
3 Ig Kiyavwiye Jesus hiyapni hene, ig sarayhwe ta amadgat pahamku umuh, Simawh *Pedru* gihmun. Ig awna git Simawh *Pedru.* Giwn:
— Uya amnihun sarayhwa atan amadgat pihmun adahan pis tukuhwa ayteke aynesa.
Igme Simawh Pedru timapni hene, ig sarayhwe muhumdakat ig tukuhwe ayteke. Igme Kiyavwiye Jesus batahkiswe gumadga nor umuh. Ig gikannuhtenkis hiyeg ayteke gumadgatak.
4 Pisenwa gikannuhakni ig awna git Simawh *Pedru:*
— Tarakwanay han pawkat. Subuknay yitagmaya atere adahan yis kamax im.
5 Igme Simawh *Pedru* kaytwa giwn:
— Kiyavwiye, usuh subukmina hewke tiyegem kuwis. Yuma ukamaxnihusima. Heneme ku pis muwaka, nah atak subukminate utagmaya akiw.
6 Igkis subukmine gitagmayakis. Ayge nikwe igkis kamax ka aynsima im. Gitagmayakis kaba sigkebdi awaku im gawini.
7 Igkis hiyapni hene, igkis base givemkuyavukis ayta gimkatkis adahan ignesme

O Novo Testamento e Salmos na língua Palikur do Brasil; © 2018, Wycliffe Bible Translators, Inc.

gayavetnikis. Igkisme danuh atere, igkis kivunse mmuknamte umuh akak im. Egnes umuh kivunvevye akak im. Egkis kaba digise.

8 Ig Simawh Pedru hiyapni hene, ig tuguhkiswe mabuw givetunat Kiyavwiye Jesus. Ig awna git:

— Ayguhwanaba nuwntak, Kiyavwiye, mmanawa nah patehwevye hiyeg. *Nah yuma nukiytanisima pitivut.*

9 Ig ka aynsima wakaymni awaku ku samah igkis kamax ka aynsima im. Gihiyegavu hawata wakaymnibdi.

10 Givemkuyavu amekene Tiyagumni gikak Joawh ku pariye Zebedew gikamkayuvwi, igkis hawata wakaymni. Ig Kiyavwiye Jesus hiyapni hene, ig awna git Simawh Pedru:

— Ka muwaka avis. Ku samah pis uti im, han pitatit nah keh pis uti hiyeg nudahan.

11 Igkis hiyapni hene, ku aysaw igkis danuh ihapkat igkis ikise madikte gewkanbetkis. Igkis tivik wew gikak Kiyavwiye Jesus *adahan igkis humewnes gikannuhnivwi.*

Jesus makniwa awayg axpusakare avit busukne

Mt 8.1; Mk 1.40

12 Ariwnteke ini ku samah ig Kiyavwiye Jesus avitnenete paha paytwempu, pahavwi awayg ayge *ig axpusakare avit busukne pahavwite.* Ig hiyap Kiyavwiye Jesus. *Ig danuh atere git.* Ig mabukwa ta gitivut adahan ig amnihswene git. Ig awna git:

— Kiyavwiye, uya amnihun. Ku pis muwaka piyihun, pis hiya numakniwka.

13 Ig Kiyavwiye Jesus timapni hene, ig sarayh giwak givitit. Ig daxwig atere. Ig awna git:

— *Ihi.* Nah muwaka. Pis makniw.

Aynewa gibuskana miyvi.

14 Ayteke ig Kiyavwiye Jesus awna git:

— Ka ba kinetihwa ta arit hiyeg *avigkuya ahin amin ku samah pis makniw.* Su atak wade gimkanit muwveg. Akkanaba pivit ta git kahadbe ig iwasap ig hiyap ku pis makniw. Ayteke pis kakanhaw git Uhokri adahan igme barewvithap ariw pivathawni ku samah amekene Moís awna minikwak adahan areketni ta gitkis hiyeg *ku pis inyewa makniw.*

Igme timapni inakni hene, ig tivik.

15 Bawkata inakni inetit gimin Kiyavwiye Jesus ibekhewvi muwapuw. Ka aynsima hiyeg pahadguhwa atere git adahan igkis timepnes giwn, adahan ig makniwgikis ariw gikahrikis.

16 Kiberevut ig higihwa piyawakad ku kiney yumanene hiyeg adahan ig piriyepkewne git Uhokri.

Jesus makniwa awayg miyavuvye

Mt 9.1; Mk 2.1

17 Avim ini hawkri ig Kiyavwiye Jesus kannuhne hiyeg. Ka aynsima farizewkis gikakkis kannuhekevutnevwi amin amekene Moís gikumadukan igkis batebdebdih ayge ganwa. Igkis pes avititak madikte paytwempu aytontak Galileyamnawtak, aytontak Judeyamnawtak, aytontak Jerusalémtak. Ig Kiyavwiye Jesus kannuhekne ayge, Uhokri gidatni ay givit adahan ig piyihekne.

18 Ayteke awaykemni danuh atere, igkis ayta waxwenes pahavwi awayg miyavuvye ta gimkat Kiyavwiye Jesus. Igkis waxwig amadga gisivamna. Igkis ivegva ahin adahan igkis giwaxwetni atere marihwa igkis dukugisgi ta givetunat Kiyavwiye Jesus.

19 Heneme igkis ka hiya igkisma uti ahin awaku ba akebentenwa hiyeg ayge. Igkis hiyapni hene, igkis wagehe ta inut ta amadgat payt ahigwi. Ayge igkis wiwhe avettak payt. Igkis keh pahayku miyokwiye ayge. Pisenwa igkis wiwhkise ner miyavuvye ariku miyokwiye peyeke akak gisivamna. Igkis wiwhkiswig ta gibetitkis hiyeg wade givetunat Kiyavwiye Jesus.

20 Ig Kiyavwiye Jesus hiyapni hene ku samah gikamaxwankis givitit, ig awna ta git awayg miyavuvye. Giwn:

— Nukebyi, nah bayahminap ariw pitaraksan *gikak Uhokri.*

21 Neras farizewkis gikakkis neras kannuhekevutnevwi igkis timapni inakni giwn hene, igkis kinetihwa gimin pawtak. Giwnkis:

— Pariyenekig ner awayg? Yuma pahavwinema hiyeg hiya ubayamnihkawiy ariw uta-

O Novo Testamento e Salmos na língua Palikur do Brasil; © 2018, Wycliffe Bible Translators, Inc.

raksanwiy *gikak Uhokri.* He ignewa Uhokri hiya ubayamnihkawiy. Ig ner miyathene Uhokri ku samah ig awna inakni hene.

22 Ig Kiyavwiye Jesus hiyapni hene ku samah gihiyekemnikis, ig awna ta gitkis:

— Mmahkay yis pukuhpaw nubohri hene? **23** Mmah yivewkan ku in mahiko nudahan nah bayahminig ariw gitaraksan? Ku yis hiyap nah hiya gikankasak nah keh ig wew akiw, ininkata akiw nah ka dat adahan nah bayahminig ariw gitaraksan? **24** Nah hiyapkiste yit ku nah ku pariye wageswe awayg amadgaya inin, nahnewa detye amadga inin adahan nah bayahminene hiyeg ariw gitaraksankis *gikak Uhokri.*

Ayteke ig awna ta git ner awayg miyavuvye. Giwn:

— Kannikaw. Kidis pisivamna. Hiyawa pis diyuhe pivinwate.

25 Aynewa ig awayg kannikew giwtrikneswa hiyeg. Ig iwe gisivamna ig tivik givinwate. Ig kibeyhene Uhokri.

26 Madikte hiyeg hiyapni hene, igkis wakaymnibdi. Igkis kabayha Uhokri akak madikte gavisnikis. Igkis awna:

— Usuh ka hiyapti akebi inin. Kabahte usuh ka ihpin.

Jesus humak Levi

Mt 9.9; Mk 2.13

27 Ayteke ig Kiyavwiye Jesus pese *paytrikutak. Ig waywe avigku ahin,* ig hiyap pahavwi ladwan giw Levi, igme betnene ariku payt ahiwket karukri. *Ig ahiwne karukri gidahan guvelma.* Igme Jesus awna git:

— Ba ayta wew nukakuh adahan pis humewne nukannuhni.

28 Igme Levi timapni hene, ig ikise madikte gewkanbet, ig kannikew ig tivik gikak.

Jesus ayta humekwiye hiyeg taraksavye ta git

Mt 9.10; Mk 2.15

29 Ayteke ariwnteke ini ig Levi kehe axka ariku givin adahan ig kiyathene Kiyavwiye Jesus. Ayge ka aynsima ladwan gikakkis nawenyevwi hiyeg akiw *ku pariye ikaka* kane kibeynevwima hiyeg igkis ahegiw payak gikakkis.

30 Neras farizewkis gikakkis neras kannuhekevutnevwi amin amekene Moís gikumadukan igkis hiyapni hene, igkis himehe Kiyavwiye Jesus gikannuhnivwi. Igkis awna gitkis:

— Mmahkay yis axne yis darihwekne gikakkis ladwan hawata gikakkis hiyeg akiw kane kibeynevwima? *Wake yis kibeynevwibe hiyeg, yis ka axkam gikakkis gikebikis neras hiyeg.*

31 Ig Kiyavwiye Jesus hiyapni hene, ig kaytwa giwnkis. Ig awna ta gitkis:

— *Hiyeg kane kibeynevwima ignes kewa hiyeg kakahribdavyebe. Igkis muwaka pahavwi ayta amnihgikis.* Ignesme hiyeg makniwyevwi ignes ka muwaka mekseh. Ignesme hiyeg kakahribdavye *igkis muwaka mekseh.* **32** Nah ka ayta adahan nah humeknema ku pariye hiyeg kibeynevwi kuwis *adahan igkis wageswiyes gihiyekemnikis.* Nah ayta adahanikwa nah humekwiye neras ku pariye taraksavye adahan ignesnewa wageswiyes gihiyekemnikis.

Amawka wixwiy maxhaw inyewa avititak uyakniwiy

Mt 9.14; Mk 2.18

33 Ayteke hiyeg ayta awna git Kiyavwiye Jesus:

— Joawh Batista gikannuhnivwi maxhaw *adahan igkis kiyenes Uhokri* adahan igkis piriyepkewnes. *Kiberevut igkis maxhaw.* Igkisme farizewkis gikannuhnivwi hawata akiw igkis maxhaw hene. Pisme pikannuhnivwi *ka maxhaw hene.* Igkis ax takunipti. Mmahki *igkis ka kiyatha Uhokri hawata kema nerasma?*

34 Igme Kiyavwiye Jesus kaytwa giwnkis:

— *Igkis ka maxhaw adahan nukiyetni mmanawa nah kuviknene ay gikakkis. Nah kehte abektey akak* pahavwi awayg maripkewviye. Ku aysaw ig maripkewviye, gikagmadavu ayta iwasa gimaripkawni. Ku samah ig ayge gikakkis *abet ini fet* ba ignes maxhaw? *Kawa.* **35** Henneme *aysawnemenek ku*

O Novo Testamento e Salmos na língua Palikur do Brasil; © 2018, Wycliffe Bible Translators, Inc.

aysaw nah iwepka giwkisnek nukannuhnivwi, avim ini nikwe igkis maxhawnek.

Jesus gihiyekemni ka kis gikakkisma hiyeg kuwisnene dehe gihiyekemnikis

Mt 9.16; Mk 2.21

36 Ayteke ig Kiyavwiye Jesus awna pahat iwit patuwesbuhka gitkis akiw. Giwn:

— Ka kis adahan wis iwi kamisbet ariwntak pahak simis nukune adahan wis kahava simis mugumguviye nikak. Ku pahavwi kahava gisimsa mugumguviye akak ahap ariwntak gisimsa nukune, nikwe *ig mbayha* gisimsa nukune. Inme gisimsa mugumguviye hawata ig mbayhin mmanawa ahap ariwntak gisimsa nukune ka kis akak gisimsa mugumguviye. **37** Kawnata kis adahan wis katiyha win nukune arikut pakir amar ayivwivye *ivatmakuvye. Mmanawa ku aysaw ini win tukugwa, in pakir amar ka ahwa payak nikak.* In bekwe awaku. Ayge ini win dimuke, hawata in pakir amar ka kabay akiw. **38** Amawka wis katiyha win nukune ta arikut pakir amar nukune *ku pariye mitibetnene.* **39** Hawata akiw ku pahavwi kuwis higap win ayivwivye, ig ka batek akak win nukune akiw. Ig awna: "Ku pariye ayivwivye in pi kabayte." *Hawata hiyeg ka batek akak hiyakemniki nukunema. Ignes batek akak hiyakemniki ayivwivye.*

Jesus samdi akivara

Mt 12.1; Mk 2.23

6 **1** Ayteke samdi abet ig Kiyavwiye Jesus tivik mpiye amadgew pahak was *gikakkis gikannuhnivwi.* Igkisme gikannuhnivwi matise fahhin ariw ayge igkis mariste amar igkis axwig.

2 Neras farizewkis hiyapni hene, igkis awna ta gitkis:

— Mmahkay yis ka iha amekene Moís gikumadukan? *Yis kannivwiye* abet samdi.

3 Igme Kiyavwiye Jesus kaytwa giwnkis:

— Mmah yis kote ivegbohate *Uhokri gannasan* amin ku pariye amekene Davi gikehni? Minikwak ig mativwe payak gikakkis gihaptiyevwi. **4** Nikwe ig pareke ta arikut Uhokri Givin. Ayge ig iwe ini bugut ku pariye ekkepka ta givetunat Uhokri, ig axwin. Hawata ig ikepni ta gitkis gihaptiyevwi. Amekene Moís gikumadukan awna ku muwvegnenwa kis adahan igkis ax ini bugut. Igkisme axwin *heneme igkis ka taraksa mmanawa ig muwveg amnihpigkis.*

5 Ayteke ig Kiyavwiye Jesus awna ta gitkis akiw. Giwn:

— Nah, ku pariye wageswe awayg amadgaya inin, nahnewa samdi akivara.

Jesus makniwa pahavwi awayg kidubetwiye giwak

Mt 12.9; Mk 3.1

6 Ariwnteke ini abet nawenyewa samdi akiw ig Kiyavwiye Jesus lammesya ariku judeyenevwi gileglisakis. Ayge ig kannuhne hiyeg. Pahavwi awayg ayge kidubetwiye giwak kihehaptak.

7 Igkisme neras kannuhekevutnevwi amin amekene Moís gikumadukan gikakkis neras farizewkis igkis avuriw Kiyavwiye Jesus kabayntiwa adahan igkis hiyap ba ig piyihak abet samdi. Mmanawa igkis muwaka uti gitaraksan *akak amekene Moís gikumadukan* adahan igkis gikamyehpitni.

8 Igme Kiyavwiye Jesus hiyak ku pariye abet gihiyekemnikis. Ig hiyapni hene, ig awna ta git ner awayg kidubetwiye giwak. Giwn:

— Kannikaw. Ba ayta idiswa atan.

Igme timapni hene, ig kannikew ig idiswe atere.

9 Ayteke nikwe igme Kiyavwiye Jesus awna ta gitkis hiyeg. Giwn:

— Pariye amekene Moís gikumadukan aya wotwiy adahan ku pariye wixwiy keh abet samdi? Ba adahan wixwiy kehne kabayka ba kawk, ba adahan wixwiy kehne mbayka? Ba adahan wixwiy amnihne hiyeg ba kawk, ba adahan wixwiy umahkisne hiyeg?

10 *Ig awna inakni,* ig ivegvusa madikte hiyeg ayge. Ayteke ig awna ta git ner awayg *kidubetwiye giwak.* Giwn:

— Tarak piwak.

Igme tareke giwak. Aynewa giwak makniw.

11 Neras hiyeg *givetunyavu* hiyapni hene, igkis ka aynsima dagawne. *Gitkis ig taraksevye hiyeg.* Nikwe igkis ahegbete ginetni-

O Novo Testamento e Salmos na língua Palikur do Brasil; © 2018, Wycliffe Bible Translators, Inc.

kis pawtak adahan ku samah igkis keh gikak Kiyavwiye Jesus.

Jesus kaniybeta giwatnivwi *(12)*
Mk 3.13

12 Ayteke ariwnteke ini ig Kiyavwiye Jesus tivik ta avitit paha waxri imuwadnene adahan ig piriyepkewne. Hewke tiyegem ig piriyepkewne git Uhokri ayge.

13 Hewke akiw ig pahadguhe gikannuhnivwi. Igkisme danuh atere git. Ayge nikwe ig kaniybete gaytakkis madikawku gikebikis gikakkis piyananene gawnakis *(12).* Ig awna gitkis:

— Kuri, yisnewa nuwatnivwi.

14 Ig kaniy: Simawh ku pariye ig kuwis sarayh giw Pedru, Simawh gisamwi Andre, amekene Tiyagumni, Joawh, Filip, Bartolomew,

15 Matews, Tome, Tiyagu, ku pariye amekene Alfew gikamkayh, Simawh Zeloti,

16 Judas ku pariye amekene Tiyagumni gisamwi, Judas Iskariyotismin ner kamaykistinene *Kiyavwiye Jesus.*

Jesus makniwa ka aynsima hiyeg akiw
Mt 4.23; Mk 3.7

17 Pisenwa igkis muhuke payak gikak Kiyavwiye Jesus. Ig Kiyavwiye Jesus misekwe amun asababan. Ka aynsima gikannuhnivwi ayge ganwa. Ayteke pahabunene hiyeg kabubuknene danuh atere git. Igkis ayta aytontak Judeyamnawtak, aytontak Jerusalémtak, aytontak akigbimnatak parahwokwa ku kiney paytwempu Tiru akak Sidoh.

18 Igkis ayta timepne Kiyavwiye Jesus giwn. Igkis ayta adahan ig makniwgikis ariw gikahrikis. Neras ku pariye kiyimwihpika gavit wavitye igkis hawata danuh atere. Igme Kiyavwiye Jesus makniwavevgikis.

19 Madikte hiyeg ayge mpiksewnekuye adahan gidaxten mmanawa Uhokri gidatni pes givititak in keh igkis makniw.

Jesus akki ku pariye hiyeg uti kabaykanek
Mt 5.1

20 Ayteke ig Kiyavwiye Jesus sarayh givegi ta gimkatkis gikannuhnivwi. Ig awna gitkis:

— Ka aynsima kabayka ay yidahanek yis ku pariye ikewnevwi yumanene *yawaygi yiwnteknewatma.* Ayge nikwe yis kawih Uhokri gikumadukanek.

21 — Ka aynsima kabayka ay yidahanek yis ku pariye kayah ku pariye yimawkanitnene *giwntak Uhokri* kuri akak inin ku samah yis aynete amadga inin. Ayge nikwe ig iki yitnek madikte ku pariye yis aharit.

— Ka aynsima kabayka ay yidahanek yis ku pariye sukanevwi yikantak *gidahan Uhokri* kuri akak inin ku samah yis aynete amadga inin. Ayge nikwe yis batekyenek.

22 — Ka aynsima kabayka ay yidahanek ku aysaw hiyeg yamiyhetni avatra ku samah yis nuhiyegavu nah ku pariye wageswe awayg amadgaya inin. Ku aysaw igkis tukuhwe yiw, ku aysaw igkis arewhatay, ku aysaw igkis mbayha yiw nuvatra, ka sam. Yis uti ka aynsima kabayka nikwe.

23 Bateknabay yinaktin avim ini ku aysaw yis hiyepne mbeyne nuvatra. Bateknay ka aynsima mmanawa yis uti yitiwni kibeynewanek aynte inurik. Mmanawa henewa ignes Uhokri gawnevevu pitatyevwi hiyapkiska mbeyne ta gitkis gavitkis amekenegben.

Jesus akki ku pariye hiyeg uti mbaykanek

24 — Heneme, akayih, ka aynsima mbayka ay yidahanek yis ku pariye ikewnevwi yuma arikna muwekne yit ku samah yis aynete amadga inin. Yis ka uti ariknawnemanek akiw ariw ku pariye yis kuwis kadahan.

25 — Akayih. Ka aynsima mbayka ay yidahanek yis ku pariye ka kayah yimawkanitnene *giwntak Uhokri* kuri akak inin ku samah yis aynete amadga inin. Aysawnemenek yis kayahninek.

— Akayih. Ka aynsima mbayka ay yidahanek yis ku pariye batekyevwi kuri akak inin ku samah yis aynete amadga inin. *Aysawnemenek yis ka batek akiw.* Yis suka yikantaknek.

26 — Akayih. Ka aynsima mbayka ay yidahanek ku aysaw hiyeg madikte kabayha yiw. *Mmanawa hiyeg amadga inin ka hiyak*

O Novo Testamento e Salmos na língua Palikur do Brasil; © 2018, Wycliffe Bible Translators, Inc.

hawkri. Igkis kewa hiyeg amekenegbenbe. Mmanawa igkis amekenegben kabayha giwkis hiyeg ku pariye ikawnamahkis ke wotbe ignes Uhokri gawnevevube bawa ignes ka giwntakma Uhokri.

Bateknabay gikakkis yivetunyavu

Mt 5.38,43; Lk 23.34; At 7.60; Ro 12.14

27 — Yisme ku pariye timepnevwi nuwnuh, *amawka ku yihiyekemni nawenyewa ariw neras gihiyekemnikis. Ka ba yi amiyha yivetunyavu heneme* bateknabay gikakkis yivetunyavu. Amnihnabay neras yamiyhetnivwi.

28 Kabayhanabay hiyeg ku pariye yibiytehetni. Piriyepkawnabay gidahankis hiyeg ku pariye yimahivwihtni.

29 Ku pahavwi biwhbokep, pi kabayte pis wages pahabakya adahan ig biwhbokap pebkakte *mpinekata pis dagawnaw git.* Ku pahavwi xuwehe pidagmanvit, ka muwaka kavigsa pisimsa git.

30 Ku pahavwi makehe arikna pit, ikepniba git. Ku pahavwi xuwehe pewkanbet, ka muwaka puwimahgi adahan ig diyuhkisni pit.

31 Amawka yis kabay gikakkis madikte hiyeg hawata ku samah yis muwaka igkis kabay yikak.

32 Ku yis amnih nerasnen ku pariye yamnihten *nawenevwime yis ka amnihgikis,* mmah yis yivewkan Uhokri kabayhay adahan ini? *Kawa. Ig ka kabayhay adahan inima.* Mmanawa madikte hiyeg kehni hene. He hiyeg taraksavye amnih neras ku pariye gamnihtenkis.

33 Hawata ku yis keh kabayka gikakkisnen hiyeg ku pariye kehnevwi kabayka yikak, *nawenevwime yis ka keh kabayka gikakkis,* mmah yis yivewkan Uhokri kabayhay adahan ini? *Kawa. Ig ka kabayhay adahan inima.* Mmanawa madikte hiyeg kuwis kehni hene. He taraksavye keh.

34 Hawata ku yis sunapkis gitkisnen hiyeg ku pariye diyuhkis yiwak *gitkisme nawenyevwi yis ka sunapkis gitkis* mmah yis yivewkan Uhokri kabayhay adahan ini? *Kawa.* He taraksavye sunapkis ta gitkis hiyeg taraksavye ku pariye diyuhkis giwakkis.

35 Ka ba yi kehni hene. Bateknabay gikakkis yivetunyavu. Amnihnabay madikte hiyeg. Sunapkisnabay gitkis ka waha awenyan. Ayge nikwe Uhokri katiwnihyi kabayntiwanek. Yis humaw Uhokri inurikyene gikamkayuvwi *awaku yihiyekemni kewa gidahanbe* mmanawa ig amnihne hiyeg kane kibeynevwima ku pariye kane kabayhig.

36 Amnihnabay hiyeg hawata ku samah ig Wigwiy amnihgikis.

Ka ba yi ikiy pahavwi ku ig ka kibeynema

Mt 6.1; Ro 2.1, 14.1; 1Ko 4.5; Tiy 4.11

37 — Ka ba yi ikiy pahavwi ku ig ka kibeynema. Ayge nikwe Uhokri kawnata ikayi ku yis kawnata kibeynevwima. Ka ba yi awna gimin pahavwi ku ig ka wadityema. Ayge nikwe ig Uhokri kawnata awna yimin ku yis kawnata wadityevwima. Bayahminabay hiyeg ariw gitaraksankis yikak. Ayge nikwe ig Uhokri bayahminay ariw yitaraksan hawata.

38 Ikinabay *ta gitkis hiyeg.* Ayge nikwe ig Uhokri ikiy yit hawata. Ig kivunsay *akak kabayka* mpiynevevye he yis ka ikwa adahan amavin akiw. Ig ke wotbe ig kurukwin ig sassahni he in hehbetwi. Ku yis ikiy ka aynsima gitkis hiyeg, ayge nikwe ig Uhokri diyuhkis yit ka aynsima kabayka akiw.

39 Ayteke ig Kiyavwiye Jesus awna pahat iwit patuwesbuhka ta gitkis. Giwn:

— *Hiyeg amedgene inin ka hiyak hawkri. Ka ba yi kannuhwa gitkis.* Ignes kewa motavyebe *abet gihiyekemnikis.* Ka ik adahan pahavwi awayg motviye huwitha giyaki motviye. Ku ig huwitig, igkis piyamate tuguhenek.

40 *Kannuhwanay giwntak ignewa Uhokri.* Yuma hiyeg pi kannuhte giw gikannuhten. Heneme ku aysaw ig kuwis kannuhwa git, ig mataka gikannuhten gihiyekemni.

41 Mmahki *pis avuriw pikebyi gitaraksan?* Pis ke wotbe kiyimwihwa akak paha iget nopsesabe ay giwtrik pikebyi. Pisme ka hiyaknima ba pahat ahadma nopsadnene ay piwtrik.

42 Ku aysaw pis ka hiyaknima ba ini ahadma ay piwtrik, pis ka hiya pisma awna ta git pikebyi: “Nukebyi, isaksanate nah wiwh ini

O Novo Testamento e Salmos na língua Palikur do Brasil; © 2018, Wycliffe Bible Translators, Inc.

iget piwtriktak.” Amun ini pis ikawvari ke wot-
be pis kibeynebe hiyeg bawa pis mbayte giw
pikebyi. Asa hiyak akak pidahankit pihiye-
kemni traksevye. Ayge nikwe ik adahan pis
hiyak akak pikebyi gitaraksan.

Pikatna amutri

Mt 7.16, 12.33

43 — *Ku uhiyekemni kibeyne, nikwe kabaykanen pes wowntak. Uhiyakemni ke ahbe akat.* Ah akat ku pariye kabaynowa ka sarayh guw mbeyevyoma guw. Ine ah akat ku pariye kane kabaynoma ka sarayh guw kabaynovwima guw.

44 Ku wis hiyap pahakti amutri eg ka sarayh guw kabaynovwima, nikwe in huwewe wot ku eg amutri ka kabaynoma. Ke puduku akatbe ke iveybe egkis ka sarayh guwkis kabaynovwima kema figuma kema uvama.

45 *Ke wixwiy hiyegbe.* Ku pariye kibeynewa hiyeg igi ivegminene gihiyekemni adahan kabaykanenwa. Nikwe he kabaykanen pes giwntak. Pahavwime ku pariye mbeyevye hiyeg igi ivegminene gihiyekemni adahan mbaykanenwa. Nikwe he mbaykanen pes giwntak. Mmanawa ku pariye ay avit uyakni innewa wis awnin.

46 Henneme ku yis awna ku nah yikivara nikwe amawka ku yis ihpene nuwnuh.

Piyana hiyeg paytya

Mt 7.24

47 — Ku pahavwi hiyeg ayta numkat, ku ig tima nukannuhakni, ku ig ihpin, nah akkite yit ku samah ner gihiyekemni.

48 Igi kewa pahavwi awaygbe ku pariye mutuhe givin awaku *kabayntiwa.* Ig atik ta warikwit he ig danuh arit tip. Ayge abetit tip ig tabirase givin awakubet. Ayteke akemni buwis in huwit ta avitit givin. Heneme givin ka hakuh mmanawa awakubet mituw *kabayntiwa ta warikwit abetit tip.*

49 Heneme ku pahavwi hiyeg timap nuwnuh, heneme ku ig ka ihpin, igi kewa pahavwi awaygbe ku pariye ka mutuh givin awakubet mihadima ta warikwit. Ayteke warik *digise un* huwit ta avitit givin. Pahaye adahan givin hakuhe. In mehwe madikte.

Jesus makniwa pahavwi suwtat gibuk

Mt 8.5

7 **1** Pisenwa gawnan ta gitkis ignes hiyeg, ig Kiyavwiye Jesus tivik. Ig danuh atere arit paytwempu Kafarnawh.

2 Pahavwi romayene suwtat gikivarakis ayge ig kadahan pahavwi gibuk gibetki. Ner gibuk kakahrip ig me miyapmet.

3 Ig timap Kiyavwiye Jesus gak. Ayteke nikwe ig awahkise gaytakkis judeyenevwi giwewkistenkis atere gimin adahan igkisme amnihswa git marihwa ig ayta makniwa gibuk gidahan.

4 Igkis tivik, igkis danuh atere, igkis amnihswe git Kiyavwiye Jesus akak madikte giwakemnikis. Igkis awna git:

— Uya amnih ner suwtat gikivarakis. Ig muwaka adahan pis amnihgi. Ig kibeyne hiyeg.

5 Ig batek ukakwiy wixwiy hiyeg judeyenevwi. Ig kuwis kehkis paha payt leglis udahanwiy.

6 gme Kiyavwiye Jesus timapni hene, ig tivik gikakkis. Kennesmin gidawnan arimkanit givin, ner suwtat gikivarakis awahkise gikagmadavu atere gimin. Igkisme danuh atere, igkis awna git:

— Kiyavwiye, ner suwtat gikivarakis wasavanaw pimin. Giwn ku ig ka muwaka adahan ig mpithebdih pihawkan. Ig awna ku ig patehwevye hiyeg. Ig yuma gikiytanisima pitivut adahan pis parak givinekut. **7** Ine ig ka kis ayta kinetihwa pikak. *Kiyavwiye, ig hiyak ku pis karayt akivara.* Ku pis he awnevi *aytontak piyawakad,* ikeyvi. Gibuk makniwnek. **8** *Ig hiyakni* mmanawa ig hawata ig kakivara. Ig kumaduka nawenyevwi suwtat akiw hawata. Ku ig awna ta git pahavwi: “Su tivik”, *igme iha giwn* ig tivik. Ku ig awna ta git pahavwiwa akiw: “Ba ayta”, *igme iha giwn* ig ayta. Ku ig kawatni gibuk, igme hawata ig iha giwn. *Henewatbaki ig suwtat gikivarakis awna.*

9 Ig Kiyavwiye Jesus timapni inakni giwnkis hene, ig wakaymni ka aynsima. Ig wagestaw,

O Novo Testamento e Salmos na língua Palikur do Brasil; © 2018, Wycliffe Bible Translators, Inc.

ig awna ta gitkis neras ku pariye kane aynsima gihavu butte. Giwn:

— *Ner suwtat kane izhaewyenema* ig pi kamaxwate ta nuvitit mpiya madikte nukebyuvwi izhaewyenevwi. Nah ka hiyapti pahavwinema izhaewyene gikamaxwan kema nerma. Ihanabay inakni nuwnuh. Henewatbaki in.

Ayteke ig awna ta gitkis ner suwtat gikivarakis giwatnivwi. Giwn:

— Hiyawa yis diyuhe git.

10 Ayteke nikwe igkis diyuhe git. Igkis danuh atere givinekut, igkis ute gibuk makniw kuwis.

Jesus kannikasa pahavu madankuno gukamkayh

11 Hewke nikwe ig Kiyavwiye Jesus tivik avitite paha paytwempu kewye Nayh gikakkis gikannuhnivwi. Ka aynsima hiyeg akiw tivikwiye gihaptikis.

12 Igkis danuh atere kennesa anumekut ini paytwempu alapota, ig sarayh givegi, *ig hiyap pahabu hiyeg. Igkis avuhekwiyevwi.* Igkis avuhpiye pahavwi awayg miyaviye. Ig pahavu madankuno gukamkayh, ig pahavwiwatnen. Ka aynsima hiyeg paytwempuyenevwi ayge gukak. *Eg tihano ka aynsima.*

13 Ig Kiyavwiye Jesus hiyapni hene, ig ka aynsima kayah gudahan. Ig awna gut:

— Ka muwaka tih.

14 Ayteke ig danukwa kennesa arimkat ner awayg gitiy, ig dax ini gitiy. Igkisme ku pariye gihiyetnivwi igkis misekwe. Ayteke ig Kiyavwiye Jesus awna:

— Awayg, nah awna pit. Kannikaw.

15 Aynewa ig awayg kannikew, ig kavusa awna. Ayteke ig Kiyavwiye Jesus ekkevgi ta gut ginag.

16 Madikte hiyeg hiyapni hene, igkis avisasew. Igkis kibeyhenes Uhokri. Igkis awna:

— *Kibeyne.* Pahavwi Uhokri gawneve kuwis kahayak ubetwiy. Kuri Uhokri parak abet uhawkanwiy wixwiy gihiyegavu.

17 Aynewa inakni inetit gidahan Kiyavwiye Jesus ibekhewvi muwapuw avit Judeyamnaw hawata muwapuw aranwew madikte waxri ku pariye ahumwa.

Joawh Batista aya Jesus: "Mmah pisnewa?"

Mt 11.2

18 Avim ini Joawh Batista gikannuhnivwi igkis akka git madikte ku pariye Kiyavwiye Jesus gikehni. Ig Joawh Batista timapni hene, ig humeke piyana gikebikis gikannuhnivwi ta gimkat.

19 Igkisme danuh atere, igme awna gitkis:

— Su yi iwasa Kiyavwiye Jesus baki ignewatma ner ku pariye nehmnikuhpiye nuhavuh butte. Ba kawk, ba wixwiy wahap pahavwi nawenyewa ku pariye nehmnikuhpiye nuhavuh butte akiw?

20 Igkisme tivik nikwe, igkis danuh atere git Kiyavwiye Jesus. Igkis awna git:

— Joawh Batista awahkise usuh atan pimin, Kiyavwiye. *Ig hiyak ku* pahavwi nehmnikuhpiye gihavu butte. Kame pisnema aytniye? Ba kawk? Ba usuh wahap pahavwi nawenyewa ku pariye nehmnikuhpiye gihavu butte akiw?

Henewatbaki igkis awna git.

21 *Abetnewa ini hawkri* ku samah igkis ayge ig Kiyavwiye Jesus piyihe ka aynsima hiyeg kakahribdavye, ig mpiyasa gikayhawnikis, ig pekkis wavitye givititakkis hiyeg, ig keh ka aynsima motavye hiyap.

22 Pisenwa ig kaytwa giwnkis:

— Hiyawa yis diyuhe akka git Joawh Batista *ini annut* ku pariye yis timap ku pariye yis hiyap ku avim inin. Yis hiyap motavye hiyap, miyavuvye wew. Yis hiyap hiyeg axpusakare avit busukne ignes miyvit. Yis hiyap mataybavye timap. Yis hiyap miyaravye kannikaw. Yis hiyap hiyeg ku pariye kane hiyak kabayka, ku avim inin ignes ekkepka kabayka gitkis.

23 Ku pariye hiyeg ka tukuhun ignes uti kabayka nuwntaknek.

Jesus kabayha Joawh Batista

Mt 11.7

24 Igkis Joawh Batista giwatnivwi *timapni hene, igkis diyuhe gimkat.* Igkis tivikanten, ig Kiyavwiye Jesus awna ta gitkis neras hiyeg kabubuknene ayge. Ig kinetihwa gimin Joawh Batista. Ig awna:

O Novo Testamento e Salmos na língua Palikur do Brasil; © 2018, Wycliffe Bible Translators, Inc.

— Yis kuwis atak iwasa *Joawh Batista* ta amadgat amatap. Ku samah yis atere, mmahpa yivewkan yis utivgi ayge? Mmah yivewkankama ku yis utivgi *yuma gidatni* ke pahat sivavabe wiwiwh abet kamaygviye? *Kawa. Yis hiyak ku ig ka wagekiswa gimun.*
25 Mmahpa yivewkan yis utivgi ayge? Mmah yivewkankama ku yis utivgi akak gisimsa kibeyne mitibete? *Kawa.* Hiyeg ku pariye kasimsavu mitibete ku pariye igisavye *ignes ka misakwa amadga amatap.* Igkis misakwa ariku ikivarat givin barewyewatnene.
26 Ba yivewkan ku yis utivgi Uhokri gawneve ayge? Henewa. Ignewa Uhokri gawneve yis uti. Heneme ig mpiybeta Uhokri gawnevevu pitatyevwi *mmanawa ig ekkene ku Uhokri gikumadukan kuwis ahawkanavrik.*
27 Mmanawa ig Joawh Batista ignewa ku kamin Uhokri gannasan kinetihwa. *Inakni gannasan akka wot ku pariye Uhokri awna ta git gikamkayh.* Giwn:

"Nah awahkiste pahavwi nuwatni pavitkiya adahan ig ahegbetene madikte pavit."

Henewatbaki inakni iwit awna gimin Joawh Batista. **28** Yuma pahavwinema awayg wayvuka amadga inin kabaytema giw. Heneme pahavwi ku pariye kuwis kawih Uhokri gikumadukan igi pi kabayte giw Joawh Batista. Hiyawa ig pahavwi yuma gikiytani giwtrikkis hiyeg amedgenevwi inin heneme ig pi kabayte giw *mmanawa ginetni pi kabayte akiw.*
29 *Igme Joawh Batista ginetni kabayntiwa. Kibeyne,* madikte hiyeg ataybiswa git Joawh Batista, he ladwan igkis ataybiswa git. Igkis ameve inakni Uhokri gihiyekemni waditnene, mmanawa igkis kaywasew ta git Joawh Batista. **30** Igkisme neras farizewkis gikakkis neras kannuhekevutnevwi amin amekene Moís gikumadukan igkis tukuhe ku pariye Uhokri ikiswanaw gidahankis, mmanawa igkis ka kaywasaw ta git Joawh Batista.

Hiyeg ka amevekere ine Joawh Batista ine Jesus

Mt 11.16

31 Ayteke ig Kiyavwiye Jesus awna akiw. Giwn:

— Mmah nuwnuh kuri adahan nah akki yit ku samah hiyeg gihiyekemnikis amadgayavu inin? Mmahpa gihiyekemnikis?
32 Gihiyekemnikis kewa bakimnayhbe nopsanyumni gihiyekemnikis. *Nah akkite yit abektey akak ku bakimnayh arehwene* ay amadga higiw. *Ig Uhokri humaw kewa bakimnayhbe* ku pariye wakaymni giminkis gidahewektenkis. Igkis bakimnayh kabiman gitkis gidahewektenkis. Igkis awna gitkis: "Usuh agighene usuh kayepne yisme ka kaykere ukakuh, *yis ka batekere payak ukakuh. Ayteke nikwe usuh wages warehwan adahan avuhekwiye* usuh tihene. Yisme kawnata tihkere payak ukakuh. *Mmahki yis ka amevekere uhiyekemni?" Ihanabay inakni nuwnuh. Henewatbaki ig Uhokri. Hiyeg amadgaya inin ka amevekere pahavwinema Uhokri giwatni ku pariye gawahkisni giminkis.*
33 Mmanawa ig Joawh Batista danuh atan, ig maxhewne ig ka higap win. *Ignesme hiyeg ka amavig.* Igkis awna: "Ig wavitye givit."
34 *Nahme nah* ku pariye wageswe awayg amadgaya inin, *nah* danuh atan *nah* ka henema. *Nah* ka maxhaw, *nah* higap win. *Heneme kawnata hiyeg amavan.* Igkis awna: "Ka ba yis hiyap ner awayg kayhpiye kahigvekevye? Ig gibetki darihwak gikakkis ladwan hawata gikakkis hiyeg kane kibeynevwima akiw. *Ig kawnata kibeynema.*"
35 *Ka sam igkis awna numinuh hene.* Ku pariye hiyeg hiyeknevwi hiyakemniki *ignesnewa ka mahikoh* Uhokri gihiyekemni ignes amavinek.

Pahavu tino imiha Jesus

36 Ayteke ariwnteke ini pahavwi farisew danuh atere. Ig awna git Kiyavwiye Jesus:

— Uya atak ax nukakuh kuwewanek.

Igme Kiyavwiye Jesus ihe giwn. Ig tivik atere givinekut. Ig danuh atere, ig batahkiswe ahumwa axtet.
37 Ayge avit ini paytwempu pahavu tino powkemnivyo. Eg time Kiyavwiye Jesus gak ku ig ayge axne gimun ner farisew. Eg hiyapni hene, eg iwe imihgi ariku paha atiy kehka

O Novo Testamento e Salmos na língua Palikur do Brasil; © 2018, Wycliffe Bible Translators, Inc.

tip seyno, eg tivik. Eg danuh atere git Kiyavwiye Jesus.

38 Eg paberetusaw ta gikimpurit. Eg biyuk gukan, eg suke gukantak ayge. Ig Kiyavwiye Jesus gikugku sabapti awaku nor tino gukantak. Ayge eg manpusano gikugku akak gusemni, eg ayhpoka gikugku. Ayteke eg imihepni akak ini imihgi.

39 Ner farisew ku pariye gawnesetni Kiyavwiye Jesus atere ig hiyapni hene, ig awna abetpi gihiyekemni. Giwn:

— *Mmahki ig isaksa nor tino powkemnivyo daxtig?* Wake igyewa Uhokri gawnevebe, nikwekam ku samah ig hiyavgu, ig hiyakkam ku samah guhiyekemni mbeyevye.

40 Igme Kiyavwiye Jesus hiyak abet gihiyekemni, ig kaytwa giwn. Ig awna git:

— Simawh, nah muwaka akka pit pahat arikna.

Igme kaytwa giwn:

— Kiyavwiye, uya akka nutuh.

41 Igme Kiyavwiye Jesus awna git:

— Minikwak piyana awaykemni matiwnih karukri ta git pahavwi awayg. Pahavwi matiwnihe pohowku madikawku madikwa *(500)* karukri git. Pahavwime matiwnihe pohowku madikwa *(50)* karukri git. **42** Igkis piyamate yuma ariknawnema adahan igkis diyuhkiswiyes ner pahavwi gikakura awenyan. Ig awayg hiyapni hene, ig bayahminevgikis ariw gimatiwnihnikis igkis piyamate. Kuri *uya akka nutuh.* Pariye pi batekte gikak ner awayg gaytakkis neras piyananene gikebikis?

43 Igme Simawh kaytwa giwn:

— Ke nutuhbe ner awayg ku pariye gimatiwnihni pi kiyestenene.

Igme Kiyavwiye Jesus awna git:

— Henewa. Piwnavriknawa.

44 Ayteke ig iveg gumkat nor tino. Ig awna git Simawh:

— Ba pis hiyap nor tino? Ku aysaw nah pareke pivinekut pis ka iki un aynesnima nutuh adahan nah sukuhkugewne. Egme nor tino eg sukuhkugevun akak gukantak, eg manpuse nukugku akak gusemni. **45** Ku aysaw nah pareke pis ka aytnihun akak ayhpokaki. Egme nor tino ku samah nah parak atan eg ka matiswa ayhpoka nukugku. **46** Pis kawnata amavan pivinekut akak ariknawnema nutewharit ine akak iyti. Egme nor tino ike imihgi kane atiwnisima ta nukugkavrikut. **47** Nah kuwis bayahminevgu ariw kane aynsima gutaraksan. Inneki keh eg batek nukakuh mpiynevevye. Heneme ku pariye hiyeg bayahminaka ariw aynesawa gitaraksan, igi batek gikak gibayahmnihten aynesawa.

48 Ayteke ig awna ta gut nor tino. Giwn:

— Nah bayahminap ariw madikte pitaraksan *gikak Uhokri.*

49 Neras hiyeg ganwayevwi igkis timapni hene, igkis awna gimin ginaktinkis. Giwnkis:

— Pariyenekig ner hiyeg? Mmahkama he utaraksanwa gikak Uhokri ig bayahminaw ariw?

50 Igme awna ta gut nor tino:

— Pis isahptew awaku ku samah pis kamaxwa ta nuvitit. Hiyawa pis tivik akak kabayka.

Tinogben gihaptiyovwi Jesus

8 **1** Ayteke ariwnteke ini ig Kiyavwiye Jesus mpiye muwapuw avuwiw paytwempu nopsadmin, avuwiw paytwempu nopsanyupnene akiw. Ayge ig kinetihwene amin Uhokri gikumadukan. Igkisme giwatnivwi madikawkunene gikebikis gikakkis piyananene gawnakis *(12)* igkis atak gihapti.

2 Tinogben danuhpanos payak gikak egkis hawata. Egkis noras ku kavititak ig kuwis pekkise wavitye gukakkis noras ku pariye ig makniwe ariw gukahrikis. Pahavu tino ayge gaytakkis ku kavititak minikwak ig pekkise ka aynsima wavityempu, ntewnehker gikebikis wavitye. Guw Mahi Madalena.

3 Hawata pahavu tino guw Joana gaytakkis. Eg gugihgi giw Kuza ku pariye avuriwne Erodis gewkanbet. Hawata Susana ayge gukakkis, ka aynsima nawenyovwi tinogben ayge akiw. Egkis ku pariye hiyaknovwi gikak Kiyavwiye Jesus gikakkis giwatnivwi, egkis ku pariye katiwnih gimawkanitnenes akak gudahankiswa gukakurakis.

O Novo Testamento e Salmos na língua Palikur do Brasil; © 2018, Wycliffe Bible Translators, Inc.

Yuwit patuwesbuhka amin amutri
Mt 13.1; Mk 4.1

4 Ka aynsima hiyeg pahadguhwa atere git Kiyavwiye Jesus. Igkis danuhpenes atere git avititak madikte paytwempu. Ig hiyapni hene, ig kinetihwa ta gitkis akak pahat iwit patuwesbuhka. Giwn:

5 — Minikwak pahavwi awayg tivik giwasra amedgete adahan ig pekhene gamutra ayak. Ig pekhene gamutra ayak, gaytakkis tuguhe avigku ahin *ku kiney wayk adani.* Egnes sibuhavepka atere. Hawata akiw kuhivra ayta axavevgukis. **6** Gaytakkisme gamutra ayak tuguhe abetit tivebdi. Egnes hiyenpiwatkama kibehtenwa heneme aynewa egkis huruhrup. Mmanawa wayk ka anukbetnema akak un. **7** Gaytakkisme gamutra ayak tuguhe avuwit pudukuvwi. Egnes pudukuvwi hiyenpi payegbitak akak gamutra. Egkis tuwathe gamutra he egkis miyorap. **8** Gaytakkisme gamutra ayak tuguhe abetit kibeyne wayk. Ayge egkis hiyan. Egkis gamutra aymuhwa he egkis kew. Egkis sarayh ka aynsima guwkis, madikawku madikwa gukebikis *(100).*

Pisenwa inakni gawnan, ig Kiyavwiye Jesus awna akiw. Giwn:

— Yis ku pariye katayebnene, ataybiswanabay numkanit.

Hiyeg ka mpiksaw aharit Uhokri gihiyekemni
Iz 6.9; Mt 13.14, Mk 4.10; Jo 12.39; At 28.26; Ro 11.8

9 Ayteke ariwnteke ini ig Kiyavwiye Jesus gikannuhnivwi igkis ayavgi:

— Kaminki pis awna inakni iwit patuwesbuhka?

10 Igme kaytwa giwnkis:

— Hiyeg amadgayavu inin kote hiyakte ku samah Uhokri gikumadukan. Yisme Uhokri akkamnihni ta yitnek. Igkisme ka akkaka ta gitkis. Ta gitkis nah awna patuwesbuhkanen iwit. Hiyawa igkis iki gitewkis nimkanit kabayntiwa heneme ka paduk ta abetit gihiyekemnikis. Hiyawa igkis ataybiswa nit kabayntiwa heneme igkis ka pukuhin.

Jesus akkamnih giwn amin amutri
Mt 13.18; Mk 4.14

11 — Kuri nah akkamnihte yit inakni nuwnuh patuwesbuhka *gimin ner amutrivutne.* Nor amutri ayak egnesbaki arakak gidahan Uhokri giwn.

12 Gaytakkis hiyeg kewa ini ahinbe. Ignes timap nuwnuh ayteke wavitye danuh atere gitkis. Ig wiwhpiye nuwnuh abetitak gihiyekemnikis marihwa igkis ka iha inakni nuwnuh kahadbe igkis ka isahptaw.

13 Egnesme nor amutri ayak ku pariye tuguhe ta abetit tivebdi egnesbaki arakak gidahankis hiyeg ku pariye timap nuwnuh ignes amavin akak madikte gibetkikis, heneme igkis ka kamax inakni nuwnuh kabayntiwatma abet gihiyekemnikis. In humaw kewa pahakti amutribe ku pariye yumanano guhanpabet *eg ka dep miyó.* Igkis batek akak nuwnuh adahan aynesa hawkri. Ayteke ku aysaw igkis hiyap mbeyne, aynewa igkis miniw ariw nuwnuh.

14 Egnesme nor amutri ayak ku pariye tuguhe ta abetit pudukuvwi, egnesbaki arakak gidahankis hiyeg ku pariye timap Uhokri giwn *ignes amavin.* Heneme kibeye, kibeye, igkis pi ikatuswate adahan arikna amadgaya inin. Igkis kinikiswate arit igiska, arit batekka amadgaya inin. Ayge nikwe igkis ka kannuhwa keh Uhokri gibetki. Amun ini nikwe igkis humaw waditnevyenen kewa pahakti amutribe ku pariye sarayh guw, heneme egkis ka kahawkan ivat egkis kigise madikte.

15 Egnesme nor amutri ayak ku pariye tuguhe ta abetit waxri kibeyne waxri egnesbaki arakak gidahankis hiyeg ku pariye timap nuwnuh ignes kamaxni kabayntiwa. Gihiyekemnikis inyewa kibeynewa. *Igkis ka isahkiswa nuwhu aynesnima.* Ayge nikwe igkis keh Uhokri gibetki kabayntiwa. Amun ini nikwe igkis humaw kewa pahakti amutribe ku pariye kew kabayntiwa.

Wis ka hakis abukri adahan asabkeptenma
Mk 4.21

16 Ayteke ig awna gitkis akak pahatwa iwit patuwesbuhka akiw. Giwn:

O Novo Testamento e Salmos na língua Palikur do Brasil; © 2018, Wycliffe Bible Translators, Inc.

— *Nuwnuh kewa pohow abukribe adahan uguhne hiyeg gihiyekemnikis.* Wis ka hakis abukri adahan wis asabkeptenma anavi suwyeg. Ine wis kawnata hakisgu adahan ayempitnima ta anavit payt abukaveyni. Kawa. Wis ikigu ta inut akekrit adahan eg uguhno madikte hiyeg ku pariye parekwiye ta uvinekut. **17** Aysawnemenek madikte ku pariye ayempiki ini kahayaknek. *Inakni nuwnuh patuwesbuhka in ke wotbe* in awastepkabe, heneme aysawnemenek in mawasaptihpikanek, in kahayak kabayntiwanek. **18** Ikinay yitew nutuh kabayntiwa. Ku pahavwi darih *nuhiyekemni* kabayntiwa, nikwe ig Uhokri akka git pi kiyeste akiw. Heneme ku pahavwi ka darih *nuhiyekemni* kiyesradima, nikwe ini *nuhiyekemni* wiwhpikanek abetitak gihiyekemni.

Jesus kakebyihwa ta gitkis hiyeg ihpenevwi giwn

Mt 12.46; Mk 3.31; Eb 2.11

19 Ayteke ariwnteke ini ig Kiyavwiye Jesus ginag gikakkis gisamwivwi egkis danuh atere. Heneme egkis ka ik adahan danuh kennesnima ta git Kiyavwiye Jesus awaku ba akebentenwa hiyeg ayge.

20 Pahavwi hiyeg ayge hiyapni hene, ig awna ta git:

— *Kiyavwiye,* pinag ay kabaywak gikakkis pisamwivwi. Egkis ayta danuhpanokis pit.

21 Igme Kiyavwiye Jesus kaytwa giwn, ig awna gitkis hiyeg:

— Ku pariye timepnevwi Uhokri giwn, ku pariye ihpenevwi inakni giwn, egnes nah ikiygukis ke nnaguhbe, ignesme awaykemni nah ikiygikis ke nukebyuvwibe.

Jesus misak mayg akak paraw

Mt 8.23; Mk 4.35

22 Ayteke ariwnteke ini ig Kiyavwiye Jesus kataptew ta muhumdakat payak gikakkis gikannuhnivwi. Ig awna gitkis:

— Uyay manuke ta pahambakaytak mahakwa.

Igkisme kaytwa giwn:

— *Uyay.*

Igkis tarekwe ayteke.

23 Igkis tivikwiyes, ig Kiyavwiye Jesus himeke. Ku aysaw igkis aynte pakwa amadga mahakwa, pahaye adahan mayg kannikew gimkanitkis. Gihmunkis me buwisemet. Igkis hiyepnes mbeyne ka aynsima.

24 Igkis gikannuhnivwi hiyapni hene, igkis atere wadise Kiyavwiye Jesus. Igkis awna git:

— Kiyavwiye. Kiyavwiye. Wixwiy me biyukapmet!

Ig timapni hene, ig kannikew ig himehe mayg akak paraw. Aynewa madikte kariswehwe. Paraw mavawanew.

25 Pisenwa ig awna gitkis gikannuhnivwi. Giwn:

— Mmahki yis ka kamaxwa givititt Uhokri?

Igkisme avisasew, igkis wakaymnibdi gidahan. Igkis kinetihwa pawtak. Igkis awna:

— Pariyeneki ner hiyeg? Ig kumaduka he mayg akak paraw. He mayg akak paraw iha giwn.

Jesus awahkis wavityempu ta gibetitkis pakirempu

Mt 8.28; Mk 5.1

26 Ayteke pisenwa igkis hamah ta pahambakat ariw Galileyamnaw. Igkis minehwe atere avit hiyeg jerasayenevwi giwaxigkis.

27 Igme Kiyavwiye Jesus sarayhwe waxrit. Ayge pahavwi awayg paytwempuyene atere patiptakig. Ig wavityewnivye. Ka aynsima hawkri ig wew makawihan. Ig yuma givin. Ig misakwa abet imewtinen *ayge avuheket.*

28 Ku aysaw ig hiye Kiyavwiye Jesus, ig kabiman, ig padakwa ta gitivut. Ig awna git akak madikte gihawna. Giwn:

— Aa, Jesus! Pis Uhokri gikamkayh inurikyene. Pariye pimawkan ta nutuh ku avim inin? Uya amnihun. Ka ba hiyapkis mbeyne nutuh.

29 Ig awna inakni iwit hene mmanawa ig Kiyavwiye Jesus kuwis pekkiswiye ner wavityе mbeyevye ayteke givititak ig awayg. Ka aynsima hawkri kuwis ig wavityе keh ig awayg nuwiskewempiye. Ig awayg wanakminepka inpawa kuwis. Gibagwan akak giwan wanakminepka akak xen hawata akak sivari.

O Novo Testamento e Salmos na língua Palikur do Brasil; © 2018, Wycliffe Bible Translators, Inc.

Heneme ig matisbetepni madikte. Ayteke ner wavitye keh ig sigis ta abetit imewti.

30 Ig amnihswene atere git Kiyavwiye Jesus, igme ayavgi:

— Mmah piw?

Igme kaytwa giwn:

— *Nuwhu* “Pibohram”.

Ig awna inakni iwit awaku ka aynsima wavityempu ay givit.

31 Ayteke neras wavityempu amnihswe git Kiyavwiye Jesus akiw. Igkis awna git:

— Ka ba arewepma wotuh awahkiswima usuh ta arimkat miyaravye giwetrikis.

32 Ayge pahabunene pakirempu axwenekis avit paha waxri imuwadnene. Igkis wavityempu hiyapni hene, igkis aya git Kiyavwiye Jesus:

— Uya awahkise usuh tahan givuwitkis pakirempu. Isaksa usuh parak atere givititkis.

Igme Kiyavwiye Jesus isaksevgikis.

33 Ayteke nikwe igkis wavityempu pesbetwikis givititak ner awayg. Igkis pareke givititkis ignes pakirempu. Igkisme pakirempu sigisbetwikis ta asebrikute. Igkis tubohbetwikis ta ahakwate mahakwa. Ayge igkis aniksewbet.

34 Pakirempu gikavriwtenkis igkis hiyapni hene, igkis sigisbet kibehtenwa ta paytwempuwit. Igkis danuh atere, igkis kinetihwa amin muwapuw paytwempuriw, muwapuw iwetrit aranwew paytwempu akiw.

35 Neras hiyeg paytwempuyenevwi igkis timapni hene, igkis tivik atere adahan igkis hiyepne ku pariye danuh. Igkis danuh atere git Kiyavwiye Jesus, igkis ute ner awayg ku kavititak wavityempu pesbetwikis. Igme bat ayge gikimpu Kiyavwiye Jesus. Ig kasimsavu kuri. Gihiyekemni diyuh kabayntiwa akiw. Igkis hiyapni hene, igkis avisasew.

36 Neras ku pariye hiyepnevwi *madikte ku pariye kehka gikak ner awayg* igkis kinetihwa ta gitkis neras hiyeg amin ku samah ig makniw ariw wavityempu.

37 Neras jerasayenevwi timapni hene, igkis madikte aya git Kiyavwiye Jesus adahan ig tivik ayteke mmanawa igkis avisasew gibohri ka aynsima.

Igme Kiyavwiye Jesus hiyapni hene, ig katapte amadgat gihmun adahan ig diyuhpiye ta pahambakat akiw.

38 Igme ner awayg ku pariye kuwisnene makniw ariw wavityempu, ig awna git Kiyavwiye Jesus:

— Nah ataka pihapti.

Igme Kiyavwiye Jesus awna git:

— Pi kabayte pis misakwa ay. **39** Su atakнate ta pivinwat. Kinetihwanaba gitkis *pikebyuvwi* amin madikte ku samah Uhokri keh pikak.

Igme awayg timapni hene, ig tivik ta paytwempuwit. Ig danuh atere, ig kinetihwa gitkis madikte hiyeg aygnenevwi amin ku samah Kiyavwiye Jesus keh gikak.

Jayru amnihswa git Jesus

Mt 9.18; Mk 5.21

40 Igme Kiyavwiye Jesus manuke pahambatak mahakwa akiw. Ig danuh atere, ig ute ka aynsima hiyeg pahadguvu adahan igkis patiptakig mmanawa igkis giwhpetni ayge.

41 Ayteke pahavwi awayg danuh atere. Giw Jayru. Ig pahavwi leglis akivara, judeyenevwi gileglisakis. Ig danuh atere, ig mabukwe ta gitivut Kiyavwiye Jesus, ig awna git:

— Kiyavwiye, uya amnihun. Uya atak ta nuvinekut. **42** Nukamkayh pahavuwa tino. Eg madikawkubu kamukri gaw akak pikana arawna *(12).* Kuri eg mihenavyo, pahayempi guyekwin.

Ig Kiyavwiye Jesus timapni hene, ig tivik gihapti. Ig waywe dehebdi akak hiyeg.

Pahavu tino makniw ariw guminewkan

Mt 9.20; Mk 5.25

43 Ayge nikwe pahavu tino danuh gihavu butte. Eg kuwis hiyap mbeyne akak guminewkan adahan ka aynsima kamukri kuwis, madikawkubu akebi akak pikana arawna *(12).* Yuma hiyeg hiya gusamanak adahan gumakniwetni.

44 Eg danuh atere giharaptak, eg daxe gikanwapta akigbimna. Aynewa guminewkan matiswe.

O Novo Testamento e Salmos na língua Palikur do Brasil; © 2018, Wycliffe Bible Translators, Inc.

45 Ayteke nikwe ig Kiyavwiye Jesus awna:
— Pariye daxwen?
Madikte *gikannuhnivwi* wihwebdipkis niw. Ayteke Pedru awna git:
— Kiyavwiye, Ka ba pis hiyap ka aynsima hiyeg daykekbeti pikak?
46 Igme Kiyavwiye Jesus kaytwa giwn:
— *Kawa.* Pahavwi hiyeg daxwen. Nah kayah nudatni pes aynesa *adahan nah makniwene pahavu.*
47 Eg tino hiyapni hene ku eg hiyekepka kuwis, eg segke, eg mabukwe ta gitivut, eg ekkew ta git. Ayge giwtrikkis ignes hiyeg eg kinetihwa amin ku kawaku eg daxgi. Eg kinetihwa amin ku samah eg daxwig aynewa eg makniw.
48 Igme Kiyavwiye Jesus awna gut:
— Nukebyi, pis makniw mmanawa pis kamaxwa ta nuvitit. Hiyawa pis tivik akak kabayka.

Jesus kannikasa Jayru gikamkayh
Mt 9.23; Mk 5.35

49 Ku samah ig Kiyavwiye Jesus awnempiye inakni iwit hene, pahavwi awayg danuh atere. Ig ayta givinwatak ner leglis akivara. *Ig atere ewkne inetit git.* Giwn:
— Pikamkayh ayipa miyop. Ka muwaka wewkis ukannuhtenwiy waditnevyenen.
50 Igme Kiyavwiye Jesus timapni hene, ig awna ta git Jayru. Giwn:
— Ka muwaka avis. Ku pis kamaxwa nuvitit, eg kannikaw akiwnek.
51 Ayteke igkis danuh atere givinekut. Ig Kiyavwiye Jesus ka aympa pahavwinema hiyeg parak atere. Ignewa Pedru gikakkis amekene Tiyagumni, Joawh ig aympigkis. Hawata akiw ig aympa nor bakimni gig gukak gunag.
52 Madikte hiyeg ayge tihenekuye, igkis kadniyes guharit ka aynsima. Ig Kiyavwiye Jesus hiyapni hene, ig awna gitkis:
— Ka yi muwaka tih. Nor bakimni ka miyó. Himak eg.
53 Igkisme hiyaraptihpig. Igkis hiyak kabayntiwa ku eg ayipa gumiromni.
54 Igme atere sumuhe guwaku. Ig awna gut akak gihawna. Giwn:
— Mim, kannikaw.
55 Ig awna inakni, aynewa ner awnparinene diyuhe ta guvitit. Aynewa eg kannikew. Ayteke nikwe ig Kiyavwiye Jesus awna gutkis adahan egkis ikapkisgu.
56 Eg gunag gikak gig egkis ka gubetkikisima. Heneme ig Kiyavwiye Jesus aya gutkis adahan egkis ka kinetihwa amin ku pariye ig keh gudahankis.

Jesus awahkis giwatnivwi muwapuw
Mt 10.5; Mk 6.7

9 **1** Ayteke ariwnteke ini ig Kiyavwiye Jesus pahadguhe giwatnivwi madikawkunene gikebikis gikakkis piyananene gawnakis *(12).* Ayge ig ike gannukis givititkis adahan igkisme makniwenes hiyeg ariw gikahrikis. Hawata ig ike kumadukaki gitkis adahan igkisme pekkiswiyes wavitye givititakis hiyeg.
2 Ig awahkiswigkis muwapuw adahan igkis kinetihwenes amin Uhokri gikumadukan hawata adahan igkis makniwenes hiyeg.
3 Ig awna gitkis:
— Ataknay henen yiwakyekata. Ka yi muwaka atak akak yasuga, ine akak yisakola adahan yiwewni, ine akak yimana, ine akak yikakura. Yis kawnata muwaka atak akak pikanema yisimsa. **4** *Ku aysaw yis danuh ta avitit paha paytwempu,* misakwanabay pahaygiknene ku kiney yis amavaka he ku aysaw yis pes ayteke paytwemputak. **5** Ku kit yis danuh, ku hiyeg aygnenevwi ka amavay aynesnima, nikwe ku aysaw yis pes ayteke avititak ini paytwempu, yis sassah yikugku ariw avathawni. Ini areketni ku samah gitaraksankis.
6 Pisenwa inakni gawnan, igkisme tivik muwapuw paytwempuriw. Igkis ekkenes Kiyavwiye Jesus ginetni. Igkis makniwenes hiyeg muwapuw.

Erodis ka hiyak ku pariyene Jesus
Mt 14.1; Mk 6.14

7 Avim ini hawkri ner hiyaptigi Erodis time arak ini Kiyavwiye Jesus gannu. *Ig ka aynsi-*

O Novo Testamento e Salmos na língua Palikur do Brasil; © 2018, Wycliffe Bible Translators, Inc.

ma kiyimwihwe awaku ig ka hiyak igi hiyeg. Ig kiyimwihwe awaku gaytakkis hiyeg iki ku ig Kiyavwiye Jesus ig Joawh Batista kannikew akiw ariw gimiremni.

8 Gaytakkisme ikigi ku ig amekene Eliyas kahayak atan amadgat inin akiw. Gaytakkisme ikigi ku ig pahavwi gaytakkis Uhokri gawnevevu pitatyevwi kannikew akiw.

9 Igme Erodis awna:

— Nahnewa bukihkise Joawh Batista gibita. Hiyaksa kuri nah timap Kiyavwiye Jesus gak ku ig ka gannusima keh annut. *Mmah ka ignewatma Joawh Batistamni?* Pariyenekig?

Ayge nikwe ig ka aynsima patiptakere gikak Kiyavwiye Jesus.

Jesus iki im ta gitkis hiyeg

Mt 14.13; Mk 6.30; Jo 6.1

10 Ig Kiyavwiye Jesus giwatnivwi igkis pisenwa gannivwikis, igkis diyuhe ta gimkanit. Igkis danuh atere, igkis ekke git madikte ku pariye gikehnikis. Ayteke ariwnteke ini ig iwevgikis adahan igkis tivikwiyes gihapti igkiswonas hanpa arimkanit paha paytwempu kewye Betsayda.

11 Heneme ku aysaw hiyeg time gak ku ig kuwis tivik, igkis haraksevgikis. Igkis danuh atere, ig amavigkis kabayntiwa. Ig kinetihwe gitkis amin Uhokri gikumadukan. Ig makniwene madikte hiyeg ku pariye amnihswenevwi git.

12 Ayteke ariwnteke ini wahanbuku kamuw, igkis giwatnivwi danukwa atere git. Igkis awna git:

— *Kiyavwiye,* inin iwetrit yuma hiyeg misekwene ay. Wani neras hiyeg tivik adahan igkis ivegva giwetrikis adahan igkis isimwi gimanakis atere. Ik adahan gaytakkis atak ta gitkis was akivara. Gaytakkisme atak tahan paytwempuwit.

13 Igme Kiyavwiye Jesus kaytwa giwnkis:

— Kawa. Yisnewa iki axka ta gitkis avim inin.

Igkisme awna git:

— Usuh kadahan pohowkubuwa akebi bugut akak piyanmowa im *masaraku.* Amawka usuh tahan isim ka aynsima akiw adahan in ik gidahankis madikte hiyeg.

14 Igkis awna inakni hene mmanawa ka aynsima hiyeg ayge. Awaykemninen pukuhka kaba danuh pohowku mil *(5.000)* gikebikis. Igme Kiyavwiye Jesus awna ta gitkis gikannuhnivwi:

— Wani neras bat adahan igkis ahegwa adahan pohowku madikwa *(50)* gikebikis.

15 Igkisme ihe giwn. Igkis keh madikte hiyeg bat.

16 Ku aysaw kuwis igkis batebdebdihpikis, ig Kiyavwiye Jesus iwe ini pohowkubunene bugut akak piyananene im. Ig sarayh givegi ta inut, ig kabayha Uhokri adahan ini. Ayteke ig sigkabdihavepni, ig ikepni ta gitkis gikannuhnivwi. Igkisme ibekhepni givuwiwkis neras hiyeg.

17 Ignesme madikte ax kabihribdave. Ka aynsima asemne misekwe. Pisenwa nikwe, igkis gikannuhnivwi ahiwavepni, igkis kivunse ka aynsima panye akak asemne gimanakis, madikawku akebi panye akak pisaya arawna *(12).*

Pedru iki Jesus ku ig Uhokri gikanyan adahan ukumaduketniwiy

Mt 16.13; Mk 8.27

18 Avim ini hawkri ig Kiyavwiye Jesus piriyepkewne ig pahapo. Igkisnewa gikannuhnivwi ayge gikak. Ayge ig ayavgikis:

— Pariyeki givewkankis hiyeg ikanuh nah kuri?

19 Igkisme kaytwa giwn:

— Gaytakkis ikipi ku pis Joawh Batista *kannikew akiw.* Gaytakkisme ikipi ku pis amekene Eliyas. Igkisme gaytakkis hiyeg ikipi ku pis pahavwi gaytakkis Uhokri gawnevevu pitatyevwi kannikew akiw.

20 Igme Kiyavwiye Jesus timapni hene, ig awna gitkis:

— Ya yis. Mmahpa yis ikanuh kuri?

Igme Pedru kaytwa giwn:

— Pis Cristo, pis Uhokri gikanyan adahan ukumaduketni.

21 Igme Kiyavwiye Jesus awna gitkis:

O Novo Testamento e Salmos na língua Palikur do Brasil; © 2018, Wycliffe Bible Translators, Inc.

— *Henewa.* Heneme ka yi muwaka akka inakni ta gitkis hiyeg.

Jesus kinetihwa amin gimiremni

Mt 16.21; Mk 8.31

22 Ayteke ig awna:

— Nah, ku pariye wageswe awayg amadgaya inin, amawka ku nah hiyap mbeyne ka aynsimanek ay amadga inin. Aysawnemenek neras uwewkistenwiy gikakkis neras muwveg kiyatyevwi, neras kannuhekevutnevwi, igkis madikte tukuhptevunek. Ayteke nah umehpikanek. Heneme abet amamnampiye hawkri ariwntak numiremni nah kannikasaka akiwnek.

Amawka wixwiy miyeh uvitwiy

Mt 10.37, 16.24; Mk 8.34; Lk 14.25; Jo 12.26; Ro 15.1; 1Ko 10.23; Gal 5.24; Fil 2.4; 1Ped 4.1; Ap 12.11

23 Ayteke ariwnteke ini ig awna ta gitkis madikte hiyeg. Giwn:

— Ku pahavwi humewkerevye nuhiyega, amawka ku ig ikise gidahan gibetki. Amawka ku ig umahkis gihiyekemni amadgaya inin takunipti ke wotbe ig daddahkiswinbe ta aminat ahbe. Amawka ku ig ikaw hawata ke nahbe. **24** Mmanawa pahavwi ku pariye kiye givitnen, igi biyuknek *giw Uhokri adahan avananekwa.* Pahavwime ku pariye miyehe givitwa nudahan, igi aymuhwanek *gimun Uhokri adahan avanenekwa.* **25** Ku pahavwi darih madikte igiska amadgaya inin, heneme ku ig biyuke giw Uhokri, nikwe ini igiska waditnevyenen gidahan. Ku ig kayehwene aynte abet tiket, ini igiska waditnevyenenwa gidahan. **26** Mmanawa aysawnemenek *nah, ku pariye wageswe awayg amadgaya inin, nah* aytanek akak madikte nukiytani, gikak Wigwiy gikiytani, gikakkis ahj barewvityevwi gikiytanikis. Avim ini *nah* marekevwe gikakkis hiyeg ku pariye marekevwevye nukakuh, ku pariye marekevwevye akka nuwnuh ta gitkis hiyeg. **27** Kennesa adawnhan Uhokri gikumadukan. Yaytak ku pariye ay ku akak inin, avit yis miyarapnek yis hiyapninek. Ihanabay inakni nuwnuh. Henewatbaki in.

Jesus kahayakse gikiytani kabutenne ay givit

Mt 17.1; Mk 9.2; Jo 1.14; 1Jo 1.1; 2Ped 1.16

28 Ayteke ariwnteke ini pahay paka, ig Kiyavwiye Jesus iwe Pedru gikak Tiyagumni, gikak Joawh adahan igkis atak gihapti. Ig awna gitkis:

— Uyay atak piriyepkaw.

Igkis wagehe avitit paha waxri imuwadnene.

29 Igkis danuh atere, ig Kiyavwiye Jesus kavusa piriyepkaw. Ayge ig uniyehwe gihivak nawenyewa akiw. Gisimsa wageswe barewye tigigihwe.

30 Ayteke pahaye adahan piyana gikebikis awaykemni hiyapkiswe atere git. Igkis kinetihwene ayge gikak. Igkis amekene Moís gikak amekene Eliyas.

31 Igkis kabutenne. Igkis ayge kinetihwenes gikak Kiyavwiye Jesus amin ku samah gitepkemninek amadgatak inin. Igkis kinetihwenes amin ku samah ig umahkiswenek aynte Jerusalém kahadbe ig keh madikte ku samah Uhokri ikiswanaw gidahan.

32 Igkisme Pedru himekbetwikis ayge. Pahaye adahan igkis wadise igkis hiyap Kiyavwiye Jesus gibutni ku samah ig kabutenne. Igkis hiyap neras piyananene awaykemni tabiwak ayge gikak Kiyavwiye Jesus.

33 Ayteke ignes awaykemni tivikbetwikis giw. Ig Pedru hiyapni hene, ig awna ta git Kiyavwiye Jesus. Giwn:

— Kiyavwiye, kibeynekata wixwiy ay kabubuk avim inin. *Uyay misakwa ay.* Usuh kehbetate mpana paytbetyanyuvwi ay. Paha pidahan, paha gidahan kiyavwiye Moís, pahame gidahan kiyavwiye Eliyas.

Ig he awnebetevyenen inakni, mmanawa ig ka hiyak ku samahpa ig awna.

34 Ku samah ig awnempiye inakni iwit hene, paha ukuhne biwhe givititkis. Ku samah in awastevgikis, igkis avisasewbdi ka aynsima.

35 Ayteke paha ikuvimnat awna gitkis aytontak abetitak ini ukuhne. In awna:

— Ner nukamkayh nukanyan. Ataybiswanabay git.

O Novo Testamento e Salmos na língua Palikur do Brasil; © 2018, Wycliffe Bible Translators, Inc.

36 Pisenwa gitimpankis inakni iwit, igkis iwasa. Yumehe neras piyananene gikebikis. Igwo Kiyavwiye Jesus misekwe ayge gimunkis. Ku samah in danuh gitkis, avim ini igkis ka kinetihwa ta gitkis hiyeg aynesnima nimin.

Jesus pekkis wavitye givititak bakimni

Mt 17.14; Mk 9.14

37 Hewke nikwe igkis muhuke avititak ini waxri imuwadnene. Igkis danuh ta amadgat asababan. Igkis ute hiyeg kabubuk patiptakene igkis atere.

38 Ayteke pahavwi hiyeg gaytakkis kabiman ta git Kiyavwiye Jesus. Ig awna git:

— Kiyavwiye, ba ayta amnihun iwasa nudahan nukamkayh, ignewa nukamkayh pahavwiwa. **39** Ig wavityewnivye. Ku samah wavitye parekwig ig kabiman, ig nuwiswig he ig kahawyu gibiy. Ig ka kiberema ig isahkisgi. Avit giveswen ig nuwiswig ka ahawnasima. **40** Nah kuwis amnihswe gitkis pikannuhnivwi ay adahan igkis pekkise ner wavitye givititak, heneme igkis ka hiya gisamanak.

41 Ig Kiyavwiye Jesus timapni hene, ig awna:

— Aa, hiyeg taraksavye amadgayavu inin. Mmahki yis ka kamaxwa aynesnima givitit Uhokri? Aysaw akebi hawkri yimawkan nah misakwa ay yikak nah kiyaknihwa yikak *he yis kamaxwa givitit Uhokri?* Kuri waxwa pikamkayh ayta numkanit.

42 Ig bakimni kaba danuh atere, igme ner wavitye nuwiswig akiw. Igme bakimni tuguhe ta waykborit ka ahawnasima. Ayteke nikwe ig Kiyavwiye Jesus hiyapni hene, ig himehe ner wavitye. Ig pekkiswig. Ig makniwe ner bakimni. Pisenwa ig ekkevgi ta giwakurit gig.

43 Madikte hiyeg hiyapni hene, igkis wakaymnibdi. Igkis awna:

— Kiyavwiye Uhokri ka gannusima. Ig ka gidatnisima.

Jesus kinetihwa akiw amin gimiremni

Mt 17.22; Mk 9.30

Heneme avimnewa ini hawkri ku samah madikte hiyeg wakaymnibdi gidahan Kiyavwiye Jesus, ig awna gitkis gikannuhnivwi:

44 — Ataybiswanabay nutuh kabayntiwa. Aysawnemenek nah, ku pariye wageswe awayg amadgaya inin, nah kamaykiswikanek ta gitkis hiyeg amadgayavu inin.

45 Gikannuhnivwi timap inakni giwn, heneme igkis ka pukuhin. Gihiyekemnikis sab adahan igkis ka pukuhin. Igkisme marenpi gibohri adahan igkis ayavgi amin ku samah inakni giwn.

Hiyeg tuwatavye ignesnewa kiyatye giwtrik Uhokri

Mt 18.1; Mk 9.33; Fil 2.3; 1Ped 3.4, 5.5

46 Ayteke igkis gikannuhnivwi kavusa mavihpak amin ku pariye gaytakkis pi kiyatenene giwkis.

47 Ig Kiyavwiye Jesus hiyak ku pariye abet gihiyekemnikis. Ig hiyapni hene, ig iwe pahavwi bakimni. Ig kahgi ig tabirasig ta gihumwat.

48 Ayteke ig awna gitkis gikannuhnivwi:

— Ku pahavwi amnih pahavwi bakimni kene nerbe nudahan, amun ini nikwe in ke wotbe ig kuwis amnihunbe. Ku pahavwi hiyeg amnihun, amun ini nikwe in ke wotbe ig kuwis amnih ku pariye nawahkisten *atan amadgat inin.* Mmanawa ku pahavwi yaytak ikaw ke wotbe ig yumahbe gikiytanibe, igi kiyatye hiyeg *giwtrik Uhokri.*

Ku pariye hiyeg ka suguhwi, igi udahan

Mk 9.38

49 Ayteke Joawh awna git:

— Kiyavwiye, usuh hiyap pahavwi awayg ig pekkisne wavitye givititakis hiyeg piwavrik. Usuhme awna git: “Ka ba pekkis wavitye giwavrik Kiyavwiye Jesus.” Usuh mpithevgi hene awaku ig ka wew pikak kema usuhma.

50 Igme Kiyavwiye Jesus kaytwa giwn:

— Ka yi muwaka awna git hene. Mmanawa pahavwi ku pariye ka suguhwi, igi udahan.

Tiyagu gikak Joawh ayepkere tiket inuriktak

51 Ariwnteke ini ig Kiyavwiye Jesus gihawkanavrik danuhemet adahan ig iwepka ta inurikut. Ayge nikwe ig ikaw adahanikwa. Ig tivikwiye ta arimkanit paytwempu Jerusalém.

O Novo Testamento e Salmos na língua Palikur do Brasil; © 2018, Wycliffe Bible Translators, Inc.

52 Ig awahkise hiyeg pitati gavitkis adahan ivegvene giwetrikis adahan igkis himekevyes. Igkisme tivik. Igkis danuh avitit paha paytwempu givinkis hiyeg samariyenevwi. *Igkis ayavaptihwevye gitkis.*

53 Igkisme ka ikekere iwetrit gitkis awaku igkis hiyakni ku ig tivikwiye avitit paytwempu Jerusalém. *Igkisme hiyapni hene, igkis diyuhe ta git Kiyavwiye Jesus. Igkis danuh atere, igkis awna git:*

— Neras samariyenevwi ka ikekere iwetrit wotwiy.

54 Igkisme gikannuhnivwi amekene Tiyagumni gikak Joawh, igkis timapni hene, igkis awna ta git Kiyavwiye Jesus:

— Kiyavwiye, uyay aya tiket inuriktak adahan pisenwehe gihawkankis neras hiyeg.

55 Igme wagestaw ta gimkatkis ig awna gitkis:

— Ka yi muwaka awna inakni hene. Yis ka hiyak ku pariye kahiyekemniye yis awna inakni.

56 Nah, ku pariye wageswe awayg amadgaya inin, nah ka ayta adahan pisenwevyema gikakkis hiyeg, heneme adahan nah gamnihtenkis.

Ayteke nikwe igkis tivik ta avitit nawenyewa paytwempu akiw.

Hiyeg kote ahegbete adahan wewnes gikak Jesus

Mt 8.18; Lk 14.26

57 Ayteke ariwnteke ini ku aysaw igkis avigku ahin, pahavwi awayg danuh atere git Kiyavwiye Jesus. Ig awna git:

— *Kiyavwiye,* nah wewkere pikak ku kitwiye pis.

58 Igme Kiyavwiye Jesus kaytwa giwn:

— *Ba pis ahegbetnema adahan pis hiyepne mbeyne payak nukakuh?* Puwikne kadahan giwetrikis ariku miyokwiye. Kuhivra kadahan guwetrikis avewi ah. Nahme ku pariye wageswe awayg amadgaya inin nah yuma nuwetri adahan nah mayekne.

59 Ayteke ig Kiyavwiye Jesus awna ta git pahavwiwa nawenyewa awayg ayge. Giwn:

— Ba ayta wew nukakuh.

Igme awayg kaytwa giwn:

— Kiyavwiye, ik adahan nah atak pihapti, heneme gita niguh miyavinate. Ku aysaw ig miyavinek, nah avuhpig, nikwe nah tivik pihapti.

60 Igme Kiyavwiye Jesus kaytwa giwn:

— *Ka sam pis tivik nuhapti kurinewa.* Hiyawa pis isaksa pahavwi ku pariye kuwis ke wotbe ig miyarevyebe *giw Uhokri,* isaksig adahan ig avuhe giyaki miyaviye. Pisme, pis tivik kinetihwene amin Uhokri gikumadukan.

61 Ayteke pahavwiwa akiw awna git:

— Kiyavwiye, nah muwaka wewkere pikak, heneme uya isaksan adahan nah ekkewviye gitkis nukebyuvwi pitatye.

62 Igme Kiyavwiye Jesus kaytwa giwn:

— Ku pahavwi isaksa arikna adahan in mpithebdih giwewni nukakuh, igi ka kawih adahan Uhokri gikumadukan. Ig kewa pahavwi awaygbe ku pariye wew han pitatit, heneme ig ivegnenekwa giharavrikut butte.

Jesus awahkis giwatnivwi muwapuw

10 **1** Ayteke ariwnteke ini ig Kiyavwiye Jesus kaniy nawenyevwi hiyeg akiw adahan igkis humaw giwatnivwi. Igkis ntewnehker madikwa gikebikis gikakkis piyana gawnakis *(72).* Ig gibekheptenkis piyenmempi adahan igkis atak avitit mpuse paytwempu pitati gavit.

2 Ig awna gitkis:

— Ka aynsima hiyeg *kuwis ahegbet adahan igkis kamaxwevyes ta nuvitit. Ta nutuh igkis* kewa pahak wasbe ivatrik ahegbet adahan tariswiki. Heneme ka kiyesadima hiyeg *ekkene nuhiyekemni gitkis nudahan.* Piriyepkawnabay ta git Kiyavwiye was akivara adahan ig kawatni hiyeg kahadbe igkisme kinetihwa gitkis numinuh.

3 Ataknabay kuri. Nah yawahkisten gibetitkis hiyeg ke wotbe nah awahkiswiyebe muwtoh ta gibetitkis axtigiviyenebe.

4 Ka yi muwaka atak akak yikakura ine akak yisakola adahan yiwewni ine akak yikaswatni. *Tiviknabay waditvi ku kit nah awahkisyi.* Ku yis patiptak akak hiyeg avigku ahin, ka yi muwaka kinetihwa gikakkis.

O Novo Testamento e Salmos na língua Palikur do Brasil; © 2018, Wycliffe Bible Translators, Inc.

5 Ku aysaw yis danuhanten ta givinekut pahavwi hiyegnek, pitatye yis awna gitkis hiyeg aygnenevwi: “Uhokri gabay yikaknek.”

6 Ku ignes hiyeg amavay kabayntiwa, henewa Uhokri gabay misakwa gikakkisnek. Heneme ku igkis ka amavay, nikwe Uhokri gabay ka misakwa gikakkisnek.

7 Ku kiney yis amavaka, ayge yis misakwa pahayriknene. Axnay, higapnay payak gikakkis. Ka sam yis ax gihamadgakis, mmanawa in kis adahan yis uti yimawkanitnene giwntakkis neras ku pariye yis amnih.

8 Ku pariye paytwempu yis danuh arit, ku hiyeg aygnenevwi amavay kabayntiwa, axnay ku pariye ikaka yit.

9 Makniwanabay hiyeg ayge ku pariye kakahravye. Akkanabay gitkis hiyeg ku ahawkanavrik Uhokri gikumadukan kuwis danuh.

10 Heneme ku yis danuh arit paha paytwempu ku kiney hiyeg aygnenevwi ka amavay aynesnima, nikwe ku samah yis pesanten avigku gihinakis, awnanabay gitkis neras hiyeg:

11 “He inin wayk atabdabni ay usuh *ka daykiswekere arit aynesnima.* Usuh sassah ukugku ariw avathawni adahan areketni ku samah yitaraksan. Heneme usuh ikene yinetni ku Uhokri gikumadukan ahawkanavrik kuwis danuh.” Hene yis awna gitkisnek.

12 Aysawnemenek avim ini *ku aysaw hiyeg katiwnivwevye ta git Uhokri avatra gitaraksankisnek,* neras hiyeg avitya ini paytwempu ignes pi hiyapte mbeyne mpiya neras hiyeg avitya paytwempu Sodoma akak Gomoha. Heneki igkis hiyap mbeynenek.

Jesus wakaymni adahan ku samah hiyeg ka wageskere gihiyekemnikis

Mt 11.20, 12.38; Lk 11.29

13 Ayteke ig Kiyavwiye Jesus kavusa wakaymni gidahankis hiyeg ku pariye ka wageskere gihiyekemnikis. Ig awna:

— Akayih. Ka aynsima mbayka ay yidahanek yis hiyeg paytwempuyenevwi Korazih. Hawata ka aynsima mbayka ay yidahanek yis paytwempuyenevwi Betsayda. *Mmahkay yis ka wageskere yihiyekemni?* Wake nah kehbe inwata nannuhbe aynte paytwempu Tiru akak Sidoh ku samah nah keh ayge yibet, nikwekam ignes paytwempuyenevwi *mbayavye gihiyekemnikis* ayipa kayehpikam gitaraksankis, ayipa igkis wageskam gihiyekemnikis. Igkis kawihminawkam akak sak kasiwboye, igkis padakkam tiket ahewga gitewharitkis *adahan areketni giwakemnikis.*

14 Nikwe aysawnemenek avim ini ku aysaw hiyeg katiwnivwevye *ta git Uhokri* avatra gitaraksankisnek, yis pi hiyapte mbeynenek giwkis neras paytwempuyenevwi Tiru akak Sidoh.

15 Ya yis hiyeg avitya paytwempu Kafarnawh? Yis ikewnevwi pi avitminte giwkis madikte hiyeg. Heneme yis tukuhavepkanek ta warikwit arimkat ini iwetrit ku kiney kane aynsima kayahwaki.

16 Pisenwa inakni giwn, ig Kiyavwiye Jesus awna ta gitkis neras giwatnivwi:

— Ku pariye hiyeg iha yiwn, amun ini nikwe ignes kuwis iha nuwnuh. Ignesme hiyeg ku pariye ka amavay, amun ini nikwe in ke wotbe igkis ka amavanbe. Ku pariye hiyeg kane amavan, amun ini ignes kawnata amava ku pariye nawahkisten *atan amadgat inin.*

Pisenwa inakni gawnan, igkis giwatnivwi tivikbet.

Bateknay gikaknen Uhokri gabay

17 Ayteke ariwnteke ini igkis giwatnivwi ntewnehkernene madikwa gikebikis gikakkis piyananene gawnakis *(72)* igkis diyuhe ta git Kiyavwiye Jesus akiw. Igkis batek ginaktinkis ka aynsima. Igkis awna git:

— Kiyavwiye, he wavityempu iha wownuh *ku aysaw usuh pekkiswigkis piwavrik.*

18 Igme Kiyavwiye Jesus kaytwa giwnkis:

— *Henewa.* Nah kuwis hiyap wavityempu gikivarakis Satanas, ig tuguhe inuriktak. Ig tuguhe ke ugugunebe. **19** Kuri yis hiyak ku samah nah iki yit ka aynsima kumadukaki. Yis ik adahan yis sibuh kaybune akak akuw. Nah keh yis pi datte giw ner nuvetunya Satanas. Ig ka hiya yisamanak. **20** Yis bateke awaku ku samah wavityе iha yiwn. Heneme kiskama yis pi batekte adahan ku

O Novo Testamento e Salmos na língua Palikur do Brasil; © 2018, Wycliffe Bible Translators, Inc.

samah yiw tamakka *amadga Uhokri gikagtan* aynte inurik *adahan ku samah yis kuwis inurikyenevwi.*

Uhokri akka gihiyekemni ta gitkis hiyeg kene bakimnayhbe

Mt 11.25

21 Ayteke Uhokri Gitip keh Kiyavwiye Jesus batek ginaktin mpiynevevye. Ig awna nikwe:

— Kibeyne, Niguh. Pis en akivara. Pis waxri akivara. Nah kabayhap awaku ku samah pis ka akka pihiyekemni gitkis hiyeg hiyakemniyevwi. Gitkisme hiyeg ku pariye kene bakimnayhbe, yumanene gihiyekemnikis, giwntekneswa, pis akka pihiyekemni ta gitkis. Henewa Niguh, mmanawa innewa pimawkan.

22 Ayteke ig awna ta gitkis hiyeg ayge. Giwn:

— Niguh kuwis ekke nutuh madikte gihiyekemni. Yuma hiyeg nuhiyekten nah Uhokri gikamkayh. Ignewa Wigwiy igwa pahapo nuhiyekten. Hawata akiw yuma hiyeg gihiyekten Wigwiy. Nahnewa gikamkayh gihiyekten. Ku karit nah muwaka akkig, ignes hawata hiyakginek.

Jesus gikannuhnivwi kabunuga

Mt 13.16

23 Ayteke ig wagestaw gimkatkis gikannuhnivwi. Ig awna gitkisyekata:

— Yis ka yibunugasima yis hiyap *nannuh* ku avim inin. **24** Minikwak ka aynsima hiyeg Uhokri gawnevevu, ka aynsima hiyeg kiyatyevwi igkis ka aynsima hiyepkere inin *nannuh* ku pariye yis hiyap ku avim inin. Igkis ka aynsima timepkere inakni *nuwnuh* ku pariye yis timap ku avim inin. Henewatbaki igkis. Heneme igkis ka hiyapni, igkis ka timapni.

Uhokri gikumadukan adahan wis batek gikak Uhokri mpiynevevye, inakni pi kabayte ariw madikte kumadukaki

Mt 23.34; Mk 12.28

25 Ayteke pahavwi kannuhekevutne amin amekene Moís gikumadukan ig kannikaw atere adahan ig gihikekten Kiyavwiye Jesus. Ig awna git:

— Kiyavwiye, pariye nah keh kuri adahan nah aymuhwa *gimun Uhokri* adahan avanenekwa?

26 Igme Kiyavwiye Jesus kaytwa giwn:

— Pariye iwit tamak amadga amekene Moís gikumadukan amin inakni? Pariye pis hiyap ayge nimadga?

27 Igme kaytwa giwn:

— Amekene Moís gikumadukan awna:

"Bateknabay gikak Kiyavwiye Uhokri avititak madikte yiyakni. Bateknay gikak akak madikte yibetki. Bateknay gikak akak madikte yidatni. Bateknay gikak abet madikte yihiyekemni. Hawata akiw yis batek gikakkis yiyakivwi hiyeg hawata ku samah yis batek akak yivit."

28 Igme Kiyavwiye Jesus timapni hene, ig kaytwa giwn:

— Piwnavriknawa! Ku pis keh hene, pis aymuhwa *gimun Uhokri adahan avanenekwa.*

29 Igme ner awayg wihwevye ariw *ini ku samah ig ka batek gikakkis madiktema hiyeg.* Nikwe ig awna git Kiyavwiye Jesus:

— Pariyevahki nuyakivwi hiyeg adahan nah batek gikakkis?

Awayg samariyene amnih giyaki hiyeg

30 Igme Kiyavwiye Jesus kaytwa giwn *akak iwit patuwesbuhka.* Giwn:

— Minikwak pahavwi awayg pes avititak paytwempu Jerusalém. Ig tivik muhukwiye ta avitit paytwempu Jerikó. Pahaye adahan amevwavye patiptakevgi ayge avigku ahin. Igkis wadisasevgi igkis wiwhminevgi. Igkis ka aynsima biptevgi. Ayteke igkis ikiswig harite kaba miya. **31** Nikwenewa pahavwi muwveg waywe avigku inwata ahin. Ig danuh atere ku kiney ner awayg haritnene. Ig hiyapni hene, ig mpiye waywe awvre gihumwew. *Ig ka amnihgi.* **32** Ayteke ariwnteke ini pahavwi awayg ku pariye gayavetni muwveg ig danuh atere. Ig hawata hiyavgi ayge. Ig mpiye hawata waywe awvre gihumwew. *Ig kawnata amnihgi.* **33** Ayteke ariwnteke ini

O Novo Testamento e Salmos na língua Palikur do Brasil; © 2018, Wycliffe Bible Translators, Inc.

pahavwi samariyene tivikwiye hawata avigku ini ahin. Ig danuh atere givaknit igi awayg, ig hiyapni hene ku samah ig biptepka, ig kayah gidahan, ig amnihpig. *Hiyeg samariyenevwi amiyhaw pawtak gikakkis hiyeg judeyenevwi, heneme* **34** ig atere git, *ig iwevgi,* ig haviywote gibuskana akak win akak tivigu. Ayteke ig wanakute gibuskana akak kamis. Pisenwa ig kidiswig ig batahkiswig ta aduhyamadgat givig *kaway.* Ig waxwevgi ta arikut payt danuhpenevwi givinkis. Ayge ig avuriwvig. **35** Hewke akiw ig iwe mmukna karukri ig ike ta git payt akivara. Ig awna git: "Uya amnihun avuriw nudahan ner awayg. Ku pis sarayh mpiy nor karukri, kuwewanek nudiyepninek nah diyuhkis pikakura awenyan."

36 Pisenwa gawnan inakni iwit, ig Kiyavwiye Jesus awna ta git ner awayg:

— Kuri nah muwaka pis kaniy. Ku aysaw ner awayg patiptekwika gikakkan gavitkis amevwavye, pariyevahki gaytakkis igkis mpananene awaykemni, pariyevahki gaytakkis kayah gidahan giyaki hiyeg ke givitbe?

37 Igme kaytwa giwn:

— Nernewa ku pariye amnihpig, ignewa kayah gidahan ke givitbe.

Igme Kiyavwiye Jesus awna git:

— Amawka pis keh hawata ke ignebe. Ku pis hiyap pahavwi piyaki hiyeg arikna muwak git, amawka pis amnihgi.

Mahi gukak Marta

38 Ayteke ariwnteke ini igkis Kiyavwiye Jesus tivik ayteke. Igkis danuh ta avitit paha paytwempu. Ayge pahavu tino kewyo Marta eg ameve Kiyavwiye Jesus adahan ig misakwa ta guvinekut.

39 Eg kadahan gusamu pahavu tino kewyo Mahi. Egme Mahi bat givetun Kiyavwiye Jesus adahan eg timapno giwn.

40 Egme Marta eg wagewgeswano egwa pahapo. Eg hiyapni hene, eg sigise gimin Kiyavwiye Jesus eg awna git:

— Kiyavwiye, uya amnihun awahkis nusamu adahan eg ayavan wagewgeswa ay. Eg ikiswen nah pahapo adahan nah kehno madikte inin annivwit.

41 Igme Kiyavwiye Jesus kaytwa guwn:

— Marta, Marta. Pis ikano pitew adahan arakembet annivwit. Pis kiyimwihwa nikak.

42 Henneme pahat arikna ay pi kabayte adahan wis keh. Eg Mahi kuwis kaniye ini ku pariye kabaytenene adahan eg keh. *Eg timapno nuwnuh.* Nah ka miniwkisgu niw.

Amawka wis piriyepkaw han

Mt 6.9

11 **1** Avim ini hawkri ig Kiyavwiye Jesus piriyepkewne amun paha iwetrit. Pisenwa giviryepkawni, pahavwi gaytakkis gikannuhnivwi aya git:

— Kiyavwiye, uya kannuh usuh piriyepkaw ku samah Joawh Batistamni, ig kannuh gikannuhnivwi piriyepkaw.

2 Igme kaytwa giwnkis:

— Ku aysaw yis piriyepkaw, awnanay han: "Wiguh, *usuh kabayhap.* Pis ka pikiytanisima. Ba ayta kumaduka amadga inin. **3** Iknaba wotuh umana takunipti. **4** Bayahminaba usuh ariw utaraksan, mmanawa usuh hawata bayahmina hiyeg ku pariye taraksavye ukakuh. Iknaba wotuh wawaygi adahan usuh ka isaksewvima arit mbayka." *Henebaki yis piriyepkaw.*

Amawka yis ka miniw ariw yiviryepkawni

Mt 7.7, 15.22; Mk 11.24; Lk 18.1; Jo 14.13; Ro 12.12; Ef 6.18; 1Tes 5.17

5 — *Amawka ku yis ka miniw ariw yiviryepkawni. Nah akkite abektey yit akak* ku pahavwi yaytak makehpene bugut ta git gikagmada. Ig atere git pakwak mitipka, ig aya git: "Nukebyi, nah ayta sunepne mpana bugut pit **6** mmanawa pahavwi nukagmada danuhpene nutuh, nahme yuma ariknawnema ay numunuh adahan gamevetni." **7** Igme ner gikagmada ig timapni hene, ig kaytwa giwn arikutak givin. Ig awna git: "Kuri nuvewkan ka ik. Mmanawa lapot kuwis sabuke. Kuwis nah mayeke payak gikakkis madikte nukamkayuvwi. Nah ka hiya nahma kannikaw adahan nah iki pit." **8** Igme, *ig iveg givitit gikagmada.* Ig ka miniw ariw gayapni git he igme gikagmada kannikaw adahan ig

O Novo Testamento e Salmos na língua Palikur do Brasil; © 2018, Wycliffe Bible Translators, Inc.

ikene git. Henewatbaki in. Ka innema ku samah ig gikagmadama innema keh ig ikepni git, heneme ig ikepni git awaku ku samah ig ka miniw ariw gayapni git. Ig iki git madikte ku pariye gayapni git. **9** Avanenekwa ayepnenekwa *kabayka ta git Uhokri.* Igme iki yit ku pariye yayapninek git. *Ku ig ka iki yit nikwenewatma avim ini, ka sam.* Ikawnay kewa pahavwibe ku pariye ivegvene arikna he ig utepni. Ayge nikwe yis utinek ku pariye yimawkan. Ikawnay kewa pahavwibe ku pariye tetesnene anumeku pahavwi gilapota he igme woka ta git. Ayge nikwe ig Uhokri kaytwa yiwnek. **10** Mmanawa ku wis aya *kabayka* git, ikaka wotnek. Ku wis ivegvene ku pariye umawkan git, wis utipninek. Ku wis awna git, ig kaytwa wownek. **11** *Ig ka kiniswi. Nah kehte abektey.* Yis igti, ku pahavwi yikamkayh aya im yit, yis ka iki kaybunema git. Yuma pahavwinema awayg kinis gikamkayh hene. **12** Hawata akiw, ku yikamkayh aya antiyan yit, yis kawnata iki akuwma git. **13** Ku hiyap yis taraksavye iki kibeyne arikna gitkis yikamkayuvwi, igkata akiw Wigwiy inurikyene? Ig iki kibeynewa gikan wotwiy. He ig iki Gitip givititkis neras ku pariye aya Gitip git.

Jesus ka piyihak akakma wavitye gannu

Mt 12.22; Mk 3.20

14 Avim ini hawkri ig Kiyavwiye Jesus pekkisne pahavwi wavitye ku pariye keh pahavwi awayg mownpi. Ku aysaw ig wavitye pese ayteke givititak ner awayg, ig awayg kavusaw awna. Neras hiyeg kabubuknene ayge igkis hiyapni hene, igkis wakaymnibdi ka aynsima.

15 Gaytakkisme awna:

— Ig pekkis ner wavitye givititak ner awayg akak wavitye gikivarakis gannu ay givit. Igwa Belzebu ay givit.

16 Gaytakkisme hiyeg gihikekten Kiyavwiye Jesus. Igkis kehkis git annut inuriktekne adahan areketni *gidatni gitkis kahadbe igkis hiyakgi ba ig ayta giwntakwatma Uhokri.*

17 Igme Kiyavwiye Jesus hiyak ku pariye abet gihiyekemnikis. Nikwe ig awna gitkis:

— Ku hiyeg avitya pahanene waxri ku igkisweke kerbetpikis, igkis madikekenek. Pakebyekne hawata, ku igkisweke kerbetpikis, igkis hawata madikekenek. **18** *Wavitye hawata.* Ku ig Satanas pekkis gihiyegavu wavitye givititakkis hiyeg, amun ini nikwe gikakwakam ig kerye. Wake ig keh henebe, ig pisenwakam akak gikumadukan. Mmah nikwe yis awna numinuh ku nah pekkis wavitye akak Belzebu gannu ay nuvituh? **19** Ya yis yikannuhnivwi? Igkis hawata pekkis wavitye givititakkis hiyeg. Pariye iki gidahankis gannukis? *Wake nah pekkis wavitye akak Belzebu gannube, nikwekam ignes yikannuhnivwi hawatakam.* Igkisnewa arakak ku yis ka awna wadit. **20** Ka ba yis hiyapknima ku nah pekkis wavitye givititakkis hiyeg akak Uhokri gannu ay nuvituh? Inineki arakak ku Uhokri gikumadukan kuwis danuh. **21** *Ig wavitye gikivarakis ig kewa pahavwi awayg detyebe ku pariye avuriw givin akak madikte giyakok. Ayge nikwe ka ik adahan wis atere kidis* gewkanbet. **22** Henneme *ku pahavwi pi datte patipteke gikak atere, igi* wanekbete *gihawkan, ig xuwehe giyakok giw ku kavitit ig iveg.* Ayteke ig kidise gewkanbet ku pariye ay gimun, ig tivik nikak, ig ibekhepni *ta givuwiwkis gidahewektenvu. Henewa nah wanekbete gihawkan ig wavitye gikivarakis. Inneki keh nah detye adahan nah pekkis gihiyegavu givititakkis hiyeg.*

Ka ik adahan wis misakwa henenwatma

Mt 12.30

23 — *Mmahpaki yivewkan yis ka amavan?* Ku pahavwi ka amavan, amun ini nikwe ig kuwis kavetunsevun. Ku pahavwi ka darihwak nukakuh, amun ini nikwe ig kuwis suguhpen. *Ka ik adahan yis misakwa henenwatma.*

Wavitye diyuh givitit pahavwi

Mt 12.43

24 — *Yis kewa pahavwi awaygbe ku pariye wavitye pestinene givititak.* Ig wavitye pes, ig wewvari ku kiney yumanene un. Ig ivegvene pahayku mayeket, heneme ig ka uti. Ig hiyapni hene, ig awna gitwa: “Nah diyuhpi-

O Novo Testamento e Salmos na língua Palikur do Brasil; © 2018, Wycliffe Bible Translators, Inc.

te ta nuvinwat, givitit ner awayg ku kitak nah
pese." **25** Ig tivik. Ig danuh atere, ig uti givin
miyakerik, barewarik, ahegbet *adahan pahav-*
wi parak atere. **26** Ig hiyapni hene, ig tivik, ig
iwap ntewnehker gikebikis wavityempu akiw
ku pariye pi mbaytenene gihiyekemnikis giw.
Ayteke nikwe igkis diyuh atere misakwa ayge
givit ner awayg. Nikwe ner awayg giwskawni
pi mbayte ariw pitatye akiw.

Kabayka ay gidahankis ihpenevwi Uhokri giwn

27 Ig Kiyavwiye Jesus awna inakni iwit,
pahavu tino ayge gibetkis neras hiyeg kabu-
buknene ayge eg *kabayhig* akak madikte ga-
waygi. Eg awna git:

— Nor ku pariye pisayhetni amadgat wayk,
ku pariye pisukkisten, egu ka aynsima gu-
bunuga.

28 Igme kaytwa guwn:

— Pi kabayte wis awna: "Ku pariye hiyeg
timepnevwi Uhokri giwn, ihpenevwi Uhokri
giwn ignesnewa ka aynsima gibunugakis."

Jesus wakaymni adahan ku samah hiyeg ka amavig

Mt 12.38

29 Ayteke ka aynsima hiyeg akiw danuh
atere git Kiyavwiye Jesus. Igkis kabubuk gan-
wa. Ayteke nikwe ig awna gitkis:

— Aa, yis hiyeg amadgayavu hawkri. Yis
mbeyevye yihiyekemni. Inneki keh yis keh-
kis annut nutuh adahan areketni nudatni yit.
Pahatwowa annut akkaka yitnek, ini annut
ku samah Uhokri keh gikak gawneve ame-
kene Jonas. **30** Minikwak ku samah ig ame-
kene Jonas *wiwhpika abetitak miyaka, in*
humaw areketni gitkis neras hiyeg avitnenev-
wi paytwempu Ninive *ku ig inyewa ekkene*
Uhokri giwn. Nah ku pariye wageswe awayg
amadgaya inin, nah hawata. *Ku aysaw nah*
wiwhpikanek abetitak miyaka in humaw are-
ketninek gitkis hiyeg ku akak inin *ku nah in-*
yewa ekkene Uhokri giwn. **31** Aysawnemenek
ku aysaw Uhokri gihivetnikis hiyeg ba ignes
wadityewatma, *ka aynsima hiyeg ayge hiye-*
kevyinek ku yis mbeyevye yihiyekemni. Avim
ini nor tino ku pariye gikivarakis amekeneg-
ben tiwrikyenevwi egu hiyekevyinek ay give-
tun Uhokri ku yis mbeyevye yihiyekemni. *Eg*
kane Uhokriyanma eg misakwa piyawakad,
hiyaksa eg ayta atan adahan timapno ame-
kene Salomão giwn awaku ig ka gihiyekem-
nisima. *Yisme ka timepkere nuwnuh.* Hiyawa
nah pi hiyakemnite giw amekene Salomão,
heneme yisnewa ka timepkere nuwnuh.
32 Hawata akiw neras hiyeg avitya paytwem-
pu Ninive igkis hawata hiyekevyinek ayge gi-
vetun Uhokri ku yis mbeyevye yihiyekemni.
Mmanawa minikwak igkis ihe amekene Jonas
giwn, igkis wagese gihiyekemnikis. *Yisme ka*
iha nuwnuh. Hiyawa nah pi kiyate giw ameke-
ne Jonas, *heneme yisnewa ka iha nuwnuh.*

Ku uhiyekemni kabay, in ke paha abukribe kabutenne ay uvit

Mt 5.15, 6.22

33 — Wis ka hakis abukri adahan ayem-
pitnima. Wis ka hakisgu adahan wis asab-
keptenma anavi suwyeg. Kawa. Wis ikigu ta
inut akekrit adahan eg uguhno madikte hiyeg
ku pariye parekwiyes arikut payt. Uhiyakem-
ni hawata. **34** Wowtyak kewa paha abukribe
adahan uvit. Ku wowtyak makniw, nikwe in ke
wotbe uvit ay abet kabutnikibe. *Uhiyakemni*
hawata. Ku in makniw, ayge nikwe in ke wotbe
uhiyekemni ay abet kabutnikibe. Hawata akiw
ku wowtyak ka makniwnema, nikwe in ke wot-
be uvit ay abet amisnavyebe. *Uhiyakemni ha-*
wata. Ku in patehwevye, ayge nikwe in ke
wotbe in ay abet amisnavyebe. **35** Avuriwna-
bay yihiyekemni nikwe adahan yis ka iveg-
minenema yihiyekemni amin ini misanpiki
patehwevye amadgaya inin. **36** Ku kabutni-
kinen ay uvit, ku yuma patahwaki aynesni-
ma ay abet uhiyekemni, ayge nikwe madikte
uhawkan kabutenne *wis hiyak huwewe ku*
pariye inyewatnene ke wotbe pahavwi uguh-
nenebe akak abukri avigku ahin pitati wavit.

Jesus akka farizewkis gitaraksankis

Mt 23.1; Mk 12.38

37 Ig Kiyavwiye Jesus kannuhekne ayge,
pahavwi farisew danuh atere git. Ig awna git:

O Novo Testamento e Salmos na língua Palikur do Brasil; © 2018, Wycliffe Bible Translators, Inc.

— Uya atak ax nukakuh.

Igme Kiyavwiye Jesus ihe giwn. Ig tivik gihapti ta givinekut. Ig danuh atere, ig batahkiswe ahumwa axtet.

38 Ig farisew wakaymni gidahan ku samah avit ig ax ig ka sukokaw ku samah amekenegben sukokaw adahan ignes barewvitye giwtrik Uhokri ine ig kawnata sukuheku gigobla ine ig kawnata sukohava gimewkan adahan in barewarikave giwtrik Uhokri.

39 Ig Kiyavwiye Jesus hiyap ku samah ig wakaymni hene, ig awna git:

— Yis farisewviyene yis barewarikave yigobla akak yimewkan. Ku pariye awkinenwa yivitiw ini yis barewha. Abetme yihiyekemni *yis patahwavye.* Yihiyekemni kivun akak amevwiki hawata akak mbeyevye hiyakemniki. **40** Yis yuma yihiyekemni. Ka ba yis hiyap ku Uhokri ku pariye keh uvitwiy ig hawata keh uhiyekemniwiy? **41** Wake yis ikibe yihiyekemni ta git Uhokri, wake yis amnihbe hiyeg yis kakanhawbe gitkis amadgatak yimewkan, nikwekam madikte yewkanbet barewarikapnekam giwtrik Uhokri.

Farizewkis uti mbeyne ka aynsimanek

Mt 23.1; Mk 12.38

42 — Akayih. Aysawnemenek yis farisewviyene yis hiyap mbeyne ka aynsimanek. Yis kakanhaw git Uhokri ariwntak madikte yamutra he madikte nopsanyuvwinene yamutrebdi. Yis wiwh pahakti ariwntak gaytakkis mpuse madikawku adahan yis kakanhewne git Uhokri. Heneme yis ka keh wadit gikakkis yiyakivwi hiyeg. Yis yumahwa Uhokri gamnihra ay abet yihiyekemni. In kabay yis kakanhaw git Uhokri, heneme kiskama yis wew akak inakni gihiyekemni madikte.

43 — Akayih. Aysawnemenek yis farisewviyene yis hiyap mbeyne ka aynsimanek avatra ku samah yis batek bat amadga epti pi kiyatenene ariku leglis. Yis batek hiyeg aytnihyi higiwmadga *akak kiyathaki.*

44 — Akayih. Yis hiyap mbeyne ka aynsimanek avatra ku samah yis kewa imewtibe ku pariye kane hiyakka, hiyeg wew nivitiw ignes ka hiyak ba mikahriki ayge ariku. *Ku aysaw hiyeg kinetihwa yikak, igkis patahwa akak yihiyekemni igkis ka hiyaknima ku samah.*

45 Pahavwi gaytakkis neras kannuhekevutnevwi amin amekene Moís gikumadukan, ig timapni inakni iwit hene, ig awna ta git Kiyavwiye Jesus:

— Kiyavwiye, ku aysaw pis awna giminkis farizewkis hene, amun ini pis mahivwihwata usuh kannuhekevutnevwi amin amekene Moís gikumadukan.

46 Igme kaytwa giwn:

— Akayih. Yis kannuhekevutnevwi yis hawata hiyap mbeyne ka aynsimanek avatra ku samah yis mpiksaptih hiyeg adahan ignes iha kumadukaki ku pariye mahikonene adahan ignes ihpin, yisme ka ihpin aynesnima. Yis ikaw ke pahavwibe ku pariye mpiksaptih gikebyi adahan ig hiyuh awiyka heneme igwa ka hiyuhkere ini awiyka, ine ig ka daxkerepni akak pahatnema giwak.

47 — Akayih. Aysawnemenek yis hiyap mbeyne ka aynsimanek. Yis keh barewyevwi payt adahan gimewkis Uhokri gawnevevu pitatyevwi, neras gawnevevu ku pariye igkisnewa yahawkrivwi umehe. *Yis ikaw ke wotbe yis kadniye giharitkisbe.*

48 *Bawa* nutuh ku samah yis barewha gimewkis ini arakak ku yis amava ku samah yahawkrivwi umehpigkis. Igkisme umehpigkis, yisme barewha gimewkis. *Yihiyekemni hawata ke igkisbe yahawkrivwibe.*

49 Inneki keh ig Uhokri awna:

> "Nah awahkis nawenyevwi nawnevevu akiw nah awahkis nawenyevwi nuwatnivwi akiw atere giminkis *nuhiyegavu.* Gaytakkis umahavepkanek. Gaytakkisme hiyapkiska mbeyne gitkisnek."

Ig awna inakni akak madikte gihiyekemni.

50 Nikwe ig Uhokri diyuhkis gimigkisnek neras gawnevevu madikte ku pariye umahavepka ku samah akavuska hawkri. Ig diyuhkis gimigkis ta yivititnek yis ku pariye amedgenevwi hawkri ku akak inin.

51 Ig diyuhkis ta yivititnek gimigkis madikte gawnevevu, awenketeke amekene Abew gimig he danuhe arit amekene Zakariyas

O Novo Testamento e Salmos na língua Palikur do Brasil; © 2018, Wycliffe Bible Translators, Inc.

gimig, ner ku pariye umehpika ayegbi ka-
kanhewket akak Uhokri Givin. Henewa ta
yivititwa ig diyuhkis gimigkisnek.
52 — Akayih. Yis kannuhekevutnevwi, yis
hiyap mbeyne ka aynsimanek. *Yis hiyapkiska*
yitnek avatra ku samah yis kannuhwa amin
Uhokri giwn, *yis ik adahan yis woka Uhokri*
gihiyekemni ta gitkis hiyeg heneme yis sa-
bukwin giwkis. Yis ka ihpin ine yis ka isaksa
nawenyevwima hiyeg adahan ignes ihpin.
53 *Pisenwa inakni giwn ig Kiyavwiye Jesus*
tivik. Ig pesanten ayteke, neras kannuheke-
vutnevwi gikakkis neras farizewkis igkis ka
aynsima dagawne git. Han pitatit igkis gihi-
kekten akak ayapka **54** adahan igkis hiyap ba
igkis keh ig awna iwit taraksebet adahan igkis
gimetkepten.

Ka ik adahan wis ayam uhiyekemni amebyemni

Mt 10.26

12 **1** Avim ini hawkri ka aynsima hiyeg
pahadguhwa atere git Kiyavwiye
Jesus. Igkis hiyeg kabubuk ayge daykekbet.
Avit ig kinetihwa gitkis, ig awna ta gitkiskit
gikannuhnivwi. Giwn:
— Neras farizewkis ikawnema ke wotbe
ignes kibeynevwibe hiyeg bawa mbeyevye
hiyakemniki ay gimunkis. Gihiyekemnikis
amebyemni kewa bugut abusanbe. *Pitatye*
in ka kahayak heneme kuwewanek in kaha-
yak ku in ayge abet bugut. Pukuhpawnabay
adahan yis ka ikaw kema igkisma. **2** Ka ik
adahan wis ayam *uhiyekemni amebyemni.*
Aysawnemenek in kahayaknek. Madikte ku
pariye awastepka aysawnemenek in mawa-
saptihpikanek. **3** Madikte iwit ku pariye yis
awna ayamaw, ku pariye yis awna kabayane-
sa ariku mutkeg, aysawnemenek in ekkepka-
nek givuwiwkis hiyeg akak madikte nihawna.

Mmahki yis avis gibohrikis hiyeg gibohrime Uhokri yis ka avis?

Mt 10.28

4 — Ka yi muwaka avis gibohrikis neras
ku pariye wowmeptenwiy, heneme ariwntak
ini igkis ka hiya usamanakwiy akiw. Hene-
watbaki in, nukagmadavu. **5** Nah akkite yit
ku kabohri yis avis. Avisnay gibohri *Uhokri*
ku pariye kadahan gidatni adahan umehpe-
wiy, hawata ig kadahanata gidatni adahan ig
sarayhpewiy ta avit ini iwetrit ku kiney kane
aynsima kayahwaki. Avisnay gibohri igi. **6** *Ig*
kadahan gidatni adahan ig umehpew, ig ha-
wata kadahanata gidatni adahan avuriwi.
Ka ba yis hiyap ku samah ig avuriw madikte
kuhivra? Egkis ka ariknawnema, egkis piyuk-
ka pohowku gukebikis adahan mmuknama-
wa karukri. Heneme Uhokri ka miyeh adahan
ig avuriwgukis. **7** *Ku yis hiyap ig avuriw kuhivra,*
wixwiykata akiw ig ka hiya ukavriwkay hawata
akiw? Yuma aynesnima ku pariye ig ka hiyak-
ma ukakwiy. Ku pis hiyap usemniwiy, ig hiyak
ku aysaw akebi. Ka yi muwaka avis. Wixwiy
pi kavigte git Uhokri mpiy madikte kuhivra. *Ig*
avuriwiy hawata.

Kinetihwanay nudahan

Mt 10.32; 2Tim 1.8

8 — Ku pahavwi kinetihwa nudahan ta git-
kis hiyeg ay amadga inin, aysawnemenek
nah, ku pariye wageswe awayg amadgaya
inin, nah hawata kinetihwa gidahanek. He-
newatbaki *nah* kinetihwa gidahan aynte inu-
rik ta gitkis Uhokri giwatnivwi ahj. **9** Heneme
ku pahavwi wihwe nuwhu ay gimunkis hiyeg
amadgaya inin, *nah* hawata aysawneme-
nek *nah* wihwe giwnek aynte inurik gimun-
kis Uhokri giwatnivwi ahj.

Ku yis ka kiyatha Uhokri Gitip, yis ka bayahminaka

Mt 12.31; Mk 3.28; 1Jo 5.16

10 — Ku pahavwi ka kiyathan nah ku pari-
ye wageswe awayg amadgaya inin, *ka sam.*
Nawenetke kuwewanek ig Uhokri Gitip dax
avit giyakni adahan ig kiyathan. Ayge nikwe
ik adahan Uhokri bayahminig ariw ini gita-
raksan *ku samah pitatye ig ka kiyathan.* He-
neme ku pahavwi ka kiyatha Uhokri Gitip,
nikwe ka ik adahan ig Gitip dax avit giyakni
adahan ig wages gihiyekemni. Ayge nikwe
kawnata ik adahan ig Uhokri bayahminig
ariw ini gitaraksan.

O Novo Testamento e Salmos na língua Palikur do Brasil; © 2018, Wycliffe Bible Translators, Inc.

Uhokri Gitip iki yit iwit adahan yis awna
Mt 10.19; Mk 13.11; Lk 21.13

11 — Aysawnemenek yis kamiyevepkanek abet pahadguhka, ariku leglis. Hawata akiw yis kamiyevepkanek ta gitkis hiyaptigi, ta gitkis yikivaravu. *Yis waxwevepkanek ta givetunatkis avatra ku samah yis nuhiyegavu.* Ku aysaw yis kamiyevepkanek hene, ka yi muwaka ivegmina yihiyekemni adahan ku pariye yis awnanek gitkis avim ini hawkri. **12** Mmanawa avimnewa ini ig Uhokri Gitip iki yit iwit adahan yis awnanek gitkis avim ini.

Wewkanbet ka keh wis uti dehetniki

13 Ayteke pahavwi awayg ayge ig awna git Kiyavwiye Jesus gibetitakkis neras hiyeg kabubuknene ayge. Ig awna git:

— Kiyavwiye, *niguh kuwis miyap.* Negni darihe madikte gewkanbet. Uya amnihun awna ta git adahan usuh ibekhekbet amin wiguh gewkanbet.

14 Igme Kiyavwiye Jesus kaytwa giwn:

— Awayg, nah ka ayta adahanma nah kehnema yis ibekhekbet amin yewkanbet. Ka ininema nannivwi.

15 Ayteke ig awna ta gitkis neras hiyeg:

— Hiyapnabay, pukuhpawnabay abohri mpihpaka amin ewkaki, mmanawa ku wis kadahan ka aynsima wewkanbet, ka innema keh wis uti dehetniki.

16 Ayteke ig awna pahat iwit patuwesbuhka ta gitkis. Giwn:

— Minikwak pahavwi awayg igisye gamutravwi ka aynsima kewvi. **17** Ig hiyapni hene, ig ivegminene gihiyekemni ig awna: “Mmahpa nah keh kuri? Nah yuma iwetrit adahan bayehne nahakavu ariw.” **18** Ig awna: “Nah hiyak ku samahpa nah keh. Nah hakuhkise abeyhekri nahakavu ariw. Nah kehkis pi kiyeste akiw. Atere nah bayahkis madikte nahakavu ariw, madikte newkanbet. **19** Pisenwa nah awna nnaktin: ‘Awayg, pis kadahan igiska ka aynsima kuri. Ik adahan ka aynsima kamukri. Hiyawa pis mayaksa pivit, hiyawa pis axne, hiyawa pis higepne, hiyawa pis batekye adahan kibite kamukri kuri.’” **20** Heneme Uhokri awna git: “Pis mahayakempiye awayg. Ka ba pis hiyap ku avim inin mitipka pis umehpikanek? Madikte ini pewkanbet ku pariye pis darihe in misekwe gidahankis nawenyevwi hiyeg.” **21** Heneki madikte hiyeg ku pariye kiye givitkisnen igkis aharitne igiska *amadgaya inin,* heneme igkis ka igisyema akak Uhokri gihiyekemni. Heneki igkis *biyuknek akak madikte igiska.*

Ka yi muwaka wakaymni aharit ariknawnema amadgaya inin
Mt 6.25

22 Pisenwa gawnan inakni iwit, ig Kiyavwiye Jesus awna ta gitkis gikannuhnivwi. Giwn:

— Inneki keh nah awna yit, ka yi muwaka kiyimwihwa *amin ariknawnema ku pariye muwekne yit amadga inin,* ine amin yaxni adahan yih adehetni, ine amin yikawihni adahan yivit. **23** Ku yis hiyap ig Uhokri kuwis ike udehetniwiy, umanawiykata akiw ig ka iki wotwiy akiw? Ku yis hiyap ig kuwis keh uvitwiy, ukawihniwiykata akiw ig ka iki wotwiy? **24** Ivegnay gumkatkis noras yu. Egkis ka mutuh ariknawnema, egkis kawnata taris ariknawnema. Ine egkis kawnata bayah ariknawnema ariku kat ine ariku payt. Heneme Uhokri iki gumanakis takunipti. Yis ka aynsima pi kavigte git Uhokri mpiy kuhivra. *Ig iki yit hawata.* **25** Ka ik adahan wis kiyabwih udehetni akak ku samah wis kiyimwihwa nikak. *Wis kiyimwihwa nikak waditnevyenen.* **26** Ku wis kiyimwihwa aharit arikna nopsesniyenen, ka innema keh wis uti arikna. Hawata madikte arikna hawata akiw. *Wis kiyimwihwa nikak waditnevyenen.* **27** Ivegnay ku samah ivuriti gubereswankis. Egnes ivuriti ka kannivwi adahan guvitkis. Egkis kawnata paduk gukawihnikis. Heneme *egkis ka gubewisima.* He amekene Salomão gibereswan ka mataka gubereswankis. Henewatbaki in. **28** Egkis ivuriti he ewaktinen. *Egkis waditnevyenen.* Ku avim inin egkis ay amadga inin. Takuwanekme *egkis yuma akiw* egkis bukahevpka. Yis ka aynsima pi kavigte git Uhokri mpiy ivuriti. Ku yis hiyap ig Uhokri iki gubereswankis, yiskata akiw ig ka iki yit yikawihni akiw? Mmahki yis ka kamaxwa givitit Uhokri? **29** Ka

O Novo Testamento e Salmos na língua Palikur do Brasil; © 2018, Wycliffe Bible Translators, Inc.

yi muwaka wakaymni aharit *ariknawnema ku pariye muwekne yit amadga inin,* ine aharit yaxni, ine aharit yihigvan, ine aharit yikawihni. Ka yi muwaka kiyimwihwa nimin. **30** Ku yis kiyimwihwa nimin hene, nikwe yis humaw kewa hiyegbe ku pariye kane Uhokriyanvuma. Ignes avanenekwa wakaymni aharit ini. Yisme ka yi muwaka wakaymni hene. Wigwiy hiyak ku pariye yimawkanitnene. **31** Pi kabayte yis wakaymnihwa aharitkit Uhokri gikumadukan. Ayge nikwe ig iki yitnek madikte ku pariye yimawkanitnene.

Igiska aynte inurik

Mt 6.19; 2Tim 4.8; 1Ped 1.4; Eb 10.34; Ap 7.15, 21.1, 22.1

32 — Ka yi muwaka avis, nukamkayuvwi. Wigwiy kawihkis gikumadukan ta yivititnek. Henewa gimawkan. **33** Hiyawa yis piyuk yewkanbet, yis amnih hiyeg madiptavye akak akakuravig. Ayge nikwe yis utinek yewkanbet ku pariye kane madikti yiw. Yis kadahanek igiska aynte inurik ku pariye dahwa adahan avanenekwa. Ayge yuma amevwavye danuh atere adahan ignes kidisnes yewkanbet. Ine masumsu ka kagehbeta kamis. **34** Ku pis avanenekwa ivegminenekwa pihiyekemni amin arikna amadgaya inin, amun ini pidahan igiska ay amadga inin. Heneme ku pis avanenekwa ivegminenekwa pihiyekemni amin arikna inurikyene, amun ini pis kadahan igiska aynte inurik.

Misakwanabay ahegbet avit nudawnhan

Mt 24.42; Mk 13.35; Lk 21.34; 1Tes 5.4

35 — Ahekbetawnabay, kasimsahawnay adahan yis ahegbet *avit nudawnhan* akak yabukria kabutennene. **36** Ikawnay ke hiyegbe ku pariye wahepnene gikivarakis gidawnhan ariwntak fet maripkawka. Igkis wahepnenes marihwa ku aysaw ig tes lapot igkis ahegbet adahan igkis wokenes lapot gidahan. **37** Ka aynsima batekka ay gidahankisnek ibuktiviyene ku pariye gikivarakis utivgikis ivegnenes kane himaknema. *Avim ini igwa hiyak gikakkisnek.* Ig kasimsahaw akak ibukti gisimsa. Ig awna gitkis adahan igkis axnes, igwa ikavgikis. Henewatbaki *nah keh yikaknek.* **38** *Nawenetke nah ayivwite.* Nawenetke pabuskak mitipka nah danuhnek, nawenetke kabeyweke nah danuhnek. Ku aysaw nah danuh atere, ku nah utivyi ivegbet, ayge nikwe yis uti ka aynsima batekkanek. **39** *Misakwanabay ahegbet takunipti.* Wake pahavwi payt akivara hiyaknibe ku kabet amepye danuhbe givinekut, ig pukuhpawnakam adahan ig mpithig marihwa ig ka parak amevwiye atere givinekut. **40** Yisme kawnata hiyaknima ku kabet nah danuhnek, nah ku pariye wageswe awayg amadgaya inin. Nah danuhnek pahaye adahan. Amawka ku yis ahegbetnenekwa takunipti.

Ikawnabay ke kibeynevwibe ibukti gidahan Uhokri

Mt 24.45

41 Igme Pedru ayavgi:

— Kiyavwiye, mmah pis awna inakni iwit udahannenwa, ba kawk, ba gidahankis madikte hiyeg?

42 Igme Kiyavwiye Jesus kaytwa giwn:

— *Nah awna gidahankis madikte hiyeg* ku pariye ikewnevwi ke kibeynevwibe ibukti. Ku pahavwi ibukti hiyakemniye, ku ig kis adahan gikivara iveg givitit, nikwe ku gikivara tivikwiye, avit gitepkemni igme avuriwkis gibukvig nawenyevwi ta git. Pisenwa nikwe ig tivik. Igme gibuk misekwe. Ig ikene gimanakis mpuse hawkri. **43** Ku aysaw ner gikivara diyuh atere akiw, ku ig uti ig gibuk avuriwnene gibukvig kabayntiwa, nikwe ig iki git ka aynsima kabayka. **44** He ig avuriwkis madikte gewkanbet ta giwakurit ner gibuk. *Henewatbaki ig keh. Nah hawata nah keh yikaknek.* **45** Heneme *ku ner gibuk* ka avuriw gibukvig kabayntiwatma, ig ner ka uti kabayka. Kawa. Nawenetke ig ivegminene gihiyekemni ig awna: "Nukivara ka ayta kibehtenwatma. Ig ayivwihwe ka aynsima akiw." Ayge nikwe ig kavusa biwh gibukvig awaykemni akak gibukvig tinogben, ig kayhsaw amin axka, higapka, ig uwkihwene ayge. **46** Ayteke ku aysaw ig ka wahapnigma, pahaye adahan ig gikivara danuhnek. Ig danuh ku aysaw gibuk ka iknima adahan ig danuh.

O Novo Testamento e Salmos na língua Palikur do Brasil; © 2018, Wycliffe Bible Translators, Inc.

Ayge nikwe ig katiwnise gitaraksan ta git gibuknek. Ig sarayhkiswig ta arimkanit ini iwetrit gidahankis hiyeg ku pariye kane ihpenevwima giwn. **47** Ku pariye ibukti hiyak ku pariye gikivara gibetki, ku ig ka ahegbetaw avit gaytni, ku ig ka keh ku samah gikivara gimawkan, ayge nikwe ka aynsima mbeyne hiyapkiska gitnek. **48** Heneme ku pariye hiyeg kane hiyak ku samah gikivara gibetki, ku ig tarakse ku pariye gimawkan, nikwe ka kiyesadima mbeyne hiyapkiska git. Mmanawa ku wis ikaka ka aynsima *hiyakemniki* ta wot, ayge nikwe wis muwakapka adahan wis wewne akak ini ka aynsima *hiyakemniki.* Hawata ku wis ikaka ka aynsima *annivwit* ta uwakurit, ayge nikwe wis muwakapka adahan wis kehne ini ka aynsima *annivwit.*

Hiyeg kavetunsaynek

Mt 10.34

49 — Nah ayta atan adahan nah ke wotbe nah hakisnebe tiket ay amadga inin *adahan in bukehne ku pariye kane kabay ay abet hiyeg gihiyekemnikis.* Wake nah kuwis hakisnibe, nah ka aynsima batekkam. **50** Heneme amawka pitatye nah kaywepka akak mbeyne ka aynsima. Aa, ka aynsima nah kayahni kuwis avit in danuh nutuh. **51** *Yis hawata hiyap mbeynenek.* Ka yi muwaka iki ku nah ku samah nah danuh atan nah keh madikte hiyeg amadga inin pasamrak pawtak ku avim inin. Kawa. Ku avim inin hiyeg kavetunsaynek nuvatra. **52** Han pitatit igkisweke pakebyekne gihiyekemnikis ibekhewbetnek. Mpana suguhnan, piyaname batekye nukakuh. Ku kawk piyana suguhnan, mpaname batekye nukakuh. **53** Avim ini igti kavetunsa gikamkayhkisnek. Ikamkaytime kavetunsa gigkisnek. Inagti kavetunsa gukamkayhkisnek. Ikamkaytime kavetunsa gunagkisnek. Imatrut kavetunsa guhinyokisnek. Ihinyotme kavetunsa gumatrukisnek.

Hiyeg ka pukuha Uhokri gikehni

Mt 16.2

54 Hawata akiw ig Kiyavwiye Jesus awna ta gitkis neras hiyeg kabubuknene ayge. Giwn:

— Ku aysaw yis hiyap ukuhne katamnap uvitkitak yis awna: “Muwok nehmnik.” Henewa in danuh. **55** Hawata akiw ku aysaw mayg paharavyenenwa kannikaw yis awna: “Kuri awahawka kabayntiwa.” Henewa in danuh. **56** Yis ikawnamah ke wotbe yis hiyakemniyebe hiyeg bawa yis yuma yihiyekemnisima. Yis pukuha en kabayntiwa, yis pukuha waxri. Mmahki yis ka pukuha Uhokri ku pariye gikehni ku avim inin hawkri?

Amawka yis wadithebdih yitaraksan gikak Uhokri kibehtenwa

Mt 5.25

57 — Ik adahan yis pukuha ku pariye wadit adahan yis keh *gikak Uhokri.* Ik adahan yiwnteknewa yis pukuhpin. Ku samah yis keh gikakkis hiyeg amadgayavu inin, amawka hawata yis keh gikak Uhokri. **58** *Nah akkite yit ku samah. Amadga inin ku pahavwi taraksa gikak pahavwi, amawka ku ig ner kataraksanye wadithebdih gitaraksan kibehtenwa gikak pahavwi.* Mmanawa ku ig ner pahavwi waxwevginek givetunat hiyaptigi adahan ig kamiyevgi atere, ayge avigku ahin avit igkis danuh atere, igme ner kataraksanye mpiksaw wadithebdih ini gitaraksan gikak. Ku ig ka wadithebdihni, ig ner pahavwi kamiyevginek ta git hiyaptigi, igme hiyaptigi awahkisnek giwatni, igme giwatni paraksenek ner kataraksanye arikut parakseket. **59** Ku ig paraksepka atere, ig ka pes ayteke he ku aysaw ig katiwnih madikte gimatiwnihni. Yis hawata. *Amawka ku yis wadithebdih yitaraksan gikak Uhokri pisenwate ku akak inin.* Henewatbaki in.

Ku wis ka wages uhiyekemni, wis biyuknek

13 **1** Nikwenewa nawenyevwi hiyeg danuh atere akiw. *Igkis ewknes inetit atere git Kiyavwiye Jesus.* Igkis awna git:

— *Kiyavwiye, ner hiyaptigi* Pilatus ig kuhwekwa umahkisave gaytakkis galileyenevwi. Igkis umahavepka abetnewa ku aysaw igkis umehnes puwikne adahan igkis kakanhawnes ta git Kiyavwiye Uhokri. Gimigkis

O Novo Testamento e Salmos na língua Palikur do Brasil; © 2018, Wycliffe Bible Translators, Inc.

payegbitak akak puwikne amig. *In danuh gitkis awaku gitaraksankis.*

2 Ig Kiyavwiye Jesus timapni hene, ig awna gitkis hiyeg:

— Ka yi muwaka iki ku in ku pariye danuh gitkis neras galileyenevwi, ku in areketni ku igkis pi mbayte giwkis giyakikis galileyenevwi. **3** Kawa. *Yis hawata taraksavye.* Ku yis ka wages yihiyekemni, yis hawata yis biyuknek. **4** Ya neras hiyeg madikawkunene gikebikis gikakkis ntewnehkernene gikak pahavwi gawnakis akiw *(18)* aynte paytwempu Siloé? Payt imuwad tiptiye higohe giviitikis, umahavevgikis madikte. Ka yi muwaka iki ku ini areketni ku igkis pi mbayte giwkis giyakikis jerusalémyenevwi. **5** Kawa. *Yis ka kabaytema giwkis.* Ku yis ka wages yihiyekemni, yis hawata yis biyuknek.

Uhokri ka giyaknisima ukak adahan wis wages uhiyekemni

Ro 2.4; 2Ped 3.8

6 Ayteke ig Kiyavwiye Jesus kinetihwa gitkis akak pahat iwit patuwesbuhka. Ig awna:

— Uhokri kewa pahavwi awaygbe ig mutuhe pahakti ah akat amadga giwasra. *Eg aymuhwe. Ahawkanavrik danuh adahan eg sarayh guw.* Kiberevut ig gukivara atere iwasene gamutra guw heneme ig ka uti. **7** Ig hiyapni hene, ig awna ta git giwasra akavriwten. Ig awna: “Mpanabu kamukri kuwis nah ayta iwasene namutra guw, heneme yuma guwisima. Asa ihukepnig. Eg he mpithanonen iwetrit adahan amutapta.” **8** Igme giwasra akavriwten kaytwa giwn: “Kiyavwiye, uya waha pahakwa kamukri akiw. Nah madivwiste ganwew. Pisenwa nah iki kuwibri ta gukimpurit. **9** Nawenetke eg sarayh guw avim ini kamukri aytwenempiye. Ku kawnata, nikwe pis ihukiswig.”

Jesus makniwa pahavu tino buybetnevyo

10 Ayteke ariwnteke ini ig Kiyavwiye Jesus kannuhne hiyeg ariku paha leglis.

11 Pahavu tino ayge ku pariye kakahriyo adahan *ka aynsima* kamukri, madikawkubu akebi akak ntewnehkerbu akak pahak arawna akiw *(18)* awaku wavitye ay guvit. Ig keh eg buybete misakwa. Eg ka hiya egma wadithaptihwa kabayntiwatma.

12 Ig Kiyavwiye Jesus hiyapni hene, ig humekwig ta gimkanit. Egme danuh atere git, igme awna gut:

— Kiyavuno, pis isahptaw ariw ini pikahri.

13 Ayteke ig sarayh giwak ta guvitit. Nikwenewa eg wadithaptihwe. Eg hiyapni hene, eg kabayha Uhokri ka aynsima.

14 Leglis akivara ig hiyapni hene, ig ka aynsima dagawne awaku ig Kiyavwiye Jesus piyihak abet samdi. Ig awna ta gitkis hiyeg:

— Ay puguhkuna hawkri avim pahay paka adahan hiyeg kannivwiye. Abet inere hawkri hiyawa yis piyihkiswa. Abetme samdi ka yi muwaka piyihkiswa.

15 Igme Kiyavwiye Jesus kaytwa giwn:

— Yis ikawnamah ke wotbe yis kibeynevwibe hiyeg bawa yihiyekemni pi mbayte giwkis nawenyevwi hiyeg. Abetwa samdi yis wateknekuye yivig pak, yivig kaway ariwntak gaxkegkis adahan yis giwaxwitnikis arit un adahan igkis higepnes un ayge. **16** Nor tino kabayte ariw pak. Eg amekene Abraawh gihiwhi. Kuwis eg wanekwika gavit Satanas adahan *ka aynsima* kamukri, madikawkubu akebi akak ntewnehkerbu akak pahak arawna *(18)* akiw. Mmah ka hiya nahma watakgu ariw ini mbayka samdi abet?

17 Ig awna inakni iwit hene, madikte givetunyavu marekevwebdi ku samah gihiyekemnikis ka wadit. Heneme madikte hiyeg ku pariye kabubuknene ayge igkis batek ginaktinkis awaku ku samah ig keh ini kibeyne annut.

Yuwit patuwesbuhka amin “mostad” ayak

Mt 13.31; Mk 4.30

18 Ayteke ig Kiyavwiye Jesus awna ta gitkis hiyeg akiw. Ig awna:

— Mmah nuwnuh kuri adahan nah akki yit ku samah Uhokri gikumadukan? **19** Uhokri gikumadukan *aymuhwa amadga inin* ke amutri “mostadbe”. Ku aysaw pahavwi iwi pohow “mostad” ayak, ig mutuhgu amadga

O Novo Testamento e Salmos na língua Palikur do Brasil; © 2018, Wycliffe Bible Translators, Inc.

giwasra, *eg nopsesniyo.* Heneme eg hiyan eg aymuhwa ka aramusima ke ahbe akat. He ik adahan kuhivra kibhaw guvewit.

Yuwit patuwesbuhka amin bugut abusan
Mt 13.33

20 Ayteke ig Kiyavwiye Jesus awna akiw. Giwn:

— Pariye iwit patuwesbuhka akiw adahan nah akki yit ku samah Uhokri gikumadukan? **21** In *keh hiyeg gihiyekemnikis aymuhwa* hawata ku samah bugut abusan tukugasa bugut. Ku pahavu tino iwi aynesa bugut abusan, ku eg wagesbetin ta abetit mpana bom fahhin, ayge nikwe madikte in tukugwa.

Mpiksawnay kawih Uhokri gikumadukan
Mt 7.13

22 Ayteke ig Kiyavwiye Jesus tiviknene ta arimkanit paytwempu Jerusalém. Ig mpiye muwapuw awvre avuwiw madikte paytwempu nopsadmin hawata avuwiw paytwempu nopsanyupnene akiw. Ku kiw ig mpiya ig kannuhne hiyeg.

23 Ayge pahavwi awna git:

— Kiyavwiye, mmah ka kiyesadima hiyeg isahptawnek?

Igme kaytwa giwn, ig awna gitkis hiyeg:

24 — Pareket *ta arikut ku kiney Uhokri gikumadukan* in kewa pahatra ahin mahamwisniyebe. Mpiksawnabay parak atere. Aysawnemenek hiyeg ka aynsima parekere aterenek, heneme igkis ka hiya igkisma paraknek. Henewatbaki in. **25** *Uhokri gikumadukan kewa paha paytbe.* Aysawnemenek ig payt akivara kannikawnek adahan ig sabukwiye alapota *awaku kuwis mpiye ahawkanavrik adahan hiyeg parak atere.* Avim ini yis humaw kewa hiyegbe ku pariye tabibetnene ay kabaywak. Yis tesnek anumeku gilapotanek. Yis kabiman git payt akivaranek: "Kiyavwiye, uya woka lapot udahan." Igme kaytwa yiwnek: "Nah ka hiyakyi ku pariyene yis." **26** Ayge nikwe yis kaytwa giwnek: "Ka ba pis hiyapk usuh, Kiyavwiye? Minikwak usuh axne pikak. Usuh higepne payak pikak. Pis kannuhekne ay avit uwaxig." **27** Igme kaytwa yiwnek: "Kawa. Nah ka hiyakyiwa ku pariyene yis. Higihwanabay aytakihan, yis mbayavye." **28** Ayge nikwe yis tihebdinek. Avim ini yis hiyap amekene Abraawh gikak amekene Izaki gikak amekene Jakó igkis ayge ku kiney Uhokri gikumadukan. Yis hiyap madikte Uhokri gawnevevu ayge. Yis hiyapni hene ku samah yis aynte kabaywak, ayge nikwe yis tihebdinek. Yis kagah yaybunek. **29** Aysawnemenek ka aynsima hiyeg wahamavriktak, uvitkiyavriktak, mekavriktak, tiwrikavriktak, ignes madikte ax numunuh ayge ku kiney Uhokri gikumadukan. **30** Ka aynsima hiyeg ku pariye ikaka yumanene gikiytanikis *ay amadga inin, ayge avim ini* igkis kiyatyevwinen hiyegnek. Hawata akiw ka aynsima hiyeg ku pariye ikaka kiyatyevwinen *ay amadga inin,* igkis yuma gikiytanikisnek.

Jesus kadni gidahankis jerusalémyenevwi
Mt 23.37

31 Avimnewa ini hawkri gaytakkis neras farizewkis danuh atere git Kiyavwiye Jesus. Igkis awna git:

— Su tivik. Pes aytaki. Mmanawa kiyavwiye Erodis pihavu piwmepten.

32 Igme kaytwa giwnkis:

— Su yi atak awna ta git ner amepye kinisekatya ku nah nudukwenewa pekkisnene wavitye givititakkis hiyeg, nah piyiheknene ku avim inin, takuwanek nuhawkanavrik danuhnek adahan nah pisenwe inin nannivwi. **33** *Ig ka hiya igma pisenwa akak nannivwi. Heneme ahawkanavrik kaba danuh adahan in pisenwa.* Nah tiviknene ku avim inin, takuwanek akak hawkanek adahan nah danuh *avitit paytwempu Jerusalém.* Mmanawa ka kis adahan pahavwi Uhokri gawneve miya avit nawenyewa paytwempu ku ka Jerusalémma. **34** Aa, yis jerusalémyenevwi, yis jerusalémyenevwi, yis umahave Uhokri gawnavevu. Yis padaktave madikte hiyeg ku pariye Uhokri gawahkisni yimin. Bawa ka aynsima hawkri nah muwaka kavigsay ke pahavu takarakbe awahpusano gukamkayh anavi guhanpi. Hiyaksa yisme ka muwaka hene. **35** Aysawne-

O Novo Testamento e Salmos na língua Palikur do Brasil; © 2018, Wycliffe Bible Translators, Inc.

menek yiwetri misekwe inworenek. *Uhokri ka avuriwni akiw.* Yis ka takunima hiyavun akiw he ku aysawnemenek *metakwa yis ahegbet adahan amavan, yis awna* nutuhnek: “Kibeyne pis danuh. Pis ayta giwntakwa Uhokri.” Ihanabay inakni nuwnuh. Henewatbaki in.

Jesus makniwa pahavwi awayg wagawgaptivye samdi abet

14 **1** Ayteke ariwnteke ini ig Kiyavwiye Jesus tivik axne ta git pahavwi farisew. Igme pahavwi gaytakkis giwewkistenkis. Igme Kiyavwiye Jesus atak atere samdi abet. Ig danuh atere, hiyeg ayge avuriwgi kabayntiwa *ba ig piyihak abet samdi.*

2 Ayteke pahavwi awayg wagawgaptivye danuh atere git.

3 Ig Kiyavwiye Jesus hiyapni hene, ig awna ta gitkis neras farizewkis gikakkis neras kannuhekevutnevwi amin amekene Moís gikumadukan. Giwn:

— Ba amekene Moís gikumadukan isaksa adahan wis piyihak samdi abet?

4 Igkisme ka kaytwa giwn. Igkis tinwovu. Ayteke nikwe ig Kiyavwiye Jesus iwe ner awayg, ig makniwevgi, ig awahkiswig adahan ig tivik givinekute.

5 Ayteke ig awna ta gitkis neras hiyeg aygnenevwi:

— Ku yikamkayh wiwhe arikut pahayku unihmna, ku yivig pak wiwhe arikut pahayku unihmna, mmah ka hiya yisma kahgi ayteke kibehtenwa? Hiyawa abet samdi heneme yis kahgi ayteke. *Ku ka sam yis amnihgikis hene abet samdi, kawnata sam adahan nah piyihak abet samdi.*

6 Igkis timapni hene, igkis ka hiya igkisma diyuhkis ginetni.

Amawka wis ikaw ke wotbe wis yumahbe ukiytanibe

7 Ayteke ariwnteke ini ig Kiyavwiye Jesus hiyap ku samah ner farisew gawnasanvu kaniynekuye iwetrit kiyatye adahan igkis betnes atere. Ig hiyapni hene, ig awna ta gitkis:

8 — Ku aysaw pis awnasaka abetit fet, ku aysaw pis danuh atere, ka muwaka bat amadga iwetrit ku pariye pi kiyattenene. Nawenetke pahavwi pi kiyatte mpiyap awnasepka atere. **9** Nawenetke ner pawnasetni awna pitnek: “*Uya* iki inin piwetri ta git ner.” Ayge nikwe pis mareke pivitnek pis batahkiswikanek amun iwetrit abutitvare. **10** Ka ba kehni hene. Ku aysaw pis awnasaka adahan fetya, ku aysaw pis danuh atere, batnaba amadga iwetrit ku pariye abutitvare. Ayge nikwe nawenetke ner fet akivara ayta awna pitnek: “Nukagmada, ba ayta bat atan amadgat iwetrit kabaytenano.” Ayge nikwe pis utinek pikiytani ay gibetkis neras hiyeg aygnenevwi. **11** Ku pahavwi ikewkere kiyatte mpiya pahavwi, igi Uhokri wiwhe gikiytani givititaknek. Heneme ku pahavwi ikewviye ke wotbe ig yumahbe gikiytanibe, igi Uhokri iki gikiytani givititnek.

Aysawnemenek Uhokri diyuhkis uwaknek

12 Ayteke ig Kiyavwiye Jesus awna ta git ner fet akivara. Giwn:

— Ku aysaw pis kehne axka puwivwak ba aygete, ka ba awnasa pikagmadavu ine pegnivwi ine pikebyuvwi ine pihumwayevwi igisavye atere. Nawenetke igkis hawata keh axka igkis awnasapnek atere. Amun ini nikwe igkis kuwis diyuhkise piwak.

13 Ka ba kehni hene. Ku aysaw pis kehne axka, pis awnasa hiyeg madiptavye, hiyeg wayak, hiyeg miyavuwavye, hiyeg motavye.

14 Ku pis awnasa akebi neras hiyeg, pis uti kabaykanek. Mmanawa igkis ka hiya asamanak adahan diyuhkis piwak. Ayge nikwe igwa Uhokri diyuhkis piwaknek giwenyankis aysawnemenek abet ini hawkri ku aysaw hiyeg kibeynevwi kannikasakanek.

Wixwiy axnek git Uhokri

Mt 22.1

15 Pahavwi awayg ayge ig timapni inakni iwit hene, ig awna git Kiyavwiye Jesus:

— Ka aynsima batekka ay gidahan ner ku pariye ax gimun Uhokri aynte ku kiney gikumadukan.

16 Igme kaytwa giwn akak pahat iwit patuwesbuhka. Ig awna:

O Novo Testamento e Salmos na língua Palikur do Brasil; © 2018, Wycliffe Bible Translators, Inc.

— *Uhokri kewa* pahavwi awaygbe ku pariye kehne axka kiyesad. Ig awnasa ka aynsima hiyeg adahan igkis atak axnes gikak.

17 Ayteke ku aysaw axka ahawkanavrik danuh, ig awahkis gibuk tahan watihpigkis. *Igme gibuk tivik utevgikis.* Ig awna gitkis: “Barewbakay ayta ax. Madikte ahegbet kuwis.”

18 Heneme igkis madikte wihwenekuye ariw. Pahavwi awna git: “Nah kuhwekwa nah isime pahak was. Amawka nah atak iwasapni. Nah ka kahawkan adahan nah ax gikak.”

19 Pahavwime awna hawata akiw: “Nah kuhwekwa nah isime madikawku gukebikis pak. Nah atekne iwasavgukis. Nah ka kahawkan adahan nah ax gikak.”

20 Pahavwime awna hawata akiw: “Nah kuhwekwa nah kamaxe nuhaya. Nikwe nah ka hiya nahma ax gikak.”

21 Ayteke ner gibuk timapni hene, ig tivik diyuhe ta git gikivara. Ig ekke git ku samah inakni giwnkis git. Ig gikivara timapni hene, ig ka batek. Nikwe ig awna ta git gibuk: “Su atak wew ta avigkut madikte ahin nopsadminene hawata madikte ahin nopsanyupnene. Pis ivegva hiyeg madiptavye, hiyeg wayak, hiyeg motavye, hiyeg miyavuvye. Pis waxwigkis ta numkanit.

22 *Ig gibuk timapni hene, ig tivik, ig ihe inakni giwn. Ayteke ig diyuhe ta git gikivara akiw.* Ig awna git: “Kiyavwiye, nah kuwis keh ku samah piwn nutuh. Heneme kasemine iwetrit adahan nawenyevwi hiyeg akiw.”

23 Ig gikivara timapni hene, ig awna git: “Pesnaba avuwitak paytwempu adahan pis atak ta avigkut ahin piyawakad. Kinista neras hiyeg ayge adahan igkis ayta numkat. Numawkan nuvinuh kivun akak hiyeg.

24 Nerasme pitatyevwi ku pariye nawnasanvu igkis biyuk. Igkis ka ax nukakuh.”

Amawka wis umahkis uhiyekemni amadgaya inin

Mt 10.37; Mk 8.34; Lk 9.23; Jo 12.26

25 Ayteke ariwnteke ini ig Kiyavwiye Jesus tivik. Ig waywe, ka aynsima hiyeg kuruw gihavu butte. Ig hiyapni hene, ig wagestaw, ig awna gitkis:

26 — Ku pahavwi humewkereviye nuhiyega, amawka ku ig wiwhe giyakni givititak gig, guvititak ginag, guvititak gihayo, givititakkis gikamkayuvwi, givititakkis gikebyuvwi. Hawata akiw amawka ku ig miyeh givitwa. Ku ka henema, ig ka hiya igma kannuhwa nutuh.

27 Amawka ku pariye nukannuhni amawka ku ig wew umahkisnenekwa gihiyekemni amadgaya inin ke wotbe ig adaddahkiswitnibe ta aminat ahbe. Ku pahavwi ka umahkis gihiyekemni hene hawata ke nahbe, igi ka hiya igma humaw nukannuhni.

28 *Ivegminanabay yihiyekemni adahan ba yis ahegbetnema adahan yis keh hene.* Ku pahavwi yaytak kehne paha payt nopsad, avit ig kavusa keh, ig bat ig ivegminene gihiyekemni ku aysamuk atiwni pes. Ig ivegminene gihiyekemni marihwa ig hiyak ba ig kadahanema karukri adahan ig pisenwa ini payt.

29 Ku nawenetke ig kavusa keh payt, heneme ig ka pisenwahni, ignesme hiyeg hiyap ig ka pisenwahni, igkis hiyaraptihpignek,

30 igkis awnanek: “Ner awayg kavusa payt, ig ka hiya igma pisenwahni.”

31 Hawata akiw ku pahavwi ikivarat kehne kerka gikak giyaki ikivarat, avit ig atak kerye gikak, ig batahkiswa adahan ig ivegminene gihiyekemni ba ig ik adahan ig patiptak gikak. Nawenetke ig kadahan madikawku mil *(10.000)* gikebikis gisuwtatavu igme givetunya ku pariye aytniye patiptak gikak ig kadahan *pibohra gisuwtatavu* pina madikwa mil *(20.000)* gikebikis.

32 Ku ig ka ik adahan ig patiptak gikak givetunya, ig wasavanaw gimin ku aysaw ig piyawakte giw. Ig aya ta git adahan igkis keh pasamraki.

33 Amawka yis hawata *ivegminenekwa yihiyekemni adahan ba yis ahegbetnema adahan humaw nukannuhni.* Ku pahavwi humewkereviye nukannuhni *kuri akak inin,* heneme ku ig ka wiwh giyakni avititak madikte ku pariye ig kadahan, ayge nikwe ig ka hiya igma humaw nukannuhni.

34 Ig humaw kewa pambe patehwevyebe. Nikwe battukawnabay adahan yis avuriw yihiyekemni adahan in barewbet kewa pambe,

O Novo Testamento e Salmos na língua Palikur do Brasil; © 2018, Wycliffe Bible Translators, Inc.

adahan yis ka isaksa hiyakemniki amadgaya inin parak abetit yihiyekemni. Pam kabay, heneme ku in wagesbetepka payegbitak akak ibug, ka ik adahan in kabayhaka akiw.

35 In ka kawih adahan ariknawnema akiw. He in ka ik adahan kabayha wayk ine adahan wages akak kuwibri. Nikwe in padekwika. *Yis hawata ku yihiyekemni payebdak akak mbeyviye hiyakemniki nikwe yihiyekemni kawnata kawih adahan ariknawnema akiw.* Yis ku pariye katayebnene, ataybiswanabay numkanit.

Muwtoh biyukwiye

Mt 18.12

15 **1** Ka aynsima hiyeg ladwan gikakkis nawenyevwi hiyeg ku pariye ikaka kane kibeynevwima hiyeg igkis danuh atere adahan igkis timepnes giwn.

2 Neras farizewkis gikakkis neras kannuhekevutnevwi amin amekene Moís gikumadukan igkis hiyapni hene, igkis minimnihekbet gimin Kiyavwiye Jesus. Igkis awna:

— Ner hiyeg darihwak gikakkis hiyeg kane kibeynevwima.

3 Ig Kiyavwiye Jesus hiyapni hene, ig awna gitkis pahat iwit patuwesbuhka. Giwn:

— Mmahkay yis asene neras hiyeg? Igkis ka gavigikisima nutuh. Igkis kewa muwtoh biyukavyebe nutuh.

4 Ku pahavwi yaytak kadahan ka aynsima givig muwtoh, madikawku madikwa *(100)* gikebikis, ku pahavwi gaytakkis biyuke, nikwe ig ikise givig akebyuvwi *(99)* ayge amadga amatap, ig ta ivegvevye givig biyukwiye. Ig ivegvig, ivegvig, he ku aysaw ig utevgi.

5 Ig utevgi, ig hiyuhpig ta giteyapminat mmanawa ka aynsima ig batek.

6 Ig tivik, ig danuh ta givinwat. Ayge ig pahadguh gikagmadavu gikakkis gihumwayevwi. Ig awna gitkis: “Uyay batek payak nukakuh. Mmanawa nah kuwis ute nuviguh biyukwiye.”

7 Hawata akiw aynte inurik ka aynsima batekka ayge ku aysaw pahavwi taraksevye wages gihiyekemni. Ayge igkis pi batekte akak ku samah pahavwi taraksevye wages gihiyekemni mpiya ku samah igkis batek gikakkis kaba madikawku madikwa *(99)* gikebikis ikewnevwi waditye.

Karukri biyukwiyo

8 Ayteke ig Kiyavwiye Jesus awna pahat iwit patuwesbuhka akiw adahan ekkene ku samah hiyeg ka avigikisima git. Ig awna:

— Ku pahavu tino yaytak kadahan madikawkumku karukri, ku pahamku biyuke guw, eg hakis gabukra, eg sagahakuh guvin, eg ivegvig kabayntiwa he ku aysaw eg utevgu.

9 Ayteke ku aysaw eg utevgu, eg humak gukagmadavu gikakkis guhumwayevwi. Eg awna gutkis: “Uyay batek payak nukakuh mmanawa kuwis nah ute nukakura biyukwiyo.”

10 Hawata akiw ka aynsima batekka gimunkis Uhokri gihiyegavu ahj ku aysaw pahavwi taraksevye wages gihiyekemni.

Awayg gikamkayh biyukwiye

11 Ayteke ig Kiyavwiye Jesus awna pahat iwit patuwesbuhka akiw adahan ekkene ku samah hiyeg ka avigikisima git. Ig awna:

— Minikwak pahavwi awayg kakamkayh piyana gikebikis.

12 Pahay hawkri gikamkayh butye awna ta git gig: “Pa, nah muwaka pis iki nutuh abusku pewkanbet ku pariye pis ikeviye nutuh. Nah muwaka pis ikepni nutuh kurinewa.” Ig gig timapni hene, ig ibekhe gewkanbet gitkis gikamkayuvwi.

13 Nikwenewa gikamkayh butye *piyuke gidahan gewkanbet madikte.* Ig ahiwe akakuravig madikte kuwis, *ig awna: “Nah peswite givinekutak niguh.”* Ig tivik ta avitit paha waxri ku pariye piyawakad. Ig danuh atere, ig mahayakemnihwenenwa, ig sarayhnenenwa gikakura.

14 Ayteke gikakura madike kuwis, mihetniki biwhe avitit ini waxri. Ig kamaxe mativwa ka aynsima nikwe. Ig yuma ariknawnema gimun.

15 Ig hiyapni hene, ig aya gannivwi ta git pahavwi hiyeg aygnene avit ini waxri. Igme awahkiswig ta wasamdakat adahan ig avuriwne givigvu pakirempu.

O Novo Testamento e Salmos na língua Palikur do Brasil; © 2018, Wycliffe Bible Translators, Inc.

16 Ig danuh atere, ig mativwe mpiynevevye he ig axkere pakir gimanakis. Heneme ka ikaka git ariknawnema.

17 Amun ini ig ivegminene gihiyekemni ig hawkamnihwa ariw. Ig awna: “Niguh gibukvig ka aynsima axka gidahankis. Yuma ariknawnema muwekne gitkis. Nahme ay nah hiyepne mbeyne, nah me miya awaku mativwamet. **18** Nah atak hikekwate diyuhe git niguh. Nah kinetihwate gikak, nah awna git: ‘Pa, nah tarakse gikak Kiyavwiye Uhokri. Nah tarakse pikak hawata. **19** Nah ka kis adahan pis kanumun pikamkayh akiw. Uya amnihun amavan adahan nah humaw he pibuknenwa.’”

20 Ig awna inakni, ig ahegbetewvi, ig tivikwiye ta gimkanit gig. Piyawak ig gig sarayh givegi, ig hiyap gikamkayh nehmnik. Ig amnihpig ka aynsima. Ig kayah avit giyakni. Ig sigis piyawakad ta gitivut gikamkayh. Ig aytihpig akak madikte gibetki. Ig ugiswig. Ig ayhpokig.

21 Igme gikamkayh awna git: “Pa, nah tarakse gikak Kiyavwiye Uhokri. Nah tarakse pikak hawata. Nah ka kis adahan pis kanumun pikamkayh akiw.”

22 *Inme inakni gikamkayh giwn ka ariknawnema ta git gig.* Nikwe ig awna ta gitkis gibukvig. Giwn: “Iwawhawnay. Ewknay nudagmanvit ku pariye pi barewtenene. Kawihkisnay givitit. Kawihkisnay akawakti ta giwakurit. Kawihkisnay kasavat ta gikugkavrikut.

23 Ataknay kamax ner pak akamkayh ku pariye aynengarudi. Igi yis umah adahan wixwiy fetya. Uyay batek.

24 Mmanawa ner nukamkayh ig ke wotbe ig miyarevyebe nuwhu kuwisbe. Kurime ig ay numunuh akiw. Ig ke wotbe biyukwiyebe nuwhu. Kurime ig utepka akiw.” Ayteke nikwe igkis kavusa fetya.

25 Nikwenewa avim ini gikamkayh eggutye aynte wasamdak. Ig peswiye ta givinwat. Ig hiyukamin ta arimkat givin kuwis, ig timap arigman ayteke givinwatak. Ig timap hiyeg kaynekis ayteke.

26 Ig timapni hene, ig humeke pahavwi gig gibuk. Ig awna git: “Mmahkay ku avim inin?”

27 Igme gibuk kaytwa giwn: “Awaku pisamwi diyuhe avim inin hawkri. Pig ka aynsima batek. Ig umahkise pak akamkayh aynengarudi awaku ku samah ig ute gikamkayh makniw akiw.”

28 Ig eggutye timapni hene, ig dagawne. Ig awna: “Ku hene nikwe nah ka parak uvinekut akiw.” Ig tabirasew ayge kabaywak, igme gig pese atere gimkanit adahan ig gikinistetni atere.

29 Igme kaytwa giwn: “*Pa, pikehni ka wadit.* Ka aynsima kamukri nah kannivwiye pidahan. Nah ka taraksa pahatnema pikumadukan. Hiyaksa pisme ka ikiwa nutuh pahavwinema kabrit adahan nah fetya gikakkis nukagmadavu.

30 Igme pikamkayh ku pariye he sarayhpinen pikakura gukakkis tinogben powkemnavyo, pis umahkise pak akamkayh ku pariye aynengarudi gidahan. *Mmahki inere?*”

31 Igme gig hiyapni hene ku samah ner gihiyekemni hene, ig kaytwa giwn: “Nukamkayh, pis ay numunuh avanenekwa. Madikte ku pariye nudahan in pidahanwata.

32 Heneme in kabay adahan wixwiy fetya awaku ku samah pisamwi diyuhe wotwiy akiw. In kabay wixwiy batek gidahan mmanawa ner pisamwi ig ke wotbe ig miyarevyebe wowiy kuwisbe. Kurime ig ay umunwiy akiw.”

Amawka wixwiy kawih wewkanbetwiy amadgaya inin gidahan Uhokri

16 **1** Pisenwa gawnan inakni iwit hene, ig Kiyavwiye Jesus awna ta gitkis gikannuhnivwi *nawenyewa iwit patuwesbuhka akiw.* Ig awna:

— Minikwak pahavwi awayg igisye kadahan pahavwi gihiyega, gewkanbet akavriwten. Pahay hawkri hiyeg danuh atere git igkis awna git: “Ner pihiyega pewkanbet akavriwten ig he padekbetevi pewkanbet akak pikakura.”

2 Ig gikivara timapni hene, ig watihe ner gihiyega. Igme gihiyega danuh atere, igme gikivara awna git: “Mmahki nah timap mbeyevye pak hene? Asa tamak amadga kagta madikte ku pariye piwiwhni, nah muwka ma-

O Novo Testamento e Salmos na língua Palikur do Brasil; © 2018, Wycliffe Bible Translators, Inc.

dikte ayvekuye amadga kagta. *Ayteke pis tivik.* Ka hiya pisma avuriw newkanbet akiw."

3 Igme ner awayg timapni hene, ig awna ginaktin: "Mmah nah keh kuri? Nukivara ka muwakavun akiw adahan nah kannivwi gidahan. *Kitak nah uti naxninek?* Nah yuma nudatni adahan nah kannivwiye awiyka. Nah marenpi makahpaw awptihan. **4** *Aah,* nah hiyak ku samah nah keh. *Nah kawihte nukivara gewkanbet ku pariye ay nuwakuh* kahadbe ku aysaw nah ivukepkanek nah kakagmada ku pariye amavan givinekutkis."

5 Ayteke nikwe ig wasavanew giminkis neras ku pariye matiwnihnevwi gikivara adahan igkis ayta git. Igkisme danuh atere, igme awna ta git pahavwi ku pariyekit danuh. Giwn: "Aysamuk pis matiwnih git nukivara?"

6 Igme kaytwa giwn: "*Nah matiwnih* madikawku madikwa *(100)* bom diluy." Igme awna git: "Nobaki pikagtan adahan pimatiwnihni. Batnaba atan. Hiyawa pis tamak nawenyewa kagta akiw kibehtenwa adahan pimatiwnihni ininewa abusku madikawku madikwa *(50)* bom."

7 Ayteke ig awna ta git pahavwi akiw. Giwn: "Ya pis? Aysamuk pis matiwnih?" Igme kaytwa giwn: "*Nah matiwnih* madikawkuvut madikawku madikwa *(1.000)* sak fahhin." Igme awna git: "Nobaki pikagtan adahan pimatiwnihni. Hiyawa pis tamak nawenyewa kagta akiw adahan pimatiwnihni ininewa ntewnehkervut madikwa akak madikawku madikwa *(800)* sak."

8 Ig ner awayg awna inakni hene, ig ka keh wadit. Heneme ig kannuh avuriw givit adahan ku pariye nehmnikuhpiye gimkat. Hiyeg amadgayavu inin igkis pi kannuhte avuriw givitkis adahan ku pariye nehmnikuhpiye gimkatkis mpiya nuhiyegavu kabutennevwi. Igkis kannuh avuriw givitkis adahan ku pariye nehmnikuhpiye gimkatkis amadga inin. Igkisme nuhiyegavu kabutennevwi igkis ka kannuh kabayntiwatma adahan ku samah igkis avuriw givitkis adahan ku pariye nehmnikuhpiye gimkatkis aynte inurik.

9 Nah aya yit *nukannuhnivwi,* kawihnabay yewkanbet amadgaya inin gidahankis yikagmadavu inurikyenevwi kahadbe ku aysawnemenek in yewkanbet mpiye, igkis amavay ta givinekutkis inurikut.

10 Ku pahavwi kannuh kawih aynesa arikna kabayntiwa *gidahan Uhokri,* nikwe ig hawata kannuh kawih ka aynsima arikna kabayntiwa *gidahan Uhokri.* Ku pahavwi ka kawih aynesa arikna wadit gidahan, ig kawnata hiyak akawhak arikna kiyestenene.

11 Yis hawata. Ku yis ka kannuh kawih yewkanbet amadgaya inin wadit gidahan Uhokri, nikwe aysawnemenek yuma arikna inurikyene ikaka ta yiwakurit.

12 Henewatbaki in. Ku yis ka kannuh kawih Ukivarawiy gewkanbet waditnema gidahan, nikwe aysawnemenek ig ka kawihkis yit ariknawnema ku pariye yidahan.

13 Pahavwi ibukti ka hiya igma kakivarahaw gitkis piyana gikivaravu hehpekuyema, mmanawa ig pi batektenek gikak pahavwi mpiya pahavwi. Ig miniwkam giw pahavwi adahan ig kannivwiye gidahan pahavwiwa. Wixwiy hawata akiw. Ka hiya wixwiyma mpiksaw keh Uhokri gibetki hehpekuyema ku samah wixwiy mpiksewne aharit igiska amadgaya inin udahanwiy. *Amawka ku wixwiy kaniy pahavwiwa adahan wixwiy kakivarahaw git.*

Ay ku pariye hiyeg iki ku in kibeyne bawa in aseneweke git Uhokri

14 Neras farizewkis timapni madikte inakni giwn hene, igkis mahivwihpig. Mmanawa igkis batek akak gewkanbetkis, *igkis ka biyuksakere gikakurakis gidahan Uhokri.*

15 Ig Kiyavwiye Jesus hiyapni hene, ig awna gitkis:

— Yis ikawnamah ke wotbe yis kibeynevwibe giwtrikkis hiyeg, heneme Uhokri hiyak ku pariye ay abet yihiyekemni. Ay ku pariye hiyeg iki ku in kibeyne bawa in aseneweke ta git Uhokri.

Amekene Moís gikumadukan ka mpiya

Mt 5.18; Ro 7.7; 1Ko 15.56; Gal 3.19

16 — Ig amekene Moís gikumadukan in yikannuhten gimin Uhokri. Ignes

O Novo Testamento e Salmos na língua Palikur do Brasil; © 2018, Wycliffe Bible Translators, Inc.

Uhokri gawnevevu pitatyevwi igkis hawata yikannuhtenwata he danuhe git Joawh Batistamni. Kurime usuhnewa ekkene ini kibeyne inetit ku Uhokri gikumadukan *ahawkanavrik kuwis danuh.* Kuri hiyeg mpiksewnekuye kawih ini gikumadukan.

17 Heneme ig amekene Moís gikumadukan in ka mpiya. En akak waxri in mahiko adahan in mpiya. Heneme in pi mahikote akiw adahan pahat iwit atiksak ay amadga amekene Moís gikumadukan adahan in mpiya.

Maytwawka

De 24.1; Mt 5.31, 19.1; Mk 10.1; 1Ko 7.10

18 — Ku pahavwi awayg maytwe gihayo, ku ig maripkaw gukak pahavuwa tino akiw, amun ini nikwe *giwtrik Uhokri* ig kuwis powkemnihwe gukak. Hawata akiw ku pahavwi awayg kamaxe pahavu tino ku pariye maytwevyo gugihgi, ay amun ini nikwe *giwtrik Uhokri* ig kuwis powkemnihwe gukak.

Awayg igisye ay amun miyaravye giwetrikis

19 Ayteke ig Kiyavwiye Jesus kinetihwa gitkis akak pahat iwit patuwesbuhka akiw. Ig awna:

— Minikwak pahavwi awayg igisye. Ig bereswene akak gibereswan kane atiwnisima. Ig fetya ig kehne batekka takunipti.

20 Hawata akiw pahavwi awayg ayge madiptivye. Giw Lazaru. Ig busukvitwiye. Mpuse hawkri ig haritasaka avinumavrik ner igisye gilapota.

21 Ig aharit ner igisye gimana arebdi tuguhavye adahan gaxni. *Ig hiyap ka aynsima mbeyne ayge* he pewru ayta ewhata gibuskana.

22 Ayteke ariwnteke ini ig madiptivye miyap. Ahj ayta iwevgi waxwevgi ta giwanmakut kiyavwiye Abraawh. Ayteke ner igisye ig hawata ig miyap ig avuhpika.

23 Ig igisye aynte amun miyaravye giwetrikis, ig hiyepne ka aynsima kayahwaki ayge. Ig sarayh givegi, ig hiyap kiyavwiye Abraawh piyawakte, hawata ig hiyap Lazaru ay giwanmaku.

24 Ig hiyapni hene, ig kabiman ta gimkanit. Ig awna: "Niguh Abraawh, uya amnihun. Uya awahkis Lazaru ayta nutuh. Wani ig idis giwak akisunen ta ahakwat un adahan ig ayta tikis ta nunenmadgat adahan kisevine nunen. Mmanawa nah kayah ka aynsima abet nor tiket."

25 Igme kiyavwiye Abraawh kaytwa giwn: "Nukebyi, kiyeminahnaba ku samah pis amadgate hawkri pis hiyap ka aynsima kabayka. Igme Lazaru hiyap ka aynsima mbeyne ayge. Kurime ig aydhaka ka aynsima ay numunuh, pisme ay hiyepne mbeyne abet kayahwaki *avatra pitaraksan.* **26** Hawata akiw uwetriwiy kuwis ibekhepka udahanwiy. Yuma manuket adahan hiyeg danuhne atere pit ine adahan hiyeg ayge danuhne atan wotuh."

27 Ig igisye hiyapni hene, ig awna git: "Niguh, ku hene nikwe, nah aya pit, awahkisnig ta givinekut niguh. **28** Nah kadahan pohowku gikebikis nukebyuvwi ayge. Wani ig iki nudahan gihiyekemnikis kahadbekama igkis ka keh kema nahma marihwa igkis ka hiyap mbeyne ay abet inin kayahwaki hawata ke nahbe."

29 Igme kiyavwiye Abraawh kaytwa giwn: "*Igkis kuwis ikaka gitkis gihiyekemnikis.* Igkis kuwis kadahan Moís gikumadukan. Igkis kuwis kadahan Uhokri gawnevevu giwnkis. Hiyawa igkis timap inakni giwnkis."

30 Igme igisye awna: "Kawa, niguh Abraawh, *igkis ka timepkere inakni giwnkis.* Heneme ku pahavwi miyaviye danuh atere gitkis, igkis iha giwnek, igkis wages gihiyekemnikisnek."

31 Igme kiyavwiye Abraawh awna git: "Ku igkis ka timepkere Moís giwn ine Uhokri gawnevevu giwnkis, nikwe hiyawa pahavwi kannikaw ariw gimiremni igkis kawnata iha giwnnek."

Ku pahavwi taraksase pahavwi, igi uti mbeynenek

Mt 18.6,21; Mk 9.42; Ro 1.32; 1Ko 9.12; 2Ped 2.1,18

17 **1** Ayteke ig Kiyavwiye Jesus awna ta gitkis giwatnivwi:

O Novo Testamento e Salmos na língua Palikur do Brasil; © 2018, Wycliffe Bible Translators, Inc.

— Avanenekwa kadahan arikna danuhne wot adahan utaraksasepten ay amadga inin. Heneme ku pahavwi hiyeg taraksase pahavwi, ig katiwnihninek, ig hiyap mbeyne ka aynsimanek. **2** Ku ig taraksase pahavwi bakimni nopsesniye, ig utinek mbayka pi mbayte akiw giw pahavwi ku pariye wanekwika gibitamna akak pohow tip nopsadnano adahan givedkepka parahwokwate.

Bayahminanay ku pariye wages gihiyekemni ariw gitaraksan

Mt 18.21

3 — Avuriwnabay ku samah yihiyekemni. Ku pikebyi tarakse pikak, amawka pis akka gitaraksan git. Ku ig awna: "Henewa nah tarakse", ku ig wagese gihiyekemni, uya bayahminig ariw ini gitaraksan. **4** Ku ig tarakse pikak ntewnehkervut abet pahaynene hawkri, heneme ku ig ayta bayahminasaw pit ntewnehkervut ig awna: "Nah wagese nuhiyekemni", ayge nikwe amawka ku pis bayahminig kiberevut ariw ini gitaraksan.

Wake wis kamaxwa aynesnibe akiw, wayapni humaw wotkam

Mt 17.20, 21.21; Mk 11.23

5 Ayteke ariwnteke ini igkis giwatnivwi kinetihwenes gikak Kiyavwiye Jesus, igkis awna git:

— Kiyavwiye, uya kiyesih ukamaxwan givitit Uhokri.

6 Igme awna gitkis:

— Wake yis kamaxwa givitit aynesnibe akiw, *madikte yayapni humaw yitkam.* Hiyawa yikamaxwan nopsesa, ayesi kewa paha amutri ayakbe, ke "mostad" ayakbe, *hiyawa in aynesawa, heneme yayapni humaw yitkamnek.* Yis ikkam adahan yis awna gut nor ah akat nopsadnano, "*Ah,* pis higihwa ayteke payak akak pihampabet. Su mutuhwa tahan parahwokwat." *Ku aysaw yis awna inaknikam,* eg higihwakam ayteke.

Wixwiy Uhokri gibukvig

7 — Ku pahavwi ibukti kewne gikivara giwasra, ku kawk ku ig avuriwne givig muwtoh, ku aysaw ner ibukti diyuhe aytontak wasamdeketak ig gikivara ka awna git: "Barewba ax." **8** Kawa. Ig awna git: "Ba ayta sakahwa nudahan. Wihwa adahan pis ewk nutuh numana. Pis avuriwhun he ku aysaw nah pisenwa naxni akak nuhigvan. Ayteke butte pisme ax pisme higap."

9 Ku ig gibuk iha inakni giwn, ig gikivara ka kabayha gibuk adahan ini gihpan, mmanawa ig he kehnenenwa gannivwi.

10 Yis hawata ku aysaw yis keh madikte ku pariye Uhokri aya yit, amawka yis awna: "Usuh ka ariknawnema. Usuh he ibuktinen. Usuh he kehnenenwa ku pariye muwakapka adahan usuh keh."

Jesus makniwa madikawku awaykemni axpusakare avit busukne

11 Ayteke ig Kiyavwiye Jesus gitepkemni arimkat Jerusalém. Ig mpiye ayegbiw Samariyamnaw akak Galileyamnaw.

12 Ig danuh ta avitit paha paytwempu. Ayge ig patiptak gikakkis madikawku gikebikis awaykemni ku pariye axpusakare avit busukne. Igkis tabirbet piyawakte aynesa.

13 Igkis kabiman git:

— Kiyavwiye Jesus, uya amnih usuh!

14 Ig timapni hene, ig kaytwa giwnkis:

— Nah amnihyi. Su yi akka yivit tahan gitkis muwvegviyene kahadbe igkis iwasavyi, igkis hiyap ku yis kuwis makniw.

Igkis timapni hene, igkis tivikwiyes tahan gitkis muwvegviyene. Ayge amun ini gitepkemnikis, pahaye adahan igkis makniwbet.

15 Pahavwi gaytakkis ig hiyapni ku ig makniw, ig diyuhe gimkanit Kiyavwiye Jesus. Ig kabayha Uhokri akak madikte giwakemni.

16 Ig danuh atere git Kiyavwiye Jesus, ig tuguhkiswe mabuw gitivut, ig kabayhig atere. *Ner awayg ig ka judeyenema* ig hiyeg samariyene.

17 Ig Kiyavwiye Jesus hiyapni hene, ig wakaymni. Ig awna:

O Novo Testamento e Salmos na língua Palikur do Brasil; © 2018, Wycliffe Bible Translators, Inc.

— Nah makniwe madikawku gikebikis.
Kineyki gikebyuvwi? **18** Mmah nah ka hi-
yavgikis igkis ayta diyuh kabayha Uhokri?
Ignewa ner hiyeg kane judeyenema ig ki-
beyhene Uhokri ay.
19 Ayteke nikwe ig awna git:
— Kannikaw. Hiyawa pis tivik. Pikamax-
wan keh pis makniw.

Uhokri gikumadukan in ay uvit

20 Ayteke gaytakkis farizewkis danuh atere
git Kiyavwiye Jesus. Igkis ayavgi:
— Kabet Uhokri gikumadukan danuh
atan?
Igme kaytwa giwnkis:
— Wis ka hiya wisma hiya Uhokri gikuma-
dukan akak wowtyak. **21** Wis ka hiya wisma
awna: "Iveg ayta ku kiney Uhokri gikumadu-
kan. Inin gikumadukan aytakihan." Ine wis kaw-
nata hiya wisma awna: "Inetra gikumadukan
ayntehan nawenyewa paytwempu." Kawa.
Mmanawa Uhokri gikumadukan in ay uvit.

Jesus gaytni kahayak wotwiynek kabayntiwa

Mt 24.23; Mk 13.21; Lk 21.25;
1Tes 4.15; 2Tes 1.5

22 Ayteke ig awna gitkis gikannuhnivwi.
Giwn:
— Aysawnemenek yis ka aynsima kad-
nibdi nuharit nah ku pariye wageswe awayg
amadgaya inin. Avim ini yis hiyepkereviye
nuhivak. Yis awnanek: "Wake ig danuh
adahan pahaywowa hawkribe." Heneme yis
ka hiyavun ayge. **23** Avim ini pahavwi awna
yitnek: "Kuwis Cristo ay kuwis." *Pahavwime*
awnanek: "Ig ayntehan nawenyewa payt-
wempu." *Ka ba yi iha inakni giwnkis.* Ka ba
yi ivegvan atere. **24** Ku aysaw nuhawkana-
vrik danuhnek adahan naytni *nah, ku pariye*
wageswe awayg amadgaya inin, ini naytni
kahayak yitnek kabayntiwa. In kahayak ke
ugugunebe ku pariye hamahwa danuhte
pahambakat. **25** Heneme avit in danuhnek
amawka *nah* hiyap mbeyne ka aynsima ay.
Amawka ku *nah* tukuhptepka gavitkis hiyeg
neras amedgenenvwi inin.

Yuma hiyeg ahiyekten ku kavim Jesus danuh atan akiw

Mt 24.36; Mk 13.32; At 1.6;
1Tes 5.2; 2Ped 3.3

26 — *Nah* ku pariye wageswe awayg
amadgaya inin, *ku aysaw nah danuhnek atan*
akiw, hiyeg gihiyekemnikis hawata kewa hi-
yeg minikweknevwibe gihiyekemnikis ku ka-
vim amekene Noé amadgate inin.
27 *Avim ini igkis ka aminama giw Uhokri.*
Igkis axnes, higepnes, maripkewnes, *ku*
samah inpawa gikehnikis he ku aysaw ini
hawkri danuhe adahan ig amekene Noé ka-
taptew amadgat ginawya. Ayteke un digisa-
se waxri in aniksase neras hiyeg madikte.
28 Hawata akiw *ku aysaw nah danuh atan*
akiw, hiyeg gihiyekemnikis kewa hiyeg mi-
nikweknevwibe gihiyekemnikis ku kavim
amekene Ló amadgate inin. Avim ini *igkis*
kawnata aminama giw Uhokri. Igkis axnes,
higepnes, igkis piyuknes, isimwiri, igkis mu-
tuhnes giwasrakis, igkis paytya, *ka aminama.*
29 Heneme ku kavim ig amekene Ló pese
avititak paytwempu Sodoma, ayge nikwe ti-
ket payegbitak akak ini pisukempiye ku pa-
riye bixihwanene arihri in tuguhe inuriktak. In
tuguh ka aynsima ke muwokbe waykempiye-
be. In umahave neras hiyeg madikte.
30 Aysawnemenek in hawata danuh ke mi-
nikwakbe, ku aysaw *nah, ku pariye wageswe*
awayg amadgaya inin, nah hiyapkiswa akiw.
31 Avim ini *yis ka muwaka wakaymni aha-*
rit yewkanbet amedgene inin. Ku pahavwi ay
givin higiwmadga, *ig ka muwaka wakaymni*
aharit gewkanbet ku pariye arikunene givin
adahan ig parak atere iwepni. Ku pahavwi
aynte amadga giwasra ig kawnata muwaka
diyuh atak givinwat akiw.
32 Kiyeminahnabay gumin amekene Ló
gihayo. Eg ka wiwhkere guyakni avititak payt-
wempu Sodoma, eg biyuke.
33 Ku pahavwi ka wiwhkere giyakni ariw
gihiyekemni amadgaya inin, igi biyuk akak
gaymahwannek giwntak Uhokri. Heneme
ku pahavwi wiwhwa ariw gihiyekemni amad-
gaya inin, igi darih gaymahwannek giwntak
Uhokri *adahan avanenekwa.*

O Novo Testamento e Salmos na língua Palikur do Brasil; © 2018, Wycliffe Bible Translators, Inc.

34 Henewa *nukebyuvwi.* Avim ini hawkri
nudawnhan, piyana gikebikis awaykemni hi-
makwak amadga paheknene iwetrit tiyegem.
Pahavwi iwepkanek, pahavwime ikiswika.
35 Hawata akiw piyana gukebikis tinogben
kukwanos payak. Pahavu iwepkanek, pah-
avume ikiswika.
36 Hawata akiw piyana gikebikis awaykem-
ni ay amadga giwasrakis. Pahavwi iwepka-
nek, pahavwime ikiswika.
37 Igkis gikannuhnivwi timapni hene, igkis
awna git Kiyavwiye Jesus:
— Kineyvahki inakni danuhnek, Kiyavwiye?
Igme kaytwa giwnkis *akak pahat iwit patu-
wesbuhka.* Ig awna:
— Ku kiney wis hiyap isuw wagewe, wis
hiyakni kuwis ku arikna miyaviye ayge. *Ha-
wata naytninek, yis hiyapni huwewehenek.
Avim ini metakwa yis hiyakninek.*

Pahavu madankuno eg amnihswano git hiyaptigi takunipti

18 **1** Ayteke ig Kiyavwiye Jesus awna
gitkis pahat iwit patuwesbuhka
adahan ig ikene gawaygikis adahan igkis
piriyepkaw takunipti, adahan igkis ka miniw
ariw giviryepkawnikis. Ig awna:
2 — Minikwak pahavwi hiyaptigi misakwa
avit paha paytwempu. Ig ka kiyata ariknaw-
nema, ine hiyeg ine Uhokri. **3** Hawata pah-
avu madankuno ayge avit ini paytwempu.
Takunipti eg atere git ner hiyaptigi eg awna
git: "Uya amnihun. Wadithebdih nuhawkan
gikak nuvetunya." **4** Pitatye ig ka amnihgu.
Heneme amaksemni ig awna ginaktin: "He-
newa nah ka kiyata ariknawnema, ine hiyeg
ine Uhokri. **5** Heneme nor tino ka aynsima
sigimwihpen. Nikwe nah wadithebdihte
guhawkan marihwa eg ka ayta kiyimwihun
takuniptima akiw."
6 Ayteke ig Kiyavwiye Jesus awna gitkis
gikannuhnivwi:
— Timapnay ku samah ner hiyaptigi ku
pariye kane kibeynema *ig ihe guwn nor ku
pariye amnihswano git takunipti.* **7** Ku yis hi-
yap ig amnihpig, igkata Uhokri akiw ig ka
amnih *gihiyegavu* ku pariye amnihswenevwi
git takunipti? Mmah ig ayivwihwaki adahan
ig amnihgikis? **8** *Kawa.* Ig amnihgikis ki-
behtenwa. Heneme ku aysaw nah ku pariye
wageswe awayg amadgaya inin, ku aysaw
nah danuhnek atan akiw, ba nah utinek hi-
yeg amadga inin ku pariye gidukweneswa
kamaxwnenes nuvitit?

Ladwan gayapni humaw git

9 Hawata akiw ig Kiyavwiye Jesus awna
pahat iwit patuwesbuhka gidahankis hiyeg
ku pariye ikewnevwi wadityevwi ku pariye
ikawnamahkis kabayte giw pahavwi.
10 Ig awna:
— Piyana gikebikis awaykemni wagehe
pareke ta arikut ini leglis kewye Uhokri Givin
adahan igkis piriyepkewnes atere. Pahavwi
farisew. Pahavwime ladwan kinisekevutne.
11 Ig farisew tabire ayge giwtrikkis hiyeg ig pi-
riyepkaw pahapo. Ig awna: "Kibeyne Uhokri,
nah kabayhap ku samah nah ka keh mbayka
kema nawenyevwi hiyegma. Nah ka amepye-
ma, nah ka taraksevyema, nah kawnata pow-
kemnivyema. Kibeyne, nah ka kema nerma
ladwanma. **12** *Kibeyne* nah maxhaw pimavut
abet mpuse paka *adahan nah pikiyetni.* Nah
kakanhaw pit. Nah wiwh paha ariwntak mpu-
se madikawku newkanbet adahan nah kakan-
haw pit." Henewatbaki giwn ig awna. **13** Igme
ner ladwan *ig marenpi tabira giwtrikkis hiyeg,*
ig tabire piyawakte giwkis. Ig ka kiboka iveg
han inut giwtrikut Uhokri adahan ig awna git.
Ig misekwe akak giwakemni. Ig awna: "Kiyav-
wiye Uhokri, amnihnanuba, mmanawa nah
taraksevye." **14** Ig ner awayg ignewa diyuhe
givinekut ig wadit giwtrik Uhokri. Nerme fari-
sew ka henema. Mmanawa ku pahavwi ikew-
kere kiyate mpiya pahavwi, igi Uhokri wiwhe
gikiytani givititaknek. Heneme ku pahavwi
ikewviye ke wotbe ig yumahbe gikiytanibe,
igi Uhokri iki gikiytani givititnek.

Jesus kiye Uhokri gidahankis bakimnayh

Mt 19.13; Mk 10.13

15 Ayteke hiyeg danuh atere git Kiyavwiye
Jesus. Igkis waxwe gikamkaykis git adahan

O Novo Testamento e Salmos na língua Palikur do Brasil; © 2018, Wycliffe Bible Translators, Inc.

ig sarayh giwak givititkis *adahan ig kiyene Uhokri gidahankis.* He igkis ewk bakimnayh nukuvesniye git. Ignesme gikannuhnivwi hiyapni hene, igkis awna gitkis adahan igkis ka ayta sigimwihgi.

16 Igme Kiyavwiye Jesus hiyapni hene, ig waxwase neras bakimnayh ayta gimkanit. Ig awna gitkis gikannuhnivwi:

— Isaksanabay bakimnayh igkiste aytnite numkanit. Ka yi muwaka mpithigkis. Mmanawa ku pariye hiyeg gihiyekemnikis kene bakimnibe ignesnewa ku pariye kawih Uhokri gikumadukan. **17** Heneme ku pahavwi ka iha Uhokri gikumadukan kema pahavwi bakimnima, igi ka kawihti Uhokri gikumadukan. Ihanabay inakni nuwnuh. Henewatbaki in.

Mahiko hiyeg igisavye isahptaw

Mt 19.16; Mk 10.17; 2Tim 6.6; Tiy 5.1

18 Ayteke pahavwi awayg kiyatye judeyene danuh atere git Kiyavwiye Jesus. Ig awna git:

— Kiyavwiye, pis kibeynewa. Uya akka nutuh. Pariye nah keh kuri adahan nah aymuhwa *gimun Uhokri* adahan avanenekwa?

19 Igme Kiyavwiye Jesus kaytwa giwn:

— Mmah pis kanumun ku nah kibeyne? Yuma pahavwinema hiyeg amadgaya inin kibeyne. Ignewa Uhokri kibeyne. **20** *Pis kuwis hiyak ku pariye amawka pis keh adahan pis aymuhwa gimun Uhokri adahan avanenekwa, mmanawa* pis hiyak amekene Moís gikumadukan kuwis. *Inakni gikumadukan awna:* "Ka muwaka powkemnihwa. Ka muwaka umah hiyeg. Ka muwaka amevwi. Ka muwaka wasaymhaw. Kiyatha pig. Kiyatha pinag."

21 Igme awayg awna git:

— *Kiyavwiye,* ku samah nah takwa nah iha madikte inakni iwit.

22 Igme Kiyavwiye Jesus timapni hene, ig awna git:

— Pehete muwak pit ku pariye pis kote ihpate. *Amawka pis batek gikak Uhokri mpiy madikte pewkanbet.* Ataknaba piyuk pewkanbet madikte. Ayteke nikwe pis iki akakuravig gitkis madiptavye. Ayge nikwe pis uti ka aynsima igiska aynte inuriknek. *Ayteke pisenwa paviykan pewkanbet* pis ayta wew nukakuh.

23 Ig awayg timapni hene, ig wakaymni ig barukiswe ka aynsima mmanawa ka aynsima igiska ay gimun. *Ig avise ku nawenetke ig biyuk akak ini gewkanbet.*

24 Ig Kiyavwiye Jesus hiyapni hene, ig iveg gimkat ig awna *gitkis hiyeg:*

— Ka aynsima mahiko adahan hiyeg igisavye kawih Uhokri gikumadukan. **25** Ku yis hiyap ku mahiko adahan pahavwi puwikne "kamelu" parak maviya arikuw pahat kakus amiyokni, in pi mahikote akiw adahan pahavwi igisye parak ku kiney Uhokri gikumadukan.

26 Igkis hiyeg timapni hene, igkis awna:

— *Ta wotuh ku pahavwi igisye, in arakak ku ig kibeyne giwtrik Uhokri mmanawa ig kabunuga gikak Uhokri.* Ku mahiko hene adahan igisavye danuh git Uhokri, nikwe yuma hiyeg amadga wayk danuhne git Uhokri.

27 Igme Kiyavwiye Jesus awna gitkis:

— Madikte hiyeg ka hiya ignesma danuh git Uhokri ku ka igma Uhokri amnihgikis. Mmanawa ku pariye hiyeg amadgaya inin ka hiya akehka igme Uhokri hiya nikehka.

Ku pahavwi ikise madikte giharit esus, ig uti nikwe ka aynsima akiw

Mt 19.27; Mk 10.28

28 Igme Pedru awna git:

— Usuh kuwis ikise madikte wewkanbet adahan usuh wewne pikak.

29 Igme Kiyavwiye Jesus kaytwa giwn:

— Ku pahavwi ikiswiye givin gukak gihayo, gikebyuvwi, ginag, gig, gikamkayuvwi, ku ig ikise madikte aharit Uhokri gikumadukan, **30** ig uti nikwe ka aynsima akiw. Ig uti aynewa amadga inin hawkri pi kibite gikebyuvwi akiw. Hawata akiw aysawnemenek aynte inurik ig aymuhwanek *gimun Uhokri* adahan avanenekwa. Ihanabay inakni nuwnuh. Henewatbaki ig utinek.

O Novo Testamento e Salmos na língua Palikur do Brasil; © 2018, Wycliffe Bible Translators, Inc.

Jesus kinetihwa akiw amin gimiremni
Mt 20.17; Mk 10.32

31 Ayteke ariwnteke ini ig Kiyavwiye Jesus pahadguhe giwatnivwi *(12)* ta git, ig awna gitkis:

— Wixwiy tivikwiye arimkanit Jerusalém. Ayge *nah* hiyap madikte mbayka danuh nutuhnek ku pariye Uhokri gawnevevu pitatyevwi ginetnikis numinuh *nah* ku pariye wageswe awayg amadgaya inin. **32** *Nah* kamaykiswikanek ta gitkis hiyeg kane judeyenevwima. Igkisme arewhe nutuhnek. Avim ini igkis mahivwihpen, igkis tuvestevun. **33** Igkis biptevun akak tigay. Pisenwa nikwe igkis umehpen. Heneme abet amamnampiye hawkrinek nah kannikaw akiw.

34 Igkis giwatnivwi timap inakni giwn hene, heneme igkis ka pukuhin. Gihiyekemnikis sab adahan igkis ka pukuhin. Igkis ka hiyak ku kamin ig kinetihwene.

Jesus makniwa pahavwi motviye
Mk 10.46

35 Ayteke igkis kennesmin gidanhankis arimkanit paytwempu Jerikó. Avimnewa ini pahavwi motviye bat ayge ahinmu. Ig makehpene karukri ta gitkis hiyeg.

36 Pahaye adahan ig timap hiyeg kabaru mpiya. Ig awna:

— Mmahki igkis hiyeg mpiya kabaru hene?

37 Igkisme kaytwa giwn:

— Kiyavwiye Jesus Nazaréyene igi mpiyeviye.

38 Ig ner motviye timapni hene, ig kabiman git Kiyavwiye Jesus:

— Kiyavwiye Jesus, pis *ukivara* hawata ke amekene Davibe! Uya amnihun.

39 Neras hiyeg ku pariye gavitkiya *Kiyavwiye Jesus* igkis timapni hene, igkis himehpig. Igkis awna git:

— Ka muwaka kabiman hene.

Igme pi kabimenpiva akiw. Ig awna:

— Kiyavwiye, pis *ukivara* hawata ke amekene Davibe! Uya amnihun.

40 Ig Kiyavwiye Jesus timapni inakni gabiman hene, ig misekwe. Ig awna:

— Su yi iwavgi. Waxwanig atan nutuh.

Igkisme ihe giwn. Ig ner motviye danuh atere git, igme Kiyavwiye Jesus awna git:

41 — Pariye pimawkan nutuh?

Igme kaytwa giwn:

— Kiyavwiye, nah muwaka nah hiyap akiw.

42 Igme Kiyavwiye Jesus awna git:

— Kuri pis hiyap. Pikamaxwan nuvitit keh pis makniw.

43 Aynewa ig motviye hiyap. Ayteke ig tivik makekwevi gihavu, ig kibeyhene Uhokri ayge. Madikte neras hiyeg ayge igkis hiyapni hene, igkis kabayha Uhokri hawata akiw.

Zakew

19 **1** Ayteke ariwnteke ini ig Kiyavwiye Jesus danuh ta avitit paytwempu Jerikó. Ig mpiyeviye ayegbiw paytwempu.

2 Ayge pahavwi awayg giw Zakew. Ig ladwan gikivarakis. Ig igisye hiyeg.

3 Ig hiyepkerevye Kiyavwiye Jesus ku pariyene ig, heneme ig ka hiya igma hiyavgi awaku ig wakatesa. Ka aynsima hiyeg ayge kabubuk ganwa mpitha givegi.

4 Ig hiyapni hene, ig sigise bukihe Kiyavwiye Jesus avigku ini ahin ku kitwiye ig. Ig ute pahakti ah akat ig wagehe avewit adahan ig hiyavgi ayteke.

5 Ayteke nikwe ig Kiyavwiye Jesus danuh atere. Ig sarayh givegi ta inut, ig hiyap Zakew ayge avewi ah, ig awna git atere:

— Kiyavwiye Zakew. Uya muhuk kibehtenwa. Nah danuhpene ta pivinekut ku avim inin.

6 Igme Zakew timapni hene, ig muhuke, ig amevevgi ta givinekut akak madikte gibetki.

7 Neras hiyeg hiyapni hene, igkis minimnihekbet gimin Kiyavwiye Jesus. Igkis awna:

— Ig darihwekne gikak pahavwi ku pariye kane kibeynema.

8 Ayteke Zakew kannikew ayge giwtrikkis hiyeg, ig awna git Kiyavwiye Jesus:

— Kiyavwiye, nah kakanhawte ta gitkis madiptavye abusku newkanbet. Hawata akiw ku nah katiwnihkise git pahavwi mpiynevevye, nah diyuhkiste gikakura awenyan mpiy akiw paxkavut avitmin akiw.

O Novo Testamento e Salmos na língua Palikur do Brasil; © 2018, Wycliffe Bible Translators, Inc.

9 Ig Kiyavwiye Jesus hiyapni hene, ig awna:

— Ku avim inin ig Zakew isahptaw payak gikakkis gimunyavu. Ig hawata amekene Abraawh gihiwhi hawata *ke yisbe, heneme pitatye ig ke wotbe ig biyukevyebe giw Uhokri.*
10 Nah, ku pariye wageswe awayg amadgaya inin, nah ayta adahanikwa nah ivegeviye hiyeg biyukavye adahan nah gamnihtenkis.

Mpana ibukti kawih karukri gidahan gikivarakis

Mt 25.14

11 Ayteke ig Kiyavwiye Jesus awna gitkis neras timepnevwi giwn pahat iwit patuwesbuhka akiw. Ig awna inakni iwit *giminwa kuri* awaku ig kennesmin gidawnhan avitit Jerusalem hawata awaku neras hiyeg givewkankiskam ku ku aysaw ig danuh aterenek Uhokri gikumadukan kavusawkam.

12 Ig awna:

— Minikwak pahavwi awayg kiyatye tivikwiye ta avitit paha waxri akiw ku pariye piyawakad. Ig atere adahan ig wagesweviye ikivarat gidahankis hiyeg ayge ku kiney ig misakwa, ayteke ig diyuh akiw.

13 Avit gitepkemni ig pahadguhe gibukvig madikawku gikebikis. Ig ikise mpuse giwakukis pahamku karukri nopsad karukri wahano seyno. Ig awna gitkis: “Kannivwinabay gukak nor karukri he ku aysaw nah diyuh akiw.” Ayteke ig tivik.

14 Heneme gaytakkis hiyeg ku pariye misekwenevwi ayge ku kiney ig misakwa ignes amiyhevgi. Ku aysaw ig tivik igkis wasavanaw gimin gikivara. Igkis awna git gikivara: “Usuh ka muwaka ner awayg humaw ukivara.”

15 *Igme gikivara ka aminama ariw inakni giwnkis.* Ig ner awayg danuh atere git, ig gikivara ike madikte hiyeg ku pariye misekwenevwi ayge ta giwakurit adahan igme gikumaduketnikis ayge. Ig awayg hiyapni hene, ig diyuhe akiw. Ig danuh ta givinwat, ig pahadguhe neras gibukvig ku kawakurit ig ike karukri. Ig muwaka hiyak ku samah gannivwikis gukak nor karukri ba kuwisma eg kiyestema.

16 Igme ner pitatye gibuk danuh atere git, ig awna git: “Kiyavwiye, akak nor karukri ku pariye pis ikise nuwakuh nah kuwis uti madikawkumku akiw pidahan.”

17 Igme gikivara timapni hene, ig awna git: “Kibeyne. Pis kibeyne awayg. Ku samah pis kuwis kannuh kawih aynesa arikna kabayntiwa nudahan, kuri nikwe nah iki piwakurit paytwempu madikawku akebi.”

18 Ayteke ig ner aveynivye gibuk danuh atere. Ig awna git: “Kiyavwiye, akak nor karukri ku pariye pis ikise nuwakuh nah kuwis uti pohowkumku akiw pidahan.”

19 Igme gikivara timapni hene, ig awna git: “Pis hawata nah iki piwakurit paytwempu pohowku akebi.”

20 Ayteke pahavwiwa gibuk akiw danuh atere. Ig awna git: “Kiyavwiye, ahah, nop pikakura ay. Nah he misekwevi gukak. Nah wanakamkuhpig abet kamisbet. **21** *Nah ka kannivwi gukak nor karukri pidahan* awaku nah marenpi pibohri *ku nawewnetke nah ka keh pannivwi wadit.* Nah hiyakni ku pis pi kannuhte nuwhu. Pis ka pannusima. Ku kiney pis ka ikis ariknawnema, hiyawa kuwewanek pis atere iwi ka aynsima arikna ayteke. Ku kiney pis ka mutuh ariknawnema, hiyawa kuwewanek pis atere iwi ka aynsima amutri ariw ayteke.”

22 Igme gikivara kaytwa giwn: “Pis mbeyevye pihiyekemni! Inakni piwn areketni ku samah pihiyekemni ka wadit. Ku pis kuwis hiyakni ku nah ka nannusima, mmahki nikwe pis ka battukaw kannivwi nudahan? Pis kuwis hiyak ku kiney nah ka ikis ariknawnema, hiyawa kuwewanek nah iwi ka aynsima arikna ayteke. Pis kuwis hiyakni ku kiney nah ka mutuh ariknawnema, hiyawa kuwewanek nah iwi ka aynsima amutri ariw ayteke. **23** *Kiskama pis kawihpikam nudahan ini ku pariye nah ikise ay piwaku.* Mmahpaki nikwe pis ka bayah nor nukakura arikut payt abeyheki karukri adahan ignes hiyeg ayge sunapkisgu gitkis nawenyevwi hiyeg kahadbekam ku aysaw nah danuh atere, igkisme diyuhkis nukakurakam avitmin nutuh?”

24 Ayteke ig awna gitkis neras hiyeg ayge gihumwa. Giwn: “Iwepnay giw nor karukri

O Novo Testamento e Salmos na língua Palikur do Brasil; © 2018, Wycliffe Bible Translators, Inc.

pahamkunano adahan yis ikevgu git ner ku
pariye kuwisnene kadahan madikawkumku
gikakura.”
25 Igkisme awna git: “Kiyavwiye, ig kuwis
kadahan madikawkumku gikakura kuwis.
Ikeyvi.”
26 Igme gikivarakis kaytwa giwnkis, ig
awna: “*Ka sam.* Ku pariye darih ka aynsima,
igi ikaka gitnek kiyeste akiw. Heneme ku pa-
riye ka darih kiyestema, nikwe ini aynesnene
ku pariye ig kuwis kadahan in iwepka giwnek.
Henewatbaki in iwepka.”
27 *Ayteke ariwnteke ini ig gikivarakis awna
gitkis: “Kuri, su yi atak kamaxave* neras nu-
vetunyavu ku pariye kane muwaka nah hu-
maw gikivarakis. Waxwanigkis ayta nutuh
adahan yis umahavevgikis ay nuvetun.”

Jesus parak ta avitit Jerusalém

Mt 21.1; Mk 11.1; Jo 12.12

28 Pisenwa gawnan inakni giwn, ig Kiyav-
wiye Jesus tiviknene akiw gavitkigkis pitati ta
arimkanit Jerusalém.
29 Ig danuh atere avitit ini waxri imuhgi-
vitnene kewye Olivegvit. Ig kennesmin arit
paytwempu ku pariye nopsanyuvwinen kew-
ye Betfaje akak Betaniya. Ayge ig awahkise
piyana giwatnivwi *adahan igkis atak sunep-
nes gidahan pahavwi kaway.*
30 Ig awna gitkis:
— Ataknay ta avitit inetra paytwempu nop-
sanyupnene pitak wavitwiy. Parakantenwa
yis hiyap pahavwi kawayan “jumento”. Ayge
ig wanak. Hiyeg kote batte giduhyamadgat.
Wataknig waxwanig atan nutuh. **31** Ku hiyeg
ayge awna yitnek: “Mmeneki yis dax?” yisme
kaytwa giwnkisnek: “Kiyavwiye muwakavgi.”
32 Igkis giwatnivwi timapni hene, igkis tivik.
Igkis danuh atere, igkis uti madikte ku samah
ig Kiyavwiye Jesus awna gitkis.
33 Ayteke nikwe igkis watekwiyes ner ka-
wayan. Igkis watekempiye, ignes akivara
danuh atere. Igkis awna gitkis:
— Mmeneki yis dax yis watak *uvig* kawa-
yan?
34 Igkisme kaytwa giwnkis:
— Kiyavwiye muwakavgi.
35 Ayteke igkis *diyuhe* waxwe ner kawa-
yan ta gimkat Kiyavwiye Jesus. Igkis danuh
atere, igkis ambohe gidagmanvitkis ta gi-
duhyamadgat kawayan. Ayteke igkis wa-
gahkise Kiyavwiye Jesus ta giduhyamadgat.
36 Ayteke nikwe ig tivikwiye. Neras hiyeg
ayge igkis hiyapni hene, igkis *barewhe ahin
gavit pitati. Igkis* awasavrike ahin akak gidag-
manvitkis.
37 Ig kennesmin gidawnhan *ta avitit Jeru-
salém,* igkis muhukwiyes asebha ini waxri
imuhgivitnene Olivegvit. Avim ini madikte
gikannuhnivwi kabubuknene ayge, igkis ba-
tek ginaktinkis. Igkis kavusa kabayha Uhokri
akak madikte gibetkikis adahan madikte
annut ku pariye igkis hiyap *ig keh.*
38 Igkis awna:
— Uhokri gabay gikaknek ner Ukivarawiy
ku pariye ayta giwavrik Uhokri. Batekka aynte
inurik. Kibeyne gidahan Uhokri!
39 Neras farizewkis ku pariye ayge gibet-
kis hiyeg igkis timapni hene, igkis awna ta git
Kiyavwiye Jesus:
— Kiyavwiye, wani neras pikannuhnivwi
ka muwaka awna inakni hene.
40 Igme kaytwa giwnkis:
— *Amawka ku igkis awna inakni hene.*
Wake igkis ka awnabe hene, nor tipkam ka-
bimankama akak batekka *giwenyankiskama.*
Henewatbaki in.

Jesus kadni akiw gidahankis jerusalémy-
enevwi

41 Ayteke ig Kiyavwiye Jesus danuh ken-
nesa arimkat paytwempu *Jerusalém.* Ig sa-
rayh givegi atere, ig kadni gidahankis madikte
hiyeg ayge. Ig biyuk gikan ig tihene ayge.
42 Ig awna:
— *Aa, yis hiyeg paytwempuyenevwi.* Nah
ka aynsima muwaka yis hawata kadahan ba-
tekka ku avim inin. Heneme ku avim inin yis
ka hiya ahiyaka. **43** Inneki keh aysawneme-
nek yis hiyap mbeyne ka aynsimanek. Yive-
tunyavu danuh atanek igkis kiyarewnihpey
akak wayk atikka. Igkis mpithevyi muwapuw
adahan yis ka pes. **44** Avim ini igkis umaha-
vevyi. Igkis mehe yivinek madikte. Igkis ka
ikis pohownema tip pavitmintak akak guyaki

O Novo Testamento e Salmos na língua Palikur do Brasil; © 2018, Wycliffe Bible Translators, Inc.

tip. *Yis hiyap madikte ini mbeyne* awaku yis mahikohpen avim inin ku aysaw nah danuh atan adahan yamnihten.

Jesus pekkis piyuknevwi arikutak Uhokri givin

Mt 21.12; Mk 11.15

45 Pisenwa gawnan inakni iwit ig tivik. *Ig pareke* ta arikut ini leglis kewye Uhokri Givin. Ayge ig *ute* hiyeg ku pariye piyuknevwi *puwikne akak kuhivra adahan hiyeg kakanhewne ta git Uhokri. Ig hiyapni hene,* ig ivukavevgikis.

46 Ig awna gitkis:

— Uhokri gannasan awna:

"Inin nivinuh in piriyepkewket."

Yisme kehne givin humaw amevwiyeket.

47 Ayteke ariwnteke ini ig Kiyavwiye Jesus kannuhekne takunipti ayge ariku ini Uhokri Givin. Neras muwveg kiyatyevwi gikakkis neras kannuhekevutnevwi amin amekene Moís gikumadukan gikakkis awaykemni kiyatyevwi ayge Jerusalém igkis ivegminene gihiyekemnikis, igkis awna:

— Mmenevgi wixwiy hiya giwmepka kuri?

48 Heneme igkis ka hiya gisamanak. Mmanawa madikte hiyeg *kiyatha Kiyavwiye Jesus,* igkis ataybiswa git kabayntiwa.

Kariwntak Jesus uti gikumadukan?

Mt 21.23; Mk 11.27

20 **1** Avim ini hawkri ku samah Kiyavwiye Jesus kannuhekne ayge ariku leglis, ig ekkene Uhokri ginetni ayge, neras muwveg kiyatyevwi gikakkis neras kannuhekevutnevwi amin amekene Moís gikumadukan gikakkis neras judeyenevwi giwewkistenkis igkis patiptakig atere.

2 Igkis ayavgi:

— Mmahki pis keh ini ku pariye pikehni ay? Kariwntak pis uti pikumadukan adahan pis keh hene?

3 Igme kaytwa giwnkis:

— Nah hawata ayavyi pahat ayapka. Uyay akka nutuh. **4** Kariwntak Joawh Batistamni uti gikumadukan adahan ig kaywene hiyeg? Ba giwntakwa Uhokri? Ba kawk ba he giwntakkisnenwa hiyeg amadgaya inin?

5 Igkis timapni hene, igkis kinetihwa pawtak adahan ahegbeteviye ginetnikis. Ayge igkis awna:

— Ku wixwiy kaytwa giwn ku ig Joawh Batistamni uti gikumadukan giwntakwa Uhokri, nikwe ig awne wotwiy: "Mmahki nikwe yis ka iha giwn?" **6** Heneme ku wixwiy kaytwa giwn ku ig uti gikumadukan he giwntakisnen hiyeg amadgayavu inin, nikwe madikte neras hiyeg ay padaktevwiynek. Mmanawa gitkis ig Joawh Batistamni ignewa Uhokri gawneve.

7 Ayteke nikwe igkis kaytwa giwn Kiyavwiye Jesus:

— Usuh ka hiyak ku kariwntak *ig uti gikumadukan.*

8 Ayge nikwe igme Kiyavwiye Jesus awna gitkis:

— Ku samah yis ka akka nutuh, nikwe nah kawnata akki yit ku kariwntak nah uti nukumadukan adahan nah kehne ini ku pariye nukehni ay.

Was akavriwten kane kibeynevwima

Mt 21.33; Mk 12.1

9 Ayteke nikwe ig Kiyavwiye Jesus kavusa awna pahat iwit patuwesbuhka ta gitkis madikte hiyeg ayge. Ig awna:

— Minikwak pahavwi awayg mutuhe giwasra. Giwasra uvavunen. Ayteke ig ibekhe giwasra pabakak gikakkis neras ku pariye nikavriwten. Pisenwa ig tivik *ta avitit paha waxri akiw.* Ig atak adahan ayivwite. **10** Ku aysaw danuh avatyavrik amutri, ig awahkise pahavwi gihiyega ta giminkis neras akavriwten was adahan igme iweviye abusku gamutra guw amadgatak giwasra *adahan ewkwiye ta git.* Igkisme akavriwten was igkis *kamaxe ner gihiyega.* Igkis biptevgi. Ayteke igkis awahkiswig henen. *Igme tivik, ig danuh ta git gikivara* yuma ariknawnema giwaku. **11** Ig was akivara hiyapni hene, ig awahkise pahavwiwa gihiyega atere akiw. Igme danuh atere, igkis keh hawata gikak akiw. Igkis biptevgi, igkis mahivwihpig, igkis awahkiswig henen yuma ariknawnema giwaku. **12** Ayteke nikwe

O Novo Testamento e Salmos na língua Palikur do Brasil; © 2018, Wycliffe Bible Translators, Inc.

ig was akivara awahkis pahavwiwa gihiyega akiw atere giminkis. Igme danuh atere, igkis huwivwihpig, igkis padekwig. **13** Ig ner was akivara hiyapni hene, ig awna: “Mmah nah keh kuri? Aah, nah kuwis hiyak ku pariye nah keh kuri. Nah awahkiste nukamkayh nubetki atere giminkis. Nawenetke ner nukamkayh igkis kiyatha.” Nikwe ig awahkiswig atere giminkis. **14** Heneme neras akavriwten was ku aysaw igkis hiye gikamkayh *ig nehmnik, igkis amiyhevgi.* Igkis kinetihwa pawtak, igkis awna: “Nernewa was akivara gikamkayh. Uyay umehpig mpinekata kuwewanek inin was misekwe madikte gidahan. Pi kabayte wixwiy umehpig adahan inin was misekwe udahanwiy.” **15** Ayteke nikwe igkis tukuhpig ayteke amadgatak giwasra igkis umehpig.

Pisenwa gawnan inakni iwit patuwesbuhka, ig Kiyavwiye Jesus awna gitkis:

— *Uyay akka nutuh.* Pariye yivewkan ig was akivara keh gikakkis neras akavriwten giwasra nikwe? **16** *Nah akkite yit.* Ig ayta pisenwa gikakkisnek. Pisenwa nikwe ig ibekhe giwasra pabakak gikakkis nawenyevwi hiyeg akiw.

Igkis timapni hene, igkis awna:

— Gikak Uhokrinek in ka danuh.

17 Igme ivegkeke gikakkis, ig awna gitkis:

— Ka ba yis hiyap ku Uhokri gannasan kinetihwa amin inakniwata hiyakemniki? In awna:

> “Hiyeg kehne paha payt tiptiye, igkis tukuhe pohow tip. *Givewkankiskam ku egu tip ka kawihkam.* Bawa eg tip *egu pi awaygtenano ariw madikte.* Eg humaw adahan payt akoksa. **18** Ku pariye hiyeg teswiye ta guvitit nor tip igkis tuguhe dunibdiwaruhpikisnek. Egme nor tip ku eg tuguhe givititkis hiyeg, batewbetwarumpi igkisnek.”

Henewatbaki in Uhokri gannasan awna.

Ikinay git Uhokri madikte ku pariye kawih gidahan

Mt 22.15; Mk 12.13; Ro 12.1

19 Neras muwveg kiyatyevwi gikakkis neras kannuhekevutnevwi amin amekene Moís gikumadukan igkis timapni hene, igkis pukuhe ku ig Kiyavwiye Jesus awna inakni iwit giminkis *ku samah igkis tukuhptevgi.* Ayge nikwe amun inakni igkis mpiksew giharit adahan gikamaxwitni. Heneme igkis avisemun gibohrikis neras hiyeg *timepnevwi giwn ayge awaku ignes hiyeg kiyatha Kiyavwiye Jesus.* Inneki keh igkis ikiswig. Igkis tivik.

20 Heneme igkis avuriwnig kabayntiwa. Igkis awahkis hiyeg yawayavu atere gimin adahan gayaminetni ke wotbe igkis awna avititakwatbe giyaknikis bawa kawa igkis he gikinsetninen. Igkis aharitne adahan ig awna taraksebet adahan igkis gimetkepten adahan igkis gikamaykiswitni ta git hiyaptigi.

21 Ayteke nikwe igkis danuh atere git Kiyavwiye Jesus, igkis awna git:

— Kiyavwiye, usuh hiyakni ku pis awna wadit pis kannuhak wadit. Pis ka awna mpusema iwit gidahankis hiyeg. Pis awna pahatwowa iwit ta gitkis madikte hiyeg. Hiyawa hiyeg gihiyekemnikis nawenyewa ariw pidahan, heneme in ka sam ta pit. Pis awna pahatwowa iwit. Pis akka Uhokriyewa gihiyekemni gitkis. **22** *Kiyavwiye, usuh muwaka hiyak pahat hiyakemniki.* Ig kiyavwiye Sezar *neras romayenevwi gikivarakis* ig mpiksaptih wixwiy hiyeg judeyenevwi adahan wixwiy katiwnihgi. Ba wadit adahan wixwiy katiwnihgi? Ba ka wadit?

23 Igme Kiyavwiye Jesus hiyak ku igkis awna inakni adahan gikinsepten. Ig hiyapni hene, ig awna gitkis:

24 — Uyay akka nutuh pahamku karukri.

Igkis timapni hene, igkis iwe pahamku karukri igkis ewkwig ta git. Ayteke nikwe ig ayavgikis:

— Pariyeva kahehpakye gumadga nor kirehka? Pariyeva kiwye ay gumadga?

Igkisme kaytwa giwn:

— Inin kiyavwiye Sezar giw. Inin ahehpakti kiyavwiye Sezar gahehpak.

25 Igme awna gitkis:

— Nikwe nor karukri kawih gidahan kiyavwiye Sezar. Hiyawa wixwiy ikevgu git. Heneme amawka ku wixwiy iki ta git Uhokri madikte ku pariye kawih gidahan Uhokri.

O Novo Testamento e Salmos na língua Palikur do Brasil; © 2018, Wycliffe Bible Translators, Inc.

26 Neras hiyeg ka hiya gisamanak adahan
igkis keh ig awna iwit taraksebetnema ada-
han igkis matakig ayge gibetkis hiyeg. Igkis
timapni hene ku ig kaytwa giwnkis kabaynti-
wa, igkis wakaymnibdi gidahan. Igkis he ba-
rukebdi misekwe.

Wixwiy kannikaw ariw umiremniwiynek

Mt 22.23; Mk 12.18; Jo 5.21, 6.39; Ro 8.10; 1Ko 6.14-15,12; 1Tes 4.16; Ap 20.4

27 Ayteke ariwnteke ini nawenyevwi hi-
yeg danuh atere git Kiyavwiye Jesus akiw.
Igkis hiyeg sadusewkis. Gitkis sadusewkis
hiyeg *miyap ignes pisenwe gihawkankis ig-
nes* ka kannikaw akiw. Igkis danuh atere,
igkis awna git:

28 — Kiyavwiye, amekene Moís tamak-
kis gikumadukan amadga kagta udahanwiy.
Inakni gikumadukan awna:

"Ku pahavwi hiyeg miyap guw gihayo, ku
ig yuma gikamkayh gukak egu gihayo, nikwe
amawka gikebyi maripkew gukak egu giwgun
marihwa eg kakamkayh hawata ke wotbe ig-
nebe gikebyibe kakamkayh gukakbe."

*Henewatbaki ig amekene Moís gikuma-
dukan awna.* **29** Kuri, minikwak ntewnehker
gikebikis pakebyekne. Ig eggutye maripkew
gukak pahavu tino. Ayteke ig miyap kawke
ig kakamkayh gukak. **30** Ayteke nikwe ig gi-
samwi givun maripkew gukak egu giwgun.
*Ig hawata ig miyap guw. Ig kawnata ka-
kamkayh gukak.* **31** Ayteke nikwe ig gisam-
wikis gimamnamkis ig hawata ig maripkew
gukakwata akiw. Hene madikte neras ntew-
nehkernene gikebikis miyaravwata yuma
pahavwinema kakamkayh gukak. **32** Pisen-
wa egme hawata eg miyop. **33** *Kuri Kiyavwi-
ye, usuh ayapi.* Aysawnemenek avim ini ku
aysaw hiyeg kannikawbet ariw gimiremnikis,
pariyeva gibetitakkis darihgunek? Mmana-
wa igkis ntewnehkernene gikebikis igkis ma-
dikte maripkewnekuyes gukak.

34 Igme Kiyavwiye Jesus kaytwa giwnkis:

— Hiyeg amedgenevwi inin ignes maripkaw.
35 Nerasme ku pariye ik adahan igkis kan-
nikaw ariw gimiremnikis adahan igkis mi-
sakwa aynte inurik, igkis ka maripkaw akiw
ayge. **36** Ine igkis kawnata miya akiw. Ig-
kis misakwa *henep* ke ahjbe. Igkis Uhokri
gikamkayuvwi mmanawa igkis kannikew
ariw gimiremnikis. **37** *Kuri uyay kinetihwa
amin* wixwiy hiyap ba hiyeg kannikaw ariw
gimiremnikis. Igwa amekene Moís akka
wotwiy ku ignes kannikaw. Ig akka wotwiy
huwewe abet inakni iwit adahan tiket avu-
wivi ewakti. Ayge abet inakni iwit ig awna ku
Uhokri ku ignewa kuri amekene Abraawh gi-
wohkiga, ignewa kuri amekene Izaki giwoh-
kiga, ignewa kuri amekene Jakó giwohkiga.
38 *Inakni* iwit akka wot ku igkis gidukwenes-
wa igkis iveg. Ig Uhokri kawki miyaravyema
giwohkigakisma. Ig hiyeg ivegnene giwoh-
kigakis. *Wotwiy igkis miyarap.* Gitme Uhokri
madikte hiyeg igkis gidukweneswa iveg.

39 Gaytakkis neras kannuhekevutnevwi
amin amekene Moís gikumadukan igkis ti-
mapni hene, igkis awna git:

— Kiyavwiye, pis awna inakni kibeyne iwit.
40 Ariwnteke ini igkis ka kiboka ayavgi akiw.

Cristo ignewa amekene Davi gikivara

Mt 22.41; Mk 12.35

41 Ayteke igme Kiyavwiye Jesus ayavgikis:

— Mmahki hiyeg kanumgi Uhokri gikanyan
adahan ukumaduketniwiy, Cristo, mmahki ig-
kis kanumgi "amekene Davi gihiwhi"? *Mmahki
igkis ka kanumgi "amekene Davi gikivara"?*
42 Igwa amekene Davi tamak inakni hene
amadga gikagtan avatkekne Salmus. Ig awna:

"Ukivarawiy *Uhokri* awna ta git nukivara
Cristo. Giwn: 'Batnaba ay nuhumwa kihehap-
tak *amun inin iwetrit kiyatye* **43** *ku samah nah
sibuhkisnete pivetunyavu* pit.'"

44 *Ka ba yis hiyap ku igwa amekene Davi*
ka kanum Cristo "nuhiwhi". Kawa. Ig kamum-
gi "nukivara". Nikwe ig Cristo ka he gihiwhi-
nenwatma. *Ig hawata ig gikivara.*

Ka muwaka ikaw kibeyne he kiniseknenen

Mt 23.1; Mk 12.38

45 Ayteke ig Kiyavwiye Jesus kinetihwa
gikakkis gikannuhnivwi ay gitaybikkis ma-
dikte hiyeg. Ig awna gitkis:

O Novo Testamento e Salmos na língua Palikur do Brasil; © 2018, Wycliffe Bible Translators, Inc.

46 — Pukuhpawnabay adahan *yis ka iwi gihiyekemnikis* neras kannuhekevutnevwi amin amekene Moís gikumadukan. Igkis ba gibetkatunkis wewnamahkis ariku gibereswetnikis. Igkis batek hiyeg aytnihgikis higiwmadga *akak kiyathaki.* Igkis batek bat amadga epti ku pariye pi kiyattanano ariku leglis. Igkis batek bat amadga epti kiyatyo abet fet. **47** Bawa igkis wiwhpiyes madankunovwi guvinkis guwkis payak akak gewkanbetkis *akak kiniska.* Heneme igkis piriyepkaw kiyabawkad marihwa hiyeg ikigikis ku igkis kibeynevwi hiyeg. Aysawnemenek igkis katiwnivwe avatra ini gihiyekemnikis. Avim ini igkis pi hiyapte mbeyne ariw nawenyevwi hiyeg taraksavye.

Madankuno gukan pi kahayakte givetunat Uhokri

Mk 12.41

21 **1** Ayteke ariwnteke ini ig Kiyavwiye Jesus ayge avuriwne hiyeg kakanhewnevwi gidahan Kiyavwiye Uhokri ayge ariku ini leglis kewye Uhokri Givin. Ig hiyap ka aynsima igisavye *mpiya awvre,* igkis ikenes karukri ta arikut atiy.

2 Ayteke ig hiyap pahavu madankuno danuh atere. Eg madiptivyo. Eg ikano mmukna kirehka ta arikut atiy, *aynesawa karukri.*

3 Ig hiyapni hene, ig awna:

— Nor madankuno madiptivyo gukan pi kahayakte ta givetunat Uhokri ariw gikankis madikte neras hiyeg. Ihanabay inakni nuwnuh. Henewatbaki in. **4** Mmanawa igkis kakanhaw akak gikakurakis asemne. Egme kakanhaw akak madikte gudahan gukakura. Yuma ariknawnema eg darih adahan isimno ku pariye gumawkanitnene.

Ka aynsima mbayka nehmnikuhpiye

Mt 24.1; Mk 13.1; 2Tim 4.1;
2Tim 3.1; Ap 6.1

5 Ayteke ariwnteke ini gaytakkis *gikannuhnivwi* kavusa kinetihwa pawtak amin ini leglis Uhokri Givin *ku samah in barewyewa* paytwempu, in kehka akak barewyovwinen tip, in bereswavu akak hiyeg gikankis. Igme Kiyavwiye Jesus timapni hene, ig awna gitkis:

6 — Mmah yis hiyap ini paytwempu? Aysawnemenek *yis hiyapni madikte mehpikanek.* In higohe madikte waykboritenek. Ine pohow tip ka misakwanek pavitmintak akak guyaki tip akiw.

7 Igkis timapni hene, igkis ayavgi:

— Kiyavwiye, kabetvahki inakni piwn kahayaknek? Pariye danuh adahan areketni ku in kennesa adawnhanek?

8 Igme kaytwa giwnkis:

— Ka yi muwaka kinikiswa ta gitkis hiyeg. Mmanawa aysawnemenek ka aynsima hiyeg kahayaknek nuwavrik *ke wotbe ignes ayta nuwntakbe.* Igkis awnanek: “Nahnewa *Cristo, nah Uhokri gikanyan adahan yikumaduketni.*” Hawata igkis awna: “Kuwis ahawkanavrik *amaksemni hawkri.*” Ka ba yi iha inakni giwnkis. **9** Ku aysaw yis timapnek arak kutimniki akak kerka ka yi muwaka wadisasaw. Amawka ku inkit danuh, heneme kote danuhte amaksemni hawkri.

10 Ayteke ig awna gitkis:

— Aysawnemenek pahabunene hiyegviyene kerbetvikisnek gikakkis nawenyewa hiyegviyene akiw. Guvelma kerbetvikis igkisweke guvelma. **11** Avim ini ka aynsima sagkaki ka ahawnasima muwapuw waxribdiw. Hawata mbeyevye karayt biwh muwapunek. Hawata ka aynsima mihetniki danuh muwapunek. Hawata akiw mbeyevye arikna humawnek amadga en. In keh hiyeg avis ka aynsimanek.

Jesus gihiyegavu hiyapkiska mbeyne gitkisnek

Mt 10.19, 24.9; Mk 13.9; 2Tim 3.1

12 — Heneme avit ini mbayka danuh, yis *nuhiyegavu* kamaxavepkanek gavitkis hiyegviyenenek yis hiyapkiska mbeyne yitnek. Avim ini yis kamiyevepkanek ariku gileglisakis. Ayteke nikwe yis paraksepkanek arikut parakseket. Hawata akiw *yis kamiyevepkanek* ta gitkis yikivara, ta gitkis hiyaptigi. Yis waxwavepkanek ta givetunatkis avatra ku samah yis nuhiyegavu.

O Novo Testamento e Salmos na língua Palikur do Brasil; © 2018, Wycliffe Bible Translators, Inc.

Uhokri Gitip iki yit iwit adahan yis awna
Mt 10.19; Mk 13.11; Lk 12.11

13 — *Ka sam.* Ini humaw yihawkanavriknek adahan yis kinetihwene *nudahan.*
14 Ahekbetanabay yihiyekemni ku akak inin adahan yis ka ivegmina yihiyekemni adahan ku pariye yis awna gitkis avim ini hawkri.
15 Nahwa iki yitnek iwit adahan yis awna gitkis avim ini. Nahwa iki yitnek hiyakemniki. Ayge yivetunyavu ka hiya asamanak adahan igkis diyuhkis yinetni. Igkis ka hiya igkisma kaytwa yiwn avim ini hawkri.

Aysawnemenek igneswe ke pakebyekne kamaykisekbet
Mk 13.12

16 — Avim ini hawkri yigwa kamaykisweynek, yinagwa kamaykisweynek, yikebyuvwiwa kamaykisweynek hawata yikagmadavuwa kamaykisweynek. He egkis umahkise yaytaknek. **17** Ayge madikte hiyeg amiyhevyinek awaku ku samah yis nuhiyegavu. **18** *Ka sam. Uhokri avuriwyinek kabayntiwa.* Yisemniwa ka matisnek. **19** Ku yis ka isahkiswa nuwhunek, yis aymuhwa *gimun Uhokrinek adahan avanenekwa.*

Jerusalém mehpikanek
Mt 24.15; Mk 13.14; Lk 23.28

20 — Ku aysaw yis hiyap Jerusalém kiyaraniw akak suwtat, ini areketni ku ahawkanavrik kuwis danuh adahan in mehpika.
21 *Ku aysaw in danuh nikwe amawka igkis pese ayteke kibehtenwa.* Amawka ku pariye misekwenevwi ay Judeyamnaw amawka ku igkis bisike ahavwikute avuheku ini waxribdi. Igkisme ku pariye misekwenevwi ay avit *Jerusalém* amawka igkis pese ayteke nivititak. Igkisme ku pariye misekwenevwi avawyewa ariw ini paytwempu amawka igkis ka bisik atere nivitit. **22** Mmanawa ahawkanavrik hiyeg jerusalémyenevwi katiwnivwevye avatra gitaraksankis. Madikte in danuh ta gitkis ku samah Uhokri gannasan awna. Metakwa in kahayak. **23** Akayih. Ka aynsima mahikoriki avim ini hawkri gudahankis tinogben biwhkisnovwi hawata gudahankis tinogben ku pariye sukkisanyovwi. Ka aynsima mahiko adahan egnes bisik. Mmanawa ka aynsima mbayka danuhnek ta avitit inin waxri. Hiyeg hiyap mbeyne ka aynsima aynek avatra gitaraksankis. **24** Ka aynsima hiyeg gaytakkis igkis umahavepkanek akak iwan. Ka aynsima hiyeg gaytakkis igkis kamaxavepkanek igkis waxwavepkanek ta avitit mpuse waxri. Avim ini ignes hiyeg kane judeyenevwima igkis xuwehe hiyeg jerusalémyenevwi giwaxigkis. Igkis misakwa ayge he ku aysaw gihawkanavrikis danuh adahan Uhokri pisenwa gikumadukankis ayge.

Jesus gidawnhan atan
Mt 24.29; Mk 13.24; 1Tes 1.7; 2Ped 3.10; Ap 1.7, 19.11

25 — Ayteke ariwnteke ini, mbeye arikna humawnek arikvi hawkri akak kamuw akak kayg akak warukma akak waravyu. Ayme amadga wayk madikte hiyegviyenevwi kiyimwih ginaktinkisnek awaku ku samah paraw akak bobo kiman mpiynevevye parahwokwa. **26** Hiyeg nuwiknawarumpi awaku gavisnikis abohri ku pariye me danuhmet gitkis. Mmanawa madikte ku pariye arikunene hawkri, avim ini in ayguhwebdinek ariw niwetri. **27** Ayge avim ini nikwe hiyeg hiyavunek, *nah* ku pariye wageswe awayg amadgaya inin. *Nah* ayta abetimpi ukuhne akak madikte nudatni akak madikte nukiytani kabutennene. **28** Yisme ku samah yis hiyap ini mbeyne danuh, *ka yi muwaka avisasaw.* Sarayhnay yivegyi ta inurikut adahan yis nuhivetni. Avim ini yamnihka humaw kibehtenwa.

Yuwit patuwesbunka amin “figeyra” akat
Mt 24.32; Mk 13.28

29 Ayteke ig Kiyavwiye Jesus awna gitkis pahat iwit patuwesbuhka. Ig awna:

— Ivegnay ta gumkat nor ah akat “figeyra” akak arakembet ah akat akiw. **30** Ku aysaw wis hiyap egnes kavanhaw akiw in areketni huwewe wot ku guhawkanavrikkis kennesa danuh *adahan egkis kew.* **31** Hawata aysawnemenek ku aysaw yis hiyap ini *mbeyne*

O Novo Testamento e Salmos na língua Palikur do Brasil; © 2018, Wycliffe Bible Translators, Inc.

danuh, metakwa yis hiyakni kuri ku Uhokri
gikumadukan ahawkanavrik kennesa danuh
kuwis. **32** Hiyeg ku pariye amedgenevwi inin
avim ini hawkri, avit ignes madikte miyarap-
nek ayipa inakni madikte danuhnek gitkis ku
samah nuwnuh. Ihanabay inakni nuwnuh.
Henewatbaki in. **33** En biyuke, waxri biyuke,
heneme nuwnuh ka biyuk.

Misakwanabay ahegbet avanenekwa

Mt 24.42; Mk 13.35; Lk 12.35; 1Tes 5.4

34 — Misakwanabay ahegbet avanenek-
wa avit ini hawkri danuh. Ka yi muwaka ika-
tuswa arit amadgaya inin. Ka yi muwaka
ikatuswa arit fet arit uwkihwaki. Nawenetke
pahaye adahan in hawkri danuh yis ka iknima.
35 Ke pahavwi hiyegbe pahaye adahan
ig sibuhe ariku tey ig ka hiyaknima. Pahaye
adahan in dehekwig. Mmanawa henewa in
danuh ta gitkis madikte hiyeg amedgenev-
wi inin. **36** Amawka yis avuriwnenekwa ava-
nenekwa, yis ayepnenekwa yawaygi ta git
Uhokri adahan yis ka matakasaw arit ma-
dikte ini mbayka ku pariye nehmnikuhpiye.
Amawka yis ayepnenekwa yawaygi adahan
yis yidukwenewa tabirnene amadga hawkri
he ku aysaw nuhawkanavrik danuh nah ku
pariye wageswe awayg amadgaya inin.

Mpuse aygete Jesus pes paytwemputak

37 Mpuse hewkevye ig Kiyavwiye Jesus
kannuhekne ayge ariku ini leglis kewye
Uhokri Givin. Mpuse aygete ig pes avuwitak
paytwempu *Jerusalém.* Ig mpiyasa mpuse
mitipka ta avitit ini waxri imuhgivitnene kew-
ye Olivegvit.
38 Igkisme hiyeg hewkevye danuhnes ate-
re arikut ini Uhokri Givin adahan igkis timep-
nes Kiyavwiye Jesus giwn.

Judas Iskariyotis ahegbeteviye ginetni adahan gikamaykiswitni Jesus

Mt 26.14; Mk 14.10

22 **1** Misekwe aynesa hawkri adahan
judeyenevwi gifetrakis adahan igkis
axnes *muwtoh arih akak* bugut miyegbiye
adahan kiyene ku samah minikwak Uhokri
umahkise muwtohyan gidukwenavrikkis
gihiyegavu.
2 Neras muwveg kiyatyevwi gikakkis ne-
ras kannuhekevutnevwi amin amekene
Moís gikumadukan igkis ivegminenes gihi-
yekemnikis adahan mmahpa igkis umahki-
se Kiyavwiye Jesus monye. Igkis avise ku
nawenetke hiyeg fetyavu ayge hahayruke
gikakkisnek givatra.
3 Ayteke ner wavitye gikivarakis Sata-
nas ig kawihe pahavwi gaytakkis Kiyavwiye
Jesus giwatnivwi kewye Judas Iskariyotis.
4 Ayteke nikwe ig Judas Iskariyotis tivik ta
gimkatkis neras muwveg kiyatyevwi gikakkis
neras avuriwnevwi Uhokri Givin. Ig danuh
atere, ig kinetihwe gikakkis adahan ig kamay-
kiswiye Kiyavwiye Jesus ta gitkis.
5 Igkis timapni hene, igkis batek ginaktinkis
ka aynsima. Igkis awna git:
— Ku pis kamaykise Jesus wotuh, usuh
katiwnihpi adahan ini.
6 Igme kaytwa giwnkis:
— Ihi. In kabay nutuh.
Ayteke nikwe ig gihavumpi Kiyavwiye
Jesus adahan ig hiyap ku aysaw gihawkan
danuh kabayntiwa adahan ig kamaykiswig
avawyewa ariw hiyeg.

Iwetrit ahegbet adahan Jesus fetya gikakkis giwatnivwi

Mt 26.17; Mk 14.12

7 Ayteke ariwnteke ini, danuh ahawkanav-
rik adahan ini fet adahan hiyeg axnes bugut
miyegbiye. *Abet pitatye hawkri* abet ini fet ig-
nes judeyenevwi umah muwtohyan adahan
kiyene ku samah minikwak Uhokri umahki-
se muwtohyan gidukwenavrikkis gihiyegavu.
8 Ayge nikwe ig Kiyavwiye Jesus awna ta
gitkis Pedru gikak Joawh. Giwn:
— Ataknabay ahegbeta pahavwi muwtoh
adahan waxniwiy abet ufetrawiy.
9 Igkisme ayavgi:
— *Kiyavwiye,* kineyva pimawkan adahan
usuh ahegbetin?
10 Igme kaytwa giwnkis:
— Ku aysaw yis parakanten avitit payt-
wempu *Jerusalém,* ayge pahavwi awayg

O Novo Testamento e Salmos na língua Palikur do Brasil; © 2018, Wycliffe Bible Translators, Inc.

patiptak yikaknek. Ig hiyuwe akak kaggap un atiy. Makekwepnay gihavu. Ku kiney ig paraknek arikut payt, yis parak aterewata. **11** Awnanabay ta git payt akivara ku yikannuhten awna: “Kineyva xam adahan nah fetya axne muwtoh arih gikakkis nukannuhnivwi?” **12** Ayge nikwe igme akka yitnek pahayku xam nopsadnene aynte payt avahnap inuteknene. Arikna ayge madikte ahegbet kuwis. Ahekbetanabay umanawiy ayge adahan wixwiy fetya.

13 Igkis piyananene timapni hene, igkis tivik ta avitit paytwempu. Igkis danuh atere, igkis uti madikte ku samah Kiyavwiye Jesus akkamnih gitkis. Ayge nikwe igkis ahegbete madikte adahan igkis fetya axnes muwtoh arih. *Pisenwa igkis diyuhe ta git Kiyavwiye Jesus.*

Jesus kiyekiswa gitkis giwatnivwi

Mt 26.26; Mk 14.22; 1Ko 11.23

14 Ayteke ariwnteke ini ku aysaw ahawkanavrik danuh, *igkis atere fetya.* Ig Kiyavwiye Jesus bat ahumwa axtet gikakkis giwatnivwi.

15 Ayge ig awna gitkis:

— Kennesa kuri adahan nah hiyapkiska mbeyne nutuh. *Kibeyne,* avit in danuh nutuh, nah kahawkan fetya ay yiyak. Nah ka aynsima axkere inin muwtoh arih yikak ku avim inin. **16** *Ig muwtoh arakak nudahan. Ku samah ig umehpika gidukwenavrikkis amekenegben marihwa igkis isahptaw, hawata nah umehpikanek. Avim ini nah inyewa keh hiyeg isahptaw.* Awetuvye nah ax muwtoh arih yikak akiw he ku aysaw madikte ini arakak danuh nikwe nah axnek inyewa axka aynte amun Uhokri gikumadukan. Henewatbaki in.

17 Ayteke ig iwe pohow higeptet. Ig kabayha Uhokri. Ig awna gitkis:

— Amavanay inin win. Mpuse pahavwimpi higap niwntak. **18** Kuri nah ka takunima higap win ay amadga inin akiw. Awetuvye nah higap win ay he ku aysaw Uhokri gikumadukan danuh. Henewatbaki in.

19 Ayteke ig iwe pahak bugut. Ig kabayha Uhokri. Ig sigkebdih ini bugut ig ibekhepni ta givuwiwkis giwatnivwi. Ig awna gitkis:

— Inin bugut in nihuh ku pariye nah sigkebdihkis yidahanek. Han pitatit yisme axnek bugut ke ininbe kiberevut adahan yis nukiyetninek.

20 Ayteke ariwnteke ini pisenwa gaxnikis madikte gimanakis, ig iwe nor higeptet. Ig keh nikak hawata ku samah ig keh akak bugut. Ig awna gitkis:

— Nor higeptet eg Uhokri gahegbetawni nukunewa yidahan. Mmanawa ig Uhokri ahegbete ginetni nukunewa akiw *gikakkis hiyeg adahan ku samah ignes humaw gihiyegavu.* Nahme sukase numiguhnek yidahan kahadbe ini gahegbetawni in humaw.

Jesus akka ku pariye gikamaykiswitni

Mt 26.21; Mk 14.18; Jo 13.18

21 Ayteke ig Kiyavwiye Jesus awna:

— Pahavwi yaytak ay, giwak payak akak nudahan ay aduhyamadga axtet, igi kamaykiswenek *ta gitkis nuvetunyavu.* **22** Nah, ku pariye wageswe awayg amadgaya inin, nah umahkiswanek ku samah Uhokri ikiswanaw nudahan. Amawka ku nah miya, heneme ner ku pariye nuwmasepten igi hiyap mbeyne ka aynsimanek nuvatra.

23 Igkis giwatnivwi timapni hene, igkis kinetihwa pawtak amin ku pariyeva kehpiye ini gikak Kiyavwiye Jesus hene.

Ka ba yi ikaw gavitminema pahavwi

Mt 20.25; Mk 10.42; Ro 12.3,10,16; Ef 4.2; Fil 2.3; Tiy 4.6; 1Ped 5.3

24 Hawata akiw igkis kavusa mavihpak amin ku pariye gaytakkis pi kiyatenene giwkis.

25 Ig Kiyavwiye Jesus hiyapni hene, ig awna gitkis:

— *Ka yi muwaka ikaw gavitminema pahavwi.* Ikivarat amadgayavu inin igkis ikaw gavitminkis gihiyegavukis. Igkis kabukhewvi gitkis. Heneme igkis kanumkiswa “hiyeg gamnihtenkis”. **26** Yisme ka henema. Yidahan nawenyewa. Yisme yidahan ku pariye yaytak yavitmin madikte *amawka ku ig ka kabukhaw yit.* Amawka ku ig ikaw ke wotbe igwa yibukbe. Ku pahavwi kumadukene

O Novo Testamento e Salmos na língua Palikur do Brasil; © 2018, Wycliffe Bible Translators, Inc.

amawka ku ig ikaw ke wotbe igwa kumadukakibe. **27** Uyay akka nutuh. Pariyeva pi kiyate *giwtrikkis hiyeg?* Ba pahavwi ku pariye betnene ahumwa gaxten ig axne ayge? Ba kawk ba ner gibuk ku pariye ewkne gimana git? *Nah akkite yit ku pariye gaytakkis pi kiyate.* Ner ku pariye betnene ahumwa gaxten igi pi kiyate *giwtrikkis hiyeg ay amadga inin.* Nahme nah ka ikaw kema ner kiyatyema. Nah ikaw kewa pahavwi ibuktibe ay yibet. *Amawka ku yis ikaw hawata ke nahbe.* **28** Yis kibeynevwi nuhiyegavu yis dehewnene kabayntiwa abet mbeyne payak nukakuh. *Nikwe aysawnemenek yis hiya ka aynsima kabaykanek.* **29** Ku samah Niguh iki kumadukaki nutuh, nah hawata nah iki yitnek. **30** Avim ini yis axnek payak nukakuh yis higapnek payak nukakuh aynte ku kiney nukumadukan. Hawata yis batnek amadga yevwi kiyatyo adahan yis hiyekne gikakkis madikte izhaewyenevwi.

Jesus akki git Pedru ku igme wihwevye giw

Mt 26.31; Mk 14.27; Jo 13.36

31 Ayteke ig Kiyavwiye Jesus awna git Pedru. Giwn:

— Simawh, Simawh, ayipa ikepka kumadukaki git wavitye gikivarakis Satanas adahan ig yihikekten. Ig kiyimwihyi ka aynsimanek adahan yivekiswitni nuwhu hawata ke pahavwi awaygbe ku pariye sassah amutri ayak amadga huw adahan pekkiswiye gumar. **32** Henneme nah kuwis piriyepkaw pidahan adahan pis ka tuguhkis pikamaxwan. Kuwewanek ku aysaw pis diyuh nutuh akiw ikinaba pikebyuvwi gawaygikis.

33 Igme Pedru kaytwa giwn:

— Kiyavwiye, *nah ka isahkiswekere piw.* Hiyawa pis kamaxwika, heneme nah ahegbet adahan nah kamaykiswa payak pikak. Hiyawa pis umehpika, heneme nah ahegbet adahan nah umahkiswa payak pikak.

34 Igme awna git:

— Pedru, ku avim inin mitipka pis wihwe nuwhunek. Avit takarak awna pahaywowa gawnan pisme ayipa wihwe nuwhunek mpamavut. Avim ini pis awnanek ku pis ka hiyakun. Henewatbaki in.

Ahekbetawnabay adahan nutepkemni yiw

35 Ayteke ig Kiyavwiye Jesus awna gitkis *madikte giwatnivwi.* Giwn:

— Ku samah nah awahkiswey kuhwekwa adahan yis ekkene nuwnuh ta gitkis hiyeg, nah awahkiswey makakura, masakola, makaswatni. Avim ini ba ay arikna muweke yit?

Igkisme kaytwa giwn:

— Kawa, Kiyavwiye. Yuma ariknawnema muwekne wotuh.

36 Igme awna gitkis:

— Kurime ka henema akiw. Ku pariye kakakura ba kasakola amawka ig iwe gikakura ig iwe gisakola. Ku pariye yuma giwana amawka ig piyuk pahak gisimsa adahan ig isimne giwana akak egu gisimsawen. **37** Mmanawa kuwis ahawkanavrik danuh adahan nah ikaka ke wotbe nah kakehniyebe. Uhokri gannasan kinetihwa numinuh minikwak ku in danuh nutuh. Henewatmeki in danuhnek. Mmanawa madikte ku pariye Uhokri gannasan nudahan in kaba makisu.

38 Igkisme timapni hene, igkis awna:

— Kiyavwiye, mmukna gukebikis iwan ay.

Igme kaytwa giwnkis:

— Ikeyvi.

Jesus giviryepkawni ayge Jetsêmani

Mt 26.36; Mk 14.32

39 Pisenwa nikwe ig pese ayteke, ig tivik ta avitit ini waxri imuhgivitnene kewye Olivegvit ku samah inpawa ig keh. Igkisme gikannuhnivwi tivike gihapti.

40 Ig danuh atere, ig awna gitkis:

— Piriyepkawnabay marihwa yis ka isaksaw arit mbayka.

41 Ayteke ig wewkiswe atakesa barew aviyukan. Ig paberetusaw ig piriyepkaw git Uhokri.

42 Ig awna:

— Niguh, ku pis mpithekere ini mbeyne nudahan, uya amnihun mpithin nudahan. Heneme ku pimawkanwa in danuh nutuh, ka

O Novo Testamento e Salmos na língua Palikur do Brasil; © 2018, Wycliffe Bible Translators, Inc.

sam in danuh nutuh. Nah ka kehkere nudahan nubetki. Heneme nah kehkere pidahanwa pibetki.

43 Pahaye adahan pahavwi ahj hiyapkiswe git atere, ig ikene gawaygi git.

44 Igme Kiyavwiye Jesus wakaymni mpiynevevye. Ig hiyapni hene, ig piriyepkaw pi kihawnate akiw. Ig piriyepkaw ba ahawnavevye he giwnravwi suke ke migatbe suruhpiyebe ta waykborit.

45 Ayteke pisenwa giviryepkawni ig kannikew, ig diyuhe ta gitkis gikannuhnivwi. Ig utevgikis himekweke awaku igkis barukiswe mpiynevevye.

46 Ig hiyapni hene, ig awna gitkis:

— Mmahpaki yivewkan yis himekbet? Kannikawnay. Piriyepkawnabay marihwa yis ka isaksaw arit mbayka.

Jesus kamaxwika

Mt 26.47; Mk 14.43; Jo 18.3

47 Ku samah ig awnempiye inakni iwit, pahabu hiyeg danuh atere. Ner pahavwi gaytakkis giwatnivwi kewye Judas Iskariyotis ig wew pitatyempi gavitkis. Ig danuh atere, ig mpiye danukwa ta gihumwat Kiyavwiye Jesus adahan ig gayhpoketni.

48 Ig Kiyavwiye Jesus hiyapni hene, ig wakaymni. Ig awna git:

— Judas, mmah akak ayhpokaki pis nukamaykiswitni, *nah* ku pariye wageswe awayg amadgaya inin?

49 Igkisme neras ku pariye aygnenevwi gikak Kiyavwiye Jesus igkis hiyapni hene, igkis hiyak ku pariye me danuhmet git. Ayge nikwe igkis awna git:

— Kiyavwiye, ba pis muwaka usuh iwi uwana adahan usuh kavetunsigkis?

Pedru ihuke pahavwi awayg gitaybi

Mt 26.51; Mk 14.47; Jo 18.10

50 Aynewa pahavwi gaytakkis huwivwihe pahavwi ibukti gidahan ner muwvegviyene gikivarakis. Ig hiwhe gitaybi kihehaptak.

51 Ig Kiyavwiye Jesus hiyapni hene, ig awna git:

— Ka ba kehni hene.

Ayteke ig daxe gitaybi adukwen, in humaw akiw.

52 Ayteke ig awna gitkis neras muwveg kiyatyevwi gikakkis neras avuriwnevwi Uhokri Givin, neras judeyenevwi giwewkistenkis ku pariye gikamaxwitni atere. Giwn:

— Mmahkay yis ayta akak madikte yiwana akak madikte yasuga? Mmahkay yis ayta nukamaxwitni ayamaw ke wotbe nah amepyebe? **53** Takunipti nah ayge yikak *yikannuhten* ariku Uhokri Givin. Heneme yis ka kiboka kamaxun ayge. Ka sam. Kuwis yihawkanavrik danuh adahan yis keh nukakuh ku samah amisnavye akivara gimawkan.

54 Ayteke nikwe igkis kamaxe Kiyavwiye Jesus igkis waxwevgi ta givinekut ner muwvegviyene gikivarakis. Ig Pedru hiyapni hene, ig makeke gihavu butte heneme ig piyawakte giw aynesa.

Pedru wihwa giw Jesus

Mt 26.69; Mk 14.66; Jo 18.15

55 Igkis danuh atere givinekut ner muwvegviyene gikivarakis, neras hiyeg hamehe tiket aynte givinbuk. Igkis bat atere ahumwa egu tiket. Ig Pedru hiyapni hene, ig bat aterewata payak gikakkis.

56 Ayteke pahavu tino bukitwiyo hiyavgi ayge betnene abet tiket abutni. Eg ivegkak gikak, eg awna:

— Ner awayg hawata wew gikak Jesus.

57 Igme wihwe giw. Ig awna gut:

— Kiyavuno, nah kawa hiyakgiwa ner awayg.

58 Ayteke ariwnteke ini pahavwi hiyeg akiw hiyavgi atere. Ig awna git:

— Pisnewa gaytakkis *Jesus gikannuhnivwi.*

Igme kaytwa giwn:

— Ka nahnema.

59 Ayteke ariwnteke ini ayiptenesa akiw, pahavwiwa awayg awna akiw:

— Henewa. Ner awayg Jesus gikannuhni. Mmanawa ig hiyeg galileyene *hawata ke Jesusbe.*

60 Igme Pedru timapni hene, ig awna git:

— Nah ka hiyakwa inakni iwit ku kamin pis awna.

O Novo Testamento e Salmos na língua Palikur do Brasil; © 2018, Wycliffe Bible Translators, Inc.

Nikwenewa ku samah ig awnempiye inakni iwit, pahavwi takarak awna.

61 Avimnewa ini ig Kiyavwiye Jesus iveganaw ta gimkanit Pedru. Igme Pedru hiyapni hene, ig kiye inakni ku pariye Kiyavwiye Jesus giwn kuhwekwa ta git amin: “Avit takarak awna pahaywowa gawnanek, pisme ayipa wihwe nuwhunek mpamavut.”

62 Ig kiye inakni giwn nikwe, ig pese ayteke. Ig kiyemina gitaraksan mpiynevevye. Ig biyuk gikan. Ig tihene ayge.

Hiyeg biwh Jesus

Mt 26.67; Mk 14.65

63 Avimwata ini neras hiyeg ku pariye Kiyavwiye Jesus ay giwakukis, igkis biptevgi igkis hiyaraptihpig.

64 Ayteke igkis wanakotevgi igkis biwhbokevgi. Igkis awna git:

— Ku pis Uhokri gawneve, asa akka wot ku pariye pibiwhatepten.

65 Ayteke igkis awna arakembet iwit akiw adahan gimiythetni.

Jesus ay givetun muwvegviyene gikivarakis

Mt 26. 57; Mk 14.55; Jo 18.12

66 Hewke nikwe hawkanawa madikte judeyenevwi giwewkistenkis igkis keh givahdukawnikis. Igkis pahadguhwe payak gikakkis neras muwveg kiyatyevwi gikakkis neras kannuhekevutnevwi amin amekene Moís gikumadukan. Ayteke igkis waxwase Kiyavwiye Jesus ta givetunatkis. Ig danuh atere, igkis awna git:

67 — Ku pis Cristo, ku pis Uhokri gikanyan adahan ukumaduketni, asa akkaw wotuh.

Igme kaytwa giwnkis:

— Ku nah akkaw yit, yisme ka iha inakni nuwnuh. **68** Wake nah ayavyibe amin inakniwata, yis kawnata kaytwakam. **69** *Kuri yis batebdedbi adahan yis hiyekne nukakuh. Heneme* kuri aytakihan *nah* ku pariye wageswe awayg amadgaya inin, *nah* batnek ayge gihumwa Uhokri detye ay *amun ini iwetrit ku pariye kane nikiytanisima* kihehaptak. *Avim ini nahme hiyekne yikaknek nikwe.*

70 Igkisme timapni hene, igkis awna payakmin:

— Mmah pisnewa Uhokri gikamkayh nikwe?

Igme kaytwa giwnkis:

— Nahnewa ku samah yis awna.

71 Igkis timapni hene, igkis awna:

— Pariyeki umawkanwiy akiw? Wixwiy ka muwaka hiyeg akka wotwiy ariknawnema Jesus gitaraksan akiw. Kuwis ig tarakse ay wowtrikwiy. *Ig makukse Uhokri ay wowtrikwiy. Uyay katiwnise ini gitaraksan git.*

Jesus ay givetun Pilatus

Mt 27.1,11; Mk 15.1; Jo 18.28

23 **1** Ayteke nikwe igkis kannikawbet igkis waxwe Kiyavwiye Jesus ta givetunat *ner hiyaptigi romayene* ig Pilatus.

2 Igkis danuh atere, igkis kavusa kamiyevgi git Pilatus. Igkis awna git:

— Ig ner awayg mbeyhene uhiyegavu judeyenevwi gihiyekemnikis. Ig awna gitkis adahan igkis ka katiwnih ikivarat. Ig ikewne ke wotbe igwa ukivarabe, ke wotbe ig Cristobe, ig Uhokri gikanyan adahan ukumaduketni.

3 Igme Pilatus timapni hene, ig aya Kiyavwiye Jesus:

— Mmah pis judeyenevwi gikivarakis?

Igme kaytwa giwn:

— Henewa ku samah pis awna.

4 *Pisenwa gawnan inakni iwit,* ig Pilatus awna gitkis neras muwveg kiyatyevwi ayge gikakkis neras hiyeg pahabunene. Giwn:

— Nah ka uti mbaynema gikehni.

5 Igkisme kaytwa giwn akak dagawnka. Igkis awna:

— Ig Jesus matekbetene hiyeg gihiyekemnikis muwapuw Judeyamnaw muwapuw Galileyamnaw he ig danuh atan avitit inin paytwempu.

6 Igme Pilatus timapni hene, ig ayavgikis:

— Mmah ner *Jesus,* mmah ig hiyeg galileyene?

7 Igkisme kaytwa giwn:

— Ihi. Ignewa.

Ig Pilatus timapni hene, ig awna:

O Novo Testamento e Salmos na língua Palikur do Brasil; © 2018, Wycliffe Bible Translators, Inc.

— Ignewa kiyavwiye Erodis kumaduka hiyeg galileyenevwi. Nah awahkiste Jesus atere gimin adahan igme hiyak gikak.

Ayteke nikwe ig awahkiswig atere gimin Erodis. Avim ini hawkri ig Erodis ayge avit ini paytwempu Jerusalém.

Jesus ay givetun Erodis

8 *Ayteke nikwe ig Kiyavwiye Jesus waxwepka atere git.* Ig Erodis hiyapni hene, ig bateke gimin. Kibite hawkri kuwis ig hiyepkerevgi mmanawa ig kinetni gak ig givewkankam ig kehkis annut git adahan areketni gidatni.

9 Ayge nikwe ig ayaptig akak kibite ayapka. Igme Kiyavwiye Jesus ka kaytwa giwn.

10 Amun ini neras muwveg kiyatyevwi gikakkis neras kannuhekevutnevwi gimin amekene Moís gikumadukan igkis tabirbet ayge gimun Erodis, igkis kamiye Kiyavwiye Jesus akak madikte gihawnakis.

11 Ayteke nikwe ig Erodis gikakkis gisuwtatavu igkis miyathevgi igkis hiyaraptihpig. Pisenwa ig kadagmankisevgi akak barewye dagam *ke wotbe ig ikivaratbe* ig awahkiswig diyuhe ta git Pilatus.

12 Avim ini hawkri ig Erodis kavuse pasamrak gikak Pilatus. Avit ini igkis ka pasamrak, *heneme avim ini igkis kavusa pasamrak.*

Jesus daddahkiswika

Mt 27.15; Mk 15.6; Jo 18.39

13 Ayteke ariwnteke ini ig Pilatus watihe neras muwveg kiyatyevwi adahan igkis ayta git payak gikakkis neras judeyenevwi giwewkistenkis gikakkis madikte hiyeg.

14 Igkis danuh atere, ig awna gitkis:

— Yis waxwe ner awayg nutuh, yis awna nutuh ku ig mbeyhene hiyeg gihiyekemnikis *adahan igkis suguh ikivarat.* Nah kuwis ayaptig baki inyewatma ig keh hene. Nutuh ig ka keh ariknawnema mbayka ku kamin yis kinetihwa nutuh. **15** Ig kiyavwiye Erodis kawnata uti mbaynema gikehni. Inneki keh ig diyuhkiswig nutuh. Ka ik adahan nah umahkisgi.

16 Nikwe nuvewkan nah biwhkiswig. Ayteke pisenwa nah isahkiswig.

17 Ig Pilatus awna inakni mmanawa mpuse fet ig gibetki isahkis pahavwi awayg ku pariye paraksepkare ayge.

18 Igkisme neras hiyeg timapni hene, madikte igkis kabiman. Igkis awna:

— Kawa! Ka isahkisgi! Isahkis Bahabas udahan!

Henebaki igkis kabiman.

19 Ig Bahabas ig pahavwi ku pariye padekwika arikut parakseket avatra ku samah ig hahayruke gikak ikivarat ayge avit ini paytwempu, ig umehe pahavwi.

20 Igme Pilatus isahkiskere Kiyavwiye Jesus. Ig kavusa kinetihwa gikakkis neras hiyeg **21** heneme igkis kabiman, igkis awna:

— Daddahkiswinig udahan! Daddahkiswinig udahan!

22 Igme awna gitkis amamnavut:

— Mmahki? Pariye mbayka gikehni? Ka kis adahan nah umahkisgi. Ig yuma mbaynema gikehni. Nah biwhkiswig. Ayteke pisenwa nah isahkiswig.

23 Igkisme timapni hene, igkis kabiman kihhaw:

— Daddahkiswinig!

Pilatus matiwniswa

Mt 23.8; 1Ped 5.3

Ig timapni hene, ayge nikwe ig matiwniswe.

24 Ig awna:

— Henewa nikwe ku samah gimawkankis.

25 Ayteke ig isahkisase ner gayapnikis git, ner ku pariye paraksepkare avatra ig hahayruke gikak ikivarat ig umehe pahavwi. Heneme ig ike Kiyavwiye Jesus ta giwakuritkis gisuwtatavu adahan igkisme keh gikak ku samah neras hiyeg gimawkankis.

Simawh ayava Jesus hiyuh giyakni

Mt 27.32; Mk 15.21; Jo 19.17

26 Ayteke nikwe igkis gisuwtatavu tivikevgi *avititak ini paytwempu.* Avigkume ahin igkis patipteke gikak pahavwi awayg sire-

O Novo Testamento e Salmos na língua Palikur do Brasil; © 2018, Wycliffe Bible Translators, Inc.

neyene kewye Simawh. Ig gaytni powketeke. Igkis hiyapni hene, igkis mpiksaptihpig adahan ig wew gihavu Kiyavwiye Jesus adahan gayavetni hiyuhne giyakni. Igkis ike giyakni ta giteyapminat Simawh. *Ayteke pisenwa igkis tivikwiyes akiw.*

Tinogben tih giharit Jesus
Lk 21.20

27 Ka aynsima hiyeg kabubuknene kuruw gihavu. Ka aynsima tinogben ayge. Egkis tihanokwiyos, egkis kadniyos giharit ka aynsima.

28 Igme Kiyavwiye Jesus hiyapni hene, ig iveganaw gumkatkis ig awna gutkis:

— Yis tinogben jerusalémyano, ka ba yi muwaka tih nuharit. *Hiyawa yis tih* heneme tihnay yiharitwa, giharitkis yikamkayh hawata. **29** Mmanawa *awah* hawkri nehmnik. Avim ini hawkri hiyeg awnanek: “Noras ku pariye ka kehti bakimni egnes ka aynsima gubunugakis. Noras ku pariye yumanano gusarayhnikis gukamayhkis amadgat wayk, yumanano gusukkisnikis egnes ka aynsima gubunugakis. *Mmanawa ka aynsima mbeyne ay.*” **30** Avim ini ignes hiyeg avisnek mpiynevevye he igkis awna ta arit waxri imuwadnene: “Uya tuguh ta uvitit. Ayam usuh.” **31** *Henewa awah hawkri nehmnik* mmanawa ku yis hiyap hiyeg keh mbeye hawkri nukakuh hene, yikakata akiw?

Ig Kiyavwiye Jesus awna inakni, ig tivikwiye akiw.

Jesus daddahka aminat giyakni
Mt 27.33; Mk 15.22; Jo 19.18

32 Ayge piyana gikebikis awaykemni kakehniye igkis waxwepka payak gikak Kiyavwiye Jesus adahan igkis umahavepka payak gikak.

33 Ayteke igkis danuh ta avitit paha waxri imuhgivitnene kewye “Waxri Hiyeg Gaptiwvitwiye”. Ayge igkis deddehe Kiyavwiye Jesus ta aminat giyakni. Ayteke igkis deddehe neras piyananene kakehniyevwi aminat giyaknikiswa hawata. Pisenwa igkis tabirase giyaknikis ayge gihumwa Kiyavwiye Jesus, pahavwi tabirasaka kihehaptak, pahavwime patuwanaptak.

34 Avim ini ig Kiyavwiye Jesus *piriyepkaw. Ig* awna:

— Pa, uya bayahmina neras ariw inin gitaraksankis. Igkis ka hiyak ku pariye gikehnikis ku avim inin.

Ayteke neras suwtat pisenwa gidaddahnikis, igkis arehwa akak tip adahan *hiyap ku pariye kabunuganen igi darih Kiyavwiye Jesus gikawihni. Hene* igkis ibekhevyes gikawihni pawtak.

Jesus mahivwihka ayge aminat giyakni
Mt 27.39; Mk 15.29

35 Madikte hiyeg tabirbet ayge igkis misekwe ivegbet ta gimkat. Neras judeyenevwi giwewkistenkis igkis ayge gibetkis. Ayge igkis mahivwihpig. *Igkis kinetihwa pawtak.* Igkis awna:

— Kuwis ig amnihe nawenyevwi hiyeg. Ku ig igyewa Uhokri gikanyan adahan ukumaduketniwiy, hiyawa ig amnih givit *hawata.*

36 Neras suwtat ayge igkis hawata mahivwihpig. Igkis danukwa kennesa git, igkis akeke win suwiyweye ta gimkanit. **37** Igkis awna git:

— Ku pis igyewa judeyenevwi gikivarakis, asa amnih pivit.

38 Ayge amin giyakni avitmin gitew pahak kagta daddahka atere. Amadga ini kagta awna: “Ig judeyenevwi gikivarakis.”

Jesus bayahmina pahavwi kakehniye ayge amin giyakni
Mt 27.44; Mk 15.32

39 Pahavwi gaytakkis neras kakehniyevwi ku pariye daddahka ayge ig hawata ig mahivwihpig. Ig awna git:

— Mmah pis ka Uhokri gikanyanma adahan ukumaduketni? Asa amnih pivit marihwa pis amnih usuh hawata.

40 Igme ner kakehniye pahavwiwa akiw *ig timapni ner awayg giwn hene,* ig himehpig. Ig awna git:

— Mmahki pis awna inakni hene? Mmah pis ka avis gibohri Uhokri? Wis ikaksaka adahan miyaka hawata ke igbe. **41** Wis kis

O Novo Testamento e Salmos na língua Palikur do Brasil; © 2018, Wycliffe Bible Translators, Inc.

adahan miyarap adahan katiwnihpiye utaraksan. Igme ner yuma mbaynema gikehni.

42 Ayteke ig awna ta git Kiyavwiye Jesus. Giwn:

— Kiyavwiye Jesus, kiyenanuhba aysawnemenek ku aysaw pis ayta kumaduka.

43 Igme kaytwa giwn:

— Ku avim inin pis misakwa numunuh abet kabayka aynte giwetrikis hiyeg kibeynevwi miyaravye. Ihanaba inakni nuwnuh. Henewatbaki in.

Jesus miyap

Mt 27.45; Mk 15.33; Jo 19.28

44 Ayteke puwipka danuh. Pahaye adahan kamuw abutni ka kabutni akiw. Hawkri misanpi muwapuw he daraka kamuw in kavusa kabutni akiw.

45 Nikwenewa avim ini, ini kamis amaptenten Uhokri giwskeki pi kiyatenene ku pariye ariku Uhokri Givin in sigke pabakak. *In woke ahin ta arikut ini Uhokri giwskeki.*

46 Nikwenewa ig Kiyavwiye Jesus kabiman akak gihawna. Ig awna:

— Pa, nah iki nanmapuh ta piwakurit kuri.

Pisenwa gawnan inakni, giyakek madike. *Ig miyap.*

47 Ayteke pahavwi romayene suwtat gikivarakis ig hiyapni madikte ku pariye danuh avim ini, ig kabayha Uhokri. Ig awna:

— Inyewa ner awayg kibeyne hiyeg.

48 Hawata akiw madikte neras hiyepnevwi ku pariye pahadguvu ayge igkis hiyapni madikte hene, igkis biwhe gidukkis *awaku giwakemnikis.* Hene igkis tivik ta givinwatkis.

49 Igkisme neras gidahewekten gukakkis noras kiyavunogben ku pariye danuhpanovwi payak gikak avititak Galileyamnaw egkis tabirbet piyawakte aynesa. Egkis hiyap madikte.

Jesus avuhpika

Mt 27.57; Mk 15.42; Jo 19.38

50 Ayge pahavwi awayg giw José. Ig kibeyne hiyeg, waditye hiyeg. Ig pahavwi gaytakkis neras judeyenevwi giwewkistenkis, **51** heneme gihiyekemni ka pakekuma akak ku samah igkis kehe *gikak Kiyavwiye Jesus* ku samah igkis ahegbete ginetnikis *adahan giwmasepten.* Ig José ig ariwntak paytwempu Arimateya ayge avit Judeyamnaw. Ig wahepnenekwa Uhokri gikumadukan ku aysaw in danuh.

52 Ig José hiyapni hene ku samah ayipa Kiyavwiye Jesus gimiremni, ig awna:

— Nah avuhpigte.

Ig tivik ta gimkat Pilatus. Ig danuh atere, ig awna git:

— *Kiyavwiye, uya amnihun* isaksan adahan nah atere iweviye Jesus givit.

Igme Pilatus kaytwa giwn:

— Hiyawa pis iwepni.

53 Ig José timapni hene, ig tivik. Ig danuh atere, ig wiwhe Kiyavwiye Jesus givit aminatak giyakni. Ayteke ig wanakminevgi akak pahak dagam seyne barewbetye. Pisenwa ig sarayhe givit arikut pahayku imewti ariku tip amiyokni ku pariye kote kawihkante.

54 Ig keh hene abet ini hawkri adahan ahegbetewvye adahan *mayekne abet* samdi.

55 Noras tinogben ku pariye danuhpanovwi payak gikak Kiyavwiye Jesus avititak Galileyamnaw egkis hiyapni hene, egkis wew gihavu José butte. Egkis hiyap Kiyavwiye Jesus gimew egkis hiyap ku samah givit sarayhpika ta arikut ini gimew.

56 Ayteke ariwnteke ini egkis diyuhe guvinekutkis. Ayge egkis ahegbete imihgi akak pomad *adahan gimihetni Kiyavwiye Jesus adahan ku samah gavuhpiki.* Pisenwa egkis mayeke abet samdi ku samah amekene Moís gikumadukan awna.

Jesus kannikaw

Mt 28.1; Mk 16.1; Jo 20.1

24 **1** Ayteke paka abet bekawkenen egkis tinogben tivikwiyos ta arimkanit Kiyavwiye Jesus gimew. Egkis iwe ini imihgi ku pariye gahegbetankis. Egkis tivik.

2 Egkis danuh atere, egkis ute gimew asabwat ayipa wokepka.

3 Egkis hiyapni hene, egkis pareke aterenewa arikut gimew. Heneme egkis ka uti Kiyavwiye Jesus givit ayge.

O Novo Testamento e Salmos na língua Palikur do Brasil; © 2018, Wycliffe Bible Translators, Inc.

4 Egkis hiyapni hene, egkis wakaymnibdi
ka aynsima. *Egkis awna:*
— Kitwiki givit?
Pahaye adahan egkis hiyap piyana away-
kemni tabirwak ayge gumunkis. Igkis kasim-
savu akak simis tigigihwene.
5 Egkis hiyapni hene, egkis avisasew, egkis
paberetusaw mabuw ta gikimpuritkis. Ayteke
nikwe neras awaykemni awna gutkis:
— Kiyavwiye Jesus iveg ig. Mmahki yis gi-
vegvetni ay ariku miyaviye giwetri? **6** Ig yuma
ay. Ig kuwis kannikew. Kiyeminahnay giwn ku
samah ig awna yit kuhwekwa ku samah ig
aynete avit Galileyamnaw. **7** Avim ini ig awna
yit ku ig kamaykiswikanek ta gitkis hiyeg ku
pariye mbeyevyenen gihiyekemnikis. Ig awna
ku ig daddahkiswikanek, heneme bet amam-
nampiye hawkri ariwntak gimiremni ig kan-
nikawnek akiw.
8 Egkis timapni hene, egkis kiye inakni giwn.
9 Ayteke nikwe egkis pese arikutak gimew
egkis diyuhe ta gitkis Kiyavwiye Jesus giwat-
nivwi madikawkunene gikebikis gikak pahav-
wi gawna *(11).* Egkis danuh atere, egkis ekke
gitkis madikte ku pariye danuh gutkis. Hene
egkis akka gitkis madikte gikannuhnivwi na-
wenyevwi akiw.
10 Eg kiyavuno Mahi Madalena gaytakkis
noras tinogben gukak kiyavuno Joana, gukak
kiyavuno Mahi, ku pariye Tiyagu ginag, gukak-
kis nawenyovwiwa tinogben akiw. Egkis ekke
madikte gitkis Kiyavwiye Jesus giwatnivwi.
11 Igkisme timapni hene, igkis ka iha inakni
gunetnikis. Gitkis he inetitapnen.
12 Igme Pedru kannikew, ig sigise atere
arimkanit Kiyavwiye Jesus gimew. Ig danuh
atere, ig darakaw ig iwasa atere ta arikut. Ig
hiyap he Kiyavwiye Jesus gidagmanvitnen in
kihubete ayge ariku gimew. *Yumehe givit ayge.*
Ig hiyapni hene, ig diyuhe akak giwakemni.

Jesus hiyapkiswa gitkis piyana gikebikis gikannuhnivwi

Mk 16.12

13 Nikwenewa avim ini hawkri piyana gi-
kebikis gikannuhnivwi igkis tivikwiyes ta
arimkanit paha paytwempu kewye Emaws.
In misakwa piyawakte ariw Jerusalém. *Awew-
ka atere adahan pisaya ler.*
14 Igkis waywapnene avigku ahin, igkis ki-
netihwenes amin ku pariye danuh git Kiyav-
wiye Jesus amakonohkwa.
15 Igkis kinetihwenes ayge akak madikte
giwakemnikis. Pahaye adahan igwa Kiyavwi-
ye Jesus humewvi gihavukis butte. Ig waywe
pahemteke gikakkis.
16 Igkis hiyapni hene, igkis mahikohpig.
Gihiyekemnikis ka ik adahan igkis hiyakgi.
17 Igme Kiyavwiye Jesus ayavgikis:
— Pariye yinetni kuhwekwa ahinavrik?
Igkisme misekwe barukibdi.
18 Pahavwi gaytakkis kewye Kilewpas, ig
awna:
— Mmah pis nawotunye arit Jerusalém?
Mmah pis ka hiyak ku pariye danuh ayge inin
hawkri?
19 Igme ayavgikis:
— Pariye danuh?
Igkisme kaytwa giwn:
— Ku pariye danuh git Jesus, ner Naza-
réyene. Ig Uhokri gawneve. Ig keh kibeyne-
nen annut. Ig awna kibeynenen iwit. Uhokri
ay gikak. Madikte hiyeg kiyatig. **20** Heneme
neras muwveg kiyatyevwi gikakkis uwewkis-
tenwiy igkis kamaykiswig adahan ig ikaksaka
adahanikwa miyaka. Ayteke igkis daddahkis-
winig. **21** Usuhme uvewkankama ku ignewa
ayta uwiwhpitniwiy giwakutakkis uvetunyavu-
wiy wixwiy izhaewyenevwi. Ku avim inin ku-
wis amamnampiye hawkri ariwntak ku samah
ini mbeyne danuhe git. **22** Heneme ku avim
inin aynesa waytakuh tinogben keh usuh wa-
kaymni mpiynevevye. Kabeyweke egkis tivik
arimkanit gimew. **23** Egkis danuh atere, egkis
ka uti givit ayge. Ayteke nikwe egkis diyuhe ta
wotuh. Egkis awna wotuh ku egkis hiyap he
ahjnenwa hiyapkiswa gutkis. Igkisme awna
gutkis ku ig Kiyavwiye Jesus kuwis iveg akiw.
24 Waytakuh timapni hene, igkis tivik iwase-
nes gimew. Igkis danuh atere, igkis hiyap ku
inyewa ku samah noras tinogben awna. He-
neme igkis ka hiyavgi ayge.
25 Ig Kiyavwiye Jesus timapni hene, ig
awna gitkis:

O Novo Testamento e Salmos na língua Palikur do Brasil; © 2018, Wycliffe Bible Translators, Inc.

— Mmahkay yis ka pukuhasaki? Mmahkay yis ka iha madikte ku pariye Uhokri gawnevevu pitatyevwi awna? **26** Amawka ku Cristo hiyap madikte ini mbeyne, ayteke nikwe Uhokri iki gikiytani givitit akiw aynte inurik.

27 Ayteke nikwe ig Kiyavwiye Jesus akkamnih madikte iwit amadgatak Uhokri gannasan ku pariye kinetihwa gimin. Ig kavusa ariwntak amekene Moís gikagtan, ig akkamnih madikte gannasankis Uhokri gawnevevu pitatyevwi ku samah in kinetinwa gimin.

28 Ayteke ariwnteke ini igkis kennesmin gidawnhankis arimkanit ini paytwempu ku kitwiye igkis. Ig Kiyavwiye Jesus keh ke wotbe ig mpiyepni, ig tiviknene.

29 Igkisme kinistevgi adahan ig misakwa ayge gikakkis. Igkis awna git:

— Uya misakwanate ay ukakuh, mmanawa kuwis aygete, kaba misanpi.

Ig timapni hene, ig pareke atere adahan ig misakwa gimunkis.

30 Ig batahkiswe atere adahan axne gikakkis. Ig kidis bugut. Ig kabayha Uhokri. Ayteke ig sikebdih ini bugut ig ibekhepni givuwiwkis.

31 Aynewa Uhokri woke gihiyekemnikis. Igkis hiyakgi ku ig Kiyavwiye Jesus. Aynewa akiw ig menwevi giwkis.

32 Igkis hiyapni hene, igkis kinetihwa pawtak. Igkis awna:

— Ignewa Kiyavwiye Jesus. Mmanawa ku samah ig kinetihwempiye ukak avigku ahin ig akkamnih Uhokri gannasan wot, giwn dax avit uyakni.

33 Ayteke nikwe igkis kannikew igkis diyuhe tivik ta avitit paytwempu Jerusalém akiw. Igkis danuh atere, igkis ute giwatnivwi madikawkunene gikebikis gikak pahavwi gawna *(11),* ignes pahadguvunas gikakkis gikannuhnivwi nawenyevwi.

34 Ku samah igkis danuhantenwa atere, igneskit awna gitkis:

— Kiyavwiye Jesus kuwis hiyapkiswe git Simawh *Pedru!* Inyewatbaki ig kuwis kannikew!

35 Neras piyananene gikebikis timapni hene, igkis ekke gitkis ku pariye kuhwekwa danuh gitkis ahinavrik. Igkis ekke ku samah igkis hiyekevgi amun ku samah ig sigkebdihne bugut gidahankis.

Jesus hiyapkiswa gitkis giwatnivwi

Mt 28.16; Mk 16.14; Jo 20.19; At 1.6

36 Ku samah igkis awnempiye inakni iwit, igwa Kiyavwiye Jesus hiyapkiswe tabir ayge gibetkis. Ig awna gitkis:

— Uhokri gabay yikaknek!

37 Igkisme wadisasew mpiynevevye hawata igkis misekwe akak aviska. Gitkis igkis hiye pahavwi anmapti.

38 Ig hiyapni hene, ig awna gitkis:

— Mmahki yis ka aynsima wadisasew? Mmahki yis matekbeta yihiyekemni?

39 Ivegnay nuwakurit akak nukugkavrikut adahan yis hiyak ku nahnewa ay in. Daxtanuy. Ayge nikwe yis ihpin. Mmanawa anmapti yuma gih yuma gavita kema nahma.

40 Ig awna inakni, ig ekke giwak gitkis akak gikugku *adahan igkis hiyap pudubdu adukwen.*

41 Igkis hiyapni hene, igkis batek mpiynevevye. Kabahte igkis ka ikwa adahan ihpin. Igkis wakaymnibdi mpiynevevye. Ig Kiyavwiye Jesus hiyapni hene, ig awna gitkis:

— Ba yis kamananema adahan nah ax?

42 Igkis timapni hene, igkis ike git im tepka.

43 Igme iwepni, ig axwin ay giwtrikneswa.

44 Ayteke nikwe ig awna gitkis:

— Kuhwekwa ku samah nah aynete yikak, nah ekke yit madikte ku pariye amekene Moís gikagtan kinetihwa numinuh, madikte ku pariye Uhokri gawnevevu pitatyevwi kinetihwa numinuh, madikte ku pariye kagta avatkekne Salmus kinetihwa numinuh. Nah awna yit ku inyewa in danuh nutuhnek. Kuri, *kibeyne,* metakwa in kuwis kahayak.

45 Ayteke nikwe ig woke gihiyekemnikis adahan metakwa igkis pukuha Uhokri gannasan gidahan.

46 Ig awna gitkis:

— Uhokri gannasan awna ku amawka nah hiyap mbeyne ka aynsima, amawka *nah umehpika, heneme* abet amamnampi-

O Novo Testamento e Salmos na língua Palikur do Brasil; © 2018, Wycliffe Bible Translators, Inc.

ye hawkri ariwntak numiremni nah kannikaw akiw. **47** Hawata akiw in awna ku amawka inetit adahan nuwnuh in ibakaw muwapuw ta gitkis madikte hiyegviyenevwi amadga wayk. In kinetihwaka ta gitkis adahan ignes wages gihiyekemnikis marihwa Uhokri bayahminigkis ariw gitaraksankis. **48** Yisnewa ku pariye inetitkekne nudahan adahan ekkene inakni nuwnuh ta gitkis. Pitatye yis kavusa akkin ay Jerusalém. **49** Hawkavanek nah kawihkis *nutivuh* yivititnek ku pariye Wigwiy gikaksan yit. Misakwanabay ay avit inin paytwempu Jerusalém he ku aysaw Uhokri gannu kawihkiska yivititnek.

Jesus iwepka ta inurikut

Mk 16.19; At 1.9

50 *Ayteke pisenwa inakni gawnan, igkis pese.* Ig Kiyavwiye Jesus waxwevgikis kennesa arimkanit paytwempu Betaniya. Ayge ig awokasew gimkanitkis. Ig sarayh kabayka givititkis.

51 Henewa ig tivik giwkis *ig iwepka ta inurikut.*

52 Igkis hiyapni hene, igkis kabayhig. Ayteke igkis diyuhe ta avitit Jerusalém akak madikte gibetkikis.

53 Ariwnteke ini igkis takunipti ariku ini leglis kewye Uhokri Givin. Ayge igkis kibeyhenes Uhokri takunipti.

JOAWH

Inin kagta awahkiska gavit Jesus giwatni amekene João. Pitatye ig ivuhtyakevutne. Ignewa ku pariye Kiyavwiye Jesus pi batekte gikak giwkis madikte giwatnivwi. Inin gikagtan tamaka ewka giwen Kiyavwiye Jesus (85 d.C.). In akka wotwiy ku samah Kiyavwiye Jesus giwewni ay amadga inin. In akka wotwiy ku Kiyavwiye Jesus igyewa Uhokri gikamkayh, ignewa keh wixwiy aymuhwa gimun Uhokri adahan avanenekwa.

Jesus ignewa Uhokri

Mt 1.23; Jo 10.30, 20.28; At 10.36; Ro 9.5; 2Ko 4.4; Fil 2.6; Kol 2.9; Tit 2.13; Eb 1.2; 1Jo 5.20; Ap 1.16

1 **1** Minikwak avit hawkri humaw, ner ku pariye “Uhokri giwn” ayiva ig ay kuwis. *Ig kanumka “Uhokri giwn” mmanawa ignewa ekkene wotwiy Uhokri ku samah gihiyekemni.* Ig ay gikak Uhokri. Ig igyewa Uhokri ig.

2 *Henewatbaki* ig ayiva ay gikak Kiyavwiye Uhokri ay minikwak avit hawkri humaw.

3 Madikte ariknebdi ay amadga hawkri in humaw giwntak Kiyavwiye Uhokri. Wake ka ignema, yumakam ariknawnema humewnekam ay amadga inin hawkri.

Jesus uguhne uhiyekemniwiy

Jo 3.19, 8.12, 12.35; Ef 5.8; Ro 13.12; Kol 1.13; 1Tes 5.5; 1Jo 1.5, 2.9

4 Dehetniki pes giwntak. Ku samah kamuw abutni uguh hawkri in keh hiyeg hiyap, hawata ig uguh gihiyekemnikis, ig keh igkis hiyak ku pariye hiyakemniki inyewatnene.

5 Hiyeg amedgenevwi inin gihiyekemnikis ke wotbe abetbe amisnavyebe. Igme uguh gihiyekemnikis adahan igkis hiyak ku pariye hiyakemniki inyewatnene. Kibeyne, ku samah amisnavye ka hiya asamanak adahan misanpih kabutniki, kawnata hiyeg gihiyekemnikis amebyemni ka hiya gimaptanka.

6 Minikwak pahavwi awayg awahkiska uminwiy gavit Kiyavwiye Uhokri. Giw Joawh Batista.

7 Ig awahkiska atan adahanikwa ekkene wotwiy *Kiyavwiye Jesus,* ku pariye uguhne *uhiyekemniwiy.* Kiyavwiye Uhokri gimawkan madikte hiyeg kamaxwenekuye givitit *Kiyavwiye Jesus* awaku ku samah igkis timap giwn Joawh Batista.

O Novo Testamento e Salmos na língua Palikur do Brasil; © 2018, Wycliffe Bible Translators, Inc.

8 Ka ignema Joawh Batista uguhne *uhiyekemniwiy.* Kawa. Ig he gekhetninen.
9 Igme ner ku pariye igyewa kabutniki ahawkri ig uguh madikte hiyeg *gihiyekemnikis.*

Ku pariye amava Jesus igkis humaw Uhokri gikamkayuvwi

Ro 8.14; Gal 3.26; Ef 1.5

Minikwak ig *Kiyavwiye Jesus* danuh atan amadgat inin hawkri.
10 Ig misakwa ay. Ignewa keh inin hawkri humaw, heneme hiyeg amedgenevwi inin hawkri igkis mahikohe ner ku pariye gihumtenkis.
11 Ig ayta atan amadgat inin hawkri ku pariye gidahan gikehavan, heneme igkis ku pariye gidahan gikehavan igkis ka muwakavgi.
12 *Gaytakisme muwakavgi.* Nikwe gitkis neras ku pariye muwakavgi, atere ig ike gawaygikis adahan igkis humaw Kiyavwiye Uhokri gikamkayuvwi. Mmanawa ku samah igkis kamaxwa givitit *Kiyavwiye Jesus* igkis humaw Kiyavwiye Uhokri gikamkayuvwi.
13 Avim ini nikwe igkis wayvuka inyewa Uhokriyanvu. Ini giwayvukakkis ka guwntakma tino. In kawnata ariwntakma hiyeg gihiyekemnikis amadgaya inin. In kawnata akakma mpiksawka akak gikehbetankisma. Heneme giwntak ignewa Kiyavwiye Uhokri igkis wayvuka.

Jesus wageswe awayg amadgaya inin

Mt 1.20; Ro 1.3; Fil 2.7; Kol 2.9; Eb 2.9, 4.15; 1Jo 4.2

14 *Kibeyne.* Ig ner ku pariye “Uhokri giwn” ig wageswe hiyeg amadgaya inin. Ig ihtikekne. Ig aytwe misekwe atan ubetitwiy *wixwiy amadgayavu inin.* Ig ka gabayisima. Ig awna hiyakemniki ku pariye inyewatnene. Akakwa wowtyak usuh hiyap gikiytani *kabutenne ay givit,* nernewa Kiyavwiye Uhokri gikamkayh gikiytani.
15 Igme Joawh Batista akkig gitkis hiyeg. Ig awna:
— Ig *Kiyavwiye Jesus* igyewa ner ku kamin nah kuwis kinetihwa yit. Nah kit danuh giw. Igme danuh nuhavuh butte. Heneme ig ka aynsima gikiytani mpiyan, mmanawa avit nah ay, ig ayiva ay kuwis.
Henewatbaki ig Joawh Batista akkig.
16 Ig *Kiyavwiye Jesus* ka gabayisima. Wixwiyme uti wabaywiy giwntak Kiyavwiye Jesus. *Kibeyne,* ig wagahkisnenekwa wabaywiy adahan takunipti.
17 Minikwak amekene Moís ekkene Uhokri gikumadukan gitkis hiyeg. Kurime ig Kiyavwiye Jesus Cristo ig ekkene Kiyavwiye Uhokri gabay gitkis hiyeg. Ig akki gitkis ku pariye hiyakemniki inyewatnene.
18 Yuma pahavwinema hiyeg amadgaya inin gihivetni Kiyavwiye Uhokri. Heneme ignewa gikamkayh ku pariye igyewa Uhokri, ku pariye ay gihumwa Gig, ignenwa kahayaksig wotwiy.

Joawh Batista ahegbetasa hiyeg gihiyekemnikis gavit Jesus gaytni

Mt 3.1; Mk 1.1; Lk 3.1

19 Judeyenevwi giwewkistenkis aynte Jerusalém igkis awahkise gaytakis neras muwvegviyene gikakkis gayavetnikis gimin Joawh Batista. Igkis awna gitkis:
— Ataknabay git Joawh Batista. Ayapnay ku pariyene ig.
Igkis timapni hene, igkis tivik. Igkis danuh atere, igkis ayavgi:
— Kiyavwiye, pariyenekap? Ba pisnewa Cristo? Ba pisnewa Uhokri gikanyan adahan ukumaduketni?
20 Igme kaytwa giwnkis huwewehe. Ig awna:
— *Kawa.* Nah ka Cristoma.
21 Igkis timapni hene, igkis awna:
— Pariyenekap nikwe? Ba pisnewa amekene Eliyas *kannikaw akiw?*
Igme kaytwa giwnkis:
— Kawa. Nah kawnata amekene Eliyasma.
Igkisme awna:
— Ba pisnewa ner Uhokri gawneve ku kamin minikwak amekene Moís kinetihwa ku ig awahkiska atanek?
Igme kaytwa giwnkis:
— Kawa. Nah kawnata ignema.

O Novo Testamento e Salmos na língua Palikur do Brasil; © 2018, Wycliffe Bible Translators, Inc.

22 Igkis timapni hene, igkis awna git:
— Pariyekap nikwe? Amawka usuh akkap gitkis wawahkisten. Uya akki wotuh ku pariye pis.
23 Igme kaytwa giwnkis:
— Nah ner ku kamin Uhokri gawneve amekene Izaíyas kinetihwa minikwak. Ig awna ku pahavwi *ayta gavitkiya Ukivarawiy, adahan ahegbetevye madikte gavit.* Ig awna ku ig ner pahavwi kinetihwanek gitkis hiyeg ay amadga amatap. Avim ini ig awnanek akak gihawna: "Ahekbetanabay yihiyekemni gavit Ukivarawiy gaytni. *Ig nehmnik ig.*" *Henewatbaki.* Nawhnewa ner pahavwi ay kuri, *ig Joawh Batista awna.*
24 Neras awaykemni ku pariye kinetihwene gikak Joawh Batista, igkis gaytakis farizewkis.
25 Ayge nikwe igkis ayavgi:
— Ku pis ka Cristoma, ku pis ka amekene Eliyasma, ku pis kawnata Uhokri gawnevema, kariwntak pis uti pikumadukan adahan pis kaywa hiyeg? *Ba piwnteknewa?*
26 Igme kaytwa giwnkis:
— *Nahwa kadahan ini nukumadukan adahan* nah kaywene hiyeg ahakwat un. Heneme ay pahavwi ubetwiy *ku pariye ka aynsima gikytani mpiyan.* Yis ka hiyakgi.
27 Ig nehmnikuhpiye nuhavuh butte heneme ig ka aynsima gikiytani mpiyan. Nah yuma nukiytanisima gitivut adahan nah *ayavig* wiwh gikaswatni gikugkaptak.
28 Igkis kinetihwene inakni hene ayge paytwempu Betaniya. Ini paytwempu kennesa arimkat warik Jordawh. Ayge Jordawh ku kiney ig Joawh Batista kaywene hiyeg.

Joawh Batista akki Jesus

Mt 3.11; Mk 1.10; Lk 3.22

29 Hewke akiw ig Joawh Batista hiyap Kiyavwiye Jesus mpiya gimuniw. Ig hiyapni hene, ig awna gitkis hiyeg:
— Ivegnay ner igyewatnene muwtohyan giwntekne Kiyavwiye Uhokri. Wixwiy inpawa umah muwtohyan udukwenavrikwiy adahan igkis katiwnihne udahanwiy utaraksanwiy. Igkis muwtohyan he arakaknen gidahan ner awayg. Igme igyewa katiwnih gidahankis madikte hiyeg gitaraksankisnek.
30 Ignewa ner ku pariye nah kinetihwa gimin ku ig nehmnikuhpiye nuhavuh butte heneme ig ka aynsima gikiytani mpiyan mmanawa avit nah ay ig ayiva ay kuwis.
31 Pitatye nahwa ka hiyakgi *ba ig giwntakwatma Kiyavwiye Uhokri. Kurime nah hiyak.* Nah awahkiska ayta adahan nah gekkepten yit, yis hiyeg izhaewyenevwi. Adahanikwa inin nah ayta kaywene hiyeg ahakwat un.
32 Avim ini ig Joawh Batista akkamnihne ku samah ig hiyap Kiyavwiye Uhokri Gitip ayta inuriktak, gihivak ke pahavu tukwabe, ig misakwa givitit Kiyavwiye Jesus.
33 Giwn:
— Avit nah hiyavgi, nah ka hiyakgi *ba ig giwntakwatma Kiyavwiye Uhokri.* Heneme ig *Kiyavwiye Uhokri* ku pariye nawahkisten adahan nah kaywene hiyeg ahakwat un, *ignewa akkig nutuh.* Ig awna nutuh: "Ku pis hiyap nutivuh muhuk misakwa givitit pahavwi, ignewatbaki ku pariye kaywa hiyeg gikak igyewa nutivuh barewvitye, *adahan ig kawihkis nudahanwa nuhiyekemni givititkis.*
34 Ayteke nah hiyap *ig Kiyavwiye Uhokri Gitip misakwa givitit ner awayg.* Inneki keh nah awna ku igyewa Kiyavwiye Uhokri gikamkayh.
Henewatbaki ig Joawh Batista awna.

Joawh Batista gikannuhnivwi pitatye gihiyaknikis Jesus

35 Hewke akiw ig Joawh Batista *hiyap Kiyavwiye Jesus akiw.* Avim ini ig tabir gikakkis gikannuhnivwi piyana gikebikis.
36 Ayge ig hiyap Kiyavwiye Jesus mpiyevye akiw. Ig ivegi atere gimkat. Ig awna:
— Ivegnay ner igyewatnene muwtohyan giwntekne Kiyavwiye Uhokri. Ig umahkiswenek udukwenavrikwiy, ke pahavwi muwtohyanbe, adahan katiwnihpiye madikte utaraksanwiy.
37 Igkis piyananene gikebikis timapni hene, igkis tivik makekwevi gihavu Kiyavwiye Jesus.
38 Igme Kiyavwiye Jesus wagestaw, ig hiyavgikis. Nikwe ig awna gitkis:

O Novo Testamento e Salmos na língua Palikur do Brasil; © 2018, Wycliffe Bible Translators, Inc.

— Pariye yimawkan ayta nuhavuh butte?
Igkisme kaytwa giwn:
— Kiyavwiye Habi, kiney pis misakwa?
Inakni iwit “Habi” wownavrik “ukannuhten”.
39 Igme kaytwa giwnkis:
— Ba yi ayta adahan yis hiyap.
Igkis timapni hene, igkis tivik gihapti. Daraka kamuw igkis danuh givinwat. Ayge igkis hiyak ku kiney ig misakwa. *Nikwe igkis pareke atere.* Igkis misekwe gikak he aygete.
40 Pahavwi gaytakis neras piyananene gikebikis ku pariye ihe inakni Joawh Batista giwn, ig kewye Andre. Ig Simawh Pedru gisamwi.
41 Pisenwa ig tivik gimkanit gegni Simawh. Ig danuh atere, ig awna git:
— Yey. Usuh kuwis patipteke gikak “Messiyas”. Inakni “Messiyas” wownavrik “Cristo”, *inaknikok “Uhokri gikanyan adahan ukumaduketniwiy”.*
42 Ayteke ig waxwe Simawh git Kiyavwiye Jesus. Igkis danuh atere, ig Kiyavwiye Jesus murotvi git Simawh. Ig awna git:
— Pis Simawh, ku pariye kiyavwiye Joawh gikamkayh. Aysawnemenek pis nawenyewa piw akiw. Pis kanumkanek “Sefas”.
“Sefas” wownavrik “Pedru”. Inakni giw “tip nopsadnano”.

Filip gikak Natanael

43 Hewke akiw ig Kiyavwiye Jesus tivikwiye avitit Galileyamnaw. Avit gitepkemni, ig ute pahavwi awayg kewye Filip. Ig awna git:
— Ba ayta wew nukakuh *adahan pis humewne nukannuhni.*
Igme kaytwa giwn:
— *Ihkata nikwe.*
44 Ig Filip ariwntak paytwempu Betsayda, ku kiney Andre gikak Simawh misakwa.
45 Ayteke ig Filip tivik iwasene *pahavwi gikagmada kewye* Natanael. Ig danuh atere, ig awna git:
— Usuh kuwis patipteke gikak Uhokri gikanyan adahan ukumaduketniwiy, ner ku pariye amekene Moís kinetihwa gimin minikwak, ner ku pariye Uhokri gawnevevu pitatyevwi kinetihwa gimin. Igi Kiyavwiye Jesus Nazaréyene, ku pariye José gikamkayh.
46 Igme Natanael timapni hene, ig awna git:
— *Mmah hene? Nah ka iha inakni piwn.* Yuma pahavwinema hiyeg Nazaréyene kibeyne hiyeg.
Igme Filip kaytwa giwn:
— Ba ayta iwasa.
Igkis tivik. Igkis danuh atere git Kiyavwiye Jesus.
47 Igme hiyavgikis ayta gimkanit. Ig awna:
— Nehmnik pahavwi ku pariye igyewa Uhokri gihiyega izhaewyene. Ig ka batek kinis hiyeg *kema amekene Jakóma.*
48 Ig Natanael timapni hene, ig awna git:
— Mmah ahiyaka pit inakni? *Pis ka hiyakun.*
Igme kaytwa giwn:
— Avit Filip waxwap atan numkanit nah kuwis hiyak ku pariye ay abet pihiyekemni. Ku aysaw pis aynte anavi nor ah akat kewyo “figeyra”, nah kuwis hiyak ku pariye ay abet pihiyekemni.
49 Igme Natanael timapni hene, ig awna git:
— Kiyavwiye, nikwe pis Uhokri gikamkayh. Pis izhaewyenevwi gikivarakis.
50 Igme Kiyavwiye Jesus awna git:
— *Kibeyne* pis kamaxwa nuvitit awaku nah awna inakni iwit pit amin ku samah nah hiyavi anavi ah. Aysawnemenek pis hiyap annut ka aynsima kabayte ariw inin akiw.
51 Henewatbaki pis hiyapnek. Aysawnemenek yis hiyapnek en wokhaw *hawata ke amekene Jakóbe.* Ayge yis hiyapnek Uhokri giwatnivwi ahj muhukempi wagehempi *hawata ke igbe.* Igkis muhukempi numkanit *nah* ku pariye wageswe awayg amadgaya inin.
Pisenwa inakni giwn igkis tivik.

Jesus wages un win

2 **1** *Igkis danuh atere avitit Galileyamnaw.* Ariwnteke ini pina hawkri akiw pahavwi awayg ayge kehne fet adahan maripkawka avit *paha paytwempu kewye* Kana. Ig Kiyavwiye Jesus ginag ayge *iwasano ini maripkawka.*

O Novo Testamento e Salmos na língua Palikur do Brasil; © 2018, Wycliffe Bible Translators, Inc.

2 Ig Kiyavwiye Jesus awnesepka atere payak gikakkis gikannuhnivwi. *Nikwe igkis tivik, igkis danuh atere, igkis fetya ayge.*

3 Pahaye adahan win makere. Ig Kiyavwiye Jesus ginag hiyapni hene, eg awna git gukamkayh. Guwn:

— Ayipa win makere.

4 Igme Kiyavwiye Jesus kaytwa guwn:

— Kiyavuno, ka muwaka kiyimwihwa nikak. Uhiyakemni ka tuguhkak *mmanawa nah ka kiyimwihwa akak akebi inin. Ka muwaka hiyak nikak. Nahwa hiyak nikak. Heneme* kote danuhte nuhawkanavrik adahan nah ekkewne ku pariyene nah.

5 Eg ginag timapni hene, eg awna gitkis fet akivara gihiyegavu:

— Ku pariye ig awna yit, ihanabay inakni giwn.

6 Ayge puguhkuna akebi dayivwit tiptiye adahan sukokewket, mmanawa hiyeg judeyenevwi sukokaw kiberevut. Mpuse dayivwit kamax adahan kabahkam madikawku madikwa *(100)* lit.

7 Ig Kiyavwiye Jesus hiyapni hene, ig awna gitkis neras fet akivara gihiyegavu:

— Kivunsanay noras dayivwit akak un.

Igkis timapni hene, igkis kivunsavemni kivunmadave.

8 Igme hiyapni hene, ig awna:

— Kavuknay niwntak. Ewkni git ner fet akivara.

Igkisme ihe giwn. Igkis ewkwin git ner fet akivara.

9 Igkis danuh atere git, ayiva ini un kuwis wageswe win. Igme fet akivara ig higepni ig ka hiyaknima ba ini win unma. Igkisme gihiyegavu hiyakni mmanawa igkis nikapketni. Pisenwa gihigvan ig humeke ner awayg ku pariye maripkewviye.

10 Ig awna git:

— Madikte hiyeg ku aysaw ignes kehnes fet, igkis kavusa akakit win kibeyne. Ayteke ku aysaw hiyeg kuwis ihuhpewne akak ini win ayivwivye, nikwe pes win ka kibeynema akiw kema pitatyema. Pisme ka kehni hene. Pis darihe ini win ku pariye kabaytenene adahan metakwa pis ikini wotuh. *Henewatbaki ig fet akivara awna.*

11 *Igkis* gikannuhnivwi hiyapni hene *ku samah ig Kiyavwiye Jesus kehe ini kibeyne annut, igkis* pi kamaxwate givitit *akiw mmanawa* in hiyapkise wotuh gikiytani. Ig kehe ini annut avit paytwempu Kana ayge Galileyamnaw. In pitatye annut ig keh ku pariye hiyeg amadgaya inin ka hiya nikehka.

12 Amavya ini fet ig Kiyavwiye Jesus tivik atere avitit paytwempu Kafarnawh. Ig tivik gukak ginag payak gikakkis gisamwivwi. *Igkis* gikannuhnivwi hawata tivik gihapti. *Igkis* mpiyase aynesa hawkri ayge gikak.

Jesus pekkis piyuknevwi arikutak Uhokri Givin

Sa 69.9; Mt 21.12; Mk 11.15; Lk 19.45

13 Ayteke ahawkanavrik danuh adahan hiyeg judeyenevwi fetya adahan kiyene ku samah minikwak Kiyavwiye Uhokri wiwhkiswiye amekenegben giwakutakis hiyeg ejituyenevwi. Ig Kiyavwiye Jesus hiyapni hene, ig tivik avitit paytwempu Jerusalém ku kiney gifetrakis.

14 *Ig danuh atere, ig pareke arikut ini leglis kewye* Uhokri Givin. Ayge ig hiyap hiyeg batebdebdihpikis igkis piyuknes pak, muwtoh, tukwa adahan hiyeg kakanhewne git Kiyavwiye Uhokri. Hawata ig hiyap hiyeg uniyehkevutnevwi karukri ayge.

15 Ig Kiyavwiye Jesus hiyapni hene, ig kehe pahat gimahga tiray akak kuwawta. Ig ivukevgikis madikte payak gikakkis muwtoh gikakkis pak. Hawata ig tukuhave gaxtenkis neras ku pariye uniyehkevutnevwi karukri. Gikakurakis hehe madikte waygborit.

16 Ig awna gitkis neras piyuknevwi tukwa. Giwn:

— Iwavavepniy madikte aytakihan. Inin payt in Niguh givin. Ka yi muwaka uges Niguh givin ke piyuketbe.

17 *Igkis* gikannuhnivwi hiyapni hene, igkis kiye pahat iwit amadgatak Uhokri gannasan. Inakni iwit awna:

— Nah kiyatha Uhokri Givin mpinevevye. Nah ka hiyepkere ariknawnema patahwaki parak atere.

O Novo Testamento e Salmos na língua Palikur do Brasil; © 2018, Wycliffe Bible Translators, Inc.

Giwewkistenkis kehkis annut git Jesus

18 Ayteke neras judeyenevwi *giwewkistenkis* ayge, igkis awna git Kiyavwiye Jesus:

— Mmahki pis keh ini ku pariye pikehni ay? Kitak pis uti pikumadukan adahan pis keh hene? Asa keh annut wowtrik adahan areketni *pidatni wotuh kahadbe usuh hiyakpi ba pis ayta giwntakwatma Kiyavwiye Uhokri.*

19 Igme kaytwa giwnkis:

— *Nah akki yit pahatwowa annut.* Hiyawa yis mehe inin Uhokri Givin. Adahan mpana hawkri nah kannikasin akiwnek.

20 Igkisme kaytwa giwn:

— Usuh wagahkisne inin payt *kibite* kamukri kuwis, paxnika madikwa akebi akak puguhkunabu arawna *(46).* Mmah ik adahan pis kannikasin adahan mpana hawkri? *Ka ik.*

21 *Igkis ka pukuha inakni Kiyavwiye Jesus giwn patuwesbunka.* Bawa ig kinetihwene amin givit ku pariye inyewa Uhokri Givin.

22 Ariwntak ini ku aysaw ig kuwis kannikaw ariw gimiremni, avim ini igkis gikannuhnivwi kiye inakni giwn. Inneki keh igkis iha madikte Uhokri gannasan amin gikankawni. Hawata avim ini igkis iha madikte Kiyavwiye Jesus giwn amin gikankawni.

Jesus ka kamaxwa givititkis hiyeg

Jo 5.34,41,44; 2Ko 6.8; Gal 1.10, 2.6

23 Ayge Jerusalém abet ini fet *adahan kiyene ku samah minikwak Kiyavwiye Uhokri wiwhkiswiye amekenegben giwakutakis hiyeg ejituyenevwi,* ayge ig Kiyavwiye Jesus keh ka aynsima annut ku periye hiyeg amadgayavu inin ka hiya nikehka. Ig keh ini annut adahan areketni gidatni. Ka aynsima hiyeg hiyapni hene, igkis ihe ku ig Uhokri gikanyan adahan ukumaduketniwiy.

24 Heneme ig ka kamaxwa givititkis neras hiyeg awaku ig hiyakni ku hiyeg gihiyekemnikis *atekekbetwiye.*

25 Ig ka muwaka pahavwi adahan akki git, ku samah hiyeg gihiyekemnikis amadgaya inin mmanawa ig kuwis hiyak kabayntiwa ku samah gihiyekemnikis.

Amawka uhiyekemni wayvuka akiw

2Ko 5.14; 1Ped 1.22

3 **1** Pahavwi awayg farisew ayge. Giw Nikodemus. Ig pahavwi gaytakis hiyeg judeyenevwi giwewkistenkis.

2 Pahay hawkri tiyegem ig tivik danuhpene git Kiyavwiye Jesus. Ig danuh atere, ig awna git:

— Kiyavwiye, usuh hiyakni ku Kiyavwiye Uhokri awahkispi adahan ukannuhten. Yuma pahavwinema awayg hiya akehka akebi ini annut ku pariye pis keh. Wake pis ka gikakma Kiyavwiye Uhokri, pis ka hiyakam nikehka.

3 Igme Kiyavwiye Jesus kaytwa giwn:

— Ku pahavwi ka wayvuka nukunewa akiw, ig ka hiya igma kawih Uhokri gikumadukan. Ihanaba inakni nuwnuh. Henewatbaki in.

4 Igme Nikodemus kaytwa giwn:

— Mmahpaki ig pahavwi wayvuka akiw, ig ku kiyavwip? Ig ka hiya igma diyuh gutunrikut ginag akiw adahan eg sarayhgi amadgat wayk akiw.

5 Igme Kiyavwiye Jesus awna:

— Amawka ku madikte hiyeg gitipkis wayvuka giwntak Uhokri Gitip. Gitip kewa un dehetnikibe ku pariye keh igkis aymuhwa. Ku samah bakimni wayvuka amadga inin abetimpi giwnra hawata utip in wayvuka abetimpi ini un giwntak Kiyavwiye Uhokri. Ihanaba inakni nuwnuh. Henewatbaki in.

6 Ku pariye wayvuka ariwntak amadgaya inin in amadgayawa inin. Inme utip in wayvuka akiw giwntak Uhokri Gitip.

7 Ka muwaka wakaymni adahan ku samah nah awna pit adahan hiyeg *gitipkis* wayvuka nukunewa akiw.

8 Nah akkite pit abektey akak ke *maygbe.* Mayg he mpiyevyenen. Hiyeg timapni heneme igkis ka hiyak ku kitak in humaw. Ine igkis kawnata hiyak ku kitwiye in mpiye. Hawata ig Uhokri Gitip keh hiyeg *gitipkis* wayvuka igkis ka hiyak ku samah.

9 Ig Nikodemus timapni hene, ig awna:

— Mmah adawnhan inakni?

10 Igme Kiyavwiye Jesus kaytwa giwn:

O Novo Testamento e Salmos na língua Palikur do Brasil; © 2018, Wycliffe Bible Translators, Inc.

— Pis hiyeg izhaewyenevwi gikannuhtenkis amin Kiyavwiye Uhokri giwn. Mmah pis ka pukuha inakni nuwnuh?

11 Usuh kinetihwa amin ku pariye usuh hiyak. Usuh ekkene ku pariye usuh hiyap. Ihanabay inakni nuwnuh. Henewatbaki in. Yisme *judeyenevwi giwewkistenkis* yis ka amevekere wownuh.

12 Nah kuwis kinetihwa yit amin ku pariye mpiya ay amadga inin heneme yis ka iha nuwnuh. Ku nah kinetihwa amin ku pariye mpiya aynte inurik, yis kawnata iha nuwnhunek.

13 Yumahte hiyeg wagehne inurikut adahan ig diyuh akkamnihni gitkis hiyeg amedgenevwi inin. Nahnewa akkamnihni gitkis hiyeg mmanawa Nah, ku pariye wageswe awayg amadgaya inin, nah ayta inuriktak, nah inurikyene.

Kamaxwenevwi givitit Jesus aymuhwanek gimun Uhokri

Jo 3.36, 6.40, 11.26, 20.31; 1Jo 5.11; Ap 1.18

14 — Minikwak amekene Moís aynte amadga amatap. Ayge ig kehe pahavwi kaybune gahehpak akak kuwiwra. Ig mawihpin inut amin pahat ah, adahan gihiyegavu iveg atere kahadbe igkis makniw ariw ku samah igkis kagahptepka gavit kaybune. Nah, ku pariye wageswe awayg amadgaya inin, amawka ku nah hawata ikepkanek aynte inut amin pahat ah.

15 Kahadbe ku pariye hiyeg kamaxwevye nuvitit igkis ka biyuk giw Kiyavwiye Uhokri, heneme igkis aymuhwa gimun Kiyavwiye Uhokri adahan avanenekwa.

Henewatbaki ig Kiyavwiye Jesus awna.

16 Mmanawa Kiyavwiye Uhokri batek gikakkis madikte hiyeg mpinevevye. Inneki keh ig ike nernewa gikamkayh adahan ku pariye hiyeg kamaxwevye givitit, ig ka biyuk *giw Kiyavwiye Uhokri,* heneme ig aymuhwa *gimun Kiyavwiye Uhokri* adahan avanenekwa.

17 Ig Kiyavwiye Uhokri awahkis gikamkayh atan kawki adahan gisayreptenkisma hiyeg, heneme adahan gamnihtenkis.

18 Nikwe ku pariye hiyeg kamaxwenevwi givitit gikamkayh, igkis ka sarayhpiknema hanpa arimkanit biyukwiki. Igkisme ku pariye kane kamaxwa givitit gikamkayh, igkis kuwis ikaksaka adahanikwa biyukwiki mmanawa igkis ka kamaxwa givitit nernewa gikamkayh Kiyavwiye Uhokri.

Hiyeg ka muwaka givathawnikis akkaka gitkis

Mt 13.14; Jo 7.7; At 7.51; 2Tes 2.10

19 Ig gikamkayh ayta uguhpiye hiyeg gihiyekemnikis *adahan igkis hiyak givathawnikis.* Heneme hiyeg ka muwaka ig uguh gihiyekemnikis. *Igkis ka muwaka givathawnikis akkaka gitkis.* Igkis pi muwakate gihiyekemnikis misakwa *ke wotbe* abet amisnavyebe mmanawa gikehnikis ka kabay. Ayge nikwe igkis ivukavepkanek hanpa arimkanit biyukwiki *ku kiney amisnavye mitibetnene.*

20 Hiyeg taraksavye kawnata batek akak kabutniki *amadgaya inin.* Igkis ka peskere abetit kabutniki mmanawa igkis ka muwaka gitaraksankis hiyakan.

21 Heneme ku pariye hiyeg kibeyne hiyeg ig ka marakwa givit. Ig pes abetit kabutniki adahan gikehni hiyakan mmanawa ignewa Kiyavwiye Uhokri keh ig humaw kibeyne hiyeg.

Joawh Batista inetitkekne gidahan Jesus

22 Ariwnteke ini ig Kiyavwiye Jesus *pese avititak Jerusalém.* Gikannuhnivwi peswata gihapti. Igkis danuh atere judeyamnaw. Ayge igkis misekwe. Avim ini ig Kiyavwiye Jesus ig kaywaksene hiyeg *gitkis gikannuhnivwi.*

23 Ig Joawh Batista ig hawata kaywene hiyeg aynte paytwempu Enoh, kennesa arimkat paytwempu Salih, awaku ka aynsima un ayge. *Ayge hiyeg danuh git adahan ig gikaywetnikis.*

24 Avim ini ig kote kamaxkante adahan ig paraksepka arikut parakseket.

25 Ku aysaw ig kaywene hiyeg ayge, igkis gikannuhnivwi kaba iniyekbet gikak pahavwi judeyene avatra kewviki.

26 Pisenwa nikwe igkis danukwa kennesa git Joawh Batista. Igkis awna git:

O Novo Testamento e Salmos na língua Palikur do Brasil; © 2018, Wycliffe Bible Translators, Inc.

— Kiyavwiye, ner ku pariye ay pikak amakohnokwa aynte pahabak warik Jordawh, ig hawata kaywene hiyeg. Ig ner ku kamin pis kinetihwa kibeyne inetit. Iveg kuri ku samah ig kaywene hiyeg *ahakwat un hawata ke pisbe. Mmahki hene?* Kuri madikte hiyeg *ka ayta pimkat akiw.* Igkis atak hanpa gimkat Kiyavwiye Jesus *adahan igkis kaywasewnes git.*

27 Igme Joawh Batista kaytwa giwnkis:

— *Ka sam.* Ka hiya wisma keh ariknawnema ku ka ignema Kiyavwiye Uhokri iki wot ayta inuriktak.

28 Yis kuwis hiyak ku samah nah kinetihwa gimin. Nah awna ku nah ka Cristoma. Nah ay he adahan ahegbetevyenen madikte gavit gaytni.

29 Nah ay kewa pahavwi awaygbe ahegbetene inetit gidahan pahavwi ku pariye maripkewviye gukak pahavu tino. Nor tino ka kamax igi inetitkekne. Eg kamax igi ku pariye maripkewkerevye gukak. Ner inetitkekne ig he tabir timepne giwn ner maripkewkerevye gukak nor tino ku samah ig kinetihwene gukak. Ig timapni hene, ig batek ka aynsima. Nah hawata. Ku aysaw nah hiya hiyeg, timepne Kiyavwiye Jesus giwn, nah batek ka aynsima.

30 Amawka Kiyavwiye Jesus ig navit minan. Nahme amawka warikapte giw.

31 Ig ayta inuriktak. *Inneki keh* ig avitmin madikte hiyeg. Wixwiyme ariwntekne inin hawkri, wixwiy amadgayavu inin. Wixwiy he kinetihwa amin hiyakemniki amedgenen inin. Igme inuriktekne, ig avitmin madikte hiyeg.

32 Ig kinetihwa amin ku pariye ig hiyap *aynte inurik.* Ig kinetihwa amin ku pariye ig timap *ayge.* Heneme ka kebnema hiyeg amava inakni giwn.

33 Ignesme ku pariye amerevye inakni Kiyavwiye giwn, igkis hiyeke Kiyavwiye Uhokri ku ig igyewa.

34 *Ig Kiyavwiye Jesus* ig Kiyavwiye Uhokri gawahkisni *uminwiy.* Ig akki Kiyavwiye Uhokri giwn *wotwiy* akak madikte gikiytani giwntakwa Kiyavwiye Uhokri Gitip. Mmanawa ig Kiyavwiye Uhokri kivunsig akak Gitip yumanene awetu.

35 Ig batekye gikak igi gikamkayh. Ig iki madikte kumadukaki git.

36 Ku pariye kamaxwevye givitit ner gikamkayh, igi aymuhwa *gimun Kiyavwiye Uhokri* adahan avanenekwa. Heneme ku pariye ka kamaxwa givitit gikamkayh, igi ka aymuhwati *gimun Kiyavwiye Uhokri.* Ig patehwevye giwtrik. Ig ka ik adahan ig darihwak gikak.

Henewatbaki ig Joawh Batista awna.

Tino samariyano wages guhiyekemni

4 **1** Avim ini neras farizewkis kinetni Kiyavwiye Jesus gak ku ig kaywa hiyeg kibite giw Joawh Batista. Igkis kinetni arak ku kibite hiyeg wageswevye gikannuhnivwi Kiyavwiye Jesus.

2 Bawa ka ignema Kiyavwiye Jesus kaywene hiyeg, heneme igkis gikannuhnivwi gikaywetkis.

3 Ig Kiyavwiye Jesus time gakkis neras farizewkis ku igkis kinetni gak hene. Ayge nikwe ig pese avititak judeyamnaw. Ig tivik avitit Galileyamnaw. Igkis gikannuhnivwi tivik gihapti.

4 Avim ini amawka ku ig mpiya avitiw Samariyamnaw.

5 Igkis ayge Samariyamnaw, ig danuh avitit paha paytwempu kewye Sikar kennesa arimkat amekene Jakó giwaxig. Minikwak ig amekene Jakó ikepni git gikamkayh amekene José.

6 Amekene Jakó giwnpina ayge. Ig Kiyavwiye Jesus mabe awaku giwewni piyawakad. Nikwe ig batahkiswe aranwa ini unihmna.

7 Igkisme gikannuhnivwi tivik paytwempuwit adahan isimwiye gimanakis. *Igme Kiyavwiye Jesus misekwe ayge.*

8 Puwipka abet pahavu tino samariyano danuh atere kavukno guwnra. Ig Kiyavwiye Jesus hiyapni hene, ig awna gut:

— Uya amnih ikavun akak un.

9 Egme kaytwa giwn:

— Mmahki pis awna nukakuh? Pis judeyene. Hiyeg judeyenevwi gikakkis hiyeg samariyenevwi igkis ka awnakti pawtak.

O Novo Testamento e Salmos na língua Palikur do Brasil; © 2018, Wycliffe Bible Translators, Inc.

10 Igme kaytwa guwn:
— Wake pis hiyakbe ku pariye Kiyavwiye Uhokri ik adahan iki pit, wake pis hiyakbe ku pariyene nah, nikwekam pis makahpawkam un nutuh. Nahme ikkam pit un ku pariye keh pis aymuhwa *adahan avanenekwa.*
11 Egme nor tino awna git:
— Kiyavwiye, pis yuma ariknawnema ay piwaku adahan pis kavukne piwnra. Inin unihmna mihad in. Nikwe mmah awitwak pit ini un ku pariye keh wis aymuhwa adahan avanenekwa?
12 *Mmah pis ik adahan iki nutuh un ku pariye pi kabayte ariw uhawkriwiy amekene Jakó gidahan?* Mmah pis pi kiyate giw? Mmanawa igwa amekene Jakó ike wotuh inin unihmna. Igwa higap niwntak payak gikakkis gikamkayuvwi made akak givigvu.
13 Igme Kiyavwiye Jesus kaytwa guwn:
— Ku pahavwi higap inin un, kuwewa ig arabyu un akiwnek.
14 Henneme ku pahavwi higap un nuwntak, igi ka arabyuti un akiw. Ini un nuwntak humaw ke un ariwtyakbe kane makarati in padeknenekwa dehetniki adahan avanenekwa.
15 Egme nor tino kaytwa giwn:
— Kiyavwiye, uya iki nutuh ariwntak ini piwnra adahan nah ka arabyu un akiw, adahan nah ka diyudyuka kavukanga akiw.
16 Igme awna gut:
— Su atak iwa pigihgi ayta.
17 Egme kaytwa giwn:
— Nah yuma nugihgi.
Igme Kiyavwiye Jesus awna:
— Piwnavriknawa ku samah pis awna. Pis yuma pigihgi.
18 Mmanawa ayipa pohowku gikebikis pigihgiwenevwi kuwis. Igme ner pahavwinene ku kakak pis ay kuri, ig ka pigihgima. Henewa piwnavriknawa.
19 Egme kaytwa giwn:
— Kiyavwiye, kuri nah hiyakpi ku pis Uhokri gawneve.
20 *Uya akki nutuh nikwe adahan ku kiney wixwiy kiye Kiyavwiye Uhokri.* Madikte amekenegben samariyenevwi igkis kiye Kiyavwiye Uhokri ay avit inin waxri. Yisme *yis hiyeg judeyenevwi* yis awna ku amawka hiyeg kiye Kiyavwiye Uhokri aynte avit paytwempu Jerusalém. *Pariye pivewkan? Pariye Kiyavwiye Uhokri akki pit adahan ku kiney wixwiy kiyegi?*
21 Igme kaytwa guwn:
— Kiyavuno, ihanaba nuwnuh kuri nah awna pit. Aysawnemenek yis ka kiye Wigwiy aywonema avit inin waxri, ine aynte Jerusalém.
22 Yis hiyeg samariyenevwi yis kiye Kiyavwiye Uhokri kuri heneme yis ka hiyakgi ku pariyene ig. Usuhme hiyeg judeyenevwi usuh hiyaknig ku pariyene ig. Mmanawa ner ku pariye ayta gamnihtenkis madikte hiyeg ig ayta gibetitakis hiyeg judeyenevwi.
23 Henneme aysawnemenek, inyewa in kuwis danuh, madikte hiyeg ku pariye inyewa kiye Wigwiy, ignes kiyeginek ay abet gihiyekemnikis. Ayge iwetrit adahan ku kiney wis inyewa kiyene Wigwiy. Hene Wigwiy gimawkan adahan wis kiyegi.
24 Mmanawa ig Kiyavwiye Uhokri yuma givit *kema hiyegma amadgaya inin adahan ig misakwa amun pahayriknenema iwetrit.* Ku pariye hiyeg kiyenevwi Kiyavwiye Uhokri amawka ignes kiyegi ay abet gihiyekemnikis. Amawka igkis kiyegi inyewa.
25 Egme tino kaytwa giwn:
— Nah hiyakni ku *Uhokri gikanyan adahan ukumaduketniwiy,* ig Cristo, ig danuh atanek. Ayge nikwe ig akkamnih madikte wotwiynek.
26 Igme Kiyavwiye Jesus kaytwa guwn:
— Nahnewa ku pariye kinetihwene pikak ay kuri, *nahnewa Cristo.*
Henewatbaki ig Kiyavwiye Jesus awna gut.
27 Ayteke nikwe, *igkis* gikannuhnivwi danuh atere. *Igkis* wakaymnibdi ku samah ig awna gukak pahavu tino *ku pariye samariyano.* Heneme *igkis* marenpi gibohri adahan igkis ayavgi amin ku pariye gimawkan gut. Nikwe *igkis* ka ayavgi mmahki ig kinetihwa gukak.
28 Ayteke eg tino ikise gunratiy ayge, eg sigise ta paytwempuwit. Eg danuh atere, eg awna gitkis hiyeg aygnenevwi:

O Novo Testamento e Salmos na língua Palikur do Brasil; © 2018, Wycliffe Bible Translators, Inc.

29 — Ba yi ayta iwasa pahavwi awayg ay.
Ig akkamnihe nutuh madikte ku pariye nu-
kehnitnene. Mmah kawki nernema Uhokri
gikanyan adahan ukumaduketniwiy?
30 Igkis timapni hene, igkis pese paytwem-
puritak. Igkis tivik gimkanit Kiyavwiye Jesus.

Jesus kehne Uhokri gannivwi, in kewa gimanabe git

31 Avimwata ini *igkis* gikannuhnivwi awna
git Kiyavwiye Jesus:
— Kiyavwiye, ahah pimana. Uyay ax.
32 Igme awna gitkis:
— Nah kadahan numana ku pariye yis
kane hiyak.
33 *Igkis* timapni hene, *igkisweke* kinetihwa
pawtak:
— Mmah nawenyewatma hiyeg kuwis
ewke gimana git?
34 Igme awna gitkis:
— Nah kehne nawahkisten gibetki, *ini iki
nawaygi ke numanabe.* Nah kehne gannivwi,
in humaw *ke* numanabe *nutuh.*

Hiyeg kewa wasbe ivatrik

Mt 9.38; Lk 10.2

35 Ayteke ig awna akiw. Giwn:
— Ta yit muwaka paxnika kayg adahan ta-
riswiki was. Heneme nutuh ka henema. Aray-
tak ayiva ahegbet kuwis. Sarayhnay yivegyi
gimkatkis *neras samariyenevwi aytniyevwi.
Igkis kuwis ahegbet adahan kamaxwevye
nuvitit. Nutuh* igkis kewa pahak wasbe ku
pariye ivatrik ahegbet adahan tariswiki. *Ku-
wis Kiyavwiye Uhokri giwn ke wotbe in mu-
tuhkabe ay gibetkis. Kuri muwaka hiyeg kene
tarisnevwibe. Ku pahavwi ekkene gitkis hiyeg
adahan ku samah igkis kamaxwa nuvitit ig ke
wotbe tarisnebe hiyeg nudahan.*
36 Ku pahavwi hiyeg wagesne hiyeg
hene nudahan, igi katiwnihkanek. Hawata
neras hiyeg ku pariye kamaxwevye nuvitit
igkis aymuhwanek *gimun Kiyavwiye Uhokri*
adahan avanenekwa. Ayge nikwe ig ner
pahavwi bateke ginaktinek payak gikakkis
madikte neras ku pariyekit kinetihwa numi-
nuh gitkis.
37 Hiyeg gibetkikis awna: "Mpuse wan-
nivwiy. Pahavwi gannivwi adahan mutuhne
was, pahavwime gannivwi adahan tarisne
was." Inakni iwit hawata kawih *yidahan.*
38 Nah kuwis awahkisyi adahan yis wa-
gesne hiyeg nudahan. Heneme ka yisnema
ku pariye ahegbete gihiyekemnikis adahan
igkis kamaxwa nuvitit. Inere nawenyevwi
hiyeg gannivwikis. *In Uhokri gawnevevu
pitatyevwi gannivwikis. Minikwak igkis ki-
netihwa gitkis hiyeg numinuh. Kuri yisme
akki gitkis adahan ku samah igkis kamax-
wa nuvitit.* Yisme ke pahavwibe ku pariye
tariswiye pahak was ku pariye nawenyewa
hiyeg gamuthan.
Henewatbaki ig Kiyavwiye Jesus awna.

Samariyenevwi wages gihiyekemnikis

39 Ayiva kuwis ka aynsima neras samari-
yenevwi paytwempuyenevwi igkis ihe ku Ki-
yavwiye Jesus ig Uhokri gikanyan adahan
ukumaduketniwiy. Igkis ihe guwn nor tino ku
pariye awna gitkis: "Ig akkamnihe nutuh ma-
dikte ku pariye nukehnitnene."
40 Ayteke nikwe igkis danuh atere git Kiyav-
wiye Jesus, igkis awna git:
— *Kiyavwiye,* uya misakwa ay umunuh *ay-
nesa hawkri.*
Igme kaytwa giwnkis:
— Ihkata nikwe.
Ig tivik gihaptikis, ig misekwe ayge gimun-
kis adahan pina hawkri.
41 Ayge nikwe ka aynsima hiyeg akiw
kamaxwevye givitit Kiyavwiye Jesus awaku
ku samah igkis timap giwn.
42 Avim ini igkis awna gut nor tino:
— Kuri usuh kamaxwa givitit Kiyavwiye
Jesus. Ka ininewatma awaku ku samah pis
kinetihwa gimin, heneme awaku ku samah
usuhwa timap giwn ku samah ig awna. Kuri
usuh hiyakni ku ig igyewa wamnihtenwiy, ig
keh madikte hiyeg isahptawnek.

Jesus makniwa pahavwi bakimni akak gibiynen

43 Ariwnteke ini pinenene hawkri ig Kiyav-
wiye Jesus pese ayteke. Ig tivik avitit Galile-

O Novo Testamento e Salmos na língua Palikur do Brasil; © 2018, Wycliffe Bible Translators, Inc.

yamnaw. *Heneme ig ka atak avitit giwaxigwa Nazaré.*

44 Mmanawa ig Kiyavwiye Jesus gibetki awna:

— Yuma pahavwinema Uhokri gawneve kiyathaka gavitkis hiyegviyene ku pariye avitya giwaxigwa.

Henewa in danuh ku samah inakni giwn.

45 Ig danuh atere avitit Galileyamnaw, igkis galileyenevwi ayge amavig kabayntiwa. Igkis amavig awaku ku samah igkis hiyap madikte gannu ku pariye ig keh abet fet aynte paytwempu Jerusalém. Mmanawa igkis hawata igkis fetya ayge.

46 Ayteke ariwnteke ini ig diyuhe avitit paytwempu Kana ku kiney amakohnokwa ig wagese un win. Kennesa arimkat Kana paha paytwempu akiw kewye Kafarnawh. Ayge pahavwi awayg ku pariye kannivwiye gimun pahavwi hiyaptigi. Ig ner awayg gikamkayh ka aynsima ig kakahrip.

47 Ig awayg kinetni Kiyavwiye Jesus gak ku ig ayta judeyamnawtak avitit Galileyamnaw. Ig timapni hene, ig tivik atere gimkat Kiyavwiye Jesus. Ig danuh atere, ig awna git:

— Kiyavwiye, uya amnihun. Uya atak nuhapti nuvinwat adahan pis piyih nukamkayh. Ig me miyapmet.

48 Igme Kiyavwiye Jesus awna:

— Mmah avit yis hiyeg iha nuwnuh, mmah amawka nah kehnete annut?

49 Igme awayg kaytwa giwn:

— Kiyavwiye, *nah kuwis iha piw, heneme* nahnewa awnasap adahan pis atak nuvinwat marihwa nukamkayh ka miya.

50 Igme Kiyavwiye Jesus kaytwa giwn:

— *Ka sam. Nah kuwis piyihpig.* Ig pikamkayh makniw ig. Hiyawa pis diyuhe pivinwat.

Ig awayg timapni hene, ig kamaxwa avitit inakni giwn. Ig diyuhe givinwat.

51 *Hewke akiw* ig kaba danuh givinwat, ig patipteke gikakkis gihiyegavu. Igkisme awna git:

— Kiyavwiye, ig pikamkayh kuwis makniw.

52 Igme awna gitkis:

— Kiney kamuw ig makniw?

Igkisme kaytwa giwn:

— Amaka, daraka kamuw ig unirpu.

53 Ig awayg timapni hene, ig awna:

— Nukamkayh kannikaw pakeku akak ku samah Kiyavwiye Jesus awna nutuh: “Pikamkayh makniw ig”.

Ig hiyapni hene, ig kamaxwe givitit Kiyavwiye Jesus. Gimunyavu hawata kamaxwe givitit.

54 Ini aveynivye annut Kiyavwiye Jesus keh aynte avit Galileyamnaw ku samah gidawnhan avititak judeyamnaw.

Jesus makniwa pahavwi awayg ahumwa awkepket

5 **1** Ariwnteke ini ig Kiyavwiye Jesus diyuhe avitit paytwempu Jerusalém ku kiney hiyeg judeyenevwi kehne fet adahan kiyene Kiyavwiye Uhokri.

2 Ayge Jerusalém paha awkepket kennesa ahumwa pahatra ahin ku kiw igkis paraksa muwtoh avitit paytwempu. Ini awkepket kewye Betesda giwnavrikkis judeyenevwi. Ayge pohowku akebi xam aranwa ini awkepket.

3 Ayge ariku ini xam ka aynsima hiyeg kakahribdavye dukugibdihpikis. Gaytakis motavye. Gaytakisme dathuvye. Gaytakisme miyavuvye.

4 Igkis ayge wahepnes un kasawkahwa. Inparinekwa pahavwi ahj dax un atere. Avim ini pahavwi ku pariyekit awke atere, ig makniw ariw madikte gikahri.

5 Ayge pahavwi awayg kakahriye. Ig kakahrip adahan ka aynsima kamukri, mpana madikwa akebi akak ntewnehkerbu akak pahak arawna *(38).*

6 Ig Kiyavwiye Jesus danuh atere. Ig hiyap ner awayg dukugi ayge. Ig hiyakni ku ig ayge ka aynsima kamukri gaw. Ig hiyapni hene, ig ayavgi:

— Ba pis makniwkere?

7 Igme awayg kaytwa giwn:

— *Ihi,* Kiyavwiye, *nah muwaka makniw. Heneme* yuma hiyeg nayavetni adahan ig tubuksan ahakwat un ku aysaw un kasawkahwa. Avit nah danuh atere, ayipa nawenyekit hiyeg danuh nuwhu.

O Novo Testamento e Salmos na língua Palikur do Brasil; © 2018, Wycliffe Bible Translators, Inc.

8 Igme Kiyavwiye Jesus hiyapni hene, ig awna git:
— Kannikaw kuri. Kidis pisivamna. Hiyawa pis wew.
9 Aynewa ig awayg makniw. Ig kannikaw ig kidise gisivamna. Ig wew. Ig keh ini abet samdi.
10 Gaytakis judeyenevwi *giwewkistenkis* igkis hiyapni hene, igkis awna git ner awayg:
— Pis ka hiya pisma hiyuh pisivamna. Ku avim inin samdi. Amekene Moís gikumadukan ka isaksa adahan wixwiy keh ariknawnema annivwit abet samdi.
11 Igme awayg kaytwa giwnkis:
— Ner ku pariye makniwevun, igi awna nutuh adahan nah kidis nusivamna adahan nah wew.
12 Igkisme ayavgi:
— Pariye hiyeg awna pit inakni?
13 Heneme ner awayg ka hiyakgi ku pariye ig. Mmanawa kuwis ig Kiyavwiye Jesus parekwehe hiyeg ku pariye kabubuknene ayge.
14 Ariwnteke ini ig Kiyavwiye Jesus patipteke gikak ner awayg akiw ay ariku *ini leglis kewye* Uhokri Givin. Ig awna git:
— Kuwis pis makniw. Ka ba taraksa akiw. *Ku pis taraksa,* nawenetke pis uti mbeyne mbayte ariw inin akiw.
15 Ig ner awayg hiyapni hene, ig tivik gitkis neras judeyenevwi *giwewkistenkis.* Ig danuh atere, ig awna gitkis:
— Ner ku pariye makniwevun, giw Jesus.

Jesus akkaw ku ignewa Uhokri
Jo 10.30; Ap 1.17

16 Igkis judeyenevwi *giwewkistenkis* timapni hene ku Kiyavwiye Jesus piyih hiyeg abet samdi, *igkis awna:*
— Aa, ig kannivanene abet samdi.
Ayteke nikwe igkis kavusa sigimwihpig *awaku gitkis ig ka kiyatha samdi.*
17 Igme Kiyavwiye Jesus kaytwa giwnkis:
— Niguh kannivwiye avanenekwa. *Ig ka mayakti ariw gikehni kabayka.* Nah hawata nah keh ke igbe.
18 Neras judeyenevwi *giwewkistenkis* hiyapni hene, igkis ka aynsima aharit giwmasepten akiw. Igkis giwmasepten ka ininewatma awaku *gitkis* ig ka kiyatha samdi, heneme hawata awaku *gitkis ig kinisekevutne.* Mmanawa ig kighaw git Kiyavwiye Uhokri. Amun ini nikwe ig ekkewne ku igwata Uhokri. *Gitkis ka henema.*
19 Igme Kiyavwiye Jesus awna gitkis:
— Nah ka keh ariknawnema nuwnteknewatma. Nah keh ininewa ku pariye nah hiyap Niguh keh. Ku pariye Niguh keh, nah gikamkayh, keh hawata. Ihanabay inakni nuwnuh. Henewatbaki in.
20 Igi Niguh bateke nukakuh, nah gikamkayh. Ig akki nutuh madikte *kabayka* ku pariye ig keh *adahan nahme keh hawata ke igbe.* Aysawnemenek ig keh nah keh annut pi kiyeste ariw inin akiw adahan yis wakaymni *nudahan* akiw.
21 Niguh kadahan gidatni adahan ig kannikasene miyaravye adahan ig ikene dehetniki givititkis. Nah gikamkayh, nah kadahanata nudatni adahan nah ikene dehetniki givititkis neras ku pariye numawkan.
22 Niguh ka humaw adahan gihivetnikisma hiyeg ba ignes kibeynewatma. Ig ike nuwakuwit, nah gikamkayh, adahan nahnewa gihivetnikis ba igkis kibeynewatma.
23 Ig keh hene marihwa madikte hiyeg kiyathan nah gikamkayh hawata ku samah igkis kiyatha Niguh. Ku pahavwi ka kiyathan, amun ini nikwe ig kawnata kiyatha Niguh ku pariye nawahkisten atan.
24 Ku pahavwi timap nuwnuh, ku ig iha giwn nawahkisten, ignewa kuwis kadeheten adahan avanenekwa. Ig ka ivukakanti hanpa arimkanit biyukwiki. Kawa. Ig kuwis pese abetitak miyaka tahan abetit dehetniki *adahan ig aymuhwa gimun Kiyavwiye Uhokri adahan avanenekwa.* Ihanabay inakni nuwnuh. Henewatbaki in.
25 Aysawnemenek, hawata ku akak inin kuri, hiyeg ku pariye yuma dehetniki ay givitkis igkis timap nuwnuhnek, nah Uhokri gikamkayh. Gaytakis iha inakni nuwnuhnek, nikwe igkis kadeheten. Henewatbaki igkis kadehetenek.

O Novo Testamento e Salmos na língua Palikur do Brasil; © 2018, Wycliffe Bible Translators, Inc.

26 Niguh ignewa dehetniki akivara. Ig hawata ike nutuh, nah gikamkayh, adahan nah humaw dehetnikiwata akivara.

27 Ig hawata ike nutuh nukiytani adahan nah aysawnemenek nah gihivetnikis hiyeg ba ignes kibeynevwiwatma. Ig ike nutuh mmanawa nah hawata hiyeg amadgayawata inin ke igkisbe.

28 Ka yi muwaka wakaymni amin inakni nuwnuh. Mmanawa aysawnemenek madikte miyaravye avuhnenevwi timap nuwnuhnek.

29 Avim ini igkis pes ayteke avuhekettak. Gaytakis ku pariye kibeynevwi igkis kannikaw adahan igkis aymuhwa *gimun Kiyavwiye Uhokri adahan avanenekwa.* Gaytakisme ku pariye kane kibeynevwima igkis kannikaw adahan igkis ivukepka hanpa arimkanit biyukwiki.

30 Avim ini nahnewa kaniy ku pariye hiyeg ivukepka hanpa arimkanit biyukwiki. Nah ka keh hene nuwnteknewatma. Nah keh ku samah Niguh gakkan nutuh adahan nah keh. Ayge nah gihivetnikisnek hiyeg ba ignes kibeynevwiwatma, avigkutavrik ku samah Niguh gibetki. Nah gihivetnikisnek wadit *nah ka taraksanek.* Mmanawa nah ka keh nudahan nubetkima. Nah kehne ku pariye ignewa nawahkisten gibetki.

Ay ka aynsima arakak ku Jesus igyewa Uhokri

Jo 8.18; 1Jo 5.6

31 — Wake nah pahavonabe awna inakni hene numinuh, nikwekam ik adahan yis iki he waditnevyenenkam.

32 Henneme *Niguh* hawata akkan ku pariyene nah. Nah hiyakni ku inakni giwn inyewa ku pariye ig awna numinuh.

33 *Yisme he aharitnen hiyeg giwnkis amadgayavu inin. Inneki keh* yis awahkis hiyeg gimin Joawh Batista adahan timepne ginetni. Hawata ig awna inyewa iwit numinuh.

34 Henneme ka sam nutuh ku pariye iwit hiyeg amadgayavu inin awna numinuh. Hiyeg amadgayavu inin giwnkis in ka ariknawnema nutuh. *Ininewa Uhokri giwn kibeyne nutuh.* Heneme nah kinetihwa amin Joawh Batista giwn *awaku in kibeyne ta yit.* Nawenetke *yis timapni, yis kamaxwa nivitit,* yis isahptaw nikwe *ariw yitaraksan.*

35 Ig Joawh Batista ig kewa paha abukribe adahan uguhne yihiyekemni. Yisme ayta ganwat ke yube kabubuk aharitne gibutni. Heneme yis ka iha giwn madiktema.

36 Ig Joawh Batista akkan huwewe ku pariyene nah. Heneme ay pahat arikna akiw ku pariye akkan huwewete amin ku pariyene nah. Ini nannuh ku pariye Niguh iki nutuh, in nannuh areketni ku Niguh igi nawahkisten.

37 Hawata akiw igwa Niguh nawahkisten ignewa akkan ku pariyene nah. *Ig kuwis awna inuriktak ku nah gikamkayh.* Heneme yis ka timapti inakni giwn. Yis kawnata hiyap gihivak ku aysaw ig kahayaksaw.

38 Hawata akiw ku aysaw ig awna yit abet yihiyekemni yis ka timepkere giwn. Wake yis ataybiswabe arit giwn, nikwekam yis ihakam nuwnuh mmanawa nahnewa gawahkisni. Heneme yis ka iha nuwnuh.

39 *Uhokri gannasan hawata akkan ku pariyene nah.* Yis yibetki ivegboha inakni Uhokri gannasan mmanawa yivewkan ku yis ivegbohin kabayntiwa, nikwe yis aymuhwanek *gimun Uhokri* adahan avanenekwa. *Ka ba yis hiyapk ku* nahnewa ku pariye Uhokri gannasan kinetihwa numinuh?

40 Yisme ka kamaxwekere nuvitit kahadbe nah keh yis aymuhwa *gimun Uhokri.*

41 Hiyawa hiyeg amadgayavu inin ka batek nukakuh, heneme in ka sam nutuh. Numawkan ignewa Uhokri batek nukakuh.

42 Henneme nah hiyak ku yis ka batek gikak Uhokri avititakma yiyakni.

43 Nah ayta yit giwntak Niguh. Hiyaksa yis ka amavan. Heneme wake pahavwi ay yibet amadgaya inin wake ig ayta yit giwnteknewatbe, nikwekam yis amavigkam kabayntiwatkam.

44 Yis timepkere hiyeg amadgayavu inin adahan ignes kinetihwa yimin ku yis kibeynevwi hiyeg. Yis ka timepkere igwa Uhokri awna ku yis kibeynevwi hiyeg. Nikwe ka hiya yisma kamaxwa nuvitit.

O Novo Testamento e Salmos na língua Palikur do Brasil; © 2018, Wycliffe Bible Translators, Inc.

45 Mmah yivewkan nah kamiyevyinek git Uhokri? *Kawa. Ka nahma.* Igwa amekene Moís kamiyevyinek, ig ner ku pariye yis kamaxwene avitit gikumadukan.

46 *Yis yivewkan yis ihpatrune amekene Moís gannasan bawa kawa.* Wake yis ihpatrunebe giwn, yis hawata ihpakam nuwnuh. Mmanawa ig kinetihwa numinuh.

47 Ku samah yis ka iha inakni giwn amekene Moís yis kawnata iha nudahan nuwnuh.

Jesus iki im gitkis hiyeg

Mt 14.13; Mk 6.30; Lk 9.10

6 **1** Ariwnteke ini ig Kiyavwiye Jesus tivik manuke mahakwa Galileya. In hawata kewye mahakwa Tiberiyadis.

2 *Ig manuke mahakwa,* pahabu hiyeg *mpiye akigbimnew mahakwa adahan igkis* giharaksetni bute. Igkis atekere gihapti awaku igkis hiyap madikte gannu ku samah ig makniwe hiyeg.

3 *Igme igkit danuh giwkis.* Ig wagehe avitit paha waxri imuwadnene. Ayge ig batahkiswe. Igkisme gikannuhnivwi batabdawak** ayge gikak.

4 Kaba danuh ahawkanavrik adahan hiyeg judeyenevwi gifetrakis adahan igkis axne muwtohyan arih. Igkis axni adahan kiyene ku samah minikwak Kiyavwiye Uhokri umahkise muwtohyan gidukwenavrikkis amekenegben adahan ig giwiwhkiswitnikis giwakutakis hiyeg ejituyenevwi.

5 Ku samah ig Kiyavwiye Jesus betnene ayge, ig sarayh givegi warikwit. Ig hiyap neras pahabunene hiyeg kuruw gimkanit. Ig hiyapni hene, ig awna git Filip:

— Kit wixwiy isim im adahan gaxnikis?

6 Ig awna inakni hene git adahan gihikekten. Ig kuwis hiyak ku pariye ig keh.

7 Igme Filip kaytwa giwn:

— Amawka wixwiy sarayh ka aynsima karukri *mpiy* pimavut madikawku madikwa *(200)* karukri. Metakwa nikwe igkis muwavwite ax aritnanyumni ariwntak.

8 Igme pahavwi gaytakis gikannuhnivwi kewye Andre, ku pariye Simawh Pedru gisamwi, ig timapni hene, ig awna git Kiyavwiye Jesus:

9 — Ay pahavwi bakimni ay in. Ig kadahan pohowku akebi bugut kehka akak *fahhin kewye* “sevada”. Hawata ig kadahan piyana akebi im *nopsanyovwi masaraku.* Heneme in ka ariknawnema gitkis awaku ka aynsima hiyeg.

10 Igme Kiyavwiye Jesus awna gitkis:

— Wani neras hiyeg batahkiswa.

Ayge barewye amatap adahan igkis batenne atere. Igkis hiyeg hiyapni hene, igkis batahkiswebdi atere. Igkis ka aynsima hiyeg. Awaykemninen pukuhka kaba danuh pohowku mil gikebikis *(5.000).*

11 Ayteke nikwe ig Kiyavwiye Jesus iwe ini bakimni gibuguta. Ig kabayha Kiyavwiye Uhokri adahan ini bugut. Ayteke ig ibekhepni givuwiwkis gikannuhnivwi. Igkisme ibekhepni givuwiwkis neras batebdebdihpiye. Ku samah ig keh akak bugut ig keh hawata akak im. Ig ibakhasepni. Igkisme hiyeg kidis ku samah gimawkankis niwntak.

12 Igkis ax kabihribdave. Ig Kiyavwiye Jesus hiyapni hene, ig awna gitkis:

— Ahiwvinay gimanakis asemne adahan yuma aynesnima biyukne.

13 Igkisme ahiwavepni. Igkis kivunse ka aynsima panye, madikawku akebi akak pisaya arawna *(12)* akak ini pohowkunene bugut asemne.

14 Neras hiyeg hiyapni hene ku Kiyavwiye Jesus kehe ini annut giwtrikkis, igkis awna:

— Oo! Ner igyewa Uhokri gawneve ku kamin amekene Moís kinetihwa minikwak, ku ig aytanek amadgat inin.

15 Igkis givewkankis mpiksaptihpig adahan ig humaw gikivarakis. Igme Kiyavwiye Jesus hiyapni hene, ig tivik giwkis. Ig manuke avitit paha waxri imuwadnene akiw, ig pahavo.

Jesus wew ahakwew un

Mt 14.22; Mk 6.45

16 Aygete kuwis, gikannuhnivwi muhuke tahan akigbimnat mahakwa.

17 Igkis *awna:*

— *Kuwis aygete. Uyay* diyuhe pahabakat avitit paytwempu Kafarnawh.

— Uyay.

O Novo Testamento e Salmos na língua Palikur do Brasil; © 2018, Wycliffe Bible Translators, Inc.

Ayge igkis katapte amadgat gihmunkis. Misanpi gawkis, ig Kiyavwiye Jesus kote danuhte gitkis. *Igkis hiyapni hene, igkis tivik.*

18 Pahaye adahan mayg kamayghew. In kannikase paraw.

19 *Igkis* puwehnene ativut bobo piyawakad adahan pimavut madikawku madikwa *(200)* iwanti aviyukan. Pahaye adahan *igkis* hiyap Kiyavwiye Jesus waywe ahakwew un. *Igkis ka hiyakgi ku pariyene ig.* Ig aytweni kennesa arimkat gihmunkis. *Igkis* hiyapni hene, *igkis* avisasewbet gibohri.

20 Igme awna gitkis:

— Nahnewa ay. Ka yi muwaka avis.

21 *Igkis* timapni inakni giwn hene, *igkis* batek ka aynsima. *Igkis* amavig amadgat wahmun. Aynewa igkis danuh atere ku kit umawkan.

Hiyeg ivegva Jesus

22 Hewke akiw ka aynsima hiyeg misekwevye aynte pahabak. Igkis hiyakni ku amaka pahamkuwa umuh ayge. Igkis hiyap gikannuhnivwi tivikwiye gumadga nore umuh, igme Kiyavwiye Jesus ka atak gihaptikis. *Nikwe givewkankiskam ku Kiyavwiye Jesus misekwe ayge gimunkis. Bawa kawa. Ig ayge gikakkis gikannuhnivwi.*

23 Ayteke nawenyevwi hiyeg danuh atere pahabakat amadga gihmunkis. Igkis ariwntak paytwempu Tiberiyades. Igkis danuh atere ku kiney amaka Kiyavwiye Jesus *keh annut ig* kabayha Kiyavwiye Uhokri adahan gimanakis, madikte hiyeg axnekuye niwntak.

24 Neras hiyeg aygnenevwi hiyapni hene ku Kiyavwiye Jesus yuma ayge akiw, ine gikannuhnivwi yumahwata ayge, *igkis awna:*

— *Kibeyne. Ay nawenyewa umuh akiw.* Uyay ivegve Kiyavwiye Jesus tahan pahabakat avitit paytwempu Kafarnawh.

— Uyay.

Igkis katapte amadgat gihmunkis *neras hiyeg danuhpenevwi.*

25 Igkis manuke mahakwa. Igkis danuh atere avitit Kafarnawh. Ayge igkis ute Kiyavwiye Jesus. Igkis awna git:

— Kiyavwiye, aysawneki pis danuhe atan? *Usuh ivegvep muwapuw.*

26 Igme awna gitkis:

— Yis ka ivegvan awakuma nannuh *keh yis hiyak ku pariyene nah.* Kawa. Yis ivegvan ininewa awaku ku samah yis axe yimana kabiha. *Ini yis aharit akiw.*

Jesus kewa umanabe ku pariye keh wis aymuhwa adahan avanenekwa

27 Ayteke ig awna gitkis akiw:

— Ka yi muwaka mpiksaw aharit yimana ku pariye kane dehwevyema yimun. Mpiksawnay aharit ini yimana ku pariye dehwevye adahan avanenekwa, ku pariye keh yis aymuhwa adahan avanenekwa. *Nah, ku pariye wageswe awayg amadgaya inin, nahnewa* iki yit akebi ini yimana. Kuwis Niguh Uhokri ekke ku ig awahkisun adahanikwa ini.

28 Igkis hiyeg timapni hene, igkis awna git:

— Mmahpa usuh keh nikwe adahan usuh kehne Kiyavwiye Uhokri gibetki?

29 Igme Kiyavwiye Jesus kaytwa giwnkis:

— Nah akkite yit ku pariye Uhokri gibetki. Gibetki ini adahan yis kamaxwa nuvitit *nah* gawahkisni.

30 Igkisme awna git:

— Akkanaba pannu wotuh akiw adahan areketni pidatni wotuh adahan usuh kamaxwa pivitit. Ba pis ik adahan pis keh pahat annut *ke amekene Moísbe?*

31 Minikwak amekenegben ax gimanakis kewye “maná” aynte amadga amatap. Uhokri gannasan awna:

— Ig iki gitkis gimanakis ayta inutak.

Ba ik adahan pis hawata iki wotuh umana ayta inutak?

32 Igme Kiyavwiye Jesus kaytwa giwnkis:

— Ka ignema amekene Moís iki ini gimanakis inutak. Ig Niguh ignewa ikepni gitkis. Kurime ig akaka yit yimana ku pariye inyewa inuriktak. Henewatbaki ig iki.

33 Ini yimana giwntekne Uhokri in ayta inuriktak adahan hiyeg amedgenevwi inin aymuhwa adahan avanenekwa.

34 Igkisme kaytwa giwn:

O Novo Testamento e Salmos na língua Palikur do Brasil; © 2018, Wycliffe Bible Translators, Inc.

— Kiyavwiye, iknaba wotuh akebi ini umana takunipti.

35 Igme Kiyavwiye Jesus kaytwa giwnkis:

— Nahnewa yimana ku pariye keh yis aymuhwa adahan avanenekwa. Ku pahavwi amavan, *igi bateknek ke pahavwibe ku pariye ax kabiha.* Ig ka mativwati *abet gihiyekemni* akiw. Ku pahavwi kamaxwa nuvitit, ig ka arabyuti *abet gihiyekemni* akiw. **36** Henewa in ku samah nah awna: "Yis kuwis hiyavun heneme yidukwenewa yis kote kamaxwate nuvitit."

37 Ignesme ku pariye Uhokri gikan nutuh igkis kamaxwa nuvititnek. Igkis ku pariye kamaxwevwi nuvitit nah ka tukuhgikisnek aynesnima.

38 Nah ayta atan inuriktak ka adahanma kehnema nubetki, heneme adahan nah kehne nawahkisten gibetki.

39 *Nah akkite yit ku pariye nawahkisten gibetki.* Ini gibetki adahan nah ka biyuksa pahavwinema ku pariye gikan nutuh, heneme adahan nah gikannikasetnikis madikte amaksemni hawkrinek.

40 Ini gibetki adahan ku pariye hiyeg iveg numkat ignes kamaxwevye nuvitit nah gikamkayh, igkis aymuhwa *gimun Uhokri* adahan avanenekwa. Ini gibetki adahan nah gikannikasetnikis amaksemni hawkrinek.

41 Igkis judeyenevwi *giwewkistenkis* timapni hene, igkis minimnihekbet pawtak gimin Kiyavwiye Jesus mmanawa ig ikewne ku ignewa umana inuriktekne.

42 Igkis awna:

— Mmahki ig awna inakni iwit hene? Ig ikawvari ku ig inurikyene. Ka ba pis hiyap ku ner he amekene Josenen gikamkayh? Usuh hiyak gig gukak ginag. *Ig ka inurikyenema.*

43 Ig Kiyavwiye Jesus hiyapni hene, ig awna gitkis:

— Ka ba yi minimnihak pawtak hene *numinuh.*

44 Ka ik adahan pahavwinema hiyeg kamaxwa nuvitit ku ka ignema Niguh nawahkisten kinistig nudahan. Ku pahavwi timap giwn, ku ig kamaxwa nuvitit, nikwe nah kannikasig amaksemni hawkrinek.

45 In hawata ku samah Uhokri gawnevevu pitatyevwi giwnkis. Igkis awna:

"Igwa Kiyavwiye Uhokri humaw gikannuhtenkis madikte hiyeg."

Madikte hiyeg ku pariye timap Niguh giwn ku pariye iha inakni giwn, igkisnewa ku pariye kamaxwenevwi nuvitit.

46 Hiyeg amadgayavu inin ka hiyapti Niguh. Nahnewa gihivetni mmanawa nah ayta giwntak.

47 Ku pahavwi kamaxwa nuvitit, nikwe ig aymuhwa *gimun Uhokri* adahan avanenekwa. **48** Nahnewa yimana ku pariye inyewa keh yis aymuhwa. Ihanabay inakni nuwnuh. Henewatbaki nah.

49 Minikwak yahawkrivwi amekenegben ax nor gimanakis kewye "maná" aynte amadga amatap. Heneme *igkis ka aymuhwa adahan avanenekwatma.* Ariwnteke ini igkis miyarap. **50** *Nahme kinetihwa amin nawenyewa yimana ariw ignes gimanakis.* Ini yimana inuriktekne. Ku pahavwi ax ariwntak ini gimana, ig ka miya adahan avanenekwatma.

51 Nahnewa ini yimana inuriktekne ku pariye inyewa keh hiyeg aymuhwa. Ku pahavwi ax nuwntak, ig aymuhwa *gimun Uhokri* adahan avanenekwa. Ini yimana ku pariye nah akki yit, innebaki nihuh ku pariye nah sigkebdihkisnek gidahankis madikte hiyeg amedgenevwi inin kahadbe ignes aymuhwa *gimun Uhokri adahan avanenekwa.*

Henewatbaki ig Kiyavwiye Jesus awna.

52 Igkis judeyenevwi *giwewkistenkis* timapni hene, igkis awnebdi pawtak akak gihawnakis. Igkis awna:

— Mmah akaka wotwiy gih adahan wixwiy ax?

53 Ig Kiyavwiye Jesus hiyapni hene, ig awna gitkis:

— Ku yis ka ax nihuh, *nah* ku pariye wageswe awayg amadgaya inin, ku yis kawnata higap numiguh, nikwe yis ka aymuhwa *gimun Uhokri.* Ihanabay inakni nuwnuh. Henewatbaki in.

54 Henneme ku pahavwi ax nihuh, ku ig higap numiguh, igi aymuhwanek *gimun Uhokri*

O Novo Testamento e Salmos na língua Palikur do Brasil; © 2018, Wycliffe Bible Translators, Inc.

adahan avanenekwa. Nahme kannikasig amaksemni hawkrinek.

55 Nihuh inyewa keh hiyeg aymuhwa. Numiguh hawata keh hiyeg aymuhwa akiw.

56 Ku pahavwi ax nihuh, ku ig higap numiguh, *amun ini nikwe igi humaw pahavwiwa nukakuh.* Ig ay nuvituh. Nahme ay givit.

57 Niguh ku pariye nawahkisten ig dehetniki akivara adahan avanenekwa. Nah uti nudehetni giwntak. Hawata ku pahavwi ax nuwntak, ig uti gidehetni nuwntak.

58 *Inneki keh nah awna yit ku* nahnewa yimana inuriktekne. Nah ka kema neras amekenegbenma gimanakis ku pariye igkis ax heneme igkis miyarap. Ku pahavwi ax nuwntak, ig aymuhwa adahan avanenekwa.

59 Inakni iwit ig Kiyavwiye Jesus awna ariku judeyenevwi gileglisakis ayge Kafarnawh.

Ka aynsima hiyeg miniwvi giw Jesus

60 Ka aynsima gaytakis neras timepnevwi Kiyavwiye Jesus giwn igkis timapni inakni giwn hene, igkis awna:

— Inakni giwn mahiko. Mmahpaki wis pukuhpin?

61 Ig Kiyavwiye Jesus kateksan avit giyakni ku samah igkis minimnihekbet hene. Ig hiyapni hene, ig awna gitkis:

— Mmah inakni nuwnuh mmah in mahiko yit?

62 Henneme aysawnemenek in ka mahiko yit akiwnek. Ku aysaw yis hiyavun Nah, ku pariye wageswe awayg amadgaya inin, nah diyuhe inurikut akiw, avim ini in ka mahiko yit.

63 Ku wis ax ihti, ka innema keh wis aymuhwa adahan avanenekwa. Ignewa Uhokri Gitip ay uvit, ignewa ku pariye keh wis aymuhwa *gimun Uhokri adahan avanenekwa.* Kaksa nah awna yit patuwesbunka iwit giwntak Uhokri Gitip. *Ku yis iha* inakni nuwnuh, *in* keh yis aymuhwa *adahan avanenekwa.*

64 Yaytakme ka iha nuwnuh.

Ig Kiyavwiye Jesus awna inakni hene, mmanawa ayipa ig hiyakni kuwis ku pariye hiyeg ka ihpa giwn. Ig hawata hiyak ku pariye gikamaykiswitni *gitkis givetunyavu.*

65 Nikwe ig awna:

— *Ignewa Uhokri Gitip ku pariye keh wis aymuhwa gimun Uhokri adahan avanenekwa.* Inneki keh nah awna yit kaksa: “Ka ik adahan pahavwinema hiyeg kamaxwa nuvitit ku ka ignema Niguh kinistig nudahan.”

66 Avim ini ka aynsima gikannuhnivwi *awna:*

— Inakni giwn amin axne gih, inakni mahiko adahan wis pukuhpin.

Ayge nikwe igkis tivik giw. Igkis ka wew gikak akiw.

Jesus gikannuhnivwi ka miniw giw

67 Ayteke ig Kiyavwiye Jesus hiyapni hene, ig awna *gitkis* gikannuhnivwi madikawkunene gikebikis akak piyananene gawnakis *(12).* Giwn:

— Mmah yis hawata tivikere nuwhu?

68 Igme Simawh Pedru kaytwa giwn:

— Kiyavwiye, karimkanitva usuh tiviknek? Pisnewa awna iwit ku pariye akki wotuh adahan ku samah usuh aymuhwa *gimun Kiyavwiye Uhokri* adahan avanenekwa.

69 Usuh kamaxwa pivitit. Usuh hiyak ku pis Uhokri giwatni barewvitye.

70 Igme Kiyavwiye Jesus awna gitkis:

— Nah kaniye yis madikawkunene yikebi akak piyana yawna *(12) adahan yis wewne nukakuh.* Heneme ay pahavwi yaytak ig wavitye ay givit.

71 Ig awna inakni gimin Judas Iskariyotismin, ku pariye amekene Simawh gikamkayh. Mmanawa ig Judas Iskariyotismin gaytakis *neras madikawkunene gikebikis gikakkis piyananene gawnakis (12)* heneme ig gikamaykiswitninek Kiyavwiye Jesus *gitkis givetunyavu.*

Jesus mpiksaptihka gavitkis gisamwivwi

7 **1** Ariwnteke ini ig Kiyavwiye Jesus muwaptise Galileyamnaw. Ig ka atekere avitit judeyamnaw mmanawa neras judeyenevwi *giwewkistenkis* ivegvenene

O Novo Testamento e Salmos na língua Palikur do Brasil; © 2018, Wycliffe Bible Translators, Inc.

adahan giwmasepten. *Awaku ini ig misekwe ayge Galileyamnaw.*

2 Kaba danuh ahawkanavrik adahan hiyeg judeyenevwi gifetrakis adahan pahadguhwene misekwene ariku paytbet.

3 Ayge nikwe Kiyavwiye Jesus gisamwivwi awna git:

— Uyay atak tahan avitit judeyamnaw *ku kiney hiyeg pahadguvu.* Ayge kibeyne iwetrit adahan pis keh annut kahadbe ku pariye timepnevwi piwn, igkis hiyap pannu.

4 Ku pis muwaka madikte hiyeg hiyakpi, amawka pis akkaw gitkis. Amawka pis ka misakwa ayamawnema ay. Ku pis inyewa keh annut akak Kiyavwiye Uhokri gidatni, amawka pis akkaw gitkis madikte hiyeg.

5 *Henewatbaki igkis awna* mmanawa igkiswa gisamwivwi ka ihpa giwn *avim ini hawkri.*

6 Igme Kiyavwiye Jesus kaytwa giwnkis:

— Kote danuhte nuhawkanavrik *adahan nah akkaw gitkis madikte hiyeg.* Heneme ku aysaw yis atekere, hiyawa yis atak.

7 Hiyeg amedgenevwi inin ka amiyhay. Nahme ignes amiyhanan. Igkis amiyhanan awaku ku samah nah ekkene gitkis gikehnikis mbeyevye.

8 Su yi atak fetya. Nahme kote atakte. Kote danuhte nuhawkanavrik adahan nah akkaw.

9 Ig Kiyavwiye Jesus awna inakni, *gisamwivwi tivik fetya.* Igme misekwe ayge Galileyamnaw adahan aynesa hawkri akiw.

10 Ayteke ariwntak gisamwivwi gitepkemnikis ig hawata ig tivik atere. Heneme ig ka tivik giwtrikkisma hiyeg. Ig tivik mownye. *Igkisme gikannuhnivwi tivik gihapti.*

Hiyeg gihiyekemnikis gimin Jesus ibekhewbet

Jo 7.40, 10.19

11 Avimwata ini ayge abet fet neras judeyenevwi *giwewkistenkis* ayap Kiyavwiye Jesus gak. Igkis awna:

— Kineykig?

12 Ayge ka aynsima hiyeg minimnihekbet pawtak gimin Kiyavwiye Jesus. Gaytakis awna:

— Ig kibeyne awayg.

Gaytakisme awna:

— Kawa. Ig kinisne hiyeg.

13 Heneme igkis minimni giharavrikkis neras giwewkistenkis. Mmanawa igkis avise gibohrikis mmanawa ignes ka batek gikak Kiyavwiye Jesus.

Jesus kannuhekne ariku leglis

14 Pabuskak fet *ig Kiyavwiye Jesus danuh atere.* Ig pareke arikut *ini leglis kewye* Uhokri Givin. Ayge ig kannuhekne.

15 Neras judeyenevwi *giwewkistenkis* hiyapni hene, igkis wakaymnibdi adahan gikannuhakni. Igkis awna:

— Kitak ner kanuhwa? Ig ka lekkolya amin Kiyavwiye Uhokri giwn *kema wixwiyma.*

16 Ig Kiyavwiye Jesus timapni hene, ig awna gitkis:

— Nukannuhwan kawki nuwnteknewatma. In giwntak nawahkisten.

17 Ku pahavwi inyewa kehkere Uhokri gibetki, igi hiyaknek ku kitak nah uti nukannuhwan. Ig hiyak ku nah awna giwntakwa Kiyavwiye Uhokri.

18 Pahavwi ku pariye awna he giwnteknewatnen, igi aharitne hiyeg kiyathig. Nahme awna adahan hiyeg kiyatha nawahkisten. Nikwe nah awna iwit ku pariye inyewatnene, nah awna wadit.

19 amekene Moís ike wotwiy Uhokri gikumadukan, heneme yuma pahavwinema yaytak ihpene inakni gikumadukan. Yisme aharit nuwmepten. Mmahki?

20 Igkisme kaytwa giwn:

— Pis ku puwvup. Pariyekama aharit piwmepten?

21 Igme kaytwa giwnkis:

— Yis madikte wakaymnibdi awaku nah makniwe pahavwi awayg abet samdi. Yit nah taraksevye awaku nah kehe ini annut. Yit nah ka kiyatha samdi.

22 *Henneme yis hawata, yis kannivwiye abet samdi. Nah akkite yit ku samah.* amekene Moís ike wotwiy pahat gikumadukan ku pariye ikaka git gavitkis gihawkrivwi. Inakni gikumadukan awna adahan wixwiy hiwh ba-

O Novo Testamento e Salmos na língua Palikur do Brasil; © 2018, Wycliffe Bible Translators, Inc.

kimnayh awayg givitkis *adahan arakak ku igkis Uhokri gihiyegavu. Nikwe adahan pahay paka akiw ariwntak giwayvukakkis yis hiwh givitkis. Ku pahavwi amadga wayk abet samdi* nikwe yis hiwh givit abet samdi *aytwenempiye akiw.*

23 Hiyawa samdi abet, heneme yisnewa hiwh givit kahadbe yis ihpene ariwn amekene Moís gikumadukan. Mmah nikwe yis dagawnaw nutuh avatra ku samah nah makniwe pahavwi awayg pahavwite abet samdi?

24 *Mmahki yis ikanuh ku nah taraksevye?* Ka yi muwaka iki pahavwi ku ig taraksevye kibehtenwatma. Hiyapnigte ba ig wadityewatma.

Henewatbaki ig Kiyavwiye Jesus awna.

25 Gaytakis jerusalémyenevwi ayge igkis timapni hene, *igkis kinetihwa pawtak.* Igkis awna:

— Mmah ka ba nernema ku pariye uwewkistenwiy aharit giwmasepten?

26 Ivegnay ku samah ig wewvari ay ubetwiy. Igkisme ka aritnema giw adahan kamaxgi. Nawenetke igkis pukuhpaw. Nawenetke igkis ikiy ku igyewa Cristo, ig Uhokri gikanyan adahan ukumaduketniwiy.

27 Gaytakisme kaytwa giwnkis:

— Kawa. Ka ignema. Mmanawa wixwiy hiyakgi ku pariyene ig. Igme Cristo, yuma hiyeg gihiyekten ku pariyene ig.

28 Igme Kiyavwiye Jesus kannuhekne ayge ariku leglis. Ig timapni inakni iwit hene, ig awna gitkis hiyeg:

— Yis yivewkan ku yis hiyakun ku pariyene nah. Yivewkan yis hiyak ku kitekne nah. Heneme nah ka ayta nuwnteknewatma. Yis ka hiyak ku pariye igyewa nawahkisten atan.

29 Nahme hiyaknig. Mmanawa nah ayta giwntak. Ignewa ku pariye nawahkisten atan.

30 Igkis timapni hene, igkis atere gikamaxwitni. Heneme igkis ka hiyak ku samahpa gikamaxka gitkis mmanawa kote danuhte gihawkanavrik *adahan ig kamaxka.*

31 Avim ini ka aynsima gaytakis neras hiyeg iha ku ig Kiyavwiye Jesus ignewa Uhokri gikanyan adahan ukumaduketniwiy. Igkis awna:

— Wixwiy hiyakni ku aysaw Uhokri gikanyan adahan ukumaduketniwiy danuh atan, ig keh ka aynsima annutnek. Hiyaksa kuri ig ner awayg kehne ka aynsima annut ay. Ka ik adahan pahavwinema hiyeg keh annut pi kiyeste ariw inin akiw.

Sandagma gikamaxwitni Jesus

32 Neras farizewkis timep gakkis ku igkis hiyeg kinetihwa hene gimin Kiyavwiye Jesus. Nikwe igkis gikakkis neras muwveg kiyatyevwi igkis awahkise gisandagmakis atere git adahan gikamaxwitni.

33 Igkisme gisandagmakis tivik, igkis danuh atere git Kiyavwiye Jesus. Igkis timap ig kinetihwa gitkis hiyeg. Giwn:

— Nah ay yikak adahan aynesa hawkri. Ayteke aysawnemenek nah diyuhe gimkat nawahkisten.

34 Avim ini yis ivegvanek heneme yis ka utivunek. Ka ik adahan yis danuh atere ku kiney nah.

35 *Gaytakis* judeyenevwi *giwewkistenkis* ayge. Igkis timapni inakni giwn hene, igkis kinetihwa pawtak. Giwnkis:

— Kit ig ataknek adahan wixwiy ka utivginek? Mmah ig ataknek tahan gitkis neras judeyenevwi ku pariye misakwa aynte gibetkis gresiyenevwi adahan gikannuhtenkis atere? **36** Mmahki ig awna inakni ku wixwiy ivegvig aysawnemenek heneme wixwiy ka utivginek? Mmahki ig awna inakni ku ka ik adahan wixwiy danuh atere ku kiney ig?

Hene igkis wakaymnibdi ayge.

Uhokri Gitip kewa un dehetnikibe

Jo 4.13; Ap 22.1

37 Amaksemni fet abet ini hawkri ku pariye avitmin madikte hawkri adahan gifetrakis, ig Kiyavwiye Jesus ayge tabir ariku leglis. Ig hiyap neras muwveg ayge dimukne un giwtrikkis madikte hiyeg adahan kiyekisne gitkis ku samah minikwak Uhokri utipkis un gitkis izhaewyenevwi aynte amadga amatap. Ig hiyapni hene, ig awna gitkis hiyeg akak madikte gawaygi. Giwn:

O Novo Testamento e Salmos na língua Palikur do Brasil; © 2018, Wycliffe Bible Translators, Inc.

— *Aytninabay numkanit.* Yis ku pariye giharitwiye Uhokri kiyesrad ke pahavwi hiyeg arabyuvyebe unbe, aytninabay numkanit. *Nah kewa un dehetniki ariwtyakbe yidahan.* Higapnabay nuwntak takunipti. *Kamaxwanabay nuvitit takunipti.*

38 *Yis ku pariye kamaxwenevwi nuvitit,* yis hawata humawnek kewa un dehetniki ariwtyakbe gidahankis hiyeg. In ke wotbe ka aynsima un dehetniki pes yiwntaknek adahan ikene gidehetnikis ka aynsima hiyeg akiw. Henewatbaki Uhokri gannasan awna.

39 Ig Kiyavwiye Jesus awna inakni adahan arakak ku samah kamaxwenevwi givitit ignes gitiphaw Kiyavwiye Uhokrinek. Heneme Gitip kote awahkiskante mmanawa ig Kiyavwiye Jesus kote wagahte ku kiney gikiytani.

Hiyeg gihiyekemnikis gimin Jesus ka patiptak

Jo 7.11,25, 10.19

40 Ka aynsima gaytakis neras fetyavu igkis timapni inakni iwit hene, igkis awna:

— Ig Uhokri gawneve.

41 Gaytakisme awna:

— Ignewa Cristo, ig Uhokri gikanyan adahan ukumaduketniwiy.

Igkisme gaytakis awna:

— *Heneme ig galileyene.* Wake ig igyewatbe Uhokri gikanyan adahan ukumaduketniwiy, nikwekam ig ka ariwntakma Galileyamnawkam.

42 Uhokri gannasan awna ku Uhokri gikanyan adahan ukumaduketniwiy ig amadga wayknek aynte paytwempu Belem *aynte judeyamnaw* ku kiney amekene Davi amadga wayk.

43 Hene igkis hiyeg ka tuguhkis gihiyekemnikis hehpekuyema gimin Kiyavwiye Jesus.

44 Gaytakis neras hiyeg aharitnes gikamaxwitni, heneme yuma hiyeg gikamaxten.

Sandagma ka kamax Jesus

45 Ayteke nikwe neras muwveg gisandagmakis diyuhe gitkis neras muwveg kiyatyevwi gikakkis farizewkis akiw. Igkis danuh atere, igkisme gikivarakis awna gitkis:

— Mmahki yis ka waxwa Jesus atan?

46 Igkisme kaytwa giwnkis:

— Usuh ka timapti pahavwinema awayg awna ke inaknibe.

47 Igkis farizewkis timapni hene, igkis awna gitkis:

— Mmah yiswa hawata kinikiswe git?

48 Ka ba yis hiyap usuh ka iha giwn? Ine ukivarawiy kawnata iha giwn.

49 Neras hiyegempu *ku pariye ihevye giwn* igkis ka hiyak hawkri. Igkis ka hiyak ku pariye Uhokri gikumadukan awna. Igkis ikaksaka adahanikwa biyukwiki.

Nikodemus awna gidahan Jesus

50 Igme pahavwi awayg ayge ig timapni hene, ig kavusa awna gitkis. Giw Nikodemus. Ig giyakikis farizewkis. Ig ner ku pariye kuhwekwa kinetihwa gikak Kiyavwiye Jesus. Giwn:

51 — *Wixwiynewa ka ihpenema Uhokri gikumadukan.* In Uhokri gikumadukan ka isaksa wixwiy ikiy pahavwi ku ig taraksevye pahayenema adahan. Amawka wixwiy hiyapnigte. Amawka wixwiy timapnate giwn. *Wixwiy kote kehte hene gikak Jesus.*

52 Igkis timapni hene, igkis awna git:

— *Mmahki pis awna inakni hene?* Mmah pis galileyene hawata *ke Jesusbe?* Su atak ivegboha *Uhokri gannasan.* In ka awna ku ig awahkis uminwiy pahavwinema gawneve avititak Galileyamnaw.

53 Igkis awna inakni, igkis tivik diyuhe mpuse givinwatkis.

Jesus isahkisase pahavu tino ku pariye powkemnihwe adahan eg ka taraksa akiw

8 **1** Ig Kiyavwiye Jesus *pisenwe gikannuhakni arikutak leglis,* ig wagehe avitit ini waxri imuhgivitnene *kewye* Olivegvit. *Ig danuh atere, ig misekwe ayge.*

2 Hewke hawkanawa ig diyuhe atere arikut leglis akiw. Ayge ig bat *paytbuhku,* ig kannuhne hiyeg.

3 Ayteke neras kannuhekevutnevwi amin amekene Moís gikumadukan ignes danuh atere payak gikakkis neras farizewkis. Igkis

O Novo Testamento e Salmos na língua Palikur do Brasil; © 2018, Wycliffe Bible Translators, Inc.

waxwe git pahavu tino ku pariye powkemnihwe. Igkis tabirasevgu givetunat Kiyavwiye Jesus ayge giwtrikneswa hiyeg.

4 Ayteke igkis awna git:

— Kiyavwiye, nor tino kamaxwika nikwenewa ku samah eg powkemnihwano gikak pahavwi.

5 Amekene Moís gikumadukan awna adahan wixwiy padaktevgu akak tip *adahan umehpig* avatra ini guvowkemni. Pisme, mmah piwn adahan ku samah wixwiy keh gukak?

6 Igkis awna inakni adahan gihikekten Kiyavwiye Jesus, marihwa igkis hiyap ba ig taraksa amekene Moís gikumadukan. Igkis muwaka uti gitaraksan adahan igkis gikamyehpitni. Igme Kiyavwiye Jesus timapni hene, ig mabukwe. Ig kavusa anniri waygborit akak giwak.

7 Igkisme kavusa ayaptevgi akiw. Ayge nikwe ig kannikase gitew, ig awna gitkis:

— Ku pariye yaytak yumanene gitaraksan, hiyawa igkit padakgu.

8 Ayteke ig mabukwe akiw, ig kavusa anniri waygborit akiw.

9 Igkis timapni inakni giwn hene, *igkis kayah gitaraksankis.* Ayge nikwe igkis tivik pahavwimpi. Neras ku pariye kiyaptenene igkiskit tivik. Ayteke nawenyevwime tivik butte. He igkis ikise Kiyavwiye Jesus ig pahavo gukak egu tino ayge gikakkis *neras timepnevwi giwn.*

10 Ayteke ig kannikase gitew, ig hiyap egu tino gudukwenewa ayge givetun. Ig awna gut:

— Kiyavuno, kineyki neras pikamyehpitnivwi? Mmah yuma pahavwinema pivedketni?

11 Egme kaytwa giwn:

— Yuma, Kiyavwiye.

Igme awna gut:

— Nah hawata, nah kawnata padakpita. Hiyawa pis tivik diyuhe pivinwat. Heneme ka ba taraksa akiw.

Jesus uguhekevutne uhiyekemniwiy

Jo 1.4, 3.19, 12.34; Ro 13.12; Ef 5.8; 1Tes 5.5; 1Jo 1.5, 2.9

12 Ayteke ig awna gitkis neras hiyeg akiw. Giwn:

— Nah kewa paha abukribe gidahankis madikte hiyeg amadgayavu inin. Ku pahavwi wew nukakuh, nah uguh gihiyekemni kahadbe in ka misakwa *ke wotbe* abet amisnavyebe akiw. *Ayge nikwe ik adahan ig hiyak ku pariye hiyakemniki inyewatnene.* Nikwe ig aymuhwa *gimun Uhokri adahan avanenekwa.*

13 Igkis farizewkis timapni hene ku samah ig awna inakni, igkis awna git:

— Pisnewa ekkewne pimin. Nikwe piwn he waditnevyenen.

14 Igme kaytwa giwnkis:

— Nuwnuh ka he waditnevyenenma. Hiyawa nah ekkewne numinuh heneme nuwnuh ka waditnevyenenma. Mmanawa nah hiyak ku pariyene nah. Nah hiyak ku kitwiye nah.

15 Yis yivewkan nuhipetni ba nah kibeynewatma, bawa yiswa yikehbetan akak yidahanwa yihiyekemni amadgaya inin. Nahme *ku avim inin nah* ka hiyap hiyeg ba ignes kibeynevwiwatma.

16 Henneme wake nah gihivetnikisbe adahan ba ignes kibeynevwiwatma, nah hiyavgikiskam wadit. Mmanawa nah ka ikebdihenigkis akakma nuhiyekemninenwatma, heneme nah payak gikak Niguh nawahkisten usuh gihivetnikis baki ignes kibeynevwiwatma.

17 Minikwak amekene Moís tamak amadga gikumadukan adahan ku piyana wawneve ku giwnkis tuguh hehpekuye, nikwe ik adahan wixwiy iha inakni giwnkis.

18 Ay piyana gikebikis nawneve adahan ekkene ku pariyene nah, nah gikak Niguh nawahkisten, usuhnewa ay. *Nikwe ihpanabay wownuh!*

19 Igkisme ayavgi:

— Kineyva pig?

Igme Kiyavwiye Jesus kaytwa giwnkis:

— Yis ka hiyakun ku pariyene nah. Yis kawnata hiyakgi ku pariyene Niguh. Wake yis hiyakbe ku pariyene nah, yis hiyaknikam ku pariyene Niguh.

20 Inakni ig Kiyavwiye Jesus awna ku aysaw ig kannuhekne aynte ariku leglis, kennesa ahumwa karukri akekri. Heneme yumahte hiyeg gikamaxten mmanawa gihawkanavrik kote danuhte.

O Novo Testamento e Salmos na língua Palikur do Brasil; © 2018, Wycliffe Bible Translators, Inc.

Ku kitwiye nah, yis ka hiya yisma danuh atere

21 Ayteke ig Kiyavwiye Jesus awna gitkis akiw. Giwn:

— Kennesa nutepkemnimet. Avim ini yis ivegvanek *heneme waditnevyenenek.* Avit yis utivun, yis miyarapnek akak madikte yitaraksan. Ku kitwiye nah, yis ka hiya yisma danuh aterenek.

22 Igkis judeyenevwi *giwewkistenkis* timapni hene, igkis awna:

— Mmahki ig awna inakni? Ba ig me umehwevyemet?

23 Igme awna gitkis:

— Yis amedgenene inin. Nahme inuriktekne. Yis yihiyekemni amadgaya inin. Nahme nuhiyekemni ka henema.

24 Inneki keh nah awna ku yis miyarapnek akak madikte yitaraksan. Mmanawa ku yis ka kamaxwa nuvitit, yis miyarapnek akak madikte yitaraksan.

25 Igkisme awna git:

— Pariyenekap?

Igme kaytwa giwnkis:

— Mmah Ka ba yis hiyapkni ku samah nah akkaw yit pitatye?

26 Aysawnemenek nah akkamnih yit yitaraksanek. Nah kadahan ka aynsima iwit adahan nah ekkene yit yitaraksan. *Kurime nah ka awna nuwnteknewatma.* Ku samah nah ay amadga inin, nah awna ininewa iwit ku pariye nawahkisten giwn nutuh. Ignewa awna iwit ku pariye inyewatnene iwit.

27 Igkisme ka pukuha ku ig awna inakni gimin gig Uhokri.

28 Ig Kiyavwiye Jesus hiyapni hene, ig awna gitkis:

— Ku aysaw yis ikevunek inut *aminat ah* ayge nikwe yis hiyaknek ku pariyene *nah* ku pariye wageswe awayg amadgaya inin. Avim ini yis hiyaknek ku nah ka keh ariknawnema nuwnteknewatma, heneme nah kinetihwa yit ku kamin Niguh kannuhun.

29 Ig nawahkisten ig ay nukakuh. Ig Niguh ka ikisun nah pahavonema mmanawa nah avanenekwa kehnenekwa gibetki.

30 Ig Kiyavwiye Jesus awna inakni hene, ka aynsima hiyeg ihevye giwn.

Jesus keh wixwiy isahptaw

31 Ayteke ig awna gitkis neras ihpenevwi giwn:

— Ku yis ihpenene nuwnuh, nikwe yis inyewa nuhiyegavu.

32 Ayge nikwe yis hiyaknek ku pariye hiyakemniki inyewatnene. Amun ini yis isahptawnek.

33 Igkisme kaytwa giwn:

— Mmahki pis awna inakni ku usuh isahptawnek? Usuh ka ibuktima. Usuh amekene Abraawh gihiwhivwi.

34 Igme kaytwa giwnkis:

— *Ku pahavwi taraksevye, nikwe ig kewa ibuktibe. Pahavwi ibukti ka hiyap igma pes ariw gannivwi gidahan gikivara.* Ku pariye hiyeg taraksevye kawnata hiya igma miniw ariw gikehni mbayka. Ihanabay inakni nuwnuh. Henewatbaki in.

35 Ku pariye hiyeg ibukti, ig ka misakwa givineku gikivara adahan avanenekwatma. *Ku aysaw gikivara muwaka, ig piyukwig. Heneme ig ka piyukti gikamkayh hene.* Ku pariye ikamkayhti, igi ik adahan ig misakwa givineku gig adahan avanenekwa.

36 Nah Uhokri gikamkayh. Ku aysaw nah keh yis isahptaw ariw ini bukitka, ayge nikwe hiyawa yis miniw ariw madikte yikehni mbayka. Avim ini yis inyewa isahptaw. Nikwe yis ik adahan yis humaw Uhokri gikamkayuvwi adahan yis aymuhwa gimun adahan avanenekwa.

Ku pariye hiyeg ka kighaw git Uhokri ignes gigkis wavitye gikivarakis

37 — Yiwnavriknawa yis awna ku yis amekene Abraawh gihiwhivwi heneme *gihiyekemni yuma ay yivit.* Yis aharitnene nuwmepten mmanawa nuwnuh ka kawetri ay abet yihiyekemni.

38 Nah ekkene yit ku pariye nah kuwis hiyap aynte gimun Niguh. *Yisme nawenyewa yig giw nudahan.* Yis ihpene giwn ner yig.

39 Igkisme kaytwa giwn:

O Novo Testamento e Salmos na língua Palikur do Brasil; © 2018, Wycliffe Bible Translators, Inc.

— Ignewa amekene Abraawh ku pariye wiguh.

Igme kaytwa giwnkis:

— Wake yis inyewa giwntakbe amekene Abraawh, nikwekam yis giwetniwatakam.

40 Henneme *gihiyekemni yuma ay yivit.* Nah ekkene yit inyewatnene iwit, iwit ku pariye igwa Uhokri gakkan nutuh. Heneme yis aharitnene nuwmepten. Amekene Abraawh ka kehkam akebi inin.

41 Yis giwetniwata yig *nawenyewa.*

Igkisme kaytwa giwn:

— *Usuh yuma nawenyewatma wiguh.* Usuh ka battagma. Ignewa Kiyavwiye Uhokri igyewa wiguh.

42 Igme awna gitkis:

— *Kawa. Ig ka ignema yig.* Wake yig Uhokribe, yis batekkam nukakuh. Mmanawa nah pes giwntak Uhokri, nah humaw giwntak Uhokri. Ka nuwnteknewatma nah ayta atan. Ignewa Uhokri awahkisun atan.

43 Mmahki yis ka pukuha nuwnuh? *Nah akkite yit ku samah.* Awaku yis ka amevekere nuwnuh.

44 Mmanawa yig ig wavitye gikivarakis. Yis yibetki keh ner yig gibetki. Ku samah akavuska hawkri ig umehekevutne, ig kavetunsa hiyakemniki ku pariye inyewatnene. Mmanawa yuma aynesnima iwit inyewatnene ay abet gihiyekemni. Ig awna wasaymkanen mmanawa innewa wasaymaka ay abet gihiyekemni. Ig kinisekevutne. Ig wasaymaka ahawkri.

45 Inneki keh yis ka ihpa nuwnuh mmanawa nah awna yit iwit ku pariye inyewatnene.

46 Yuma pahavwinema yaytak hiyavun nah taraksa. Avanenekwa nah awna yit iwit ku pariye inyewatnene. Mmahki nikwe yis ka ihpa nuwnuh?

47 *Ka sam.* Ku pariye Uhokriyan igi timap Uhokri giwn. Yisme ka Uhokriyanvuma. Inneki keh yis ka timepkere giwn.

48 Igkisme judeyenevwi *giwewkistenkis* awna git:

— Pis *taraksevye* ke neras hiyeg samariyenevwibe. Pis wavitye ay pivit. Hene pis kuri.

49 Igme kaytwa giwnkis:

— Yuma wavitye ay nuvituh. Nah kiyatha Niguh. Yisme miyathan.

50 Nah ka ayta adahanma kiyathasewne gitkis hiyeg amedgenevwi inin. Heneme pahavwi ay ku pariye muwaka nah kakiytani. Ig gisayreptenkisnek *neras ku pariye kane kiyathan.*

51 Ku pahavwi ihevye nuwnuh, igi ka miyatiynek. *Ig aymuhwa gimun Uhokri adahan avanenekwa.* Ihanabay inakni nuwnuh. Henewatbaki in.

52 Igkis timapni hene, igkis awna git:

— Wownavriknewa. Kuri usuh hiyak kabayntiwa ku wavitye ay pivit. Ig amekene Abraawh miyap. Madikte Uhokri gawnevevu miyarap. Pisme awna: “Ku pahavwi ihevye nuwnuh, igi ka miyati.” Mmahkap pis awna inakni hene?

53 Mmah pis gavitmin wiguh amekene Abraawh ku pariye ayiva miyap? Mmah pis gavitminkis Uhokri gawnevevu ku pariye miyaravye? Pariyenekap?

54 Igme kaytwa giwnkis:

— Wake nahwa kiyathasawbe *he nuwnteknenwatbe,* nikwekam nuwnuh he waditnevyenenkam. Heneme ignewa Niguh kiyathasan, ig ner ku pariye yis kanum yiwohkiga.

55 Heneme yis ka hiyakgi. Nahme nah hiyakgi. Wake nah awnabe: “Nah ka hiyakgi”, nikwekam nah wasaymewvikam ke yisbe. Heneme nah inyewa hiyakgi. Nah ihpene giwn.

56 Ig uhawkriwiy amekene Abraawh ig minikwak ig hiyakni ku nah danuhnek amadgat hawkri. Inneki keh ig bateke. Ig hiyakni, ig bateke gimin.

57 Igkis timapni hene, igkis awna git:

— Pis kote kiyavwite. Pis ka hiyapti amekene Abraawh. *Mmah ahiyaka pit inakni?*

58 Igme kaytwa giwnkis:

— Avit ig amekene Abraawh humaw, nah ayiva ay kuwis. Ihanabay inakni nuwnuh. Henewatbaki nah ay.

59 Igkis timap inakni hene, *igkis awna:*

— Ig Jesus makukse amekene Abraawh. Uyay katiwnise ini gitaraksan git. Uyay umehpig.

O Novo Testamento e Salmos na língua Palikur do Brasil; © 2018, Wycliffe Bible Translators, Inc.

Igkis kidise tip adahan givedkepten. Igme miniwkehevgikis. Ig pese arikutak Uhokri Givin.

Jesus makniwa pahavwi motviye

9 **1** Ayteke ariwnteke ini *samdi abet,* ig Kiyavwiye Jesus avigku ahin, ig hiyap pahavwi awayg *bat ahinmu ig amnihswene gitkis hiyeg.* Ig awayg motviye ku samah ig amadgate wayk.

2 *Igkis* gikannuhnivwi hiyapni hene, *igkis* ayap Kiyavwiye Jesus:

— Kiyavwiye, pariye kavatra ner awayg ig amadga wayk motviye? Ba awakutke ginag gutaraksan? Ba awakutke gig gitaraksan? Batke awakutke gidahanwa gitaraksan?

3 Igme kaytwa wown:

— Yuma arikna kavatrene. Ine ka ginagma gutaraksan, ine kawnata gigma gitaraksan, ine kawnata gitaraksanma. Ig amadga wayk hene kahadbe hiyeg hiyap Uhokri gannu givitit.

4 Ku samah nah ekkene Uhokri gannu, amun ini nah kehne ini gannivwi ku kadahan ig awahkisun atan. Amawka ku wis keh gannivwi kurinewa akak inin mmanawa kuri wis kahawkan. Aysawnemenek wis ka kahawkan akiw.

5 Nikwe ku samah nah aynete amadga inin *nah kehne ini gannivwi.* Nah humaw kewa paha abukribe adahan uguhne madikte hiyeg gihiyekemnikis amadga inin.

6 Pisenwa inakni gawnan, ig tuvese waygborit. Ig kehe ibug akak gaybi. Ayge ig manote ner motviye akak ini ibug.

7 Pisenwa ig awna git:

— Su atak sukuh piwtyak arikut ini un atiy kewye Siloe.

Inakni wownavrikwiy “Un Awahkiska *kahinahaki arikut atiy”.* Ig awayg timapni hene, ig tivik. *Ig danuh atere.* Ig sukuhe giwtyak. Aynewa ig hiyap. Ayteke nikwe ig tivik.

8 Ig tivikwiye, ayge gihumwayevwi gikakkis neras ku pariye gihivetnivwi ku ig motviye igkis hiyavgi atere. Igkis awna:

— Ka ba nernema betnene ahinmu ku pariye gibetki amnihswa gitkis hiyeg?

9 Gaytakis awna:

— Ignewa.

Gaytakisme awna:

— Ka ignema. Henewatmeki gihivak.

Igme ner makniwtinene ariw gimotpen ig awna gitkis:

— Nahnewa.

10 Igkis timapni hene, igkis awna git:

— Pariye keh pis hiyap?

11 Igme kaytwa giwnkis:

— Pahavwi awayg giw Jesus, ig kehe ibug ig manotevun akak. Ig awna nutuh: “Su atak sukuh piwtyak arikut ini un atiy kewye Siloe.” Nah tivik, nah danuh atere, nah sukuhotaw, nah hiyap.

12 Igkis timapni hene, igkis awna git:

— Kineykig?

Igme kaytwa giwnkis:

— Nah ka hiyak ku kiney ig.

13 Igkis hiyeg timapni hene, igkis waxwevgi tahan gitkis farizewkis.

14 Mmanawa ig Kiyavwiye Jesus kehe ibug, ig piyihe giwtyak abet samdi.

15 Igkis danuh atere, igkisme farizewkis hawata ayavgi:

— Pariye keh pis hiyap?

Igme kaytwa giwnkis:

— Pahavwi awayg manotevun akak ibug. Ayteke nah sukuhotaw, nah hiyap.

16 Gaytakis igkis farizewkis igkis timapni hene, igkis kinetihwa pawtak. Giwnkis:

— Ner ku pariye piviyhetni ig ka giwntakma Kiyavwiye Uhokri mmanawa ig ka kiyatha samdi, ig piyihak *abet samdi.*

Gaytakisme awna:

— Ku ig taraksevye, kitak ig uti gannu adahan ig keh annut ke inibe?

Ayge nikwe neras farizewkis gihiyekemnikis ka patiptak.

17 Igkis kavusa ayapte ner makniwtinene ariw gimotpen. Igkis ayavgi:

— Ya pis? Mmahpa ig pit, ner awayg ku pariye piviyhetni?

Igme kaytwa giwnkis:

— *Nutuh* ig Uhokri gawneve.

18 Ariwnteke ini igkis ka iha giwn ku ig minikwak ig motviye heneme kuri ig hi-

O Novo Testamento e Salmos na língua Palikur do Brasil; © 2018, Wycliffe Bible Translators, Inc.

yap. Ayteke nikwe igkis watihe gig gukak ginag.

19 *Egkisme danuh atere,* igkisme ayavgukis:

— Mmah ig ner yikamkayh ku kamin yis awna ku ig motviye ku samah ig amadga wayk? Mmah nikwe ig hiyap kuri?

20 Egme ginag gikak gig egkis kaytwa giwnkis:

— Usuh hiyak ku ignewa ukamkayh. Usuh hiyak ku ig motviye ku samah ig amadga wayk.

21 Heneme usuh ka hiyak ku samah givegven kuri. Usuh ka hiyak ku pariye keh ig hiyap. Ig kiyavwiye kuwis. Ayapnig. Igwa akki yit.

22 Egkis awna inakni hene awaku egkis avise gibohrikis neras judeyenevwi *giwewkistenkis.* Mmanawa igkis *giwewkistenkis* kuwis ahegbete ginetnikis adahan givukeptenkis hiyeg arikutak gileglisakis. Giwnkis: "Ku pahavwi kanum Jesus ku ig Uhokri gikanyan adahan ukumaduketniwiy, igi ivukepkanek."

23 Inneki keh egkis ayaptase gukamkayhkis gitkis.

24 Igkis farizewkis hiyapni hene, igkis watihevgi akiw. Ig danuh atere, igkis awna git:

— *Ka ba muwaka kabayha Jesus.* Usuh hiyakni ku ig taraksevye. Kabayha Uhokrinen.

25 Igme kaytwa giwnkis:

— Nah ka hiyak ba ig taraksevyema, heneme nah akkite yit pahat arikna ku pariye nah hiyak *kabayntiwa.* Kuhwekwa nah motwiye, heneme kuri kuwis nah hiyap.

26 Igkisme awna git akiw:

— Mmahpa ig keh pikak? Mmah aviyhepka piwtyak git?

27 Igme kaytwa giwnkis:

— Ayiva nah kuwis akki yit, heneme yis ka timepkere nuwnuh. Mmahki yis muwaka nah akki yit akiw? Mmah yis wageswekerevye gihiyegavu?

28 Igkis timapni hene, igkis mahivwihpig. Igkis awna git:

— Pisnewa gihiyega. Usuhme amekene Moís gihiyegavu. **29** Usuh hiyakni ku Kiyavwiye Uhokri kinetihwa gikak amekene Moís. Nerme usuh ka hiyak ku pariyevahki ner hiyeg.

30 Igme ner makniwtinene ariw gimotpen ig kaytwa giwnkis:

— Mmah henewatbaki? Yis ka hiyak ku pariyene ig, heneme ig keh nah hiyap! **31** Wis hiyakni ku Kiyavwiye Uhokri ka timap pahavwinema taraksevye giviryepkawni. Ig timap giviryepkawni ignenwa pahavwi ku pariye kiyathig ku pariye keh gibetki. **32** Ku samah akavuska hawkri yuma pahavwinema awayg hiya giviyhak pahavwi awayg ku pariye motviye ku samah ig amadga wayk. **33** Wake ner awayg ka giwntakbe Uhokribe, nikwekam ig ka hiya aviyhakkam nuwtyak *adahan keh nah hiyap.*

34 Igkisme awna git:

— Pis taraksevye ku samah pis amadgat wayk. Pariyenekap pis? Ka pisnema hiya ukannuhka. *Su tivik aytaki. Ka ba diyuh atan Uhokri givinekut akiw.*

Ayge nikwe igkis ivukevgi.

35 Ariwnteke ini ig Kiyavwiye Jesus kinetni ner awayg gak ku samah igkis ivukevgi. Ig timapni hene, ig tivik iwasevgi. Ig danuh atere git, ig awna git:

— Ba pis kamaxwa givitit ner ku pariye wageswe awayg amadgaya inin?

36 Igme kaytwa giwn:

— Kiyavwiye, uya akki nutuh ku pariyene ig kahadbe nah kamaxwa givitit.

37 Igme Kiyavwiye Jesus awna git:

— Ku avim inin pis hiyavgi. Nah ku pariye kinetihwene pikak nahnewa *ku pariye wageswe awayg amadgaya inin.*

38 Igme kaytwa giwn:

— Kiyavwiye, nah kamaxwa pivitit.

Aynewa ig paberetusew gitivut, ig kiyathig.

39 Ayteke ariwnteke ini ig Kiyavwiye Jesus awna gitkis hiyeg. Giwn:

— Nah ayta atan amadgat inin adahan hiyapkisne ku pariye hiyeg kibeynevwi, akak ku pariye hiyeg kane kibeynevwima. *Hiyeg amadgayavu inin igkis ka hiyak ku samah Uhokri gihiyekemni.* Nah ayta adahan *nah kehne igkis hiyakni. In ke wotbe* nah kehnebe motavye hiyap. *Gaytakisme hiyeg ikaw*

O Novo Testamento e Salmos na língua Palikur do Brasil; © 2018, Wycliffe Bible Translators, Inc.

ke wotbe igkis kuwis hiyakbe ku samah Uhokri gihiyekemni. Nah ayta adahan nah ahiyaksetni gitkis ku *igkis ka hiyaknima* igkis ke motavyebe *abet gihiyekemnikis.*

40 Gaytakis farizewkis timapni hene, igkis awna git:

— Mmah pis ikiy usuh hawata ke motviyebe abet uhiyakemn? Kawa. Usuh hiyak Uhokri gihiyekemni kabayntiwa.

41 Ig timapni hene, ig awna gitkis:

— Wake yis ikaw ke motavyebe *abet yihiyekemni, wake yis mpiksewne aharit Uhokri gihiyekemni,* nikwekam yuma yitaraksankam. Heneme yis ikewne *ke wotbe* yis hiyepnevwi kuwisbe. *Yis ka mpiksaw aharit Uhokri gihiyekemni akiw.* Nikwe yis yidukwenewa akak madikte yitaraksan.

Abektey amin muwtoh gavuriwkegkis

10 **1** Ayteke ig Kiyavwiye Jesus awna gitkis hiyeg akiw. Giwn:

— Nah akkite yit abektey. Ay paha avuriwket gidahankis nuhiyegavu kewa muwtohbe gavuriwkegkisbe. Pahatrawa ahin adahan pareket atere. Ku pahavwi parak arimkat gavuriwkegkis muwtoh heneme ku wis hiyap ig ka parak ku kiw pareket, ku ig parak ayamaw aharaptak iyar, ayge nikwe wis hiyakgi ku ig amepye. Wis hiyaknig ku ig ayta kidisne arikna ku pariye kane gidahanma. Henewatbakig.

2 Pahavwime ku pariye parekwiye ku kiw pareket, igi muwtoh akivara.

3 Avuriwkevutne ku pariye ayge ariku muwtoh gavuriwkegkis, ig woka asabwat gidahannenwa igyewa muwtoh akivara. Asabrat woka, neras muwtoh ayge igkis timap gikuvimna gikivarakis. Igme humak givigvu. Ig kanum mpuse giwkis. Ig pekkisgikis tahan kabaywakat.

4 Pisenwa givesnikis ig wew pitati giwkis, igkisme makeke gihavu butte. Igkis kuruw gihavu mmanawa igkis kuwis hiyeke gikivarakis gikuvimna.

5 Gihavume nawenyewa hiyeg igkis ka wew mmanawa igkis ka hiyak gikuvimna. Ku aysaw igkis timap ner gikuvimna, igkis sigisbet giw.

Henewatbaki ig Kiyavwiye Jesus awna.

Jesus pareket udahanwiy arit kabayka

6 Ig kehe abektey heneme igkis *timepnevwi* ka pukuha inakni giwn.

7 Ig hiyapni hene, ig awna gitkis akiw. Giwn:

— Nah akkite yit huwewe. Nahnewa ke inibe ahinbe gidahankis muwtoh. Henewatbaki nah. Nahnewa pareket arikutwiye nuhiyegavu gavuriwkegkis. Nahwata pesket arimketwiye kabayka.

8 Ka aynsima kinisekevutnevwi kuwis danuh navitkig. Igkis ikawnamahkis ke wotbe igkis ekkenes Uhokri giwnbe. Bawa kawa. Nutuh igkis kewa amevwavyebe ku pariye aharitne giweptenkis nuvigvu. Heneme ku samah neras muwtoh ka iha nawenyewa hiyeg giwn, igkis nuhiyegavu kawnata iha giwnkis neras kinisekevutnevwi.

9 Nahnewa pareket *arikutwiye nuhiyegavu gavuriwkegkis.* Ku samah muwtoh parak ku kiw pareket adahan ayemwevye ariw mbayka, hawata neras ku pariye kamaxwenevwi nuvitit ignes isahptawnek ariw mbayka. Hawata akiw, ku samah muwtoh pes ku kiw pareket adahan ivegvene gimanakis, hawata neras ku pariye kamaxwenevwi nuvitit igkis utinek madikte ku pariye gimawkanitnenes.

10 Amevwavye ayta ininewa adahan gameptenkis muwtoh, giwmeptenkis, pisenwevye gihawkankis. Nahme nah ayta adahan nuhiyegavu kadeheten, adahan igkis igisavye akak kabayka.

Jesus ukivarawiy ku pariye kibeyne

Eb 13.20; Ap 7.17

11 — Nah *avuriw nuhiyegavu kabayntiwa* kewa pahavwi muwtoh akivarabe kibeyne. Ig muwtoh akivara ku pariye kibeyne ig ahegbet adahan umahkiswa adahan gamnihtenkis givigvu.

Judeyenevwi giwewkistenkis kewa muwtoh gikavriwtenkisbe ku pariye kane kibeynevwima

12 — Gaytakis hiyeg avuriw muwtoh heneme igkis ka gikivarakisma. Neras muwtoh

O Novo Testamento e Salmos na língua Palikur do Brasil; © 2018, Wycliffe Bible Translators, Inc.

ka gidahankisma, igkis he gikavriwtenkisnen adahan katiwnihka. Ayge nikwe ku pahavwi axtigi danuh atere, ig muwtoh gikavriwtenkis hiyapni hene, ig diyuhe giwkis muwtoh. Ig sigise giwkis. Ayge nikwe ig axtigi kamaxe muwtoh. Igkis madikte pekhe.

13 Igme muwtoh gikavriwtenkis ig sigise giwkis mmanawa ig ka batekyema gikakkis. Ig gikavuriwtenkis he aharitnenen gitiwninen. *Nahme ka henema.*

Jesus hiyakak gikakkis gihiyegavu

14 — Nahme nah kewa muwtoh akivarabe kibeyne. Nah hiyak madikte nuvigvuh *kabayntiwa.* Igkisme hiyakun hawata.

15 Usuh hiyakak pawtak *kabayntiwa* hawata ku samah nah hiyakak gikak Niguh. Nah umahkiswenek adahan gamnihtenkis.

16 Gaytakis nuvigvuh yumahte ariku gavuriwkegkis. Amawka nah iwavavevgikis atere. Igkis timap nukuvimnanek. Igkis kamaxwa nuvititnek. Ayge nikwe igkis humaw pahayruknene gikakkis nuvigvuh ay. Igkis madikte pahavwiwa gikivarakis.

17 Nah umahkiswenek nuwnteknewa adahan nah kannikaw akiwnek. Inneki keh Niguh batek nukakuh.

18 Wake adahan nah ka umahkiswa nuwnteknewatbe, yumakam hiyeg hiyak nuwmak. Heneme nahwa umahkiswa. Nah kadahan nannuh adahan nah umahkiswa. Nah kadahanwata nannuh adahan nah kannikaw akiw. Henewatbaki Niguh awna nutuh.

Hiyeg gihiyekemnikis gimin Jesus ibekhewbet akiw

Jo 7.11,25,40, 9.16, 10.21

19 Neras judeyenevwi *giwewkistenkis* timapni hene, gihiyekemnikis ibekhewbet akiw.

20 Gaytakis awna:

— Wavitye ay givit. Ig puwvup. Mmeneki yis timap giwn?

21 Gaytakisme kaytwa giwnkis:

— Ig yuma wavitye ay givit. Wavitye ka awna ke inaknibe. Ig kawnata hiya aviyhak hiyeg motviye.

Judeyenevwi giwewkistenkis tukuhe Jesus

Jo 5.18, 12.37

22 Ariwnteke ini, hawkri danuh adahan judeyenevwi fetya ayge Jerusalém adahan kiyene ku samah amekenegben barewha *ini leglis kewye* Uhokri Givin ariw nivathawni.

23 Kuwis ahawkanavrik mwokweki. *Ayge Uhokri Givin* ig Kiyavwiye Jesus wewvari ayaranwew payt amun ini iwetrit kewye amekene Salomão giwetri.

24 Neras judeyenevwi *giwewkistenkis* danuh atere git Kiyavwiye Jesus. Igkis pahadguhwe ganwat. Igkis awna git:

— Ka muwaka ayamwa wowhu takuniptima akiw. Asa akkaw wotuh kurinewa baki pis igyewatma Cristo, Uhokri gikanyan adahan ukumaduketni.

25 Igme kaytwa giwnkis:

— Kuwis nah akkaw yit, heneme yis ka timepkere nuwnuh. Ini annut ku pariye nah keh giwntak Niguh ini akkan huwewe ku pariyene nah.

26 Yisme ka iha nuwnuh mmanawa yis ka gaytakisma nuvigvuh ku kamin nah kinetihwa amakohnokwa.

27 Ku pariye hiyeg igyewa nudahan ignes hiyak nukuvimna. Nahme hiyaknigkis. Igkisme batek wew nukakuh.

28 Nah keh igkis aymuhwanek *gimun Uhokri* adahan avanenekwa. Igkis ka biyukti giw Uhokri. Yuma pahavwinema hiyeg hiya giwiwhkakkis ayteke nuwakutak.

29 Niguh ku pariye gikeptenkis nutuh ig datte ariw madikte. Yuma pahavwinema hiyeg hiya awiwhka ariknawnema giwakutak Niguh.

30 Nah gikak Niguh usuh pahavwiwa pawtak.

31 Ku aysaw neras judeyenevwi *giwewkistenkis* timep inakni iwit igkis kidise tip akiw adahan givedkepten.

32 Ig Kiyavwiye Jesus hiyapni hene, ig awna gitkis:

— Kuwis nah keh ka aynsima annut, kibeyne annut giwntak Niguh. Pariyeva annut kavatra yis nuvedkepten?

O Novo Testamento e Salmos na língua Palikur do Brasil; © 2018, Wycliffe Bible Translators, Inc.

33 Igkisme kaytwa giwn:
— Usuh ka padakpi avatrama kibeyne annut. Usuh padakpi avatra ku samah pis makuksebdihne Kiyavwiye Uhokri. Pis he awaygnen amadgaya inin, heneme pis ikawvari ke wotbe pis Uhokribe.
34 Igme awna gitkis:
— Yidahanwa yikumadukan awna:
"Kiyavwiye Uhokri awna ku yis Uhokriyanvu."
35 Ini Uhokri gannasan in avanenekwa awna wadit. Amadgatak inakni gannasan ig awna ku neras ku pariye gikanyanvu adahan ignes ekkenes giwn ig awna ku igkisnewa Uhokriyanvu.
36 Nah kaniyka nah awahkiska atan gavit Niguh *adahan nah yamnihten.* Mmah nikwe yis ikiy ku nah makuksene Uhokri awaku ku samah nah awna ku nah Uhokri gikamkayh?
37 Ku yis ka hiyap nah keh annut giwntak Niguh, nikwe yis ka muwaka iha inakni nuwnuh.
38 Heneme ku yis hiyap nah inyewa keh annut giwntak Niguh, ihpanabay ku nah igyewa gikamkayh. Hiyawa yis ka iha inakni nuwnuh ku nah gikamkayh, heneme nannuh akkin yit huwewe. Ayge nikwe yis hiyakun ku nah gikak Niguh usuh pahavwiwa pawtak.
39 Igkis timapni hene, pahaynewat akiw igkis givewkankis gikamaxwitni, heneme ig pese giwkis akiw.

Jesus misakwa pahabakat Jordawh

40 Ariwnteke ini ig Kiyavwiye Jesus tivik manuke egu warik Jordawh akiw. Ig danuh atere ku kiney Joawh Batista pitatye kaywene hiyeg. Ayge ig misekwe.
41 Ka aynsima hiyeg atere git. Igkis awna:
— Amekenemni Joawh Batista ka keh annut, heneme ig awna inyewa inetit gimin ner awayg.
42 Ayge ka aynsima hiyeg ihevye giwn.

Lazaru gimiremni

11 **1** Aynte paytwempu Betaniya ayge pahavwi awayg kakahriye. Giw Lazaru. Ig misakwa ayge gukakkis gisamuvwi kiyavuno Mahi gukak kiyavuno Marta.
2 Egu kiyavuno Mahi ku pariye imihatinano Kiyavwiye Jesus akak imihgi eg manpusa gikugku akak gusemnu. Ignewa gegni Lazaru ku pariye kakahrip.
3 Egkis gisamuvwi hiyapni hene, egkis wasavanew gimin Kiyavwiye Jesus. Egkis awna:
— Kiyavwiye, ner pikagmada kakahrip.
4 Ig Kiyavwiye Jesus timapni hene, ig awna:
— Kawki ininema karayt gisayreptenek. In adahan areketni Uhokri gikiytani. In adahan areketni nukiytani nah Uhokri gikamkayh.
5 Ig Kiyavwiye Jesus ka aynsima batek gukakkis Marta gukak Mahi gikak Lazaru.
6 *Heneme ig ka atak gutkis nikwenewatma.* Hiyawa ig tima Lazaru gak ku ig kakahrip, ignewa misekwe ayge adahan pina hawkri akiw.
7 Ayteke ig awna gitkis gikannuhnivwi:
— Uyay atak *givinwat Lazaru* tahan avitit judeyamnaw.
8 Igkisme awna git:
— Kiyavwiye, mmahki pis atere akiw? Neras uwewkistenwiy ayge kuhwekwa igkis aharit pivedkepten.
9 Igme kaytwa giwnkis:
— Ka sam. Igkis ka hiya nusamanak. Kote danuhte ahawkanavrik adahan nah pisenwa nukehni Uhokri gannivwi. Niguh iki nutuh hawkri adahan nah kehne gibetki amadga inin hawata ku samah ig iki hawkri arit kamuw adahan igme uguhne hawkri mataytak adahan madikawku ler akak pina arawna *(12).* Ku aysaw ig pisenwa gannivwi metakwa ig pituk. Hiyeg hawata. Ku aysaw pahavwi wew puwivwak, ig ka ik adahan ig tuguh mmanawa kamuw abutni uguh gihina.
10 Heneme ku aysaw misanpewke, nikwe avim ini ik adahan ig tuguh mmanawa yuma kabutniki akiw adahan uguhne gihina.
11 Pisenwa inakni giwn ig awna gitkis:
— Ukagmadawiy Lazaru kuwis himeke. Heneme nah atere iwasavgi adahan nah giwadsetni.
12 *Usuh* timapni hene, *usuh* awna git:

O Novo Testamento e Salmos na língua Palikur do Brasil; © 2018, Wycliffe Bible Translators, Inc.

— Kiyavwiye, *mmahki pis giwadsepten?* Kabay ig himak adahan ig makniw.

13 Heneme ig Kiyavwiye Jesus awna amin Lazaru gimiremni. *Igkisme* givewkankiskama ku ig awna amin ku ig mayekne.

14 Ig hiyapni hene, ig awna gitkis huwewe. Giwn:

— Lazaru kuwis miyap.

15 Kibeynekata nah ka aygenema ku samah ig kakahrip. Aysawnemenek yis kamaxwate nuvitit akiw awaku ini. Heneme uyay atere git kuri.

16 Tome timapni hene, ig awna gitkis giyakivwi Kiyavwiye Jesus gikannuhnivwi, ig ku pariye *usuh* kanumgi Abes. Ig awna:

— Uyay atak gihapti adahan wixwiy umahkiswe peyeke gikak.

— Uyay.

Usuh tivik atere.

Jesus kannikasene hiyeg ariw miyaka

17 Ig Kiyavwiye Jesus danuh atere ewka giwen Lazaru. Igme ayiva avuhpika paxnika hawkri gaw.

18 Ini paytwempu Betaniya in kennesa arimkat Jerusalém. Mpana kilomet arimkanit.

19 Inneki keh ka aynsima judeyenevwi *giwewkistenkis* jerusalémyenevwi atere gutkis kiyavuno Marta gukak kiyavuno Mahi. Igkis atere adahan gaydhetnikis adahan egkis ka kadni giharit gegnikis mpinevevyema.

20 Eg kiyavuno Marta kinetni Kiyavwiye Jesus gak ku ig nehmnik. Eg timapni hene, eg pese gitivut eg patiptakig atere avigkut ahin. Egme kiyavuno Mahi misekwe paytrik.

21 Eg kiyavuno Marta patiptake Kiyavwiye Jesus atere, eg awna git:

— Kiyavwiye, wake pis aybe amakohnokwabe, negni ka miyakam.

22 Heneme nah nudukwenewa *kamaxwa pivitit.* Nah hiyakni ku Kiyavwiye Uhokri iki pit madikte ku pariye payapni git.

23 Igme awna gut:

— Pegni kannikaw akiwnek.

24 Egme kaytwa giwn:

— Nah hiyak ku ig kannikaw akiwnek amaksemni hawkri ku aysaw madikte miyaravyenpu kannikaw.

25 Igme awna gut:

— Nahnewa kannikasene hiyeg. Nahnewa keh igkis aymuhwa. Ku pahavwi kamaxwevye nuvitit, hiyawa ig miyap heneme ig aymuhwanek *gimun Uhokri adahan avanenekwa.*

26 Ku pahavwi kadeheten, ku ig kamaxwevye nuvitit, igi ka miyati. Ba pis ihpa inakni nuwnuh?

27 Egme kiyavuno Marta kaytwa giwn:

— Ihi, Kiyavwiye. Nah iha ku pis Cristo, pis Uhokri gikanyan adahan ukumaduketni. Pis Uhokri gikamkayh ku pariye danuhne atan amadgat inin.

Igme awna gut:

— Ka muwaka avis. Wani pisamu ayta numkat.

Mahi patiptaka Jesus

28 Pisenwa inakni gunetnikis eg kiyavuno Marta tivik diyuhe gut gusamu kiyavuno Mahi. Eg danuh atere, eg humekwig mownye. Eg awna gut:

— *Mim.* Ukannuhten kuwis danuh. Ig muwaka pis atak git.

29 Eg kiyavuno Mahi timapni hene, eg kannikew kibehtenwa. Eg tivik gimkat Kiyavwiye Jesus.

30 Igme Kiyavwiye Jesus kote avitma paytwempu. Ig gidukwenewa ku kiney kiyavuno Marta patiptakevgi.

31 Neras judeyenevwi *giwewkistenkis* ku pariye ayge paytrik adahan gaydhetnikis igkis hiyapni hene ku kiyavuno Mahi kannikew kibehtenwa eg tivik, igkis makeke guhavu butte. Gitkis eg tahan arit Lazaru gimew adahan eg tihano giharit.

32 Egme kiyavuno Mahi danuh atere git Kiyavwiye Jesus. Eg hiyavgi, eg paberetusaw gikimpuwit. Eg awna git:

— Kiyavwiye, wake pis aybe amakohnokwabe, negni ka miyakam.

33 Eg tihano. Neras guhaptiyevwi judeyenevwi *giwewkistenkis* igkis hawata tihenes. Ig

O Novo Testamento e Salmos na língua Palikur do Brasil; © 2018, Wycliffe Bible Translators, Inc.

Kiyavwiye Jesus hiyapni hene, ig katiw avit giyakni. Ig kahekanaw.

34 Ig awna:

— Kineyva yis sarayhpig?

Igkisme kaytwa giwn:

— Kiyavwiye, ba ayta iwasavgi. Aynte ig.

35 Ig Kiyavwiye Jesus hiyapni hene, ig suke gikantak.

36 Neras judeyenevwi *giwewkistenkis* hiyapni hene, igkis awna:

— Ivegnamwi ku samah ig batek gikak.

37 Igkisme gaytakis awna:

— Ignewa ku pariye kehe pahavwi motviye hiyap. Mmah nikwe ig ka mpitha amekenemni Lazaru ariw miyaka?

Jesus kannikasa Lazaru

38 Ayteke nikwe igkis danuh atere arit Lazaru gimew. Ayge ig Kiyavwiye Jesus kahekanaw akiw. In Lazaru gimew ariku tip amiyokni. Asabwatip egwata tip.

39 Ayteke nikwe ig Kiyavwiye Jesus hiyapni hene, ig awna gitkis hiyeg:

— Wokanay asabwat.

Eg kiyavuno Marta ner miyaviye gisamu eg timapni hene, eg awna git:

— Kiyavwiye, *ka ba wokisni.* Ig negni givit kuwis busip. Mmanawa paxnika hawkri gaw kuwis ig ayge ariku gimew.

40 Igme awna gut:

— Ka ba pis tima ku samah nah kuwis awna pit: “Ku pis kamaxwa nuvitit, nikwe Kiyavwiye Uhokri hiyapkis gikiytani pit”? *Ihpanaba inakni nuwnuh.*

41 Ayteke nikwe igkis woke gimew asabwat. Ig Kiyavwiye Jesus hiyapni hene, ig sarayh givegi inut. Ig awna:

— Niguh, kibeyne pis timap nuviryepkawni.

42 Nah hiyakni ku pis avanenekwa timap nuviryepkawni. Heneme nah awna inakni hene gidahankis neras hiyeg tabirbetnene ay kahadbe igkis iha ku pisnewa ku pariye nawahkisten.

43 Pisenwa gawnan inakni iwit, ig awna akak madikte gawaygi:

— Lazaru, pesnaba arikutak pimew.

44 Aynewa ig miyaviye kannikaw ig pese arikutak gimew. Ig wanamin akak kamis. Gihepka hawata awasap. Igme Kiyavwiye Jesus awna gitkis hiyeg:

— Mawastanig ariw kamis adahan ig wew.

Aynewa igkis mawastevgi. Igme tivik ta givinwat.

45 Ka aynsima neras judeyenevwi *giwewkistenkis* guhaptiyevwi kiyavuno Mahi igkis hiyapni hene ku samah Kiyavwiye Jesus kannikasevgi, *metakwa* igkis kamaxwa givitit.

46 Heneme gaytakis tivik gitkis neras farizewkis. Igkis danuh atere, igkis ekke gitkis ku ig Kiyavwiye Jesus *kannikase Lazaru.*

Jesus givetunyavu ahegbetevye ginetnikis adahan giwmasepten

Mt 26.1; Mk 14.1; Lk 22.2

47 Ayteke nikwe ariwnteke ini neras muwveg kiyatyevwi kehe givahdukawnikis gikakkis neras farizewkis adahan igkis ahegbetenes ginetnikis. Igkis awna:

— Mmah wixwiy keh? Ner awayg keh ka aynsima annut. **48** Ku wixwiy ka mpithig, madikte hiyeg kamaxwa givititnek *waditnevyenen.* Igkis kehginek ig humaw gikivarakis. Ayge nikwe neras ukivarawiy romayenevwi igkis *ikiynek ku ig uwiwhpitniwiy giwakutakis. Nawenetke gisuwtatavukis* ayta patiptakevwiy. Nawenetke igkis xuwehe uwakutakwiy ini uwetriwiy *ku kiney wixwiy kiyathene Kiyavwiye Uhokri.* Nawenetke igkis xuwehe uhiyegavuwiy judeyenevwi uwakutakwiy.

Henewatbaki igkis kinetihwa.

49 Ayteke pahavwi awayg gaytakis ig ikene gihiyekemnikis atere. Giw Kayfas. Ignewa muwvegviyene gikivarakis adahan ini pehekkene kamukri. Ig awna gitkis:

— Yis ka hiyak ariknawnema.

50 Yis ka hiyak ku pariye kabayte adahan wixwiy keh. *Nah akkite yit ku pariye watekbeta uhawkanwiynek. Pugamawka ig Jesus umehpika.* Kabayte pahavwiwa awayg miya gidahankis madikte hiyeg mpinekata madikte hiyeg miyarap.

Henewatbaki ig amekene Kayfas awna.

O Novo Testamento e Salmos na língua Palikur do Brasil; © 2018, Wycliffe Bible Translators, Inc.

51 Kawki gikehbetanma inakni iwit. Igwa Kiyavwiye Uhokri iki git inakni iwit. Ku samah ig muwvegviyene gikivarakis, ig humaw Uhokri gawneve adahan ekkene ku samah Kiyavwiye Jesus umahkiswa gidahankis madikte hiyeg judeyenevwi.

52 Ka gidahankiswonema judeyenevwi, heneme ig umahkiswa adahan madikte Kiyavwiye Uhokri gikamkayuvwi muwapunevye adahan igkis humaw pahavwiwa pawtak.

53 Ariwntak ini hawkri *neras judeyenevwi giwewkistenkis* igkis ahegbetevye ginetnikis adahan giwmasepten Kiyavwiye Jesus.

54 Ig Kiyavwiye Jesus hiyapni hene, ig ka wew gibetimpikis hiyeg ayge judeyamnaw akiw. Ig pese tahan avitit paha waxri kennesa arimkat amatap. Ayge ig misekwe avit paytwempu Efrayh payak gikakkis gikannuhnivwi.

55 Ahawkanavrik kaba danuh adahan hiyeg judeyenevwi kehne ini fet adahan axne muwtohyan arih. Igkis axni adahan kiyene ku samah minikwak Kiyavwiye Uhokri umahkise muwtohyan gidukwenavrikkis amekenegben adahan ig giwiwhkiswitnikis giwakutakis hiyeg ejituyenevwi. Avit gifetrakis kavusa, ka aynsima hiyeg tivik avitit Jerusalém. Igkis atere adahan barewvithewnekis ariw givathawnikis.

56 Avim ini neras muwveg kiyatyevwi gikakkis neras farizewkis igkis awna gitkis hiyeg:

— Ku pahavwi yaytak hiyak ku kiney Jesus, akkanig wotuh.

Igkis awna inakni adahan igkis gikamaykiswitni.

57 Igkis hiyeg fetyavu hiyapni hene, igkis misekwe giwmpetni mataytak ariku Uhokri Givin. Igkis avuriwnamakis adahan wehepne gidawnhan atere. Ayge igkis kinetihwa pawtak gimin. Igkis awna:

— Mmani yit? Mmah yivewkan ig danuh akiw?

Mahi imiha Jesus

Mt 26.6; Mk 14.3

12 **1** Puguhkuna hawkri avit ini fet danuh, ig Kiyavwiye Jesus danuh avitit paytwempu Betaniya. Ayge guvinkis *Mahi gukak Marta gikak* Lazaru, ku pariye ig Kiyavwiye Jesus kannikase ariw gimiremni.

2 Ayge hiyeg kehe axka adahan kiyathene Kiyavwiye Jesus. Eg Marta kuwegwano gidahankis madikte hiyeg ayge. Igme kiyavwiye Lazaru ayge gikakkis neras ku pariye ahumwenevwi axtet gikak Kiyavwiye Jesus.

3 Egme Mahi avim ini eg awna:

— Kiyavwiye Jesus kennesa gimiremni. Nah imihevgite.

Eg iwe abusku lit imihgi kehka akak “nardu” inyekata. Ini imihgi ka nitiwnisima. Ayteke eg dimukwin gikugkavrikut Kiyavwiye Jesus. Ayteke eg manpuse gikugku akak gusemnu. Ini imihgi amihyi kivunse payt.

4 *Pahavwi awayg ayge ig hiyapni hene, ig ka batek.* Igwata Kiyavwiye Jesus gikannuhni *ke usuhbe.* Ig amekene Simawh gikamkayh Judas Iskariyotismin. Igi ku pariye gikamaykiswitmet Kiyavwiye Jesus *gitkis givetunyavu.* Ig awna:

5 — Inin imihgi ka nitiwnisima. Ikkam adahan in piyukwika adahan ka aynsima karukri, mpanamku madikawku madikwa *(300)* karukri. Mmahki eg sarayhpin waditnevyenen hene? Mmahki eg ka ikepni wotwiy? Ikkam adahan in piyukwika adahan akakuravig ibekhepka givuwiwkis madiptavye.

6 Ig awna inakni hene ke wotbe ig batek gikakkis madiptavyebe. Bawa kawa. Ig awna hene awaku ig amepye. Ig avuriwkevutne ukakura *hawata ku kariwntak ig gibetki wiwh.*

7 Igme Kiyavwiye Jesus hiyapni hene, ig awna git:

— Maytwangu. Eg darihe inin imihgi adahan nahegbetepten adahan nah avuhpiki.

8 Hiyawa avanenekwa *yis avuriw* madiptavye. Heneme nahme ka misekwevyema ay yibet avanenekwatma *adahan yis navuriwten.*

Muwveg kiyatyevwi giwmasepten Lazaru

9 Ayteke ariwnteke ini ka aynsima hiyeg kinetni Kiyavwiye Jesus gak ku ig ayge avit Betaniya. Igkis kinetni hene nikwe igkis atere giyawaswetni. Igkis hawata giyawaswetni

O Novo Testamento e Salmos na língua Palikur do Brasil; © 2018, Wycliffe Bible Translators, Inc.

Lazaru, ner ku pariye Kiyavwiye Jesus kannikase ariw gimiremni.

10 Mmanawa neras muwveg kiyatyevwi kuwis ahegbete ginetnikis adahan igkis giwmasepten Lazaru hawata.

11 Mmanawa ka aynsima judeyenevwi *giwewkistenkis* miniw giwkis adahan kamaxwevye givitit Kiyavwiye Jesus awaku ku samah ig kannikase Lazaru ariw gimiremni.

Jesus parak avitit Jerusalém

Mt 21.1; Mk 11.1; Lk 19.28

12 Hewke akiw ka aynsima hiyeg fetyavu ayge Jerusalém igkis kinetni Kiyavwiye Jesus gak ku ig nehmnik atere.

13 Igkis timapni hene, *igkis awna:*

— Uyay amavig kabayntiwa. Uyay barewha ahin gavit pitati akak ahamna.

Igkis iwe ahamna ahivak *ke kariktimnabe,* igkis pes patiptakig. Igkis kabiman *akak gibetkikis.* Igkis awna:

— Kibeyne gidahan Kiyavwiye Uhokri. Kiyavwiye Uhokri gabay gikaknek ner ukivarawiy ku pariye ayta giwavrik Kiyavwiye Uhokri.

14 Igme Kiyavwiye Jesus ute pahavwi kawayan "jumentu". Ig sarayhwe giduhyamadgat. Mmanawa Uhokri gannasan kinetihwa hene gimin.

15 Inakni gannasan awna:

"Yis hiyeg siyawhyenevwi, ka ba yi barukinama. Sarayhnay yivegyi. Yikivara nehmnik ig. Ig bete giduhyamadga pahavwi kawayan "jumentu".

16 Avim ini hawkri gikannuhnivwi ka pukuha ku inakni iwit kinetiwha gimin ignewa Kiyavwiye Jesus. Heneme ku aysaw ig wagehe inurikut ku kiney ig kiyathaka, avim ini *usuh* kiye inakni iwit amadga Uhokri gannasan. Ayge *usuh* pukuha ku *usuh* keh gikak Kiyavwiye Jesus avigkutavrik ku samah Uhokri gannasan.

17 Neras hiyeg ku pariye ayge ku kiney Kiyavwiye Jesus kannikase Lazaru ariw gimiremni ig humakgi arikutak gimew, igkis kinetihwe amin ini gidahan Kiyavwiye Jesus.

18 Ka aynsima hiyeg timapni hene ku samah ig kehe ini annut, igkis hawata atere patiptakig.

19 Neras farizewkis hiyapni hene, igkis kinetihwa pawtak. Igkis awna:

— Ka ba yis hiyap ku samah igkis hiyeg ka ihpa wownwiy? Madikte hiyeg atere gimkat *adahan igkis kamaxwevyes givitit.*

Amawka wixwiy miyehe uhiyekemniwiy amadgaya inin

Mt 10.37, 16.24; Mk 8.34; Lk 9.57, 14.26, 17.33; Ro 15.1; 1Ko 10.23; Gal 5.24; Fil 2.4; 1Ped 4.1

20 Gaytakis neras fetyavu ku pariye ayta kiyathenes Kiyavwiye Uhokri atere, gaytakis avititak waxri Gresiyamnaw. *Igkis ka judeyenevwima.*

21 Igkis danuh git Filip ku pariye ariwntak paytwempu Betsayda avititak Galileyamnaw. Igkis awna git:

— Kiyavwiye, usuh ayta kinetihwekerevye gikak Kiyavwiye Jesus.

22 Ig Filip timapni hene, ig tivik ewk ginetnikis git Andre. Ayteke igkis piyamate tivik akkin git Kiyavwiye Jesus.

23 Igme Kiyavwiye Jesus hiyapni hene *ku hiyeg kane judeyenevwima mpiksewne giharit,* ig kaytwa giwnkis:

— Kuwis nuhawkanavrik danuh adahan *Nah, ku pariye wageswe awayg amadgaya inin,* adahan *nah* kawih nukiytani.

24 *Amawka nah miya nah kannikaw akiw kahadbe ka aynsima hiyegviyene aymuhwa gimun Uhokri adahan avanenekwa.* Ihanabay inakni nuwnuh. Henewatbaki in. Nah kewa pohow amutri ayakbe. Ku amutri ayak ka mutuhka, eg ka hiya egma keb. Amawka ku eg mutuhka waykekut eg batekwe eg hiyan. Ayge nikwe eg tarakwa nukuno eg sarayh guw ka aynsima. *Amawka nuhiyegavu wew akak akebi ini nuhiyekemni. Amawka igkis umahkise gihiyekemnikis amadgaya inin adahan nukunewa tarakwa akiw. Ayge nikwe ka aynsima hiyeg aymuhwanek gimun Uhokri.*

25 Ku pahavwi ka miniwkere ariw gihiyekemni amadgaya inin, igi biyuk akak gaymah-

O Novo Testamento e Salmos na língua Palikur do Brasil; © 2018, Wycliffe Bible Translators, Inc.

wanek giwntak Uhokri. Heneme ku pahavwi miniw ariw gihiyekemni amadgaya inin nudahan, igi darih gaymahwan giwntak Uhokri adahan avanenekwa.

26 Ku ig wew akak akebi ini nuhiyekemni, ig misakwanek ku kiney nah misakwa. Mmanawa ku pahavwi keh nubetki, igi Niguh kiyathasig.

Uhokri awna git Jesus ayta inuriktak

Mt 3.17, 17.5

27 Ayteke ig Kiyavwiye Jesus awna akiw. Giwn:

— Kuri nah kayah avititak nuyakni avatra ini mbeyne nehmnikuhpiye numkanit. Heneme nah ka ayap git Niguh adahan ig avuriw nuvituh ariw ini mbeyne. Nah ayta atan adahanikwa nah hiyepne ini mbeyne.

28 Pa, Niguh, nah he muwaka pis kiyathasa piw.

Ku samah ig awna inakni iwit, nikwenewa pahat ikuvimnat awna git ayta inuriktak. In awna:

— Kuwis nah kiyathasa nuwhu. Aysawnemenek nah kiyathasin akiw.

29 Neras hiyeg tabirbetnenevwi ayge, igkis timapni ini ikuvimnat hene, igkis awna:

— Digidgiye.

Igkisme gaytakis awna:

— Pahavwi ahj awnane gikak.

30 Igme Kiyavwiye Jesus awna:

— Inakni ku pariye yis timap, inakni areketni yit *ku Uhokri kuwis timap nuviryepkawni.* Ig ka awna hene adahanma nah hiyakni heneme adahan yis hiyakni.

31 Kaba ahawkanavrik danuh adahan neras ku pariye kane Uhokriyanvuma gihiyekemnikis hiyekepka ku in ka waditnema. Kuri gikivarakis gihawkan me wanekbetepkamet.

32 Ku samah nah ikepka inut *aminat ah* nah kah madikte hiyeg ayta numkat adahan igkis kamaxwevye nuvitit.

33 Ig Kiyavwiye Jesus awna inakni hene, ig ekkene ku samah ig umahkiswa *amin giyakninek.*

Wewnabay abet Jesus gibutni

Jo 1.4, 3.19, 8.12; Ef 5.8; 1Tes 5.4; 1Jo 1.5

34 Neras hiyeg timapni hene, igkis awna git:

— *Mmah pimiremninek?* Ekkepka wotuh amadgatak Uhokri gannasan ku Uhokri gikanyan adahan ukumaduketni ig misakwa adahan avanenekwa. *Pis ikewne ku pis wageswe awayg amadgaya inin. Nikwe wotuh pis ner Uhokri gikanyan.* Mmah nikwe pis awna ku amawka ku pis ikepka inut *aminat ah?* Pariyekap pis ku pariyene wageswe awayg amadgaya inin? *Ba pis ka Uhokri gikanyanwatma adahan ukumaduketni?*

35 Igme kaytwa giwnkis:

— Yis kote pukuhpate inakni nuwnuh heneme aysawnemenek yis pukuhpinek. Ku samah kamuw gibutni uguh hawkri puwivwak in keh hiyeg hiyap, nahme uguh yihiyekemni adahan yis hiyak ku pariye hiyakemniki inyewatnene. Nah ka ayivwi ay yikak akiw. Ku samah nah aynete, amavanabay nuwnuh, wewnabay abet ini nubutni kahadbe amisnavye ka misanpi yihiyekemni. Ku pahavwi wew abet amisnavye, ig ka hiyak ku kit ig wew.

36 Ku samah nubutni aynete yibet, kamaxwanabay nivitit kahadbe yihiyekemni *ke wotbe in* kabutennebe.

Pisenwa gawnan inakni ig ayguhwe giwkis.

Hiyeg ka kamaxwa givitit Jesus

Iz 53.1; Mt 13.33; Mk 6.1; Lk 4.16; Ro 10.16

37 Hiyawa ig Kiyavwiye Jesus keh annut ka aynsima ay giwtrikkis hiyeg, heneme ka madiktema hiyeg kamaxwa givitit.

38 Hene in danuh ku samah Uhokri gawneve amekene Izaíyas giwn. Ig awna:

"Kiyavwiye, yuma hiyeg iha unetni pimin. Igkis mahikohe pannu."

Henewatbaki ig amekene Izaíyas awna.

39 Ayge nikwe *ku samah igkis mahikohkere gannu* igkis ka hiya igkisma iha wownuh. Ig amekene Izaíyas hawata kinetihwa amin ini gihiyekemnikis. Giwn:

40 "Kiyavwiye Uhokri sabukkise giwtyakkis marihwa igkis ka hiyap *ku pariye hiyakemniki inyewatnene.* Ig dahkise

gihiyekemnikis marihwa igkis ka pukuha *ku pariye hiyakemniki inyewatnene.* Wake ka henema, igkis wageskam gihiyekemnikiskam igme makniwigkiskam."

41 Ig amekene Izaíyas awna inakni hene awaku ig kuwis hiyap ku samah Kiyavwiye Jesus igyewa ka gikiytanisima. Inneki keh ig awna inakni hene gimin.

42 Gaytakisme hiyeg ihe Kiyavwiye Jesus giwn he igkiswa gaytakis uwewkisten. Heneme igkis ka ekkewkere ku igkis kamaxwa givitit awaku igkis avisemun gibohrikis neras farizewkis. Igkis avise ku nawenetke igkis ka isaksaka parak arikut leglis akiw.

43 Nikwe igkis ka ekkewkere. Gitkis pi kabayte hiyeg amadgaya inin kiyatigkis mpinekata igwa Kiyavwiye Uhokri kiyatigkis.

Jesus ekkene ku pariye Gig gakkan git

De 18.18

44 Ig Kiyavwiye Jesus awna gitkis hiyeg akiw. Giwn:

— Ku pahavwi kamaxwa nuvitit, amun ini nikwe ig hawata kamaxwa givitit ku pariye nawahkisten atan amadgat inin. *Usuh pahavwiwa pawtak.*

45 Ku pahavwi hiyavun, amun ini ig kuwis hiyap nawahkisten hawata. *Uwewni pahatwowa.*

46 Nah kewa paha abukribe. Nah ayta amadgat inin uguhne hiyeg gihiyekemnikis kahadbe neras ku pariye kamaxwevyes nuvitit ignes ka misakwa *ke wotbe* abet amisnavyebe.

47 Yaytak timap nuwnuh heneme yis ka iha inakni nuwnuh. Kawki nahnema katiwnise ini yitaraksan yitnek. Nah ka ayta atan adahanma katiwnisene hiyeg gitaraksankis gitkis. Nah ayta gamnihtenkis.

48 Ku pahavwi nutukepten, ku ig ka amava nuwnuh, ay pahat arikna ku pariye katiwnise gitaraksan gitnek. Inakni nuwnuh ku pariye kuwis nah ekke yit, ini katiwnise gitaraksan git aysawnemenek amaksemni hawkri.

49 Mmanawa nuwnuh ka nuwnteknewatma. Niguh nawahkisten igi akki nutuh iwit ku pariye adahan nah awna. Ig akki nutuh ku kamin adahan nah kinetihwa.

50 Nah hiyakni ku pariye hiyeg iha giwn ignes aymuhwa *gimun Uhokri* adahan avanenekwa. Nikwe ku pariye nah kinetihwa yit, nah awna ku pariye ig Niguh gakkan nutuh.

Jesus sukuhkuge gikannuhnivwi

13 **1** Ayteke ariwnteke ini, kaba danuh ahawkanavrik adahan ini fet adahan axne muwtohyan arih. Hiyeg judeyenevwi axni adahan kiyene ku samah minikwak Kiyavwiye Uhokri umahkise muwtohyan gidukwenavrikkis amekenegben kahadbe ig giwiwhkiswitnikis giwakutakis hiyeg ejituyenevwi. Ig Kiyavwiye Jesus hiyapni hene, ig hiyakni ku gihawkanavrik kaba danuh adahan ig tivikwiye amadgatak inin diyuhpiye git Gig. Henewa gihawkan makisup, ig batekye gikakkis gihiyegavu amadga inin. Ayteke nikwe ig ekke gitkis huwewe ku ig batek ukakuh mpinevevye. Nah akkite yit ku samah.

2 Aygete *usuh* axne gikak Kiyavwiye Jesus. Ig Judas Iskariyotismin ku pariye amekene Simawh gikamkayh, ig ayge ukakuh. Kuwis wavitye gikivarakis tuguhkise abet gihiyekemni adahan ig kamaykiswiye Kiyavwiye Jesus.

3 *Heneme* ig Kiyavwiye Jesus tuwathasew utivut, hiyawa ig hiyakni ku ig giwntekne Kiyavwiye Uhokri, ig diyuhpiye git Kiyavwiye Uhokri. Ig hiyakni ku Kiyavwiye Uhokri iki gikiytani gitnek adahan ig kumadukene madikte.

4 Heneme ig awna:

— Nah akkite gitkis huwewehe ku samah nah batek gikakkis.

Ig kannikew ahumwatak axtet. Ig wiwhe gidagmanvit. Ig waneke pahak sewvyet gibutikmin.

5 Ig dimuke un amadgat pohow beysin. Ayteke nikwe ig sukuhkuge gikannuhnivwi pahavwimpi. Ig manpuse ukugku akak gisevyeta ku pariye waneknene ay gibutikmin.

6 Metakwa ig danuh git Simawh Pedru. Igme Simawh Pedru awna git:

— Kiyavwiye, *pis ka ibuktima.* Pis nukivara. Ka kis adahan pis sukuhkugan.

O Novo Testamento e Salmos na língua Palikur do Brasil; © 2018, Wycliffe Bible Translators, Inc.

7 Igme Kiyavwiye Jesus awna git:
— Pis ka pukuha ku pariye kuri nah kehne.
Heneme kuwewanek pis pukuhpinek.
8 Igme Pedru awna git:
— *Pis ka nubukuhma, Kiyavwiye.* Nah ka
isaksap adahan pis sukuhkugan.
Igme kaytwa giwn:
— Ku nah ka sukuhkugap, nikwe pis ka
nudahewektenma akiw.
9 Igme Pedru timapni hene, ig awna git:
— Ku hene nikwe, uya sukuhptan pahav-
wite peyeke akak nukugku.
10 Igme awna git:
— Ku pariye hiyeg kuwisnene awkep, ig ku-
wis barewvit. *Ku ig wagah waxrit, ig ka pataha
givit akiw. Ig pataha gikugkunen.* Kuri amaw-
ka ig sukuhe gikugkunen adahan ig misakwa
barewvit akiw. Kuwis yis barewvityekuye. He-
neme pahavwiwa yaytak ka barewvityema.
11 Ig awna inakni hene mmanawa ig ku-
wis hiyak ku pariye gikamaykiswitni *gitkis gi-
vetunyavu.*

Amawka wixwiy ikaw tuwatavye ke ibuktibe

Mt 20.25, 23.8; Mk 9.35; Fil 2.3; 1Ped 5.3

12 Pisenwa gisukan gikugkukis, ig kawihe
gidagmanvit akiw, ig batahkiswe akiw. Ayteke
nikwe ig awna gitkis:
— Ba yis pukuhpa ini ku pariye nukehni
yikak kuri? *Nah akkite yit.*
13 Yis kanumun yikivara yikannuhten. Yiw-
navriknawa mmanawa nahnewa.
14 Ku samah nah yikivara yikannuhten *ikaw
kewa pahavwi ibuktibe yidahan* nah sukuhne
yikugku, amawka ku yis hawata yis *ikaw ke
ibuktibe adahan* kehne kabayka pawtak.
15 Nahnewa yikannuhten yiwtrik adahan
yis ikaw tuwatavye ke nahbe.
16 *Ku samah nahwa yikivara yawahkisten
ikaw tuwatavye amawka yis hawata.* Ihana-
bay inakni nuwnuh. Henewatbaki in. Pahavwi
ibukti ka kiyatema mpiy gikivara. Ine pahavwi
iwatnit ka kiyatema mpiy gawahkisten.
17 Kuri yis hiyak *kabayntiwa* ku samah ini
nuhiyekemni. Ku yis wew akak ini tuwatka,
yis uti ka aynsima kabaykanek.

Jesus akki ku pariye gikamaykiswitni

Mt 26.21; Mk 14.18; Lk 22.21

18 — Heneme pahavwi ay yaytak *ig ka uti
kabaykanek.* Nah hiyakni mmanawa nah ku-
wis hiyak ku pariye ay abet yihiyekemni yis
nukanyanvu. Heneme nah kaniyi ku pariye
nukanyanvu kahadbe in danuh ku samah
Uhokri gannasan awna *numinuh.* In awna:
"Pahavwi ku pariye axne pavetunak
nukakuh igi wageswevye nuvetunyanek."
Ku avim inin inakni iwit metakwa in kah-
ayak.
19 Heneme avit in kahayak nah akkam-
nihni yit kahadbe ku aysaw in kahayaknek
yis hiyakni ku nah igyewa *Uhokri gikamkayh.*
20 Ku pahavwi amava nuwatni, *amun ini
nikwe in ke wotbe ig kuwis* amavanbe hawa-
ta. Ku pahavwi namevepten, *amun ini nikwe
in ke wotbe ig kuwis* amavabe ku pariye na-
wahkisten atan amadgat inin hawata. Ihana-
bay inakni nuwnuh. Henewatbaki in.
21 Ayge amun ini ig Kiyavwiye Jesus katiw
avit giyakni. Ig awna:
— Pahavwi yaytak ay igi kamaykiswenek
gitkis nuvetunyavu. Ihanabay inakni nuwnuh.
Henewatbaki in.
22 *Igkis* gikannuhnivwi timapni hene, *igkis*
misekwe he ivegbet pawtak. *Igkis* ka hiyak ku
karit ig awna inakni.
23 *Nahme* ayge bat gihumwa Kiyavwiye
Jesus mmanawa ig batek nukakuh.
24 Ayteke Simawh Pedru hiyapni hene, ig
tawanha akak gitew. Ig minimni nutuh:
— Ayapnig ku karit ig awna.
25 *Nah* timapni hene, *nah* ataybiswa git
Kiyavwiye Jesus. *Nah* ayavgi:
— Kiyavwiye, pariyekig?
26 Igme kaytwa nuwnuh:
— Ku karimkat nah akaki bugut, ignewat-
baki.
Ayteke nikwe ig subuke bugut ahakwa
im araku, ig akekepni gimkat Judas Iska-
riyotismin ku pariye amekene Simawh
gikamkayh.
27 Igme axe ini bugut. Pisenwa gaxni, *ner
wavitye gikivarakis* Satanas kawihpig. Ig Ki-
yavwiye Jesus hiyapni hene, ig awna git:

O Novo Testamento e Salmos na língua Palikur do Brasil; © 2018, Wycliffe Bible Translators, Inc.

— Iwawhawnaba. Hiyawa pis keh ku pariye pis kehkere.

28 *Igkis* ayge aranwa axtet *usuh* ka pukuha ku samah ig awna inakni git.

29 Gaytakis givewkankis adahan ig isimne im adahan fet. Gaytakisme givewkankis adahan ig ikene karukri gitkis madiptavye. Igkis kiyemina hene mmanawa ig Judas Iskariyotismin avuriwne ukakura.

30 Igme Judas Iskariyotismin pisenwa gaxni ini bugut, ig tivik kibehtenwa. Avim ini kuwis tiyegem.

Jesus ekkewviye

31 Ig pesantenwa wowntak, igme Kiyavwiye Jesus awna gitkis:

— Kuri *Nah, ku pariye wageswe awayg amadgaya inin, nah* me kawihe nukiytanimet. Ig Uhokri ig hawata ig kiyathaka awaku *ini kabayka* ku pariye nukehni ku avim inin.

32 Amun ini nahme kiyathaka awaku *ini kabayka* ku pariye Uhokri gikehni. Kennesa ahawkanavrik adahan ig ikene nukiytani.

33 Nukamkayuvwi kibeynevwi, nah ka misakwa ayivwadima ay yikak akiw. Kuwewanek yis ivegvanek heneme *waditnevyenenek.* Ku samah nah kuwis awna gitkis neras judeyenevwi *giwewkistenkis* nah awna yit hawata: “Ku kitwiye nah, yis ka hiya yisma danuh atere.”

Batekaknabay pawtak

Mt 22.39; Jo 15.12; Gal 5.14; 1Ped 1.22; 1Jo 3.11, 4.7

34 — Kuri nah ikene yit nukune yihiyekemni. Batekaknabay pawtak. Batekaknay hawata ku samah nah batek yikak.

35 Ku yis batekak pawtak, ayge amun ini nikwe madikte hiyeg hiyakni ku yis nukannuhnivwi.

Jesus akki git Pedru ku igme wiwhwevye giw

Mt 26.31; Mk 14.27; Lk 22.31

36 Ayteke Simawh Pedru ayavgi:

— Kiyavwiye, kitwiyekap?

Igme kaytwa giwn:

— Ku kitwiye nah, pis ka hiya pisma atak nuhapti kuri. Heneme aysawnemenek pis danuh aterenek.

37 Ig Pedru timapni hene, ig awna git:

— Kiyavwiye, mmahki nah ka hiya nahma atak pihapti? Hiyawa pis umehpika, heneme nah ahegbet adahan nah umahkiswa payak pikak.

38 Igme kaytwa giwn:

— Mmah inyewatki ku pis ahegbet adahan pis umahkiswa payak nukakuh? *Ped, ku avim inin mitipka pis wihwe nuwuhnek.* Avit takarak awna pahaywowa gawnan, pisme ayiva wihwe nuwhunek mpamavut. Ihanaba inakni nuwnuh. Henewatbaki in.

Ka aynsima iwetrit aynte gimun Uhokri

2Ko 5.1; 1Tes 4.17; Eb 10.34, 11.10,16, 12.22; 1Ped 1.4; 2Ped 1.11; Ap 7.13, 21.1, 22.1

14 **1** Ayteke ig awna gitkis akiw:

— Ka yi muwaka barukiswa *nuharit.* Ka yi muwaka avis. Kamaxwanabay givitit Uhokri. Kamaxwanabay nuvitit hawata.

2 Ka aynsima iwetrit aynte gimun Wigwiy. Wake yuma iwetrit aygebe, nikwekam nah ka awnakam inakni hene. Nah atak ahegbetevye yiwetri yavit.

3 Ku yis hiyap nah tivik ahegbetevye yiwetri yavit, atannewa nah diyuh akiw adahan yiwepten aterenek kahadbe ku kiney nah misakwa aygwata yis misakwa.

Nahnewa ahin git Uhokri

At 4.12; Ro 5.2; Ef 2.18, 3.12; Eb 10.20

4 Ayteke ig awna:

— Yis kuwis hiyak ahin adahan yis danuhne ku kitwiye nah.

5 Ig Tome timapni hene, ig awna git:

— Kiyavwiye, usuh ka hiyak ku kitwiye pis. Mmah ahiyaka ahin wotuh?

6 Igme Kiyavwiye Jesus kaytwa giwn:

— Nahnewa ahin keh yis danuh git Uhokri. Nahnewa hiyakkis Uhokri gihiyekemni inyewatnene yit. Nahnewa keh yis aymuhwa gimun Uhokri adahan avanenekwa. Wake ka nahma, yumahkam hiyeg danuhne git Wig-

O Novo Testamento e Salmos na língua Palikur do Brasil; © 2018, Wycliffe Bible Translators, Inc.

wiy. Nahnewa ku pariye ahin atere git. Yuma
nawenyewa ahin akiw.
7 Ku yis hiyapkun, amun ini yis kuwis hiyak
Wigwiy hawata. Kuri aytakihan yis hiyakgi, yis
hawkamnihwanek yis kiye ku yis kuwis hiyavgi.

Nah pahavwiwa gikak Uhokri

Jo 1.1, 10.30; Fil 2.6; Kol 2.9; Ap 1.17

8 Ig Filip timapni hene, ig awna git:
— Kiyavwiye, uya akki Wigwiy wotuh. Ig-
newa usuh hiyepkere.
9 Igme kaytwa giwn:
— Filip, ka kuryenema nah ay yikak ku-
wis. Mmah yis kote hiyakunte? Ku pahavwi
hiyavun, amun ini ig kuwis hiyap Wigwiy ha-
wata. Mmah nikwe pis awna: "Uya akki Wi-
gwiy wotuh?"
10 Nah gikak Wigwiy usuh pahavwiwa paw-
tak. Mmah pis ka ihpa inakni? Ku pariye nuw-
nuh yit kawki nuwnteknewatma nah awna yit.
Nah awnhin giwntekne Wigwiy ku pariye ay
nuvituh. Ignewa ku pariye iki nannuh adahan
nah kehne annut.
11 Nah gikak Wigwiy usuh pahavwiwa paw-
tak. Ihpanabay inakni nuwnuh. Ku yis ka iha
inakni nuwnuh, kiyeminahnabay nannuh. Na-
wenetke nannuh keh yis iha *ku nah pahav-
wiwa gikak Wigwiy.*

Nah iki ku pariye yayapni nutuh

*Mt 18.19; Mk 11.24; Lk 11.9, 18.6; Jo 15.7,
16.6,23; Eb 4.16; Tiy 1.6, 5.16; 1Jo 5.14*

12 — Ku pahavwi kamaxwevye nuvitit, igi
keh annut hawata ke nahbenek. Ig kehte
annut nuwhu akiw awaku nah tivik git Wigwiy.
13 Avim ini ku pariye yayapni *nutuh* nuwav-
rik nah ikini yitnek, kahadbe ig Wigwiy kiyat-
haka awaku ini ku pariye nukanuh yit.
14 Madikte ku pariye yayapni nutuh nuwav-
rik nah ikini yitnek.

Uhokri awahkis Gitip adahan yawayghetninek

*Jo 7.38, 14.25, 16.7; At 2.2; Ro 5.5, 8.1;
1Ko 4.10, 12.7; 2Ko 3.18; Gal 5.16; Ef 3.16*

15 — Ku yis batek nukakuh, ihpanabay nuw-
nuh.
16 Nahme ayap git Wigwiy adahan ig
awahkis pahavwi nuwenyan adahan ya-
wayghetninek. Igme yawayghetni misakwa
yikaknek adahan avanenekwa.
17 Igi Uhokri Gitip. Ig avanenekwa ekke-
ne ku pariye hiyakemniki inyewatnene. Hiyeg
kane Uhokriyanvuma igkis ka hiya igkisma
amavig mmanawa igkis ka hiyavgi, igkis ka
hiyakgi ku pariyene ig. Yisme hiyaknig ku pa-
riyene ig mmanawa ig misakwa ay yikak. Ay-
sawnemenek ig misakwa ay yivitnek.

Nah ayta misakwa yivitit

Jo 16.5

18 — Nah kennesa nah yikiswitnimet, he-
neme nah ka ikisyi yis pahaponema. Nah di-
yuh akiwnek nah misakwa yivititnek.
19 Aynesa hawkri muwak adahan hiyeg
kane Uhokriyanvuma igkis ka hiyavun akiw.
Yismeti hiyavun akiwnek. Ayge nikwe yis
aymuhwanek *gimun Uhokri adahan avane-
nekwa* awaku nahnewa aymuhwene *gimun.*
20 Avim ini hawkri ku aysaw nah ayta mi-
sekwevye yivitit, avim ini yis hiyakninek ku
nah pahavwiwa gikak Wigwiy, yisme pahav-
wiwa nukakuh.
21 Ku pahavwi timap nuwnuh, ku ig iha nuw-
nuh, ignewa ku pariye batekye nukakuh. Ku
pahavwi batekye nukakuh, nikwe Wigwiy
batekye gikak. Nah hawata nah batek gikak,
nah hiyakkiswa git.
22 Judas timapni hene, ig awna git. Ig na-
wenyewa giw Judas Iskariyotismin. Giwn:
— Kiyavwiye, mmahpa pis hiyakkiswa wo-
tuhnenwa? Mmah gitkisme neras ku pariye
kane pihiyegavuma pis ka hiyakkiswa gitkis?
23 Igme kaytwa giwn:
— *Nah akkite pit ku samah.* Ku pahavwi
batekye nukakuh, ignewa ku pariye ihpatru-
ne nuwnuh. Ayge nikwe Wigwiy batek gikak.
Usuh ayta misakwa givitit. Ayge usuh misak-
wa gimun.
24 Pahavwime ku pariye kane batek nu-
kakuh igi ka iha nuwnuh. *Nikwe ka kis ada-
han nah hiyakkiswa git.* Inakni nuwnuh in ka
nuwnteknewatma nah awna yit. Nah awnhin
giwntekne Wigwiy nawahkisten.

O Novo Testamento e Salmos na língua Palikur do Brasil; © 2018, Wycliffe Bible Translators, Inc.

Uhokri Gitip keh yis pukuhpa Uhokri giwn

Jo 16.13; 1Ko 2.12; 1Jo 2.20,27

25 — Nah aynete yikak nah ekkene yit inakni.

26 Heneme aysawnemenek Wigwiy awahkis Gitipnek nuwenyan adahan igme yikannuhten amin madikte hiyakemniki. Igi yawayghetninek. Ig kiyekisnek yit madikte inakni ku pariye nuwnuh yit. Ig keh yis pukuhpinek.

Nah kariswehsa yihiyekemni

Gal 5.12; Fil 4.7; Kol 3.15

27 — Nah ikisyi akak ini nukanuh yit kariswahwaki. Nah kariswehse yihiyekemni kahadbe yis misakwa hawata ke nahbe, yiyakni karisaw. Nah kariswehse yihiyekemni inyewa, ka kema hiyeg amedgenema inin. Ka yi muwaka barukiswa. Ka yi isaksa aviska parak abetit yihiyekemni.

28 *Mmahki yis wakaymnibdi amin* inakni nuwnuh adahan ku samah nutepkemni adahan nudiyhemni akiw? Nah tivikwiye gimkanitwiye Wigwiy. *In kabaykanen nudahan* mmanawa ig Wigwiy kiyate mpiyan. Ku yis batek nukakuh, kiskama yis batek akak ini nutepkemni gimkanit.

29 Nah ikene yinetni amin ini nutepkemni. Avit in danuh nah ekkenepni yit kahadbe kuwewanek ku aysaw in danuh, ayge nikwe yis kamaxwa nuvitit.

30 Nah ka kahawkan kinetihwa yikak kiyesradima akiw. Mmanawa ner ku pariye kane Uhokriyanvuma gikivarakis ig kennesa gidawnhan *adahan kehne mbayka nukakuh. Ka sam.* Ig ka kawetri ay nuvituh. *Nikwe ig ka hiya igma wanekbeta nuhawkan.*

31 Heneme *nah isaksa ig keh mbayka nukakuh* ku samah Wigwiy awna nutuh. Adahan nah ekkene gitkis madikte hiyeg ku nah batek gikak Wigwiy. Inneki keh *nah amava madikte mbayka ku pariye ig ikaksa nudahan.* Kuri, kannikawnabay. Uyay tivik.

— Uyay.

Ayteke nikwe igkis pese ayteke paytrikutak.

Nah kewa pahakti amutri akatbe, yisme kewa nutawnibdibe

15 **1** Igkis avigku ahin kuwis, ig Kiyavwiye Jesus awna gitkis:

— Nah *kewa* pahakti amutri akatbe. *Madikte amutri akat amadgaya inin in he arakaknen nudahan.* Nahme igyewatnene. Igme Wigwiy ig kewa pahavwi amutrivutnebe.

2 Ignes nuhiyegavu igkis pahavwiwa nukakuh hawata ku samah amutri atawnibdi *pahaktiwa akak akat. Heneme gaytakis ka inyewatma pahavwiwa nukakuh. Igkis ka kehkere nubetki.* Igkis *kewa* atawnibdibe huruhravyebe ku pariye kane kew. *Ig Wigwiy hiyak gikakkisnek. Ku samah pahavwi amutrivutne tigah atawnibdi huruhravye, hawata* ig Wigwiy giwiwhpitnikis *neras ku pariye kane kehkere nubetki. Nerasme ku pariye kehnevwi nubetki, ig hiyak gikakkis hawata.* Igkis kewa atawnibdibe ku pariye kewtino. Ig amutrivutne sagahpewa gamutra atawnibdi ku pariye kewyovwi kahadbe egkis wadiswa egkis kew kibite akiw. *Hawata ig Wigwiy sagahbeta gihiyekemnikis ariw givathawnikis neras ku pariye kehnevwi nubetki kahadbe igkis keh nubetki ka aynsima akiw.*

3 *Kibeyne,* kuwis ig Wigwiy kavusa sagahbeta yihiyekemni akak inakni giwn ku pariye nah kuwis akki yit. *Ku samah yis ihpin ig keh yihiyekemni barewbetnek.*

4 Misakwanabay pahavwiwa nukakuh. Nahme misakwa pahavwiwa yikak. Ku atawnibdi ka misakwa aminat akat, egnes ka kew. Hawata yis. Ku yis ka misakwa pahavwiwa nukakuh, yis ka hiya akehka nubetki.

5 Nah *kewa* pahakti amutri akatbe. Yisme *kewa* nutawnibdibe. Ku pahavwi misekwevye pahavwiwa nukakuh, ku ig keh nubetki, ig humaw *kewa* pahat ah atawnibe ku pariye kew ka aynsima. Heneme ku pahavwi ka misakwa nukakhu, ig ka hiya akehka ariknawnema *kabayka gidahan Kiyavwiye.*

6 Ku pahavwi ka pahavwiwatma nukakuh, aysawnemenek ig padekwikanek ke pahat ah atawnibe ku pariye huruhruvye. Ke atawnibdibe huruhravye ku pariye pahadgupihka, in padekwika ariwtrikut tiket, in bukehpika.

O Novo Testamento e Salmos na língua Palikur do Brasil; © 2018, Wycliffe Bible Translators, Inc.

7 Yisme ku pariye kane henema, ku yis misakwa pahavwiwa nukakuh, ku nuwnuh misakwa ay abet yihiyekemni *adahan yis wewne nikak,* nikwe hiyawa yis ayap nutuh ku pariye yimawkan. Ku pariye yayapni nutuh in humaw yitnek.

8 Ku yis kehne nubetki ka aynsima, innewa ku pariye keh Wigwiy kiyathaka. Hawata akiw ininewa arakak ku yis inyewa nukannuhnivwi.

Wewnay avigkutavrik ku samah nubetki

Ef 4.1; Kol 1.10; 1Tes 4.1; 1Ped 2.11

9 — Nah batek yikak hawata ku samah Wigwiy batek nukakuh. Wewnabay avigkutavrik ku samah nubetki kahadbe takunipti nah batek yikak.

10 Nah iha Wigwiy giwn. Takunipti nah keh ig batek nukakuh. Yis hawata ku yis iha nuwnuh takunipti, yis keh nah bateknenekwa yikaknek.

11 Nah awna inakni iwit yit kahadbe yis misakwa batek yinaktin hawata ke nahbe. Nah muwaka yis misakwa kivunenekwa akak batekka takunipti.

Batekaknabay pawtak

Mt 22.39; Jo 13.34; Gal 5.14; 1Ped 1.22; 1Jo 3.11, 4.7

12 — Batekaknabay pawtak hawata ku samah nah kuwis batek yikak. Inakni nukumadukan yit.

13 Ku pahavwi umahkiswa gidahankis gikagmadavu ini areketni ku ig batek gikakkis mpinevevye. Yuma hiyeg batekak hene ke inibe akiw.

Wixwiy Jesus gikagmadavu gikanyanvu

Mt 12.50, 22.14; Ro 8.29; Ef 1.4; 1Tes 1.4; 2Tes 2.13; 2Tim 1.9; 1Ped 1.2, 2.9

14 — Ku yis iha madikte nuwnuh, yis humaw nukagmadavu.

15 Nah ka kanumyi ku yis nubukpig mmanawa pahavwi ibukti ka hiyak ku pariye abet gikivara gihiyekemni. Heneme nah kanumyi ku yis nukagmadavu mmanawa nah kuwis akki yit madikte ku pariye Wigwiy gakkan nutuh.

16 Ka yisnema ka kaniyhun *adahan nah humaw yikagmada.* Heneme nah kaniyvey *adahan yis humaw nukagmadavu.* Nah kaniyyi adahan yis wew muwapuw *kehnenekwa nubetki,* adahan yis humaw *kewa atawnibdibe* kane ariwtinisima ku pariye kane mewhawti. Nah kaniyyi adahan yannivwi ka waditnevyenenma. Nah kaniyyi adahan Wigwiy iki yit madikte ku pariye yayapni git nuwavrik.

17 Batekaknabay pawtak. Inakninewa nukumadukan nah ayap yit.

Kane Uhokriyanvuma ka batek gikakkis Uhokriyanvu

Mt 10.22; Jo 7.7, 17.14; 1Jo 3.13

18 — Hiyeg kane Uhokriyanvuma igkis amiyevyinek. Heneme nahkit igkis amiyevun. Kiyeminahnay amin inakni.

19 Wake yis kane Uhokriyanvumabe, nikwekam neras kane Uhokriyanvuma batek yikakkam mmanawa yihiyekemni hawatakam ke gihiyekemnikisbe. Heneme nah kaniyvey adahan yis humaw Uhokriyanbetnewa. Nikwe yis ka kema igkisma akiw. Inneki keh igkis amiyevyi.

20 Kiyeminahnabay amin inakni nuwnuh yit kaksa. Nah awna: “Pahavwi ibukti ka kiyatema giw gikivara.” Ku samah igkis hiyapkise mbeyne nutuh, hawata igkis hiyapkis mbeyne yitnek. Heneme ku samah gaytakis hiyeg iha nuwnuh hawata gaytakis iha yiwnek.

21 Igkis keh arakembet mbayka yikaknek avatra ku samah yis nuhiyegavu. Mmanawa igkis ka hiyak ner ku pariye nawahkisten.

22 Wake nah ka ayta akki Uhokri giwn gitkisbe, nikwe ikkam adahan igkis awna: “Nah yuma nuvathawni.” Heneme kuri igkis ka hiya igkisma awna inakni hene akiw. Givathawnikis kuwis ekkepka gitkis.

23 Ku pariye namiyhepten ig hawata amiyhanata Wigwiy.

24 Igkis hiyap nah keh annut ku pariye yuma hiyeg hiya nikehka. Wake igkis ka hiyapnibe, nikwe ikkam adahan igkis awna: “Nah yuma nuvathawni.” Heneme igkis kuwis hiyapni. Hiyawa igkis hiyapni heneme igkis amiyhevun peyeke gikak Wigwiy.

O Novo Testamento e Salmos na língua Palikur do Brasil; © 2018, Wycliffe Bible Translators, Inc.

25 Ini danuh hene kahadbe in kahayak ku samah tamak minikwak amadga gikumadukankis. In awna:

"Igkis amiyhevun yuma arikna kavatrenesima."

Ku avim inin inakni iwit kahayak.

Uhokri Gitip akkan ku pariyene nah

Mt 3.16; Jo 5.31, 16.13; At 5.32; 1Jo 5.7

26 — *Ka sam.* Kuwewanek nah awahkis yawayghetni yiminek. Ig ayta giwntekne Wigwiy. Ig Wigwiy Gitip. Ig avanenekwa ekkenenekwa ku pariye hiyakemniki inyewatnene. Ku aysaw ig danuh atanek ig akkan ku pariyene nah.

27 Ayge nikwe yis hawata akkan ku pariyene nah. Mmanawa yis ay nukakuh ku samah akavuska *nannivwi.*

Yis hiyapkiska mbeyne yitnek heneme ka sam

Mt 10.16; Jo 15.20; Fil 1.29; 1Tes 3.3; 2Tes 1.4; 1Ped 3.14, 4.12, 5.9; Eb 12.3

16 **1** — Nah ikene inakni yinetni hene kahadbe aysawnemenek yis ka tuguhkis yihiyekemni.

2 Aysawnemenek hiyeg ivukevyi abetitak givahdukawnikisnek. Avim ini igkis umehpey. Gitkis igkis kehne Kiyavwiye Uhokri gibetki.

3 Igkis keh ini *mbayka* yikak awaku igkis ka hiyak Wigwiy igkis kawnata hiyakun.

4 Nah akki inakni yit kahadbe ku aysaw in kahayaknek yit yis kiye ku nah kuwis akkamnihni yit. Nah ka akki yit minikwak mmanawa nah aynete yikak.

Nah tivik adahanikwa awahkisne nutivuh atan

Jo 14.15

5 — Heneme kuri nah me tivikmet git nawahkisten. Yisme yuma pahavwinema yaytak nayaminetni amin ku kadahan nah atak atere.

6 Yis misekwe barukibet awaku nah ike yinetni amin nutepkemni.

7 Heneme pugamawka nah tivik. In kabay yidahan. Henewatbaki in. Ku nah ka tivik, nikwe ka hiya igma yawayghetni danuh yit. Heneme ku nah tivik, nah awahkisgi yiminek.

Uhokri Gitip akki gitkis kane Uhokriyanvuma ku igkis taraksavye

Jo 6.44; 1Ko 2.4; 1Tes 1.5

8 — Ku aysaw ig yawayghetni danuh atanek ig daxnek avit giyaknikis hiyeg kane Uhokriyanvuma. Ig akki huwewe gitkisnek ku igkis taraksavye. *Ig akki huwewe ku nahnewa* waditye. *Ig akki huwewe ku nah detye adahan nah* hiyak akak madikte gitaraksankis.

9 *In huwewe* ku igkis taraksavye mmanawa igkis ka kamaxwa nuvitit.

10 *In huwewe ku nahnewa* waditye mmanawa nahnewa danuh atere git Wigwiy, yis ka hiyavun ay amadga inin akiw.

11 *In huwewe ku nah detye adahan nah* hiyak akak gitaraksankis mmanawa *nah* hiyak gikak ner ku pariye gitaraksankis ahawkri.

Uhokri Gitip akki nuhiyekemni nukiytani gitkis Uhokriyanvu

12 — Muweke ka aynsima arikna akiw adahan nah akki yit, heneme yis kote ikte adahan pukuhpin.

13 Ka sam. Aysawnemenek Uhokri Gitip danuh atanek. Ig akkamnih madikte yitnek. Ig avanenekwa ekkenenekwa ku pariye hiyakemniki inyewatnene. Mmanawa ka giwntekne-watma ig awna. Ig awna ku pariye ekkepka git. Ig akki yitnek madikte ku pariye nehmnikuhpiye.

14 Hawata ig Uhokri Gitip kiyathasan yit. Mmanawa ig akki yit madikte nukiytani.

15 Madikte ku pariye Uhokri kadahan in nudahanwata. Inneki keh nah awna yit: "Ig Uhokri Gitip ig akki nukiytani yit."

Jesus akki ku ig kannikaw ariw gimiremninek

16 Ayteke ig Kiyavwiye Jesus awna gitkis:

— Ka kebadima hawkri akiw yis ka hiyavun akiw. Heneme ariwnteke ini akiw ka kebadima hawkri akiw yis hiyavun akiwnek.

17 *Igkis* gikannuhnivwi timapni hene, *igkis* kinetihwa pawtak. *Igkis* awna:

O Novo Testamento e Salmos na língua Palikur do Brasil; © 2018, Wycliffe Bible Translators, Inc.

— Mmahki ig awna inakni hene wotwiy? Mmahki ig awna: “Nah tivikwiye gimkanitwiye Wigwiy?”

18 Mmahki ig awna: “Ka kebadima hawkri?” Wixwiy ka pukuha inakni giwn.

Henewatbaki igkis awna.

19 Igme Kiyavwiye Jesus hiyakni ku *igkis* muwaka gayepten. Ig hiyapni hene, ig awna gitkis:

— Mmah yis pukuhpakere ku kamin nah kinetihwa yit? Nah awna yit: “Ka kebadima hawkri akiw adahan yis ka hiyavun akiw. Heneme ariwnteke ini akiw ka kebadima hawkri akiw yis hiyavun akiw.”

20 Henewatbaki in. *Kuwewanek* yis tihebdi, yis kadnibdi. Igkisme hiyeg kane Uhokriyanvuma *avim ini* igkis batekyes ginaktinkis. Yisme kadnibdi heneme *aysawnemenek* ini yikadni wageswa adahan batekkanek.

21 In kewa pahavu tinobe eg pamakutekwiyobe eg kayah mmanawa kuwis guhawkanavrik danuh. Heneme ku aysaw eg kuwis sarayh guwenyan kuwis, eg ka kiye gukayhan akiw mmanawa eg batek gunaktin ku samah gukamkayh kuwis amadgat wayk.

22 Yis hawata kuri yis kayahnek *avit yiyakni.* Heneme ka sam. Kuwewanek nah patiptakay akiwnek. Ayge nikwe yiyakni bateke akiwnek. Ini batekka yuma pahavwinema hiyeg hiya awiwhka yivititak.

23 Avim ini hawkri ku samah Uhokri Gitip kuwis ay yivit yis ka ayapminan amin ariknawnema akiw mmanawa avim ini yis kuwis pukuhepni madikte.

Piriyepkawnabay giwavrik Jesus

— Ku pariye *kabayka* yis ayap git Wigwiy nuwavrik *ke wotbe nahnebe aygebe ayepne git,* ig iki yitnek. Ihanabay inakni nuwnuh. Henewatbaki in.

24 Yis kote ayapte git ariknawnema nuwavrik. Ayapnabay *kabayka git Uhokri.* Ayge nikwe in ikaka yitnek kahadbe yis kadahan ka aynsima batekka.

25 Nah kinetihwa yit *kuri* akak iwit patuwesbunka heneme aysawnemenek nah kinetihwa yit akak iwit ka patuwesbunkama akiw. Avim ini nah kinetihwa gimin Wigwiy yit huwewe.

26 Avim ini hawkri yis ayapnek *kabayka git Wigwiy* nuwavrik. Yis ka ayapni nutuh adahan nahme ayap git Wigwiy yidahan. *Yiswa ayapni git.*

27 Mmanawa Wigwiy igwa batek yikak awaku ku samah yis batek nukakuh, yis iha ku nah ayta giwntekne Uhokri.

28 Nah ayta atan amadgat inin hawkri, nah giwntak Wigwiy. *Kuwewa* akiwnek nah tivik amadgatak inin. Nah diyuhe aterewata git Wigwiy.

29 *Igkis* gikannuhnivwi timapni hene, *igkis* awna git:

— Kuri pis awna huwewe. Pis ka awna patuwesbunkama. **30** Kuri usuh hiyakni ku pis hiyak madikte arikna. Pis ka muwaka adahan hiyeg ayapi *mmanawa pis kuwis hiyak ku pariye umawkan pit.* Inneki keh usuh iha ku pis giwntakwa Kiyavwiye Uhokri.

31 Igme Kiyavwiye Jesus awna gitkis:

— Mmah inyewatki ku yis ihpa inakni?

32 Timapnay nuwnuh. Hawkri kaba danuh, in me danuhmet adahan yis madikte pekhe. Yis ibekhewbetnek adahan yidahanwa yivinwetwiye. Yis ikiswenek nahwo pahavo. Kameki nah pahavoname, mmanawa Wigwiy ay nukakuh.

33 Nah ikene ini yinetni yit kahadbe yihiyekemni karisaw awaku ku samah yis kamaxwene nuvitit. Ay amadga inin yis hiyapkiska mbeyne ka aynsima yitnek. Ka sam. Ka ba yi barukiswa. Kuwis nah wanekbete yivetunyavu gihawkankis.

Jesus piriyepkaw gidahanwa

17 **1** Pisenwa gawnan inakni iwit ig Kiyavwiye Jesus sarayh givegi inut. Ig awna:

— Pa, kuwis nuhawkanavrik danuh. Kiyathasanaba pikamkayh marihwa pikamkayh kiyathasap hawata. *Ininewa ku samah pis kannikasan, pis iwevun ta pimkanit akiw ininewa kiyathasan.*

2 *Kibeyne,* pis ike nutuh nudatni adahan nah kumadukene madikte hiyeg amadgayavu

inin. Ayge nikwe nah keh *nuhiyegavu,* neras ku pariye pikan nutuh, igkis aymuhwa *pimun* adahan avanenekwa.

3 Pisnewa igyewatnene Uhokri. Yuma pahavwinema kema pisma. Nahme pawahkisni Jesus Cristo. Ini ku samah igkis hiyakpi ini ku samah igkis hiyakun, innewa ku pariye keh igkis aymuhwa *pimun* adahan avanenekwa.

4 *Pa,* kuwis nah kiyathasap ay amadga inin. Nah kuwis pisenwa akak pannivwi madikte ku pariye pikehkisni nutuh.

5 Kuri Pa, hiyawa pis iwevun ta pimkanit akiw. Uya kiyathasan ayge pimun hawata ku samah wis kiyathaka ayge minikwak avit hawkri humaw.

Jesus piriyepkaw gidahankis giwatnivwi

6 Nah kuwis akkap ku samah pihiyekemni gitkis *nukannuhnivwi* ku pariye pikan nutuh amadga inin. Igkis pidahan pisme ikevgikis nutuh. Igkisme kuwis iheiha piwn.

7 Kuri igkis hiyakni ku madikte ku pariye nah keh, nah keh piwntak.

8 Mmanawa nah kuwis akki gitkis madikte iwit ku pariye pakkan nutuh. Igkisme ihpin. Igkis hiyakni ku nah inyewa piwntekne. Igkis iha ku pisnewa nawahkisten.

9 Nah piriyepkaw gidahankis. Nah piriyepkaw kuri ka gidahankisma hiyeg ku pariye kane Uhokriyanvuma. Nah piriyepkaw gidahankis neras ku pariye pikan nutuh. Mmanawa igkis pidahanwa pihiyegavu.

10 Madikte ku pariye nudahan ignes pidahanwata. Madikte ku pariye pidahan ignes nudahanwata. Nah kiyathaka awaku ku samah igkis nudahan.

11 Kuri nah ka misakwa ay amadga inin akiw. Nah tivikwiye pimkanit. Igkisme misekwe ay amadga inin. Pa barewvitye, uya avuriwgikis *nudahan* akak madikte pannu ku pariye pis kuwis iki nuvitit. Igkisnewa pikan nutuh. Avuriwnigkis kahadbe igkis pahavwiwa pawtak hawata ke wisbe.

12 Ku samah nah aynete gikakkis ay amadga inin, nahnewa avuriwgikis akak ini pannu. Nah avuriw madikte *nukannuhnivwi* ku pariye pikan nutuh. Yuma pahavwinema biyukne *piw.* Ignewa *Judas Iskariyotismin* ku pariye ikaksaka adahanikwa biyukwiki igi biyukenek kahadbe in kahayak ku samah pannasan awna.

13 Kuri nah tivikwiye pimkanit. Ku samah nah ay amadga inin nah kuwis ekke inakni pinetni gitkis nuhiyegavu kahadbe igkis misakwa batek ginaktinkis hawata ke nahbe.

14 Nah kuwis ekke piwn gitkis *kahadbe igkis kannuh wew akak pihiyekemni.* Ayge nikwe neras kane Uhokriyanvuma amedgenevwi inin igkis ka batek gikakkis. Mmanawa gihiyekemnikis ka patiptak gikakkis hawata ku samah uhiyekemni ka patiptak gikakkis.

15 *Pa,* nah ka piriyepkaw adahan pis giweptenkisma amadgatak inin. Heneme nah piriyepkaw adahan pis gikavriwtenkis adahan igkis ka isaksaw arit mbayka.

16 Gihiyekemnikis ka patiptak gikakkis hiyeg kane Uhokriyanvuma amedgenevwi inin hawata ku samah uhiyekemni ka patiptak gikakkis.

17 Uya barewbetha gihiyekemnikis akak hiyakemniki ku pariye inyewatnene. Ini piwn innewa hiyakemniki ku pariye inyewatnene.

18 Ku samah pis awahkiswen atan amadgat inin nahme kuri awahkiswigkis hawata muwapuw amadga inin *adahan igkis ekkenes pihiyekemni gitkis hiyeg.*

19 Nah ikaw pit adahan nah kehne pibetki kahadbe igkisme hawata ikaw pit adahan igkis kehne pibetki.

Jesus piriyepkaw gidahankis madikte gihiyegavu

20 — *Pa,* nah ka piriyepkaw gidahankiswonema neras nukannuhnivwi ay. Nah piriyepkaw hawata gidahankis neras ku pariye aysawnemenek timepnevwi giwn kis ignes kamaxwanek nuvitit hawata akiw.

21 Nah piriyepkaw adahan igkis madikte darihwak pawtak akak pahatwowa gihiyekemnikis hawata ku samah nah pikak pis, Pa, wis darihwekne pawtak akak pahatwowa uhiyekemni. Numawkan igkis hawata darihwak ukak hene kahadbe hiyeg kane Uhokri-

O Novo Testamento e Salmos na língua Palikur do Brasil; © 2018, Wycliffe Bible Translators, Inc.

yanvuma amedgenevwi inin ignes ihpa ku pisnewa ku pariye nawahkisten.

22 *Pa,* kuwis pis ike nukiytani. Kuri nahme iki ini nukiytani givititkis *nuhiyegavu* kahadbe igkis pahavwiwa pawtak hawata ke wisbe.

23 Nahme pahavwiwa gikakkis. Pisme pahavwiwa nukakuh. Nah iki gikiytanikis kahadbe igkis humaw inyewa pahavwiwa pawtak. Kahadbe hiyeg kane Uhokriyanvuma amedgenevwi inin igkis hiyapni hene, igkis hiyakni ku pisnewa nawahkisten, kahadbe igkis hiyakni ku pis batek gikakkis hawata ku samah pis batek nukakuh.

24 Pa, nah muwaka *nuhiyegavu* ku pariye pikan nutuh nah muwaka igkis misakwa umun ku kiney wis misakwa kahadbe igkis hiyap ayge ku samah pis kiyathasan. Mmanawa pis batek nukakuh ku samah yumahte hawkri.

25 Pa waditye, neras kane Uhokriyanvuma amedgene inin igkis ka hiyakpi. Heneme nah hiyaknap. Nerasme *nuhiyegavu* ku pariye pikan nutuh igkis hiyakni ku pisnewa nawahkisten.

26 Nah kuwis akkap ku samah pihiyekemni gitkis. Aysawnemenek nah akkap gitkis akiwnek kahadbe igkis batekak pawtak hawata ku samah pis batek nukakuh. Kahadbe igkis iwenes nuhiyekemnitnene nuwntak.

Jesus kamaxwika

Mt 26.47; Mk 14.43; Lk 27.47

18 **1** Pisenwa inakni giviryepkawni ig Kiyavwiye Jesus *awna gitkis gikannuhnivwi:*

— Uyay atak atere amutrivwit.

Igkisme kaytwa giwn:

— Uyay.

Igkis tivik manuke pahatra parewni *makerviye* kewye Sedroh. Ayge amutrivwi. Atere *igkis* pareke.

2 Ig Judas Iskariyotismin, ner kamaykistinene Kiyavwiye Jesus, ig hiyak ku kiney ini iwetrit mmanawa ig Kiyavwiye Jesus gibetki atere gikakkis gikannuhnivwi.

3 Ayge nikwe ig Judas Iskariyotismin danuh atere. Ig waxwene pahabu hiyeg. Neras hiyeg igkis suwtat gikakkis muwvegviyene gisandagmakis. Igkis iwatit gidahankis neras muwveg kiyatyevwi gidahankis neras farizewkis. Igkis atere akak abukri akak ah kadawempiye akisurik akak giwahrakis.

4 Ig Kiyavwiye Jesus hiyapni hene, ig atere patiptakigkis. Ig kuwis hiyak madikte ku pariye danuhne gitmet. Ig danuh atere, ig awna gitkis:

— Pariye yivegvan?

5 Igkisme kaytwa giwn:

— Jesus Nazaréyene.

Igme awna gitkis:

— Nahnewa ay.

Ig Judas Iskariyotismin ner kamaykistinene Kiyavwiye Jesus ig tabir ayge gikakkis neras hiyeg.

6 Igkis timapni hene inakni giwn, “Nahnewa ay”, igkis ayguhwe, igkis tuguhbet waygborit.

7 Ku aysaw igkis kannikewbet akiw ig ayavgikis akiw:

— Pariye yivegvan?

Igkisme kaytwa giwn:

— Jesus Nazaréyene.

8 Igme awna gitkis:

— Kuwis nah ku awna yit: “Nahnewa ay.” Ku nah yivegvan, isaksanay nukannuhnivwi ites tivikte.

9 Ig awna inakni hene kahadbe in kahayak ku samah giwn kaksa ku samah ig awna *git Kiyavwiye Uhokri:* “

Nah ka biyuksa pahavwinema hiyeg ku pariye pikan nutuh.”

Pedru ihuk pahavwi awayg gitaybi

Mt 26.51; Mk 14.47; Lk 22.50

10 Pahaye adahan ig Simawh Pedru wiwhe giwana ku kakak ig ayta. Ig huwivwihe pahavwi ibukti gidahan ner muwvegviyene gikivarakis. Ig ihuke gitaybi. Giw Mawku.

11 Ig Kiyavwiye Jesus hiyapni hene, ig awna git Pedru:

— Paris piwana pibutikminat. *Ka muwaka xuwahun giwkis.* Adahanikwa ini mbeyne Niguh awahkisun. Mmah pivewkan nah ka amavin?

12 Ayteke neras suwtat gikak gikivarakis gikakkis muwvegviyene gisandagmakis igkis

O Novo Testamento e Salmos na língua Palikur do Brasil; © 2018, Wycliffe Bible Translators, Inc.

kamaxe Kiyavwiye Jesus. Igkis wanakmine giwan.

13 Ayteke igkis waxwevgi ta givinekut *amekene Kayfas ig muwvegviyene gikivarakis.* Amekene Anas *ayge hawata. Ig hawata gikivarakis muwvegviyene.* Aterekit igkis waxwig givetunat amekene Anas. Ig Anas ig Kayfas gimawhkig. Igme Kayfas ig muwvegviyene gikivarakis adahan ini peheknene kamukri.

14 Ignewa ku pariye amakohnokwa awna ku pi kabayte pahavwiwa awayg miya mpinekata madikte hiyeg miyarap.

Pedru wihwa giw Jesus

Mt 26.69; Mk 14.66; Lk 22.55

15 Ku samah neras hiyeg waxwenete Kiyavwiye Jesus givetunat amekene Anas, ig Simawh Pedru makeknene gihavukis butte. Nah Joawh nah hawata makeknene gihavukis. Igkisme hiyeg danuh atere arit amekene Anas givin. Igkis pareke atere givinbukut. Nah hawata pareke aterewata. Ig muwvegviyene gikivarakis ig nuhiyakni. Nikwe gihiyega isakse nah parak.

16 Igme Pedru misekwe aytontak aranwatak iyar alapota kabaywaktak. *Nah* hiyapni hene, *nah* awna gut ku pariye avuriwkevutno lapot:

— Uya isaksa nukebyi parak hawata.

Hene eg paraksevgi.

17 Ayteke nor tino avuriwkevutno lapot eg awna git Pedru:

— Mmah ka pisnema hawata ner awayg gikannuhni?

Igme kaytwa guwn:

— Ka nahnema.

18 *Ayteke ig tivik tabire ahumwat tiket.* Neras muwveg gibukvig gikakkis gihiyegavu igkis hamehe egu tiket ayge mmanawa ayge ka aynsima kisevikri. Igkis tabirbet ayge awehewnekis. Igme Pedru hawata tabire atere awahpusewnata.

Jesus ay givetun muwvegviyene gikivarakis Anas

Mt 26.59; Mk 14.55; Lk 22.26

19 Avimwata ini neras muwveg gisandagmavukis waxwe Kiyavwiye Jesus givetunat ner muwvegviyene gikivarakis, giw Anas. Ayge ig ayapte Kiyavwiye Jesus. Ig ayavgi:

— Pariyeki pikannuhnivwi? Pariyeki pinetni gitkis?

20 Igme kaytwa giwn:

— *Nah ka ayamawnema adahan nah kannuhekne.* Nah kannuhak giwtrikneswa madikte hiyeg. Nah kannuhekne ku kiney judeyenevwi pahadguvu. Nah kannuhak aynte ariku leglis, aynte ariku Uhokri Givin.

21 Mmahki pis ayavun *amin nnetni gitkis hiyeg? Pis ka kis ayavun.* Kiskama yis ayap hiyeg ku pariye timepnevwi nuwnuh amin ku pariye nnetni gitkis. Igkisnewa hiyak ku kamin nah kinetihwa.

22 Pahavwi muwveg gisandagma ayge gihumwa Kiyavwiye Jesus ig timapni inakni giwn hene, ig biwhpig. Ig awna git:

— Mmahki pis kaytwa giwn muwvegviyene gikivarakis hene?

23 Igme Kiyavwiye Jesus kaytwa giwn:

— Ku inakni nuwnuh ka kibeynema iwit, uya akki wotuh. Heneme ku nah awna kibeyne iwit, mmahki pis biwhun nikwe?

24 Igme amekene Anas hiyapni hene, ig ka hiya gisamanak. Ayteke nikwe ig awahkiswig gidukwenewa waneke giwan gimkanit gihigi Kayfas ku pariye hawata muwvegviyene gikivarakis adahan igme hiyak gikak. Ig danuh atere ku kiney madikte izhaewyenevwi giwewkistenkis, ayge igkis tukuhwebdi giw.

Pedru wihwa giw Jesus akiw

Mt 26.71; Mk 14.69; Lk 22.58

25 Avimwata ini Simawh Pedru *gidukwenewa* tabirnene *ayge kabaywak* awahpusewne. Ayteke nikwe neras hiyeg ayge awna git:

— Mmah ka ba pisnema gaytakis ner awayg gikannuhnivwi?

Igme wihwe giw Kiyavwiye Jesus *akiw.* Ig awna:

— Ka nahnema.

26 Ayteke pahavwi muwvegviyene gikivarakis gibuk awna git Pedru. Ig gikebyi ner awayg ku pariye Pedru ihuke gitaybi. Ig awna git:

O Novo Testamento e Salmos na língua Palikur do Brasil; © 2018, Wycliffe Bible Translators, Inc.

— Nah hiyapi aynte amutrivwi gikak ner awayg.

27 Igme Pedru wihwe giw Kiyavwiye Jesus akiw. Nikwenewa pahavwi takarak awna.

Jesus ay givetun Pilatus

Mt 27.1,11; Mk 15.1; Lk 23.1

28 Ayteke ariwnteke ini kibeyweke neras muwvegviyene gisandagmavukis waxwe Kiyavwiye Jesus arikutak amekene Kayfas givin. Igkis waxwevgi givinwat ner hiyaptigi romayene. Heneme igkis ka parak atere givinekut. Mmanawa ka hiya igkisma pasamrak akak hiyeg romayene abet gifetrakis. Wake igkis pasamrekuye gikakbe, gitkiskam igkis patehwevye. Nikwekam ka ikkam adahan igkis fetya.

29 Ayteke *ig ner hiyaptigi romayene* pese givetunatkis. *Giw* Pilatus. Ig awna gitkis:

— Kavatraki yis kamiye ner awayg?

30 Igkisme awna git:

— Wake ig ka kakehniyema, usuh ka waxwigkam atan pivetunat. *Amawka pis hiyak gikak. Amawka pis umahkiswig.*

31 Igme Pilatus timapni hene, ig awna gitkis:

— Yiswa hiyak gikak. Iwapnig. Hiyaknabay gikak ku samah yis hiyeg judeyenevwi yihiyekemni.

Igkisme kaytwa giwn:

— Kawa. Usuh muwaka ig umehpika. Minikwak usuh hiyeg judeyenevwi padakta kakehniye akak tip. Heneme kuri yis romayenevwi yikumadukan ka isaksa usuh judeyenevwi umahkis hiyeg kakehniye. Amawka piswa umahkiswig.

Henewatbaki igkis awna.

32 Inneki keh in kahayak ku samah Kiyavwiye Jesus awna ku ig miyap *amin giyakninek.*

33 Ig Pilatus timapni inakni giwnkis hene, ig pareke givinekut akiw. Ig iwapkise Kiyavwiye Jesus givetunat. Igme danuh atere, igme awna git:

— Mmah pis hiyeg judeyenevwi gikivarakis?

34 Igme Kiyavwiye Jesus awna git:

— *Kitak pis uti* inakni iwit? Ba piwnteknewa ba kawk ba giwntakis nawenyevwi hiyeg?

35 Igme Pilatus kaytwa giwn:

— *Mmahki nah ayapi nuwnteknewa?* Nah ka judeyenema. Inakni giwntakis piyakivwi judeyenevwi. Neras muwveg kiyatyevwi igkisnewa ikepi nuwakuwit. Pariyeki pikehni gikakkis?

36 Igme kaytwa giwn:

— Nahnewa gikivarakis heneme nah ka kema ikivarat amedgenema inin. Wake nah gikivarakis ke ikivaratbe amedgene inin, nikwekam nuhiyegavu keryekiskam adahan nah ka kamaxka gavitkis judeyenevwi gimuwvegakis. Heneme nukumadukan ka ariwntakma inin hawkri.

37 Ig Pilatus timapni hene, ig awna:

— Mmah pis pahavwi ikivarat nikwe?

Igme Kiyavwiye Jesus kaytwa giwn:

— Henewa ku samah pis awna. Nah wayvuka amadgat inin adahan nah humaw hiyeg gikivarakis. Nah ayta amadgat inin adahan nah ekkene hiyakemniki ku pariye inyewatnene. Madikte hiyeg ku pariye batekye akak hiyakemniki ku pariye inyewatnene, ignes timap nuwnuh.

38 Ig Pilatus timapni hene, ig awna:

— Pariyevahki ini hiyakemniki inyewatnene?

Pisenwa gawnan inakni iwit, ig pese akiw givetunatkis neras judeyenevwi *giwewkistenkis.* Ig danuh atere, ig awna gitkis:

— Nah ka uti mbaynema gikehni. Ku avim inin yis fetya adahan kiyene ku samah minikwak Uhokri wiwhkise yahawkrivwi giwakutakis hiyeg ejituyenevwi.

39 Mpuse yivetra hene yis yibetki adahan keh nah isahkis avim ini pahavwi *awayg judeyene* ku pariye paraksepkare. Ba yis muwaka nah isahkis ner ikawvarinene yikivara judeyenevwi?

40 Igkisme timapni hene, igkis madikte kabiman git:

— *Kawa.* Ka ignema. Uya isahkis udahan Bahabas.

Henewatbaki igkis kabiman. Ig Bahabas ig amepye.

O Novo Testamento e Salmos na língua Palikur do Brasil; © 2018, Wycliffe Bible Translators, Inc.

Jesus mahivwihka gavitkis suwtat
Mt 27.27; Mk 15.16

19 **1** Ayge nikwe ig Pilatus iwapkise Kiyavwiye Jesus. Ig biwhkiswig akak tigay *gitkis gisuwtatavu.*

2 Avim ini gisuwtatavu *awna:*

— Uyay arehwa gikak. Uyay kawihkis gikawihni givitit kewa ukivarawiybe ku samah ig kawih dagam wagageboye akak gisuwvren karukri wahano.

Ayteke nikwe igkis imeve puduku, igkis kehe gisuwvren nikak. Igkis kawihkiswin gitewharit. Pisenwa nikwe igkis kadagmanevgi akak pahak dagam wagageboye.

3 Ayteke igkis mahivwihpig. Igkis awna git:

— Aa, kiyavwiyad, kibeyne pis ay kuri. Pis judeyenevwi gikivarakis.

Akak ini igkis biwhbokevgi.

Jesus daddahkiswika
Mt 27.22; Mk 15.9; Lk 23.20

4 Pisenwa nikwe ig Pilatus pese givetunatkis neras hiyeg akiw. Ig awna gitkis:

— Ivegnay ayta. Kuri nah waxwasig ayta yivetunat adahan yis hiyakni ku nah ka uti ariknawnema gikehni mbay. Ka kis adahan nah umahkisgi.

5 Ig Kiyavwiye Jesus pese atere. Gisuwvren puduku ay gitewha. Ig kadagmanvit akak gidagmanvit wagageboye. Ayteke nikwe ig Pilatus awna gitkis hiyeg:

— Ivegnay gimkat ner awayg. Akayih. Ikeyvi kuri yis hiyapkis mbeyne git.

6 Igkisme muwveg kiyatyevwi gikakkis gisandagmavukis igkis hiyapni hene, igkis kaytwa giwn:

— Uya daddahkiswinig udahan! Uya daddahkiswinig!

Igme Pilatus kaytwa giwnkis:

— Yiswa iwavgi. Yiswa daddahgi. Mmanawa nah ka uti ariknawnema gikehni mbay.

7 Igkisme judeyenevwi *giwewkistenkis* kaytwa giwn:

— Usuh judeyenevwi kadahan ukumadukan. Inakni ukumadukan awna ku amawka ig umehpika avatra ku samah ig ikawvari ku ignewa Uhokri gikamkayh.

8 Igme Pilatus timapni hene *ku ig ikewne Kiyavwiye Uhokri gikamkayh,* ig avisasew ka aynsima akiw.

9 Ayteke nikwe ig pareke givinekut akiw. *Ig iwapkise Kiyavwiye Jesus atere.* Ayteke ig awna git:

— Pariyenekap?

Igme Kiyavwiye Jesus ka kaytwa giwn.

10 Ig Pilatus hiyapni hene, ig awna git:

— Mmahki pis ka kaytwa nuwnuh? Ka ba pis hiyapknima ku nah kadahan nudatni adahan isahkispi, nah hawata kadahan nudatni adahan daddahkispi?

11 Igme Kiyavwiye Jesus awna git:

— *Kiyavwiye,* igwa *Kiyavwiye Uhokri* inurikyene iki pit ini pidatni *adahan pis nudaddahkisepten.* Igme ner ku pariye nudaddahkiswitni pit, igi gitaraksan ka aynsima mbayte *ariw* pitaraksan, *mmanawa giwnteknewa ig daddahkiswen.*

12 Ayteke ariwntak inakni giwn, ig Pilatus muwaka isahkisgi. Heneme neras judeyenevwi *giwewkistenkis ka isaksig. Ku aysaw ig diyuhe givetunatkis igkis* kabimanave git. Igkis awna:

— Ku pis isahkiswig, *nikwe in arakak ku* pis ka batek gikak ukivarawiy kiyavwiye Sezar, *ku pariye kumadukene madikte hiyeg amadga wayk.* Mmanawa ku pahavwi ikaw hiyeg gikivarakis, amun ini nikwe ig suguhne kiyavwiye Sezar. *Ku pis isaksa Jesus ikaw hiyeg gikivarakis, nikwe kiyavwiye Sezar dagawne pitnek. Ig pisenwa pikaknek.*

13 Ig Pilatus *timapni hene ig ka hiyak ku pariye ig keh akiw. Ayteke nikwe ig* pese amadgat ini iwetrit kewye “Tipahaki”. Inakni giwnavrikkis judeyenevwi kewye “Gabbata”. Ig batahkiswe atere amadgat gevwi adahan ku kiney ig hiyekne gikakkis hiyeg. *Ayteke igkis suwtat waxwe Kiyavwiye Jesus atere* kaba puwip kamuw, abetnewa ahawkanavrik *adahan puwiknebdi kaniyka adahan umahka adahan katiwnihpiye hiyeg gitaraksankis.*

14 Ayteke nikwe ig awna gitkis neras muwveg kiyatyevwi. Ig awna:

— Nobaki kuri yikivara!

15 Igkisme timapni hene, igkis kabiman git:

O Novo Testamento e Salmos na língua Palikur do Brasil; © 2018, Wycliffe Bible Translators, Inc.

— Ka ba isahkisgi! Daddahkiswinig!
Igme Pilatus awna gitkis:
— Mmah yis muwaka nah daddahkis yikivara?
Igkisme muwveg kiyatyevwi kaytwa giwn:
— Ignewa kiyavwiye Sezar ignewa ukivara.
16 *Ig timapni hene,* ayge nikwe *ig matiwniswe.* Ig ikevgi giwakuritkis gisuwtatavu adahan igkisme gideddehpitni. Ayteke nikwe igkis iwevgi *igkis hiyuhkise giyakni git.*

Jesus deddehpika aminat giyakni
Mt 26.32; Mk 15.21; Lk 23.26

17 Ayteke ig Kiyavwiye Jesus hiyuhwe akak giyakni, ig tivikepka avititak ini paytwempu tahan avitit paha waxri imuhgivitnene kewye "Waxri Hiyeg Gaptiwvitwiye". Inakni giwnavrikkis judeyenevwi kewye "Gówgota".
18 Igkis danuh atere, ayge igkis deddehpig aminat giyakni. Igkis tabirasevgi ay giyegbikis piyana gikebikis awaykemni. Igkisme amin giyaknikis ayge gihumwa, igme pakwa giyegbikis.

Kagta daddahka aminat giyakni
Mt 27.37; Mk 15.26; Lk 23.38

19 Ayteke ig Pilatus tamakise pahak kagta adahan areketni ku pariye gikehnitnene gitkis hiyeg. Ig daddahkiswin aminat Kiyavwiye Jesus giyakni. Amadga ini kagta awna: "Ig Jesus Nazaréyene Ig judeyenevwi Gikivarakis."
20 Ini waxri imuhgivitnene ku kiney Kiyavwiye Jesus deddehpika in kennesa arimkat paytwempu *Jerusalém.* Ayge nikwe ka aynsima hiyeg danuh atere, ignes ivegboha ini kagta. In tamakka *giwnavrikkis mpana gikebikis hiyegviyenevwi:* kadahan judeyenevwi giwnavrikkis, romayenevwi giwnavrikkis akak gresiyenevwi giwnavrikkis.
21 Neras muwveg kiyatyevwi hiyapni hene, igkis awna git Pilatus:
— Ka muwaka tamakkis hene ku ig judeyenevwi gikivarakis. *Ka ignema.* Uya tamak ku ig he ikawvari ku ig judeyenevwi gikivarakis.
22 Igme Pilatus kaytwa giwnkis:
— Ku pariye nah tamakkise henewa in misekwe kuri.

Suwtat ibakha Jesus gikawihni pawtak
Mt 27.35; Mk 15.24; Lk 23.34

23 Neras suwtat pisenwa gidaddahnikis, igkis iwe Kiyavwiye Jesus gikawihni. Igkis ibekhepni pawtak mpuse givuwiwkis neras paxniknene gikebikis suwtat. Gidagmanvit misekwe. In yuma nivodkak. In kehka he kamisnen.
24 Igkis hiyapni hene, igkis kinetihwa pawtak. Igkis awna:
— Uyay ka sigkebdihni. Uyay arehwa akak tip adahan wixwiy hiyap ku pariye kabunuganen igi darihpin.
Ayge nikwe igkis arehwe akak tip. Igkis kehe hene, metakwa in kahayak ku samah Uhokri gannasan awna. In awna:
"Igkis ibekhe nukawihni pawtak. Igkis arehwe akak tip adahan *hiyap ku pariye kabunuganen igi darihpiye* nusimsa."
Henewatbaki in Uhokri gannasan awna.

Jesus avuriwkis ginag git Joawh
25 Ayge tinogben tabirbet kennesa ahumwa Kiyavwiye Jesus giyakni. Ginag tabir ayge payak gukak gusamu, gukak pahavuwa Mahi akiw ku pariye Kilopas gihayo, gukak Mahi Madalena.
26 Ig Kiyavwiye Jesus hiyap ginag tabir ayge. Ig hiyavun *nah Joawh* hawata *nah* ayge kennesa guhumwa. *Ayge nikwe ig avuriwkise usuh pawtak.* Ig awna gut ginag:
— Kiyavuno, ig ner humaw nuwenyan *kuri* hawata ke pikamkayhbe.
27 Ayteke ig awna *nutuh:*
— *Joawh,* nor humaw pinag kuri.
Ariwnteke ini *nah* amevevgu adahan eg misakwa ay nuvineku.

Jesus miyap
Mt 27.45; Mk 15.33; Lk 23.44

28 Pisenwa inakni giwn, Kiyavwiye Jesus hiyakni ku gannivwi amadga inin kuwis pisenwa. Ayteke ig awna:

O Novo Testamento e Salmos na língua Palikur do Brasil; © 2018, Wycliffe Bible Translators, Inc.

— Nah arabyu un.

Ig awna inakni hene kahadbe in kahayak ku samah Uhokri gannasan kinetihwa gimin.

29 Ayge paha atiy kivun akak win suwiyweye. Igkis hiyeg ayge igkis hiyapni hene, igkis iwe paha arikna ku pariye mitibetnene. Igkis subukwin ahakwat ini win adahan anugasene. Igkis ike akisurik *pahat ahisa kewye* "iysopu". Pisenwa igkis tarekwin gibiyrikut Kiyavwiye Jesus.

30 Igme amevepni. Ayteke ig awna:

— Madikte ku pariye gimawkanitnene nawahkisten in kuwis pisenwa.

Ayge ig kuwigihe gitew. Giyakek madike. *Ig miyap.*

Jesus digistepka akak kurumwi

31 Ayge nikwe samdi kaba kavusaw. Neras judeyenevwi *giwewkistenkis* hiyapni hene, igkis tivik git Pilatus. Igkis danuh atere, igkis awna git:

— *Kiyavwiye,* dunihkiswinaba gibagwankis neras awaykemni aminene giyaknikis *adahan iwawha gimiremnikis* kahadbe igkis wiwhpika aminatak giyaknikis avit samdi kavusaw.

Igkis awna inakni hene awaku igkis ka muwaka givitkis misakwa ay amin giyaknikis abet samdi. Mmanawa ini samdi avitmin madikte hawkri adahan gifetrakis. *Igme Pilatus ihe giwnkis.*

32 Ayteke nikwe gisuwtatavu *piyana gikebikis* tivik, igkis danuh *atere ku kiney igkis awaykemni daddahka.* Igkis dunihe gibagwan ner pitatye awayg. Ayteke igkis dunihe gibagwan ner ku pariye daddahka payak gikak. *Aynewa ignes miyarap.*

33 Heneme ku aysaw igkis danuh git Kiyavwiye Jesus *adahan giduhnepten,* ayge igkis hiyavgi ayipa gimiremni kuwis. Igkis hiyapni hene, igkis ka dunih gibagwan.

34 Heneme pahavwi gaytakis digiswig gimuhrik akak pahat kurumwi. Aynewa migat akak un sugke givitak.

35 *Nah Joawh ekkene yit ku pariye nah* hiyap akakwa nuwtyak. *Nah* ekkene yit inetit ku pariye inyewatnene. *Nah* hiyakni ku in inyewa. *Nah akkin yit* kahadbe yis kamaxwa givitit Kiyavwiye Jesus.

36 Ini ku samah *gibagwan ka dunihka* in kahayak hawata ku samah Uhokri gannasan kinetihwa *gimin ig muwtohyan ku pariye umehpika gidukwenavrikkis hiyeg.* In awna:

"Yuma pahatnema gavita dunihkanek."

37 *Inme ku samah ig digiswika akak kurumwi* in hawata kahayak ku samah gannasan awna amadgatak nawenyewa iwetrit. In awna:

"Igkis iveg gimkanit ner ku pariye gidigsankis."

Jesus avuhpika

Mt 26.56; Mk 15.42; Lk 23.50

38 Ariwnteke ini pahavwi awayg giw José arimateyene ig *danuh atere.* Ig pahavwi gaytakis Kiyavwiye Jesus gikannuhnivwi heneme ig ka akkaw awaku ig avise gibohrikis neras judeyenevwi *giwewkistenkis. Ig hiyapni hene ku samah ayiva gimiremni,* ig tivik ig danuh atere git Pilatus. Ig awna git:

— *Kiyavwiye, uya amnihun* isaksan adahan nah atere iwevye amekene Jesusmin givit.

Igme Pilatus kaytwa giwn:

— Barika. Iwepnika.

Ig José timapni hene, ig tivik wiwhpiye Kiyavwiye Jesus givit *aminatak giyakni.*

39 Igme ner Nikodemus ku pariye minikwak danuh git Kiyavwiye Jesus tiyegem, ig atere gihapti *José arimateyene.* Ig ewk pohowku madikwa *(50)* ahehtet *ah amar kukwaki kewye* "miha" akak *ah adidkan kukwaki* kewye "aloes".

40 Igkis danuh atere, igkis wiwhe Kiyavwiye Jesus givit *aminatak giyakni.* Igkis wanakminevgi akak kamis seyne barewbetye payak akak ini ah amar kukwaki adahan gimihetni ku samah hiyeg judeyenevwi gihiyekemnikis.

41 Pahayku amutrivwi ayge kennesa arimkat ku kiney Kiyavwiye Jesus deddehpika. Ayge amutrivwi pahayku imewti nukune ku pariye kote kawihkante.

42 Igkis hiyapni hene, igkis awna:

O Novo Testamento e Salmos na língua Palikur do Brasil; © 2018, Wycliffe Bible Translators, Inc.

— Inin imewti kennesa. *Uyay iwawhaw* sarayh givit atere, mmanawa amawka ku wis barewvithaw avit samdi danuh.

Atere igkis sarayhe Kiyavwiye Jesus givit.

Jesus kannikew

Mt 28.1; Mk 16.1; Lk 24.1

20 **1** Ayteke paka abet kabeyweke misanpewkarihte eg kiyavuno Mahi Madalena danuh atere arit Kiyavwiye Jesus gimew. Ayge eg hiyap gimew asabwat ayiva wokepka.

2 Eg hiyapni hene, eg sigise eg danuh git Simawh Pedru. *Nah Joawh* ayge gikak. Eg awna gitkis:

— Igkis wiwhe Ukivarawiy arikutak gimew. Usuh ka hiyak ku kite igkis sarayhpig.

3 Ig Pedru timapni hene, ig tivik atere. *Nah* hawata tivigwata. *Usuh* atere iwasene gimew.

4 *Usuh* piyamate sigise atere. *Nah* sigiste giw Pedru. Nahkit danuh giw.

5 *Nah* darakaw *nah* iwasa atere, *nah* hiyap Kiyavwiye Jesus gidagmanvit kihubete ariku gimew. Heneme *nah* ka parak atere.

6 Igme Pedru danuh nuhavuh butte akak givarakan. Ayge ig hiyap gidagmanvit kihubete **7** payak akak giwanratiw. Heneme ini giwanratiw ka kennesnima arimkat gidagmanvit. In kahimuke avawyewa niw.

8 Nah hawata ku pariyekit danuh nah pareke atere butte. Nah iwasa yumahe givit ayge. Ayge nah ihe ku ig Kiyavwiye Jesus kuwis kannikew.

9 Mmanawa avit ini *usuh* kote pukuhpate ini Uhokri gannasan ku samah in awna ku amawka ig kannikaw ariw gimiremni.

10 Ayteke pisenwa *usuh* tivik uvinekut.

Jesus hiyapkiswa gut Mahi Madalena

Mt 28.9; Mk 16.9

11 Egme kiyavuno Mahi *Madalena danuh atere ku kiney ig sarayhpika,* eg tabir ayge ahumwa gimew. Eg tihano ayge. Eg tihano, eg darakaw. *Eg iwasa* arikut gimew.

12 Ayge eg hiyap piyana gikebikis ahj kasimsavuwave seyne. Igkis batabdawak, pahavwi gitiwhaptak, pahavwime gikataptak ku kiney Kiyavwiye Jesus gidukwen.

13 Igkis awna gut:

— Kiyavuno, mmahki pis tihavu ayge?

Egme kaytwa giwnkis:

— Awaku igkis iwe nukivara. Nah ka hiyak ku kit igkis sarayhpig.

14 Eg awna inakni eg wagestaw eg hiyap Kiyavwiye Jesus ayge, heneme eg ka hiyakgi ba ig Jesusma.

15 Ayge ig awna gut:

— Kiyavuno, mmahki pis tihavu ayge? Pariye pivegvan?

Egme guvewkankam ku ig amutri akavriwtenkam. Eg awna git:

— Kiyavwiye, ku pis iwevgi, uya akki nutuh ku kit pis sarayhpig kahadbe nah atere iwevgi.

16 Igme Kiyavwiye Jesus kanum guw.

— Mahi.

Eg timapni hene eg wagestaw. *Eg murotvi git.* Eg awna guwnavrik:

— Rabôni.

Inakni wownavrikwiy “Kiyavwiye nukannuhten”.

17 Igme awna gut:

— Ka ba daxtan, mmanawa nah kote wagahte git Niguh. Su atak gitkis nukebyuvwi. Uya akki gitkis ku nah me wagehemet git Niguh gitwata Yig, git nuwohkiga, gitwata yiwohkiga.

18 Eg timapni hene eg aytwe gitkis gikannuhnivwi. Eg danuh gitkis, eg awna:

— Nah kuwis hiyap Ukivarawiy.

Ayge eg ekke gitkis inakni ku pariye Kiyavwiye giwn gut.

Jesus hiyapkiswa gitkis gikannuhnivwi

Mt 28.16; Mk 16.14; Lk 24.36

19 Abetnewa ini hawkri paka aygete gikannuhnivwi pahadguvu ariku pahaykunene xam. Alapota sabutip mmanawa *usuh* avise gibohrikis neras judeyenevwi *giwewkistenkis.* Pahaye adahan Kiyavwiye Jesus hiyapkiswe tabir ayge ubetuh. Ig awna gitkis:

— Uhokri gabay yikaknek.

O Novo Testamento e Salmos na língua Palikur do Brasil; © 2018, Wycliffe Bible Translators, Inc.

20 Ig awna hene, ig ekke gitkis giwak akak gimuhri. Ayge *usuh* bateke unaktin ka aynsima ku samah *usuh* hiyap Ukivara akiw.

21 Igme awna gitkis akiw:

— Ka yi muwaka kiyimwihwa avit yiyakni. Ku samah Niguh awahkiswen hawata nah awahkisyi.

22 Ig awna hene, ig puhe uvitit. Ig awna gitkis:

— Amavanay Uhokri Gitip.

23 *Kuri hiyawa yis awna gitkis hiyeg nuwntakwa.* Ku aysaw yis akki gitkis ku Uhokri bayahminigkis ariw gitaraksankis, ayge nikwe igkis bayahminapka. Ku aysaw yis akki gitkis hiyeg ku Uhokri ka bayahminigkis ariw gitaraksankis, ayge nikwe igkis ka bayahminaka.

Jesus hiyapkiswa git Tome

24 *Henneki ig Kiyavwiye Jesus hiyapkiswa gitkis.* Heneme pahavwi gaytakis giwatnivwi kewye Tome Abes *ig ka hiyavgi mmanawa* ig yuma ayge avim ini ku aysaw Kiyavwiye Jesus hiyapkiswe gitkis.

25 Ayteke nikwe usuh atere ekke git. Usuh danuh atere, usuh awna git:

— Usuh kuwis hiyap Ukivarawiy. Ig kuwis kannikew akiw.

Igme kaytwa wown:

— *Nah ka iha inakni.* Ku ka nahwatma hiyap akakwa nuwtyak ini pudubdu adukwen giwaku, ku ka nahwatma idis nuwakuh arikut ini pudubdu adukwen, ku ka nahwatma idis nuwaku gimuhrikut, nikwe nah ka iha inakni yiwn aynesnima *ku ig kannikew.*

26 Ayteke ariwnteke ini adahan pahay paka akiw, gikannuhnivwi pahadguvu ariku payt akiw. Ig Tome ayge gikakkis. Pahaye adahan, lapot sabutipnene, ig Kiyavwiye Jesus hiyapkiswe gitkis akiw. Ig tabir ayge ubetuh. Ig awna:

— Uhokri gabay yikaknek.

27 Ayge ig awna git Tome:

— Iveg nuwakuwit. Hiyawa pis uduk piwak atere kuri. Hiyawa pis uduk piwak atan numuhrikut hawata akiw. Ka muwaka tuguhkis pikamaxwan. Kamaxwanaba nuvitit.

28 Ig Tome hiyapni hene, ig awna git:

— *Kiyavwiye,* pisnewa nukivara. Pisnewa nuwohkiga.

29 Ayteke ig Kiyavwiye Jesus awna git:

— *Tome,* pis kamaxwa nuvitit awaku ku samah pis hiyavun. Heneme ignes ku pariye kane hiyavun igkis kamaxwa nuvitit, *ini gikamaxwankis kabayte mpiya pidahan.* Aysawnemenek igkis uti ka aynsima kabaykanek.

Inakni iwit tamakka adahan hiyeg kamaxwa givitit Jesus

30 Ig Kiyavwiye Jesus keh ka aynsima annut akiw ay giwtrikis gikannuhnivwi. *Nah* ka akkin madiktema amadgatak inin karta.

31 Heneme *nah* anniri inakni iwit ku pariye nanhan ay kahadbe yis iha ku ig Kiyavwiye Jesus ignewa Cristo, ig Uhokri gikanyan adahan ukumaduketniwiy. Kahadbe yis iha ku ignewa Kiyavwiye Uhokri gikamkayh. Ku yis kamaxwa givitit, yis aymuhwanek *gimun Kiyavwiye Uhokri adahan avanenekwa.*

Jesus hiyapkiswa akigbimna mahakwa

21 **1** Ariwnteke ini ig Kiyavwiye Jesus hiyapkiswe gitkis gikannuhnivwi akiw ayge akigbimna mahakwa kewye Tiberiyades. Nah akkite yit ku samah ig hiyapkiswa gitkis.

2 *Igkis* pahadguvu ayge. Ig Simawh Pedru ayge. Igme Tome Abes aygwata. Igme Natanael kanayene galileyene ig aygwata. Hawata piyana gikebikis amekene Zebedew gikamkayuvwi *igkis* aygwata gikakkis. Piyana gikebikis nawenyevwi gikannuhnivwi ayge hawata.

3 Ayteke nikwe ig Simawh Pedru awna gitkis:

— Nah atakte subukmina.

Igkisme kaytwa giwn:

— Usuh ataka pihapti.

Igkis tivik gihapti. *Igkis* sarayhwe amadgat umuh. *Igkis* subukminene hewke tiyegem. Kameki *igkis* ka kamaxnima im pahavwinema.

4 Kabeyweke ig Kiyavwiye Jesus hiyapkiswe tabir akigbimna mahakwa. Heneme *igkis* ka hiyakgi ba ig Jesusma.

O Novo Testamento e Salmos na língua Palikur do Brasil; © 2018, Wycliffe Bible Translators, Inc.

5 Ig kabiman gitkis:
— Awaykemni, ba yis kawin?
— Yuma.
6 — Subuknay yitagmaya kihehaptak han pawkat. Ayge yis kawinek.
— Ihkata nikwe.
Igkis subukmine utagmaya atere. Ayge nikwe *igkis* kakamaxni ka aynsima im. Kabahte *igkis* ka hiya akahminak utagmaya.
7 Pahavwi ayge ku pariye Jesus gibetki, ig hiyapni hene, ig awna git Pedru:
— Ig ner Ukivarawiy.
Ig Simawh Pedru timapni hene ku ig Ukivarawiy, aynewa ig kawihe gidagmanvit, mmanawa ig masimsa. Ig kawihe gidagmanvit akak gitubkan gimkanit.
8 Igkisme atere amadgew wahmun mmanawa *igkis* kennesa ihapkat. Muwaka adahan pohowku madikwa *(50)* iwanti adahan danuh atere.
9 *Igkis* danuh atere, *igkis* sarayhwe waxrimpakat. Ayge *igkis* hiyap tiket amey akak im ayge nibet egu tiket. Bugut hawata aygwata ahumwa.
10 Ayteke ig Kiyavwiye Jesus awna gitkis:
— Iwinay ariwntak yiwin.
11 Ig Simawh Pedru timapni hene, ig sarayhwe *amadgat umuh.* Ig kehe utagmaya waxrimpakat kivun akak nopsadmin im. Madikawku madikwa gikebikis akak pohowku madikwa akak mpana gawnakis *(153).* Im ka aynsima, kameki utagmaya sigkame.
12 Pisenwa nikwe ig Kiyavwiye Jesus awna gitkis:
— Barubakay ax.
— Ahadye.
Yuma pahavwinema waytak kibokaye ayavgi ku pariyene ig awaku igkis hiyaknig ku ig Ukivara.
13 Igme Kiyavwiye Jesus atere *aranwat tiket,* ig iwe bugut ig ikepni gitkis. Hawata ig ike gitkis im. *Igkisme axni.*
14 Ini amamnavut ig Kiyavwiye Jesus hiyapkiswa gitkis *giwatnivwi* ariwntak gikankawni ariw gimiremni.

Jesus ayap Pedru ba ig batek gikak

15 Pisenwa waxni ig Kiyavwiye Jesus kinetihwa gikak Simawh Pedru. Ig ayavgi:
— Simawh, pis ku pariye kiyavwiye Joawh gikamkayh, ba pis batek nukakuh mpiy *madikte amadga* inin?
Igme Pedru kaytwa giwn:
— Ihi, Kiyavwiye. Pis hiyakni ku nah batek pikak.
Igme awna git:
— Ikapnaba nudahan nuvigyanvu muwtohviyene. Akkanaba nuwnuh gitkis nuhiyegavu ku pariye kotenene pukuhpate nuhiyekemni kabayntiwatma.
16 Ayteke nikwe ig awna git aveynivye akiw. Giwn:
— Simawh, pis ku pariye kiyavwiye Joawh gikamkayh, ba pis batek nukakuh?
Igme kaytwa giwn akiw:
— Ihi, Kiyavwiye. Pis hiyakni ku nah batek pikak.
Igme awna git:
— Avuriwnaba nudahan nuvigyanvu muwtohviyene *neras ku pariye kamaxwenevwi nuvitit.*
17 Ayteke nikwe ig ayavgi amamnavutne akiw:
— Simawh, pis ku pariye kiyavwiye Joawh gikamkayh, ba pis batek nukakuh?
Igme Pedru kavusa barukiswe ayge awaku ku samah ig Kiyavwiye Jesus ayavgi amamnavutne akiw ba ig batekwatma gikak. Ig kaytwa giwn akiw:
— Kiyavwiye, pis hiyak madikte. Pis hiyakni ku nah batek pikak.
Igme Kiyavwiye Jesus awna git:
— Ikapnaba nudahan nuvigyanvu muwtohviyene *akak nuhiyekemni.*

Jesus akki ku pariye nehmnikuhpiye git Pedru

18 Ayteke ig awna git akiw. Giwn:
— Kuri nah ikene pinetni. Minikwak pis takwayete pis kawih pisimsa pis wew ku kit pimawkan. Heneme aysawnemenek pis kiyavwinek pis isaksanek nawenyevwi hiyeg adahan igkis keh gimawkankis pikak. Pis

O Novo Testamento e Salmos na língua Palikur do Brasil; © 2018, Wycliffe Bible Translators, Inc.

taraknek piwak adahan igkis kawihkis pisimsa adahan igkis piwaxwetni ku kit pis ka atekere.

19 Ig awna inakni hene, ig ekkene git ku samah aysawnemenek igme umahkiswe *giwnteknewa* adahan Kiyavwiye Uhokri gikiytani. Pisenwa gawnan inakni iwit ig awna git:

— Ikawnaba hawata ke nahbe.

Jesus ka akki ku pariye nehmnikuhpiye nutuh

20 Ayteke ig Pedru wagestaw, ig hiyap pahavwiwa Jesus gikannuhni ig waywe gihavu. Igme ner ku pariye Kiyavwiye Jesus batek gikak ka aynsima ku pariye kuhwekwa betnene gihumwa aranwa axtet, ig ayavgi amin ku pariye gikamaykiswitni.

21 Ig Pedru hiyavgi ayge, ig ayap Kiyavwiye Jesus:

— Kiyavwiye, ya ner? Pariyeki danuhne gitnek?

22 Igme Kiyavwiye Jesus kaytwa giwn:

— *Ka hiya pisma hiyak nikak.* Ku nahwa muwakavgi ig misakwa ay he ku aysaw nah diyuhnek akiw, ka hiya pisma hiyak nikak. *Pisnewa hiyak akak ku* pis ikaw hawata ke nahbe.

23 Ariwnteke ini, inetit ibekhewvi givuwiwkis ukebyuvwiy gimin ner gikannuhni ku ig ka miyati. Kameki Kiyavwiye Jesus awname ku ig ka miyati. Ig he awna: “Ku nahwa muwakavgi ig misakwa ay he ku aysaw nah diyuhnek akiw, ka hiya pisma hiyak nikak.”

Jesus keh ka aynsima annut ku pariye kane anhaka amadgat kagta

Jo 20.30

24 *Nah Joawh* ku pariye ekkene inakni inetit yit, ku pariye anniri inakni iwit, nahnewa ner gikannuhni. Yis hiyakni ku inakni nnetni inyewa.

25 Ig Kiyavwiye Jesus keh ka aynsima annut akiw *heneme nah ka anhin madiktema.* Wake in annakekuyebe amadga kagta, in humaw ka aynsima kagtakam. Nuvewkan in ka kavitkam ay amadga inin hawkri pahakte.

ATTUS

Inin kagta awahkiska gavit amekene Luwkas. Ig wew muwapuw gihapti Uhokri giwatni amekene Pol. Inin gikagtan tamaka ewka giwen Kiyavwiye Jesus (62 d.C.). In akka wotwiy ku samah Kiyavwiye Jesus gihiyegavu kibihwa muwapuw amadga wayk payegbitak gikakkis gihiyegavu ku pariye judeyenevwi gikakkis gihiyegavu ku pariye kane judeyenevwima. In akka wotwiy ku pariye kabayka Uhokri Gitip keh givitimpikis gihiyegavu awehketeke ku samah Kiyavwiye Jesus iwepka inurikut. In hawata akka wotwiy ku samah amekene Pedru gikak amekene Pol igkis ekkenes Uhokri ginetni muwapuw.

Jesus hiyapkiswa gitkis giwatnivwi

Mt 28.16; Mk 16.14; Lk 24.36; Jo 20.19

1 **1** Kiyavwiye Teófilu, *nah Luwkas awahkis kabayka pimin.* Amakohnokwa nah awahkise pahak kagta pimin. Amadga inere pitatye kagta nah ekke pit madikte ku pariye Kiyavwiye Jesus gikehnitnene, madikte ginetni ku samah ig aynete amadga inin **2** he ku aysaw ig iwepka inurikut. Nah kuwis ekke pit ku samah avit giwegepni ig ike gannivwi giwakuritkis giwatnivwi gikanyanvu. Ig ayge ikene gihiyekemnikis akak Kiyavwiye Uhokri Gitip gannu ay givit. *Pisenwa ig iwepka inurikut.*

3 *Kuwis nah ekke pit inakni madikte.* Minikwak ku aysaw ig Kiyavwiye Jesus ay amadga

O Novo Testamento e Salmos na língua Palikur do Brasil; © 2018, Wycliffe Bible Translators, Inc.

inin, ig miyap, ig kannikew akiw. Ayteke ig hiyapkiswa gitkis giwatnivwi kiberevut. Avim ini ig ekkene ka aynsima gannu gitkis kahadbe igkis hiyak kabayntiwa ku ig inyewa iveg akiw. Ig hiyapkiswene gitkis adahan pahavwi kayg akak abusku. Akakwa giwtyakkis igkis hiyavgi. Avim ini ig kinetihwene gitkis amin Uhokri gikumadukan.

4 Igkis pahadguvu ayge, ig Kiyavwiye Jesus awna gitkis:

— Ka ba yis pes *kurinewatma* avititak paytwempu Jerusalém. Kuwis nah ekke yit ku pariye Wigwiy gikaksan yit. Wahapnay ku aysaw in kahayak yit.

5 Minikwak ku aysaw Joawh Batista kayway, ig kawihkis un yivitit *adahan ekkene ku yis wewkere akak Uhokri gihiyekemni.* Heneme hawkavanek igyewa Kiyavwiye Uhokri Gitip kawihkiska yivititnek *kahadbe gihiyekemniyewa misakwa ay abet yihiyekemni. Hennebaki ig kaywevyinek.*

Jesus iwepka inurikut

Mk I6.19; Lk 24.50

6 Ariwnteke ini ig Kiyavwiye Jesus pahadguhwe gikakkis gikannuhnivwi akiw. Ayge avim ini igkis ayavgi:

— Kiyavwiye, *kuri neras hiyeg ku pariye romanyenevwi kumaduka uhiyegavuwiy awaku ku samah igkis matekevwiy.* Mmah kurinewa pis keh wixwiywa wixwiy judeyenevwi kumaduka uhiyegavuwiy ku avim inin akiw?

7 Igme kaytwa giwnkis:

— Ka ik adahan yis hiyak akak ini. Wigwiy kuwis ahegbete madikte hawkri akak gidatni. Heneme ka ik adahan yis hiyak nikak. **8** *Ka sam. Wahapnay ini nukaksan yit.* Aysawnemenek yis darih Kiyavwiye Uhokri gannu yivititnek avim ini ku aysaw ig Gitip kawihyi. Ayge nikwe yis humaw inetitkekne nudahanek *gitkis hiyeg muwapuw.* Yis humaw inetitkekne nudahan ay avit inere paytwempu Jerusalém, ay avitiw inin waxri judeyamnaw, aynte avitiw *ini waxri piyawekbetave* Samariyamnaw, pisenwa muwapuw amadga wayk he danuhe amaksemni paytwempu.

9 Ayteke pisenwa inakni gawnan, ig Kiyavwiye Jesus iwepka inurikute giwtrikneswa gikannuhnivwi. Ayteke ig uguhe abet paha ukuhne.

10 Igkisme gikannuhnivwi ivegbet gimkat ku samah giwgepni. Pahaye adahan piyana hiyeg *ahj* kahayak tabirwak giharaptakis. Igkis kasimsavu akak simis seyne.

11 Igkis awna gitkis gikannuhnivwi:

— Kiyavwiyegben, mmahki yis misakwa ivegbet han inut? Ig Kiyavwiye Jesus iwepka yibetitak tahan inurikut *heneme ig diyuh akiwnek.* Ku samah yis hiyap gitepkemni hawata yis hiyap gaytni akiwnek.

Henewatbaki igkis awna.

Jesus gikannuhnivwi waha Uhokri Gitip gaytni

12 Igkis gikannuhnivwi ayge avit ini waxri imuhgivitnene kewye Olivegvit. In Jerusalém awetu. Ayabwi ahin ik adahan pohowku madikawku madikwa *(500)* iwanti. *Igkis hiyapni hene ku samah Kiyavwiye Jesus iwepka kuwis,* igkis tivik diyuhe avitit paytwempu Jerusalém.

13 Igkis danuh atere, igkis wagehe arikut paha payt avahnap inuteknene. Ini giwskekikis Pedru gikakkis Joawh, Tiyagumni, Andre, Filip, Tome, Bartolomew, Matews, Tiyagu ku pariye amekene Alfew gikamkayh, Simawh Zeloti, Judas ku pariye Tiyagu gisamwi.

14 Ayge ariku ini xam igkis misakwa piriyepkewnenekwa takunipti. Kiyavwiye Jesus ginag kiyavuno Mahi hawata eg piriyepkawno ayge payak gikakkis gisamwivwi gukakkis gikannuhnivwi tinogben. Egkis madikte ayge pahatwowa guhiyekemnikis.

Gikannuhnivwi kaniy pahavwi giwenyan Judas

15 Mpiyasa aynesa hawkri, egkis gikannuhnivwi pahadguhwe atere *ku samah guhumpawnikis.* Egkis pukuhka danuh adahan madikawku madikwa gukebikis akak piyana madikwa gawnakis *(120).* Ayge nikwe ig Pedru kannikaw gubetkis *adahan ikene guhiyekemnikis.* Ig awna:

16 — Nukebyuvwi, minikwak Kiyavwiye Uhokri Gitip kawihe amekene Davi adahan ig kinetihwa amin ku pariye nehmnikuhpiye. Inakni ginetni tamak ay amadga Gannasan. Ku pariye Kiyavwiye Uhokri gakkan amawka ku henewa in humaw. Ig amekene Davi kinetihwa gimin Judas Iskariyotismin. Metakwa inakni ginetni kahayak mmanawa ig Judas Iskariyotismin waxwe igkis hiyeg ku pariye kamaxwiyes Kiyavwiye Jesus.

17 Ig Judas Iskariyotismin ig pahavwi gaytakis giwatnivwi mmanawa ig kaniyka gavit Kiyavwiye Jesus adahan ig kehne gannivwi payak ukakuh.

18 Ig isime paha waxri akak gitiwnivye ku samah ig kamaykise Kiyavwiye Jesus. *Ayteke ig umehwe ayge avit ini waxri.* Avim ini ig tuguhe mabuwe. Bewvi gitun. Madikte gayh pese givititak.

19 Ayteke madikte hiyeg jerusalémyenevwi time gak ku samah ig keh hene. *Igkis avisemun.* Inneki keh igkis kaywe ini waxri "Aseldama", inakni wownavrikwiy "Waxri Migatapta".

20 Henewa in danuh ku samah Kiyavwiye Uhokri ekke git amekene Davi minikwak. Mmanawa minikwak ig amekene Davi tameke inakni amadga ini kagta kewye Sawmus. Inakni iwit awna:

> Amawka givin misakwa barewarik. Amawka yuma hiyeg misakwa ayge.

Heneme in gikagtan hawata awna:

> "Amawka ku pahavwiwa akiw kannikaw giwenyan adahan kannivwiye gidukwenavrik."

21 Inneki keh nah ikene yihiyekemni ku avim inin adahan wixwiy kaniy pahavwiwa akiw gidukwenavrik Judas Iskariyotismin adahan ig kehne Kiyavwiye Uhokri gannivwi payak ukakuh. Uyay kaniy pahavwi waytakwiy ku pariye kuwis wew ukakwiy avanenekwa ku samah Kiyavwiye Jesus aynete ukakwiy.

22 Uyay kaniy pahavwi ku pariye ay ukakwiy awenketeke ku aysaw ig Kiyavwiye Jesus kaywepka gavit Joawh Batista, he ku aysaw ig iwepka inurikut. Uyay kaniyvig adahan ig ekkene amin Kiyavwiye Jesus gikankewni payak ukakwiy.

23 Ig Kiyavwiye Jesus gikannuhnivwi igkis timapni inakni Pedru giwn hene, igkis ihe giwn. Igkis kaniye piyana gikebikis awaykemni gibetitakiswa. Pahavwi giw José Barsabas, ig giw hawata Justu. Pahavwime giw Matiyas.

24 Ayteke pisenwa igkis piriyepkew adahan ivegvevye ku pariye Uhokri gikanyan adahan Judas Iskariyotismin giwenyan. Igkis awna:

— Kiyavwiye, pis ku pariye hiyekne hiyeg gihiyekemnikis. Uya akki wotuh ku pariye pis kaniye gaytakis neras piyananene gikebikis.

25 Uya akki wotuh ku pariye pis kaniye adahan ig kehne pannivwi. Uya akki wotuh ku pariye pis muwaka kannikaw giwenyan piwatni Judas Iskariyotismin. Mmanawa ig Judas Iskariyotismin kuwis pese ariw giwetri *ku samah ig piwatni* kahadbe ig tivik arimkat ku pariye iwetrit kawihnene gidahan.

26 *Pisenwa giviryepkawnikis* igkis arehwe nikwe *akak tip adahan igkis hiyap ku pariye kabunuganen ig darihpiye Judas Iskariyotismin giwetri.* Nikwe ig Matiyas kabunuge. Ig darihe ini iwetrit adahan ig kehne Kiyavwiye Uhokri gannivwi payak gikakkis Kiyavwiye Jesus giwatnivwi.

Uhokri Gitip kawih gikannuhnivwi

At 4.31, 8.15, 10.44, 19.2

2 **1** Ayteke ariwnteke ini, ahawkanavrik danuh adahan hiyeg judeyenevwi kehne ini fet arimketwiye ntewnehkerviye paka kewye "Pentekostis". Ini fet adahan kiyene ku samah minikwak gihawkrivwikis wageswe igkis humaw Uhokri gihiyegavu igyewatnene amadga inin. Ayge Kiyavwiye Jesus gikannuhnivwi igkis pahadguhwe arimkat pahayruknene iwetrit.

2 Pahaye adahan kimanka muhuk ayta inuriktak kewa maygbe akak madikte ahawna. In pareke paytrikut ku kiney igkis batebdebdihpiye.

3 Ayge igkis hiyap akadwey kewa tiketbe. In bat mpuse givuhekutkis.

O Novo Testamento e Salmos na língua Palikur do Brasil; © 2018, Wycliffe Bible Translators, Inc.

4 Ayge amun ini ig Kiyavwiye Uhokri Gitip
kawihavevgikis madikte. Igkis kavusa awna
ariku ka aynsima nawenyewa iwit ku samah
ig Kiyavwiye Uhokri Gitip iki giwnkis mpuse
gaytakis pahavwit.

Jesus gikannuhnivwi awna ariku nawenyewa iwit

5 Avim ini ayge Jerusalém ka aynsima
hiyeg judeyenevwi ku pariye kiyathenevwi
Kiyavwiye Uhokri *heneme igkis kote timap-*
te gak Kiyavwiye Jesus. Igkis danuhpenes
atere adahan igkis fetya. Igkis ayta avititak
paytwempu muwapuw amadga inin, ayton-
tak ku kitak igkis misakwa.
6 Igkis timapni inakni kimanka hene, ig-
kis atere pahadguhwa kabubuk *ganwakis*
Kiyavwiye Jesus gikannuhnivwi. Igkis ka
pukuhin ku samah igkis madikte timep-
nekuye gikannuhnivwi awna mpuse giw-
navrikkis.
7 Ayge nikwe igkis wakaymnibdi ka aynsi-
ma. Igkis barukiswa. Igkis awna:
— Mmahki? Neras hiyeg ku pariye aw-
nenes madikte igkis galileyenevwi. *Igkis ka*
kannuh awna wownavrikwiy.
8 Mmah nikwe wixwiy madikte timepneku-
ye igkis awna wownavrikwiy?
9 Wixwiy ay aytontihan avititak nawenyev-
wi paytwempu. Waytakwiy Partiyatekne, Me-
diyatekne, Elohtekne. Waytakwiyme hiyeg
aytontak Mesopotâmiyamnaw, hiyeg ayton-
tak judeyamnaw, hiyeg aytontak Kapadósi-
yamnaw, hiyeg aytontak Pontomnaw, hiyeg
aytontak Asiyamnaw, **10** hiyeg aytontak Fi-
rijiyamnaw, hiyeg aytontak Panfiliyamnaw,
hiyeg aytontak Ejitumnaw, hiyeg aytontak
Libyamnaw kennesa Sirenemnawit. Hawa-
ta hiyeg ku pariye romanyenevwi ay ku pari-
ye danuhpenevwi atan.
11 Wixwiyme waytakwiy hiyeg ku pariye
wayvuka judeyenevwi gikakkis hiyeg ku pa-
riye wageswe judeyenevwi. Waytakwiyme
hiyeg kireteyenevwi akak hiyeg arabyenev-
wi. Mmah nikwe wixwiy timepnekuye neras
hiyeg awnenes mpuse wownavrikwiy igkis
kibeyhennes Kiyavwiye Uhokri gannu?
12 Igkis madikte wakaymnibdi. Igkis ka pu-
kuhin ku samah in. Igkis awnebdi pawtak. Giwn-
kis:
— Pariyeki inin?
13 Ignesme gaytakis hiyeg ayge igkis hi-
yapni hene, igkis hiyaraptihe Kiyavwiye Jesus
gikannuhnivwi. Igkis awna:
— Igkis uwkiya awaku win.

Pedru ekkene Uhokri ginetni gitkis hiyeg

14 Ayteke ig Pedru tabire gavitkigawkis pa-
yak gikakkis neras Jesus giwatnivwi madikaw-
kunene gikebikis gikak pahavwi gawnakis
(11). Ig kavusa awna gitkis madikte hiyeg
ayge akak madikte gawaygi. Giwn:
— Nukebyuvwi judeyenevwi, yis ku pariye
danuhpenevwi atan Jerusalém. Atabiswanay
nutuh. Nah arakamnihten akkamnihte yit ku
pariye danuh ku avim inin.
15 Yaytak yis ikiy ku usuh uwkiya. Kawa.
Usuh ka uwkiyama. Kote danuhte ahawkanav-
rik adahan wis higap win. Kamuw kote inute.
16 Ku pariye danuh ku avim inin ig Uhokri
gawneve amekene Joel, ig kinetihwa nimin
minikwak. Giwn:
17 — Kiyavwiye Uhokri awna: `Amak-
semni hawkrinek nah kawihkis nutivuh yi-
vititnek. Ig kawih hiyeg madikte. Avim ini
yikamkayuvwi awnanek iwit ku pariye pes
nuwntak. Yikamkayuvwi awaykemni payeg-
bitak gukakkis yikamkayuvwi tinogben. Ku
pariye takwaviye ignes hiyap giwtyakkisvey-
nen. Ku pariye kiyavwiyegben ignes hawata
igkis karisun.
18 Avim ini nah kawihkis nutivuhnek gi-
vititkis nuhiyegavu awaykemni payegbitak
gukakkis nuhiyegavu tinogben. Egkis ma-
diktehkis awnanokwiyosnek iwit ku pariye
pes nuwntak.
19 Avim ini nah akki yit annutnek aynte inu-
rik, aynte amadga wayk, adahan areketni yit
ku amaksemni hawkri kuwis danuh. Avim ini
yis hiyapnek migat. *Yis hiyapnek* tiket. *Yis hi-*
yapnek sariyan mitibnene.
20 Avim ini kamuw tigehe. Kayg wageswe
duwweh ke migatbe. Ayteke ini hawkri ku pa-
riye avitmin madikte hawkri amadga inin in

danuh. Abet ini hawkri Kiyavwiye *ayta adahan pisenwevye akak inin hawkri.*

21 Avim ini amaksemni hawkri madikte hiyeg ku pariye amnihswene git Kiyavwiye Uhokri ignes amnihkanek.'

Inakni Kiyavwiye Uhokri giwn ku pariye gannasan git amekene Joel.

22 Nukebyuvwi judeyenevwi, ataybiswanabay numkat. *Metakwa inakni giwn kavusa kahayak.* Kuwis ig Kiyavwiye Uhokri keh ka aynsima annut ay yiwtrik givitimpi Kiyavwiye Jesus Nazaréyene. Ig keh kibeyne annut ku pariye hiyeg amadgaya inin ka hiya nikehka. Ig keh annut ku pariye keh hiyeg wakaymni ku pariye areketni gidatni. Akak ini annut ig Kiyavwiye Uhokri ekke wotwiy huwewe ku ig ay gikak Kiyavwiye Jesus. Yis hiyakni *kabayntiwa.*

23 Henneme yis ka aminama niw. Minikwak ig Kiyavwiye Uhokri ayipa hiyak ku pariye yis keh gikaknek. Ayge nikwe ig ikevgi yiwakuwit ku samah ayipa ig ikiswanaw gidahan. Yisme umahkiswig. Yis daddahkiswinig gitkis hiyeg ku pariye kane hiyak Uhokri gikumadukan.

24 Henneme *kibeyne,* ig Kiyavwiye Uhokri kannikasevgi akiw ariw gimiremni. Mmanawa ig ka hiya igma misakwa akak miyaka.

25 Minikwak amekene Davi awna inakni hene gimin Kiyavwiye Jesus. Ig awna:

— Kiyavwiye ay nukakuh avanenekwa. Ig kennesa ay numunuh niyewka.

26 Inneki keh nuyakni bateke. Mataytak nah awna batekkanenwa. Ku nah miyap, ka sam. Nah iveg givitit Kiyavwiye Uhokri *ku ig kannikasan akiwnek.* Nah awna:

27 `Pis ka ikis nanmavuh aynte miyaravye giwetrikis. Pis ka isaksan nah pikamkayh barewvitye adahan nuvituh madivwip.

28 Mmanawa pis keh nah aymuhwa adahan avanenekwa. Kuwewanek pis keh nah batek nnaktin awaku ku samah nah ay pimun akiw.´

Henewatbaki ig amekene Davi awna.

29 *Nukebyuvwi, in kahayak huwewe wotwiy ku ig ukivarawiy amekene Davi* ka awna inakni giminma. Ayipa ig miyap. Ig avuhpika. *Givit madivwip.* Ku avim inin gimew adukwenewa ay umunwiy.

30 *Gimin gihiwhi Kiyavwiye Jesus ig awna inakni giwn mmanawa* ig amekene Davi igi Uhokri gawneve adahan ekkene ku pariye nehmnikuhpiye. Minikwak ku samah ig aynete amadga inin ig Kiyavwiye Uhokri awna git:

— Davi, pahavwi gaytakis pihiwhivwi kannikawnek adahan ig kumadukene hiyeg piwenyan. Nah ikaksa pit inakni ku avim inin. Nah ka uniyehti ini nuhiyekemni.

31 Ner amekene Davi gihiwhi igi Cristo ig Uhokri gikanyan adahan ukumaduketniwiy. Ig amekene Davi hiyapni hene ku pariye nehmnikuhpiye, ig awne inakni iwit amin Cristo gikankawni. Inneki keh ig awna ku Kiyavwiye Uhokri ka ikis Cristo ganmap aynte miyaravye giwetrikis. Inneki keh ig awna ku givit ka madivwip.

32 *Kibeyne, metakwa inakni giwn humaw wotwiy.* Ig Kiyavwiye Uhokri kannikase Kiyavwiye Jesus *ariw gimiremni.* Akakwa wowtyak usuh hiyavgi ig wewvarihte ariwntak gikankawni. Kuri usuh ekkene ini gikankawni yit.

33 Kuwis ig iwepka *tahan inurikut* adahan ig misakwa ayge gihumwa Kiyavwiye Uhokri amun ini iwetrit ku pariye kane nikiytanisima kihehaptak. Ayge ig Wigwiy ike Gitip giwakuwit Kiyavwiye Jesus ku samah gikaksan git minikwak. Igme kawihkise Gitip uvititih ku avim inin. Inineki ku pariye yihiyvan. Inineki ku pariye yitimpan.

34 Ig amekene Davi givit kote iwapkate inurikut heneme minikwak ig awna:

— Ukivarawiy *Kiyavwiye Uhokri* awna git nukivara *Cristo.* Giwn: `Batnaba ay nuhumwa kihehaptak *amun inin iwetrit ku pariye kiyatye* **35** ku samah nah sibuhkisnete pivetunyavu pit.´

36 Nukebyuvwi judeyenevwi, ku avim inin nah ikene yinetni marihwa yis hiyakni kabayntiwa ku ig Kiyavwiye Jesus, ner Kiyavwiye Jesus ku pariye yidaddahkisni, ignewa Ukivarawiy. Ignewa Uhokri gikanyan adahan ukumaduketniwiy.

Henewatbaki ig Pedru awna.

O Novo Testamento e Salmos na língua Palikur do Brasil; © 2018, Wycliffe Bible Translators, Inc.

Mpana mil gikebikis ihevye Pedru giwn

37 Igkis hiyeg timapni hene, igkis kayahe gitaraksankis, igkis awna gitkis Pedru. Giwnkis:

— Nukebyuvwi, mmah usuh keh kuri?

38 Igme Pedru kaytwa giwnkis:

— Wagesnabay yihiyekemni ariw yitaraksan. Kewvinabay ahakwat un mpuse yaytak giwavrik Kiyavwiye Jesus Cristo adahan *yis amevene inin ku Kiyavwiye Uhokri* bayahminay ariw yitaraksan. Ayge nikwe ig iki Gitip yivititnek.

39 Mmanawa kuwis ig ikakse Gitip wotwiy. Inakni gikaksan kawih yidahan. In kawih gidahankis yikamkayuvwi. He in kawih gidahankis hiyeg optirewnevwi. Mmanawa ig ikakse Gitip gitkis madikte ku pariye ihevye gihumketni gimkanit.

40 Ayteke ig *Pedru* awna ka aynsima iwit akiw. Ig ikene neras hiyeg gihiyekemnikis. Giwn:

— Ka ba yi misakwa kema gaytakisma neras ku pariye gitukepten *Kiyavwiye Jesus.* Wiwhwepnabay giwkis adahan yis isahptaw.

41 Igkis timapni hene, ka aynsima gaytakis ihe giwn. Ayteke nikwe igkis kewvi. Avim ini hawkri mpana mil *(3.000)* gikebikis hiyeg wageswevyes Kiyavwiye Jesus gihiyegavu.

Jesus gihiyegavu amnihak pawtak

At 4.32

42 Ayteke mpuse hawkri igkis tiviknenes kannuhwene gitkis Kiyavwiye Jesus giwatnivwi. Igkis darihweknes pawtak takunipti. Igkis axnes payegbitak *adahan igkis amniheknes pawtak, adahan igkis kiyenes ku samah Kiyavwiye Jesus umahkiswe udahanwiy.* Igkis piriyepkewnes payegbitak.

43 Igkis madikte wakaymnibdi ayge. Ig Kiyavwiye Jesus giwatnivwi igkis keh ka aynsima annut ku pariye keh hiyeg wakaymni, ku pariye areketni Kiyavwiye Uhokri gidatni.

44 Madikte neras kamaxwenevwi givitit Kiyavwiye Jesus igkis pahatwowa gihiyekemnikis. Gewkanbetkis gidahanyekuyes.

45 Igkis piyuke gewkanbetkis. Igkis piyuke giwasrakis. Pisenwa igkis ibekhe akakuravig ku pariye gaviykankis givuwiwkis madikte hiyeg. Igkis ikepni ku samah igkis gimawkankis.

46 Mpuse hawkri igkis *lammesya* ay ariku *ini leglis kewye* Uhokri Givin. Igkis ax payegbitak givinekukis *adahan igkis kiyenes ku samah Kiyavwiye Jesus umahkiswe udahanwiy.* Igkis ax kabubuk akak madikte batekka akak madikte tuwatka.

47 Igkis kibeyhenes Kiyavwiye Uhokri takunipti. Ignesme madikte hiyeg *ku pariye misekwenevwi ayge* igkis kiyatigkis. Mpuse hawkri Kiyavwiye Uhokri kibihevye gihiyegavu gikakkis nawenyevwi akiw ku pariye wageswiye gihiyekemnikis.

Pedru makniwa pahavwi awayg dathuvye

3 **1** Avim ini hawkri, daraka kamuw, ig Pedru gikak Joawh igkis atere arimkat *ini leglis kewye* Uhokri Givin adahan igkis piriyepkewnes ku samah gihumpawnikis.

2 Ayge pahavwi awayg dathuvye. Ig dathuvye ku samah ig amadgate wayk. Mpuse hawkri ig waxwaka anumekut pahayku lapot aynte Kiyavwiye Uhokri Givinwa. In lapot kewye “Lapot Barewye”. Ayge ig amnihswene gitkis hiyeg ku pariye parekwiyes Kiyavwiye Uhokri Givinekut. Ig makehpene karukri gitkis.

3 Ig Pedru gikak Joawh igkis danuh atere Kiyavwiye Uhokri Givinwat. Igme ner awayg dathuvye ig hiyapni hene, ig awna gitkis:

— Uya amnihun.

4 Igkisme Pedru iveg gimkat. Ayteke ig Pedru awna git:

— Iveg womkat.

5 Igme iveg gimkatkis. Ig givewkan igkis ikenes karukri gitkam.

6 Igme Pedru awna:

— Nah yuma nukakurasima, heneme nah amnihpi ku samah nah hiya asamanak. Nah awna pit giwavrik Kiyavwiye Jesus Cristo Nazaréyene: kannikaw kuri pis wew.

7 Ayteke ig Pedru sumuhe giwaku kihehavrik, ig kannikasevgi. Aynewa ig awayg gikugku akak gikisut isahpu.

8 Ig awayg hiyapni hene, ig kannikew kibehtenwa. Ig tabire. Ig wew. Ayteke ig pareke arikut Kiyavwiye Uhokri Givin gihaptikis.

O Novo Testamento e Salmos na língua Palikur do Brasil; © 2018, Wycliffe Bible Translators, Inc.

Ig waywe, ig padakwa, ig kabayha Kiyavwiye Uhokri.

9 Madikte hiyeg ayge igkis hiyavgi ku samah ig wew. Igkis timavgi ku samah ig kabayha Kiyavwiye Uhokri.

10 Ayge nikwe igkis murotvi git, igkis hiyakni ku ner awayg ignewa ku pariye betnene anumeku lapot ayge Kiyavwiye Uhokri Givin amnihswene arit hiyeg. Igkis hiyapni hene, igkis wakaymnibdi gidahan ka aynsima ku samah ig makniw.

Pedru Ekkene Uhokri ginetni ariku Uhokri givin

11 Ayteke nikwe igkis sigisbet iwasavgi atere amun ini iwetrit ayaranwa payt ku pariye kewye amekene Salomão giwetri. Ayge ner awayg makniwtinene ig daykeknene gikak Pedru gikak Joawh. Igkis hiyeg danuh atere gitkis, igkis wakaymnibdi gidahan *ku samah ig makniw kuwis.*

12 Ig Pedru hiyapni hene, ig awna gitkis:

— Nukebyuvwi judeyenevwi, mmahki yis wakaymni udahan? Mmahki yis ivegbet womkat? Mmah yis yivewkan ku usuhwa keh ner awayg wew wownteknewa akak udahanwa udatni, udahanwa wabayuh? *Kawa.*

13 *Ignewa Kiyavwiye Uhokri keh ig wew.* Ignewa Kiyavwiye Uhokri ku pariye amekene Abraawh giwohkiga, ignewa ku pariye amekene Izaki giwohkiga, ignewa ku pariye amekene Jakó giwohkiga, ignewa ku pariye uhawkrivwiy giwohkigakis, ignewa Kiyavwiye Uhokri *keh ner awayg makniw adahan* hiyapkisne yit Kiyavwiye Jesus gikiytani. Ig Kiyavwiye Jesus igi Kiyavwiye Uhokri gikamkayh. *Heneme yis ka kiyatig.* Yis waxwevgi tahan givetunat Pilatus adahan giwmasepten git. Hiyawa ig Pilatus muwaka isahkiswig, yisme ka muwaka ig isahkiska.

14 Ig kibeyne hiyeg waditye hiyeg, heneme yis tukuhpig, yis isahkisase pahavwi umehekevutne *giwenyanpiye.*

15 Ayteke yis umahkise nernewa ku pariye keh wixwiy aymuhwa *gimun Kiyavwiye Uhokri adahan avananekwa. Ka sam.* Igme Kiyavwiye Uhokri kannikasevgi ariw gimiremni. Akakwa wowtyak usuh hiyavgi ig wewvarihte ariwntak gikankawni. Kuri usuh ekkene ini gikankawni yit.

16 Ignewa Kiyavwiye Jesus makniwe ner awayg. Igme gikamaxwan givitit Kiyavwiye Jesus keh ig makniw. Yis hiyak ner awayg. Yis hiyapnig ku samah ig ku avim inin. Ininewa gikamaxwan givitit Kiyavwiye Jesus ininewa keh ig makniw kabayntiwa ay yiwtrik.

17 Kuri nukebyuvwi, nah hiyakni ku yis umahkise Kiyavwiye Jesus awaku ku samah yis ka hiyaknima ku pariye yikehni avim ini. Ignes ukivarawiy kawnata *hiyaknima ku pariye gikehnikis.*

18 Henneme *Kiyavwiye Uhokri isaksevyi adahan yis umahkiswig.* Uhokri gawnevevu pitatyevwi igkis kinetihwa minikwak ku amawka Cristo hiyap mbeynenek. Metakwa ini humaw ku avim inin ku samah ig Uhokri gannasan.

19 Nikwe wagesnabay yihiyekemni ariw madikte yitaraksan *gikak Kiyavwiye Uhokri* kahadbe ig bayahminay ariw ini yitaraksan. Ayge ig wagahkis yawayginek ku samah yis ay gimun.

20 Hawata akiw aysawnemenek ig awahkis Kiyavwiye Jesus uminwiy akiwnek. Ig Kiyavwiye Jesus ignewa Cristo, ig Uhokri gikanyan adahan ukumaduketniwiy.

21 Kurime ig gidukwenewa aynte inurik he ku aysaw gihawkanavrik *danuh adahan* ig wadithebdih madikte, ku samah Uhokri gawnevevu kiyatyevwi igkis kuwis akki wotwiy ku samah akavuska hawkri.

22 Kiyeminahnabay amin amekene Moís giwn ku samah ig kinetihwa *gimin Kiyavwiye Jesus* gitkis amekenegben. Giwn:

— Aysawnemenek Kiyavwiye Uhokri awahkisnek pahavwi gawneve kewa nahbe adahan ig ekkene Kiyavwiye Uhokri giwn yit. Ig waytakwiy ukebyiy. Amawka yis ihpa giwn madikte.

23 Ku pahavwi ka ihpa giwnek, igi gihawkan pisenwehpikanek. Ig ka misakwa akiw gaytakis Kiyavwiye Uhokri gihiyegavu.

Henewatbaki ig amekene Moís awna minikwak.

24 Henneki madikte Uhokri gawnevevu pitatyevwi kinetihwa amin ku pariye danuh

O Novo Testamento e Salmos na língua Palikur do Brasil; © 2018, Wycliffe Bible Translators, Inc.

wotwiy ku avim inin. Ner gawneve pitatye ig amekene Samwe ig kinetihwa nimin gikakkis madikte gawnevevu buttityevwi, igkis kinetihwe niminwata akiw.

25 *Wixwiy hiyeg judeyenevwi* wixwiy gihiwhikis neras ku karit Uhokri gawnevevu awna inakni. Wixwiy gihiwhikis neras amekenegben ku kakak ig Kiyavwiye Uhokri ahegbete ginetni minikwak. Mmanawa ig Kiyavwiye Uhokri awna git uhawkriwiy amekene Abraawh minikwak. Giwn:

— Pihiwhi utipkis kabaykanek gitkis madikte hiyegiviyenevwi amadga wayk.

26 Ayge nikwe ig Kiyavwiye Uhokri awahkise gikamkayh Kiyavwiye Jesus uminwiykit wixwiy hiyeg ku pariye judeyenevwi kahadbe ig utipkisne kabayka wotwiy. Inin kabayka ku pariye wages uhiyekemniwiy ariw umebyemniwiy.

Pedru gikak Joawh kamaxwika

4 **1** Ku samah ig Pedru gikak Joawh igkis awnempiye inakni iwit hene, neras judeyenevwi gimuwvegakis patiptakevgikis atere payak gikak gikivarakis neras avuriwnevwi Kiyavwiye Uhokri Givin gikakkis neras sadusewkis akiw.

2 *Gitkis sadusewkis hiyeg miyap ignes pisenwe gihawkankis igkis ka kannikaw akiw.* Igkis ka batek ku samah Pedru gikak Joawh awna ku ik adahan hiyeg kannikaw ariw gimiremnikis mmanawa Kiyavwiye Jesus kuwis kannikew ariw gimiremni.

3 Igkis danuh atere gitkis, igkis kamaykiswigkis. Ku samah ayipa misanpi kuwis, igkis paraksasevgikis arikut parakseket adahan wahevye takuwanek *adahan igkis awnene gikakkis.*

4 Heneme, *kibeyne,* ka aynsima hiyeg ku pariye timepnevwi inakni Pedru giwn igkis ihe inakni giwn. Avim ini pohowku mil *(5.000)* gikebikis kamaxwevyes givitit Kiyavwiye Jesus.

Pedru gikak Joawh ay givetunkis judeyenevwi gikivarakis

5 Hewke akiw neras judeyenevwi gikivarakis gikakkis giwewkistenkis gikakkis neras kannuhekevutnevwi amin amekene Moís gikumadukan, igkis madikte pahadguhwa atere Jerusalém.

6 Ner muwvegviyene gikivarakis amekene Anas ig ayge gikakkis gikebyuvwi. Ayge amekene Kayfas gikak Joawh gikak Alixandre gikakkis nawenyevwi gikebyuvwi igkis ayge gikak amekene Anas.

7 Ayteke nikwe igkis waxwase Pedru gikak Joawh tahan givetunatkis. *Igkisme danuh atere,* igkisme ayavgikis:

— Kitak yis uti ini yannu adahan yis kehne ini ku pariye yikehni ay? Pariyeva iki yit ini yikumadukan, akebi yis hiyeg?

8 Igme Pedru ayge ig gitiphewne Kiyavwiye Uhokri, ig kaytwa giwnkis:

— Kiyavwiyegben, yis ukivara, yis uwewkisten, **9** mmahki yis ayap usuh amin ini kabayka ku pariye usuh kehe gidahan ner awayg dathuvye? Mmah yis ayap usuh amin ku samah ig makniw?

10 Usuh akkamnihnite yit kahadbe yis hiyak. Umawkan madikte hiyeg izhaewyenevwi hiyak. Usuh amnihgi akak gannu Kiyavwiye Jesus Cristo Nazaréyene. Ignewa yis daddahkiswinig heneme Kiyavwiye Uhokri kannikasevgi ariw gimiremni. Ignewa *Kiyavwiye Jesus* gannu keh ner awayg makniw, ig tabir ay yiwtrik.

11 Ignewa Kiyavwiye Jesus ke nor tipbe ku pariye Uhokri gannasan kinetihwa gumin. In awna:

— Hiyeg kehnes paha payt tiptiye, igkis tukuhe pohow tip. Givewkankiskam ku egu tip ka kawihkam. Bawa *egu tip eg awaygte ariw madikte.* Eg humaw adahan payt Neras Uhokri gawnevevu pitatyevwi gikakkis Uhokri giwatnivwi igkis *humaw kewa* ini payt awakube. Igme Jesus Cristo ig humaw *ke* payt akoksabe ku pariye pi awaygte ariw madikte. Wixwiyme *humaw ke abukabetbe ke avinvitbe ku pariye* wagahkisbetaki givititkis.

Nor tip arakak gidahan Kiyavwiye Jesus. Yis tukuhpig *bawa ig ka aynsima kabayte giwkis madikte hiyeg.*

12 Ignewa Kiyavwiye Jesus keh wixwiy isahptaw. Yuma nawenyewatma ahin ikaka

O Novo Testamento e Salmos na língua Palikur do Brasil; © 2018, Wycliffe Bible Translators, Inc.

wotwiy akiw amadga hawkri adahan wixwiy danuhne git Kiyavwiye Uhokri.

judeyenevwi gikivarakis mpithevye Pedru gikak Joawh

13 Igkis judeyenevwi gikivarakis igkis hiyapni hene ku samah Pedru gikak Joawh igkis kinetihwenes akak madikte gibokakkis, igkis wakaymnibdi gidahankis ka aynsima. Igkis awna:

— Mmahki igkis ka avis ubohriwiy? Igkis ka kannuhyema hiyeg. Igkis hiyeg henenwatnen yumanene gikiytanikis. Ayteke igkis hiyekevgikis, igkis awna:

— Igkis Jesusmin gidahewekten. Inneki keh igkis kinetihwenes akak gibokakkis hene.

14 Igkis gikivarakis ka hiya igkisma diyuhkis ginetnikis aynesnima. Mmanawa ner awayg makniwtinene ig tabirnene ay giwtrikkis ayge gihumwakis Pedru.

15 Ayteke nikwe igkis hiyapni hene, igkis pekkise Pedru gikak Joawh kabaywakat adahan igkis ahegbetenes ginetnikis *igkiswonas.*

16 Ayge igkis kinetihwenes pawtak, igkis awna:

— Mmah wixwiy keh gikakkis kuri? Madikte hiyeg aynenevwi avit Jerusalém ignes kuwis hiyak ku samah igkis keh ini kibeyne annut. Wixwiy ka hiya wixwiyma awna kawk.

17 Ka sam. Uyay puwimahgikis adahan igkis ka kinetihwa gimin Jesusmin akiw kahadbe ini ginetnikis ka ibakhaw.

18 *Pisenwa gahegbetankis inakni ginetnikis,* igkis watihpevgikis adahan parak akiw. *Igkisme pareke atere,* igkisme awna gitkis:

— Ka ba yi kinetihwa gimin Jesusmin akiw. Ka yi kannuh hiyeg gimin akiw.

19 Igme Pedru gikak Joawh igkis kaytwa giwnkis:

— Mmah yis yivewkan kabayte giwtrik Kiyavwiye Uhokri adahan usuh ihpate yiwn ariw Kiyavwiye Uhokri giwn? Hiyawa yiswa kaniy.

20 Usuh ka hiya usuhma sabuk ubiyuh adahan ku pariye usuh hiyap *Kiyavwiye Jesus keh.* Usuh ka hiya usuhma sabuk ubiyuh adahan ku pariye usuh timap *ig awna.*

21 *Igkisme gikivarakis hiyapni hene,* igkis puwimehpigkis akiw. Pisenwa igkis isahkiswigkis. Igkis ka hiya gisamanakkis adahan igkis bukihni giwkis mmanawa igkis avise ku nawenetke neras hiyeg paytwempuyenevwi *hayruke gikakkisnek givatrakis.* Mmanawa madikte hiyeg kibeyhenes Kiyavwiye Uhokri ayge awaku ku samah ner awayg makniw.

22 Mmanawa igi awayg makniwtinene ig mpiy paxnika madikwa *(40)* kamukri gaw.

Jesus gihiyegavu aya gibokakkis git Uhokri

23 Ig Pedru gikak Joawh ku aysaw igkis isahkiswika, *igkis awna:*

— Uya iwasa ukebyuvwi.

Igkis tivik gimkatkis Kiyavwiye Jesus gihiyegavu. Igkis danuh atere, igkis ekke gitkis madikte ku samah neras muwveg kiyatyevwi gikakkis neras giwewkistenkis igkis pitimnak gikakkis.

24 Igkisme timapni hene, igkis madikte piriyepkewnekuye git Kiyavwiye Uhokri akak pahatwowa gihiyekemnikis. Igkis awna:

— Kiyavwiye Uhokri, pis keh en, pis keh waxri, pis keh parahwokwa, pis keh madikte ariknebdi ay amadga inin.

25 Kiyavwiye, minikwak pitip awna givitak pihiyega uhawkri amekene Davi. Giwn:

> "Mmahki madikte hiyeg dagawnebdi git Kiyavwiye Uhokri? Mmahki igkis suguhpig? Mmahpaki hiyeg gihiyekemnikis waditnevyenen hene?
>
> **26** Madikte gikivarakis hiyeg amedgenenevwi inin igkis ahegbete ginetnikis adahan igkis suguhnes Kiyavwiye Uhokri. Madehkis ikivarat tuguhkis gihiyekemnikis hehpekuye adahan igkis kavetunsenes Kiyavwiye Uhokri adahan igkis kavetunsenes Cristo, ku pahavwi Uhokri gikanyan adahan ukumaduketniwiy."

27 Piwnapnawa, Kiyavwiye. Metakwa inakni piwn humaw ku avim inin. Ig kiyavwiye Erodis gikak kiyavwiye Ponsiyu Pilatus gikakkis ignes hiyeg ku pariye kane judeyenevwima gikakkis ignes hiyeg ku pa-

O Novo Testamento e Salmos na língua Palikur do Brasil; © 2018, Wycliffe Bible Translators, Inc.

riye izhaewyenevwi, igkis madehkis tuguhkis gihiyekemnikis hehpekuye adahan igkis kavetunsenes Kiyavwiye Jesus ku pariye pikamkayh barewvitye ku pariye pikanyan adahan ukumaduketni.

28 Igkis kehe madikte *mbayka gikak Kiyavwiye Jesus* ku pariye pis isakse adahan igkis keh. Bawa ayipa minikwak pis akak pidatni akak pihiyekemni pis ayipa ahegbete pinetni adahan ini *mbayka danuh git.*

29 Kiyavwiye, iveg ku samah neras puwimah usuh ku avim inin. Uya amnih iki wawaygi usuh pihiyegavu adahan usuh ekkene piwn akak madikte uboka.

30 Uya sarayh piwak adahan pis piyih kakahribdavye. Uya iki pannu uvitit giwntak pikamkayh barewvitye Kiyavwiye Jesus adahan areketni pidatni kahadbe madikte hiyeg wakaymni *gidahan.*

31 Pisenwa inakni giviryepkawnikis, ini iwetrit ku kiney igkis pahadguvunene in segke. Ayge avim ini Kiyavwiye Uhokri Gitip kawihpigkis. Ariwnteke ini igkis akka Kiyavwiye Uhokri giwn akak madikte gibokakkis.

Jesus gihiyegavu amnihak pawtak

At 2.42

32 Avim ini madikte ku pariye kamaxwenevwi givitit Kiyavwiye Jesus igkis pahatwowa gihiyekemnikis. Yuma pahavwinema gaytakis mpihpak amin akiw. Igkis pasumpak madikte pawtak.

33 Ig Kiyavwiye Jesus giwatnivwi igkis kinetihwenes akak ka aynsima gannukis amin Kiyavwiye Jesus gikankawni. Kiyavwiye Uhokri gabay ayge gikakkis madikte.

34 Yuma hiyeg ayge muwekne git ariknawnema. Madikte hiyeg ku pariye kadahanyevwi giwasrakis igkis piyukwin. Madikte ku pariye kadahanyevwi payt igkis piyukwin. Ayteke igkis ewk akakuravig ku pariye gaviykankis.

35 Igkis ikepni giwakuritkis Kiyavwiye Jesus giwatnivwi. Igkisme *giwatnivwi* igkis ibakhase nor karukri givuwiwkis mpuse Jesus gihiyegavu, igkis amnihgikis ku samah ignes gimawkankis.

Barnabe piyuk giwasra

36 Ayge pahavwi awayg. Ig amekene Levi gihiwhi. Ig ariwntak waxri Xipremnaw. Giw José. Igkisme Kiyavwiye Jesus giwatnivwi sarayh giben Barnabe. Inakni wownavrikwiy "Wawayghetniwiy".

37 Avim ini ig Barnabe piyuke giwasra. Ayteke ig ewke akakuravig ku pariye gaviykan. Ig ikepni giwakuritkis Kiyavwiye Jesus giwatnivwi.

Ananiyas wasaymaw adahan gikakura

5 **1** Heneme nawenyewa awayg ayge akiw gukak gihayo. Giw Ananiyas. Egme gihayo guw Safira. Avim ini ig amekene Ananiyas ig hawata piyuke giwasra *adahan egkis amnihne Jesus gihiyegavu akak akakuravig ku pariye gaviykankis.*

2 Ayteke ig awna gut gihayo:

— Uya darih abusku uwasra akakuravig udahanwa. Heneme wis ka akkin gitkis Kiyavwiye Jesus giwatnivwi. Wis iki gitkis ke wotbe madiktehbe.

— Uya.

Ig darihpin. Ayteke ig ike abusku akakuravig asemne giwakuritkis Jesus giwatnivwi.

3 Igme Pedru hiyapni hene, ig awna git:

— Kiyavwiye Ananiyas, mmahki pis isakse Satanas kawihpep? Mmahki pis arehwa akak Kiyavwiye Uhokri Gitip gitew? Pis darihe abusku piwasra akakuravig pidahan *heneme pis ikawvari ke wotbe pis ikepnibe madiktehbe gidahankis Jesus gihiyegavu.* Pis wasaymew. Pis ka iki madiktema nor karukri.

4 *Mmahki pis hene?* Avit pis piyuke piwasra nikwe in pidahan. *Piwnteknewa pis piyukwin.* Akakuravig, piswa hiyak ku samah pis keh nikak. Nikwe pariye ku avim inin pareke abetit pihiyekemni? Pis pivewkan pis wasaymewne arit hiyegnenwa amadgaya inin bawa amun ini nikwe pis wasaymewne git Kiyavwiye Uhokri hawata.

5 Ig Ananiyas timapni hene, ig tuguhe miyapte. Madikte hiyeg ku pariye ayge timepbetnenes igkis hiyapni hene, igkis avisasew ka aynsima.

O Novo Testamento e Salmos na língua Palikur do Brasil; © 2018, Wycliffe Bible Translators, Inc.

6 Ayteke nikwe neras takwaviye ayge igkis kannikewbet. Igkis awasmine givit akak kamis. Igkis iwevgi. Igkis avuhpig.

7 Ariwnteke ini arivwite adahan kaba mpana ler, egme gihayo danuh atere. Eg ka hiyaknima ku pariye danuh git gugihgi.

8 Igme Pedru ayavgu:

— Mmah yis piyuke yiwasra mmah adahan nornewa karukri *pigihgi ayta ewk atan?*

Egme kaytwa giwn:

— Ihi, adahan nornewa karukri.

9 Igme Pedru timapni hene, ig awna gut:

— Pariye ku avim inin danuh? Mmah pis pihiyekemni hehpekuye gikak pigihgi? Mmah yis yivewkan hikekne Kiyavwiye Uhokri Gitip baki igyewatma ay? Timap neras takwaviye kahiriman gikugkukis anumeku lapot ku samah gidiyhemnikis. Igkis avuhe pigihgi kuwis. Kuri pis hawata avuhpikawata gavitkis.

10 Eg timapni hene, aynewa eg tuguhe gikimpuwit miyopte. Ayteke neras takwaviye pareke atere. Igkis utevgu ayipa gumiromni kuwis. Igkis hiyapni hene, igkis iwevgu. Igkis tivik avuhpig pahamtak gikak gugihgi.

11 Madikte Kiyavwiye Uhokri gihiyegavu *igkis time gakkis hene,* igkis avisasew ka aynsima nikwe. Hawata madikte nawenyevwi ku pariye time gakkis igkis avisasewata.

Madikte hiyeg wakaymni gidahankis Jesus giwatnivwi

12 Avim ini hawkri, Kiyavwiye Jesus giwatnivwi keh annut ka aynsima ayge gibetkis hiyeg. Ini annut keh hiyeg wakaymni gidahankis. Avim ini igkis *Jesus gihiyegavu* ahegbete ginetnikis akak pahatwowa gihiyekemnikis adahan takunipti igkis lammesya ayge Kiyavwiye Uhokri Givineku amun ini iwetrit ayaranwa payt ku pariye kewye amekene Salomão giwetri.

13 Ignesme nawenyevwi hiyeg igkis avise pahadguhwa ayge gikakkis. Heneme igkis madikte kiyathigkis ka aynsima.

14 Takunipti Kiyavwiye Uhokri kibihene neras ku pariye kamaxwenevwi givitit Kiyavwiye Jesus, awaykemni payegbitak akak tinogben.

15 *Avim ini madikte hiyeg wakaymni gidahankis Kiyavwiye Jesus giwatnivwi mpinevevye.* Ayge nikwe igkis waxwe kakahribdavye avigkut ahin. Ignesme dukugise ayge amadga giwetrikis adahan wahepnes Pedru gimavyani, kahadbe he ganmapnen huwit givititkis igkis makniw.

16 Ayteke ka aynsima hiyeg aranwatak Jerusalém igkis hiyapni hene, igkis danuh atere. Igkis waxwe kakahribdavye madikte gikakkis wavityewnavye gitkis Jesus giwatnivwi. Ayge ignes piyihkiswe gitkis, igkis madikte makniwepka nikwe.

Jesus giwatnivwi sarayhpika arikut parakseket

17 Ariwnteke ini nikwe ner muwvegviyene gikivarakis gikakkis gidahewektenvu kewye sadusewkis, igkis atihe Kiyavwiye Jesus giwatnivwi ka aynsima.

18 Ayteke nikwe igkis kamaykise Kiyavwiye Jesus giwatnivwi, igkis sarayhkiswigkis arikut parakseket gikakkis hiyeg kakehniyevwi.

Giwatnivwi wiwhka arikutak parakseket

19 Igme pahavwi ahj Uhokri giwatni, ig danuh atere tiyegem. Ig woke parakseket alapota. Ayteke ig iwevgikis ig pekkiswigkis kabaywakat. Pisenwa ig awna gitkis:

20 — Ataknabay atere Kiyavwiye Uhokri Givinekut. Ayge yis akka gitkis hiyeg madikte amin ini nukune hiyakemniki dehetniki.

21 Igme Kiyavwiye Jesus giwatnivwi igkis timapni hene, igkis tivik atere Givinekut Kiyavwiye Uhokri hawkanawa. Ayge igkis kannuhnes hiyeg. Avimnewa ini ner muwvegviyene gikivarakis gikakkis neras gidahewektenvu igkis kehe givahdukawnikis ayge gikakkis neras judeyenevwi giwewkistenkis. Ayteke igkis wasavanew giminkis avuriwnevwi parakseket adahan igkis waxwa Kiyavwiye Jesus giwatnivwi atere givetunatkis.

22 Igkisme avuriwnevwi parakseket danuh atere parakseket, igkis ka uti Kiyavwiye Jesus giwatnivwi ayge. Igkis hiyapni hene, igkis diyuhe gitkis neras hiyeg pahadguvunene ayge. Igkis danuh atere, igkis ike ginetnikis.

O Novo Testamento e Salmos na língua Palikur do Brasil; © 2018, Wycliffe Bible Translators, Inc.

23 Igkis awna gitkis:
— Ku aysaw usuh danuh atere arit parakseket usuh utipni sabutip wagetip kabayntiwa. Avuriwnevwi avuriwnene madikte alapota. Heneme usuh woka alapota usuh ka uti neras hiyeg ayge ariku.
24 Ner avuriwnevwi gikivarakis adahan Kiyavwiye Uhokri Givin ig timapni hene, ig barukiswe. Neras muwveg kiyatyevwi igkis hawata barukiswe. Igkis awna:
— Pariye danuh ku avim inin?
25 Ayteke pahavwi awayg danuh atere. Ig awna gitkis:
— Timapnay. Neras awaykemni ku pariye yis sarayhe arikut parakseket igkis tabirbet aynewa Kiyavwiye Uhokri Givineku. Igkis kannuhnes hiyeg ayge.

Giwatnivwi ay givetunkis gikivarakis akiw

26 Ner avuriwnevwi gikivarakis adahan Kiyavwiye Uhokri Givin ig timapni hene, ig tivik atere gikakkis gihiyegavu. Igkis danuh atere, igkis kamaxe Jesus giwatnivwi, igkis waxwevgikis givetunatkis *gikivarakis ku samah igkis kehnes* givahdukawnikis. Heneme igkis ka kiboka arewha gitkis mmanawa igkis pukuhpaw gibohrikis neras hiyeg ayge. Igkis avise ku nawenetke igkis padaktepka akak tipnek.
27 Igkis danuh atere gitkis gikivarakis, igkis waxwe Kiyavwiye Jesus giwatnivwi givetunatkis. Igme muwvegviyene gikivarakis hiyapni hene, ig awna gitkis. Giwn:
28 — Mmah ka ba yis ihpawa wownuh ku samah usuh awna yit, adahan yis ka kinetihwa gitkis hiyeg gimin ner awayg *Jesusmin?* Hiyaksa yisme kinetihwenene gimin muwapuw ay Jerusalém. Hawata akiw yis kamiye usuh gitkis hiyeg ku usuhnewa ku pariye umahkiswig.
29 Igkisme Pedru kaytwa giwn:
— Kabayte usuh ihpa Kiyavwiye Uhokri giwn ariw ku usuh ihpa hiyeg giwnkis amadgaya inin.
30 Inyewa yis umahkise Kiyavwiye Jesus. Yis daddahkiswinig amin giyakni heneme Kiyavwiye Uhokri, uhawkrivwiy giwohkigakis, ig kannikasevgi ariw gimiremni.
31 Ig Kiyavwiye Uhokri *ka gannusima.* Ig keh ig *Kiyavwiye Jesus* humaw ukivarawiy. Ig keh ig humaw wamnihtenwiy kahadbe wixwiy hiyeg izhaewyenevwi wages uhiyekemniwiy, kahadbe Kiyavwiye Uhokri bayahminawiy ariw utaraksanwiy.
32 Usuh inetitkekne adahan inakni. Hawata Kiyavwiye Uhokri Gitip ig akki hawata ku inakni inyewa. *Kibeyne,* ig Kiyavwiye Uhokri iki Gitip givititkis madikte hiyeg ku pariye ihpenevwi giwn.
33 Igkis gikivarakis timapni hene, igkis dagawnhewbetkis, igkis awna:
— Uyay umahkiswigkis.
— Uyay.

Gamaliyel awnamnih Pedrukis

34 Igkis ahegbetenes inakni ginetnikis, pahavwi farisew ayge gibetkis ig kannikaw. Giw Gamaliyel. Ig kannuhekevutne amin amekene Moís gikumadukan. Madikte hiyeg kiyathig. Ig kannikaw, ig pekkisase Pedrukis adahan igkis giwhpetnikis kabaywak.
35 Ayteke ig awna gitkis neras hiyeg ayge. Giwn:
— *Nukebyuvwi* izhaewyenevwi, hiyapnabay ku pariye yis kehkere gikakkis neras awaykemni.
36 Kiyeminahnabay amin ku samah minikwak *pahavwi awayg kewye* Tewdas ig ayta ikawvari ke wotbe ig detye hiyegbe. Avim ini ka aynsima hiyeg wew gikak. Kaba paxnika madikawku madikwa *(400)* gikebikis. Heneme ig umehpika. Ayteke nikwe madikte gikannuhnivwi ibekhewbet giw. Yuma gannukis akiw.
37 Ariwnteke ini, abetnewa hawkri adahan ikivarat pukuhpiye hiyeg, pahavwiwa awayg nawenyewa danuh akiw. *Ig hawata ikawvari ke wotbe ig detye hiyegbe.* Giw Judas galileyene. Ig nopinawa ig wages ka aynsima hiyeg gihiyekemnikis gimkanit. Ayteke ig hawata ig miyap. Nikwe madikte gikannuhnivwi ibekhewbet giw.
38 Kuri nikwe nah ikene yihiyekemni. Ka yi muwaka mpitha neras awaykemni. Miniwvinay giwkis. Ku ini gihiyekemnikis he gikehbetankisnenwa, in pisenwanek.

O Novo Testamento e Salmos na língua Palikur do Brasil; © 2018, Wycliffe Bible Translators, Inc.

39 Henneme ku ini gihiyekemnikis giwntakwa Kiyavwiye Uhokri, wixwiy ka hiya wixwiyma mpithigkis. Nawenetke wixwiy kerye gikak Kiyavwiye Uhokri.

40 Igkis timapni hene, igkis ihe inakni giwn. Nikwe igkis parakse Kiyavwiye Jesus giwatnivwi *ariku ini xam ku kiney igkis pahadguvunene.* Ayge igkis biptasevgikis. Pisenwa nikwe igkis awna gitkis:

— Ka ba yi kinetihwa gimin Jesusmin akiw.

Ayteke nikwe igkis isahkiswigkis.

41 Igkisme pese ayteke akak madikte gibetkikis. Igkis ka aynsima bateke ku samah igkis kis adahan igkis hiyap mbeyne givatra Kiyavwiye Jesus.

42 Igkis ka matiswa ginetnikis. Mpuse hewkevye igkis kinetihwenes gimin Kiyavwiye Jesus ku igi Cristo, ig Uhokri gikanyan adahan ukumaduketniwiy. Takunipti igkis ekkenes inakni hene ayge ariku *ini leglis kewye* Uhokri Givin, ayge givinekukis Jesus gihiyegavu akiw.

Ntewnehker gikebikis kaniyka adahan igkis hiyekne gikakkis Jesus gihiyegavu

6 **1** Avimnewa ini ku samah igkis Jesus gihiyegavu kibihwenes *igkis kavusa awnptawbet.* Neras ku pariye awna gresiyenevwi giwnavrikkis igkis awnptebdihe neras ku pariye awna judeyenevwi giwnavrikkis. Neras ku pariye awna gresiyenevwi giwnavrikkis igkis awna:

— Mpuse hawkri axka ibakhaka guvuwiwkis tinogben madankunovwi. Norasme ku pariye awna judeyenevwi giwnavrikkis mmahki egkis kiyekante? Ke wothube egkis ku pariye awna wownavrik egkis ikaka aritnahyuvwi gutkis.

2 Ig Kiyavwiye Jesus giwatnivwi igkis timep gakkis hene, igkis pahadguhe madikte Jesus gihiyegavu. Igkis awna gitkis:

— Ka kis adahan usuh miniw ariw wakkan Kiyavwiye Uhokri giwn adahan usuh he ibekhenen axka givuriwkis hiyeg.

3 Nikwe nukebyuvwi, hiyawa yis kaniy awaykemni ntewnehker gikebikis yibetitak ku pariye yis kiyatha. Kaniynabay awaykemni ku pariye gitiphewnene Kiyavwiye Uhokri. Kaniynabay awaykemni ku pariye hiyakemniye akak Uhokri gihiyekemni. Ayteke nikwe usuh iki giwakuritkis adahan igkisme hiyeknes gikakkis Jesus gihiyegavu ku pariye kamawkanyevwi.

4 Usuhme avanenekwa usuh piriyepkewnene. Avanenekwa usuh ekkenene Kiyavwiye Uhokri giwn.

5 Madikte igkis Jesus gihiyegavu igkis timapni hene, igkis ameve inakni giwnkis. Igkis bateke nikak. *Igkis awna:*

— Uyay kaniy awaykemni ntewnehker gikebikis.

Ayteke nikwe igkis kaniye amekene Estevawh. Ig amekene Estevawh gitiphewnene Kiyavwiye Uhokri. Ig ka aynsima gikamaxwan *givitit Kiyavwiye Jesus. Ayteke igkis kaniye* Filip gikak Prókoru, Nikanor, Timoh, Parmenas. Hawata igkis kaniye Nikolaw. Ig Nikolaw ariwntak paytwempu Antiyokiya. Ig hiyeg ku pariye kane judeyenema heneme ig ihpa judeyenevwi gihiyekemnikis.

6 Pisenwa gikanyankis, igkis waxwe neras awaykemni ntewnehkernene gikebikis givetunatkis Kiyavwiye Jesus giwatnivwi. Igkisme Kiyavwiye Jesus giwatnivwi piriyepkew gidahankis. Ayteke igkis sarayhe giwakkis givititkis *adahan igkis ikenes ini gannivwikis gitkis adahan igkisme hiyeknes gikakkis Jesus gihiyegavu ku pariye kamawkanyevwi.*

7 Ariwnteke ini Kiyavwiye Uhokri giwn ibekhewvi muwapuw givuwiwkis hiyeg. Igkis Jesus gihiyegavu ayge Jerusalém igkis ka aynsima kibihwe akiw. He ka aynsima muwveg igkis hawata kamaxwe givitit Kiyavwiye Jesus avim ini.

Estevawh kamaxwika

8 Ig amekene Estevawh ig ka aynsima gikamaxwan *givitit Kiyavwiye Jesus.* Kiyavwiye Uhokri gannu ay givit. Ayge nikwe ig keh ka aynsima annut ku pariye hiyeg amadgaya inin ka hiya nikehka. Ig keh madikte hiyeg wakaymni.

9 *Gaytakisme hiyeg hiyapni hene, igkis kavetunsevgi.* Gaytakis ariwntak judeyenevwi

O Novo Testamento e Salmos na língua Palikur do Brasil; © 2018, Wycliffe Bible Translators, Inc.

gileglisakis ini ku pariye kewye “Bukitwiyevwi Isahkiska”. Gaytakisme sireneyenevwi, gaytakisme alixandriyenevwi, gaytakisme ariwntak Silisiyamnaw, gaytakisme ariwntak Asiyamnaw. Igkis danuh atere git amekene Estevawh, igkis iniyeke gikak.

10 Igme kaytwa giwnkis akak Kiyavwiye Uhokri Gitip gannu. Ig awna akak kibeyne hiyakemniki. Igkisme ka hiya adiyasak ginetni.

11 Igkis hiyapni hene, igkis katiwnihe aynesa awaykemni *adahan ignesme mbeyhenes giw amekene Estevawh muwapuw.* Igkisme awaykemni hiyapni hene, igkis wasaymeptihpig. Igkis awna:

— Usuh timap ig Estevawh ig mbeyhene amekene Moís giw. Hawata ig mbeyhene Kiyavwiye Uhokri giw.

12 Henneki igkis awaykemni gamiyasepten amekene Estevawh gitkis hiyeg, gitkis neras judeyenevwi giwewkistenkis, gitkis neras kannuhekevutnevwi amin amekene Moís gikumadukan. Igkisme hiyapni hene, igkis kamaykiswig. Igkis waxwasevgi givetunatkis gikivarakis ku samah ignes kehne givahdukawnikis.

13 Ig danuh atere, ayge igkis waxwase nawenyevwi hiyeg atere akiw adahan ignesme wasaymaptihne ig. Igkis hiyeg awna wasaymkanen. Igkis awna:

— Ner awayg *Estevawh* ig avanenekwa suguhnenekwa uleglisawiy Kiyavwiye Uhokri Givin. Ig avanenekwa suguhnenekwa amekene Moís gikumadukan.

14 Usuh timap ig awna ku Jesusmin Nazaréyene mehbetenek inin payt *Kiyavwiye Uhokri Givin.* Hawata ig wagesnek uhiyekemniwiy ariw amekene Moís gihiyekemni.

15 Madikte neras hiyeg batebdebdihpiye ayge igkis timapni hene, igkis ivegbet gimkat amekene Estevawh. Igkis hiyap gihepka kewa pahavwi ahjbe gihepka ay gibetkis.

Estevawh giwn

Jen 11; Jen 12; Jen 17

7 **1** Ayteke nikwe ner muwvegviyene gikivarakis awna git. Giwn:

— Mmah inyewa ku samah neras awna?

2 Igme amekene Estevawh kaytwa giwn *akak kiyabawkad iwit.* Ig awna:

— Nukebyuvwi, kiyavwiyegben, ataybiswanabay numkat. Kiyavwiye Uhokri ka gikiytanisima. Minikwak ig hiyapkiswe git uhawkriwiy amekene Abraawh. Ig hiyapkiswe git avim ini avit ig misakwa avit paytwempu Arah avim ini ku samah ig ayge Mesopotâmiyamnaw.

3 Ig Kiyavwiye Uhokri awna git:

— Pesnaba ayteke avititak inin waxri. Ikisnaba pikebyuvwi. Su tivik atere ku kit nah akki pit.

4 Ig amekene Abraawh timapni hene, ig pese avititak inere waxri ku kiney kawdewyenevwi misakwa. Ig atere misakwa avitit paytwempu Arah. Ayge gig miyap. Ayteke ig Kiyavwiye Uhokri waxwevgi atan avitit inin waxri ku kiney wixwiy misakwa kuri avim inin.

5 Ig amekene Abraawh danuh atan heneme avim ini ig Kiyavwiye Uhokri kote ikite git aytnihtema inin waxri adahan in humaw gidahanwatma. Ig ka iki git aynesnima adahan gikukapta. Heneme ig awna git:

— Aysawnemenek nah ike inin waxri piwakuritnek, giwakuritkis pihiwhivwi ku pariye nehmnikuhpiyevwi.

Ig ikaksa git hene, nikwe yumahte gikamkayh.

6 Hawata akiw ig awna git:

— *Avit nah iki inin waxri yiwakuwit,* neras pihiwhivwi pes aytekenek. Avim ini igkis atak misakwa avit nawotunyevwi giwaxigkis. Ayge igkis humaw ibuktinek. Igkis hiyapkiska mbeyne gitkisnek adahan paxkabu madikawku madikwa *(400)* akebi kamukrinek.

7 Avim ini nahme hiyapkisnek mbeyne gitkis neras hiyeg ku pariye kabukhewne gitkis pihiwhivwi. Ariwnteke ini ignes pihiwhivwi pesnek. Igkis danuh atan akiwnek adahan igkis kumadukasewne nutuh.

8 Ayteke nikwe ig Kiyavwiye Uhokri ahegbete ginetni gikak amekene Abraawh. Ig awna git: “Kuri pis gikak pikamkayh yis hiwh yivit adahan arakak ku yis nuhiyegavu.” Ayteke nikwe ig amekene Abraawh ihe giwn. Ku aysaw gikamkayh amekene Izaki amadga wayk, pahay paka gaw, ig amekene

O Novo Testamento e Salmos na língua Palikur do Brasil; © 2018, Wycliffe Bible Translators, Inc.

Abraawh hiwhe givit. Ariwnteke ini igme amekene Izaki hiwhe givit gikamkayh amekene Jakó. Ariwnteke ini igme amekene Jakó hiwhe givitkis gikamkayuvwi madikawkunene gikebikis gikakkis piyananene gawnakis *(12).* Igkisme humaw uhawkrivwiy wixwiy hiyeg judeyenevwi.

Amekenegben tukuhe José

Jen 39.21

9 — Ig amekene Jakó gikamkayuvwi egutyevwi igkis atihe gisamwikis amekene José. Ayteke nikwe igkis *kamaxwig* piyukwig. Igme waxwepka temkete avitit Ejitumnaw. *Ayge ig humaw ibukti.* Heneme Kiyavwiye Uhokri ayge gikak **10** adahan ig giwiwhpitni ariw mbayka. Ig keh amekene José humaw hiyakemniye hiyeg giwtrik ner amekene Faraó ku pariye kumadukene madikte hiyeg ayge. Ig keh amekene Faraó batek gikak. Ayteke nikwe ig amekene Faraó iki Ejitumnaw giwakuwit adahan ig avuriwne gihiyegavu. Hawata ig iki givin giwakuwit.

11 Ayteke ariwnteke ini ka aynsima mihetniki danuh muwapuw ayge Ejitumnaw. Hawata in danuhe aynte Kanaahmnaw *ku kiney ig amekene José gikebyuvwi misakwa.* Hiyeg hiyap mbeyne ka aynsima ayge. Ig amekene Jakó gikakkis gikamkayuvwi igkis ka uti gimanakis. **12** Ayteke nikwe ig amekene Jakó kinetni arak ihetit ku in adukwenewa ayge Ejitumnaw. Ig timapni hene, ig awahkise gikamkayuvwi atere *adahan isimwiyi gimanakis.* Ini pitatye gidawnhankis atere.

13 *Pisenwa igkis diyuhe givinwatkis. Ayteke igkis atak atere Ejitumnawit akiw.* Aveynivye gidawnhankis atere, ig amekene José ekkew gitkis gikebyuvwi. Ayge nikwe gikebyuvwi ekkepka git amekene Faraó.

14 Ayteke ig amekene José watihe gig amekene Jakó adahan ig ayta gimkat Ejitumnawit payegbitak gikakkis madikte gikebyuvwi. Igkis ka aynsima hiyeg, ntewnehker madikwa gikebikis akak pohowku gawnakis *(75).*

15 Ig amekene Jakó timapni hene, ig atere avitit Ejitumnaw payak gikakkis gikamkayuvwi. Igkis danuh atere, *igkis misakwa ayge adahan kibite kamukri. Ayge igkis kiyavwip* igkis miyarap madikte. *He gikamkayhkisnen misekwe.*

16 Igkis hiyuhe gapkis atan *avitit judeyamnaw,* avitit paytwempu Sikeh. Igkis avuhpin aynte ariku ini imewti ku pariye amekene Abraawh isime gitkis amekene Emor gikamkayuvwi.

17 *Ayteke kibite kamukri mpiye gawkis. Gikamkayhkis judeyenevwi* ayge Ejitumnaw igkis kibihwe. Igkis ka aynsima hiyeg. Ayteke nikwe ahawkanavrik danuh adahan Kiyavwiye Uhokri *ikevye inin waxri giwakuritkis* ku samah ig kuwis ikakse git amekene Abraawh.

18 Avim ini pahavwiwa ikivarat akiw kavusa kumaduka madikte hiyeg ayge Ejitumnaw. Igwata kewye Faraó. Ig ner ka kiye amekene José. Ig ka kiyatha gihiwhivwi judeyenevwi. **19** Ayteke nikwe ig kiniswigkis. Ig arewhevye gitkis. Ig padakkis gikamayhkis nukuvesniye kabaywakat kahadbe igkis miyarap kahadbe givewkan uhawkrivwiy judeyenevwi ka kibihwa akiw.

20 Avim ini amekene Moís wayvuka amadga hawkri. Ig barewyewa bakimni. Ayteke nikwe ginag gikak gig egkis gikavuriwten *ayamaw* ay guvinwakis adahan mpana kayg.

21 Ayteke egkis ayempig ay kabaywak heneme ig amekene Faraó gise utevgi. Ayge nikwe eg iwevgi aymuhpig ke wotbe ig gudahanwatbe gukamkayhbe.

22 Ayteke ariwntak ini ig amekene Moís aymuhwe. Ig ayge kannuhwene madikte ejituyenevwi gihiyekemnikis. *Ig aymuhwe kibeyne awayg.* Ku pariye ig awna ig awna akak hiyakemniki. Ku pariye gikehni ig keh kabayntiwa.

Amekenegben tukuhe Moís

Ezz 2.11

23 Ig amekene Estevawh awna akiw. Giwn:

— Ig amekene Moís ig paxnika madikwa *(40)* kamukri gaw kuwis, gihiyekemni tuguh adahan ig danuhpene gitkis gikebyuvwi izhaewyenevwi. Nikwe ig tivik danuhpene.

O Novo Testamento e Salmos na língua Palikur do Brasil; © 2018, Wycliffe Bible Translators, Inc.

24 Ig danuhpene, ig ute pahavwi ejituyene kehne mbeye hawkri gikak pahavwi Izhaewyene. Ig hiyapni hene, ig amnihe gikebyi, *ig pareke abet gihawkan* ig umehe ner ejituyene.

25 *Ayteke ig tivik.* Ig givewkan gikebyuvwi judeyenevwi hiyakkam ku samah Kiyavwiye Uhokri kawihpig adahan giwiwhpitnikis ariw mbeyne. Heneme igkis ka pukuhin.

26 Hewke *ig danuhpene akiw,* ig ute piyana gikebikis keryes. Ig hiyapni hene, ig kibeyhevye gihawkankis. Ig awna gitkis: "Awaykemni, mmahki yis kehne mbayka pawtak, yisweke pakebyekne kerbet?"

27 Henneme ku pariye kehne mbayka gikak gikebyi ig tukuhe amekene Moís. Ig awna git: "Pariyenekap pis? Pis ka nukivarama. Pis ka hiya pisma mpitha usuh.

28 Mmah pis kehkere nukakuh ke amakabe pis umehe ner ejituyene? Mmah kuri pis keh hawata nukakuh?"

29 Ig amekene Moís timapni hene, ig bisike. Ig tivik ig danuh avitit pahawa waxri akiw kewye Midiyamnaw. Ayge ig misekwe. Ayteke *ig kahayo* ig kakamkayh piyana gikebikis ayge.

30 Ariwnteke ini paxnika madikwa *(40)* akebi kamukri akiw, ig amekene Moís ayge amadga amatap kennesa amun ini waxri imuwadnene kewye Sinay. Ayge pahavwi ahj hiyapkiswe git abetwi tiket, avuwivi ewakti.

31 Ig amekene Moís hiyapni hene, ig wakaymni. Ig danukwa atere kennesawa kahadbe ig hiyap kabayte. Heneme ig timap Kiyavwiye Uhokri awna git.

32 Giwn:

— Nahnewa pihawkrivwi giwohkigakis. Nahnewa kuri Abraawh giwohkiga. Nahnewa kuri Izaki giwohkiga. Nahnewa kuri Jakó giwohkiga.

Igme amekene Moís timapni hene, ig avisasew. Ig segke. Ig ka kiboka iveg atere.

33 Ayteke ig Kiyavwiye Uhokri awna git akiw. Giwn:

— Wiwhnaba pikaswatni pukugkuptak *adahan pis ka pataha inin iwetrit.* Ay ku kiney pis tabirnene in waxri ka nikiytanisima *mmanawa nahwa ay.*

34 Nah hiyak ku samah nuhiyegavu hiyepne mbeyne aynte Ejitumnaw. Nah timap ku samah igkis amka. Kuri nah ayta adahan giwiwhkiswitnikis giwakutakis neras ejituyenevwi. Ku avim inin nah awahkisne pis tahan avitit Ejitumnaw.

35 Henewatbaki ig Kiyavwiye Uhokri awna git amekene Moís givitimpi ner ahj ku pariye hiyapkiswe git abetwi tiket, avuwivi ewakti. Henewatbaki ig awahkiswig giminkis neras amekenegben. Ig awahkis nernewa amekene Moís ku pariye neras amekenegben ayipa kuwis tukuhe minikwak. Mmanawa igkis tukuhevgi amun ini ku samah ner pahavwi awna git: "Pariyenekap? Pis ka nukivarama. Pis ka hiya pisma mpitha usuh." Heneme nernewa amekene Moís ku pariye tukuhpika gavitkis hiyeg ignewa ku pariye awahkiska giminkis gavit Kiyavwiye Uhokri. Ig awahkiska adahan ig humaw gikivarakis neras amekenegben, adahan ig giwiwhpitnikis ariw mbeyne. *Yis ku avim inin yis hawata tukuhe ner ku pariye awahkiska gavit Kiyavwiye Uhokri adahan uwiwhpitniwiy ariw mbeyne.*

36 Ner *amekene Moís ku pariye neras amekenegben tukuhe minikwak,* ignewa giwiwhpitnikis ariw mbeyne. Ig tivik ig danuh atere Ejitumnawit, ig wiwhpigkis ayteke akak ka aynsima annut ku pariye keh hiyeg wakaymni ku pariye areketni gitkis Kiyavwiye Uhokri gidatni. Akak ini annut ig manukke ini parahwokwa kewye Parahwokwa Duwweh. Akak ini annut ig wewkise ignes amekenegben aynte amadga amatap adahan paxnika madikwa *(40)* akebi kamukri.

37 Hawata akiw ig ner amekene Moís *ku pariye tukuhpika gavitkis hiyeg,* ignewa kinetihwa *gimin Cristo* gitkis amekenegben. Ig awna gitkis:

— Aysawnemenek Kiyavwiye Uhokri awahkisnek pahavwi gawneve kewa nahbe, adahan ig ekkene Kiyavwiye Uhokri giwn yit. Ig waytakwiy ukebyiy.

38 Ig ner *amekene Moís ku pariye tukuhpika gavitkis hiyeg* ignewa darihe Kiyavwiye Uhokri giwn dehetniki adahan nikepten wotwiy. Ig darihni minikwak ku aysaw neras

O Novo Testamento e Salmos na língua Palikur do Brasil; © 2018, Wycliffe Bible Translators, Inc.

amekenegben pahadguvu amadga amatap. Amun ini pahavwi ahj danuh atere arit ini waxri imuwadnene Sinay. Ayge ig ekkene Kiyavwiye Uhokri giwn git amekene Moís adahan igme akkin gitkis neras amekenegben.

Amekenegben tukuhe Moís akiw

Num 14.3

39 — Heneme neras amekenegben ka ihpekere amekene Moís giwn. Igkis tukuhpig *akiw.* Mmanawa igkis ivegminenes gihiyekemnikis adahan igkis diyuhpiyes tahan avitit Ejitumnaw akiw.

40 Avim ini ig amekene Moís wagehe tivige avitit ini waxri imuwadnene adahan darihpiye Kiyavwiye Uhokri giwn. Ku aysaw ig tivik, igkis amekenegben kinetihwa gikak gegni. Igkis awna git:

— Uyay keh pahavwiwa uwohkigawiy akiw, pahavwi ahehpakti batakka adahan wixwiy hiyuh wavitkiyawiy *adahan umaptentenwiy ariw mbeyne.* Ner Moís ku pariye uwiwhpitniwiy ariwntak Ejitumnaw usuh ka hiyak ku kite ig.

Amekenegben tukuhe igwa Uhokri

Amos 5.25

41 — Nikwe avim ini igkis bateke pahavwi pak akamkayh gahehpak adahan ig humaw giwohkigakis. Ayteke igkis umehe puwikne ay avetun ini ahehpakti adahan igkis kakanhewnes git. Ayteke igkis kehe fet adahan kiyathenes ini ku pariye he gibatkankisnen.

42 Ig Kiyavwiye Uhokri hiyapni hene, ig tukuhwe giwkis. Ig isaksevgikis adahan igkis keh gibetkikis. Nikwe igkis kawohkigahew arit warukma akak waravyu. Henewa in ku samah Uhokri gannasan gitkis gawnevevu *buttityevwi.* Inakni gannasan awna:

— Yis hiyeg izhaewyenevwi, minikwak ku samah yis misekwenete paxnika madikwa *(40)* akebi kamukri aynte amadga amatap ayge yis umehne puwikne adahan yis kakanhewne git yiwohkiga. Heneme ka nutuhma yis kakanhaw. Yis kakanhaw gitkis nawenyevwi yiwohkigavu akiw.

43 Yis hiyuh yiwohkiga Moloki gatiy. Yis hiyuh warukma gahehpak gidahan yiwohkiga Renfah. Yis kawohkigahewne arit ahehpakti ku pariye he yibatkannen amadgaya inin. *Kuri nikwe yis katiwnivwe avatra ini yitaraksan.* Nah hiyuhkisyi *gitkis yivetunyavu* tahan piyawakad pahabakaytak paytwempu Babiloniya.

Henewatbaki ig Kiyavwiye Uhokri awna.

Uhokri ka amadgayama inin

44 — Heneme ku aysaw neras uhawkrivwiy *gidukweneswa* ayge amadga amatap igkis hawata kadahan paha payt kehka akak puwikne amar *kewye Uhokri Givin.* Ini payt humaw areketni gitkis ku Kiyavwiye Uhokri ayge gikakkis. Igkis kehpin hehpekuye ku samah ig Kiyavwiye Uhokri kehkise git amekene Moís. Igkis ahehpin avigkutavrik ku samah gakkan git.

45 Ariwnteke ini kibite kamukri akiw igkis amekenegben gikamkayhkis danuh atan avitit inin waxri. Igkis ewke ini payt atan ku pariye igkis darihe giwntakis gigkis. Ayge gikivarakis ig amekene Joswe ig matakave neras hiyeg ku pariye kane judeyenevwima ku pariye misekwenevwi ay mmanawa ig Kiyavwiye Uhokri bisiksevgikis. *Ayteke igkis amekenegben misakwa ay avit inin waxri akak ini Kiyavwiye Uhokri Givin kehka akak puwikne amar. In ay gimunkis adahan kibite kamukri* he ku kavim amekene Davi amadga hawkri.

46 Ig Kiyavwiye Uhokri batek gikak amekene Davi ka aynsima. Igme amekene Davi awna: "Ig Kiyavwiye Uhokri ku pariye uhawkriwiy amekene Jakó giwohkiga *ig ka gikiytanisima. Inin Givin ka kis gidahan akiw.* Nah kehkiste paha payt kabaytenene adahan Kiyavwiye Uhokri Givin." *Heneme ig Kiyavwiye Uhokri ka isaksa ig keh.*

47 Igme amekene Davi gikamkayh amekene Salomão ignewa kehkise ini payt.

48 Bawa ig Kiyavwiye Uhokri inurikyene ig ka misakwa arikuma payt ku pariye hiyeg amadgayavu inin gikehnikis. Uhokri gannasan git gawneve minikwak akki wot inakni hene. In awna:

49 — En kewa nevwibe adahan nah bat ayge kumadukene madikte hiyeg. Inme inin

O Novo Testamento e Salmos na língua Palikur do Brasil; © 2018, Wycliffe Bible Translators, Inc.

waxri adug in humaw ke nukugkaptabe. Pariyeki payt yis keh nudahan? Kineyki iwetrit kawih nudahan adahan nah mayekne amadga hawkri? *Yumahwa.*

50 Nahnewa keh inin hawkri madikte.

Henewatbaki ig Kiyavwiye Uhokri awna.

Yis tukuhe Kiyavwiye Jesus

51 Ayteke ig amekene Estevawh awna akiw. Ig awna:

— Adaniskata yiyakni hene. Yihiyekemni piyawakad giw Kiyavwiye Uhokri. Yis mataybiswe git Kiyavwiye Uhokri. *Mmahkay yis yihiyekemni hawata ke neras amekenegbenbe?* Yis kewa ignesbe amekenegben yis hawata tukuhnenekwa Kiyavwiye Uhokri Gitip ke igkisbe.

52 Igkis hiyapkise mbeyne gitkis Uhokri gawnevevu madikte. Yuma pahavwinema mpiya kabay giwakuriwkis. Igkisme gawnevevu ekkenes gitkis ku pahavwi nehmnikuhpiye ku pariye igyewa waditye hiyeg. *Heneme igkis ka timepkere inakni giwnkis. Igkis tukuhpigkis madikte.* Igkis umehpigkis. Ku avim inin yis hawata wageswe givitit nernewa ku pariye igyewa waditye hiyeg. Yisnewa giwmepten.

53 Wixwiynewa *izhaewyenevwi* darihe ini Uhokri gikumadukan ku pariye ekkepka *git amekene Moís* gavitkis ahj. Kameki yis ihpinme.

Estevawh umehpika

54 Igkis judeyenevwi gikivarakis timapni hene, igkis dagawnhewbetkis ka aynsima *git amekene Estevawh. Gidagonikis keh* igkis kagah gaybukis.

55 Igme *amekene Estevawh ka aminama. Ig* gitiphewne Kiyavwiye Uhokri. Ig sarayhe givegi inut, ig hiyap Kiyavwiye Uhokri gikiytani aynte inurik. Ig hiyap Kiyavwiye Jesus tabir ay gihumwa Kiyavwiye Uhokri kihehaptak.

56 Ig hiyapni hene, ig awna:

— Ivegnay, nah hiyap en woke. Nah hiyap *Kiyavwiye Jesus* ku pariye wageswe awayg amadgaya inin. Ig tabir ay gihumwa Kiyavwiye Uhokri kihehaptak.

57 Igkisme timapni hene, igkis pitihe gitaybikis. Igkis kabimanbet kihaw. *Igkis awna:*

— Uyay umehpig.

Pahatya amin igkis ivukwe gimin. *Igkis kamaxwig.*

58 Ayteke igkis iwevgi aytontak avititak paytwempu. Igkis waxwevgi tahan amatmadgat. Ayge igkis givadkatepten akak tip. Avim ini igkis avuriwse gidagmanvitkis git pahavwi takweye kewye Sawlu.

59 Ayteke nikwe igkis padakte amekene Estevawh akak tip. Igme ayge piriyepkewne. Ig awna:

— Kiyavwiye Jesus, uya amava nanmap kuri.

60 Ayteke ig paberetusaw, ig awna akak madikte giwakemni. Giwn:

— Kiyavwiye, bayahmina neras ariw inin gitaraksankis.

Awnimpi inakni iwit, ig miyap.

8 **1** Igme Sawlu ig tuguhkise gihiyekemni hehpekuye gikakkis neras umehekevutnevwi.

Jesus gihiyegavu hiyap mbeyne

Avim ini han pitatit, madikte Jesus gihiyegavu ayge Jerusalém igkis hiyapkiska mbeyne gitkis ka aynsima. Ayteke nikwe igkis madikte ibekhewbet. Igkis bisike muwapuw judeyamnaw, muwapuw Samariyamnaw. Igkisme Kiyavwiye Jesus giwatnivwi igkis misekwe ayge Jerusalém.

2 Avim ini hiyeg kiyathenevwi Kiyavwiye Uhokri igkis iwe amekene Estevawh givit. Igkis avuhpig. Ayge igkis tihenes giharit, ka aynsima gikadnikis.

3 Igme Sawlu mpiksaw adahan ig pisenwa gihawkankis Jesus gihiyegavu. Muwapuw paytwempu ig parak givinekutkis. Ig taris awaykemni payak gukakkis tinogben. Ig padakgukis tahan arikut parakseket.

Filip ekkene Uhokri giwn ayge paytwempu Samariya

4 Avimnewa ini neras ku pariye bisikavye igkis ibekhewvi muwapuw. Ku kit igkis danuh igkis ekkene Kiyavwiye Uhokri giwn.

O Novo Testamento e Salmos na língua Palikur do Brasil; © 2018, Wycliffe Bible Translators, Inc.

5 Igme Filip tivik tahan avitit paytwempu Samariya. Ayge ig kinetihwene gimin Cristo gitkis hiyeg.

6 Ayge madikte hiyeg ataybiswa git Filip. Igkis avuriw giwn awaku igkis hiyap madikte annut ku pariye ig keh akak Kiyavwiye Uhokri gannu ay givit.

7 Mmanawa ig pekkis ka aynsima wavityе givititakis hiyeg wavityewnavye. Akak kabimanka ignes pes. Hawata ig makniwe ka aynsima hiyeg miyavuvye, ig makniwe ka aynsima hiyeg dathuvye.

8 Igkis hiyeg paytwempuyenevwi hiyapni hene, igkis ka aynsima batek.

Ihamwi muwaka isim Uhokri gannu

9 Ayge avit ini paytwempu pahavwi awayg kewye Simawh. Ig ihamwi. Ig kuwis wakaymnise madikte hiyeg ayge Samariya akak gannu. Ig ikawvari ke wotbe ig detye hiyegbe.

10 Madikte hiyeg, kiyavwiyegben gikakkis bakimnayh, igkis madikte ihpa giwn. Igkis awna:

— Kiyavwiye Uhokri gannu ay givit. Ig detyewa ig.

11 Igkis ataybiswa arit giwn mmanawa ka kuyenema ig wakaymnisevgikis akak giyahmara.

12 Heneme ayteke igkis ihe Filip giwn. Igme Filip ekkene inakni kibeyne inetit amin Uhokri gikumadukan. Ig kinetihwene gimin Jesus Cristo. Igkisme hiyeg timapni hene, igkis ihe inakni ginetni. Ayteke nikwe igkis kewvi, awaykemni payegbitak gukakkis tinogben.

13 Avim ini igwa Simawh ihe Filip ginetni. Nikwe ig kewvi. Ayteke ig kavusa wew gikak Filip. Ig hiyap ka aynsima annut ku pariye Filip keh, kibeyne annut ku pariye hiyeg amadgaya inin ka hiya nikehka. Ig hiyapni hene, ig wakaymni ka aynsima.

14 Ayteke ariwnteke ini igkis Jesus giwatnivwi aynte Jerusalém igkis time gakkis ignes hiyeg ayge avitnenevwi *paytwempu* Samariya ku igkis kuwis ameve Kiyavwiye Uhokri giwn. Igkis timapni hene, igkis awahkise Pedru gikak Joawh atere giminkis.

15 Igme Pedru gikak Joawh igkis tivik, igkis danuh atere. Ayge igkis piriyepkew gidahankis neras hiyeg adahan Kiyavwiye Uhokri iki Gitip givititkis.

16 Mmanawa ig Kiyavwiye Uhokri Gitip kote kawihgikiste. Ininewa ignes kewvi giwavrik Kiyavwiye Jesus.

17 Ayteke igkis Pedru sarayh giwakkis givititkis neras hiyeg. Amun ini Kiyavwiye Uhokri kawihkis Gitip givititkis.

18 Ig Simawh hiyapni hene ku Kiyavwiye Uhokri Gitip ikepka givititkis hiyeg akak ku samah Jesus giwatnivwi sarayh giwakkis givititkis, ig hiyapni hene, *givewkan ig isim ini gannukis* nikwe ig akka karukri gitkis Pedru.

19 Ig awna gitkis:

— Uyay piyuk nutuh ini yannu kahadbe nah sarayh nuwakuh givititkis hiyeg, igme Kiyavwiye Uhokri Gitip ikepka givititkis.

20 Igme Pedru kaytwa giwn:

— Kuri pis biyuke payak akak pikakura awaku pivewkan pis hiya asimka ini Kiyavwiye Uhokri gikan.

21 Pis yuma pannu akebi ini awaku pihiyekemni ka wadit giwtrik Kiyavwiye Uhokri.

22 Miniwvinaba ariw inin pihiyekemni mbeyevye. Piriyepkawnaba git Kiyavwiye Uhokri adahan ig bayhminap ariw inin pihiyekemni.

23 Nah hiyak ku pihiyekemni kivun akak kaminwatnihka. Pis wanamin akak pivathawni.

24 Igme Simawh kaytwa giwn:

— Uya piriyepkaw nudahan git Kiyavwiye Uhokri kahadbe inakni piwn ka danuh nutuh.

25 Ayteke ariwnteke ini ig Pedru gikak Joawh igkis ekkenes Kiyavwiye Uhokri ginetni gitkis neras hiyeg. Igkis kinetihwenes gidahan Kiyavwiye Jesus. Pisenwa igkis diyuhe avitit Jerusalém. Abetnewa gidiyhemnikis igkis ekkenes Kiyavwiye Uhokri ginetni avit ka aynsima paytwempu ayge Samariyamnaw.

Filip akki Uhokri giwn git awayg Etiyópiyene

26 Igme Filip, pahavwi ahj Uhokri giwatni danuh git. Ig awna git:

— Ahekbetawnaba. Ataknaba han tiwrikut avigkut ini ahin ayivwivye ku pariye pes aytontak Jerusalémtak, in danuh tahan avitit ini paytwempu Gaza.

27 Ig Filip timapni hene, ig ahegbetew ig tivik. *Ig danuh atere,* ig ute pahavwi awayg *avigku ini ahin.* Ig awayg ariwntak Etiyópiyamnaw. Ig ka kahayohwati. Ig kiyatye hiyeg. Ig avuriwkevutne karukri gudadan kiyavuno Kandasi nor ku pariye kumadukano madikte hiyeg ayge Etiyópiyamnaw.

28 Kuhwekwa ig aynte Jerusalém adahan ig kiyene Kiyavwiye Uhokri. Kurime ig gidiyhemni avitit Etiyópiyamnaw. Ig bete amadga giwewten kahos. Ayge ig ivegbohene ini kagta ku pariye Uhokri gannasan git gawneve amekene Izaíyas.

29 Igme Filip, ig Kiyavwiye Uhokri Gitip awna git:

— Su patiptaka nor kahos.

30 Ig timapni hene, ig sigise atere. Ig danuh atere, ig timap ner awayg ig ivegbohene ini kagta ku pariye Uhokri gannasan git amekene Izaíyas. Ig timapni hene, ig ayavgi:

— Ba pis pukuhpa inakni iwit?

31 Igme kaytwa giwn:

— Nah ka hiyak ku samahpa nah pukuhpin. Nah muwaka pahavwi nukannuhun. *Ba hiya pisma?* Ba ayta. Wagah atan. Bat atan nuhumwat. *Igme Filip ihe giwn.*

32 Igme ner awayg ayge ivegbohene iwit *gimin Cristo* amadga ini Uhokri gannasan. Inakni iwit awna:

— Ig waxwepka ke pahavwi muwtohbe adahan giwmepka. Ku samah pahavwi muwtoh tinwo amun ini ku samah hiyeg tigah gisivgi, ner hawata tinwo. *Ig kawnata awna pahatnema iwit adahan ig wihwa ariw giwmepka.*

33 Ig arewhepka git mbeye arewhaki. Neras amedgenevwi inin *igkis keh mbeye hawkri gikak.* Yuma hiyeg gimabyankis hene akiw. Ka ik adahan wis kinetihwa nimin. Igkis bukihe gidehetni amadgatak inin.

34 Pisenwa givegbohan inakni iwit, ig awayg ayap Filip:

— Uya akki nutuh. Kaminki ig Uhokri gawneve kinetihwene? Ba giminwa ba kawk? Batke gimin nawenyewa hiyeg akiw?

35 Igme Filip kaytwa giwn:

— *Inakni iwit kinetihwene gimin Kiyavwiye Jesus.* Ayteke ig akkamnih git inakni Uhokri gannasan. Ayteke ig tiviknene ekkene git madikte Kiyavwiye Uhokri ginetni gidahan Kiyavwiye Jesus.

36 Avim ini ku samah igkis tiviknenes avigku ini ahin, igkis danuh atere ku kiney un. Ig ner awayg hiyapni hene, ig awna git:

— Iveg. Ay un. Ba ik adahan nah kewvi ahakwat inin un?

37 Igme kaytwa giwn:

— Ku pis ihpa inakni nuwnuh avititakwa piyakni hiyawa pis kewvi.

Igme ner awayg awna:

— Nah ihpa ku ig Kiyavwiye Jesus Cristo ig Kiyavwiye Uhokri gikamkayh.

38 Ayteke nikwe ig misakkise giwewten. Igkis muhuke gumadgatak. Ayteke igkis piyamate tubuke ahakwat un. Ig Filip kaywevgi ayge.

39 Pisenwa igkis wagehe ahakwatak un. Aynewa ig Kiyavwiye Uhokri Gitip iwe Filip. Igme ner awayg ka hiyavgi akiw. Heneme ig tivik akak batekka.

40 Igme Filip danuh atere paytwempu Azotu. Ig hiyapni hene, ig tivik ekkene Kiyavwiye Uhokri giwn avuwiw madikte paytwempu he ig danuhe avitit paytwempu Sesareya.

Sawlu wages gihiyekemni

At 22.3, 26.9

9 **1** Avim ini hawkri ig Sawlu pitimnekne gikakkis Jesus gihiyegavu. Ig awna:

— Nah pisenwate gihawkankis madehkis. Nah umahkiswigkiste.

Avim ini ka aynsima Jesus gihiyegavu aynte avit paytwempu Damasku. Ig hiyapni hene, ig atak git neras muwvegviyene gikivarakis.

2 Ig danuh atere, ig aya git:

— Uya awahkis nudahan pahak kagta giminkis neras awewkistenvu judeyenevwi gileglisakis tahan avitit Damasku. Wani igkis

O Novo Testamento e Salmos na língua Palikur do Brasil; © 2018, Wycliffe Bible Translators, Inc.

mayuw nutuh adahan usuh kamaxe Jesus-
min gihiyegavu ayge, adahan usuh wax-
wigkis atan avitit Jerusalém wanamnave,
awaykemni payegbitak gukakkis tinogben.
Igme timapni hene, ig keh ku samah ga-
yapni git.
3 Ayteke nikwe ig Sawlu tivikwiye atere
avitit ini paytwempu Damasku. Ig kenne-
min gidawnhan, pahaye adahan kabutniki
inuriktak uguhpig.
4 Ig tuguhe waygborit. Ayge ig timap pahat
ikuvimnat awna git. In awna:
— Sawlu, Sawlu. Mmahki pis hiyapkisne
mbeyne nutuh?
5 Igme kaytwa giwn:
— Pariyenekap, Kiyavwiye?
Giwn:
— Nah Jesus ku pariye pis hiyapkisne
mbeyne nutuh.
6 Kannikaw kuri. Su tivik avitite paytwem-
pu. Ayge akkaka pitnek adahan ku pariye Ki-
yavwiye Uhokri gimawkan pit.
7 Ig Sawlu gihaptiyevwi hiyapni hene, igkis
wadisasew. Igkis barukiswe ayge. Igkis timap
pahat ikuvimnat awna, heneme igkis ka hiyap
pahavwinema.
8 Igme Sawlu kannikew waygbotak. Ig woka
giwtyak, ig ka hiyap givegi. Igkisme gihaptiyev-
wi hiyapni hene, igkis kamaxe giwanmin igkis
itukevgi tahan avitit paytwempu Damasku.
9 Igkis danuh atere, ayge adahan mpana
hawkri ig ka hiyap givegi. Abetnewa ini ku sa-
mah ig motpi ig ka ax ine ig ka higap ariknaw-
nema *awaku giwakemni.*

Ananiyas iwasa Sawlu

10 Avimwata ini pahavwi awayg Jesus gihi-
yega ayge avit ini paytwempu Damasku. Giw
Ananiyas. Ig ayge, pahaye adahan Kiyavwiye
Jesus hiyapkiswe git. He giwtyakveynen ig
hiyapkiswa git. Ig awna git:
— Ananiyas.
Igme Ananiyas kaytwa giwn:
— Nah ay, Kiyavwiye.
11 Igme Kiyavwiye Jesus awna git:
— Asa ahegbetaw. Su atak avigkut ini ahin
kewye “Wadit”. Ayge pis parak givinekut ki-
yavwiye Judas. Pis aya gak pahavwi awayg
Sawlu tarsuyene git. Igme Sawlu ayge piri-
yepkewne.
12 Ig kuwis hiyap giwtyakveynen pahavwi
awayg kewye Ananiyas parak git sarayh gi-
wak givitit kahadbe ig hiyap akiw.
13 Igme Ananiyas kaytwa giwn:
— Kiyavwiye, ka aynsima hiyeg awna
gimin nere awayg ku samah ig keh mbeye
hawkri gikakkis pihiyegavu aynte avit Jeru-
salém.
14 Kuri ig danuh atan *Damasku* akak ku-
madukaki giwntakis neras muwveg kiyatyev-
wi adahan ig kamaxne madikte hiyeg ku
pariye ikewnevwi pihiyegavu.
15 Igme Kiyavwiye Jesus awna git:
— Su atak gimkat. Nah kuwis kaniyvig
adahan ig nuwatni adahan ig ekkene nnetni
gitkis hiyeg ku pariye kane judeyenevwima,
gitkis gikivarakis, hawata gitkis hiyeg ku pa-
riye izhaewyenevwi.
16 Ku avim inin nahwa akki gitnek ku sa-
mah ig hiyap mbeyne ka aynsima nudah-
anek.
17 Ig Ananiyas timapni hene, ig tivik. Ig
danuh atere givinekut *Judas. Ayge ig ute Sa-
wlu.* Ig hiyapni hene, ig sarayh giwak givitit.
Ig awna git:
— Nukebyi Sawlu, igwa Kiyavwiye Jesus
awahkisun atan pimin. Igwata ku pariye hi-
yapkiswe pit avigku ahin abetnewa ku sa-
mah paytni. Ig awahkisun adahan Kiyavwiye
Uhokri Gitip kawihpi ku avim inin.
18 Aynewa arikna ke imbe amar mpiye
giwtriktak Sawlu. Aynewa ig hiyap. Ig hiyapni
hene, ig kannikew, ig kewvi unihkwat.
19 Pisenwa ig ax ig hawkamnihwa akiw. Ariwn-
teke ini ig misekwe gimunkis Jesus gihiyegavu
ayge Damasku adahan aynesa hawkri.

Sawlu kavusa akka Uhokri giwn

2Ko 11.32

20 Aynewa *ig awna:*
— Kuri nah kinetihwate gitkis hiyeg gimin
Kiyavwiye Jesus.
Ayge nikwe ig tivik lammesya ariku jude-
yenevwi gileglisakis. Ayge ig kinetihwene ku

ig Kiyavwiye Jesus ignewa Kiyavwiye Uhokri gikamkayh.

21 Madikte hiyeg ku pariye timepnevwi inakni giwn igkis wakaymnibdi. Igkis awna:

— Mmahki? Ka ba nernewatma aynte Jerusalém umehne neras ku pariye ikewnevwi Jesus gihiyegavu? Ka ba nernewatma ayta adahan ig gikamaxwitnikis adahan ig giwaxwitnikis wanamnave tahan gitkis neras muwveg kiyatyevwi?

Henewatbaki igkis awna.

22 Igme Sawlu gidatni tiviknene. Ig ekkene gitkis huwewe ku Kiyavwiye Jesus igyewa Cristo, ig Uhokri gikanyan adahan ukumaduketniwiy. Igkisme neras hiyeg judeyenevwi ayge Damasku igkis ka hiya adiyesak ginetni.

Sawlu bisike ariku kat

23 Ariwnteke ini kibite hawkri akiw, neras judeyenevwi pahadguhwe pawtak. Igkis awna:

— Pugamawka wixwiy pisenwa akak Sawlu gihawkan.

24 Heneme ig Sawlu kinetni gakkis ku igkis kadasevgi. Hewke tiyegem mataytak igkis kadasevgi anumeku paytwempu ahina. *Igkis wahapnig mpiya* adahan igkis giwmepten.

25 Igkisme Jesus gihiyegavu hiyapni hene, igkis bisiksevgi tiyegem. Igkis muhuksevgi anumekutak payt alapota. Igkis muhuksevgi ariku nopsad kat, aytontak inutak tahan waygborit.

Sawlu ekkene Uhokri giwn avit Jerusalém

26 Ayteke nikwe ig Sawlu tivik avitit Jerusalém. Ig danuh atere, ig darihwekkerevye gikakkis Jesus gihiyegavu aygnenevwi. Igkisme ka ihpa giwn ku igwata Kiyavwiye Jesus gihiyega. Igkis avise gibohri.

27 Igme Barnabe hiyapni hene, ig pareke abet gihawkan. Ig ekke Sawlu gitkis Jesus giwatnivwi. Ig awna gitkis:

— Ku samah ig Sawlu avigku ahin ig hiye Kiyavwiye Jesus. Igwa Kiyavwiye Jesus kinetihwa gikak ayge. Ayteke ig tivik avitit paytwempu Damasku. Ayge ig kinetihwene gimin Kiyavwiye Jesus akak madikte gawaygi.

28 *Igkisme timapni hene, metakwa igkis amavig.* Ayteke nikwe ariwnteke ini ig Sawlu misekwe gimunkis Jesus gihiyegavu ayge Jerusalém. Ig wageswa gikakkis muwapuw. Ayge ig kinetihwene gimin Kiyavwiye Jesus akak madikte gawaygi.

29 Avim ini ig kinetihwa gikakkis neras judeyenevwi ku pariye awna gresiyenevwi giwnavrikkis. Igkisme aharitne giwmepten.

30 Igkisme Jesus gihiyegavu timapni hene, igkis waxwe Sawlu tahan avitit paytwempu Sesareya. Ayteke igkis awahkiswig tivik avitit paytwempu Tarsu.

Jesus gihiyegavu kibihwa

31 Ayteke Jesus gihiyegavu *ka hiyap mbeyne akiw.* Muwapuw judeyamnaw, Galileyamnaw, Samariyamnaw, igkis ka kiyimwihka akiw. Igkis tiviknenes wagahkisne gawaygikis akiw. Igkis kibihwa mmanawa igkis wew kiyathene Kiyavwiye Uhokri, igme Kiyavwiye Uhokri Gitip gawayghetnikis.

Pedru makniwa pahavwi awayg miyavuvye

32 Ayteke nikwe ig Pedru wew muwapuw danuhpene gitkis Jesus gihiyegavu. Avim ini ig atere gitkis neras ku pariye misekwenevwi aynte paytwempu Lida.

33 Ig danuh atere, ig patiptak gikak pahavwi awayg kewye Eneyas. Ig Eneyas miyavuvye. Ig ka kannikaw amadgatak giwetri adahan ntewnehkerbu akebi kamukri akak pahak arawna.

34 Ig Pedru hiyapni hene, ig awna git:

— Kiyavwiye Eneyas, ku avim inin Jesus Cristo makniwpi. Kannikaw kuri. Minah piwetri.

Ig timapni hene, aynewa ig kannikew.

35 Ayteke nikwe madikte hiyeg ayge paytwempu Lida, akak paytwempu Sarona, igkis hiyapni hene, igkis madikte wagese gihiyekemnikis gidahan Kiyavwiye Jesus.

Pedru kannikasa pahavu tino kewyo Kariku

36 Avimwata ini, aynte avit paha paytwempu akiw kewye Jopi ayge pahavu tino

O Novo Testamento e Salmos na língua Palikur do Brasil; © 2018, Wycliffe Bible Translators, Inc.

misakwa kewyo Tabita. Inakni guw wownavrikwiy Kariku. Eg Jesus gihiyega. *Eg kabayno tino.* Eg avanenekwa kehno kabayka gikakkis hiyeg, eg amnihno madiptavye.

37 Avimnewa ini hawkri eg ute karayt, eg miyop. Gudahawektenvu hiyapni hene, egkis akehevgu. Ayteke egkis wagahkiswig tahan arikut payt avahnap inuteknene. Ayge egkis haritase guvit.

38 Ini paytwempu Jopi kennesa amun paytwempu Lida. Ayge nikwe Jesus gihiyegavu ayge Jopi igkis time gak Pedru ku ig aynte paytwempu Lida. Igkis timapni hene, igkis awahkise piyana gikebikis awaykemni gimin Pedru. Igkisme tivik, igkis danuh atere, igkis awna git:

— Ba ayta atan wotuh kibehtenwa.

39 Ig Pedru hiyapni hene, ig kannikew ig tivik gihaptikis. Ig danuh atere, igkis waxwevgi arikut ini xam inuteknene. Ayge ka aynsima madankunovwi kiyaraniw gihumwa Pedru. Egkis tihanos. Egkis ekke git *Pedru* simis ku pariye eg kiyavuno Kariku guvodkan ku samah eg wewvaruhte.

40 Igme Pedru hiyapni hene, *ig hiyak ku samah ig keh.* Ig pekkiswigkis. Ayteke ig paberetusaw, ig piriyepkaw. Pisenwa ig wageswa gumkat nor miyoviyo. Ig awna gut:

— Tabita. Kannikaw kuri.

Aynewa eg iveg. Eg hiyap Pedru eg kannikew.

41 Ig hiyapni hene, ig sumuhe guwaku, ig kannikasig. Ayteke ig humak Jesus gihiyegavu payegbitak gukakkis egnes madankunovwi. Egkis danuh atere, ig akki gutkis ku samah eg kuwis kannikew akiw.

42 Ayteke madikte hiyeg ayge Jopi time gak. Inneki keh ka aynsima hiyeg kamaxwa givitit Kiyavwiye Jesus.

43 Ig Pedru hiyapni hene, ig misekwe ka aynsima hawkri ayge Jopi. Ig misekwe gimun pahavwi awayg giw Simawh ku pariye gannivwi mitibdihne puwikne amar.

Ahj kinetihwa git Kornelyu

10 **1** Avim ini hawkri pahavwi awayg *romanyene* misakwa aynte avit paytwempu Sesareya. Giw Kornelyu. Ig ikivarat gidahankis madikawku madikwa *(100)* suwtat kewye “italyenevwi”.

2 Ig batekye gikak Kiyavwiye Uhokri. Ig kiyathig payak gikakkis madikte givinekuya. Ig amnihne ka aynsima judeyenevwi madiptavye. Takunipti ig piriyepkewne.

3 Pahay hawkri daraka kamuw, pahavwi ahj Uhokri giwatni hiyapkiswe git giwtyakveynen. Ig Kornelyu hiyavgi huwewe. Igme ahj danuh git, ig awna:

4 — Kiyavwiye Kornelyu.

Igme Kornelyu wadisasew. Ig iveg gimkat. Ig kaytwa giwn:

— Kiyavwiye, pariye pimawkan nutuh?

Igme ahj awna git:

— Kiyavwiye Uhokri timap piviryepkawni. Ig hiyap ku samah pis amnih madiptavye. Inneki keh ig kiyepi.

5 Kuri, awahkisnaba hiyeg avitit paytwempu Jopi adahan giwepten pahavwi awayg kewye Simawh Pedru.

6 Ig misakwa ayge gimun Simawh, ku pariye gannivwi mitibdihne puwikne amar. Ig Simawh givin misakwa kennesa akigbimna mahakwa.

7 Pisenwa gawnan inakni iwit, ig ahj tivik. Igme Kornelyu watihe piyana gihiyegavu ayta git gikak pahavwi suwtat ku pariye gikavriwten. Igme suwtat ig hawata kiyatha Kiyavwiye Uhokri.

8 Igkis danuh atere, ig Kornelyu ekke gitkis madikte ku pariye danuh git. Ayteke ig awna gitkis:

— Ataknabay kuri tahan avitit paytwempu Jopi.

Igkisme tivik.

Pedru hiyap dagam giwtyakveynen

At 11.5

9 Hewke akiw igkis kennesmin gidawnhankis avitit paytwempu Jopi, igme Pedru ayge Jopi. Kaba puwip kamuw ig wagehe tahan inut amadgat payt ahigwi adahan ig piriyepkewne.

10 Ayge ig mativwe. Ku samah ig wahepnete hiyeg arikune payt ahegbetenete im, ig

O Novo Testamento e Salmos na língua Palikur do Brasil; © 2018, Wycliffe Bible Translators, Inc.

Kiyavwiye Uhokri hiyapkise git giwtyakveynen.

11 Pahaye adahan ig hiyap en woke. Ayteke ig hiyap pahak arikna kewa pahak dagambe in muhuke inutak tahan waygborit ay giwtrikumpi. In muhuksaka git ke wotbe in kamaxkenebe paxnika nitusi.

12 Puwikne madikte pahaymkute nimadga. Hawata kawamnevwi akak kuhivra egnes aygwata.

13 Ayteke ig timap pahat ikuvimnat awna git. In awna:

— Pedru. Kannikawnaba kuri. Asa umah neras puwiknebdi adahan pis ax.

14 Igme Pedru kaytwa giwn:

— Kawa, Kiyavwiye. Nah ka axti akebi inin im. *amekene Moís gikumadukan awna amin puwikne ku* ka kabay adahan usuh ax. Ka hiya nahma pataha nubiyuh akak ini patahwaki.

15 Inme ikuvimnat awna git akiw. In awna:

— Ku pariye Kiyavwiye Uhokri kuwis barewvithe ka hiya pisma ikiy ku in patahwevye.

16 Ayteke ig Pedru hiyap in danuh git pimavut akiw. Pisenwa ini kene dagambe in iwepka inurikut akiw.

Kornelyu giwatnivwi danuh git Pedru

17 Ayteke ig Pedru ivegminene gihiyekemni adahan inere ku samah Kiyavwiye Uhokri gakkan git. Nikwenewa avim ini ig Kornelyu giwatnivwi danuh atere. Igkis aye arak Simawh givin *igkis utepni.* Igkis danuh anumekut alapota.

18 Ayteke nikwe igkis kabiman gitkis hiyeg arikune payt. Igkis awna:

— Ba Simawh Pedru misakwa ay?

19 Igme Pedru gidukwenewa *aynte inut* ig ivegminene gihiyekemni amin Kiyavwiye Uhokri gakkan git. Amun ini ig Kiyavwiye Uhokri Gitip awna git:

— Mpana awaykemni danuh atan piyawesetni.

20 Ahekbetaw kuri. Muhuk gimkatkis. Ataknaba gihaptikis. Ka muwaka pukuhpaw gavitkis mmanawa nahwa awahkisgikis pimin.

21 Ig Pedru timapni hene, ig muhuke. Ig awna gitkis neras hiyeg:

— Nahnewa Pedru. Pariye yimawkan nutuh?

22 Igkisme kaytwa giwn:

— Pahavwi romanyene suwtat gikivarakis kewye kiyavwiye Kornelyu ig awahkise usuh pimin. Ig kibeyne awayg. Ig kiyatha Kiyavwiye Uhokri. Madikte judeyenevwi kabayhig. Amakohnokwa ig Kiyavwiye Uhokri awahkise pahavwi ahj gimin. Igme ahj awna git adahan ig awnasap givinwat adahan ig timepne piwn.

23 Ig Pedru timapni inakni hene, ig awnase neras awaykemni adahan igkis mpiyasa mitipka ayge gimun. Igkis misekwe. Hewke ig tivik gihaptikis. Igkisme gaytakis Jesus gihiyegavu ayge Jopi igkis hawata tivik gihaptikis.

Pedru kinetihwa gikak Kornelyu

24 Hewke akiw ig danuh avitit paytwempu Sesareya. Igme Kornelyu ayipa wahavgi *ayge givinwa.* Ig pahadguvu gikakkis gikebyuvwi gikakkis gidahewektenvu ku pariye gawnasanvu atere.

25 Ayteke nikwe ig Pedru danuh atere. Ig Kornelyu hiyapni hene, ig atere patiptakig. Ig paberetusew gitivut adahan gikiytenitni.

26 Igme Pedru hiyapni hene, ig kannikasig. Ig awna git:

— Kannikawnaba. Nah he awaygnenwa amadgaya inin ke pisbe.

27 *Igme Kornelyu kannikaw.* Ayteke nikwe igkis kinetihwenes pawtak, igkis pareke paytrikute. Ayge ig Pedru hiyap ka aynsima hiyeg pahadguvu.

28 Ig hiyapni hene, ig awna gitkis:

— Yis hiyakni ku samah usuh hiyeg judeyenevwi ka hiya usuhma darihwak gikakkis hiyeg ku pariye kane judeyenevwima *kema yisma.* Ka hiya usuhma danuhpa gitkis. Amekene Moís gikumadukan awna ku in ka kabay adahan usuh keh hene *mmanawa wotuh ignes patahwavye hiyeg.* Heneme *amaka* ig Kiyavwiye Uhokri ekke nutuh ku nah ka hiya nahma ikiy nawenyevwi hiyeg ku ignes ka kibeynevwima ku ignes patahwavye.

29 Nikwe ku aysaw yis wasavanew numinuh nah ka pukuphaw yavit. Nah ayta

O Novo Testamento e Salmos na língua Palikur do Brasil; © 2018, Wycliffe Bible Translators, Inc.

kibehtenwa yit. Kuri, uyay akki nutuh mmahki yis wasavanew numinuh.

30 Igme Kornelyu kaytwa giwn:

— Amakohnokwa nah piriyepkewne ay nuvinwa daraka kamuw ke avimbe inin. Pahaye adahan nah hiyap pahavwi ahj tabir nuvetun. Gisimsa tigigihwe.

31 Ig awna nutuh: “Kiyavwiye Kornelyu. Kiyavwiye Uhokri kuwis timap piviryepkawni. Ig kiye ku samah pis amnih madiptavye.

32 Kuri, awahkisnaba hiyeg tahan avitit paytwempu Jopi adahan igkis giwepten pahavwi awayg kewye Simawh Pedru. Ig misakwa ayge gimun kiyavwiye Simawh ku pariye gannivwi mitibdihne puwikne amar. Ig kiyavwiye Simawh misakwa kennesa akigbimna mahakwa.”

33 Nah timapni hene, nah awahkise nuwatnivwi piwepten kibehtenwa. Kibeyne pis ayta atan. Kuri usuh pahadguvu ay givetun Kiyavwiye Uhokri adahan usuh timepne piwn ku pariye ig ekke pit.

Pedru akki Jesus gitkis hiyeg kane judeyenevwima

34 Igme Pedru timapni hene, ig awna gitkis neras hiyeg ayge. Giwn:

— Kuri nah ihpa ku Kiyavwiye Uhokri hiyap madikte hiyegiviyenevwi hehpekuye giwtrik. Ig batek gikakkis hiyeg ku pariye kane judeyenevwima hehpekuye gikakkis hiyeg ku pariye judeyenevwi.

35 Ka samwa git ku pariye uwayvuktenwiy. Ig Kiyavwiye Uhokri batek gikakkis madikte hiyeg ku pariye gikiyetnivwi, madikte ku pariye wewnevwi wadit. **36** Kuwis ig Kiyavwiye Uhokri akki kibeyne inetit wotuh usuh hiyeg izhaewyenevwi. Inakni inetit gidahan Jesus Cristo ku samah ig keh hiyeg kabeywotvi gikak Kiyavwiye Uhokri. Ig Jesus Cristo ig madikte hiyeg gikivarakis.

37 Yis kuwis timap arak madikte ini ku pariye danuh muwapuw judeyamnaw. In kavuse minikwak aynte Galileyamnaw avim ini ku samah Joawh Batista kinetihwene gitkis hiyeg adahan igkis kaywasaw git.

38 Yis kuwis time gak Kiyavwiye Jesus Nazaréyene. Yis time gak ku samah Kiyavwiye Uhokri kawihkise Gitip givitit, ig ike gannu givitit. Ayteke nikwe ig Kiyavwiye Jesus tivik muwapuw kehne kabayka. Ig makniwe madikte ku pariye hiyepnevwi mbeyne giwntak wavitye gikivarakis. Ig makniwa madikte mmanawa ig Kiyavwiye Uhokri ay gikak.

39 Akakwa wowtyak usuh hiyap madikte annut ku pariye ig Kiyavwiye Jesus keh aynte judeyamnaw. Usuh hiyap madikte annut ku pariye ig keh aynte Jerusalém. Heneme ayge Jerusalém hiyeg umehpig. Igkis deddehpig aminat giyakni.

40 *Henneme, kibeyne,* abet amamnampiye hawkri ariwntak gimiremni ig Kiyavwiye Uhokri kannikasevgi akiw. Ayteke ig hiyapkiswig *gitkis.*

41 Ka madiktema hiyeg hiyavgi. Heneme usuhnenwa, **ku pariye Kiyavwiye Uhokri kaniy adahan usuh humaw inetitkekne gidahan, usuh hiyavgi. Ayteke ku samah ig wewvarihte ariwntak gikankawni, usuh axne gikak usuh higepne gikak.

42 Ayteke ig Kiyavwiye Jesus awahkise usuh adahan kinetihwene gimin gitkis hiyeg. Ig muwaka usuh akka gitkis hiyeg ku samah Kiyavwiye Uhokri kaniy Kiyavwiye Jesus adahan ig hiyekne gikakkis madikte hiyeg, miyaravyempu gikakkis neras ku pariye kotene miyate.

43 Madikte Uhokri gawnevevu pitatyevwi kinetihwa gimin Kiyavwiye Jesus. Igkis kinetihwa amin ku samah ig keh Kiyavwiye Uhokri bayahmina ariw gitaraksankis madikte hiyeg ku pariye kamaxwanevwi givitit.

Uhokri Gitip kawih hiyeg kane judeyenevwima

44 Pahaye adahan ku samah ig Pedru awnempiye inakni iwit hene, ig Kiyavwiye Uhokri Gitip kawihe neras ku pariye timepnevwi giwn.

45 Neras Jesus gihiyegavu ku pariye judeyenevwi, ku pariye gihaptiyevwi Pedru, igkis hiyapni hene, igkis wakaymnibdi gidahankis ku samah Kiyavwiye Uhokri Gitip

O Novo Testamento e Salmos na língua Palikur do Brasil; © 2018, Wycliffe Bible Translators, Inc.

kawihe hiyeg ku pariye kane judeyenevwima hehpekuye gikakkis.

46 Igkis hiyakni ku Kiyavwiye Uhokri Gitip kuwis kawihpigkis mmanawa igkis timap igkis awna ariku nawenyewa iwit, igkis kibeyhenes Kiyavwiye Uhokri. Ig Pedru hiyapni hene, ig awna *gitkis gihaptiyevwi.* Giwn:

47 — Kiyavwiye Uhokri Gitip kawihkiska givititkis neras hiyeg ku pariye kane judeyenewima hehpekuye ukakwiy. *Nikwe igkis hawata Kiyavwiye Jesus gihiyegavu.* Wixwiy ka hiya wixwiyma ikiygikis ku igkis ka kis adahan igkis kew ahakwat un.

48 Ayteke nikwe ig awna gitkis Kornelyu:

— Kewvinabay ahakwat un giwavrik Kiyavwiye Jesus.

Igkis timapni hene, igkis ihe giwn. Pisenwa igkis miseke Pedru gimunkis adahan aynesa hawkri.

Pedru akki ku samah hiyeg kane judeyenevwima wages gihiyekemnikis

At 10.9

11 **1** Ariwnteke ini Kiyavwiye Jesus giwatnivwi gikakkis Jesus gihiyegavu ayge judeyamnaw, igkis time gakkis hiyeg ku pariye kane judeyenevwima ku ignes hawata ameve Kiyavwiye Uhokri ginetni *gimin Kiyavwiye Jesus.*

2 Ayteke ig Pedru diyuhe avitit Jerusalém *atere judeyamnawit.* Ig danuh atere, *gikebyuvwi judeyene* awne gimin. Gitkis ku hiyeg ka hiwhkama givitkis ku samah amekene Moís gikumadukan awna, nikwe ignes ka hiya igkisma humaw Kiyavwiye Uhokri gihiyegavu. Nikwe igkis awna git Pedru:

3 — Mmahki pis darihwak gikakkis hiyeg ku pariye kane hiwhkavuma givitkis? Mmahki pis ax gikakkis? *Ku pis keh hene, pis ka avigkuma amekene Moís gikumadukan.*

4 Ig Pedru hiyapni hene, ig akkamnihe *ku samah neras hiyeg ku pariye kane judeyenevwima wagese gihiyekemnikis.* Ig akkamnihni gitkis kawetpumpi. Giwn:

5 — Amakohnokwa nah aynte paytwempu Jopi. Nah ayge piriyepkewne, nah hiyap nuwtyakveynen pahak arikna kewa dagamadbe in muhuke nuwtrikumpi. In muhuksaka waygborit ke wotbe in kamaxkanebe paxnika nitusi. In danuh kennesa nutuh.

6 Nah ivegkak nikak kabayntiwa nah hiyap puwikne madikte pahaymkute nimadga. Nah hiyap axtig. Nah hiyap ku pariye kawamnevwi. Nah hiyap kuhivra. *Nah hiyap madikte ku pariye amekene Moís gikumadukan awna amin ku in ka kabay adahan wixwiy ax.*

7 Ayteke nah timap pahat ikuvimnat awna nutuh. In awna: “Pedru, kannikaw. Asa umah neras puwikne adahan pis ax.”

8 Nahme kaytwa giwn: “Kawa, Kiyavwiye. Nah ka pataha nubiyuh akak akebi inin im patehwevye. Amekene Moís gikumadukan awna amin puwikne ku in ka kabay adahan usuh ax.”

9 Inme ikuvimnat kaytwa nuwnuh: “Ku pariye Kiyavwiye Uhokri kuwis barewvithe ka hiya pisma ikiy ku in patahwevye.”

10 Ini nah hiyap nuwtyakvey mpamavut. Pisenwa ini kene dagambe in iwepka inurikut akiw.

11 Avimnewa ini mpana hiyeg danuh arit ini payt ku kiney nah misakwa. Igkis awahkiska numinuh ariwntak paytwempu Sesareya.

12 Ayge ig Kiyavwiye Uhokri Gitip awna nutuh adahan nah ka pukuhpaw gavitkis, adahan nah atak gihaptikis. Neras ukebyuvwiy puguhkuna gikebikis ku pariye ay ukakuh ku avim inin, igkis tivik nuhapti hawata tahan avitit paytwempu Sesareya. Usuh danuh atere, usuh madikte pareke atere kiyavwiye Kornelyu givinekut.

13 Ayge ig ekke gitkis ku samah ig hiyap pahavwi ahj tabir ay givineku. Igme ahj awna git: “Awahkisnaba hiyeg tahan avitit paytwempu Jopi adahan igkis giwepten pahavwi hiyeg kewye Simawh Pedru.

14 Igi akki pitnek adahan ku samah pis danuh git Kiyavwiye Uhokri payak gikakkis madikte pikebyuvwi.”

15 Nah timapni inakni kiyavwiye Kornelyu giwn hene, nah kavusa kinetihwa gitkis. Ku samah nah awnempiye, pahaye adahan Kiyavwiye Uhokri Gitip kawihe neras *hiyeg ku*

O Novo Testamento e Salmos na língua Palikur do Brasil; © 2018, Wycliffe Bible Translators, Inc.

pariye kane judeyenevwima hehpekuye ukakwiy minikwak.

16 Nah hiyapni hene, nah kiye Kiyavwiye Jesus giwn ku samah ig kinetihwa minikwak. Ig awna: “Ku aysaw ig Joawh Batistamni kaywe hiyeg, ig kawihkis un giviititkis. Heneme hawkavanek igyewa Kiyavwiye Uhokri Gitip kawihkiska yiviititnek. *Henewatbaki ig kaywevyinek.*”

17 *Henewa nukebyuvwi.* Ig Kiyavwiye Uhokri kawihkise Gitip giviititkis neras hiyeg *ku pariye kane judeyenevwima* hawata ku samah ig kawihkis Gitip uviititwiy minikwak avim ini ku aysaw wixwiy kamaxwe giviitit Kiyavwiye Jesus. Ini Kiyavwiye Uhokri gannip. Nah ka ariknawnema adahan nah mpitha Kiyavwiye Uhokri gannivwi. *Henewatbaki ig kiyavwiye Pedru awna.*

18 Igkis *gikebyuvwi judeyenevwi* timapni hene, igkis ka awna gimin akiw. Igkis kabayha Kiyavwiye Uhokri. Igkis awna:

— Henewa nikwe Kiyavwiye Uhokri isakse hiyeg ku pariye kane judeyenevwima adahan ignes wages gihiyekemnikis hawata ke wixwiybe adahan igkis hawata aymuhwa *gimun Kiyavwiye Uhokri adahan avanenekwa. Kibeyne.*

Hiyeg kane judeyenevwima wages gihiyekemnikis ayge Antiyokiya

19 Awenketeke ku samah ig amekene Estevawh umehpika, Jesus gihiyegavu kavusa hiyap mbeyne *giwakukis hiyeg ku pariye kane Uhokriyanvuma.* Igkis bisiksepka muwapuw. Ka aynsima gihiyegavu igkis tivik piyawakad tahan avitit Fenisyamnaw, avitit Xipremnaw, avitit paytwempu Antiyokiya. Igkis danuh atere, igkis ekkenes Kiyavwiye Uhokri giwn gitkis hiyeg aygnenevwi. Heneme igkis akkin gitkisnen hiyeg ku pariye judeyenevwi. *Igkis ka kinetihwa gitkis hiyeg ku pariye kane judeyenevwima.*

20 Igkisme gaytakis gihiyegavu ku pariye ariwntak Xipremnaw, ariwntak Sirenemnaw, igkis tivik tahan avitit ini paytwempu Antiyokiya. Igkis danuh atere, igkis kinetihwa gimin Kiyavwiye Jesus gitkis hiyeg ku pariye kane judeyenevwima hawata.

21 Ig Kiyavwiye Uhokri ayge gikakkis akak madikte gidatni. Ayge nikwe ka aynsima hiyeg ihe giwnkis. Igkis wagese gihiyekemnikis git Kiyavwiye Jesus.

22 Igkisme Jesus gihiyegavu aynte Jerusalém igkis time gakkis. Ayteke nikwe igkis awahkise Barnabe tahan avitit ini paytwempu Antiyokiya.

23 Ig danuh atere, ig hiyap ku samah igkis kuwis ameve Kiyavwiye Uhokri gabay. Ayge nikwe ig bateke gimin. Ig ikene gihiyekemnikis gitkis madikte adahan igkis tiviknenes kamaxwenene giviitit Kiyavwiye Jesus avititakwa giyaknikis.

24 Ig Barnabe ig kibeyne hiyeg. Ig gitiphewne Kiyavwiye Uhokri. Ig ka aynsima gikamaxwan giviitit Kiyavwiye Jesus. Ayge nikwe ka aynsima hiyeg akiw wageswe Jesus gihiyegavu.

25 Ig Barnabe hiyapni hene, ig awna:

— Nah iwapte Sawlu atan.

Ayteke nikwe ig tivik tahan avitit paytwempu Tarsu adahan ig givegvepten Sawlu.

26 Ig danuh atere, ig ute Sawlu, ig waxwevgi avitit Antiyokiya. Igkis danuh atere, igkis lammesya gikakkis Jesus gihiyegavu ayge adahan pahak kamukri. Igkis kannuhnes ka aynsima hiyeg. Ayge Antiyokiya pitatye akavuska Jesus gihiyegavu kanumka “Cristoyan”.

Uhokri gawneve akki ku mihetniki danuhnek

27 Avim ini hawkri gaytakis Uhokri gawnevevu pese avititak paytwempu Jerusalém. Igkis danuh tahan avitit paytwempu Antiyokiya.

28 Pahavwi gaytakis kewye Agabu. Pahay hawkri ig Agabu kannikew ig awna gitkis hiyeg. Giwn:

— Kuwewanek mihetniki danuhnek muwapuw amadga wayk.

Henewatbaki in. Avim ini ku aysaw Kilawdyu kumadukene madikte hiyeg, ini mihetniki danuh.

29 Igkis Jesus gihiyegavu hiyapni hene, igkis awna:

O Novo Testamento e Salmos na língua Palikur do Brasil; © 2018, Wycliffe Bible Translators, Inc.

— Uyay amnih ukebyuvwiy ku pariye misekwenevwi ayge judeyamnaw.

Ayteke nikwe igkis pahadguhe gikakurakis ku pariye igkis hiya avadguhka.

30 Igkis awahkiswin giminkis Jesus gihiyegavu giwewkistenkis tahan Jerusalém. *Igkis awahkiswin* giwakukis Barnabe gikak Sawlu.

Pedru sarayhpika arikut parakseket

12 **1** Avimnewa ini hawkri ner hiyaptigi Erodis kavusa hiyapkis mbeyne gitkis gaytakis Jesus gihiyegavu.

2 Ig umahkise amekene Tiyagumni, ku pariye gegni Joawh, akak iwan.

3 Ku aysaw neras judeyenevwi *giwewkistenkis* ayge kinetni gak, igkis bateke ginaktinkis. Igme Erodis hiyapni hene, *ig awna:*

— Neras judeyenevwi batek ku samah nah umahkise Tiyagumni. Nikwe nah umahkiste Pedru hawata.

Ayteke nikwe ig kamaykise Pedru. Ig kamaykiswig abetnewa ini fet adahan axne bugut miyegbiye.

4 Ig kamaykiswig, ig padakkiswig arikut parakseket. Ayge ig avuriwkiswig gitkis gisuwtatavu madikawku gikebikis akak puguhkuna gawnakis *(16).* Pisenwa ig awna ginaktin:

— Ku avim inin hiyeg judeyenevwi kehne fet adahan kiyene ku samah minikwak Kiyavwiye Uhokri wiwhkise amekenegben giwakutakis hiyeg ejituyenevwi. Kuwewanek ampiya fetnek nah iwapkis Pedru giwtrikutkis *adahan nah umkiswig hawata.*

5 Igme Pedru avuriwka ayge ariku parakseket. Igkisme Jesus gihiyegavu igkis madikte piriyepkewiye gidahan. Igkis piriyepkewnes git Kiyavwiye Uhokri takunipti.

6 Avim ini tiyegem, avit ig me iwepkamet giwtrikutkis neras judeyenevwi, ig Pedru ayge ariku ini parakseket. Ig himak giyegbikis piyana gikebikis suwtat. Ig wanamin akak pitana xen. Igkisme suwtat avuriwkevutnevwi igkis kiyarihe lapot adahan yuma hiyeg pesne arikutak ini parakseket.

Pedru wiwhka arikutak parakseket

7 Pahaye adahan pahavwi ahj Uhokri giwatni hiyapkiswe git. Ayge in parakseket kabutni. Ig ahj daxe gimuhrik Pedru. Ig wadiswig. Ayteke ig awna git:

— Asa kannikaw kibehtenwa.

Aynewa ini xen watekwe giwakutak.

8 Ayteke ig ahj awna akiw:

— Kawihnaba pikabutik akak pikaswatni.

Igme Pedru kawihminew.

Igme ahj awna:

— Kawihnaba pidagmanvit. Ba ayta wew nuhavuh butte.

9 Ig Pedru timapni hene, ig pese ig makeke gihavu butte. Heneme ig givewkan garisunkam. Ig ka hiyak ba igyewatma ahj danuh git.

10 Igkis wew, igkis mpiye ner pitatye avuriwkevutne. Igkis wew atakisa akiw, igkis mpiye ner giveynivye avuriwkevutne. Ayteke igkis danuh anumekut ini parakseket alapota sivari pahambatak paytwempu. Ariwnteknewa ini lapot wokhew. Ayteke nikwe igkis pese. Igkis wew aynesawa akiw avigku ahin. Aynewa ig ahj tivik giw *Pedru.*

11 Igme Pedru hawkamnihwa. Ig awna:

— Kuri nah hiyakni ku igyewa ahj Kiyavwiye Uhokri awahkise numinuh. Ig wiwhpen giwakutak kiyavwiye Erodis. Ig wiwhpen ariw madikte mbeyne ku pariye neras uwewkistenuh gikehnikis nukakuh.

12 Kit nah bisik kuri? Nah atakte guvinwat kiyavuno Mahi.

Ayteke nikwe ig tivik guvinwat kiyavuno Mahi. Eg Mahi egnewa Joawh Markus ginag. Ayge guvinwa ka aynsima hiyeg pahadguvu piriyepkewne.

13 Ig kiyavwiye Pedru danuh atere, ig tese anumekut payt. Pahavu himano kewyo Rodi eg timapni hene, eg ayta iwasa ku pariye hiyeg danuh.

14 Ayge eg murotvi arit Pedru gikuvimna. Eg hiyapni hene, eg ba gubetki keh eg miyehe woka lapot. Eg sigise diyuhe arikut xam. Eg danuh atere, eg awna gitkis neras hiyeg ayge. Guwn:

— Kiyavwiye Pedru ay anumeku lapot.

15 Igkisme hiyeg kaytwa guwn:

— Pis kuwis puwvup.

O Novo Testamento e Salmos na língua Palikur do Brasil; © 2018, Wycliffe Bible Translators, Inc.

Egme awninano:
— Igyewa kiyavwiye Pedru ay.
Igkisme kaytwa guwn:
— Nikwe kiyavwiye Pedru ganmap.
16 Igme Pedru ayge tesnene aneku payt. Igkis timapni hene, igkis atere woka lapot. Ayge nikwe igkis hiyap Pedru. Igkis wakaymnibdi ka aynsima.
17 Igme awokhasew gitkis *adahan igkis tinwohaw.* Ayteke ig akkamnihe gitkis ku samah Kiyavwiye Uhokri wiwhkiswig arikutak parakseket. Pisenwa ig awna gitkis:
— Ataknabay git kiyavwiye Tiyagu gikakkis ukebyuvwiy. Akkanay gitkis ku pariye danuh nutuh. *Nah me tivik.*
Ayteke nikwe ig tivik tahan avawyewa iwetrit.
18 Hewke ka aynsima kadukmanka ayge gibetkis neras suwtat. Igkis ka hiyak ku samah Pedru giveswen.
19 Avim ini ig Erodis awahkise hiyeg atere givegvepten Pedru heneme igkis ka utivgi. Ig hiyapni hene, ig aya gisuwtatavu ku samah giveswen Pedru. *Igkisme ka hiyak.* Ayteke nikwe ig umahkiswigkis. Ayteke ariwnteke ini ig pese ayteke avititak judeyamnaw. Ig tivik avitit paytwempu Sesareya. Ayge ig misekwe.

Erodis miyap

20 Ig Erodis ayge Sesareya, hiyeg ku pariye tiroyenevwi gikakkis hiyeg ku pariye sidonyenevwi igkis danuh atere git. *Igkis ayta kibeyhevye gihawkankis gikak Erodis mmanawa* ig ka aynsima dagawne gitkis. Pitatye igkis darihwak gikak Bilastu ku pariye avuriwkevutne Erodis givin. *Igkis darihwak gikak adahan igme gawnamnihtenkis.* Ayteke nikwe igkis madikte atak git Erodis adahan kibeyhene gihawkankis gikak kahadbe igkis ik adahan isim gimanakis gitkis gihiyegavu.
21 Igme Erodis hiyapni hene, ig kaniye pahay hawkri adahan ig kinetihwene gikakkis neras hiyeg. Ahawkanavrik danuh, ig kawihe gisimsa gibereswetni. Ig bat amadga gevwi adahan ku kiney ig hiyekne gikakkis hiyeg. Ayge nikwe ig kinetihwene gikakkis.
22 Pisenwa gawnan neras hiyeg kabiman. Giwnkis:
— Ka hiyegma amadgaya inin awnene ukakuh. Ig kiyavwiye Erodis ig awna kewa Kiyavwiye Uhokribe.
23 Pahaye adahan pahavwi ahj Uhokri giwatni keh ig Erodis hiyap karayt mbeyevye awaku *ig ikawvari ke wotbe igwatbe Kiyavwiye Uhokribe,* ig ka kiyatha Kiyavwiye Uhokri. Ayteke nikwe gikawankati axwig. Ig miyap.
24 Inme Kiyavwiye Uhokri giwn in ibekhewvi muwapuw. Avim ini Jesus gihiyegavu kibihwa akiw.

Pol giwewvan pitatye

25 Ayteke nikwe ig Barnabe gikak Sawlu igkis pisenwe gikankis karukri gitkis Jesus gihiyegavu ayge Jerusalém, igkis tivik. Igkis iwe Joawh Markus tivik gihaptikis. *Igkis diyuhe avitit ini paytwempu Antiyokiya.*

13 **1** Ayge Antiyokiya ka aynsima Uhokri gawnevevu ayge gibetkis Jesus gihiyegavu. Hawata ka aynsima kannuhekevutnevwi amin Uhokri gihiyekemni ayge. Nah akkite yit gaytakis giwkis. Barnabe gikakkis Simawh Atiwi, Lusyu sireneyene, Sawlu, Manoweh ner ku pariye aymuhwa payak gikak Erodis.
2 Pahay hawkri igkis Jesus gihiyegavu ayge kiyathenes Kiyavwiye Uhokri. Avim ini igkis maxhewnes *adahan kiyene Kiyavwiye Uhokri.* Ayge amun ini ig Kiyavwiye Uhokri Gitip awna gitkis. Ig awna:
— Awahkisnabay nudahan kiyavwiye Barnabe gikak kiyavwiye Sawlu adahan igkis kehnes nannivwi ku pariye nah iki giwakuritkis.
3 Igkis timapni hene, igkis maxhaw akiw. Igkis piriyepkaw akiw. Ayteke igkis sarayh giwakkis givitit Barnabe gikak Sawlu adahan igkis piriyepkewnes gidahankis. Pisenwa nikwe igkis awahkiswigkis tivik.

Pol keh pahavwi ihamwi motpi

4 Igme Barnabe gikak Sawlu igkis awahkiswika kuwis gavit Kiyavwiye Uhokri Gitip, igkis tivik tahan avitit paytwempu Selêwsiya.

O Novo Testamento e Salmos na língua Palikur do Brasil; © 2018, Wycliffe Bible Translators, Inc.

Igkis danuh atere, igkis katapte amadgat pahamku nawiy igkis tivik avitit ini kewgihri kewye Xipremnaw.

5 Igkis danuh atere avitit paytwempu Salamina. Ayge igkis ekkenes Kiyavwiye Uhokri ginetni ariku judeyenevwi gileglisakis. Igme Joawh Markus gayavetnikis atere.

6 Igkis wewvite ini kewgihri pahatte. Metakwa igkis danuh avitit paytwempu Paffus. Ayge igkis patiptak gikak pahavwi ihamwi kewye Barjesus. Ig judeyene. Ig ikawvari ke wotbe ig Uhokri gawnevebe bawa ig ka giwntakma Kiyavwiye Uhokri.

7 Ig darihwekne gikak ner hiyaptigi ayge. Igme hiyaptigi giw Serjiyu Pawlu. Ig hiyakemniye hiyeg. Avim ini ig watihe Barnabe gikak Sawlu adahan igkis ayta gimkanit mmanawa ig timepkerevye Kiyavwiye Uhokri ginetni.

8 *Igkis timapni hene, igkis tivik, igkis danuh atere git.* Igme ner ihamwi Barjesus ig suguhpigkis. Ig iwitehevye ner hiyaptigi adahan ig ka kamaxwa givitit Jesus. Ig Barjesus ig kewye Elimas ariku gresiyenevwi giwnavrikkis.

9 Igme Sawlu hawata giw Pol. Ayteke nikwe ig Pol ivegkak gikak ner ihamwi. Ig gitiphewne Kiyavwiye Uhokri. Ig awna git ihamwi:

10 — Pis wavityeyan. Pis kinisnenekwa hiyeg avanenekwa. Pihiyekemni mbeyevye. Pis suguhnenekwa ku pariye kibeyne. Pis mbeyhene Uhokri gihiyekemni ku pariye inyewatnene. Mmahki pis ka ehwa akak inere?

11 Ku avim inin igwa Kiyavwiye Uhokri hiyapkis pit. Ig keh pis motpi. Kuri pis ka hiyap kamuw adahan kibite hawkri.

Igme ihamwi pahaye adahan ke huwegbe biwhe giwtrikut. Aynewa ig misanpibdi givegi. Ig kavusaw wew mayembe ivegvene adahan pahavwi itukig.

12 Igme hiyaptigi hiyapni hene, ig kamaxwe givitit Kiyavwiye Jesus. Ig wakaymni ka aynsima adahan ginetni.

13 Ayteke ariwnteke ini ig Pol gikakkis gihaptiyevwi igkis katapte amadgat pahamku nawiy. Igkis pese avititak paytwempu Paffus. Igkis danuh avitit paytwempu Perji, aynte Panfiliyamnaw. Ayge ig Joawh Markus ikiswigkis. Ig diyuhe avitit paytwempu Jerusalém.

Pol kinetihwene gimin Jesus gitkis hiyeg judeyenevwi

14 Igme Pol gikakkis gihaptiyevwi igkis tiviknenes akiw. Igkis pese avititak Perji. Igkis danuh tahan avitit paha paytwempu kennesa arimkat Pisidiyamnaw. Hawata ini paytwempu kewye Antiyokiya. Samdi abet igkis lammesya ariku judeyenevwi gileglisakis. Ayge igkis bat *timepnes.*

15 Ayge hiyeg ivegboha amekene Moís gikumadukan gitkis madikte hiyeg. Hawata igkis ivegboha Uhokri gawnevevu pitatyevwi giwnkis. Pisenwa neras leglis akivara ayge igkis wasavanew giminkis Pol. Igkis awna gitkis:

— Ukebyi, ku yis kadahan iwit adahan wagahkisne wawaygi, uyay akkin wotuh.

16 Igme Pol kannikaw ig awokhasaw gitkis *adahan igkis tinwohaw.* Ig awna gitkis:

— Nukebyuvwi judeyenevwi, ataybiswanabay nutuh. Nukebyuvwi kane judeyenevwima ku pariye ay kiyene Kiyavwiye Uhokri, ataybiswanabay nutuh.

17 Minikwak uwohkigawiy ig kaniye uhawkrivwiy amekenegben judeyenevwi *adahan igkis humaw gihiyegavu.* Avim ini igkis aynte avit nawenyewa waxri kewye Ejitumnaw. Ayge ig Kiyavwiye Uhokri keh igkis kibihwa. Ayteke ig wiwhkiswigkis giwakutakis neras ejituyenevwi akak gannu.

18 Ayteke nikwe adahan paxnika madikwa *(40)* akebi kamukri igkis aynte amadga amatap. Ayge *igkis tarakse ka aynsima heneme* ig Kiyavwiye Uhokri kamax gidahankis.

19 Ayteke ariwnteke ini igkis danuh atan avitit inin waxri kewye Kanaahmnaw. Ayteke nikwe ig Kiyavwiye Uhokri pisenwe gikakkis ntewnehker gikebikis hiyegiviyenevwi ku pariye misekwenevwi ayge. Pisenwa ig ike madikte inin giwaxigkis giwakuritkis neras gihiyegavu.

20 Madikte ini danuh gitkis abet kibite kamukri, paxkabu madikawku madikwa akebi akak pohowkubu madikwa arawna *(450).* Avim ini ig Kiyavwiye Uhokri kannikase hiyeg hiyakemniye, kawenyanempi akiw adahan giwewkistenkis gihiyegavu he ku aysaw Uhokri

O Novo Testamento e Salmos na língua Palikur do Brasil; © 2018, Wycliffe Bible Translators, Inc.

gawneve amekene Samwe humaw giwewkistenkis.

21 Avim ini nikwe igkis amekenegben aya git Kiyavwiye Uhokri: “Uya iki wotuh pahavwi ukivara ke nawenevwibe hiyegbe gikivarakis.” Ig Kiyavwiye Uhokri timapni hene, ig ike gitkis amekene Sauw adahan ig humaw gikivarakis. Igme amekene Sauw gig amekene Kis. Gihawkri amekene Benjamih. Ayteke nikwe ig amekene Sauw kumadukevgikis adahan paxnika madikwa akebi *(40)* kamukri.

22 Ayteke ariwnteke ini ig Kiyavwiye Uhokri wiwhe amekene Saruw. Ig ike giwenyan amekene Davi adahan igme humaw gikivarakis. Ig Kiyavwiye Uhokri awna *kibeyne iwit* gidahan amekene Davi. Ig awna:

— Ner Jesse gikamkayh Davi, nah batek ku samah ig wew akak nuhiyekemni. Ig keh madikte nubetkinek.

23 *Nukebyuvwi, ku avim inin* ig Kiyavwiye Uhokri kannikase pahavwi *ukivarawiy akiw.* Ig amekene Davi gihiwhi. Kiyavwiye Uhokri ikevgi wotwiy adahan ig wamnihtenwiy ku samah ig ikakse gitkis amekenegben minikwak. Igi wamnihtenwiy ig Kiyavwiye Jesus.

24 Ig kahayak ariwnteke ini ku samah Joawh Batistamni ekkene Kiyavwiye Uhokri giwn wotwiy wixwiy hiyeg izhaewyenevwi. Ig Joawh Batistamni danuh gavitkiya Kiyavwiye Jesus. Ig awna wotwiy adahan wixwiy wages uhiyekemniwiy ariw utaraksanwiy adahan wixwiy kewvi ahakwat un.

25 Ayteke ariwnteke ini kaba pisenwa ini gannivwi amadga hawkri, ig Joawh Batistamni awna gitkis hiyeg. Giwn: “Yis ikanhu ku nahnewa *yamnihten* bawa kawa. Ig ku pariye wamnihtenwiy ig nehmnikuhpiye nuhavuh butte. *Ig ka aynsima gikiytani mpiyan.* Nah yuma nukiytanisima gitivut adahan nah *ayavig* wiwh gikaswatni gikugkaptak.”

26 Nukebyuvwi, inakni ginetni gimin ig wamnihtenwiy in awahkiska uminwiy madikte. *In kawih* udahanwiy wixwiy hiyeg judeyenevwi wixwiy amekene Abraawh gihiwhivwi. *In hawata kawih* yidahan yis hiyeg ku pariye kane judeyenevwima ku pariye kiyathenevwi Kiyavwiye Uhokri.

27 Minikwak ku samah neras hiyeg jerusalémyenevwi *hiyap Kiyavwiye Jesus* igkis ka pukuha ku igyewa wamnihtenwiy. Ine giwewkistenkis kawnata pukuhpin. Igkis timap Uhokri gawnevevu pitatyevwi giwnkis takunipti samdi heneme igkis ka pukuhin. *Hiyawa igkis ka pukuhin* heneme igkis keh madikte ku pariye avigkutavrik ku samah in kinetihwa. Mmanawa igkis ikakse Kiyavwiye Jesus adahan miyaka. *Innewa ku pariye Uhokri gawnevevu kinetihwa nimin minikwak.*

28 Hiyawa ig Kiyavwiye Jesus yumahwa gitaraksan aynesnima adahan igkis umahkisgi, heneme igkis aya git Pilatus adahan giwmasepten.

29 Ayteke igkis keh madikte *ini mbayka* gikak ku pariye Uhokri gannasan kinetihwa nimin. Pisenwa ig wiwhpika aminatak giyakni ig sarayhpika arikut gimew.

30 Henneme, *kibeyne,* ig Kiyavwiye Uhokri kannikasevgi ariw gimiremni.

31 Ayteke adahan kibite hawkri ig hiyapka gavitkis gikannuhnivwi neras ku pariye danuhpenevwi gihapti avit gimiremni, igkis danuh aytontak Galileyamnawtak avitit Jerusalém. Kuri igkis hiyeg humaw inetitkekne gidahan gitkis madikte hiyeg.

32 Ku avim inin usuh ay adahan ekkene inakni kibeyne inetit yit. Minikwak ig Kiyavwiye Uhokri ikakse *pahavwi wamnihtenwiy* gitkis uhawkrivwiy amekenegben.

33 Metakwa inakni gikaksan kahayak wotwiy gihiwhivwikis mmanawa ig kannikase Kiyavwiye Jesus ariw gimiremni. *Ini ku samah ig kannikasig* inineki ku pariye Uhokri Gannasan kinetihwa nimin amadga aveynivye abusku amadga ini kagta kewye Salmus. *Ayge ig Kiyavwiye Uhokri awna:*

— Pis nukamkayh. Ku avim inin nah akkin ku pis igyewa nukamkayh.

34 Hawata akiw ig Kiyavwiye Uhokri kinetihwa *amadgatak nawenyewa iwetrit akiw* amin Kiyavwiye Jesus gikankawni ariw gimiremni adahan givit ka madivwi. Ayge ig awna:

— Nah ikite yit ini kabayka nuwntak ku pariye Davi kinetihwa nimin. Ini kabayka inyewa in danuhnek.

O Novo Testamento e Salmos na língua Palikur do Brasil; © 2018, Wycliffe Bible Translators, Inc.

35 Igme amekene Davi kinetihwa amin ini kabayka amadga nawenyewa abusku amadga ini kagta kewye Salmus. Ayge ig awna:

— Pis ka isaksan nah pikamkayh barewvitye adahan nuvituh madivwip.

36 Ig amekene Davi *ka awna inakni giminma.* Ku samah ig aynete amadga inin ig keh madikte ku pariye Kiyavwiye Uhokri ikiswanaw adahan ig keh. Pisenwa ig miyap. Ig avuhpika gibetkis gikebyuvwi. Givit madivwip.

37 Henneme ner ku pariye Kiyavwiye Uhokri kannikase ariw gimiremni, ignewa ku pariye givit ka madivwi.

38 Nukebyuvwi, ku avim inin usuh ikene yinetni kahadbe yis hiyakni ku ignewa Kiyavwiye Jesus keh Kiyavwiye Uhokri bayahminawiy ariw utaraksanwiy.

39 Madikte hiyeg ku pariye kamaxwa givitit Kiyavwiye Jesus ignes wiwhkanek ariw madikte gitaraksankisnek. Ig amekene Moís gikumadukan in ka hiya uwiwhkawiy hene.

40 *Ku yis ka ihpekere inakni wownuh* avuriwnabay ku nawenetke in danuh yitnek ku pariye Uhokri gawnevevu pitatyevwi kinetihwa nimin minikwak.

41 Igkis awna:

— Yis ku pariye mahivwihne nnetni, ataybiswanabay nutuh. Hiyawa yis wakaymni mmanawa ku avim inin yis miyarapnek. Mmanawa yis ka ihpa ku nah keh ini annut ku pariye nah keh yiwtrik amadga hawkri. Hiyawa pahavwi akkamnihni yit heneme yis ka ihpin.

Henewatbaki ig Kiyavwiye Uhokri awna.

Gaytakis hiyeg iha Pol giwn

42 *Ayge nikwe ig Pol pisenwa inakni gawnan ayge ariku ini judeyenevwi gileglisakis.* Ku aysaw igkis peswiyes, ignes hiyeg ayge awna gitkis Pol gikak Barnabe. Giwnkis:

— Uyay diyuh akiw inin samdi aytwenempiye adahan yis akki inakni inetit wotuh akiw.

— *Uyay.*

43 Ayteke pisenwa lammes, ka aynsima judeyenevwi ameve gihiyekemnikis. Hawata ka aynsima hiyeg ku pariye kane judeyenevwima ku pariye ihpenevwi judeyenevwi gihiyekemnikis igkis hawata amevevwata ini gihiyekemnikis. Igme Pol gikak Barnabe igkis kinetihwe gikakkis. Ayge igkis ikenes gihiyekemnikis gitkis adahan igkis tiviknenes akak Kiyavwiye Uhokri gabay.

Polkis ayguhwa giwkis hiyeg judeyenevwi

44 Samdi danuhe akiw, kaba madikte hiyeg paytwempuyenevwi pahadguhwe atere adahan igkis timepnes Kiyavwiye Uhokri giwn.

45 Igkisme judeyenevwi hiyapni hene ku samah ba gikebentenkis hiyeg, igkis atihe Polkis. Ayteke nikwe igkis mpithevye hiyeg timap Pol giwn. Igkis awna:

— Pol ka awna wadit.

Igkis mahivwihpig.

46 Igme Pol gikak Barnabe igkis hiyapni hene, igkis kinetihwa gitkis akak madikte gawaygikis. Igkis awna:

— Amawka Kiyavwiye Uhokri ginetni ekkepka yitkit yis hiyeg ku pariye judeyenevwi. Heneme yis ka amevekere inakni ginetni. Mmahki yis ka darihkere ini dehetniki adahan yis aymuhwa *gimun Kiyavwiye Uhokri adahan* avanenekwa? *Ku samah yis ka amevekere ginetni* nikwe usuh ayguhwete yiw adahan usuh akkin gitkis hiyeg ku pariye kane judeyenevwima.

47 Ig Kiyavwiye Uhokri awna gitkis adahan igkis keh hene. Ig awna gitkis: “Nah keh yis humaw kewa paha abukribe adahan yis uguhne gihiyekemnikis neras ku pariye kane judeyenevwima kahadbe madikte hiyeg amedgenevwi wayk ik adahan uti gamnihtenkis.”

48 Neras ku pariye kane judeyenevwima timapni hene, igkis bateke giminkis. Igkis kabayha Kiyavwiye Uhokri ginetni. Avim ini nikwe madikte igkis ku pariye Uhokri gikanyanvu adahan igkis aymuhwa *gimun* adahan avanenekwa igkis kamaxwe givitit Kiyavwiye Jesus.

49 Ayteke ariwnteke ini Kiyavwiye Uhokri giwn ibekhepka muwapuw avitiw ini waxri.

50 Heneme neras hiyeg ku pariye judeyenevwi amiyhase Pol gikak Barnabe gitkis neras paytwempuyenevwi giwewkistenkis.

O Novo Testamento e Salmos na língua Palikur do Brasil; © 2018, Wycliffe Bible Translators, Inc.

Igkis amiyhasevgikis gutkis tinogben kiyatyovwi ku pariye kiyathanovwi Kiyavwiye Uhokri. Ayteke nikwe egkis hiyapkis mbeyne gitkis. Egkis ivukevgikis avititak guwaxigkis.

51 Igme Pol gikak Barnabe igkis hiyapni hene, igkis sessehe gikugkukis ariw avathawni *adahan areketni ku samah neras hiyeg gitaraksankis.* Ayteke igkis tivik avitit paytwempu Ikôniyu.

52 Igkisme neras ku pariye wageswevye Jesus gihiyegavu *ayge avit Antiyokiya* igkis ka aynsima bateke giminkis. Igkis ayge gitiphewnes Kiyavwiye Uhokri.

Pol kinetihwa gimin Jesus avit / Ikôniyu

14 **1** Igme Pol gikak Barnabe igkis danuh avitit paytwempu Ikôniyu. Ayge igkis lammesya ariku judeyenevwi gileglisakis. Amun ini igkis kinetihwenes *gimin Kiyavwiye Jesus.* Ka aynsima hiyeg ayge timapni hene, igkis kamaxwe *givitit Kiyavwiye Jesus.* Gaytakis hiyeg judeyenevwi gaytakisme hiyeg kane judeyenevwima.

2 Heneme neras judeyenevwi ku pariye ka kamaxwa *givitit Kiyavwiye Jesus* igkis amiyhase neras kamaxwenevwi gitkis paytwempuyenevwi ku pariye kane judeyenevwima. Igkis mbeyhenes gitewkis.

3 *Igme Pol gikak Barnabe* igkis misekwe ayge adahan ka aynsima hawkri. Avim ini igkis kinetihwenes gidahan Kiyavwiye Jesus akak madikte gawaygikis. Igme Kiyavwiye Uhokri akki ku inakni ginetnikis amin gabay ku in inyewatnene iwit. Mmanawa ig ike gannukis adahan igkis keh annut ku pariye areketni gidatni ku pariye keh hiyeg wakaymni.

4 *Neras hiyeg ayge igkis hiyapni hene,* igkis pivutnam gihiyekemnikis. Gaytakisme hiyeg patiptak gihiyekemnikis gikakkis neras judeyenevwi. Gaytakisme patiptak gihiyekemnikis gikakkis Kiyavwiye Jesus giwatnivwi.

5 Ayteke nikwe neras ku pariye kane judeyenevwima ahegbete ginetnikis gikakkis neras judeyenevwi gikakkis gikivarakis. Igkis ahegbete ginetnikis adahan igkis mahivwihnes Polkis adahan igkis gipadkaseptenkis akak tip.

Pol makniwa pahavwi awayg kidubetwiye gibagwan

6 Igme Pol gikak Barnabe igkis time gakkis. Ayteke nikwe igkis bisike temkete Likaôniyamnaw. Igkis danuh atere avitit paytwempu Listra akak Derbi.

7 Ayge aranwevi ini waxri igkis ekkenes Kiyavwiye Uhokri ginetni.

8 Avim ini ayge Listra pahavwi awayg kidubetwiye gibagwan. Ku samah ig amadgate wayk aytniyewa git gibagwan miyavuvye. Ig misekwe ka wew. Ig bat ayge.

9 Ig timepne Pol giwn. Igme Pol iveg gimkat. Ig kateksan avit giyakni ku ig ner awayg ihpene giwn ku ig ik adahan ig makniwepka.

10 Ig hiyapni hene, ig awna git akak gihawna ayge. Giwn:

— Kannikaw kuri. Tabira wadit.

Ig awayg timapni hene, aynewa ig kannikew. Ig kavusa wew.

Polkis ikaka ku igkisnewa Uhokri

11 Neras paytwempuyenevwi listrayenevwi igkis hiyapni hene ku samah ig Pol makniwe ner awayg, igkis kavusa kabiman. Igkis awna:

— Ig Pol gikak Barnabe igkis piyana uwohkigawiy ku pariye wageswe ke hiyegbe amadgaya inin. Igkis muhuke inuriktak ayta wotwiy.

Igkis awna inakni hene giwnavrikkis. *Igme Pol ka pukuhin.*

12 Igkis ikiy Barnabe ku ig giwohkigakis kewye Juwpiter. Igme Pol igkis ikiygi ku ig giwohkigakis kewye Merkuwriyu. Igkis ikiygi hene awaku ku samah ig ekkene kiyabowkad iwit.

13 Igkis paytwempuyenevwi kadahan paha leglis gidahan giwohkigakis kewye Juwpiter. Ini gileglisakis misakwa pitatki paytwempu. Ayteke pahavwi muwveg pes arikutak ini gileglisakis. Ig ewk pak akak ivuriti anumekut paytwempu ahina. Ka aynsima hiyeg ayta gihapti adahan igkis umehnes neras pak *ay givetunkis Pol gikak Barnabe* adahan gikiythetnikis *mmanawa igkis ikiygikis ku igkis giwohkigakis.*

14 Igkisme Kiyavwiye Jesus giwatnivwi, ig Barnabe gikak Pol igkis hiyapni hene, *igkis*

O Novo Testamento e Salmos na língua Palikur do Brasil; © 2018, Wycliffe Bible Translators, Inc.

wakaymni mpinevevye. Igkis sigke gisimsakis *adahan arakak giwakemnikis.* Ayteke igkis sigise atere gibetitkis neras hiyeg kabubuknene, igkis kabiman gitkis:

15 — Awaykemni, mmahkay yis kehne hene? Usuh he hiyegnen amadgaya inin kewa yisbe. Usuh ayta yit ekkene Kiyavwiye Uhokri ginetni adahan yis wages yihiyekemni ariw ini waditnevyenen kahadbe yis wages yihiyekemni git Kiyavwiye Uhokri dehetniye. Ignewa ku pariye keh en, ig keh waxri, ig keh parahwokwa, ig keh madikte ku pariye ay amadga hawkri.

16 Minikwak ig isakse madikte yis hiyeg kane judeyenevwima adahan yis wew akak yidahanwa yihiyekemni *ke wotbe ig yumahbe aybe.*

17 Bawa *ig ay ukakwiy.* Ig iki wotwiy ka aynsima kabayka ku pariye areketni wotwiy ku ig ay ukakwiy. Ignewa iki wotwiy mwok inuriktak. Ignewa iki wotwiy kibeyne amutri kahadbe wixwiy kamana. Ignewa ku pariye keh wixwiy batek. *Ignewa uwohkigawiy adahan wixwiy kiyathig.*

Henewatbaki ig Pol awna.

18 Heneme inakni giwn kabahte ka misakgikis adahan igkis umah neras pak givetunkis adahan gikiythetnikis.

Pol padaktepka akak tip

19 Ayteke ariwnteke ini neras judeyenevwi danuh atere ariwntak ini paytwempu *ku kitak ig Pol bisike amakohnokwa,* ini paytwempu Antiyokiya akak Ikôniyu. Igkis danuh atere, igkis amiyhase Pol gikak Barnabe gitkis neras hiyeg aygnenevwi. Ayteke nikwe igkis madikte padakte Pol akak tip adahan giwmepten. Pisenwa igkis kehpig waygboriw hampa avawyewa ariw ini paytwempu. Igkis givewkankis ku ig ayipa miyap. *Ayteke nikwe igkis ikiswig, igkis tivik. Igme Pol harite ayge.*

20 Danuhantenwa atere Jesus gihiyegavu, ig Pol wadise. Ayteke nikwe ig diyuhe avitit ini paytwempu akiw. Hewke akiw ig tivik gikak Barnabe tahan avitit paytwempu Derbi.

Polkis diyuhe adahan ikene hiyeg gawaygikis

21 Ig Pol gikak Barnabe igkis danuh atere, ayge igkis ekkenes Kiyavwiye Uhokri ginetni gidahan Kiyavwiye Jesus. Ka aynsima hiyeg ayge timapni hene, igkis wageswe Jesus gihiyegavu. Ayteke pisenwa gannivwikis ayge, ig Pol gikak Barnabe igkis diyuhe avitit paytwempu Listra, avitit Ikôniyu, avitit Antiyokiya *ini ku pariye ayge Pisidiyamnaw.*

22 Ayge igkis ikenes gawaygikis neras ku pariye kamaxwenevwi givitit Kiyavwiye Jesus. Igkis awna gitkis:

— Misakwanabay akak yikamaxwan givitit Kiyavwiye Jesus. *Ka yi muwaka isahkiswa giw abet mbeyne.* Akaknewa ini mbeyne wixwiy kawih Uhokri gikumadukan.

Henewatbaki igkis ikenes gawaygikis.

23 Ayge avit madikte paytwempu igkis kaniye hiyeg aygnenevwi, adahan igkis giwewkistenkis Jesus gihiyegavu. Pisenwa gikanyankis, igkis piriyepkew gidahankis. Amun ini igkis maxhewnes *adahan igkis kiyenes Kiyavwiye Uhokri.* Ayteke igkis awna gitkis:

— Kiyavwiye Uhokri avuriwyinek. Kiyavwiye Uhokri ku kavit yis kamaxwa ig ay yikaknek.

24 Ayteke ariwnteke ini ig Pol gikak Barnabe igkis tivik avitiw ini waxri kewye Pisidiyamnaw, igkis danuh atere Panfiliyamnaw.

25 Ayge igkis ekkenes Kiyavwiye Uhokri giwn avit paytwempu Perji. Ayteke igkis tivik avitit paytwempu Atalya.

26 Ayteke igkis tarekwe amadga pahamku nawiy. Igkis diyuhe avitit Antiyokiya *ayge Siriyamnaw* ku kitak igkis awahkiska minikwak akak Kiyavwiye Uhokri gabay adahan igkis kannivwiyes gidahan Kiyavwiye Uhokri. Pisenwa ini gannivwikis kuwis, igkis diyuhe atere.

27 Igkis danuh atere, ayge igkis pahadguhe Jesus gihiyegavu aygnenevwi. Igkis ekkenes gitkis madikte *kabayka* ku pariye Kiyavwiye Uhokri kehe givitimpikis. Igkis ekkenes gitkis ku samah Kiyavwiye Uhokri woke ahin gidahankis hiyeg ku pariye kane judeyenevwima adahan ignes hawata kamaxwa givitit Kiyavwiye Jesus.

O Novo Testamento e Salmos na língua Palikur do Brasil; © 2018, Wycliffe Bible Translators, Inc.

28 Ayteke ariwnteke ini igkis misekwe ayge gikakkis neras Jesus gihiyegavu adahan ka aynsima hawkri.

Gaytakis Jesus gihiyegavu muwaka igkis madikte iha judeyenevwi gihiyekemnikis

15 **1** Ayteke amun ini nawenyevwi Jesus gihiyegavu danuh atere Antiyokiya. Igkis ariwntak Judeyamnaw. Ayteke igkis kavusa kannuhne Jesus gihiyegavu ayge. Igkis awna gitkis:

— Ku yis ka hiwhkama yivit ku samah amekene Moís gikumadukan awna, nikwe yis ka hiya yisma humaw Kiyavwiye Uhokri gihiyegavu.

2 Igme Pol gikak Barnabe igkis timapni hene, igkis awna gitkis:

— Ka yi muwaka kinetihwa hene. Inakni yihiyekemni ka wadit.

Ayge igkis kavusa katiwekbet kihawnete gikakkis avatra ini. Igkisme Jesus gihiyegavu hiyapni hene, igkis awna:

— Uyay awahkis hiyeg giminkis Jesus giwatnivwi gikakkis Jesus gihiyegavu giwewkistenkis ayge Jerusalém adahan igkisme akki gitkis ku pariye waditte iwit. Uyay awahkis Pol gikak Barnabe gikakkis nawenyevwi ukebyuvwiy akiw.

— Uyay.

3 Ayteke nikwe igkis awahkise Polkis atere Jerusalém. Igkisme Pol tivik mpiye avitiw Fenisiyamnaw. Ayteke igkis mpiye avitiw Samariyamnaw. Igkis ekkenes muwapuw ku samah hiyeg ku pariye kane judeyenevwima igkis hawata wages gihiyekemnikis git Kiyavwiye Uhokri. Jesus gihiyegavu timapni hene, igkis batek giminkis.

4 Ayteke nikwe igkis Pol danuh atere Jerusalém. Ayge igkis amavaka kabayntiwa gavitkis madikte Jesus giwatnivwi gikakkis Jesus gihiyegavu giwewkistenkis. Ayteke igkis ekkenes gitkis madikte *kabayka* ku pariye Kiyavwiye Uhokri keh givitimpikis.

5 Heneme neras Jesus gihiyegavu ayge ku pariye wewnes akak farizewkis gihiyekemnikis, igkis kannikaw ayge. Igkis awna:

— *Kibeyne neras hiyeg ku pariye kane judeyenevwima igkis wages gihiyekemnikis.* Heneme amawka kuri igkis hiwhka givitkis ku samah amekene Moís gikumadukan awna. Amawka ku igkis ihpa amekene Moís gikumadukan madikte.

6 Ayteke nikwe Jesus giwatnivwi pahadguhwe gikakkis Jesus gihiyegavu giwewkistenkis adahan igkis ahegbetenes ginetnikis amin inakni.

Pedru awna ku ka kabay mpiksaptih hiyeg kane judeyenevwima adahan igkis ihpa Moís gikumadukan

7 Ayge igkis kinetihwene pawtak ayivwite. Ig Pedru hiyapni hene, ig kannikaw ayge nikwe. Ig awna gitkis:

— Nukebyuvwi, yis kuwis hiyakni ku samah minikwak Kiyavwiye Uhokri kaniyven yibetitak adahan nah ekkene Kiyavwiye Uhokri ginetni gitkis hiyeg ku pariye kane judeyenevwima kahadbe igkis timap Kiyavwiye Uhokri giwn igkis kamaxwa givitit Kiyavwiye Jesus.

8 Ig Kiyavwiye Uhokri hiyak ku pariye ay avit giyaknikis madikte hiyeg. Ininewa ku pariye ig amin. *Nikwe ig amava hiyeg ku pariye kane judeyenevwima adahan igkis humaw gihiyegavu hawata ke wixwiybe.* Ig akki hene ku samah ig kawihkise Gitip givititkis hehpekuye ukakwiy.

9 *Wixwiy hiwhka uvitwiy. Igkisme kane hiwhkama givitkis. Heneme ig ka aminanema ariw.* Ig ka ikiygikis nawenyewatma wowiy. Ig bayahminigkis ariw gitaraksankis *hawata ku samah ig bayahminawiy* mmanawa igkis kamaxwa givitit Kiyavwiye Jesus.

10 Kuri nukebyuvwi, ka ba yi wakaymnisa Kiyavwiye Uhokri awaku ku samah yis ka hiyak gihiyekemni. Mmanawa yis mpiksaptihkere gihiyegavu adahan igkis ihpa kumadukaki ku pariye mahikonene adahan igkis ihpin. In ke wotbe yis mpiksaptihnebe igkis adahan igkis hiyuh pahat awiyka ku pariye wixwiywa ka hiya amavak. Ine uhawkrivwiy amekenegben kawnata hiya amavak. Yisme mpiksaptihkere neras ku pariye kane judeyenevwima adahan ignes amavin adahan

O Novo Testamento e Salmos na língua Palikur do Brasil; © 2018, Wycliffe Bible Translators, Inc.

in keh igkis humaw Kiyavwiye Uhokri gihiyegavu.

11 Ka ba yi kehni hene. Ininewa Kiyavwiye Jesus gamnihra keh wixwiy humaw gihiyegavu ku samah wixwiy kamaxwene givitit. Igkis hiyeg ku pariye kane judeyenevwima hawata akiw.

12 Madikte hiyeg timapni hene, igkis misekwe tinwovu. Ayteke igkis timepnes giwnkis Barnabe gikak Pol. Igkisme ekkenes madikte annut ku pariye Kiyavwiye Uhokri keh givitimpikis aynte gibetkis neras ku pariye kane judeyenevwima.

Tiyagu awahkisase kagta giminkis hiyeg kane judeyenevwima

13 Pisenwa gawnankis igme Tiyagu kavusa kinetihwa. Ig awna:

— Nukebyuvwi, ataybiswanabay nutuh.

14 Kiyavwiye Simawh Pedru kuwis akki yit ku samah Kiyavwiye Uhokri pitatye pareke abet gihawkankis hiyeg ku pariye kane judeyenevwima. Ig akki yit ku samah ig kuwis kaniy gaytakis adahan igkis humaw gihiyegavu.

15 Minikwak Uhokri gawnevevu pitatyevwi hawata kinetihwa amin ku samah igkis hiyeg ku pariye kane judeyenevwima wageswanek gihiyegavu. Mmanawa Uhokri gannasan gitkis awna:

16 — Kiyavwiye Uhokri awna: `Yis Davi gihiyegavu yis kewa nuvinhube. Kuri in ke wotbe nuvinuh kuwis hakuhebe *mmanawa yis ibekhewbet muwapuw amadga wayk. Ka sam.* Aysawnemenek nah diyuh akiw nah wadithebdih yihawkanek. In ke wotbe nah wagahkisbetenebe ini nuvinuh akiw.

17 Ayteke nikwe madikte nawenyevwi hiyeg ku pariye kane judeyenevwima ku pariye nukanyanvu adahan ignes wageswa nuhiyegavu igkis mpiksaw nuharitnek.´

18 Henewatbaki ig Kiyavwiye Uhokri awna. Henewatbaki ig keh in humaw. Mmanawa ig hiyak ku samah ig keh ku samah akavuska hawkri.

19 Nikwe *nukebyuvwi,* ke nuthube ka ik adahan wixwiy matekbeta gihawkankis neras ku pariye kane judeyenevwima ku pariye wageswiye gihiyekemnikis git Kiyavwiye Uhokri. *Ka hiya wixwiyma mpiksaptihgikis arimkat amekene Moís gikumadukan.*

20 Henneme *uyay awahkis pahak kagta giminkis* adahan igkis ka marakwa wixwiy hiyeg ku pariye judeyenevwi. Uyay aya gitkis ininewa adahan igkis ka ax im ku pariye kakanhawka arit ahehpakti batakka mmanawa ini patahwaki wowtrikwiy. Hawata uyay aya gitkis adahan igkis ka mahayakemnihwa. Adahan igkis ka ax puwikne taregbihka gibita. Adahan igkis ka ax migat. *Hiyeg ku pariye judeyenevwi marenpi abohri inakni.*

21 Mmanawa ku samah minikwak akavuska hawkri amekene Moís giwn *amin inakni* hiyakemniki in akkaka ariku madikte judeyenevwi gileglisakis. Mpuse samdi inakni giwn ekkaka ay avit madikte paytwempu.

Kagta awahkiska giminkis hiyeg kane judeyenevwima

22 *Ig Tiyagu pisenwa inakni gawnan,* igkis Jesus giwatnivwi gikakkis Jesus gihiyegavu giwewkistenkis igkis timapni hene, igkis ahegbete ginetnikis gikakkis madikte Jesus gihiyegavu. Ayge igkis awna:

— *Uyay ihpa inakni giwn kiyavwiye Tiyagu.* Uyay awahkis hiyeg ubetitakwiy avitit paytwempu Antiyokiya payak gikak Pol gikak kiyavwiye Barnabe *adahan igkis ekkenes inakni giwn gitkis hiyeg ayge.*

Ayteke nikwe igkis kaniye piyana hiyeg ku pariye kiyathaka gavitkis madikte Jesus gihiyegavu. Pahavwi giw Judas Barsabas. Pahavwime giw Sílas.

23 Ayteke igkis anniri amadga pahak kagta adahan gawahkisnikis gikakkis neras gikanyanvu. Amadga kagta in awna:

Usuh Kiyavwiye Jesus giwatnivwi, usuh gihiyegavu giwewkistenkis, usuh yikebyuvwi, usuh awahkis kabayka yimin madikte yis ukebyuvwi ku pariye kane judeyenevwima ku pariye misekwenevwi ayge avit paytwempu Antiyokiya, avit Siriyamnaw, avit Silisiyamnaw.

24 Usuh time gakkis gaytakis ukebyuvwi ku pariye kuhwekwa pes uyegbitak igkis

O Novo Testamento e Salmos na língua Palikur do Brasil; © 2018, Wycliffe Bible Translators, Inc.

danuhpenes atere yit. Igkis danuh atere, igkis matekbete yihiyekemni akak giwnkis. Igkis tuguhkise yawaygi. Heneme usuh ka awahkisgikis atere yimin adahan igkis kinetihwenesma hene yit.

25 Usuh time gakkis hene, usuh pahadguhwe adahan usuh ahegbetene unetni. Ayteke nikwe usuh kaniye piyana hiyeg uyegbitak adahan usuh awahkisgikis yimin *adahan igkis ekkenes yit inakni unetni.* Igkis atak atere payak gikakkis ukebyuvwiy kibeynevwi Pol gikak kiyavwiye Barnabe **26** ku pariye ka kavigsa givitkis adahan igkis kinetihwenes gimin Ukivarawiy Jesus Cristo muwapuw.

27 Kuri nikwe usuh awahkis yimin kiyavwiye Judas gikak kiyavwiye Sílas. Igkisme akakwa gibiykis igkis akki yit ku inakni iwit ku pariye usuh tamak amadga inin kagta, ku in inyewa iwit.

28 Kiyavwiye Uhokri Gitip kuwis akki wotuh ku ka hiya usuhma mpiksaptihyi adahan yis ihpa kumadukaki ku pariye mahikonene adahan yis ihpin. Inakni gakkan kabay wotuh. Ininewa umawkan yis ka keh ini *ku pariye marakwa usuh hiyeg judeyenevwi.*

29 Ka yi muwaka ax im ku pariye kakanhawka arit ahehpakti batakka, ine migat, ine puwikne taregbihka gibita. Hawata akiw ka yi muwaka mahayakemnihwa. Ku yis ihpa inaknivyene iwit yis keh waditnek. Kiyavwiye Uhokri gabay yikaknek.

30 *Pisenwa gannirinkis inakni* igkis awahkise giwatnivwikis avitit paytwempu Antiyokiya *gihaptikis Polkis.* Igkisme danuh atere, igkis pahadguhe madikte Jesus gihiyegavu. Ayteke igkis ekke ini kagta gitkis.

31 Ku aysaw igkis hiyeg ivegbohe ini kagta igkis bateke giminkis awaku ay nimadga kadahan kibeyne hiyakemniki ku pariye ikene gawaygikis.

32 Igkisme Judas gikak Sílas igkis Uhokri gawnevevu. Igkis kabunuga akak Kiyavwiye Uhokri gannu adahan awnenes iwit ku pariye pes giwntak Kiyavwiye Uhokri. Nikwe igkis kinetihwe gikakkis Jesus gihiyegavu ayge ayivwite. Igkis ikenes gawaygikis adahan igkis tiviknenes gikak Kiyavwiye Uhokri.

33 Igkis misekwe ayge adahan kibite hawkri. Pisenwa igkis Jesus gihiyegavu awahkiswigkis diyuhe akak kabayka gitkis gawahkistenkis.

34 Heneme ig Sílas kaniye adahan ig misakwa ayge Antiyokiya.

Pol gikak Barnabe ibekhewbet

35 Igme Pol gikak Barnabe igkis hawata misekwe ayge Antiyokiya. Ayge igkis kannuheknes, igkis ekkenes Kiyavwiye Uhokri giwn payak gikakkis ka aynsima nawenyevwi hiyeg.

36 Ayteke ariwnteke ini aynesa hawkri, ig Pol awna git Barnabe:

— Uya atak avitit madikte paytwempu ku kiney wis kuwis ekke Kiyavwiye Uhokri giwn. Uya atak atere iwasa Jesus gihiyegavu mmahpaki igkis ayge.

37 Igme Barnabe kaytwa giwn:

— Uya atak. Uya wiyha Joawh Markus atak uhapti.

38 Igme Pol ka muwaka Joawh Markus atak gihaptikis akiw. Git ka wadit awaku ku samah minikwak ig ikiswigkis ayge Panfiliyamnaw. Ig ka misakwa adahan gayavetnikis *adahan ekkene Kiyavwiye Uhokri giwn.*

39 Ayteke nikwe ig Pol gikak Barnabe gihiyekemnikis ka tuguh hehpekuyema. Inneki keh igkis ikisekbet. Igme Barnabe gikak Joawh Markus igkis tarekwe amadga pahamku nawiy. Igkis atere avitit ini kewgihri kewye Xipremnaw.

Sílas atak gihapti Pol

40 Igme Pol kaniye Sílas adahan ig atak gihapti. Ayteke nikwe igkis Jesus gihiyegavu ayge piriyepkaw gidahankis adahan igkis tivik akak Kiyavwiye Uhokri gabay. Pisenwa igkisme tivik.

41 Igkis wewvite muwapuw Siriyamnaw akak Silisiyamnaw. Igkis ikenes gawaygikis gitkis Jesus gihiyegavu aygnenevwi.

Pol wiyha Timotyu atak gihapti

16 **1** Ayteke igkis danuh avitit paytwempu Derbi, avitit paytwempu Listra. Ayge

O Novo Testamento e Salmos na língua Palikur do Brasil; © 2018, Wycliffe Bible Translators, Inc.

pahavwi awayg Jesus gihiyega kewye Timotyu *ig kavinene ayge.* Ig Timotyu ginag eg judeyano. Eg hawata Jesus gihiyega. Igme Timotyu gig ig gresiyene. *Ig ka judeyenema.*

2 Madikte ukebyuvwiy ayge Listra ayge Ikôniyu, igkis kabayha Timotyu.

3 Ig Pol hiyapni hene, ig wiyhekere Timotyu atak gihapti. Heneme madikte judeyenevwi ayge igkis hiyakni ku Timotyu gig ig ka judeyenema. *Nikwe igkis hiyakni ku ig ka hiwhkis gikamkayh givit.* Ayge nikwe ig Pol *awna git:*

— Timotyu, nah muwaka pis atak nuhapti, heneme amawka pis hiwhkisnete pivit kahadbe igkis hiyeg judeyenevwi kiyathap igkis ataybiswa arit piwn.

— Ka sam nikwe, ig kaytwa.

Ayge nikwe ig Pol hiwhkise Timotyu givit.

4 Ayteke pisenwa, igkis Polkis tivikwiyes. Ku kit paytwempu igkis danuh, igkis ekkenes gitkis madikte Jesus gihiyegavu ayge amin ku samah Kiyavwiye Jesus giwatnivwi gikakkis Jesus gihiyegavu giwewkistenkis igkis ahegbete ginetnikis aynte Jerusalém *adahan hiyeg ku pariye kane judeyenevwima ka muwaka ihpa hiyeg ku pariye judeyenevwi gikumadukankis.*

5 *Ayteke igkis ikenes gihiyekemnikis adahan ignes ihpa inakni giwnkis.* Neras Jesus gihiyegavu ayge igkis timapni hene, igkis awayghaw igkis ka aynsima kamaxwate givitit Kiyavwiye Jesus akiw. Ayteke nikwe mpuse hewkevye igkis kibihwevye.

Uhokri Gitip huwitha Polkis

6 Igkisme Pol tivik danuhpenes muwapuw avitiw Firijiyamnaw avitiw Galasiyamnaw. Metakwa igkis danuh atere Asiyamnaw. Heneme Kiyavwiye Uhokri Gitip ka isaksigkis adahan igkis akki Kiyavwiye Uhokri giwn atere.

7 *Igkis hiyapni hene,* igkis tivik, igkis danuh avitit Misiyamnaw. Aytontak igkis givewkankis igkis tivik avitit Bitiniyamnaw heneme Jesus Gitip ka isaksigkis adahan igkis atere.

8 Ayteke nikwe igkis mpiye avitiw Misiyamnaw. Igkis danuh avitit paytwempu Trôadi. *Ayge igkis patiptak nukakuh nah Luwcas.*

9 Avim ini tiyegem ig Pol hiyap pahavwi awayg giwtyakveynen. Ig awayg masedôniyene. Ig tabirnene ayge, ig awna git Pol:

— Ba ayta atan avitit Masedôniyamnaw. Uya amnih usuh.

10 Ig Pol hiyapni hene, aynewa usuh ahegbetew adahan usuh tivikwiye avitit Masedôniyamnaw. Usuh hiyakni ku Kiyavwiye Uhokri inyewa ig muwaka usuh akki ginetni gitkis hiyeg ayge.

Lidiya wages guhiyekemni

11 Ayteke nikwe usuh tarekwe ayteke Trôadi. Usuh manuke parahwokwa wadit tahan avitit kewgihri Samotrasiyamnaw. Hewke akiw usuh danuh atere avit paytwempu Neapolis.

12 Ayteke usuh tivik avitit paytwempu Filivus. Ini paha paytwempu nopsadnene ayge Masedôniyamnaw. Ka aynsima hiyeg romanyenevwi misakwa ayge. Usuh danuh atere, usuh mpiyase kibite hawkri ayge.

13 Samdi abet usuh pes avititak ini paytwempu tahan akigbimnat warik, mmanawa usuh uvewkan ku kadahan hiyeg judeyenevwi pahadguhwa ayge adahan piriyepkawka. Usuh danuh atere, usuh batahkiswe. Ayge usuh kinetihwene gukakkis tinogben ku pariye pahadguvu ayge.

14 Usuh ute pahavu tino ayge guw Lidiya. Eg tiyatirayano. Eg gannivwi adahan piyukno kamis wagageboye kibeynewa. Eg kiyatha Kiyavwiye Uhokri. Eg ayge eg timapno wownuh. Avim ini ig Kiyavwiye Uhokri woke guhiyekemni adahan eg pukuhpa Pol giwn. Eg wagese guhiyekemni.

15 Ayteke nikwe eg kewvi ahakwat un payak akak gumunyavu. Eg kewvi, eg awnase usuh guvinwat. Eg awna:

— Ku yis ikanuh ku nah inyewa kamaxwa givitit Kiyavwiye Jesus, ba yi ayta misakwa numunuh *adahan yis nukannuhten.*

Usuh timapni hene ku samah eg kiniste usuh akak inakni iwit usuh ihe guwn.

Pol pekkis wavitye guvititak pahavu ihamru hiyavwano

16 Pahay hawkri akiw usuh atere arit ini iwetrit adahan usuh piriyepkewne. Ayge

O Novo Testamento e Salmos na língua Palikur do Brasil; © 2018, Wycliffe Bible Translators, Inc.

avigku ahin usuh patiptak gukak pahavu himano bukitwiyo. Eg ihamru hiyavwano. Wavitye ay guvit ku pariye akki gut ku pariye nehmnikuhpiye. Gukivaravu dax ka aynsima karukri awaku ku samah eg akki gitkis hiyeg ku pariye nehmnikuhpiye gitkis, ignesme katiwnih gukivaravu.

17 Eg himano kavusa makekehwe uhavuh butte. Eg awni akak guhawna. Guwn:

— Nerasbaki awaykemni igkis Kiyavwiye Uhokri inurikyene gihiyegavu. Igkis ekkenes wotwiy pahatra ahin adahan wixwiy danuhne git Kiyavwiye Uhokri.

18 Mpuse hawkri eg kehno hene adahan kibite hawkri. Ig Pol hiyapni hene, ig ka batek. Ayge nikwe ig wagestaw ig awna git ner wavitye *ku pariye aynene guvit.* Giwn:

— Nah awna pit giwavrik Kiyavwiye Jesus. Asa pes ayteke guvititak nor tino.

Aynewa ig wavitye pese guvititak.

19 Igkisme gukivaravu hiyapni hene, igkis awna:

— Kuri wis ka dax karukri akiw.

Ayteke nikwe igkis kamaxe Pol gikak Sílas. Igkis kehpigkis waxwevgikis tahan gimkanitkis hiyaptigivyene amadgat higiw.

20 Igkis danuh atere, igkis iwevgikis givetunatkis hiyaptigivyene romanyenevwi. Igkis awna gitkis:

— Neras hiyeg igkis judeyenevwi. Takunipti igkis sigimwihne madikte paytwempuyenevwi ay.

21 Igkis kannuhnes hiyeg adahan igkis wew akak *mbeyevye* hiyakemniki ku pariye ukivarawiy ka muwaka wixwiy wew nikak. Wixwiy hiyeg ku pariye romanyenevwi ka hiya wixwiyma amavin, ka hiya wixwiyma wew nikak.

Pol gikak Sílas sarayhpika arikut parakseket

22 Madikte hiyeg ayge timapni hene, igkis awna:

— Uyay pisenwa gihawkankis.

Igkis kuruwkehe gitivutkis. Ayteke nikwe neras hiyaptigi wiwhkise gisimsakis. Igkis biptasevgikis akak ah.

23 Igkisme *gisuwtatavukis* biptevgikis ka aynsima he igkis migatpite. Pisenwa gibiwhkakkis igkis sarayhpigkis arikut parakseket. Ayteke nikwe neras hiyaptigiviyene awna git ner avuriwkevutne parakseket. Igkis awna:

— Avuriwnigkis kabayntiwa.

24 Ig ner avuriwkevutne parakseket timapni hene, ig iwevgikis, ig paraksevgikis arikut pakwa ayaknisep parakseket. Ayteke ig deheke gikugkukis arikut ah turuhka. *Pisenwa ig tivik.*

25 Ayteke pakwa tiyegem ig Pol gikak Sílas igkis ayge piriyepkewnes. Igkis peknes avat adahan kibeyhenes Kiyavwiye Uhokri. Igkisme nawenyevwi kamaxkarempu igkis ayge timepnes gavankis.

26 Pahaye adahan wayk segke akak ahawna. In keh parakseket segke pahatte. Avim ini madikte alapota wokhew. Madikte xen matisbet, in tuguhe givititakis neras kamaxkarempu.

Avuriwkevutne parakseket wages gihiyekemni

27 Ig ner avuriwkevutne parakseket timapni hene, ig wadise. Ig hiyap parakseket alapota wok. Ig hiyapni hene, ig awna:

— Wo! Madikte neras kamaxkarempu bisike kuwis. *Kuri nukivara umahkiswen givatrakis.*

Ayteke nikwe ig wiwhe giwana adahan ig umehwevye pisenwate.

28 Igme Pol hiyapni hene, ig kabiman git. Giwn:

— Ka ba umahwa. Iveg ayta. Madikte usuh ayvekuye ay.

29 Igme ner avuriwkevutne parakseket ig timapni hene, ig uguhkiswa *git gihiyega.* Ig parak atere kibehtenwa. Ig danuh atere git Pol gikak Sílas. Ig segege gimin ig paberetusaw gitivutkis.

30 Ayteke ig iwevgikis arikutak ini parakseket. Ig awna gitkis:

— Kiyavwiyegben, pariyeki nah keh kuri adahan nah isahptaw?

31 Igkisme kaytwa giwn:

— Kamaxwa givitit Kiyavwiye Jesus. Inneki keh pis isahptaw payak gikakkis neras pivinekuya.

O Novo Testamento e Salmos na língua Palikur do Brasil; © 2018, Wycliffe Bible Translators, Inc.

32 Ayteke igkis ekkenes Kiyavwiye Uhokri giwn git payak gikakkis madikte givinekuya ayge.

33 Nikwenewa tiyegem ner avuriwkevutne parakseket ig iwevgikis ig hiyak gikakkis, ig sukuhete gibuskanakis. Pisenwa ig kewvi ahakwat un nikwenewa tiyegem madikte akak givinekuya.

34 Ayteke ig parakse Pol gikak Sílas givinekut. Ig ike gimanakis. Ayge ig gikakkis givinekuya igkis bateke giminkis ku samah igkis kamaxwa givitit Kiyavwiye Uhokri.

Pol gikak silas isahkiska

35 Hewke akiw neras hiyaptigiviyene awahkise sandagma gimin ner avuriwkevutne parakseket. Igkisme danuh atere, igkis awna git:

— Isahkise neras awaykemni adahan igkis tivik.

36 Igme ner avuriwkevutne parakseket awna git Pol:

— Igkis hiyaptigiviyene wasavanew adahan yis isahkiswika. Kuri hiyawa yis tivik mownye.

37 Igme Pol awna gitkis neras sandagma. Giwn:

— *Igkis hiyaptigiviyene ka keh wadit ukakuh.* Igkis biptase usuh giwtrikkis hiyeg yuma arik kavatra. Igkis sarayhe usuh arikut parakseket. *Usuh hiyeg judeyenevwi heneme usuh hawata hiyeg romanyenevwi.* Ka hiya igkisma keh hene ukakuh usuh hiyeg ku pariye romanyenevwi. Kuri hiyaksa igkis muwaka pekkis usuh mownye. Kawa. Ka hiya igkisma. Wani igkiswa ayta isahkis usuh. *Wake usuh tivikbe mownye, nikwekam madikte hiyeg ikiykam ku usuh bisike awaku usuh inyewa kakehniye.*

38 Neras sandagma timapni hene, igkis tivik gitkis gikivarakis hiyaptigiviyene. Igkis danuh atere, igkis awna inakni gitkis. Igkisme timapni hene ku Pol gikak Sílas ku igkis hiyeg romanyenevwi igkis avisasew.

39 Ayteke nikwe igkis atere gitkis Pol gikak Sílas. Igkis danuh atere, igkis awna gitkis:

— Bayahminanay usuh. Hiyawa yis pese aytaki arikutak parakseket. Peswinay paytwemputak hawata.

40 Igme Pol gikak Sílas igkis pekkiswika arikutak parakseket, igkis wadite atere guvinwat kiyavuno Lidiya. Igkis danuh atere, igkis ute gikebyuvwikis Jesus gihiyegavu aygnenevwi. Igkis hiyapni hene, igkis kinetihwa gikakkis ayge igkis ikenes gawaygikis. Ayteke pisenwa igkis tivik.

Polkis kinetihwene gimin Jesus ayge Tesalônika

17 **1** Igkis mpiye avuwiw paytwempu Anfipolis. Ayteke igkis mpiye avuwiw paytwempu Apolôniya. Ayteke igkis danuh avitit paytwempu Tesalônika. Ayge igkis ute paha judeyenevwi gileglisakis.

2 Ig Pol gihumpawni kinetihwa gimin Kiyavwiye Jesus gitkiskit hiyeg judeyenevwi. Nikwe ig atere lammesya ariku ini gileglisakis. Ig lammesya atere mpamavut samdi. Ayge ig kinetihwene gitkis hiyeg amadgatak Uhokri gannasan.

3 Ig akkamnihne *inakni Uhokri gannasan gitkis.* Ig ekkene gitkis huwewe ku in awna ku amawka Cristo hiyap mbeyne ig miya ig kannikaw akiw. Pisenwa ig awna gitkis:

— Ner Kiyavwiye Jesus ku kamin nah kinetihwene yit igyewa Cristo. Ig Uhokri gikanyan adahan ukumaduketniwiy.

4 Neras hiyeg timapni hene, gaytakis ihe inakni giwn. Igkis wagese gihiyekemnikis hehpekuye gikakkis Pol gikak Sílas. Hawata ka aynsima awaykemni ku pariye kane judeyenevwima ku pariye kiyathennevwi Kiyavwiye Uhokri igkis wagese gihiyekemnikis gidahan Kiyavwiye Jesus. Hawata ka aynsima tinogben kiyatyovwi egkis wagese guhiyekemnikis.

Hiyeg dakuhwa gitivutkis Polkis

5 Heneme ka aynsima judeyenevwi aygnenevwi, igkis hiyapni hene, igkis atihe Polkis. Ayteke nikwe igkis pahadguhe kibite hiyeg kakehniyevwi. Igkisme dakuhwe gitivutkis Polkis. Igkis kehe ka aynsima paytwempuyenevwi kadukman. *Ayteke igkis awna:*

— Pol gikak Sílas misakwa gimun Jasoh. Uyay atere kamaxwigkis.

O Novo Testamento e Salmos na língua Palikur do Brasil; © 2018, Wycliffe Bible Translators, Inc.

Igkis tivik, igkis danuh atere givinwat akak madikte gihawnakis adahan igkis giweptenkis paytrikutak adahan tahan gibetitkis hiyeg.

6 Heneme igkis ka utivgikis. *Igkis hiyapni hene,* igkis pekkise PolJasoh. Igkis kamaxwig gikakkis nawenyevwi Jesus gihiyegavu ayge. Ayteke igkis kehpigkis tahan givetunatkis paytwempuyenevwi gikivarakis. Igkis danuh atere, igkis wasaymew gidahankis gitkis hiyaptigiviyene. Igkis awna:

— Neras hiyeg ku pariye wagesave hiyeg gihiyekemnikis muwapuw ku avim inin igkis danuh atan *adahan usigmehpitni.*

7 Ner awayg Jasoh amevevgikis adahan igkis misakwa ay gimun. Igkis madikte igkis ka ihpa ukivarawiy kiyavwiye Sezar gikumadukan. Igkis awna ku ig Jesus igi gikivarakis giwenyan kiyavwiye Sezar.

8 Igkis paytwempuyenevwi gikakkis neras hiyaptigivyene igkis timapni hene, igkis kiyimwipta.

9 Ayteke nikwe igkis hiyaptigiviyene katiwnise karukri gitkis PolJasoh gikakkis neras nawenyevwi Jesus gihiyegavu akiw. Ayteke pisenwa gikatiwnihnikis, igkis isaksevgikis adahan igkis tivik.

Pol kinetihwene gimin Jesus ayge Bereya

10 Igkis Jesus gihiyegavu hiyapni hene, igkis *avise gikak Pol gikak PolSílas.* Ayteke nikwe igkis awahkiswigkis kibehtenwa avitit paytwempu Bereya. Igkisme danuh atere, igkis lammesya ayge ariku judeyenevwi gileglisakis. *Ayge igkis kinetihwenes akiw gimin Kiyavwiye Jesus.*

11 Neras hiyeg bereyenevwi ayge igkis kabayte giwkis neras hiyeg tesalôniyenevwi mmanawa giyaknikis ka devyema, igkis amava Kiyavwiye Uhokri ginetni kabayntiwa. Takunipti igkis ivegbohenes Uhokri gannasan igkis iwasenes ba inakni inetit inyewatma.

12 Ayteke nikwe ka aynsima hiyeg aygnenevwi ihe inakni giwn. Ka aynsima gresiyanovwi kiyatyovwi egkis ihe giwn payegbitak gikakkis ka aynsima awaykemni.

13 Heneme neras judeyenevwi aynte Tesalônika igkis time Pol gak ku ig ekkene Kiyavwiye Uhokri ginetni *gimin Kiyavwiye Jesus* ayge avit paytwempu Bereya. Igkis timapni hene, igkis haraksevgikis atere. Igkis danuh atere, igkis iwitehe neras bereyenevwi igkis amiyhase Polkis gitkis.

14 Neras ukebyuvwiy ayge hiyapni hene, aynewa igkis awahkise Pol tivik parawkigbit. Igkisme PolSílas gikak PolTimotyu igkis misekwe ayge *avit paytwempu Bereya.*

Pol kinetihwene gimin Jesus ayge Atenas

15 Igkisme gaytakis ukebyuvwiy tivik gihapti Pol adahan gimaptenten ariw mbeyne. Igkis tivik gihapti danuhte avitit paytwempu Atenas. Ayteke igkis diyuhe avitit paytwempu Bereya. Igme Pol hiyapni hene, ig wasavanew gimin PolSílas gikak PolTimotyu adahan igkis ayta gimkat kibehtenwa. Ayteke igkis tivik.

16 Igme Pol misekwe ayge Atenas adahan giwhpetnikis. Ku samah ig wahepnete, ig wakaymni mpinevevye gidahankis neras hiyeg aygnenevwi ku samah ka aynsima giwohkigakis gahehpakkis batakka ayge.

17 Ini giwakemni keh ig kinetihwa gimin Kiyavwiye Jesus gitkis. Ig kinetihwene ariku leglis gitkis hiyeg judeyenevwi gitkis hiyeg ku pariye kane judeyenevwima ku pariye kiyathenevwi Kiyavwiye Uhokri. Hawata akiw ig kinetihwene gimin Kiyavwiye Jesus mpuse hewkevye ayge paytwempu ahigiwmadga gitkis hiyeg ku pariye ig uti ayge.

18 Pahay hawkri ig ute hiyeg ayge ku pariye kannuhekevutnevwi amin “Epikurews” gihiyekemni. Hawata ig ute hiyeg ku pariye kannuhekevutnevwi amin neras “estóykus” gihiyekemnikis. Ig hiyapni hene, ig kinetihwa gikakkis. Pisenwa gawnan, igkis neras hiyeg kinetihwa pawtak ayge, igkis awna:

— Pariye kamin ner awayg kinetihwa mpinevevye hene?

Igme pahavwi hiyeg ayge kaytwa:

— Ke nuthube ig kinetihwene amin nawenyevwi Uhokri ariw udahanwiy. Nawotunyevwi giwohkigakis.

Igkis awna inakni awaku ig Pol kinetihwene gimin Kiyavwiye Jesus hawata amin gikankawni.

O Novo Testamento e Salmos na língua Palikur do Brasil; © 2018, Wycliffe Bible Translators, Inc.

19 Ayteke nikwe igkis awnase Pol arimkat *paha iwetrit ku kiney hiyeg gibetkikis pahadguhwa adahan ignes timepnes inetit. Ini iwetrit kewye* Areópagu. Igme tivik gihaptikis. Igkis danuh atere, igkis awna git:

— Pariyeki pinetni pis ekkene gitkis hiyeg? Uya akki wotuh.

20 Mmah usuh timap pis awna nawenyewa inetit ku pariye usuh ka timapti? Usuh muwaka hiyak ini pinetni.

21 Igkis awna inakni hene mmanawa madikte hiyeg atenasyenevwi ku pariye misekwenevwi ayge gikakkis neras ku pariye danuhpenevwi atere, igkis bateke timap nukune inetit. Ininen ginetnikis mataytak.

22 Igme Pol kannikaw givetunkis madikte neras hiyeg ayge Areópagu. Ig awna gitkis:

— Kiyavwiyegben atenasyenevwi, nah hiyak ku yis kawohkigahaw gitkis ka aynsima yiwohkigavu.

23 Ku samah nah waywempiye avuwiw inin paytwempu nah hiyap ka aynsima piriyepkewket adahan yis kiyathene yiwohkigavu. Ayge nah ute pahayku piriyepkewket annaka han: “Gidahan Uwohkigawiy ku pariye wixwiy kane hiyak”. Ku avim inin nah ayta kinetihwene yit gimin ner ku pariye yis kiyatha yis kane hiyakgiwatnene.

24 Ig ner Kiyavwiye Uhokri ignewa ku pariye keh inin hawkri. Ig keh madikte amedgene inin. Ig kumadukene madikte hiyeg aynte inurik. Ig kumadukene madikte hiyeg ay amadga inin. Ig ka misakwa ariku piriyepkewket kehka gavitkis hiyeg amadgayavu ininma.

25 Ig ka muwaka wixwiy keh ariknawnema gidahan mmanawa ignewa ku pariye ikene udehetniwiy, uyakakwiy, madikte.

26 Giwntak pahavwiwa awayg ig keh madikte hiyegiviyenevwi humaw. Ig keh ignes misakwa muwapuw amadga inin. Avit inin hawkri humaw ig ayipa ig kaniy ku kavim igkis misakwa ay amadga inin. Hawata ig kaniy ku kiney igkis misakwa.

27 Ig keh inin hene kahadbe igkis mpiksaw giharit kahadbe igkis ivegvig kahadbe igkis hiya giwitwak. Kameki in mahikome adahan utivgi mmanawa ig Kiyavwiye Uhokri ka piyawakadima wowiy.

28 Igwa Kiyavwiye Uhokri waymuhtenwiy. Ig uwewkistenwiy. Ig uhumtenwiy. Pahavwi awayg avatkekne yibetya kuwis awna: “Wixwiy hawata Kiyavwiye Uhokri gikamkayuvwi.”

29 Ku wixwiy Kiyavwiye Uhokri gikamkayuvwi, nikwe wixwiy ka hiya wixwiyma ikiy Kiyavwiye Uhokri ku ig he batakkanen. Ka hiya wixwiyma ikiygi ku ig kehka akak karukri wahano. Kawnata hiya wixwiyma ikiygi ku ig kehka akak karukri wahano seyno. Kawnata hiya wixwiyma ikiygi ku ig kehka akak tip. Ig ka hiyegma gibatkan. Ig ka hiyegma gikehni.

30 Minikwak hiyeg ikiygi hene mmanawa igkis ka hiyak hawkri. Avim ini ig Kiyavwiye Uhokri kiyakan gikakkis. Heneme ku avim inin ig kinetihwa gitkis madikte hiyeg muwapuw. Ig awna: “*Yis ka hiya yisma misakwa henenwatma akiw.* Wagesnabay yihiyekemni ariw yitaraksan.”

31 *Amawka ku wixwiy wages uhiyekemniwiy adahan wixwiy keh ku pariye kabay giwtrik Kiyavwiye Uhokri* mmanawa ig kuwis ahegbete pahay hawkri ku pariye me danuhmet adahan ig ukatiwnihpitniwiy adahan ku pariye ukehniwiy ay amadga inin. *Ku wis keh mbayka, mbaykanewa ig iki wot. Ku wis keh kabayka, kabaykanewa wis uti.* Ig ka taraksa *ku aysaw ig hiyak ukak.* Avim ini ig katiwnihkiswiy git pahavwi gikanyan. Ig Kiyavwiye Uhokri kuwis akki wotwiy ku pariye ner gikanyan adahan ini mmanawa ig kuwis kannikasevgi ariw gimiremni.

32 Neras hiyeg ku pariye timepnevwi Pol giwn ayge igkis timapni hene ku samah ig kinetihwa gimin pahavwi ku pariye kannikaw ariw gimiremni, gaytakis hiyaraptihpig. Gaytakisme batek akak inakni giwn. Igkis awna git:

— Usuh timepkere inakni piwn kuwewa akiwnek.

33 Ayteke nikwe ig Pol pese gibetitakis.

34 Heneme gaytakis neras hiyeg atak gihapti. Ayge igkis wagese gihiyekemnikis hehpekuye gikak Pol. Igkis ihe giwn. Pahavwi awayg gaytakis kewye Diyonisyu. Ig pahavwi gaytakis neras ku pariye kumadukene ini

O Novo Testamento e Salmos na língua Palikur do Brasil; © 2018, Wycliffe Bible Translators, Inc.

iwetrit kewye Areópagu. Hawata akiw pahavu tino kewyo Damaris ihe Pol giwn. Hawata nawenyevwi hiyeg akiw.

Pol misakwa gimun Akwila

18 **1** Ariwnteke ini ig Pol pese avititak ini paytwempu Atenas. Ig danuh avitit paytwempu Korintu.

2 Ayge ig patiptak gikak pahavwi judeyene kewye Akwila. Igme PolAkwila amadga wayk aynte Pontomnaw heneme ig misakwa avit Italiyamnaw. Ig misakwa ayge payak gukak gihayo. Egme guw Pirisila. Ayteke egkis tivige avititak Italiyamnaw mmanawa ner romanyenevwi gikivarakis Kilawdyu ig pekkise madikte hiyeg judeyenevwi ariw paytwempu Roma *ku kiney egkis misakwa ayge Italiyamnaw.* Ig Akwila gukak Pirisila egkis danuh atere avit paytwempu Korintu, egkis misekwe ayge. Igme Pol atere danuhpene gutkis.

3 Ayge ig ute ku egkis paytevutne *akak puwikne amar.* Ig hiyapni hene, ig misakwa gumunkis, ig kannivwiye payak gukakkis awaku gannivwi inwata.

Pol kinetihwene gimin Jesus ayge Korintu

4 Mpuse samdi ig Pol lammesya ariku judeyenevwi gileglisakis. Ayge ig kinetihwene *gimin Kiyavwiye Jesus gitkis hiyeg,* ig kinistene hiyeg judeyenevwi gikakkis hiyeg ku pariye kane judeyenevwima *adahan igkis kamaxwa givitit Kiyavwiye Jesus.*

5 Ayteke metakwa ig Sílas gikak Timotyu igkis danuh atere git avititak Masedôniyamnaw. Ariwntak ini gidawnhankis atere ig Pol ikatuswa adahanikwa ig ekkene Kiyavwiye Uhokri giwn. Ig ayge ekkene gitkis neras judeyenevwi aygnenevwi ku Kiyavwiye Jesus ignewa Cristo ig Uhokri gikanyan adahan ukumaduketniwiy.

Pol ayguhwa giwkis hiyeg judeyenevwi

6 Heneme igkis judeyenevwi suguhpig. Igkis mahivwihpig. Ig Pol hiyapni hene, ig sessehe gisimsa *ariw avathawni adahan areketni ku samah gitaraksankis.* Ig awna gitkis:

— Ku yis biyuke, yihawkanavrik. Ka nuhawkanavrikma. *Ka sam.* Kuri nah ayguhwete yiw adahan nah *ekkene Kiyavwiye Uhokri ginetni* gitkis hiyeg ku pariye kane judeyenevwima.

7 Ayteke nikwe ig pese giwkis neras judeyenevwi. Ig tivik ig misekwe gimun pahavwi kane judeyenema giw Tisyu Justu. Ig Tisyu Justu kiyathene Kiyavwiye Uhokri. Givin misakwa ahumwate judeyenevwi gileglisakis.

8 Avim ini ini leglis akivara ig kamaxwe givitit Kiyavwiye Jesus. Ig giw Kirispu. Madikte gimunyavu hawata kamaxwe givitit Kiyavwiye Jesus. Hawata ka aynsima korintuyenevwi akiw timap Pol ginetni. Ayteke igkis ihe giwn igkis kewvi ahakwat un.

Uhokri ikene Pol gawaygi

9 Ayteke pahay tiyegem ig Pol hiyap Kiyavwiye Jesus giwtyakveynen. Igme awna git:

— Ka muwaka avis. Akkanaba *nuwnuh* takunipti gitkis. Ka ba matiwniswa.

10 Mmanawa nah ay pikak. Igkis hiyeg ka hiya igkisma daxpi. Mmanawa ay avit inin paytwempu ka aynsima hiyeg ay ku pariye kamaxwevye nuvitit.

11 Ayteke nikwe ig Pol misekwe ayge adahan pahak kamukri akiw akak abusku. Ayge ig kannuhne hiyeg amin Kiyavwiye Uhokri giwn.

Pol ay givetun Galyu

12 Avim ini pahavwi awayg kewye Galyu ig pareke ikivarat adahan Gresiyamnaw. Ayteke nikwe neras judeyenevwi pahadguhwe igkis kamaxe Pol. Igkis waxwevgi givetunat ner ikivarat.

13 Igkis awna git:

— Kiyavwiye, ner awayg kinistene hiyeg adahan ignes kiyatha Uhokri ka ku samah ukumadukan aya wotuh.

14 Igme Pol awnevyemet, igme Galyu awna gitkis neras judeyenevwi. Ig awna:

— Yis hiyeg judeyenevwi, wake ig kakehniyebe, wake ig arewevye yitbe, nikwekam ikkam adahan nah timap yiwn.

15 Henneme, ku samah in he amin iwitnen, he amin yihiyekemninen yis hiyeg judeyenev-

O Novo Testamento e Salmos na língua Palikur do Brasil; © 2018, Wycliffe Bible Translators, Inc.

wi, he amin yikumadukannen. Nikwe nah ka hiya nahma hiyak nikak. Yiswa hiyak nikak.

16 Ayge nikwe ig pekkiswigkis madikte givetunatak.

17 Neras paytwempuyenevwi ayge ku pariye kane batek gikakkis hiyeg judeyenevwi, ignes hiyapni hene ku samah gikivarakis pekkise neras judeyenevwi igkis kibokahwe igkis kamaxe pahavwi ku pariye judeyenevwi gileglisakis akivara kewye Sóstenes. Igkis biptevgi ayge giwtriknewa Galyu. Igme ka aminama giwkis.

Pol gidiyhemni avitit Antiyokiya

18 Ariwnteke ini ig Pol misekwe kibite hawkri akiw ayge paytwempu Korintu. Ayteke *ig awna:*

— Nah diyuhpite avitit Antiyokiya.

Ig ekkewviye gitkis Jesus gihiyegavu aygnenevwi. Ig tivik payak gikak Akwila, kiyavuno Pirisila. Egkis danuh atere avitit paytwempu Senkreya. Ayge ig Pol ahegbete ginetni ku ig ikatuswevwa git Kiyavwiye Uhokrinen *adahan aynesa hawkri.* Ayteke nikwe ig tigehe gisemni ku samah judeyenevwi gihiyekemnikis *kahadbe ig ka iki gitew arit gisemni akiw.* Pisenwa nikwe egkis kawerihwe Siriyamnawte.

19 Ayteke egkis danuh avitit paytwempu Efesu. Ayge ig Akwila eg kiyavuno Pirisila *ahegbete gunetnikis adahan* egkis misakwa ayge. Igme Pol tivik lammesya ariku judeyenevwi gileglisakis adahan ig kinetihwene *gimin Kiyavwiye Jesus* gitkis neras judeyenevwi aygnenevwi.

20 Neras judeyenevwi timapni giwn hene, igkis awnesevgi adahan ig misakwa ayge gikakkis adahan kibite hawkri.

21 Igme awna gitkis:

— *Kote ikte.* Amawka nah danuh avitit paytwempu Jerusalém kahadbe nah mpiyasene fet ayge. Heneme gikak Kiyavwiye Uhokrinek nah diyuh atan akiwnek.

Nikwe ig ekkewviye gitkis ig tivik katapte amadgat nawiy. Ig tarekwe ariwntak Efesu.

22 Ayteke ig danuhe avitit paytwempu Sesareya. Ayge ig misekwe ariw nawiy. Ig tivik avitit Jerusalém. Ig danuh atere, ig aytnihe Jesus gihiyegavu aygnenevwi. Pisenwa ig tivik avitit Antiyokiya.

23 Ig danuh atere, ig misekwe ayge adahan kibite hawkri. Ayteke ig tivik akiw. Ig danuhpene muwapuw avitiw Galasiyamnaw avitiw Firijiyamnaw. Ayge ig ikene Jesus gihiyegavu gawaygikis.

Apolu

24 Avimnewa ini ayge paytwempu Efesu pahavwi judeyene danuh atere. Giw Apolu. Ig amadga wayk aynte avit paytwempu Alexandriya. Ig kannuhye kinetihwa amin Kiyavwiye Uhokri giwn. Ig hiyak Uhokri gannasan kabayntiwa.

25 Ig kuwis pukuhpa ku samah ig Uhokri gihiyekemni. Ig kinetihwa nimin akak madikte gidatni avititak giyakni. Ig ekkene wadit gidahan Kiyavwiye Uhokri. Ig ka taraksa. *Heneme ig kote kewte giwavrik Kiyavwiye Jesus.* Ig he kaywepka ininewa gavit Joawh Batista.

26 Ig danuh atere, ig kavusa kinetihwa akak madikte gawaygi ariku judeyenevwi gileglisakis. Eg kiyavuno Pirisila gikak Akwila ayge. Egkis timapni Apolu giwn hene, egkis iwavgi guvinwatkis. Ayge egkis akkamnih Uhokri gihiyekemni git adahan ig pukuhapni kabayte akiw. *Igme ihe giwnkis.*

27 Ayteke ariwnteke ini ig Apolu atekere avitit Gresiyamnaw. Igkis Jesus gihiyegavu aygnenevwi avit Efesu, igkis hiyapni hene, igkis ike gawaygi adahan ig atak. Igkis awahkise kagta giminkis Jesus gihiyegavu aynte Gresiyamnaw adahan igkis amavig kabayntiwa. Ig hiyapni hene, ig tivik. Ig danuh atere, ig ayava ka aynsima neras ku pariye kamaxwenevwi givitit Kiyavwiye Jesus akak Kiyavwiye Uhokri gabay.

28 Ku kiney hiyeg pahadguvu adahan ignes timepnes inetit, ig atak atere, ig ekkene Kiyavwiye Uhokri giwn gitkis neras judeyenevwi ayge akak madikte gawaygi. Igkisme ka hiya akaytwak. Ig akki gitkis huwewe amadgatak Uhokri gannasan ku ig Kiyavwiye Jesus igyewa Cristo ig Uhokri gikanyan adahan ukumaduketniwiy.

O Novo Testamento e Salmos na língua Palikur do Brasil; © 2018, Wycliffe Bible Translators, Inc.

Uhokri Gitip kawih efesuyenevwi

19 **1** Ku samah ig Apolu aynete avit paytwempu Korintu igme Pol danuh waxriw avitit paytwempu Efesu. Ayge ig ute aynesa hiyeg ku pariye kannuhwene gimin Kiyavwiye Uhokri.

2 Ig ayavgikis:

— Yis kuwis kamaxwa *givitit Kiyavwiye Uhokri.* Ba kuwisma ig Kiyavwiye Uhokri kawihkis Gitip yivitit?

Igkisme kaytwa giwn:

— Usuh kote timapte inakni inetit ku Kiyavwiye Uhokri kuwis kawihkisne Gitip givititkis hiyeg.

3 Igme Pol timapni hene, ig ayavgikis:

— Mmah yikewven nikwe?

Igkisme kaytwa giwn:

— Usuh kewvi ku samah Joawh Batistamni akki wotuh.

4 Igme Pol awna gitkis:

— Joawh Batistamni kaywe hiyeg adahan ekkene ku samah igkis wageskere gihiyekemnikis ariw gitaraksankis. Ig awna gitkis hiyeg ku amawka igkis kamaxwa givitit pahavwi ku pariye nehmnikuhpiye gihavu butte. Ner pahavwi ig Kiyavwiye Jesus ig.

5 Igkis timapni hene, igkis kewvi ahakwat un giwavrik Kiyavwiye Jesus.

6 Pisenwa ig Pol sarayh giwak givititkis *adahan ig piriyepkewne gidahankis.* Aynewa ig Uhokri Gitip kawihpigkis. Igkisme kavusa awna ariku nawenyewa iwit. Hawata igkis awna iwit ku pariye pes giwntak Kiyavwiye Uhokri.

7 Igkis awaykemni madikawku gikebikis gikakkis piyana gawnakis *(12).*

Pol kinetihwa gimin Jesus ayge Efesu

8 Ayteke ariwnteke ini ig Pol kinetihwene akak madikte gawaygi ariku judeyenevwi gileglisakis. Ig kinetihwene ayge adahan mpana kayg. Ig ekkene gitkis ku samah Uhokri gikumadukan. Ig kinistigkis adahan igkis kawih ini gikumadukan.

9 Gaytakisme neras judeyenevwi ka ihpa giwn. Igkis dehe giyaknikis. Ayteke nikwe igkis mbeyhe Kiyavwiye Jesus gihiyekemni giwtrikkis madikte hiyeg. Ig Pol hiyapni hene, ig pese giwkis. Igkisme ku pariye ihpenevwi giwn igkis tivik gihapti. Ariwnteke ini ig kinetihwene gitkis mpuse hawkri aynte avineku ini lekkol gidahan Tiranu.

10 Ayge ig kinetihwene hene adahan pikana akebi kamukri. Awaku ini madikte hiyeg ku pariye misekwenevwi ayge Asiyamnaw igkis madikte timepnekuye Kiyavwiye Uhokri ginetni. Hiyeg ku pariye judeyenevwi hiyeg ku pariye kane judeyenevwima igkis timepnekuye.

11 Avim ini ig Kiyavwiye Uhokri ike Pol gannu adahan ig kehne annut ku pariye hiyeg amadgaya inin ka hiya nikehka.

12 He hiyeg iwe Pol gikamisbeta. Igkis ewkni gitkis kakahribdavye. Ignesme hiyapni hene, aynewa gikahrikis mpiye. Hawata wavitye pes givititakis hiyeg.

Seva gikamkayh pekkiswiye wavitye

13 Avim ini hawkri gaytakis judeyenevwi ayge kewa ihamwibe. Igkis wewnes muwapuw adahan igkis pekkisnes wavitye. Igkis givewkankis battukaw pekkis wavitye giwavrik Kiyavwiye Jesus *bawa igkis ka gihiyegavuma Kiyavwiye Jesus.* Ayge nikwe igkis awna:

— Uyay awna arit wavitye han: “Usuh awna pit giwavrik ner Kiyavwiye Jesus ku pariye Pol kinetihwa gimin. Giwavrik igi usuh awna pit, asa pes ayteke.”

14 Neras hiyeg ku pariye ahegbete ginetnikis hene igkis ntewnehker gikebikis. Igkis gikamkayuvwi pahavwi judeyene kewye Seva. Igme Seva ig pahavwi gaytakis neras muwveg kiyatyevwi.

15 Ayteke nikwe igkis danuh git pahavwi awayg wavityewnivye, igkis awna git ner wavitye inakni iwit. Igme wavitye kaytwa giwnkis:

— Nah hiyak Jesus. Nah timap gak Pol. Heneme yis, pariyenekay?

16 Ig awna inakni, ig padakawnawa adahan gibiwhpitnikis. Akak gidatni ig matekevgikis. Igkisme bisike givinwatak makawihani, igkis huwivwihvite.

17 Ayteke madikte hiyeg ayge Efesu ignes time gakkis, hiyeg ku pariye judeyene-

O Novo Testamento e Salmos na língua Palikur do Brasil; © 2018, Wycliffe Bible Translators, Inc.

vwi hiyeg ku pariye kane judeyenevwima madehkis. Igkis timapni hene, igkis madikte avisasew. Nikwe Kiyavwiye Jesus giw ka aynsima kiyathakante akiw.

Ihamwigben bukah gikagtankis

18 Ayteke nikwe ka aynsima hiyeg ku pariye kamaxwenevwi givitit Kiyavwiye Jesus igkis tabirebdi givetunkis madikte hiyeg, igkis ekkenes gikehnikis mbay gitkis. Igkis kinetihwenes amin ku samah igkis mpiya minikwak.

19 Igkis ku pariye minikwak kehne ihamwi gannivwi *igkis sarayhe giyahmarakis.* Igkis ahiwave gikagtankis adahan ihamwihwaki igkiswa bukehpin giwtrikneswa madikte hiyeg. Igkis kibite hiyeg. Igkis pukuhbete ihamwihwaki nutiwni ku samah igkis katiwnih adahan gikagtankis. Madikte atiwni danuh adahan *ka aynsima karukri* pohowkumku madikwa mil *(50.000)* karukri.

20 Avim ini Kiyavwiye Uhokri ginetni ibekhew ka aynsima akiw akak nudatni. In detyewa in.

Pol tivikwiye avititak Efesu

21 Ayteke ariwnteke ini ig Kiyavwiye Uhokri Gitip awahkise Pol tivik akiw. Ig hiyapni hene, ig awna:

— Nah ateknete avitit Jerusalém. Nuvewkan nah mpiya awvre avitiw Masedôniyamnaw, avitiw Gresiyamnaw adahan ku samah natakni atere Jerusalém. Ayteke ariwntak nudawnhanek atere, nah atak avitit paytwempu Roma.

22 Ayteke nikwe ig awahkise piyana gayavetni avitit Masedôniyamnaw. Giwkis Timotyu, Erastu. Kameki ig tivikme avititak ini waxri Asiyamnaw. Ig misekwe kibite hawkri akiw ayge *avit ini paytwempu Efesu.*

Efesuyenevwi dakuhwa

23 Avimnewa ini hawkri ka aynsima hiyeg aygnenevwi Efesu igkis dakuhwe avatra *ku samah Pol ekkene* Uhokri gihiyekemni. *Nah akkite pit ku samah.*

24 Ayge pahavwi awayg kewye Demetriw. Ig batakevutne ahehpakti akak karukri wahano seyno. Ig batak ka aynsima ahehpakti gudahan giwohkigakis guleglisa guvin. *Eg giwohkigakis guw* Diyana. *Ig gaviykan ini ahehpakti batakka.* Ig dax ka aynsima karukri gidahankis gihiyegavu ku pariye batak gidahan.

25 Ayge nikwe ig Demetriw pahadguhe madikte gihiyegavu payak gikakkis nawenyevwi ku pariye gannivwikis inwata. Ayteke ig awna gitkis:

— Kiyavwiyegben, yis hiyakni ku samah wixwiy igisavye akak inin ubatkanwiy.

26 Hawata akiw yis hiyap ku samah Pol gikehni, yis timap ku samah ginetni. Ig awna ku uwohkigawiy ubatkanwiy in ka inyewatma Uhokrima. Ka aynewatma Efesu *ig awna hene* heneme muwapuw avitiw Asiyamnaw. Ig kuwis wagese ka aynsima hiyeg gihiyekemnikis adahan ignes ihpa inakni giwn.

27 *Inin ka kabay.* Nawenetke madikte hiyeg ka isimkere batakka akiw. Ku hene nikwe wixwiy yuma wannivwiy nikwe. Ka ininewatma wixwiy biyukse wannivwiy, heneme nawenetke uwohkigawiy Diyana biyukse gukiytani akiw. Nawenetke hiyeg ka kiyatha guleglisa guvin akiw. Eg kabayno uwohkigawiy. Ku avim inin madikte hiyeg kiyathig ay Asiyamnaw, muwapuw amadga wayk. Heneme ik adahan aysawnemenek igkis ka kiyathig akiw.

28 Neras hiyeg timapni inakni giwn hene, igkis dagawnhebdi. Igkis kavusa awna akak gihawnakis. Giwnkis:

— Eg kiyavuno Diyana, efesuyenevwi giwohkigakis, eg kabayno. *Eg kabayno. Eg kabayno.*

29 Ayteke nikwe madikte paytwempuyenevwi timapni hene, igkis dakuhwe. Avim ini igkis kamaxe piyana gikebikis masedôniyenevwi kewye Gayu, Aristarku ku pariye Pol gidahewekten. Igkis waxwevgikis kibehtenwa arimkat *paha iwetrit adahan ku kiney madikte hiyeg pahadguhwa. Ini iwetrit kewye* “teatru”.

30 Ig Pol hiyapni hene, ig atekkerevye atere givetunatkis neras hiyeg *adahan ig kinetihwene gikakkis.* Heneme Jesus gihiyegavu ayge igkis *avise gikak igkis* ka isagkig atere.

O Novo Testamento e Salmos na língua Palikur do Brasil; © 2018, Wycliffe Bible Translators, Inc.

31 Hawata gaytakis hiyaptigiviyene ayge Asiyamnaw igkis Pol gikagmadavu, igkis wasavanew gimin adahan ig ka atak gibetitkis neras hiyeg aynte “teatru” *adahan ig umahkiswa atere.*

32 Avimwata ini ayge “teatru” madikte neras hiyeg efesuyenevwi pahadguhwa igkisweke. Gihiyekemnikis matekbet, gihiyekemnikis. Igkis kabiman arakembet iwit. Mmanawa gaytakis kibitenene igkis ka hiyak ku samah igkis pahadguhka.

33 Ayge pahavwi awayg gibetkis giw Alexandre. Ayteke nikwe gaytakis judeyenevwi ayge igkis tabirasevgi givetunatkis. *Neras hiyeg hiyapni hene, igkis awna:*

— Mmah ka nerma gannip?

Igme awokhasaw gitkis *adahan igkis tinwohaw* adahan ig ekkevye gitkis ku ka ignema.

34 Heneme igkis hiyeg awna:

— Ig ner judeyene. Hiyeg judeyenevwi asene batakka.

Igkis hiyapni hene, igkis madikte kavusa kabiman akiw. Igkis awna:

— Eg kiyavuno Diyana, efesuyenevwi giwohkigakis, eg kabayno.

Igkis kabimanenes payak hene adahan pisaya ler.

35 Ayteke pahavwi hiyaptigi metakwa ig tinwohasigkis. Ig awna gitkis:

— Kiyavwiyegben efesuyenevwi, madikte hiyeg hiyak ku samah inin paytwempu Efesu in kadahan kiyavuno Diyana guleglisa guvin ay umunwiy. Madikte hiyeg timap arak ku samah guhehpak tip tuguhe inuriktak atan.

36 *Inyewa in.* Ka ik adahan hiyeg awna ku in ka inyewatma. Nikwe hiyawa yis karisehwe. Ka yi muwaka keh arikna mbeyevyema pahayenema avit yis ivegmina yihiyekemni.

37 Yis waxwe neras awaykemni atan yuma arik kavatrene. Igkis ka amevwi uleglisawiy arikuya. Igkis kawnata mahivwih uwohkigawiy. *Mmeneki yis hene?*

38 Ku ig Demetriw gikakkis gihiyegavu ku igkis kamiyekere pahavwi, hiyawa igkis kamiyevgi gimunitneswa ukivarawiy amun ini ku aysaw ignes keh givahdukawnikis. Hiyawa igkis kamiyevgi gitwa hiyaptigi. Ayge iwetrit adahan hiyeg kamiyavak.

39 Henneme ku yis kehkere nawenyewa arikna akiw, amawka yis ahegbeta madikte avim ini ku aysaw paytwempuyenevwi gibetkikis pahadguhwa. Henneki ukumadukanwiy awna.

40 Ku avim inin wixwiy abet kibohriki. Nawenetke hiyaptigi kamiyevwiynek awaku ig ikiy ku wixwiy ayta dakuhwene gikak ikivarat ku avim inin. Wixwiy ay dakuhwene waditnevyenen. Wixwiy ka hiya arakkamnihkanek *git ikivarat.*

41 Ayteke pisenwa inakni gawnan ig awahkise madikte hiyeg tivik givinwatkis.

Pol danuhpene muwapuw avit Masedôniyamnaw

20 **1** Ayteke ariwnteke ini dakuhwaki, ig Pol watihe Jesus gihiyegavu ayta git. *Igkis danuh atere, ig kinetihwe gikakkis,* ig ikene gawaygikis. Ayteke ig ekkew, ig tivik avitit Masedôniyamnaw.

2 Ig danuh atere, ig mpiya awvre waxriw, ig ekkene *Uhokri gihiyekemni* gitkis ka aynsima hiyeg. Ig wagahkisne gawaygikis. Ayteke metakwa ig danuh atere Gresiyamnawit.

3 Ig misekwe ayge adahan mpana kayg. Ayteke ig ahegbetewviye adahan ig diyuhpiye avitit Siriyamnaw amadgew nawiy. Heneme ig time gakkis judeyenevwi ku igkis ahegbete ginetnikis gitivut *adahan igkis giwmepten.* Ig hiyapni hene, ig awna:

— Nikwe nah diyuh atere waxriw, Masedôniyamnew akiw.

4 Ka aynsima Jesus gihiyegavu tivik gihapti Pol. Pahavwi kiyavwiye Pihu gikamkayh giw Sópatru bereyayene ig tivik gihapti. Hawata piyana gikebikis tesalôniyenevwi tivik gihapti. Giwkis Aristarku, Segundu. Pahavwi akiw Gayu derbeyene, tivik gihapti. Hawata ig Timotyu tivik gihapti. Hawata piyana gikebikis asiyamnawyenevwi Tikiku gikak Trófimu.

5 Igkiskit tivik wowhu adahan wohpetni aynte paytwempu Trôadi.

6 *Nahme Luwkas gikak Pol* usuh misekwe aynewa avit ini paytwempu Filivus ada-

O Novo Testamento e Salmos na língua Palikur do Brasil; © 2018, Wycliffe Bible Translators, Inc.

han mpiyasene ini fet adahan axne bugut miyegbiye. Pisenwa fet usuh tarekwe ayteke. Usuh mpiyase pohowku hawkri amadga nawiy, usuh danuh atere Trôadi. Ayge usuh patipteke gikakkis neras wohpetnivwi. Usuh misekwe ayge adahan pahay paka.

Pahavwi takweye tuguhe inutak

7 Paka abet usuh pahadguhwe adahan usuh axne *adahan kiyene ku samah Kiyavwiye Jesus umahkiswe udahanwiy.* Ayge ig Pol ekkene Uhokri gihiyekemni gitkis. Ig ekkene *kiyabawkad iwit* mmanawa hewkenek ig tivikwiye. Ig awnene he danuhe pakwa mitipka.

8 Ayge usuh kabubuknene ariku payt avahnap inuteknene. In uguhka avit ka aynsima abukri.

9 Pahavwi takweye kewye Ewtiku ig betnene ayge anumeku lapot aynte inut. Ku samah Pol awnene inakni iwit kiyabawkad, ig Ewtiku isevwe ig himeke ig davidviswe. Pahaye adahan ig hakuhe ig tuguhe ayta inutak avinumekutak ini payt alapota ayge amamnabun avahnap. Igkis hiyeg hiyapni hene, igkis muhuke gimin. Igkis kidiswig. Ayipa kuwis gimiremni.

10 Ig Pol hiyapni hene, ig muhuke atere ig tuguhkiswe givitminat. Ig ugiswig ig awna:

— Ka yi muwaka dunih yiyakni. Ig ivegnete akiw.

11 Ayteke nikwe ig Pol diyuhe wagehe akiw. Ig ax ukakuh *adahan kiyene ku samah Kiyavwiye Jesus umahkiswe udahanwiy.* Pisenwa ig kinetihwa ukakuh ayivwad akiw he kabeyweke. Ayteke pisenwa ig tivik.

12 Igme ner takweye ig iwepka givinwat ig wewvarihte. Madikte hiyeg bateke giminkis ku samah ig iveg akiw.

Pol tivik amadgew nawiy

13 *Avit gitepkemni* ig Pol awna gitkis:

— Yis atere avitit paytwempu Asôs navitkiy amadgew nawiy. Nahme atak waxriw. Ayge Asôs nah hawata nah kataptaw yimadgatnet. *Uyay wahapnan ayge.*

Usuh timapni hene, usuh ihe giwn. Usuh tivik amadgew nawiy.

14 Igme patiptake usuh ayge Asôs. Usuhme amevevgi amadgat nawiy. Ayteke usuh tivik avitit paytwempu Mitilene. *Usuh danuh atere.*

15 Usuh tarekwe ayteke akiw. Hewke akiw usuh mpiye avakniw kewgihri kewye Kiyosamnaw. Hewke akiw usuh danuh avitit Samosamnaw. Hewke akiw usuh danuh avitit paytwempu Miletu.

16 Usuh mpiye paytwempu Efesu *wadite avitit Miletu* awaku ig Pol ka kahawkan minahwa atere avitit Efesu. Ig awna:

— Nah ka ayivwihwekere ay Asiyamnaw. Nah mpiya akak nuwawni kahadbe nah danuh atere Jerusalém pakeku akak *ini fet kewye* “Pentekostis”.

Pol ekkewviye gitkis Jesus gihiyegavu giwewkistenkis

17 Ig danuh atere Miletu, ig wasavanew giminkis Jesus gihiyegavu efesuyenevwi adahan giwewkistenkis patiptakig atere.

18 Igkisme danuh atere gimkat, ig awna gitkis:

— Ku samah akavuska nudawnhan atan Asiyamnawit yis hiyak ku samah nuwewni takunipti ay yibet.

19 Nah kannivwiye gidahan Ukivarawiy, nah ka ikaw kiyatnema. Nah ikaw tuwatevye gidahan. Nukebyuvwi, nah suka nukantak *nah tih awaku hiyeg gihiyekemnikis.* Hawata nah kiyimwihka ka aynsima gavitkis neras judeyenevwi ku samah igkis ahegbete ginetnikis adahan igkis nuwmepten.

20 Henneme ku samah nah hiya asamanak adahan yayavetni nah ayavay. Nuwnuh ka matiswa yit. Nah yikannuhten ku aysaw yis pahadguvu lammesya. Nah hawata yikannuhten ku aysaw yis ay yivineku.

21 Nah ikenene yihiyekemni akak madikte nudatni yit hiyeg judeyenevwi, yit hiyeg ku pariye kane judeyenevwima. Adahan yis wages yihiyekemni ariw yitaraksan gidahan Kiyavwiye Uhokri. Adahan yis kamaxwa givitit Ukivarawiy Jesus Cristo.

22 Kuri nah me tivikmet tahan avitit Jerusalém ku samah Kiyavwiye Uhokri Gitip

O Novo Testamento e Salmos na língua Palikur do Brasil; © 2018, Wycliffe Bible Translators, Inc.

awahkisun. Nah ka hiyak ku pariye danuh nutuh aygenek.

23 Henneme ku kit nah danuh kuwis, ayge Kiyavwiye Uhokri Gitip akki nutuh ku nah hiyap mbeyne ka aynsimanek, ku nah kawih parakseketnek.

24 Ka sam. Nah ka kavigsa nuvituh. Ininewa numawkan adahan nah pisenwa akak nannivwi ku pariye Kiyavwiye Jesus ike nuwakuwit. Ini nannivwi adahan nah ekkene inakni kibeyne inetit adahan Kiyavwiye Uhokri gabay.

25 *Nah kuwis misakwa kibite kamukri* ay yibet kuwis, nah kinetihwene yit amin Uhokri gikumadukan. Kuri nah hiyakni ku ka takunima yis ivegava nuhepka akiw *ay amadga inin.*

26 Nah awna yit kuri akak madikte nuwakemni. Ku ay hiyeg biyukwiye in ka nuhawkanavrikma. Igkis biyuke gihawkanavrikkiswa.

27 Mmanawa nah kuwis ekke yit madikte ku pariye Uhokri gihiyekemni. Nah ka ayam pahatnema iwit yiw.

Pol ikene gihiyekemnikis Jesus gihiyegavu giwewkistenkis

28 — *Nukebyuvwi,* avuriwnabay yihiyekemni *ba in kabayntiwatma.* Hawata avuriwnabay gihiyekemnikis madikte hiyeg ku pariye Kiyavwiye Uhokri Gitip gavuriwkisni yit. Avuriwnigkis kewa muwtohvutnebe *ku samah ignes avuriw givigkis kabayntiwa.* Ikapnigkisba *akak Kiyavwiye Uhokri giwn.* Igkis Kiyavwiye Uhokri gihiyegavu. Ig Kiyavwiye Uhokri kuwis katiwnih adahan igkis humaw gidahan. Ig katiwnih akak gikamkayhwa gimig *mmanawa ig umahkiswe gidukwenavrikkis.*

29 Nah hiyakni ku aysawnemenek ariwntak nutepkemninek hiyeg kiniseknevwi danuh atan yiyegbitnek. Igkis wasaymaw yitnek kahadbe yis biyukse yikamaxwan givititak Kiyavwiye Jesus. Igkis kewa axtigibe ku pariye danuh giyegbikis muwtoh adahan gaxwitnikis. Igkis arewhe gitkis yihiyegavunek.

30 Hawata yaytaknek yiswa kavusanek akak hiyakemniki ku pariye nawenyewa ariw Uhokri gihiyekemni kahadbe hiyeg wages gihiyekemnikis yimkat.

31 Avuriwnabay nikwe. Kiyeminahnabay ku samah adahan mpanabu kamukri nah ikene yihiyekemni akak nukanuh yit madikte. Nah ikene yihiyekemni mataytak he pabuskak mitipka.

32 Kuri nukebyuvwi, Kiyavwiye Uhokri avuriwyinek. Ihpanabay giwn adahan gabay. Inakni giwn wagahkis yawayginek in utipkis yit madikte ini kabayka ku pariye ig Kiyavwiye Uhokri kuwis bayehe gidahankis gihiyegavu gikanyanvu.

33 *Nukebyuvwi,* ku samah nah aynete yibet nah ka aharitnema yikakura. Nah ka uti nukawihni yiduhyamadga. *Nahwa kannivwi adahan nuvituh.*

34 Yiswa hiyap ku samah nah kannivwiye adahan nuvituh payak akak gidahankis nuhaptiyevwi.

35 Akak madikte ini nannivwi nah kuwis humaw yikannuhten adahan ku samah amawka wixwiy mpiksaw hene adahan wixwiy amnihne neras hiyeg ku pariye kane hiya gikannivwinkis. Kiyeminahnabay amin Kiyavwiye Jesus giwn. Ig awna: “Ku wis kakanhaw git pahavwi in ka aynsima kabayte ariw ku wis kakanhawka wot.”

36 Ayteke pisenwa gawnan inakni iwit ig Pol paberetusew ig piriyepkew gikakkis madikte.

37 Ayge igkis madikte tihenekuye giharit. Igkis ugisgi. Igkis ayhbokig *adahan ekkewviye git.*

38 Igkis wakaymnite adahan ku samah ig Pol awna inakni iwit amin: “Yis ka takunima yis ivegava nuhepka akiw amadga inin.”

Hene igkis tivik gihapti giwaxwepten tahan amadgat nawiy.

Jesus gihiyegavu awna: “Ka ba atak avitit Jerusalém”

21 **1** Ayteke usuh ekkew gitkis usuh tarekwe. Usuh manuke wadit. *Usuh danuh* tahan avitit kewgihri Kós. Ayteke usuh tivik. Hewke akiw usuh danuh tahan avitit paytwempu Rodes. Ayteke usuh tivik tahan avitit paytwempu Patara.

O Novo Testamento e Salmos na língua Palikur do Brasil; © 2018, Wycliffe Bible Translators, Inc.

2 *Usuh danuh atere,* ayge usuh ute pahamku nawiy ku pariye kennesa gutepkemni avitit Fenisiyamnaw. Usuh hiyapni hene, usuh manuksew gumadgat, usuh tivik.

3 Ayteke usuh danuh kennesa ahumwat kewgihri Xipremnaw, usuh mpiye awvre *adakamnew,* kihehavriktak. Adye usuh tivik avitit Siriyamnaw. Ayge usuh minehwe avitit paytwempu Tiru adahan nawiy miyakavawno.

4 Ayge usuh ute Kiyavwiye Jesus gihiyegavu aygnenevwi. Usuh misekwe ayge gimunkis adahan pahay paka. Avim ini ig Kiyavwiye Uhokri Gitip ekke gitkis *ku pariye nehmnikuhpiye git Pol. Igkis hiyapni hene,* igkis awna git:

— Ka ba atak atere avitit Jerusalém. *Pis umehpika aygenek.*

5 *Igkisme ka ihpa inakni giwnkis.* Pisenwa wowskawni ayge usuh tivikwiye atere. Igkis uwaxwepten paytwemputak payak gukakkis gihayokis, madikte gikamkayhkis. Ayge parawkigbi usuh paberetusaw usuh piriyepkaw.

6 Ayteke usuh ekkewviye pawtak usuh katapte gumadgat nawiy. Igkisme diyuhe givinwatkis.

7 Ayteke usuh tarekwe ariwntak ini paytwempu Tiru. Usuh danuh tahan avitit paytwempu Pitolemayda. Ayge usuh wagehe gumadgatak nawiy usuh tivik adahan aytnihne Jesus gihiyegavu aygnenevwi. Usuh danuh atere, usuh misekwe pahay hawkri gimunkis.

Pol misakwa gimun Filip

8 Hewke usuh tarekwe akiw usuh danuh tahan avitit paytwempu Sesareya. Ayge usuh danuhpene git Filip. Usuh misekwe ayge gimun. Ig gannivwi adahan wagesne hiyeg gidahan Kiyavwiye Uhokri. Ig gibetitakis neras ntewnehkernene awaykemni *ku pariye kaniyka adahan igkis hiyeknes gikakkis Jesus gihiyegavu aynte Jerusalém.*

9 Ig kadahan paxnika gukebikis gise himanovwiyo. Egkis kabunuga akak Kiyavwiye Uhokri gannu adahan awnanos iwit ku pariye pes giwntak Kiyavwiye Uhokri.

10 Igkis misekwe ayge *gimun Filip* adahan kibite hawkri. Ayteke pahavwi awayg Uhokri gawneve danuh atere. Ig danuh ariwntak judeyamnaw. Giw Agabu.

11 Ig danukwe git Pol, ig iwe gakabutik. Ayge ig wanakmine gidahanwa gibagwan akak giwak. Ig awna:

— Kiyavwiye Uhokri Gitip awna: “Henneki neras judeyenevwi *gikivarakis* aynte Jerusalém igkis kehnek akak inin akabutikti akivara. Igkis wanakminevginek hawata ku samah nah wanakminaw. Igkis ikevginek giwakuritkis neras kane judeyenevwima *adahan ignesme giwmeptenek”.*

12 Igkis timapni hene, usuh gikakkis ukebyuvwiy aygnenevwi usuh awna git Pol:

— Kiyavwiye, ka ba atak atere avitit Jerusalém.

13 Igme kaytwa giwnkis:

— Mmahki inin kanmaki madikte hene? Yis keh nah katiw avit nuyakni. Nah ka ahegbet adahan ininewatma parakseketma, nah ahegbet adahan nah umahkiswene aynte Jerusalém gidahan Kiyavwiye Jesus.

14 Igkis ka hiya igkisma mpithig. Nikwe igkis tinwohew igkis awna:

— Igwa Kiyavwiye Uhokri hiyak gikak.

Pol danuh avitit Jerusalém

15 Ariwnteke ini pisenwa wowskawni ayge, usuh ahegbete wewkanbet, usuh tivik *gihapti Pol* tahan avitit Jerusalém.

16 Gaytakis Jesus gihiyegavu sesareyayenevwi igkis tivik uhapti. Igkis waxwe usuh tahan avitit Jerusalém givinwat Menasoh. Igme Menasoh ig xipreyene. Ig kuwis wageswa Jesus gihiyega kuwis kibite kamukri. Uvewkan usuh misakwa gimun ayge.

17 Usuh danuh atere Jerusalém, Jesus gihiyegavu aygnenevwi ameve usuh kabayntiwa.

Pol ihpa judeyenevwi gihiyekemnikis

18 Hewke usuh tivik gikak Pol adahan usuh danuhpene git Tiyagu. Ayge madikte Jesus gihiyegavu giwewkistenkis igkis kuwis pahadguvu.

19 Ig Pol danuh atere ig aytnihpigkis. Ig ekkene gitkis madikte kabayka ku pariye

O Novo Testamento e Salmos na língua Palikur do Brasil; © 2018, Wycliffe Bible Translators, Inc.

Kiyavwiye Uhokri keh givitimpi ku samah ig kannivwiyete ay gibetkis neras hiyeg ku pariye kane judeyenevwima.

20 Igkis timapni hene, igkis kabayha Kiyavwiye Uhokri. Heneme igkis awna git Pol:

— Ukebyi, pis hiyak ku ay ka aynsima mil gikebikis judeyenevwi hawata igkis kamaxwenes givitit Kiyavwiye Jesus, heneme igkis gidukweneswa ihpenevwi amekene Moís gikumadukan.

21 Igkis kinetni pak ku samah pis ekkene Uhokri gihiyekemni gitkis neras judeyenevwi ku pariye misekwenevwi aynte gibetkis neras ku pariye kane judeyenevwima. Igkis kinetni pak ku piskok gikannuhtenkis adahan igkis judeyenevwi ka ihpa amekene Moís gikumadukan akiw. Igkis time pak ku piskok awna ku igkis hiyeg judeyenevwi ka muwaka hiwhkis gikamayhkis givitkis. Igkis time pak ku piskok awna ku igkis ka muwaka wew akak judeyenevwi gihiyekemnikis *akiw. Igkis time pak hene, igkis ka batek.*

22 Kuwis igkis kinetni pak ku pis danuh atan. Mmah wixwiy keh kuri adahan igkis hiyak ku pis pidukwenewa ihpene ukumadukanwiy wixwiy hiyeg judeyenevwi?

23 *Usuh akkite pit.* Pisme keh ku pariye usuh awna pit. Ku avim inin paxnika gikebikis awaykemni ay ubetuh ahegbet ginetnikis adahan igkis ikatuswevwa git Kiyavwiye Uhokrinen *adahan aynesa paka.*

24 Uya keh hawata ke igkisbe. Wixwiy judeyenevwi ku aysaw wixwiy ikatuswevwa git Kiyavwiye Uhokri wixwiy tigah usemniwiy *kahadbe wixwiy ka iki utewiy arit usemniwiy akiw*. Kuri pis hawata tigah pisemni hawata ke igkisbe. Hawata akiw pis katiwnih gidahankis gitigatiwnikis. Ini keh madikte hiyeg hiyakpi ku pis pidukwenewa wewne akak uhiyekemniwiy wixwiy ku pariye judeyenevwi, pis ihpene amekene Moís gikumadukan. Ini keh igkis hiyak ku inakni inetitap igkis time pak ku in ka inyewatma. **25** Ignesme hiyeg ku pariye kane judeyenevwima ku pariye kamaxwenevwi givitit Kiyavwiye Jesus neras ka muwaka wew akak judeyenevwi gihiyekemnikis. Usuh kuwis awahkis pahak kagta giminkis adahan ini. Usuh kuwis ekke uhiyekemni gitkis adahan ininewa igkis ka keh ku pariye marakri udahanwiy wixwiy hiyeg judeyenevwi. Adahan igkis ka ax im ku pariye kakanhawka arit ahehpakti batakka, ine migat, ine puwikne taregbihka gibita. Hawata akiw adahan igkis ka mahayakemnihwa.

26 Ig Pol timapni inakni hene, ig *ihe giwnkis neras Jesus gihiyegavu giwewkistenkis.* Hewke ig tivik gikakkis neras paxniknene awaykemni. Ig barewvithe gitew payak gikakkis ku samah judeyenevwi gihiyekemnikis. Pisenwa ig pareke gikakkis arikut *ini leglis kewye* Uhokri Givin. Ayge ig ekkene ku muweke hawkri *ntewnehker gaw* adahan igkis ahegbet adahan igkis kakanhewnes git Kiyavwiye Uhokri.

Jerusalémyenevwi kaba umah Pol

27 Ayteke ini ntewnehkernene hawkri kaba makisup kuwis, gaytakis neras judeyenevwi ariwntak Asiyamnaw igkis hiyap Pol ayge ariku Kiyavwiye Uhokri Givin. Igkis hiyapni hene, igkis gamiyhasepten gitkis neras hiyeg kabubuknene ayge. Ayteke igkis kamaxwig.

28 Igkis awna akak gihawnakis. Giwnkis:

— Awaykemni. Uyay amnih usuh. Ner awayg *ka kabay.* Ig wew muwapuw ekkene gitkis madikte hiyeg adahan igkis usuguhtenwiy wixwiy hiyeg judeyenevwi, adahan igkis suguhnes amekene Moís gikumadukan, adahan igkis suguhnes inin iwetrit *Kiyavwiye Uhokri Givin.* Ku avim inin ig patehene Kiyavwiye Uhokri Givin barewvitye mmanawa ig parakse hiyeg ku pariye kane judeyenema arikut.

29 Igkis awna inakni iwit awaku igkis kuwis hiyap Pol avuwiw paytwempu gikak pahavwi efesuyene Trófimu. Igkis givewkankis Pol paraksevgi arikut Kiyavwiye Uhokri Givin. *Bawa kawa.*

30 Madikte neras paytwempuyenevwi wakaymnibdikis. Pahaye adahan igkis ivukwe atere. Igkis kamaxe Pol. Igkis tariswig arikutak Kiyavwiye Uhokri Givin. Igkis sabuke alapota nikwenewa *adahan ig ka bisik atere akiw.*

31 Ayteke nikwe igkis giwmepten. Heneme pahavwi awayg suwtat gikivarakis time gak-

O Novo Testamento e Salmos na língua Palikur do Brasil; © 2018, Wycliffe Bible Translators, Inc.

kis. Ig time gakkis ku hiyeg judeyenevwi ku igkis madikte dakuhwe.

32 Ig timapni hene, ig iwe suwtat akak gikivarakis tivige. Igkis danuh atere, igkis parakuhpigkis kibehtenwa. Igkis hiyeg hiyap ner suwtat gikivarakis gikakkis gisuwtatavu, igkis isahkise gibiwhnikis Pol.

Suwtat kamax Pol

33 Ayteke ig suwtat gikivarakis danuh atere kennesa. Ig kamaykise Pol. Ig wanakiswig akak xen pitana akebi. Ayteke ig aya neras hiyeg:

— Pariyeki ner awayg? Pariye gikehni?

34 Igkisme kaytwa giwn akak arakembet iwit. Pahavwime kabiman pahat iwit, pahavwime kabiman nawenyewa iwit akiw. Ini kadukmanka keh ner suwtat gikivarakis ka hiyak ku samah igkis hiyeg dakuhwa. Nikwe ig waxwase Pol arikut suwtat givinkis.

35 Ku samah igkis suwtat danuh atere ivayhti akihpuwit amawka igkis hiyuhpig inuwew avit neras hiyeg dagawnenevwi.

36 Mmanawa igkis madikte haraksene Pol. Igkis kabimanehkis adahan giwmasepten.

37 Ku samah igkis suwtat kaba danuh arikut givinkis gikak Pol, igme awna git ner suwtat gikivarakis. Ig awna:

— Nah kinetihwekere pikak.

Igme suwtat gikivarakis kaytwa giwn:

— Mmah pis kannu awna gresiyenevwi giwnavrikkis?

38 Mmah pis ka ejituyenema? Nah nuvewkan piskam nerkam ejituyene ku pariye kuhwekwa dakuhe hiyeg gikak ikivarat. Nah nuvewkam piskam nerkam ku pariye iwevye paxnika mil *(4.000)* gikebikis hiyeg umehekevutnevwi tahan amadgat amatap.

39 Igme Pol kaytwa giwn:

— *Kawa.* Nah judeyene. Nah amadga wayk aynte paytwempu Tarsu, ini nopsadnene paytwempu avit Silisiyamnaw. Nah aya pit isaksan adahan nah awna gikakkis neras hiyeg.

40 Ig suwtat gikivarakis timapni hene, ig isaksevgi. Ayteke ig Pol tabire ayge amadga ivayhti. Ig awokhasew gitkis neras hiyeg. Igkis hiyapni hene, madikte igkis tinwohew. Ayteke nikwe ig kavusa awna gitkis judeyenevwi ariku giwnavrikkis. Ig awna:

Pol akki ku samah ig wages gihiyekemni

At 9.3, 26.13

22 **1** — Nukebyuvwi, ataybiswanay numkat adahan nah ekkevye yit ku nah ka keh mbayka.

2 Igkis hiyeg timapni hene ku samah ig awna giwnavrikkis igkis tinwohawte akiw. *Igme Pol awnenene:*

3 — Nahwata judeyene, nah amadga wayk avit paytwempu Tarsu avit Silisiyamnaw. Heneme nah aymuhwa ay avit Jerusalém. Avim ini ner Gamaliyew igi nukannuhten. Ig kannuhun kabayntiwa amin madikte amekenegben gihiyekemnikis. Nah ikewnewata git Kiyavwiye Uhokri kewa yisbe ay ku avim inin.

4 Avim ini nah hiyapkise mbeyne gitkis neras ku pariye kamaxwenevwi givitit Kiyavwiye Jesus. Nah giwmeptenkis. Nah kamaxne awaykemni payegbitak gukakkis tinogben adahan nah guvedkeptenkis arikut parakseket.

5 Henewatbaki nah keh. Muwvegviyene gikivarakis hiyak ku inakni nuwnuh inyewa. Hawata madikte ukivarawiy hiyakni. Igkiswa awahkis kagta nuwakuh giminkis ukebyuvwiy judeyenevwi aynte paytwempu Damasku adahan igkis mayuw nutuh. Ayteke nah atere adahan kamaxne Jesus gihiyegavu aygnenevwi, adahan nah giwaxwetnikis wanamnave atan Jerusalém adahan nah bukihpiye gitaraksankis giwkis.

6 Puwipka abet nah avigku ahin nah kennesmin nudawnhan avitit Damasku. Pahaye adahan kabutniki inuriktak uguhpen.

7 Nah tuguhe waygborit. Ayge nah timap pahat ikuvimnat awna nutuh. In awna: “Sawlu, Sawlu. Mmahki pis hiyapkisne mbeyne nutuh?”

8 Nahme kaytwa giwn: “Pariyekap, Kiyavwiye?” Giwn: “Nah Jesus Nazaréyene ku pariye pis hiyapkisne mbeyne nutuh.”

9 Igkisme nuhaptiyevwi hiyap ini kabutniki heneme igkis ka pukuha giwn ner ku pariye awnene nukakuh.

O Novo Testamento e Salmos na língua Palikur do Brasil; © 2018, Wycliffe Bible Translators, Inc.

10 Ayteke nah ayavgi: “Kiyavwiye, pariye pimawkan nutuh?” Igme Kiyavwiye Jesus kaytwa nuwnuh: “Kannikaw. Su tivik avitit Damasku. Ayge akkaka pitnek madikte ku pariye Kiyavwiye Uhokri gikehkisni pit.”

11 Ini kabutniki keh nah motpi. Nuhaptiyevwi hiyapni hene, igkis kamaxe nuwanmin igkis itukevun avitit Damasku.

12 Avim ini pahavwi awayg misakwa ayge kewye Ananiyas. Ig kiyathene Kiyavwiye Uhokri. Ig ihpene amekene Moís gikumadukan. Ig kiyathaka gavitkis madikte judeyenevwi ku pariye misekwenevwi ayge Damasku.

13 Ig Ananiyas aytwe iwasevun. Ig danukwe nuhumwat, ig awna nutuh: “Nukebyi Sawlu, kuri pis hiyap akiw.” Aynewa nah hiyap akiw. Nah iveg gimkat.

14 Igme awna nutuh: “Ig Kiyavwiye Uhokri ku pariye uhawkriwiy giwohkigakis, ig kaniyvep adahan pis hiyak ku pariye gibetki. Ig kaniyvi adahan pis hiyap *gikamkayh* ku pariye waditye. Ig kaniyvi adahan pis timap ig awna.

15 Mmanawa pis humaw inetitkekne gidahan *Kiyavwiye Jesus* gitkis madikte hiyegnek. Pis ekkene gitkisnek ku pariye pihiyvan akakwa piwtyak. Pis ekkene gitkis ku pariye pitimpan akakwa pitaybi.

16 Kuri, pariye piwhpan akiw? Kannikawnaba. Kewvinaba. Amnihswanaba git *Jesus Cristo* adahan ig sagahpte pivathawni abetitak pihiyekemni.”

17 *Nah timapni hene, nah ihe giwn.* Ayteke pisenwa nah diyuhe atan Jerusalém. Nah danuh atan, ku samah nah piriyepkewnete ayge ariku Kiyavwiye Uhokri Givin, **18** nah hiyap Kiyavwiye Jesus nuwtyakveynen. Ig awna nutuh: “Su pese kibehtenwa aytaki avititak Jerusalém mmanawa hiyeg ay ka ihpa piwnek ku pariye pis kinetihwa numinuhnek.”

19 Nahme kaytwa giwn: “Kiyavwiye, *nuvewkan igkis ihpa nuwnuhnek awaku ku samah nah kuwis wagese nuhiyekemni ka aynsima.* Igkis hiyak kabayntiwa ku samah nah minikwak nuhiyekemni. Avim ini minikwak nah iwasa madikte leglis adahan ivegvene neras ku pariye kamaxwenevwi pivitit. Ku aysaw nah utivgikis nah kamaxwigkis. Nah biptasevgikis.

20 Nah ayge ku aysaw igkis giwmepten amekene Estevawh ku samah ig ekkene piwn. Nah tuguhkise nuhiyekemni hehpekuye gikakkis neras ku pariye umehpig. He nah avuriw gidagmanvitkis ku samah igkis giwmepten.”

21 Igme Kiyavwiye Jesus *ka aminama ariw inakni nuwnuh. Ig* awna nutuh: “Su atak. Nahwa awahkispi tahan gitkis hiyeg ku pariye kane judeyenevwima.”

Judeyenevwi Dagawne git Pol

22 Igkis hiyeg timapni inakni iwit hene, igkis ka timepkere giwn akiw. Igkis kavusa kabiman akak madikte gihawnakis. Igkis awna:

— Pugamawka ig umehpika. Ka kis adahan ig misakwa ay amadga wayk akiw.

23 Ayge igkis kabimanenes kihaw. Igkis wiwhbeta gisimsakis. Igkis padak wayk abet mayg. *Igkis ka aynsima dagawne.*

Suwtat watakmina Pol

24 Ig suwtat gikivarakis hiyapni hene, ig waxwase Pol arikut suwtat givinkis. Ig awna gitkis gisuwtatavu:

— Su yi biwh ner awayg adahan ig akki wot ku kavatra neras judeyenevwi kabiman hene.

25 Igkis suwtat timapni hene, igkis wanakminevgi adahan gibiwhten. Pahavwi ikivarat adahan madikawku madikwa *(100)* suwtat tabir ayge *adahan gavuriwtenkis.* Ig Pol hiyapni hene, ig awna git:

— Mmah yikivara isaksay adahan yis biwh hiyeg ku pariye romanyene yuma kavatrene? *Nah hiyeg judeyene heneme nah hawata nah romanyene.*

26 Ig ner ikivarat timapni hene, ig tivik wade git gikivara. Ig awna git:

— *Hiyapnaba* ku pariye ini pikehni ku avim inin. Ner awayg ig romanyene.

27 Igme suwtat gikivarakis atere git Pol. Ig awna git:

— Akki nutuh. Mmah pis romanyene?

Igme kaytwa giwn:

— Ihi, nah romanyene.

28 Ig suwtat gikivarakis awna:

O Novo Testamento e Salmos na língua Palikur do Brasil; © 2018, Wycliffe Bible Translators, Inc.

— Nah katiwnih ka aynsima karukri kahadbe nah wageswa romanyene.

Igme Pol awna:

— Nahme amadga wayk kuwis *romanyene.*

29 Aynewa neras suwtat ku pariye ahegbetnene gibiptepten, igkis timapni hene, igkis ayguhwe giw kibehtenwa. Ku samah ner suwtat gikivarakis ig hiyak ku ig romanyene, ig hawata ig avisasew mmanawa ig wanakminase pahavwi romanyene adahan gibiptasepten.

30 Ig awna:

— Kavatra neras judeyenevwi kamiye ner awayg?

Nikwe hewke akiw ig watakise xen giwanmintak. Ig wasavanew giminkis neras muwveg kiyatyevwi adahan igkis keh givahdukawnikis gikakkis madikte judeyenevwi gikivarakis. Igkis pahadguvunene, nikwe ig waxwase Pol givetunatkis.

Pol ay givetunkis judeyenevwi gikivarakis

23 **1** Igme Pol iveg gimkatkis neras hiyeg pahadguvunene ayge. Ig awna gitkis:

— Nukebyuvwi, madikte nuhawkan amadga wayk nah nuhiyekemni barewbet giwtrik Kiyavwiye Uhokri.

2 Igme ner muwvegviyene gikivarakis Ananiyas ig timapni hene, ig biwhbiyase Pol gitkis neras ku pariye tabirbetnene ayge gihumwa.

3 Ig Pol hiyapni hene, ig awna git Ananiyas:

— Aysawnemenek Kiyavwiye Uhokri biwhpep hawata. Mmahkap pis kinise pivit? Pis bat ayge adahan pis nuhipetni ba nah waditywatma giwtrik amekene Moís gikumadukan. Heneme piswatnene pis tarakse gikumadukan awaku ku samah pis biwhkiswen.

4 Neras hiyeg aygnenevwi gihumwa Pol igkis timapni inakni giwn hene, igkis awna git:

— Ner awayg ku pariye pibiwhbiyasepten ig muwvegviyene gikivarakis. Ig Kiyavwiye Uhokri gihiyega. Pis mahivwihpig pis awna inakni hene.

5 Igme Pol timapni hene, ig awna gitkis:

— Nukebyuvwi, nah ka hiyaknima ku ig muwvegviyene gikivarakis. *Wake nah hiyaknibe hene nah ka awnakam inakni* mmanawa Uhokri gannasan awna:

— Ka yi muwaka mahivwih yikivara.

6 Ayteke ig Pol hiyap ku gaytakis neras hiyeg ku pariye pahadguvunene ayge ku igkis sadusewkis, gaytakisme farizewkis. Nikwe ig awna akak gihawna gitkis madikte hiyeg ayge. Ig awna:

— Nukebyuvwi, nah farisew. Niguh hawata farisew. Nah waxwepka atan adahan yis nuhivetni ba nah waditywatma awaku ku samah nah ihpa ku hiyeg kannikaw ariw gimiremnikis.

7 Ig Pol awna inakni, neras farizewkis kavusa katiwekbetkis gikakkis neras sadusewkis. Igkis gihiyekemnikis ibekhewbet **8** mmanawa gitkis neras sadusewkis hiyeg *miyap ignes pisenwe gihawkankis ignes* ka kannikaw akiw. Gitkis ahj yuma ay, ine anmapti yuma ay. Gitkisme farizewkis madikte ay. Gitkis hiyeg kannikaw ariw gimiremnikis.

9 Ayge nikwe kadukmanka ka aynsima. Gaytakis neras kannuheknevutnevwi farizewkis igkis kannikaw igkis awnamnih Pol. Igkis awna:

— Ner awayg usuh ka hiyap mbaynema gikehni. Nawenetke pahavwi anmapti ba pahavwi ahj kinetihwe gikak *avigku ahin.*

10 Ayge nikwe igkis kadukmanbet ka ahawnasima. In keh ner suwtat gikivarakis avise gikak Pol ku nawenetke igkis sigkevginek. Ayteke nikwe ig awahkise suwtat atere adahan giwapkiswitni ayteke gibetitakis adahan gidiyesepten arikut suwtat givinkis.

11 Igkis diyuhe atere, ayge tiyegem Kiyavwiye Jesus hiyapkiswe git Pol ig tabir gihumwa. Ig awna git:

— Ka ba barukiswa. Ku samah kuwis pis kinetihwa nudahan ay Jerusalém, aysawnemenek pis kinetihwa nudahanek aynte paytwempu Roma hawata.

Judeyenevwi gahegbetawnikis adahan igkis giwmepten Pol

12 Hewke akiw hawkanawa gaytakis neras judeyenevwi pahadguhwe adahan igkis ahegbetenes ginetnikis. Ayge igkis ikakse

O Novo Testamento e Salmos na língua Palikur do Brasil; © 2018, Wycliffe Bible Translators, Inc.

adahan givitkis ku igkis ax igkis higap nekwa igkis umehpiwa Pol.

13 Neras awaykemni mpiy paxnika madikwa *(40)* gikebikis ku pariye awnene inakni adahan giviktis.

14 Ayteke nikwe igkis atere gimkatkis neras muwveg kiyatyevwi gikakkis neras judeyenevwi giwewkistenkis. Igkis danuh atere, igkis awna gitkis:

— Usuh kuwis kehe ukaksan pahatya uminuh ku usuh ax nekwa usuh umehpiwa Pol.

15 Kuri yis gikakkis ukivaravu, wasavanawnay gimin ner suwtat gikivarakis adahan ig waxwasa Pol atan yivetunat. Wasavanawnay gimin ke wotbe yis muwaka uti hiyakemnikibe waditte gidahan. Usuhme ay misakwa wahepbet adahan usuh giwmepten avit ig danuh atan.

Henewatbaki igkis hiyeg awna.

16 Heneme Pol gegni gukamkayh takweye ig timevgikis ku samah igkis wahebbet adahan igkis giwmepten Pol. Ayteke nikwe ig tivik ig danuh atere suwtat givinekut. Ayge ig ekke madikte git Pol.

17 Ayteke nikwe ig Pol watihe pahavwi ikivarat adahan madikawku madikwa *(100)* suwtat. Ig awna git:

— Uya waxwa ner takweye git yikivara. Ig kinetihwekere gikak.

18 Igme timapni hene, ig iwe ner takweye ig waxwevgi gimkat gikivara. Ig danuh atere, ig awna git:

— Ner kamaxkare Pol ig watihpevun. Ig aye nutuh adahan nah waxwa ner takweye pimkat. Ig kinetihwekere pikak.

19 Ig suwtat gikivarakis timapni hene, ig sumuhe ner takweye giwaku. Ig wewkiswe gikak atakesa. Ig awna git:

— Pariye pinetni nukakuh?

20 Igme kaytwa giwn:

— Neras judeyenevwi kuhwekwa ahegbete ginetnikis adahan igkis ayepne pit adahan pis waxwase *nukukri* Pol givetunatkis neras judeyenevwi gikivarakis ku samah igkis kehnes givahdukawnikis takuwanek. Igkis awna pitnek wasaymkanen ku igkis muwaka uti hiyakemniki waditte gimin *nukukri.*

21 Ka ba muwaka ihpa inakni giwnkis. Paxnika madikwa *(40)* gikebikis awaykemni kadasevye ig. Igkis kehe gikaksankis adahan givitkis ku igkis ax igkis higap nekwa igkis umehpiwa nukukrinek. Igkis ahegbet kuri adahan giwmepten. Igkis kuri he wahepnenen pinetni *adahan ku kabet pis awahkis nukukri atere.*

22 Igme suwtat gikivarakis timapni hene, ig awna git:

— Hiyawa pis diyuhe pivinwat. Heneme ka ba kinetihwa inakni git pahavwinema hiyeg. *Igme tivik.*

Suwtat gikivarakis awahkis Pol gimin Félix

23 Ayteke nikwe ig suwtat gikivarakis *hiyak ku samah ig keh.* Ig watihe piyana ikivarat adahan madikawku madikwa *(100)* suwtat. Igkis danuh atere, ig awna gitkis:

— Ahekbetawnay adahan yis atak avitit paytwempu Sesareya. Ahekbetanay pina madikawku madikwa *(200)* gikebikis suwtat. Iwapnay yihapti ntewnehker madikwa *(70)* gikebikis awaykemni aduhyamadga kaway. Hawata akiw iwapnay yihapti pina madikawku madikwa *(200)* gikebikis suwtat akak karuvun. Pesnay ku avim inin tiyegem.

24 Ahekbetanay pahavwi kaway gidahan Pol adahan ig wew giduhyamadga. Waxwanigbay kabayntiwa gimkanit Felix.

25 Pisenwa inakni gawnan ig anniri amadga pahak kagta han:

26 — Kiyavwiye Felix, nah Kilawdiyu Lisyas awahkis kabayka pimin. Pis kibeyne hiyaptigi.

27 *Ku avim inin nah awahkis pimin pahavwi awayg giw Pol.* Judeyenevwi kamaxwig. Igkis kaba umehpig. Ayteke nikwe nah danuh atere akak nusuwtatavu nah amnihpig mmanawa nah hiyak ku ig romanyene.

28 Ayteke nah hiyekerevye pariye kavatra neras judeyenevwi kamiyevgi. Nikwe nah waxwasevgi givetunatkis gikivarakis ku samah igkis kehnes givahdukawnikis.

29 Ayge nah uti ku igkis judeyenevwi kamiyevgi avatra ku samah ig ka ihpa judeyenevwi gikumadukankis. *Ini ka sam wot wis hiyeg romanyenevwi.* Nikwe ig yuma mbay-

O Novo Testamento e Salmos na língua Palikur do Brasil; © 2018, Wycliffe Bible Translators, Inc.

nema gikehni adahan wis umahkisgi ine
adahan wis sarayhkisgi arikut parakseket.
30 Henneme nah time gakkis neras jude-
yenevwi ku igkis ahegbete ginetnikis ada-
han igkis giwmepten. Inneki keh aynewa
nah awahkiswig pimin. Nah kuwis awna git-
kis neras judeyenevwi adahan igkis kamiyig
pivetunat.
Henewatbaki ner suwtat gikivarakis awna.
31 *Ayteke nikwe misanpiki danuh,* neras
suwtat ihe giwn gikivarakis. Igkis iwe Pol ig-
kis tivik. Igkis wew hewke tiyegem. Metakwa
igkis danuh avitit paytwempu Antipatridi.
32 Hewke gaytakis neras suwtat diyuhe gi-
vinwatkis. Igkis ikise Pol ay giwakukis neras
suwtat aduhyamadga kaway.
33 Igkisme tivik waxwe Pol tahan avitit
paytwempu Sesareya. *Igkis danuh atere, ig-
kis ute Felix ayge.* Ayteke igkis ike ini kagta
git. Igkis ike Pol giwakuwit. *Pisenwa igkis tivik.*
34 Igme Felix ivegbohe ini kagta. Ayteke
ig aya Pol:
— Kiney pis amadga wayk?
Igme kaytwa giwn:
— Silisiyamnaw.
35 Igme awna git:
— Nah timap pinetni kuwewanek ku aysaw
neras pikamyehpitnivwi danuh.
Ayteke nikwe ig avuriwkiswig gitkis gisuw-
tatavu aynte ariku Erodis givin.

Judeyenevwi kamiye Pol git Felix

24 **1** Ayteke ariwnteke ini pohowku
hawkri, ig muwvegviyene gikivarakis
Ananiyas ig danuh atere Sesareya. Gaytakis
judeyenevwi giwewkistenkis danuh gihapti.
Hawata akiw pahavwi awnakevutne *kewye*
Tertulu danuh gihaptikis. Igkis madikte danuh
gimkat Felix adahan gikamyehpitni Pol git.
2 Igme Pol waxwepka atere, igme Tertulu
kavusa kamiyevgi. Ig awna git Felix. Giwn:
— Kiyavwiye Felix, pis kibeyne hiyaptigi.
Pis kariswehse inin uwaxig. Usuh judeyenev-
wi hiyepne ka aynsima kabayka awaku ku
samah pis kumadukene usuh.
3 Usuh kabayhap adahan madikte inin mu-
wapuw avanenekwa.
4 Kiyavwiye, nah ka muwaka mpithebdih
pihawkan ku avim inin. Inneki keh nah ka
awna kibitema iwit. Nah aya pit adahan pis
kiyaknihwa timap nuwnuh ku avim inin.
5 Ner awayg Pol ig sigimwikevutne ig. Ig
dakuhwesene hiyeg judeyenevwi muwapuw
amadga wayk. Ig gihwitentenkis neras hiyeg
taraksavye kewye nazareyenevwi.
6 Hawata akiw ig patehevye *uleglisa* Kiyav-
wiye Uhokri Givin. Usuh hiyapni hene, usuh
kamaxwig. Usuh kamaxwig adahan usuh
gihivetni baki ig wadityewatma giwtrik ame-
kene Moís gikumadukan.
7 Henneme ner suwtat gikivarakis Lisyas ig
danuh atere ubetit. Ig xuwehe Pol uwakutak
akak gihawna.
8 Ayteke ig keh usuh ayta pimkanit *adahan
gikamyehpitni.* Mmah piswa ka aya Pol amin
ku pariye gikehni? Pis timap giwn, amun ini
pis hiyakni ku gihiyekemni henewa ku samah
nah awna pit.
Henewatbaki ig Tertulu awna.
9 Igkisme neras judeyenevwi ayge igkis
awna:
— Henewa madikte ku pariye kiyavwiye
Tertulu awna ig awna inyewa.

Pol ay givetun Felix

10 Ayteke ig Felix ig he basenen Pol ada-
han igme awna. Ayteke nikwe ig Pol awna git:
— Nah batek nnaktin ku samah nah ay
pivetun ku avim inin adahan nah ekkevye pit
ku nah ka keh mbayka. *Mmanawa pis hiya-
kemniye awayg.* Ka kuyenema pis ay kuma-
dukene usuh judeyenevwi.
11 Kuri piswa hiyak baki *nah awna inye-
watma iwit.* Ka ayivwadima nah danuh ate-
re Jerusalém adahan kiyathene Kiyavwiye
Uhokri. Ininewa madikawku hawkri akak pina
arawna *(12)* mpiyatinen.
12 Nah ka inyewatma utipka ku nah ini-
yekne gikakkis hiyeg ayge ariku Kiyavwiye
Uhokri Givin. Nah kawnata dakuhwesene-
ma hiyeg ariku gileglisakis ine avuwiw payt-
wempu.
13 Igkis uwewkisten usuh judeyenevwi ig-
kis yumahwa gakkankis ku nah keh inakni

O Novo Testamento e Salmos na língua Palikur do Brasil; © 2018, Wycliffe Bible Translators, Inc.

mbayka aynesnima. *Igkis awna he gikehbetankisnen.*

14 Henneme nah akki pit ku pariye nukehni. Nah kiyatha igwata Kiyavwiye Uhokri ku pariye uhawkrivwi kiyatha. Heneme nah wew akak Kiyavwiye Jesus gihiyekemni. Igkisme neras uwewkisten gitkis ig Kiyavwiye Jesus gihiyekemni in nawenyewa ariw Uhokri gihiyekemni bawa kawa. Nahme *hawata ke igkisbe* nah ihpa madikte iwit tameknene amadga amekene Moís gikumadukan. Nah ihpa madikte ku pariye Uhokri gannasan gitkis gawnevevu pitatyevwi.

15 Nah ihpa ke igkisbe ku aysawnemenek ig Kiyavwiye Uhokri kannikase madikte hiyeg ariw gimiremnikisnek, hiyeg kibeynevwi payegbitak akak hiyeg ku pariye kane kibeynevwima.

16 Inneki keh nah battukaw adahan nuvituh adahan nuhiyekemni barewbet ariw taraksaki gikak Kiyavwiye Uhokri gikakkis hiyeg amadgayavu inin.

17 Kibite kamukri kuwis nah ka danuh atere Jerusalém. Ayteke metakwa nah atere. Nah atere adahan ewkne karukri gitkis nukebyuvwi judeyenevwi madiptavye. Adahan nah kakanhewne git Kiyavwiye Uhokri.

18 Ku samah nah kehnete ini, nah utepka ayge ariku Kiyavwiye Uhokri Givin. *Nah ka keh mbaykama ayge.* Nah kuwis barewvithaw ku samah usuh hiyeg judeyenevwi uhiyekemni. Yuma hiyeg kabubuknema nukakuh. Yuma dakuhwaki.

19 Henneme aynesa judeyenevwi ariwntak Asiyamnaw ayge. *Igkis yuma ay ku avim inin.* Ke nuthube amawka igkisnewa danuh atan pit adahan kamiyevun. Ku igkis hiyavun nah kehne mbayka, nikwe amawka igkiswa kamiyan.

20 Igkisme neras hiyeg ku pariye ay ku avim inin igkis ka hiyavun ayge. Ininewa igkis hiyavun ku aysaw nah aynte givetunkis ukivara usuh hiyeg judeyenevwi ku samah igkis kehnes givahdukawnikis. Ayapnaba gitkis nikwe ku pariye mbayka igkis uti nuvituh avim ini. **21** Pahatwowa mbayka nah keh ayge. Nah tabire ayge nah awna gitkis: “Nah ay ku avim inin adahan yis hiyavun ba nah wadityewatma awaku ku samah nah ihpa ku hiyeg kannikaw ariw gimiremnikis.” *Ininewa mbayka nah keh.*

Pol paraksepka gimun Felix

22 Pisenwa inakni Pol gawnan ig Felix awna gitkis:

— Uyay miseke inakni inetit adahan avim inin.

Ig Felix kuwis time gak Kiyavwiye Jesus gihiyekemni ka aynsima. Nikwe ig awna gitkis:

— Hawkavanek nah timap yiwn akiw ku aysaw ig suwtat gikivarakis kiyavwiye Lisyas danuh atan.

23 Ayteke ig awna git pahavwi suwtat:

— Avuriwkisnaba Pol git pahavwi suwtat. Ka ba wanakisgi. Isaksa gikagmadavu danuhpa git. Isaksigkis adahan igkis hiyak gikak.

Pisenwa ig tivik danuhpene avitit nawenyewa paytwempu.

24 Ayteke ariwnteke ini kibite hawkri akiw ig Felix diyuhe akiw. Ig danuh payak gukak gihayo Drusila. Egme judeyano. Ig danuh atere, ig humakise Pol gimkat. Ayteke nikwe igkis kinetihwa pawtak amin ku samah hiyeg kamaxwa givitit Cristo Jesus.

25 Ig Pol awna git:

— Amawka wis wew wadit giwtrik Kiyavwiye Uhokri. Amawka wis avuriw uhiyekemni kabayntiwa. *Hiyapnaba.* Aysawnemenek ig Kiyavwiye Uhokri uhivetniwiynek baki wixwiy kibeynewatma giwtrik.

Igme Felix timapni hene, ig avisasew ig segke. Ig awna:

— Hiyawa pis tivik aterewata parakseket arikut. Ku aysaw nah kahawkanek nah watihpap akiw.

26 Ariw ini ig Felix givewkan ku nawenetke Pol katiwnihgi kahadbe ig isahkiswig. Inneki keh ig watihpig kiberevut adahan ig kinetihwene gikak. *Igme ka katiwnihgi.*

27 Ariwnteke ini pikana kamukri akiw, pahavwi awayg kewye Pórsyu Festu humaw hiyaptigi giwenyan Felix. Igme Felix tivikwiye, ig ikise Pol ariku parakseket awaku neras

O Novo Testamento e Salmos na língua Palikur do Brasil; © 2018, Wycliffe Bible Translators, Inc.

judeyenevwi *giwewkistenkis* ka muwaka ig isahkisgi.

Judeyenevwi kamiya Pol git Pórsyu Festu

25 **1** Igme Pórsyu Festu ku samah ig humaw hiyaptigi, ig danuh atan avitit paytwempu Sesareya. Ayteke mpiyasa mpana hawkri ig tivik avitit paytwempu Jerusalém.

2 Ig danuh atere, neras muwveg kiyatyevwi gikakkis neras judeyenevwi giwewkistenkis igkis hiyapni hene, igkis kamiye Pol git.

3 Igkis aye git Pórsyu Festu:

— Kiyavwiye, uya amnih usuh. Usuh muwaka pis waxwase Pol atan avitit Jerusalém.

Igkis awna inakni hene adahan giwmasepten avigku ahin.

4 Igme Pórsyu Festu kaytwa giwnkis:

— *Kawk.* Pol ig kamaxkare aynte Sesareya. *Nah akkite yit ku pariye nah keh.* Nah misakwa ay adahan aynesa hawkri. Ayteke nah diyuhe atere.

5 Ku ig keh mbayka, hiyawa gaytakis yiwewkisten atak nuhapti atere avitit Sesareya adahan kamiyig ayge. Ayge igkis akka nutuh ku pariye Pol gikehni.

6 Ayteke ig Pórsyu Festu mpiyase madikawku hawkri akiw ayge Jerusalém. Ayteke pisenwa, ig diyuhe avitit Sesareya. Hewke akiw ig batahkiswe atere amadgat gevwi adahan ku kiney ig hiyekne gikakkis hiyeg. Ayteke ig humakise Pol givetunat.

7 Ig Pol danuh atere, neras judeyenevwi ku pariye danuh avititak Jerusalém igkis hiyapni hene, igkis kiyarawnihevgi. Igkis kamiyevgi ayge. Igkis awna ku ig keh ka aynsima mbayka heneme ka hiya igkisma akki ku inyewa ig keh ini mbayka *mmanawa yuma pahavwinema gaytakis hiyavgi keh mbayka akakwa giwtyakkis. Igkis awna he gikehbetankisnen.*

Pol ay givetun Pórsyu Festu

8 Ayteke ig Pol ekkevye git Pórsyu Festu ku ig ka keh mbayka. Ig awna git:

— Nah yuma nukehnisima. Nah ka taraksa amekene Moís gikumadukan. Nah kawnata pataha Kiyavwiye Uhokri Givin. Ine nah kawnata dakuh hiyeg gikakkis romanyenevwi gikivarakis.

9 Igme Pórsyu Festu timapni hene, ig awna git:

— Ba pis atekere avitit Jerusalém adahan nah hiyapi ayge ba pis keh henewatma?

Ig awna inakni hene kahadbe neras judeyenevwi *giwewkistenkis* batek gikak.

10 Igme Pol hiyakni ku neras judeyenevwi giwewkistenkis aharitne giwmasepten. Nikwe ig kaytwa giwn:

— *Kawk. Nah ka atekere atere.* Nah kuwis ay pivetun pis hiyaptigi gidahan ukivarawiy kiyavwiye Sezar. Kiskama pis hiyavun baki nah wadityewatma ku avim inin. Nah yuma nukehnisima gitkis nuyaki judeyenevwi. Pis hiyakni kabayntiwa kuwis.

11 Wake nah taraksevyebe, wake nah kakehniyebe adahan pis umahkisun, *nah ka ayapkama pit adahan pis amnihun.* Nah ahegbetkama adahan nah umahkiswa *adahan nah katiwnihpiye nutaraksan.* Heneme ku samah igkis kamiyevun wasaymkanen, nikwe ka hiya pisma ikanuh giwakuritkis. Nah atekere gitwa ukivarawiy kiyavwiye Sezar adahan igwa hiyavun ba nah wadityewatma.

12 Ig Pórsyu Festu timapni hene, ig ahegbete ginetni gikakkis gihiyegavu kiyavwiyegben. Pisenwa ig awna git Pol:

— Pis atekere git ukivarawiy kiyavwiye Sezar. Nikwe nah awahkispi gimkanit.

Porsyu Festu kinetihwa gikak Agripa

13 Ariwnteke ini aynesa hawkri akiw pahavwi ikivarat kewye Agripa danuh atere Sesareya. *Gisamu* kiyavuno Berenisi danuh gihapti. Egkis danuhpanos git Porsyu Festu.

14 *Egkis misekwe ayge gimun adahan kibite hawkri.* Avim ini ig Porsyu Festu kinetihwe gikak Agripa gimin Pol. Ig awna git:

— Ku samah kiyavwiye Felix tivik ig ikise pahavwi paraksepkare ay nuwakuh.

15 Amakohnokwa nah danuhpene avitit Jerusalém. Ayge neras muwveg kiyatyevwi gikakkis neras judeyenevwi giwewkistenkis igkis kamiye ner paraksepkare nutuh. Igkis awna nutuh: “Uya umahkiswig udahan.”

O Novo Testamento e Salmos na língua Palikur do Brasil; © 2018, Wycliffe Bible Translators, Inc.

16 Nahme awna gitkis: “Usuh hiyeg romanyenevwi usuh ka umahkis hiyeg henenwatma. Pitatye usuh watiha gikamyehpitnivwi adahan ignes ayta uvetunat payak gikak ner gikamyehnikis. Ayge ig kahawkan adahan igwa akki wotuh ku pariye gikehni. Ayteke nikwe usuh hiyavgi ba ig kakehniyewatma adahan usuh umahkisgi.”

17 Ayteke nikwe igkis judeyenevwi danuh atan. Nah hiyapni hene, nah ka ayivwihwa ayge. Hewke akiw nah batahkiswe atere amadgat nevwi adahan ku kiney nah hiyekne gikakkis hiyeg. Ayge nah iwapkise Pol nuvetunat.

18 Ayteke nikwe igkis judeyenevwi giwewkistenkis kamiyevgi nutuh. Nah nuvewkankama ku igkis akki nutuh ku samah ig keh ka aynsima mbayka. Heneme igkis ka akki nutuh hene.

19 Igkis he awna ku Pol ka wewnema avigkutavrik ku samah hiyeg judeyenevwi gihiyekemnikis. Hawata akiw ig ekkene ku pahavwi miyaviye kewye Jesus ku ig ivegnene akiw.

20 Nah ka hiyak asamanak akak inakni giwnkis. Nikwe nah aya Pol: “Ba pis atekere avitit Jerusalém adahan nah hiyapi ayge baki pis wadityewatma?”

21 Igme Pol kaytwa nuwnuh: “Kawk. Nah atekere git ukivarawiy kiyavwiye Sezar adahan igwa hiyavun baki nah wadityewatma.” Nikwe nah avuriwkiswig ariku parakseket adahan ig wahevye adahan nah awahkisgi gimkanit ukivarawiy kiyavwiye Sezar.

22 Ig Agripa timapni hene, ig awna git Pórsyu Festu:

— Nahwa timepkere ner awayg *ginetni.*

Igme kaytwa giwn:

— *Barika.* Takuwanek pis timap ginetni.

23 Hewke akiw ig Agripa gukak kiyavuno Berenisi egkis kawihe gubereswetnikis. Egkis pareke atere arikut pahayku xam nopsadnene. Ka aynsima suwtat gikivarakis pareke payak gukakkis. Awaykemni kiyatyevwi ariwntak paytwempu Sesareya igkis hawata pareke gukakkis. Egkis danuh atere, igme Pórsyu Festu iwapkise Pol guvetunatkis.

24 Igme danuh atere, igme Porsyu Festu awna gitkis:

— Kiyavwiye Agripa, kiyavwiyegben, madikte yis ku pariye aynenevwi ku avim inin. Ku avim inin yis hiyap ner awayg ku pariye madikte judeyenevwi *giwewkistenkis* kamiye. Igkis kamiyevgi aynte Jerusalém. Igkis kamiyevgi ay. Igkis awna nutuh: “Pugamawka ig umehpika.”

25 Henneme nah ka uti mbaynema gikehni adahan umahkisgi. Igme awna nutuh: “Nah muwaka ukivarawiy kiyavwiye Sezar igwa hiyavun ba nah wadityewatma.” Nahme kaytwa giwn: “Nah awahkispi gimkanit.”

26 Amawka kuri nah awahkis pahak kagta gimin ukivarawiy kiyavwiye Sezar *adahan nah ekkene git ku pariye Pol gikehni.* Heneme nah ka hiyak kabayntiwatma ku pariye nah awnanek amadga ini kagta. Inneki keh nah waxwasevgi yivetunat. Kiyavwiye Agripa, nah muwakate piswa hiyavgi. Numawkan pis uti ku pariye mbayka gikehni. Ayteke nikwe nah akkinek amadga ini kagta.

27 Mmanawa nah ka hiya nahma awahkis pahavwi kamaxkare gimin ukivarawiy kiyavwiye Sezar, nah ka akki git huwewe ku pariye gikehni.

Pol ay givetun Agripa

26 **1** Ig Agripa timapni hene, ig awna git Pol:

— Hiyawa pis akki wotuh ku pariye pikehni.

Ayteke nikwe ig Pol tareke giwak adahan ig kaytwene giwn *akak kiyabawkad iwit.* Ig awna:

2 — Kiyavwiye Agripa, nah ay pivetun ku avim inin adahan nah ekkevye pit ku nah ka keh madikte ini mbayka ku pariye neras uyakiwiy judeyenevwi awna numinuh. Nah batek numinuh ku samah nah ay pivetun **3** mmanawa pis hiyak kabayntiwa uhumpawniwiy wixwiy hiyeg judeyenevwi. Pis hiyak madikte uhiyekemniwiy. *Neras uyakivwiy kamiyevun ka aynsima.* Nikwe nah aya pit adahan pis kiyakniwa timap nuwnuh.

4 Madikte hiyeg judeyenevwi hiyak ku samah nuwewni awenketeke ku samah nah tak-

O Novo Testamento e Salmos na língua Palikur do Brasil; © 2018, Wycliffe Bible Translators, Inc.

wayete. Igkis hiyak ku samah nuwewni aynte Jerusalém.

5 Igkis hiyakun ku nah ku samah nah amadga wayk nah farisew. Wake igkis muwaka akki inaknibe pit, igkis hiyakkam arakak. Usuh farisewviyene usuh ihpate amekenegben gihiyekemnikis.

6 Kiyavwiye Uhokri ikakse gitkis amekenegben *ku ig kannikasa hiyeg ariw gimiremnikis.* Nah ay pivetun ku avim inin awaku ku samah nah ihpa inakni giwn.

7 *Kaba* madikte uyakivwiy judeyenevwi ihpa inakni giwn. Ku samah ignes wahemnete ini hawkri danuh *adahan ig kannikasigkis* igkis ay kiyathenes Kiyavwiye Uhokri takunipti. Heneme ku avim inin, Kiyavwiye, ignesnewa judeyenevwi kamiyevun avatra ini.

8 Mmahki yisnewa judeyenevwi ka hiya yisma ihpa ku ig Kiyavwiye Uhokri kannikasa pahavwi ariw gimiremni?

9 Henneme nahwata minikwak nah kawnata ihpa inakni. Avim ini nah mpithene hiyeg adahan ignes wageswa Jesus gihiyegavu. Nah keh arakembet gitivutkis gihiyegavu. Nah nuvewkankama ku ini nukehni in waditnakama.

10 Innewa nukehni minikwak aynte Jerusalém. Avim ini igkis muwveg kiyatyevwi ike nutuh kumadukaki adahan nah kamaxne ka aynsima Jesus gihiyegavu. Nah kamaxwigkis, nah sarayhpigkis arikut parakseket. Ayteke ku aysaw igkis muwveg kiyatyevwi umahkiswigkis avim ini *nah tuguhkis nuhiyekemni hehpekuye gikakkis.* Nah ka iki tip seynoma arikut gatiykis adahan ignes amnihka.

11 Ayteke nah tivik danuhpene kiberevut arit madikte judeyenevwi gileglisakis. Ayge nah keh mbeye hawkri gikakkis Jesus gihiyegavu. Nah mpiksaptihpigkis adahan igkis tukuhwe giw Kiyavwiye Jesus. Avim ini nah ka aynsima dagawne gitkis. Nnaktin wagewge. Nikwe nah haraksevgikis muwapuw adahan nah hiyapkisne mbeyne gitkis.

12 Adahanikwa ini nah tivik haraksene igkis avitit paytwempu Damasku. Nah atere gihamadgatakis muwveg kiyatyevwi.

Pol akki ku samah ig wages gihiyekemni

At 9.3, 22.6

13 — Nah ayge avigkunene ahin, Kiyavwiye, pahaye adahan puwipka abet, nah hiye kabutniki aytwe inuriktak. In tigigihwete ariw kamuw. In uguhpen. In uguhe nuhaptiyevwi.

14 Usuhme tuguhe waygborit. Nah timap pahat ikuvimnat awna nutuh wownavrikwiy judeyenevwi. In awna: “Sawlu. Sawlu. Mmahki pis hiyapkisne mbeyne nutuh? Pis suguhnene nuhiyekemni pis kayahte *avit piyakni.*”

15 Nahme kaytwa giwn: “Pariyekap, Kiyavwiye?” Giwn: “Nah Jesus ku pariye pis hiyapkisne mbeyne nutuh.

16 Kannikaw kuri. Tabira. Nah hiyapkiswe pit ku avim inin mmanawa kuwis nah kaniyvep adahan pis humaw nuwatni. Numawkan pis akka *gitkis madikte hiyeg* ku pariye pihiyvan akakwa piwtyak ku avim inin. Hawata numawkan pis akka gitkis ku pariye nah akki pit aysawnemenek.

17 *Nah ay pikak ku kitwiye pis.* Nah mpithapnek giwkis hiyeg judeyenevwi. Nah hawata mpithapnek giwkis hiyeg ku pariye kane judeyenevwima. Ku avim inin nah awahkispi atere giminkis neras ku pariye kane judeyenevwima.

18 Nah awahkispi adahan pis woka gihiyekemnikis. Adahan pis wagesgikis *ke wotbe* ariw misanpiki arimkat kabutniki. Adahan pis wagesgikis ariw Satanas gikumadukan arimkat Uhokri gikumadukan. Ayge nikwe igkis bayahminaka ariw gitaraksankisnek, igkis darih giwetrikisnek ay gibetkis neras ku pariye nuhiyegavu awaku ku samah igkis kamaxwenevwi nuvitit.” *Henewatbaki in ku samah ig Kiyavwiye Jesus awna nutuh.*

19 Kiyavwiye Agripa, nah timapni hene, nah ihe inakni giwn ku pariye ig ekke nutuh inuriktak.

20 Nah tivik muwapuw kinetihwene gitkis hiyeg. Nah awna gitkis: “Wagesnabay yihiyekemni ariw yitaraksan. Iwinabay Uhokri gihiyekemni. Wewnabay takunipti akak ini yihiyekemni nukunewa ini yiwewni nukunewa. Ininewa arakak ku yis inyewa wages yihiyekemni.” Inakni nah kinetihwene gitkiskit neras

O Novo Testamento e Salmos na língua Palikur do Brasil; © 2018, Wycliffe Bible Translators, Inc.

hiyeg ayge paytwempu Damasku. Ayteke nah kinetihwa hene gitkis hiyeg aynte avit paytwempu Jerusalém. Ayteke nah kinetihwene gitkis hene muwapuw avit Judeyamnaw. Pisenwa nah kinetihwene hene givuwiwkis hiyeg ku pariye kane judeyenevwima.

21 Avatra ini, gaytakis judeyenevwi igkis kamaxwen. Igkis kamaxwen aynte ariku Kiyavwiye Uhokri Givin. Igkis nuwmepten.

22 Henneme ig Kiyavwiye Uhokri amnihpen. Kibeyne ig amnihun avanenekwa. Awaku ini nah ay ku avim inin nah tiviknene kinetihwene gidahan Kiyavwiye Jesus gitkis madikte hiyeg. Nah ikene ginetnikis gitkis hiyeg kiyatyevwi, gitkis hiyeg ku pariye ikaka yumanene gikiytanikis, madehkis. Nah kinetihwa amin inwata inetit ku pariye Uhokri gawnevevu pitatyevwi kinetihwa nimin, ku pariye amekene Moís kinetihwa nimin ku in danuhnek. Nah ka awna nawenyewatma iwit.

23 Igkis awna ku amawka Cristo hiyap mbeyne amawka ig miyap, ig kannikaw ariw gimiremni. Ig Kiyavwiye Jesus ig pitatye hiyeg ku pariye kannikaw ariw gimiremni *adahan ig ka miya akiw.* Ayge nikwe ig humaw ke paha abukribe adahan uguhne uhiyekemniwiy wixwiy judeyenevwi payegbitak gikakkis hiyeg ku pariye kane judeyenevwima.

Agripa ka wageskere gihiyekemni

24 Ku samah ig Pol awnempiye inakni iwit hene, ig Porsyu Festu kabiman git:

— Aa, Pol. Pis puwvup. Pis kannuhwe mpinevevye. Ini keh pis puwvup.

25 Igme Pol kaytwa giwn:

— Kawa, kiyavwiye. Nah ka puwvu. Nah awna iwit inyewatnen waditnene.

26 Ig Agripa hiyak madikte ku pariye nah ekkene yit. Inneki keh nah awna akak nuboka ay givetun. Ig kuwis timap arak madikte ini ku kamin nah kinetihwene ku avim inin. Mmanawa in hiyakan muwapuw. In ka ayamawnema.

27 Kiyavwiye Agripa, ba pis ihpa giwnkis Uhokri gawnevevu pitatyevwi? Nah hiyakni ku pis ihapni.

28 Igme Agripa kaytwa giwn:

— Mmah pis pivewkan ku pis mpiksan adahan nah kurinewa wageswa Cristoyan?

29 Igme Pol awna git:

— Innewa nayapni git Kiyavwiye Uhokri. Nah muwaka pis wageswa Cristoyan ba kurinewa ba kuwewanek. Nah muwaka madikte yis ay wageswa hehpekuye ke nahbe. Ininewa nah ka muwaka yis wanakminaka ke nahbe. *Igkisme hiyeg ayge awna:*

— Uyay miseke inakni inetit adahan avim inin.

30 Ayteke ig Agripa kannikew gikak Porsyu Festu gukak kiyavuno Berenisi. Madikte hiyeg kannikewbet.

31 Egkis pese arikutak xam. Ayge egkis kinetihwa pawtak. Egkis awna:

— Ner awayg ig yuma mbaynema gikehni. Ka kis adahan ig umahkiska ine adahan ig sarayhka arikut parakseket.

32 Igme Agripa awna git Pórsyu Festu:

— Wake Pol ka kaniybe adahan ukivarawiy kiyavwiye Sezar hiyavgi ba ig wadityewatma, nikwekam wis isahkiswigkam. Heneme kuri amawka pis awahkiswig gimkanit ukivarawiy kiyavwiye Sezar.

Pol tivikwiye gimkanit Sezar amadgew nawiy

27 **1** Ayteke ariwnteke ini ahawkanavrik danuh adahan igkis awahkiswiye Pol *gimkanit Sezar* tahan avitit Italiyamnaw. Ayge nikwe ig avuriwkiswika git pahavwi suwtat gikivarakis kewye Juwlyu. Ig Juwlyu gaytakis neras pahabunene suwtat kewye “Ukivarawiy Sezar Gisuwtatavu”. Igme Pol avuriwkiswika git Juwlyu payak gikakkis nawenyevwi kamaxkarempu. *Nah Luwkas nah hiyapni hene, nah tivik gihapti Pol.*

2 Pahavwi masedôniyene kewye Aristarku ig hawata tivik uhapti. Ig ariwntak paytwempu Tesalônika. Ayteke nikwe usuh katapte amadgat pahamku nawiy ku pariye danuh aytontak paytwemputak Adramitiyu. Nor nawiy ahegbet adahan tivikwiye avitit paytwempu muwapuw Asiyamnaw. Usuh katapte atere, usuh tarekwe.

O Novo Testamento e Salmos na língua Palikur do Brasil; © 2018, Wycliffe Bible Translators, Inc.

3 Hewke usuh danuh avitit paytwempu Sidoh. Ayge ig Juwlyu keh kabayntiwa gikak Pol. Ig isaksig danuhpa gitkis gikagmadavu ayge adahan igkis hiyak gikak. *Igme hiyapni hene, ig pes ayteke.*

4 Pisenwa *ig diyuhe gumadgat nawiy,* usuh tarekwe akiw. Ayteke mayg aytniva utivut. Nikwe usuh mpiye aharavrikuw ini kewgihri Xipremnaw *ku kiney aynesa mayg.*

5 Ayteke usuh manuke parahwokwa. Usuh mpiye Silisiyamnaw. Ayteke usuh mpiye Panfiliyamnaw. Metakwa usuh danuh avitit paytwempu Miha ayge Lisyamnaw. *Ayge usuh wagehe gumadgatak nawiy.*

6 Ayteke ig Juwlyu ute nawenyewa nawiy ayge. Nor nawiy aytontak paytwemputak Alexandriya. Eg ahegbet adahan eg tivikwiye avitit Italiyamnaw *ku kiney Sezar misakwa.* Ig hiyapni hene, ig kataptase usuh gumadgat.

7 Usuh tarekwe, usuh wew kibeye adahan kibite hawkri. Usuh mpiksew ka aynsima adahan usuh danuh arimkat paytwempu Sinidu heneme ka ik. Mayg mpithe usuh wew amuniw ini awadan. Nikwe usuh mpiye aharavrikuw ini kewgihri Kiretamnaw *ku kiney aynesa mayg.* Ayge usuh mpiye Sawmuna akig.

8 Usuh wew ihapkewmin waxri. Usuh battukew he usuh danuh uyakrit ku kiney kewye "Kibeyne Uyakri". Ini uyakri kennesa amun paytwempu Laseya. *Usuh danuh atere, usuh misekwe ayge.*

Pol hikekwa mpithigkis adahan igkis ka kawerihwa akiw

9 Usuh misekwehwe ayge, *ahawkanavrik danuh adahan mayg ka ahawnasima mmanawa* kuwis mpiye ini fet kewye "Fet Adahan Wixwiy Barewvithewne". Ku usuh tarekwenek ayteke usuh abet miyakanek. Ik adahan usuh buwise. Ig Pol hiyapni hene, ig awna gitkis hiyeg amadgayavu nawiy. Giwn:

10 — Kiyavwiyegben, ku wixwiy tiviknek aytakihan, wixwiy hiyap ka aynsima mbeynenek. Nawenetke nawiy buwisenek, iyakapti biyukenek, wixwiywa ik adahan biyukenek hawata. *Uyay kote tivikte.*

11 Heneme ig Juwlyu ka ihpa inakni giwn. Ig ivegte givitit huwitawtya hawagivitit nawiy akivara. *Igkisme tivikere.*

12 Ayteke nikwe kaba madikte neras amadgayavu nawiy igkis awna:

— Uyay tivik. Inin uyakri ka kabay ay adahan nawiy. Ka ik adahan wixwiy misakwa ay wahepnene mwokwekri mpiya. Uyay tivik aytaki. Uyay battukaw tivik arimkanit ini uyakri kewye Fenise. Fenise avitnewa inwata kewgihri Kiretamnaw. Inere kibeyne uyakri. Aynesa mayg ayge. Uyay mpiyasa mwokwekri ayge.

13 Ayteke mayg uvuvuke tiwriktak. In kibeyne mayg adahan wewkisne nawiy. Igkis hiyapni hene, igkis givewkankis ikkam adahan usuh danuh atere Fenise. Ayteke nikwe igkis kahmine uyokman. Usuh tivik ihapkewmin ini kewgihri Kiretamnaw.

Nawiy padekwika gavit mayg

14 Pahaye adahan mayg ute usuh. Kihawniye mayg. In aytniva kewgihritak.

15 Ini mayg ute usuh. Usuh ka hiya usuhma wew nitivut. Usuh mpiksew nitivut. Ka ik. Nikwe usuh isakse nawiy adahan eg tivik henen abet mayg.

16 Ayteke nikwe ini mayg padeke usuh aharavrikute paha kewgihri nopsesa kewye Kawdamnaw. *Ayge mayg mpithaka aynesa.* Nor nawiy eg kehe pahamku umuh guhavu butte. Usuh mpiksew kataptase umuh gumadgat nawiy.

17 Pisenwa akatapteni, neras amadgayavu nawiy igkis wanakvite unawya akak nopsad kuwawta *kahadbe givewkankis eg ka bak.* Igkis avise sigihwe amadga abidbini kennesa ihapkewmin Libyamnaw. Ayteke nikwe igkis muhukse wer. Igkis isakse nawiy adahan eg padekwika avit mayg.

18 Usuh tivike tivike. Mayg ka mpiya. Hewke akiw neras amadgayavu nawiy igkis padeke abusku iyakapti ahakwat un kahadbe nawiy ka buwisa.

19 Hewke akiw igkis padeke nawiy arewkanbet ahakwat un.

20 Ayteke adahan kibite hawkri usuh ka hiya kamuw. Ine usuh kawnata hiya warukma.

O Novo Testamento e Salmos na língua Palikur do Brasil; © 2018, Wycliffe Bible Translators, Inc.

Inme mayg kamayghewnene ka ahawnasi-
ma. Metakwa usuh biyukse madikte waway-
gi. *Usuh awna:*

— Mmah wixwiy keh kuri? Kuri wixwiy pi-
senwa uhawkanwiy kuri.

Pol ikene gawaygikis hiyeg amadga nawiy

21 Ayge nikwe usuh ka ax adahan kibite
hawkri. Ig Pol hiyapni hene, ig kannikew ig
tabire gitivutkis hiyeg. Ig awna gitkis:

— Awaykemni, mmahki yis ka ihpa nuwnuh
amakohnokwa aynte Kiretamnaw adahan
wixwiy ka pes ayteke? *Yisme ka ihpa inakni
nuwnuh.* Wake yis ihevyebe inakni nuwnuh,
wixwiy ka hiyapkam inin mbeyne.

22 Ka sam. Ka ba yi barukinema. Wixwiy
yuma pahavwinema biyuknenek. Nawiynen-
wa biyuknek.

23 *Nah awna inakni* mmanawa nuwohkiga
nukivara amnihwiy. Amaka tiyegem ig awah-
kis pahavwi ahj numinuh. Igme ahj danuh nu-
tuh ig awna nutuh:

24 "Pol, ka muwaka avis. Pis ka miya.
Amawka ku pis *akki Kiyavwiye Uhokri gi-
netni* aynte givetunat kiyavwiye Sezar. Ne-
ras pihaptiyevwi kawnata miya. Kiyavwiye
Uhokri timep piviryepkawni gidahankis. Ig
avuriw madiktenek." *Henewatbaki ig ahj
awna nutuh.*

25 Ka ba yi barukinama nikwe. Nah kamax-
wene givitit Kiyavwiye Uhokri. In kahayaknek
wotwiy ku samah ig kuwis akki nutuh.

26 Henneme wixwiy sigihwe avitit paha
kewgihrinek.

Nawiy akaptena gihiyegavu bisikwiye

27 Ayteke ariwnteke ini usuh padekwika
avit mayg akiw. Usuh kuwis padekwika pa-
rahwokwa adahan pina paka kuwis. Ayge
nikwe pakwa mitipka neras nawiy akaptena
gihiyegavu igkis givewkankis usuh kennesa
udawnhan avitit paha waxri.

28 Nikwe igkis iwe pahat kuwawta akak
sivari ay akigsa, igkis tubohkiswin unihkwat
adahan igkis hiyepnes un amihni. Igkis ute
amihni pina madikwa *(20)* iwanti. Ayteke eg
nawiy wew aynesa akiw. Igkis tubohkise ini
kuwawta akiw. Igkis ute un amihni madikawku
iwanti akak pohowku arawna *(15).*

29 Igkis hiyapni hene, igkis avisasew. Ig-
kis awna:

— Kuri nawiy biwhe avitit tip. *Uyay muhuk-
sa nawiy ayokman.*

Igkis muhukse paxkamku nawiy ayokman
abugiktak. Ayteke igkis piriyepkew *gitkis gi-
wohkigakis* adahan ahewkepka danuh ki-
behtenwa.

30 Igkis givewkankis bisikwiye amadgatak
nawiy. Ayge nikwe igkis sarayhe nor umuh
ahakwat un. Heneme igkis awna:

— Usuh muwaka muhukisa nawiy
ayokman nawenyewa akiw ay akigtak.

Bawa igkis tivikwiyes gumadga umuh. Ka-
meki igkis akkime wotuh.

31 Heneme ig Pol awna git Juwlyu gikakkis
gisuwtatavu. Giwn:

— Ku neras awaykemni ka misakwanek
ay amadga nawiy, nikwe yis madikte biyu-
kenek.

32 Igkis suwtat timapni hene, igkis bukihe
nor umuh akar. Egme umuh bohpika.

Pol keh hiyeg ax

33 Kabeyweke ig Pol awna gitkis madikte
hiyeg:

— Uyay ax, kamax unaktinwiy. Wixwiy ku-
wis mpiyasa pina paka ay abet mbeyne. Wix-
wiy kote axte.

34 Amawka wixwiy ax adahan wixwiy iwe-
ne udatniwiy mmanawa wixwiy ka miya. *Wix-
wiy danuh pahavwitenek.* Usemnuwiywa ka
matisnek.

35 Ig awna inakni hene, ig iwe aynesa bu-
gut ig kiye Kiyavwiye Uhokri giwtrikneswa
madikte hiyeg. Ayteke ig kavusa ax.

36 Igkis hiyeg hiyapni hene, igkis kibokeh-
we madikte. Igkis hawata ax.

37 Usuh pina madikawku madikwa ukebi
akak ntewnehker madikwa akak puguhkuna
arawna *(276)* akiw ayge gumadga nawiy.

38 Madikte hiyeg axe kabiha. Pisenwa
gaxnikis igkis padeke iyakapti asemne akak
fahhin asemne unihkwat kahadbe eg nawiy
timis.

O Novo Testamento e Salmos na língua Palikur do Brasil; © 2018, Wycliffe Bible Translators, Inc.

Nawiy sigihwa

39 Pesante kamuw neras nawiy akivara gihiyegavu igkis iveg tahan paha waxri heneme igkis ka hiyakni. Igkis hiyap paha avukrik ayge akak kahibo. Ayge nikwe igkis awna:

— Uyay makarasa nawiy atere.

40 Igkis bukihe nawiy ayokman akar. Igkis ikise ayokman ahakwa un. Nikwenewa igkis wateke kuwawta aminatak ini puwayt ku pariye huwithene nawiy. Ayteke igkis ehe avukwak aynte gukigsa nawiy adahan mayg pasuh nawiy pitatkigit, han waxrit.

41 Heneme pahaye adahan eg nawiy sigihwe amadga amakani. Nawiy gukig sigihwe ayge, ka ik adahan eg pes. Inme abur kavusa bekbetepka avit paraw.

42 Neras suwtat hiyapni hene, igkis awna:

— Uyay umahave madikte kamaxkarempu. Ku igkis danuhe waxritnek, igkis bisikenek.

43 Igme Juwlyu ka muwaka umah Pol. Nikwe ig awna gitkis gisuwtatavu:

— Kawk. Ka muwaka umahgikis.

Ayteke ig awna gitkis madikte hiyeg:

— Yis ku pariye kannunene tarara yiskit watiswa ahakwat un. Tararanay tahan ihapkat waxrit.

44 Yisme ku pariye ka kannu, yis makeke gihavukis butte amadga parak, amadga abuskubdi nawiy.

Usuh ihe giwn. Hene usuh madikte danuh waxrit kabayntiwa.

Pol kagehpika gavit kaybune

28 **1** Usuh danuh atere, usuh hiyeke ku ini kewgihri kewye Maltamnaw.

2 Hiyeg kewgihriyenevwi ayge igkis ameve usuh kabayntiwa. Igkis hamehe nopsad tiket udahan awaku mwok akiswih. Igkis avuriw usuh ayge. Igkis ka gamnihrasima ukakuh.

3 Igme Pol pahadguhe gitimka. Ig sarayhpiye gitimka tiketrikut, ayge pahavwi kaybune pahaywotneye pese abetitak gitimka. Ig pese awaku awahni. Ayteke nikwe ig kagehe Pol giwak.

4 Neras kewgihriyenevwi hiyapni hene ku samah ner kaybune misekwe mawe Pol giwaku, igkis ikiygi ku ig kakehniye. Igkis awna:

— Ke nuthube ner awayg umehekevutne. Ku avim inin Kiyavwiye Uhokri diyuhkiswig. Ig ka miya un ahakwa heneme kuri ig miyanek.

5 Heneme ig Pol sessehe kaybune hampa abetit tiket. In kaybune avuyi ka kehgi ariknawnema. Ig gidukwenewa makniw.

6 Nerasme hiyeg iveg gimkat adahan igkis hiyepnes ku samah ig miya. Igkis avuriwgi ba giwak wagawga ba kawk ba ig miya pahaye adahanek. Igkis waha ayivwad, ig ka miya. Ig gidukwenewa makniw. Igkis hiyapni hene, igkis uniyeh gihiyekemnikis. Igkis awna:

— Ig ka hiyegma! Ig pahavwi Uhokri!

Polkis misakwa avit kewgihri

7 Ayteke ariwnteke ini pahavwi awayg kewye Puwbliw, ig awnase usuh givinwat. Ig kumadukene madikte hiyeg ayge avit ini kewgihri. Giwasra kennesa amun ku kiney usuh awehewne. *Ig awnase usuh, usuh atere givinwat.* Usuh misekwe ayge gimun adahan mpana hawkri. Igme avuriw usuh kabayntiwa.

8 Usuh ayge, ig Puwbliw gig kakahrip. Digiki utevgi. Ig nawe. Ig haritmin. Ig Pol hiyapni hene, ig atere iwasavgi. Ig piriyepkew gidahan. Ig sarayhe giwak givitit. Ayge ig makniwevgi.

9 Ayteke nikwe neras kewgihriyenevwi timapni hene ku samah ig makniwevgi, neras ku pariye kakahravye igkis danuh atere. Igkis hawata makniwepka.

10 Ayteke nikwe igkis kakanhaw wotuh ka aynsima. Igkis iki wotuh madikte umawkanitnene adahan utepkemni amadgew nawiy.

Polkis danuh avitit Roma

11 Usuh mpiyase mpana kayg ayge. Ayteke usuh tivik amadgew pahamku nawiy kewyo “Uwohkiga Abes”. Egu nawiy aytonti avititak paytwempu Alexandriya. Eg ayipa wahe mwokwekri mpiya ayge avit ini kewgihri. *Usuh katapte amadga egu nawiy. Adye usuh tarekwe.*

12 *Usuh tivik. Usuh tivik.* Usuh danuh tahan avitit paytwempu Sirakusa. Usuh misekwe ayge adahan mpana hawkri.

13 Ayteke usuh tivik kawerihwe akiw. Usuh manuksewmin adahan usuh kamaxne mayg he usuh danuhe avitit paytwempu Rejyu.

O Novo Testamento e Salmos na língua Palikur do Brasil; © 2018, Wycliffe Bible Translators, Inc.

Hewke mayg uvuvuke tiwriktak. Usuh hiyapni hene, usuh tarekwe. Usuh mpiyase pina hawkri, usuh danuh avitit paytwempu Pozwoli. *Ayge usuh misekwe ariw nawiy.*

14 Ayteke usuh ute aynesa Jesus gihiyegavu aygnenevwi. Igkisme awnase usuh adahan usuh misakwa gimunkis pahay paka. Usuh hiyapni hene, usuh misekwe ayge. Ayteke usuh tivikwiye avigku ahin tahan avitit paytwempu Roma *ku kiney kiyavwiye Sezar misakwa.*

15 Jesus gihiyegavu aynte Roma igkis timep wakuh *ku usuh danuhe atere.* Ayteke nikwe igkis pese paytwemputak igkis patiptake usuh atere avigkut ahin. Gaytakis patiptake usuh ayge paytwempu kewye "Ahigwi Appiyu". Gaytakisme patiptake usuh ayge amun paha iwetrit kewye "Mpana Piyuket". Ig Pol hiyapni hene ku samah igkis wew piyawakad adahan igkis gaytnihten, ig kabayha Kiyavwiye Uhokri ig bateke ginaktin.

16 Metakwa usuh danuh atere Roma. Ig ner suwtat gikivarakis ig isakse Pol misakwa ku kit ig misekwekere. Heneme pahavwi suwtat misakwa gikak adahan gavuriwten.

Pol kinetihwa gitkis hiyeg judeyenevwi avit Roma

17 Ayteke ariwnteke ini mpana hawkri, ig Pol awnase givinwat madikte judeyenevwi giwewkistenkis ku pariye misekwenevwi ayge Roma. Igkis pahadguvu gimun, ig awna gitkis:

— Nukebyuvwi, aynte Jerusalém nah awika, nah ikepka giwakuritkis hiyeg romanyenevwi. Heneme nah ka taraksa gikakkis ukebyuvwiy judeyenevwi, ine nah kawnata taraksa amekenegben gihiyekemnikis.

18 Igkis romanyenevwi igkis hikekun baki nah kakehniyewatma. Pisenwa igkis awna: "Ig yuma mbaynema gikehni. Ka kis adahan wis umahkisgi. Amawka wis isahkiswig."

19 Igkis muwaka isahkisun heneme neras uwewkistenwiy ayge ka muwaka igkis isahkisun. Inneki keh nah ayep gitkis neras romanyenevwi adahan igkis awahkisun atan gimin kiyavwiye Sezar adahan igwa hiyavun baki nah wadityewatma. Nah ka ayta kamiyenema ukebyuvwiy judeyenevwi.

20 Inneki keh nah awnasevyi pahadguhwa nutuh adahan nah kinetihwene yikak. Madikte wixwiy hiyeg judeyenevwi wixwiy wahepnenekwa *gidawnhan Uhokri gikanyan adahan ukumaduketniwiy.* Nah kinetihwene gimin gitkis hiyeg. Avatra ini nah kamaxwika, nuwan wanamin akak inin xen ku avim inin.

21 Igkisme kaytwa giwn:

— Neras hiyeg aynte Judeyamnaw igkis ka awahkis pahaknema kagta uminuh adahan igkis akki wotuh ku pariye pikehni. Neras ku pariye danuhpenevwi atan igkis kawnata akki wotuh ariknawnema. Igkis ka mbayha piw.

22 Henneme usuh time arak ku samah hiyeg muwapuw mbeyhene giwkis neras ku pariye wewnenevwi akak Kiyavwiye Jesus gihiyekemni. Inneki keh usuh timepkere piwn gidahankis.

23 Nikwe igkis kaniye pahay hawkri adahan igkis timepnes Pol giwn. Ayteke abet ini hawkri ka aynsima hiyeg danuh atere git. Igkis kabubuk ayge givinwa. Igme Pol kinetihwa gitkis amin Uhokri gikumadukan. Ig akkamnihni gitkis mataytak. Ig ekkene gitkis madikte ku pariye amekene Moís gikumadukan kinetihwa gidahan Uhokri gikanyan adahan ukumaduketniwiy. Ig ekkene gitkis madikte ku pariye Uhokri gawnevevu pitatyevwi kinetihwa gidahan. Ig awna gitkis:

— Kiyavwiye Jesus ignewa Uhokri gikanyan adahan ukumaduketniwiy.

24 Igkis hiyeg timapni hene, *gihiyekemnikis ibekhewbet.* Gaytakisme ihe giwn, gaytakisme ka iha giwn.

25 Ayteke igkis tivikbet, gihiyekemnikis ka pakekwanema. Igme Pol awna gitkis pahat iwit akiw. Ig awna:

— Kiyavwiye Uhokri Gitip keh amekene Izaíyas awna inyewa iwit giminkis amekenegben. Giwn:

26 "Ataknaba kinetihwa gitkis piyaki judeyenevwi. Awnanaba han: 'Yis ataybiswa *arit Kiyavwiye Uhokri giwnek* kabayntiwa heneme yis ka pukuhinek. Yis iki yitew *arimkanit giwnek* kabayntiwa heneme ka paduk yitiwrikutnek. **27** Hiyeg amadgayavu inin pet gihiyekemnikis. Pet gitaybikis. Manan giwt-

yakkis. Ayge nikwe ka ik adahan giwtyakkis hiyap *ku pariye hiyakemniki inyewatnene,* ine kawnata ik adahan gitaybikis timap *ku pariye hiyakemniki inyewatnene,* ine kawnata ik adahan gihiyekemnikis pukuhpin. Ayge nikwe igkis ka wages gihiyekemnikis numkat adahan nah makniwgikis.'"
Giwnapnawa amekene Isaias.
28 Nah ikene yinetni ku avim inin kahadbe yis hiyak ku inakni inetit adahan Kiyavwiye Uhokri gamnihra in kuwis awahkiska giminkis hiyeg ku pariye kane judeyenevwima. Igkisme timapni. Igkis ihpinek.
29 Pisenwa inakni gawnan, neras judeyenevwi pese. Igkis tivik iniyekbetikis akak ahawna.

Pol misakwa avit Roma

30 Igme Pol misekwe ayge kamaxkan ariku paha payt ku pariye ig gisunpan adahan katiwnihka. Ig misekwe ayge adahan pikana kamukri. Amun ini ig amava madikte hiyeg ku pariye danuhpene git.
31 Ig kinetihwene gitkis amin Uhokri gikumadukan gimin Kiyavwiye Jesus Cristo. Ig kinetihwene gitkis hiyeg akak madikte giboka. Yuma hiyeg mpithig ayge.

ROMANUS

Inin kagta awahkiska gavit Uhokri giwatni amekene Pol. Ig paytevutne. Inin gikagtan tamaka ewka giwen Kiyavwiye Jesus (56 d.C.). In awahkiska giminkis Jesus gihiyegavu avitnenevwi paytwempu Roma. In akka wotwiy ku ignewa Kiyavwiye Jesus keh wixwiy kibeyne giwtrik Uhokri. Wixwiy kibeynevwi giwtrik awaku ig Kiyavwiye Jesus umahkiswe udukwenavrikwiy adahan katiwnihpiye utaraksanwiy. Hawata awaku ku samah wixwiy wew pahavwiwa gikak Kiyavwiye Jesus, wixwiy huwitasa uhiyekemniwiy git Uhokri Gitip.

Nah Pol awahkis kabayka yimin

1 **1** *Nah* Pol ku pariye gibuk Kiyavwiye Jesus Cristo, *nah awahkis kabayka yimin. Kibeyne,* Uhokri kaniyven akak gibetki adahan nah humaw giwatni. Ig awahkiswen adahan nah ekkene ini kibeyne inetit **2** ku pariye ig ikakse minikwak ku in danuh. Inakni ig akka amadga gikagtan ku pariye gannasan gitkis gawnevevu pitatyevwi.
3 Inakni inetit gimin Uhokri gikamkayh Ukivarawiy Jesus Cristo. Ig Kiyavwiye Jesus kinaghew, ig wageswe awayg amadgaya inin. Ig ihtikekne. Ig amekene Davi gihiwhi **4** heneme ig *gidukwenewa* ig Uhokri gikamkayh. Ig gitiphaw Uhokri barewvitye. Ini gannu ku samah ig kannikaw ariwntak gimiremni innebaki akkig wotwiy ku igyewa Uhokri gikamkayh.
5 Ig Jesus Cristo iki nutuh nawaygih adahan nah humaw giwatni adahan nah ekkene ginetni ta gitkis madikte hiyegiviyenevwi kahadbe igkis ihpin igkis kamaxwa givitit. *Ini nannivwi nah keh* gidahan.
6 Yis ayge yis hawata gaytakkis Uhokri gikanyanvu *adahan yis humaw Jesus Cristo gihiyegavu.*
7 *Nah awahkis kabayka* yimin, yis madikte ku pariye aygnenevwi avit paytwempu Roma, yis Uhokri gibetkivu ku pariye ig kaniye adahan yis humaw gidahanwa gihiyegavu barewvityevwi. Ig Wigwiy Uhokri gikak Ukivarawiy Jesus Cristo gabaykis yikaknek. Igkis kariswahsa yiyakninek.

Nah atekere atere adahan nah ekkene Uhokri giwn yit

8 Pitatye nah kabayha Uwohkigawiy yidahan madikte givitimpi Jesus Cristo. Mmanawa madikte hiyeg kinetni yak ku samah yis kamaxwene givitit Kiyavwiye Jesus *kabayntiwa.*

O Novo Testamento e Salmos na língua Palikur do Brasil; © 2018, Wycliffe Bible Translators, Inc.

9 Nah takunipti piriyepkewnene yidahan avanenekwa. Ig Uhokri hiyakni ku nah inyewa piriyepkawa yidahan, ig Uhokri ku kadahan nah kannivwiye akak madikte nubetki adahan nah ekkene ginetni gidahan gikamkayh *Jesus Cristo.*

10 Nah piriyepkaw git adahan ig keh nah ik adahan nah atak iwasavyi ku avim inin *kayg.* Gikak Uhokrinek nah danuh atere yitnek.

11 Mmanawa nah ka aynsima danuhpakere yit kahadbe nah akki yit madikte ku pariye ekkepka nutuh gavit Uhokri Gitip adahan nah ikene yawaygi.

12 Hawata akiw adahan nah utinek nawaygi yiwntak adahan wixwiy awayghaw pawtak awaku ku samah wixwiyweke kamaxwenevwi givitit Kiyavwiye Jesus.

13 Nukebyuvwi, nah ikene yinetni kahadbe yis hiyakni ku nah ka aynsima ikiswanaw adahan nah danuhpa atere yit, heneme kuviknene kote ikte adahan nah danuh atere yit. Mmanawa numawkan nah wages hiyeg gidahan Cristo ayge yibet hawata ku samah nah kuwis wages hiyeg gidahan ay gibetkis nawenyevwi hiyegiviyenevwi ku pariye kane judeyenevwima.

14 Mmanawa nah kawatnihka adahanikwa nah ekkene Uhokri ginetni ta gitkis hiyeg madikte. Nah akkin ta gitkis hiyeg kannuyevwi. Hawata nah akkin ta gitkis hiyeg mannavyempu. Hawata nah akkin ta gitkis hiyeg hiyakemniyevwi. Hawata nah akkin ta gitkis hiyeg ku pariye kane hiyak hawkri.

15 *Nah kawatnihka adahanikwa nah ekkene ginetni muwapu.* Inneki keh nah ahegbet adahan nah ekkene inakni kibeyne inetit ta yit hawata ayge avit paytwempu Roma.

Nah ka mara akak Uhokri ginetni

Mk 8.38; 2Tim 1.8

16 Mmanawa nah ka mara akak inakni kibeyne inetit. *Nah batek kinetihwa nimin.* In Uhokri gidatni adahan amnihne madikte hiyeg ku pariye ihpenevwi giwn. Pitatye in kawih adahan amnihne hiyeg judeyenevwi. Kurime in kawih adahan amnihne hiyeg ku pariye kane judeyenevwima hawata.

17 Inakni kibeyne inetit akka adahan ku samah wis misakwa kibeyne giwtrik Uhokri. Wis humaw kewa kibeynebe giwtrik Uhokri awaku ku samah wis kamaxwa givitit Jesus Cristo. Ininewa ukamaxwanwiy keh wixwiy kibeyne. In Uhokri gannasan awna:

> "Pahavwi ku pariye kakamaxwan givitit Uhokri, igi kibeyne giwtrik Uhokri, ig aymuhwanek *gimun Uhokri adahan avanenekwa.*"

In huwewe gitkis hiyeg ku Uhokri ay

At 14.15, 16.24

18 Ig Uhokri kuwis akka wotwiy ku ig ka amava hiyeg gihiyekemnikis ku pariye mbeyevye. Ig ka batek akak gitaraksankis neras hiyeg mbayavye ku pariye mataybiswevye ariw hiyakemniki ku pariye inyewatnene.

19 Mmanawa igkis hiyakni ku ig Uhokri ay, heneme igkisnewa ka ihpa giwn. In huwewe gitkis ku ig Uhokri ay. Ignewa Uhokri akka gitkis huwewe **20** ku samah akavuska hawkri. Ig ka hiyapkarati akakma wowtyak amadgaya inin. Heneme ig akka wotwiy huwewe ku ig ay adahan avanenekwa. Ini ku samah ig keh madikte ariknebdi ay amadga hawkri ini areketni wotwiy ku ig gidatni yuma amaksemni. Nikwe igkis ka hiya igkisma awna ku igkis ka hiyak *ba Uhokri aywatma.*

21 Ku igkis awna inakni hene, igkis tarakse giwntekneswa. Igkis kuwis hiyakni ku Uhokri ay, heneme igkis ka kiyathig, igkis ka kawohkigahawkere git ine igkis kawnata kabayhig. Heneme igkis ikatuswate arit mahayakemniki. Yuma hiyakemniki abet gihiyekemnikis. He misanpikinen ayge. *Mmanawa igkis ka pukuha Uhokri gihiyekemni ku pariye inyewatnene.*

22 Igkis ikawnamahkis ke wotbe igkis hiyakemniyebe hiyeg, bawa amun ini nikwe igkis humaw mahayakemnivye.

23 *Mmanawa igkis ka kawohkigahawkere git* Uhokri ku pariye ka gikiytanisima kane hiyap miyaka. Igkisme kawohkigahaw aritpa arikna ku pariye kane ik adahan bisiksaw ariw miyaka. Igkis kawohkigahaw arit awayg amadgaya inin gahehpak, arit kuhivra gah-

O Novo Testamento e Salmos na língua Palikur do Brasil; © 2018, Wycliffe Bible Translators, Inc.

ehpak, arit puwikne gahehpak, arit kawapnene gahehpak.

24 Nikwe ig Uhokri isaksevgikis. Ig isaksevgikis adahan igkis wew akak gihiyekemnikis mbeyevye. Ayge nikwe igkis wew akak powkemniki, he igkis keh mbeye patahwaki pawtak ku pariye maraki udahanwiy.

25 Igkis kamaxwa avitit hiyakemniki ku pariye he wasaymkanenwa he igkis miyehe Uhokri gihiyekemni ku pariye inyewatnene. Mpinekata igkis kawohkigahaw git Uhumtenwiy, igkis kawohkigahaw aritpa ku pariye Uhumtenwiy gikehavan. Bawa ignewa Uhokri ku pariye kis adahan wis kawohkigahaw git. Henewatbaki ig.

Higeg gihiyekemnikis mbeyevye

At 16.30; Ro 3.9, 6.5; 1Ko 6.9; Gal 3.22, 5.16; Ef 2.1, 4.16; Tit 3.3

26 Awaku ini gihiyekemnikis mbeyevyenen ig Uhokri isaksevgikis adahan igkis keh ku pariye igkis kehkerevye. Ayge nikwe egkis tinogben miniw ariw guwewnikis gikakkis gugihgikis ku pariye waditnene. Egkis wages adahan guwewnikis ku pariye kane wadit. Egkisweke kamaxekbet pawtak.

27 Hawata awaykemni miniw ariw giwewnikis ku pariye waditnene gukakkis gihayokis. Igkisweke miyarhaw pawtak. Awaykemni igkisweke kamaxekbet pawtak. Ayge nikwe igkis uti mbeyne ku pariye kawih gidahankis avatra ini gikehnikis mbeyevyenen.

28 Ku samah igkis ka kiyekere Uhokri abet gihiyekemnikis, nikwe ig isaksevgikis adahan igkis wew akak gidahankiswa gihiyekemnikis ku pariye mbeyevyenen hiyakemniki adahan igkis keh ku pariye kane kis adahan igkis keh.

29 Avim ini igkis ikatuswa arit mbayka madikte adahan igkis humaw powkemnavye, kowtyakuvye, kanaktinatruvye, katihpavye, umehekevutnevwi, karatonavye, wasaymavye, arewhavye. Avim ini igkis patehevye pahavwi giw.

30 Igkis awna mbeyevye iwit paminak. Igkis amiyhene Uhokri. Igkis kaytwana hiyeg. Igkis ikewne kabayte giw pahavwi. Igkis kawantivye. Igkis ivegminene gihiyekemnikis takunipti adahan kehne mbayka. Igkis ka ihpa gigkis giwn.

31 Igkis kawnata pukuhpa ku pariye kabayka. Igkis kinisak, igkis ka batek gikakkis hiyeg, igkis kawnata amnih giyakikis hiyeg.

32 Igkis hiyakni ku Uhokri gikumadukan awna: “Ku pariye wewne akak mbayka ignes miyarapnek. *Igkis ka danuh git Uhokri.*” Igkis hiyak inakni gihiyekemni, heneme igkis gidukweneswa igkis wewnenes akak ini mbayka hene. Pi mbayte akiw, igkis ikenes hiyeg gawaygikis adahan ignes keh mbayka hawata ke igkisbe.

Hiyeg kataraksanye katiwnivwenek

Mt 13.41; Lk 13.3; Ro 3.5; 2Tes 1.6; Eb 9.26; 2Ped 2.4, 3.6; Jud 1.6,14; Ap 6.15, 20.11

2 **1** *Nawenetke pahavwi yaytak hiyapni hene, ig awna:* “Neras hiyeg ka kibeynevwima. Ignes katiwnivwenek avatra gitaraksankis. Nahme ka henema. Nah kibeyne hiyeg.” *Nukebyi,* ka ba awna inakni. Avuriwnaba ku pis hawata kataraksanata ke igkisbe. Ku aysaw pis iki ku igkis ka kibeynevwima, piminwa pis awna ku pis kawnata kibeynema.

2 Wixwiy hiyakni ku Uhokri ka taraksa ku aysaw ig hiyak gikakkis hiyeg. Madikte hiyeg ku pariye kehnevwi mbayka ignes katiwnivwenek avatra gitaraksankis. Igkis utinek ku pariye kabay gidahankis. *Igkis biyuknek giw Uhokri adahan avanenekwa.*

3 Pis awna: “Neras kis adahan igkis katiwnivwe avatra gitaraksankis.” Bawa pis hawata kis adahan pis katiwnivwe hawata ke igkisbe. Pis kataraksanata hawata ke igkisbe. Mmah pivewkan ig Uhokri ka katiwnisa pit avatra pitaraksan? *Ihi. Ig hiyak pikaknek hawata ku samah ig hiyak gikakkisnek neras kataraksanye.*

4 *Ba nawenetke pahavwi yaytak hiyapni hene, ig awna:* “Awase akak. *Nah ka taraksa mpiynevevyema.* Ig Uhokri ka gabayisima ukak. Ig bayahminaw ariw utaraksan. Ig ka katiwnisa nutaraksan nutuh awaku ig ka giyaknisima. Ka sam nah ka miniw ariw nutaraksan.” *Nukebyi, ka ba awna inakni hene.* Ka ba pis hiyap ku ig ka gabayisima pikak

O Novo Testamento e Salmos na língua Palikur do Brasil; © 2018, Wycliffe Bible Translators, Inc.

adahan pis mara akak ini pitaraksan pis miniw ariw ini pihiyekemni?

5 Pisme ka wageskere pihiyekemni. Piyakni ka adanisima. Ayge nikwe pis kiyesrinene pitaraksan he ku aysaw ahawkanavrik danuhnek adahan Uhokri kahayaksa pitnek ku samah ig ka batek akak ini pihiyekemni kane kabay. Avim ini pis utinek ku pariye kabay pidahan. Mmanawa ig Uhokri ka taraksa ku aysaw ig hiyak ukak.

Wixwiy utiwniwiy pakekunawa akak ku samah ukehniwiy

Mt 16.27; Lk 12.47; 1Ko 3.8; 2Ko 5.10; Kol 3.25; Ap 20.12

6 Mmanawa aysawnemenek ig Uhokri iki utiwninek pakekunawa akak ku samah ukehni ay amadga inin. *Ku wis keh mbayka, mbaykanewa ig iki wot. Ku wis keh kabayka, kabaykanewa wis uti.*

7 Ku pariye hiyeg tiviknene kehnene kabayka, igkis mpiksewnenes aharit Uhokri gibereswan, igkis mpiksewnenes aharit Uhokri gikiytani, igkis mpiksewnenes aharit gaymahwankis *gimun Uhokri, akebi neras hiyeg utinek* kabayka dehetniki.

8 Heneme ku pariye hiyeg kehkerevye gidahankiswa gibetkikis, igkis ka ihpekere Uhokri giwn ku pariye inyewatnene, gikehnikis mbaykanenwa, *akebi neras hiyeg hiyapnek* ku samah Uhokri ka batek akak hiyakemniki ku pariye kane kabay, igkis ivukepkanek hanpa arimkanit biyukwiki.

9 Avim ini madikte hiyeg ku pariye kehnevwi mbayka igkis hiyap mbeynenek. Igkis kayahwa ka aynsimanek. Pitatye igkiskite hiyeg judeyenevwi *uti ini mbayka.* Butte hawata hiyeg ku pariye kane judeyenevwima *igkis uti inwata mbayka hawata ke hiyeg judeyenevwibe.*

10 Heneme ig Uhokri ikinek gibereswan akak gikiytani givititkis madikte hiyeg ku pariye kehnevwi kabayka. Ig kariswahsa giyaknikisnek. Pitatye hiyeg judeyenevwikit uti ini kabayka. Butte hawata hiyeg ku pariye kane judeyenevwima igkis uti inwata kabayka hawata ke hiyeg judeyenevwibe.

Uhokri hiyap madikte hiyegiviyenevwi hehpekuye giwtrik

At 10.34; Ef 6.9

11 Mmanawa ig Uhokri hiyap madikte hiyegiviyenevwi hehpekuye giwtrik. Ig ka mpiyasa pahavwinema gikehni henenwatma. *Igkis madikte katiwnihnekuye gitaraksankis gitnek.*

12 Ku pariye hiyeg kane hiyak amekene Moís gikumadukan, ku ignes keh patahwaki, igkis hawata katiwnivwe avatra ini gikehnikisnek. Igkis biyuk giw Uhokrinek awaku ig Uhokri hiyap igkis ka kabay giwtrik. Ig hiyap igkis ka kabay giwtrik ka avatrama ku samah igkis taraksa amekene Moís gikumadukan, heneme avatra ku samah igkis hiyak abet gihiyekemnikis ku pariye kane wadit adahan igkis keh, igkisnewa mpiksaw kehni. Ignesme ku pariye hiyeknevwi amekene Moís gikumadukan, ku igkis keh patahwaki, nikwe ig Uhokri hiyap igkis ka kabay giwtrik avatra ku samah igkis tarakse amekene Moís gikumadukan.

13 Mmanawa ig Uhokri iki ku wis kibeyne ka awakuma ku samah wis kadahan gikumadukan, heneme awaku ku samah wis ihpene ariwn gikumadukan.

14 Neras hiyeg ku pariye kane judeyenevwima igkis ka hiyak *amekene Moís* gikumadukan. Heneme ku igkis wew akak ini hiyakemniki ku pariye gikumadukan aya wot, ku igkis wew nikak giwntekneswa gimawkankis, amun ini nikwe ini gihiyekemnikis humaw ke amekene Moís gikumadukanbe adahan givitkis.

15 *Ini giwewnikis waditye* akka ku igkis kuwis kadahan Uhokri gihiyekemni ay abet gihiyekemnikis. Igkis hiyakni avit giyaknikis ku aysaw igkis keh mbayka. Igkis hiyakni ku aysaw igkis keh kabayka. Gitipkiswa akka gitkis.

16 Aysawnemenek ig Uhokri gihawkanavrik danuhnek adahan ig kawatni Jesus Cristo adahan igme ivegbetene hiyeg gihiyekemnikis ku pariye ayemewnene ay avit giyaknikis, ig iwasa ba in waditnema. Henewatbaki ku samah nunetni *yit.*

O Novo Testamento e Salmos na língua Palikur do Brasil; © 2018, Wycliffe Bible Translators, Inc.

Ka yi muwaka ikaw kabaytema giw pahavwi

Mt 20.25, 23.8; Mk 10.42; Jo 13.12; 1Ped 5.3

17 Yaytak yis hiyeg ayge, yis judeyenevwi ke nahbe. Nawenetke yis ikawnamah kibeyne hiyeg awaku ku samah uhawkrivwiy kaniyka gavit Uhokri adahan igkis humaw gihiyegavu. Bawa wixwiy kawa avigkutma.

Wixwiy judeyenevwi kamaxwa avitit amekene Moís gikumadukan.

18 Wixwiy hiyak ku pariye Uhokri gibetki. Wixwiy hiyak ku pariye kabayka, *ku pariye mbayka,* awaku ku samah wixwiy kannuhwa amadgatak *amekene Moís* gikumadukan.

19 *Nawenetke yis ikawnamah hiyakemnite giwkis nawenyevwi hiyeg awaku ini.* Ta yit ignes *kewa* motavyebe *abet gihiyekemnikis,* yisme gihwitentenkis. Ta yit gihiyekemnikis *ke wotbe* abet misanpikibe, yisme humaw abukri gidahankis.

20 *Nawnetke* ta yit igkis mahayakemnavye igkis ka hiyak hawkri, yisme gikannuhtenkis. Mmanawa amadgatak *amekene Moís* gikumadukan wixwiy *judeyenevwi* uti madikte hiyakemniki madikte iwit ku pariye inyewatnene. *Henewa wixwiy uti madikte, heneme waditnevyenen.*

21 Wixwiy kannuh nawenyevwi hiyeg. Mmah nikwe wixwiy ka wew akak inin ukannuhakniwiy? Wixwiy awna: "Ka ba amevwi." Heneme waytakwiy kidis ku pariye kane udahanwiyma.

22 Wixwiy awna: "Ka ba powkemnihwa." Heneme waytakwiy powkemnihwa. Wixwiy ka batek akak ahehpakti batakka. Heneme waytakwiy amevwi karukri arikutak givinkis ahehpakti batakka. *Amun ini hawata wixwiy keh mbayka.*

23 Wixwiy batek kinetihwa amin ku samah wixwiy kadahan Uhokri gikumadukan. Heneme in waditnevyenen. Wixwiy mbayhasa Uhokri giw awaku ku samah wixwiy ka ihpenema inakni gikumadukan.

24 Henewa in ku samah Uhokri gannasan awna. In awna:

"Neras hiyeg kane judeyenevwima igkis mahivwih Uhokri awaku igkis hiyap ku samah gihiyegavu *judeyenevwi ka wew wadit.*"

Henewatbaki in Uhokri gannasan awna.

25 *Wixwiy hiyeg judeyenevwi wixwiy hiwhka uvitwiy adahan arakak ku samah wixwiy Uhokri gihiyegavu.* Ku wixwiy ihpene ariwn Uhokri gikumadukan, in kabay wixwiy hiwhka uvitwiy. Heneme ku wixwiy ka ihpin, ayge nikwe inin ku samah wixwiy hiwhka uvitwiy in ka ariknawnema. In *ke wotbe* uvitwiy ka hiwhkama, *wixwiy ka gihiyegavuma.*

26 Pahavwime ku pariye kane hiwhkama givit, ku ig wew wadit ku samah Uhokri gikumadukan aya wot, nikwe ig Uhokri ikiygi ku ig hawata kewa pahavwi hiwhkabe givit, *kewa gihiyegabe.*

27 Ku samah neras ku pariye givitkis kane hiwhkavuma igkis iha Uhokri gikumadukan, amun ini igkis hiyekevwiynek ku wixwiy *hiyeg judeyenevwi* ka avigkutma ini gikumadukan. Wixwiy kadahan Uhokri gikumadukan anna amadga kagta, *bawa waditnevyenen.* Uvitwiy hiwhka, *bawa waditnevyenen. Mmanawa* wixwiy ka wew avigkut gihiyekemni.

28 Ku samah wixwiy hiyeg judeyenevwi uvitwiy hiwhka ka innema keh wixwiy igyewatma Uhokri gihiyegavu.

29 Heneme ku gihiyekemni ay uvitwiy, innewa ku pariye keh wixwiy igyewa Uhokri gihiyegavu. *In ke wotbe* uyakniwiywa hiwhkabe, *mmanawa wixwiy kadahan pahat arakak ayge ku pariye akka huwewe ku wixwiy Uhokri gihiyegavu.* Ignewa Uhokri Gitip. *Mmanawa wixwiy humaw Uhokri gihiyegavu* ka awakuma ku samah wixwiy kadahan gihiyekemni tamak amadga kagta, *heneme awaku ku samah gihiyekemni ay abet uhiyekemniwiy. Ku pahavwi wew akak ini gihiyekemni, igi Uhokri kabayhig.* Ku hiyeg amadgayavu inin ka kabayhig, *ka sam git.* Igme Uhokri kabayhig.

Uhokri ka kinis

Ro 2.5; 2Tim 2.13

3 **1** *Nawenetke pahavwi yaytak hiyapni hene, ig awna:* "Ku hene nikwe, ku ig Uhokri amava hiyeg kane judeyenevwima

payak gikakkis hiyeg judeyenevwi, nikwe in ku samah nah hiyeg judeyene in waditnevyenen. Inin ku samah nah hiwhka nuvituh in waditnevyenen.” *Nukebyi,* ka muwaka awna hene.

2 In kabayntiwa pidahan. Wixwiy hiyeg judeyenevwi wixwiy uti ka aynsima ubunugawiy gikak Uhokri. Ig ike gikumadukan ta giwakuritkis uhawkrivwiy pitatyevwi minikwak.

3 Igkisme hiyapni hene, igkis awna git Uhokri: “Usuh ihpa inakni piwn madikte.” Heneme kabahte madikte ka keh ku samah giwnkis git. Nawenetke pahavwi yaytak hiyapni hene, ig awna: “Ku hene nikwe, ig Uhokri kawnata keh ku samah giwn ta gitkis.”

4 *Nukebyi,* ig keh madikte. Ig awna avanenekwa ku pariye inyewatnene iwit. Hiyawa madikte hiyeg amadgayavu inin kinis, igme ka kinis. Inakni ku samah Uhokri gannasan kinetihwa *gimin Uhokri.* In awna:

> “Kiyavwiye Uhokri, nutaraksan keh nah hiyekep ku pisnewa waditye. Nah hiyekep awaku ku samah nah ka wadit. Inneki keh nah hiyakpi ku pisnewa waditye. Avanenekwa piwn pes waditnenekwa. Ku aysaw hiyeg awna: ‘Awase akak’ ignes tarakse. Pis utipkanek ku pis awna wadit.”
>
> *Henewatbaki in Uhokri gannasan awna.*

In kabay adahan Uhokri tukuhave patahwavye giw

5 *Nawenetke pahavwi yaytak hiyapni hene, ig awna:* “Ku hene, nikwe utaraksan kabay awaku in keh wis hiyaka Uhokri ku ignewa waditye. Nikwe ig Uhokri ka hiya igma katiwnisa utaraksan wot. Ku ig ivukwewiy hanpa arimkanit biyukwiki avatra utaraksan, nikwe ig ka keh wadit.” *Nukebyi, ka ba awna inakni hene.* Inakni hiyakemniki in hiyeg gihiyekemni amadgaya inin.

6 In avawyewa giw Uhokri gihiyekemni. Wake ig ka katiwnisabe utaraksanwiy wotwiybe, nikwekam amun ini ig ka kehkam wadit. Nikwekam ig ka hiya igma katiwnisa gitaraksankis gitkis madikte taraksavye aysawnemenek amaksemni hawkrinek. *Heneme ig wadit. In kabay adahan ig tukuhave patahwavye giw.*

7 Nah kehte abektey yidahan. In huwewe wot ku wis ka hiya wisma awna: “Ka sam nah wasaympiye.” Ine wis kawnata hiya wisma awna: “In keh hiyeg hiyaka Uhokri ku ignewa waditye, mmanawa ignewa ka wasaymaw.” Wis ka hiya wisma awna: “Nuwasemni keh hiyeg kiyatha Uhokri. Nikwe ig ikanuh ku nah kibeyne. Ig ka keh nah katiwnivwe avatra ini nuwasemni.”

8 Nukebyi, wis ka hiya wisma awna inakni hene. Wasaymka in mbayka in. Ka ik adahan wis awna: “Uyay keh mbayka kahadbe ariwntak mbayka kabayka humaw.” Kawnata ik adahan wis awna: “Ka sam wixwiy keh mbayka awaku ka udahanwiyma wixwiy keh. In gidahan Uhokri.” Nukebyi, ka ik adahan wis awna hene. Ku pariye awnenevwi inakni ignes ivukavepkanek hanpa arimkanit biyukwiki. Henewa neras kis adahan igkis biyuk giw Uhokri. Gaytakkis hiyeg awna numinuh ku nahwa ekkene inakni hene bawa kawa.

Yuma hiyeg kibeyne ay amadga inin

Sa 14.1, 53.1; Ekl 7.20; At 17.30; Ro 1.18, 3.10, 7.5; 1Ko 6.9; Gal 3.22, 5.17; Ef 2.1, 4.17; Tit 3.3

9 Nawenetke pahavwi yaytak hiyapni hene, ig awna: “Ku samah ig Uhokri ike gikumadukan ta uwakuritwiy wixwiy hiyeg judeyenevwi, nikwe wixwiy kabayte giwkis nawenyevwi hiyeg.” Nukebyi, ka ba awna inakni hene. Nah kuwis akki yit ku hiyeg judeyenevwi payak gikakkis hiyeg ku pariye kane judeyenevwima ig Uhokri hiyavgikis hehpekuye giwtrik. Wixwiy madikte taraksavye giwtrik.

10 Henewa in ku samah Uhokri gannasan minikwekne awna. In awna:

> “Yuma pahavwinema hiyeg kibeyne ay amadga inin. **11** Yuma pahavwinema hiyeg pukuhpene Uhokri gihiyekemni. Yuma pahavwinema mpiksewne aharit gihiyekemni. **12** Madikte hiyeg kuwis tukuhwe giw Uhokri. Igkis madikte kisevyibdi giw. Yuma pahavwinema kehne kabayka. Yumah-

O Novo Testamento e Salmos na língua Palikur do Brasil; © 2018, Wycliffe Bible Translators, Inc.

watbaki pahavwinema. **13** Madikte hiyeg
giwnkis ke mikahrikibe git Uhokri. Gibiy-
kis kewa imewtibe woknenebe. Igkis wa-
saymaw mbeyevye. Gibiykis ke pahavwi
kaybunebe pahaywotneye gibiybe adahan
miyaka. **14** Mbaytunka akak kanaktinka
pes gibiyaptakis. **15** Igkis ahegbet adahan
umehne hiyeg. **16** Muwapuw igkis kehne
hiyeg hiyap mbeyne, igkis patehene hi-
yeg giwkis. **17** Igkis ka pasamrak gikakkis
giyakivwi hiyeg. **18** Igkis ka aminama giw
Uhokri. Igkis ka avis gibohri."

Henewatbaki ig Uhokri gannasan awna.

19 Madikte hiyeg judeyenevwi hiyak inak-
ni iwit. In amadgatak gidahankiswa giku-
madukankis. Nikwe ku samah ig Uhokri
kinetihwa amin hiyeg gihiyekemnikis mbe-
yevye in kawih adahan ekkene ku samah
gihiyekemnikis igkis hiyeg judeyenevwi. *In
hawata kawih adahan ekkene ku samah
gihiyekemnikis* madikte hiyeg amadgayavu
inin. Yuma pahavwinema hiyeg wihwene
niw. Wixwiy madikte taraksavyekuye. Wix-
wiy ka kiseweknema adahan wixwiy danuh
git Uhokri.

20 Mmanawa yuma hiyeg kibeyne giwtrik
Uhokri awakuma ku samah ig iha giwn *ame-
kene Moís* gikumadukan. In amekene Moís
gikumadukan in he areketninen ku wixwiy
taraksavye. *In humaw areketni wot awaku
ku samah wis ka keh avigkutavrikma ku sa-
mah gimawkan.*

Jesus keh wixwiy humaw kewa kibeynevwibe giwtrik Uhokri

Gal 2.16,21, 3.10-11; Ef 2.8; Tit 3.5; Tiy 2.10

21 Heneme, *kibeyne,* kuri ig Uhokri akka
wotwiy hiyakemniki ku pariye inyewa keh wis
kibeyne giwtrik. Ig keh wis kibeyne ka akakma
ku samah wis mpiksaw akak ukehbetannen-
wa adahan wis ihpene giwn *amekene Moís*
gikumadukan, heneme akak nawenyewa hi-
yakemniki ku pariye Uhokri gannasan kuwis
kinetihwa nimin.

22 Ig keh wis kibeyne giwtrik awaku ku sa-
mah wis kamaxwa givitit Jesus Cristo. Ma-
dikte hiyeg ku pariye kamaxwa givitit Cristo
ig Uhokri hiyavgikis igkis kewa kibeynevwi-
be giwtrik hawata ke Cristobe. *Inakni hiya-
kemniki kawih gidahankis hiyeg ku pariye
kane judeyenevwima payeke gikakkis hiyeg
judeyenevwi,* mmanawa Uhokri hiyavgikis
hehpekuye giwtrik.

23 Mmanawa madikte wixwiy taraksav-
yekuye. Wixwiy ka huwit avigkutavrikutnema
ku samah Uhokri gikiytani.

24 Heneme *kibeyne,* ig Uhokri hiyap wix-
wiy kewa kibeynevwibe giwtrik awaku ku
samah Cristo Jesus katiwnihe utaraksanwiy
udukwenavrikwiy. Wixwiyme ka katiwnih arik-
nawnema. He wamnihkawiynen ig amnihpe-
wiy hene.

25 Ig Uhokri awahkise Cristo Jesus ada-
han ignewa umahkiswe udukwenavrikwiy
giwtrikkis madikte hiyeg. Ku samah ig suka-
se gimig, nikwe ik adahan ig Uhokri bayah-
minawiy ariw utaraksanwiy wixwiy ku pariye
kamaxwenevwi avitit gimiremni adahan in ka-
tiwnih utaraksanwiy. Amun ini nikwe ig Jesus
akka ku samah igme Uhokri waditye. *Kiyav-
wiye Uhokri ka hiya igma hiyavwiy ke wotbe
wixwiy wadityevwibe henenwatma. Heneme
ig ka giyaknisima gikakkis* hiyeg minikwekne-
nevwi. Ig ka katiwnisa gitaraksankis gitkis,
*mmanawa ig wahepne Kiyavwiye Jesus ka-
tiwnih gidahankis.*

26 *Kibeyne,* kurime ig Cristo aytwe ekke
wotwiy ku samah ig Uhokri *igyewa* kibeyne
hiyeg. Mmanawa ig akka ku samah igme
Uhokri waditye ig hawata keh wixwiy humaw
kewa wadityevwibe giwtrik, wixwiy ku pariye
kamaxwenevwi givitit Jesus.

27 Ka udahanwiyma ukehbetanwiyma
kabayka keh Uhokri hiyavwiy kewa kibeynev-
wibe giwtrik. Innewa ukamaxwanwiy *givitit
gikamkayh* keh wixwiy kewa kibeynevwibe
giwtrik. Nikwe ka hiya wixwiyma keh uwanti-
wiy ukakwiyma aynesnima.

28 *Henewatbaki in.* Wixwiy hiyakni ku
Uhokri hiyavwiy kewa kibeynevwibe giwtrik ka
awakuma ukehbetanwiyma ku samah wixwiy
ihpene giwn *amekene Moís* gikumadukan,
heneme awaku ku samah wixwiy kamaxwe-
ne givitit Kiyavwiye Jesus.

O Novo Testamento e Salmos na língua Palikur do Brasil; © 2018, Wycliffe Bible Translators, Inc.

29 *Ba nawenetke pahavwi yaytak iki* igkisnewa hiyeg judeyenevwi kawohkigaye. Kawa. Ig Uhokri ig madikte hiyeg giwohkigakis.

30 Ignewa Uhokri pahavwiwa ay. Ig keh hiyeg judeyenevwi humaw kewa kibeynevwibe giwtrik ku aysaw igkis kamaxwa givitit. Ig hawata keh madikte nawenyevwi hiyeg humaw kewa kibeynevwibe giwtrik ku aysaw igkis hawata kamaxwa givitit.

Ukamaxwan keh wis pi muwakapte adahan iha Uhokri gikumadukan

Gal 2.17; Tiy 2.14,18

31 *Nawenetke pahavwi yaytak hiyapni hene, ig awna:* "Ku Uhokri hiyavwiy kewa kibeynevwibe giwtrik kuwis awaku ku samah ukamaxwanwiy kuri, mmeneki wixwiy muwaka iha giwn Uhokri gikumadukan akiw?" *Nukebyi,* ka muwaka awna hene. Ku samah wixwiy kamaxwa givitit Kiyavwiye Jesus in keh wixwiy pi muwakapte adahan iha giwn gikumadukan.

Abraawh humaw kibeyne giwtrik Uhokri awaku ig kamaxwa givitit

Gal 3.6; Tiy 2.23

4 **1** *Nah kehte abektey gikak* amekene Abraawh ig uhawkriwiy wixwiy hiyeg judeyenevwi. Nah akkite yit ku samah awitwak git *ku samah ig kibeyne giwtrik Uhokri.*

2 Wake he gimaviswanen akak gikehbetanen keh ig humaw kibeynebe giwtrik Uhokri, nikwe ikkam adahan ig keh giwanti nikakkam. Heneme kawa. Ig ka hiya igma *keh giwanti* giwtrik Uhokri *henentima.*

3 Mmanawa ig Uhokri gannasan awna:

"Ig Abraawh kamaxwa givitit Uhokri. Inneki keh ig Uhokri hiyavgi kewa kibeynebe giwtrik."

Henewatbaki ig Uhokri gannasan awna.

4 *Nah akkite yit nawenyewa abektey.* Ku pahavwi awayg kannivwiye ig ikaka karukri git. Nor karukri ka ikaka git he gamnihkanenwatma. Kawa. In gannivwitiwni.

5 Inme ku samah ig Uhokri hiyavwiy kewa kibeynevwibe giwtrik *innebaki gikan wotwiy he gikannenwa. In ka wannivwitiwnima.* In awaku ku samah wixwiy kamaxwa givitit. *Ig ka katiwnih ukehniwiy kabayka, mmanawa* wixwiy yuma ukehniwiy kabayka giwtrik Uhokri. Wixwiy he kamaxwanen givitit Uhokri ku pariye keh hiyeg taraksavye humaw kibeynevwi hiyeg.

6 Amekene Davi ig hawata kinetihwa amin inakni. Ig kinetihwa gimin pahavwi ku pariye batek ka aynsima awaku Uhokri hiyap ig kewa kibeynebe giwtrik he gamnihkanen.

7 Ig amekene Davi awna:

"Ka aynsima batekka ay gimunkis hiyeg taraksavye ku aysaw Kiyavwiye Uhokri bayahminigkis ariw gitaraksankis, ig ka hiyap givathawnikis akiw. **8** Ka aynsima batekka ay gimun pahavwi ku pariye Kiyavwiye Uhokri ka hiyavgi kema patehwevyema giwtrik."

Henewatbaki ig amekene Davi awna.

9 *Nawenetke pahavwi yaytak hiyapni hene, ig* awna: "Ini batekka ku pariye amekene Davi kinetihwa nimin in he gidahankisnen hiyeg hiwhkavu givitkis." *Nukebyi, ka ba awna inakni hene.* Ini batekka hawata gidahankis hiyeg kane hiwhkavuma givitkis. Wixwiy madikte hiyakni kuwis ku amekene Abraawh kamaxwa givitit Uhokri. Ayge nikwe ig Uhokri hiyavgi kewa kibeynebe giwtrik.

10 Mmah ig hiyap amekene Abraawh kewa kibeynebe giwtrik ku samah ayipa ig kuwis hiwhka givit? Kawa. Ig hiyavgi kewa kibeynebe giwtrik avim ini avit givit hiwhka.

11 Givit hiwhka adahan areketni ku ig kuwis kibeyne giwtrik Uhokri awaku gikamaxwan. Ig ayipa humaw kibeyne giwtrik Uhokri avit givit hiwhka. Ayge nikwe ig amekene Abraawh ig humaw *ke wotbe ig* gihawkrikisbe gidahankis madikte hiyeg kane hiwhkavuma givitkis ku pariye kamaxwevye givitit Uhokri. Igkis hawata kibeynevwi giwtrik Uhokri.

12 Ig amekene Abraawh uhawkriwiywata wixwiy ku pariye hiwhkavu uvitwiy. Ig uhawkriwiy ka awakuma ku samah wixwiy hiwhkavuma uvitwiy, heneme awaku ukamaxwanwiy hehpekuye ke gidahanbe gikamaxwan avim ini avit givit hiwhka.

O Novo Testamento e Salmos na língua Palikur do Brasil; © 2018, Wycliffe Bible Translators, Inc.

Ukamaxwanwiy keh wixwiy darih ku pariye Uhokri gikaksan wotwiy

Gal 3.22

13 Ig Uhokri awna ta git amekene Abraawh, giwn: “Nah keh pis gikakkis pihiwhivwi yis kumadukanek madikte hiyeg amadga hawkri.” Ig ka awna: “Nah keh yis kumadukanek madikte hiyeg awaku ku samah yis ihpene giwn *Moís* gikumadukan.” *Kawa. Ig ka awna inakni hene.* Ig awna: “Nah keh yis kumadukanek hiyeg awaku ku samah yis kamaxwene ta nuvitit, nikwe nah hiyap yis kewa kibeynevwibe hiyeg.”

14 Wake ini ku samah wixwiy ihpene giwn *amekene Moís* gikumadukan, wake innewatbe keh wixwiy darih ku pariye Uhokri gikaksan wotwiy, nikwekam inin ukamaxwanwiy givitit waditnevyenenkam. Wake henebe, wixwiy ka darihkam ariknawnema ku pariye Uhokri gikaksan wotwiy, mmanawa wixwiy ka iha gikumadukan madiktema.

15 Mmanawa *amekene Moís* gikumadukan awna *ku pahavwi taraksa ini gikumadukan* ka ik adahan ig darihwak gikak Uhokri. Nikwe wixwiy madikte biyuk giw Uhokri, *mmanawa wixwiy madikte taraksenekuye gikumadukan.* Wake ig ka ikepma gikumadukan ta wotwiybe, ininewa mpitawkam adahan wixwiy taraksinkam, mmanawa in yumakam aykam adahan wixwiy taraksin.

16 *Heneme wis ka darih gikaksan wot awakuma ukehbetanenwatma ku samah wis ihpene giwn. Kibeyne,* ig ike wotwiy kabayka he gikannenwa akak gabay, ta wotwiy wixwiy ku pariye kamaxwenevwi givitit. Ayge nikwe madikte wixwiy amekene Abraawh gihiwhivwi darihpin. Ka ininewatma neras ku pariye ihevye giwn *amekene Moís* gikumadukan, heneme hawata neras ku pariye kamaxwevye givitit Uhokri ke amekene Abraawhbe.

17 Henewa in ku samah Uhokri gannasan awna. In awna:

> “Nah kuwis kaniyvep adahan pis humaw gihawkrikis ka aynsima hiyegviyenevwi.”

Henewatbaki ig Uhokri awna git amekene Abraawh avim ini ku samah ig kote kakamkaynte. Mmanawa ku pariye Uhokri gikaksan ig hiyap giwtrik ke wotbe in kuwis danuhbe. Ig ner Uhokri ku pariye amekene Abraawh kamaxwa givitit, ig ner Uhokri ku pariye keh miyaravye iveg akiw, ku pariye kinetihwa amin arikna ku pariye kotene danuhte ke wotbe in ayipa danuhbe.

18 Ig amekene Abraawh kamaxwe ta avitit inakni Uhokri giwn ku ig kahiwhi ka aynsimanek. Ku aysaw ig ka iknema adahan ig kakamkayh, ig gidukwenewa iveg givitit Uhokri ku ig humawnek gihawkrikis ka aynsima hiyegviyenevwi.

19 Ig kiyaparivye kuwis adahan ig kakamkayh. Kaba danuh madikawkubu madikwa *(100)* kamukri gaw. Gihayo amakano Sara hawata. Eg kiyaparuvyo kuwis adahan eg kakamkayh. Kaba danuh ahawkanavrik adahan egkis miyarap. Heneme in ka sam git. Ig ka tuguhkis gikamaxwan givititak Uhokri.

20 Ig ka isahkis ini gikamaxwan. Ig ka tukuh Uhokri gikaksan git aynesnima. Ini gikamaxwan ike gawaygi git, keh ig kabayha Uhokri adahan ini gikaksan git.

21 Mmanawa ig hiyakni avititak giyakni ku ig Uhokri ka gidatnisima adahan ig keh ku samah gikaksan git.

22 Inneki keh ig Uhokri hiyap ig *amekene Abraawh* kewa kibeynebe giwtrik.

23 Inakni iwit “Uhokri hiyap ig kewa kibeynebe giwtrik” inakni ka kawih gidahanenwatma *amekene Abraawh.*

24 In hawata kawih udahanwiy, wixwiy ku pariye Uhokri hawata hiyap kewa kibeynevwibe giwtrik, awaku ukamaxwanwiy givitit. *Ku samah ig amekene Abraawh kamaxwa givitit Uhokri, ku pariye keh gikamkayh Izaki wayvuka kewa abetitakbe miyaka,* wixwiy hawata wixwiy kamaxwa givitit Uhokri ku pariye keh Ukivarawiy Jesus kannikaw ariw miyaka.

25 Pitatye ig Uhokri ike Kiyavwiye Jesus *adahan ig miya* udukwenavrikwiy adahan *katiwnihpiye* utaraksanwiy. Ayteke ig hawata kannikasevgi ariw miyaka akiw kahadbe igme ikeviye wotwiy uhiyekemniwiy *nukunewa akiw,* kibeyne hiyakemniki.

O Novo Testamento e Salmos na língua Palikur do Brasil; © 2018, Wycliffe Bible Translators, Inc.

Wixwiy batek abetnewa mbeyne

Mt 5.12; Lk 21.10; Ro 8.35; 2Ko 4.8, 6.4, 12.10; Fil 1.12,28; 2Tim 2.9; Tiy 1.2; 1Ped 4.13, 5.9

5 **1** Kuri wixwiy kuwis kibeynevwi giwtrik Uhokri awaku ku samah wixwiy kamaxwa givitit Kiyavwiye Jesus. Kuri nikwe wixwiy ik adahan wixwiy darihwak gikak Uhokri givitimpi Ukivarawiy Jesus Cristo.

2 Ignewa ahin adahan wixwiy danuh ta git *Uhokri. Kibeyne,* in kibeyne kabayka ig keh wixwiy hiyap ku avim inin abetimpi ukamaxwanwiy givitit. Wixwiy kabayhig takunipti, mmanawa wixwiy iveg givitit ku ig keh wixwiy humaw kiyatyevwi akak Kiyavwiye Jesus gikiytani avigkutavrik ku samah Uhokri gimawkan. Wixwiy hiyakni ku in danuh wotwiy.

3 Hiyawa wixwiy hiyap mbeyne, heneme *ka sam.* Wixwiy udukweneywa kibeyhenene Uhokri. Mmanawa wixwiy hiyakni ku ini mbeyne ku in ukannuhtenwiy adahan wixwiy kannuhwa kamaxwa givitit Uhokri abetnewa mbeyne.

4 Ku wixwiy kamaxwenene givitit Uhokri abetnewa mbeyne, nikwe ig Uhokri parak abet uhawkanwiy. Avim ini nikwe in keh wixwiy pi ivegte givitit akiw.

5 Wixwiy ka iveg givitit Uhokri waditnevyenenma. *Hiyawa wixwiy abet mbeyne, heneme ka sam.* Mmanawa ig kuwis kawihkis Gitip ta uvititwiy. Igme ay ekkenenekwa wotwiy ku samah Uhokri batek ukakwiy mpiynevevye. Ig ekkenenekwa wotwiy ku samah ig ka gamnihrasima ukakwiy.

Jesus umahkiswe gidahankis taraksavye

Mt 9.13; 2Ko 5.19; Ef 2.5; Kol 1.21; 2Tim 1.15

6 Minikwak ku aysaw wixwiy yumahte wawaygiwiy wowntekneywa, *ig Cristo amnihpewiy* abetnewa ini hawkri. Avim ini ku aysaw wixwiy kote hiyakte Uhokri, ig pareke abet uhawkanwiy he ig umahkiswe udukwenavrikwiy.

7 In ka aynsima mahiko uti pahavwi ku pariye umahkiswekere gidahan pahavwi. Hiyawa ig pahavwi kibeyne hiyeg, heneme in mahiko adahan uti pahavwi ku pariye umahkiswekere gidahan. Nawenetke ay pahavwi ku pariye umahkiswekere gidahan pahavwi kibeynewatnen.

8 Hiyaksa ig Cristo umahkiswe udahanwiy avim ini ku samah wixwiy taraksevye. Innebaki arakak ku ig Uhokri batek ukakwiy mpiynevevye.

9 Kuri nikwe wixwiy kibeyne giwtrik Uhokri awaku ku samah ig *gikamkayh* sukase gimig udahanwiy. Ku yis hiyap ig amnihpewiy hene ku samah wixwiy taraksevyete, kurikata akiw akak inin wixwiy kibeynevwi giwtrik? Ig pi amnihwiyte akiw. Ig ka ivukwawiy arimkanit biyukwiki.

10 Pitatye wixwiy ka kibeynevwima giwtrik Uhokri. Heneme ig kehe wixwiy humaw kewa kibeynevwibe giwtrik awaku ku samah gikamkayh umahkiswe udukwenavrikwiy. Ku yis hiyap ig amnihpewiy hene ku samah wixwiy kote kibeynevwima giwtrik, kurikata akiw akak inin wixwiy kibeynevwi giwtrik? Ig pi amnihwiyte akiw. Ig keh gikamkayh ke wotbe gaymahwan ay uvitwiybe kahadbe aysawnemenek wixwiyme aymuhwanek *gimun Uhokri* payak gikak.

11 Ka ininewatma wixwiy isahptawma ariw mbayka, heneme hawata wixwiy uti batekka giwntak Uhokri. Wixwiy utipni givitimpi Ukivarawiy Jesus Cristo ku pariye wadithebdihpiye uhawkanwiy *gikak Uhokri.*

Ig Adão woka mbayka igme Cristo woka kabayka

1Ko 15.21,45

12 Minikwak pahavwiwa awayg ig paraksase patahwaki gidahankis madikte hiyeg amedgenevwi inin. Ayge nikwe ig hawata paraksase miyaka gidahankis abetimpi ini patahwaki. Inneki keh madikte hiyeg miyarap awaku madikte hiyeg patahwa.

13 Avit Uhokri akka gikumadukan *git amekene Moís,* ayipa hiyeg patahwa kuwis amadga inin, heneme kote akkakante gitkis ku igkis tarakse Uhokri gikumadukan, mmanawa yumahte *amekene Moís* gikumadukan.

O Novo Testamento e Salmos na língua Palikur do Brasil; © 2018, Wycliffe Bible Translators, Inc.

14 Miyaka adahan madikte hiyeg ku samah giwenketeke amekene Adão he danuhe git amekene Moís. Hiyawa ignes amekenegben ka taraksa Uhokri gikumadukan kema amekene Adawhma, heneme ignekiswa miyarap. *Ku samah* in amekene Adão *givathawni tuguh givititkis madikte hiyeg,* ig humaw abektey *adahan ku samah Kiyavwiye Jesus gabay tuguh givititkis madikte gihiyegavu.*

15 Igme amekene Adão gitaraksan paraksase mbayka wotwiy. Igme Kiyavwiye Jesus kakanhaw kabayka wotwiy. Ku samah ig amekene Adão ig pahavwiwa keh ka aynsima hiyeg hiyap miyaka, igme Jesus Cristo ig pahavwiwa keh ka aynsima hiyeg pi hiyapte kabayka akiw, mmanawa ig ka gabayisima ukakwiy.

16 Pahatwowa taraksaki gidahan pahavwiwa awayg keh Uhokri hiyavwiy taraksevye. Igme Jesus Cristo gikan wotwiy nawenyewa. Hiyawa wixwiy ka aynsima utaraksanwiy, heneme ig keh Uhokri hiyap wixwiy ke kibeynevwibe giwtrik. Ini gikan ig iki wotwiy he wamnihkawiynen.

17 *Henewatbaki in.* Miyaka gidahankis madikte hiyeg awaku gitaraksan pahavwiwa awayg. Igme Jesus Cristo ig pahavwiwa keh wixwiy uti kabayka ka aynsima pi kiyeste ariw ini mbayka. Madikte hiyeg ku pariye amava Uhokri gabay ku pariye ka nibayisima, madikte hiyeg ku pariye ig keh kewa kibeynevwibe giwtrik akak gabay, igkisnewa aymuhwanek *gimun Uhokri* igkis kumadukanek adahan avanenekwa, avitimpi ku samah igkis pahavwiwa gikak Jesus Cristo.

18 Amekene *Adão* ig tarakse pahaywowa. Ini gitaraksan woke mbayka gidahankis madikte hiyeg. Inneki keh wixwiy madikte humaw taraksavyekuye awaku. Heneme *Jesus Cristo* aytwe ig hawata wadithebdihe uhawkanwiy pahaywowa. *Kibeyne,* ini gikehni kabayka in wiwhe madikte gihiyegavu abetitak mbayka, in keh igkis humaw kibeynekuye awaku. Amun ini ig woka kabayka dehetniki gidahankis madikte hiyeg.

19 Igme *amekene Adão* ku samah ig ka iha Uhokri giwn, ig keh ka aynsima hiyeg taraksevyenen. Igme Jesus Cristo ku samah ig ihpenenekwa Uhokri giwn avanenekwa, ig keh ka aynsima hiyeg kibeynevwinen.

20 Inme *amekene Moís* gikumadukan ikepka wot adahan in keh wis pi hiyakte utaraksan. Inme ku samah wis pi hiyakte utaraksan in keh wis pi hiyakte ku samah Uhokri ka gamnihrasima ukak.

21 Inme utaraksan in keh wis uti miyaka. Inme Uhokri gamnihra in keh wis aymuhwa *gimun Uhokri* adahan avanenekwa, givitimpi Ukivarawiy Jesus Cristo, awaku ku samah ig keh wis kibeynekuye giwtrik Uhokri.

Uhiyakemniwiy amadgaya inin kuwis miyap wowiy

2Ko 5.17; Gal 2.20, 5.24; Kol 2.13

6 **1** *Nawenetke pahavwi yaytak hiyapni hene, ig awna:* “Nikwe ka sam wixwiy tiviknene wixwiy taraksenene *Uhokri gikumadukan* kahadbe wixwiy pi hiyakte ku samah ig Uhokri ka gamnihrasima ukakwiy.”

2 Kawa. *Nukebyi,* ka ba awna inakni hene. Wixwiy uhiyekemniwiy taraksevye in *ke wotbe in* kuwis miyapbe wowiy. Amawka wixwiy ka muwaka kannikasin akiw adahan wixwiy keh abetki akiw.

3 Mmanawa wixwiy hiyakni ku aysaw wixwiy kewvi ahakwat un giwavrik Cristo Jesus amun ini wixwiy ameve ini ku wixwiy pahavwiwa gikak Cristo Jesus. Ku samah ig umahkiswe amun ini nikwe in *ke wotbe uhiyekemniwiy amadgaya inin* in hawata miyapbe payak gikakbe.

4 Ku samah wixwiy huwikiswika ahakwat un, amun ini wixwiy amevene ini ku *uhiyekemniwiy amadgaya inin ke wotbe* in hawata avuhpikabe payak gikak Cristo, in ke miyavibe ayge gikak. Igme Cristo kannikasaka ariw gimiremni gavit Wigwiy ku pariye kane gikiytanisima. Wixwiy hawata ku samah wixwiy iyak ahakwatak un, amun ini wixwiy amevene ini ku wixwiy kadahan nukune uhiyekemniwiy kuri.

5 Mmanawa ku samah uhiyekemniwiy amadgaya inin *in ke wotbe in* miyapbe wowiy payak gikak Cristo, inme uhiyekemniwiy

O Novo Testamento e Salmos na língua Palikur do Brasil; © 2018, Wycliffe Bible Translators, Inc.

nukune *in ke wotbe* in hawata kannikawbe payak gikak.

6 *Minikwak wixwiy ubetkiwiy keh ku pariye kane kabay.* Kurime ini uhiyekemniwiy minikweknene *in ke wotbe* in kuwis deddehpikabe payak gikak Cristo amin giyaknibe minikwak. Avim ini uhiyekemniwiy mbeyevye in ke wotbe in ay givitbe Cristo. *Amun ini ku samah ig miyap in hawata in ke wotbe in miyapbe. Ig Kiyavwiye Jesus umahkiswe* adahanikwa ini uhiyekemniwiy mbeyevyenen yuma akiw. Kahadbe uvitwiy ka kumadukasaw nit akiw.

7 Mmanawa ku aysaw pahavwi miyap, ig ka patahwa akiw.

8 *In ke wotbe uhiyekemniwiy amadgaya inin* kuwis miyapbe payak gikak Cristo. Ayge nikwe wixwiy kamaxwene avit ini ku uhiyekemniwiy kannikaw nukunewa akiw hawata ke igbe.

9 Ku samah ig Cristo kannikew ariw gimiremni in kahayak huwewe wot ku ig ka miyati akiw. Miyaka ka hiya gisamanak akiw.

10 Ku samah ig miyap ig ka daxtasaw akak patahwaki akiw. Ig pisenwe akak patahwaki pahayewvi. Kuri ku samah ig kannikew ig gaymahwan pahamtak gikak Uhokri.

Amawka wixwiy ka keh mbayka akiw

Ro 8.4; Ef 4.17; Kol 3.5; 1Ped 4.1

11 Wixwiy hawata. Wixwiy pahavwiwa gikak Cristo Jesus. Nikwe ikawnay ke wotbe yis kuwis miyavibe ariw patahwaki. Ka yi muwaka keh mbayka akiw. Heneme ikawnay *ke wotbe* yis iveg gidahanenwa Uhokri.

12 Ka yi muwaka isaksa mbayka kumaduka yivit. Uvit he mpiyeviyenen kibehtenwa. Ka yi muwaka kumadukasaw arit yivit abetki ku pariye kane kabay.

13 Kawnata yi muwaka kawih yivit *ine yibi ine yiwak* adahan kehne mbayka. Heneme kumadukasawnay ta git Uhokri ke hiyegbe kannikasaka ariw miyakabe. Kawihnay yivit pahavwite adahan kehne kabaykanen.

14 Hiyeg taraksavye kewa ibuktibe. Pahavwi ibukti ka hiya igma pes ariw gannivwi gidahan gikivara. Taraksavye kawnata hiya ignesma miniw ariw gikehnikis mbayka. Wixwiyme nawenyewa ukivarawiy kuri. Ik adahan wixwiy miniw ariw madikte ukehniwiy mbayka. Mmanawa wixwiy ka kumadukasaw arit amekene Moís gikumadakan akiw, heneme wixwiy kumadukasaw arit Uhokri gabay.

Amawka wixwiy ikaw kabayka abuk

1Ko 6.22; Gal 5.1

15 *Nawenetke pahavwi yaytak hiyapni hene, ig awna:* “Wixwiy iveg avitit Uhokri gabay adahan ig keh wixwiy isahptaw. Nikwe ka sam wixwiy taraksa Uhokri gikumadukan. Mmanawa wixwiy ka iveg avitit inin ku samah wixwiy ihpene giwn gikumadukan adahan in keh wixwiy isahptaw.” *Nukebyi,* ka muwaka awna inakni hene.

16 Mmah pis ka hiyak? Ku pariye pis kumadukasaw git ig ner humaw pikivara, pisme humaw gibuk. Ku pis kumadukasaw arit pihiyekemni mbeyevye, nikwe pis ka hiya pisma miniw ariw pikehni mbayka. Ku pis ka miniw ariw pikehni mbayka, pis uti miyaka nikwe. Heneme ku pis kumadukasaw *git Uhokri giwn,* nikwe pis humaw Uhokri gibuk pis uti kabayka nikwe, pis humaw kibeyne nikwe.

17 Kibeyne gidahan Uhokri. Minikwak yis ka hiya yisma miniw ariw yikehni mbayka. Heneme, kibeyne, kuri yis ihpene avititakwa yiyakni ini hiyakemniki ku pariye ekkepka wotwiy adahan wixwiy wewne nikak.

18 Ayge nikwe yis isahptew ariw ini yikehni mbayka. Yis humaw Uhokri gibuk adahan yis kehne kabaykanen.

19 *Ka nuhawkanavrikma nah kanumyi ibukti.* Heneme nah awna inakni hene kahadbe yis pukuha ka mahikonema. Minikwak *in ke wotbe* yis ikaw patahwaki abukbe. Avim ini yis kawih yivit pahavwite adahan kehne mbayka. Yis tiviknene kehnene mbayka avanenekwa. Kurime amawka yis ikaw kabayka abuk. Amawka yis kawih yivit pahavwite adahan kehne kabayka, yis tiviknene kehnene kabayka avanenekwa.

20 Minikwak yis ka hiya akehka kabayka awaku yis kumadukaka gavit mbayka.

21 Ku samah yis kehne ini mbayka, pariyeva yiwitwan kabayka abetitak ini mbayka?

O Novo Testamento e Salmos na língua Palikur do Brasil; © 2018, Wycliffe Bible Translators, Inc.

Yuma. He marakinen yis uti. Mmanawa ku avim inin yis merenpi akak inere. *Ka ininewatma maraki yis uti. Wake yis ka miniwbe niw,* nikwekam yis hawata uti miyaka *dehetniki.*

22 Kurime yis isahptew ariw ini mbayka akumadukan adahan yis kumadukaka gavit Uhokri. Yis ik adahan yis miniw ariw yikehni mbayka adahan yis kehne kabayka. Inineki keh yis uti *kabayka* dehetnikinek.

23 Mmanawa patahwavye gitiwnikis inebaki miyaka *adahan biyukwiki giw Uhokri.* Gikanme Uhokri wotwiy *nawenyewa.* Ig keh wixwiy aymuhwa *gimun* adahan avanenekwa awaku ku samah wixwiy pahavwiwa gikak Ukivarawiy Jesus Cristo.

Wixwiy isahptaw ariw uhiyekemniwiy amadgaya inin

Ro 8.2; Gal 4.1; Ef 2.2; Kol 3.7

7 **1** Nukebyuvwi, yis pukuha ku pariye inakni nuwnuh, mmanawa yis hiyak ku pariye kumadukaki. Wis amedgenevwi inin wis kumadukaka avit hiyakemniki, amin ku pariye amawka wis keh, ku pariye amawka wis ka keh. Ininewa ku aysaw wis miyap ariw ini kumadukaki nikwe wis isahptaw niw.

2 *Nah kehte abektey marihwa yis hiyak huwewe.* Pahavu tino, ku eg kigihgu, amawka eg misakwa ay gimun gugihgi ku samah gayivwi amadga inin. Hene ukumadukanwiy awna. Heneme ku ig gugihgi miyap guw, nikwe inakni ukumadukanwiy ka kumadukig akiw. Eg isahptaw niw.

3 In kahayak huwewe wot, mmanawa ku aysaw ig gugihgi kote miyate, ku eg kamax nawenyewa awayg, eg kanumka powkemnivyo. Heneme ku gugihgi miyavi, ku eg kamax nawenyewa awayg akiw, eg ka kanumka powkemnivyoma akiw. Eg ka kanumka powkemnivyoma awaku inakni hiyakemniki ka kumadukig akiw.

4 Nukebyuvwi, wixwiy hawata kewa nor tinobe. Minikwak wixwiy kumadukasaw arit amekene Moís gikumadukan. In ke wotbe wixwiy maripkewne nikak. Inme gikumadukan kewa ugihgiwiybe. Kurime wixwiy kewa pahavu tinobe ku pariye kuwis miyop giw gugihgi. Ku samah ig Cristo umahkiswe in ke wotbe wixwiywatbe miyap payak gikak ayge. Kuri wixwiy kuwis isahptew ariw amekene Moís gikumadukan adahan wixwiy wageswa gidahan pahavwiwa akiw. Kuri wixwiy gidahan Cristo ku pariye kannikasepka ariwntak gimiremni. Ku samah wixwiy pahavwiwa gikak Cristo, amun ini nikwe kabayka gidahan Uhokri pes wowntakwiy.

5 Minikwak ku samah wixwiy akakte uhiyekemniwiy amadgaya inin, avim ini uvitwiy kumadukaka avit uvathawniwiy. Ayge nikwe he mbaykanen pes wowntakwiy. *Wake wixwiy ka miniwbe niw, nikwekam* wixwiy miyakam, *wixwiy biyuk giw Uhokri adahan avanenekwa.* Mmanawa *amekene Moís* gikumadukan awna: “Ku pahavwi keh mbayka, amawka ig umehpika.”

6 Kurime wixwiy kuwis isahptew ariw inakni *amekene Mnis* gikumadukan ku pariye kumadukawiy minikwak. Mmanawa kuwis uhiyekemniwiy amadgaya inin in *ke wotbe in* kuwis miyapbe wowiy. Kuri ik adahan wixwiy keh Uhokri gibetki. Wixwiy ka keh gibetki akakma ku samah wixwiy mpiksaw akak ukehbetanwiynen adahan wixwiy ihpene giwn gikumadukan tameknene amadga kagta. Heneme wixwiy keh gibetki akak ku samah wixwiy kadahan nukunewa uhiyekemniwiy ku aysaw wixwiy ihpa giwn Uhokri Gitip.

Moís gikumadukan adahan areketni uvathawniwiy wotwiy

Ro 3.20, 5.20

7 *Nawenetke pahavwi yaytak hiyapni hene, ig awna:* “Nikwe *amekene Moís* gikumadukan in ka kibeynema.” *Nukebyi,* ka ba awna inakni hene. Innewa *amekene Moís* gikumadukan areketni wot ku pariye ka kibeynema adahan wis keh. *Nah akkite yit ku samah.* Wake amekene Moís gikumadukan ka awnabe nutuh: “Ka ba miyarhaw” nikwekam nah ka hiyakkam ku nah kehne mbayka ku samah nah miyarhaw. *Nah ka hiyakkam ku patahwaki ay abet nuhiyekemni.*

8 Kurime gikumadukan kuwis ekkepka nutuh. Nikwe nah hiyakni ku patahwaki ay abet

O Novo Testamento e Salmos na língua Palikur do Brasil; © 2018, Wycliffe Bible Translators, Inc.

nuhiyekemni awaku ku samah in keh nah miyarhaw arit arakembet. Wake *amekene Moís* gikumadukan yumahbe, nah ka hiyakkam ba patahwaki ayma.

9 Minikwak ku samah nah kote hiyakte *amekene Moís* gikumadukan, avim ini nah ka hiyaknima ba patahwaki ayma abet nuhiyekemni. *Nah ka hiyakwa ba nah tiviknenema adahan miyaka dehetniki.* Heneme ku samah nah hiyeke *amekene Moís* gikumadukan, avim ini nikwe in kahayak huwewe nutuh ku nah patehwevye, nah ka wew wadit. Ayge amun ini nikwe nah hiyakni ku nah tiviknene adahan miyaka *adahan biyukwiki giw Uhokri.*

Moís gikumadukan akki ku uvathawniwiy keh wixwiy biyuk giw Uhokri

1Ko 15.56; Gal 3.10

10 Ig amekene Moís gikumadukan in ikaka wot adahan ku pariye hiyeg ihevye inakni giwn igi ik adahan ig aymuhwa gimun Uhokri adahan avanenekwa. Hiyaksa nahme ka ihpinwa. Nikwe ini gikumadukan keh nah uti ini miyaka ku pariye keh nah biyuk giw Uhokri adahan avanenekwa.

11 *Mmanawa ini patahwaki abet nuhiyekemni in kiniswen.* Nah ikewkerevye kibeyne, heneme ini nuvathawni keh nah tarakse gikumadukan. Ayge nikwe in keh nah uti miyaka *dehetniki.*

12 In kahayak huwewe wot nikwe ku ig *amekene Moís* gikumadukan in kibeynewa. In yuma patahwaki nibet. In barewvit hawata in wadit.

13 *Nawenetke pahavwi yaytak hiyapni hene, ig awna:* “Heneme ini gikumadukan ku pariye kibeynewa innewa keh nah uti miyaka akiw.” Kawa, *nukebyi,* uvathawni arannivwi keh wis uti miyaka. In nuvathawni keh nah taraksa akak inakni giwn ku pariye kibeynewatnen adahan in keh nah uti miyaka. Ayge nikwe metakwa nah hiyeke ini nuvathawni. Nah hiyeke ku inyewa nuhiyekemni patehwevye. Mmanawa *amekene Moís* gikumadukan keh ini nuvathawni amebyemni pi kahayakte akiw ku in mbeyevye mpiynevevye.

Nah kehkere kabayka hiyaksa nah keh mbayka

Gal 5.17

14 Wixwiy hiyakni ku ig *amekene Moís* gikumadukan ku innewa Uhokri gihiyekemni. Nahme nuhiyekemni amedgene inin. Ka ik adahan nah wew avigku gihiyekemni awaku nah ka nuvathawnisima. Ka hiya nahma isahptaw ariw nuvathawni *nuwnteknewa.*

15 Nah ka pukuha ku samah nuhiyekemni. Nah kehkere ku pariye waditnen, heneme nah ka hiya nikehka. Hiyaksa nah keh ku pariye nah ka kehkere.

16 Ku samah nah ka kehkere ini *mbayka* ku pariye nah keh, amun ini nikwe nuhiyekemni aka ku nah tarakse *amekene Moís* gikumadukan. Ayge nikwe nah hiyap ini gikumadukan kabay nutuh.

17 Nikwe *in kahayak huwewe ku* nah ka nuwnteknewatma keh *ini mbayka* ku pariye nah kane kehkere. In nuvathawni arannivwi ku pariye ay abet nuhiyekemni.

18 Nah hiyakni ku nuhiyekemni amadgaya inin ku in kuwis patehwevye, yuma kabayka ay nibet. Mmanawa nah kehkere kabayka, heneme nah ka hiya nikehka.

19 Nah ka keh ini kabayka ku pariye nah kehkere. Hiyaksa nah keh ini mbayka ku pariye nah ka kehkere.

20 In areketni huwewe nutuh ku ka nuwnteknewatma nah keh ini mbayka. In nuvathawni arannivwi ku pariye ay abet nuhiyekemni.

21 Nuvathawni kumadukevun. Nah kehkerevye kabayka, heneme inevye mbayka nah pi kehte.

22 Nah batek gikak Uhokri gikumadukan akak nutivuh.

23 Heneme nah hiyap nawenyewa kumadukaki ay abet nuhiyekemni amadgaya inin. Ini kumadukaki suguhak akak Uhokri gikumadukan ku pariye nutivuh amava. In keh nah isaksawte arit mbeyevye hiyakemniki.

24 Ini keh nah wakaymni mpiynevevye. Kit nah uti bisiket adahan nah isahptaw ariw ini mbeyevye hiyakemniki ku pariye utipkis-

O Novo Testamento e Salmos na língua Palikur do Brasil; © 2018, Wycliffe Bible Translators, Inc.

wiye miyaka nutuh *ku pariye keh nah biyuk giw Uhokri adahan avanenekwa?*

25 Heneme nah kabayha Uhokri. Ignewa Uhokri keh nah isahptaw niw givitimpi Ukivarawiy Jesus Cristo. Wake ka ignema keh nah isahptaw ariw ini mbeyevye hiyakemniki, nikwekam nah *misakwakam akak nuhiyekemni matekbetnenekwa.* Akak nutivuh nah amava Uhokri gihiyekemni. Akakme nuhiyekemni amadgaya inin nah amava mbeyevye hiyakemniki.

Ku Uhokri Gitip kumadukawiy, wixwiy ka adahanma miyakama akiw

8 **1** Kurime ig keh wixwiy *isahptaw adahan wixwiy ka isaksaw arit mbeyvye hiyakemniki* amun ini ku aysaw wixwiy pahavwiwa gikak Cristo Jesus. Amun ini nikwe wixwiy ka adahanma miyakama akiw.

2 *Wixwiy ke wotbe wixwiy kuwis kannikawbe ariw umiremniwiy git Uhokri.* Kuri wixwiy iveg *gidahan Uhokri* awaku ku samah wixwiy pahavwiwa gikak Cristo. Kuri ig Cristo Gitip *ay abet uhiyekemniwiy.* Ignewa ku pariye kumadukawiy. Ayge nikwe wixwiy isahptaw ariw uvathawniwiy akumadukan adahan wixwiy ka uti ini miyaka *ku pariye keh hiyeg biyuk giw Uhokri adahan avanenekwa.*

3 *Inme* amekene Moís gikumadukan in yuma awaygisima adahan in keh wis humaw kibeyne avigkutavrik ku samah umawkan, mmanawa uvathawni mpithanaw adahan wis ka ihpin. Igme Uhokri ig ka gawaygisima adahan ig keh wis humaw kibeyne. Ig awahkise gidahanwa gikamkayh adahan ig kinaghaw ig wageswa ihtikekne ke wixwiybe taraksavye adahan ig umahkiswe udukwenavrikwiy adahan katiwnihpiye utaraksanwiy. Ayge nikwe ig matekbete ahawkan ini uvathawniwiy akumadukan ku pariye aynene abet uhiyekemniwiy adahan in ka taraksasawiy akiw.

Ku Uhokri Gitip kumadukawiy, wixwiy isahptaw ariw uvathawniwiy akumadukan

2Ko 3.18; Gal 5.16

4 Inneki keh wixwiy awaygye adahan wixwiy iha Uhokri gikumadukan adahan wixwiy wew wadit ku samah ig aya wotwiy. Mmanawa wixwiy ka wew akakma uhiyekemniwiy amadgaya inin akiw, heneme wixwiy wew akak Uhokri Gitip gihiyekemni.

5 Mmanawa ku pariye hiyeg wewne akak gihiyekemnikis amadgaya inin, ignes aminenekwa hiyakemniki amadgaya inin. Ignesme ku pariye wewnenes akak Uhokri Gitip gihiyekemni, igkis aminenekwa Uhokri gihiyekemni.

6 Ku pariye aminenekwa hiyakemniki amadgaya inin, aysawnemenek ignes miyarapnek *igkis biyuk giw Uhokri adahan avanenekwa.* Ignesme neras ku pariye aminenekwa Uhokri Gitip gihiyekemni, igkis aymuhwanek *gimun Uhokri adahan avanenekwa.* Hawata akiw igkis wew karisaw *ay amadga inin.*

7 Hiyakemniki amadgaya inin suguhak akak Uhokri gihiyekemni. *Hiyeg ku pariye wewne akak* ini hiyakemniki amadgaya inin *ignes* ka kumadukasewkere ta git Uhokri. *Wake igkis kumadukasewkerebe git Uhokri,* igkis kawnata hiyak asamanakam.

8 Mmanawa ku pariye hiyeg wewnene akak gihiyekemnikis amadgaya inin ignes ka hiya akehka Uhokri gibetki.

9 Wixwiyme ka huwithasaw arit uhiyekemniwiy amadgaya inin akiw. Wixwiy ihpene Uhokri Gitip giwn. Mmanawa ig Uhokri Gitip ay abet uhiyekemniwiy. Ku pariye hiyeg yuma Cristo Gitip ay abet gihiyekemni, igi ka Uhokri gikamkayhma. *Heneme kibeyne, wixwiy igyewa gikamkayuvwi.*

Uhokri Gitip keh utivwiy akak uvitwiy aymuhwa adahan avanenekwa

Jo 7.38; 1Ko 15.12; 1Tes 4.16; Ap 20.4

10 Hiyawa uvitwiy miyap awaku uvathawniwiy, *utivwiyme ka miya.* Ku Cristo ay uvitwiy, *ig Gitip keh* utivwiy aymuhwa *adahan avanenekwa* awaku ku samah ig keh ig barewvitye.

11 *He ini uvitwiy iveg akiw aysawnemenek.* Uhokri kannikase Kiyavwiye Jesus *givit* ariwntak gimiremni. Ku ig Uhokri Gitip ay uvitwiy, nikwe ig ku pariye kannikase Cristo

O Novo Testamento e Salmos na língua Palikur do Brasil; © 2018, Wycliffe Bible Translators, Inc.

Jesus *givit* ariwntak miyaka ig hawata kannikasa udahanwiynek uvitwiy amadgaya inin. Ig kannikasin akak Gitip gannu ku pariye ay uvitwiy.

12 Nikwe nukebyuvwi, wixwiy ka mpiksaptihka akiw adahan wixwiy wew akak uhiyekemniwiy amadgaya inin.

13 Mmanawa ku wixwiy wew akak ini uhiyekemniwiy amadgaya inin, wixwiy miyarapnek. Heneme *ku wixwiy wew akak Uhokri Gitip gihiyekemni,* ku wixwiy umahkis uhiyekemniwiy amadgaya inin git Gitip, *ayge nikwe wixwiy ka miya giw Uhokri. Heneme* wixwiy aymuhwa *gimun Uhokri adahan avanenekwa.*

Uhokri Gitip keh wixwiy humaw Uhokri gikamkayuvwi

Gal 3.26, 4.1

14 Mmanawa ku pariye hiyeg huwithasaw ta git Uhokri Gitip ignesbaki ku pariye Uhokri gikamkayuvwi. *Ayge nikwe igkis aymuhwa gimun Uhokrinek.*

15 Mmanawa ku samah wixwiy ameve Uhokri Gitip, ig ka kumadukawiy akakma mpiksakima ke wotbe wixwiy gibukvigbe. Kuri ig kumadukawiy akak kabayka hawata ku samah pahavwi igti kumaduka gikamkayh. Kuri wixwiy iha giwn ka akakma wavisniwiyma gibohri, heneme wixwiy iha giwn awaku ku samah ig Wigwiy. Ig Gitip keh wixwiy humaw gikamkayuvwi. *Ig keh wixwiy kighaw ta git,* wixwiy kanumgi “Pa, Niguh”.

16 *Kibeyne,* ig Uhokri Gitip akka wotwiy abet uhiyekemniwiy ku wixwiy igyewa Uhokri gikamkayuvwi.

Aysawnemenek wixwiy kawih Jesus gikiytaninek

Jo 17.22; 2Ko 4.17; 1Ped 4.13; Kol 3.4

17 Ku samah wixwiy Uhokri gikamkayuvwi, nikwe ku pariye Wigwiy gidahan in udahanwiywata. Aysawnemenek wixwiy darihni hawata ku samah gikamkayh Cristo kuwis darihpin. *Wixwiy hiyepne mbeyne kuri avatra ku samah wixwiy gikamkayuvwi. Heneme ka sam.* Mmanawa ku wixwiy hiyap mbeyne payak gikak, ayge nikwe wixwiy kawih gikiytaninek payak gikak.

18 Inin mbeyne ku pariye wixwiy hiyepne ku akak inin, in ka ariknawnema. Aysawnemenek wixwiy humaw Uhokri gikamkayuvwi ka ukiytaniwiysima akak Jesus gikiytani. Nah hiyakni ku ini ukiytaniwiy in ka aynsima mpiya ariw inin mbeyne.

19 Mmanawa madikte ariknebdi ku pariye Uhokri gikehavan in wahepnenekwa adahan ku aysaw wixwiy hiyapkiska ku wixwiy gikamkayuvwi *avigkutavrik ku samah gimawkan Wigwiy.*

Aysawnemenek madikte ariknebdi kibeynekuyenek

20 Kuri ini ariknebdi ku pariye Uhokri gikehavan in ka dahwa, in ka kabayntiwatma kema pitatyema ku samah hawkri humaw. Heneme ka nihawkanavrikma. Igwa Uhokri keh in ka dahwa. Heneme ig keh in wahepnenekwa he ku aysaw nihawkanavrik danuh.

21 Mmanawa aysawnemenek in ka hiyap biyukka akiw in ka mugumugu akiw. Avim ini wixwiy hiyapkiska ku wixwiy Uhokri gikamkayuvwi kiyatyevwi *akak Kiyavwiye Jesus gikiytani avigkutavrik ku samah Uhokri gimawkan.* Hawata avim ini madikte in ariknebdi ku pariye Uhokri gikehavan in hawata kibeynekuye, kiyatyekuye payak ukakwiy.

22 Wixwiy hiyakni kuri ku madikte ku pariye Uhokri gikehavan in he kayawvari misekwe, in kayah ke pahavu tinobe pamakutekwiyobe.

Wixwiy wahepnene ku aysaw wixwiy avrikutavrik ku samah Uhokri gimawkan

Fil 3.12

23 Ka ininewatma ini ariknebdi kayah. Wixwiy hawata kayah. Wixwiy kuwis kadahan in Uhokri gikan pitatye wotwiy. Ini gikan in Uhokri Gitip. Heneme wixwiy kayah avititak uyakniwiy, wixwiy kahekanaw ku samah wixwiy wahepnenete ku aysaw wixwiy hiyapkiska ku wixwiy Uhokri gikamkayuvwi

O Novo Testamento e Salmos na língua Palikur do Brasil; © 2018, Wycliffe Bible Translators, Inc.

kiyatyevwi akak Kiyavwiye Jesus gikiytani. Mmanawa avim ini wixwiy kawihnek uvitwiy kiyatye ku pariye kawih udahanwiy.

24 Ku samah ig Uhokri kuwis kidiswewiy in ikenenekwa wawaygiwiy adahan wixwiy ihpenene ku aysawnemenek wixwiy humaw avigkutavrik ku samah gimawkan. *In hawata ikenene wawaygiwiy adahan* wixwiy wahepnenekwa ku aysaw in danuh. Wake in kuwis danuhbe wixwiy ka wahapnikam akiw. Mmanawa wis ka wahap ku pariye kuwis danuh wot.

25 Wixwiyme, ini kabayka ku pariye wixwiy wahepnene in kote danuhte. Heneme wixwiy kiyaknihwa adahan wixwiy wahepnene ku aysaw in danuhnek *adahan wixwiy humaw avigkutavrik ku samah Uhokri gimawkan.*

Uhokri Gitip ayavaw piriyepkaw

Ef 6.18; Jud 1.20

26 Hawata akiw ig Uhokri Gitip ayavaw *piriyepkaw.* Wixwiy yuma uhiyekemniwiy. *Wowntekneywa* wixwiy ka kannuh piriyepkaw ku samah Uhokri gimawkan. Heneme ignewa Uhokri Gitip piriyepkaw udahanwiy. Ig keh wixwiy kayah giwakemni avititak uyakniwiy. Ig keh wixwiy kayah mpiynevevye he wixwiy kahekanaw. Wixwiy ka ik adahan akkin git akakma iwit.

27 *Ka sam. Ig Uhokri ka aminama ariw iwit.* Ig amin ku pariye avit uyakniwiy. Ig hiyak ku kamin Gitip awnene ay avit uyakniwiy. Mmanawa ig Uhokri Gitip keh uviryepkawniwiy tuguh avigkutavriknawa ku samah Uhokri gimawkan gidahankis gihiyegavu.

Madikte wageswanek adahan kabayka udahanwiy

Ro 8.37; 2Ko 4.17, 12.10; Fil 1.12; 1Ped 4.13, 5.10

28 Ku wis inyewa batekye gikak Uhokri, ku wis kuwis iha Uhokri gihumkan ta gimkanit adahan igme keh ukak ku samah ig ikiswanaw udahan, nikwe madikte ku pariye danuh wot in wageswanek adahan kabayka udahan.

Wixwiy wageswanek hehpekuye ke Jesusbe

2Ko 3.18; 1Jo 3.2

29 Ku samah yumahte hawkri ig kuwis hiyakwiy. Ayge ig ikiswanaw udahanwiy adahan wixwiy wageswa hehpekuye ke gikamkayhbe Kiyavwiye Jesusbe, kahadbe ig ka aynsima gikamkayuvwi kewa Kiyavwiye Jesusbe. Igme Kiyavwiye Jesus ig gikamkayh eggutye, wixwiyme gikamkayuvwi buttiyevwi.

30 Ku samah ig ayipa ikiswanaw hene udahanwiy, ig humekwewiy ta gimkat. Ku samah ig humekwewiy, ig hawata wadithebdihe utaraksanwiy. Ku samah ig wadithebdihe utaraksanwiy, ig hawata keh wixwiy kiyatye akak Kiyavwiye Jesus gikiytani.

Uhokri kavigsawiy kabayntiwa, uvetunyavuwiy ka hiya usamanakwiy

31 Inneki keh *wixwiy hiyakni ku ig Uhokri kavigsawiy kabayntiwa.* Ku samah ignewa Uhokri kavigsawiy, nikwe yuma pahavwinema *uvetunyawiy* hiya usamanakwiy.

32 *Kibeyne, ig Uhokri kuwis ekke ka aynsima kabayka wotwiy.* He ig ka kavigsa gidahanwa gikamkayh wowiy. Ig ikevgi *adahan hiyepne mbeyne* udahanwiy. *Yuma kabayka hene akiw.* Ku wis hiyap ig kuwis ike gikamkayh udahanwiy, inkata akiw ig ka iki wotwiy madiktema *kabayka?*

Utaraksanwiy ka hiya amaptanka Uhokri gamnihra danuh wotwiy

33 Wixwiynewa Uhokri gihiyegavu gibetkivu. Ignewa Uhokri kuwis kehe wixwiy kewa kibeynevwibe giwtrik. Pariye hiyeg hiya ukamyahkawiy kuri ta git Uhokri? *Yuma pahavwinema.*

34 Pariye hiyeg ayta ivukwawiy hanpa arimkanit biyukwiki avatra utaraksanwiy? *Yuma pahavwinema.* Mmanawa igwa Cristo Jesus kuwis umahkiswe *udukwenavrikwiy avatra utaraksanwiy. Ka ininewatma ig umahkiswe,* ig hawata kannikew ariw gimiremni. *Kawnata ininewatma ig kannikew ariw gimiremni,* ig kuri ig ay gihumwa Uhokri. Ig piriyepkewnenekwa git Uhokri udahanwiy.

O Novo Testamento e Salmos na língua Palikur do Brasil; © 2018, Wycliffe Bible Translators, Inc.

Yuma ariknawnema mbayka hiya amaptanka Uhokri gamnihra danuh wotwiy

35 Nikwe pariye hiya amaptanka Cristo gamnihra danuh wotwiy? *Yuma ariknawnema mbayka hiya usamanakwiy.* Ka sam wixwiy abet mbeyne abet kiyimwiki. Kawnata sam hiyeg hiyapkis mbeyne wotwiy. Kawnata sam wixwiy kamax mativwa. Kawnata sam wixwiy madipti. Kawnata sam wixwiy abet kibohriki, abet miyaka. *Kibeyne, yuma ariknawnema mbayka hiya amaptanka Uhokri gamnihra danuh wotwiy.*

36 Henewa *wixwiy hiyap ini mbeyne* ku samah Uhokri gannasan awna. In awna:

> "*Kiyavwiye,* usuh *pihiyegavu* ay abet miyaka mataytak. Hiyeg iki usuh kewa muwtohbe adahan igkis giwmeptenkis."

37 Ka sam. Madikte ini *mbeyne* in ka hiya awenkebdihka uhawkanwiy. Wixwiy ik adahan wanekbeta ahawkan ini mbeyne akak Cristo gamnihra. Igme wagesni humaw kabayka mpiy ini mbeyne akiw.

Yuma ariknawnema hiya amaptanka Uhokri gamnihra danuh wotwiy

38 Mmanawa nah hiyakni ku *yuma ariknawnema hiya amaptanka Uhokri gamnihra danuh wotwiy,* ine umiremniwiy, ine wowskawniwiy amadga inin, ine *mbeyviye* ahj, ine wavityempu gikivarakis, ine ku pariye ay amadga inin kuri, ine ku pariye nehmnikuhpiye.

39 Ine *ku kiney wixwiy* aynte inut, ine aynte warikwi, ine hiyeg detyevwi. Yuma pahavwinema hiya amaptanka Uhokri gamnihra danuh wotwiy, mmanawa wixwiy pahavwiwa gikak Ukivarawiy Cristo Jesus.

Uhokri ikaksa ka aynsima kabayka ta gitkis judeyenevwi

At 3.25; Ro 3.2; Ef 2.3

9 **1** Nukebyuvwi, nah ka aynsima muwaka nuyakivwi judeyenevwi pukuhpa inakni Uhokri gamnihra. Ku samah Cristo ay nuvituh nah awna inakni iwit inyewatbakin. Ka nuwasemnima. Gaytakkis hiyeg iki ku nah ka batek gikakkis hiyeg judeyenevwi. Bawa nah inyewa batek gikakkis. Nah hiyakni abet nuhiyekemni, Uhokri Gitip hawata akka nutuh ku inakni iwit inyewa.

2 Nah wakaymni gidahankis nuyakivwi judeyenevwi ka aynsima. Nah kayah gidahankis takunipti avititak nuyakni.

3 Pi kabaytekama nahwatkam biyuk giw Cristo mpinekata igkis nukebyuvwi judeyenevwi biyuke giw. Nah kadniye gidahankis, mmanawa uhawkri pahavwiwa gikakkis. Igkis izhaewyenevwi hawata ke nahbe.

4 Minikwak uhawkrivwi izhaewyenevwi kabunuga gikak Uhokri. Ig Uhokri keh igkis humaw gihiyegavu. Ig ekkenenekwa gannu gitkis akak gamuwyi. Ig akka gitkis ku pariye gimawkan. Ig akka gitkis gikumadukan. Ig akka gitkis adahan ku samahpa igkis kiyathig. Ig ikakse gitkis ka aynsima kabayka.

5 Gihawkrikis pitatyevwi igkis kiyatyevwi hiyeg *igkis amekene Abraawh gikak amekene Izaki, amekene Jakó.* Igwa Cristo kinagsew ay gibetkis izhaewyenevwi ku pariye kumadukene madikte. Uhokri ku pariye kis adahan wixwiy kabayha adahan avanenekwa. Ameh.

Uhokri giwn ka waditnevyenenma

Ro 3.1; Gal 4.21; 2Tim 2.13

6 *Heneme igkis izhaewyenevwi ka uti madikte ini kabayka ku pariye Uhokri ikakse gitkis gihiyegavu.* Ka sam. *Inakni giwn ka waditnevyenenma.* Ka ik adahan wis awna ku giwn he waditnevyenen. Mmanawa igkis izhaewyenevwi igkis ka madiktema igyewa Uhokri gihiyegavu.

7 Ini ku samah igkis amekene Abraawh gihiwhivwi ka innema keh igkis humaw Uhokri gihiyegavu. Nah kehte abektey gikakwa amekene Abraawh. Ig amekene Abraawh kakamkayh piyana gikebikis, ig amekene Izaki gikak ig amekene Izmayew, heneme igkis ka piyamatema gikamkayh igyewatma giwntak Uhokri. Ig Uhokri awna:

> "Nerasnen gikamkayuvwi Izaki nerasnen ik adahan igkis humaw nuhiyegavu."

8 Igme *amekene Izmayew ig* amadga wayk awaku ku samah amekene Abraawh

O Novo Testamento e Salmos na língua Palikur do Brasil; © 2018, Wycliffe Bible Translators, Inc.

mpiksaw kakamkayh akak gikehbetanenwa. Nikwe ig *amekene Izmayew* gikamkayuvwi ka humaw Uhokri gihiyegavu. Igme gikamkayh *amekene Izaki* ku pariye igyewa giwntak Uhokri, ku pariye ig Uhokri ikakse git, igi gikamkayuvwi humaw Uhokri gihiyegavu.

9 Mmanawa ig Uhokri ikakse *amekene Izaki ta git amekene Abraawh.* Ig awna git:

"Adahan pahak kamukrinek avigkutavrik nah keh *pihayo* Sara kakamkayhnek."

Henewatbaki ig Uhokri ikakse git.

10 Igme amekene Izaki, ig kuwis kiyapariye kuwis, ig Uhokri hawata ikakse ku pariye danuh gitkisnek gidahanwa gikamkayuvwi. Avim ini ig uhawkriwiy Izaki kakamkayh abes gukak gihayo amakano Rebeka. Ig eggutye kewye Ezaú. Igme buttiye kewye Jakó.

11 Igkis abes yumahte amadga hawkri, igkis yumahte gikehnikis ine mbayka ine kabayka, heneme kuwis ig Uhokri ikakse ku pariye danuh gitkis. Ig awna gut *amakano Rebeka:*

"*Ku aysaw pis kakamkayhnek,* ner eggutye kumadukakanek gavit ner buttiye.

Inakni areketni huwewe wot ku Uhokri avanenekwa ig kaniy gihiyegavu ku pariye gimawkan."

12 Ka akakma ukehbetanenwatma wis kaniykiswa git. Heneme ig humakwi ta gimkat giwnteknewa.

13 Henewa inakni gikaksan gut amakano Rebeka in kuwis kahayak, mmanawa ariwnteke ini, ayipa guhiwhivwikis amadga hawkri, ig Uhokri awna:

"Nah kuwis kavigsa Jakó *gihiwhivwi.* Igme Ezaú *gihiwhivwi* nah ka kavigsigkis."

Henewatbaki ig Uhokri gannasan awna.

Yuma pahavwinema waytakwiy kis adahan Uhokri amnihgi, heneme ig amnih ku pariye ig amnihkere

Ezz 33.19

14 *Nawenetke pahavwi yaytak hiyapni hene, ig awna:* "Uhokri ka keh wadit ku samah ig ka kavigsa amekene Ezaú gihiwhivwi." *Nukebyi,* ka muwaka awna inakni hene.

15 Mmanawa ig Uhokri awna ta git amekene Moís. Giwn:

"Nah amnih ku pariye nah amnihkere. Nah bayahmina ku pariye nah bayahminekere."

16 Nikwe kawki umawkanma keh ig kaniyvew. Ine kawnata ukehbetanenwatma. Igwa Uhokri kaniy ku pariye ig amnihkere giwnteknewa.

17 Ig Uhokri gannasan akka inakni huwewe wotwiy. Mmanawa in akka ku samah ig keh gikak amekene Faraó. Ig awna git:

"Nah keh pis humaw hiyeg gikivarakis kahadbe madikte hiyeg hiyap ku samah nah kanannusima hiyak pikak. Kahadbe igkis hiyapni hene, igkis kinetihwa numinuh muwapuw amadga hawkri."

18 Henewa ig Uhokri amnih ku pariye ig amnihkere. Ig dahkis giyakni ku pariye ig dahkiskere.

19 Nawenetke pahavwi yaytak hiyapni hene, ig awna nutuh: "Nikwe ka amekene Faraó gihawkanavrikma ku ig dahkise giyakni. Mmahki ig Uhokri sarayhni givitit? Ig kehne ku samah Uhokri ikiswanaw gidahan."

20 Nukebyi, ka ba awna inakni hene. Pis he hiyeg amadgayanen inin. Pariyenekap adahan pis karatonaw gitivut Uhokri? Yuma pahavwinema waytakwiy kis adahan Uhokri amnihgi. Wixwiy ka ariknawnema gitivut. Wixwiy kewa parawkambe. Igme Uhokri ig kewa pahavwibe ku pariye batak ini parawkam. Pahavwi gibatkan ka hiya inma awna git: "Mmahka pis kehun hene?"

21 Ku pariye batak akak parawkam ig ik adahan ig batak teggin ku samah gimawkan. Ariwntak inwata barew ayesri parawkam ig ik adahan ig keh pisaya teggin. Paha teggin barewye adahan kibeyne kawihka, pahame teggin mbeyevye adahan kawihka henen. *In ka adahanma bayahka.*

22 Hawata ig Uhokri *gikakkis hiyeg. Gaytakkis hiyeg ig kavigsigkis.* Gaytakkisme ig ka kavigsigkis. Ignes kawih adahan padekwiki hawata ke paha tegginbe mbeyevyebe. Heneme ig kiyakan *adahan givedkeptenkis.* Mmanawa ig muwaka akka ku samah ig

O Novo Testamento e Salmos na língua Palikur do Brasil; © 2018, Wycliffe Bible Translators, Inc.

ka batek akak patahwaki. Ig muwaka akka hawata ku samah ig detye adahan pisenwa akak patahwaki. *Neras ku pariye ig ka kavigsigkis igkisnewa kawih adahan areketni ini.*

23 Hawata akiw ig Uhokri muwaka akka ku samah ig ka gamnihrasima. Ig muwaka akka ku samah gamnihra in ka nibaysima. Neras ku pariye ig kavigsigkis adahan ignes kawih gikiytani, igkisnewa kawih adahan areketni ini gamnihra.

Uhokri amnih hiyeg kane judeyenevwima payak gikakkis hiyeg judeyenevwi

At 10.34; Ro 15.7; Gal 3.28; Ef 2.16; Iz 10.22, 1.9

24 *Kibeyne, nukebyuvwi,* wixwiy Uhokri gikanyanvu adahan ig ukavriwtenwiy. Waytakwiy hiyeg judeyenevwi. Waytakwiyme hiyeg kane judeyenevwima. *Heneme kibeyne, wixwiy madikte gibetkivu gikanyanvu.*

25 Henewa in ku samah ig awna amadga amekene Oseyas gikagtan. Ayge ig awna:

"Neras hiyegiviyenevwi ku pariye kane judeyenevwima ku pariye pitatye ka nudahanma, kurime nah keh igkis humaw nudahan. Neras ku pariye pitatye nah ka batek gikakkis kurime nah keh igkis humaw nubetkivu. **26** Ku kavit waxri ku kiney minikwak nah awna gitkis ku igkis ka nuhiyegavuma, aygewata igkis kanumkanek Uhokri dehetniye gikamkayuvwi."

27 Giminkisme hiyeg izhaewyenevwi ig Uhokri gawneve amekene Izaíyas awna:

"Yis izhaewyenevwi, hiyawa yis ka aynsima yikebi ke kayhbe akigbimna parahwokwa. Heneme ka kibitema yaytak isahptawnek. **28** Mmanawa Ukivarawiy ka ayivwi hiyapkis yit avatra yitaraksan ku samah ig kuwis awna. Ig hiyapkisnek yit pahatya amin pahakte amadga wayk."

29 Hawata ig amekene Izaíyas awna:

"Ig Ukivarawiy Uhokri ig ka gidatnisima. Wake ig ka amnihpima mpita waytakwiybe, nikwekam madikte wixwiy biyukwikam. Wixwiy biyukap ke hiyeg sodomayenevwibe hawata ke hiyeg gomohayenevwibe."

Henewa in ku samah ig amekene Izaíyas awna.

Kaba madikte hiyeg judeyenevwi kote kamaxwekerete givitit Jesus

30 *Nawenetke pahavwi yaytak hiyapni hene, ig awna:* "Mmahki Uhokri gawnevevu awna inakni iwit?" *Nukebyi,* igkis awna inakni iwit hene adahan ekkene wot ku neras hiyeg kane judeyenevwima, ku pariye minikwak kane mpiksaw wew wadit giwtrik Uhokri, kurime igkis wageswe kewa kibeynevwibe giwtrik awaku ku samah igkis kamaxwe givitit Cristo.

31 Igkisme hiyeg izhaewyenevwi ku pariye mpiksewnes wew wadit giwtrik Uhokri akak ku samah igkis ihpenes *amekene Moís* gikumadukan, igkis mpiksewviwatkama, heneme igkis ka hiya igkisma wageswa kewa kibeynevwibe giwtrik.

32 *Nawenetke pahavwi yaytak hiyapni hene, ig awna:* "Mmahki *ka hiya igkisma?" Nah akkite pit.* Awaku akak gikehbetankisnenwa igkis mpiksaw adahan igkis ikewnes kibeyne giwtrik Uhokri. Igkis ka kamaxwekere givitit Kiyavwiye Jesus. *Amun ini nikwe ig Kiyavwiye Jesus humaw kewa* pohow tipbe ku kavitit igkis tese igkis tuguhe dunibdiwarumpi.

33 Henewatbaki ig Uhokri gannasan awna. In awna:

"Ivegnay. Aysawnemenek nah *ke wotbe* nah ikisne pohow tip ay gibetkis hiyeg siyawhyenevwi. Egu tip kehnek igkis tuguhe dunibdiviwarumpikisnek. Ku samah pahavwi kiyimwihwa akak tip ku kavit ig tese gikugku, igkis judeyenevwi hawata igkis kiyimwihwanek gikak ner ku pariye nah ikise ayge gibetkis. Heneme ku pariye hiyeg kamaxwenevwi givitit igkis ka tuguh dunibdivinemanek. Igkis ka marakwa givitkis *gitivut Uhokri."*

Henewatbaki ig Uhokri gannasan awna.

10 **1** Nukebyuvwi, numawkanuhwa avititak nuyakni ku nukebyuvwi

izhaewyenevwi isahptaw. Innewa nu-
viryepkawni git Uhokri.
2 Mmanawa nah hiyakni ku igkis mpiksew-
nenes giharit Uhokri. Gitkis igkis kiyathig. Git-
kis igkis kehnes gibetki. Bawa igkis ka hiyakgi
inyewatma.
3 Mmanawa igkis ka hiyaknima ku ignewa
Uhokri kannuh waditha hiyeg. Gimawkankis
igkiswa humaw kibeyne hiyeg akak gimavis-
wankis akak gikehbetankisnenwa. Inneki keh
igkis ka isaksa Uhokri wadithigkis.
4 *Givewkankis* igkis humaw kibeyne hi-
yeg akak ku samah igkis mpiksaw iha giwn
amekene Moís gikumadukan. *Bawa kawa.*
Ignewa Cristo ku pariye keh hiyeg humaw
kibeynevwi. Ig waditha madikte ku pariye
kamaxwenevwi givitit.
5 Ig amekene Moís kinetihwa amadgatak
gikagtan amin ku samah hiyeg humaw kibey-
nevwi akak ku samah igkis ihpenes gikuma-
dukan. Ig awna:

> "Ku pahavwi ihpenenekwa madikte inak-
> ni kumadukaki, igi aymuhwanek *gimun*
> *Uhokri adahan avanenekwa.*"

Uhokri gihiyekemni ka mahikonema adahan wis utipni

6 In ka aynsima mahiko adahan wixwiy ihpa
amekene Moís gikumadukan muwamnete,
heneme in ku samah Uhokri keh wixwiy hu-
maw kewa kibeynevwibe awaku ku samah wix-
wiy kamaxwa givitit Cristo in ka mahikonema
wotwiy. Kibeyne, wixwiy ka muwaka keh arik-
nawnema mpiy udatniwiy. Wixwiy ka muwaka
atak inurikut adahan wixwiy muhuksa Cristo
adahan ig keh wixwiy humaw kibeynevwi.
7 Ine wixwiy kawnata muwaka atak ta wa-
rikwit adahan wixwiy kannikasa Cristo ariw
miyaka.
8 *Kibeyne, ig Uhokri gihiyekemni ka mahi-
konema adahan wis utipni.* In kennesa umun.
In ay ubiyrik, in ay avit uyakni. Ini gihiyekemni
adahan wixwiy kamaxwa givitit Cristo. Inwa-
ta hiyakemniki ku pariye usuh ekkene *ta git-
kis hiyeg.*
9 *Usuh awna gitkis:* "Ku pis awna *inyewa*
akak pibiy: 'Kiyavwiye Jesus nukivara', ku pis
ihpa avititak piyakni ku Uhokri kannikasevgi
ariw gimiremni, amun ini nikwe pis isahptaw."
10 Mmanawa avititakwa uyakni wis kamax-
wa givitit Cristo. Akakme ubiy wis kinetihwa
gimin. Innewa keh wis kewa kibeynevwibe
giwtrik Uhokri. Innewa keh wis isahptaw *ariw
uvathawni.*
11 Henewa in ku samah Uhokri gannasan
awna. In awna:

> "Ku pariye kamaxwevye givitit Cristo, igi
> ka marakwa givit gitivut Uhokrinek."

12 Inakni iwit kawih gidahankis madikte
hiyeg, mmanawa ig Uhokri hiyap hiyeg ju-
deyenevwi akak hiyeg ku pariye kane jude-
yenevwima igkis hehpekuye giwtrik. Igwata
gikivarakis. Ig ka gamnihrasima gikakkis
madikte hiyeg ku pariye amnihswenevwi git.
13 Henewa in ku samah Uhokri gannasan
awna. In awna:

> "Madikte hiyeg ku pariye amnihsweneV-
> wi ta git Kiyavwiye Uhokri ignes amnihka-
> nek."

Ku hiyeg ka kinetni gak Cristo, ignes ka hiya igkisma kamaxwa givitit

2Ko 5.20

14 Heneme ku hiyeg ka kamaxwa givitit
Cristo, nikwe ignes ka hiya igkisma amnihs-
wa git. Hawata akiw ku igkis ka kinetni gak,
nikwe igkis ka hiya igkisma kamaxwa givitit.
Hawata akiw ku pahavwi ka kinetihwa git-
kis gimin, nikwe igkis ka hiya igkisma kinet-
ni gak.
15 Hawata akiw ku ner pahavwi ka awah-
kiska giminkis hiyeg, nikwe ig ka hiya igma
kinetihwa gitkis. Henewa in ku samah Uhokri
gannasan awna. In awna:

> "Ku pahavwi waywe ewkne kibeyne
> inetit, batekkanewa ku samah ig danuh
> wot."

16 Heneme ka madiktema hiyeg amava
inakni kibeyne inetit. Igwa amekene Izaíyas
awna minikwak:

> "Kiyavwiye, yuma hiyeg ihpene unetni."

17 *Ka sam.* Amawka ku hiyeg kinetni gak
Cristo kahadbe ignes ik adahan igkis kamax-
wa givitit.

O Novo Testamento e Salmos na língua Palikur do Brasil; © 2018, Wycliffe Bible Translators, Inc.

Hiyeg judeyenevwi ka hiya igkisma wihwa ariw ku samah igkis ka kamaxwa givitit Jesus

18 *Nawenetke pahavwi yaytak hiyapni hene, ig awna:* "Nawenetke hiyeg judeyenevwi *ka kamaxwa givitit Cristo awaku igkis* ka kinetni gak." *Nukebyi,* igkis kuwis kinetni gak. Mmanawa ig Cristo kuwis kinetihwaka gimin muwapuw giwaxigkis he danuhe amaksemni paytwempu.

19 *Nawenetke pahavwi yaytak hiyapni hene, ig awna:* "Nawenetke neras judeyenevwi ka kamaxwa givitit Cristo awaku igkis ka pukuha inakni inetit ku pariye igkis timap" *Nukebyi,* igkis pukuhpin. He hiyeg ku pariye kane judeyenevwima igkis pukuhpin. Minikwak ig amekene Moís kinetihwa amin inakni. *Ig awna ku pariye Uhokri awna gitkis gihiyegavu.* Giwn:

"Aysawnemenek nah keh yis judeyenevwi atihpak nuvatra awaku *ku samah nah amnih nawenyevwi hiyegviyenevwi* ku pariye kane nuhiyegavuma. Nah keh yis ka batek avatra *ku samah nah amnih hiyeg ku pariye yis iki ku* igkis yumahwatnene gihiyekemnikis."

20 Hawata akiw amekene Izaíyas kinetihwa *giminkis hiyeg ku pariye kane judeyenevwima* akak madikte giboka. Ig awna:

"Uhokri awna: 'Nah utepkanek gavitkis neras ku pariye kane mpiksaw nuharit. Nah hiyapkiswanek ta gitkis neras ku pariye kane ayapti nakuh."

21 Giminkisme hiyeg izhaewyenevwi ig Uhokri awna:

"Nah awakasaw gitkis takunipti, heneme igkis ka iha nuwnuh, igkis tukuhpen."

Ka madiktema judeyenevwi tukuhne Jesus

11 **1** *Nawenetke pahavwi yaytak hiyapni hene, ig awna:* "Kuri nikwe ig Uhokri tukuhe gihiyegavu *izhaewyenevwi.*" *Nukebyi,* ka muwaka awna inakni hene. Nahwa izhaewyene, nah gihiwhi amekene Abraawh, giwntak amekene Benjamih, *heneme Uhokri ka tukuhun.*

2 Ig Uhokri ka tukuh gihiyegavu. Igkis gikanyanvu ku samah akavuska hawkri. Heneme in danuh ku samah Uhokri gannasan awna. Kiyeminahnabay ku samah in kinetihwa gimin *Uhokri gawneve* amekene Eliyas. Ig amekene Eliyas kamiye hiyeg izhaewyenevwi ta git Uhokri. Ig awna git:

3 "Kiyavwiye, igkis umahave pawnevevu, igkis mehbete piviryepkewten. Nahte misekwe. Igkis nuharitnene adahan igkis nuwmepten."

4 Kiyeminahnabay ku samah ig Uhokri kaytwa giwn. Ig awna:

"*Kawa. Ka piswonema pahavonema misekwevye.* Nah kuwis bayehe nudahanwa *ka aynsima hiyeg* adahan igkis ka paberetusaw avetunat *ner batakka kewye* Baal. Nah bayehe ntewnehker mil *(7.000)* gikebikis."

Henewatbaki ig Uhokri awna.

5 Kuri avim inin in hawata ke minikwakbe. Ig Uhokri bayehe gidahanwa gaytakkis hiyeg *izhaewyenevwi* adahan igkis misakwa gikak Uhokri. He gamnihkakkisnenwa ig kaniyvigkis.

6 Ig kaniygikis ka awakuma gikehbetankisma kabayka, heneme awaku gamnihra. *Wake ig kaniyvigkis awaku gikehbetankis kabaykabe,* nikwekam ini gamnihra ka inyewatma amnihka.

7 Ku akak inin igkis hiyeg izhaewyenevwi mpiksewnenes *adahan igkis humaw kibeynevwi giwtrik Uhokri,* heneme igkis ka uti ku kaharitne igkis mpiksaw. *Gaytakkisnen ute.* Nerasnenwa ku pariye Uhokri gikanyanvu ignes ute. Heneme ig Uhokri isakse kaba madikte *igkis motase gihiyekemnikis* igkis dahkise giyaknikis.

8 Henewa in ku samah Uhokri gannasan awna. In awna:

"Uhokri keh igkis humaw ke hiyegbe ku pariye himekweknenebe. *Gihiyekemnikis sab ta git Uhokri.* Ku akak inin igkis ke hiyegbe kane hiyep, kane timep. *Givewkankis gihiyekemnikis wadit. Bawa kawa, ka wadit.*"

9 Hawata akiw amekene Davi *awna inakniwata akiw.* Ig awna:

O Novo Testamento e Salmos na língua Palikur do Brasil; © 2018, Wycliffe Bible Translators, Inc.

"Inin gimirihwankis ini kiniswigkis. In humaw ke pahayku teybe gidahankis adahan gikinseptenkis, adahan gikamaxtenkis, adahan gibiykeseptenkis, adahan igkis katiwnihwevye avatra gitaraksankis.
10 *In ke wotbe* giwtyakkis mananbe adahan igkis ka hiyap. *In ke wotbe* giduhyakis buynenekwa akak mbeyne."

Hiyeg judeyenevwi gitaraksankis ka adahanma avanenekwatma

11 *Nawenetke pahavwi yaytak hiyapni hene, ig awna:* "Mmah nikwe hiyeg judeyenevwi gitaraksankis mmah adahan avanenekwa?" Kawa, *nukebyi,* ka adahanma avanenekwatma. Heneme ini gitaraksankis kawih adahan wokene ahin gidahankis hiyeg ku pariye kane judeyenevwima kahadbe igkis hawata danuhne git Uhokri. Hawata akiw ig Uhokri amnihe neras kane judeyenevwima kahadbe igkis judeyenevwi atihpak givatra.

12 Ku samah hiyeg judeyenevwi tarakse Uhokri gihiyekemni in woke ahin adahan madikte hiyeg amadga wayk uti kabayka. Inkata akiw *aysawnemenek ku aysaw igkis ka taraksa gihiyekemni akiw* ku aysaw igkis kivun *akak Uhokri gihiyekemni. Avim ini madikte hiyeg ka aynsima utipte kabayka akiw.*

Hiyeg judeyenevwi ke pahakti ahbe, kane judeyenevwima hamahkiska atere

13 Kuri nah awna ta yit yis hiyeg ku pariye kane judeyenevwima. Nah bateke numinuh ku samah Uhokri awahkiswen yimin adahan nah ekkene giwn ta yit.

14 Nawenetke nah keh nukebyuvwi judeyenevwi atihpak avatra Uhokri giwn. Nawenetke ku aysaw igkis hiyap ku samah yis amava inakni giwn kabayntiwa, gaytakkis amnihswa git Uhokrinek igkis isahptawnek *ariw givathawnikis.*

15 Ku samah ig Uhokri miniwvi giwkis hiyeg judeyenevwi, *ka aynsima kabayka humaw.* Kuri ig kabeyvi gikakkis madikte hiyegiviyene ay amadga inin. Aysawnemenek ku aysaw ig diyuh giminkis judeyenevwi akiw, *in ka aynsima kabayka akiw. In ke wotbe igkis* kannikasakibe ariw miyaka.

16 Neras pitatyevwi amekenegben judeyenevwi igkis Uhokri gihiyegavu. Nikwe madikte gihiwhivwikis gidahanwata. *In kewa pahakti ahbe.* Ku eg ah adug gidahan Uhokri, nikwe atawnibdi gidahanwata Uhokri.

17 Hiyeg judeyenevwi kewa pahakti amutri "oliveg" adugbe ku pariye gidahan Uhokri. Yisme hiyeg kane judeyenevwima yis ke ahbe akamribe. Ku akak inin ka aynsima judeyenevwi avawyewa giw Uhokri. In ke wotbe egu ah adug ku pariye gidahan Uhokri in ke wotbe gutawnibdi tigehpikabe. Yisme hiyeg kane judeyenevwima in ke wotbe yis hamahkiskabe atere guminat. Ku akak inin yis ke wotbe yis tarakwabe gitawnaptakkis judeyenevwi yis iwenebe gawaygikis.

18 Nikwe ka yi muwaka ikaw kabaytema giwkis hiyeg judeyenevwi. Pariyenekay adahan yis keh yiwanti hene? Yis he atawnibdinen. Igkisme hiyeg judeyenevwi igkis humaw ke akatbe yidahan. Ka yisma akamaxten akat. Kawa. *Wake judeyenevwi yumahbe, kitkama yis hamahkiskankam?*

19 Nawenetke pahavwi kane judeyenema hiyapni hene, ig awna: "Heneme in ke wotbe atawnibdi tigehpika adahan ikene iwetrit nutuh. Nikwe nah kabayte giwkis."

20 *Piwnavriknawa* igkis tigehpika. Heneme igkis tigehpika awaku igkis ka ihpa Uhokri giwn. Yisme hamahkiska atere awaku yis kamaxwa givitit. Nikwe ka yi muwaka keh yiwanti nikak. Avuriwnabay yihiyekemni *ku nawenetke yis meksa Uhokri ig tukuhpeynek hawata.*

21 Ig Uhokri ka kavigsa neras judeyenevwi ku pariye igyewa guwntak egu ah adug, ku pariye gidahanen Uhokri. *Ku yis hiyap ig ka kavigsa gihiyegavu judeyenevwi, yiskata akiw he hamahkiskanen atere? Ku yis kawnata ihpa giwn* ig Uhokri kawnata kavigsaynek.

22 Henewa ig Uhokri ka gamnihrasima. Heneme ig hawata hiyapkis mbeyne gitkis hiyeg ku pariye taraksavye. Yisme ig ka gamnihrasima yikak. Ku yis misakwa akak gamnihra,

O Novo Testamento e Salmos na língua Palikur do Brasil; © 2018, Wycliffe Bible Translators, Inc.

ig ka gabaysima yikaknek. Heneme ku yis meksevgi, ig tigehpey hawatanek.

23 Igkisme hiyeg judeyenevwi ku igkis wagese gihiyekemnikis adahan igkis ka meksa Uhokri akiw, ayge nikwe ig hamahkiswigkisnek atere gidukwenitkis akiw. Ik adahan ig keh hene.

24 Yis hiyeg ku pariye kane judeyenevwima yis *ke wotbe* yis tigahkabe ariwntak pahakti ah adug akamri yis hamahkiskabe ta aminat kibeyne ah adug oliveg ku kariwntak yis ka ayta. Igkisme hiyeg judeyenevwi igkis *ke wotbe* igkis egwa ah gutawnabe kibeynewatbe. Ayge nikwe in ka mahiko ig Uhokri hamahkisgikis aterewata adukwenit akiw.

Aysawnemenek judeyenevwi wages gihiyekemnikisnek

25 Nukebyuvwi, nah ikene inakni yinetni amin ku pariye yis kotene hiyakte kahadbe yis ka ikaw kabaytema *giwkis hiyeg izhaewyenevwi.* Ku akak inin kaba madikte hiyeg izhaewyenevwi dahkise giyaknikis *giw Kiyavwiye Jesus. Heneme in ka adahanma avanenekwatma.* Aysawnemenek ku aysaw madikte hiyeg kane judeyenevwima ku pariye Uhokri gikanyanvu ku aysaw igkis kuwis kamaxwa givitit, avim ini igkis izhaewyenevwi ka dahkis giyaknikis *giw Kiyavwiye Jesus akiw.*

26 Ayge nikwe madikte hiyeg izhaewyenevwi isahptawnek. In henewa ku samah Uhokri gannasan awna. In awna:

> "Aysawnemenek wamnihtenwiy pes giwntakkis hiyeg siyawhyenevwi. Avim ini ig wiwhpiye givathawnikisnek."

27 Hawata akiw in gannasan awna:

> "Nah wiwhenek givathawnikis givititakkis ku samah nah ikakse gitkis minikwak."

28 Ku akak inin kaba madikte hiyeg judeyenevwi ka timepkere Uhokri ginetni gimin Kiyavwiye Jesus. Inneki keh igkis wageswe Uhokri givetunyavu. Ku samah igkis givetunyavu in iki iwetrit yit, yis ku pariye kane judeyenevwima, adahan yisme wageswa gikagmadavu Uhokri. Igkisme hiyeg judeyenevwi igkis gidukweneswa Uhokri gibetkivu. Ig kaniyvigkis minikwak adahan igkis humaw gihiyegavu. Kuwis ig ikakse hene gitkis gihawkrivwikis amekene Abraawh, amekene Izaki, amekene Jakó. Ig ka kinisgikis.

29 Mmanawa ig Uhokri ka wages gihiyekemni. Ku pariye hiyeg ig kaniy ignes gikanyanvu adahan avanenekwa. Mmanawa ku pariye ig kakanhaw ig ka xuwahni akiw.

30 Yis hiyeg ku pariye kane judeyenevwima, minikwak yis ka ihpenema Uhokri giwn. Kurime ig Uhokri amnihpey. Ig amnihpey awaku *gihiyegavu judeyenevwi* ka ihpa giwn.

31 Heneme aysawnemenek ig amnihgikisnek hawata ku samah ig amnihpey. Ku samah igkis kawnata ihpenema giwn, he gamnihkakkisnen ig Uhokri amnihgikisnek. Ig amnihgikisnek awaku ig kuwis amnihpey.

32 Mmanawa ig Uhokri isakse madikte hiyeg tarakse adahan in ikene iwetrit git adahan igme gamnihtenkis madikte.

Uhokri ka aynsima gihiyekemni

Ef 3.20; Kol 1.16

33 Kibeyne gidahan Uhokri. Ig ka gannusima. Ig ka aynsima gihiyekemni. Ka gihiyekemnisima ig. Wis ka hiya wisma pukuhpa ku pariye gikehni ine ku pariye gihiyekemni.

34 Yuma pahavwinema hiyeg hiya asamanak adahan pukuhpa madikte Uhokri gihiyekemni. Yuma pahavwinema hiyeg kannuh iki hiyakemniki git Uhokri.

35 Yuma pahavwinema hiyeg ik adahan ig awna: "Nah kuwis iki arikna git Uhokri. Kuri ig matiwnihnan."

36 *Mmanawa madikte ariknebdi ayipa kuwis Uhokri gidahan.* Madikte humaw giwntak Uhokri. Madikte humaw givitimpi Uhokri. Madikte humaw gidahan Uhokri. Kibeyne gidahan Uhokri adahan avanenekwa! Ameh!

Wewnay kehnenekwa Uhokri gibetki

Jo 15.9; Ef 4.1; Kol 1.10; 1Tes 4.1; 1Ped 2.11

12 **1** Nikwe nukebyuvwi kibeynevwi, ku samah ig Uhokri ka gamnihrasima ukakwiy, nah aya yit ikawnabay pahavwite git Uhokri. Ikawnay git ke kakanhawkabe ku pariye ivegnene, barewvitye, ku pariye keh ig

O Novo Testamento e Salmos na língua Palikur do Brasil; © 2018, Wycliffe Bible Translators, Inc.

bateke ginaktin. Ku yis ikaw hene, amun ini nikwe yis inyewa kehne Uhokri gibetki.

2 Ka ba yi wew akak hiyeg gihiyekemnikis amadgaya inin. Isaksanay Uhokri wages yihiyekemni akak nukune hiyakemniki. Ayge nikwe yis hiyaknek ku pariye Uhokri gibetki, yis hiyaknek ku pariye kabayka adahan yis keh, yis hiyaknek ku pariye keh Uhokri batek, yis hiyaknek ku pariye avigkutavrik ku samah gimawkan.

3 Nah ikene yihiyekemni yit yis madikte, mmanawa ig Uhokri akak gabay keh nah humaw giwatni yit. Nah aya yit, ka ba yi ikaw kannuhtema mpiy ku samah Uhokri iki yit. Ikawnabay tuwatavye adahan yis ivegminene yihiyekemni adahan yis uti ku pariye *annivwit* Uhokri iki yit akak yikamaxwan givitit.

Wixwiy Cristo givit

1Ko 12.12; Ef 1.22, 4.16; Kol 3.15

4 Nah akkite yit abektey adahan ku samah wixwiy kadahanyekuye wannivwiy adahan amnihekne pawtak. Uvitwiy pahavwiwa, heneme in kadahan ka aynsima akisutbet. Wis kataybi. Wis kawan. Wis kakugku. Mpuse akisutbet kadahanyekuye arannivwi.

5 Wixwiy hawata, wixwiy ka aynsima, heneme wixwiy pahavwiwa pawtak, mmanawa wixwiy pahavwiwa gikak Cristo. Wixwiy *ke wotbe wixwiy Cristo* giwanbetbe. Wixwiy kamawkanak pawtak.

Kawihnabay yannu pawtak gidahan Uhokri

1Ko 12.8; Ef 4.7; 1Ped 4.7

6 Wixwiy mpuse kadahanyekuye wannuwiy ku pariye Uhokri gikan ta uvititwiy akak gabay. Amawka ku wixwiy kabivwiye kawih ini ku pariye ikaka ta uvititwiy. Ku ikaka ta pivitit adahan pis awnene iwit ku pariye pes giwntak Uhokri, amawka pis awna pakeku akak pikamaxwan awaygi.

7 Ku ikaka pivitit adahan pis ayavekne, amawka ku pis kabivwiye ayava hiyeg. Ku ikaka pivitit adahan pis kannuhekne, amawka ku pis kabivwiye kannuh hiyeg.

8 Ku ikaka pivitit adahan pis ikene hiyeg gihiyekemnikis, amawka pis ka mara iki gihiyekemnikis. Ku pis ikaka pivitit igiska adahan pisme kakanhaw ta gitkis hiyeg ku pariye yumanene gidahankis, amawka ku pis kakanhaw gitkis akak madikte pibetki. Ku ikaka pivitit adahan pis wewkisne hiyeg, amawka pis kannuh avuriw pihiyegavu. Ku ikaka pivitit adahan pis amnihekne, amawka pis amnih hiyeg akak madikte pibetki.

Bateknabay gikakkis hiyeg avititakwa yiyakni

Jo 13.34; 2Ko 6.6; 2Tim 1.5; Eb 13.1; 1Ped 1.22, 4.8

9 *Bateknay gikakkis hiyeg avititakwa yiyakni.* Ka yi muwaka batek gikakkis akak yihepkanenwatma. Tukuhwepnabay ariw mbeyevye hiyakemniki. Kamaxwanabay ta avitit kibeynenen hiyakemniki.

10 Batekaknay pawtak kabayntiwa *ke wotbe* yisweke pakebyeknebe *guwntak pahavuwa inagti.* Mpiksawnay kiyathak pawtak.

11 Ka yi muwaka mabivwihwa. Kannivwinabay gidahan Ukivarawiy akak madikte yabivwi giwntak Uhokri Gitip.

12 Bateknay yinaktin adahan ini kabayka ku pariye nehmnikuhpiye. Kiyaknihwanabay abet ini mbeyne. Piriyepkawnay avanenekwa.

13 Ku aysaw pikebyi Jesus gihiyega muwak arikna git, amnihnig. Amavanig ta yivinekut.

14 Ayapnay git Uhokri adahan ig awahkis kabayka giminkis neras ku pariye hiyapkisne mbeyne ta yit. Henewa, *nukebyuvwi.* Ayapnay git kabayka gidahankis. Ka ba yi aya git mbaykama gidahankis.

15 Bateknabay yinaktin payak gikakkis hiyeg ku pariye batekyevwi ginaktinkis. Tihnabay payak gikakkis hiyeg ku pariye kadniyevwi.

16 Kiyathanay madikte hiyeg hehpekuye. Ka yi muwaka kiyatha hiyeg he kiyatyevwinenwatma. Amawka yis kiyatha hiyeg ku pariye yumanene gikiythanikis hawata. Ka yi muwaka ikaw hiyakemnitema giwkis.

O Novo Testamento e Salmos na língua Palikur do Brasil; © 2018, Wycliffe Bible Translators, Inc.

Ka yi muwaka diyuhkis pahavwi
Lk 6.32; 1Ped 3.9

17 Ku pahavwi hiyapkis mbeyne ta yit, ka ba yi diyuhkisgi akakwatma mbeyne. Amawka ku yis keh ku pariye waditnen giwtrikkis madikte hiyeg.

18 Mpiksawnay pasamrak gikakkis madikte hiyeg ku aysaw ik adahan yis pasamrak gikakkis.

19 Nukebyuvwi kibeynevwi, ku pahavwi tarakse yikak, ka yi muwaka diyuhkisgi. Ka yi muwaka dagawnaw git. Isaksa igwa Uhokri diyuhkisgi yidahan. Mmanawa ig Uhokri gannasan awna:

"Nahwa diyuhkis mbayka ta gitkis hiyeg. Nahwa katiwnise gitaraksankis gitkis. Inakni Ukivarawiy awna."

Wanekbetnay ahawkan mbeyevye hiyakemniki akak kibeyne hiyakemniki
Mt 5.43; Lk 6.26,23.34; At 6.60

20 Ka ininewatma yis ka diyuhkisgima, heneme amawka ku yis amnihgi ku samah Uhokri gannasan awna adahan yis keh. In awna:

"Ku pivetunya mativwevye, amnihnig ikapnig. Ku ig arabyuvye un, ikapnig akak un. Mmanawa ku pis keh hene, amun ini nikwe *pis wanekbetene gihawkan ke wotbe* pis ikenebe tiket amey ta gitewharit. *Ig ka ik adahan ig misakwa akak gidahan gihiyekemni, ayge ig marekevwe.*"

21 Ka ba yi isaksa mbeye hiyakemniki adahan in wanekbeta yihawkan, heneme wanekbetanay ahawkan mbeyevye hiyakemniki akak kibeyne hiyakemniki.

Ihpanay hiyaptigi giwn
Tit 3.1; 1Ped 2.13

13 **1** Amawka ku madikte hiyeg iha hiyaptigi giwn. *Hiyaptigi ay ka giwnteknewatma.* Ig ay awaku igwa Uhokri ikaksig. Wake ka Uhokrima ikigi adahan ig humaw ikivarat, ig ka humawkam ikivarat.

2 Ku pahavwi meksa hiyaptigi, amun ini nikwe ig kavetunsene ku pariye igwa Uhokri iki. Aysawnemenek ig ner pahavwi ig katiwnisepka gitnek.

3 Hiyaptigi ka adahan aviskama gidahankis ku pariye wewnevwi wadit, heneme gidahankis ku pariye kehnevwi mbayka. Ku pis ka muwaka pukuhpaw gibohri hiyaptigi, amawka ku pis keh kabaykanen. Ayge nikwe ig kabayhap.

4 Mmanawa ig Uhokri kawih hiyaptigi adahan kehne kabayka pidahan. Pisme ku pis kehne mbayka, hiyawa pis pukuhpaw gibohri nikwe. Mmanawa ig kadahan gidatni adahan ig keh pis katiwnih pitaraksan. Ig ka samanaw pikak. Ig Uhokri kawihgi adahan ekkene ta gitkis kehnevwi mbayka ku ig ka batek aynesnima akak gikehnikis kane kabay.

5 Amawka ku wixwiy iha hiyaptigi giwn. Wixwiy iha giwn ka ininewatma awaku wixwiy pukuhpaw abohri gidagonima, heneme hawata awaku wixwiywa hiyak ku in kabay adahan wixwiy iha giwn.

6 Awaku ini hawata wixwiy katiwnih karukri ta git ikivarat, mmanawa ini ku samah ig ukumaduketniwiy ini gannivwi gidahan Uhokri.

Katiwnihnay yimatiwnihni

7 Nikwe katiwnihnay yimatiwnihni ta gitkis madikte hiyeg. Katiwnihnay ikivarat. Katiwnihnay ku pariye ayapka yit adahan yis katiwnih. Avisnay gibohrikis ikivarat. Kiyathanigkis.

8 Ka yi muwaka misakwa akak matiwnihka yiwaku. Misakwanay ininewa akak matiwnihka adahan batekakka pawtak. Ini batekakka wis ka pisenwanti akatiwnihka. Ku wis batekkenekwa gikakkis uyakivwi hiyeg, wis kuwis mateke madikte Uhokri gikumadukan.

Batekaknay pawtak
Mt 22.39; Jo 13.34, 15.12; Gal 5.14; 1Ped 1.22, 13.11, 4.7

9 Ig Uhokri gikumadukan awna adahan wis ka powkemnihwa, adahan wis ka umah uyaki hiyeg, adahan wis ka amevwi, adahan wis ka miyahaw, adahan wis ka keh ariknawnema mbayka akiw. Madikte inakni gikumadukan in kuwis ay abet inin gikumadukan: "Batek gikakkis piyakivwi hiyeg hawata ku samah pis batek akak pivit."

O Novo Testamento e Salmos na língua Palikur do Brasil; © 2018, Wycliffe Bible Translators, Inc.

10 Ku wixwiy batekak pawtak, nikwe wixwiy ka keh akebi ini mbayka. Ayge nikwe ku wixwiy batek gikakkis uyakivwiy hiyeg, amun ini nikwe wixwiy kuwis ihpene madikte Uhokri gikumadukan.

Kawihminawnay akak Jesus gihiyekemni kabutenene

11 Amawka wixwiy pi mpiksawte adahan wixwiy keh kabayka pawtak. Kuwis ahawkanavrik danuh adahan uhiyekemniwiy wadis adahan wixwiy miniw ariw uhiyekemniwiy ku pariye kane kabay. Henewatbaki in. Mmanawa kennesa ahawkanavrik adahan wixwiy danuh ta git Uhokri. Ahawkanavrik pi kennesate ariw ku samah wixwiy kavusaw kamaxwa givitit pitatye.

12 Kuwis ke wotbe hiyukamin hiyevewkevyemet. Wowskawniwiy abet ini amisnavye ay amadga inin in me pisenwemet. Minikwak wixwiy ke wotbe uhiyekemniwiy ay abet amisnavyenen. Kurime ig Kiyavwiye Jesus kuwis uguhe uhiyekemniwiy. Ku samah kabutniki ka amava amisnavye nibetit, uyay ka amava patahwaki abetit uhiyekemniwiy akiw. Uyay wew akak uhiyekemniwiy kabutenene kivun akak kibeyne hiyakemniki. Ininewa umaptentenwiy giwkis uvetunyavuwiy.

13 Uyay wew akak kibeyne hiyakemniki akak uhiyekemniwiy kabutenene ke puwivwakbe. Ka yi muwaka daxtasaw akak arewhaki, ine akak uwkihwaki, ine akak mahayakemniki, ine akak maraki, ine akak iniyakka ine akak atihpaka.

14 Kawihnabay Ukivarawiy Jesus Cristo gihiyekemni ta abetit yihiyekemni. Ka yi muwaka iki yitew akiw adahan yis kehne yihiyekemni amadgaya inin abetki.

Ka yi muwaka iki yikebyi ku ig ka kibeynema

Mt 7.1; Ro 2.1; 1Ko 4.5; Tiy 4.11

14 **1** Ku pahavwi kuwis kamaxwa givitit Kiyavwiye Jesus, heneme ku ig kote hiyakte hiyakemniki kabayntiwatma, ka sam. Amavanigbay, heneme ka ba yi iniyak gikak amin ku samah gihiyekemni.

2 Git pahavwi hiyeg ka sam ig ax madikte axkaritnenevwi. Pahavwime ku pariye ka hiyak hiyakemniki kabayntiwatma ig ka ax im madiktema.

3 Amawka ku ner ku pariye ax *im madikte,* amawka ku ig ka ikaw kabaytema giw ner ku pariye ka ax *im madiktema.* Hawata akiw ner ku pariye ka ax *im madiktema,* ku aysaw ig hiyap ner ku pariye ax *im madikte,* amawka ku ig ka ikigi ku ig waditnevyenen. Mmanawa igwa Uhokri amavig *akak gihiyekemni hene.*

4 *Nukebyi,* pariyenekap pis awnene gimin ku ig ka kibeynema? Ner ka pihiyegama adahan pis ivegminene gihiyekemni ba in kibeynewatma. Ignewa pahavwiwa gikivara ik adahan awna gimin ba ig kibeyne, ba kawk, ba ig ka kibeynema. Bawa ig kibeyne, mmanawa ig Ukivarawiy ka aynsima gidatni adahan keh hiyeg kibeyne.

5 Gaytakkis hiyeg iki pahay hawkri ku in pi kiyatte ariw nawenyewa hawkri. Gaytakkisme iki madikte hawkri kiyatyekuye. Amawka madikte hiyeg ahegbetenekuye gihiyekemnikis amin ku pariye givegminankis kahadbe gihiyekemnikis ka matekbetnema.

6 Ku pahavwi kiyatha pahay hawkri, ka sam. Ig kiyatin gidahan Uhokri gibetki. *In kabay.* Hawata ku pahavwi ax im madikte, kawnata sam. Ig axne gidahan Ukivarawiy gibetki. Mmanawa ig kabayha Uhokri adahan ini gimana. Hawata ku pahavwi ka ax madiktema axkaritnenevwi, *kawnata sam.* Ig maxhewne gidahanwata Ukivarawiy gibetki, ig hawata kabayha Uhokri adahan gimana.

7 Mmanawa *wixwiy Jesus gihiyegavu,* wixwiy ka kumaduka uvitwiy akiw. Ine wixwiy ka kumaduka umiremniwiy.

8 Ku samah wixwiy aynete amadga inin, wixwiy keh madikte gidahanen Ukivarawiy gibetki. Ku aysaw wixwiy miyarap, wixwiy miyarap ku samah Ukivarawiy gibetki. Ku wixwiy misakwa ay, *ka sam.* Ku wixwiy miyarap, kawnata sam. Wixwiy udukweneywa giwaku Ukivarawiy.

9 Adahanikwa ini ig Cristo umahkiswe ayteke ig kannikew ariw gimiremni ig iveg

O Novo Testamento e Salmos na língua Palikur do Brasil; © 2018, Wycliffe Bible Translators, Inc.

akiw kahadbe ig wageswa gikivarakiswata hiyeg miyaravyempu gikakkis ku pariye kotene miyate.

10 Pariyenekap nikwe, mmahkama pis iki pikebyi ku ig waditnevyenen avatra ku samah ig ka wew hawata kema pisma? Ya pis? Pariyenekap, mmahkama pis ikaw kabayte giw pikebyi? Aysawnemenek wixwiy madikte tabirbet givetun Uhokrinek adahan igwa hiyak ukakwiy.

11 Henewa in ku samah Uhokri gannasan awna. In awna:

— Ukivarawiy awna wotwiy: 'Ku samah inyewa nah hiyakni ku nah ay, nah hawata nah hiyakni ku inyewa madikte hiyegviyenevwi paberetusaw nuvetunatnek aysawnemenek *adahan igkis kumadukasewnes nutuh.* Avim ini madikte hiyeg awnanek ku nahnewa Uhokri.'

12 Ayge wixwiy mpuse akkamnihnek madikte ku pariye ukehniwiy ta git Uhokri *adahan igwa hiyak ukakwiy.*

Ka ba taraksasa pikebyi akak im

1Ko 8.7

13 Nikwe uyay ka muwaka iki pahavwinema ukebyi ku ig ka kibeynema. Uyay ka avuriw ukebyuvwi gitaraksankis. Uyay avuriw udahanwiywa utaraksanwiy. Battukawnabay adahan yivit adahan yis ka kehpima yikebyi tarakse.

14 Nah hiyakni kabayntiwa ku *yuma ariknawnema ku pariye Uhokri keh,* yuma ariknawnema keh wixwiy humaw patehwevye *giwtrik Uhokri.* Heneme ku pahavwi iki paha arikna ku in ik adahan keh ig patehwe, henewa *ku ig daxni* in patahwakiwa gidahan. Kuwis Ukivarawiy Jesus akki inakni nutuh.

15 *Nikwe hiyapnabay, nukebyuvwi.* Ku wixwiy *Jesus gihiyegavu* ax im giwtrik pahavwi ku pariye iki ku in keh wis patehwe, nikwe ik adahan wixwiy taraksasig. Amun ini nikwe wixwiy ka wewnema akak Uhokri gamnihra. *Ig Cristo umahkiswe gidahan ner pahavwi hawata.* Ka yi muwaka ax ariknawnema ku pariye ik adahan taraksase pahavwi ku kadahan Cristo umahkiswe. Nawenetke yis keh ig biyuk giw Uhokri.

16 Ku pis kehkere ku pariye arikna kabay pit, heneme gitkisme nawenyevwi hiyeg in ka kabay, amawka pis ka keh ini ku pariye kane kabay gitkis.

17 Mmanawa ku samah wixwiy kuwis abet Uhokri gikumadukan, nikwe axka, higapka, ka ariknawnema wotwiy akiw. *Nah akkite yit arikna ku pariye pi awaygte wotwiy.* Inin ukehniwiy kabayka akak pasamraki hawata akak batekka giwntak Uhokri Gitip, inineki ku pariye pi awaygte wotwiy.

18 Ku pahavwi wew akak ini Cristo gihiyekemni, nikwe ig keh Uhokri batek ginaktin. Hawata giyakivwi hiyeg batek ginaktinkis gikak.

19 Nikwe uyay aharit avanenekwa ku pariye adahan pasamraki. Uyay aharit ku pariye adahan wagahkisne ukamaxwanwiy pawtak.

20 Ku pis taraksase pahavwi akak im *ku pariye ka kawih gidahan,* nawenetke pis menbete ini hiyakemniki ku pariye Uhokri kuwis ike givitit. Ka muwaka keh hene. Madikte axka ka sam wis ax. Heneme ku umana taraksase ukebyi, in ka kabay wis axni *giwtrik.*

21 Pi kabayte wis ka ax im, wis ka higap win, wis ka keh ariknawnema ku pariye taraksasa ukebyi.

22 Ku pis hiyapkni ku madikte axkaritnenevwi ka sam, *tinwohew ariw pi kabayte.* Hiyakni gikaknen Uhokri. Ku wis keh ku pariye wis hiyakni ku in wadit, hiyawa wis batek.

23 Heneme ku wis ax im ku pariye wis ka hiyak ba in inyewatma kabay adahan wis ax, nikwe wis tarakse *giwtrik Uhokri.* Mmanawa amun ini wis mpiksewne keh ku pariye wis ka hiyak ba inyewatma kabay adahan wis keh. Ku wis keh ku pariye wis ka hiyak ba in waditnema, ayge nikwe wis kehne taraksaki.

Wixwiy ka keh kabayka udahanwiynenwatma

Mk 10.45; 1Ko 10.24; Fil 2.4

15 **1** Wixwiy ku pariye hiyeknevwi hiyakemniki kabayntiwa amawka ku wixwiy kiyaknihwa gikakkis neras ku pariye kotene hiyakte hiyakemniki kabayntiwatma.

O Novo Testamento e Salmos na língua Palikur do Brasil; © 2018, Wycliffe Bible Translators, Inc.

Amawka wixwiy ka keh kabayka
udahanwiynenwatma.
2 Amawka wixwiy kehnekuye ku pariye
kabay gitkis ukebyuvwiy kahadbe igkis ti-
viknene aymuhwenene akak Uhokri gihiye-
kemni.
3 Mmanawa igwa Cristo ka keh kabayka
gidahanenwatma. In henewa ku samah
Uhokri gannasan awna. In awna:
— *Niguh,* nah amava ta nuvitit madik-
te ini mahivwihka ku pariye hiyeg awna
pimin.
Henewatbaki ig Uhokri gannasan awna.

Uhokri gannasan in ukannuhtenwiy

Jo 15.3; 2Tim 3.15; 1Ped 1.22, 2.2; 2Ped 1.19

4 Madikte Uhokri gannasan in adahan
ukannuhtenwiy. In adahan ikene wawaygi-
wiy adahan wixwiy ka miniw ariw wohpanwiy
inin kabayka ku pariye nehmnikuhpiye.
5 *Kibeyne gidahan* Uhokri. Ignewa iki
wawaygiwiy. Ignewa keh wixwiy kiyakniye
wahap. Ig keh wixwiy wew akak pahatwo-
wa uhiyekemniwiynek gikak Cristo gihiye-
kemni.
6 Ayge nikwe ik adahan wixwiy kabayha
giw Uhokri, Ukivarawiy Jesus Cristo gig,
akak pahatwowa uhiyekemniwiy akak pah-
atwowa wownwiy.

Hiyeg kane judeyenevwima hawata humaw Jesus gihiyegavu

At 10.34; Ro 9.24; Gal 3.28; Ef 2.16

7 Amavaknay pawtak kabayntiwa hawata
ku samah ig Cristo ameve wixwiy. Ayge nikwe
Uhokri kiyathakanek.
8 Mmanawa ig Cristo humewvi Uhokri gi-
watni giminkis hiyeg judeyenevwi adahan
ig ekkene gitkis ku Uhokri giwn ka wadit-
nevyenenma. Ig awahkiska adahanikwa ig
utipkisne gitkis ini kabayka ku pariye Uhokri
gikaksan ta gitkis gihawkrikis.
9 Ig hawata woke ahin gidahankis hiyeg
ku pariye kane judeyenevwima adahan igkis
hawata kabayha Uhokri adahan gamnihra. In
henewa ku samah Uhokri gannasan awna.
In awna:
— Nikwe nah kabayhap ayge gibetkis hi-
yeg kane judeyenevwima. Nah pak avat *pa-
yak gikakkis* adahan kibeyhene piw.
10 Hawata in gannasan awna akiw. In
awna:
— Yis hiyeg kane judeyenevwima, batek-
nay yinaktin payak gikakkis Uhokri gihiyega-
vu judeyenevwi.
11 Hawata akiw in gannasan awna:
— Kabayhanay Ukivarawiy madikte yis ku
pariye kane judeyenevwima. Kabayhanigbay
ka aynsima madikte yis hiyegiviyenevwi.
12 Hawata amekene Izaíyas awna:
— Aysawnemenek pahavwi gihiwhi ame-
kene Jesse ig danuh atanek. Ig humawnek
kewa pahakti ahinanyobe ku pariye metakwa
hiyan ariwntak gudug mugumguvye. Ig kuma-
dukanek neras hiyeg kane judeyenevwima.
Igkisme kamaxwa givititnek adahan ig gam-
nihtenkisnek.
Henewatbaki in Uhokri gannasan awna.

Nah ekkene Uhokri giwn muwapu

At 1.8; Ro 1.15; 2Ko 5.18

13 *Kibeyne gidahan* Uhokri ku pariye keh
wixwiy kamaxwa givitit adahan ig wamnihten-
wiynek. Ig keh yis batek yinaktinek. Ig ka-
riswehse yiyakninek akak ini yikamaxwan.
Numawkan ig keh yis kamaxwa givitit kiyes-
rad akiw givitimpi Gitip.
14 Nukebyuvwi, nah hiyakni ku yis kibey-
nevwi hiyeg, yis kuwis hiyakemniye adahan
yis ikene hiyakemniki pawtak.
15 Heneme nah ka mara kiyekis yit ay-
nesa hiyakemniki amadgatak inin kagta.
*Nah kiboka awna inakni yit, mmanawa nah
ka awna nuwnteknewatma.* Ignewa Uhokri
akak gabay **16** ignewa keh nah humaw Cristo
Jesus giwatni. Ig awahkisun giminkis hiyeg
ku pariye kane judeyenevwima adahan nah
ekkene ginetni ta gitkis. *Nukebyuvwi, ku sa-
mah judeyenevwi gimuwvegakis kakanhaw
ta git Uhokri, nah hawata ku samah nah ek-
kene Uhokri ginetni amun ini nah ke wotbe
nah kakanhewnebe ta git Uhokri.* Madikte
hiyeg *ku pariye ihevye inakni nunetni* igkis
humaw kewa nukanhube *ta git Uhokri.* Igkis

O Novo Testamento e Salmos na língua Palikur do Brasil; © 2018, Wycliffe Bible Translators, Inc.

ik adahan ig Uhokri amavigkis, mmanawa Gitip barewvitevgikis.

17 *Kibeyne,* ig Cristo Jesus keh inin *nannivwi* gidahan Uhokri in *wew kabayntiwa.* Nah batek kinetihwa amin ku samah ig wewkisni.

18 Nah ka kiboka kinetihwa numinuh. Heneme nah ka aynsima batek kinetihwa amin ku pariye ig Cristo keh nuvitimpi. Mmanawa *ku aysaw nah akki Uhokri ginetni ta gitkis* hiyeg kane judeyenevwima, ig keh igkis iha inakni ginetni. Ignewa iki nutuh nuwnuh. Igwata iki gannu ta nuvitit.

19 *Kibeyne,* ig iki gannu ta nuvitit adahan nah kehne kibeyne annut ku pariye keh hiyeg wakaymni. Ini Uhokri Gitip gannu keh igkis kamaxwa givitit Uhokri. Akak ini gannu ay nuvituh nah wageswa muwapuw paytwempuriw. Nah ekkene ginetni gimin Cristo muwapuw. Nah kavusa ariwntak paytwempu Jerusalém he nah danuhe tahan avitit waxri Iliriyamnaw *ku pariye piyawakad.*

20 Avanenekwa nah mpiksaw adahan nah ekkene inakni kibeyne inetit ku kiney Cristo giw kote timapkante. Nah ka ekkekere giwn ku kiney nawenyevwi hiyeg kuwis ekke inakni giwn. *Nah numawkan adahan nah akkin ta gitkis hiyeg ku pariye kote timapnite.*

21 In ku samah Uhokri gannasan awna. In awna:

— Ku pariye hiyeg kote akkakante Uhokri gitkis, igkis hiyakginek. Ku pariye hiyeg kote timapte gak, igkis pukuha gihiyekemninek.

Nah danuhpekere atere Roma

22 Nukebyuvwi, ka aynsima hawkri nah danuhpekere yit atere, heneme inin nannivwi adahan nah ekkene Uhokri giwn gitkis hiyeg in mpitan in keh nah ka kahawkan danuha atere yit.

23 Kurime nah kuwis pisenwa nannivwi ay avit inin waxri. *Kuri ik adahan* nah danuhpa atere yit ku samah nah kuwis aharit kibite kamukri.

24 Nah atekne *ekkene Uhokri giwn* ta avitit Espanyamnaw, *aytontak pahambatak yiwaxig.* Nikwe nutepkemninek nah mpiya awvre yimuniw, gikak Uhokrinek. Nah ka aynsima hiyepkere yihivak kahadbe wixwiy aydhak pawtak. Ayteke nikwe hiyawa yis ayavan adahan nah tivikwiye akak kabayka *ta avitit Espanyamnaw.*

25 Heneme kurinewa *avit nah atak yimkat,* nah ateknete ta avitit paytwempu Jerusalém adahan nah ewkne karukri ta gitkis Jesus gihiyegavu ayge.

26 *Egu karukri ikepka nuwakurit gavitkis* Jesus gihiyegavu ku pariye misekwenevwi avit waxri Masedôniyamnaw gikakkis neras ku pariye misekwenevwi aynte avit waxri Gresiyamnaw. Igkis pahadguhe nor karukri adahan gamnihtenikis Jesus gihiyegavu ku pariye madiptavye aynte avit Jerusalém. *Hiyawa igkis ka judeyenevwima, heneme igkis kakanhewnes ta gitkis hiyeg judeyenevwi.*

27 Igkis ahegbete ini gihiyekemnikis giwntekneswa awaku igkiswa amnihkerevgikis. Hawata akiw igkis diyuhkiskere giwakkis. Mmanawa ignes hiyeg judeyenevwi kuwis ekke ka aynsima kabayka inurikyene gitkis hiyeg ku pariye kane judeyenevwima. Kuri amawka igkisme ayavigkis akak arikna ku pariye kabay amadgaya inin.

28 *Kibeyne, igkis ike egu karukri ta nuwakurit adahan nahme ikevgu ta gitkis ukebyuvwiy aynte Jerusalém.* Ku aysaw nah pisenwa gukepka gitkis, ku aysaw nah hiyap ku eg inyewa ay giwakukis, ayteke nikwe nah tivik nah mpiya awvre yimuniw ku samah nutepkemni ta avitit Espanyamnaw.

29 Ku aysaw nah danuh atere yitnek, nah hiyak ig Cristo iki wotwiynek ka aynsima batekkanek, ka aynsima kabaykanek.

30 Nukebyuvwi, nah aya yit gidahan Ukivarawiy Jesus Cristo, ku pariye kuwis keh yis batek nukakuh awaku ku samah wixwiyweke kadahanyevwi Gitip ay uvitwiy, *nah aya yit* adahan yis ayavan akak yiviryepkawni ta git Uhokri nudahan.

31 *Piriyepkawnabay nudahan adahan nudawnhan atere* avitit Judeyamnaw marihwa *Uhokri* mpitan giwkis neras hiyeg aygnenev-

O Novo Testamento e Salmos na língua Palikur do Brasil; © 2018, Wycliffe Bible Translators, Inc.

wi ku pariye kane kamaxwa givitit Kiyavwiye Jesus. Hawata akiw *nawenetke neras judeyenevwi ku pariye kamaxwenevwi givitit Kiyavwiye Jesus ayge Jerusalém nawenetke igkis pukuhpahwenek abohri* ini nukan gitkis, *mmanawa in awahkiska giminkis gavitkis hiyeg ku pariye kane judeyenevwima. Piriyepkawnabay nudahan* marihwa igkis ka pukuhpaw nibohri.

32 Ayge nikwe gikak Uhokrinek nah danuh atere yitnek akak batekka, nah iwene nawaygi ayge yibetnek.

33 Uhokri gabay yikaknek. Ignewa kariswehse uyakniwiynek. Ameh.

Nah awahkis kabayka yimin

16 **1** Nah awahkis ukebyi kiyavuno Febe yimin. Eg kabayno tino. Eg ayava ka aynsima Uhokri gihiyegavu aynte avit paytwempu Senkreya.

2 Amavanigbay kabayntiwa ku samah gumawkan, mmanawa eg hawata Jesus gihiyega. Avuriwnigbay. Ikinay gut madikte ku pariye gumawkanitnene, mmanawa eg kuwis ayava ka aynsima hiyeg ay. Eg ayavan hawata.

3 *Nah awahkis kabayka yimin yis madikte Uhokri gihiyegavu ayge.* Wani kiyavwiye Akwila kabay nudahan gukak gihayo kiyavuno Pirisila. Egkis kannivwiyos gidahan Cristo Jesus payak nukakuh.

4 Egkis ka kavigsa guvitkis nudahan. Nah kabayhigkis, ka nahwanema, heneme madikte Uhokri gihiyegavu ku pariye kane judeyenevwima hawata.

5 Nah hawata awahkis kabayka giminkis madikte Jesus gihiyegavu ku pariye pahadguhwenevwi kabubuk lammesya guvinekukis. Wani nukagmada kibeyne Epênetu kabay nudahan. Ig kitnene ku pariye kamaxwa givitit Cristo ayge avit waxri Asiyamnaw.

6 Wani kiyavuno Mahi kabay nudahan. Eg ku pariye kane kabivwisima kannivwiyo yidahan.

7 Wani kiyavwiye Andrôniku kabay nudahan gikak kiyavwiye Juwnyas. Igkis nuyaki judeyenevwi ku pariye paraksepka payak nukakuh ariku parakseket. Igkis Uhokri giwatnivwi kiyatyevwi. Igkiskit kamaxwa givitit Cristo minikwak avit nah kamaxwa.

8 Wani nukagmada kibeyne kiyavwiye Ampliyatu, nukebyi Uhokriyan, kabay nudahan.

9 Wani kiyavwiye Urbanu kabay nudahan. Ig kannivwiye gidahan Cristo payak ukakuh. Hawata nukagmada kibeyne kiyavwiye Estakis *kabay nudahan.*

10 Wani kiyavwiye Apeles kabay nudahan. Igyewa Cristo gihiyega. Wani kiyavwiye Aristóbulu gimunyavu kabay nudahan.

11 Wani kiwavwiye Erodiyawh kabay nudahan. Ig nuyaki judeyene. Hawata kiyavwiye Narsisu gimunyavu ku pariye gihiyegavu Jesus, wani igkis kabay nudahan.

12 Wani kiyavuno Tirifena kabay nudahan gukak kiyavuno Tirifósa. Egkis kannivwiyos *kabayntiwa* gidahan Ukivarawiy. Wani nukagmada kibayno kiyavuno Persidi kabay nudahan. Eg ka gubivwisima kannivwiyo gidahan Ukivarawiy.

13 Wani kiyavwiye Rufu kabay nudahan. Ig kibeynewa Uhokri gihiyega. Wani ginag hawata kabay nudahan. Eg kavigsan hawata ke gukamkayhbe.

14 Wani kiyavwiye Asinkritu kabay nudahan gikakkis kiyavwiye Flegonti, kiyavwiye Ermes, kiyavwiye Pátrobas, kiyavwiye Ermas payak gikakkis madikte gikebyuvwikis Jesus gihiyegavu ayge akiw.

15 Wani kiyavwiye Filólogu kabay nudahan gukak kiyavuno Julya. Hawata kiyavwiye Nerew gukak gisamu, gikak kiyavwiye Olimpas payak gikakkis madikte Uhokri gihiyegavu ayge ku pariye pahadguvu lammesya ayge gukakkis.

16 Aytnihaknabay pawtak nudahan akak inyewa batekka. Madikte Cristo gihiyegavu ay nukakuh igkis awahkis kabayka yimin.

Pukuhpawnabay gibohrikis kinisekevutnevwi

Mt 7.15; 1Ko 12.3; 2Ko 11.1; Ef 4.14, 5.6; Kol 2.8; Tit 3.10; 2Ped 2.1; 1Jo 4.1; Jud 1.4

17 Nukebyuvwi, nah ikene yihiyekemni *aynesa akiw.* Pukuhpawnabay abohri

O Novo Testamento e Salmos na língua Palikur do Brasil; © 2018, Wycliffe Bible Translators, Inc.

gihiyekemnikis neras ku pariye kehkere yihiyekemni ibekhewbet. Pukuhpawnabay abohri gihiyekemnikis neras ku pariye tuguhkiskere yikamaxwan, neras ku pariye ka ihpekere inakni iwit ku pariye yis kuwis ameve. Ayguhwanay giwkis.

18 Mmanawa akebi neras hiyeg igkis ka kiye Ukivarawiy Cristo. Igkis kiye he givitkisnen. Igkis ayta kinista hiyeg akak barewye iwit ku pariye kahayak ke wotbe in kibeynebe hiyakemniki, hene igkis kinista neras ku pariye kane hiyak hawkri.

Ku yis iha Uhokri giwn, yis wanekbeta Satanas gihawkan

1Ko 6.7, 10.3; Ef 6.10; 1Tes 5.8; Tiy 4.7; 1Ped 5.8

19 Yisme ka henema *nukebyuvwi.* Madikte hiyeg timap yak ku yis ihpenevwi Uhokri giwn. Inneki keh nah batek nunaktin yikak. Numawkan yis wewnenekwa akak kibeynenen hiyakemniki. Mbeyevyeme hiyakemniki numawkan yis ka wew nikak aynesnima.

20 Ayge nikwe ig Uhokri ku pariye keh uyakniwiy karisaw ig sibuhkisnek Satanas *gihiyegavu* ta yit ka ayivwinema.

Ukebyuvwi awahkis kabayka yimin

Ukivarawiy Jesus gabay yikaknek yis madikte.

21 Ig Timotyu ku pariye kannivwiye payak nukakuh ig awahkis kabayka yimin. Hawata akiw kiyavwiye Luwsiyu gikakkis kiyavwiye Jasawh, kiyavwiye Sosipatru, nuyakivwi judeyenevwi, igkis hawata awahkis kabayka yimin.

22 Nah Tersiyu awahkis kabayka yimin giwavrik Ukivarawiy. Nah *Pol genneve* ku pariye anniri inin kagta *gidahan.*

23 Ig kiyavwiye Gayu ku kamun nah Pol misakwa, ig hawata awahkis kabayka yimin. Madikte Jesus gihiyegavu pahadguhwa lammesya ay gimun. Hawata kiyavwiye Erastu awahkis kabayka yimin. Ig avuriwkevutne karukri gidahan ikivarat ay avit inin paytwempu. Ukebyi kiyavwiye Kuwartu hawata awahkis kabayka yimin.

24 Ukivarawiy Jesus Cristo gabay yikaknek yis madikte. Ameh.

Kibeyne gidahan Uhokri

Ef 1.3, 3.20; 2Tim 1.17; Eb 13.20; Jud 1.25

25 *Kibeyne gidahan Uhokri.* Ig detye adahan ikene wawaygiwiy ku samah nah kuwis akki yit abet nunetni gidahan Kiyavwiye Jesus Cristo. Minikwak hiyeg kote hiyakte inakni kibeyne inetit gimin Kiyavwiye Jesus.

26 Kurime in ekkepka ta gitkis madikte hiyeg muwapuw. In ekkepka gitkis amadgatak inakni iwit ku pariye Uhokri gannasan ta gitkis gawnevevu pitatyevwi. Inakni kibeyne inetit ekkepka ku samah Uhokri dehetniye gawahkisni. In ekkepka ta gitkis madikte hiyeg kahadbe igkis ihpin, kahadbe igkis kamaxwa *givitit Kiyavwiye Jesus.*

27 Ig Uhokri ka gihiyekemnisima. Yuma pahavwinema kema igma. Kibeyne gidahan Uhokri givitimpi Jesus Cristo adahan avanenekwa. Ameh.

O Novo Testamento e Salmos na língua Palikur do Brasil; © 2018, Wycliffe Bible Translators, Inc.

1 KORINTYUS

Inin kagta awahkiska gavit Uhokri giwatni amekene Pol. Ig paytevutne. Inin gikagtan tamaka ewka giwen Kiyavwiye Jesus (56 d.C.). In awahkiska giminkis Jesus gihiyegavu avitnenevwi paytwempu Korintu. Ig amekene Pol ikene gihiyekemnikis adahan igkis ka mpihpak. Hawata adahan igkis ka amava patahwaki gibetitkis. Hawata akiw ig ikene gihiyekemnikis maripkewnevwi gikakkis hiyeg kane maripkewnevwima. Hawata ig akkamnihne gitkis hiyeg ku pariye kabay adahan igkis keh ku aysaw igkis pahadguvu lamesya.

Nah Pol awahkis kabayka yimin

1 **1** Nah Pol *awahkis kabayka yimin. Kibeyne,* Uhokri kaniyven akak gibetki adahan nah humaw Jesus Cristo giwatni. Nah gikak ukebyi kiyavwiye Sóstenis *usuh awahkis kabayka* **2** yimin yis Uhokri gihiyegavu korintyuyenevwi. *Kibeyne,* ig Uhokri barewbete yihiyekemni awaku ku samah yis pahavwiwa gikak Cristo Jesus. Ig kaniyvey adahan yis humaw gihiyegavu payak gikakkis madikte hiyeg muwapuw ku pariye amnihswenevwi git Ukivarawiy Jesus Cristo. Ukivarawata ig.

3 Ig Wigwiy Uhokri gikak Kiyavwiye Jesus Cristo gabaykis yikaknek. Igkis kariswehse yiyakninek.

Kibeyne yis igisavye gikak Cristo gannu ay yivit

2Ped 1.2

4 *Nukebyuvwi,* nah kabayha Uhokri yidahan avanenekwa. *Nah kabayhig* awaku ig ike ka aynsima kabayka yivitit awaku ku samah yis pahavwiwa gikak Cristo Jesus.

5 *Kibeyne,* yis igisavye akak madikte gannu ay yivit awaku ku samah yis pahavwiwa gikak Cristo. Yis ka yannusima awna *iwit ku pariye pes giwntak Uhokri.* Yis hawata ka yannusima hiyak hiyakemniki *ku pariye pes giwntak Uhokri.*

6 *Yis humaw hene awaku* ku samah yis ameve nunetni gimin Cristo, yis wewne nikak.

7 Ku samah yis aynete kuri yis wahepnenete Ukivarawiy Jesus Cristo gidawnhan, ig Uhokri kawihkisnene gannu ka aynsima yivitit. Yuma pahatnema gannu ig ka kawihkisnima yivitit.

8 Hawata akiw ig ay yikanek adahan yis humaw avigkutavrik ku samah gimawkan kuri aytakihan danuhte amaksemni hawkrinek kahadbe yis yumahwa yitaraksan aynesnima abetnewa ini hawkri ku aysaw Ukivarawiy Jesus Cristo danuhnek.

9 Ig Uhokri ka ikiswiyti, mmanawa ignewa ukanyempitniwiy adahan wixwiy pahavwiwa gikak gikamkayh Ukivarawiy Jesus Cristo. *Ig ka kaniywiy henentima.*

Ka yi muwaka isaksa adahan yihiyekemni ibekhewbet

Ro 15.5; 2Ko 13.11; Ef 4.3; Fil 2.1; 1Ped 3.8

10 Nukebyuvwi, nah aya yit giwavrik Ukivarawiy Jesus Cristo adahan yis tuguhkis yihiyekemni pahatwowa hiyakemniki. Ka yi muwaka isaksa yihiyekemni ibekhewbet. Misakwanay akak pahatwowa yihiyekemni hawata akak pahawowa yiyakni.

11 Nukebyuvwi, kiyavuno Kulowe gumunyavu egkis kinetihwa nutuh ku yaytak ayge ka tuguhak gihiyekemnikis pawtak.

12 Nah kinetni yak ku pahavwi awna han: “Nah gidahan Pol.” Pahavwime awna: “*Nah kawa.* Nah gidahan kiyavwiye Apolu.” Pahavwime awna: “*Nah kawa.* Nah gidahan kiyavwiye Pedru.” Pahavwime awna: “*Nah kawa.* Nahnewa gidahan Cristo.”

13 Mmahki yis awna inakni hene? *Wixwiy madikte gidahan Cristo.* Cristo ka ibekhewbetnema.

O Novo Testamento e Salmos na língua Palikur do Brasil; © 2018, Wycliffe Bible Translators, Inc.

Ka yi muwaka ikaw nuhiyega

Mmahki yaytak awna: “Nah gidahan Pol?” Ka nahnema daddahkiswe yidukwenavrik. Ignewa Cristo daddahkiswe yidukwenavrik. Kawki nuwavrikma yis kewvi ahakwat un, heneme giwavrik Cristo.

14 Kibeynekata nah ka kaywa kibitema hiyeg. Nah kaywe ignesnewa kiyavwiye Kirispu gikak kiyavwiye Gayu.

15 Wake nah kaywa kibite hiyegbe, nikwe yis awnakama ku nah kaywevyi nuwavrikwatkama.

16 Hawata nah kaywe gimunyavu kiyavwiye Estefanas. Heneme nah ka kiye ba nah kaywa nawenyewatma hiyeg akiw.

Cristo gihiyekemni ku samah ig umahkiswe, innewa kibeyne hiyakemniki

1Ko 2.1, 6; Gal 6.14; Fil 3.7

17 Mmanawa ig Cristo ka awahkisun adahan nah kaywenema hiyeg, heneme ig awahkisun adahan nah ekkene ginetni. Nah ka akki inakni ginetni akakma hiyeg gihiyekemnikis *amadagayama inin.* Nah ka muwaka hiyeg iveg avitit akebi inakni hiyakemniki. Nah muwaka igkis iveg avititnen *Cristo gihiyekemni ku samah ig umahkiswe amin* giyakni *udukwenavrikwiy. Inakninewa kibeyne hiyakemniki.*

18 Gitkis ignes biyukavye inakni hiyakemniki in he mahayakemnikinen. Wotwiyme wixwiy ku pariye isahptewnevwi inakni Uhokri gidatni.

Hiyakemniki amadgaya inin in waditnevyenen git Uhokri

1Ko 2.1, 3.19

19 Mmanawa Uhokri gannasan awna:

— Ku pariye hiyeg hiyakemniyevwi *akak hiyakemniki amadgaya inin,* nah pisenwa akak gihiyekemnikisnek madikte. In mpiye madiktenek.

Henewatbaki in Uhokri gannasan awna.

20 Nikwe hiyeg gihiyekemnikis amadgaya inin in he waditnevyenen. Kannuhekevutnevwi amin hiyakemniki amadgaya inin giwnkis waditnevyenen. Hiyakemniyevwi amadgayavu inin giwnkis waditnevyenen. Ig Uhokri kahayaksa madiktenek ku in he mahayakemnikinen.

Gitkis hiyeg unetni in mahayakemniki bawa kawa

21 Mmanawa ig Uhokri ka gihiyekemnisima. Ig ka isaksa adahan hiyeg utivgi akak gidahankiswa gihiyekemnikis. Heneme ku samah igkis kinetni arak ku samah Cristo amnihpewiy inakni keh igkis utivgi. Gaytakkis hiyeg iki inakni unetni ku in mahayakemniki. Bawa *in ka mahayakemnikima.* Ku pariye hiyeg kamaxwa givitit Cristo ignes isahptawnek *ariw givathawnikis.*

22 Avanenekwa ku aysaw usuh kinetihwene gimin Cristo gitkis hiyeg judeyenevwi, igkis awna wotuh: “Ku yis keh annut wowtrik adahan areketni Uhokri gidatni ay yivit, nikwe usuh iha yiwn.” Usuhme timapni hene, usuh ka keh annut. Usuh he ekkenen gitkis ku samah Cristo umahkiswe amin giyakni gidukwenavrikkis. Gitkis gaytakkis judeyenevwi inakni yuma Uhokri gidatni nibet.

23 Heneme *gaytakkis* ku pariye Uhokri gikanyanvu adahan ignes humaw gihiyegavu, igkis pukuhpin ku samah Cristo gimiremni in Uhokri gidatni *adahan wamnihtenwiy.* Mmanawa ini ku pariye *ikaka ku in* yuma Uhokri gidatni nibet, ini ka aynsima datte ariw hiyeg gidatnikis amadgaya inin.

24 Ignesme hiyeg gresiyenevwi gayapnikis wotuh nawenyewa ariw judeyenevwi gayapnikis. Avanenekwa ku aysaw usuh kinetihwene gimin Cristo gitkis igkis awna wotuh: “Ku yis ekkene kibeyne hiyakemniki wotuh, nikwe usuh iha yiwn.” Usuhme timapni hene, usuh he ekkenen gitkis ku samah ig Cristo umahkiswe amin giyakni gidukwenavrikkis. Gitkis gaytakkis gresiyenevwi inakni mahayakemniki.

25 Heneme *gaytakkis* ku pariye Uhokri gikanyanvu adahan ignes humaw gihiyegavu igkis pukuhpin ku samah in Cristo gimiremni innewa Uhokri gihiyekemni. Mmanawa *ini ku pariye ikaka* Uhokri gimahyakemni in hiyakemnite ariw hiyeg gihiyekemnikis amadgaya inin.

O Novo Testamento e Salmos na língua Palikur do Brasil; © 2018, Wycliffe Bible Translators, Inc.

Uhokri gihiyegavu ka kibitema ikaka hiyakemniyevwi ay amadga inin

Mt 11.25; Tiy 2.5

26 Nukebyuvwi, *wixwiy ka ariknawnema, heneme kibeyne* wixwiy Uhokri gikanyanvu adahan wixwiy humaw gihiyegavu. Ivegminanay ku samah wixwiy. Wixwiy ka kibitema ikaka hiyakemniyevwi gavitkis hiyeg amedgenevwi inin. Ine wixwiy kawnata kibitema igisavye. Ine wixwiy kawnata kibitema ikaka kiyatyevwi.

27 Heneme *kibeyne* wixwiy Uhokri gikanyanvu adahan wixwiy humaw gihiyegavu. Hiyaksa ig kaniye hiyeg kane hiyak hawkri adahan marekwene hiyeg ikewnevwi hiyakemniyevwi amadga inin. Ig kaniye hiyeg yumanene gannukis adahan marekwene hiyeg kane gannukisima amadga inin.

28 Ig kaniye hiyeg tuwatavyenen yumanene gikiytanikis. Ig kaniye hiyeg ku pariye ka ariknawnema, adahanikwa ig pisenwevye akak hiyeg gikiytanikis amadgaya inin.

Yuma pahavwinema hiyeg hiya igma ikawvari hiyakemniye giwtrik Uhokri

Jo 9.39; 1Ko 3.18, 8.1; 2Tim 6.20

29 Nikwe yuma pahavwinema hiyeg amadgaya inin hiya igma ikawvari hiyakemniye giwtrik Uhokri.

30 Heneme *kibeyne* ig Uhokri keh wixwiy humaw pahavwiwa gikak Cristo Jesus. Igme Kiyavwiye Jesus ignewa ku pariye uhiyekemniwiy giwntekne Uhokri. Ignewa keh wixwiy ke kibeynevwibe *giwtrik Uhokri.* Ignewa barewbeta uhiyekemniwiy. Ignewa katiwnih adahan wixwiy isahptaw.

31 Giwnamnawa Uhokri gannasan. In awna:

— Ku pariye hiyeg kehkere giwanti akak ku ig hiyakemniye hiyeg, wani ig keh giwanti akaknenwa ku pariye Ukivarawiy gikehni *udahanwiy. Mmanawa Uhokri ignewa ku pariye hiyakemniye.*

Nah kinetihwa giminenwa Jesus

Gal 6.14; Fil 3.7

2 **1** Nukebyvwi, ku samah pitatye nah danuh atere yit adahan nah ekkene Uhokri ginetni yit, nah ka awna iwit ku pariye hiyeg amadgayavu inin iki kibeyne ku pariye ignes iki ku in he hiyakemnikinen.

2 Mmanawa nah ayipa ahegbete nuhiyekemni adahan nah kinetihwene giminenwa Jesus Cristo, nah kinetihwene aminenwa ku samah ig umahkiswe amin ah.

Nah ka iveg avitit hiyakemniki amadgaya inin

3 Ku samah nah ayge yibet, nah ka iveg avitit nuhiyekemni amadgaya inin. Nah avisase hawata nah segke ka aynsima *ku nawenetke nah awna iwit ka huwit avigkut Uhokri gihiyekemni.*

4 Ku aysaw nah ekkene inakni Uhokri ginetni yit, nah ka kinistay akakma iwit ku pariye hiyeg amadgayavu inin iki kibeyne iwit. Heneme nah ekkene yit Uhokri Gitip gihiyekemni. Hawata akiw nah ekkene yit gannu.

5 Inneki keh numawkan yis ka iha Uhokri giwn awakuma ku samah yis pukuhpin akak yidahanwa yihiyekemni amadgaya inin. Heneme, numawkan yis iha giwn awaku igwa Uhokri akka yit akak gidatni ku in inyewa.

Kane Uhokriyanvuma ka hiyak Uhokri gihiyekemni

Mt 7.6, 9.16; Jo 14.22

6 Heneme gitkis hiyeg ku pariye kuwisnene hiyeknevwi Uhokri gihiyekemni, nah awna kibeyne hiyakemniki gitkis. Nah awna hiyakemniki, heneme ka hiyegma gihiyekemnikis amadgayama inin. Ine kawnata giwewkistenkisma gihiyekemnikis. Mmanawa neras gihiyekemnikis mpiye madiktenek.

7 Nah awna Uhokriwa gihiyekemni. Inakni gihiyekemni *ke wotbe* in ayemewnenebe. *Hiyeg kane Uhokriyanvuma ignes ka hiyakni.* Heneme ig Uhokri kuwis ahegbetin adahan kabayka udahanwiy ku samah yumahte hawkri.

8 Hiyeg giwewkistenkis amadgayavu inin ignes ka hiyak ku samah Uhokri gihiyekemni. Wake igkis hiyaknibe, igkis ka daddahkiskama Ukivarawiy inurikyene ku pariye kane gikiytanisima.

O Novo Testamento e Salmos na língua Palikur do Brasil; © 2018, Wycliffe Bible Translators, Inc.

9 Heneme igkis ka ik adahan pukuha
Uhokri gihiyekemni. Mmanawa in Uhokri gan-
nasan awna:
— Wowtyak amadgaya inin in ka hiyapti
ini *kabayka* ku pariye ig Uhokri darihkis gi-
dahankis neras ku pariye batekyevwi gikak.
Utaybi ka timapniti. Ka hiya wisma ivegminin
abet uhiyekemni.
Henewatbaki in Uhokri gannasan awna.

Uhokri Gitip akki wotwiy Uhokri gihiyekemni

Jo 14.26, 16.13; Ef 3.16

10 *Heneme kibeyne,* ig Uhokri ekke wotwiy
inin kabayka givitimpi Gitip. Ig Gitip hiyak ma-
dikte Uhokri gihiyekemni.
11 Ku samah wis ka hiya wisma hiyak pa-
havwi gihiyekemni madiktema. Gitipnenwa
hiya ahiyakka. Uhokri Gitip hawata ignewa
hiyak Uhokri gihiyekemni madikte.
12 Ig Uhokri ka iki uvititwiy hiyegnenwa gi-
tip amadgaya inin. Heneme ig ike gidahanwa
Gitip uvititwiy. Ig ikevgi uvititwiy adahan ek-
kene wotwiy madikte ini kabayka ku pariye
ig ike wotwiy he gikanenwa.
13 Nikwe wixwiy ka kinetihwa akakma iwit
ku pariye uhiyekemniwiy amadgaya inin akka
wotwiy. Wixwiy kinetihwa akak iwit ku pari-
ye Uhokri Gitip akka wotwiy. Wixwiy ekkene
Uhokri Gitip gihiyekemni gitkis neras ku pari-
ye gitiphewnevwi Uhokri.

Uhokri gihiyekemni nawenyewa ariw hiyakemniki amadgaya inin

Mt 7.6, 9.16; Ro 11.33; 1Ko 1.17; Kol 2.8; 2Tim 6.20; Tiy 3.13

14 Ku pahavwi yuma Uhokri Gitip ay gi-
vit, ig ka hiya igma amava Uhokri Gitip gihi-
yekemni. Ka hiya igma pukuhpin. Git in he
mahayakemnikinen. Awaku Uhokri Gitip gihi-
yekemni wis pukuhpin akak Uhokri Gitip ay
uvit.
15 Igme pahavwi ku pariye Uhokri Gitip
ay givit igi pukuha madikte. Heneme pa-
havwi ku pariye gihiyekemni amadgaya inin
ig ka hiya igma pukuha ner pahavwi gihi-
yekemni.
16 Yuma pahavwinema hiyeg hiya asa-
manak adahan pukuha Uhokri gihiyekem-
ni. Yuma pahavwinema hiyeg kannuh iki
hiyakemniki git Uhokri. Heneme *kibeyne.*
Kuri wixwiy kadahan Cristo gihiyekemni ay
uvitwiy.

Yis ke bakimnayhbe kote hiyakte hiyakemniki

1Ko 13.11, 14.20; Ef 4.14; Eb 5.11

3 **1** Nukebyuvwi, minikwak yis kote
aymuhwate akak Cristo gihiyekemni.
Avim ini yihiyekemni amedgene inin. Yis kewa
bakimnayhbe. *Yis kote hiyakte hawkri, Uhokri*
gihawkan. Yis ka gitiphawnema Uhokri.
Avim ini nah ekke yit hiyakemniki ku pariye
pakekunawa yikak.
2 *Nah* ke wotbe yisukisten akak ihintakut-
nen. *In ke wotbe* nah ka yikeptenma akak
kiyavwiyegben gimanakis. Mmanawa avim
ini yis kote ikte adahan yis amavin. Kurime
avim inin yis ayiparivye ariwntak ku samah
yis wageswe Jesus gihiyegavu. Heneme ku-
viknene yis kote ikte adahan amavin.
3 Mmanawa yis yidukwenewa yihiyekemni
amedgene inin. Yis atihpekne. Yis iniyekne.
Amun ini nikwe yis wewnene akak hiyakem-
niki amadgaya inin. Yis ikewvi ke hiyegbe ku
pariye kane hiyak Uhokri.
4 Ku aysaw pahavwi awna: "Nah gidahan
Pol." Pahavwime awna: "*Nah kawa.* Nah gi-
dahan kiyavwiye Apolu." Ku samah yis awna
inakni hene, yis ikewne ke hiyegbe ku pariye
kane hiyak Uhokri.

Yis ka uhiyegavuma; yis Uhokri gihiyegavu

5 Nah gikak kiyavwiye Apolu *usuh ka yi-*
kivarama. Usuh he Uhokri gibukvignen. Ig
kawihe usuh mpuse adahan kannivwiye yi-
bet adahan wagahkisne yikamaxwan *givitit*
Uhokri.
6 *Yis kewa pahak wasbe.* Nahme *ke pa-*
havwi amutrivutnebe, mmanawa nah mu-
tuhe Uhokri giwn abetit yihiyekemni. Igme
kiyavwiye Apolu ig *ke pahavwi* adahpuset-
nibe *namutravu* akak un. Heneme ignewa

O Novo Testamento e Salmos na língua Palikur do Brasil; © 2018, Wycliffe Bible Translators, Inc.

Uhokri ku pariye hiyankise giwn abet yihiyekemni.

7 Ku pariye mutuhne was ku pariye adahpusene was akak un ignes ka ariknawnema. Ignewa Uhokri madikte, mmanawa ignewa ku pariye keh inakni wamutra hiyan.

8 Pahavwi ku pariye mutuhne was *ig ka kabaytema giw* pahavwi ku pariye adahpusene was akak un. Igkis pahatwowa gannivwikis. Igkis mpuse uti gitiwnikisnek pakekunawa akak ku pariye gannivwikis.

9 *Hawata usuh.* Usuh kannivanene payak gikak Uhokri ayge yibet. Mmanawa yis ke Uhokri giwasrabe.

Yikannuhten ke wotbe wagahkisbetene paytbe gidahan Uhokri

2Ko 6.16; Ef 2.20; 1Ped 2.5; Ap 21.9

Hawata akiw yis *kewa* paha paytbe gidahan Uhokri.

10 Nahme kewa pahavwi paytevutnebe. Ig Uhokri akak gabay ig keh nah kabaytiwye paytevutne. *Ku samah nah ekkene yit Uhokri gihiyekemni adahan yis kamaxwa givitit Kiyavwiye Jesus,* nah *ke wotbe* tabirasenebe payt akamaxten. Kurime nawenyevwi hiyeg wagahkisbetene. *Igkis hawata ekkene yit Uhokri gihiyekemni akiw.* Heneme amawka ku igkis avuriw adahan igkis keh kabayntiwa annivwit.

11 Ig Jesus Cristo ignewa akamaxten ku pariye kawih adahan ini payt gidahan Uhokri. Ka hiya wisma tabirasa nawenyewa akamaxten akiw.

12 Neras nawenyevwi ku pariye ekkene Uhokri gihiyekemni yit ignes ke wagahkisbetenebe paha payt gidahan Uhokri. Igme Kiyavwiye Jesus Cristo ig ke ini payt akamaxtenbe. Igkisme ke wotbe wagahkisbetene paha payt givititbe. Gaytakkisme keh kibeyne annivwit gidahan Uhokri. Ignes ke wotbe wagahkisbeta paha payt, ke wotbe akak tipbe akak sivaribe akak karukribe wahano. Gaytakkisme ka keh kibeynewatma annivwit gidahan Uhokri. Igkis ke wotbe wagahkisbeta payt akak gimahnikis, ke wotbe akak ahnenbe akak iytebinenbe akak ahamnanenbe.

Wannivwiy gidahan Uhokri hikekkanek ba in kibeynewatma

13 Aysawnemenek madikte hiyeg gannivwikis hiyapka ba in kibeynewatma. Ig Uhokri akkanek huwewe ba in kibeynewatma. Ig hikeknek gannivwikis *ke wotbe* akak tiketbe ba in kibeynewatma.

14 *Ku aysaw nor kene tiketbe mpiyanek,* ig ku pariye gannivwi adukwenewa ka woh igi dax gitiwninek.

15 Igme ner ku pariye gannivwi wohe, ig biyuk akak gitiwninek. Heneme *igwa ka biyuknek.* Kaba ig hahwa, heneme ig gidukwenewa isahptawnek, *ke pahavwibe he isahptewviyenen ariw tiket.*

Amawka wixwiy ka mbayha Uhokri gihiyegavu

16 Ka ba yis hiyap ku wixwiy Uhokri givin? Mmanawa Uhokri Gitip misakwa ay uvitwiy.

17 Ku pahavwi mbayha Uhokri givin, nikwe ig Uhokri mbeyhevginek hawata. Mmanawa Uhokri givin in barewvitye. Wixwiynewa gidahan Uhokri. Wixwiynewa ku pariye givin.

Hiyeg kinikiswa arit gidahankiswa gihiyekemnikis

2Tes 2.10

18 Ka ba yi kinis yivit. Ku pahavwi yaytak ikawvari hiyakemniye akak hiyakemniki amadgaya inin, amawka ku ig sarayhe ini gihiyekemni hanpa, ig ikaw ke pahavwi pupyebe, kahadbe ig humaw inyewa hiyakemniye.

19 Mmanawa hiyakemniki amadgaya inin in mahayakemniki git Uhokri. Henewa in ku samah Uhokri gannasan awna. In awna:

— Ig Uhokri isaksa hiyeg hiyakemniyevwi akak hiyakemniki amadgaya inin adahan ignes kinikiswa arit gidahankiswa gihiyekemnikis.

20 Hawata pahakwa Uhokri gannasan akiw awna:

— Ig Uhokri hiyak ku samah gihiyekemnikis hiyeg ku pariye hiyakemniyevwi *akak hiyakemniki amadgaya inin.* Ig hiyakni ku in he waditnevyenen.

O Novo Testamento e Salmos na língua Palikur do Brasil; © 2018, Wycliffe Bible Translators, Inc.

Ka ba yi kumadukasa yihiyekemni gitkis hiyeg amadgayavu inin

Ro 12.2; Gal 5.1; Kol 2.8; 2Tim 6.20; 1Ped 1.14; 1Jo 2.15

21 Nikwe ka hiya wisma awna: "Nah gidahan Pol." Kawnata hiya wisma awna: "Nah gidahan kiyavwiye *Apolu.*" Wis ka muwaka kumadukasa uhiyekemni gitkis hiyeg amadgayavu inin.

22 Nah Pol, gikak kiyavwiye Apolu, gikak kiyavwiye Pedru *usuh ka kumaduka yihiyekemni.* Ay amadga inin yuma hiyeg kumaduka uhiyekemniwiy. Ine wowskawniwiy ine umiremniwiy ine ku pariye ay amadga inin kuri ine ku pariye nehmnikuhpiye. Yuma ariknawnema, yuma pahavwinema amadgaya inin kumaduka uhiyekemniwiy.

23 Ignewa Cristo kumaduka uhiyekemniwiy. Igme Uhokri ig kumaduka Cristo gihiyekemni.

Ignewa Uhokri hiyak baki usuh kibeynewatma gibukvig

Ro 14.4

4 **1** *Usuh ka ariknawnema adahan yis kumadukasa yihiyekemni wotuh.* Amawka ku yis iki usuh he Cristo gibukvignenwa. Wannivwi adahan ekkene yit Uhokri gihiyekemni ku pariye hiyeg amadgayavu inin kane hiyak.

2 Amawka ku pahavwi ibukti amawka ku ig ihpatrune gikivara giwn avananekwa.

3 Nawenetke yis hiyavun ku nah ka kibeynema Cristo gibuk. In ka sam nutuh. In ka sam nutuh ku hiyeg amadgayavu inin hiyavun ku nah ka kibeynema gibuk. Nahwa ka hiyak ba nah kibeynewatma.

4 Nutuh nah kibeyne, heneme ini ka ik adahan wis ihpin ku nah kibeyne. Ignewa Ukivarawiy inurikyene kis adahan hiyavun ba nah kibeynewatma gibuk.

5 Nikwe amawka ku wixwiy ka ivegkak pawtak baki wixwiy kibeynewatma *Uhokri gibukvig.* Amawka ku wixwiy wahap Ukivarawiy *inurikyene* gidawnhan. Ku aysaw ig danuhnek igwa akkanek madikte ukehnitnene ku pariye ayamawnene abet amisnavye. Igwa kahayaksanek madikte uhiyekemniwiy ku pariye aynene avit uyakniwiy. Avim ini ig kabayhanek gibukvig ku pariye kisnene adahan amava gabay.

6 Nukebyuvwi, nah awna inakni hene numinuh hawata gimin kiyavwiye Apolu adahan areketni yit kahadbe yis ka manuk ku samah Uhokri gannasan awna. Amawka ku yis ka iki pahavwi Uhokri gibuk kabayte giw pahavwi hene adahan yis mpihpak giminkis.

Ka kabay yis mpihpekbet

Mt 23.6; Lk 14.8; Ro 12.3; 2Ko 10.12; Fil 2.3

7 Mmahki yis mpihpekbet hene? *Mmanawa ka hiya pahavwinema hiyeg ikawvari kabaytema giw pahavwi.* Madikte wannu ka ukehbetanma wownteknewatma. In ikaka uvitit. Ku samah in madikte ikaka uvitit, mmah nikwe yis kehne yiwanti ke wotbe in yikehbetan yiwnteknewatbe?

Yis ikaw ke wotbe yis hiyak Jesus gihiyekemni kabayntiwa

8 Yis ikewne ke wotbe yihiyekemni kuwis kivun akak Uhokri gihiyekemnibe. Yis ikewne ke wotbe yis igisavyebe akak madikte gannu ay yivit. Yis ikewne ke wotbe yis kuwis kumadukene abetnewa Uhokri gikumadukan. Bawa kawa. Usuhwa giwatnivwi kote danuhte atere. Wake henewatbe yis kuwis kumadukene aygebe, nah ka aynsima batekkam. Mmanawa amun ini nikwe usuh hawatakam kuwis kumadukenene aygwata.

Gihiyekemni adahanikwa wixwiy miye uvitwiy

9 Heneme ay amadga inin usuh giwatnivwi *hiyepne mbeynenen. Usuh ka ik adahan mpihpak kema yisma.* Ig Uhokri ike usuh aynte warikap ke hiyegbe ku pariye ikaksaka adahanikwa miyaka. *Ku kitwiye usuh wew,* madikte hiyeg wakaymnibdi udahan ku samah usuh hiyepne mbeyne ka aynsima *avatra ku samah usuh Jesus gihiyegavu.* He ahj hawata wakaymni udahan.

10 *Kiskama yis mara.* Yis *ikawnamah ke wotbe yis* hiyakemniyevwibe adahan yis kinetih-

O Novo Testamento e Salmos na língua Palikur do Brasil; © 2018, Wycliffe Bible Translators, Inc.

wa gimin Cristo. Usuhme, *hiyeg iki usuh* yuma uhiyekemni ku samah usuh kinetihwene gitkis gimin Cristo. Yisme *ikawnamah ke wotbe yis* detyevwibe. Usuhme, *hiyeg iki usuh* yuma udatni. Yisme *ikawnamah ke wotbe yis* kiyatyevwibe. Usuhme, *hiyeg iki usuh* yuma ukiytani.

11 Kuviknene *usuh hiyepnene mbeyne.* Usuh yuma umana. Usuh yuma uhigvan. Usuh yuma ukawihni. Usuh biwhka. Usuh wewnamah yuma uvinuh.

12 Usuh kannivwinene adahan uvituh. Ku aysaw hiyeg mahivwih usuh, usuhme diyuhkis akak kabayka. Ku aysaw hiyeg hiyapkis mbeyne wotuh, usuhme kiyaknihwa gikakkis.

13 Ku aysaw hiyeg awna mbayka uminuh, usuhme kaytwin akak kabayka. Usuh ka ariknawnema gitkis hiyeg. Gitkis usuh ke gikugkukis avathawnibe.

Nah Pol ke yigbe ikene yihiyekemni

1Tes 2.11

14 Nah ka awahkis inin kagta yimin adahanma yimerekwitnima. Nah *ke yigbe* ikene yihiyekemni. Yisme ke nukamkayuvwibe nubetkivube.

15 Hiyawa yis kadahan ka aynsima yikannuhtenvu akiw, yigme pahavwiwa. Nahnewa ke yigbe awaku ku samah nahkite ekke Uhokri ginetni yit nah keh yis humaw *ke wotbe* yis pahavwiwatbe gikak Cristo Jesus. *Inneki keh yis humaw ke nukamkayuvwibe.*

16 Awaku inin nah aya yit ikawnay *tuwatavye* ke nahbe.

Nah awahkiste Timotyu yimin

17 Adahanikwa ini nah gawahkisten kiyavwiye Timotyu atere yimin. Ig *kewa* nukamkayhbe nubetkibe *nutuh.* Ig kabivwiye kannivwi gidahan Ukivarawiy. *Ku aysaw ig danuh atere yitnek* ig kiyekisnek yit inakni nuhiyekemni giwntak Cristo ku samah nah ekkene muwapuw givuwiwkis Jesus gihiyegavu.

Nah hiyak gikakkisnek neras ku pariye ikawnamahkis yavitnen

2Ko 10.12, 11.20, 13.1

18 Yaytak ayge ikawnamahkis ke wotbe igkis yavitminbe. Igkis ikawnamahkis kiyatte yiw, mmanawa givewkankis ku nah ka *kiboka* atak atere akiw adahan nah awnene yikak.

19 Heneme gikak Uhokrinek nah danuhnek atere yit kibehtenwa. Ayge nikwe nah hiyak gikakkisnek neras ku pariye ikawnamahkis yavitmin. Ka samwa nutuh ku igkis kannuye kinetihwa. Nah hiyepkere ba igkis kadahanwatma Uhokri gidatni ay givitkis.

20 Mmanawa *hiyeg ku pariye kuwis kawih* Uhokri gikumadukan igkis ka ininewatma kannuye kinetihwa gimin Uhokri, heneme igkis kadahanye Uhokri gannu ay givitkis hawata.

21 *Aterenewa nah.* Ba yis muwaka nah danuh atere akak himahwaki ba kawk? *Ku yis ka muwaka, amawka ku yis miyehe ini mpihpaki.* Ayge nikwe nah danuhnek atere yit akak madikte nubetki akak madikte huwivgaki.

Pekkiswinay ner ku pariye kataraksanye

2Ko 2.5

5 **1** Nah time yak ku pahavwi yaytak ig mahayakemnihwe. Ig keh mbayte giwkis hiyeg ku pariye kane Uhokriyanvuma, mmanawa ig darihweke gukak ginagva. Mmahki inere?

2 Pisenwa nikwe yis ikawnamah ke wotbe yis hiyakemniyevwibe *akak Uhokri gihiyekemni.* Kiskama yis kadni adahan ini. Kiskama yis pekkise ner taraksevye yibetitak.

3 Nah piyawakad yiw ku avim inin, heneme *ke wotbe* nah ayge yimunbe. Kuwis nah ahegbete nuhiyekemni adahan ku samah yis keh gikak ner taraksevye. *Nah akkite yit.*

4 Amawka ku yis pahadguhwa giwavrik Ukivarawiy Jesus adahan givekkiswitni. Avim ini ig Ukivarawiy Jesus ayge yimunek akak gidatni. Nah hawata ke wotbe nah ayge yimunbenek.

5 Ayge nikwe yis ekkevgi giwakurit Satanas adahan igme hiyapkisne mbeyne git *he ku aysaw ig wagesnek gihiyekemni akiw.* Kahadbe aysawnemenek ig isahptaw avim ini ku aysaw Ukivarawiy Jesus danuh atan akiw.

6 *Ku yis ka pekkis ini mbayka ayteke yibetitak* yis ka hiya yisma ikaw kibeynevwi.

O Novo Testamento e Salmos na língua Palikur do Brasil; © 2018, Wycliffe Bible Translators, Inc.

Hiyakemniki taraksevye in kewa bugut abusanbe. Ku wis wagesbeta aynesa bugut abusan abetit ka aynsima fahhin, ayge nikwe madikte in tukugwe. *Hawata akiw ku pahavwi hiyeg taraksevye ay ubet, ku wis ka pekkisgi, nikwe aysawnemenek ig wageswewiy madikte.*

7 *Inneki keh nah aya yit* pekkiswinay ner awayg yibetitak kahadbe yis misakwa yidukenewa kibeynevwi. Kuwis Jesus Cristo umahkiswe kahadbe wixwiy humaw kibeynevwi.

8 Nikwe uyay tiviknene akak gihiyekemni kibeyne. Uyay miniw ariw hiyakemniki mbeyevye patehwevye. Uyay tiviknene akak hiyakemniki barewbetnene inyewatnene.

Ka ba yi darihwak gikakkis Jesus gihiyegavu ku pariye taraksavye

2Tes 3.6

9 Amadga pahakwa nukagtan ku pariye nah kuwis awahkise yimin. Ayge nah ikiswanew yidahan adahan yis ka darihwak gikakkis hiyeg mahayakamnavye.

10 Ku aysaw nah awna inakni hene nah ka awna giminkisma neras ku pariye kane Jesus gihiyegavuma adahan yis ka darihwak gikakkis. Nah awna giminkisnenwa Jesus gihiyegavu adahan yis ka darihwak gikakkis neras ku pariye taraksavye. Nah ka awna giminkisma neras kane Jesus gihiyegavuma ku pariye mahayakamnavye, nah ka awna giminkisma neras ku pariye kowtyakuvye, ku pariye arewhavye, ku pariye kiyathenevwi ahehpakti batakka. Mmanawa ka hiya wisma higihwa giwkis neras kane Jesus gihiyegavuma. Igkis muwapuw amadga hawkri.

11 Nikwe nah ka awna adahan yis ka darihwak gikakkis kane Jesus gihiyegavuma. Heneme nah awna adahan yis ka darihwak gikakkis neras ku pariye ikewnenevwi ke wotbe igkis Jesus gihiyegavube kibeynewatnen, heneme igkis gibetkikis taraksa. Nah awna giminkis neras ku pariye ikewnenevwi ke wotbe igkis Jesus gihiyegavube kibeynewatnen, heneme igkis gibetkikis mahayakemnihwa, igkis gibetkikis kowtyakuhwa, igkis gibetkikis kiyatha ahehpakti batakka, igkis gibetkikis pataha hiyeg giwkis, igkis gibetkikis uwkihwa, igkis gibetkikis arewha gitkis hiyeg. Ka yi muwaka darihwak aynesnima gikakkis akebi neras. Axkawa yis ka ax gikakkis.

12 Ka hiya wixwiyma hiyak gikakkis neras ku pariye kane Jesus gihiyegavuma.

13 Ignewa Uhokri hiyak gikakkisnek. Heneme amawka ku wixwiy hiyak gikakkis neras ku pariye ikewnenevwi Jesus gihiyegavu. Nikwe uyay pekkise yibetitak ner awayg ku pariye mbeyevye gihiyekemni.

Ka ba yi kamiyavak git pahavwi kane Uhokriyanma

6 **1** *Nah hawata kuwis time yak ku yis* ku aysaw yis tarakse pawtak, yis tahan kamiyavak git hiyaptigi. Mmahki yis keh hene? Ig hiyaptigi ig ka Uhokriyanma. Mmahki yis ka wadithebdih yihawkan yisweknema ayge?

2 Wixwiy Jesus gihiyegavu aysawnemenek wixwiynewa hiyekne akak inin hawkri madikte. Mmah nikwe yis ka ik adahan wadithebdih ini arikna nopsesnene?

3 Aysawnemenek wixwiynewa hawata hiyekne gikakkis ahj *inurikyene.* Nikwe ku avim inin kiskama yis wadithebdihnene yikehni ay amadga inin.

4 Yisme ku aysaw yis muwaka wadithebdih yitaraksan nopsesnene, yis atak kamiyavak tahan git pahavwi ku pariye kane Uhokriyanma. *Mmahki yis atak gimkanit?*

5 Kiskama yis mara akak yikehni. Mmah yuma pahavwinema yaytak ayge hiyakemniye adahan wadithebdihne yitaraksan?

6 Yisme kawa ivegvawa yaytak. Yis isaksa pahavwi Jesus gihiyega kamiye giyaki Jesus gihiyega ta git pahavwi ku pariye kane Jesus gihiyegama.

7 Yis kamiyavak kahadbe pahavwi mataka pahavwi. Heneme ku yis kamiyavak hene, nutuh amun ini yis madikte kuwis biyuk. Wake yis amavinbe ku samah pahavwi tarakse yikak, in kabaytekama ariw ku yis kamiyavak git pahavwi ku pariye kane Jesus gihiyegama. Henewatbaki, wake yis amavinbe ku samah pahavwi arewha yit, in kabaytekama.

O Novo Testamento e Salmos na língua Palikur do Brasil; © 2018, Wycliffe Bible Translators, Inc.

8 Heneme yis ka amava. Yisweke taraksak pawtak. Yis arewhak pawtak yisweke Jesus gihiyegavu.

Hiyeg patahwavye ka kawih Uhokri gikumadukan

Gal 5.21; Ef 5.5; Ap 21.8,27, 22.15

9 Ka ba yis hiyapknima ku hiyeg kane kibeynevwima ku ignes ka kawih Uhokri gikumadukan? Ka yi kinikiswa gitkis. *Henewatbaki igkis ka kawihti.* Ine hiyeg mahayakamnavye. Ine hiyeg ku pariye kiyathenevwi ahehpakti batakkarad. Ine hiyeg ku pariye powkemnavye. Ine hiyeg ku pariye amin *giyak awayg.*

10 Ine hiyeg amevwavye. Ine hiyeg kowtyakuvye. Ine hiyeg ba gibetkikis uwkihwa. Ine hiyeg ku pariye gibetkikis pataha hiyeg giwkis. Ine hiyeg arewhavye. *Akebi neras hiyeg ka kawihti Uhokri gikumadukan.*

11 Minikwak wixwiy akebite neras hiyeg. Heneme *kibeyne,* kuri wixwiy kuwis sagahptew ariw uvathawniwiy. Kuri wixwiy barewvityevwi gidahan Uhokri. Wixwiy kibeynevwi giwtrik. Mmanawa wixwiy kuwis pahavwihwe gikak Ukivarawiy Jesus Cristo, igme Uhokri Gitip kawihpewiy.

Ka yi muwaka powkemnihwa

Mt 5.27; Ro 13.13; Ef 5.3; Kol 3.5; Jud 1.4

12 *Nawenetke pahavwi yaytak ayge, ig awna:* “Ik adahan nah keh madikte ku pariye nuhiyekemni aya.” *Nahme awna pit, henewa, ik adahan wis keh madikte.* Heneme ka madiktema kabay udahan. *Ik adahan nahwa awna:* “Ik adahan nah keh madikte ku pariye nuhiyekemni tuguh.” Heneme nah ka kehkere ariknawnema *mbayka* ku pariye ik adahan kumaduka nuvituh.

13 Nawenetke pahavwi awna: “Utun humaw adahanikwa axka. Ka sam wis ax. Inme uvit humaw nidahanikwa. Nikwe kawnata sam wis keh ubetki nikak.” Nahme awna pit, henewa utun humaw adahanikwa im. Inme im humaw adahanikwa utun. Heneme aysawnemenek ig Uhokri pisenwanek akak utun payak akak im madikte. Inme uvit ka humaw adahan mahayakemnihwenema. In humaw gidahanikwa Kiyavwiye Jesus. Ignewa kawihni.

14 Ku samah ig Uhokri kuwis kannikase Kiyavwiye Jesus givit, nikwe aysawnemenek ig kannikasa udahanwiy uvitwiy hawata akak inwata gidatni.

15 Ka ba yis hiyapknima ku uvitwiy pahavwiwa gikak Cristo? Uvitwiy ke wotbe in givitwatbe. Nikwe ka hiya wisma daykis Cristo givit gukak pahavu tino powkemnivyo. Ka hiya wisma keh hene.

16 Ka ba yis hiyapknima ku pahavwi ku ig hamah gukak pahavu tino powkemnivyo, nikwe ayge amun inere ig pahavwihwe gukak? Mmanawa Uhokri gannasan awna:

— Ku piyana hiyeg hamah pawtak, amun ini nikwe egkis piyamate humaw ke wotbe egkis pahavwiwatbe guvitkis.

17 Heneme ku pahavwi pahavwihwe gikak Kiyavwiye Jesus amun ini nikwe igkis pahavwiwa pawtak. *Ka ininewatma givitkis, heneme hawata* gihiyekemnikis.

18 Nikwe ka yi muwaka powkemnihwa. Tukuhwepnabay niw. Madikte utaraksan nawenyewa in ka mahivwih uvit. Heneme ku wis powkemnihwa, amun ini wis mahivwihne uvit.

19 *Amawka wixwiy ka kehni hene, mmanawa* uvitwiy in Uhokri Gitip givin. Ig Uhokri kuwis kawihkise Gitip uvititwiy. Ig ay uvitwiy. Kuri nikwe uvitwiy ka udahanwiywatma akiw. *Uvitwiy gidahanikwa Uhokri.*

20 Wixwiy katiwnihka gavit Uhokri akak kibeyne itiwnit adahan wixwiy humaw gidahanen. Nikwe uyay kawih uvitwiy adahanikwa kibeyhene *Ukivarawiy* Uhokri.

Amawka awayg gukak gihayo egkis hiyakak pawtak

Ef 5.22; Kol 3.18; 1Ko 11.11; Eb 13.4; 1Ped 3.1

7 **1** Kuri nah muwaka awna yikak amin ku pariye yis ka aynsima ayap nutuh *amin maripkawka amadga yikagtan.* Nikwe nah akkite yit ku pariye nah kaytwa. Ke nutuhbe in kabayte adahan pahavwi awayg ka kahayo.

2 Heneme in ka aynsima kabayte adahan ig kahayohwa mpinekata ig

O Novo Testamento e Salmos na língua Palikur do Brasil; © 2018, Wycliffe Bible Translators, Inc.

mahayakemnihwe. Pugamawka ig awayg kamax gidahanwa gihayo. Tino hawata pugamawka eg kamax gudahanwa gugihgi.

3 Amawka ku awayg hiyak gukak gihayo akak madikte ku pariye gumawkanitnene git. Tino hawata amawka ku eg hiyak gikak gugihgi akak madikte ku pariye gimawkanitnene gut.

4 Ka hiya egma awna: "Nah kumaduka nuvituh." Guvit gidahanikwa gugihgi. Igme gugihgi givit kawnata gidahanma. Ku gihayo iveg givitit gugihgi, amawka ig keh gubetki. Hawata akiw ku awayg iveg guvitit gihayo, amawka eg keh gibetki.

5 Heneme ku egkis tuguhkis guhiyekemnikis hehpekuye, nikwe ik adahan egkis ka ivegkak pavititak pawtak adahan aynesa hawkri kahadbe egkis ikatuswanokis gitnen Uhokri. Heneme *maviyenek guviryepkawnikis* amawka ku egkis keh gubetkikis pawtak akiw. Ayge nikwe ka hiya igma Satanas kawihgukis awakuma ku samah egkis ka hiya akamaxka guhiyekemnikis.

Mahayonye, migihgunyo

1Ko 7.26; 2Tim 5.14

6 Nah ka awnenema ku amawka yis maripkaw. Heneme nah awnekerevye han, ku yis maripkewkerevye, hiyawa yis maripkaw.

7 Wake madikte awaykemni misakwa *mahayo* ke nahbe, nah ka aynsima batektekam. Heneme ka madiktema awaykemni kabunuga akak ini Uhokri gannu adahan misakwa mahayo. Pahavwime kabunuga akak ini Uhokri gannu adahan misakwa mahayo. Pahavwime kabunuga akak nawenyewa Uhokri gannu akiw.

8 Inneki keh nah awna yit yis mahayonyevwi hawata yit yis migihgunyovwi, *nutuh* kabayte yis misekwenene *pahapo* ke nahbe.

9 Heneme, ku yis ka kamax abet yihiyekemni, nikwe hiyawa yis maripkew. In kabayte wis maripkaw mpinekata wis misakwa kiyimare.

Ka muwaka tivik giw pigihgi, guw pihayo

Mt 5.31, 19.1; Mk 10.1; Lk 16.18

10 Kuri nah awnene gidahankis maripkewnevwi. Nah ka awna akak nuhiyekemnima nukehbetan. Heneme nah awna inyewa akak Kiyavwiye Jesus gihiyakmni. Ig Kiyavwiye Jesus awna: "Ku pariye tino maripkawno ka hiya egma tivik giw gugihgi."

11 Heneme ku pugamawka eg tivik giw gugihgi, nikwe amawka ku eg misakwa migihgu. Ku eg ka muwaka misakwa migihgu, amawka ku eg diyuhe gimkat gugihgi akiw. Hawata awayg ka hiya igma tivik guw gihayo.

12 Hawata yis awahkise ayapka numinuh ku kamin ig Kiyavwiye Jesus kawki awna. Nahme awna yit. Yis ayavun amin ku pahavwi awayg ikewne git Uhokri egme gihayo ka ikawnoma git Uhokri. Nutuh ku eg gihayo misekwekerevyo gikak, nikwe ka hiya igma tivik guw.

13 Hawata akiw ku pahavu tino ikawno git Uhokri igme gugihgi ka ikewnema git Uhokri, heneme ig misekwekerevye gukak, nikwe kawnata hiya egma tivik giw.

14 Mmanawa ku eg misakwa gikak gugihgi ku pariye kane Uhokriyanma amun ini nikwe ik adahan aysawnemenek ig hawata ikawnek git Uhokri. Egme nor tino ku pariye ka ikawnoma git Uhokri, eg hawata ku gugihgi misakwa gukak, amun ini nikwe ik adahan aysawnemenek eg hawata ikawnek git Uhokri. Wake ka henema, nikwe gukamayhkis ka ikkam adahan hiyak Kiyavwiye Jesus. Heneme *kibeyne, ku egkis misakwa payak, nikwe* gukamayhkis hawata hiyaknek Uhokri.

15 Heneme ku pahavwi awayg kane Jesus gihiyegama ku ig tivikkerevye guw gihayo, hiyawa ig tivik. Amun ini nikwe gihayo ka ayma giwaku akiw. Hawata akiw ku pahavu tino kane Jesus gihiyegama ku eg tivikkerevyo giw gugihgi, hiyawa eg tivik. Amun ini nikwe gugihgi kawnata ayma guwaku akiw. Mmanawa ig Uhokri avanenekwa muwaka wixwiy misakwa ka kimarenema.

16 Awaku hawata akiw wis kawnata hiyak ba inyewatma kuwewanek ig gugihgi wages gihiyekemni git Uhokri ku eg tino, Jesus gihiyega, gudukwenewa misakwa gikak gugihgi. Hawata ig awayg, ku pariye Jesus gihiyega, ku ig gidukwenewa misakwa gukak gihayo,

O Novo Testamento e Salmos na língua Palikur do Brasil; © 2018, Wycliffe Bible Translators, Inc.

wis kawnata hiyak ba kuwewanek eg gihayo wages guhiyekemni git Uhokri.

Ku kakak wixwiy utepka akaknewa wixwiy misakwa

17 Nikwe amawka ku kakak wixwiy utepka akaknewa wixwiy misakwa. Amawka ku wixwiy misakwa udukweneywa akak ku pariye Uhokri kuwis ike wotwiy. Nah awna inakni hene gitkis madikte Jesus gihiyegavu.

18 Ku ig Uhokri ute pahavwi gihiyega ku pariye kuwis hiwhka givit, amawka ig pahavwi misakwa henewa. Heneme ku pahavwi utepka ig kane hiwhkama givit, amawka ig misakwa henewa.

19 Mmanawa ku wis hiwhka uvit, in ka ariknawnema. Ku wis ka hiwhkama uvit, in kawnata ariknawnema. Ininewa Uhokri gimawkan adahan wixwiy ihpa gikumadukan.

20 Nikwe amawka ku kakak wixwiy utepka gavit Uhokri akaknewa wixwiy misakwa.

21 Ku pis utepka gavit Uhokri pis ibuktite gimun pahavwi, ka sam pis misakwa hene. *Ig Uhokri ay pikak.* Heneme ku pis isahkiswika, hiyawa pis tivik *pis kannivwiye gidahan Uhokri.*

22 Ka sam pis ayge pis ibukti gimun pahavwi ku samah pis utepka gavit Uhokri. Mmanawa *pis ka patahwakima abuk akiw.* Pis kuwis isahkiswika niw gavit Uhokri. Pisme kane ibuktima, ku samah pis utepka gavit Uhokri amun ini nikwe pis humaw Cristo gibuk.

23 Wixwiy katiwnihka gavit Uhokri akak kibeyne itiwnit. *Nikwe wixwiy gidahan gibukvig.* Uyay ka muwaka kumadukasa uhiyekemniwiy git nawenyewa hiyeg akiw.

24 Nukebyuvwi, amawka ku kakak wixwiy utepka akaknewa wixwiy misakwa. *Heneme amawka ku wixwiy misakwa ayge* gikak Uhokri.

In kabay adahan hiyeg ka maripkaw awaku wixwiy abetnewa inin kiyimwiki

Ef 5.16

25 Kuri nah awnene gidahan awayg ku pariye mahayonye. Hawata nah awnene gudahan tino ku pariye migihgunyo. Ig Uhokri ka iki nutuh adahan nah akki nukumadukan yit. Heneme nah ikene yihiyekemni. *Kibeyne,* ig Uhokri akak gabay ig keh nah ik adahan nah iki yihiyekemni.

26 Ku avim inin wixwiy abet ka aynsima kiyimwiki. Nikwe ke nutuhbe in kabay adahan wixwiy misakwa ku samah aytniyewa wotwiy.

27 Ku pahavwi kuwisnene kahayo, ka hiya igma tivik guw gihayo. Heneme ku pahavwi yumanene gihayo, kabayte ig ka kahayohwa.

28 Heneme ku ig kahayohwa, ka sam. Ig ka taraksa. Egme tino ku eg kigihguhwa eg kawnata taraksa. Heneme ku egkis maripkaw, egkis hiyap mbeynenek, *mmanawa wixwiy ay abet inin kiyimwiki ku avim inin.* Awaku ini nah awna inakni hene *adahan egkis ka maripkaw.*

Amawka wixwiy ka aritnema ariw arikna amadgaya inin

29 Nukebyuvwi, ka kibitema hawkri misekwe *adahan Kiyavwiye Jesus gidawnhan.* Han pitatit *amawka ku wixwiy ka aritnema ariw arikna amadgaya inin.* Ku pahavwi kahayonene, amawka ku ig misakwa ke wotbe ig yumahbe gihayobe. *Ig ka ikatuswa gut mpiynevevyema.*

30 Pahavwime ku pariye kadniye amawka ku ig ka ikatuswa arit gikadniyi mpiynevevyema. Pahavwime ku pariye batekye amawka ku ig ka ikatuswa arit batekka mpiynevevyema. Pahavwime ku pariye isimwiyi gewkanbet amawka ku ig ka ikatuswa arit gewkanbet mpiynevevyema.

31 Pahavwime ku pariye kannivwiye akak arikna amadgaya inin hawkri amawka ku ig ka ikatuswa arit ini arikna mpiynevevyema. Mmanawa inin hawkri in ka dehwevyema.

Migihgunyo, mahayonye ikatuswate git Uhokri

2Tim 5.5

32 Numawkan yis misakwa ka matekbetnema yihawkan. Pahavwi ku pariye mahayonye igi ikatuswa gitnen Uhokri. Ig kehne Uhokri gibetkinen.

33 Pahavwime ku pariye kahayonye ig ikatuswate arit arikna amadgaya inin. Awaku ig muwaka kehkere gihayo gubetki.

O Novo Testamento e Salmos na língua Palikur do Brasil; © 2018, Wycliffe Bible Translators, Inc.

34 Ayge nikwe ig misakwa matekbet gihiyekemni. Tino hawata. Eg ku pariye migihgunyo eg ikatuswa gitnen Uhokri. Eg ikaw git Uhokri pahavwite payak akak guhiyekemni. Pahavume ku pariye kigihgunyo eg ikatuswate arit arikna amadgaya inin. Awaku eg muwaka kehkere gugihgi gibetki.

35 Nah ikene ini yihiyekemni adahan yayavetni. Nah ka mpithebdihkere yihawkan. Ininewa numawkan yis ikatuswa git Uhokri. Nah ka muwaka ariknawnema mpithay giw Uhokri. Ininewa numawkan yis keh wadit.

In kabay maripkaw, heneme in kabayte ka maripkaw

36 Heneme ku ay pahavwi awayg ig givewkan ig ka keh wadit ku samah ig ka maripkaw gukak gibetki, ayteke ku gidukwenekwa ig maripkewkere, hiyawa egkis maripkew. Ku ig kanaktin gumkat, hiyawa me mpiyamet gukivayavrik, nikwe hiyawa egkis maripkew. Egkis ka taraksa.

37 Igme pahavwi ku ig ka maripkewkere gukak gibetki, ig keh kabay. Ku ig kamax avit giyakni ig ahegbete gihiyekemni adahan ig ka kamaxgu, ku ig kumaduka gihiyekemni, amun ini ig keh kabayntiwa.

38 Nikwe ku pahavwi kamax gihayo, ig keh kabay. Heneme ku ig ka kamax gihayo, ig keh ka aynsima kabayte.

39 Tino ku pariye kigihgunyo, amawka ku eg misakwa ay gimun gugihgi ku samah gayivwi amadga inin. Ku gugihgi miyap ayteke, ku eg maripkewkere akiw, hiyawa eg maripkaw. Heneme amawka ku eg kamax pahavwi ku pariye Jesus gihiyega.

40 Heneme ku eg misakwa migihgu, eg ka aynsima utipte kabayka hene. Nutuh inaknibaki Uhokri Gitip gihiyekemni ku aysaw nah awna inakni yit.

Hiyakemniki kabay inme amnihka kabayte

Mt 23.23, 25.34; Jo 13.34; 1Ko 13.2; Gal 5.13; 1Ped 4.8; 1Jo 3.18

8 **1** Kuri nah awnene amin im kakanhawka arit ahehpakti batakka. Ka aynsima hiyeg kakanhaw im arit ahehpakti batakka ayteke ignes ax abusku. Hene igkis kiyatha ini ahehpakti batakka. Yisme ayavun ba kabay adahan wixwiy Jesus gihiyegavu ax akebi ini im. Yit in ka sam. Mmanawa yis hiyakni ku ahehpakti batakka in ka ariknawnema. Henewa wixwiy kadahan madikte ini hiyakemniki, heneme amawka hawata ku wixwiy kadahan Uhokri gamnihra ay uvitwiy. Ku wixwiy aharit humaw ka uhiyekemniwiysima, ayge nikwe in keh wixwiy mavihpak pawtak. Heneme ku wixwiy aharit humaw ka wamnihrawiysima, ayge nikwe wixwiy wagahkisak pawtak.

2 Ku pahavwi awna: “Nah hiyakemniye hiyeg. Nah hiyak hawkri.” Amun ini nikwe ig ka hiyak hawkri.

3 Heneme ku pahavwi batekye gikak Uhokri, hiyawa ig ka hiyak ariknawnema, heneme ka sam ig Uhokri hiyakgi kabayntiwa ig kavigsig. Inineki ka aynsima muwakte.

Ahehpakti batakka ka Uhokrima

Eb 13.9; Ap 21.8

4 Nikwe amin ku pariye yis ayap nutuh ba kabay adahan wixwiy ax im ku pariye kakanhawka arit ahehpakti batakka. Wixwiy hiyakni ku Uhokri pahavwiwa. Yuma nawenyewatma Uhokri akiw. Nikwe ahehpakti batakka amadgaya inin in ka ariknawnema.

5 Ay ka aynsima arikna amedgene inin ku pariye hiyeg kanum uhokrivyene. Hawata akiw ay ka aynsima arikna aynte inut ku pariye hiyeg kanum uhokrivyene. Ignes kadahan ka aynsima giwohkigavukis ka aynsima gikivaravukis.

6 Heneme wixwiy hiyak ku kadahan pahavwiwa Uhokri. Ig Wigwiy. Ig atiwkekne madikte arikna. Wixwiy humaw gidahanikwa Uhokri. Hawata akiw wixwiy pahavwiwa Ukivarawiy. Ignewa Jesus Cristo. Ig ahumten madikte arikna. Wixwiy humaw givitimpi Jesus Cristo.

Ka ba taraksasa pikebyi akak im

Ro 14.13

7 Heneme ka madiktema *Jesus gihiyegavu* hiyak ku ahehpakti batakka ku in ka ariknawnema. Adukwenewa gitkis ahehpakti batak-

O Novo Testamento e Salmos na língua Palikur do Brasil; © 2018, Wycliffe Bible Translators, Inc.

ka kewa pahavwi Uhokribe, mmanawa igkis ihuhpew nikak kuwis. Nikwe ku aysaw igkis axni, givewkankis ku igkis axnes ahehpakti batakka amana, gitkis igkis kiyathene ini ahehpakti batakka ayge. Igkis kote hiyakte hiyakemniki kabayntiwatma. Gitkis ku igkis axni, amun ini igkis patehwene.

8 Ka axkama keh wis kibeyne giwtrik Uhokri. Yuma axka keh wis danuh git Uhokri. Yumahwata axka mpithaw adahan wis danuh git Uhokri.

9 Henewa ka sam wis *ax im ku pariye kakanhawka arit ahehpakti batakka. Ku wis ka taraksasa pahavwi nikak, in ka sam.* Heneme battukawnay adahan yivit adahan yis ka ax ariknawnema ku pariye ik adahan taraksase pahavwi ku pariye kotene hiyakte hiyakemniki kabayntiwatma.

10 Ku ig pahavwi hiyavyi, yis ku pariye hiyeknevwi hiyakemniki, yis axne im ayge ariku payt ku kiney hiyeg kiyathenevwi ahehpakti batakka, nawenetke ig hiyapni hene, ig awna: "Ner im ka kabay adahan wis ax. Ka sam. Ku igkis axni, nah hawata nah axte." *Nikwe hiyawa ig axnene ayge, heneme ik adahan hawata ig kayehnene ayge ku in ku pariye gikehni in ka huwit.*

11 Amun ini nikwe yis ku pariye hiyeknevwi hiyakemniki yis taraksasene ner ku pariye kotene hiyakte hiyakemniki. Ig yikebyi Jesus gihiyega. Igwa Cristo umahkiswe kahadbe ig danuh git Uhokri. Yisme he kehnen ig biyuk giw Uhokri awaku ini yihiyekemni.

12 Nikwe ku yis keh yikebyi keh ku pariye ig ka hiyak ba inyewatma kabay adahan ig keh, yis tarakse. Ka ininewatma yis tarakse gikak ner yikebyi, heneme yis hawata tarakse gikak Cristo.

13 Inneki keh *nah awna:* "Ku numana taraksasa nukebyi, nikwe awetuvye nah axni. Mmanawa nah ka taraksasekere nukebyi."

Numawkan nah ka keh ariknawnema ku pariye ik adahan taraksasa hiyeg

Lk 11.52; Ro 11.9, 14.13; Ap 2.14

9 **1** Yuma hiyeg amadgaya inin kumaduka nuhiyekemni. Ik adahan nah keh ku pariye nuhiyekemni tuguh. Hawata akiw nah Uhokri giwatni. Akakwa nuwtyak nah hiyap Ukivarawiy Jesus, *ig keh nah humaw giwatni. In huwewe yit, mmanawa* yis wagese yihiyekemni ku samah yis timep nah ekkene Uhokri ginetni yit akak Uhokri gannu ay nuvituh.

2 Hiyawa nawenyevwi hiyeg ikanhu ku nah ka Uhokri giwatnima, heneme in huwewe yit ku nah igyewa giwatni, mmanawa yis nukunehwe yihiyekemni ku samah nah ekke Uhokri ginetni yit.

3 Ku hiyeg hikekun ba nah igyewatma Uhokri giwatni nah awna gitkis inin iwit: **4** ku samah nah Uhokri giwatni, nikwe ik adahan nah keh ku samah madikte giwatnivwi keh. Ik adahan nah ax giduhyamadgakis Jesus gihiyegavu. Kameki nah kehme hene. **5** Hawata ik adahan nah kamax pahavu tino Jesus gihiyega. Ik adahan nah iwavgu nuhapti egme ax payak nukakuh giduhyamadgakis Jesus gihiyegavu. Hene nawenyevwi Uhokri giwatnivwi keh. Hene Kiyavwiye Jesus gisamwivwi keh. Hene kiyavwiye Pedru keh. Ik adahan nah keh hawata. Kameki nah kehme hene. **6** Nah gikak kiyavwiye Barnabe ik adahan usuh ka kannivwi adahan uvituh. Ik adahan usuh ax giduhyamadgakis Jesus gihiyegavu hawata ku samah nawenyevwi Uhokri giwatnivwi. Kameki usuh kehme hene.

Amawka Jesus gihiyegavu hiyak gikakkis giwewkistenkis

Gal 6.6; 1Tes 5.12; 2Tim 5.16

7 Ku yis mutuh yiwasra, kitak yis ax? Yis ax amadgateknewa yiwasra. *Kuri yisme kewa nuwasrabe. Ik adahan nah ax yihamadga.* Hawata akiw ku yis avuriwne kabrit, kariwntak yis higap dilet? Ariwnteknewa yivig kabrit. *Kuri nahme yikavriwten. Ik adahan nah ax yiduhyamadga akiw.* Hawata akiw ku yis suwtat, kavit yis katiwnihka? Yis katiwnihka gavit yikivara. *Nah hawata nah kannivwiye yidahan. Yis humaw kewa nukivarabe. Kiskama adahan yis hiyak nukakuh.*

8 Inakni hiyeg gihiyekemnikis amadgaya inin, heneme inwata *Uhokri gihiyekemni.* Ig Uhokri gikumadukan awna hene.

O Novo Testamento e Salmos na língua Palikur do Brasil; © 2018, Wycliffe Bible Translators, Inc.

9 Mmanawa amekene Moís gikumadukan awna:

— Ku aysaw yivig pak kannivwiye mutukene fahhin ayak, amawka yis ka wanak gibiy adahan mpitig adahan ig ka ax ariwntak ini fahhin ayak.

Ig Uhokri ka awna inakni adahanma paknenwatma.

10 Ig awna inakni udahanwiy wixwiy hiyeg. Henewa. Ig annase inakni kahadbe pahavwi ku pariye kewne was ig hiyakni ku ik adahan ig ax aytekenewa amadgatak ini giwasra, pahavwime ku pariye mutukene *amutri ayak* ig hiyakni ku ik adahan ig ax aytekenewa.

11 *Yis kewa nuwasrabe. Nah ke wotbe* nah mutuhne Uhokri gihiyekemni ayge yibet. Nikwe ik adahan nah darih arikna yihamadgatak adahan nukamaxten.

12 Ku yis hiyap nawenyevwi *Uhokri giwatnivwi* ax yiduhyamadga nahkata akiw? Kameki nah kehme hene. Nah ka keh madiktema ku pariye ik adahan nah keh, mmanawa *nah ka muwaka hiyeg pukuhpawnema nubohri.* Nah ka muwaka mpithebdihgikis adahan ignes ka iha nunetni gidahan Cristo.

13 Neras muwveg ku pariye kannivwiye ariku Uhokri Givin ignes ax ariwnteknewa. Neras ku pariye umehnevwi puwikne givetunat Uhokri *gidukwenavrikkis gihiyegavukis* ignes ax ariwnteknewa puwikne kakanhawka. *Henewa judeyenevwi gikumadukankis awna.*

14 Inakni hawata Kiyavwiye Jesus gikumadukan gidahankis madikte hiyeg ku pariye kannivwiyevwi gidahan. Ig awna ku neras ku pariye ekkenevwi Uhokri ginetni hiyawa ignes ax giduhyamadgakis neras ku pariye timepnevwi inakni ginetni.

Nah akki Uhokri ginetni yuma atiwni

At 18.3; 2Ko 11.7, 12.13

15 Ik adahan nah ax yiduhyamadga, heneme nah kote kehte hene. Nah ka awna inakni hene adahan kuri nah kavusa ax yiduhyamadga. Nutuh kabayte nah miyap mpinekata nah kehni hene. Wake nah ax yiduhyamadgabe, nikwekam ka hiya nahma awna gitkis hiyeg ku nah ekkene Uhokri ginetni yuma atiwni. *Ayge nikwe gitkiskam nah ekkene Uhokri ginetni awaku nah aharitne karukri.*

16 Ini ku samah nah ekkene Uhokri ginetni gitkis hiyeg, ka ik adahan nah ikaw kibeyne hiyeg awaku ini. Mmanawa pugamawka nah akki inakni ginetni. Nah kawatnihka adahanikwa ini. Wake nah ka akkibe inakni kibeyne inetit, nikwekam aysawnemenek nah kayah ka aynsima nivatra.

17 Hiyawa nah ka muwaka akki ginetni, heneme pugamawka nah akkin. Mmanawa henewa gikehkisni nutuh. Heneme ku nah akki giwn akak madikte nubetki, ku nah ka aya nutiwni gitkis hiyeg, *amun ini nikwe nah kehne mpiy ku samah gikehkisni nutuh.* Adahan ini ig Uhokri katiwnihun.

18 Nah akkite yit ku pariye nutiwni, ku pariye kiskam adahan nah aya adahan inin nannivwi. Innebaki nubetki adahan ku samah nah ik adahan akki Uhokri giwn gitkis hiyeg nah ka aya nutiwni gitkis, hawata ku samah nah ka aya ku pariye kiskam adahan nah aya adahan inin nannivwi.

19 Mmanawa hiyawa yuma hiyeg amadgaya inin kumadukan, heneme nuwnteknewa nah wageswe ke wotbe nah madikte hiyeg gibukkisbe, *nah ka aya nutiwni gitkis,* kahadbe nah utipne kibite hiyeg ihpene nuwnuh gidahan Uhokri. *Ininewa nutiwni.*

Nah keh ku pariye kabay gitkis madikte hiyeg

1Ko 10.33

20 Inneki keh ku aysaw nah ay gibetkis hiyeg judeyenevwi nah ikaw kewa judeyenebe kahadbe igkis amava nuwnuh gidahan Kiyavwiye Jesus. Igkis ihpenes ariwn *amekene Moís* gikumadukan. Nikwe nah hawata nah ihpa ariwn gikumadukan kahadbe igkisme amava nuwnuh.

21 Heneme ku aysaw nah ay gibetkis hiyeg kane judeyenevwima ku pariye kane ihpenevwima *amekene Moís* gikumadukan, nikwe nah ikaw kewa igkisbe kahadbe igkis amava nuwnuh gidahan Kiyavwiye Jesus. Kameki nah wagesme nuhiyekemni kema gidahan-

O Novo Testamento e Salmos na língua Palikur do Brasil; © 2018, Wycliffe Bible Translators, Inc.

kisma adahan in taraksasan ariw Uhokri gikumadukan, mmanawa nah avanenekwa ihpa Cristo giwn.

22 Hawata akiw ku aysaw nah ay gibetkis Jesus gihiyegavu ku pariye kotene hiyakte hiyakemniki, nah ikaw kewa igkisbe kahadbe igkis amava nuwnuh. Nah keh ku pariye kabay gitkis madikte hiyeg. Nah keh madikte kahadbe nah hiyap ba nah wages gaytakkis hiyeg gidahan Uhokri kahadbe ignes amnihka gavit.

Uyay ka keh ariknawnema ku pariye mpithawiy ariw utiwniwiy giwntak Uhokri

Fil 3.14; Eb 12.1; 2Tim 4.7

23 Nah keh madikte hene kahadbe Uhokri ginetni *hiyakan muwapuw.* Mmanawa nah hawata mpiksewne aharit madikte ini kabayka ku kamin nah kinetihwene. Nah muwaka utipni payak gikakkis madikte Jesus gihiyegavu. *Uyay mpiksaw niharit payak nukakuh.*

24 In huwewe yit ku samah hiyeg mpiksewne hikekne garaptikis. Igkis mpiksaw aharit ini yuwti ku pariye ikaka git pahavwi gaytakkis ku pariyekit danuh giwkis. Ka aynsima hiyeg bisimtekne, heneme pahavwiwa ku pariye mpiksawte igkit danuh giwkisnek, igi matekevye ini yuwti. *Nukebyuvwi,* uyay mpiksaw aharit ini kabayka ku pariye kuwis ahegbet udahanwiy hawata ku samah pahavwi mpiksaw adahan igkit danuh giwkis neras ku kakak ig bisimtekne.

25 Ku pariye mpiksaw hene adahan igkit danuh giw pahavwi, ig miyeh givit *ig maxhaw* ig wiwhminaw ariw madikte ku pariye gimaptenten. *Ig ka keh madiktema ku pariye ik adahan ig keh. Amawka wixwiy hawata.* Igme mpiksaw aharit gitiwni *amadgaya inin,* aharit ini yuwti ku pariye kane dahwa. Wixwiyme mpiksaw aharit utiwniwiy ku pariye dahwa adahan avanenekwa.

26 Inneki keh *nah ka keh madiktema ku pariye ik adahan nah keh.* Nah mpiksaw *keh Uhokri gibetki* ke pahavwibe ku pariye sigis wadit ku kit *gikivara* gimawkan. Kawki ig sigisbetema. Nah mpiksaw ke pahavwi suwtatbe ku pariye kerye *gidahan gikivara* akak madikte gidatni. Kawki ig biwhbetema.

27 Nah ka isaksa nuvituh abetki kumadukan. Nahme kumadukin adahan in ka mpithan nah uti nutiwni giwntak nukivara. Mmanawa nah kuwis awnase nawenyevwi hiyeg *adahan ignes uti kabayka gimun Uhokri. Nikwe* nah ka muwaka nahme biyuk nikak.

Amekenegben biyuk awaku igkis isaksa givitkis abetki kumadukigkis

Num 11.4; Eb 3.8; Jud 1.5

10 **1** Nukebyuvwi, kiyeminahnabay ku samah uhawkrivwiy *isakse givitkis abetki kumadukevgikis. Minikwak igkis madikte wiwhavepka giwakutakkis hiyeg ejituyenevwi* gavit amekene Moís. Ayteke igkis madikte wewkiska gavitimpi paha ukuhne. Igkis madikte manuknekuye parahwokwa. Igkis mpiyenekuye ayegbiw un.

2 Ini ku samah igkis anaviw ukuhne hawata ku samah igkis manuke ayegbiw un *in ke wotbe* igkis kewviyebe aygebe. *In ke wotbe* igkis kewviyebe ahakwat un giwavrik amekene Moís *adahan igkis wageswevye gihiyegavu.*

3 Avim ini igkis madikte axnekuye gimanakis awahkiska giminkis gavit Uhokri.

4 Igkis higepnekuye un awahkiska giminkis gavit Uhokri. Igwa Cristo ayge gikakkis. Ku aysaw igkis higap un guwntak nor tip in ke wotbe igkis higevyebe un dehetniki giwntak Cristobe.

5 Heneme kaba madikte gaytakkis ka keh Uhokri gibetki. *Inneki keh Uhokri* makisrihpigkis aynte amadga amatap.

Uyay ka taraksa kema amekenegbenma

Eb 3.7; Jud 1.5

6 Madikte *ini mbayka* ku pariye danuhe gitkis in humaw arakak udahanwiy adahan ku pariye danuh wotwiynek. In ikene uhiyekemniwiy kahadbe wixwiy ka miyarhaw aharit ariknawnema kane kabay kema igkisma.

7 Kahadbe wixwiy ka kiyatha ahehpakti batakka kema gaytakkisma. Mmanawa in Uhokri gannasan awna:

O Novo Testamento e Salmos na língua Palikur do Brasil; © 2018, Wycliffe Bible Translators, Inc.

— Neras hiyeg batebdi, igkis axnekuye, igkis higepnekuye higapka. Pisenwa igkis kannikaw igkis kaynes ayge.

Henebaki igkis kiyathe ahehpakti batakkarad. Amawka ku wixwiy ka kehni hene ku samah igkis kehe.

8 Hawata akiw amawka ku wixwiy ka powkemnihwa kema gaytakkisma. Ku aysaw igkis powkemnihwene, ayge pahaye adahan igkis makisrip. Ka aynsima hiyeg miyarap aviminekuye ini pahaywowa hawkri, piyana madikwa mil gikebikis gikakkis mpana mil gawnakis *(23.000).*

9 Hawata akiw amawka ku wixwiy ka hikek Uhokri giyakni ukakwiy, ku samah gaytakkis amekenegben kehe, awaku ini igkis kagahptavepka gavitkis kaybune igkis makisrip ayge.

10 Hawata akiw amawka ku wixwiy ka hayrukaw gitivut Uhokri kema gaytakkisma. Ku aysaw igkis amekenegben kehe hene, pahavwi ahj umehekevutne danuhe atere gitkis ig umahampevgikis.

11 Madikte ini danuhe gitkis hene adahan areketni wotwiy. Ini *gitaraksankis, ini ku samah ig Uhokri hiyeke gikakkis,* inakni annasaki adahanikwa ukannuhtenwiy ku avim inin amaksemni hawkri.

Uhokri iki wawaygi adahan wis ka isaksaw arit mbayka

Mt 4.1, 6.9, 26.40; Ro 5.3; 1Ko 1.8; 2Ped 2.9; Jud 1.24

12 Avuriwnabay yihiyekemni ba in kibeynewatma nikwe. Pis ku pariye ikawvari kibeyne hiyeg pis ka hiyak ku aysaw pis dagehe hawata.

13 *Ku wis dagehe, uhawkanavrik. Mmanawa ik adahan wis ka isaksaw arit mbayka.* Wavitye gihikektenkis madikte hiyeg, heneme ig Uhokri kavigsanawiy avanenekwa. Ig ka isaksati mbayka danuh wotwiy mpiynema udatniwiy. Ku aysaw wavitye ayta uhikektenwiy, amun ini ig Uhokri woka ahin adahan wixwiy higihwa giw ner wavitye kahadbe wixwiy ka isaksaw arit mbayka, kahadbe wixwiy tiviknene gikak Uhokri.

Ku wis kakanhaw im arit ahehpakti amun ini wis kakanhaw arit wavitye

Gal 4.8; Ap 9.20

14 Nikwe nukebyuvwi, higihwanay ariw ahehpakti batakka.

15 Nah awna inakni yit yis ku pariye hiyeknevwi hiyakemniki. Asa iwasanay yiswa ba nuwnuh waditnewatma.

16 *Nah kehte abektey yidahan. Wixwiy ubetkiwiy pahadguhwa adahan kiyene ku samah Cristo umahkiswe udahanwiy. Wixwiy pahadguvu,* ayge wixwiy iwi win wixwiy kabayhin. Ayteke wixwiy higapni. Amun ini wixwiy kiyene ku samah wixwiy pahavwiwa gikak Cristo ku samah ig sukase gimig. Ayteke wixwiy sigkebdih bugut wixwiy axni. Amun ini wixwiy kiyene ku samah wixwiy pahavwiwa gikak Cristo ku samah gih sigkaka.

17 Hiyawa wixwiy ka aynsima, madikte wixwiye axnekuye ariwntakwata bugut, ku pariye pahawowatnene. In ke wotbe wixwiy pahavwiwatbe uvitwiy pawtak. Hiyawa wixwiy ka aynsima *hiyeg,* heneme wixwiy pahavwiwa pawtak.

18 Ivegnay ku samah hiyeg izhaewyenevwi amadgaya inin gikehnikis. Igkis akka im givetunat Uhokri adahan gikiytenitni. Ayteke nikwe madikte hiyeg ku pariye ax ariwntak ini im *in ke wotbe* igkis aygwata kiyathenes Uhokri.

19 *Nukebyuvwi,* in huwewe nutuh ku ahehpakti batakka in ka ariknawnema. Im kakanhawka arit ahehpakti batakka in kawnata ariknawnema.

20 Heneme ku pariye hiyeg ekkenevwi im avetunat ahehpakti batakka, amun ini igkis nekkepten ka givetunatma Uhokri. Igkis nekkepten givetunatkis wavityempu. *Nukebyuvwi,* nah ka muwaka adahan yis idiswa abet wavityempu gannivwikis aynesnima.

21 Ku wixwiy kuwis higap win adahan kiyene Uhokri, ka kis adahan wixwiy hawata higap win gidahankis wavityempu. Ku wixwiy kuwis ax adahan kiyene Uhokri, ka kis adahan wixwiy hawata ax wavityempu gimanakis.

22 Mmah yis kehkere Uhokri atihpak yivatra ku samah yis darihwak akiw akak yimaytwa

O Novo Testamento e Salmos na língua Palikur do Brasil; © 2018, Wycliffe Bible Translators, Inc.

wavitye? Avuriwnabay. Yis yuma yawaygi gitivut Uhokri adahan yis kiyimwihgi hene.

Amawka ku wis keh ku pariye kabay gidahankis madikte hiyeg

Mt 20.28; Ro 15.1; 1Ko 6.12; Fil 2.4

23 *Nukebyuvwi,* ik adahan wixwiy keh madikte ku pariye uhiyekemniwiy tuguh. Heneme ka madiktema kabay udahanwiy. Ik adahan wixwiy keh madikte. Heneme ka madiktema wagahkis wawaygiwiy.

24 Hawata akiw, amawka ku wixwiy ka keh kabayka udahanwiynenwatma. Amawka ku wixwiy keh ku pariye kabay gidahankis madikte hiyeg ku pariye wagahkisne gawaygikis.

Ku umana ka sam git pahavwi nikwe ka sam wis axni

25 *Abusku im kakanhawka arit ahehpakti batakka in piyukka ariku piyuket payegbitak akak im kane kakanhawkama. Ka sam.* Ik adahan wixwiy ax madikte im ku pariye piyukka ayge. Wixwiy ka muwaka ivegmina uhiyekemniwiy amin ini im baki in kabaywatma adahan wixwiy axni.

26 Madikte kabay, mmanawa Uhokri gannasan awna:

— Inin hawkri in Uhokri gidahan. Madikte amedgene hawkri in hawata gidahanwata.

27 Ku pahavwi kane Uhokriyanma awnasap adahan pis ax git, ku pis atekere *hiyawa pis atak.* Ka sam pis ax ku pariye im ig ahegbeta pidahan. Pis ka muwaka ivegmina pihiyekemni amin baki in kabaywatma adahan pis axni.

Ku umanawiy ka kabay git pahavwi, ka ik adahan wixwiy axni

28 Heneme ku pahavwi ayge awna pit: “Inin im in kuwis kakanhewpka arit ahehpakti batakka” nikwe pis ka muwaka axni. Mmanawa pis ka muwaka taraksasig. Hawata akiw pis ka muwaka ax ku pariye ka kabay git adahan wis ax.

29 Pit in ka sam pis ax, heneme git ner pahavwi in ka kabay git. Nikwe ka muwaka ax. *Nawenetke pis ka pukuha inakni nuwnuh. Pis awna:* “Mmahki nah ka hiya nahma ax ku pariye ka sam nutuh awaku in ka kabay git pahavwi? **30** Nah kabayha Uhokri adahan ini numana. Nikwe in ka sam nah axni. Mmahki ig ner awna numinuh nikwe avatra numana? Mmahki nah ka hiya nahma axni?”

31 *Nah akkite pit ku samah.* Amawka ku pariye wixwiy keh amawka ku wixwiy keh madikte adahan gikebeyhetni Uhokri. Ku wixwiy ax, ku wixwiy higap, ku pariye wixwiy keh, amawka wixwiy keh madikte adahan gikebeyhetni Uhokri.

32 Amawka ku wixwiy ka taraksa gikak pahavwinema hiyeg, ine hiyeg judeyene, ine hiyeg kane judeyenema, ine Jesus gihiyega.

33 *Uyay keh hawata ku samah nah keh.* Avanenekwa nah keh ku pariye kabay gitkis madikte hiyeg. Mmanawa nah ka aharitnema kabayka nudahanenwatma. Nah aharitne kabayka gidahankis madikte hiyeg. *Nikwe nah ka keh ariknawnema ku pariye gimaptenkis giw Uhokri.* Numawkan igkis amnihka *gavit Uhokri adahan igkis danuh git.*

11 **1** *Heneki ig Cristo keh. Nah keh hawata ke igbe.* Uyay ahehpan ku samah nah ahehpene Cristo.

Amawka ku tino kiyatha gugihgi

Ef 5.22; 2Tim 2.9; 1Ped 3.1

2 Nah kabayhay nukebyuvwi, mmanawa yis yidukwenewa kiye nuwnuh. Nah kuwis ekke yit Kiyavwiye Jesus giwatnivwi giwnkis. Yis kuri ihpene madikte.

3 Kuri nah muwaka iki yit pahat hiyakemniki akiw *gudahankis tinogben.* Tino kumadukaka gavit gugihgi. Igme gutew tino. Heneme ig awayg kumadukaka gavit Cristo. Igme gitew awayg. Hawata akiw ig Cristo kumadukaka gavit Uhokri. Igme gitew Cristo.

4 Ku wis awasta utew ay gibetkis hiyeg, wis ekkene ku wis kumadukaka gavit hiyeg ayge. Hene uhiyekemniwiy. Nikwe ku aysaw wixwiy pahadguvu lammesya, ku pahavwi awayg ekkene iwit ku pariye pes giwntak Uhokri, amun ini ig ka awasta gitew. Ig kawnata awasta gitew ku aysaw ig piriyepkewne ayge. Ku ka henema in ke wotbe ig kumadukaka gavitkis

O Novo Testamento e Salmos na língua Palikur do Brasil; © 2018, Wycliffe Bible Translators, Inc.

neras hiyeg ayge. Bawa ig kumadukaka gavitnen Cristo. Mmanawa ku ig awaste gitew ayge nikwe ig miyathene gitew Cristo.

5 Egme pahavu tino ku aysaw eg akkano iwit ku pariye pes giwntak Uhokri *eg awasta gutew. Hawata eg awasta gutew amun ini* ku aysaw eg piriyepkawno ay gibetkis hiyeg. *Eg awasta gutew awaku ku samah eg kumadukaka gavit gugihgi.* Wake eg ka awasvitnema gutewbe, amun ini eg miyathakam *gugihgi ku pariye* gutew. In keh hiyeg ikigu ku eg ka ihpanoma giwn. In maraki gidahan ke wotbe eg yumahbe gusemnibe.

6 Ku tinogben ka awastekere gutewkis, nikwe kabayte adahan egnes tigehe gusemnikis madikte. Heneme ku pahavu tino tigehe gusemni madikte, in maraki *gidahan gugihgi.* Ku eg yumahwa gusemni, in marakiwata gudahan. Nikwe in areketni wotwiy ku amawka eg awasta gutew.

7 Awaykemni ka muwaka awasta gitewkis, mmanawa ignes Uhokri gahehpak ay amadga inin. Igkis ay adahan kahayaksenes Uhokri gikiytani *ku samah ignewa gikivarakis.* Egnesme tinogben egkis ay adahan kahayaksanos gugihgikis gikiytanikis *ku samah igkis gukivarakis.*

Tino guhawkan nawenyewa giw gugihgi gihawkan

8 Mmanawa *minikwak akavuska hawkri* ner pitatye awayg ka humaw guwntaknema gihayo. Heneme eg gihayo humaw giwntak gugihgi.

9 Kawnata ig gugihgi humaw gudahan gihayo. Heneme eg gihayo humaw gidahanikwa gugihgi.

10 Nikwe amawka ku tinogben awasta gutewkis adahan akkanos ku samah egkis ihpanos giwnkis gugihgikis. Mmanawa ka aynsima ahj ay ubetwiy. *Wixwiy ka muwaka kanaktinsigkis.*

Tino ka warikapnoma giw gugihgi

1Ko 7.1; Ef 5.22; Kol 3.18; 1Ped 3.1

11 Heneme *tino ka warikapnoma giw gugihgi. Egkis piyamate kamawkanak pawtak.* Ig Uhokri keh awayg gimawkanitnene gut gihayo. Ig keh tino gumawkanitnano git gugihgi.

12 Nor pitatye tino humaw giwntak pahavwi awayg, heneme hawata akiw awaykemni wayvuka guwntakkis tinogben. Egkis madikte giwntak Uhokri.

Amawka tino keh ku pariye wadit gitkis hiyeg

13 Mmahpa yivewkan? Ba in wadit yit ku aysaw pahavu tino piriyepkaw ay gibetkis hiyeg gutew ka awaspitnema?

14 Mmanawa in huwewe wot ku in maraki ku aysaw pahavwi awayg kasemni kiyabwad.

15 Heneme ku tino kasemni kiyabwad in wadit. Mmanawa gusemni ikaka gut adahanikwa *areketni ku in wadit adahan* eg awasta gutew.

Amawka tino keh ku pariye wadit gitkis Uhokri gihiyegavu

16 Nawenetke yaytak ayge ka ihpekere inakni nuwnuh. Nikwe nah awna yit pahatwowa iwit akiw. In Uhokri giwatnivwi gihumpawnikis *adahan tinogben awasta gutewkis.* In hawata madikte Uhokri gihiyegavu gihumpawnikis.

Yis ax adahan kiyene Jesus akak yiyakni ka maguyema

2Ped 2.13; Jud 1.12

17 *Nukebyuvwi,* nah ka hiya nahma kabayhay adahan ku samah yis pahadguvunenekwa lammesya. Mmanawa yis pahadguhwa yivewkan adahan yis kehne kabayka bawa ka kabaykama yis keh. Bawa he mbaykanen humaw.

18 Nah muwakate adahan nah iki yihiyekemni adahan ini. Nah time yak ku yis ka tuguhkiskere yihiyekemni hehpekuyema ku aysaw yis pahadguvu lammesya. Nah kabahte ka ihpin.

19 Heneme nah hiyakni ku amawka ku in humaw kahadbe wis hiyak ku pariye hiyeg igyewa tiviknene gikak Uhokri.

O Novo Testamento e Salmos na língua Palikur do Brasil; © 2018, Wycliffe Bible Translators, Inc.

20 Wixwiy Jesus gihiyegavu ubetkiwiy pahadguhwa adahan axne payegbitak, adahan amnihekne pawtak hawata adahan kiyene Kiyavwiye Jesus. Yisme ku aysaw yis pahadguhwa yis ka kiyenema Kiyavwiye Jesus.

21 *Yis he kiyene yivitnenwa.* Pahavwi ewk axka atere, heneme ig ka waha adahan pasuhpak amin gimana. Ig kayhsaw amin gimana madikte igwo. Ig ax kabiha. Ig higap kabiha he ig uwkayeh. Igme pahavwi ka ax kabayntiwatma ig misekwe mativwe gimin.

22 *Mmahkay yis kehni hene?* Ku yis pahadguhwa he adahanen axne, mmahki yis ka ax aynte yivinwa pisenwate? Ba kawa, ba yis ayta adahanikwa miyaresene Uhokri gihiyegavu *madiptavye* ku pariye pahadguvu ayge? Batke yis ayta adahanikwa marekwene neras ku pariye yumanene gidahankis? Mmah yivewkan nah kabayhay adahan ini yihiyekemni, *nukebyuvwi?* Kawk. Nah ka hiya nahma kabayhay adahan akebi ini hiyakemniki. *Wixwiy ka hiya wixwiyma ax adahan kiyene Kiyavwiye Jesus akakma uyakniwiy ka maguyema.*

Wixwiy kiye ku samah Jesus umahkiswe udahanwiy

Mt 26.26; Mk 14.22; Lk 22.15

23 Ig Kiyavwiye Jesus kuwis ekke nutuh *adahan ku samah wixwiy kiyegi ku samah ig umahkiswe udahanwiy.* Nahme kuwis ekkepni yit. *Nah ekke yit ku pariye igwa Kiyavwiye Jesus ekke gitkis giwatnivwi.* Avim ini tiyegemka avit ig kamaykiswika, ayge ig iwe pahak bugut.

24 Ig kabayha Uhokri. Ayteke ig sigkebdihe ini bugut. Ig awna *gitkis giwatnivwi:*

— Amavanay inin bugut. *Axnay niwntak.* Inin bugut in nihuh ku pariye *nah sigkebdihkis* yidahanek. Han pitatit *axnay bugut* ke ininbe *kiberevut* adahan yis nukiyetninek.

25 Hawata akiw ariwnteke ini, pisenwa gaxnikis madikte gimanakis, ig iwe pohow higeptet. Ig awna gitkis:

— Nor higeptet egbaki kuri Uhokri gahegbetawni nukunewa yidahan. Mmanawa ig Uhokri ahegbete ginetni nukunewa akiw *gikakkis hiyeg adahan ku samah ignes humaw gihiyegavu.* Nahme sukase numighunek yidahan kahadbe ini gahegbetawni in humaw. Han pitatit *higapnay win* ke ininbe kiberevut adahan yis nukiyetninek.

Henewatbaki ig Kiyavwiye Jesus awna.

26 Nikwe ku aysaw wixwiy axnenek bugut ke inibe, ku aysaw wixwiy higepnenek win arikutak nor higeptet hene, amun ini wixwiy ekkene ku samah Kiyavwiye Jesus umahkiswe udahanwiy, he ku aysaw ig aytanek akiw.

Uyay ivegvitewnekuye avit wixwiy ax

27 Nikwe ku pahavwi ax ini bugut adahan gikiyetni Kiyavwiye Jesus, ku ig axni akak giyakni ka maguyema, amun ini nikwe *in ke wotbe* ig kuwis patehene Kiyavwiye Jesus gih. Hawata akiw ku ig higap arikutak nor higeptet akak giyakni ka maguyema, amun ini nikwe *in ke wotbe* ig kuwis patehene Kiyavwiye Jesus gimig.

28 Nikwe avit wixwiy ax ini bugut, avit wixwiy higap arikutak nor higeptet, amawka ku wixwiy ivegvitewnekuye *ba uyakniwiy barewvityekuyema.*

29 Mmanawa ku wixwiy axni wixwiy higapni, ku uyakniwiy ka maguyema, nikwe ig Uhokri hiyapkisnek wotwiy avatra ku samah wixwiy ka kiyathenema Kiyavwiye Jesus givit.

30 Avatra inere, kibite hiyeg ayge yibet igkis kakahribdip. Hawata kibite hiyeg ayge igkis kuwis miyarap avatra inere.

31 Heneme wake wixwiy ivegvitewnekuyebe avim ini avit wixwiy ax atere, nikwekam ig Uhokri ka muwakakam hiyapkis wotwiy hene.

32 Ig Uhokri hiyapkis wotwiy hene adahan bukihne utaraksanwiy wowiy kahadbe wixwiy ka biyukwima payak gikakkis neras ku pariye kane ikaw git Uhokri.

Uyay ax akak uyakni barewvitye

33 Nikwe nukebyuvwi, ku aysaw yis pahadguvu adahan yis axne hene, uyay wahap madikte hiyeg giteke igkis danuhte *adahan yis madikte axnekuye payak.*

O Novo Testamento e Salmos na língua Palikur do Brasil; © 2018, Wycliffe Bible Translators, Inc.

34 Ku pahavwi mativwe gimin, amawka ku avit ig danuh atere, ig kamaxnete ganaktin ay givinwa. *Ayge nikwe ku aysaw ig ayta lammesya, ig kiye ignenwa Kiyavwiye Jesus.* Nikwe ig Uhokri ka muwaka hiyapkis git. Kuwewanek ku aysaw nah danuh aterenek, nah iki yit yihiyekemni akiw adahan ini.

Ku pahavwi mbeyhebdi Jesus, ig ka awna akakma Uhokri Gitip

1Jo 4.1

12 **1** Kuri nukebyuvwi, nah muwaka yis hiyak amin Uhokri Gitip gannu *ku pariye ikaka uvitwiy.* Nah muwaka yis pukuhpin kabayntiwa ku pariye in.

2 Minikwak *yis ka hiyak ku pariye ini Uhokri Gitip gannu, mmanawa* yis kote hiyakte Uhokri. Avim ini yis kawohkigahewne arit ahehpaktinen batakka ku pariye kane awnparima, ku pariye wagesyi piyawakad *giw Uhokri igyewatnene.*

3 *Kurime yis timap gakkis ka aynsima hiyeg ku pariye ikaw ku Uhokri Gitip awnene givititakkis.* Nah akkite yit ku samah ahiyaka yit baki igyewatma Uhokri Gitip awnene givititakkis. Ku yis timap pahavwi mbeyhebdine Kiyavwiye Jesus giw, igi ka Uhokrima Gitip awnene givititak. Heneme ku yis timap pahavwi awna *avititak giyakni, giwn:* "Jesus ig nukivara", nikwe inakni iwit inyewa giwntak Uhokri Gitip.

Ignewa Uhokri Gitip iki Uhokri gannu uvititwiy

Ro 11.33, 15.13; Eb 2.4

4 Ka aynsima Uhokri gannu ay uvitwiy, heneme pahavwiwa Gitip iki madikte ini gannu uvititwiy.

5 Wixwiy ka aynsima wannivwiy, heneme pahavwiwa ukivarawiy.

6 Wixwiy keh arakembet annut, heneme pahavwiwa Uhokri iki wannuwiy adahan akehten.

7 Wixwiy mpuse ikaka Uhokri Gitip gannu uvititwiy adahan wixwiy kehne kabayka pawtak.

Wixwiy kadahan arakembet wannuwiy

Ro 12.6; Ef 4.7; 1Ped 4.10

8 Ig Uhokri Gitip iki gannu givitit pahavwi adahan ig hiyakemniye akak Uhokri gihiyekemni. Givititme pahavwi akiw igwata Uhokri Gitip iki gannu adahan ig hiyekne hiyakemniki ku pariye Uhokri akka git.

9 Givititme pahavwi igwata iki gannu adahan gikamaxwan ka aynsima. Givititme pahavwi igwata iki gannu adahan ig makniwene hiyeg.

10 Givititme pahavwi ig iki gannu adahan ig kehne annut ku pariye hiyeg amadgaya inin ka hiya nikehka. Givititme pahavwi ig iki gannu adahan ig awnene iwit ku pariye pes giwntak Uhokri. Givititme pahavwi ig iki gannu adahan ig hiyekne ba Uhokriwatma Gitip awnene givititak pahavwi. Givititme pahavwi ig iki gannu adahan ig awnene ariku nawenyewa iwit. Givititme pahavwi ig iki gannu adahan ig wagesne inakni iwit.

11 Igwata pahavwiwa Uhokri Gitip ignewa iki uvititwiy madikte ini gannu. Ig ibakha gannu givuwiwkis mpuse hiyeg ku samah gimawkan.

Wixwiy Cristo givit

Ro 12.4; Ef 1.22, 4.16; Kol 3.15

12 *Nah akkite yit abektey ku samah uvitwiy.* Uvit pahavwiwa, heneme in kadahan ka aynsima akisutbek. *In kataybi. In kawan. In kakugku.* In kadahan ka aynsima akisutbek, heneme in pahavwiwa. Ig Cristo givit hawata in pahavwiwa. *Wixwiy Cristo gihiyegavu wixwiy ka aynsima hiyeg, heneme wixwiy pahavwiwa pawtak ke wotbe wixwiy Cristo givitbe.*

13 Wixwiy ayvekuye givit Cristo. Ku pariye judeyenevwi gikakkis ku pariye kane judeyenevwima, ku pariye ibukti gikakkis ku pariye kane ibuktima, wixwiy madikte kawihkiska givitit Cristo gavit pahavwiwa Gitip. Igme Gitip kawihkiska uvititwiy.

Wixwiy kadahanyekuye wannuwiy

14 Uvit kataybi, kawan, kakugku. In ka inyekatama. Hawata Cristo givit. Wixwiy mpuse

O Novo Testamento e Salmos na língua Palikur do Brasil; © 2018, Wycliffe Bible Translators, Inc.

kadahanyekuye wannuwiy adahan kannivwiye gidahan. Wannuwiy arakembet.

15 *Wis ka hiya wisma ikaw warikapte giw pahavwi ku pariye kadahan nawenyewa gannu ay givit ariw udahan.* Ukugku ka awna: "Nah ka iwaktima. Nikwe nah ka hiya nahma keh ariknawnema." Ig ka hiya igma awna inakni hene, mmanawa ig kadahanwata gannivwi.

16 Ine utaybi ka awna: "Nah ka iwtyaktima. Nikwe nah ka hiya nahma keh ariknawnema." Ig ka hiya igma awna inakni hene, mmanawa ig kadahanwata gannivwi.

17 Wake wowtyak inyekatabe, nikwekam wis ka hiya wisma timap. Wake utaybi inyekatabe, nikwekam wis ka hiya wisma ayh.

18 Heneme uvit ka inyekatama. In kadahan ka aynsima akisutbet ku pariye hamahkiska atere gavit Uhokri ku samah gimawkan.

19 Wake uvit in inyekatabe, amun ini wis yumakama uvitkam.

20 Nikwe wis ka aynsima ukisutbet, heneme pahavwiwa uvit.

21 *Wis kawnata hiya wisma ikaw kabaytema giw pahavwi ku pariye kadahan nawenyewa gannu ay givit ariw udahan.* In ka hiya inma wowtyak awna arit uwak: "Nah ka muwakap." In ka hiya inma utew awna arit ukugku: "Nah ka muwakay."

22 Kawa. Ka ik adahan uvit misakwa yuma ukisutbet ku pariye uvewkan yuma arannu, ini uvit muwakapni. *Wixwiy hawata kamawkanak pawtak.*

Amawka ku wixwiy kiyathak pawtak

Ro 12.10; Fil 2.3; 1Ped 2.17

23 Amawka ku wixwiy kiyatha pahavwi ku pariye wixwiy iki yumanene gannu ay givit hawata ku samah wixwiy kiyatha pahavwi ku pariye wixwiy iki ka gannusima. Wixwiy kuwis keh hene akak uvitwiy. Ini ukisutbet ay uvit ku pariye wis iki yumanene nikiytani, ini wis kawihkis kamis nivitit. Amun ini wis keh in humaw ka aynsima kiyatte, ka aynsima barewte **24** ariw ini ku pariye kane muwaka kamis. Hene ig Uhokri keh Cristo givit humaw. Ig muwaka wixwiy kavigsate neras gihiyegavu ku pariye yumanene gannukis.

25 Ig ka muwaka wixwiy mavihpak. Ig muwaka wixwiy kavigsak pawtak.

26 Ku paha akisut uvit kayah, amun ini nikwe uvit kayah pahavwite. Ku paha akisut uvit uti kabayka, amun ini nikwe uvit batek pahavwite. *Hawata wixwiy Cristo gihiyegavu.*

Wixwiy kadahanyekuye wannivwiy gidahan Cristo

27 Wixwiy madikte ay kewa Cristo givitbe. Wixwiy mpuse kewa givit akisutbetbe. *Ku samah utaybi, uwan, ukugku kadahanyekuye arannivwi* wixwiy hawata kadahanyekuye wannivwiy gidahan Cristo.

28 *Nah akkite yit* gaytakkis hiyeg *ku pariye ke Uhokri giwanbetbe* ay ubetwiy wixwiy gihiyegavu. Pitatye ig iki giwatnivwi. Ayteke ig iki gawnevevu ku pariye awna iwit ku pariye pes giwntak Uhokri. Ayteke ig iki kannuhekevutnevwi. Ayteke ig iki hiyeg ku pariye keh annut. Ayteke ig iki hiyeg ku pariye kadahanye Uhokri gannu ay givitkis adahan makniwene hiyeg. Hawata ig iki hiyeg ku pariye ayavekne. Hawata ig iki hiyeg ku pariye giwewkistenkis hiyeg. Hawata ig iki hiyeg ku pariye awna ariku nawenyewa iwit ku pariye ignes kane pukuhpa.

29 *Cristo givit ka inyekatama.* Wixwiy ka madiktema giwatnivwima. Wixwiy kawnata madiktema gawnevevuma. Ine wixwiy kawnata madiktema kannuhekevutnevwima. Ine wixwiy kawnata madiktema kehnevwima annut.

30 Wixwiy ka madiktema kadahanye Uhokri gannu ay uvitwiy adahan makniwene hiyeg. Wixwiy kawnata madiktema awna ariku nawenyewa iwit *ku pariye wixwiy kane pukuhpa.* Ine wixwiy kawnata madiktema wages inakni iwit.

31 Nikwe uyay kannibeta abet ku pariye Uhokri gannu kabaytenene. Mpiksawnay aharit ini ku pariye kabaytenene adahan in misakwa ay yivit.

Ku yuma Uhokri gamnihra ay uvit, wis ka ariknawnema

Heneme nuvewkan nah akkite yit kuri pahat hiyakemniki ku pariye kabayte *ariw*

O Novo Testamento e Salmos na língua Palikur do Brasil; © 2018, Wycliffe Bible Translators, Inc.

madikte Uhokri gannu adahan in misakwa ay uvitwiy.

13 **1** Hiyawa nah kabunuga akak Uhokri gannu adahan nah awnene ariku nawenyewa iwit *ku pariye nah kane pukuhpa.* Hiyawa nah awna giwnavrikkis ahj. Heneme ku nah yuma Uhokri gamnihra ay nuvituh, amun ini inakni nuwnuh wageswa he amannenwa. Nah ayge ke biwhnebe sivaribe.

2 Hiyawa nah kabunuga akak Uhokri gannu adahan nah awnene iwit ku pariye pes giwntakwa Uhokri. Hiyawa nah hiyak madikte ku pariye nehmnikuhpiye. Hiyawa nah hiyak madikte hiyakemniki. Hiyawa nah kabunuga akak nukamaxwan adahan nah higihkise waxri imuwadnene *akak nubiyunenwa.* Heneme ku nah yuma Uhokri gamnihra ay nuvituh, amun ini nah ka ariknawnema.

3 Hiyawa nah kakanhaw madikte newkanbet *gitkis madiptavye.* Hiyawa nah bukahkis nuvituh *adahan nah ka wihwa giw Uhokri.* Heneme ku nah yuma Uhokri gamnihra ay nuvituh, nikwe nah ka uti ariknawnema kabayka.

Ku aysaw Uhokri gamnihra ay uvit wis miyeh uvit

Gal 5.22; Ef 3.17, 5.2; Kol 3.12; 1Ped 1.22, 3.8; 1Jo 3.16, 4.12, 5.1

4 Ku aysaw Uhokri gamnihra ay uvit wis kiyaknihwa gikak pahavwi. Wis amnihgi. Wis ka atihpig. Ine wis kawnata keh uwanti ku wis kabayte giw.

5 Ku aysaw in Uhokri gamnihra ay uvit wis ka marakwa pahavwi. Ine wis kawnata mpukaw git. Ine wis kawnata ehwa gikak. Ku aysaw in Uhokri gamnihra ay uvit wis bayahminig ariw gitaraksan ukak.

6 Ku aysaw in Uhokri gamnihra ay uvit wis ka batek akak hiyakemniki ku pariye kane kabay. Heneme wis batek akak hiyakemniki ku pariye inyewatnene.

7 Ku aysaw in Uhokri gamnihra ay uvit wis kiyaknihwa gikak pahavwi akak madikte kavigsaki. Wis yuma uvukavawni givit. Wis iveg givitit. Wis avanenkwa ay gihumwa.

Aysawnemenek uhiyekemniwiy wagah nawenyewa akiw

8 *Aysawnemenek madikte Uhokri gannu ku pariye ay uvitwiy kuri akak inin, in pisenwenek. Heneme* Uhokri gamnihra ka pisenwa. Kuri akak inin wixwiy awna iwit ku pariye pes giwntak Uhokri. Heneme aysawnemenek *aynte gimun Uhokri* wixwiy ka muwaka awna hene akiw. Kuri akak inin wixwiy awna ariku nawenyewa iwit ku pariye wixwiy kane pukuhpa. Heneme aysawnemenek *aynte gimun Uhokri* wixwiy ka awna hene akiw. Kuri akak inin wixwiy awna hiyakemniki ku pariye ig Uhokri akka wotwiy. Heneme aysawnemenek *aynte gimun Uhokri* wixwiy ka awna akebi inakni iwit akiw.

9 Mmanawa kuri akak inin wixwiy hiyak he aynesanen hiyakemniki. Kuri akak inin wixwiy awnene aynesawa iwit ku pariye pes giwntak Uhokri.

10 Heneme aysawnemenek ku aysaw wixwiy kuwis hiyak madikte hiyakemniki, amun ini nikwe ini uhiyekemniwiy aynesnene, in kuwis ka henema akiw, *mmanawa in kuwis kiyesihwe.*

11 *In henewa ku samah bakimni aymuhwa.* Minikwak nah bakimnite nah awna bakimni giwnavrik, nah batek akak bakimni gibetkiyavrik. Nuhiyekemni bakimni gihiyekemni. Kurime nah kiyavwip, nah ka henema akiw. *Nuhiyekemni kuwis aymuhwe.*

12 Ku akak inin wixwiy hiyap Uhokri aynesa wenpunesa ke hiyegbe waruwahwenebe amadga waruw tigahbovye. Wixwiy hiyap henenwa. Heneme aysawnemenek wixwiy hiyavak gikak Uhokri pahepkataknek. Kuri nah hiyakgi aynesawa. Heneme aysawnemenek nah hiyakgi kabayntiwanek hawata ku samah ig hiyakun.

Uhokri gamnihra kabayte ariw madikte

13 Ay mpana arikna ku pariye misakwa adahan avanenekwa:

ukamaxwanwiy *givitit Uhokri,*
uvegiwiy givitit Uhokri ku ig
kehnek wixwiy hiyap kabayka,

O Novo Testamento e Salmos na língua Palikur do Brasil; © 2018, Wycliffe Bible Translators, Inc.

hawata akak gamnihra ku pariy
ikepka uvititwiy.

Heneme inin Uhokri gamnihra in ka aynsima kabayte ariw madikte.

Aharitnay Uhokri gannu ku pariye pi ayavate hiyeg

14 **1** Mpiksawnay aharit Uhokri gamnihra *adahan in misakwa ay abet yihiyekemni.* Mpiksawnay hawata aharit Uhokri Gitip gannu *adahan in misakwa ay yivit. Kibeyne ig Uhokri kawihkis arakembet gannu uvititwiy.* Ini gannu adahan wis awnene iwit ku pariye pes giwntak Uhokri, aharitnay ini. In ka aynsima kabayte *ariw ini gannu adahan wis awnene ariku nawenyewa iwit ku pariye wis kane pukuhpa.*

2 Mmanawa ku pahavwi awna ariku nawenyewa iwit, amun ini ig ka awnenema gitkis hiyeg amedgenema inin. Gitnenwa Uhokri ig awnene. Yuma hiyeg pukuhpene giwn. Ig awna akak gitip iwit ku pariye kane pukuhpaka.

3 Igme pahavwi ku pariye kabunuga akak Uhokri Gitip gannu adahan ig awnene iwit ku pariye pes giwntak Uhokri, igi awna gitkis hiyeg amedgenevwi inin. Ayge ig wagahkisne gihiyekemnikis, ig ikene gawaygikis hawata ig gaydaptihtenkis.

4 Igme pahavwi ku pariye awnene ariku nawenyewa iwit, amun ini ig wagahkisne gawaygi igwo. Igme pahavwi ku pariye awnene iwit ku pariye pes giwntak Uhokri, amun ini ig wagahkisne gawaygikis Jesus gihiyegavu ku pariye pahadguvu lammesya ayge.

Amawka wixwiy awna gitkis hiyeg giwnavrikkis

5 Nah muwaka yis kadahanyekuye Uhokri gannu adahan yis awnene ariku nawenyewa iwit. Heneme nah ka aynsima muwakate yis kadahanyekuye ini gannu adahan yis ekkene iwit ku pariye pes giwntak Uhokri. Pahavwi ku pariye awna ariku nawenyewa iwit amawka ku ig wages giwn kahadbe ig wagahkisne gawaygikis madikte Jesus gihiyegavu ayge. Ku ig ka wages giwn, amun ini nikwe ig ku pariye ekkene iwit ku pariye pes giwntak Uhokri, igi ka aynsima kadahante gawaygi giw.

6 Nikwe, nukebyuvwi, ku nah danuh atere yit nah awna yikak ariku nawenyewa iwit, in ka ayavaynek ariknawnema, *mmanawa yis ka pukuhpanek ku pariye nah awna.* Heneme ku nah akki yitnek hiyakemniki ariku wownavrikwiy ku pariye Uhokri gakkan nutuh, ini ayavaytenek. Ku nah ekkene Uhokri gihiyekemni yit, ku nah awnene iwit ku pariye pes giwntak Uhokri, ku nah yikannuhten amin Uhokri giwn, innewa ku pariye ayavaytenek.

7 Heneme ku nah awna yit ariku iwit ku pariye yis kane pukuhpa, nah humaw ke agigtetbe ku pariye ka agigha kabayntiwatma. Ku arigtet ka agigha kabayntiwatma, ka hiya wisma hiyak avat ku pariye teska. Aramten, viyoloh, madikte henep.

8 Hawata ke suwtat garignibe, amawka ku in puhka kabayntiwa huwewehe, kahadbe in ahegbetasa gihiyegavu avit kerka.

9 Hene hawata amawka ku wis awna ariku iwit ku pariye wis pukuha *adahan ahegbetesene Jesus gihiyegavu.* Ku wis awna git pahavwi ariku iwit ku pariye ig kane pukuhpa, nikwe ig ka hiyak ku pariye unetni git. Wown mpiya ke maygbe he mpiyevyenen.

10 Ka aynsima hiyeg mpuse giwnkis ay amadga inin. In madikte kabayntiwa ta gitkis hiyeg ku pariye pukuhpin.

11 Heneme ku wis ka pukuha pahavwi hiyeg giwn ku pariye ig awna wot, wis misekwe kewa nawotunyebe nit. Ig hawata misekwe kewa nawotunyebe ta wot.

Aharitnay Uhokri gannu ku pariye wagahkisne hiyeg gawaygikis

12 Nikwe ku samah yis kuwis mpiksewne aharit Uhokri Gitip gannu *adahan in misakwa ay yivit,* uyay mpiksaw aharit ini gannu ku pariye kawih adahan wagahkisne gawaygikis Jesus gihiyegavu ku pariye pahadguvu ayge. Ini gannu ka aynsima kabayte.

13 Ku yis kabunuga akak ini gannu adahan awnene ariku nawenyewa iwit *ku pariye yis kane pukuhpa,* piriyepkawnay adahan

O Novo Testamento e Salmos na língua Palikur do Brasil; © 2018, Wycliffe Bible Translators, Inc.

yis kadahanwata ini gannu adahan wagesne inakni yiwn *kahadbe madikte hiyeg pukuha inakni yiwn.*

14 Ku aysaw wis piriyepkaw ariku iwit ku pariye wis kane pukuhpa amun ini wis piriyepkewne akak utip. Heneme wiswa ka pukuha wown akak uhiyekemni.

15 Nikwe kawki inwonema nah piriyepkaw akak nutivuh. Amawka nah piriyepkaw akak iwit ku pariye nah pukuha hawata. Kawki inwonema nah pak avat akak nutivuh. Amawka nah pak akak iwit ku pariye nah pukuha hawata.

16 Abetnewa ku aysaw yis pahadguvu lammesya ku pahavwi kabayha Uhokri akak gitipnenwa ariku nawenyewa iwit, nikwe neras hiyeg ayge ka pukuhpin. Nikwe ignes ka hiya igkisma tuguhkis gihiyekemnikis hehpekuyema gikak ner pahavwi, mmanawa igkis ka hiyak ku pariye inakni iwit ig awna.

17 Henewa, ig kibeyhene Uhokri kabayntiwa, heneme neras hiyeg ayge he misekwevi.

18 Kibeyne gidahan Uhokri, ku samah nah awnate ariku nawenyewa iwit mpiyay madikte.

19 Heneme ku aysaw nah lammesya nah ka aynsima muwakate awna pohowku akebi iwit ku pariye hiyeg ik adahan pukuhpa, mpinekata nah awna ka aynsima iwit ku pariye ignes kane pukuhpa. Nah muwaka awna iwit ku pariye kannuhne hiyeg.

Ku yis awna iwit giwntak Uhokri yiwnavrik, yis ayava madikte hiyeg

20 Nukebyuvwi, ka yi muwaka ikaw kema bakimnima ku pariye kane hiyak hawkri. In kabay adahan yis ikaw ke bakimnibe ku pariye kane hiyak ba mbaykama amadga hawkri. Heneme pukuhpanay *nuwnuh* kewa hiyeg kiyavwiyegbenbe.

21 Yit in kabay yis awna ariku nawenyewa iwit adahan areketni gitkis Jesus gihiyegavu aygnenevwi abet lammes ku Uhokri Gitip ay yivit. Heneme ay amadga Uhokri gannasan ig Uhokri awna:

— *Neras hiyeg judeyenevwi ka ihpenema nuwnuh.* Nah awahkiste hiyeg giminkis ku pariye awnanek ariku nawenyewa iwit. Ignes awna nawotunyevwi giwnavrikkis. *In humaw areketninek gitkis adahan ku samah gihiyekemnikis piyawakad ariw nuhiyekemni.* Ka sam. Hiyawa igkis timap inakninek hene, heneme igkis gidukwenewakis ka ihpekere nuwnuhnek.

Henewatbaki ig Uhokri awna.

22 Nikwe ini Uhokri gannu adahan awnene ariku nawenyewa iwit, in ka areketnima gitkisma hiyeg ku pariye ihpenevwi Uhokri giwn. In areketni gitkis hiyeg ku pariye kane ihpenevwima Uhokri giwn. *In arakak adahan ku samah gihiyekemnikis piyawakad giw Uhokri gihiyekemni.* Inme Uhokri Gitip gannu adahan awnene iwit ku pariye pes giwntak Uhokri, in ka ikaka adahanma areketni gitkis hiyeg ku pariye kane ihpenevwima giwn. In ikaka gidahankis hiyeg ku pariye ihpenevwi giwn *adahan wagahkisne gawaygikis.*

23 *Heneme in hawata kabay gidahankis nawenyevwi hiyeg akiw.* Ku aysaw wixwiy Jesus gihiyegavu pahadguvu lammesya nawenetke pahavwi danuh atere ku pariye kotenene pukuhpate *ku samah Uhokri iki ini gannu uvititwiy.* Nawenetke pahavwi danuh atere ku pariye kane ihpenema Uhokri giwn. Ku madikte hiyeg ayge awnenekuye ariku nawenyewa iwit, ayge igkis iki ku wixwiy puwvup.

24 Heneme ku wixwiy madikte awnenekuye iwit ku pariye pes giwntak Uhokri *in kabayte gidahankis.* Nawenetke pahavwi danuh atere ku pariye kane ihpenema Uhokri giwn. Nawenetke pahavwi danuh atere ku pariye kotenene pukuhpate *ku samah Uhokri iki ini gannu uvitwiy.* Ku ig danuh atere, ku ig hiyap wixwiy awnenekuye iwit ku pariye pes giwntak Uhokri, ayge nikwe in daxnek avit giyakni, in akkinek git ku ig taraksevye.

25 Avim ini wixwiy akkinek git ini gikehnitnene ay avit giyakni. Igme hiyapni hene, ig paberetusawnek ig kabayhanek Uhokri. Ig awnanek: “Inyewa ig Uhokri ay yibet.”

Amawka wixwiy lammesya han

At 2.42; Ef 4.16; Eb 10.25; Ap 5.10

26 Kuri nukebyuvwi, ku aysaw wixwiy pahadguvu lammesya amawka ku wixwiy keh-

nekuye ku pariye kawih adahan wagahkisne gawaygikis Jesus gihiyegavu ayge. Pahavwi pakkis avat gitkis hiyeg. Pahavwime kannuhekne. Pahavwime ekkene ku pariye ig Uhokri gakkan git. Pahavwime awna ariku nawenyewa iwit. Pahavwime wagesne inakni giwn. Henewa wixwiy keh madikte adahan wagahkisne ukebyuvwiy gawaygikis.

27 Ku yaytak ayge awnekere ariku nawenyewa iwit, *ka ik adahan kibitema hiyeg awnenevwi hene.* Ik adahan piyanmawa ba mpanmawa hiyeg awnenevwi. Amawka ku igkis awna pahavwimpi. Amawka ku pahavwi ayge ahegbet adahan wagesne inakni giwnkis *kahadbe madikte hiyeg pukuha ku pariye igkis awna.*

28 Ku yuma hiyeg ayge ahegbetnema adahan wagesne pahavwi giwn, amawka ku ig ka timapkis giwn gitkis hiyeg ayge. Amawka ku ig awna kabayanesa, igwo awnene git Uhokri.

29 Ku yaytak ayge awnekere iwit ku pariye pes giwntak Uhokri, *kawnata ik adahan kibitema hiyeg awnenevwi hene.* Ik adahan piyanmawa ba mpanmawa hiyeg awnenevwi. Amawka ku neras ku pariye ayge timepnevwi amawka ku ignes ikenekuye gitewkis atere adahan igkis hiyepne *ba inyewatma giwntakwatma Uhokri.*

30 Ku samah pahavwi awnenete iwit ku pariye pes giwntak Uhokri *amawka ku pahavwi ka idis ginetni atere.* Ku ig Uhokri iki gihiyekemni git pahavwi akiw, amawka ku ig isaksenate ner pitatye pisenwa ginetni. *Butte igme awna.*

31 Mmanawa ik adahan wixwiy awnenekuye iwit ku pariye pes giwntak Uhokri pahavwimpi. Kahadbe madikte hiyeg kannuhwa. Kahadbe madikte hiyeg iwenekuye gawaygikis.

32 Neras ku pariye amava iwit ku pariye pes giwntak Uhokri amawka igkis ka biyuksa gihiyekemnikis. *Igkis ik adahan waha pahavwi pisenwa ginetni avit igkis awna.*

33 Mmanawa ig Uhokri ka humakwiy adahan wixwiy dakuhwenema. Ig humakwiy adahan wixwiy kariswavu.

Amawka tinogben misakwa tinwovu

34 Ku aysaw wixwiy pahadguvu lammesya amawka ku tinogben ayge egkis misakwa tinwovu. Henewa egkis misakwa muwapuw ku kiney hiyeg pahadguvu lammesya. Ka yi muwaka isaksa egkis idiswa abet inetit. Amawka ku egkis iha giwn guwewkistenkis. Henewatbaki Uhokri giwn awna.

35 Ku aysaw egkis timepkere arakamnihka, kuwewanek egkis aynte guvinwakis, hiyawa egkis aya gugihgikis. Mmanawa ku tinogben idis gunetnikis abet lammes in maraki udahanwiy.

Ihpanabay nuwnuh

36 Mmah yis korintyuyenevwi ka ihpekere inakni nuwnuh? Mmah yivewkan yis hiyakte Uhokri giwn mpiyan? Kiyeminahnabay. Uhokri giwn ka pes yiwntakma. Ine in ka danuh yitnenwatma.

37 Ku pariye ayge igyewa Uhokri gawneve, ku pariye igyewa gitiphewne Uhokri, igi hiyakni ku inakni nuwnuh in Ukivarawiy Uhokri giwn ku pariye nah awahkis yimin ku avim inin.

38 Ku pahavwi ayge ka ihpekere ku pariye iwit waditnene nikwe gihawkanavrik.

39 Nukebyuvwi, ini Uhokri Gitip gannu adahan ekkene iwit ku pariye pes giwntak Uhokri, aharitnay ini adahan in misakwa ay yivit. Heneme ini gannu adahan awnene ariku nawenyewa iwit ka yi muwaka mpithin.

40 *Ku aysaw wixwiy pahadguvu lammesya* amawka ku wixwiy keh madikte wadit akak madikte hiyakemniki, avigkutavriknawa.

Uhokri ginetni han: Jesus umahkiswe ig avuhpika ig kannikew akiw

At 2.23, 10.39, 13.29

15 **1** Nukebyuvwi, nuvewkan nah akkamnihte yit akiw inakni kibeyne inetit *gimin Cristo* ku pariye nah kuwis ekke yit pitatye. Ayge avim ini yis ameve inakni nunetni *kabayntiwa.* Yis kuri kamaxwene nivititt.

2 Inneki keh yis isahptew *ariw yivathawni adahan yis danuhne git Uhokri.* Heneme ku

O Novo Testamento e Salmos na língua Palikur do Brasil; © 2018, Wycliffe Bible Translators, Inc.

yis isahkiswe ariw inakni nunetni, nikwe ini ku
samah yis kamaxwe nivitit pitatye in he wadit-
nevyenen, *in ka keh yis isahptaw.*
3 Nah ka akki inakni inetit yit nuwntekne-
ma. In akkakiwa nutuh. In ka aynsima kabay-
te ariw madikte inetit *amadga hawkri.* Inakni
inetit in amin ku samah ig Cristo umahkiswe
udukwenavrikwiy adahan katiwnihpiye uta-
raksanwiy. Henewa Uhokri gannasan awna
ku in danuhnek hene.
4 *Ig miyap,* ig avuhpika. Ayteke abet amam-
nampiye hawkri ariwntak gimiremni ig kanni-
kew akiw. Hawata Uhokri gannasan awna ku
in *hawata* danuhnek.

Usuh hiyap Jesus ariwntak gikankewni

Mt 28.9; Mk 16.9; Lk 24.13;
Jo 20.11; At 1.6, 9.3

5 *Ku samah ig kannikew ariw gimiremni,*
ig hiyapkiswe git kiyavwiye Pedru. Ayteke ig
hiyapkiswe gitkis madikte giwatnivwi.
6 Ariwnteke ini ig hiyapkiswe gitkis ka
aynsima gihiyegavu akiw. Mpiy pohowku
madikawku madikwa gikebikis *(500).* Ig hi-
yapkiswe gitkis pahatye giminkis. Ku avim
inin gaytakkis *neras ku pariye gihiyvetnivwi*
ayge igkis ayipa miyarap. Heneme ka ayn-
sima gaytakkis misekwevye. *In huwewe wot*
nikwe ku ig inyewa kannikew akiw.
7 Ayteke ariwnteke ini ig hiyapkiswe git ki-
yavwiye Tiyagu. Ayteke nikwe ig hiyapkiswe
gitkis giwatnivwi akiw.
8 Nahme butitwiye hiyavgi. Nah *Pol* ku pa-
riye humaw giwatni butitnene, hawata butit-
nawata nah hiyavgi.
9 Nah Kiyavwiye Jesus giwatni, heneme
nah warikapte giwkis neras giwatnivwi na-
wenyevwi. Nah ka kiseweknema adahan hi-
yeg kanumun nah Kiyavwiye Jesus giwatni,
mmanawa minikwak nah hiyapkisne mbey-
ne ka aynsima gitkis Uhokri gihiyegavu.
10 Heneme ig Uhokri akak gabay ig keh
nah humaw ku samah nah ku avim inin kuri.
Kibeyne, ini gabay ku pariye ig ike nuvitituh
in ka adahan waditnevyenenma. In keh nah
ka aynsima mpiksawte giwkis madikte giwat-
nivwi. Heneme ka nuwnteknema nah mpik-
saw. Ini Uhokri gabay ku pariye ay nuvituh
ini ike nawaygi adahan nah mpiksaw.
11 *Ka sam.* Madikte usuh Jesus giwatnivwi
pahatwowa unetni. Usuh madikte ekkeneku-
ye *ku samah ig umahkiswe udukwenavrikwiy*
ig kannikew akiw. Ku samah yis timep inak-
ni unetni hene, yis ihpemniwa hawata yis
kamaxwevwa nivitit, *inin ku pariye ka aynsi-*
ma awaygte.

Wake Cristo ka kannikawbe wixwiy biyukapkam

Lk 20.37; Fil 3.10; 2Tim 2.18

12 *Nukebyuvwi,* ku yis kuwis ihe inakni
unetni ku ig Cristo kannikew ariw gimiremni,
mmahki nikwe yaytak awna ku ka ik adahan
hiyeg kannikaw ariw gimiremnikis? *Ka ba yis*
hiyap ku ig Cristo kuwis kannikew ariw gimi-
remni?
13 Wake hiyeg ka kannikawbe ariw gimi-
remnikis, nikwekam ig Cristo kawnata kan-
nikawkam ariw gimiremni.
14 Wake ig Cristo ka kannikawbe, nik-
wekam madikte inakni unetni gimin in he wa-
ditnevyenen. Nikwekam yikamaxwan givitit in
hawata waditnevyenenkam.
15 *Wake ig ka kannikawbe,* nikwe usuh-
kama *giwatnivwi* wasaymavye. Mmanawa
usuh ekkene ku samah Uhokri kannikasev-
gi. Wake hiyeg ka kannikawbe ariw gimirem-
nikis, nikwekam inakni he wasaymkanenwa.
16 Wake ka ikbe adahan hiyeg kannikaw,
nikwekam ig Cristo ka kannikawkam. *Miya-*
viwatkama ig.
17 Wake ig miyaviwatbe, nikwekam in wa-
ditnevyenen adahan wixwiy kamaxwa givi-
tit. Wixwiy udukweneywatkam akak madikte
utaraksanwiykam.
18 *Wake ig miyaviwatbe,* nikwekam Jesus
gihiyegavu ku pariye kuwisnene miyarap ig-
nes biyukevyekam.
19 *Wake ig miyaviwatbe,* nikwekam wix-
wiy ku pariye amadgate inin, in wohpanwiy
kabayka giwntak Cristo in waditnevyenenkam.
Nikwekama wixwiy kamaxwenevwi tarak-
sepkam ka aynsima. Ikkam adahan wa-
kaymnise hiyeg ka aynsima ku samah wixwiy

O Novo Testamento e Salmos na língua Palikur do Brasil; © 2018, Wycliffe Bible Translators, Inc.

hiyepne mbeyne *gidahan Cristo waditnevyenen.*

Cristo atiwkekne kannikawka udahanwiy

2Ko 4.14; Ro 5.17-19, 8.10; Fil 3.10; 2Tes 4.15

20 Heneme *kibeyne,* ig Cristo inyewa kannikew ariw gimiremni. Ayge nikwe wixwiy gihiyegavu wixwiy hawata kannikawnek ariw umiremniwiy. Igme atiwkekne kannikawka udahanwiy.

21 Mmanawa pitatye pahavwi awayg amadgaya inin kavusase ini miyaka udahanwiy madikte. Kurime pahavwi awayg amadgaya inin akiw igi kavusase kannikawka ariw miyaka.

22 Ig amekene Adão *gitaraksan akak* gimiremni tuguhe uvititwiy madikte awaku ku samah wixwiy wageswe gikamkayuvwi. Heneme wixwiy ku pariye wageswe Cristo gikamkayuvwi wixwiy madikte kannikawnek ariw umiremniwiy hawata ke igbe. Mmanawa gikankawni tuguh uvititwiy hawata.

23 Wixwiy madikte kadahanyekuye uhawkanavrikwiy adahan wixwiy kannikaw. Ig Cristo igkit kannikew wowiy. Wixwiyme gihiyegavu wixwiy butte kannikawnek, avim ini ku aysaw ig danuhnek atan akiw. Igme atiwkekne kannikawka udahanwiy nikwe.

Cristo wanekbete miyaka ahawkan

Jo 11.25; Ro 5.12, 6.23; 1Ko 15.54; 2Tim 1.10; Eb 2.14; Ap 20.14

24 *Avim ini ku aysaw ig danuhnek* avimwata ini amaksemni hawkri danuh hawata. Avim ini hawkri ig Cristo ekkenek gikumadukan giwakurit Wigwiy Uhokri. *Nah akkite yit ku samah.* Pitatye ig Cristo wanekbetevyete gihawkankis madikte ku pariye kumadukenevwi inin hawkri.

25 Mmanawa ikaksaka gidahan adahan gikumadukan tiviknene wagehnene he ku aysaw madikte givetunyavu sibuhkiska gitnek.

26 Butte nikwe ig pisenwanek akak givetunya miyaka.

27 Mmanawa ig Uhokri kumadukase madikte arikna git gikamkayh *payak akak miyaka.* Ignewa Uhokri ig ka kumaduka, mmanawa ignewa Uhokri akumadukasetni madikte git gikamkayh.

28 Igme gikamkayh, aysawnemenek ku aysaw ig kuwis kumadukene madikte, ayge igme kumadukasawnek git gig ku pariye kuwis kumadukase madikte git. Ayge nikwe igme Uhokri kumadukanek madikte.

Usuh ka avis umahkiswa gidahan Uhokri

Ro 8.17,35; 1Ko 4.11; 2Ko 4.11; Kol 1.24

29 *Nukebyuvwi, inyewa* wixwiy kannikawnek ariw umiremniwiy. Ka aynsima hiyeg waytakwiy kuwis hiyapkiska *mbeyne* gitkis avatra ku samah ignes iha inakni. Wake igkis ka ihpabe ku wixwiy kannikawnek ariw umiremniwiy, igkis ka amavakam ini *mbeyne.*

30 Usuh hawata, usuh Jesus giwatnivwi, usuh abet miyaka avanenekwa. Heneme usuh amavin awaku ku samah usuh iha inakni ku hiyeg kannikawnek ariw gimiremnikis.

31 Inyewa nukebyuvwi, miyaka makeknene nuhavuh takunipti. Ku samah nah batek yikak akak Ukivarawiy Cristo Jesus gibetki, nah awna inakni yit.

32 Nah kuwis hiyap hiyeg ay Efesu, igkis patiptakan ke axtigibe. Wake wixwiy ka kannikawbe ariw umiremniwiybe, nikwekam nah hiyap ini mbeyne waditnevyenenkam. Wake henebe, *ikkam adahan nah iwi gihiyekemnikis neras hiyeg ku pariye awna: "Biyuke, wixwiy biyuke.* Uyay ax. Uyay higap. *Uyay keh ubetkiwiy amadga inin.* Aysawnemenek wixwiy miyarap *wixwiy ka keh ubetkiwiy akiw."*

Miniwvinay giwkis hiyeg ku pariye awna: "Biyuke, wixwiy biyuke"

33 *Nukebyuvwi,* ka yi muwaka kinikiswa *arit inakni giwnkis.* Ku yis darihwak gikakkis *neras ku pariye ihpenevwi inakni,* ik adahan yis wageswe hawata ke igkisbe.

34 Avuriwnay yihiyekemni ba in kabayntiwatma. Miniwvinay ariw inakni hiyakemniki kane kabay kahadbe yis ka taraksema. Neras yibetya *ku pariye iki ku hiyeg ka kannikaw ariw gimiremnikis* ignes ka hiyak

O Novo Testamento e Salmos na língua Palikur do Brasil; © 2018, Wycliffe Bible Translators, Inc.

Uhokri gihiyekemni. Kiskama yis mara *ku samah igkis ayge yibet.*

Aysawnemenek uvitwiy nukunewa akiw

Ro 8.10; 2Ko 5.1; Fil 3.21; Ap 20.4

35 Nawnetke pahavwi yaytak ayge ig awna: "Ku aysaw wis miyap *wih madikte madivwi.* Mmahki ukankawni akiw? Ku wixwiy kannikaw, pariyevahki uvitwiy akiw?"

36 Inakni iwit mahayakemniki. *Wixwiy kannikaw ku samah amutri hiyan.* Ku aysaw wis mutuh amutri ayak, eg batekwe. Pugamawka eg batakwa kahadbe Uhokri keh eg hiyan nukunewa akiw. *Hawata wixwiy. Ku aysaw wixwiy avuhpika, wihwiy madivwip. Heneme ayteke wixwiy kannikaw nukunewa uvitwiy akiw.*

37 Wis mutuh amutri ayaknen, *ke uwasbe,* ke fahhinbe, ke arakembet amutribdi ayakbe. Egme amutri ayak ka hiyan ayakma akiw. Eg tarak akat nukunewa akiw. Akat nawenyewa ariw ayak.

38 Ayak tarak akat egnewa ku samah ig Uhokri ikaksin. Ig keh mpuse amutri ayak tarak akat ku pariye kawih gudahan. *Hawata ig Uhokri ikakse uvitwiy nukunewa ku pariye kawih udahanwiynek.*

39 *Amutri ayak mpuse ahivak. Hawata* wih wis hiyeg mpuse ahivak. Hiyeg arih, puwikne arih, kuhivra arih, im arih, *arakembet akiw.*

40 Hawata akiw ini ariknebdi aynte amadga en in nawenyewa ahivak wowiy wixwiy amedgenevwi inin. Abereswan nawenyewa ariw udahanwiy. In hawata mpuse ahivak.

41 Kamuw gibereswan nawenyewa giw kayg gibereswan. Kayg gibereswan nawenyewa giw waravyu gibereswan. Warukma akak waravyu gibereswankis nawenekuye.

Uvitwiy inurikya ka kema uvitwiy amadgayama ininnek

42 *Madikte arikna mpuse ahivak.* Hawata uvitwiy. Ku aysaw wixwiy kannikawnek ariw umiremniwiy, amun ini uvitwiy nawenyewa ariw inin kuri. Inin uvitwiy amadgaya inin in tiviknene mbeynene he madike. Heneme ku aysaw inin uvitwiy kannikasakanek in kibeynewanek adahan avanenekwa.

43 Uvitwiy amadgaya inin ku aysaw in avuhpika in yuma nawaygi, nikiytani, in yumahwata nidatni. Heneme ku aysaw in kannikasakanek in ka nikiytanisimanek, in ka aynsima nawayginek.

44 Uvitwiy ku pariye avuhpika in amadgaya inin, in kawih adahanikwa inin hawkri. Heneme ku aysaw uvitwiy kannikasakanek, in gitiphaw Uhokrinek. Ku samah inyewa wixwiy kadahan uvitwiy ku pariye kawih adahan inin hawkri, aysawnemenek inyewa wixwiy kadahan uvitwiy ku pariye gitiphaw Uhokrinek.

Uvitwiy nukune in ke Cristo givitbe

Lk 20.34

45 Uhokri gannasan akka wotwiy hene. Ner awayg eggutye amekene Adão, ig kannikaw awnpari, *heneme ik adahan ig miya.* Igme Cristo buttiye ig kannikaw akak gidehetni adahan avanenekwa. Ayteke ig kawihkis Gitip uvititwiy adahan ikene ini gidehetni uvititwiy.

46 *Wixwiy hawata.* Uvitwiy inurikya in ka humaw pitatyema. Pitatye uvitwiy amadgaya inin inkit humaw. Butte uvitwiyme inurikya humaw. Pitatye wixwiy kadahan ner awnparinen ay uvitwiy. Butte wixwiy kadahan ner Uhokri Gitip ay uvitwiy.

47 Amekene Adão, ig ner awayg eggutye, ig humaw ariwntak wayk atabdabni. Ig amadgaya inin. Igme Cristo, awayg buttiye, ig inuriktekne hiyeg.

48 Ku samah wixwiy amekene Adão gikamkayuvwi, nikwe uvitwiy amadgaya inin in kewa amekene Adão givitbe. Wixwiyme ku pariye wageswevye Cristo gikamkayuvwi, aysawnemenek uvitwiy wageswa inurikyene hawata ke Cristo givitbe. *Mmanawa ig kuwis kannikew, ig kuwis danuh inurikut.*

49 Ku samah uhivakwiy kuri amadga inin in ke amekene Adão gihivakbe, aysawnemenek uhivakwiy aynte inurik in kewa Cristo gihivakbe.

50 Henewa nukebyuvwi, uvitwiy ihtikekne amadgaya inin ka ik adahan parak abet Uhokri gikumadukan. Inin uvitwiy ka dep

O Novo Testamento e Salmos na língua Palikur do Brasil; © 2018, Wycliffe Bible Translators, Inc.

mbay hawata ka dep madik. In ka kawih adahan avavyekwatma.

Uvitwiy wageswa nukune kibehtenwa

2Ko 5.4; Fil 3.21; 1Tes 4.16

51 Kuri nah akkite yit ku pariye nehmnikuhpiye. *Aysawnemenek avim ini ku aysaw ig Kiyavwiye Jesus danuhnek atan akiw* ku pariye gihiyegavu aynenevwi ku pariye kotenene miyate, *avim ini gidawnhan,* igkis madikte wageswanek nukunewa givitkis akiw payak gikakkis gihiyegavu ku pariye kuwisnene miyarap.

52 Uvitwiy wageswanek nukunewa akiw, pahaye adahan kewa manansawkabe, avim ini ku aysaw tohompet gumaksemniyewa agighakanek. Eg agighakanek adahan gihiyegavu ku pariye kuwisnene miyarap, igkis kannikaw akak givitkis nukunewa akiw ku pariye kane hiyap miyaka akiw. Igkisme gihiyegavu ku pariye kotenene miyate igkis hawata wageswanek nukunewa givitkis akiw.

53 Amawka wixwiy kawih nawenyewa uvitwiy akiw, mmanawa inin uvitwiy ihtikekne amadgaya inin in ka dehwevyema. In ka dep miya. Amawka wixwiy kawih uvitwiy nukunewa, dehetniye, ku pariye kane miyati akiw.

Miyaka ka hiya usamanakwiy akiw

Jo 11.25; 1Ko 15.24; Eb 2.14

54 Pisenwa ukawhanwiy uvitwiy nukunewa akiw *nikwe yuma miyaka akiw.* Ayge nikwe metakwa in kahayak ku samah Uhokri gannasan awna. In awna:

— Miyaka kuwis pisenwepka ahawkan madikte.

55 Avim ini miyaka ka hiya usamanakwiy akiw. *Ku samah kaybune tariswika gaybu ig* ka hiya uduhka akiw, miyaka *kawnata hiya usamanakwiy akiw.*

56 Miyaka danuh wot awaku uvathawni ay abet uhiyekemni. Wake wis yuma uvathawnibe, nikwe yumakam miyaka. Uhokri gikumadukan awna ku amawka ku hiyeg patahwavye gihiyekemnikis amawka ku ignes miyarap.

57 Kibeyne gidahan Uhokri. Ig Jesus Cristo pisenwe miyaka ahawkan, mmanawa ig yuma patahwaki ay abet gihiyekemni. Inneki keh ig kannikew ariw gimiremni. Kuri ig Uhokri keh wixwiy hawata kannikewbet awaku ku samah wixwiy pahavwiwa gikak Ukivarawiy Jesus Cristo.

Misakwanabay kannivanene gidahan Jesus

Kol 1.10; 2Tes 2.17; Tit 3.14

58 Nikwe nukebyuvwi kibeynevwi, ka yi muwaka tuguhkis yawaygi hawata yikamaxwan. Misakwanabay yidukwenewa ivegnenekwa givitit Ukivarawiy. Misakwanabay kannivanene gidahan. Mmanawa ini yannivwi gidahan in ka waditnevyenenma.

Ahiwnay karukri gidahankis madiptavye

At 11.29; Ro 15.25; 2Ko 8.1, 9.1; 2Tim 6.18

16 **1** *Nukebyuvwi, kuri nah akkamnihte yit* adahan ku samah yis ahiw karukri gidahankis Jesus gihiyegavu *madiptavye.* Kuwis nah ekke gitkis Jesus gihiyegavu aynte Galasiyamnaw adahan ku samah igkis ahiw nor karukri. Amawka ku yis ahiw hawata ku samah igkis ahiwnes gidahankis. *Kuri nah akkite yit ku samah.*

2 Mpuse paka abet in kabay adahan yis wiwhnekuye araytak yikakura *adahan yikan gitkis madiptavye.* Yis bayahgu avawyewa. Ikinay ku samah yis uti ayge. Nikwe ku aysaw nah danuhnek atere yit, yikan kuwis ahegbet.

3 Ayteke nikwe hiyawa yiswa kaniy ku pariye hiyeg yimawkan adahan ewkwiye egu yikan *gitkis neras madiptavye* aynte Jerusalém. Nahme ku aysaw nah danuhnek atere yit nah awahkisgikis atere Jerusalém payak akak pahak kagta *nuwntak kahadbe hiyeg ka pukuhpaw gibohrikis.*

4 Ku yis muwaka ik adahan nahwa ewk yikan atere, nikwe nah atak gikakkis neras yikanyanvu.

Nah atere misakwa yikak ayiptenek ayge

5 Kuwewanek ku aysaw pisenwa nuwewvan avitiw Masedôniyamnaw, nah danuhpanek atere yit.

O Novo Testamento e Salmos na língua Palikur do Brasil; © 2018, Wycliffe Bible Translators, Inc.

6 Nutuhbe nah misakwanek ayipte ayge yikak. Nawenetke adahan paxnika kayg. Ayteke nikwe nah aharitkere yis mayunek nutuh adahan nah tivikwiye akak kabayka ku kitwiye nah.

7 Mmanawa nah ka muwaka nah he mpiyenen awvre yimuniw. Gikak Uhokrinek nah misakwanek ayipte ayge yikak.

8 Heneme kuri akak inin amawka nah misekwenete ay avit paytwempu Efesu he ahawkanavrik *ini fet kewye* Pentekostis danuh.

9 Mmanawa nuvewkan in kibeyne hawkri adahan nah kannivwiye *ekkene Uhokri gihiyekemni* ay avit inin paytwempu. Hiyawa ka aynsima hiyeg suguhnan, heneme hawata ka aynsima hiyeg timepkere Uhokri gihiyekemni.

Amavanay Timotyu kabayntiwa

10 Ku aysaw ig kiyavwiye Timotyu danuhnek atere yit, uyay amavanig kabayntiwa. Mmanawa ig kannivwiye gidahan Ukivarawiy Jesus hawata ke nahbe.

11 Ka ba yi tukuhptig. Amawka yis kiyatig. Ayteke pisenwa gannivwi ayge yibetnek, uyay awahkiswig numinuh akak kabayka. Nah wahapnig ay ku aysaw ig danuh atan gikakkis ukebyuvwiy.

12 Igme ukebyi kiyavwiye Apolu, nah kuwis awna git adahan ig atak atere danuhpa yit gihaptikis ukebyuvwiy. Heneme ig kote ikte adahan ig atak atere. Ka sam. Ku aysaw ig kahawkan ig atak aterenek.

Misakwanay akak yawaygi

2Tim 1.7

13 *Nukebyuvwi,* misakwanay avuriwnenekwa yihiyekemni *ba in kabayntiwatma.* Ka ba yi isahkiswa ariw yikamaxwan givitit Cristo. Misakwanay akak madikte yawaygi hawata akak madikte yidatni.

14 Madikte ku pariye yis keh, kehnabay akak Uhokri gamnihra ay yivit.

Kiyathanay yiwewkisten

Fil 2.30; 1Tes 5.12; Eb 13.17

15 Nukebyuvwi, ivegnay givititkis kiyavwiye Estéfanas gikakkis gikebyuvwi *ku pariye misekwenevwi ayge yibet.* Igkis kitnene ku pariye kamaxwevye givitit Cristo ayge Gresiyamnaw. Kuri igkis ikatuswe adahanikwa giwewkistenkis Jesus gihiyegavu ayge.

16 Nah aya yit adahan yis iha giwnkis. Adahan yis iha giwnkis madikte neras ku pariye kannivwiyevwi wewkisnevwi Jesus gihiyegavu ke igkisbe.

17 Nah bateke numinuh ku samah nah hiyap ig kiyavwiye Estéfanas gikak kiyavwiye Fortunatu hawata ig kiyavwiye Akayku, igkis danuh atan nutuh *ayteke yiwntak.* Igkis keh nah bateke ke wotbe yis ayvekuyebe ay nukakuh.

18 Igkis keh nah bateke hawata ku samah nah hiyak ku igkis keh yis bateke hawata. *Igkis kibeynevwi hiyeg.* Igkis kis adahan yis kiyatigkis.

Usuh awahkis kabayka yimin

19 Jesus gihiyegavu ay Asiyamnaw igkis awahkis kabayka yimin. Ig kiyavwiye Akwila gukak kiyavuno Pirisila egkis hawata awahkis ka aynsima kabayka yimin payak gikakkis madikte ukebyuvwiy ku pariye lammesyavu ay guvinwakis.

20 Madikte ukebyuvwiy ay awahkis kabayka yimin. Aytnihaknay pawtak nudahan akak inyewa batekka.

21 Kuri nahwa Pol tamak inin iwit butitnene akak nuwakuh, *ka igma neneve tamak:* Nah awahkis kabayka yimin madikte.

22 Ku pahavwi ka *inyewatma* batek gikak Ukivarawiy Jesus Cristo, ig Uhokri hiyapkis gitnek. “Maranatá”. *Ba ayta kibehtenwa, Kiyavwiye.*

23 Ukivarawiy Jesus Cristo gabay yikaknek.

24 Nah hawata nah batek yikak, nikwe misakwanay akak madikte batekka, mmanawa wixwiy pahavwiwa gikak Cristo Jesus. *Kibeyne.*

O Novo Testamento e Salmos na língua Palikur do Brasil; © 2018, Wycliffe Bible Translators, Inc.

2 KORINTYUS

Inin kagta awahkiska gavit Uhokri giwatni amekene Pol. Ig paytevutne. Inin gikagtan tamaka ewka giwen Kiyavwiye Jesus (55-56 d.C.). In awahkiska giminkis Jesus gihiyegavu avitnenevwi paytwempu Korintu. Ig amekene Pol ikene gawaygikis hiyeg korintuyenevwi ku pariye ihpenevwi inakni giwn amadgatak gikagtan pitatyenene. Hawata ig ikene gihiyekemnikis neras hiyeg ku pariye awnenevwi gimin ku ig kinisekevutne. Ig ekkene gitkis ku ig ka kinisnema hiyeg, ku ig hiyap mbeyne ka aynsima gidahankis awaku ig batek gikakkis kiyesrad.

Nah Pol awahkis kabayka yimin

1 **1** Nah Pol *awahkis kabayka yimin. Kibeyne,* Uhokri kaniyven akak gibetki adahan nah humaw Cristo Jesus giwatni. Nah gikak ukebyi Timotyu *usuh awahkis kabayka* yimin yis Uhokri gihiyegavu korintyuyenevwi payak gikakkis madikte gihiyegavu ku pariye ayge avit Gresiyamnaw.

2 Wigwiy Uhokri gikak Ukivarawiy Jesus Cristo gabaykis yikaknek. Igkis karisewehse yiyakninek.

Wigwiy iki wawaygiwiy abetnewa mbeyne

2Ko 4.7; Kol 1.11; 2Tes 2.16

3 Kibeyne gidahan Uhokri. Ig Ukivarawiy Jesus Cristo gig. Ig hawata ig Wigwiywata. Ig ka gamnihrasima ukakwiy. Ignewa iki wawaygiwiy.

4 Ig iki wawaygiwiy abetnewa ka aynsima mbeyne kahadbe wixwiyme hawata ikene gawaygikis hiyeg ku pariye abetnenevwi mbeyne. Wixwiy iki gawaygikis akakwata ini ku pariye wixwiy amava giwntak Uhokri.

5 *Nukebyuvwi,* usuh kuri hiyepne mbeyne ka aynsima hawata ke Cristobe. Heneme abetnewa ini mbeyne ig Cristo ikene wawaygi ka aynsima awaku ku samah usuh pahavwiwa gikak.

6 Usuh amava ini mbeyne kahadbe yisme uti kabayka. Umawkan yis isahptaw *ariw yitaraksan adahan yis danuhne git Uhokri.* Umawkan yis uti yawaygi *giwntak.* Ini ku samah ig Uhokri iki wawaygi wotuh, in keh usuh hawata hiya asamanak adahan ikene yawaygi. Kahadbe yis hawata kamaxwenene abetnewa mbeyne avim ini ku aysaw in danuh yit hawata ku samah in kuwis danuh wotuh.

7 Usuh iveg givitit Uhokri ku ig iki yawayginek. Ku yis hiyap mbeyne hawata ke usuhbe, nikwe yis ikaka yawayginek hawata ke usuhbe.

Uhokri wiwhpewiy abetitak miyaka

8 Nukebyuvwi kibeynevwi, usuh ikene yinetni kahadbe yis hiyakni ku samah usuh mpiyase ka aynsima mbeyne aynte Ásiyamnaw. Usuh kayehpin mpiynevevye. Usuh kabahte yumahwa udatni nitivut akiw. Wotuhnek usuh me miyarapmet.

9 Usuh ahegbetew avititakwa uyakni adahan miyaka. *Heneme kibeyne,* in danuhe wotuh adahanikwa ukannuten adahan usuh ka kamaxwa uvititnenwa, amawka ku usuh kamaxwa givititnenwa Uhokri, ku pariye hiya akannikasak hiyeg ariwntak miyaka.

10 Henewa, ig wiwhe usuh abetitak ini mbeyevyenen miyaka. Hene umawkan ig keh avanenekwa ukakwiynek. Hawata ignewa usuh kuwis ikinene ukamaxwan givitit adahan avanenekwa ig amnihnekwa usuh *ariw mbeyne.*

Usuh muwaka ka aynsima hiyeg piriyepkaw udahan

11 Hene umawkan yis piriyepkewnene udahan. *Usuh muwaka ka aynsima hiyeg piriyepkaw udahan.* Mmanawa ku ka aynsima hiyeg piriyepkewne udahan, ayge kaytwaka giwnkisnek, Uhokri amnih usuhnek, nikwe ka aynsima hiyeg kabayhignek adahan gabay ukakuh.

O Novo Testamento e Salmos na língua Palikur do Brasil; © 2018, Wycliffe Bible Translators, Inc.

Nah ka kinisyi

12 *Yaytak hiyeg ayge awna ku usuh he kinisekevutnenen. Bawa ka inyewatma, nukebyuvwi.* Usuh hiyakni ku uyakni barewvit ariw taraksaki yikak. Usuh ka yikinsetnima. Ine usuh kawnata wew akakma gihiyekemnikis hiyeg amadgayavu ininma. Heneme usuh wewne akakwa Uhokri gihiyekemni ku pariye kane gabayisima. Usuh kehne kabayka gidahankis hiyeg ku pariye kane Uhokriyanvuma, heneme usuh kehte kabayka yidahan yis Jesus gihiyegavu.

13 Amadga madikte ukagtan ku pariye wawahkisni yimin usuh ka tamak pahatnema wasaymaka ku pariye ik adahan kinisweyma. Numawkan yis madikte kamaxwenekuye nuvitit **14** hawata ku samah yaytak kibite kuwis kamaxwene nuvitit. Kahadbe avim ini hawkri ku aysaw ig Ukivarawiy Jesus *danuhnek atan wixwiy madikte batekyekuye.* Yisme batek awaku ku samah usuh yikannuhten. Usuhme batek awaku ku samah yis ukannuhnivwi.

Nah ka awna iwit waditnevyenenma

15 Nah hiyapni hene, amakohnokwa nah ivegmine nuhiyekemni adahan nah atak danuhpene atere yit akiw. Nah nuvewkankama nah ahegbet adahan nah danuhpene yit pimavut adahan wixwiy kehne kabayka pawtak pimavut. Nuvewkankama abetnewa numaviyenpen avitit Masedôniyamnaw nah danuhpakam atere yit. **16** Ayteke nudiyhemnikam akiw nah mpiyakam awvre yimuniw akiw, yisme ayavankam adahan nah diyuhpiye akak kabayka atan avitit Judeyamnaw akiw.

17 Henewa nahegbetawni yikak, heneme ayteke inetit danuhe nutuh ku pariye keh nah uniyehe nuhiyekemni. Nikwe nah ka danuh atere ku samah nakkan yit. Yaytak ayge hiyapni hene, igkis awna numinuh ku ini ku samah nuhiyekemni uniyehwe ini areketni huwewe ku samah nah he yikinsetninen. Igkis ikanuh ku nah awna he waditnevyenen ke hiyegbe amadgayavu ininbe. Igkis awna ku nuwnuh he kiniskanen. Igkis awna ku nuwnuh "ihi" in ka dep uniyehwa adahan "kawa".

18 Bawa *ka inyewatma, nukebyuvwi.* Ku samah ig Uhokri ka awna iwit waditnevyenenma, *nah kawnata awna iwit waditnevyenenma.* Ku nah awna "ihi" git pahavwi, inakni nuwnuh ka uniyehwa adahan "kawa".

Jesus ka awna iwit waditnevyenenma

19 Nah gikak kiyavwiye Sílas, gikak kiyavwiye Timotyu, usuh kuwis ekke Jesus Cristo *gihiyekemni* yit. Igyewa Uhokri gikamkayh. *Gihiyekemni hawata ke gigbe gihiyekemni. Ig kawnata awna iwit waditnevyenenma.* Ku giwn "ihi", inakni giwn ka uniyehwa adahan "kawa". In inyewa "ihi" adahan avanenekwa.

20 Ku wixwiy kamaxwa givitit Kiyavwiye Jesus, nikwe madikte ini kabayka ku pariye ig Uhokri ikakse wotwiy in inyewa kahayaknek. Mmanawa ig Kiyavwiye Jesus kuwis awna: "Ihi, *in danuhnek.*" Nikwe ig keh in inyewa danuhnek. Inneki keh wixwiy awna: "Ameh. *Henewa in danuhnek.*" *Ku aysaw wixwiy iha inakni giwn hene,* amun ini wixwiy kibeyhene Uhokri.

Uhokri Gitip ay uvitwiy areketni ku wixwiy Uhokri gidahan

Ro 8.14; Ef 1.13

21 *Ig Uhokri kis adahan ig kabayhaka.* Ignewa keh usuh pahavwiwa gikak Cristo payak yikak. Ignewa iki wawaygiwiy adahan wixwiy kamaxwenene givitit, adahan wixwiy tivikneneene gikak. Ignewa kawihkiswiy akak Gitip.

22 Ku samah ig Gitip ay uvitwiy, in humaw areketni *huwewe wotwiy ku wixwiy Uhokri gidahan.* Hawata akiw ig Gitip humaw areketni wotwiy adahan aysawnemenek wixwiy darihnek madikte ini kabayka ku pariye Uhokri ikakse wotwiy. *Kibeyne,* ku samah ig ay uvitwiy, amun ini wixwiy kuwis darih abusku ku pariye gikaksan wotwiy.

Nah ka danuhpa yit awaku nah ka himehwekere yikak

1Ko 4.21; 2Ko 10.1

23 *Kuri nukebyuvwi, nah akkamnihte yit ku samah nuhiyekemni uniyehwe.* Nah kanum Uhokri nawneve. Ignewa hiyak madikte ku

O Novo Testamento e Salmos na língua Palikur do Brasil; © 2018, Wycliffe Bible Translators, Inc.

pariye ay avit nuyakni. Nah kote atekerete
atere kuri akak inin awaku nah ka himehwe-
kere yikak.
24 Nah awna inakni hene ku nah ka hi-
mehwekere yikak, nah ka awnenema ke
wotbe usuh humewne yikivarabe adahan
usuh kabukhewne yit. Kawa. Yis ka muwa-
ka pahavwinema hiyeg adahan mpiksaptihyi
wew akak Uhokri gihiyekemni. Kibeyne, yis
yiwnteknewa mpiksewne wew akak gihiye-
kemni. Usuh ka humewnema yikivarama,
usuh he yayavetninen adahan yis tiviknene
akak batekka.
2 **1** Inneki keh nah kote atekkerete ku akak
inin. Nah ka danuhkere atere yit yis ka
bateknema.
2 Mmanawa yisnewa ku pariye keh nah
batek. Ku nah danuh atere yit yis ka batek-
nema, ayge nikwe wixwiyweke kadnisekbet
pawtak.
3 Inneki keh nah awahkise pahak kagta
atere yimin *adahan yiswa waditebdih yihaw-
kan avit nudawnhan atere.* Mmanawa kiska-
ma yis keh nah bateke numinuh ku aysaw
nah danuhpenekam yit. Ka kis adahan yis
keh nah ka batek. Nah iveg yivitit, *nukebyuv-
wi, ku yis pukuha ku samah nah ayivwihwe
aynesa avit nudawnhan atere.* Mmanawa ku
aysaw yis ka batek, nah kawnata batek.
4 Nah tameke inere pitatye kagta yimin
akak madikte nukayhawni. In keh nah wa-
kaymni mpiynevevye. He nah suke nukantak
nah tih. Nah ka awahkisni yimin adahanma
nah kehnema yis ka batek. Heneme nah
awahkisni yimin adahan areketni yit ku nah
bateke yikak ka aynsima.

Bayahminabay ner ku pariye kataraksanye

Lk 17.3; 1Ko 5.1; Ef 4.32

5 Ner ku pariye kataraksanye ayge yibet
ig ka marakwa nahnenwatma, ig marekwe-
ne yis madikte ayge. Heneme nah ka hiyap-
kiskere gitaraksan git mpiynevevyema akak
nuwnuh ahawna.
6 Kuwis yis bukihe gitaraksan giw *akak ku
samah yis pekkiswig yibetitak.* Ikeyvi.
7 Amawka kuri yis bayahminig ariw ini gi-
taraksan. Amawka hawata kuri yis aydaptihgi
kahadbe ig ka wakaymnima mpinevevyema
he ig isahkiswe giw Uhokri.
8 Nah aya yit, *nukebyuvwi,* adahan yis akka
git ku yis inyewa batek gikak ka aynsima.
9 Inneki keh nah awahkise inere pitatye
kagta yimin adahan nah hiyepne ba yis in-
yewatma ihpekere nuwnuh. *Kuri nah hiyakni
ku yis ihpin. Kibeyne.*
10 Ku aysaw yis bayahmina pahavwi ariw
gitaraksan, nah hawata nah bayahminig. Ka
nukakuhma ig taraksa adahan nah bayah-
minig niw, heneme nah bayahminig giwavrik
Cristo ke wotbe ignebe gibayhamnihnetnibe.
Nah bayahminig hene *awaku nah muwaka
yis bayahminig.* In kabay yidahan adahan yis
bayahminig.
11 Ku yis bayahminig, nikwe Satanás ka
hiya igma kawihyi. *Amawka ku wixwiy avuriw,*
mmanawa ig avanenekwa ahegbet adahan
idiswene abet uhiyekemni. Wixwiy kuwis hi-
yakni kabayntiwa gihawkan.

Nah kiyimwihwe gikak Titu

12 *Nukebyuvwi,* ku samah nah tiviknene ekkene ini kibeyne inetit gidahan Cristo metakwa nah danuh avitit paytwempu Trôadi. Ayge ig Uhokri ike kibeyne iwetrit nutuh adahan nah ekkene ginetni.
13 Heneme nah ka karisawnema nuhiyekemni ayge. Awaku nuvewkankam ku nah patiptak gikak ukebyi kiyavwiye Titu ku pariye nah awahkise yimin nudukwenavrik. Mmanawa nah ka aynsima timepkere yak gibiyaptak. Heneme, ku samah nah ka hiyavgi ayge adahan nah patiptak gikak. Nah hiyapni hene, nah ekkewvi gitkis neras hiyeg ayge, nah tivik adahan givegvepten avitit Masedôniyamnaw.

Wixwiy keh Uhokri bateke ginaktin ke wotbe ig ayhpiyebe imihgibe

Ef 5.2; Fil 4.18

14 Heneme kibeyne gidahan Uhokri. Ig avanenekwa parak abet uhawkanwiy. Gi-
vitimpi Cristo ig avanenekwa matekbeta

O Novo Testamento e Salmos na língua Palikur do Brasil; © 2018, Wycliffe Bible Translators, Inc.

gihawkankis *madikte hiyeg ku pariye mpitebdihkere wannivwiy.* Ayge nikwe ig kawihwiy adahan wixwiy ekkene gihiyekemni muwapuw *ke wotbe* wixwiy bohkisne imihgi amihyibe.

15 Wixwiy keh ig Uhokri bateke ginaktin ke wotbe ig ayhpiyebe imihgibe, mmanawa ig hiyap Cristo ay uvitwiy. Wixwiy *ke wotbe* bohkisnebe Cristo gihiyekemni amihyi givuwiwkis neras ku pariye amnihswenevwi git Uhokri gikakkis neras ku pariye kane amnihswakere git Uhokri.

16 Gitkis neras ku pariye kane amnihswekere git Uhokri, unetni ke mikahrikibe ku pariye giwmeptenkis. Gitkisme neras ku pariye amnihswenevwi git Uhokri, unetni ke imihgibe ku pariye ikene dehetniki givititkis. *Nukebyuvwi,* yuma pahavwinema hiyeg kadahan gawaygi giwnteknewa adahan ig ekkene ini hiyakemniki.

17 Ay ka aynsima hiyeg ku pariye ekkene Uhokri giwn adahan ivegvene gikakurakis nikak. *Yaytak hiyeg ayge awna ku usuh hawata ke ignesbe. Bawa ka inyewatma, nukebyuvwi.* Usuh ka aharitnema ariknawnema. Usuh ekkene Uhokri giwn yit awaku usuh gawahkisni adahanikwa ini. Usuh ekkene inakni giwn yit giwtriknewa Uhokri awaku ku samah usuh pahavwiwa gikak Cristo.

Yisnewa humaw areketni ku usuh inyewa Uhokri giwatnivwi

Ro 16.1; 1Ko 9.2

3 **1** Yis kuwis hiyakni ku inakni nuwnuh inyewa. Usuh ka muwaka adahan usuh akkaw yit akiw. Ine akak wownuh ine akak kagta. Gaytakkis hiyeg muwaka kagta adahan hiyeg hiyak ku pariyene igkis marihwa ignes ka pukuhpaw gavitkis. Heneme usuh ka muwaka akebi ini adahan hiyeg hiyak usuh ku usuh ka kinisekevutnevwima, ku usuh inyewa Uhokri giwatnivwi. Usuh ka muwaka adahan usuh akka kagta yit. Ine usuh kawnata muwaka adahan yis keh kagta udahan adahan ekkenema usuh gitkis nawenyevwi hiyeg.

2 Kibeyne, yiswa humaw kewa ukagtanbe adahan madikte hiyeg givegbohankis adahan igkis hiyakni ku usuh igyewa Uhokri giwatnivwi. Mmanawa ini ku samah yis nukunevwe yihiyekemni ini areketni ku inyewa Uhokri gidatni ay ukakuh. Usuh ka muwaka adahan in tamak amadga kagta. Heneme adahan in tamak ay avit uyakni. In ka manwati nivititak.

3 *Yis humaw ke wotbe* yis pahak kagtabe ku pariye tamakkiska wotuh gavit Cristo. In ka tamakka akakma ennetet arakuma *ku pariye kane dep manwa.* In tamakka akak Uhokri dehetniye Gitip. Mmanawa ig Uhokri ka tamak *gihiyekemni* he amadga tipnenwatma *ku samah ig tamak gidahan amekene Moís.* Heneme ig *ke wotbe* ig tamakkisni ay abet uhiyekemniwiy hawata.

Ignewa Uhokri iki wannuwiy, wawaygiwiy, udehetniwiy

4 Usuh awna inakni hene awaku usuh iveg givitit Uhokri adahan ig keh hene awaku ku samah usuh kamaxwa givitit Cristo.

5 Usuh giwatnivwi usuh yuma wannu wownteknewatma adahan usuh kehne ini annivwit. Ka hiya usuhma keh uwanti nikak ke wotbe in kehka akak wannube. Ignewa Uhokri iki wannu.

6 Ig iki wannu adahan usuh ekkene ini nukune gahegbetawni ku samah ig keh wixwiy humaw kibeynevwi giwtrik. Usuh ka akka yit he iwitnen adahan ku samah amawka wixwiy wew wadit. Heneme usuh akka yit Uhokri Gitip *ku pariye iki wawaygiwiy adahan wixwiy wew wadit.* Kumadukaki ku pariye he tamakkanen *amadga kagta in ka iki dehetniki uvititwiy,* in umahkiswiy *avatra utaraksanwiy nikak.* Heneme *ku* ig Uhokri Gitip *kumadukawiy,* ignewa iki dehetniki uvititwiy.

Uhokri ginetni wotwiy ka aynsima kakiytanite ariw ginetni git Moís

Ezz 34.29

7 Minikwak ku samah ig Uhokri ike inakni gikumadukan *git amekene Moís* tamakka amadga tip, avim ini ig Uhokri gikiytani kahayak git. In keh amekene Moís gihepka amuwe mpiynevevye. Ka ikwa adahan neras

O Novo Testamento e Salmos na língua Palikur do Brasil; © 2018, Wycliffe Bible Translators, Inc.

amekenegben izhaewyenevwi iveg gimkat.
Heneme pahaye in menwe. Ku wis hiyap
Uhokri gikiytani kahayak mpiynevevye ku
samah ig ike inakni gikumadukan ku pari-
ye inwa umahkiswiy akiw, **8** inkata akiw ku
aysaw ig iki Gitip *ku pariye iki udehetniwiy?*
Amun ini gikiytani ka aynsima kahayakte-
nek akiw.

9 Inakni inetit ku pariye gisayreptenkis hi-
yeg avatra gitaraksankis in ka nikiytanisima.
Inaknikata inetit akiw ku pariye ukehpitniwiy
wadit ariw utaraksanwiy in ka aynsima ka-
kiytanite akiw.

10 In *ke wotbe inakni ginetni pitatyene-
ne in* yumahbe nikiytanibe akiw, mmana-
wa *inakni ginetni butitnene ku avim inin* in
ka aynsima kakiytanite mpiyni mpiynevev-
ye akiw.

11 Mmanawa ku wis hiyap *Uhokri ginetni*
ku pariye kawih adahan aynesawa hawkri ku
wis hiyap in ka nikiytanisima, inkata akiw *gi-
netni* ku pariye kawih adahan avanenekwa?
Innewa ka aynsima kakiytanite akiw.

Judeyenevwi ka pukuha Uhokri gihiyekemni

At 28.25; Ro 11.7

12 Usuh hiyapni *inakni inetit nikiytani*
hene, usuh akkin gitkis hiyeg akak madik-
te uboka.

13 Usuh ka *mara aynesnima* kema ame-
kene Moísma. Ig awasave gihepka akak ka-
mis kahadbe *gihiyegavu* izhaewyenevwi ka
hiyap gamuwyi ku aysaw in manwa.

14 Henewa gihiyekemnikis sab ayge. Ku-
viknene gihiyekemnikis adukwenewa sab
ku aysaw igkis ivegboha Uhokri gannasan.
*Igkis ka inyewatma pukuha inakni giwn. In
ke wotbe* gihiyekemnikis awaspitnebe akak
kamisbe. Ini giwasaptiwkakkis ininewa ma-
wasaptihkanek ku aysaw igkis pahavwihwa
gikak Cristonek.

15 Heneme in kote mawasaptihkahte giw-
kis kuviknene akak inin. Ku aysaw igkis
ivegboha amekene Moís gikumadukan, *in
ke wotbe* pahak awasapti adukwenewa ay
abet gihiyekemnikis.

Wixwiy iwene Uhokri gihiyekemni gikiytani kiyeste akiw

Ro 8.29, 12.2; Ef 4.24; Kol 3.10; 2Ped 1.4,10

16 Heneme *kibeyne.* Ku aysaw wixwiy wa-
gesnek uhiyekemniwiy gidahan Kiyavwiye,
ayge nikwe *in ke wotbe metakwa* uhiyekem-
niwiy mawasaptihkabe.

17 Ku aysaw nah awna inakni iwit "Kiyav-
wiye", nah kinetihwene gimin Uhokri Gitip.
Mmanawa ku ig Uhokri Gitip ay uvitwiy *in ke
wotbe ig mawasaptihpiyebe uhiyekemniwiy*
ig keh wixwiy isahptaw ariw.

18 Ayge nikwe wixwiy madikte hiyap gi-
kiytani *huwewe. Wixwiy hiyapni* ke wotbe
akakbe uhepkawiy ka awasapnema *ada-
han wixwiyme ekkene ini gikiytani hawata* ku
samah pahak waruw akka uhehpakwiy. Ku
samah wixwiy ivegnenete gimkanit Uhokri
wixwiy wageswenene hawata ke igbe. Wix-
wiy iwenene gikiytani gihiyekemni ka aynsima
kiyeste akiw. Innewa Kiyavwiye Uhokri Gitip
gannivwi ay uvitwiy.

Usuh akka Uhokri giwn yuma kinisaka nibet

2Ko 1.12, 5.11; 1Tes 2.1

4 **1** Usuh hiyapni hene, usuh ka miniw ariw
ini annivwit ku pariye ig Uhokri ike wotuh
he wamnihkanen *adahan usuhme ekkene
inakni ginetni gitkis hiyeg.*

2 Bawa usuh ka akkin adahan gikinsetni-
kisma *ku samah yaytak ayge awna uminuh.*
Usuh kuwis tukuhwe ariw madikte ini mbayka
ku pariye hiyeg he ayamkanen nikak. Usuh
ka keh ariknawnema ku pariye adahan ma-
raki. Usuh ka kehbeta amin Uhokri giwn
*adahanma usuh aharitnema udahanwatma
arikna nikak.* Kawa. Usuh ekkene Uhokri
giwn inyewatnene yuma kinisaka nibet. Usuh
akkin giwtriknewa Uhokri. Akaknewa ini usuh
hiyakkiswa gitkis madikte hiyeg *ku usuh ka
kinisekevutnevwima.*

3 Ku inakni unetni ka pukuhpaka, in ka pu-
kuhpaka gavitkis neras ku pariye avigkunene
ahin adahan biyukwiki.

4 *Ig Satanas,* ig inin hawkri akivara, ig
hiya asabkak gihiyekemnikis awaku igkis ka

O Novo Testamento e Salmos na língua Palikur do Brasil; © 2018, Wycliffe Bible Translators, Inc.

ihpekere inakni wownuh. Inneki keh inakni unetni ka paduk abetit gihiyekemnikis. Ayge nikwe igkis ka hiyap gikiytani Cristo ku pariye kahayaksa wotwiy igyewa Uhokri ay amadga inin.

5 Mmanawa usuh ka kinetihwa uminuhma, usuh kinetihwene gimin Jesus Cristo ku samah ignewa Ukivarawiy. Usuhme he yibuknenwa ku samah ig *Ukivarawiy* Jesus *awahkise usuh yimin adahan kehne kabayka yidahan.*

6 Minikwak inin hawkri he amisnavyenen. Heneme ig uguhpin akak giwnenwa. Ig awna: "Kabutniki humaw abet inin amisnavye." Igwata Uhokri ku akak inin uguhne uhiyekemniwiy. Ig keh wixwiy hiyap gikiytani ku pariye kabutenene ay gihepkamadga Cristo.

Usuh ka ariknawnema heneme Uhokri iki wawaygi abetnewa mbeyne

2Ko 1.3, 6.5, 11.23; Kol 1.11; 2Tes 2.16

7 Usuh ka ariknawnema. Inme gikiytani in ka awaygisima. *In kewa igiskabe.* Usuhme humaw ke ini igiska avinbe. Heneme *usuh eme* ke ibugbe batakka *in ka dep bak.* Ayge nikwe in huwewe ku ini wannu kane nidatnisima in ka wownteknema, heneme in giwntekne Uhokri.

8 Usuh abet mbeyne ka aynsima, heneme in ka mataka uhiyekemni. Ka aynsima mbayka aharit umetkepten, heneme usuh ka tuguhkis wawaygi.

9 Ka aynsima hiyeg hiyapkisne mbeyne wotuh, bawa usuh ka ikiska giwakukisma. Nawene usuh kaba hahwa, heneme usuh kannikaw akiw usuh tiviknene. *Wake ka ignema Uhokri, usuh hahwakam.*

Usuh abet miyaka kahadbe Jesus gidehetni kahayak yit

At 21.13; Gal 6.17; Kol 1.24; Fil 2.17, 3.10; Ap 12.11

10 Usuh ka kavigsa uvituh, usuh ahegbet adahan umahkiswa hawata ke Kiyavwiye Jesusbe kahadbe gidehetni kahayak ay uvituh.

11 Ig kuwis ike gidehetni uvitit, heneme ku samah wowskawni ay amadga inin usuh avanenekwa abet miyaka awaku *ku samah usuh kinetihwene gimin* Kiyavwiye Jesus. Ka sam. Amun ini ig Kiyavwiye Jesus gidehetni kahayak ay uvituh.

12 Inin ku samah usuh abet miyaka in keh yisme uti yidehetni *gimun Uhokri.*

13 *Ka sam usuh abet miyaka.* Usuh udukwenewa ukamaxwan givitit Uhokri hawata ke ner awaygbe ku pariye tamak Uhokri giwn amadga kagta minikwak. Ku kiney ig awna:

— Nah iha Uhokri giwn *ku in inyewa.* Inneki keh nah akkin.

Usuh hawata akka Uhokri giwn awaku ku samah usuh ihpin *ku in inyewa.*

14 Usuh ihpin, mmanawa kuwis ig kannikase Kiyavwiye Jesus ariw gimiremni. Usuh hiyakni ku aysawnemenek ig kannikasanek usuh ariw umiremni hawata, awaku ku samah usuh pahavwiwa gikak Kiyavwiye Jesus. Ayge nikwe ig kehnek usuh hiyap gikiytani payak yikak.

15 Usuh hiyepne ini mbeyne madikte yidahan. *Umawkan yis madikte amava gamnihra.* Mmanawa ku kibite hiyeg amevene Uhokri gamnihra, amun ini nikwe kibite hiyeg kibeyhene Uhokri giw, ayge nikwe ig kiyathakante akiw.

Mbayka ka dahwa inme kabayka dahwa

Ro 8.17; 2Ko 1.7; 1Ped 1.7, 4.13, 5.10

16 Inneki keh usuh ka miniw *ariw inin ku samah usuh kinetihwene gimin Kiyavwiye Jesus.* Hiyawa uvituh hawka tiviknene mugumgunene, heneme utivuh hawka nukunehwenene akiw.

17 Mmanawa ini ku pariye mbeyne wixwiy hiyap ay amadga inin, kuwewanek ka ayivwadima in mpiyenek. In ka ariknawnema. Heneme in utipkis wotwiy ka aynsima kabayka ku pariye dahwanek adahan avanenekwa ku pariye kibeynewatnene kabayka. Ini kabayka ka aynsima kiyeste ariw ini mbayka.

18 Nikwe usuh ka aritnema ariw ini *mbayka* ku pariye wis hiyap akak wowtyak. Heneme usuh iveg avitit ini kabayka ku pariye wis kane hiyap akak wowtyak. Mmanawa ku pariye wis hiyap akak wowtyak in ka dehwevyema in he mpiyevyenen. Heneme ku pariye wis kane

O Novo Testamento e Salmos na língua Palikur do Brasil; © 2018, Wycliffe Bible Translators, Inc.

hiyap akak wowtyak ini dehwevye adahan avanenekwa.

Uvitwiy wageswanek nukunewa akiw

Ro 8.10; 1Ko 15.35; Fil 3.21; Ap 20.4

5 **1** Uvitwiy amadgaya inin in humaw kewa paytbetbe adahan utivwiy givinkis. Kuwewanek in higohbetvi. *Heneme kibeyne,* utivwiy kadahan nawenyewa givinkis akiw. Ini givinkis in ka hiyegima amadgayavu inin gikehnikisma. In Uhokri gikehni. In dahwa adahan avanenekwa aynte inurik.

2 *Kuwis wixwiy ehwe akak inin uvitwiy amadgaya inin.* Wixwiy ka aynsima aharitkere kawihkere uvinwiy nukunewa akiw aynte inurik, he wixwiy kahekanaw avititak uyakniwiy *ke wotbe wixwiy mabipiyebe akak inin uvitwiy.*

3 Ku aysaw wixwiy kawihminawnek akak uvitwiy nukunewa akiw, ayge avim ini utivwiy ka utipkanek makawihanema.

4 Heneme ku avim inin wixwiy wakaymni avititak uyakniwiy awaku ku samah utivwiy in ay ariku inin givinkis amadgaya inin. Wixwiy ehwe akak inin uvitwiy. Wixwiy ka ehwa nikak awakuma wixwiy ka muwakama uvitwiy akiw, heneme awaku wixwiy aharitkerete kawih uvitwiy nukunewa akiw. Kahadbe ini uvitwiy ku pariye tiviknene adahan miyaka in wageswa adahan dehetniki.

5 *In ka ukehbetanma.* Ignewa Uhokri ku pariye kuwis ahegbetevwiy adahanikwa ini. Kuwis ig kawihkise Gitip uvititwiy adahan areketni wotwiy ku aysawnemenek wixwiy darih *ini uvitwiy nukunewa akiw.*

6 Inineki ikene wawaygi avanenekwa. Ku samah wixwiy aynete amun inin uvitwiy amadgaya inin, nikwe wixwiy piyawakad ariw wowskawniy gimun Uhokri.

7 Ku avim inin wixwiy ka hiyavgi akakma wowtyakwiy. Heneme akak ukamaxwanwiynen wixwiy iveg givitit.

Ininewa umawkan adahan usuh kehne Uhokri gibetki

Jo 6.38; Fil 1.20

8 *Ka sam.* Usuh udukwenewa kadahan wawaygi. Heneme usuh muwakate ikis inin uvituh amadgaya inin adahan usuh misekwene gimun Uhokri.

9 Ininewa umawkan adahan usuh kehne Uhokri gibetki muwapuw ku kiney usuh misakwa. Ku aysaw usuh ay amadga inin usuh kehne gibetki. Ku aysaw usuh aynte gimun Uhokri usuh kehne gibetki. Ininewa usuh mpiksaw aharit.

10 Mmanawa aysawnemenek wixwiy madikte tabirbetnek givetun Cristo adahan ig uhiyvetniwiy ba wixwiy kibeynevwiwatma. Ayge ig ikinek wotwiy utiwniwiy pakekunawa akak ku pariye ukehniwiy ay amadga inin. Ku wixwiy keh kabayka, *kabaykanewa ig ikinek wotwiy.* Ku wixwiy keh mbayka, *mbaykanewa wixwiy utinek.*

Usuh ka kinisekevutnevwima

2Ko 1.12, 4.2; 1Tes 2.1

11 Usuh hiyapni hene *ku ig ukatiwnihpitni hene,* usuh avisase gibohri Uhokri. Inneki keh usuh mpiksaw kinista hiyeg gidahan Uhokri. *Usuh ka kinistigkis adahanma usuh aharitnema udahanwatma arikna nikak.* Ig Uhokri hiyak madikte uhiyekemni ku pariye ay avit uyakni. Ig hiyakni ku usuh keh wadit. Nutuhbe yis hiyakni hawata.

12 Usuh awna inakni iwit ka adahanma usuh kehnema uwanti. Heneme usuh he ikene yihiyekemni adahan ku samah yis kaytwa giwnkis neras ku pariye awnenevwi uminuh. *Igkis awna uminuh ku usuh ka kibeynevwima. Igkis iki usuh hene* awaku ku pariye igkis hiyap akak giwtyakkis. Igkis ka awna inakni awakuma ku igkis hiyak ku pariye ay avit uyakni. *Inneki keh usuh ikene yihiyekemni kuri adahan yis kaytwa giwnkis yis akka gitkis ku pariye ay avit uyakni.*

13 *Gaytakkis awna uminuh ku* usuh ka hiyak hawkri usuh kewa hiyeg puwvavyebe. Bawa ku usuh ke puwvavyebe, heneme usuh kehne Uhokri gibetki. *Gaytakkisme awna uminuh* ku usuh hiyekne hawkri kabayntiwa *adahan usuh kinisne hiyeg. Bawa usuh kehne ini annivwit in ka udahanuma.* In he yidahanen madikte.

O Novo Testamento e Salmos na língua Palikur do Brasil; © 2018, Wycliffe Bible Translators, Inc.

Ku pariye pahavwiwa gikak Cristo igi nukunewa gihiyekemni akiw

Jo 3.5; Ro 8.29, 12.2; Ef 4.24; Kol 3.10; 2Ped 1.4

14 *Usuh mpiksewnene adahan yayavetni* awaku ku samah ig Cristo amnihpewiy ig kawihkise gamnihra uvititwiy. Ku samah ig pahavwiwa umahkiswe udukwenavrikwiy *in ke wotbe* uhiyekemniwiy amadgaya inin in miyavibe wowiy payak gikakbe ayge.

15 Adahanikwa ini ig umahkiswe adahan *wixwiy nukunewa uhiyekemniwiy akiw.* Gimawkan wixwiy, ku samah wixwiy aynete amadga inin, wixwiy ka aharitnema kabayka udahanwiynenwatma akiw, heneme wixwiy kehne madikte gidahanen Cristo gibetki. Mmanawa *ig kuwis kehe madikte udahanwiy ku pariye umawkanitnenewiy.* Ig umahkiswe udahanwiy ig kannikaw ariw gimiremni udahanwiy.

16 Kuri nikwe *uhiyekemniwiy nukunewa akiw.* Han pitatit wixwiy ka iki hiyeg *henenwatma* akiw awakunenwatma ku pariye uhiyvanwiy ay amadga inin. Minikwak nah iki Kiyavwiye Cristo *henenwa,* heneme kuri nah ka ikigi hene akiw.

17 Ku pariye pahavwiwa gikak Cristo igi nukunewa gihiyekemni akiw. Gihiyekemni amadgaya inin in kuwis mpiye, in wageswe nukunewa akiw.

18 In madikte humaw giwntak Uhokri. Ignewa watekbetase uhawkanwiy git Cristo kahadbe wixwiy darihwekne gikak akiw. Hawata akiw ig ike wotwiy ini annivwit adahan wixwiyme kehne nawenyevwi hiyeg darihwak gikak hawata.

Uyay kabeywotvi gikak Uhokri

Ro 5.1,10; Ef 2.15; Kol 1.20

19 Usuh ekke gitkis hiyeg ku igwa Uhokri keh hiyeg amedgenevwi inin darihwak gikak givitimpi Cristo. Amun ini ig hiyavwiy giwtrik ke wotbe wixwiy yumahbe utaraksanwiybe. Ayteke nikwe ig wasavanaw ubiyrikwiy giminkis nawenyevwi hiyeg adahan ku samah ig keh igkis darihwak gikak hawata akiw.

20 Inneki keh usuh humaw Cristo giwatnivwi. Usuh ekkene giwn gitkis hiyeg ke wotbe igwatbe Uhokri awnene uvititak. Usuh aya gitkis: “Gidahan Cristo, uyay kabeywotvi gikak Uhokri.”

21 Mmanawa *ig kuwis kabeywotvi ukakwiy* wixwiy ku pariye pahavwiwa gikak Cristo. Ig Cristo yuma givathawni aynesnima, heneme Uhokri hiyak gikak Cristo ke wotbe ig patehwevyebe, kahadbe ig ik adahan ig hiyak ukakwiy ke wotbe wixwiy barewvityevwibe.

6 **1** Hawata akiw usuh ku pariye kannivwiye hene *gidahan Uhokri,* usuh aya gitkis hiyeg adahan igkis ka iki inakni unetni ku in he waditnevyenen. Adahan igkis amava kabayntiwa ini kabayka ku pariye Uhokri kehe gidahankis he gamnihkakkisnenwa.

2 Mmanawa igwa Uhokri awna inakni inetit *amadgatak gannasan.* Giwn:

— Ku avim inin nah muwaka adahan yamnihten. Nah ahegbet adahan timepne yiwn ku samah yis amnihswene nutuh.

Nikwe usuh awna gitkis hiyeg:

— *Kibeyne.* Ig Uhokri ahegbet adahan wamnihtenwiy. Uyay ka muwaka waha. Uyay amnihswa git kurinewa avim inin.

Hene wownuh gitkis.

Usuh ikewkere Uhokriyanbetnewa abetnewa mbeyne

2Ko 1.3, 4.7, 11.23; Kol 1.11; 2Tes 2.16

3 *Ku samah usuh ekkene inakni Uhokri giwn gitkis hiyeg hene,* usuh mpiksaw adahan usuh ka taraksa aynesnima, mmanawa usuh ka kehkere hiyeg awna ku Uhokri giwn ku in ka kabay.

4 Usuh he kehkere ku pariye akka ku usuh igyewa Uhokri giwatnivwi. Nikwe usuh kiyaknihwenene avanenekwa abetnewa mbeyne, abetnewa kiyimwiki, abetnewa madiptiki, abetnewa kadniki.

5 Hiyawa usuh biptepka, hiyawa usuh sarayhpika arikut parakseket, hiyawa hiyeg kivuhwe madikte uvitit, usuh kannivanene, usuh ka mayak, usuh ka ax, *heneme adukwenewa usuh ikewkere Uhokriyanbetnewa giwatnivwi.*

6 Usuh ka daxtasewkere arit patahwaki. Usuh hiyekere Uhokrinenwa gihiyekemni.

O Novo Testamento e Salmos na língua Palikur do Brasil; © 2018, Wycliffe Bible Translators, Inc.

Usuh kiyaknihwekere gikakkis madikte hiyeg.
Usuh amnihkerevgikis. Usuh gitiphewkere
Uhokri barewvitye. Usuh batekere gikakkis
hiyeg avititakwa uyakni.
7 Usuh ekkekere gitkis ininewa iwit ku pari-
ye inyewatnene. Usuh ekkekere gitkis Uhokri
gidatni. Usuh wewkere akak kibeyne hiya-
kemniki. Ini humaw ke uyakwokbe adahan
umaptenten giwkis uvetunyavu hawata ada-
han wanekbetene uvetunyavu gihawkankis.

Ka sam wotuh ku pariye iwit hiyeg awna uminuh

Jo 2.24, 5.34,41,44; Gal 1.10,2.6

8 Ka sam wotuh ku usuh kiyathaka. Ine kaw-
nata sam wotuh ku usuh miyathaka. Ka sam
wotuh ku hiyeg pataha wowhu. Ine kawna-
ta sam wotuh ku hiyeg kabayha wowhu. Hi-
yeg iki ku usuh kinisekevutnevwi, bawa usuh
awna iwit ku pariye inyewatnene.
9 Hiyeg iki ku usuh ka ariknawnema ay,
bawa usuh hiyakan muwapuw. Igkis iki ku
usuh abet miyaka, bawa usuh udukwene-
wa tabirnene. Hiyeg hiyapkisne ka aynsima
mbeyne wotuh, heneme ka hiya igkisma pi-
senwa ukakuh.
10 Inpawa usuh abet kadniki, heneme usuh
avanenekwa bateknenekwa unaktin. Usuh
madiptavye, heneme usuh igisenene hiyeg
ka aynsima *akak Uhokri Gitip gihiyekemni.*
Usuh yuma ariknawnema ay umunuh, hene-
me usuh kadahan madikte *kabayka inyewat-
nene* ay umunuh.

Uyay ka isaksa ariknawnema adahan in mpithawiy pawtak

11 Nukebyuvwi korintuyenevwi, usuh ek-
kene yit madikte ku pariye ay avit uyakni.
Usuh ka ayam aynesnima yiw.
12 Ku pariye arikna mpithawiy pawtak in
ka nuwnteknema. In ayteke yiwntak. Yis pu-
kuhpaw nubohri yuma kavatrenesima.
13 *Nukebyuvwi,* nah awna yikak ke wotbe
yis nukamkayuvwibe. Nah aya yit ka yi mu-
waka isaksa ariknawnema mpithawiy paw-
tak. Uyay ihpa nuwnuh akiw. Bateknay ukakuh
hawata ku samah usuh batek yikak.

Waditka ka kis akak taraksaki

1Ko 5.9, 10.2; Ef 5.7; 2Tim 2.4; Tiy 4.4; 1Ped 2.11; 1Jo 1.6, 2.15

14 *Nukebyuvwi,* ka yi muwaka darihwak
gikakkis hiyeg ku pariye kane ihpenevwima
Uhokri giwn. Mmanawa waditka ka kis akak
taraksaki. Kabutniki ka amava misanpiki ni-
betit.
15 Ig Cristo ka pasamrak gikak wavitye
gikivarakis. Ihpenevwi ka kis gikakkis kane
ihpenevwima.
16 In ka tuguhti abet uhiyekemni adahan
wis paraksa ahehpakti batakkarad arikut
Uhokri Givin, mmanawa in ka atak nikak.
Uwohkigawiy dehetniye. Wixwiynewa ku pari-
ye humaw givin. Henewa in ku samah Uhokri
gannasan awna. In awna:
— Aysawnemenek nah kavinwene ay givit-
kisnek hiyeg. Nah misakwanek ay gimunkis-
nek. Avim ini nah humawnek giwohkigakis.
Igkisme humawnek nuhiyegavu.
17 Inneki keh ig Uhokri awna:
— Higihwanay giwkis. Ka yi muwaka da-
rihwak gikakkis aynesnima. Ka yi muwaka
daxtasaw akak givathawnikis. Ku yis ka keh
hene, nikwe nah amavaynek kabayntiwa.
18 Nah humawnek yig, yisme humawnek nu-
kamkayuvwi.
Henewatbaki ig Ukivarawiy detye awna.
7 **1** Nukebyuvwi kibeynevwi, ku samah
ig Uhokri ikakse madikte ini kabayka
wotwiy, uyay tukuhwe ariw madikte patahwaki
ku pariye pataha uvitwiy ku pariye pataha
uhiyekemniwiy. Uyay kiyatha ignewa Uhokri.
Uyay mpiksaw wew wadit avigkutavrik ku
samah gimawkan.

Usuh batek yikak mpiynevevye

2 *Usuh aya yit, nukebyuvwi kibeynev-
wi,* ivegnabay uvitit akiw. *Ka yi muwaka
iki yitew gitkis neras ku pariye awnenevwi
uminuh.* Usuh kote taraksate gikak pahav-
winema hiyeg. Usuh kote mbayhate pahav-
winema gihiyekemni. Usuh kote kiniste
pahavwinema.
3 Nah ka awnenema inakni akakma nuda-
goni. Mmanawa ku samah nah kuwis awna,

O Novo Testamento e Salmos na língua Palikur do Brasil; © 2018, Wycliffe Bible Translators, Inc.

usuh batek yikak mpiynevevye. Ku yis muwaka yaymukwan amadga inin, usuh ahegbet adahan aymuhwa payak yikak. Ku yis muwaka umahkiswa, usuh ahegbet adahan umahkiswa payak yikak.

4 Nah iveg yivitit. Nah hiyakni ku yis keh kabayntiwa *yis tiviknene gikak Uhokri.* Nah kibeyhene yiw muwapuw. Yis keh nuyakni karisaw. Yis keh nah batek mpiynevevye. Hiyawa usuh abet mbeyne, heneme yisnewa keh nah nudukwenewa bateke numinuh.

Ku samah yis iha nuwnuh in wagahkis nawaygi

5 Henewa, *nukebyuvwi kibeynevwi.* Kuhwekwa ku samah usuh danuh avitit Masedôniyamnaw usuh ka mayakti ariw mbeyne. Ayge usuh hiyap arakembet mbayka. Awkin uvitiw usuh kiyimwihka, avitme uyakni aviska parak usuh.

6 Heneme *kibeyne,* ig Uhokri ike wawaygi. Ig ku pariye avanenekwa ikene gawaygikis neras ku pariye barukiswenevwi, ig ike wawaygi ku samah ig patiptakse usuh gikak kiyavwiye Titu.

7 Ka ininewatma awaku ku samah usuh patipteke gikak kiyavwiye Titu in ike nawaygi. Heneme inakni ginetni yimin, ku pariye wagahkise gawaygi, in wagahkise udahan wawaygi hawata. Ig ekke wotuh ku samah yis ka aynsima hiyepkerevun akiw, yis kayehe yitaraksan, yis ihpekere nuwnuh. Nah timapni hene, nah ka aynsima batekte akiw.

8 Pitatye nah kabahte kiyimwihwate akak ku samah nah awahkise inere pitatye kagta yimin *adahan kiyekisne yitaraksan yit.* Mmanawa nah ka yimerekwetnima. Kurime nah ka kiyimwihwa nikak akiw. Hiyawa in marekevyi aynesa, **9** heneme kuri nah bateke ku samah nah awahkiswin yimin. Nah ka batek awakuma ku samah yis marekevwema, heneme awaku ku samah yimaran keh yis wagese yihiyekemni. Yis marekevwe, mmanawa henewa Uhokri gimawkan. Nikwe inakni nuwnuh yit in ka pes adahan mbaykama yidahan. *In pes adahan kabayka.*

10 Ku wis marekevwe ku samah Uhokri gimawkan, *ku wis kiyimwihwa akak utaraksan,* in keh wis utinek kabayka, ayge nikwe wis ka kiyimwihwa akiw. Heneme ku umaran ke hiyegbe amedgenevwi inin gimarankisbe ini keh wis utinek miyaka.

11 In huwewe ku yis marekevwe avigkutavrik ku samah Uhokri gimawkan. Mmanawa pahaye adahan yis kayehe yitaraksan, yis tukuhwebdih niw. Yis marekevwe akak yitaraksan. Yis ka taraksekere akiw. Yis batukewnene adahan wew wadit. Yis mpiksaw niharit. Yis hiyak kibehtenwa gikakkis neras aygnenevwi yibet ku pariye kane wewkere wadit. Yis waditebdihe yihawkan kabayntiwa avigkutavrik ku samah Uhokri gimawkan.

12 Nah awahkise inere pitatye kagta yimin ka adahanenwatma waditebdihpiyema gihawkankis hiyeg taraksavye, ine ka adahanenwatma waditebdihpiyema gihawkankis neras ku pariye taraksepka gikakkis. Heneme nah awahkisni hawata adahan ekkene yit giwtriknewa Uhokri ku nah *ka miyehyi, nah* kiyenay akak madikte nubetki, *nah ka aynsima muwaka yis wew wadit.*

13 Ini *ku samah yis ihe nuwnuh* in ikene nawaygi. Usuh hawata iwe ka aynsima wawaygi giwntak kiyavwiye Titu ku samah ig ka aynsima batek yikak. Mmanawa yis kariswehse giyakni kabayntiwa.

14 Avit ig tivik yimkat nah awna git ku yis kibeynevwi hiyeg. *Kibeyne,* inakni nuwnuh ka marakwan. Ku samah nah avanenekwa awnene iwit inyewatnene yit, hawata inakni nuwnuh git kiyavwiye Titu in kahayak ku in inyewatnene.

15 Adukwenewa gibetki yikak ka aynsima ku aysaw ig kiye ku samah yis kiyatevgi, yis amevevgi kabayntiwa, yis ihe giwn.

16 *Kibeyne,* nah ka aynsima bateke numinuh ku samah ik adahan nah iveg yivitit ka aynsima.

Amnihnay ukebyuvwiy Jesus gihiyegavu akak madikte yibetki

At 11.29; Ro 15.25; 1Ko 16.1; 2Tim 6.18

8 **1** Kuri nukebyuvwi, usuh ekkene yit giminkis Jesus gihiyegavu aynte

O Novo Testamento e Salmos na língua Palikur do Brasil; © 2018, Wycliffe Bible Translators, Inc.

Masedôniyamnaw ku samah igkis wewnene
akak Uhokri gamnihra.
2 Igkis hiyepnes mbeyne ka aynsima, he-
neme igkis gidukweneswa batek ginaktin-
kis. Igkis madiptavye. Igkis misakwa henen
barewok, yuma ariknawnema gidahankis,
heneme akak inere igkis ka aynsima amnih-
kerete hiyeg akiw. Inneki keh igkis pasuhpa
hiyeg akak madikte gibetkikis.
3 *Henewa nukebyuvwi.* Igkis ka kakanhaw
gitkis hiyeg ariwnteknenwatma gikakurakis
asemne. Heneme igkis kakanhaw gitkis
mpiy gidatnikis.
4 Giwntekneswa igkis mpiksaptih usuh
isaksigkis adahan igkis hawata ayava ne-
ras ukebyuvwiy Jesus gihiyegavu *madip-
tavye.*
5 Ayteke igkis ike mpiy ku pariye uvewkan.
Mmanawa ka ininewatma gikankis igkis iki,
heneme igkis ike givitkis hawata git Ukiva-
rawiy. Pitatye igkis ikaw gitkit Uhokri *adahan
igkis ihpene giwn.* Ayteke butte adahan ig-
kis ihpene wownuh hawata ku samah Uhokri
gimawkan.
6 Usuh hiyapni hene *ku samah igkis ma-
sedôniyenevwi igkis ba gamnihrakis hene,*
usuh aye git kiyavwiye Titu adahan ig diyuh
atere yit akiw. Minikwak ig atiwkekne ayge
yibet adahan ahiwne yikan gitkis ukebyuv-
wiy madiptavye. Kuri nikwe usuh aya git
adahan ig pisenwehe ini yikehni kabayka
adahan yis hawata wewne akakwata Uhokri
gamnihra.
7 Yis kuwis kannuh keh ka aynsima
kabayka. Yis kannuh kamaxwa givitit Uhokri.
Yis kannuh akka giwn kabayntiwa. Yis pu-
kuha gihiyekemni. Yis mpiksaw adahan yis
kehne Uhokri gibetki. Yis ka yabayisima uka-
kuh. Inneki keh usuh aya yit adahan yis ha-
wata kannuhwa keh ini kabayka adahan yis
amnihne ukebyuvwiy madiptavye.
8 Nah ka mpiksaptihyi adahan yis keh ini
kabayka, heneme ku samah *nah hiyap* na-
wenyevwi hiyeg igkis kehne *kabayka gikak-
kis hiyeg* hene, numawkan yis hawata. Ku
yis keh hene, in humaw areketni ku yis inye-
wa wewne akak Uhokri gamnihra.

Jesus madiptiswe udahanwiy

Fil 2.4

9 Mmanawa yis kuwis hiyak ku pariye
kabayka Ukivarawiy Jesus Cristo keh uda-
hanwiy ku samah ig amnihwiy. Ig igisye *gimun
gig,* heneme ig madiptiswe udahanwiy kahad-
be wixwiyme humaw igisavye *akak kabayka*
awaku ku samah ig madiptiswe udahanwiy.

Uyay kakanhaw madikte ku pariye yis hiya asamanak

10 Kuri nikwe nah ikene yihiyekemni. In
kabayte yidahan adahan yis pisenwe yikeh-
ni ini kabayka ku pariye yis kavusaw keh
kamukri mpiyatinene. Mmanawa yiskit kavu-
saw ahiw yikan gidahankis madiptavye. Yis-
kit amnihkerevgikis avit nawenyevwi hiyeg
amnihkerevgikis.
11 Nikwe uyay pisenwehpin pisenwate. Ku
samah yis amnihkerevgikis avititak yiyakni,
uyay pisenwehpin avititak yiyakni hawata.
Ikinay madikte ku pariye yis hiya asamanak.
12 Mmanawa ku wis kakanhaw avititak
uyakni, innebaki keh Uhokri batek. Ku in ka
kiyasradima, ka sam. Ig he muwaka wis iki
madikte ku pariye wis hiya asamanak. Ig ka
aya wot mpiynevevyema ku pariye wis ka hiya
nisamanak.
13 Ig ka muwaka yis misakwa barewok. Ig
ka muwaka igkis kadahante yiw. Heneme ig
muwaka yis kadahanyekuye hehpekuye.
14 Ku avim inin yis kadahan ka aynsima arik-
nebdi. Nikwe uyay kakanhaw niwntak gitkis
neras ku pariye yumanene gidahankis. Mma-
nawa aysawnemenek ku aysaw yis yuma yi-
dahanek igkisme iki yitnek ariwntak gidahankis.
Ayge nikwe yis kadahanyekuye hehpekuye.
15 Henewa in ku samah Uhokri gannasan
awna. In awna:
— Ku pariye uti ka aynsima, gidahan ka
darihwa. Igme ku pariye uti aynesawa, ig ka
muwak git.

Nah awahkis Titu yimin

16 Kibeyne gidahan Uhokri. Ig keh kiyavwi-
ye Titu ayavakerevyi hawata ku samah usuh
ayavakerevyi.

O Novo Testamento e Salmos na língua Palikur do Brasil; © 2018, Wycliffe Bible Translators, Inc.

17 *Ku aysaw usuh aye git adahan ig diyuh atere adahan yayavetni akiw,* ig ihe wownuh akak madikte gibetki. Mmanawa kuwis ig ahegbete ginetni giwnteknewa adahan ig atak atere akiw. Mmanawa ig mpiksaw adahan ig yayavetni.

18 Kuri ig tivikwiye yimkat akiw. Usuh awahkisne pahavwi ukebyi gihapti ku pariye kiyathaka gavitkis madikte Jesus gihiyegavu awaku ku samah ig akka Uhokri ginetni kabayntiwa.

19 Igi ukebyi ig kaniykawa gavitkis ukebyuvwiy adahan ig atekne uhapti adahan ewkne kakanhawka gitkis ukebyuvwiy madiptavye. Ig kaniyvika adahan wayavetni abet inin annivwit adahan amnihka, marihwa Uhokri kiyathaka, hawata kahadbe igkis hiyakni ku usuh kehkere kabayka gidahankis.

20 Usuh iwevgi uhapti marihwa yuma pahavwinema hiyeg pukuhpewne ubohri ku samah usuh tivikwiye hiyuhwe akak ini gikankis kibeynewatnen kakanhawka.

21 Mmanawa usuh kehkere ku pariye waditnene giwtrikkis madikte hiyeg hawata ku samah usuh kuwis keh giwtrik Uhokri.

22 Hawata usuh awahkisne pahavwi ukebyi yimin akiw gihaptikis kiyavwiye Titu. Usuh hiyakgi kabayntiwa ku ig kibeyne hiyeg. Ig avanenekwa ahegbet kannivwikere gidahan Uhokri. Ku samah ig time yak, ig iveg yivitit. In keh ig ka aynsima kannivwikerete gidahan Uhokri atere yibetit akiw.

23 Nah awahkis kiyavwiye Titu yimin *pitatye adahan nuwenyan,* mmanawa ig nudahewekten hawata ig kannivwiye payak nukakuh adahan yayavetni. Igkisme neras ku pariye ateknevwi gihapti, igkis awahkiska giwenyankis Jesus gihiyegavu *ku pariye hawata kakanhewnes gitkis ukebyuvwiy madiptavye.* Igkis avanenekwa ikaw Uhokriyanbetnewa, hene igkis kiyathasa Cristo ka aynsima.

24 Amavanigkisbay akak madikte kabayka kahadbe neras Jesus gihiyegavu ku pariye gawahkistenkis atere igkis hiyapni hene, igkis hiyakni ku yis ka yabayisima ku samah nah kuwis akki gitkis.

Titukis yayavetni adahan ahiwne ini yikan

9 **1** Nah hiyakni ku yis ka muwaka adahan nah mpiksaptihyi kakanhaw gitkis neras ukebyuvwiy madiptavye.

2 Mmanawa yis kuwis ahegbete yihiyekemni yiwnteknewa adahan kakanhewne gitkis. Inneki keh nah kuwis ekke gitkis ukebyuvwiy aynte Masedôniyamnaw ku yis ka yabayisima. Nah awna gitkis: “Ukebyuvwiy aynte Gresiyamnaw kuwis ahegbete ginetnikis ku samah kamukri mpiyatinene adahan igkis amnihne ukebyuvwiy madiptavye.” Igkis timapni hene, igkis hawata amnihkerevgikis hawata ke yisbe.

3 Kuri nah awahkisne Titukis yimin adahan yayavetni atere kahadbe yis inyewa ahegbetaw ku samah nah kuwis kinetihwe yimin. Nah ka muwaka nuwnuh humaw he kinisakanen.

4 Mmanawa wake gaytakkis ukebyuvwiy Masedôniyenevwi atakbe atere nuhapti kuri, igkis danuhbe atere igkis utevyibe yis kote ahegbete, in humawkam marakinenwa udahan ka aynsima, ku samah uvewkan usuh iki ku yis ahegbetnekam. Ka usuhnenwatma marekevye uvituhkam, heneme yis hawata.

5 Inneki keh nah aya git *kiyavwiye Titu gikakkis* ukebyuvwiy adahan igkiskit atak atere yit pitati navituh. Igkis yayavetni ayge adahan ahiwne ini yikan ku pariye yis kuwis ikakse adahan yis iki. Ayge nikwe madikte misakwanek ahegbet avit nudawnhan atere. Ku yis ahegbet kuwis, nikwe in humaw areketni ku yis ka mpiksaptihkama, yis kakanhewne yiwnteknewa avititakwa yiyakni.

Kakanhawnay ka aynsima akak madikte yibetki

1Ko 16.2; 2Tim 6.18; Eb 13.16

6 Hawata akiw *numawkan yis kakanhaw ka aynsima kabayka marihwa aysawnemenek yis darih ka aynsima kabayka.* Ku pahavwi wasevutne mutuh he aynesanen gamutra, aysawnemenek ig kadahan aynesawa. Heneme ku ig mutuh ka aynsima gamutra, kuwewanek han pitatit ig kadahan ka aynsimanek. *Nikwe uyay keh ka aynsima kabayka gidahankis hiyeg.*

O Novo Testamento e Salmos na língua Palikur do Brasil; © 2018, Wycliffe Bible Translators, Inc.

7 Kakanhawnay avititakwa yiyakni. Ka yi
muwaka kakanhaw akakma yimaviswan. *Ka
yi muwaka awna: "Nah ka kakanhawkere,
heneme nahnewa kakanhaw." Ig Uhokri ka
batek akak inakni hiyakemniki. Heneme* ku
pahavwi iki akak madikte gibetki, innebaki
keh ig Uhokri batek gikak.
8 Mmanawa ig Uhokri igisye adahan ig iki
wotwiy mpiy ku samah umawkanitnenewiy
marihwa wixwiy kadahan madikte ku pariye
umawkanitnenewiy, wixwiy kadahan hawata
adahan kehne kabayka nikak.
9 Mmanawa in Uhokri gannasan awna:
— Ig kakanhaw gitkis madiptavye akak
madikte gamnihra. Ini gabay kiyekanek ada-
han avanenekwa.
10 Ku pariye amutri pahavwi wasevutne
mutuh in humaw adahan gaxni in humaw
adahan gamuthan akiw. Ignewa Uhokri keh in
humaw git. Hawata ig keh yidahanek. Ku yis
keh kabayka akak madikte yamnihra, ig keh
yis kadahanek madikte ku pariye yimawka-
nitnene. Hawata akiw ig keh yis kadahanek
adahan yis kakanhewne ka aynsima kiyeste
akiw gitkis hiyeg adahan yis kehne kabayka
kiyeste akiw.
11 Avim ini ig keh yis kadahanek ka aynsima
kahadbe ik adahan yis kakanhewne ka aynsi-
ma gitkis hiyeg. Ayteke nikwe ku aysaw usuh
ewkne ini yikan gitkis hiyeg, igkisme hiyapni
hene, igkis kabayha Uhokri ka aynsimanek.
12 Nikwe ini yikan *pes adahan pivutnam
kabayka. Pahat kabayka pes* gidahankis ne-
ras ukebyuvwiy madiptavye awaku ku samah
yis amnihpigkis. *Pahatme kabayka pes* gidah-
an Uhokri ku samah igkis kabayha giw *ada-
han ini yamnihra.*
13 Ini yamnihra humaw areketni gitkisnek
ku yis inyewa wewne akak Cristo gihiyekem-
ni. Ayge nikwe igkis kabayha Uhokri yidaha-
nek awaku ku samah yis wewne ku samah
giwn awna. Hawata akiw igkis kabayhig
awaku yamnihra gitkis, gitkis nawenyevwi
hiyeg akiw.
14 Ayteke nikwe igkis piriyepkaw yidaha-
nek akak madikte gibetkikis awaku ku samah
yis kahayakse Uhokri gamnihra gitkis hene.
15 *Kibeyne gidahan Uhokri.* Ini gamnihra
keh ig kakanhaw nernewa gikamkayh wot-
wiy. Yuma hiyeg kakankewne hene akiw. Ka
ik adahan wis kinetihwa nimin akak iwit.

Ka yi muwaka mpiksaptihun adahan nah himahyi

1Ko 4.21; 2Ko 1.23

10 **1** Kuri nah Pol, nah awnekere yikak
yis ku pariye awnenevwi numinuh.
Nah awnekere yikak akak Cristo giyakni ku
samah ig ka aynsima kamax udahanwiy. Yis
awna numinuh ku nah ka kiboka awna yikak
ku aysaw nah ayge yibet. Yis awna ku nah
kiboka awna yikak he amadganen kagta ku
aysaw nah avawyewa yiw.
2 Nah aya yit ka yi muwaka mpiksaptihun
adahan nah himahyi avim ini ku aysaw nah
danuhnek atere. Mmanawa nah kuwis ah-
egbete nunetni adahan nah gihimeptenkis
neras ku pariye awnenevwi uminuh ku usuh
*ekkene Uhokri giwn usuh aharitne kabayka
udahannenwa nikak* ke hiyeg amedgenev-
wi ininbe.

Usuh wanekbetenek gihawkankis uvetunyavu

Ro 16.20; 2Ko 6.7; Ef 6.10; Tiy 4.7; 1Ped 5.8

3 Henewa usuh hiyeg amedgenevwi inin,
heneme usuh ka kawih hiyakemniki amed-
genema inin adahan usuh watekbetene
uhawkan gikakkis uvetunyavu.
4 Ine usuh ka uti wawaygi wownteknema
gitivutkis uvetunyavu, heneme usuh utipni
giwntak Uhokri ku pariye ka gidatnisima. In-
newa gidatni hiya awenkebdihka gihawkan-
kis madikte. *In wanekbete ahawkan madikte
mbayka ku pariye igkis idis abet uhiyekemni.*
5 Ini gidatni wanekbete ahawkan madikte
hiyakemniki ku pariye ikewne kabayte ariw
Uhokri gihiyekemni. In wanekbete ahawkan
madikte ku pariye mpithene hiyeg adahan
ignes ka hiyak Uhokri. In kumadukasa ma-
dikte hiyeg gihiyekemnikis git Cristo adahan
ignes ihpene giwnnenwa.
6 Ku aysaw yis kumadukasaw git Uhokri
nikwe ig ahegbet adahan hiyak akak madikte

O Novo Testamento e Salmos na língua Palikur do Brasil; © 2018, Wycliffe Bible Translators, Inc.

ku pariye abet yihiyekemni ku pariye kane ihpekere giwn.

Usuh igyewa Uhokri giwatnivwi

2Ko 1.12, 4.2, 5.11; Gal 1.10; 1Tes 2.4

7 *Yis ikanuh ku nah henenwa ku nah ka iwatitma gidahan Uhokri. Heneme* yis ikanuh hene awaku ku pariye yihiyvan ay amadga inin. Heneme ku pahavwi hiyeg yaytak hiyakni ku ig Cristo gihiyega, hiyawa ig hiyakni ku nah gihiyegawata hawata ke igbe. Ku pariye keh ig hiyakni ku ig Cristo gihiyega inwata keh ig hiyakni ku nah igwata Cristo gihiyega.

8 *Yis awna numinuh* ku nah ikawvari ke wotbe nah kabaytebe yiw ku samah nah ikewne Uhokri giwatni yimin. Heneme nah ka mara awna inakni yit. Mmanawa nah igyewa Uhokri giwatni yimin. Nah awahkiska adahan nah wagahkisne yawaygi kawki adahanma nah tuguhkisnema yawaygi.

9 Nah ka muwaka yis iki ku nah ikaw Uhokri giwatni he adahanen nah yavisasetni waditnevyenen akak ini nukagtan ku pariye nah nubetki awahkis yimin.

10 Nah hiyakni ku yis awna hene numinuh. Yaytak awna: “Amadgatak gikagtan, Pol ikaw ke wotbe ig kiyatye hiyegbe, ke wotbe ig detye hiyegbe. Heneme ku aysaw ig ay ubetwiy ig tuwatevye. Inakni giwn ka ariknawnema.”

11 Kuri nah ikene yinetni. Ku aysaw nah danuhnek atere yit nah ikawnek hawata ku samah nah ikaw amadgatak inin kagta.

Usuh ka mpiksaw kumaduka hiyeg mpiy ku pariye Uhokri iki wotuh

12 Nah ka ikewkere kema nerasma ayge yibet ku pariye ikawnamahkis kiyatte ayge. Mmanawa gitkis igkis kiyatyevwi bawa he gikehbetankisnen. Giwntakkiswa igkis ikawnamahkis *ku igkis kiyatte yiw.* Igkis yuma gihiyekemnikis adahan igkis ikaw hene.

13 Usuhme ka ikewkere kiyatyevwi mpiynevevyema. Ini ku samah usuh ikaw Uhokri giwatnivwi in ka ukehbetanma wownteknema. In Uhokri gikehkisni wotuh. Ignewa awahkis usuh danuhte atere yit. *Ininewa keh usuh ikaw Uhokri giwatnivwi yimin.*

14 Usuh danuh atere yit usuh ka maviyvinema ariw ku pariye gikehkisni wotuh. Mmanawa ig awahkise usuhkit atere yimin adahan usuh ekkene yit ini kibeyne inetit gidahan Cristo. Ininewa wannivwi ig iki wotuh.

15 Usuh ka mpiksaw kumaduka hiyeg mpiy ku pariye Uhokri iki wotuh. Ine usuh kawnata kiniswekere akak nawenyevwi hiyeg gannivwikis yivitit ke wotbe in udahanbe wannivwi. Ininewa umawkan ku yikamaxwan wagehnene kahadbe ini wannivwi ku pariye Uhokri gikehkisni wotuh in tiviknene wewnene muwapuw givuwiwkis hiyeg aygnenevwi avit yiwaxig.

16 Ayge nikwe ik adahan usuh akka Uhokri ginetni gitkis hiyeg aygnenevwi *avit waxri kennesa yimkanit* ku kiney inakni inetit kote akkakante. Usuh ka ikewkere *kema nerasma ku pariye ikawnamah* kibeynevwi akak nawenyevwi hiyeg gannivwikis ke wotbe in gannivwikisbe.

17 Mmanawa in Uhokri gannasan awna:

— Ku pariye hiyeg kanumkwere kibeyne hiyeg, wani ig ka kanumwa kibeyne. Uyay kanum Uhokri ignewa ku pariye kibeyne *ukakwiy.*

18 Mmanawa ku pahavwi kanumwa kibeyne hiyeg, ka innema keh ig inyewatma kibeyne. Heneme ku ig Uhokri kanumgi kibeyne hiyeg, nikwe igyewa kibeyne.

Ka ba yi kinikiswa gitkis kinisekevutnevwi

Mt 7.15; Ro 16.17; 1Ko 12.3; Gal 1.8; Ef 4.14, 5.6; Kol 2.8; 2Ped 2.1; 1Jo 4.1; Jud 1.4

11 **1** *Nukebyuvwi, ku wis awna ku wis kibeyne hiyeg, in he mahayakemnikinen.* Heneme nah aya yit adahan yis kiyaknihwa nukakuh ku samah nah awna inakni mahayakemniki. Kibeyne, yis kuwis kiyaknihwa nukakuh ka aynsima kuwis. *Nah ka ikewkere ke wotbe nah kabayte yiw, heneme amawka ku nah akki yit nabayuh kahadbe yis ka tukuhwebdihma ariw nuwnuh yis tivik akak nawenyevwi hiyeg gihiyekemnikis.*

O Novo Testamento e Salmos na língua Palikur do Brasil; © 2018, Wycliffe Bible Translators, Inc.

2 Nah muwaka yis misakwa avanenekwa ay giwaku Uhokri. In ke wotbe nah yigbe, yisme ke wotbe yis nisebe. In ke wotbe nah kuwis ahegbete nunetni gikak pahavwi awayg gudahan nise. Nah ka muwaka eg keh gunetni gikak nawenyewatma awayg akiw. Nah muwaka eg agen guvit gidahannen ner ku kakak eg kuwis ahegbetnano gunetni. Yisme nah muwaka yis agen yivit gidahannen Cristo kahadbe aysawnemenek nah yekkepten givetunat yis barewvityekuye, yuma patahwaki ay yivit, yuma taraksaki ay abet yihiyekemni.

Kinisekevutnevwi keh yis miniwvi giw Uhokrinek

3 Nah avis yikak ku nawenetke neras kinisekevutnevwi keh yis miniwvi giw Cristonek, keh yis ka batek gikak avititakma yiyakni ku samah yis batekye gikak kuri. Nah avis yikak ku nawenetke igkis kinisweynek hawata ku samah ner Kaybune kinise amakano Eva, ig kinistevgu akak ke wotbe kibeynewatbe iwit.

4 Nah avis yikak mmanawa yis amava giwnkis kabayntiwa. Hiyawa igkis akka nawenyewa ginetnikis gimin Kiyavwiye Jesus ariw ku pariye usuh kuwis ekke yit, heneme yis amavin kabayntiwa. Yis amava nawenyewa itipti yivitit giw Uhokri Gitip. Yis amava nawenyewa hiyakemniki ariw ini hiyakemniki ku pariye usuh kuwis ekke yit.

Kinisekevutnevwi aya gitiwnikis yit

5 *Igkis ikaw ke wotbe* igkis Uhokri giwatnivwi kabaytebe nuwhu. Bawa igkis ka kabaytema nuwhu.

6 Hiyawa nah ka kannuh akki Uhokri gihiyekemni akak maguyema iwit, heneme nah inyewa hiyak ini Uhokri gihiyekemni. Nuvewkan in huwewe yit, mmanawa nah akkin yit takunipti akak madikte ku samah nuwewni hawata akak madikte nuwnuh akiw.

7 Mmah nah tarakse ku samah nah ka aya nutiwni yit adahan ku samah nah ekkene yit Uhokri ginetni? *Mmah inneki keh yis ka kiyathan kuri? Nah kannivwiye adahan nuvituh* ke wotbe nah yuma nukiytanibe *adahan yis katiwnihunbe.* Heneme nah keh hene kahadbe yisme uti yikiytani.

8 Hawata akiw nawenyevwi Jesus gihiyegavu ike nutuh karukri *avim ini ku aysaw nah ayge ekkene Uhokri giwn yit.* Nah ameve gikakurakis waditnevyenen giwkis, ke wotbe nah gamevwitnikisbe, kahadbe nah kannivwiye yidahan.

9 Avim ini ku aysaw nah ayge yibet nah ka misakwati yiduhyamadga adahan yis hiyekne nukakuh ku aysaw muweke arikna nutuh. Mmanawa igkis ukebyuvwiy masedôniyenevwi igkis ewka nutuh madikte ku pariye numawkanitnene. Nikwe avim ini nah ka misakwati yiduhyamadga aynesnima. Kuri avanenekwa nah kawnata misakwekere hene. Nah ka misekwekere yiduhyamadga aynesnima.

10 *In kabay nutuh ku nah akki Uhokri giwn yit yuma nutiwni.* Nikwe nah ka isaksa pahavwinema hiyeg katiwnihun ayge Gresiyamnaw. Ku samah Cristo ay nuvituh nah awna inakni iwit inyewatbaki.

11 Ka yi muwaka iki ku ini ku samah nah ka isaksa yis hiyak nukakuh yis ikanuh ku in awaku nah ka batek yikak. Kawa. Ka henema. Ig Uhokri hiyakni ku nah batek yikak.

12 Na ka ayepkere nutiwni yit. Mmanawa nah nuvewkan gimaptentenkis neras ku pariye ayge yibet ku pariye ikawnamahkis ke wotbe igkis ekkenesbe Uhokri giwn yit hawata ke usuhbe. *Ka ik adahan igkis ikaw hene, mmanawa igkis ekkenes Uhokri giwn yit adahan katiwnihka, usuhme ka aya utiwni.*

Kinisekevutnevwi ikaw ke wotbe igkis kibeynevwibe

13 Neras hiyeg ka igkisyewatma Uhokri giwatnivwima. Igkis he kinisekevutnevwinen. Igkis ikawnamahkis ke wotbe igkis Cristo giwatnivwibe *bawa igkis ka giwntakma.*

14 Igkis ka wadisasan. *In kahayak ku samah nah ivegminin.* Mmanawa igwa Satanas ik adahan ig kahayaksaw ke wotbe ig pahavwi ahj kabutenebe.

15 Nikwe in ka wadisasan ku neras gihiyegavu giwetnibetnewa kewa igbe, igkis

O Novo Testamento e Salmos na língua Palikur do Brasil; © 2018, Wycliffe Bible Translators, Inc.

ikawnamahkis kibeyne hiyeg ke wotbe igkis kehnebe he kabaykanen. Heneme aysawnemenek ig Uhokri iki gitiwnikisnek pakekunawa akak gikehnikis. Igkis hiyap *ini mbeyne* ku pariye kis gidahankis.

Kinisekevutnevwi gibetkis akkamnih gabaykis yit

16 *Nukebyuvwi,* kuwis yaytak ayge ikanuh ku nah he mahayakemnihwenenen. Kiskama yis ka ikanuh hene, heneme nah aya yit akiw adahan yis isaksan adahan nah awna aynesa mahayakemniki yit. Isaksanay adahan nah akkamnih nabayuh yit *ke nerasbe.*

17 Ini ku samah nah awna adahan nah ekkene nabayuh yit in ka giwntakma Uhokri. Heneme nahwa awna ke mahayakemnivyebe.

18 Ku samah ka aynsima hiyeg *ayge yibet* kehne giwantikis akak arikna amadgaya inin, nikwe nah hawata.

19 Mmanawa *yit* yis hiyakemniyevwi bawa yis ihpene giwnkis hiyeg mahayakemnavyenen akak madikte yibetki.

Kinisekevutnevwi kabukhaw yit

20 Igkis kabukhewnen yit. Igkis yiwaminepten. Igkis yikinsepten. Igkis ikaw ke wotbe igkis yavitminbe. Igkis yibiwhbokepten. Hiyawa igkis kehave madikte ini mbayka yikak, heneme yis yidukwenewa ihpenene giwnkis.

21 Yis iki nuwnuh ka ariknawnema yit awaku nah he tuwatasewvi yitivut. Yiwnavriknawa. Henewa nah ka kiboka keh akebi ini ku pariye gikehnikis yikak.

Kinisekevutnevwi ka kabaytema nuwhu

Heneme ku samah igkis kiboka akkamnih gabaykis yit nah hawata nah kibokanata. Nah ka kis adahan nah awna inakni mahayakemniki hene, heneme nahnewa awna.

22 Igkis keh giwantikis akak ku samah igkis kannuh awna judeyenevwi giwnavrikkis. Nah hawata, nah kannuhnata awna. Igkis keh giwantikis akak ku samah igkis izhaewyenevwi. Nah hawata, nah igwata izhaewyene. Igkis keh giwantikis akak ku samah igkis amekene Abraawh gihiwhivwi. Nah hawata gihiwhiwata.

Nah hiyap mbeyne ka aynsima gidahan Cristo

2Ko 1.3, 4.7, 6.4, 7.5; 1Ko 4.12; Kol 1.24

23 *Igkis ikaw ku* igkis kannivwiyes gidahan Cristo. Nahme nah kannivwite giwkis. In he mahayakemnikinen adahan nah akkamnih nabayuh yit hene. *Ka sam. Nahnewa akkamnihnite yit. Nah mpiksawte giwkis kannivwi gidahan Uhokri.* Nah paraksakante arikut parakseket giwkis, nah biwhkante giwkis, nah mpiyate ariku miyaka giwkis.

24 *Nah akkite yit ku samah.* Hiyeg judeyenevwi gibetkikis biwh kakehniyevwi akak tigay kaba danuh paxkavut madikwa *(40).* Kuwis pohowkuvut igkis keh nukakuh hene.

25 Hawata *neras hiyeg romanyenevwi* kuwis biptevun mpamavut akak ah. Pahay nah padaktepka akak tip. Mpamavut nawiy buwise nukakuh. Pahay nah misekwe parahwokwa pahay hawkri akak pahay mitipka.

26 Abetnewa nuwewvan ku kitwiye nah, nah ka mayakti. Nah kuwis mpiyasa mbeyne ahakwew un. Nah hiyap mbeyne giwakukis amevwavye. Nah hiyap mbeyne giwakukis nuyaki judeyenevwi, giwakukis hiyeg kane judeyenevwima. Nah hiyap mbeyne avit paytwempu. Nah hiyap mbeyne ahavwik. Nah hiyap mbeyne parahwokwa. Nah hiyap mbeyne giwakukis neras ku pariye ikewnevwi ke wotbe igkis nukebyuvwi Jesus gihiyegavube.

27 Nah kannivanene nah mpiksewnene he nah ka kahawkan adahan nah himak. Nah kamax ka aynsima mativwa, nah kamax ka aynsima arabyuki. Nah mpiyasa ka aynsima hawkri yuma numana. Nah minetvi ka aynsima, heneme nah yuma nudagmanvit.

28 Ka ininewatma nah kiyimwihka akak nuvituhnenwatma, heneme nah hawata nah kiyimwihwa abet nuhiyekemni, mmanawa takunipti nah wakaymnihwene gidahankis madikte Jesus gihiyegavu.

29 Ku aysaw nah hiyap pahavwi ig yuma gawaygi, nah kayah gidahan. Ku aysaw nah hiyap pahavwi tarakse, nah kayah gitaraksan.

O Novo Testamento e Salmos na língua Palikur do Brasil; © 2018, Wycliffe Bible Translators, Inc.

Nah batekte kinetihwa amin ku samah nah yuma nannuhsima

30 *Nukebyuvwi,* ku amawka nah kinetihwa numinuh, *nah ka batek kinetihwa amin ku samah nah ka aynsima nannuh.* Nah batekte kinetihwa amin ku samah nah yuma nannuhsima.

31 *Ininewa numawkan.* Kibeyne gidahan Uhokri ku pariye Ukivarawiy Jesus gig ku pariye kis adahan wixwiy kabayhig adahan avanenekwa. Ig hiyakni ku nah awna inakni inyewa.

32 *Ig Uhokri akka nutuh minikwak ku nah yuma nannuhsima aynesnima.* Ku aysaw nah aynte avit paytwempu Damasku, ner hiyaptigi ku pariye kumadukene hiyeg ayge giwavrik kiyavwiye Aretas, ig avuriwkise madikte paytwempu alapota gitkis suwtat adahan igkis nukamaxwitni.

33 Heneme nah muhuksepka gavitkis nukagmadavu aytontak inutak tahan waykborit, ariku pahayku nopsad kat wanaka akak akati, ariwntak pahayku miyokwiye ayaranwatak paytwempu, hene nah bisike giwkis. *Henewa ig akka nutuh ku nah yuma nannuhsima.*

Nuhiyvan nuwtyakveynen

12 **1** In waditnevyenen nah keh nuwanti yiwtrik, heneme yiswa mpiksaptihpen adahan nah keh hene. *Neras kinisekevutnevwi kehne giwantikis ku igkisnen hiyap arikna giwtyakveykisnen.* Kuri nikwe nah kinetihwate amin ku pariye nuhiyvan nuwtyakveynen, nah akkite yit ku pariye Uhokri gakkan nutuh.

2 Madikawkubu kamukri akak paxkabu arawna *(14)* mpiyatinene avim ini ku aysaw nah *piriyepkewne* gitiphawnawa Cristo, pahaye adahan nah tivikepka inurikute ka aynsima inute *ariw en akak waravyu.* Avim ini nah hiyap nutivuh ke wotbe nah pahavwiwatbe akiw. Nah ka hiyak ba nah tivikepka he nutivuhnenwatma ba kawk, ba nah tivikepka pahavwitewa. Ignewa Uhokri hiyak. *Nah danuh atere ku kiney ig Uhokri misakwa.*

3 Henewatbaki nah ka hiyak ba nah danuh atere he nutivuhnenwatma ba kawk, ba nah danuh atere pahavwitewa. Ignewa Uhokri hiyak.

4 Nah danuh atere, nah timap iwit ku pariye ka ik adahan nah kinetihwa nimin ku pariye hawata nah ka isaksaka adahan nah kinetihwa nimin.

Nah yuma nannuhsima nuwnteknema nikwe Uhokri iki ka aynsima nannuh

5 Ik adahan nah keh nuwanti akak inere, heneme nah ka batek kinetihwa amin ku samah nah ka aynsima nannuh. Nah batekte kinetihwa amin ku samah nah yuma nannuhsima.

6 Wake nah kinetihwa amin ku samah nah ka aynsima nannuhbe, nikwekam yuma pahavwinema hiyeg ik adahan ig awna numinuh ku nah awna he mahayakemnikinen. Mmanawa nah awnakam iwit ku pariye inyewatnene. Heneme nah ka kinetihwekere numinuh hene. Mmanawa yis kuwis hiyap nannuh yis kuwis timap nuwnuh. *Amawka ininewa areketni ba nah kibeynewatma.* Nah ka muwaka yis ikanuh ku nah kibeyne hiyeg he awakunen ku samah yis timavun nah akkamnih nabayuh yit.

7 Henewa ig Uhokri ekke nutuh ka aynsima barewka nuwtyakveynen. *Heneme kibeyne,* ig mpitevun adahan nah ikaw kibeyne hiyeg akak ini. Ig mpitevun akak ku samah ig isakse Satanas kiyimwihpen akak pahat mbayka. In keh nah kayah ke wotbe pudukube ay nihbetbe. Nah kiyimwihwene nikak takunipti.

8 Mpamavut nah piriyepkaw git Kiyavwiye adahan ig mpiyasa ini mbayka nuwhu.

9 Igme kaytwa nuwnuh:

— *Kawa. Nah ka mpiyasin piw, heneme* nah avanenekwa ay pikak adahan nah ikene pawaygi. Ikeyvi. Pis ka muwaka akiw mpiy inin akiw. *Ini mbayka akka pit ku pis yuma pannuhsima piwnteknewa.* Ku aysaw pis ikaw hene yuma pannuhsima, ayge nikwe nannuh ka aynsima kahayakte akiw.

Henewatbaki ig Uhokri awna nutuh. Inneki keh nah batek kinetihwa amin ku samah nah yuma nannuhsima. *Mmanawa ku aysaw nah yuma nannuhsima nuwnteknema* ayge nikwe ig Cristo kawihkis gannu nuvitit.

O Novo Testamento e Salmos na língua Palikur do Brasil; © 2018, Wycliffe Bible Translators, Inc.

10 Nah batek nunaktin ku samah nah yuma nannuhsima. Hiyawa nah mahivwihpika, hiyawa muweke arikna nutuh, hiyawa nah hiyapkiska mbeyne nutuh, hiyawa nah matekbetepka nuhawkan, hiyawa madikte ini danuh nutuh awaku nah ay giwaku Cristo, *heneme in ka sam nutuh. Nah nudukwenewa batek nunaktin.* Mmanawa ku aysaw nah yuma nannuhsima nuwnteknema, ayge amun ini nikwe nah ka aynsima nannuh, *mmanawa ig Uhokri ay nukakuh.*

Mmahki yis pukuhpaw nubohri?

11 Inin ku samah nah akkamnihne nabayuh yit in he mahayakemnikinen, heneme yiswa mpiksaptihpen adahan nah kehni hene. Kiskama yiswatakam kinetihwa amin nabayuh. Inyewa nah ka ariknawnema, heneme nah ka warikapnema giwkis neras kinisekevutnevwi ku pariye ikawnamah ku igkisnewa Uhokri giwatnivwi yimin.

12 Ku aysaw nah ayge yikak nah keh ka aynsima annut ku pariye areketni yit ku nah igyewa Uhokri giwatni. Nah ka mabivwihwati adahan ini. Avim ini nah keh arakembet annut ku pariye areketni Uhokri gidatni, annut ku pariye keh hiyeg wakaymni, kibeyne annut ku pariye hiyeg amadgaya inin ka hiya nikehka.

13 Mmahki yaytak iki ku nah ka keh inwata kabayka yikak ku samah nah keh gikakkis nawenyevwi Jesus gihiyegavu? Pahatwowa arikna *nah ka keh yikak ku pariye nah keh gikakkis. Nah akkite yit ku pariye in.* Nah ka aya nutiwni yit. Uyay bayahminan ariw ini nutaraksan yikak.

14 *Nah kuwis danuhpa yit pimavut.* Kuri amamnavutni nah ahegbet adahan nah danuhpene yit akiw. Heneme ku aysaw nah danuhnek atere nah kawnata ayepkerenek nutiwni yit. Ka yikakurama muwak nutuh. Yisnenwa nah muwaka *gidahan Uhokri. Nah ikiyi ke wotbe yis nukamkayuvwibe.* Bakimnayh ka katiwnih gigkis gimanakis, heneme igti katiwnih gikamkayhkis gimanakis. *Inneki keh nah ka muwaka yis katiwnih numana.*

15 Akak madikte nubetki nah ahegbet adahan sarayh madikte nukakura yidahan he nahwa ik adahan sarayhkiswe yidahan. Nah batek yikak ka aynsima. Mmah inneki keh yis ka batek nukakuh?

16 *Yaytak ayge awna numinuh ku* inyewa nah ka aya nutiwni yit, heneme nah ku hiyak ku samah nah uti nukakura yiwntak. *Gitkis* nah uti nukakura yiwntak he akak kinisakanen.

17 Mmahki nah hiya yikinsak? Mmah yivewkan ku nah kiniswey givitimpikis neras ku pariye nah awahkise atere yimin?

18 Ku samah nah awahkise kiyavwiye Titu yimin gikak ner pahavwi ukebyi akiw. Ba yis hiyap ig kiyavwiye Titu kinisyi? *Kawa. Ig ka kinisyi. Yis hiyaknig ku ig kibeyne hiyeg.* Nah hawata, nuhiyekemni hehpekuye ke gidahanbe. Nuwewni hehpekuye ke gidahanbe.

19 Ba yis hiyak ku samah usuh akkamnih yit madikte ku pariye ukehni *amadgatak ini kagta?* In ka awakuma usuh muwaka yis iki ku usuh kibeynevwi hiyeg. *Kawa.* Gitnenwa Uhokri usuh akkamnih madikte ku pariye ukehni adahan igwa uhiyvetni ba usuh kibeynewatma. *Mmanawa ignewa Ukivarawiy* wixwiy ku pariye pahavwiwa gikak Cristo. Heneme *usuh kinetihwa inakni iwit yit* awaku usuh aharitne kabayka yidahan. *Usuh ka aharitnema kabayka udahanma.* Mmanawa usuh batek yikak, usuh muwaka wagahkis yawaygi. *Inneki keh usuh kinetihwa inakni yit hene.*

Nah avis ku nawenetke nah uti yaytak ka wewnenema wadit

20 Nah avis ku nawenetke nah danuhnek atere yit nah uti yaytak ayge gihiyekemnikis nawenyewa ariw ku samah numawkan. Nawenetke igkis hawata utinek nuhiyekemni nawenyewa ariw ku samah gimawkankis. Nah avis ku nawenetke nah uti yaytak iniyekne, igkisweke atihpekne pawtak, igkis dagawnhawne pawtak, mpuse gaytakkis ikawnamahkis ku igkisnen wadityevwi. Nah avis ku nah utivgikisnek awnekne paminak, igkis patehene pahavwi giw, igkis ikewne kabayte giw pahavwi, igkis matekbetene hiyeg gihawkankis.

21 Nah avis ku nah danuhnek atere akiw ku nawenetke uwohkigawiy keh nah wakaymni nunaktin ayge yibetnek. Nawenetke

O Novo Testamento e Salmos na língua Palikur do Brasil; © 2018, Wycliffe Bible Translators, Inc.

nah tihnek gidahankis ka aynsima hiyeg ku pariye kuwisnene tarakse, igkis kote wageste gihiyekemnikis ariw madikte givathawnikis, ariw gimahyakemnikis, ariw givuwvumnikis ku pariye igkis gibetkikis keh.

Nah hiyak gikakkisnek neras taraksavye

13 **1** Kuri amamnavutni nah danuhpene atere yit akiw. *Ahekbetawnabay avit nudawnhan nikwe.* Uhokri giwn awna adahan ku pahavwiwa hiyeg kamiye pahavwi, ka ik adahan wis iha inakni giwn. Heneme ku piyana gawneve ba mpana gikebikis ku giwnkis tuguhak hehpekuye, nikwe ik adahan wis iha inakni giwnkis. *Nah atere timepne yiwn kuri.*

2 Nah ikene yinetni yit yis ku pariye kuwisnene tarakse payak yikak yis ku pariye me taraksemet. Ku aysaw nah danuhnek atere yit akiw nah ka kamaxnek yidahan akiw. *Nah hiyak yikaknek akak madikte nuhawna.* Henewa ku samah nuwnuh yit minikwak avim ini ku aysaw nah ayge yibet aveynivye nudawnhan. Inakniwata nuwnuh yit ku avim inin akiw ku samah nah aynete piyawakad yiw.

3 Yis awna ku amawka nah keh annut adahan areketni yit ba igyewatma Cristo awnene ay nuvituh. Ka sam. Ku aysaw nah danuhnek atere akak madikte nuhawna, ayge nikwe in gidatni akkanek huwewe yit ku inyewa ig Cristo awnene nuvititak. Ig ka madatnivyema adahan ig hiyak yikak. Ig ka gidatnisima.

4 Henewa, minikwak ig ikaw *ke wotbe* ig yuma gidatnibe avim ini ku aysaw ig daddahkiswe aminat giyakni. Heneme ig kannikew ariw gimiremni awaku ig ka gidatnisima akak Uhokri gidatni. Usuh hawata he kuviknene usuh tuwatasewnene yitivut *ke wotbe* usuh yuma udatnibe. Heneme aysawnemenek usuh hiyaknek yikak akak madikte Uhokri gidatni.

Ivegvitawnabay ba yis kamaxwenewatma givitit Jesus

Mt 7.21; Lk 6.46; 1Jo 2.3, 5.12

5 Ivegvitawnabay ba yis kamaxwenewatma givitit Kiyavwiye Jesus. *Ka yi muwaka ivegvita nawenyevwima hiyeg.* Ivegvitawnay yiswa. Ku yis igyewa Jesus gihiyegavu, nikwe ig Jesus Cristo ay yivit. Ku ig yuma ayge yivit, nikwe yis ka gihiyegavuma. Amun ini yis ikewne Jesus gihiyegavu he waditnevyenen.

Wadithebdihnay yitaraksan pisenwate

6 Gikak Uhokrinek yis hiyaknek ku usuh ka ikewnema Uhokri giwatnivwi waditnevyenenma.

7 Usuh piriyepkaw git Uhokri adahan yis ka taraksa. Mmanawa usuh ka danuhkere atere akakma madikte uhawna adahan usuh ekkene yit ku usuh igyewa Uhokri giwatnivwi. Kabayte usuh danuh atere *ke wotbe* usuh yuma udatnibe adahan usuh hiyekne yikak. Ininewa umawkan ku yis wew wadit *akak hiyakemniki ku pariye inyewatnene.*

8 Mmanawa usuh yuma udatni ativut hiyakemniki ku pariye inyewatnene. Uhokri iki udatni ininewa adahan usuh aminatak ku pariye hiyakemniki inyewatnene.

9 Usuh batek tuwatasaw *ke wotbe* usuh yuma udatnibe. Usuh muwaka yiswa humaw detyevwi *adahan yis wadithebdihne yitaraksan.* Ininewa keh usuh batek. Ininewa wayapni git Uhokri adahan yis huwit avigkutavrik ku samah Uhokri gimawkan.

10 Inneki keh nah ikene yihiyekemni amadgatak inin kagta ku avim inin avit nudawnhan atere *kahadbe yis wadithebdih yitaraksan pisenwate.* Mmanawa nah ka himehwekere yikak ku aysaw nah danuhnek atere. Nah ka kawihkere ini nukiytani ku pariye Uhokri ike nutuh adahan nah hiyeknema yikak. Mmanawa ini nukiytani in adahan nah wagahkisne yawaygi. In kawki adahanma nah tuguhkisnema yawaygi.

Usuh awahkis kabayka yimin

11 Kuri nukebyuvwi, yuma akiw. Usuh awahkis kabayka yimin madikte. Uyay huwithasaw avigkutavrik ku samah Uhokri gimawkan. Wagahkisnay yihiyekemni pawtak.

O Novo Testamento e Salmos na língua Palikur do Brasil; © 2018, Wycliffe Bible Translators, Inc.

Tuguhkisnay yihiyekemni pahatwowa. Pasamraknay pawtak. Ku yis keh hene, nikwe ig Uhokri ku pariye atiwkekne amnihaka, atiwkekne pasamraka, ig ayge yikaknek.

12 Aytnihaknay pawtak udahan akak inyewa batekka.

13 Madikte Uhokri gihiyegavu *ay ukakuh* igkis awahkis kabayka yimin.

14 Ukivarawiy Jesus Cristo gabay yikaknek. Uhokri gamnihra yikaknek. Darihwaknay pawtak awaku ku samah yisweke kadahanyevwi Uhokri Gitip ay yivit.

GALLATAS

Inin kagta awahkiska gavit Uhokri giwatni amekene Pol. In tamaka ewka giwen Kiyavwiye Jesus (55-56 d.C.). In awahkiska giminkis Jesus gihiyegavu avitnenevwi waxri Galásiyamnaw. Ig amekene Pol ikene gihiyekemnikis adahan igkis ka kinikiswa gitkis kinisekevutnevwi ku pariye awna ku amawka madikte Jesus gihiyegavu ihpenekuye judeyenevwi gihiyekemnikis. Ig ekkene gitkis ku wixwiy ka hiya wixwiyma humaw kibeyne giwtrik Uhokri akak ku samah wixwiy mpiksaw akak ukehbetanwiynenwa adahan wixwiy humaw kibeyne. Heneme amawka ku wixwiy kamaxwa givititnenwa Jesus Cristo. Ini ku samah wixwiy pahavwiwa gikak, ini ku samah gihiyekemni ay abet uhiyekemniwiy, innewa keh wixwiy kibeynevwi giwtrik Uhokri.

Nah Pol awahkis kabayka yimin

1 **1** Nah Pol, Uhokri giwatni. *Nah awahkis inin kagta yimin.* Ig Kiyavwiye Jesus Cristo ignewa nawahkisten gikak Wigwiy Kiyavwiye Uhokri ku pariye kannikasevgi ariw gimiremni, igkisnewa nawahkisten. Nah ka awahkiska gavitma pahavwinema hiyeg amadgayama inin, ine Kiyavwiye Uhokri kawnata kawih hiyeg amedgenevwi inin adahan ignes nawahkisten.

2 Nah gikakkis madikte ukebyuvwiy Jesus gihiyegavu ku pariye ay nukakuh, usuh *awahkis kabayka* yimin yis Jesus gihiyegavu galasiyenevwi.

3 Ig Wigwiy Kiyavwiye Uhokri gikak Ukivarawiy Jesus Cristo gabaykis yikaknek. Igkis kariswehse yiyakninek.

4 *Kibeyne,* ig Kiyavwiye Jesus Cristo igwa umahkiswe udukwenavrikwiy adahan *katiwnihpiye* utaraksanwiy. Ig umahkiswe kahadbe wixwiy isahptaw ariw inin hawkri ahiyekemni mbeyevyenen. Henewa Wigwiy Kiyavwiye Uhokri gimawkan.

5 Kibeyne gidahan Kiyavwiye Uhokri takunipti adahan avanenekwa. Ameh.

Ka ba yi iha kinisekevutnevwi ginetnikis

Mt 7.15; Ro 16.17; 1Ko 12.3; 2Ko 11.1; Ef 4.14, 5.6; Kol 2.8,20; 2Ped 2.1; 1Jo 4.1; Jud 1.4

6 *Nukebyuvwi* nah wakaymni yidahan ka aynsima. Ig Kiyavwiye Uhokri humekwewiy adahan wixwiy misakwa akak Cristo gabay. Hiyaksa yisme aynewa yis isahkiswe giw adahan yis ihpene nawenyewa hiyakemniki akiw ku pariye yis ikiy ku in kibeyne.

7 Bawa yumahwa kibeyne hiyakemniki akiw. *Nah time yak ku* gaytakis hiyeg ayge yibet igkis matekbetene yihiyekemni. Igkis yiwegespitni ariw inakni unetni yit gimin Cristo *ku pariye usuh kuwis ekke yit.*

8 Kuwis usuh ekke yit Kiyavwiye Uhokri ginetni ku pariye inyewatnene. *Ku pariye hiyeg ayta akka yit nawenyewa inetit ariw inakni, ig Kiyavwiye Uhokri hiyapkis gitkisnek.* Wake usuhnewa ekkene yit nawenyewa inetit akiw, ig Kiyavwiye Uhokri hiyapkiskam wotuhnek. Wake pahavwi ahj muhuke inuriktak ig ekkene nawenyewa inetit wotwiy akiw, ig Kiyavwiye Uhokri hiyapkiskam gitnek.

O Novo Testamento e Salmos na língua Palikur do Brasil; © 2018, Wycliffe Bible Translators, Inc.

9 Kuri nah akkite yit akiw ku pariye amakohnokwa usuh akki yit. Ku hiyeg ayta ekkene yit inetit nawenyewa ariw inakni ku pariye usuh kuwis ekke yit, ig Kiyavwiye Uhokri hiyapkis gitkisnek.

Nah ka aharitnema adahan hiyeg batek nukakuh

Jo 2.20, 5.34,41,44; 2Ko 6.8; Gal 2.6

10 Igkis hiyeg matekbetenevwi yihiyekemni igkis awna numinuh ku inakni nnetni ka ariknawnema. Igkis awna ku nah he awna inetit ku pariye hiyeg batek timap. Bawa ka henema, nukebyuvwi. Nah ka aharitnema adahan hiyeg amedgenevwi inin adahan ignes batek nukakuh. Nah aharitne adahan ignewa Kiyavwiye Uhokri batek nukakuh. Nah ka kehnema hiyeg amedgenevwi ininma gibetkikisnen. Wake nah kehnebe hiyeg amedgenevwi inin gibetkikisnenwatbe, nikwekam nah Cristokama gibukam.

Ignewa Cristo akki gihiyekemni nutuh

2Ko 1.12, 4.2, 5.11, 10.7; 1Tes 2.4

11 *Igkis hiyeg hawata awna ku nnetni ka giwntakwatma Kiyavwiye Uhokri.* Nukebyuvwi, nah ikene yinetni ku avim inin kahadbe yis hiyakni kabayntiwa ku inakni nnetni kawki gikehbetanma pahavwi hiyeg amadgayama inin.

12 In ka akkaka nutuh gavitkisma hiyeg amedgenevwima inin. Kawki igkisma nukannuhten. Ignewa Kiyavwiye Jesus Cristo ku pariye akkin nutuh abet nuhiyekemni.

13 Yis kuwis timap nakuh ku samah minikwak nah wewnete akak judeyenevwi gihiyekemnikis. Avim ini nah keh mbeyevye hawkri gikakkis Kiyavwiye Uhokri gihiyegavu. Numawkan nah pisenwevye akak ini gihiyekemnikis. Nah mpiksaw gitivutkis akak madikte nudatni. *Mmanawa ke nutuhbe ignes suguhnebe Kiyavwiye Uhokri.*

14 Avim ini nah aharitpiye ininewa judeyenevwi gihiyekemnikis. Nah iwte gihiyekemnikis giwkis ka aynsima nukebyuvwi judeyenevwi ku pariye nukekwenevwi. Mmanawa nah mpiksaw ka aynsima adahan nah kehne ku samah amekenegben gihiyekemnikis.

15 Heneme *kibeyne,* avit nah amadga wayk ig Kiyavwiye Uhokri ayipa kaniyven kuwis. Ayteke nikwe ig humekwen gimkat akak gabay *adahan nah humaw gihiyega.*

16 Ig akki gikamkayh nutuh adahan nahme gekketni gitkis hiyeg ku pariye kane judeyenevwima. Nah hiyapni hene, nah ka atak kibehtenwatma gitkis hiyeg amedgenevwi inin adahan igkis nukannuhten *amin Cristo gihiyekemni.*

17 Nah ka atak gimkatkis Kiyavwiye Jesus giwatnivwi pitatyevwi ku pariye misekwenevwi aynte Jerusalém. Heneme nah tivik temkete *amadgate amatap kewye* Arabyamnaw. *Nah danuh atere, ayge igwa Kiyavwiye Jesus Cristo nukannuhten. Ayteke pisenwa* nah diyuhe ta arimkanit paytwempu Damasku akiw.

18 Mpanabu kamukri nah mpiyasa nah ka atak atere Jerusalém. Ayteke metakwa nah atak atere gimkanit kiyavwiye Pedru adahan nah giyaweswitni atere. Nah misakwa ayge gimun adahan madikawku hawkri akak pohowku arawna *(15).*

19 Nah ka hiyap pahavwinema gaytakis Jesus giwatnivwi akiw. Nah hiyap ignewa Jesus gisamwi kiyavwiye Tiyagu. *Yuma akiw.*

20 Henewatbaki in. Nah kanum Kiyavwiye Uhokri nawneve. Inin nannasan in kawki wasaymkama. *Ignewa Kiyavwiye Jesus nukannuhten.*

Jesus wagese nuhiyekemni madikte

21 Pisenwa nudawnhapni *ayge Jerusalém* nah tivik avitit Siriyamnaw. *Nah danuh atere, ayteke nah tivik akiw* avitit Silisiyamnaw.

22 Heneme Jesus gihiyegavu aynte judeyamnaw igkis ku pariye kamaxwenevwi givitit Cristo, avim ini igkis kote hiyavunte.

23 Igkis he time nakuhnen. *Hiyeg awna gitkis:* “Ner ku pariye minikwak kehne mbeyevye hawkri ukakwiy, kuri ig ekkene inwata hiyakemniki ku kavitit wixwiy kamaxwa. Minikwak ig pisenwevye akak ini uhiyekemniwiy. *Kurime ig ka henema akiw.*”

O Novo Testamento e Salmos na língua Palikur do Brasil; © 2018, Wycliffe Bible Translators, Inc.

24 Igkis timapni hene, igkis kabayha Kiyavwiye Uhokri nudahan.

Nuhiyekemni hehpekuye ku samah Cristo giwatnivwi pitatyevwi

At 15.4

2 **1** Ariwnteke ini madikawku kamukri akak paxkabu arawna *(14),* nah diyuhe avitit Jerusalém akiw. Kiyavwiye Barnabe tivik nuhapti. Usuh iwe kiyavwiye Titu hawata tivik uhapti.

2 Nah atak atere awaku igwa Kiyavwiye Uhokri akki nutuh ku ig muwaka nah atere. Usuh danuh atere, nah akkamnih gitkis Jesus gihiyegavu ayge ku pariye nnetni gitkis hiyeg kane judeyenevwima. Nah akkamnihni gitkis igkiswonakis neras ku pariye wewkisnevwi Jesus gihiyegavu ayge *kahadbe igkis hiyap ba nah akki tarakisnema iwit.* Nah akkamnihni gitkis ku nawenetke igkis ikiy nnetni he nukehbetannenwa he waditnevyenen.

3 Kibeyne, igkis amava inakni nuwnuh kabayntiwa. Igkis ka muwaka nah uniyeh nnetni aynesnima. Ig kiyavwiye Titu ayge nukakuh. Ig ka judeyenema. Ig ka hiwhkama givit ku samah usuh judeyenevwi uhiyekemni. Heneme igkis ka mpiksig adahan ig hiwhka. Igkis awna:

— Ka sam. Ig ka judeyenema.

4 Heneme ayteke hiyeg danuh atere ku pariye kanumwa ukebuyvwiy Jesus gihiyegavu bawa he giwnkisnen. Igkis danuh he yawayanen adahan ku samah wixwiy isahptaw ariw judeyenevwi gihiyekemnikis givitimpi Cristo Jesus. *Igkis awna wotuh:*

— *Mmahkay yis ka hiwhkise Titu givit?* Amawka wixwiy mpiksaptih madikte Jesus gihiyegavu adahan ignes iha judeyenevwi gihiyekemnikis.

5 Usuh hiyapni hene, usuh ka ihpekere inakni giwnkis aynesnima. Mmanawa usuh muwaka yis wew avanenekwa akak Uhokri gihiyekemni inyewatnene. *Usuh ka muwaka in payebdakaw akak judeyenevwi gihiyekemnikis.*

6 Igkisme neras *ku pariye wewkisnevwi Jesus gihiyegavu ayge, igkis ku pariye* kiyatyevwi ayge, igkis tuguhkis gihiyekemnikis hehpekuye nukakuh. Igkis ka muwaka nah uniyeh nnetni aynesnima. *Heneme uyay* ka iha hiyeg giwnkis ininewatma awakuma ku samah ignes kiyatyevwi giwtrikkis hiyeg amedgenevwi inin. In ka samwa nutuh aynesnima. Ka innema keh Kiyavwiye Uhokri kiyatha pahavwi.

7 Heneme *kibeyne,* igkis neras kiyatyevwi igkis hiyakni ku ig Kiyavwiye Uhokri awahkiswen hawata ku samah ig awahkise kiyavwiye Pedru. Igme kiyavwiye Pedru awahkiska adahan ig ekkene Kiyavwiye Uhokri ginetni gitkis hiyeg judeyenevwi. Nahme awahkiska adahan nah ekkene Kiyavwiye Uhokri ginetni gitkis hiyeg kane judeyenevwima.

8 *Ig Kiyavwiye Uhokri kawihe usuh piyamate.* Ig ike givitit kiyavwiye Pedru ini gannu adahan ig humaw ka gannusima adahan ekkene Kiyavwiye Uhokri giwn gitkis hiyeg judeyenevwi. Nah hawata ig ike nuvitit inin nannuh adahan nah ekkene Kiyavwiye Uhokri giwn gitkis hiyeg kane judeyenevwima.

9 Ig kiyavwiye Tiyagu gikak kiyavwiye Pedru, gikak kiyavwiye Joawh, igkis ku pariye Jesus gihiyegavu aygnenevwi kamew givititkis, igkis hiyapni hene ku samah ignewa Kiyavwiye Uhokri awahkisun, igkis sumuhe nuwakuh *giwtrikneswa madikte hiyeg ku pariye pahadguvu ayge. Igkis awna wotuh:*

— *Wixwiy kehne pahatwowa annivwit.* Usuhme ekkene Kiyavwiye Uhokri giwn gitkis hiyeg judeyenevwi. Pisme gikak kiyavwiye Barnabe yis ekkene Kiyavwiye Uhokri giwn gitkis hiyeg ku pariye kane judeyenevwima.

10 Ininewa pahat arikna usuh muwaka adahan yis keh akiw, kiyenabay ukebyuvwiy madiptavye *ay ubetuh ay Jerusalém adahan yis amnihsgikis gitkis ukebyuvwiy ayteke.* Nah timapni hene, nah ayipa ahegbet adahan nah kehne hene akak madikte nubetki.

Nah akki Pedru gitaraksan git

11 Heneme ariwnteke ini ig kiyavwiye Pedru ayta danuhpene wotuh atan avitit paytwempu Antiyokiya. Ayge ig kabahte uniyehkise gihiyekemnikis ukebyuvwiy ku pari-

O Novo Testamento e Salmos na língua Palikur do Brasil; © 2018, Wycliffe Bible Translators, Inc.

ye kane judeyenevwima adahan igkis wew akak judeyenevwi gihiyekemnikis. Nah hiyapni hene, nah awna gikak pahepkatak adahan nah ekkene gitaraksan git. Kuri, nah akkite yit ku samah in humaw.

12 Ig danuh atere wotuh, ayge ig axnenekwa takunipti payak gikakkis ukebyuvwiy ku pariye kane judeyenevwima. Ayteke kiyavwiye Tiyagu gidahewekten danuh atere. Ig kiyavwiye Pedru hiyapni hene, ig higihwe ayteke giwkis *ukebyuvwiy* kane judeyenevwima *ke wotbe ig ka axkere gikakkisbe.* Ayge nikwe ig *ax* avawyewa giwkis awaku *ig marekevwe gibohrikis kiyavwiye Tiyagu gidahewekten.* Ig marekevwe gibohrikis awaku gitkis ka kabay adahan judeyene ax gikak kane judeyenema ku pariye kane hiwhkama givit.

13 Neras judeyenevwi ayge *ku pariye kamaxwenevwi givitit Kiyavwiye Jesus* igkis hiyapni hene, igkis yamehevwe hawata ke kiyavwiye Pedrube. He igkis wagese kiyavwiye Barnabe gihiyekemni hawata.

14 Igkis ka keh wadit. Igkis ka inyewatma ihpene Kiyavwiye Uhokri ginetni. *Igme Kiyavwiye Uhokri gimawkan adahan madikte gihiyegavu darihwak pawtak.* Nah hiyapni hene, nah awna gikak kiyavwiye Pedru giwtrikneswa madikte hiyeg. Nah awna git:

— Pis judeyene heneme *avit kiyavwiye Tiyagu gidahewekten danuh atan* pis ikaw hawata ke ukebyuvwiybe ku pariye kane judeyenevwima. Pis darihwak gikakkis. Amun ini pis ka ihpenema uhiyekemniwiy wixwiy judeyenevwi. *Pis awna: "Ka sam. In kabay git Uhokri". Pedru,* ku piswa ka iha ini uhiyekemniwiy, mmahki pivewkan kuri pis wageswiye neras ukebyuvwiy ku pariye kane judeyenevwima adahan igkis iha uhiyekemniwiy?

15 Wis anaktintak judeyene. Wis ka kema nerasma kane judeyenevwima ku pariye kane hiyak hawkri.

16 Wis anaktintak judeyene heneme wiswa hiyak ku ini ku samah pahavwi ihpene uhiyekemniwiy, ka innema keh Kiyavwiye Uhokri hiyavgi ig kibeyne giwtrik. Heneme ku wixwiy kamaxwa givitit Cristo Jesus innebaki keh ig hiyavwiy kewa kibeynevwibe giwtrik. Inneki keh wixwiy *judeyenevwi* hawata kamaxwa givitit Cristo Jesus kahadbe Kiyavwiye Uhokri hiyavwiy kewa kibeynevwibe giwtrik ka awakuma ku samah wixwiy ihpene uhiyekemniwiy heneme awaku ku samah wixwiy kamaxwene givitit Cristo. Ig Kiyavwiye Uhokri ka hiyap pahavwinema hiyeg kibeyne giwtrik awakuma ku samah ig ihpene judeyenevwi gikumadukankis.

Henewatbaki nah awna git kiyavwiye Pedru.

Cristo ka keh hiyeg humaw taraksavye

Tiy 2.14,18, 5.12

17 Ku aysaw wixwiy iveg givitit Cristo adahan ignewa keh wixwiy kewa kibeynevwibe giwtrik Uhokri, nikwe wixwiy ka wew avigkutavrik judeyenevwi gikumadukankis akiw. Nawenetke pahavwi hiyap gaytakis Uhokriyanvu ku pariye ka hiwhkama givitkis, ig hiyap gaytakis akiw ku pariye ax pakir arih. Ig hiyapni hene ig awna: "Yis tarakse Uhokri gikumadukan. Nikwe nutuh yikamaxwan givitit Cristo keh yis humaw taraksavye". Nukebyuvwi, inakni iwit ka wadit. Cristo ka kehti hiyeg humaw taraksavye.

18 Heneme ku wixwiy diyuhe amin ini hiyakemniki ku pariye wixwiy kuwisnene miniw ariw, amun ini nikwe wixwiy inyewa tarakse.

19 Innewa judeyenevwi gikumadukankis, in womhasepten *avatra utaraksanwiy nikak. Nah hiyapni hene, in ke wotbe* nahwa umahkiswe niw adahan nah ka wew nikak akiw heneme adahan nah wew gikak Kiyavwiye Uhokri.

Nah daddahkis nuhiyekemni amadgaya inin

Mt 16.24; Ro 6.6; Gal 5.24; 2Ko 5.17

20 Mmanawa in ke wotbe nah kuwis daddahkise nuhiyekemni minikweknene aminat Cristo giyaknibe. Amun ini ku samah ig umahkiswe minikwak in hawata in ke wotbe in umahkiswebe payak gikak. Nikwe in ke wotbe nah miyarevyebe ay amadga inin. Yis hiyavun ke wotbe nahnebe ay bawa ka nahnema. Cristobaki, ig ay nuvituh. Ku samah nah aynete amadga inin kuri, nah kamaxwenenekwa

O Novo Testamento e Salmos na língua Palikur do Brasil; © 2018, Wycliffe Bible Translators, Inc.

givitit Kiyavwiye Uhokri gikamkayh ku pariye amnihpen ku pariye umahkiswe nudukwenavrik giwnteknewa.

21 Nah ka tukuhwekere ariw ini Kiyavwiye Uhokri gabay. Wake judeyenevwi gikumadukankis keh wixwiy humaw kibeynevwibe, nikwekam ig Cristo umahkiswe he waditnevyenenkam.

Umaviswan akak ukehbetannenwa ka keh wis danuh git Uhokri

Ro 3.21, 4.10; Gal 2.16, 5.2; Ef 2.8; Fil 3.9; 2Tim 1.9; Tit 3.4

3 **1** Aa, yis hiyeg galasiyenevwi. Yis ka hiyakwa hawkri aynesnima. *Minikwak ku aysaw usuh aynete yibet,* usuh akki yit huwewe ku samah ig Kiyavwiye Jesus Cristo daddahkiswe aminat giyakni *adahan ignewa keh wixwiy danuh git Kiyavwiye Uhokri.* Pariyevahki hiyeg miyehkise inakni yit akak giyahmara?

2 Nah ayepkerevye pahatwowa ayapka yit kuri. Mmahki ig Kiyavwiye Uhokri kawihkis Gitip uvititwiy? Ba awakuma ku samah wixwiy ihpene ariwn *amekene Moís* gikumadukan? *Kawa, nukebyuvwi.* Ig Kiyavwiye Uhokri kawihkis Gitip uvititwiy awaku ku samah wixwiy time gak Kiyavwiye Jesus Cristo, wixwiy kamaxwe givitit.

3 Mmah yis ka hiyak hawkri aynesnima? *Ka ba yis hiyapknima ku wixwiy humaw Kiyavwiye Uhokri gihiyegavu awaku ku samah wixwiy kadahan* Kiyavwiye Uhokri Gitip ay uvitwiy? Ya kuri, pariye yikehni? Mmah yivewkankam ku yimaviswan akak yikehbetannenwa keh yis misakwa gihiyegavu? *Kawa. Ka innema keh yis humaw gihiyegavu minikwak.*

4 Mmah madikte *inakni unetni* danuh yit mmah adahan waditnevyenen? Ka hiyap inma danuh adahan waditnevyenenma.

5 Ig Kiyavwiye Uhokri kawihkis Gitip gannu uvititwiy. Ig kehkis ka aynsima annut ay ubetwiy. Mmah ig keh hene awaku ku samah wixwiy ihpene ariwn *amekene Moís* gikumadukan? *Kawa, nukebyuvwi.* Ig keh hene awaku ku samah wixwiy time gak Kiyavwiye Jesus Cristo, wixwiy kamaxwe givitit.

Abraawh humaw kibeyne giwtrik Uhokri awaku ig kamaxwa givitit

Ro 4.1; Ef 2.8; Fil 3.9; Tit 3.5; Tiy 2.23

6 Kiyeminahnabay gimin amekene Abraawh. Ig amekene Abraawh kamaxwa givitit Kiyavwiye Uhokri kabayntiwa. Inneki keh ig Kiyavwiye Uhokri hiyavgi kewa kibeynebe giwtrik.

7 Ayge nikwe wixwiy ku pariye kamaxwenevwi givitit Kiyavwiye Uhokri wixwiy amekene Abraawh gihiwhivwi igyewatnene.

8 He yis hiyeg kane judeyenevwima ig Kiyavwiye Uhokri hiyavyi kewa kibeynevwibe giwtrik awaku ku samah yis kamaxwene givitit. Minikwak Uhokri gannasan akki inakni kabayka gitkis amekenegben. In akki ku samah ig Kiyavwiye Uhokri ekke kibeyne inetit git amekene Abraawh. Avim ini ig awna git:

> "Aysawnemenek pis utipkis kabayka gitkis madikte hiyegiviyenevwi amadga wayk."
> *Henewatbaki ig Kiyavwiye Uhokri awna.*

9 Ayge nikwe madikte hiyeg ku pariye kamaxwenevwi givitit Kiyavwiye Uhokri ke amekene Abraawhbe, ignes uti kabaykanek hawata ku samah ig amekene Abraawh uti kabayka.

Ku wis kamaxwa avitit umaviswan akak ukehbetannenwa wis hiya mbaykanen

Iz 50.12; Ro 4.14, 7.10; 1Ko 15.56

10 Ku pahavwi *awna: "Nah* mpiksaw ihpa *amekene Moís* gikumadukan nikwe Kiyavwiye Uhokri hiyavun ku nah kibeyne hiyeg" *heneme in ka danuh ku samah gihiyekemni aya,* aysawnemenek ig hiyapkiska mbeyne gitnek *avatra gitaraksan nikak.* Mmanawa ini *amekene Moís* gikumadukan awna:

> "Pugamawka yis ka taraksa pahatnema inin kumadukaki ku pariye tamak ay amadga inin kagta. Ku yis taraksa pahatwowa iwit, yis hiyapkiska mbeyne yitnek."

11 *Heneme hiyawa* hiyeg iha ariwn *amekene Moís* gikumadukan madikte heneme ka innema keh Kiyavwiye Uhokri hiyap pahavwinema kewa kibeynebe giwtrik. Inakni kahayak huwewe wotwiy awaku Uhokri gannasan awna:

O Novo Testamento e Salmos na língua Palikur do Brasil; © 2018, Wycliffe Bible Translators, Inc.

"Pahavwi ku pariye kakamaxwan givitit Kiyavwiye Uhokri, ignewa kibeyne giwtrik Kiyavwiye Uhokri, ig aymuhwanek *gimun Kiyavwiye Uhokri adahan avanenekwa.*"

12 Inme *amekene Moís* gikumadukan in ka keh wis kamaxwa givitit Kiyavwiye Uhokri. *In keh wis kamaxwa avitit umaviswan akak ukehbetannenwa.* Mmanawa in *amekene Moís* gikumadukan awna:

"Pahavwi ku pariye ihpenenekwa ariwn madikte inakni kumadukaki, ignewa aymuhwanek *gimun Kiyavwiye Uhokri adahan avanenekwa.*"

13 *Heneme ku wixwiy taraksepni, pugamawka ku wixwiy hiyapkiska mbeyne wotwiy.* Igme Cristo ig hiyapni hene, ig keh wixwiy isahptaw ariw awaku ku samah ignewa hiyapkiska mbeyne git udukwenavrikwiy. Mmanawa in Uhokri gannasan awna:

"Pahavwi ku pariye mawihpika aminat ah, ignewa Kiyavwiye Uhokri hiyapkisne git."

Henewatbaki in Uhokri gannasan awna.

Ku wis kamaxwa givitit Cristo, wis uti kabaykanen

14 *Kibeyne, ig Cristo umahkiswe udukwenavrikwiy* kahadbe ini kabayka ku pariye ig Kiyavwiye Uhokri ikakse git amekene Abraawh kahadbe in hawata danuh yit yis ku pariye kane judeyenevwima. *Ayge nikwe wixwiy kuri kibeyne giwtrik Kiyavwiye Uhokri adahan wixwiy aymuhwa gimun adahan avanenekwa.* In danuh wotwiy awaku ku samah wixwiy kamaxwa givitit Jesus Cristo. Hawata akiw *ig umahkiswe udukwenavrikwiy* kahadbe wixwiy madikte kadahanyekuye Gitip ku pariye gikaksan wotwiy. Wixwiy kadahan Gitip ay uvitwiy awaku ku samah wixwiy kamaxwa givitit Jesus Cristo.

Uhokri kuwis ikaksa kabayka wotwiy. Ig ka wagahkis gikaksan akakma amekene Moís gikumadukan

Eb 6.13

15 Nukebyuvwi, nah kehte yidahan abektey akak hiyeg gihiyekemnikis amadgayavu inin. Ku piyana hiyeg amadgayavu inin ahegbete ginetnikis, ku aysaw in kuwis humewvi kuwis, igkis ka hiya igkisma dunihni akiw. Igkis kawnata hiya igkisma iki nivitminat akiw. *Hawata ig Kiyavwiye Uhokri gahegbetawni gikakkis hiyeg.*

16 Ig Kiyavwiye Uhokri ayipa ikakse kabayka git amekene Abraawh gikak gihiwhi. Avuriwnay ku samah inakni iwit ka awna ku ig ikaksin gitkis "gihiwhivwi" ku pariye ka aynsima gikebikis, heneme in awna ku ig ikaksin git "gihiwhi" ku pariye pahavwiwatnen. Ner gihiwhi, igi Cristo.

17 Kuri nah diyuh amin nnetni kaksene yit. Minikwak ig Kiyavwiye Uhokri ikakse *kabayka git amekene Abraawh gikak gihiwhi.* Ayipa in gikaksan humewvi giwtrik Kiyavwiye Uhokri. Ayteke ariwnteke ini kibite kamukri mpiye, paxkavut madikawku madikwa akebi akak mpana madikwa arawna *(430).* Ariwnteke ini ig Kiyavwiye Uhokri ike gikumadukan *git amekene Moís.* Heneme in *amekene Moís* gikumadukan ka hiya inma dunih Kiyavwiye Uhokri gikaksan *git amekene Abraawh gikak gihiwhi.* Kawnata hiya inma pisenwa nikak.

18 *Neras kinisekevutnevwi awna:* "Ku wixwiy ka iha ariwn *amekene Moís* gikumadukan, nikwe wixwiy kawnata uti ini kabayka ku pariye Kiyavwiye Uhokri ikakse wotwiy." *Nukebyuvwi, inakni giwnkis ka wadit.* Wake henewatbe *ku samah inakni giwnkisbe,* nikwekam *amekene Moís* gikumadukan in pisenwekam akak Kiyavwiye Uhokri gikaksan wotwiy he gikannenwa. Heneme *ka henema.* Ig Kiyavwiye Uhokri ike kabayka git amekene Abraawh he awaku ku samah ig ikaksepni git he gikannenwa. *Ig ka iki git awakuma ku samah ig ihpene amekene Moís gikumadukan.*

Amekene Moís gikumadukan in kawih adahan areketni ku samah wixwiy taraksa Uhokri gihiyekemni

Ro 3.20, 5.20, 7.7

19 *Nawenetke pahavwi yaytak timapni hene, ig awna:* "Ya ini *amekene Moís* gikumadukan? Mmahki in kawih gidahankis hiyeg?"

Nukebyuvwi, nah akkite yit. In kawih adahan areketni gitkis hiyeg ku samah ignes taraksa Uhokri gihiyekemni. Adahanikwa ini in ekkepka gitkis hiyeg *gavit amekene Moís.* Igkisme ahj akki gitkis *nerras hiyeg ku inakni gikumadukan inyewa giwntakwa Kiyavwiye Uhokri.* In kawih gidahankis ininewa he ner amekene Abraawh gihiwhi danuhnek. Mmanawa ig Kiyavwiye Uhokri ikakse kabayka git ner gihiwhi he gikannen.

20 Kuri *nukebyuvwi* ku aysaw pahavwi ikaksa kabayka gitkis hiyeg he gikannen, ig ka muwaka pahavwinema hiyeg akiw *adahan avuriwne neras hiyeg baki igkis inyewatma iha ini gahegbetawni gikakkis.* Nikwe ig Kiyavwiye Uhokri *ka ikaksa ini kabayka git amekene Abraawh gihiwhi givitimpi pahavwi nawenyewa hiyeg akiw. Ig awna git* igyewa.

21 Nawenetke pahavwi yaytak timapni hene, ig awna: "Ku hene nikwe, in amekene Moís gikumadukan suguh Kiyavwiye Uhokri gikaksan kabayka wotwiy." Nukebyi, ka muwaka awna inakni hene. In amekene Moís gikumadukan in kabay heneme in ka hiya inma keh wixwiy aymuhwa gimun Kiyavwiye Uhokri adahan avanenekwatma. Wake gikumadukan hiya akehkabe wixwiy aymuhwa gimun Kiyavwiye Uhokri, nikwekam in ikeyvikam. Wixwiy ka muwakakam nawenyewatma akiw adahan in keh wixwiy humaw kibeynevwi giwtrik Kiyavwiye Uhokri.

22 Heneme in Uhokri gannasan akki ku samah madikte hiyeg *taraksa gikumadukan. In akki ku madikte* wanamnave awaku givathawnikis. In akki inakni kahadbe wixwiy kamaxwa givitit Kiyavwiye Jesus Cristo *adahan ig watakminevwiy* kahadbe wixwiy darih ini kabayka ku pariye Kiyavwiye Uhokri ikakse git.

Moís gikumadukan ukavriwten ininewa he Cristo danuhpiwanek

Gal 4.1

23 Minikwak avit wixwiy kamaxwa givitit Kiyavwiye Jesus Cristo, usuh *judeyenevwi* ay awaku *amekene Moís* gikumadukan adahan in ukavriwten he ku aysaw ahawkanavrik danuh adahan usuh kamaxwa givitit Cristo.

24 *Avim ini usuh kewa bakimnayhbe.* Inme *amekene Moís* gikumadukan in *kewa* pahavwibe ku pariye gannivwi adahan avuriwne bakimnayh adahan bukihne gitaraksankis giwkis. In ukavriwten ininewa he ku aysaw Cristo *danuhpiwanek* adahan usuh kamaxwa givitit adahan ig inyewa bukih utaraksan wow ig keh usuh kibeyne giwtrik Kiyavwiye Uhokri.

25 Kurime ku samah usuh kuwis kamaxwe givitit Cristo, nikwe ini ku kavit usuh avuriwka minikwak in ka kumadukaw akiw.

Ku samah wixwiy pahavwiwa gikak Uhokri gikamakayh amun ini wixwiy hawata Uhokri gikamkayuvwi

Jo 1.12; Ro 8.14; Ef 1.5

26 Innewa ukamaxwanwiy givitit Cristo Jesus, innewa keh wixwiy humaw Kiyavwiye Uhokri gikamkayuvwi mmanawa in ukamaxwanwiy keh wixwiy pahavwiwa gikak Cristo Jesus.

27 Madikte wixwiy ku pariye kawihkiska givitit Cristo, ig Cristo ay uvitwiy.

28 Kuri wixwiy madikte hehpekuye giwtrik Kiyavwiye Uhokri. Ku pariye judeyene, ku pariye kane judeyenema, ku pariye ibukti, ku pariye kane ibuktima, ku pariye awayg, ku pariye tino, wixwiy madikte hehpekuye giwtrik Kiyavwiye Uhokri. Wixwiy pahavwiwa pawtak kuri awaku ku samah wixwiy pahavwiwa gikak Cristo Jesus.

29 Ku samah wixwiy pahavwiwa gikak Cristo, nikwe wixwiy hawata amekene Abraawh gihiwhi. Amun ini nikwe wixwiy darih inwata kabayka ku pariye Kiyavwiye Uhokri ikakse *git amekene Abraawh gihiwhi.*

Moís gikumadukan ka kumadukawiy akiw

Ro 7.1; Gal 3.23

4 **1** Nah akkite yit pahatwa abektey akiw kuri avim inin. Ku pahavwi awayg ikaksa gewkanbet git gikamkayisa, nikwe madikte gidahan ner bakimni. Heneme ig bakimni kote kumadukin awaku ig nopsesnite. Ig ke pahavwi ibuktibe *awaku ig kumadukaka gavitkis gikavriwten.*

O Novo Testamento e Salmos na língua Palikur do Brasil; © 2018, Wycliffe Bible Translators, Inc.

2 Ignes gikavriwten hiyak gikak he ku aysaw gikivayavrik danuh ku samah gig ikaksin.
3 Wixwiy hawata ke ner bakimnibe. Minikwak in ke wotbe ukivayavrikwiy kote danuhte. Wixwiy kumadukaka avit hiyakemniki amadgaya inin.
4 Heneme ku aysaw ahawkanavrik danuh ku pariye Kiyavwiye Uhokri ikaksin, ig awahkise gikamkayh uminwiy. Igme kanagsaw gut pahavu tino amadgaya inin, ig kumadukasaw arit *amekene Moís gikumadukan* **5** adahanikwa wixwiyme isahptaw ariw ini *amekene Moís* gikumadukan kahadbe wixwiy humaw Kiyavwiye Uhokriwa gikamkayuvwi.
6 Ku samah wixwiy humewvi gikamkayuvwi, igme Kiyavwiye Uhokri awahkise gikamkayh Gitip uvititwiy. Igme Gitip keh wixwiy *kighaw git Kiyavwiye Uhokri wixwiy* kanumgi "Pa, Niguh".
7 Han pitatit wixwiy ka kema ibuktima akiw. Wixwiy kuri gikamkayuvwi. Ku samah wixwiy gikamkayuvwi, nikwe wixwiy darih madikte ini kabayka ku pariye gikaksan git gikamkayh.

Ku wis kumadukasaw arit Moís gikumadukan amun ini wis diyuhkiswa butte akiw

2Ko 11.3; Kol 2.16; Eb 6.1; 1Ped 1.14

8 Minikwak yis *hiyeg kane judeyenevwima* yis ka inyewatma hiyak Kiyavwiye Uhokri. Yis kumadukasaw gitkis yiwohkigavu ku pariye kane Uhokrima.
9 Heneme kuri yis kuwis ute Kiyavwiye Uhokri, ka yisma uti Kiyavwiye Uhokri, heneme ig Kiyavwiye Uhokri utevyi. Kuri nikwe mmah yis diyuh akiw amin ini hiyakemniki ku pariye he amadgaya ininnen? Mmah yis diyuh akiw amin ini yimavusan keh Kiyavwiye Uhokri gibetki akak yikehbetannenwa? Akebi ini hiyakemniki yuma nikiytani. In yuma nawaygi. Mmahki yis kumadukasaw arit? Mmah yis misekwekere ke ibuktibe akiw?
10 Yis kuwis kavusa kiyatha hawkri *payak gikakkis judeyenevwi.* Yis kiyathene ameremnit *payak gikakkis,* yis kiyathene gifetrakis, yis kiyathene ini peheknene kamukri ku pariye igkis kiyatha.
11 Nah avis yikak ku nawenetke ini nannivwi ayge yibet in he waditnevyenen.

Minikwak yis amavan kabayntiwa

12 Nukebyuvwi, nah aya yit. Ikawnabay ke nahbe mmanawa nah kuwis ikaw ke yisbe. Nah judeyene heneme nah ikaw ke wotbe nah ka judeyenema ke wotbe nah ka kumadukakima gavit amekene Moís gikumadukan. Minikwak ku samah nah aynete yikak yis ka ehwa akak ini nuhiyekemni. Mmahkay kuri yis ehwe nikak?
13 Yis hiyakni ku nah danuh atere yit nah misekwe ayge yibet awaku ku samah nah ka kabimne. Inneki keh nah misakwa ayge nah ekkene Kiyavwiye Uhokri ginetni yit.
14 Hiyawa ini mbeyne ay nuvituh, heneme in ka hamahwa yivitit. Avim ini yis ka tukuhminaw nuwhu. Yis ka asanun. Yis amavan kabayntiwa ke wotbe yis amevevyebe pahavwi ahjbe giwntak Kiyavwiye Uhokri. Yis amavan ke wotbe yis amevevyebe Cristo Jesusbe.
15 Kuri kineyki ini yibetki nukakuh? Inyewa, minikwak in huwewe nutuh ku yis batek nukakuh mpinevevye. Avim ini, wake yis hiya asamanakbe kawenyana nuwtyak, yis warakkam yiwtyakkam adahan yis kawenyana nuwtyak akak yidahanwa yiwtyak.

Kuri kinisekevutnevwi yiwegeswitni ariw nuhiyekemni

Ro 16.17; 2Ko 11.1; Gal 2.4; Kol 2.8; Tit 3.9

16 *Mmah kurime yis ka batek nukakuh akiw?* Mmah yit kuri nah kuwis wageswe yivetunya awaku ku samah nah ikene yit ini hiyakemniki ku pariye inyewatnene?
17 Neras yikannuhten kinisekevutnevwi igkis yikinseptihten heneme yivewkan adahan kabayka bawa kawa. Bawa adahan mbayka. Igkis muwaka yiwegeswitni ariw nuhiyekemni kahadbe yis mpiksaw amin gidahankis gihiyekemnikis.
18 *Nah ka awna inakni adahanma nah gatihpetnikisma.* Ku hiyeg kinistay adahan kabayka, nah batek akak ini. In kabay adahan hiyeg kinistay adahan kabayka

O Novo Testamento e Salmos na língua Palikur do Brasil; © 2018, Wycliffe Bible Translators, Inc.

avanenekwa, ka ininewatma ku samah nah aygema yikak.

Nah kayah yidahan adahan yis ikaw Uhokriyanbetnewa

2Ko 11.2; Kol 1.28

19 Yis ke nukamkayuvwibe nubetkivube. Nah kayah yidahan akiw kewa pahavu tinobe eg kayah gukamkayhbe ku samah eg battukaw eg hiyap ba hiya igma amadga wayk. Nahme kayah ku samah nah battukewnene yidahan nah hiyap ba yis ikaw Uhokriyanbetnewa ke Cristobe.

20 Nah atekere misekwekere ayge yibet kuri kahadbe nah awna *akak nubiyuhwa yit, nah ka awna amadgama kagta* akiw. Nah avise yikak mmanawa nah ka hiyak ku samah yihiyekemni kuri.

Ku wis kumadukasaw arit Moís gikumadukan wis ke ibuktibe

21 Yis ku pariye ihpekere ariwn *amekene Moís* gikumadukan, mmahkay yis ka pukuha ku samah ig *amekene Moís* ganhan?

22 Ini ganhan kinetihwa amin ku samah amekene Abraawh kakamkayh piyana gikebikis. Ig kakamkayh pahavwi gukak tino bukitwiyo *guw Agar. Ariwnteke ini* ig kakamkayh pahavwiwa akiw gukak gihayo *Sara* ku pariye ka ibuktima. *Gukamkayh giw Izaki.*

23 Eg tino bukitwiyo gukamkayh ig amadga wayk ku samah amekene Abraawh mpiksaw kakamkayh akak gikehbetannenwa. Egme gihayo kane bukitwiyoma gukamkayh ig amadga wayk ku samah Kiyavwiye Uhokri gikaksan *git amekene Abraawh ku aysawnemenek ig kakamkaynek.*

24 Ini *ku pariye danuh git amekene Abraawh minikwak,* in humaw areketni wot *adahan ku samah Uhokri gihiyekemni.* Noras *piyananano tinogben egkis* humaw arakak adahan ku samah Kiyavwiye Uhokri ahegbete ginetni pimavut gikakkis gihiyegavu. Egme pahavu tino eg arakak adahan ku samah Kiyavwiye Uhokri ahegbete ginetni *gikak amekene Moís* aynte avit ini waxri imuwadnene *kewye* Sinay. Hiyeg ku pariye kumadukasaw arit *amekene Moís gikumadukan* ignes ke ibuktibe arit ini gikumadukan. Eg *ibukti* Agar eg arakak adahan ini.

25 Ku samah eg arakak gidahankis neras hiyeg avitnenevwi ini waxri *kewye* Sinay aynte Arabyamnaw, eg hawata eg arakak gidahankis hiyeg ku pariye paytwempuyenevwi Jerusalém amadgaya inin. *Mmanawa ignes iha ariwn amekene Moís gikumadukan kahadbe igkis humaw kibeyne giwtrik Kiyavwiye Uhokri.* Igkis ke wotbe igkis ibuktibe ke amakano Agarbe gikak gukamkayh.

Ku wis kamaxwa givitit Jesus wis ka kema ibuktima

26 Egme nor tino kane bukitwiyoma egu arakak gidahankis hiyeg ku pariye paytwempuyenevwi Jerusalém inurikyene. *Ignes kamaxwa givitit Kiyavwiye Jesus adahan ignewa keh igkis humaw kibeyne giwtrik Kiyavwiye Uhokri.* Wixwiy Jesus gihiyegavu wixwiy kewa gukamkayhbe nor kane bukitwiyoma.

27 Uhokri gannasan kinetihwa amin inakni. In awna:

> "Pis ku pariye kote kamukante, hiyawa pis batek pimin. Pis ku pariye kotenano sarayhti pikamkayh amadga wayk, hiyawa pis kabiman *akak batekka.* Mmanawa pis ku pariye yumanano pikamkayh, aysawnemenek pis kakamkayhnek ka aynsima kibite guw ku pariye kigihgunyo."

Henewatbaki in Uhokri gannasan awna.

28 Nukebyuvwi, wixwiynewa *amekene Abraawh* gihiwhivwi ku pariye Kiyavwiye Uhokri ikakse *git amekene Abraawh.* Kiyavwiye Uhokri ikakse wixwiy git hawata ku samah ig ikakse gikamkayh Izaki git.

29 Ig *amekene Abraawh gikamkayh* ku pariye wayvuka awaku ku samah ig mpiksaw kakamkayh akak gikehbetannenwa ig ner gikamkayh pitimnak gikak ner gikamkayh ku pariye wayvuka awaku ku samah Kiyavwiye Uhokri Gitip keh ig wayvuka. Ku avim inin wixwiy hawata. *Ig Kiyavwiye Uhokri Gitip keh uhiyekemniwiy wayvuka akiw git Kiyavwiye*

O Novo Testamento e Salmos na língua Palikur do Brasil; © 2018, Wycliffe Bible Translators, Inc.

Uhokri. Igkisme hiyeg ku pariye mpiksewnes humaw Kiyavwiye Uhokri gikamkayuvwi akak gikehbetankisnenwa, igkis pitimnak ukakwiy.

30 Ka sam. In Uhokri gannasan awna:

Awahkisnaba nor tino bukitwiyo gute tivikte payak gikak gukamkayh. Nor tino bukitwiyo gukamkayh ig ka darihti aynesnima ini kabayka ku pariye Kiyavwiye Uhokri ikakse gut nor tino kane bukitwiyoma gukamkayh.

Henewatbaki in Uhokri gannasan awna.

31 Nikwe nukebyuvwi, wixwiy ka kema nor tino ibuktima gukamkayh. Wixwiy kewa nor tinobe kane bukitwiyoma gukamkayh.

5 **1** Ig Cristo keh wixwiy isahptaw adahan yuma pahavwinema *amadgaya inin* kumaduka uhiyekemniwiy akiw. Misakwanay avanenekwa akak inin ku samah wixwiy isahptaw. Uyay ka muwaka kumadukasaw arit ariknawnema hiyakemniki akiw.

Ka akakma ukehbetannenwatma wis humaw kibeyne giwtrik Uhokri

Ro 3.21; Fil 3.9; Ef 2.8; Kol 2.20, Tit 3.5

2 Nah Pol ku pariye Uhokri giwatni awna yit. Ku yis hiwhkis yivit adahan yis ihpene ariwn amekene Moís gikumadukan, amun ini yis mpiksewne akak yikehbetannenwa adahan yis humaw kibeynevwi giwtrik Kiyavwiye Uhokri. Ku yis keh hene, nikwe yis ka kamaxwenema givitit Cristo adahan ignewa keh yis kibeyne giwtrik Kiyavwiye Uhokri.

3 Nah awna akiw yit ku pariye hiwhkavu yivit. *Yis kuwis ihe abusku ariwn amekene Moís gikumadukan. Kuri nikwe* amawka yis iha madikte.

4 Yis ku pariye ihpenevwi ariwn *amekene Moís* gikumadukan adahan ini keh yis kibeyne giwtrik Kiyavwiye Uhokri, *yis mpiksewne humaw kibeynevwi akak yikehbetannenwa.* Yis ka pahavwiwatma gikak Cristo nikwe. Yis kuwis isahkise ini ku samah Kiyavwiye Uhokri akak gabay ig keh wixwiy kewa kibeynevwibe he gikannenwa *ku samah wixwiy pahavwiwa gikak Cristo.*

5 Wixwiyme kamaxwa givitit Cristo. Ig Kiyavwiye Uhokri Gitip ay uvitwiy keh wixwiy iveg givitit Cristo adahan ignewa keh wixwiy ke kibeynevwibe giwtrik Kiyavwiye Uhokri.

6 Wixwiy pahavwiwa gikak Cristo Jesus. Ku wixwiy hiwhka uvitwiy ini ka ariknawnema. Ku wixwiy ka hiwhkama uvitwiy ini kawnata ariknawnema. Heneme ku wixwiy kamaxwa givitit Cristo Jesus he wixwiy amnihak ke igbe *ininewa keh wixwiy kewa kibeynevwibe giwtrik Kiyavwiye Uhokri.*

7 *Nukebyuvwi,* yis kuwis tiviknene gikak Kiyavwiye Uhokri kabayntiwa. Pariyeki hiyeg kinistevyi adahan yis ka wew akiw avigku ini gihiyekemni ku pariye inyewatnene?

8 Ka ignema Kiyavwiye Uhokri gannip. Ig uhumektenwiy gimkat *adahanikwa wixwiy wewne nikak.*

9 *Hiyakemniki taraksevye in kewa* bugut abusanbe. Ku wis wagesbeta aynesa bugut abusan abetit ka aynsima fahhin, ayge nikwe madikte in tukugvi. *Ik adahan pahavwi hiyeg taraksevye taraksasa ka aynsima hiyeg.*

10 Heneme nah iveg yimkat ku yis ka amava nawenyewatma hiyakemniki akiw. Nah hiyakni ku yis kamaxwene givitit Kiyavwiye Jesus. Igme ner ku pariye matekbetevye yihiyekemni, igwa Kiyavwiye Uhokri hiyak gikaknek.

Nah ka ekkenema ku amawka hiyeg hiwhka givitkis

11 Nukebyuvwi, *neras yikannuhten kinisekevutnevwi awna ku* nah nudukwenewa ekkenenekwa ku amawka hiyeg hiwhka givitkis. *Kawa. Nah ka akki hene.* Wake nah ekkenebe hene, nikwekam neras *judeyenevwi giwewkistenkis* ka hiyapkis mbeyne nutuhkam. Heneme igkis kuviknene hiyapkisnene mbeyne nutuh. Igkis dagawne nutuh awaku ku samah nah ekkene ku ignewa Kiyavwiye Jesus keh wis danuh git Kiyavwiye Uhokri ku samah ig umahkiswe amin giyakni udukwenavrikwiy. Wake nah ekkenebe ku amawka hiyeg hiwhka givitkis hawata, nikwekam igkis ka dagawnawkam nutuh.

O Novo Testamento e Salmos na língua Palikur do Brasil; © 2018, Wycliffe Bible Translators, Inc.

12 *Nahme ka batek ku samah* igkis matekbetene yihiyekemni. Wani igkis higihwebdi ayteke yiw.

Kehnabay kabayka pawtak

Mt 22.39; Jo 13.34, 15.12; 1Ped 1.22; 1Jo 3.11, 4.7; Tiy 2.8

13 Nukebyuvwi, Kiyavwiye Uhokri humekwewiy gimkat adahan yuma pahavwinema *amadgaya inin* kumaduka uhiyekemniwiy akiw. Heneme ka yi muwaka ikiy nikwe ku ka sam yis mpiksaw aharit yidahanwa kabayka ku samah yihiyekemni minikweknene. Kawa. Ihpaknay pawtak adahan yis kehne kabayka pawtak adahan yis amnihekne.

14 Mmanawa pahatwowa iwit ahiwe madikte *amekene Moís* gikumadukan. Inakni iwit awna:

> "Bateknaba gikakkis piyakivwi hiyeg hawata ku samah pis batek akak pivit."

Ku wixwiy keh hene, wixwiy kuwis mateke madikte amekene Moís gikumadukan.

15 Avuriwnabay *yihiyekemni ba in kabayntiwatma.* Ku yis ka kiyathak pawtak, ku yis awna paminak, amun ini nikwe yis *ke wotbe* yisweke umehekbet pawtak. Yis ikaw ke pahavwibe igwa ax givit.

Uhiyakemni amadgaya inin akehni suguhak akak Uhokri Gitip gikehni

Mt 26.41; Ro 7.14, 8.4

16 Nah aya yit *nukebyuvwi,* isaksanabay Kiyavwiye Uhokri Gitip kumaduka yihiyekemni. Ku ig kumaduka yihiyekemni, nikwe yis ka keh yihiyekemni amadgaya inin abetkima akiw.

17 Mmanawa uhiyekemni amadgaya inin in suguhak akak Kiyavwiye Uhokri Gitip gihiyekemni. Igme Kiyavwiye Uhokri Gitip gihiyekemni in hawata suguhak akak uhiyekemni amadgaya inin. In kavetunsak pawtak. In uhiyekemni amadgaya inin in mpithaw adahan wis keh ku pariye umawkan *gidahan Kiyavwiye Uhokri.*

18 Heneme ku ig Kiyavwiye Uhokri Gitip huwitha uhiyekemniwiy, amun ini *nikwe wixwiy keh Kiyavwiye Uhokri gibetki.* Nikwe wixwiy ka muwaka mpiksaw adahan keh gibetki akak ukehbetannenwatma *mmanawa kuwis wixwiy kehnene Kiyavwiye Uhokri gibetki.*

19 Uhiyakemni amadgaya inin akehni hiyakan muwapuw. Nah akkite yit ku samah akehni. In keh wis mahayakemnihwa, powkemnihwa. In keh wis ivegminene uhiyekemni amin mbeyevye hiyakemniki. In keh wis meksatruvye.

20 In keh wis kiyatha arikna amadgaya inin mpiy Kiyavwiye Uhokri. In keh wis hikuhak git ihamwi. In keh wis ka batekak. In keh wis iniyak. In keh wisweke atihpekbet. In keh wis dagawnhaw pawtak. In keh wis ikaw kabayte giw pahavwi. In keh wis ka ihpak pawtak. In keh uhiyekemni ibekhewbet.

21 In keh wis kaminwaptihak. In keh wis uwkihwa. In keh wis arewhevye. In uhiyekemni amadgaya inin in keh arakembet akebi ini mbayka. Kuri nah akkite yit akiw ku samah amakohnokwa nah akki yit. Hiyeg ku pariye kehne akebi ini mbayka ignes ka uti Uhokri gikumadukan.

22 Igme Kiyavwiye Uhokri Gitip *ig iki uvititwiy nukunewa hiyakemniki akiw.* Ig keh wis batekak pawtak. Ig keh wis batek unaktin. Ig keh uyakni karisaw. Ig keh wis kiyaknihwa pawtak. Ig keh wis huwiparevye. Ig keh wis amnihak pawtak. Ig keh wis ka kinis pahavwinema hiyeg.

23 Ig keh wis tuwatevye. Ig keh wis avuriw uhiyekemni kabayntiwa. Yuma pahatnema kumadukaki suguh akebi ini hiyakemniki.

24 Wixwiy ku pariye Cristo Jesus gihiyegavu, wixwiy *ke wotbe wixwiy* umahkis uhiyekemniwiy amadgaya inin. Nikwe wixwiy ka keh nibetki akiw. Wixwiy ka wew akak umirihwanwiy minikweknene akiw.

Wewnabay akak Uhokri Gitip gihiyekemni

Ro 8.4; Ef 4.23; Kol 3.10

25 Ku samah ig Kiyavwiye Uhokri Gitip kuwis ike dehetniki ta uvititwiy, uyay isaksig adahan ig kumaduka uhiyekemniwiy.

26 Uyay ka muwaka mavihpak pawtak. Mmanawa in keh wixwiy kiyimwihak pawtak, wixwiy atihpak pawtak.

O Novo Testamento e Salmos na língua Palikur do Brasil; © 2018, Wycliffe Bible Translators, Inc.

6 1 Nukebyuvwi, yis ku pariye wewnevwi akak Kiyavwiye Uhokri Gitip gihiyekemni, ku yis hiyap pahavwi tarakse pahaye adahan, uyay iki gihiyekemni git akak madikte huwivraki ay pivit. Heneme avuriwnabay kahadbe yis ka kawihpikanma payaknema gikak *mmanawa yis ka kabaytema giw.*

2 Ayavaknay hiyuhwa yiheyvi pawtak. Ku wixwiy keh hene, amun ini nikwe wixwiy mateke Cristo gikumadukan.

3 Mmanawa ku wis ikaw ke wotbe wis kabayte giw pahavwi, amun ini wis kinis uvitwa. Mmanawa wis ka ariknawnema.

4 Amawka ku wixwiy mpuse ivegvitawnekuye ba wixwiywatma wew wadit. Ayge nikwe ku pahavwi hiyap giwewni wadit, hiyawa ig batek. Heneme amawka ig ka batek awakuma ig hiyap pahavwi tarakse amunma ini ig ikaw kabaytema giw. Amawka ka innema keh ig batek.

5 Mmanawa amawka wis mpuse battukaw adahan uvit.

6 Hawata akiw amawka yis battukaw gidahan yikannuhten amin Kiyavwiye Uhokri giwn adahan yis kiyegi adahan yis kehne kabayka gikak.

Ku pariye umuthan abetit uhiyekemni innewa hiyan wot

7 Ka yi muwaka kinis yivit. Ig Kiyavwiye Uhokri hiyak ku pariye abet yihiyekemni, yis ka hiya gikinsak. Ku pariye umuthan abetit uhiyekemni innewa hiyan wot.

8 Ku wixwiy mutuh hiyakemniki amadgaya inin abetit uhiyekemniwiy, ini keh wixwiy biyuk *giw Kiyavwiye Uhokri adahan avanenekwa.* Heneme ku wixwiy mutuh Kiyavwiye Uhokri Gitip gihiyekemni abetit uhiyekemniwiy, ini keh wixwiy aymuhwa *gimun Kiyavwiye Uhokri* adahan avanenekwa.

Uyay ka muwaka ehwa adahan wixwiy keh kabayka

9 Uyay ka muwaka ehwa adahan wixwiy keh kabayka. Ku wixwiy ka ehwa nikak, aysawnemenek wixwiy uti ka aynsima kabaykanek.

10 Uyay keh kabayka gidahankis madikte hiyeg ku samah wixwiy hiya nikehka. Uyay pi mpiksawte keh kabayka gidahankis ukebyuvwiy Jesus gihiyegavu.

Nah batek kinetihwa aminnenwa ku samah Cristo umahkiswe nudukwenavrik

1Ko 1.22, 2.1

11 Kuri nahwa Pol anniri inakni iwit buttitnene akakwa nuwakuh. *Nenheve ka anniri inakni.* Ivegnay ku samah nanhan nopsad anhaki.

12 Neras *yikannuhten kinisekevutnevwi* igkis ikawnamahkis ke wotbe in ku pariye ukehni awkinenwa uvitiw ini keh wis danuh git Kiyavwiye Uhokri. Inneki keh igkis mpiksaptihpey adahan yis hiwhka yivit *adahan areketni ku yis igyewa Kiyavwiye Uhokri gihiyegavu.* Heneme igkis kehne hene ininewa kahadbe igkis ka hiyap mbeyne *ay giwakukis neras judeyenevwi giwewkistenkis.* Wake igkis ekkenebe ku ignewa Cristo keh wis danuh git Kiyavwiye Uhokri ku samah ig umahkiswe amin giyakni udukwenavrikwiy, *nikwekam neras judeyenevwi giwewkistenkis hiyapkis mbeyne gitkiskam.*

13 Igkis ikawnamahkis ke wotbe igkis ihpenevwibe ariwn amekene Moís gikumadukan bawa kawa. Henewa igkis hiwhka givitkis ku samah gikumadukan awna heneme igkis gidukweneswa ka iha gikumadukan madiktema. Araytaknen igkis iha. Heneme igkis muwaka yis hiwhka yivit awaku igkis batek kinetihwa amin ku samah igkis wages yihiyekemni ku samah igkis keh yis ahehpa gikehnikis awkinenwa givitiwkis.

14 Nahme ka batek kinetihwa amin ariknawnema *awkinenwa uvitiw.* Nah batek kinetihwa aminnenwa ku samah Ukivarawiy Jesus Cristo umahkiswe amin giyakni nudukwenavrik. Ku samah ig umahkiswe amin giyakni nudukwenavrik *nah ke wotbe* nah aygebe daddahka payak gikak. Kuri *nah ke wotbe* nah kuwis miyap ariw inin hawkri ahiyekemni. Inme inin hawkri ahiyekemni *in ke wotbe* in kuwis miyap nuwhu.

O Novo Testamento e Salmos na língua Palikur do Brasil; © 2018, Wycliffe Bible Translators, Inc.

15 *Nukebyuvwi,* ku wis hiwhka uvit, in ka ariknawnema. Ku wis ka hiwhkama uvit, in kawnata ariknawnema. Heneme ini nukune uhiyekemni ininewa *keh wis danuh git Kiyavwiye Uhokri.*

16 Yis ku pariye wewnevwi akak ini nuhiyekemni, yis ku pariye igyewa amekene Abraawh gihiwhivwi giwtrik Kiyavwiye Uhokri, ig Kiyavwiye Uhokri kariswehse yiyakninek, ig amnihpeynek.

17 Kuri nah ka muwaka hiyeg kiyimwihun akiw *amin arikna awkinenwa uvitiw.* Mmanawa nahwa hiyap busukne adukwen nuvitiw *awaku ku samah nah hiyapkiska mbeyne nutuh givatra Kiyavwiye Jesus.* Nutuh ini nubuskana adukwen ininewa ku pariye arakak awkinenwa nuvitiw adahan ekkene ku nah Kiyavwiye Jesus gihiyega.

18 Nukebyuvwi, Ukivarawiy Jesus Cristo gabay yikaknek. Ameh.

EFESYUS

Inin kagta awahkiska gavit Uhokri giwatni amekene Pol. In tamaka ewka giwen Kiyavwiye Jesus (60-61 d.C.) ku aysaw Pol ay ariku parakseket aynte avit paytwempu Roma. In awahkiska giminkis Jesus gihiyegavu avitnenevwi paytwempu Efesu. In akka wotwiy ku madikte Jesus gihiyegavu igkis ke wotbe igkis pahavwiwatbe givitkis pawtak. Igkis humaw ke Cristo givitbe ay amadga inin. Ku samah pahavwi amnih givit, hawata ig Cristo amnihwiy. Ku samah uvitwiy keh utewwiy abetki, hawata wixwiy keh Cristo gibetki ay amadga inin.

Nah Pol awahkis kabayka yimin

1 **1** *Nah* Pol *awahkis kabayka yimin. Kibeyne,* Kiyavwiye Uhokri kaniyven akak gibetki adahan nah humaw Jesus Cristo giwatni. *Nah awahkis kabayka* yimin, yis Jesus gihiyegavu efesuyenevwi. *Kibeyne,* yis kamaxwene kabayntiwa givitit Jesus Cristo, *yis wewne pahavwiwa gikak.*

2 Ig Wigwiy Kiyavwiye Uhokri gikak Ukivarawiy Jesus Cristo gabaykis yikaknek. Igkis kariswehse yiyakninek.

Avit hawkri humaw Uhokri kaniyvewiy

Jo 15.14; Ro 8.29; Ef 1.4; 1Tes 1.4; 2Tes 2.13; 2Tim 1.9; 1Ped 1.2, 2.9

3 Kibeyne gidahan Kiyavwiye Uhokri. Ignewa Ukivarawiy Jesus Cristo gig. Ig iki madikte kabayka uvititwiy givitimpi Gitip. Ig iki wotwiy awaku ku samah wixwiy pahavwiwa gikak Cristo ku pariye kuwisnene aynte inurik.

4 Minikwak avit hawkri humaw, ig Kiyavwiye Uhokri ayipa kaniyvewiy adahan wixwiy pahavwiwa gikak Jesus Cristo kahadbe ig keh wixwiy humaw barewvityevwi, yuma uvathawniwiy aynesnima giwtrik, kahadbe wixwiy wew akak gamnihra ay uvitwiy.

5 Avim ini ig kaniyvewiy adahan wixwiy humaw gikamkayuvwi awaku ku samah wixwiy pahavwiwa gikak Jesus Cristo. Ig kaniywiy hene akak madikte gabay akak madikte gibetki.

6 Ayge nikwe gikiytani kabayhaka avanenekwa adahan ini gabay kibeynewatnene. *Wixwiy ka kiseweknema adahan ig batek ukakwiy, heneme* ig batek ukakwiy awaku ku samah wixwiy pahavwiwa gikak *gikamkayh* gibetki.

7 Igme gikamkayh katiwnihpewiy akak gimig adahan wixwiy isahptaw ariw utaraksanwiy. Inneki keh ig Kiyavwiye Uhokri bayahminawiy ariw utaraksanwiy. Ig ka gabayisima ig keh hene.

8 *Kibeyne,* ig ka gabayisima ukakwiy mpinevevye. Ig hawata ig ka gihiyekemnisima. Ig kannuh avuriwiy.

9 *Ku avim inin* ig keh wixwiy hiyak gihiyekemni ku pariye minikwak hiyeg kotenene

O Novo Testamento e Salmos na língua Palikur do Brasil; © 2018, Wycliffe Bible Translators, Inc.

hiyakte. Henewa gibetki ig keh hene. Ig muwaka akki wotwiy ini kabayka ku pariye ig ikiswanaw udahanwiy awaku ku samah wixwiy pahavwiwa gikak Cristo.

10 Ig akki wotwiy ku aysawnemenek ku aysaw ahawkanavrik danuh, ig ahiwviye madikte ku pariye amedgenevwi inin payak gikakkis madikte ku pariye arikunevwi en. Avim ini ig ikevgikis giwakuwit Cristo adahan igme kumadukigkis adahan avanenekwa.

11 Avim ini wixwiy darih uwetriwiy abet ini gikumadukan awaku ku samah wixwiy pahavwiwa gikak. Hene ig Kiyavwiye Uhokri kuwis ikiswnaw udahanwiy akak madikte gibetki. Ku pariye *Kiyavwiye Uhokri* gibetki henewa ig keh in humaw.

12 *Nikwe ig kannipewiy adahan wixwiy darih uwetriwiy abet gikumadukan.* Ayge nikwe gikiytani kabayhakanek adahan avanenekwa. Ig kaniy usuh *hiyeg judeyenevwi* ku pariye minikwak wahepne Cristo ku aysaw ig danuh.

13 Ig hawata kaniyvey *yis hiyeg ku pariye kane judeyenevwima.* Minikwak yis time inakni inetit inyewatnene adahan ku samah wis isahptaw *ariw uvathawni adahan wis danuhne git Kiyavwiye Uhokri.* Yis timapni hene, yis kamaxwe givitit Cristo. Ayge nikwe ig Kiyavwiye Uhokri kawihkise Gitip yivitit ku samah ig ikakse *gitkis gihiyegavu.*

Uhokri Gitip areketni ku wixwiy Uhokri gidahan

Ro 8.14; 2Ko 1.21

Ig Gitip barewvitye. Ku samah ig Gitip ay uvitwiy, ig humaw areketni wotwiy ku wixwiy Kiyavwiye Uhokri gidahan.

14 Hawata akiw ig Gitip humaw areketni huwewe wotwiy adahan aysawnemenek wixwiy darihnek madikte ini kabayka ku pariye Kiyavwiye Uhokri ikakse wotwiy. *Kibeyne,* ku samah ig ay uvitwiy, amun ini wixwiy kuwis darih abusku ku pariye gikaksan wotwiy. Ig humaw areketni wotwiy he wixwiy gihiyegavu wageswanek avigkutavrik ku samah Kiyavwiye Uhokri gimawkan. Avim ini gikiytani kabayhakanek *adahan avanenekwa.*

Nah piriyepkewnenekwa yidahan

Ef 3.14; Kol 1.9; Fil 1.9; 1Tes 5.23; Eb 13.20; 2Tes 1.11, 2.16

15 *Nukebyuvwi,* nah kinetni yak ku yis kamaxwene givitit Ukivarawiy Jesus kabayntiwa, yis amnihne madikte gihiyegavu.

16 Nah timapni hene, nah ka matiswati kabayha Kiyavwiye Uhokri yidahan. Nah piriyepkewnenekwa yidahan.

17 Nah piriyepkaw yidahan git Kiyavwiye Uhokri. Ignewa Ukivarawiy Jesus Cristo giwohkiga. Ig Wigwiy kane gikiytanisima. Nah aya git adahan ig iki gihiyekemni yivitit, adahan ig woka yihiyekemni adahan yis hiyakgi *kabayntiwa.*

18 Nah aya git adahan ig uguh yihiyekemni kahadbe yis hiyeke ini kabayka ku kadahan ig humekwewiy. Numawkan yis pukuha ku samah ini kabayka ku pariye kibeynewatnene kane nikiytanisima ku pariye ig utipkis gitkis gihiyegavunek.

19 Numawkan yis pukuha hawata ku samah ig Kiyavwiye Uhokri gidatni, ku samah ig ka gidatnisima udahanwiy ku pariye kamaxwenevwi givitit.

20 Ini gidatniwata ku pariye kannikase Cristo ariw gimiremni. Ini gidatniwata ku pariye batahkiswig gihumwat Kiyavwiye Uhokri aynte inurik, ay amun ini iwetrit *ku pariye kane nikiytanisima* kihehaptak.

21 Ayge ig avitmin madikte ku pariye inurikyenevwi gikivarakis *mbeyevyenen* gikakkis madikte ku pariye inurikyenevwi giwewkistenkis. Ig avitmin madikte ku pariye kumadukenevwi madikte ku pariye detyevwi. Ig pi datte giwkis madikte ikivaratviyene ku akak inin avanenekwa.

Wixwiy Cristo givit

Ro 12.4; 1Ko 12.12; Ef 4.16; Kol 3.15

22 *Kibeyne,* ig Kiyavwiye Uhokri kuwis kumadukase madikte ta git Cristo. Wixwiy gihiyegavu hawata kumadukaka gavit pahavwite. Igme Cristo igi utewiy.

23 Wixwiyme humaw givit *ay amadga inin.* Wixwiy keh ig pahavwite ay. Igme kawihkiswa uvititwiy. *Henewa.* Ig ku pariye

O Novo Testamento e Salmos na língua Palikur do Brasil; © 2018, Wycliffe Bible Translators, Inc.

keh pahatte hawkri ignewa kawihkiswa uvititwiy.

Minikwak uhiyekemni ka kabay
1Ko 6.11; Kol 3.7; Tit 3.3

2 **1** Minikwak wixwiy miyaravye *giw Kiyavwiye Uhokri* awaku uvathawniwiy hawata awaku utaraksanwiy gikak.

2 Avim ini wixwiy wewne akak hiyakemniki amadgaya inin. Wixwiy wewne akak wavitye gikivarakis hawkrine ahiyekemni. Mmanawa ignewa wavitye gikivarakis ku pariye kumaduka hiyeg kane ihpenevwima Kiyavwiye Uhokri giwn.

3 Minikwak wixwiy madikte wewnekuye henep. Nikwe avim ini hawkri wixwiy kehne uhiyekemniwiy amadgaya inin abetki. Wixwiy keh madikte ku pariye uhiyekemniwiy tuguh, akak ku pariye umirihwanwiy ahiyekemni tuguh. Wixwiy wayvuka hawata ke madikte hiyegbe akak ini uhiyekemniwiy ay uvitwiy ku pariye Kiyavwiye Uhokri ka batek nikak aynesnima. Amun ini nikwe wixwiy ikaksaka adahan biyukwiki giw Kiyavwiye Uhokri avatra ini uvathawniwiy.

He wamnihkawiynen Uhokri amnihwiy
Ro 3.24, 4.16, 5.6; 2Tim 1.9; Tit 3.4

4 Heneme, *kibeyne,* ig Kiyavwiye Uhokri ka gamnihrasima. Ig batek ukakwiy mpinevevye.

5 Ig batek ukakwiy he avim ini ku aysaw wixwiy miyaravye *giw* awaku uvathawniwiy. Inneki keh ig kannikasevwiy ariw ini miyaka payak gikak Cristo *amun ini ku aysaw ig kannikasevgi ariw gimiremni. Wixwiy ka kiseweknema adahan ig amnihwiy, heneme* he wamnihkawiynen ig amnihpewiy.

6 Ig *ke wotbe ig* kuwis iwevwiybe inurikut payak gikak Cristo. Ayge nikwe ig keh wixwiy kumadukanek payak gikak Cristo aynte inurik *awaku ku samah wixwiy pahavwiwa gikak Cristo.*

7 Ayge nikwe ig ekkene akiwka akiwkanek ku samah gamnihra in kibeynewatnene. Ig akkin hene akak ku samah ig ka gabayisima ukakwiy wixwiy ku pariye pahavwiwa gikak Cristo.

8 Innewa gamnihra keh wixwiy isahptaw *ariw uvathawniwiy* awaku ku samah wixwiy kamaxwene givitit Cristo. In ka ariwntakma umaviswanwiy wowntaknema. In ayta giwntak Kiyavwiye Uhokri. In gikan wotwiy he wamnihkawiynen.

9 Kawki ukehbetanwiyma kabayka *keh wixwiy danuh git Kiyavwiye Uhokri.* Nikwe ka ik adahan wixwiy ikaw ku wixwiy kibeyne wowntekneyma.

10 Ignewa Kiyavwiye Uhokri ku pariye keh wixwiy kibeyne. Ig keh wixwiy humaw amadga inin adahanikwa wixwiy kehne ku pariye kabaykanen. *Pitatye wixwiy ka keh ini kabayka. Ig hiyapni hene,* ig keh uhiyekemniwiy humaw nukunewa akiw ku samah wixwiy pahavwiwa gikak Cristo. Mmanawa humawkariwka ig ikiswanaw udahanwiy adahan wixwiy kehne ini ku pariye kabaykanenwa.

Wixwiy kewa pakebyeknebe pawtak.

11 Yis hiyeg kane judeyenevwima ku aysaw yis wayvuka amadga inin yis ka Uhokri gihiyegavuma. Ka aynsima hiyeg judeyenevwi ku pariye hiwhka givitkis *adahan arakak ku ignes Kiyavwiye Uhokri gihiyegavu, igkis miyathay* igkis kanumyi ku “yis ka hiwhkavuma yivit”. Ka yi muwaka miyeh ku samah yiwskawni avim ini.

12 Avim ini yis avawyewa giw Cristo. Yis ka gaytakisnema Kiyavwiye Uhokri gihiyegavu aynesnima. Yis ke nawotunyevwibe git. Ka yitma Kiyavwiye Uhokri ikaksa kabayka. Yis ka wahapnema kabayka aynesnima inuriktak. Yis ka hiyak Kiyavwiye Uhokri amadga inin. Yis ka hiyak ba Kiyavwiye Uhokri ay amadgama hawkri.

13 Kurime yis ka henema akiw. Kuri yis pahavwiwa gikak Cristo Jesus. Yis ku pariye minikwak piyawakad giw Kiyavwiye Uhokri kurime yis kennesa gihumwa awaku ku samah ig Cristo sukase gimig udahanwiy.

14 Mmanawa igwa Cristo ig keh wixwiy kabeywotvi pawtak. Ig keh usuh hiyeg judeyenevwi yikak yis hiyeg kane judeyenevwima ig keh wixwiy kewa pakebyeknebe pawtak. Minikwak uhiyekemniwiy ibekhewbet. Avim ini wixwiy ka batekak pawtak. Igme pisenwe

O Novo Testamento e Salmos na língua Palikur do Brasil; © 2018, Wycliffe Bible Translators, Inc.

akak ini uhiyekemniwiy ku pariye mpithawiy pawtak adahan wixwiy ka pasamrak. *In ke wotbe* pahak iyarad ay uyegbiwiybe ku pariye umaptentenwiy pawtak adahan wixwiy ka darihwak.

15 Kibeyne, ig Cristo kuwis pisenwe nikak. Ku samah ig umahkiswe *udukwenavrikwiy,* ig keh wixwiy isahptaw ariw amekene Moís gikumadukan adahan wixwiy ka kumadukaka avit inakni giwn akiw. Nikwe ig keh wixwiy pibohranene hiyegviyene humaw pahabuwa hiyeg mmanawa wixwiyweke *Cristo* gihiyegavu. Inneki keh wixwiy pasamrak pawtak ay.

Wis pibohranene hiyegviyene danuh git Uhokrinek

At 10.34; Ro 9.24; Gal 3.28

16 Hawata ig wageswiy wixwiy pibohranene hiyegviyene avigkut ku samah Kiyavwiye Uhokri gimawkan. Mmanawa ayge amin giyakni givit pahavwiwa miya. Ayge nikwe ig bayhminase ini *uvathawniwiy* ku pariye Kiyavwiye Uhokri kane batek nikak.

17 Ayteke ig ayta, ig kabeywotey yis *hiyeg kamaxwanevwi givitit Cristo ku pariye kane judeyenevwima* ku pariye minikwak piyawakad giw Kiyavwiye Uhokri. Hawata ig kabeywote usuh *hiyeg kamaxwanevwi givitit Cristo ku pariye judeyenevwi* ku pariye kennesa gihumwa Kiyavwiye Uhokri.

18 Ig Cristo ignewa ahin adahan wixwiy pibohranene hiyegviyene danuh git Kiyavwiye Uhokri. Ku samah wixwiy kadahanyekuye Gitip ay uvitwiy, nikwe wixwiy danuhnekuye git Kiyavwiye Uhokri.

19 Kuri yis *hiyeg kane judeyenevwima* yis ka nawotunyema git Kiyavwiye Uhokri akiw. Yis kawnata nawotunyema ariw inurik. Heneme yis inurikyenevwi payak gikakkis madikte Kiyavwiye Uhokri gihiyegavu barewvityevwi. Yis Kiyavwiye Uhokri gihiyegavu kuri.

Wixwiy Uhokri givin

1Ko 3.16; 2Ko 6.16; 1Ped 2.5; Eb 3.6; Ap 21.14

20 *Madikte Kiyavwiye Uhokri gihiyegavu igkis kewa paha paytbe gidahan Kiyavwiye Uhokri.* Neras Uhokri gawnevevu pitatyevwi gikakkis Uhokri giwatnivwi igkis *humaw kewa* ini payt awakube. Igme Jesus Cristo ig humaw *ke* payt akoksabe ku pariye pi awaygte ariw madikte. Wixwiyme *humaw ke abukabetbe ke avinvitbe ku pariye* wagahkisbetaki givititkis.

21 Wixwiy *ke wotbe* wixwiy wanekbetaki aminat payt akoksabe mmanawa wixwiy kamaxwa givitit Jesus Cristo. Hawata wixwiy *ke* wanekbetakibe pawtak ku samah paha payt arewkanbet wanekbetaki pawtak. In *ke wotbe* wixwiy humaw paha leglis adahan kiyathene Ukivarawiy.

22 Ku samah yis hawata kamew givitit *Kiyavwiye Jesus Cristo ke usuhbe,* in ke wotbe yis hawata wanekbetakibe pahanene payt ukakuh adahan humewne Kiyavwiye Uhokri givin. *Wixwiy Kiyavwiye Uhokri givin* mmanawa Kiyavwiye Uhokri Gitip misakwa ay uvitwiy.

Nah Uhokri giwatni yimin yis hiyeg kane judeyenevwima

Kol 1.24

3 **1** Inneki keh *nah piriyepkewnenekwa yidahan,* nah Pol, nah ku pariye ay ariku parakseket givatra Kiyavwiye Jesus Cristo. *Nah ay ariku parakseket* awaku *ku samah nah ekkene Kiyavwiye Uhokri giwn yit* yis hiyeg kane judeyenevwima.

2 Nuvewkan yis kuwis time nak ku samah Kiyavwiye Uhokri kaniyven akak gamnihra adahan nah ekkene ini gamnihra yit *yis hiyeg kane judeyenevwima.*

3 Igwa Kiyavwiye Uhokri akki nutuh ini gihiyekemni ku pariye minikwak hiyeg kote hiyakte. Inneki keh nah akkin yit amadgatak *inin* kagta akak inakni aynesnene iwit.

4 Numawkan yis ivegbohin yis pukuha ini nuhiyekemni gidahan Cristo ku pariye minikwak hiyeg kote hiyakte.

5 Minikwak Kiyavwiye Uhokri ka akki ini gihiyekemni gitkis hiyeg amadgayavu inin. Kurime ig Kiyavwiye Uhokri Gitip akkin gitkis giwatnivwi gikanyanvu gikakkis gawnevevu.

6 *Nah akkite yit ku pariye ini Uhokri gihiyekemni.* In adahan ku samah yis hiyeg kane

O Novo Testamento e Salmos na língua Palikur do Brasil; © 2018, Wycliffe Bible Translators, Inc.

judeyenevwima darih inwata kabayka ku pariye gihiyegavu judeyenevwi darihnek. Yis hawata humaw Cristo givit. Yis hawata utivwata madikte ini kabayka ku pariye Kiyavwiye Uhokri ikakse gitkis gihiyegavu. Yis utipni awaku ku samah yis amava Kiyavwiye Uhokri ginetni, yis kamaxwa givitit Cristo Jesus.

7 Ig Kiyavwiye Uhokri akak gabay akak gidatni ig keh nah humaw giwatni yit adahan nah ekkene inakni kibeyne inetit yit.

8 Nutuh nah pi warikapte giwkis madikte Kiyavwiye Uhokri gihiyegavu. Heneme ig iki nutuh ini gannu adahan nah ekkene Cristo gitkis hiyeg kane judeyenevwima, adahan nah ekkene gitkis ini Cristo gihiyekemni ku pariye kibeynewatnene.

9 Ig muwaka nah kahayaksa gitkis madikte hiyeg ku samah ini gihiyekemni ku pariye minikwak hiyeg kote hiyakte. Ig Uhumtenwiy humawkariwka ig ahegbete ginetni hene. Heneme ig kote akkinte gitkis hiyeg.

Kuri inurikyenevwi hiyak ku samah Uhokri ka gihiyekemnisima

10 Kurime avim inin ig Kiyavwiye Uhokri muwaka madikte inurikyenevwi gikivarakis *mbeyevyenen* gikakkis madikte ku pariye kumadukanevwi aynte inurik ig muwaka igkis hiyak ku samah ig ka gihiyekemnisima. Ku aysaw igkis hiyap ini kabayka ku pariye ig keh gikakkis gihiyegavu, ayge nikwe igkis hiyakni kabayntiwa ku ig ka gihiyekemnisima.

Uhokri amavawiy kabayntiwa

Eb 4.16, 10.19

11 Ku samah yumahte hawkri ig Kiyavwiye Uhokri ahegbete ini gihiyekemni adahan ku pariye kabayka Ukivarawiy Jesus Cristo keh udahanwiy.

12 Kuri ik adahan wixwiy danukwa git Kiyavwiye Uhokri akak madikte ubokawiy. Wixwiy hiyakni ku ig amavawiy kabayntiwa mmanawa wixwiy pahavwiwa gikak Cristo, wixwiy kamaxwene givitit.

13 Nikwe ka yi muwaka dunih yiyakni ku samah nah hiyepne mbeyne yivatra. *Ka ba yi barukinama.* Hiyawa yis batek mmanawa ini areketni yit ku nah batek yikak ka aynsima.

Cristo gamnihra ka ayabawkasima, ka avugbokanisima

Jo 3.16; Ro 5.5; 1Jo 3.1

14 Ku aysaw nah ivegmina nuhiyekemni amin Uhokri gihiyekemni, in keh nah paberetusaw nah piriyepkaw ta git. Ignewa Wigwiy.

15 Igyewa igti ahawkri. Ig gigkis madikte Uhokriyanvu, neras ku pariye inurikyenevwi payak ukakwiy wixwiy amedgenevwi inin hawkri.

16 *Nah piriyepkaw git* adahan ig ikene yawaygi akak gabay kibeynewatnene adahan yis humaw awaygye abet yihiyekemni giwntak Gitip.

17 Adahan ig Cristo misakwa kabayntiwa ay avit yiyakni awaku ku samah yis kamaxwene givitit. Numawkan yis amava gamnihra kabayntiwa adahan in misakwa ay yivit ku samah ah ahanpabet mutuhwa kabayntiwa waykekut, in ka isahkiswa niw aynesnima.

18 Ayge nikwe yis payak gikakkis madikte gihiyegavu barewvityevwi yis ik adahan pukuha kabayntiwa ku samah in Cristo gamnihra. Mmanawa ini gamnihra in ka ayabawkasima, in ka avugbokanisima, in ka amihnisima, in ka amunisima akiw.

19 Hiyawa wis ka hiya wisma pukuhpin madikte, heneme numawkan yis hiyakni kabayntiwa. Numawkan igwa Kiyavwiye Uhokri kawihkiswa yivitit pahavwite.

Kibeyne gidahan Uhokri

Ro 16.25; 2Tim 1.17; Eb 13.20; 1Ped 5.11; Jud 1.25

20 *Kibeyne gidahan Kiyavwiye Uhokri.* Gidatni ay uvitwiy in ka nidatnisima. Akak ini gidatni ig keh mpiy ku pariye wayapni git. Uhiyakemni ka ik adahan kawih madikte kabayka ku pariye ig keh udahanwiy.

21 Kibeyne gidahan Kiyavwiye Uhokri adahan madikte ini kabayka ku pariye ig keh gidahankis gihiyegavu, ku aysaw igkis pahavwiwa gikak Jesus Cristo. Uyay kabayhig akiwka akiwkanek, avanenekwa avanenekwa. Ameh.

O Novo Testamento e Salmos na língua Palikur do Brasil; © 2018, Wycliffe Bible Translators, Inc.

Tuguhkisnay yihiyekemni pawtak
Ro 14.19, 15.5; 1Ko 1.10; 2Ko 13.11; Fil 2.1; 1Ped 3.8

4 **1** Inneki keh nah ku pariye ay ariku parakseket gidahan Kiyavwiye Uhokri nah aya yit adahan yis ikaw Uhokriyanbetnewa mmanawa adahanikwa ini ig Kiyavwiye Uhokri humekwewiy gimkat.

2 Ikawnay tuwatevye huwipegevye. Kiyaknihwanay pawtak. Ka yi muwaka kiyimwihwa akak hiyeg gitaraksankis, heneme yis amavin akak madikte yamnihra.

3 Huwithasanay yihiyekemni git Kiyavwiye Uhokri Gitip adahan ig tuguhkis yihiyekemni pahatwowa. Misakwanay ahegbet adahan tuguhkis yihiyekemni pawtak. Pasamraknay pawtak.

Wixwiy ke wotbe wixwiyweke pahavwiwatbe uvitwiy pawtak
At 4.32; 1Ko 1.10

4 Mmanawa wixwiy ke wotbe wixwiy pahavwiwatbe uvitwiy pawtak. Wixwiy kadahan igwata Uhokri Gitip. Wixwiy wahepne inwata kabayka. Mmanawa ig Kiyavwiye Uhokri humekwewiy madikte gimkanit.

5 Wixwiy madikte kadahan pahavwiwa Ukivarawiy pawtak. Wixwiy kadahan pahatwowa ukamaxwanwiy givitit. Wixwiy kadahan pahatwowa ukewvenwiy *adahan wixwiy amevene ini ku wixwiy gidahan.*

6 Wixwiy madikte kadahan pahavwiwa Uwohkigawiy pawtak, pahavwiwa Wigwiy. Ig kumadukawiy wixwiy madikte. Ig keh gannivwi ukakwiy wixwiy madikte. Ig misakwa ay uvitwiy wixwiy madikte.

Wixwiy kadahan arakembet wannuwiy
Ro 12.6; 1Ko 12.8; 1Ped 4.10

7 Heneme wixwiy mpuse kadahanyekuye wannuwiy ku pariye Cristo gikan uvitittwiy *adahan kehne arakembet kabayka.* In ikaka uvitittwiy ku samah Cristo gimawkan.

8 Henewa in ku samah Uhokri gannasan awna. In awna:

— Ku samah ig wagehe inurikut ig ayipa wanekbete gihawkankis givetunyavu. Ayteke nikwe *aytontak inuriktak* ig kakanhaw gitkis hiyeg.

9 Avuriwnay inakni iwit ku samah in awna: "Ig wagehe *inurikut." Ig Cristo giwetri in aynte inurik.* Ku wis hiyap ku ig wagehe *inurikut* nikwe in kahayak huwewe wot ku avit ini ig kuwis muhuke inuriktak atan warikwit. He ig danuhe ta warikwit ariw madikte iwetrit amadga wayk *ku kiney hiyeg miyaravye giwetrikis.*

10 Ig ku pariye muhuke inuriktak igwata ku pariye wagehe ta inurikut pi inute ariw madikte iwetrit aynte inurik kahadbe ig kumaduka madikte muwapuw.

11 *Aytohtak inuriktak ig kakanhaw gitkis hiyeg.* Ig iki givititkis waytakwiy gannu adahan ignes humaw Uhokri giwatnivwi. Givititkisme waytakwiy ig iki gannu adahan ignes humaw Uhokri gawnevevu. Givititkisme waytakwiy akiw ig iki gannu adahan ignes wagesnes hiyeg gidahan Kiyavwiye Uhokri. Givititkisme waytakwiy akiw ig iki gannu adahan ignes giwewkistenkis gihiyegavu. Givititkisme waytakwiy akiw ig iki gannu adahan ignes gikannuhtenkis gihiyegavu.

Uyay tiviknene he ku aysaw uhiyekemniwiy avigkutavrik ku samah Cristo gihiyekemni
Ef 1.17; Fil 3.12; Eb 6.11

12 Ig iki ini gannu uvitwiy wixwiy gihiyegavu adahan wahegbeteptenwiy kannivwiye gidahan, marihwa wixwiy wagahkis uhiyekemniwiy pawtak. Amun ini *in ke wotbe* Cristo givit aymuhwabe.

13 Wixwiy tiviknene hene he wixwiy madikte kamaxwa givitit Kiyavwiye Uhokri gikamkayh kabayntiwa, he wixwiy pehetenene uhiyekemniwiy gikak, he wixwiy wageswe kiyavwiyebetnawa abet uhiyekemniwiy avigkutavrik ku samah Cristo gihiyekemni.

14 Gimawkan wixwiy ka *miyeh ini uhiyekemniwiy kibehtenwatma* kema bakimnayhma. *Ku uhiyekemniwiy hene,* wixwiy humaw *kewa parawbe* kabobohwe awaku mayg. Ik adahan wixwiy kinikiswa gitkis hiyeg ku pariye wasaymaw wotwiy adahan ukinseptenwiy.

O Novo Testamento e Salmos na língua Palikur do Brasil; © 2018, Wycliffe Bible Translators, Inc.

15 Heneme gimawkan wixwiyme awna inyewa iwit akak Kiyavwiye Uhokri gamnihra ay uvitwiy. Ig muwaka wixwiy wageswa hawata ke Cristobe, uhiyekemniwiy avigkutavrik ku samah gihiyekemni. Mmanawa ignewa Cristo utewiy.

16 *Wixwiyme ku pariye pahavwiwa gikak Cristo wixwiy humaw* givit. Igme kumaduka givit. Giwnteknewa wixwiy hamehbetaki givitit. Wixwiy mpuse kewa giwanbetbe. Wixwiy ayavekbet pawtak ku samah wixwiy hiya asamanak. Ayge nikwe wixwiy wagahkisak pawtak akak gamnihra ay uvitwiy. Amun ini in *ke wotbe* Cristo givit aymuhwenenebe.

Padekwinay yihiyekemni minikweknene

Kol 3.5; 1Ped 4.7

17 Kuri nah aya yit gidahan Ukivarawiy adahan yis ka wew akiw kema nerasma ku pariye kane ikewkere git Kiyavwiye Uhokri. Gihiyekemnikis waditnevyenen **18** misanap. Ka ik adahan igkis hiyak hiyakemniki. Igkis yuma Kiyavwiye Uhokri gidehetni ay givitkis awaku igkis ka hiyak Uhokri gihiyekemni. Mmanawa igkis pitihe gihiyekemnikis giw Kiyavwiye Uhokri.

19 Gihiyekemnikis ke wotbe in taretrevyebe. Igkis ka kayah ku pariye maraki. Igkis ikatuswa arit patahwakinen. Igkis uti barew gitkis. Igkis keh arakembet ku pariye kane kabay.

20 Kawki henema yis kannuhwa giwntak Cristo.

21 Kuwis yis timap giwn yis kannuhwa giwntak ku samah yis pahavwiwa gikak. Inyewatnene hiyakemniki ay givit.

22 Nikwe padekwinay yihiyekemni minikweknene ku pariye ke wotbe tiviknene mbeynene awaku in kinikiswa arit yivit amirihwan.

Kawihminawnay akak yihiyekemni nukune

Ro 12.2; Kol 3.10; 1Tes 4.1; 1Ped 2.11

23 Wagesnay inere yihiyekemni kuri adahan nukunewa hiyakemniki akiw.

24 Kawihminawnay takunipti akak ini yihiyekemni nukune ku pariye igwa Kiyavwiye Uhokri iki uvititwiy. In kewa gidahan gihiyekemnibe. *Ini hiyakemniki ka adahanma waditnevyenenma.* In inyewa. In keh wixwiy wew barewvitye waditye.

25 Nikwe ka yi muwaka kinisak pawtak akiw. *Ka yi muwaka awna pahatnema iwit ku pariye he inetitapnen.* Awnanay ku pariye iwit inyewatnene. Mmanawa wixwiyweke pahavwiwa uvitwiy pawtak. *Ku wixwiy kinisekbet, in ke wotbe wixwiy huwivwihnebe uvitwiy.*

26 Ku yis ka batek *akak pahavwi gihiyekemni,* ka yi muwaka kiyimwihwa nikak adahan in taraksasevyi. Miyehpini kibehtenwa avit misanpi.

27 Ka yi muwaka iki iwetrit arit wavitye gihiyekemni ay abet yihiyekemni.

28 Ku pahavwi ba gamevwi, amawka ig ka amevwi akiw. Kawki inenewatma ig ka amevwima akiw, heneme kuri amawka ig mpiksaw kannivwi kibeyne annivwit kahadbe ig kadahan arikna adahan amnihne pahavwi ku pariye madiptivye.

29 Ka ba yi isaksa pahatnema iwit mbeyevyema pes yibiyaptak. Heneme awnanay ku pariye kibeyne iwit adahan wagahkisne gawaygikis neras ku kakak yis kinetihwene. Awnanay adahan ikene gibunugakis.

30 Ka yi muwaka wakaymnisa Kiyavwiye Uhokri Gitip. Ig barewvitye. Ig *ka amava patahwaki.* Ku samah ig ay uvitwiy, ig humaw areketni wotwiy ku wixwiy Kiyavwiye Uhokri gihiyegavu he ku aysaw wixwiy wageswanek avigkutavrik ku samah ig Kiyavwiye Uhokri gimawkan.

31 Ka yi muwaka misakwa kanaktinbetnema akiw. Ka yi muwaka kamabyanaw akiw. Ka yi muwaka misakwa dagawnawbetnema akiw. Ka yi muwaka iki iwetrit arit karatonka ine arit kanumtaki ine arit amiyhawka.

32 Amnihaknay pawtak akak madikte yamnihra. Bayahminaknay pawtak ariw yitaraksan hawata ku samah Kiyavwiye Uhokri bayahminevwiy ariw utaraksanwiy awaku ku samah wixwiy pahavwiwa gikak Cristo.

5 **1** Wixwiy Kiyavwiye Uhokri gikamkayuvwi gibetkivu. *Ku samah ukamkayh gibetki*

O Novo Testamento e Salmos na língua Palikur do Brasil; © 2018, Wycliffe Bible Translators, Inc.

ig ahehpaw, hawata amawka ku wixwiy ahehpa Kiyavwiye Uhokri.

2 Amawka wixwiy wew akak wamnihra hawata ku samah Cristo ka gamnihrasima ukakwiy. Ig umahkiswe udukwenavrikwiy adahan katiwnihpiye utaraksanwiy. Ini gamnihra keh Kiyavwiye Uhokri bateke ginaktin ke wotbe ig ayhpiyebe imihgi.

Ka yi muwaka daxtasaw arit patahwaki

1Ko 5.9, 10.20; 2Ko 6.14; 2Tim 2.4; 2Ped 2.11; Tiy 4.4; 1Jo 1.6, 2.15

3 Yis Kiyavwiye Uhokri gihiyegavu barewvityevwi. Nikwe ka yi muwaka daxtasaw arit aynesnima patahwaki. Ka yi muwaka daxtasaw arit mahayakemniki ine arit miyahawka. Ine ka yi muwaka kinetihwa pawtak nimin aynesnima.

4 Ka yi muwaka awna mbeyevyema iwit, ine iwit puwvuki, ine yisamanawni mbeyevyema. Ka kis adahan wixwiy Kiyavwiye Uhokri gihiyegavu awna hene. Pi kabayte *wixwiy awna kabaykanen,* wixwiy kibeyhene Kiyavwiye Uhokri takunipti.

5 Yis kuwis hiyakni kabayntiwa ku hiyeg powkemnavye, patahwavye ignes ka kawih Uhokri gikumadukan. Igkis ka kawih Cristo gikumadukan. Ine hiyeg miyarhawatruvye ignes kawnata kawih Uhokri gikumadukan awaku igkis pi batekte akak ariknebdi mpiya giw Kiyavwiye Uhokri.

6 Ka yi muwaka kinikiswa gitkis hiyeg ku pariye awna ku ini patahwaki ka sam. Ka ba yis hiyap ku inakni giwnkis waditnevyenen? Ig Kiyavwiye Uhokri ka batek akak ini patahwaki. Ig ivukenek hiyeg patahwavye hanpa arimkanit biyukwiki mmanawa ignes ka ihpatrunema giwn.

7 Ka yi muwaka darihwak gikakkis hiyeg ku pariye kehnevwi hene.

Uhiyakemniwiy ke wotbe in kabutennebe

Jo 1.4, 3.19, 8.12, 12.35; Ro 13.12; Ef 5.8; 1Tes 5.5; 1Jo 1.5

8 *Amawka wixwiy ka amava patahwaki abetit uhiyekemniwiy mmanawa kabutniki ka amava amisnavye nibetit.* Minikwak wixwiy ke wotbe uhiyekemniwiy ay abet amisnavyenen. Kurime in ke wotbe uhiyekemniwiy ay abet kabutnikibe awaku ku samah wixwiy pahavwiwa gikak Ukivarawiy. Nikwe wewnay *akak kibeyne hiyakemniki* akak yihiyekemni *ke wotbe* kabutennebe.

9 Hiyeg ku pariye gihiyekemnikis kabutenne igkis ka gabaykisima. Igkis wadityevwi. Igkis awna hiyakemniki ku pariye inyewatnene. Mmanawa kabutniki ka waditnevyenenma.

10 Ku yis wew akak yihiyekemni kabutenne hene, amun ini nikwe yis keh Kiyavwiye Uhokri gibetki takunipti.

11 Heneme ku pariye hiyeg misanap gihiyekemnikis, ignes gikehnikis waditnevyenen. *Yuma kabayka abet gihiyekemnikis.* Yisme ka yi muwaka amava ini gihiyekemnikis waditnevyenen. Heneme kehnay igkis hiyaka gitaraksankis *akak yihiyekemni kibeynewa.*

12 Mmanawa ini gihiyekemnikis ku pariye ignes keh ayamaw in ka aynsima mbayka nibet. Wis marenpi kinetihwa nimin.

13 Heneme ku kabutniki uguh arikna, ayge nikwe ini arikna kahayak huwewe. Hawata ku hiyeg taraksavye hiyavyi yis wew akak kibeyne hiyakemniki, ayge nikwe igkis hiyeke ku gidahankis gihiyekemnikis mbeyevye. Nawenetke ini yibutni wages gihiyekemnikis adahan igkis hawata gihiyekemnikis kabutenne.

14 Inneki keh ig Kiyavwiye Uhokri awna:

— Pihiyekemni *ke wotbe* in himaknabe. Wadisniba. Pihiyekemni *ke wotbe* in miyarevyebe. Kannikasanaba pihiyekemni *adahan in aymuhwa akiw.* Nikwe ig Cristo uguhni.

Ka yi muwaka biyuksa hawkri gidahan Uhokri

1Ko 7.25; Kol 4.5; 2Tim 4.2

15 Avuriwnabay yihiyekemni ba in kabayntiwatma. Ka yi muwaka wew akak hiyakemniki puwvuki. Heneme wewnay akak kibeyne hiyakemniki.

16 Ku avim inin wixwiy abet kiyimwiki. Nikwe amawka ku wixwiy keh kibeyne annivwit gidahan Kiyavwiye Uhokri takunipti. Ka yi muwaka biyuksa pahaynema hawkri gidahan.

O Novo Testamento e Salmos na língua Palikur do Brasil; © 2018, Wycliffe Bible Translators, Inc.

17 Ka yi muwaka ikaw kema hiyegma ku
pariye kane hiyak hawkri. Aharitnay adahan
yis hiyak ku pariye Kiyavwiye Uhokri gimaw-
kan yit.

Wewnay gitiphaw Uhokri
Kol 3.16

18 Ka ba yi uwkihwa akak higapka *ada-*
han in kumaduka yihiyekemni. Mmanawa in
hiyapkis ka aynsima mbeyne wot. Heneme
wewnay takunipti gitiphaw Kiyavwiye Uhokri
adahan ignewa kumaduka yihiyekemni.
19 Kinetihwanay pawtak akak avat gidah-
an Kiyavwiye Uhokri. Paknay avat kiyathene
Kiyavwiye Uhokri. Paknay akak Kiyavwiye
Uhokri Gitip. Paknay, agighanay git Ukivara-
wiy avititakwa yiyakni.
20 Kabayhanay Wigwiy Kiyavwiye Uhokri gi-
wavrik Ukivarawiy Jesus Cristo. Avanenekwa
kabayhig adahan madikte *ku pariye danuh yit.*
21 Ihpaknay pawtak awaku ku samah yis
kiyatha Cristo.

Ihpanay yigihgi giwn
1Ko 7.4, 11.3; Kol 3.18; 1Ped 3.1

22 Yis tinogben, ihpanay yigihgi giwn
kabayntiwa hawata ku samah yis ihpa Kiyav-
wiye Uhokri giwn.
23 Mmanawa awaykemni kumaduka giha-
yokis hawata ku samah Cristo kumaduka
wixwiy gihiyegavu. Ig *ke wotbe ig* utewiybe.
Wixwiyme *ke wotbe wixwiy* givitbe. Ig wam-
nihtenwiy.
24 Nikwe amawka ku tinogben ihpa gugih-
gikis giwnkis kabayntiwa hawata ku samah
Cristo gihiyegavu ihpa Cristo giwn.

Amnihnay yihayo
Kol 3.19; 2Tim 5.8; 1Ped 3.7

25 Yis awaykemni, amnihnay yihayo
kabayntiwa hawata ku samah Cristo amnih-
wiy wixwiy gihiyegavu. Ig amnihpewiy he ig
umahkiswe udahanwiy.
26 Ig umahkiswe udahanwiy marihwa wix-
wiy humaw gihiyegavu barewvityevwi. Ku
samah pahavwi sukuhptaw akak un adahan
barewvithene givit, ig hawata ig barewvithe-
wiy wixwiy ku pariye kene givitbe. Heneme ig
ka kawih un. Ig kawih Kiyavwiye Uhokri gan-
nasan. Ku aysaw wixwiy ihpa inakni giwn, in
barewbetha uhiyekemniwiy.
27 Gimawkan gihiyegavu humaw kewa gi-
vitbe kane nibereswansima git. Gimawkan
ini givit yuma nivathawni, yuma nimebyemni,
yuma patawvitnema aynesnima. Gimawkan
in barewvitye avigkutavrik ku samah gibetki.
28 Amawka awaykemni amnih gihayokis
hawata ku samah igkis amnih givitkis. Ku
pahavwi amnih gihayo, amun ini in *ke wotbe*
ig amnih givitwatbe.
29 Yuma pahavwinema waytakwiy ku pari-
ye ka batekma akak givit. Heneme ig avuriw
givit kabayntiwa. Ig nikepten. Hawata ke
Cristobe ku samah ig avuriw gihiyegavu.
30 Mmanawa wixwiy ayvekuye givit Cristo.
31 In Uhokri gannasan awna:
— Ku aysaw pahavwi awayg maripkaw,
ig tivik giw gig gukak ginag. Ig hamah gukak
gihayo. Amun ini nikwe egkis piyamate hu-
maw *ke wotbe* egkis pahavwiwatbe guvitkis.
32 Inakni kibeyne hiyakemniki ku pariye
hiyeg minikweknene kane pukuhpa. In ki-
beynewa. Ke nuthube in arakak adahan ku
samah Cristo pahavwiwa givit gikakkis gihi-
yegavu.
33 Heneme in hawata arakak udahanwiy.
Amawka mpuse awayg amnih gihayo hawa-
ta ku samah ig amnih givit. Egme gihayo
amawka eg kiyatha gugihgi.

Kiyathanay yig, kiyathanay yinag
Kol 3.20

6 **1** Yis bakimnayh, ihpanay yig giwn.
Ihpanay yinag guwn. Ihpanay guwnkis
akak Kiyavwiye Jesus gihiyekemni. Ku yis
iha guwnkis hene, yis keh wadit.
2 Inakni Uhokri gikumadukan. In pitatye
giwn ku pariye akak ig ikaksa kabayka *gitkis*
neras ku pariye ihpenevwi. Ig awna:
— Kiyatha pig, kiyatha pinag.
3 Ku pis ihpa guwnkis, pis uti kabaykanek,
pis aymuhwa kiyabawkate ay amadga inin.
4 Yisme awaykemni, ka yi muwaka keh
yikamkayh kanaktinema yikak. Heneme

O Novo Testamento e Salmos na língua Palikur do Brasil; © 2018, Wycliffe Bible Translators, Inc.

aymuhnigkis kabayntiwa. Bukihnay gitaraksankis giwkis. Hiyakemnihnigkis akak Uhokri gihiyekemni.

Ihpanay yikivara giwn

Kol 3.22; 2Tim 6.1; Tit 2.9; 1Ped 2.18

5 Ku aysaw yis kannivwiye gidahan pahavwi, ihpanay giwnkis neras yikivara amedgenevwi inin. Kiyathanigkis kabayntiwa. Ihpanay giwnkis avititak yiyakni hawata ku samah yis ihpa Cristo giwn.

6 Ka yi muwaka ikaw kema pahavwima giwtrik gikivara ig kannivwiye, giharavrikme ig ka kannivwikere. Ka yi muwaka kannivwi adahannenwatma hiyeg amadgaya inin batek yikak, heneme kannivwinay awaku ku samah yis Cristo gibuk yis kehne Kiyavwiye Uhokri gibetki avititak yiyakni.

7 Kannivwinay akak madikte yibetki. Kannivwinay ke gidahanbe Ukivarawiy Kiyavwiye Uhokribe, ke wotbe yis ka kannivwiyema gidahan hiyegma amadgaya inin.

8 Mmanawa aysawnemenek *igwa Ukivarawiy Kiyavwiye Uhokri katiwnihwiynek adahan ku pariye ukehniwiy ay amadga inin.* Ku pahavwi keh kabayka, kabaykanewa ig Kiyavwiye Uhokri iki git. Hennebaki ig katiwnih madikte hiyeg ku pariye bukitwiyevwi ku pariye kane bukitwiyevwima.

9 Yisme ikivarati, amawka ku yis hawata *keh kabayntiwa* gikakkis yibuk. Ka yi muwaka puwimahgikis. Mmanawa aynte inurik yis kakivaranata gikakkis yibuk. *Avuriwnabay.* Ig Kiyavwiye Uhokri ka mpiyasa pahavwinema gikehni henenwatma.

Jesus gihiyekemni umaptentenwiy giw wavitye

Ro 16.20; 1Ko 6.6, 10.3; 1Tes 5.8; Tiy 4.6; 1Ped 5.8

10 Amaksemni nukebyuvwi, iwnay yawaygi giwntak Ukivarawiy ku samah yis pahavwiwa gikak. Kawihminawnay akak gidahanwa gidatni mmanawa ig ka gidatnisima udahanwiy.

11 Wewnay ahegbetnenekwa *gavit wavitye* ke pahavwi suwtatbe ig wew ahegbet akak madikte giyakok. Ig kawihminaw akak gisimsa sivari adahan gimaptenten giw givetunya. Yisme *ka kawihminaw akak sivarima,* yis kawihminaw akak ini hiyakemniki ku pariye Kiyavwiye Uhokri iki uvititwiy adahan umaptentenwiy giw wavitye adahan ig ka kiniswiy.

12 Mmanawa wixwiy kavetunyanata adahan wixwiy mpithigkis. Heneme ignes uvetunyavuwiy igkis ka hiyegma amadgayama inin. Igkis inurikyenevwi gikivarakis. Igkis yumanene givitkis. Igkis maygekwenevwi. Igkis mbeyevye gihiyekemnikis. Igkis detyevwi. Igkis kumadukenevwi inin hawkri ku pariye *ke wotbe* in abetnene amisnavyebe.

13 Nikwe amawka ku wixwiy kawihminaw akak ini hiyakemniki ku pariye Kiyavwiye Uhokri iki uvititwiy adahan umaptentenwiy giwkis neras wavityempu ku aysaw igkis ayta ukawihpitniwiy. Kahadbe pisenwa *ukeryiwiy gikakkis,* wixwiy udukweneywa tabirnene *amadga hawkri akak kibeyne hiyakemniki.*

14 Nikwe wewnabay ahegbetnenekwa *ke pahavwi suwtatbe. Ig* kawihminaw akak gikabutik adahan ig ahegbet patiptak gikakkis givetunyavu. Yisme kawihminaw akak hiyakemniki ku pariye inyewatnene. Hawata akiw ku samah ig suwtat kawihminaw akak gimaptenten gidukmadgaya, yisme kawihminaw akak Kiyavwiye Uhokri gabay *adahan yuma mbayka parak avitit yiyakni.*

15 Hawata akiw ku samah ig suwtat ahegbetnenekwa akak gikaswatni gikugkavrik, yisme misakwa ahegbetnenekwa adahan ekkene inakni kibeyne inetit adahan ku samah Kiyavwiye Jesus kabeyhebdih uhawkanwiy *gikak Kiyavwiye Uhokri.*

16 Hawata akiw ku samah ig suwtat wew akak ini arab adahan gimaptenten ariw yakot, yisme avanenekwa wew akak yikamaxwan adahan yimaptenten giw wavitye mmanawa ig *ke wotbe ig* wahapseptenbe akak yakot kadawehpiyebe *adahan ig tuguhkisne wawaygiy.*

17 Hawata akiw ku samah ig suwtat wew akak gisuvren sivari adahan mpithene gitew, yisme *mpitha yihiyekemni giw wavitye. Ku aysaw ig idiswiye gihiyekemni abetit yihiyekemni, yis wiwhwa niw, mmanawa* kuwis yis isahptaw niw.

O Novo Testamento e Salmos na língua Palikur do Brasil; © 2018, Wycliffe Bible Translators, Inc.

Uhokri giwn uyakok adahan suguhne wavitye

Ku samah ig suwtat kerye gikak givetunya akak giwana, yisme suguh wavitye akak Kiyavwiye Uhokri Gitip giwana. In giwana innebaki Kiyavwiye Uhokri giwn.

18 *Suguhnig* akak yiviryepkawni takunipti mataytak. Ayapnay git Kiyavwiye Uhokri adahan ig ikene yawaygi. Avanenekwa isaksanay Kiyavwiye Uhokri Gitip huwitha yiviryepkawni. Misakwanay avuriw adahan yis piriyepkaw avanenekwa. Ka yi muwaka matiswa yiviryepkawni. Misakwanay piriyepkewnenekwa gidahankis madikte Kiyavwiye Uhokri gihiyegavu.

Piriyepkawnabay nudahan

19 Uyay piriyepkaw nudahan hawata. Ayapnabay git Kiyavwiye Uhokri adahan ig iki iwit nutuh ku aysaw nah ekkene giwn. Ayapnay git adahan ig iki nuboka, adahan nah ekkene huwewe inakni kibeyne inetit ku pariye hiyeg minikwak kotenene hiyakte.

20 Ku avim inin nah ay ariku parakseket awaku ku samah nah ekkene inakni kibeyne inetit. Heneme nah nudukwenewa Uhokri giwatni. Piriyepkawnabay nudahan kahadbe nah ekkene Kiyavwiye Uhokri giwn akak madikte nuboka ku samah Kiyavwiye Uhokri gimawkan nah keh.

Nah awahkis kabayka yimin

21 Kuri nah awahkis kiyavwiye Tikiku yimin. Ig ukebyi kibeyne. Ig kabivwiye kannivwi gidahan Ukivarawiy. *Ku aysaw ig danuh aterenek,* ig akki yit madikte ku samah nuwskawni ay.

22 Adahanikwa ini nah awahkisgi atere yimin, marihwa yis hiyak ku samah nuwskawni ay, in ikene yawaygi.

23 Nukebyuvwi, Wigwiy Kiyavwiye Uhokri gikak Ukivarawiy Jesus Cristo kariswehse yiyakninek. Igkis keh yis amnihak pawtaknek awaku ku samah yis kamaxwene givitit.

24 Ig Kiyavwiye Uhokri gabay yikaknek madikte yis ku pariye batekyevwi gikak Ukivarawiy Jesus Cristo takunipti.

FILIPENSES

Inin kagta awahkiska gavit Uhokri giwatni amekene Pol. In tamaka ewka giwen Kiyavwiye Jesus (61 d.C.) ku aysaw ig ay ariku parakseket aynte avit paytwempu Roma. In awahkiska giminkis Jesus gihiyegavu avitnenevwi paytwempu Filipus. Ig amekene Pol kabeyhene igkis adahan gikankis karukri ku pariye igkis awahkis gimin. Hiyawa ig hiyepnene mbeyne ayge, heneme ig gidukwenewa batek ginaktin, ig gidukwenewa ekkenene Uhokri giwn gitkis hiyeg, ig gidukwenewa mpiksewnene adahan ig mataka Jesus gihiyekemni.

Usuh awahkis kabayka yimin

1 **1** *Nah* Pol gikak kiyavwiye Timotyu ku pariye gibukvig Jesus Cristo, *usuh awahkis kabayka* yimin yis Cristo Jesus gihiyegavu ayge avit paytwempu Filivus. Hawata usuh awahkis kabayka yimin yis giwewkistenkis ayge. Hawata usuh awahkisni yimin yis ku pariye hiyeknevwi gikakkis Jesus gihiyegavu ayge.

2 Wigwiy Kiyavwiye Uhokri gikak Ukivarawiy Jesus Cristo gabaykis yikaknek. Igkis kariswehse yiyakninek.

Nah piriyepkewne yidahan

Ef 1.15

3 Avanenekwa ku aysaw nah ivegminene nuhiyekemni yidahan, nah kabayha Kiyavwiye Uhokri yidahan.

O Novo Testamento e Salmos na língua Palikur do Brasil; © 2018, Wycliffe Bible Translators, Inc.

4 Ku aysaw nah piriyepkaw yidahan, avanenekwa nah piriyepkaw akak ka aynsima batekka.

Kibeyne yis ayavan
Fil 4.10

5 Nah kabayha Kiyavwiye Uhokri awaku ku samah yis ayavan adahan nah akki Kiyavwiye Uhokri ginetni muwapuw. Ku samah yis wagese yihiyekemni minikwak, nikwe yis kavusa ayavan adahan avanenekwa. *Kibeyne.*

6 Nah hiyakni ku Kiyavwiye Uhokri ku pariye wageswiye yihiyekemni, ig wagesninek kabayntiwa avigkutavriknawa ku samah gimawkan kuri aytakihan he amaksemni hawkrinek ku aysaw Cristo Jesus danuh *adahan ig pisenwevye akak inin hawkri.*

7 Ik adahan nah iveg yivitit hene mmanawa nah batek yikak kabayntiwa avititakwa nuyakni. Kibeyne yis ka mara nukakuh ku samah nah ay ariku parakseket. Yis nawnamnihten. Yis ekkene gitkis hiyeg ku nah awnene kibeyne inetit, yis hawata yis ekkene inwata kibeyne inetit. Nikwe ig Kiyavwiye Uhokri iki yawayginek hawata ku samah ig iki nawaygi.

8 Ig Kiyavwiye Uhokri hiyakni ku nah inyewa nah batek yikak mpinevevye. Ig Cristo Jesus ay nuvituh ig keh nah batek yikak hawata ku samah ig batek yikak.

Nuviryepkawni yidahan
Ef 1.15, 3.14; Kol 1.9; 1Tes 5.23; 2Tes 1.11, 2.16

9 Nah piriyepkaw yidahan adahan yis tiviknene amniheknene pawtak ka aynsima akiw, adahan yis wagahkisnene yihiyekemni pawtak kahadbe yis hiyak ku pariye inyewatnene waditnene.

10 Kahadbe yis avuriw yihiyekemni adahan yis amava he kibeynenen hiyakemniki nibetit. Numawkan yis barewvitye yuma yitaraksan giwtrik Cristo avim ini hawkri ku aysaw ig aytanek.

11 Numawkan yis kehnenekwa kabayka ayta giwntak Jesus Cristo. Ayge nikwe Kiyavwiye Uhokri kiyathaka ig kabayhaka avanenekwa.

Ka sam nah ay ariku parakseket
Kol 1.24; 2Tim 2.9

12 Nukebyuvwi, nah ikene yinetni kahadbe yis hiyakni ku inin *mbeyne* ku pariye danuh nutuh in keh Kiyavwiye Uhokri ginetni hiyakkan muwapuw.

13 Kuri madikte kiyavwiye Sezar gisuwtatavu ay payak gikakkis madikte nawenyevwi hiyeg igkis hiyakni ku nah ay ariku inin parakseket awaku ku samah nah kinetihwene gimin Cristo.

14 Hawata akiw kaba madikte ukebyuvwiy ku pariye kamaxwenevwi givitit Kiyavwiye Jesus igkis ka aynsima gibokakkis akiw adahan ekkenes Kiyavwiye Uhokri giwn awaku ku samah nah *kibokaye* ay parakseket.

15 Gaytakis hiyeg ay kinetihwenes gimin Cristo adahan suguhne nnetni awaku igkis atihapnan. Gaytakisme kinetihwenes gimin Cristo awaku ku samah igkis amnihnevun.

16 Igkis batek nukakuh mmanawa igkis hiyakni ku Kiyavwiye Uhokri iki nutuh ini annivwit adahan nah ekkene ginetni muwapuw.

17 Nerasme *ku pariye suguhnevwi nnetni* igkis kinetihwenes giminwata Cristo. Heneme igkis kinetihwenes hene ka adahanma hiyeg kamaxwa givitit Cristo, heneme adahan ignes kamaxwa avitit gidahankiswa gihiyekemnikis. Givewkankis igkis kihawnenes nukamaxka akiw.

18 Heneme ka sam nutuh. Nah batek ku samah hiyeg kinetihwene gimin Cristo. Gaytakis kinetihwenes gimin akak gihiyekemnikis kane wadit. Gaytakisme kinetihwenes gimin inyewa. *Kibeyne,* igkis kinetihwenekuyes gimin Cristo. Inneki keh nah batek. Ihi, nah avanenekwa batek.

19 *Nah hiyepne mbeyne ay parakseket* heneme nah hiyakni ku in wageswa kabayka nudahanek. *In wageswa kabayka nudahan* awaku yis piriyepkaw nudahan, igme Jesus Cristo Gitip ayavevun.

O Novo Testamento e Salmos na língua Palikur do Brasil; © 2018, Wycliffe Bible Translators, Inc.

Nah ka muwaka Jesus mara nukakuh
2Ko 6.3; Ef 6.20

20 Ininewa numawkan nah ka mara akak nuvituh ay. Ininewa nuwhpan. Numawkan nah kinetihwene gimin Cristo akak madikte nuboka ku samah inpawa nah keh. Nah ka aynsima muwekepkere adahan nah ka marakwig aynesnima. *Nah ka hiyak ba nah miya ay ba kawk.* Heneme ku nah miyap, nah muwaka miya akak Cristo gidatni ay nuvituh. *Nah ka muwaka marakwig.* Hawata ku nah ka miya, nah ka muwaka nah marakwig akak nuhiyekemni amadga inin.

21 Nutuh ku nah misakwa ay amadga inin, ig Cristo misakwa ay nuvituh ig ekkene gihiyekemni nuvitimpi. Heneme ku aysaw nah miyanek, ayge nah ka aynsima hiyakte Cristo *mpiy ku samah nah hiyakgi ay amadga inin.*

22 Heneme ku samah nah aynete, ik adahan nah wagesne hiyeg gidahan Cristo. Inneki keh nah ka hiyak ku pariye kabayte nudahan. *Ba adahanma nah misakwa ay adahan nah ekkene Kiyavwiye Uhokri giwn ba kawk. Ba adahanma nah miya nah tivik inurikute.*

23 Nuhiyekemni matekbet mmanawa nah muwaka nah tivik gimkat Cristo adahan nah misakwa ayge gimun inurik. In ka aynsima kabayte nudahan.

24 Heneme ku nah misakwa ay amadga inin, in ka kabayte yidahan.

25 Inneki keh nah hiyakni ku nah misakwa ay yikak adahan aynesa hawkri akiw. Kahadbe yis kamaxwate givitit Cristo akiw, yis batekte akiw ku samah yis kamaxwa givitit.

26 Hawata akiw yis pi kabayhate Jesus Cristo akiw awaku ku samah nah kote miyate nah ayta danuha yit akiw.

Kiyaknihwanay abetnewa mbeyne
Lk 6.22; Ro 5.3; Kol 1.11; Eb 12.3; Tiy 1.12, 5.7; 1Ped 2.20, 3.14

27 Heneme *ka samwa ku pariye danuh nutuh.* Nah ayap yit amawka yis ikaw Uhokriyanbetnewa. Hiyawa nah ayta yawasay, hiyawa nah ka ayta, heneme numawkan nah tima yak ku yis kamaxwene givitit Kiyavwiye Jesus akak pahatwowa yihiyekemni. Numawkan nah timap yak ku yis mpiksewnekuye akak pahatwowa yibetki adahan yis kinetihwene gimin Cristo gitkis hiyeg kahadbe ignes kamaxwa givitit.

28 Numawkan nah timap yak ku yis ka avis aynesnima gibohrikis neras ku pariye suguhnevwi yiwn. *Uhokri isaksa kane uhokriyanvuma keh ku pariye mbayka igkis kehkere yikak.* Nikwe ini mbayka ku pariye gikehnikis yikak in areketni huwewe gitkis ku igkis *kis adahan* uti mbeyne avatra ini gihiyekemnikis amebyemni. Yisme yidahan ka henema. Yis isahptawnek. *Mmanawa ini mbayka ku pariye kane uhokriyanvuma gikehnikis yikak in ka kehyi ariknawnamanek. In he keh yis pi mpiksawte giharit* Kiyavwiye Uhokri *akiw. Ayge nikwe* ig keh yis isahptawnek.

29 Mmanawa ku samah wixwiy Cristo gihiyegavu, ig Kiyavwiye Uhokri *iki wotwiy pitana kabayka.* Ka ininewatma ig iki wotwiy *ini kabayka* adahan wixwiy kamaxwa givitit Cristo, heneme hawata ig iki wotwiy *ini kabayka* adahan wixwiy hiyepne mbeyne gidahan.

30 Kuri avim inin yis hiyepne mbeyne hawata ke nahbe. Minikwak yis hiyavun ayge ku samah nah hiyap mbeyne. Kurime yis timap nakuh ku nah hiyepne mbeyne akiw. Akebwata inin mbeyne yis hawata hiyepne gidahan Cristo. *Heneme ka sam. In wageswanek kabayka yidahan hawata.*

Ikawnay ke wotbe yis pahavwiwatbe hiyeg pawtak
Ef 4.1

2 **1** Yis keh nah batek nnaktin ka aynsima heneme nuvewkan muweke yit aynesa yihiyekemni adahan yis keh nah batek nubetkiyavriknawa. *Ba ik adahan nah, yikebyi Jesus gihiyega, iki yihiyekemni aynesa akiw? Kibeyne,* wixwiy Jesus gihiyegavu iwenekuye wawaygiy giwntak Cristo. Wixwiy darihnekuye gamnihra. Wixwiy darihweknekuye gikak Kiyavwiye Uhokri Gitip. Wixwiyweke amnihak pawtak.

O Novo Testamento e Salmos na língua Palikur do Brasil; © 2018, Wycliffe Bible Translators, Inc.

2 Inneki keh nah aya yit numawkan yis
ikaw pahatwowa yihiyekemni, pahatwowa
yibetki pawtak, ke wotbe yis pahavwiwatbe
hiyeg pawtak.
3 Nah aya yit numawkan yis ka kiye yivit-
nenwatma. Numawkan yis ka ikaw kiyatema
giw pahavwi. Heneme ikawnay ke wotbe yis
yumahbe yikiytanibe. Ikiynabay nawenyevwi
hiyeg ku igkis pi kiyate yiw.
4 Ka ba yi muwaka kiye kabayka yidahan-
yekatnema. Kiyenabay hawata kabayka gi-
dahankis nawenyevwi hiyeg.

Jesus ikewvi warikap ke wotbe ig yumahbe gikiytani

Mt 11.29, 21.25; Jo 13.14; 2Ko 8.9, 13.4

5 Iwinabay Cristo Jesus gihiyekemni *ku sa-*
mah ig ka kiye givit aynesnima.
6 Ignewa Uhokri heneme ig ka iveg avitit
ini gibunuga ku samah ig Uhokri.
7 Giwnteknewa ig madiptiswe adahan ig
humaw kewa ibuktibe. Ig kinagsaw ig hu-
maw hiyeg amadgaya inin.
8 Ig hiyeg amadgaya inin, ig ikewvi ke
wotbe ig yumahbe gikiytanibe aynesnima.
Ig ihpatrune giwn Wigwiy he ig umahkiswe.
Pi mbayte akiw ig umahkiswe amin giyakni.

Madikte hiyeg paberetusawnek gitivut Jesus

Mt 28.18; Ef 1.21; Kol 1.16; 2Tim 6.15;
Ap 16.14, 19.16

9 Inneki keh ig Kiyavwiye Uhokri keh ig
humaw pi kiyate mpiy madikte hiyeg. Ig keh
giw pi kiyathakante ariw madikte hiyeg giw-
kis.
10 Nikwe aysawnemenek madikte hi-
yeg inurikyenevwi, gikakkis madikte hiyeg
amedgenevwi inin, gikakkis madikte hiyeg
miyaravye anaviyavu wayk, igkis kiyathe-
nekuye Kiyavwiye Jesusnek. Avim ini igkis
paberetusawnek gitivut *adahan igkis kuma-*
dukasewviyes git.
11 Igkis madikte awnenekuye:
— Jesus Cristo igi Ukivarawiy.
Inneki keh Wigwiy Kiyavwiye Uhokri ig
kabayhaka.

Igwa Uhokri wawayghetniwiy

2Ko 1.3; Kol 1.11; 2Tes 2.16

12 Nukebyuvwi kibeynevwi, yis avane-
nekwa iha nuwnuh ku aysaw nah ayge yi-
bet. Kuri nah pi muwakate yis iha nuwnuh
ku aysaw nah yuma ayge. Kuwis ig Kiyavwi-
ye Uhokri keh wixwiy isahptaw ariw mbayka.
Nikwe uyay ka isaksaw arit mbayka akiw.
Uyay keh kabaykanenwa. *Ihpanay Kiyavwi-*
ye Uhokri giwn akak madikte yikiytani akak
madikte yavisni *ku nawenetke yis tarakse.*
13 Mmanawa ignewa Kiyavwiye Uhokri
keh wixwiy kehkere gibetki. Ig hawata ikene
wawaygiy adahan wixwiy avanenekwa keh-
nenekwa ini gibetki.

Humawnay ke abukribe giwtrikkis hiyeg

14 Nah aya yit adahan avanenekwa yis ka
awnptaw adahan yis ka karatonaw.
15 Marihwa yis yuma yitaraksan giwtrikkis
hiyeg, ine ay avit yiyakni. Ikawnabay Uhokri-
yanbetnawa ay gibetkis hiyeg. Ka yi mu-
waka keh aynesnima mbayka. Hiyawa yis
misakwa ay gibetkis hiyeg kane givathawni-
kisima kane wadityevwima, yisme amawka
yis ikaw kabayntiwa yuma yivathawni. Hu-
mawnay ke abukribe giwtrikkis hiyeg *ada-*
han yis uguhne gihiyekemnikis akak **16** iwit
kibeyne ku pariye keh igkis aymuhwa *gimun*
Kiyavwiye Uhokri adahan avanenekwa. Ku
yis wew hene, nikwe nah batek ka aynsima
avim ini hawkri ku aysaw Cristo ayta *adahan*
hiyekne gikakkis hiyeg. Avim ini nikwe nah
batek ka aynsima ku samah nannivwi numa-
viswan ayge yibet in ka waditnevyenenma.

Bateknabay ke nahbe

17 *Nukebyuvwi,* ini yikamaxwan *ku samah*
yis kamaxwene givitit Kiyavwiye Jesus ini
humaw ke nukanhube git Kiyavwiye Uhokri.
Nawenetke nah umehpika avatra ku samah
nah ekkene ginetni yit, heneme in ka sam
nutuh. Ku nah umahkiswa yidahan, in ba-
tekka nutuh. Nah muwaka ibakha ini batekka
yivuwiw.
18 Numawkan yis hawata batek ke nahbe
adahan yis batek payak nukakuh.

O Novo Testamento e Salmos na língua Palikur do Brasil; © 2018, Wycliffe Bible Translators, Inc.

Nah awahkis Timotyu atere iwasavyi

19 Gikak Kiyavwiye Jesusnek nah awahkis kiyavwiye Timotyu kiberemin atere yimin adahan nah timepne yak ku samah yiwskawni ayge kahadbe nah batek nnaktin.

20 Ig kiyavwiye Timotyu ig inyewa batekye yikak ig wakaymni yidahan hawata ke nahbe. Yuma hiyeg kema igma.

21 Mmanawa madikte hiyeg aharit kabayka gidahankisnen, gidahanme Jesus Cristo ignes ka aminama.

22 *Igme kiyavwiye Timotyu ka henema.* Yis kuwis hiyak ku samah ig kibeyne kabivwiye. Ig ekkene Kiyavwiye Uhokri ginetni payak nukakuh kewa ikamkayhtibe gikak igtibe.

23 Nikwe ku aysaw nah hiyak ku pariye arikna danuh nutuh ay, nah awahkisgi atere yimin.

24 Gikak Kiyavwiyenek nah hawata danuhpa atere yit kiberemin.

Kuri nah awahkis Epafroditu yimin

25 Ke nutuhbe nah awahkis kiyavwiye Epafroditu diyuh atere yit *pisenwate.* Kibeyne, yis awahkisgi atan nutuh adahan nayavetni nukavriwten. Nah batek gikak ke wotbe ig nukebyibe. Ig kannivwiye mpiksaw payak nukakuh.

26 *Heneme kuri nah awahkiswig ig diyuhe yit* mmanawa ig kadni yiharit madikte. Ig wakaymni ku samah yis time gak ku ig kakahrip.

27 Henewa ig kakahrivwa ig. Kaba ig miyap. Heneme, *kibeyne,* Kiyavwiye Uhokri amnihpig ig hawkemnihwa akiw. Hawata akakwata ini ig Kiyavwiye Uhokri amnihpen adahan nah ka kiyimwih nnaktin akiw.

28 Nah awahkisgi yimin kibehtenwa kahadbe yis hiyavgi yis batek yinaktin akiw. Ini mpiyesa madikte kiyimwihwaki abetitak nuhiyekemni.

29 Amavanigbay akak batekka akak kabayhaki gidahan Kiyavwiye Uhokri. Kiyathanigbay ku samah akisyi gidahan.

30 Mmanawa ig ka kavigsa givit ay adahan ig kannivwiye gidahan Cristo he ig kakahrip. Ig kaba umahwe awaku ku samah ig nayavetni yidahan.

Minikwak nah mpiksaw keh Uhokri gibetki akak nukehbetannenwa

1Ko 1.17, 2.1

3 **1** Nukebyuvwi, nah aya yit bateknay giwntakwa Kiyavwiye Uhokri. Kuri nah muwaka iki yit yihiyekemni ku pariye kuwis nah akki yit. Nah ka ehwa awna inakni iwit yit kahadbe yis ka taraksa.

2 Pukuhpawnabay giwkis hiyeg ku pariye gihiyekemnikis kene puwiknebe mbayavye ku pariye awna: “Amawka ku yis hiwhka yivit ku samah amekene Moís gikumadukan awna. Ku yis ka hiwhkama yivit, yis ka humaw Kiyavwiye Uhokri gihiyegavu.”

3 Bawa wixwiy ku pariye inyewa gihiyegavu wixwiy ka humaw gihiyegavu awakuma ku samah wixwiy hiwhka uvitwiy, heneme awaku ku samah wixwiy kiye Kiyavwiye Uhokri givitimpi igyewa Gitip, wixwiy iveg givititnen Cristo Jesus akak madikte ubetkiwiy. Wixwiy ka iveg avitit umaviswanwiy akak ukehbetanwiynenwatma *adahan innima keh wixwiy humaw Kiyavwiye Uhokri gihiyegavu.*

4 Wake umaviswan akak ukehbetannenwa keh wis danuh git Kiyavwiye Uhokri, nikwekam ik adahan nah danuh gitkama minikwak mmanawa avim ini nah pi mpiksawte keh Kiyavwiye Uhokri gibetki giwkis madikte hiyeg.

5 *Ku samah nnaguh sarayhun amadgat hawkri* mpiyesa pahay paka nah hiwhka nuvituh adahan areketni ku nah Uhokri gihiyega. Nah pahavwi gaytakis izhaewyenevwi gikamkayhkis. Nah gihiwhi amekene Benjamih. Nah igyewa judeyene. Hawata akiw nah wageswa farisew mmanawa ignes mpiksawte adahan ihpa *amekene Moís* gikumadukan.

6 Avim ini nah mpiksaw iha *amekene Moís* gikumadukan he nah hiyapkis mbeyne gitkis Jesus gihiyegavu *awaku ke nutuhbe ignes suguh ini gikumadukan.* Nahme nutuh nah avigkutavriknawa ini *amekene Moís* gikumadukan. *Nutuh* nah ka taraksin aynesnima.

7 Minikwak nah nuvewkankama ku ini numaviswan akak nukehbetannenwa in keh nah uti kabayka giwntak Kiyavwiye Uhokri bawa kawa. Bawa in he wadityevyenen. Bawa inere

O Novo Testamento e Salmos na língua Palikur do Brasil; © 2018, Wycliffe Bible Translators, Inc.

mpithanan adahan nah uti kabayka giwntak Kiyavwiye Uhokri. Kurime ku samah nah kuwis kamaxwa givitit Cristo, ini nukehbetan in ka ariknawnema nutuh akiw.

Ininewa numawkan adahan nah mataka Cristo gihiyekemni

8 Henewatbaki in. Madikte nukehbetan ka ariknawnema nutuh akiw. Kuri nah hiyak Cristo Jesus nukivara. Nah pahavwiwa gikak. Ini ka aynsima kabayte nutuh ariw madikte nukehbetan. Nah padeke madikte awaku nah giharitne Cristo. Ini hiyakemniki ku pariye kibeyne nutuh minikwak, kurime in humaw nutuh ke niwbibe. Ininewa numawkan adahan nah mataka Cristo gihiyekemni.

9 Numawkan nah takunipti nah pahavwiwa gikak, kahadbe nah wadit giwtrik Kiyavwiye Uhokri ka awakuma ku samah nah iha *amekene Moís* gikumadukan heneme awaku ku samah nah kamaxwa givitit Cristo. Ini ku samah nah kibeyne giwtrik Kiyavwiye Uhokri in ka nukehbetanma nuwnteknewatma. Heneme ig Kiyavwiye Uhokri hiyavun nah kibeyne giwtrik awaku ku samah nah kamaxwa givitit Cristo.

10 *Nah kuwis ahegbete nuhiyekemni* adahan nah ka aynsima hiyakte Cristo gihiyekemni akiw. Numawkan nah hiyak ini gidatni ku pariye gikankasepten ariw gimiremni. Nah kuwis ahegbet adahan nah hiyap ku pariye mbeyne ig hiyap. Numawkan nuhiyekemni hawata ke gidahanbe ku samah ig umahkiswe gidukwenavrikkis hiyeg.

11 Kahadbe nah hawata nah kannikasaka ariw miyaka.

Nah kote matakate Cristo gihiyekemni

12 Nah kote matakate Cristo gihiyekemni ku samah numawkan. Nah kote danuhte avigkutavrikut ku samah Kiyavwiye Uhokri gimawkan. Heneme nah mpiksewnene adahan nah danuh avigkutavrikut ku samah gimawkan. Mmanawa ig Cristo kidiswen adahanikwa nah danuh nivigkutavrikut.

13 Nukebyuvwi, nah kote danuhte nivigutavrikut heneme *nah akkite yit* pahatwowa arikna nah keh. *Nah ikaw ke pahavwibe ku pariye danuhkere kibehtenwa aharit kibeyne kabayka.* Ig ka sarayh givegi giharavrikut butte. Ig sarayh givegi han pitatit. *Nah hawata nah wiwh nuhiyekemni ariw nuhiyekemni minikweknene. Nah ivegminene nuhiyekemni aminnenwa Cristo gihiyekemni. Ini pahatwowa arikna nah keh.*

14 Nah mpiksewne adahan nah hiyap ba nah huwit avigkutavrikut ku samah Kiyavwiye Uhokri gimawkan kahadbe nah wagehnene kahadbe nah mataka ini kabayka ku kadahan Kiyavwiye Uhokri awnasawiy awaku ku samah wixwiy pahavwiwa gikak Cristo Jesus.

15 Amawka wixwiy ku pariye kuwis avigkutavrik ku samah Kiyavwiye Uhokri gimawkan amawka wixwiy wew akak inwata hiyakemniki *adahan wixwiy mpiksaw wew pi waditte akiw adahan avigkutavriknawa.* Ku kiney wixwiy tarakse ig Kiyavwiye Uhokri akki wotwiynek.

16 Ku wixwiy wew wadit ku samah Kiyavwiye Uhokri kuwis akki wotwiy, ayge nikwe ig woka uhiyekemniwiy akiw adahan wixwiy wew pi waditte akiw.

17 Nukebyuvwi, ahehpanay ku samah nah wew. Ivegnay hawata givititkis neras ku pariye wewnevwi ke usuhbe adahan yis ahehpigkis ku samah igkis wew.

Ka aynsima hiyeg isaksaw arit gimirihwankis amadgaya inin

Mk 4.19; Ro 1.24, 16.18; 2Tim 6.9; 2Tim 4.3; Tiy 1.14; 2Ped 2.18; Jud 1.12

18 Mmanawa ka aynsima hiyeg ay *ka wew kema usuhma.* Ayipa nah kuwis kinetihwa yit giminkis ka aynsima. Kuri nah kinetihwate yit pahaynewata akiw. Nah ivegminene nuhiyekemni giminkis he nah suke nukantak. Igkis suguhne ini Cristo *gihiyekemni ku samah ig umahkiswe* amin giyakni.

19 Igkis kuwis kiduhe hanpa arimkanit biyukwiki. Igkis isaksaw arit gimirihwankis amadgaya inin. Innewa humaw giwohkigakis. Igkis ka mara akak gitaraksankis. Igkis pi kehpiva giwantikis akak gitaraksankis. Igkis

O Novo Testamento e Salmos na língua Palikur do Brasil; © 2018, Wycliffe Bible Translators, Inc.

ivegminenekwa gihiyekemnikis amin arikna amadgaya inin.

Wixwiy inurikyenevwi

1Ko 15.46; 2Ko 5.1; Ro 8.10; Fil 3.21; Ap 20.4

20 *Wixwiyme ka henema, nukebyuvwi.* Wixwiy inurikyenevwi. Kuri wixwiy wahepne wamnihtenwiy Kiyavwiye Jesus Cristo ku aysaw ig ayta inuriktak **21** adahan wageswiye inin uvitwiy ku pariye amadgaya inin. Ayge ig wages uvitwiy adahan in humaw inurikyene ke gidahanbe. Ig awegeswitni akak ini gidatni ku kakak ig kumaduka madikte arikna.

Kabeywotvinay pawtak

Mt 5.23; Ro 15.5; 1Ko 1.10; 2Ko 13.11; Ef 4.3; Fil 2.2; 1Ped 3.8

4 **1** Nikwe nukebyuvwi, nah aya yit ka yi muwaka isahkis yihiyekemni ayta giwntak Kiyavwiye Jesus. Nukebyuvwi kibeynevwi, nah kadni yiharit ka aynsima. Yis nubetkivu. Yis keh nah batek. Yis utipkis ka aynsima kabayka nutuh.

2 Nah aya pit kiyavuno Epodya hawata pit kiyavuno Sintiki adahan yis kabeywotvi pawtak. Yis Uhokriyan. Ikawnay Uhokriyanbetnawa.

3 Pisme nukagmada kibeyne, nah aya pit hawata adahan pis ayavigkis *watekbeta guhawkankis* mmanawa egkis kannivwiyos payak nukakuh adahan ekkene Kiyavwiye Uhokri ginetni. *Egkis hawata kannivwiyos* payak gikak kiyavwiye Kilementi payak gikakkis nawenyevwi ku pariye giwkis tamakka amadga Kiyavwiye Uhokri gikagtan adahan dehetniki.

Uhokri kariswahsa uyakniwiy

Jo 14.27; Ro 15.13; Kol 3.15; Tiy 3.17

4 Bateknabay yinaktin giwntak Kiyavwiye Uhokri takunipti. Nah aya yit pahaynewata akiw, bateknay yinaktin.

5 Ikawnay huwipegevye gikakkis madikte hiyeg. Kibeyne Kiyavwiye Jesus gidawnhan kennesa kuwis.

6 Ka yi muwaka kiyimwihwa akak ariknawnema. Piriyepkawnabay adahan madikte. Ayapnay git Kiyavwiye Uhokri madikte ku pariye yimawkanitnene. Kabayhanigbay abetimpi ini yiviryepkawni.

7 Ayge nikwe ig Kiyavwiye Uhokri kariswehse yiyakninek. Wixwiy kote pukuhate ini ku samah ig kariswehse uyakniwiy. Ig avuriw uhiyekemniwiy adahan yuma kiyimwiki parak avitit uyakniwiy. Ig keh hene awaku ku samah wixwiy pahavwiwa gikak Cristo Jesus.

Ivegminanay yihiyekemni amin hiyakemniki kibeynewatnene

1Ko 3.16; Tiy 3.17

8 Amaksemni, nukebyuvwi, nah aya yit ivegminanabay yihiyekemni amin ku pariye hiyakemni adahan kiyathaki, amin ku pariye hiyakemniki waditye, amin ku pariye hiyakemniki adahan batekka, amin ku pariye hiyakemniki barewbetye, amin ku pariye hiyakemniki kibeynewa. Ikinay yihiyekemni adahan ku pariye kabayka, adahan ku pariye hiyakemni kisnene adahan kabayhaki.

9 Wewnabay ku samah yis kuwis kannuhwa nuwntak. Ikawnabay ku samah yis kuwis hiyap nah ikaw. Ayge nikwe ig Uhyokri ku pariye atiwkekne kariswahwaki ig ayge yikaknek.

Kibeyne yis amnihun

10 Nah ka aynsima batek, nah kabayha Kiyavwiye Uhokri awaku ku samah yis metakwa yis ayavan akiw. Nah hiyakni ku yis kuwis battukaw ka aynsima hawkri adahan yis nayavetni heneme yis ka ik. *Kurime yis metakwa ayavan akiw. Kibeyne.*

11 Nah ka awnakere *ku nah ka amava* madiptiki. Mmanawa kuwis nah kannuh batek abetnewa madikte *mbeyne* ku pariye danuh nutuh.

12 Nah kannuh wew henen nuwakyekata. Hawata akiw nah kannuh wew akak mpiy ku samah numawkanitnene. Ka sam ku pariye ay nuwakuh. Nah kannuh batek avanenekwa. Ku nah kabiha, in ka sam nutuh. Ku nah mativwe, in kawnata sam nutuh. Ku nah igisye, in ka sam nutuh. Ku nah madiptivye, in kawnata sam nutuh.

O Novo Testamento e Salmos na língua Palikur do Brasil; © 2018, Wycliffe Bible Translators, Inc.

13 Nah kadahan nawaygi adahan nah amava madikte ku pariye danuh nutuh awaku ku samah nah pahavwiwa gikak Cristo. Ignewa ikene nawaygi.

14 Heneme yis keh kabayntiwa ku samah yis amnihpen kuri ku aysaw nah abetnewa ini mbeyne.

15 *Henewa yis keh.* Minikwak ku samah nah kavusa akka Kiyavwiye Uhokri ginetni, yis ayavan. Akaka nutepkemni ariwntak Masedôniyamnaw yis ahegbete yinetni nukakuh adahan yis awahkis karukri numinuh nahme amavin. Yisnenwa filipiyenevwi yisnewa nayavetni hene.

16 *Kibeyne, yis ka ayivwihwa adahan nayavetni.* Pimavut yis awahkis kakanhawka numinuh avim ini ku aysaw nah ayge avit paytwempu Tesalônika.

17 Nah ka muwakapkam ini yikan nutuh heneme nah muwaka yis uti ini kabayka ku pariye kawih yidahan *awaku ku samah yis amnihnevun.*

18 Kuri nah kadahan madikte ku pariye numawkanitnene nutuh, mpiy ku samah numawkanitnene. Nah yuma numawkan akiw mmanawa nah kuwis darih yikan nutuh ku pariye yawahkisni numinuh giwaku kiyavwiye Epafroditu. Ini yikan keh Kiyavwiye Uhokri batek ginaktin ke wotbe ig ayhpiyebe imihgibe. Ig amavin akak madikte gibetki.

19 Ig Kiyavwiye Uhokri *diyuhkis yiwaknek.* Ig iki yitnek madikte ku pariye yimawkanitnene. Ig iki yitnek kabayka kibeynewatnene kane nikiytanisima inuriktak. Ig iki yitnek awaku ku samah yis pahavwiwa gikak Cristo Jesus.

20 *Kibeyne.* Uyay kabayha Wigwiy Kiyavwiye Uhokri takunipti adahan avanenekwa. Ameh.

Nah awahkis kabayka yimin

21 Nah awahkis kabayka yimin madikte yis Cristo Jesus gihiyegavu ayge. Ukebyuvwiy ay nukakuh igkis hawata awahkis kabayka yimin.

22 Madikte Kiyavwiye Uhokri gihiyegavu ay awahkis kabayka yimin. Ignekis neras ku pariye kannivwiyevwi ay givineku kiyavwiye Sezar igkis pi awahkiste kabayka yimin.

23 Ig Kiyavwiye Jesus Cristo gabay yikaknek.

KOLOSENSES

Inin kagta awahkiska gavit Uhokri giwatni amekene Pol ku aysaw ig ariku parakseket. In tamaka ewka giwen Kiyavwiye Jesus (60-61 d.C.). In awahkiska giminkis Jesus gihiyegavu avitnenevwi paytwempu Kolosi. Ig Pol ikene gihiyekemnikis adahan igkis ka kinikiswa gitkis hiyegi ku pariye awna ku Kivaywiye Jesus kibeyne hiyeg heneme ig ka Uhokrima. Ig awna gitkis ku Kivaywiye Jesus ig Uhokriwa ig. Ig avitmin madikte amedgene hawkri. Amawka wixwiy ka kumadukasa uhiyekemniwiy ta git pahavwima akiw.

Nah Pol awahkis inin kagta yimin

1 **1** Nah Pol *awahkis inin kagta yimin. Kibeyne,* Kiyavwiye Uhokri kaniyven akak gibetki adahan nah humaw Cristo Jesus giwatni. Nah gikak ukebyi Timotyu, **2** *usuh awahkis kabayka* yimin, yis Jesus gihiyegavu kolosiyenevwi. *Kibeyne* nukebyuvwi, yis kamaxwene kabayntiwa givitit Cristo, yis wewne pahavwiwa gikak. Wigwiy Kiyavwiye Uhokri gabay yikaknek. Ig kariswehse yiyakninek.

Usuh kinetni yak ku yis kamaxwene givitit Jesus

3 Ku aysaw usuh piriyepkewne yidahan, usuh avanenekwa kabayha Kiyavwiye Uhokri

O Novo Testamento e Salmos na língua Palikur do Brasil; © 2018, Wycliffe Bible Translators, Inc.

yidahan, Ukivarawiy Jesus Cristo gig. Usuh
kabayhig awaku **4** ku samah usuh kinetni yak
ku yis kamaxwene givitit Cristo Jesus kabayn-
tiwa. Hawata usuh kinetni yak ku yis batek
gikakkis madikte Jesus gihiyegavu.
5 Usuh kabayhig adahan ini kabayka
nehmnikuhpiye ku pariye ig darih yidahan
aynte inurik. Yis time ini kabayka arak minik-
wak ku aysaw yis timap inakni inetit inyewat-
nene *gidahan Kiyavwiye Jesus.*
6 Inakni kibeyne inetit ku pariye danuh yit
minikwak, in kuri ibekhewvi muwapuw amad-
ga wayk. In wagesne hiyeg gihiyekemnikis
muwapuw hawata ku samah in wagesne yi-
dahan yihiyekemni. Mmanawa ku samah yis
timap inakni inetit minikwak, ku samah yis
inyewa pukuhpe ini Kiyavwiye Uhokri gam-
nihra, ayge inakni inetit kavusa wages yihi-
yekemni.
7 Yis time inakni inetit gibiyaptak kiyavwiye
Epafras. Ig ukebyi kibeyne ku pariye kanniv-
wiye payak ukakuh. Ig kabivwiye kannivwiye
gidahan Cristo. Ig atere ekkene Kiyavwiye
Uhokri giwn yit *uwenyan.*
8 *Kurime ig kuwis diyuhe wotuh akiw.* Ig-
newa kinetihwa wotuh ku samah yis batekak
pawtak akak Kiyavwiye Uhokri Gitip gamnihra
ay yivit.

Usuh piriyepkewnenekwa yidahan

Ef 3.14; Fil 1.9; 1Tes 5.23; 2Tes 1.11, 2.16

9 Ku samah usuh kinetni yak usuh ka ma-
tiswati piriyepkaw yidahan. Usuh ayepne *git*
Kiyavwiye Uhokri adahan ig kehne yis hiyak
kabayntiwa ku pariye ini Kiyavwiye Uhokri
gibetki, adahan yis humaw hiyakemniyevwi
akak Kiyavwiye Uhokri Gitip gihiyekemni.
10 Ku yis kamax ini gihiyekemni, inneki
keh yis ikaw Uhokriyanbetnewa. Ayge amun
ini nikwe yis keh ig bateke gimin. Ayge yis
ka waditnevyenentima, yis kehne madik-
te kabayka. Ayge yis hiyeknewa Kiyavwiye
Uhokri kabayntiwa.
11 Usuh piriyepkaw adahan Kiyavwiye
Uhokri iki yawaygi adahan yis ka yannusi-
ma akak Kiyavwiye Uhokri gannu ay yivit. Ini
gannu ka nikiytanisima. In keh yis ka tuguh-
kis yihiyekemni *ku aysaw yis abet mbeyne.*
In keh yis abet mbeyne heneme yisnewa yi-
dukwenewa bateknenekwa, **12** yis kibeyhene
Wigwiy ayge nibet. Mmanawa ignewa keh
wixwiy kis adahan darih madikte ini kabayka
ku pariye ig darihe gidahankis gihiyegavu
aynte abet kabutniki.

Wixwiy isahptaw ariw Satanas gikumadukan amisnavye

Jo 1.1, 3.19, 8.12; At 26.18;
Ef 2.4-6, 5.8; 1Ped 2.9

13 *Kibeyne,* ig keh wixwiy isahptaw ariw
wavitye gikumadukan amisnavye. Ig manuk-
se wixwiy abetit gikamkayh gibetki gikuma-
dukan.
14 Ku samah wixwiy pahavwiwa gikak
gikamkayh, amun ini nikwe wixwiy isahptaw,
wixwiy bayahminepka ariw utaraksanwiy.

Jesus Cristo Uhokriwa ig

Jo 1.1; At 10.36; 2Ko 4.4; Kol 2.9;
Tit 2.13; Eb 1.2

15 Ig *Jesus Cristo* kahayaksa wotwiy igye-
wa Kiyavwiye Uhokri ku pariye kane hiyapka-
rati akakma wowtyak amadgaya inin. Ig ay
minikwak avit hawkri humaw. Ig avitmin ma-
dikte amedgene hawkri.
16 Mmanawa ig Kiyavwiye Uhokri kehkis
madikte hawkri git *ner gikamkayh.* Igme keh
madikte aynte inurik. Ig keh madikte ay amad-
ga inin. Ig keh madikte ku pariye wixwiy hiyap.
Ig keh madikte ku pariye wixwiy kane hiyap.
Ig keh madikte inurikyenevwi gikivarakis. Ig
keh madikte ahj detyevwi. Ig keh madikte
kumadukenevwi inin hawkri. Madikte hawkri
kehka gavit ig Kiyavwiye Uhokri gikamkayh.
Madikte in hawata gidahanwata.
17 Avit hawkri humaw ig ayipa ay. Madikte
hawkri kamew givitit.
18 *Ig hawata gavitminkis gihiyegavu.* Wix-
wiy gihiyegavu wixwiy *kewa* givitbe. Igme
utewiy. Ignewa pitatye keh ini givit humaw. Ig
atiwkekne kannikawka ariw miyaka. Ayge nik-
we ig avitmin madikte.
19 Ignewa pahavwitewa Uhokri ay. Hene-
wa Kiyavwiye Uhokri gibetki hene.

O Novo Testamento e Salmos na língua Palikur do Brasil; © 2018, Wycliffe Bible Translators, Inc.

Jesus wages madikte hawkri avigkut ku samah Uhokri gimawkan

20 Givitimpi ner gikamkayh ig Kiyavwiye Uhokri wagese madikte hawkri avigkut ku samah gimawkan. *Ig pisenwa akak madikte mbayka* inurikya, ay amadgaya inin hawata. Mmanawa ig gikamkayh watekbete madikte inin hawkri ahawkan awaku ku samah ig sukase gimig amin giyakni.

21 Ig hawata ig watekbete uhawkanwiy wixwiy gihiyegavu gikak Kiyavwiye Uhokri. Minikwak wixwiy piyawakad giw Kiyavwiye Uhokri. Avim ini wixwiy suguhnig abet uhiyekemniwiy. Hawata wixwiy suguhnig akak ku pariye ukehniwiy mbeyevye.

22 Heneme kuri ig watekbete uhawkanwiy gikak Kiyavwiye Uhokri awaku ku samah gidahan gih gihaptiyewa miya amin giyakni. Ayge nikwe ig keh wixwiy *ke wotbe* wixwiy yumahbe utaraksanwiy aynesnima giwtrik Kiyavwiye Uhokri, *ke wotbe* wixwiy barewvitye yumahbe uvathawniwiy.

23 Ig keh wixwiy barewvitye hene awaku ku samah wixwiy kamaxwene *givitit Cristo.* Heneme amawka ku wixwiy tiviknene gikak, wixwiy ka isahkiswa giw. Amawka ku ini ukamaxwanwiy awaygye *ativut madikte ku pariye ayta tuguhkiswiye uhiyekemniwiy.* Amawka ku wixwiy ka tuguhkis ukamaxwanwiy *givititak Cristo. Yis kamaxwe givitit minikwak* ku aysaw yis time inakni Kiyavwiye Uhokri ginetni *gidahan.* Kuri madikte hiyeg amadga wayk timepnekuye inakni ginetni. *Kibeyne,* nah Pol, nah awahkiska gavit Kiyavwiye Uhokri adahan nah nakkamnihten gitkis hiyeg.

Nah Uhokri giwatni yimin yis hiyeg kane judeyenevwima

Ef 3.1; 2Ko 11.23

24 Nah hiyepne mbeyne kuri awaku ku samah nah ekkene inakni Kiyavwiye Uhokri ginetni yit yis *hiyeg kane judeyenevwima. Heneme ka sam.* Nah bateke numinuh mmanawa nah makisuhne ini ku pariye Kiyavwiye Uhokri ikiswanaw nudahan. Mmanawa kuwis ig ikakse nudahan nah hiyepne mbeyne ke Cristobe. Henewa nuvituh hiyepne mbeyne gidahan Cristo givit. Mmanawa Cristo gihiyegavu igkisnewa Cristo givit.

25 Ig Kiyavwiye Uhokri gimawkan nah wagahkisne Cristo gihiyegavu. Nikwe ig awahkisun adahan nah atak kannivwiye yibetit *yis hiyeg ku pariye kane judeyenevwima,* kahadbe giwn hiyakan kabayntiwa muwapuw.

26 Ig muwaka yis hiyak ini gihiyekemni ku pariye hiyeg minikweknene kotenene hiyakte. Minikwak ig ka akki ini gihiyekemni heneme kuri ig ekkepni gitkis gihiyegavu.

27 Ig muwaka madikte hiyeg hiyak ini gihiyekemni ku pariye minikwak hiyeg kotenene hiyakte. Inakni gihiyekemni adahan ku samah Cristo misakwa ay uvitwiy. In gihiyekemni kibeynewatnene kane nikiytanisima. Ku samah ig ay uvitwiy nikwe wixwiy iveg givitit ku ig iki gikiytani uvititwiynek.

28 Nikwe usuh kinetihwene gimin Cristo gitkis madikte hiyeg. Usuh ikene gihiyekemnikis, usuh gikannuhtenkis akak madikte uhiyekemni kahadbe igkis wageswevye kiyavwiyebetnawa, *ka kema bakimnima ka hiyak hawkri.* Umawkan madikte gihiyekemnikis wadit avigkut ku samah Cristo gihiyekemni.

29 Adahanikwa ini nah kannivwiye. Nah mpiksewnene akak Cristo gannu ay nuvituh, mmanawa, *kibeyne,* ig iki nannuh kiyesrad.

Numawkan yis hiyak Uhokri gihiyekemni kabayntiwa

Gal 4.19; Ef 1.17, 3.18; Fil 1.9

2 **1** *Nukebyuvwih,* nah ka aynsima nuwakemni yidahan, gidahankis neras hiyeg avitnenevwi paytwempu Lawdiseya, gidahankis madikte hiyeg ayge ku pariye nah kote patiptakte gikakkis.

2 Numawkan yis iw yawaygi. Numawkan yis pahatwowa yihiyekemni. Numawkan yis batekak pawtak. Numawkan yis hiyak Uhokri gihiyekemni kabayntiwa kiyesrad kahadbe yis iveg givitit Kiyavwiye Uhokri kabayntiwa. Ayge nikwe yis hiyak ini ku pariye Kiyavwiye Uhokri ka akki gitkis hiyeg minikweknenevwi. Yis hiyak igyewa Cristo.

O Novo Testamento e Salmos na língua Palikur do Brasil; © 2018, Wycliffe Bible Translators, Inc.

3 Ignewa Cristo hiyakkis wotwiy madikte hiyakemniki ku pariye kibeynewatnene.
4 Nah awna inakni hene kahadbe yis ka kinikiswa gitkis neras ku pariye awnenevwi *ke wotbe* ignes hiyakemniyevwibe.
5 Nah piyawakad yiw heneme nuyakni ayge yimun. Nah bateke numinuh ku samah nah hiyakni ku yis wewnene wadit, yis kamaxwenene kabayntiwa givitit Cristo.

Misakwanay kabayntiwa akak yikamaxwan givitit Cristo

6 Ig Cristo Jesus ignewa Ukivarawiy. Yis kuwis amevevgi kabayntiwa. Kuri nikwe wewnabay pahavwiwa gikak takunipti.
7 Kamaxwanay givitit Cristo kabayntiwa hawata ku samah ah ahanpabet mutuhwa kabayntiwa waykekut. Aymuhwanay akak gihiyekemni. Misakwanay kabayntiwa akak ini yikamaxwan ku samah yis kuwis kannuhka. Ka yi isahkisni aynesnima. Amun ini kabayhanay Kiyavwiye Uhokri akak madikte yibetki.
8 Pukuhpawnabay gavitkis ku pariye hiyeg ayta yikinsetni akak gidahankiswa gihiyekemnikis ku pariye kane kibeynema waditnevyenen. Inakni gihiyekemnikis pes giwntakis hiyeg gihiyekemnikis amadgayavu inin. Hawata in pes giwntakis neras wavityempu ku pariye kumadukanevwi inin hawkri. In ka giwntakma Cristoma.
9 Mmanawa ig Cristo igi pahavwitewa Uhokri ay.
10 Nikwe ku samah wixwiy pahavwiwa gikak Cristo, wixwiy yuma ariknawnema muwekne wotwiy akiw. Ikeyvi kuwis. Mmanawa ig Cristo gavitminkis madikte *wavityempu* gikivarakis. Ig gavitminkis madikte kumadukanevwi inin hawkri.

Uhiyakemniwiy ke wotbe miya kannikaw payak gikak Cristo

Ro 6.3; Gal 2.19, 5.24

11 Madikte awaykemni ku pariye judeyenevwi igkis hiwhka givitkis adahan arakak ku ignes Kiyavwiye Uhokri gihiyegavu. Wixwiyme ku pariye inyewa gihiyegavu in ke wotbe wixwiy hawata hiwhkabe uvitwiybe. Heneme kawki gavitkisma hiyeg amadgayavu inin. Ku samah wixwiy pahavwiwa gikak Cristo, ignewa Cristo hiwh uhiyekemniwiy minikweknene avititak uyakniwiy kahadbe uvitwiy ka isaksaw nit akiw.
12 *Wixwiy ka muwaka hiwh uvitwiy mmanawa* ku akak inin wixwiy kew ahakwat un *adahan areketni ku wixwiy Kiyavwiye Uhokri gihiyegavu.* Ku samah wixwiy huwikiswika ahakwat un, amun ini wixwiy amevene ini ku uhiyekemniwiy amadgaya inin in *ke wotbe* in avuhpikabe payak gikak Cristo *in ke miyavibe ayge gikak.* Hawata akiw ku samah wixwiy iyak ahakwatak un, amun ini wixwiy amevene ini ku uhiyekemniwiy nukune in *ke wotbe in* kannikaw payak gikak Cristo. In kannikaw hene awaku ku samah wixwiy kamaxwa givitit Kiyavwiye Uhokri adahan ig kannikasin hawata ku samah ig kannikase Cristo ariw gimiremni.
13 *Henewa nukebyuvwi,* minikwak *ke wotbe* wixwiy miyarevyebe *giw Kiyavwiye Uhokri* awaku utaraksanwiy gikak, awaku ku samah wixwiy kumadukasaw arit uhiyekemniwiy amadgaya inin abetki. Heneme, *kibeyne* ig Kiyavwiye Uhokri *ke wotbe ig* kannikasawiybe ariw miyaka ig keh wixwiy aymuhwa akiw payak gikak Cristo. Mmanawa ig kuwis bayahminevwiy ariw madikte utaraksanwiy.
14 In *ke wotbe* madikte utaraksanwiy tamak amadga pahak kagta. Hawata in tamak ku pugamawka wixwiy miyarap avatra ini utaraksanwiy. Igme Kiyavwiye Uhokri menpin madikte. In ke wotbe ig deddehpin aminat Cristo giyakni adahan in yuma ay akiw.
15 Amun ini nikwe ig pisenwe akak gidatnikis neras *wavityempu* gikivarakis neras kumadukanevwi inin hawkri. Ini Kiyavwiye Uhokri gikehni in ka ayamawnema. Kuwis ig akki giwtrikneswa madikte hiyeg ku samah Cristo wanekbete *wavityempu* gihawkankis akak ku samah ig *umahkiswe udukwenavrikwiy amin giyakni.*

O Novo Testamento e Salmos na língua Palikur do Brasil; © 2018, Wycliffe Bible Translators, Inc.

Judeyenevwi gikumadukankis in ininewa Cristo “ganmap”

Eb 10.1

16 Nikwe ka yi muwaka iha giwnkis neras hiyeg ku pariye awna yit: “Yis ka Uhokriyanvuma, mmanawa yis ax im ku pariye ka kabay adahan wis ax, yis higap higapka ku pariye kawnata kabay. Yis ka Uhokriyanvuma, mmanawa yis ka fetya ukakuh gidahan Kiyavwiye Uhokri. Yis ka Uhokriyanvuma, mmanawa yis ka kiyatha samdi yis kawnata kiyatha ameremnit.”

17 *Nukebyuvwi, inakni kumadukaki amadgaya inin in ka kawih udahanwiy ku akak inin.* In ke pahavwibe ig waywe ganmap pitatimpi gavit. *Ganmap ka ignema ig awayg.* In he areketninen adahan ku pariye nehmnikuhpiye. Inakni judeyenevwi gikumadukankis in hawata in he areketninen gidahan *Cristo* ku pariye nehmnikuhpiye. Kuwismeki ig Cristo danuh. *Nikwe ini ku pariye kene ganmapbe in ka ariknawnema wotwiy akiw.*

Ka ba yi kumadukasa yihiyekemni gitkis hiyeg gihiyekemnikis amadgaya inin

Mt 7.15; Ro 16.17; 1Ko 12.3; 2Ko 11.1; Gal 1.8; Ef 4.14, 5.6; 2Ped 2.1; 1Jo 4.1; Jud 1.4

18 Ka yi muwaka iha giwnkis neras hiyeg ku pariye awna yit: “Amawka yis hiyapkis mbeyne arit yivit gidahan Kiyavwiye Uhokri. Hawata amawka yis kiyatha ahj. *Ku yis ka keh hene yis biyuk giw Uhokri.* Mmanawa narisun akki nutuh hene.” Ku yis iha inakni gihiyekemnikis, nikwe yis biyuk akak ini kabayka ku pariye Kiyavwiye Uhokri ikekere yit. Neras hiyeg ikawnamahkis *ke wotbe* igkis hiyakemniyevwibe heneme Uhokri gihiyekemni yuma ay gimunkis. Gihiyekemnikis he amadgayanen inin.

19 Gihiyekemnikis ka giwntakma *Cristo. Wixwiyme Cristo gihiyegavu wixwiy uti uhiyekemniwiy giwntak ignewa Cristo.* Wixwiy *kewa* givitbe. *Igme kewa utewiybe.* Giwnteknewa wixwiy ke wotbe hamehbetakibe givitit. Wixwiy ke wotbe wanekbetakibe pawtak gikak akak gidahanwa gikisut akuwatnibdi. Ayge nikwe ignewa keh wixwiy aymuhwa. Ig keh wixwiy aymuhwa akak hiyakemniki inyewa giwntakwa Kiyavwiye Uhokri.

Ka akakma umaviswanwiy akak ukehbetanwiynenwatma wixwiy barewvithaw

Gal 3.3, 5.2; Ef 2.8; Fil 3.9; 2Tim 1.9; Tit 3.4

20 Wixwiy uhiyekemniwiy amadgaya inin in ke wotbe in kuwis miyabe payak gikak Cristo. Mmanawa in ke wotbe in ay givitbe Kiyavwiye Jesus amun ini ku samah ig umahkiswe minikwak. Nikwe wixwiy ka kumadukasaw arit inakni hiyakemniki akiw. Wixwiy isahptew giwkis wavityempu ku pariye kumadukenevwi inin hawkri. Kuri nikwe mmahki yis ikewne ke wotbe yihiyekemni minikweknene adukwenewa aybe? Mmahki yis ihpene giwnkis neras ku pariye awna yit:

21 — Ka muwaka ax ini im. Ka muwaka ewhin. Ka muwaka daxni aynesnima.

22 Inakni iwit giwntakis hiyeg gihiyekemnikis amadgaya inin. In he awna adahan arikna ku pariye he mpiyevyenen *in ka parak abetit uhiyekemniwiy.* Ku aysaw wis axwin *kuwewa akiw wis ahinavrikuhpin.* In yuma akiw. *Ka innema keh wis patehwevye giwtrik Kiyavwiye Uhokri.*

23 Neras ku pariye ihpenevwi inakni gikumadukankis, nawenetke hiyeg ikiygikis ku igkis hiyak Kiyavwiye Uhokri kabayntiwa bawa he gikanmakisnen. Igkis mpiksaw iha ariwn arakembet kumadukaki. Igkiswa hiyapkis mbeyne arit givitkis adahan givewkankis igkis madiptasewne ariw givathawnikis. Gitkis amun ini igkis tuwatasewnes gitivut Kiyavwiye Uhokri. Bawa waditnevyenen. Ka innema umaptenten ariw wis patahwa.

Wewnay akak hiyakemniki inurikyene

3 **1** Wixwiy *uhiyekemniwiy nukune in ke wotbe in* kuwis kannikawbe payak gikak Cristo. Kuri nikwe uyay mpiksaw wew akak hiyakemniki inurikyene. Mmanawa ig Cristo kuri ig ayntehan inurik. *Ig kumadukene* ayge gihumwa Kiyavwiye Uhokri ayge amun ini iwetrit *ku pariye kane nikiytanisima* kihehaptak.

O Novo Testamento e Salmos na língua Palikur do Brasil; © 2018, Wycliffe Bible Translators, Inc.

2 Nikwe uyay ka ivegmina uhiyekemniwiy
amin ku pariye amedgenema inin. Uyay ivegmi-
na uhiyekemniwiy amin ku pariye aynte inurik.
3 Mmanawa wixwiy *ke wotbe wixwiy* kuwis
miyarap *ariw inin hawkri.* Woskawniwiy kuri
aynte gimun Cristo, aynte gimun Kiyavwiye
Uhokri ku kiney hiyeg amadgayavu inin ko-
tenene hiyapte.
4 *Heneme aysawnemenek ignes hiyapnek*
atere. Ignewa Cristo udehetniwiy. Aysawne-
menek ig hiyapkiswa *gitkis madikte hiyeg.*
Ayge wixwiy hawata hiyapkiskanek payak
gikak ka ukiytaniwiysima akak gikiytani.

Umahkisnay yihiyekemni amadgaya inin

Ef 4.17; 1Ped 4.7

5 Nikwe umahkisnay ini yihiyekemni amad-
gaya inin *git Kiyavwiye Uhokri.* Ka yi muwa-
ka iveg adahan mahayakemniki, patahwaki,
sigiska, kinikwaki. Ka yi muwaka miyarhaw
aharit ariknawnema amedgene inin. Ku yis
miyarhaw aharit pahat arikna, amun ini yis
pi batekte akak ini arikna mpiy giw Kiyavwi-
ye Uhokri.
6 Kiyavwiye Uhokri ka batek akak ini pa-
tahwaki. Aysawnemenek hiyeg ku pariye pa-
tahwa hene ku pariye ka ihpenevwima giwn
ignes ivukepkanek hanpa arimkanit biyukwiki.
7 Minikwak yis hawata patahwa hene. Yis
wewnete akak neras kane Uhokriyanvuma
gihiyekemnikis.
8 Heneme kuri yis ka henema akiw. Nikwe
miniwvinay ariw madikte patahwaki. Ka yi mu-
waka misakwa dagawnawbetnema akiw. Ka
yi muwaka kamabyanaw akiw. Ka yi muwaka
iki iwetrit arit amiyhawka arit kanumtaki. Ka
yi muwaka isaksa pahatnema iwit mbeyevye
pes yibiyaptak.
9 Ka yi muwaka kinisak pawtak akiw mma-
nawa kuwis yis padeke yihiyekemni amad-
gaya inin payak akak nikehni.

Kawihminawnay akak yihiyekemni nukune

Ro 12.2; Ef 4.23; 1Tes 4.1; 1Ped 2.11

10 *Kibeyne,* kuwis yis kawihminaw akak
yihiyekemni nukune. Ini yihiyekemni nukune
in aymuhwene akak Uhokri gihiyekemni he
ku aysaw in wageswanek avigkutavrikut ku
samah gihiyekemni. Mmanawa ignewa ah-
umten ini uhiyekemniwiy nukune.
11 *Wixwiy kadahan pahatwowa uhiyekem-*
niwiy pawtak kuri. Ka sam ini uwayvukawiy. Ku
pariye hiyeg judeyene, ku pariye hiyeg kane
judeyenema, ku pariye hiwhka givit, ku pariye
kane hiwhkama givit, ku pariye yumanene gi-
kiytani, ku pariye ahavwikune, ku pariye ibukti,
ku pariye kane ibuktima, *wixwiy pahatwowa*
uhiyekemniwiy kuri. Ka sam ku pariye uwayvu-
kawiy. Ignewa Cristo sam. Ig madikte wotwiy.
Gihiyekemni ay uvitwiy madikte.
12 Wixwiy Kiyavwiye Uhokri gibetkivu. Wix-
wiy barewvityevwi giwtrik Kiyavwiye Uhokri. Ig
batek ukakwiy. Nikwe uyay *kawihminaw akak*
gihiyekemni. Amnihaknay, kehnay kabayka
pawtak. Ikawnay tuwatevye huwipegevye.
Kiyaknihwanay pawtak.
13 Ka yi muwaka kiyimwihwa akak hiyeg
gitaraksankis. Bayahminanay neras ku pariye
taraksevye yikak hawata ku samah Ukivara-
wiy bayahminawiy.

Uyay pasamrak pawtak

14 *Nukebyuvwi,* wewnay akak Kiyavwiye
Uhokri gamnihra ay yivit. Yuma hiyakemniki
pi kabayte ariw ini. Ininewa keh wixwiy pa-
samrak pawtak kabayntiwa.
15 Isaksanay Cristo kisevyih yiyakni adahan
yis pasamrak pawtak takunipti. Adahanikwa
ini ig Kiyavwiye Uhokri humekwewiy gimkat.
Mmanawa wixwiy Cristo givit. Amawka wixwiy
pasamrak pawtak nikwe ke pahavwi hiyeg gi-
wanbetbe. Kabayhaknay pawtak. Kabayha-
nay Kiyavwiye Uhokri avanenekwa.

Paknay avat gidahan Uhokri

Ef 5.19

16 Kamaxnay Cristo giwn kabayntiwa abet
yihiyekemni. Kannuhaknay, hiyakemnihaknay
pawtak akak madikte Uhokri gihiyekemni.
Kannuhaknay amin ini gihiyekemni abetnewa
yavanwekwey hawata. Paknay avat kanum-
ne Kiyavwiye Uhokri. Paknay avat kiyathene
Kiyavwiye Uhokri. Paknay akak Kiyavwiye

O Novo Testamento e Salmos na língua Palikur do Brasil; © 2018, Wycliffe Bible Translators, Inc.

Uhokri Gitip. Kabayhanay Kiyavwiye Uhokri yavanwekwey avititakwa yiyakni.

Awnanay akak Jesus gihiyekemni

17 Madikte ku pariye yis keh, kehnibay akakwa Kiyavwiye Jesus gihiyekemni. Madikte ku pariye yis awna, awninnabay akakwa Kiyavwiye Jesus gihiyekemni. Kabayhanay Wigwiy Kiyavwiye Uhokri akak gihiyekemniwa Kiyavwiye Jesus.

Ihpaknay pawtak

Ef 5.22; 1Ped 3.1

18 Yis tinogben, ihpanay yigihgi giwn kabayntiwa ku samah Ukivarawiy ikiswanaw yidahan.

19 Yisme awaykemni, amnihnay yihayo. Ka yi muwaka kanaktinema gukakkis.

20 Yisme bakimnayh, ihpanay madikte yig giwn. Ihpanay yinag guwn madikte. Henewa Kiyavwiye Uhokri ikiswanaw yidahan. In keh ig batek.

21 Yisme awaykemni, ka yi muwaka keh yikamkayh kanaktinema yikak. Ku nawenetke yis tuguhkis gawaygikisnek.

22 Ku aysaw yis kannivwiye gidahan pahavwi amedgene inin, ihpanay giwn. Ihpanay madikte giwn. Ka yi muwaka ikaw kema pahavwima giwtrik gikivara ig kannivwiye, giharavrikme ig ka kannivwikere. Ka yi muwaka kannivwi adahannenwatma hiyeg amadgaya inin batek yikak. Ihpanay giwnkis avititak yiyakni awaku yis kiyene Ukivarawiy.

23 Ku pariye yis keh, kehnibay akak madikte yibetki. Kannivwinay ke gidahanbe Ukivarawiy Kiyavwiye Uhokribe, ke wotbe yis ka kannivwiyema gidahan hiyegima amadgaya inin.

24 Mmanawa aysawnemenek igwa Ukivarawiy Kiyavwiye Uhokri katiwnihyinek ariwntak ini kabayka ku pariye ig darihe udahanwiy *aynte inurik.* Mmanawa Cristo ignewa yikivara ku kadahan yis kannivwiye.

25 Heneme ku pahavwi ka keh kabayntiwatma gidahan Ukivarawiy, ig uti gitiwni pakekunawa akak ini gikehni. Ig Kiyavwiye Uhokri ka mpiyasa pahavwinema gikehni henenwatma.

4 **1** Yisme ikivaratpiyene, amawka ku yis *keh kabayntiwa gikakkis yihiyegavu, yis* avuriwgikis kabayntiwa. Mmanawa aynte inurik yis kakivaranata gikakkis yihiyegavu.

Piriyepkawnay takunipti

Mt 7.7; Lk 11.8, 18.1; Ef 6.18; 1Tes 5.17; 2Tim 2.1

2 *Nukebyuvwi, nah aya yit,* ikatuswanay avanenekwa arit piriyepkawka. Ka yi muwaka ehwa nikak. Kabayhanabay Kiyavwiye Uhokri abet ini yiviryepkawni.

3 Uyay piriyepkaw udahan hawata, adahan Kiyavwiye Uhokri woka ahin udahan adahan usuh ka mpithaka adahan usuh ekkene giwn. Kahadbe usuh ik adahan ekkene inakni inetit gimin Cristo ku pariye minikwak hiyeg kotenene hiyakte. Mmanawa ku avim inin nah ay ariku parakseket awaku ku samah nah ekkene inakni inetit.

4 Piriyepkawnabay nudahan adahan nah akkamnihni huwewehe ku samah Kiyavwiye Uhokri gimawkan nah keh.

Kinetihwanabay gimin Jesus takunipti

Ef 5.15; 2Tim 4.2; 1Ped 3.15

5 Wewnabay hiyakemun gikakkis hiyeg ku pariye kane Uhokriyanvuma. Ka yi muwaka biyuksa pahaynema hawkri *adahan yis kinetihwa gitkis hiyeg gimin Cristo.*

6 Kinetihwanabay huwipegevye kabayntiwa gikakkis akak maguye iwit. Ayge nikwe yis hiyak ku samah yis kaytwa madikte hiyeg gayapnikis akak kibeyne hiyakemniki.

Nah awahkiste Tikiku gikak Onesimu yimin

7 Kuri nah awahkis kiyavwiye Tikiku yimin. Ig ukebyi kibeyne. Ig kabivwiye kannivwi gidahan Ukivarawiy payak nukakuh. Ku aysaw ig danuh atere, ig akki yit madikte ku samah nuwskawni ay.

8 Adahanikwa ini nah awahkisgi atere. Hawata numawkan ig iwasene ku samah yiwskawni ayge, ig ikene yawaygi.

9 Hawata nah awahkis igi kiyavwiye Onesimu gihapti. Ig ukebyi kibeyne kabivwiye. Ig

O Novo Testamento e Salmos na língua Palikur do Brasil; © 2018, Wycliffe Bible Translators, Inc.

yaytak yis kolosiyenevwi. Ig gikak kiyavwiye Tikiku igkis akki yitnek madikte ku pariye danuh ay.

Usuh awahkis kabayka yimin

10 Ig kiyavwiye Aristarku ku pariye ay ariku parakseket payak nukakuh ig awahkis kabayka yimin. Kiyavwiye Barnabe giwaygyi kiyavwiye Markus ig hawata awahkis kabayka yimin. Ku kiyavwiye ig Markus danuh aterenek, amavanigbay kabayntiwa ku samah nah kuwis awna yit.

11 Ig Kiyavwiye Jesus Justus hawata awahkis kabayka yimin. Igkis mpanmawa judeyenevwi ku pariye kannivwiye adahan Uhokri gikumadukan ay nukakuh. Igkis ikenes nawaygi ka aynsima.

12 Ig kiyavwiye Epafras hawata awahkis kabayka yimin. Ig hawata kabivwiye kannivwiye gidahan Cristo Jesus. Ig hawata yaytak. Ig piriyepkewnene yidahan avanenekwa akak madikte giwakemni. Ig piriyepkaw adahan yis kamaxwa givitit Kiyavwiye Uhokri kabayntiwa. Adahan yis kamax madikte ku pariye Kiyavwiye Uhokri ikiswanaw yidahan. Adahan yis avigkutavrik ku samah Kiyavwiye Uhokri gimawkan.

13 Henewa ig mpiksaw ka aynsima yidahan. Hawata ig mpiksaw ka aynsima gidahankis hiyeg ku pariye aynte avit paytwempu Lawdiseya akak aynte avit paytwempu Hiyerapolis.

14 Ig ner kibeyne iveytivutne, kiyavwiye Luwkas, ig hawata awahkis kabayka yimin payak gikak kiyavwiye Demas.

15 Wani ukebyuvwiy Jesus gihiyegavu ku pariye aynte avit paytwempu Lawdiseya kabay nudahan. Wani kiyavuno Ninfa kabay nudahan payak gikakkis neras Jesus gihiyegavu ku pariye lammesya ay guvineku.

16 *Nukebyuvwi,* ku aysaw yis pisenwa yivegbohan inin ukagtan, uyay akkin gitkis Jesus gihiyegavu ku pariye aynte avit paytwempu Lawdiseya ku aysaw igkis pahadguvu lammesya. Igkisme akki yit gikagtankis ku pariye kuwis nah awahkise giminkis.

17 Wani kiyavwiye Arkippu iki gitew arit Kiyavwiye Uhokri gannivwi, adahan ig keh madikte ku pariye Kiyavwiye Uhokri gayapni git.

18 Kuri nahwa Pol anniri inin iwit buttitnene akakwa nuwakuh. *Nenneve ka anniri inin:* Kiyenanubay ku samah nah ay ariku parakseket. Kiyavwiye Uhokri gabay yikaknek.

1 TESALONISENSES

Inin kagta awahkiska gavit Uhokri giwatni amekene Pol. In tamaka ewka giwen Kiyavwiye Jesus (50 d.C.). In awahkiska giminkis Jesus gihiyegavu avitnenevwi paytwempu Tesalônika. Igkis hiyapkiska ka aynsima mbeyne gitkis awaku gikamaxwankis givitit Kiyavwiye Jesus. Nikwe ig Pol ikene gawaygikis adahan igkis tiviknenes gikak Uhokri. Ig akkamnihne gitkis ku samah Kiyavwiye Jesus aytanek inuriktak adahan iwevye gihiyagavu.

Usuh awahkis kabayka yimin

1 **1** *Nah* Pol gikak kiyavwiye Sílas, gikak kiyavwiye Timotyu, *usuh awahkis kabayka* yimin yis Jesus gihiyegavu tesaloniyenevwi. *Kibeyne,* yis pahavwiwa gikak Wigwiy gikak Ukivarawiy Jesus Cristo. Ig Kiyavwiye Uhokri gabay yikaknek. Ig kariswehse yihiyekemninek.

2 Usuh kabayha Kiyavwiye Uhokri yidahan avanenekwa. Usuh piriyepkewnenekwa yidahan.

3 Ku aysaw usuh piriyepkaw git Wigwiy Kiyavwiye Uhokri, usuh kiye avanenekwa ku samah yikamaxwan keh yis kannivwiye gidahan Kiyavwiye Uhokri. Usuh kiye ku samah

O Novo Testamento e Salmos na língua Palikur do Brasil; © 2018, Wycliffe Bible Translators, Inc.

yis kannivwi gidahan akak madikte yibetki mmanawa yis batek gikak ka aynsima. Usuh kiye ku samah yis ka isahkis yikamaxwan aynesnima mmanawa yis ivegnenekwa givitit Ukivarawiy Jesus Cristo.

Wixwiy igyewa Uhokri gikanyanvu

Mt 12.50, 22.14; Jo 15.16; Ro 8.29; Ef 1.4; 2Tes 2.13; 2Tim 1.9; 1Ped 2.9

4 Nukebyuvwi, usuh hiyakni ku ig Kiyavwiye Uhokri batek yikak ig kaniyvey adahan yis humaw gihiyegavu.

5 Mmanawa minikwak ku aysaw usuh *pitatye* ekke Kiyavwiye Uhokri ginetni yit, in kawki he inetitnenwatma yit heneme in danuh yit akak Kiyavwiye Uhokri gidatni. Avim ini yis hiyakni ku inakni unetni ku in inyewa mmanawa ig Kiyavwiye Uhokri Gitip akki yit hene. Hawata yis hiyakni ku in inyewa mmanawa yis hiyap *ku samah Kiyavwiye Uhokri wagese usuh.* Usuh humaw ke abekteybe yit adahan ku samah Uhokri gihiyekemni mmanawa usuh batek yikak kiyesrad.

6 Yis hiyapni hene, yis ikaw hawata ke usuhbe hawata ke Kiyavwiye Jesusbe. Yis amava Kiyavwiye Uhokri giwn akak ini batekka ku pariye Kiyavwiye Uhokri Gitip iki yivitit. Yis hiyapkiska mbeyne yit avatra ku samah yis amavin *heneme in ka sam yit. Yis amavin akak batekka.*

7 Ayge nikwe yis humaw gikannuhtenkis nawenyevwi hiyeg Jesus gihiyegavu adahan igkisme ikaw hawata ke yisbe. *Kibeyne,* madikte Jesus gihiyegavu ayge avit Masedôniyamnaw hawata gihiyegavu ay avit Gresiyamnaw igkis hiyapni yikamaxwan hene, igkis kamaxwa givitit Kiyavwiye Jesus *hawata ke yistabe.*

8 *Kibeyne,* Kiyavwiye Uhokri giwn kuwis pes yiwntak muwapuw gitkis nawenyevwi hiyeg. Ka ininewatma ayge Masedôniyamnaw akak Gresiyamnaw heneme muwapuw. Muwapuw hiyeg timap yak ku samah yikamaxwan kabayntiwa givitit Kiyavwiye Uhokri. Ku kit usuh danuh hiyeg ayge igkitnes kinetihwa wotuh amin ini yikamaxwan.

9 Igkiswa akka wotuh ku samah yis amava usuh kabaynawa. Igkiswa akka wotuh ku samah yis wages yihiyekemni ariw *yiwohkiga* ahehpakti batakkarad adahan yis wewne gikak igyewa Kiyavwiye Uhokri ku pariye ivegnene. Igkis akka wotuh ku samah yis kehne gibetkinen.

10 Igkis akka wotuh ku samah yis wahepnenekwa Kiyavwiye Uhokri gikamkayh gidawnhan inuriktak. Ig Kiyavwiye Jesus ignewa Uhokri gikamkayh. Ignewa Kiyavwiye Uhokri kannikasevgi ariw miyaka *adahan avanenekwa ig ka miya akiw.* Ignewa ku pariye keh Kiyavwiye Uhokri hiyap wixwiy kewa kibeynevwibe giwtrik adahan aysawnemenek wixwiy ka ivukepkama hanpa arimkanit biyukwiki.

Usuh akki Uhokri giwn yuma kiniska nibet

2Ko 1.12, 4.1, 5.11

2 **1** Nukebyuvwi kibeynevwi, *ka aynsima hiyeg awna uminuh ku usuh kinisekevutnevwi. Bawa ka henema, nukebyuvwi.* Yiswa hiyakni ku samah inere wowskawni ayge yibet in ka waditnevyenenma. Heneme in keh yis uti ka aynsima kabayka.

2 Avit usuh danuh atere usuh mpiyenete avitiw paytwempu Filivus. Yis kuwis hiyak ku samah hiyeg ayge arewha wotuh. Avim ini usuh ka aynsima hiyapkiska mbeyne wotuh. *Heneme ka sam.* Ku samah usuh danuh atere yit, ig Kiyavwiye Uhokri ike wawaygi adahan usuh kinetihwene yit akak madikte uboka. Hiyawa uvetunyavu suguhe usuh akak gihawnakis heneme usuh udukwenewa ekkenene yit Kiyavwiye Uhokri ginetni.

3 Avim ini usuh akki yit inyewa iwit. Usuh ka ayta ekkenema iwit taraksebetnema. Kawki usuh ayta yit adahan arewhevyema yit, ine adahan yikinseptenma.

4 Heneme usuh ayta yit awaku Kiyavwiye Uhokri kaniy usuh ig awahkis usuh atere adahan ekkene ginetni yit. Usuh ka aharitnema hiyeg amadgaya inin adahan igkis batek ukakuh. Usuh aharitne igwa Kiyavwiye Uhokri ku pariye hiyak madikte ku pariye ay abet uhiyekemni adahan ignewa batek ukakuh.

5 Usuh danuh atere yit, usuh ka kinistay akak barewye iwit he ukehbetannen adahan yikinsetni. Yiswa hiyakni kabayntiwa. Usuh ka

O Novo Testamento e Salmos na língua Palikur do Brasil; © 2018, Wycliffe Bible Translators, Inc.

ayta yikinseptenma adahan usuh aharitnema yikakurama. Igwa Kiyavwiye Uhokri hiyakni ku usuh ka keh hene yikak.

6 Usuh ka aharitnema yis kiyatha usuh. Usuh kawnata aharitnema nawenyevwi hiyeg kiyatha usuh.

7 Heneme kis adahan yis kiyatha usuh mmanawa usuh Cristo giwatnivwi. Ka sam. Usuh ikaw huwipegevye yikak hawata kewa pahavu tinobe avuriwno gukamkayh akak madikte gubetki.

8 Usuh batek yikak ka aynsima mpinevevye. Nikwe kawki ininewatma usuh iki yit inakni Kiyavwiye Uhokri ginetni, heneme hawata akiw usuhwa ikaw yit.

9 Nukebyuvwi, ba yis kiyenema ku samah usuh kannivwiye ka aynsima ku aysaw usuh ayge yibet? Usuh kannivwiye adahan uvituh ku aysaw kabutnewka mataytak he misanpiwke kahadbe usuh ka iki awiyka yihamadgat *adahan usuh ax yimana.* Mmanawa ku aysaw usuh ekkene yit ini kibeyne inetit giwntak Kiyavwiye Uhokri, usuh ka axkere yiduhyamadga aynesnima.

10 Ku samah usuh ayge yibet yis Jesus gihiyegavu, usuh ikaw Uhokriyanbetnewa. Usuh mpiksaw wew wadit, kiyate. Umawkan usuh ka taraksa yikak aynesnima. Yiswa hiyakni kabayntiwa. Kiyavwiye Uhokri hiyakni hawata.

11 Avim ini usuh hiyak yikak kewa pahavwi igtibe ig hiyak gikakkis gikamkayuvwibe.

12 Usuh ikene mpuse yihiyekemni. Usuh ikene mpuse yawaygi. Usuh ayepne yit adahan yis *hawata* ikaw Uhokriyanbetnewa. Mmanawa ignewa Kiyavwiye Uhokri humekwey adahan yis kawih gikumadukan adahan yis kawih gikiytani.

Ku samah yis amava Uhokri giwn, mbeyne hiyapkiska yit

13 Nikwe usuh avanenekwa kabayha Kiyavwiye Uhokri adahan ku samah yis timap inakni Kiyavwiye Uhokri ginetni ku pariye usuh ekke yit, *yis amavin kabayntiwa.* Yis amavin ka kema hiyeg amadgayavu inin giwnkisma. Yis ameve Uhokriyewa giwn. Henewatbaki in. In inyewa Kiyavwiye Uhokri giwn. Ku samah yis ihpene inakni Kiyavwiye Uhokri giwn, in tiviknene wagahkisnene yihiyekemni.

14 Hawata akiw, nukebyuvwi, *ku samah yis ihpene inakni giwn, abetiw ini nikwe mbeyne hiyapkiska yit.* Yis hiyepne mbeyne kuri kewa madikte neras Kiyavwiye Uhokri gihiyegavube aynte avit Judeyamnaw ku pariye kamaxwenevwi givititi Cristo Jesus. Yisme hiyepne mbeyne giwakukis yiyakivwi hiyeg ku pariye kane judeyenevwima hawata ku samah igkis hiyeg judeyenevwi igkis hiyepne mbeyne giwakukis giyakivwikis judeyenevwi.

15 Neras judeyenevwi *kane kamaxwanevwima* igkis umehe Ukivarawiy Kiyavwiye Jesus hawata ku samah *gihawkrivwikis* umahave Uhokri gawnevevu pitatyevwi. Kurime igkis arewhe wotuh *usuh Uhokri giwatnivwi.* Amun ini igkis humaw Kiyavwiye Uhokri givetunyavu igkis humewne givetunyavukis madikte hiyeg.

16 Mmanawa igkis mpithevye usuh adahan usuh ka kinetihwa gitkis hiyeg kahadbe ignes isahptaw *ariw givathawnikis adahan igkis danuhne git Kiyavwiye Uhokri.* He igkis mpithevye usuh adahan usuh ka kinetihwa gitkis hiyeg ku pariye kane judeyenevwima. Akak ini igkis wagahkisne gitaraksankis akiw. Ig Kiyavwiye Uhokri ka batek akak ini gitaraksankis aynesnima. Aysawnemenek ig hiyak gikakkisnek akak madikte gihawna.

Yis keh usuh bateke uminuh

17 Nukebyuvwi, usuh kote ayivwite utepkemni ayteke yiwntak *heneme ayipa kuwis usuh kadni yiharit ka aynsima.* Usuh piyawakad yiw kuri heneme uyakni adukwenewa ayge yibet. Usuh kadni yiharit mpinevevye, usuh ka aynsima hiyepkere yihepka akiw.

18 Nah Pol battukewnene kiberevut adahan nah hiyap ba usuh diyuh atere akiw heneme Satanas mpithe usuh.

19 *Usuh muwaka darihwak yikak akiw* mmanawa yisnewa iki wotuh wawaygi yisnewa keh usuh bateke uminuh. Aysawnemenek ku aysaw Ukivarawiy Jesus danuh atan akiw, nikwe usuh kabayhay ay givetun akak madikte ubetki.

O Novo Testamento e Salmos na língua Palikur do Brasil; © 2018, Wycliffe Bible Translators, Inc.

20 Mmanawa usuh batek kinetihwa yimin, usuh bateke uminuh yikak.

Amakohnokwa usuh awahkis Timotyu atere iwasavyi

3 **1** Uyakni ka karisawnema *mmanawa usuh ka hiyak ku samah yis mpiya ayge.* Nikwe usuh ahegbete unetni adahan usuhme misakwa ay avit inin paytwempu Atenas, **2** igme ukebyi kiyavwiye Timotyu atere iwasavyi. Ig kannivwiye gidahan Kiyavwiye Uhokri payak ukakuh adahan ig ekkene gitkis hiyeg inakni kibeyne inetit gidahan Cristo. Usuh awahkiswig adahan ig ikene yawaygi adahan ig wagahkisne yikamaxwan.

3 Kahadbe ini yihiyvan mbeyne in ka dunih yawaygi. Mmanawa amawka ku wixwiy Jesus gihiyegavu hiyap mbeyne. Henewa Kiyavwiye Uhokri ikiswanaw udahanwiy.

4 Amakohnokwa ku aysaw usuh ayge yibet, ayipa usuh akki yit ku wixwiy hiyap mbeynenek. Kuri in kuwis danuh. Yis kuwis hiyapni kuwis.

5 *Awaku ini mbeyne nah kiyimare.* Inneki keh nah awahkis *kiyavwiye Timotyu atere yimin.* Ku samah nuyakni ka karisawnema, nah awahkisgi adahan ig iwasavyi ku samah yikamaxwan ayge. Nah avise yikak ku nawenetke Satanas matekbete yihawkan. Wake ig keh henebe, nikwekam madikte wannivwi umaviswan ayge yibet in waditnevyenenkam.

Timotyu ewk wotuh kibeyne inetit yimin

6 *Kibeyne,* kuhwekwa ig kiyavwiye Timotyu diyuhe ayteke yiwntak. Ig ewk wotuh kibeyne inetit yimin. Ig akki wotuh ku samah yis *yidukwenewa* batek gikak Kiyavwiye Uhokri, yis *yidukwenewa* kamaxwenene givitit. Ig akki wotuh ku samah yis kiyene usuh akak batekka yis kadni uharit hawata ku samah usuh kadni yiharit.

7 Nukebyuvwi, usuh time yak hene, in ike wawaygi akiw. Usuh ay abet kiyimwiki mbeyne heneme usuh time yak ku samah yis kamaxwenene kabayntiwa givitit Kiyavwiye Uhokri in ike awaygiwawaygi akiw.

8 Ku samah yis kamaxwenenekwa givitit Kiyavwiye Uhokri, ini ikene umakniwni.

Usuh piriyepkewnenekwa yidahan

Ef 3.14; Kol 1.9; Fil 1.9; 1Tes 5.23; 2Tes 1.11, 2.16

9 Kibeyne gidahan Kiyavwiye Uhokri. Usuh kabayhig yidahan ka aynsima. Usuh batek uminuh yikak mpinevevye giwtrik Kiyavwiye Uhokri.

10 Takunipti usuh piriyepkaw avititak uyakni adahan usuh hiyepkere yihepka akiw, kahadbe usuh kannuhyi amin ku pariye hiyakemniki yis kote kannuhte amin yikamaxwan.

11 Wigwiy Kiyavwiye Uhokri gikak Ukivarawiy Jesus igkis woka ahinek adahan usuh danuh atere yit akiw.

12 Ig Ukivarawiy wagahkis yamnihranek. Ig keh yis batekakamnihakte pawtak akiwnek. Hawata yis pi amnihte madikte hiyeg akiw. Umawkan yis batek gikakkis *kiyesrad* hawata ku samah usuh batek yikak.

13 Akak ini ig ikene yawaygi adahan yihiyekemni misakwa adukwenewa barewbetye. Ayge nikwe aysawnemenek ku aysaw ig Ukivarawiy Jesus danuh atan akak madikte gihiyegavu, avim ini yis kahayak barewvitye ay givetun Wigwiy Kiyavwiye Uhokri. Avim ini nikwe yis yumahwa yivathawni aynesnima giwtrik.

Ka ba yi daxtasaw arit powkemniki

Ro 12.9, 13.13; 1Ko 6.12; Gal 5.19; Ef 5.3; Kol 3.5; Jud 1.4

4 **1** Nukebyuvwi, usuh kuwis akki yit adahan ku samah amawka wixwiy wew kehnenekwa Kiyavwiye Uhokri gibetki. *Kibeyne,* nukebyuvwi, yis kuwis wewne hene. Heneme kuri usuh aya yit giwavrik Kiyavwiye Jesus adahan yis wewne ka aynsima kabayte akiw.

2 Mmanawa yis hiyak inakni Kiyavwiye Jesus gikumadukan ku pariye usuh kuwis akki yit.

3 *Usuh akki yit ku* ig Kiyavwiye Uhokri muwaka yis misakwa barewvitye. Ig ka muwaka yis daxtasaw arit powkemniki.

O Novo Testamento e Salmos na língua Palikur do Brasil; © 2018, Wycliffe Bible Translators, Inc.

4 Ig muwaka madikte awayg kamax gidahankiswa gihayokis akak gihiyekemnikis barewbetye. Ig muwaka igkis kiyatigkis kabayntiwa.

5 Ig ka muwaka igkis arewatigkis kema nerasma hiyeg ku pariye kane ikaw git Kiyavwiye Uhokri.

6 Amawka yuma pahavwinema awayg *kamax gikebyi gihayo.* Ku ig miyatig hene, in humaw mbeyevye taraksaki. Ig Kiyavwiye Uhokri diyuhkisnek neras ku pariye kehnevwi akebi ini mbayka. Usuh kuwis akki yit inakni akak madikte wawaygi.

7 Mmanawa ig Kiyavwiye Uhokri ka humakwi adahanma patahwakima heneme ig humakwi adahanikwa barewvitka.

8 Nikwe ku pahavwi suguh inakni nuwnuh, amun ini nikwe ig ka suguhnema giwnma hiyeg amadgayama inin, heneme ig suguhne Kiyavwiye Uhokri giwn ku pariye iki Gitip barewvitye uvititwiy.

Batekaknay pawtak

Mt 22.39; Jo 13.34, 15.12; Gal 5.14; 1Ped 1.22; 1Jo 3.11, 4.7; Tiy 2.8

9 *Kuri nah kinetihwekere amadgatak inin kagta* adahan ku samah amawka Kiyavwiye Uhokri gihiyegavu batekak pawtak. Kibeyne, yis ka muwaka adahan nah akki yit amin inakni mmanawa igwa Kiyavwiye Uhokri kuwis kannuhyi adahan yis batekak pawtak ke wotbe yisweke pakebyeknebe *guwntak pahavuwa inagti.*

10 Henewa yis batek gikakkis madikte ukebyuvwiy muwapuw avit waxri Masedôniyamnaw. Heneme usuh aya yit umawkan yis ka aynsima batekakte akiw.

Kannivwinay adahan yivit

At 20.35; 1Ko 4.12; Ef 4.28; 2Tes 3.6

11 Battukawnabay adahan yivit adahan yis kannuhwa kariswavu adahan yis ka matekbeta nawenyevwi hiyeg gihawkankis. Kannivwinay adahan yivit *akak madikte yimaviswan* ku samah usuh kuwis akki yit.

12 Ayge nikwe hiyeg ku pariye kane Uhokriyanvuma ignes hiyapni hene, igkis kiyathay. Ayge yis kawnata misakwa giduhyamadgama pahavwi hiyeg.

Ka aynsima kabayka ay gidahankis ukebyuvwi miyaravye

1Ko 15.51; 2Ko 5.4

13 Kuri nukebyuvwi, usuh ikene yinetni kahadbe yis hiyak ku pariye danuhnek gitkis neras *Jesus gihiyegavu* ku pariye kuwisnene miyarap. Usuh ikene yinetni kahadbe yis ka barukiswepma. Hiyeg kane Uhokriyanvuma ignes barukiswa ka aynsima mmanawa gitkis yuma kabayka akiw gidahankis gikebyuvwi miyaravye. *Wixwiyme ka henema.*

14 Wixwiy hiyakni ku Kiyavwiye Jesus miyap heneme ig kannikaw ariw gimiremni. Nikwe ik adahan wixwiy hiyakni ku Kiyavwiye Uhokri kannikasa *neras kamaxwenevwi givitit Kiyavwiye Jesus* neras ku pariye kuwisnene miyarap. Ig kannikasigkis awaku ku samah igkis pahavwiwa gikak Kiyavwiye Jesus.

Jesus ayta adahan iweviye gihiyegavu

Mt 24.30; Eb 9.28; Ap 1.7

15 Kuri usuh akkamnihte yit ku pariye igwa Ukivarawiy akki wotuh *adahan ku pariye nehmnikuhpiye.* Neras hiyeg aynenevwi avim ini ku aysaw ig Kiyavwiye Jesus danuh, ku pariye kotenene miyate, igkis ka wagah *gimkanit* igkiskitnema giwkis neras ku pariye kuwisnene miyarap.

16 Mmanawa avim ini hawkri igwa Ukivarawiy muhuk inuriktak. Ig kabiman akak gihawna, akak kabimanka ke ahjbe detyebe. Ayge tohompet agighaka *adahan uvandukettniwiy gimkat.* Aynewa neras kamaxwenevwi givitit Cristo ku pariye kuwisnene miyarap igkitnes kannikew.

17 Ayteke neras aynenevwi ku pariye kotenene miyate, ignes iwepka inut payak gikakkis neras ku pariye kuwisnene miyarap. Igkis wagehe abetimpi ukuhne. Ayge abet mayg wixwiy patiptak gikak Ukivarawiy. Ayteke nikwe wixwiy misakwa gimun adahan avanenekwa.

18 *Nukebyuvwi,* aydhaknay pawtak akak inakni iwit.

O Novo Testamento e Salmos na língua Palikur do Brasil; © 2018, Wycliffe Bible Translators, Inc.

Jesus ayta adahan pisenwevye akak inin hawkri

Mt 24.29; Mk 13.26; Lk 21.25; 2Ped 3.10

5 **1** Nukebyuvwi, yis ka muwaka adahan usuh kinetihwa amin ku kabet ini hawkri nehmnikuhpiye danuh. Ine yis kawnata muwaka usuh kinetihwa amin ku kavim in danuh.

2 Mmanawa yis kuwis hiyakni kabayntiwa *ku yuma hiyeg nihiyekten.* Ig Ukivarawiy gihawkanavrik *adahan ig pisenwevye akak inin hawkri* in danuh pahaye adahan ke pahavwi amepyebe ig danuh ku aysaw hiyeg ka wahapnigma.

3 Avim ini ku samah hiyeg awnenete: "Madikte wew kabay, yuma kiyimanema" nikwenewa pahaye adahan mbeyne danuh gitkis, ke pahavu tinobe eg kayah gukamkayh pahaye adahan. Ayge avim ini yuma bisiket gidahankis.

Misakwanabay ahegbet avit Jesus gidawnhan

Mt 24.42; Lk 12.35, 21.34; 2Ped 3.11

4 Yisme nukebyuvwi, *yis ka kema ignesma.* Yihiyekemni ka abetma amisnavye. *Yis hiyakemun.* Ku aysaw ini hawkri danuh pahaye adahan ke amepyebe, in ka wadisasay.

5 Mmanawa yis madikte *gidahan Kiyavwiye Uhokri.* Yihiyekemni *ke wotbe* in kabutennebe, ke puwivwakbe. Yihiyekemni ka abetma amisnavye, in ka misanapnema kema tiyegemma *adahan yis ka hiyak ku pariye hiyakemniki inyewatnene.*

6 Nikwe misakwanay ahegbet avanenekwa *gavit Kiyavwiye Jesus gidawnhan.* Nawenyevwi hiyeg ignes ke hiyegbe ku pariye himekweknenebe. *Igkis ka aminama ariknawnema.* Wixwiyme amawka wixwiy avuriw.

7 Tiyegem hiyeg *ka avuriw.* Ignes himekbetnes. Igkis uwkihwenes.

8 Wixwiyme *uhiyekemniwiy ka misanapnema kema tiyegemma. Wixwiy uhiyekemniwiy* kabutennene ke puwivwakbe. Amawka ku wixwiy avuriw uhiyekemniwiy kabayntiwa. *Nah akkite yit abektey adahan ini.* Awayg ku pariye suwtat ig kawihminaw akak sivari gidukmadga *adahan gimaptenten giwkis givetunyavu. Ayge nikwe givetunyavu ka hiya gisamanak. Wixwiyme, wixwiy ka kawihminaw akak sivarima.* Wixwiy kawihminaw akak ukamaxwanwiy *givitit Kiyavwiye Jesus.* Wixwiy kawihminaw akak Kiyavwiye Uhokri gamnihra. *Ayge nikwe uvetunyavuwiy wavityempu ka hiya usamanakwiy adahan ig paraksa mbayka avitit uyakniwiy.* Hawata akiw ig suwtat wew akak gisuwvren sivari. Wixwiyme *ku aysaw wavitye idiswiye gihiyekemni abetit uhiyekemniwiy, wixwiy wiwhwa niw, mmanawa* wixwiy ivegnenekwa givitit Kiyavwiye Jesus adahan ig keh wixwiy isahptaw niw. **9** *Kibeyne,* ig Kiyavwiye Uhokri kaniyvewiy ka adahanma wixwiy ivukepka arimkanit biyukwiki avatra utaraksanwiy heneme ig kaniyvewiy adahan wixwiy isahptaw ariw biyukwiki givitimpi Ukivarawiy Jesus Cristo.

10 Ig Kiyavwiye Jesus umahkiswe udukwenavrikwiy kahadbe wixwiy aymuhwa gimun *adahan avanenekwa.* Ku wixwiy miyarap, ku kawk ku wixwiy kote miyate avim ini ku aysaw ig danuh, ka sam. Wixwiy madikte aymuhwenekuye gimun Ukivarawiy *adahan avanenekwa.*

11 Nikwe aydhaknay pawtak akak inakni iwit. Wagahkisaknay pawtak hawata ku samah yis inpawa keh.

Kiyathanay hiyeg ku pariye kannivwiye gidahan Uhokri

1Ko 9.6; Gal 6.6; 2Tim 5.17

12 Nukebyuvwi, usuh aya yit adahan yis kiyatha neras ku pariye kannivwiye gidahan Kiyavwiye Uhokri ayge yibet, neras ku pariye Kiyavwiye Uhokri iki yit adahan yiwewkisten adahan ikene yihiyekemni.

13 Kiyathanigkis kabayntiwa awaku ku samah igkis kannivwi yidahan. Bateknay gikakkis. Watekbetanabay yihiyekemni ayge yibet pawtak.

Wewnabay kehnene Uhokri gibetki

Jo 15.9; Ef 4.1; Kol 1.10; 1Tes 4.1; 1Ped 2.12

14 Nukebyuvwi, usuh aya yit adahan yis iki gihiyekemnikis hiyeg ku pariye mabivwavye kannivwi adahan givitkis. Ikinay gawaygikis hiyeg ku pariye dunihpiye giyaknikis.

O Novo Testamento e Salmos na língua Palikur do Brasil; © 2018, Wycliffe Bible Translators, Inc.

Wagahkisnay hiyeg ku pariye aynesniyene gikamaxwankis. Kiyaknihwanay gikakkis madikte hiyeg.

15 Avuriwnabay yihiyekemni adahan yis ka diyuhkis mbayka akakwatama mbayka. Heneme avanenekwa mpiksawnay keh kabayka yisweke pawtak hawata gikakkis madikte hiyeg.

16 Bateknabay avanenekwa.

17 Piriyepkawnabay avanenekwa.

18 Kabayhanabay Kiyavwiye Uhokri avanenekwa abet madikte ku pariye danuh yit. Henewa ig Kiyavwiye Uhokri gimawkan adahan yis *amavin.* Adahanikwa ini ig keh yis pahavwiwa gikak Cristo Jesus.

19 Ka yi muwaka mpithebdih gihawkan Kiyavwiye Uhokri Gitip.

20 Ka yi muwaka miyatha iwit ku pariye pes giwntak Kiyavwiye Uhokrimuwaka adahan yis ikin waditnevyenen.

21 Heneme ivegminanay yihiyekemni amin madikte giwnkis neras ku pariye ikaw ku Kiyavwiye Uhokri Gitip awnene ay givitkis adahan yis hiyepne baki in giwntakwatma Kiyavwiye Uhokri. Kamaxwanay avitit inakni ku pariye kibeyne.

22 Ka yi muwaka daxtasaw arit aynesnima mbayka.

Kiyavwiye Uhokri barewvithawiy

23 Ig Kiyavwiye Uhokri ig atiwkekne kariswehwaki. Igwa keh yis barewvitnek pahavwite. Ig avuriwyinek pahavwite, yitip payak akak yihiyekemni yivit. Ig avuriwyi kahadbe yis yumahwa yitaraksan aynesnima giwtrik avim ini ku aysaw Ukivarawiy Jesus Cristo gidawnhan.

24 Ku pariye Kiyavwiye Uhokri gikaksan wotwiy in ka mpiya henentima. Ig kaniy wixwiy *adahan wixwiy humaw barewvityevwi.* Ayge nikwe igwa barewvithawiy *ariw madikte uvathawniwiy.*

Usuh awahkis kabayka yimin

25 Nukebyuvwi, piriyepkawnay udahan *hawata.*

26 Aytnihnay madikte ukebyuvwiy udahan akak inyewa batekka.

27 Nah aya yit giwavrik Kiyavwiye Uhokri adahan yis ivegboha inin kagta gidahankis madikte ukebyuvwiy.

28 Ukivarawiy Jesus Cristo gabay yikaknek.

2 TESALONISENSES

Inin kagta awahkiska gavit Uhokri giwatni amekene Pol. In tamaka ewka giwen Kiyavwiye Jesus (50 d.C.). In awahkiska giminkis Jesus gihiyegavu avitnenevwi paytwempu Tesalônika. Igkis hiyapkiska ka aynsima mbeyne gitkis awaku gikamaxwankis givitit Kiyavwiye Jesus. Nikwe ig Pol ikene gawaygikis adahan igkis ka isahkis gikamaxwankis. Ig akkamnihne gitkis ku samah Kiyavwiye Jesus aytanek inuriktak adahan pisenwevye akak inin hawkri.

Usuh awahkis kabayka yimin

1 **1** Nah Pol gikak kiyavwiye Sílas, kiyavwiye Timotyu, *usuh awahkis kabayka* yimin yis Jesus gihiyegavu tesaloniyenevwi. *Kibeyne,* yis pahavwiwa gikak Wigwiy gikak Ukivarawiy Jesus Cristo.

2 Wigwiy Kiyavwiye Uhokri gikak Ukivarawiy Jesus Cristo gabaykis yikaknek. Igkis kariswehse yiyakninek.

Kibeyne yis ka tuguhkis yikamaxwan abetnewa mbeyne

3 Nukebyuvwi, amawka usuh kabayha Kiyavwiye Uhokri yidahan avanenekwa. In kabay usuh keh hene mmanawa yikamaxwan tiviknene wagehnene. Hawata yamnihra tiviknene wagehnene. Yis madikte yisweke batekak ka aynsima.

4 Inneki keh usuh batek kinetihwa yimin

O Novo Testamento e Salmos na língua Palikur do Brasil; © 2018, Wycliffe Bible Translators, Inc.

gitkis Jesus gihiyegavu. Hawata akiw usuh kinetihwa gitkis amin ku samah yis kiyaknihwene abet mbeyne. Ku akak inin yis abet ka aynsima kiyimwiki, heneme yis ka tuguhkis yikamaxwan aynesnima. Yis yidukwenewa kamaxwene givitit Kiyavwiye Uhokri.

5 Ini arakak huwewehe ku samah madikte Kiyavwiye Uhokri gikehni gikakkis hiyeg in wadit. *He ku ig isaksa mbeyne adahan in danuh wot, in wadit. Nah akkite yit ku samah.* Ku avim inin hiyeg hiyapkisne mbeyne yit avatra ku samah yis kawihpiye Uhokri gikumadukan. *Gitkis igkis tuguhkiswiyes yikamaxwan. Bawa ini mbeyne keh yis ka aynsima kamaxwate givitit Kiyavwiye Uhokri akiw.* Nikwe akaknewa ini mbeyne ig Kiyavwiye Uhokri keh yis ik adahan yis kawih ini gikumadukan.

Uhokri diyuhkisnek neras ku pariye hiyapkisne mbeyne yit

Ro 12.9; Eb 10.30

6 Heneme ignes ku pariye hiyapkisnevwi mbeyne yit, aysawnemenek ig Kiyavwiye Uhokri hiyapkis mbeyne gitkis hawatanek. In kabay ig diyuhkisgikis hene.

7 Yisme, yis ku pariye hiyepnevwi mbeyne kuri, aysawnemenek ig keh yis mayak niw payak ukakuh, avim ini ku aysaw ig hiyapkiswanek ayta inuriktak payak gikakkis gihiyegavu ahj detyevwi.

8 Ayge gikawihni ke tiketbe kadawempiye. Avim ini ig diyuhkis neras ku pariye kane ikaw git Kiyavwiye Uhokri. Ig katiwnise gitaraksankis gitkis neras ku pariye kane ihpenevwima Ukivarawiy Jesus Cristo gihiyekemni.

9 Avim ini ignes ivukepka hanpa arimkanit biyukwiki adahan avanenekwa. Igkis avawyewa giw Kiyavwiye Uhokri. *Igkis ka hiyapti* gikiytani kane nidatnisima.

10 Igme avim ini hawkri ig kiyathaka awaku in kahayak ku pariye kabayka ig keh gikakkis gihiyegavu, ig kabayhaka awaku in kahayak ku pariye kabayka ig keh gikakkis madikte hiyeg ku pariye ihpenevwi giwn. Yis hawata igwata gaytakis neras gihiyegavu ku pariye ihpenevwi giwn. Mmanawa yis ihe wownuh gidahan Ukivarawiy Jesus.

Usuh piriyepkewnenekwa yidahan

Ef 3.14; Kol 1.9; Fil 1.9; 1Tes 5.23; 2Tes 2.16

11 Inneki keh usuh piriyepkaw yidahan ka matiswati. Usuh piriyepkaw *adahan yis ikaw Uhokriyanbetnewa* kahadbe ig Kiyavwiye Uhokri ikiyyi ku yis ik adahan yis aygwata gaytakis neras gihiyegavu. Mmanawa ig humekwewiy gimkat adahanikwa ini. Usuh aya git Kiyavwiye Uhokri adahan ig kannivwi ayge yibet akak madikte gidatni. Adahan ig ikene yawaygi adahan yis keh madikte kabayka ku pariye yis kehkere. Adahan ig ikene yawaygi adahan yis pisenwehe ini yannivwi ku pariye yis kuwis kavusa keh gidahan awaku ku samah yis kamaxwene givitit.

12 Kahadbe ig Ukivarawiy Jesus kiyathaka awaku *in kahayak ku pariye kabayka* ig keh yikak. Kahadbe yiswata kiyathaka awaku ku samah yis pahavwiwa gikak. Ig Uwohkigawiy gikak Jesus Cristo igkis keh in humawnek mmanawa igkis ka gannukisima keh in humaw.

Jesus ka pisenwa akak inin hawkri kurinewa

2 **1** Nukebyuvwi, *kuwis usuh ekke yit* adahan ku samah Ukivarawiy Jesus Cristo gaytni atan adahan uvahdukawniwiy gimkanit. Nikwe usuh aya yit, **2** ka yi muwaka iha giwnkis neras hiyeg ku pariye awna yit ku Ukivarawiy Jesus Cristo ku ig nehmnik kurinewa *adahan pisenwevye akak inin hawkri.* Ka yi muwaka iha giwnkis ignes ku pariye awna ku Kiyavwiye Uhokri Gitip akkin gitkis inakni. Ine kawnata yi muwaka iha giwnkis ignes ku pariye ikiy ku usuhnewa awna inakni hene. *Usuh ka awna inakni.* Ka yi muwaka iha giwnkis ignes ku pariye awna ku usuh tamak inakni amadga kagta. Ka yi muwaka kiyimwih yiyakni adahan ini. Ine ka yi muwaka biyuksa yihiyekemni.

Amawka awayg atiwkekne taraksaki amawka ig danuh

Iz 14.4; Dan 7.8, 8.9; 1Jo 2.18; Ap 6.2, 13.1, 17.7

3 Ka yi muwaka kinikiswa arit nawenyewatma iwit akiw. Kote ikte adahan Kiyavwiye

O Novo Testamento e Salmos na língua Palikur do Brasil; © 2018, Wycliffe Bible Translators, Inc.

Jesus danuh atan *adahan pisenwevye akak inin hawkri.* Amawka avit ig keh hene, amawka ayipa *gihiyegavu* gitepkemnikis *aytakihan. Ayteke ariwntak ini* pahavwi awayg kahayaknek. Ig atiwkekne taraksaki. Ig ikaksaka adahanikwa biyukwiki.

4 Avim ini ig kavetunsa madikte hiyeg giwohkigakis. Ig kavetunsa madikte ku pariye hiyeg kiyatha. Ig ikaw ke wotbe ig kabayte giwkis madikte. Ayge nikwe ig parak arikut Kiyavwiye Uhokri Givin, ig bat atere ke wotbe ig Uhokribe. Ayge ig ikawvari ku ignewa Uhokri.

5 *Nukebyuvwi,* mmah yis ka kiye inakni nuwnuh? Ku samah nah ayge yibet amakohnokwa, nah nubetki akki inakni yit.

6 Ig ner awayg atiwkekne taraksaki ig kote kahayakte awaku pahavwi ay mpithanig. Yis kuwis hiyak ku pariye mpithanig. Heneme ig ner kahayaknek ku aysaw gihawkanavrik danuh.

7 Taraksaki gavitkiya kuwis ay amadga inin, heneme ig kote kahayaksawte awaku ner pahavwi ku pariye ay kuri ig mpithanig. Heneme ku aysawnemenek ner pahavwi yuma ay akiw, nikwe ig ka mpithaka akiw.

8 Ayge nikwe ig ner awayg atiwkekne taraksaki ig kahayaksawnek. Heneme ariwnteke ini ig Kiyavwiye Jesus danuh atan, ig umehpig akak gimaygbinenwa, ig pisenwe gihawkan akak gibutni.

9 Ner awayg atiwkekne taraksaki ku aysaw ig kahayaksawnek, ig ayta akak Satanas gannu ay givit. Ig ka gannusima. Ig keh arakembet annut adahan kinisne hiyeg marihwa ignes ikiy ku ignewa Kiyavwiye Uhokri. Ig keh annut ku pariye keh hiyeg wakaymni ku ig Kiyavwiye Uhokri. Bawa giwasemni.

Hiyeg biyukavye kinikiswa git awayg atiwkekne taraksaki

1Ko 3.21; Ap 13.4

10 Ig ner keh arakembet mbaykanek. Akak ini mbayka ig kinise hiyeg biyukavye. Ig kiniswigkis mmanawa igkis ka amevekere inakni Kiyavwiye Uhokri giwn ku pariye inyewatnene. Igkis ka batek akak inakni giwn. Igkis ka isahkiskere *givathawnikis.*

11 Inneki keh ig Kiyavwiye Uhokri ikakse gidahankis adahan igkis kinikiswa avititak giyaknikis arit hiyakemniki ku pariye he wasaymkanen.

12 Ayteke nikwe aysawnemenek igkis biyuknek avatra ku samah igkis ka iha giwn inyewatnene mmanawa igkis batekte akak givathawnikis *mpiya inakni giwn.*

Yisme danuh git Uhokri

13 Yisme nukebyuvwi, yis Kiyavwiye Uhokri batek yikak. Amawka usuh kabayhig avanenekwa mmanawa avit hawkri humaw, ig Kiyavwiye Uhokri kaniyvey adahan yis isahptaw *ariw yivathawni adahan yis danuhne git Kiyavwiye Uhokri.* Yis isahptaw mmanawa Gitip *ay yivit* igi barewbetha yihiyekemni. Yis isahptaw mmanawa yis kamaxwene avitit Kiyavwiye Uhokri giwn inyewatnene.

14 Adahanikwa ini isahptawka, ig Kiyavwiye Uhokri humakkiswey gimkanit akak ku samah usuh ekke yit inakni kibeyne inetit gidahan. Gimawkan wixwiy humaw kiyatyevwi akak Ukivarawiy Jesus Cristo gikiytani.

15 Nikwe nukebyuvwi, misakwanay akak ini hiyakemniki ku pariye amin usuh kuwis kannuhpey. Ka yi muwaka isahkis inakni ku pariye usuh awahkis yimin amadga kagta. Ka yi muwaka isahkis inakni ku pariye yis kuwis timap ubiyaptakwa.

16 *Kibeyne,* Ukivarawiy Jesus Cristo gikak Wigwiy Kiyavwiye Uhokri igkis ka gamnihrakisima ukakwiy. Igkis kuwis ike wotwiy wawaygiy yuma amaksemni. Igkis keh wixwiy iveg gimkatkis ku aysawnemenek igkis utipkis wotwiy kibeyne kabayka akiw akak gabaykis.

17 Igkis iki yawayginek ku avim inin adahan yis kamax gihiyekemni kabayntiwa kahadbe yis keh kabaykanen, yis awna kabaykanen.

Piriyepkawnabay udahan

3 **1** Amaksemni, nukebyuvwi, piriyepkawnabay udahan kahadbe Kiyavwiye Uhokri giwn ibekhepka kabayntiwa muwapuw, kahadbe in kiyathaka muwapuw hawata ku samah in kiyathaka ayge yibet.

O Novo Testamento e Salmos na língua Palikur do Brasil; © 2018, Wycliffe Bible Translators, Inc.

2 Piriyepkawnay udahan kahadbe Kiyavwiye Uhokri mpitha usuh giwkis hiyeg taraksavye mbayavye. Mmanawa ka madiktema hiyeg kamaxwa givitit Kiyavwiye Uhokri. *Ka aynsima hiyeg suguhnevgi.*

3 Heneme ig Kiyavwiye Uhokri kis adahan wixwiy kamaxwa givitit avanenekwa. Ig iki yawayginek adahan yis kamaxwa givitit kabayntiwa. Ig mpithay giw wavitye *adahan yis ka isaksaw arit mbayka.*

4 Ig Kiyavwiye Uhokri keh usuh iveg yivitit ku yis ihpa wownuh kuri, avanenekwa.

5 Ig Kiyavwiye Uhokri woka yihiyekemninek adahan yis amnihak pawtak akakwa gamnihra ay yivit, adahan yis kamaxwenene givitit Kiyavwiye Uhokri *abet ini mbeyne* akakwa Cristo gikamaxwan ay yivit.

Ka hiya wixwiyma ax matiwnihkama

Ef 4.28; 1Tes 4.11

6 Kuri, nukebyuvwi, usuh ikene yihiyekemni giwntak Ukivarawiy Jesus Cristo. Ka yi muwaka darihwak gikakkis Jesus gihiyegavu ku pariye mabivwavye ku pariye kane ihpekere inakni hiyakemniki ku pariye usuh kuwis akki yit *adahan yis kannivwiye adahan yivit.*

7 Amakohnokwa ku aysaw usuh ayge yibet, yuma pahaynema hawkri usuh mabivwihwa. Amawka ku yis kannuhwa wotuh adahan yis wew hawata ke usuhbe. Yis kuwis hiyakni kabayntiwa.

8 Usuh ka axti pahavwinema gimana matiwnihkama. Usuh mpiksaw kannivwiye adahan uvituh ku aysaw kabutnewka mataytak he misanpiwke. Hene usuh kannivwi *adahan katiwnihne umana* kahadbe usuh ka ax yiduhyamadga.

9 Ik adahan usuh ax yiduhyamadga *awaku ku samah usuh kannivwiye gidahan Kiyavwiye Uhokri. Heneme usuh kote kehte hene.* Usuh kannivwiye adahan uvituh adahan yikannuhten kahadbe yis ikaw hawata ke usuhbe.

10 Mmanawa ku samah usuh ayge yibet usuh ubetki awna: “Ku pahavwi kane kannivwikere adahan givit, amawka ig kawnata ax.”

11 *Usuh awna inakni kuri* mmanawa usuh time yak ku yaytak he mabivwihwenen ayge. Igkis ka kannivwikere adahan givitkis. Igkis he matekbetenenwa nawenyevwi hiyeg gihawkankis.

12 Usuh ikene gihiyekemnikis gitkis kuri. Usuh aya gitkis giwavrik Ukivarawiy Jesus Cristo adahan igkis karisaw *adahan igkis ka matekbeta nawenyevwi gihawkankis,* adahan igkis kannivwi adahan givitkis, adahan igkis ax gidahankiswa gimanakis.

Ka yi muwaka darihwak gikak pahavwinema mabivwivye

2Ko 5.9

13 Yisme nukebyuvwi *ku pariye ka mabivwihwati kannivwi adahan yivit,* kawnata yi muwaka mabivwihwa adahan yis kehne kabayka.

14 Nawenetke pahavwi ayge ka ihpekere inakni wownuh amadgatak inin kagta. Avuriwnay ku pariye ig. Ka yi muwaka darihwak gikak marihwa ig marekevwe *akak ini gimabwi.*

15 Heneme ka yi muwaka ikiygi ke yivetunyabe. Heneme ikinay gihiyekemni ke wotbe yisweke pakebyeknebe.

Nah awahkis kabayka yimin

16 Kiyavwiye Uhokri ig atiwkekne kariswehwaki. Ig kariswehse yiyakninek avanenekwa abet madikte ku pariye danuh yit. *Ig misakwa yikaknek madikte.*

17 Kuri nahwa Pol anniri inakni iwit buttitnene akak nuwakuhwa. *Nenneve ka anniri inakni.* Nah awahkis kabayka yimin. Inakni nanhan in areketni ku nahnewa ku pariye awahkis inin kagta yimin. Inin ku samah nah anniri.

18 Ukivarawiy Jesus Cristo gabay yikaknek yis madikte.

O Novo Testamento e Salmos na língua Palikur do Brasil; © 2018, Wycliffe Bible Translators, Inc.

1 TIMOTYU

Inin kagta awahkiska gavit Uhokri giwatni amekene Pol. In tamaka ewka giwen Kiyavwiye Jesus (64 d.C.). In awahkiska gimin gikannuhni Timotyu ku pariye wew muwapuw gihapti. Ayteke pisenwa ig Timotyu huwitene Jesus gihiyegavu avitnenevwi paytwempu Éfesu. Nikwe ig Pol ikene gihiyekemni adahan mmahpa ig mpitha kannuhekevutnevwi ku pariye taraksavye, hawata adahan ig kaniy kibeyne hiyeg adahan giwewkistenkis Jesus gihiyegavu ayge, hawata adahan ig kabivwiye keh madikte ku pariye Kiyavwiye Uhokri ayap git.

Nah Pol awahkis kabayka pimin

1 **1** *Nah* Pol, ku pariye Jesus Cristo giwatni, *nah awahkis kabayka pimin.* Nah awahkiska gavit wamnihtenwiy Kiyavwiye Uhokri. Hawata nah awahkiska gavit Cristo Jesus ku pariye wixwiy iveg givititnen.

2 *Nah awahkis inin kagta* pimin Timotyu. Pis kewa nukamkayhbe nutuh mmanawa inyewa pis kamaxwene *givitit Kiyavwiye Jesus ku samah nah ekke pit.* Wigwiy Kiyavwiye Uhokri gikak Ukivarawiy Cristo Jesus gabaykis akak gamnihrakis pikaknek. Igkis kariswehse piyakninek.

Amawka hiyeg ka kinetihwa amin hiyakemniki ku pariye waditnevyenen

Ro 16.17; 2Tim 6.3; 2Tim 2.23; Tit 1.10, 3.9

3 *Timotyu,* nah muwaka pis misakwa ayge avit paytwempu Efesu ku samah nah kuwis awna pit amakohnokwa avit nutepkemni avitit Masedôniyamnaw. Numawkan pis misakwa ayge adahan pis gimaptentenkis neras hiyeg ku pariye kannuhekne amin hiyakemniki nawenyewa ariw udahanwiy. Awnanaba gitkis kihawnate adahan igkis ka keh hene akiw.

4 Igkis ikatuswa arit inetit ku pariye he inetitapnen. Igkis iki gitewkis arit amekenegben giwnkis ku pariye he waditnevyenen. Igkis kinetihwa nimin ka matiswati. *Timotyu,* ikinaba gihiyekemnikis adahan igkis miniw ariw inere. Akebi inere iwit ka wagahkis ukamaxwan givitit Kiyavwiye Uhokri. In he tuguhkisnen ukamaxwan givititak. In he kehnenen hiyeg iniyak pawtak.

5 *Nah mpithesene neras hiyeg pit mmanawa* numawkan madikte Kiyavwiye Uhokri gihiyegavu ayge batekak pawtak. Numawkan igkis batekak pawtak avititakwa giyaknikis. Numawkan gihiyekemnikis barewbet ariw taraksaki. Numawkan igkis inyewa kamaxwa givitit Kiyavwiye Uhokri kabayntiwa. *Ayge nikwe igkis wew batekak pawtak.*

6 Igkisme neras hiyeg *kannuhekevutnevwi taraksavye* igkis miyehe akebi inakni hiyakemniki. Igkis he awnbetevi amin hiyakemniki ku pariye waditnevyenen, ku pariye kane wagahkis hiyeg gihiyekemnikis.

7 Igkis muwaka *giwkis ibakhaw* ku igkis kibeyne kannuhekevutnevwi amin amekene Moís gikumadukan. Heneme igkis ka inyewatma pukuhpa inakni ku kamin igkis kinetihwa. Igkis awna: “Usuh hiyak madikte kabayntiwa.” *Bawa igkis ka hiyak ariknawnema.*

Moís gikumadukan kawih adahan hiyeg taraksavye

Ro 3.20, 5.20, 7.7; Gal 3.19

8 In huwewe wot ku amekene Moís gikumadukan kabay *adahan ekkene wot utaraksan.* Ku wis kawih gikumadukan hene ku samah Kiyavwiye Uhokri gimawkan, in kabay.

9 Heneme hiyeg wadityevwi igkis ka muwaka kumadukaki adahan gimaptentenkis *adahan igkis ka keh mbayka.* In he muwakapka gidahankisnen hiyeg taraksavye. In kawih gidahankisnen hiyeg karatonavye, meksatruvye ku pariye kane kiyatha Kiyavwiye Uhokri. In kawih gidahankisnen hiyeg ku pariye kane hiyak ba Kiyavwiye Uhokrima ay. In kawih gidahankis hiyeg ku pariye

O Novo Testamento e Salmos na língua Palikur do Brasil; © 2018, Wycliffe Bible Translators, Inc.

miyathenevwi Kiyavwiye Uhokri. In kawih gidahankis hiyeg ku pariye umah gigkis, hiyeg ku pariye umah ginagkis, hiyeg ku pariye umehekevutnevwi.

10 Inakni kumadukaki kawih adahan hiyeg mahayakemnavye, adahan tinogben egkisweke kamaxekbet, adahan awaykemni igkisweke kamaxekbet. In kawih adahan amevwavye ku pariye amevwi giyakikis hiyeg, adahan hiyeg wasaymavye, adahan hiyeg kiniseknevwi. In kawih adahan madikte hiyeg ku pariye taraksa ini Uhokri gihiyekemni ku pariye kibeynewatnene.

11 Mmanawa ig Kiyavwiye Uhokri ka gabayisima. Gihiyekemni ka nikiytanisima. *Kibeyne,* ig iki nuwakuwit adahan nah ekkene inakni gihiyekemni *gitkis hiyeg.*

Nah taraksevye heneme kibeyne Uhokri kaniyven

12 Kibeyne gidahan Ukivarawiy Cristo Jesus. Ignewa iki nawaygi adahan nah ekkene inakni gihiyekemni. Ig kaniyven adahan nah kannivwiye gidahan. *Nah ka kiseweknema adahan ig kaniyun heneme ig kaniyven,* ig iveg nuvitit adahan nah wewkisne gannivwi.

13 Nah ka kiseweknema adahan ig kaniyun mmanawa minikwak nah mbeyhene Kiyavwiye Jesus giw. Nah awna ku ig ka giwntakma Kiyavwiye Uhokri. Avim ini nah hiyapkisne mbeyne gitkis gihiyegavu ay. Nah arewhene gitkis. Nah taraksene gikak Kiyavwiye Uhokri ka aynsima, heneme ig amnihpen ig bayahminevun ariw nutaraksan mmanawa nah ka hiyak hawkri, mmanawa avim ini nah kote kamaxwate givitit.

14 *Nutaraksan ka aynsima, heneme* ig Ukivarawiy gabay nukakuh in pi kiyeste ariw ini nutaraksan. Inneki keh ig keh nah kamaxwa givitit, ig ike nuvitit ini gamnihra ku pariye udahanwiy ku samah wixwiy pahavwiwa gikak Cristo Jesus.

15 *Timotyu,* nah akkite pit pahat inetit ku pariye kane waditnevyenenma, ku pariye ik adahan madikte hiyeg kamaxwa nivitit. Inakni inetit gimin Cristo Jesus ku samah ig danuh atan amadgat inin adahan amnihpiye taraksavye kahadbe ignes isahptaw *ariw gitaraksankis adahan igkis danuhnes git Kiyavwiye Uhokri.* Nah pi taraksate giwkis madikte taraksavye. **16** Heneme inneki keh ig Jesus Cristo amnihpen. Ig amnihun adahanikwa nah humaw areketni adahan ku samah ig ka giyaknisima akak hiyeg ku pariye pi mbaytenene. Aysawnemenek hiyeg ku pariye butyevwi kamaxwevye givitit, igkis hiyapni hene ku samah ig kiyakniye nukakuh, igkis iwi gawaygikisnek ku ig kiyakniye gikakkis hawata.

Kibeyne gidahan Uhokri

Ro 16.25; Eb 13.20; 1Ped 5.11; Jud 1.25

17 *Kibeyne gidahan Kiyavwiye Uhokri.* Ig Ukivarawiy adahan avanenekwa. Ignewa dehetniye. Ig kane hiyapkarati *akakma wowtyak amadgaya inin.* Ignewa Kiyavwiye Uhokri. Yuma pahavwinema kema igma. Uyay kiyatig adahan avanenekwa. Uyay kabayhig takuniptі adahan avanenekwa. Ameh.

Avuriw pihiyekemni akak kibeyne hiyakemniki

18 Timotyu, nah ikene pit hiyakemniki ke nukamkayhbe *adahan pis kabivwiye huwitha Jesus gihiyegavu ayge.* Nuwnuh huwit pakekunawa akak neras ukebyuvwiy giwnkis ta pit ku samah minikwak igkis kinetihwa pit akak iwit ku pariye pes giwntak Kiyavwiye Uhokri. Kiyeminihnaba inakni giwnkis. Inakni ikene pawaygi adahan pis mpiksaw keh kibeyne annivwit gidahan Kiyavwiye Uhokri.

19 Amawka pis kamaxwa kabayntiwa givitit Cristo. Amawka hawata pis avuriw pihiyekemni akak kibeyne hiyakemniki. Gaytakis hiyeg ka henema. *Igkis hiyak ku pariye kane kabay adahan igkis keh, heneme igkisnewa mpiksaw kehni. Igkis awna: "Ka sam nah keh hene."* Ayge nikwe igkis miyehe gikamaxwankis. *Igkis ikaw ke pahavwibe hiyeg ig awna: "Ka sam nah huwitha nuhmun abetiw tip."* Heneme ig sigihwenek. Ig biyuk akak gihmunek. Hennebaki igkis biyuk akak gikamaxwankis.

20 Ig kiyavwiye Imenew gikak kiyavwiye Alexandre, igkis gaytakis neras hiyeg. Nah

O Novo Testamento e Salmos na língua Palikur do Brasil; © 2018, Wycliffe Bible Translators, Inc.

kuwis ekkevgikis giwakuwit Satanas adahan igme hiyapkisne mbeyne gitkis he igkis kannuh adahan igkis ka mbayhasa Kiyavwiye Uhokri giw hene akiw.

Piriyepkawnay gidahankis madikte hiyeg

Mt 7.7; Lk 11.8, 18.1; Ef 6.18; Kol 4.2; 1Tes 5.17

2 **1** Pitatye nah aya pit adahan pis aya piriyepkawka gitkis Jesus gihiyegavu ayge. Numawkan yis piriyepkaw ka aynsima gidahankis madikte hiyeg, yis aya git Kiyavwiye Uhokri adahan ig amnihgikis, adahan ig avuriwgikis. Abet ini yiviryepkawni yis kabayha Kiyavwiye Uhokri gidahankis.

2 Piriyepkawnay gidahankis ukivarawiy ku pariye kumadukenevwi uwaxigwiy. Piriyepkawnay gidahankis madikte ukivarawiy amadgayavu inin kahadbe wixwiy misakwa kabayntiwa akak pasamraki, kariswavu, kahadbe ik adahan wixwiy wewnene gikak Kiyavwiye Uhokri wixwiy ikatuswenene git.

3 Ini *uviryepkawniwiy* kabay giwtrik wamnihtenwiy Kiyavwiye Uhokri. In keh ig batek.

Uhokri muwaka madikte hiyeg isahptaw

2Ped 3.9

4 Mmanawa ig muwaka madikte hiyeg isahptaw *ariw givathawnikis adahan igkis danuhne git Kiyavwiye Uhokri.* Ig muwaka madikte hiyeg pukuhpa gihiyekemni inyewatnene.

5 Mmanawa ignewa pahavwiwa Kiyavwiye Uhokri gidahankis madikte hiyeg. Hawata akiw ay pahavwiwa hiyeg ku pariye danuhkis madikte hiyeg git Kiyavwiye Uhokri. Igi Jesus Cristo ku pariye wageswevye awayg amadgaya inin.

6 Ig Jesus Cristo ikise giwetri aynte inurik kahadbe wixwiyme uti uwetriwiy ayge hawata. Ig ikewvi adahan ig umahkiswe gidukwenavrikis madikte hiyeg.

Ini areketni huwewe *ku ig muwaka madikte hiyeg isahptaw. Kibeyne,* kuwis danuh ahawkanavrik adahan ini gikehni ekkepka *gitkis madikte hiyeg.*

7 Inneki keh ig Kiyavwiye Uhokri awahkisun giminkis hiyeg muwapuw. Ig keh nah humaw giwatni giminkis madikte hiyeg adahan nah ekkene giwn gitkis, adahan nah gikannuhtenkis amin ku samah igkis kamaxwa givitit Kiyavwiye Uhokri, hawata amin ku samah igkis wew akak gihiyekemni ku pariye inyewatnene. *Gaytakis hiyeg ka iha ku nah Uhokri giwatni, heneme* nah awna inakni iwit inyewa. Ka nuwasemnima.

8 Nikwe numawkan awaykemni piriyepkaw muwapuw. Heneme ku aysaw igkis tarak giwakkis gimkanit Kiyavwiye Uhokri, amawka ku igkis piriyepkaw barewok ariw patahwaki. Yuma gidagonikis avit giyaknikis, igkis ka kanaktinema.

Amawka tinogben wew tuwatavyo

1Ko 14.34; Tit 2.3; 1Ped 3.1

9 Egnesme tinogben, nah muwaka egnes ikaw tuwatavyo akak barewye hiyakemniki. Numawkan egnes kawih gukawihnikis ku pariye ka adahanma gumerekwetnikisma. *Numawkan egnes ka iveg avitit* gubereswankis amedgene inin *adahan ini kehne egnes barewyo.* Ine gusimsakis barewye, ine gusemnukis barewye, ine gubereswankis karukri wahano, ine gukabdakis barewyo, *ka innema keh egnes inyewatma barewyo.*

10 Ku egnes wew akak kabayka in ka aynsima kabayte ariw inere madikte. Mmanawa tinogben ku pariye ikawnovwi Kiyavwiye Uhokri gihiyegavu amawka ku egnes wew kehnanokwa kabayka.

11 Hawata akiw amawka ku egkis lammesya tinwovu, barukibet, adahan egkis kannuhwano kabayntiwa.

12 Nah ka isaksa pahavu tino humaw gikannuhten gugihgi. Nah ka isaksa pahavu tino kumaduka gugihgi. Amawka ku eg misakwa tinwo *ariku leglis.*

13 Nah awna inakni mmanawa Kiyavwiye Uhokri kehe *ig awayg* Adão eggutye, egme *gihayo* Eva butyo.

14 Hawata akiw, ig Adão ka kinikiswa *git ner wavitye gikivarakis,* heneme eg Eva kinikiswe *git,* in keh eg tarakse Kiyavwiye Uhokri giwn.

15 *Nikwe ig Kiyavwiye Uhokri isaksa* madikte tinogben kayah gukamkayhkis. Ka sam.

O Novo Testamento e Salmos na língua Palikur do Brasil; © 2018, Wycliffe Bible Translators, Inc.

Egkis ka mpithaka adahan egkis danuh git Kiyavwiye Uhokri. Ku egkis tiviknano kamaxwenanos *givitit Cristo,* ku egkis tiviknano amnihaknos, ku guhiyekemnikis barewbetye, ku egkis tiviknano wewnanos akak tuwatka akak kibeyne hiyakemniki, *ayge nikwe egkis danuh git Kiyavwiye Uhokrinek.*

Kaniynaba kibeynevwi hiyeg adahan ignes humaw Jesus gihiyegavu giwewkistenkis

Tit 1.6

3 **1** *Kuri Timotyu,* nah akkite pit pahat inetit akiw ku pariye kane waditnevyenenma. Ku pahavwi aharitne humaw giwewkistenkis Jesus gihiyegavu, in kibeyne annivwit ig aharitne.

2 Ini annivwit in kibeyne, nikwe amawka ig pahavwi ig kibeyne hiyeg hawata.

Amawka ku ig ikaw Uhokriyanbetnewa kane taraksevyema.

Amawka ku ig pahavuwa gihayo.

Amawka ku ig kannuh avuriw gihiyekemni kabayntiwa.

Amawka ku ig wew akak kibeyne hiyakemniki.

Amawka ku ig ikaw kiyate.

Amawka ku ig ka giyaknisima amava hiyeg givinekut.

Amawka ku ig kannuh kannuhak *amin Uhokri gihiyekemni.*

3 Amawka ku ig ka uwkihwatruvyema.

Amawka ku ig ka kamabyanpiyema.

Amawka ku ig ka gihiyegihwanisima.

Amawka ku ig ka iniyak.

Amawka ku ig ka batekatruvyema akak karukri.

4 Amawka ku ig kumaduka gimunyavu kabayntiwa.

Amawka ku gikamkayuvwi kiyatig, ihpatrupne giwn.

5 Mmanawa ku pahavwi ka kannuh kumaduka gimunyavu, nikwe ig kawnata kannuh avuriw Kiyavwiye Uhokri gihiyegavu.

6 Amawka ku ig kuwis ayiparivye ariwntak ku samah ig wagese gihiyekemni. Ku ig inekutnate wageswa, nawenetke ig hiyapni hene, ig ikawvarihte kabayte giwkis gikebyuvwi *awaku ku samah inekutnate ig wageswa adahan giwewkistenkis. Ku ig ikaw hene,* nikwe ig biyukse giwetrinek hawata ke Satanasbe *awaku ku samah igme ikawvari ke wotbe ig kabayte giw Kiyavwiye Uhokri.*

7 Hawata akiw, amawka ku pis kaniy pahavwi ku pariye kibeyne hiyeg giwtrikkis hiyeg ku pariye kane Uhokriyanvuma. Ku ig ka kibeynema giwtrikkis, nawenetke ignes awna gimin. Akak ini Satanas mpithebdih gannivwi gidahan Kiyavwiye Uhokri.

Kaniynaba kibeynevwi hiyeg adahan hiyekne gikakkis Jesus gihiyegavu

At 6.1

8 Kuri, *uya kinetihwa giminkis* hiyeg ku pariye muwaka ini iwetrit adahan hiyekne gikakkis Jesus gihiyegavu. Amawka ku ignes hawata ikaw kiyate.

Amawka ku igkis ka pitenmebetnema giwnkis.

Amawka ku igkis ka uwkihwatruvyema.

Amawka ku igkis ka miyarhaw aharit ariknawnema, igkis miyehe gikidsavyakis.

9 Amawka ku igkis kamaxwa kabayntiwa *givitit Cristo* ku pariye hiyeg minikweknene kotenene hiyakte.

Amawka ku gihiyekemnikis barewbet *ariw taraksaki gikakkis hiyeg.*

10 Avit pis kaniy pahavwi amawka ku pis avuriw gihiyekemni kabayntiwa *baki ig ikewnewatma Uhokriyanbetnewa.* Ku ig ikaw Uhokriyanbetnewa, nikwe ik adahan ig kawetri adahan hiyekne gikakkis Jesus gihiyegavu.

11 Amawka ku egnes gihayokis hawata wew kiyate.

Amawka ku egkis ka awnatruvyoma giminkis nawenyevwi hiyeg.

Amawka ku egkis kannuh avuriw guhiyekemnikis kabayntiwa.

Amawka ku egkis ik adahan hiyeg kamaxwa guvititkis ku egkis ka kinisti aynesnima.

12 Amawka ku awaykemni ku pariye hiyeknevwi gikakkis Jesus gihiyegavu amawka ku igkis pahavuwa gihayokis.

O Novo Testamento e Salmos na língua Palikur do Brasil; © 2018, Wycliffe Bible Translators, Inc.

Amawka ku igkis kumaduka gimunyavukis kabayntiwa payak gikakkis gikamkayuvwikis.
13 Ku igkis hiyak gikakkis Jesus gihiyegavu kabayntiwa, ayge nikwe igkis humaw kiyatye giwtrikkis hiyeg. Ayge igkis ik adahan kinetihwa akak gibokakkis amin gikamaxwankis givitit Cristo Jesus.

Jesus gihiyegavu igkis Uhokri givin

1Ko 3.16; 2Ko 6.16; Ef 2.20; 1Ped 2.5

14 Nah ikene pihiyekemni kuri amadgatak inin kagta, heneme nuvewkan nahwa danuh atere pitnek kuwewanek.
15 Ku nah ayivwihwe danuh atere pit, ka sam. Inin kagta kuwis ay piwaku adahan ekkene pit adahan ku samah pis huwitha Kiyavwiye Uhokri gihiyegavu ayge. Wixwiy gihiyegavu wixwiy ke givinbe Kiyavwiye Uhokri dehetniye. Wixwiy humaw ke paha paytbe adahan abeyheki ini Uhokri gihiyekemni inyewatnene ku pariye ay umunwiy.

Jesus igyewa Uhokri

Jo 1.1; Kol 2.9

16 Henewatbaki in. Ini Uhokri gihiyekemni in kabayntiwa in. Minikwak hiyeg ka hiya avuhpak. *Kurinme wixwiy hiyak. Inneki keh wixwiy paksig han:*

"Ig Cristo wageswe igyewa
hiyeg ihtikekne amadgaya inin.
Hawata ig Uhokriwa ig.
Ig gitiphewne Uhokri inurikyene.
Ig ekkepka ta gitkis
madikte ahj inurikyene.
Hawata ig ekkepka ta gitkis madikte
hiyegviyenevwi amedgene inin.
Ig amavaka gavitkis hiyeg
muwapuw amadga inin.
Hawata ig amavaka inurikut
akak madikte gikiytani."

Henewatbaki wixwiy kiyatig wavanwekwey.

Kinisekevutnevwi awna ku im ka kabay adahan wis ax

1Ko 8.1, 10.25; Kol 2.16,23; Eb 13.4

4 **1** Ig Kiyavwiye Uhokri Gitip akki wot huwewehe ku aysawnemenek gaytakis hiyeg isahkisenek gikamaxwankis *givititak Cristo.* Igkis miniwvi giw mmanawa igkis kinikiswe arit gihiyekemnikis wavityempu ku pariye kiniseknevwi.
2 *Neras wavityempu gihiyekemnikis in ekkepka gitkis neras hiyeg* gavitkis hiyeg ku pariye ikawnamahkis ke wotbe igkis kibeynevwibe hiyeg bawa igkis awna he wasaymkanen. Igkis ka hiyak ku pariye maraki.
3 Avim ini igkis awna: "Kiyavwiye Uhokri ka muwaka wis maripkaw. Ig kawnata muwaka wis ax im." Heneme *im ka sam wis axni.* Ig Kiyavwiye Uhokri kehe im adahanikwa wixwiy axni *akak batekka.* Ig muwaka wixwiy kabayhig adahan ini im. Wixwiy ku pariye kamaxwenevwi *givitit Cristo,* wixwiy ku pariye hiyeknevwi Uhokri gihiyekemni inyewatnene, ig muwaka wixwiy ax, wixwiy kabayhig adahan ini im.
4 Madikte axka ku pariye ig Kiyavwiye Uhokri keh in kibeyne. Wis ka muwaka tukuhni. Heneme amawka wis amavin akak piriyepkawka, wis kabayha Kiyavwiye Uhokri nidahan.
5 Im kibeyne awaku Kiyavwiye Uhokri Gannasan awna ku in kibeyne. Hawata in kibeyne awaku avim ini ku aysaw wixwiy axni, wixwiy kabayha Kiyavwiye Uhokri adahan ini im.

Mpiksaw iwi Uhokri gihiyekemni

6 Ku pis akki inakni hiyakemniki gitkis ukebyuvwiy, nikwe pis humaw kibeyne ibukti gidahan Cristo Jesus. Amun ini *pis aymuhwene ka ininewatma akak im.* Pis aymuhwene akakwata Kiyavwiye Uhokri giwn amin ukamaxwanwiy, akak gihiyekemni kibeynewa. *Kibeyne,* pis inyewa wewne nikak kabayntiwa.
7 Heneme ka muwaka ataybiswa arit amekenegben giwnkis ku pariye he inetitapnen he mahayakemnikinen, in ka kinetihwa amin Uhokri gihiyekemni. Pisme iwinenekwa innenwa Uhokri gihiyekemni. *Ku samah pahavwi suwtat mpiksaw ikene givit adatni* pisme mpiksaw iki pihiyekemni adatni akak Uhokri gihiyekemni.
8 In kabay aynesa adahan wis ikene uvit adatni, heneme in ka aynsima kabayte akiw

O Novo Testamento e Salmos na língua Palikur do Brasil; © 2018, Wycliffe Bible Translators, Inc.

adahan wis ikene uhiyekemni adatni akak Uhokri gihiyekemni. In kabay ka aynsima. Mmanawa gihiyekemni keh wis aymuhwa kabayntiwa ay amadga inin hawata aynte inurik.

9 Inakni hiyakemniki in ka waditnevyenenma. Kiskama madikte hiyeg kamaxwa nivitit.

10 Wis kuri mpiksaw akak madikte udatni adahanikwa hiyeg aymuhwa akak ini gihiyekemni. Mmanawa wis iveg ta gimkatnen Kiyavwiye Uhokri dehetniye *adahan ig keh igkis aymuhwa akak gihiyekemni.* Ig amnih madikte hiyeg, heneme ig pi amnihte neras ku pariye kamaxwenevwi givitit.

Kannuhnaba hiyeg amin Uhokri gihiyekemni

Tit 2.1

11 Kannuhnaba hiyeg amin inakni hiyakemniki. Ikinaba gihiyekemnikis adahan igkis wew nikak.

12 *Wewnaba hiyakemun adahan* hiyeg ka miyathap awaku ku samah pis kote kiyavwite. Ikawnaba Uhokriyanbetnewa adahan igkis ikaw hawata ke pisbe. Wewnaba kabayntiwa gibetkis adahan pis humaw gikannuhtenkis adahan igkis wew hawata ke pisbe. Akkanaba gitkis adahan igkis kinetihwa *gikak Uhokri gihiyekemni, hawata adahan igkis wew akak Uhokri gihiyekemni,* adahan igkis amnih hiyeg akak Kiyavwiye Uhokri gamnihra ay givitkis, adahan igkis kamaxwa *givitit Kiyavwiye Jesus kabayntiwa,* adahan igkis wew akak gihiyekemnikis barewbetye.

13 Ku aysaw nah yuma ayge, mpiksawnaba ivegboha Uhokri gannasan *gitkis neras Jesus gihiyegavu.* Wagahkisnaba gihiyekemnikis akak ini gannasan. Kannuhaknaba nimin akak madikte piboka.

Kehnaba ku pariye Uhokri gikehkisni pit

2Tim 6.11; 2Tim 1.13

14 Ka ba miniwbetaw ariw ini Kiyavwiye Uhokri gannu ku pariye ig ike pivitit minikwak avim ini ku aysaw Uhokri gawnevevu kinetihwene pit akak iwit ku pariye pes giwntak Kiyavwiye Uhokri, avim ini ku aysaw piwewkistenvu sarayh giwakkis pivitit *igkis piriyepkaw pidahan adahan ikene pit pannivwi gidahan Kiyavwiye Uhokri.* Ayge avim ini ig Kiyavwiye Uhokri ike gannu pivitit.

15 *Timotyu,* kehnaba madikte *ku pariye Kiyavwiye Uhokri gikehkisni pit.* Ikatuswanaba nit. Kahadbe madikte hiyeg hiyap ku samah pis tiviknene nikak.

16 Avuriwnaba pihiyekemni adahan pis wew kabayntiwa. Avuriwnaba hawata adahan pis kannuhak kabayntiwa. Avanenekwa pis wew wadit. Avanenekwa pis kannuhak wadit. Ku pis mpiksaw keh hene, pis isahptawnek *ariw madikte pitaraksan adahan pis danuhne git Kiyavwiye Uhokri.* Hawata neras timepnevwi piwn ignes isahptawata.

Ikinaba hiyeg gihiyekemnikis akak huwivgaki

2Tim 2.24

5 **1** Ku pahavwi awayg kiyavwiye taraksa, ka ba himahgi akak pihawnema. *Heneme ikinaba gihiyekemni akak huwivraki.* Pis kinetihwa gikak ke kinetihwenebe gikak pigbe. Gikakkisme takwaviye pis kinetihwa gikakkis kewa gikakkisbe pisamwivwibe.

2 Gukakkisme kiyavunogben pis kinetihwa gukakkis kewa pis kinetihwenebe gukak pinagbe. Gukakkisme himanovwiyo pis kinetihwa kewa gukakkisbe pisamuvwibe. Ka muwaka ayguhwa guminkis.

Amawka leglis avuriw madankunovwi

3 *Amawka leglis* kiyatha madankunovwi ku pariye yumanano gukavriwtenkis.

4 Heneme ku pahavu madankuno eg kakamkayh, ku eg kahiwhi, igkisnewa kis adahan avuriwgu gidahan Kiyavwiye Uhokri. Amawka ku igkis diyuhkis guwak adahan gaymuhaktiwni. Hennebaki Kiyavwiye Uhokri gimawkan.

5 Egme pahavu madankuno ku pariye yumanano gukavriwten, *amawka ku leglis hiyak gukak. Ku* eg kamaxwano givitit Kiyavwiye Uhokri adahan ig amnihgu, ku eg piriyepkawno git takunipti avanenekwa, *nikwe amawka ku leglis avuriwgu.*

O Novo Testamento e Salmos na língua Palikur do Brasil; © 2018, Wycliffe Bible Translators, Inc.

6 Egme pahavu madankuno ku pariye he kehno gubetkinenwa ay amadga inin, eg *ke wotbe* eg kuwis miyovyobe *giw Kiyavwiye Uhokri.* Nikwe leglis ka muwaka hiyak gukak.

7 Ikinaba gihiyekemnikis Jesus gihiyegavu ayge adahan igkis iha inakni iwit kahadbe igkis ikaw Uhokriyanbetnewa kane taraksevyema.

8 Ku pahavwi ka avuriw gikebyi, ku ig ka avuriw gikamkayh, ku ig ka avuriw gihayo, ku ig ka avuriw gaymuhten, *nikwe ig ka hiya igma ikaw ku ig Kiyavwiye Uhokri gihiyega.* Mmanawa avim ini ig ka wewnema kema pahavwi Uhokriyanma. Ig pi mbayte giw pahavwi ku pariye kane Uhokriyanma.

Kaniynaba kabayno tino adahan hiyakno gukakkis tinogben

9 Ku pahavu madankuno muwaka ini iwetrit *adahan hiyakno gukakkis tinogben,* amawka ku eg mpiyasa puguhkunabu madikwa *(60)* kamukri gaw.

Amawka ku eg kigihguhwa pahavwiwa gugihgi. *Eg ka maytwig adahan kamax pahavwiwatma.*

10 Amawka ku eg hiyakan ku eg avanenekwa kehno kabayka.

Amawka ku eg kuwis aymuh gukamkayuvwi kabayntiwa.

Amawka ku eg kuwis amava hiyeg kabayntiwa guvinekut.

Amawka ku eg kuwis hiyak gikakkis gukebyuvwi Jesus gihiyegavu akak madikte kiyathaki.

Amawka ku eg kuwis amnih ku pariye hiyeg hiyepnevwi mbeyne.

Amawka ku eg kuwis ikatuswa adahan eg kehno kabayka gidahankis madikte hiyeg.

Kabayte madankunovwi maripkaw akiw

11 Norasme madankunovwi ku pariye kote kiyavunptawte kabayntiwatma, ka ba iki ini iwetrit gutkis *adahan egkis hiyakno gukakkis tinogben.* Mmanawa nawenetke egkis maripkewkerehte akiw, ayge nikwe egkis miniw ariw Cristo *gannivwi.*

12 Ayge nikwe ku egkis miyehe madikte ku pariye gahegbetankis gunetnikis *adahan egkis hiyaknos gukakkis tinogben* gidahan Cristo, ayge nikwe egkis ka ikaka kabaynoma.

13 Hawata akiw nawenetke egkis humaw he mabivuhwanonenwa awaku ku samah egkis danuhpanosnenwa muwapuw paytwempu. Pi mbayte akiw nawenetke egkis matekbetano nawenyevwi hiyeg gihawkankis. Nawenetke egkis ba gunetnabyukis. Nawenetke egkis kinetihwa amin ku pariye kane kabay adahan egkis kinetihwa nimin.

14 Nikwe numawkan egkis madankunovwi ku pariye kotenano kiyavunptawte amawka egkis maripkaw akiw. Numawkan egkis kakamkayh. Numawkan egkis avuriw gumunyavukis kabayntiwa. Marihwakam uvetunyavu ka ik adahan awna guminkis *ku egkis mahayakemnihwanonenwa.*

15 Mmanawa gaytakis noras kuwis miniwvi *ariw Cristo gihiyekemni* adahan egkis ihpanokis Satanas *gihiyekemni.*

16 Ku pahavu tino ku pariye kamaxwano givitit Kiyavwiye Jesus, ku eg kakebyi madankuno, kiskama eg hiyak gukak kahadbe egme ka misakwa guduhyamadga leglis. Ayge nikwe ik adahan leglis avuriw madankunovwi ku pariye yumanano gukavriwtenkis.

Amawka Jesus gihiyegavu hiyak gikakkis giwewkistenkis

1Ko 9.7; Gal 6.6; 1Tes 5.12

17 Hiyeg kiyavwiyegben ku pariye wewkisnevwi Jesus gihiyegavu kabayntiwa, igkis muwaka adahan igkis kiyathaka kabayntiwa. Neras ku pariye pi kannivwite adahan ekkenes Kiyavwiye Uhokri giwn, adahan kannuhekne amin Uhokri gihiyekemni, amawka ku leglis pi kiyatigkiste *adahan pi hiyakte gikakkis.*

18 Mmanawa Uhokri gannasan awna:

— Ku aysaw yivig pak kannivwiye mutukene fahhin ayak, ka yi muwaka wanak gibiy *adahan mpitig adahan ig ka ax ariwntak ini fahhin ayak.*

Hawata akiw Uhokri gannasan awna:

O Novo Testamento e Salmos na língua Palikur do Brasil; © 2018, Wycliffe Bible Translators, Inc.

— Ku pahavwi kannivwiye yidahan, pugamawka yis katiwnihgi.

Ka ba ataybiswa git pahavwi ku pariye awna gimin Jesus gihiyegavu giwewkistenkis

19 *Timotyu,* ku pahavwi danuh pit ig awna gimin pahavwi ku pariye wewkisne Jesus gihiyegavu ig awna ku ig taraksevye, ka muwaka ataybiswa git. Heneme ku *kibite hiyeg danuh pit,* nawenetke piyana ba mpana gikebikis, ku igkis kinetihwa pit gimin ku ig taraksevye, nikwe ka sam adahan pis tima ginetnikis.

Ku pahavwi giwewkistenkis Jesus gihiyegavu ku ig taraksevye, himahnigba

20 Ku inyewa ig taraksevwa, amawka pis himahgi ay giwtrikkis madikte Jesus gihiyegavu kahadbe igkis timapni hene, igkis avisase *ku nawenetke igkis hawata tarakse hawata akiw.*

21 *Timotyu,* nah ikene inakni hiyakemniki pit giwtrik Kiyavwiye Uhokri, giwtrik Cristo Jesus, giwtrikkis ahj barewvityevwi. Ihpanaba inakni nuwnuh kabayntiwa. Ka sam ku ig pikagmada. Kawnata sam ku ig ka pikagmadama. Ka ba mpiyasa pahavwinema gitaraksan henenwatma. Amawka pis hiyak gikakkis madikte hiyeg hehpekuye.

Ka ba kaniy pahavwi pahayenema adahan ig wewkisne Jesus gihiyegavu

22 Ku aysaw pis iki annivwit git pahavwi adahan ig wewkisne Jesus gihiyegavu, ka muwaka iki git pahayenema adahan. Ka iwawhaw iki git. Nawenetke ig taraksevye hiyeg. Ku pis ka avuriw kabayntiwatma baki ig ikaw Uhokriyanwatma, ku pis iki ini gannivwi git pahaye adahan, ayge nikwe ku hiyeg hiyakni ku ig taraksevye, ayge nikwe igkis ikiy ku pis batek akak ini gitaraksan. Amawka ku pis ka keh hene. Amawka piw pes barewbetnenekwa.

23 Kuri pis higepne unnenwa *kahadbe piw pes barewbetnenekwa, kahadbe hiyeg ka ikiy ku pis uwkihwatruvye.* Heneme ka sam pis higap aynesa win adahan pivey, adahan pitun, mmanawa pis inpawa kakahri.

24 *Avit pis iki annivwit git pahavwi adahan ig wewkisne Jesus gihiyegavu, amawka pis avuriwgi baki ig yumahwatma gitaraksan.* Gaytakis hiyeg gitaraksankis ka mahikonema. Nikwe wis ka muwaka avuriwgikis baki igkis kataraksanema. Gaytakisme hiyeg ka kiberema wis uti gitaraksankis.

25 Hawata akiw gaytakis hiyeg gihiyekemnikis kibeyne in ka mahikonema. Gaytakisme gihiyekemnikis kibeyne, in mahiko mmanawa yuma hiyeg ahiyekten ku aysaw ig keh kabayka, heneme *ku wis avuriw,* nikwe wis hiyakni.

Amawka hiyeg kiyatha gikivarakis

Ef 6.5; Kol 3.22; Tit 2.9; 1Ped 2.18

6 **1** Awnanaba gitkis hiyeg ku pariye kannivwiye gidahan pahavwi adahan igkis kiyatha gikivarakis kabayntiwa. Kahadbe igkis ka mbayhasa Kiyavwiye Uhokri giw. Kahadbe igkis ka mbayhasa ukannuhakni amin Uhokri gihiyekemni.

2 Ku pahavwi gikivara hawata kamaxwa givitit Kiyavwiye Jesus, amawka ku ig gihiyega ka meksig awaku ku samah igi gikivara kuwis humaw gikebyi Uhokriyan. Kawa. Amawka ku ig pi kannivwite gidahan akiw awaku kuri ig gayavetni pahavwi ku pariye ig batek gikak, ig gayavetni pahavwi ku pariye kamaxwenewata givitit Kiyavwiye Jesus *hawata ke igbe.*

Ihpasa inakni hiyakemniki gitkis madikte Jesus gihiyegavu

Timotyu, akkanaba inakni hiyakemniki *ta gitkis madikte Jesus gihiyegavu.* Iki gihiyekemnikis akak madikte pawaygi adahan igkis ihpin.

3 Inakni hiyakemniki inyewatnene. In Ukivarawiy Jesus Cristo giwn. In kannuh hiyeg ikaw Uhokriyanbetnewa. Ku pahavwi ka amava inakni hiyakemniki, ku ig kannuhekne amin nawenyewa hiyakemniki akiw, *igi gihiyekemni waditnevyenen.*

4 Ig ikawvari hiyakemniye bawa ig ka hiyak ariknawnema. Ig ba gibetki kaytwanaw, iniyak amin iwit waditnevyenen. Akebi ini

O Novo Testamento e Salmos na língua Palikur do Brasil; © 2018, Wycliffe Bible Translators, Inc.

hiyakemniki keh hiyeg atihpak. In keh igkis ker pawtak. In keh igkis pitimnak. In keh igkis pukuhpaw pabohrak.

5 Hiyeg ku pariye avanenekwa pitimnekne hene, gihiyekemnikis mbeyevye. Igkis ka hiyak ku pariye Uhokri gihiyekemni inyewatnene. Igkis kinetihwenes gimin Kiyavwiye Uhokri aharitnen igiska.

Ka ba aharit igiska amadgaya inin

Mt 13.22, 19.23; Lk 12.22; Kol 3.5; Eb 13.5; Tiy 5.1

6 Henewatbaki, ay ka aynsima igiska gimun Kiyavwiye Uhokri. Ku wis wew akak gihiyekemni, wis bateke umin. Yuma akiw umawkan akiw. *Ayge nikwe wis igisye kuwis gimun Kiyavwiye Uhokri.*

7 *Igiska amadgaya inin in ka ariknawnema.* Ku aysaw wis amadgat wayk wis ka ewk ariknawnema ayta ukak. Ku aysaw wis miyap, yuma ariknawnema amadgaya inin tivikwiye ukak.

8 Nikwe ku wis kamana, ku wis kasimsa, ayge wis bateke umin. Wis ka muwaka ariknawnema akiw.

9 Heneme ku pariye hiyeg aharitne igiska amadgaya inin, igkis tayuhpikanek arit mbayka, igkis tuguhnek arikut Satanas giteyni. Igkis kowtyakvuhaw amin arakembet ku pariye kane kabay. *Nikwe in humaw ke teybe* adahan gikinseptenkis, adahan gitugaseptenkis, adahan gibikeseptenkis hawata adahan giwhmaseptenkis.

10 Ku wis ba ubetkatrun akak karukri, ini akavuska adahan wis keh arakembet kane kabay. Gaytakis hiyeg ku pariye aharitne karukri igkis kuwis miniwvi ariw Uhokri gihiyekemni igkis kuwis kawihkis ka aynsima kayahwaki givititkis.

Kehnaba madikte ku pariye Uhokri aya pit

Kol 4.17; 2Tim 4.14; 2Tim 1.13

11 Pisme, *Timotyu,* pis awayg gidahan Kiyavwiye Uhokri. Nikwe tukuhwepnaba ariw madikte ini hiyakemniki mbeyevye. Aharitnaba adahan pis keh kabaykanen adahan pis wew akak Uhokri gihiyekemninen. Kamaxwanaba givitit kabayntiwa. Bateknaba gikakkis piyakivwi hiyeg. Bateknaba gikak Kiyavwiye Uhokri. Misakwanaba kamaxwenene givitit abet mbeyne. Ikaw huwipegevye.

12 *Mpiksawnaba keh kibeyne annivwit* gidahan Kiyavwiye Uhokri ku kavit wixwiy kamaxwa. Ikawnaba ke pahavwi suwtatbe ig kerye gidahan gikivara akak madikte gawaygi. Mpiksawnaba adahan pis inyewa aymuhwa *gimun Kiyavwiye Uhokri* adahan avanenekwa. Adahanikwa ini ig Kiyavwiye Uhokri humekwep. *Kibeyne,* pis kuwis kinetihwa gimin akak madikte piboka gitkis ka aynsima hiyeg.

13 Kuri nah ikene pihiyekemni giwtrik Kiyavwiye Uhokri ku pariye keh madikte hiyeg aymuhwa. Ka ba pukuhpaw gibohrikis kuri. Kiyemina gimin Cristo Jesus ku samah ig ka pukuhpaw gibohri Pônsiyu Pilatus. Ig kinetihwa git akak madikte giboka.

14 Nah aya pit adahan pis keh madikte ku pariye Kiyavwiye Uhokri gikehkisni pit. Avuriwnaba pihiyekemni adahan in barewbet ariw taraksaki he ku aysaw ig danuh.

Uhokri kumaduka madikte ku pariye kumadukenevwi

Mt 28.18; Ef 1.21; Fil 2.9; Kol 1.16; Ap 17.14, 19.16

15 Ku aysaw gihawkanavrik danuh ig Cristo hiyapkiska wotwiynek gavit Kiyavwiye Uhokri. *Kibeyne,* ig Kiyavwiye Uhokri ka gabayisima. Ignewa kumaduka madikte. Yuma pahavwinema kema igma. Ig ikivaratviyene gikivarakis. Ig kumaduka madikte ku pariye kumadukenevwi.

16 Ignewa ku pariye kane miyati. Yuma pahavwinema dehetniye kema igma. Ig misakwa abet kabutniki ku kiney ka ik adahan wis danukwa atere. Yuma pahavwinema hiyeg hiyavgi. Ig kawnata ikwa adahan wis hiyavgi. Ig ka gikiytanisima, ig ka gidatnisima adahan avanenekwa. Ameh.

Amawka igisavye igisye akak gikehnikis kabayka

17 Ikinaba gihiyekemnikis hiyeg ku pariye igisavye akak gewkanbetkis amedgene

O Novo Testamento e Salmos na língua Palikur do Brasil; © 2018, Wycliffe Bible Translators, Inc.

inin adahan igkis ka ikaw kabaytema giwkis nawenyevwi hiyeg. Awnanaba gitkis adahan igkis ka iveg avitit gikakurakis, ku pariye kane ik adahan wis iveg nivitit. Awnanaba gitkis adahan igkis iveg givititnen Kiyavwiye Uhokri. Ig Kiyavwiye Uhokri ka mavukwiyema, ig iki wotwiy madikte kabayka akak madikte gibetki kahadbe wixwiy batek.

18 *Ikinaba gihiyekemnikis* adahan igkis keh ka aynsima kabayka gikakkis hiyeg, adahan igkis igisye akak gikehnikis kabayka, adahan igkis ka mavukwiyema, adahan igkis ahegbet adahan amnihne hiyeg.

19 Ku igkis keh hene, igkis darihkisne igiska inurikyene *igkis avuriwne givitkis* adahan ku pariye nehmnikuhpiye gimkatkis. Ayge nikwe igkis darih ini dehetniki ku pariye kane awaygisima.

Ka muwaka isahkiswa ariw ini ku pariye Uhokri avuriwse pit

Kol 4.17; 2Tim 6.14; 2Tim 1.13, 4.5

20 Timotyu, ka muwaka isahkiswa ariw ini ku pariye Kiyavwiye Uhokri kuwis ekke piwakuwit. Higihwanaba ariw kinetihwaki ku pariye waditnevyenen ku pariye kane ekkenema Uhokri gihiyekemni. Ka ba ataybiswa gitkis neras ba gimeksakis ku pariye ikawnamahkis ke wotbe igkis hiyakemniyevwibe.

21 Gaytakis hiyeg ku pariye ikawnamahkis hiyakemniyevwi hene, igkis miyehe gikamaxwankis givititak Kiyavwiye Uhokri. Kiyavwiye Uhokri gabay pikaknek.

2 TIMOTYU

Inin kagta awahkiska gavit Uhokri giwatni amekene Pol. In tamaka ewka giwen Kiyavwiye Jesus (66-67 d.C.). Avim ini ig Pol ariku parakseket. Ig me umehpikamet. Inin gikagtan awahkiska gimin gikannuhni Timotyu ku pariye wew muwapuw gihapti. Ayteke pisenwa ig Timotyu huwitene Jesus gihiyegavu avitnenevwi paytwempu Éfesu. Nikwe ig Pol ekkene git Timotyu ku ig ka avis umahkiswa gidahan Uhokri. Hawata ig ekkene git ku aysawnemenek ka aynsima hiyeg ikawnamah Uhokri gihiyegavu, heneme gihiyekemnikis nawenyewa ariw Uhokri gihiyekemni. Ig ikene Timotyu gihiyakemnki adahan ig kannivanene wages hiyeg gidahan Kiyavwiye Uhokri.

Nah Pol awahkis kabayka pimin

1

1 *Nah* Pol, ku pariye Cristo Jesus giwatni, *nah awahkis kabayka pimin.* Kiyavwiye Uhokri kaniyven ig awahkisun adahan *nah ekkene gitkis hiyeg ku samah* ig ikaksa adahan wixwiy aymuhwa *gimun adahan avanenekwa* awaku ku samah wixwiy pahavwiwa gikak Cristo Jesus.

2 *Nah awahkis inin kagta* pimin Timotyu. Nah batek pikak ka aynsima. Pis kewa nukamkayhbe nutuh. Wigwiy Kiyavwiye Uhokri gikak Ukivarawiy Cristo Jesus gabaykis, gamnihrakis pikaknek. Igkis kariswehse piyakninek.

3 Nah kabayha Kiyavwiye Uhokri ku pariye niguh giwohkiga, ig hawata nahawkrivwi giwohkigakis, hawata igwata nuwohkiga, ku kadahan nah kannivwiye akak madikte nabivwi. Nah kabayhig pidahan. Nah ka miyehpi aynesnima. Nah piriyepkaw pidahan takunipti.

4 Nah kiyepi ku samah pis tihene *nuharit minikwak avim ini ku aysaw wis ibekhewbet.* Nah ka aynsima hiyepkere pihivak akiw. Wake pis aybe nukakuhbe, nah batekkam nnaktin ka aynsima.

5 Nah kiyepi ku samah pis kamaxwa givitit Cristo Jesus avititakwa piyakni hawata

O Novo Testamento e Salmos na língua Palikur do Brasil; © 2018, Wycliffe Bible Translators, Inc.

ku samah patig kiyavuno Loydi egkit kamaxwa givitit Kiyavwiye Jesus payak gukak pinag kiyavuno Ewnisi. Kibeyne, nah hiyakni kabayntiwa ku pis hawata kamaxwa givitit Cristo Jesus kewa egkisbe.

Ka ba marah kinetihwa gimin Jesus

6 Nah hiyapni hene, nah kiyekis pit kuri adahan pis mpiksaw kawih ini Kiyavwiye Uhokri gannu ku pariye ig ike pivitit minikwak avim ini ku aysaw nah sarayhe nuwakuh pivitit *nah piriyepkaw pidahan.* Numawkan pis mpiksaw adahan pis pi kawihte ini gannu akiw, hawata ku samah pahavwi boboh tiket adahan eg pi kadawate akiw.

7 *Kibokanaba.* Ig Kiyavwiye Uhokri kuwis kawihkis Gitip ta uvititwiy. Ig Gitip ka keh wis avis *gibohrikis hiyeg.* Heneme ig iki Kiyavwiye Uhokri gidatni ta uvititwiy payak akak gamnihra akak gawaygi adahan wixwiy avuriwne uhiyekemniwiy kabayntiwa.

8 Nikwe ka muwaka avis kinetihwa gidahan Ukivarawiy. Kawnata avis nukakuh awaku ku samah nah ay ariku parakseket givatra Cristo. Wis hiyepne mbeyne ay awaku ku samah wis ekkene Kiyavwiye Uhokri ginetni gimin Cristo. Ka sam. Amavanaba ini mbeyne payak nukakuh. Kiyavwiye Uhokri iki pawayginek.

9 Ignewa keh wixwiy gihiyegavu isahptaw *ariw utaraksanwiy adahan wixwiy danuhne git Kiyavwiye Uhokri.* Ignewa humekwewiy gimkanit adahan wixwiy humaw gihiyegavu barewvityevwi. Kawki wabaywiyma keh ig kaniyvewiy. Heneme ig kaniyvewiy awaku ini gibetki hene. He wamnihkawiynen ig kaniyvewiy minikwak avit hawkri humaw adahan wixwiy uti madikte kabayka givitimpi Cristo Jesus.

10 *Kibeyne,* metakwa ini kabayka kahayak wotwiy ku avim inin. Mmanawa kuwis wamnihtenwiy Cristo Jesus danuh amadgat inin. Ig pisenwe akak miyaka nidatni. Ayteke ig utipkise wotwiy dehetniki ku pariye kane hiyapti miyaka. Ig ekkesepni *gitkis madikte hiyeg* abet inakni ginetni kibeyne inetit.

Nah ka mara kinetihwa gimin Jesus

11 *Kibeyne,* ig Kiyavwiye Uhokri kaniyven adahan nah wageswa giwatni adahan nah ekkene inakni ginetni gitkis hiyeg, adahan nah gikannuhtenkis nimin.

12 Nah ekkene inakni ginetni, nah hiyepne ini mbeyne nivatra. Ka sam. Nah ka mara nikak. Mmanawa nah iveg givitit ner ku kavitit nah kamaxwa. Nah kuwis ikaw madikte giwakuwit. Nah hiyakni ku ig ka gidatnisima adahan ig hiyekne nukakuh danuhte *amaksemni* hawkri.

Avuriw ku pariye Uhokri avuriwse pit

Kol 4.17; 2Tim 6.14; 2Tim 4.5

13 Nikwe *Timotyu,* ka muwaka isahkiswa ariw pannivwi adahan ekkene inakni kibeyne inetit ku kamin nah kuwis kinetihwa pit. Inakni nuwnuh humaw pikannuhten amin ku samah amawka pis kinetihwa *gitkis hiyeg.* Kinetihwanaba gitkis akak madikte pikamaxwan givitit Cristo Jesus, hawata akak madikte pamnihra giwntak.

14 *Timotyu,* amawka pis hiyak akak ini annivwit kane awaygisima, ku pariye ig Kiyavwiye Uhokri kuwis ekke piwakuwit. Ig Kiyavwiye Uhokri Gitip ku pariye ay uvitwiy, ig iki pawayginek adahan pis tiviknene nikak.

Ka aynsima Jesus gihiyegavu mara darihwak nukakuh

15 Nuvewkan pis kuwis timap nakuh ku madikte Jesus gihiyegavu ayge Asiyamnaw *igkis ka ayta iwasavun akiw. Igkis avise darihwak nukakuh awaku ku samah nah ay ariku parakseket.* Hawata he igwa kiyavwiye Fíjelu gikak kiyavwiye Ermójenes *igkis kawnata ayta iwasavun.*

16 Heneme, kibeyne, ig kiyavwiye Onesíforu ig avanenekwa ayta iwasavun adahan ikene nawaygi. Kiyavwiye Uhokri amnihginek payak gikakkis gimunyavunek. Mmanawa ig ka mara darihwak nukakuh ku samah nah ay ariku parakseket.

17 Ku aysaw ig danuhe atan avitit paytwempu Roma ig mpiksew ivegvevun muwapuw he ig utevun.

O Novo Testamento e Salmos na língua Palikur do Brasil; © 2018, Wycliffe Bible Translators, Inc.

18 *Amaksemni* hawkri ig utinek hawata kabayka giwntak Kiyavwiye Uhokri. Ayge avit paytwempu Efesu ig hawata ayavan kabayntiwa kuwis. Pis kuwis hiyakni madikte kabayka ku pariye ig keh nukakuh. Pis hiyakni kabayte nuwhu.

Kannuh hiyeg adahan igkisme kannuh nawenyevwi hiyeg akiw

2 **1** *Timotyu,* nah awna pikak ke nukamkayhbe, awayghawnaba akakwa Cristo Jesus gawaygi mmanawa kuwis pis pahavwiwa gikak.

2 Kuwis pis timavun nah ekkene Kiyavwiye Uhokri ginetni gitkis ka aynsima hiyeg. Kuri numawkan pisme akki inakniwata inetit gitkis nawenyevwi hiyeg akiw. Akkinba gitkis awaykemni ku pariye ik adahan pis iveg givititkis adahan igkisme kannuh nawenyevwi hiyeg akiw nimin.

Mpiksawnaba keh kibeyne annivwit gidahan Uhokri

3 Humawnaba ke kibeyne suwtatbe gidahan Cristo Jesus. *Ku samah kibeyne suwtat hiyap mbeyne heneme ig dehewnene nibet, hawata* amawka pis dehewnene abet mbayka ke nahbe.

4 Hawata akiw suwtat ka parak abet nawenyewatma annivwit akiw amedgene inin. Ig kehnenekwa gikivaranen gibetki akak pahatwowa gihiyekemni. *Amawka ku pis hawata.*

5 Hawata akiw ku pahavwi kannivwiye gidahan gikivara, heneme ku ig ka keh gannivwi ku samah gikivara gimawkan, nikwe ig ka katiwnihka. *Amawka ku pis kannivwiye gidahan Kiyavwiye Uhokri avigkutavrik ku samah gimawkan kahadbe pannivwi ka waditnevyenenma.*

6 Pahavwi ku pariye pi kannivwite ig pi katiwnihkante. Ke pahavwi was akivarabe. Ku ig pi kannivwite amadga giwasra, nikwe ig pi axte. Nikwe mpiksawnaba kannivwi gidahan Kiyavwiye Uhokri akak madikte pawaygi.

7 Ivegminanaba pihiyekemni amin inakni nuwnuh pit. Ayge Ukivarawiy woka pihiyekemninek adahan pis pukuhpin madikte.

Wis ka hiya awankak Uhokri giwn

8 Ivegminanaba pihiyekemni avanenekwa gimin Jesus Cristo ku samah ig kannivwiye gidahan gig he danuhe ahawkavrik gimiremni. Ayteke nikwe ig kannikasaka ariw ini gimiremni. Ig ihtikekne hawata ke wisbe, ig amekene Davi gihiwhi, heneme ig kannikasaka ariw gimiremni. Inakninewa Kiyavwiye Uhokri ginetni ku pariye wis ekkene gitkis hiyeg.

9 Nah hiyepne mbeyne ka aynsima awaku ku samah nah ekkene inakni ginetni gitkis hiyeg. He nah wanakminepka akak xen nivatra ke wotbe nah kakehniyebe. Ka sam. Kiyavwiye Uhokrime giwn igkis ka hiya niwankak. *Ik adahan in pes muwapuw.*

10 Nikwe nah amava madikte *mbeyne* ku pariye danuh nutuh. Nah amavin gidahankis Uhokri gikanyanvu kahadbe igkis isahptaw *ariw gitaraksankis,* kahadbe igkis uti gikiytanikis gimun Kiyavwiye Uhokri adahan avanenekwa. Mmanawa ignewa Cristo Jesus keh igkis isahptaw hene.

Ka sam wis umahkiswa gidahan Uhokri

At 21.13; Gal 6.17; Kol 1.24; Fil 2.17, 3.10; Ap 12.11

11 *Timotyu,* nah akkite pit pahat iwit akiw ku pariye kane waditnevyenenma. Ku wis umahkiswa gidahan *Cristo,* nikwe wis aymuhwanek *adahan avanenekwa* aynte gihumwanek.

12 Ku wis dehewnene abetnewa mbeyne gidahan, nikwe wis kumaduka payak gikaknek. Heneme ku wis wihwe giw, ig wihwepta wownek.

13 Ku wown diyuhe butte, gidahanme ka diyuhti. *Ig keh madikte ku pariye ig awna adahan ig keh.* Mmanawa ka hiya igma wihwa ariw giwn.

Akkanaba Uhokri giwn avigkutavriknawa

14 Kiyekisnaba inakni iwit gitkis pihiyegavu. Ikinaba gihiyekemnikis akak madikte pawaygi giwavrik Ukivarawiy adahan igkis ka iniyak amin iwit ku pariye he waditnevyenen. Akebi inakni iwit he matekbetenen gihiyekemnikis neras ku pariye timepnevwi giwnkis.

O Novo Testamento e Salmos na língua Palikur do Brasil; © 2018, Wycliffe Bible Translators, Inc.

15 Mpiksawnaba kannivwi kabayntiwa gidahan Kiyavwiye Uhokri kahadbe aysawnemenek ig hiyap pis kibeyne giwtrik, kahadbe pis ka marekepma pivit givetun. Akkanaba Kiyavwiye Uhokri giwn avigkutavriknawa.

16 Higihwanaba ariw kinetihwaki ku pariye he waditnevyenen ku pariye kane ekkenema Uhokri gihiyekemni. In he uwaxwetni avawyewa giw Kiyavwiye Uhokri.

17 In mbayha uhiyekemni hawata ku samah pahayku busukne axwempiye mbayha wih. Ig kiyavwiye Himenew gikak kiyavwiye Filetu igkis gaytakis *neras ku pariye kinetihwa waditnevyenen hene.*

18 Igkis kuwis dagehe ariw Kiyavwiye Uhokri ginetni inyewatnene. Igkis awna: "Kuwis uhiyekemniwiy kannikaw adahan nukune uhiyekemniwiy akiw. Henewa ukankawniwiy. *Uvitwiyme ka kannikaw akiw."* Kuwis igkis tuguhkis gaytakis hiyeg gikamaxwankis akak inakni giwnkis.

Ku pariye inyewa Uhokriyan igi miniw ariw patahwaki

1Jo 2.15

19 *Ka sam.* Ku pariye hiyeg igyewa Kiyavwiye Uhokri gihiyegavu igkis *gikamaxwankis ka tuguhti. Igkis* kewa paytbe ku pariye mutuhka kabayntiwa adahan in ka hakuhti. Ig Kiyavwiye Uhokri akki wot ku pariye hiyeg igyewa gihiyegavu. Ig akkin wot akak pitana iwit ay amadga gannasan. *Inakni pitatye iwit awna:*

— Ig Kiyavwiye Uhokri hiyak ku pariye hiyeg igyewa gihiyegavu.

Aveynivye iwit awna:

— Ku pariye hiyeg ikewnevwi Kiyavwiye Uhokri gihiyegavu, amawka ku ignes miniw ariw patahwaki.

Humawnaba kewa barewyo higeptetbe gidahan Uhokri

20 *Nah kehte abektey akak ke igisavye givinkisbe.* Ariku igisavye givinkis ka aynsima arakembet higeptet ayge. Araytak kehka karukri wahano. Araytakme kehka karukri wahano seyno. Heneme araytak kehka ah. Arayktakme batakka parawkam. Araytak higeptet barewyo adahan kibeyne kawihka. Araytakme henenwa adahanenwa kawihka paytrik. *Timotyu, humawnaba kewa pohow higeptetbe ku pariye barewyowa gidahan Kiyavwiye Uhokri.*

21 Ku pahavwi miniw ariw madikte patahwaki, igi humaw kewa barewyo higeptetbe gidahan Kiyavwiye Uhokri. Ig barewvitye, ig ik adahan gikivara keh gibetki gikak. Ig ahegbet adahan kibeyne kawihka.

22 Awaykemni ku pariye kote kiyavwite igkis gibetkikis miyarhaw *aharit arakembet kane kabay. Pisme ka muwaka ikaw kema ignesma.* Higihwanaba ariw madikte ini patahwaki. Mpiyasiniba aytontak piharaptak. Heneme hiyakemniki kibeyne pis ikin aytekihpa pihepkatak. Kamaxwanaba givitit Kiyavwiye Jesus kabayntiwa. Bateknaba gikakkis hiyeg. Pasamraknaba gikakkis. Ikawnaba kewa madikte hiyegbe ku pariye amnihswenevwi git Kiyavwiye Uhokri akak gihiyekemnikis barewbetye.

23 Heneme tukuhwepnaba ariw kinetihwaki ku pariye he mahayakemnikinen ku pariye yumanene hiyakemniki nibet. Akebi inakni kinetihwaki he kehnenen hiyeg iniyak.

Amawka wis wadithebdih hiyeg gihiyekemnikis akak huwivgaki

2Tim 5.1

24 Heneme pahavwi ku pariye Kiyavwiye Jesus gihiyega amawka ku ig ka iniyak. Amawka ku ig misakwa huwipegevye gikakkis madikte hiyeg. Amawka ku ig kannuh hiyeg kabayntiwa *amin Uhokri gihiyekemni.* Amawka ku ig kiyakniye gikakkis hiyeg.

25 Ku aysaw ig wadithebdihne gihiyekemnikis hiyeg ku pariye gihiyekemnikis matekbetnene, amawka ku ig kinetihwa gikakkis akak madikte huwivgaki. Ku ig keh hene, nawenetke ig Kiyavwiye Uhokri huwitha gihiyekemnikis avigkut inyewa hiyakemniki akiw.

26 Ayge nikwe igkis hawkamnihawnek akiw, igkis diyuhnek ariw ini wavitye giteyni ku pariye gikamaxwitnikis. Igkis diyuh adahan igkis kehne Kiyavwiye Uhokri gibetki akiw.

O Novo Testamento e Salmos na língua Palikur do Brasil; © 2018, Wycliffe Bible Translators, Inc.

Amaksemni hawkri hiyeg gihiyekemnikis mbeyevyenen

2Tes 2.10; 2Tim 4.1; Jud 1.18

3 **1** *Timotyu,* kiyenaba *ku samah nah kuwis akki pit* ku aysawnemenek amaksemni hawkri ka aynsima mbeyne humawnek amadga inin.

2 Avim ini hiyeg humaw mavukavye, kowtyakuvye, kawantivye. Igkis ikaw kabayte giw pahavwi. Igkis mahivwihne, igkis ka iha gigkis giwn, hawata igkis kawnata kabayhigkis. Igkis kawnata kiyatha Kiyavwiye Uhokri.

3 Igkis yuma gamnihrakis. Igkis ka miyeh gidagonikis. Igkis ba gibetkikis awna giminkis hiyeg. Igkis ka avuriw gihiyekemnikis kabayntiwatma. Igkis ka gimabyankisima. Igkis amiyha hiyeg kibeynevwi.

4 Igkis kinisakatya. Igkis ka garewhankisima. Igkis ikawnamahkis ke wotbe igkis hiyakemniyevwibe, heneme gihiyekemnikis manan. Igkis batek akak givitkisnen. Gikakme Kiyavwiye Uhokri igkis ka batek.

5 Igkis ikaw ke wotbe igkis Kiyavwiye Uhokri gihiyegavube, heneme igkis ka isaksa Kiyavwiye Uhokri Gitip gidatni *wages gihiyekemnikis. Timotyu,* pukuhpawnaba gavitkis gikebikis neras hiyeg.

6 Gaytakis neras hiyeg parak akak kinistaki givinekutkis hiyeg. Ayge igkis wageswiye tinogben ku pariye ka huwit avigkut hiyakemniki adahan egkis ihevyokis giwnkis. Noras tinogben kivunsasaw akak patahwaki. Egkis isakasaw arit ku pariye tuguh abetit guhiyekemnikis.

7 Egkis guvewkankis ku egkis aharit kannuhwanos amin hiyakemniki. Heneme egkis ka ik adahan kannuhwa amin Uhokri gihiyekemni ku pariye inyewatnene.

8 Neras *kinisekevutnevwi* suguhnes Uhokri gihiyekemni hawata ku samah minikwak *Faraó giyamara* Janes gikak Jambres igkis suguhe amekene Moís. Gihiyekemnikis mbeyevye. Igkis yuma gikamaxwankis givitit Kiyavwiye Uhokri. Igkis yumahwa Uhokri gihiyekemni ay abet gihiyekemnikis.

9 Heneme igkis ka hiya gisamanak *Kiyavwiye Uhokri.* Aysawnemenek madikte hiyeg hiyaknek ku samah igkis yuma gannukis *gitivut Kiyavwiye Uhokri* hawata ku samah minikwak madikte hiyeg hiyak ku samah Janes gikak Jambres yumahwata gannukis *gitivut amekene Moís.*

Kibeyne pis wewne gikak Uhokri hawata ke nahbe

10 Pisme ka henema, *Timotyu. Kibeyne,* pis ihpene nukannuhakni, pis wewne hawata ke nahbe. Ku pariye numawkan inwata pimawkan. Pis kamaxwa givitit Kiyavwiye Uhokri hawata ke nahbe. Pis hawata kiyakniye gikakkis hiyeg. Pis hawata batek gikakkis. Pis hawata kamaxwene *givitit Kiyavwiye Uhokri abetnewa mbeyne.*

11 Pis hawata hiyapkiska mbeyne pit. Mbayka danuh pit hawata ku samah in danuh nutuh. Pis hiyak ku samah nah hiyap mbeyne ka aynsima *giwakukis neras namiyhetnivwi.* Pis hiyak madikte ini mbayka ku pariye danuh nutuh aynte avit paytwempu Antiyokiya, aynte avit paytwempu Ikôniyu, aynte avit paytwempu Listra. Nah hiyapkiska mbeyne ka aynsima nutuh ayge. Heneme, *kibeyne,* ig Kiyavwiye Uhokri wiwhpen ariw madikte.

12 *Timotyu,* madikte hiyeg ku pariye wewkere akak Cristo Jesus gihiyekemni, ignes hiyapkiska mbeyne gitkisnek *ay amadga inin.*

13 Igkisme neras kinisekevutnevwi mbeyevye igkis wagehnene arimkat pi ambayte akiw. Igkis kinis ka aynsima hiyeg akiw. Igkisweke kinisekbet.

Uhokri gannasan in ukannuhtenwiy

Jo 15.3, 17.17; Ro 15.4; Ef 5.26, 6.17; Tit 1.9; Tiy 1.21; 1Ped 1.22, 2.2; 2Ped 1.19

14 Pisme amawka ku pis wagahkis pihiyekemni akak ini hiyakemniki ku pariye pis kuwis kannuhwa nimin. Amawka ku pis tiviknene akak ini hiyakemniki ku pariye pis kuwis iveg nivitit, mmanawa pis hiyakni ku egkis pinagkis ku pariye pikannuhten amin inakni hiyakemniki egkis kis adahan pis iveg guvititkis.

15 Ku samah pis bakimnite pis kannuhka amin Uhokri gannasan. Inakni Uhokri

O Novo Testamento e Salmos na língua Palikur do Brasil; © 2018, Wycliffe Bible Translators, Inc.

gannasan akki pit hiyakemniki ku pariye keh pis isahptaw *ariw pitaraksan adahan pis danuhne git Kiyavwiye Uhokri.* Mmanawa in keh pis kamaxwa givitit Cristo Jesus.

16 Madikte Uhokri gannasan pes giwntakwa Kiyavwiye Uhokri. In kawih adahan ukannuhtenwiy adahan ku pariye inyewa Uhokri gihiyekemni. Hawata in akki wotwiy utaraksanwiy. Hawata in wadithebdih uhiyekemniwiy. Hawata in akki wotwiy adahan ku samah wixwiy wew wadit.

17 Ig Kiyavwiye Uhokri ike wotwiy inakni gannasan kahadbe gihiyegavu misakwa avigkutavrik ku samah gimawkan, kahadbe igkis ahegbet adahan kehne madikte kabayka.

Akkanaba Uhokri giwn takunipti muwapuw

Ef 5.15; Kol 4.5; 1Ped 3.15

4 **1** Aysawnemenek Cristo hiyapkiswa gitkis madikte hiyeg adahan neras ku pariye kibeynevwi kawih gikumadukan. Avim ini ig hiyapnek madikte hiyeg baki igkis kibeynewatma, neras ku pariye miyaravyenpu gikakkis neras ku pariye kotenene miyate. Inneki keh nah ikene pihiyekemni ku avim inin akak madikte nawaygi giwavrik Kiyavwiye Uhokri.

2 Akkanaba Kiyavwiye Uhokri giwn *gitkis madikte hiyeg.* Misakwanaba ahegbet adahan ekkene giwn takunipti muwapuw. Akkiniba ku aysaw in ka mahikonema pit adahan pis akkin. Akkiniba hawata ku aysaw in mahiko pit adahan pis akkin. Kehnaba hiyeg kayah gitaraksankis. Akki gitaraksankis gitkis. Iki gihiyekemnikis gitkis. Avanenekwa kiyaknihwa gikakkis. Avanenekwa kannuhnigkis *amin Uhokri gihiyekemni.*

3 *Misakwanaba ahegbet adahan ekkene inakni gihiyekemni avanenekwa kuri,* mmanawa aysawnemenek hiyeg ka timepkerepni. Avim ini ignes ataybiswa arit iwit ku pariye kane ariknawnema ku pariye ba gibetkikis igkis timap. Igkis kannuhkiswa gitkis hiyeg ku pariye awna inetit ku pariye igkis muwaka timap.

4 Avim ini igkis mataybiswanek ariw iwit ku pariye inyewatnene. Igkis ikene gitewkis arit iwit ku pariye he inetitapnen.

5 Pisme, *Timotyu,* amawka pis avuriw pihiyekemni kabayntiwa abetnewa madikte ku pariye danuh pit. Amavanaba ku pariye mbeyne danuh pit. Mpiksawnaba adahan wagesne hiyeg gidahan Kiyavwiye Uhokri. Kehnaba madikte ku pariye ig Kiyavwiye Uhokri aya pit.

Kuri nukamaxwetnivwi nuwmepten

6 Nahme *nah ka aymuhwa akiw adahan nah ayavap akiw.* Nuhawkanavrik kuwis danuh adahan nah umahkiswe gidahan Kiyavwiye Uhokri, adahan nah tivikwiye amadgatak inin.

7 Nah *kewa pahavwi suwtatbe ku pariye* kerye kibeyne kerka *gidahan gikivara* kuwis. Nah kuwis keh madikte ku pariye ig Kiyavwiye Uhokri aya nutuh. Nah ka diyuhkiswa. Nah nudukwenewa kamaxwene givitit Kiyavwiye Uhokri.

8 *Kibeyne,* kuwis nutiwni ahegbet nudahan *aynte inurik.* Nutiwni kewa paha iyuwtibe ku pariye kis adahan kibeyne ibukti kawihni. Ig Ukivarawiy ig ka gihiyekemnisima adahan ig hiyap ba gibukvig kibeynewatma ig katiwnihgikis ku samah kis gidahankis. Ayge nikwe amaksemni hawkri ig katiwnihpenek ku samah kis nudahan. Kawki nahnenwatma ig katiwnih, heneme ig katiwnih madikte gibukvig ku pariye wahapnig akak madikte gibetkikis.

Nah pahapo, ba ayta iwasavun

9 Iwawhawnaba ayta iwasavun kibehtenwa.

10 Mmanawa *kabahte yumahwa hiyeg ay nukakuh.* Ig Demas ig kuwis miniw nuwhu. Ig pi batekte akak kabayka amadgaya inin mpiya giw Kiyavwiye Uhokri. Ig kuwis tivik avitit paytwempu Tesalônika. Igme kiyavwiye Kiresenti tivik avitit Galasiyamnaw. Igme kiyavwiye Titu aynte paytwempu Dalmaziya.

11 Ignenwa kiyavwiye Luwkas ay nukakuh. Uya iwava kiyavwiye Markus ayta pihapti, mmanawa ig ik adahan ayavan akak Kiyavwiye Uhokri gannivwi ay.

O Novo Testamento e Salmos na língua Palikur do Brasil; © 2018, Wycliffe Bible Translators, Inc.

12 Ig kiyavwiye Tikiku *hawata ig yuma ay.* Nah kuwis awahkiswig *atere pit* avitit paytwempu Efesu.

13 Ku aysaw pis ayta, uya iwi nudahan nusimsa ku pariye nah ikise aynte avit paytwempu Trôadi giwaku kiyavwiye Karpus. Ewknaba nukagtan hawata nutuh. Nah pi muwakate ini kagta kehka puwikne amar.

Pukuhpawnaba gavit uvetunya

14 *Timotyu, pukuhpawnaba gavit* ner sivarivutne Alexandre. Ig ka aynsima amiyasevun gitkis hiyeg. *Ka sam.* Igwa Ukivarawiy hiyak gikaknek.

15 Pukuhpawnaba gavit, mmanawa ig ka aynsima suguh unetni.

Nukagmadavu ikiswen igme Uhokri ka ikisun

16 Amakohnokwa ku aysaw pitatye nah tabira givetun hiyaptigi adahan nah ekkene git ku nah ka keh mbayka, ayge yuma pahavwinema nawnamnihten. Igkis madikte ikiswen pahapo. Kiyavwiye Uhokri bayahminigkis ariw inerenek.

17 Ka sam. Igme Kiyavwiye Uhokri ka ikisun. Avim ini ig ike nawaygi adahan nah ekkene madikte ginetni ayge giwtrikkis madikte neras kane Uhokriyanvuma. *Kibeyne,* avim ini hawkri ig mpithevun ariw miyaka.

18 *Ka sam. Kuwewanek ig Kiyavwiye Uhokri iwevun.* Ayge ig mpithanek ariw madikte mbeyne amadgatak inin. Ig iwevun adahan nah kawihne gikumadukan aynte inurik. Kibeyne gidahan Kiyavwiye Uhokri. Ig ka gikiytanisima adahan avanenekwa, avanenekwa. Ameh.

Nah awahkis kabayka yimin

19 Wani kiyavuno Pirisila gikak kiyavwiye Akwila kabay nudahan. Wani kiyavwiye Onesíforu gimunyavu kabay nudahan hawata.

20 Kiyavwiye Erastu misekwe aynte avit paytwempu Korintu. Nah ikise kiyavwiye Trófimu aynte avit paytwempu Miletu mmanawa ig kakahrip.

21 Iwawhawnaba ayta danuhpa nutuh kibehtenwa avit mwokweki. *Pikagmadavu* Êwbulu gikakkis Pirudenti, Linu igkis awahkis kabayka pimin. Kiyavuno Kilawdya hawata awahkis kabayka pimin payak gikakkis madikte ukebyuvwiy.

22 *Timotyu,* Ukivarawiy iki pawayginek. Kiyavwiye Uhokri gabay yikaknek.

TITU

Inin kagta awahkiska gavit Uhokri giwatni amekene Pol. In tamaka ewka giwen Kiyavwiye Jesus (64 d.C.). In awahkiska gimin gikannuhni Titu ku pariye wew muwapuw gihapti. Ayteke pisenwa ig Titu huwitene Jesus gihiyegavu avitnenevwi kewgihri nopsadnene kewye Kiretamnaw. Nikwe ig Pol ikene gihiyekemni adahan mmahpa ig mpitha kannuhekevutnevwi ku pariye taraksavye, adahan ig kaniy kibeyne hiyeg adahan giwewkistenkis Jesus gihiyegavu ayge, adahan ig kannuh gihiyegavu adahan igkis ikaw akak tuwatka huwivraki.

Nah Pol awahkis kabayka pimin

1 **1** *Nah* Pol, ku pariye Kiyavwiye Uhokri gibuk, *nah awahkis kabayka pimin. Kibeyne,* nah Jesus Cristo giwatni. Nah awahkiska adahan wagahkisne Uhokri gikanyanvu gikamaxwankis. Nah awahkiska adahan hiyakkisne gitkis ini hiyakemniki ku pariye inyewatnene ku pariye keh hiyeg wew gikak Kiyavwiye Uhokri.

2 Kahadbe igkis aymuhwa *gimun Kiyavwiye Uhokri* adahan avanenekwa. Ig Kiyavwiye Uhokri ku pariye ka wasaympiyema ig

O Novo Testamento e Salmos na língua Palikur do Brasil; © 2018, Wycliffe Bible Translators, Inc.

ikakse wotwiy minikwak avit hawkri humaw
adahan waymuhwanwiy ay gimun.
3 *Kibeyne,* kuwis ahawkanavrik danuh ada-
han ig kahayaksa wotwiy ini waymuhwanwiy
gimun. Ig kahayaksin wotwiy abet ini ginetni
gimin Jesus Cristo. Nahme, ig wamnihtenwiy
Kiyavwiye Uhokri awahkisun adahan nah ek-
kene inakni ginetni gitkis madikte hiyeg.
4 *Nah awahkis kabayka* pimin Titu. Pis
kewa nukamkayhbe nutuh mmanawa pis
inyewa kamaxwa *givitit Kiyavwiye Jesus* ke
nahbe. Wigwiy Kiyavwiye Uhokri gikak wam-
nihtenwiy Cristo Jesus gabaykis pikaknek. Ig-
kis kariswehse piyakninek.

Kaniynaba kibeyne hiyeg adahan igkis humaw giwewkistenkis Jesus gihiyegavu

2Tim 3.1

5 *Titu,* nah ikiswep ayge avit ini kewgihri
Kiretamnaw adahan pis wadithebdihne ku
pariye muweke gitkis Jesus gihiyegavu ayge.
Nah ikispi ayge adahan pis kaniyne gaytakis
hiyeg ayge adahan igkis humewne giwew-
kistenkis Jesus gihiyegavu. Numawkan pis
kaniygikis avititak mpuse paytwempu ku sa-
mah kuwis nah awna pit.
6 Kaniynaba hiyeg ku pariye ikaw Uhokri-
yanbetnewa kane taraksevyema. Amawka
ku igkis pahavuwa gihayokis. Amawka ku
gikamkayhkis hawata kamaxwa givitit Kiyav-
wiye Uhokri. Ka muwaka kaniy pahavwi ku
pariye kakamkayne mahayakempiye. Hene-
me kaniynaba pahavwi ku pariye gikamkayh
ihpatrune giwn.
7 Pahavwi ku pariye huwithene Jesus gihi-
yegavu amawka ku ig waditye ke gikivara
Kiyavwiye Uhokribe mmanawa ig kannivwi-
ye gidahan Kiyavwiye Uhokri. Amawka ku ig
ahegbet timap gitaraksan ku aysaw in ekka-
ka git. Amawka ku ig ka dagawnatruvyema.
Amawka ku ig ka uwkihwatruvyema. Amaw-
ka ku ig ka kamabyanpiyema. Amawka ku ig
ka miyarhaw aharit ariknawnema.
8 Amawka ku ig ka giyaknisima amava
hiyeg givinekut. Amawka ku ig batekye keh
kabayka. Amawka ku ig wew akak kibeyne
hiyakemniki. Amawka ku ig ikaw waditye.
Amawka ku ig wew akak Uhokri gihiyekem-
ni. Amawka ku ig kannuh avuriw gihiyekemni
kabayntiwa.
9 Amawka ku ig ivegminenekwa gihiye-
kemni amin inakni Kiyavwiye Uhokri ginetni
ku kamin ig kuwis kannuhka mmanawa inakni
ka waditnevyenenma. Ayge nikwe ik adahan
ig iki pahavwi gawaygi akak inakni hiyakem-
niki. Hawata akiw ik adahan ig akkamnih gita-
raksankis gitkis neras ku pariye suguhnevwi
inakni Uhokri gihiyekemni.

Kiretayenevwi gihiyekemnikis ka maguyema

10 Mmanawa ayge Kiretamnaw ka aynsi-
ma hiyeg ku pariye ka ihpenevwima inakni
gihiyekemni. Igkis he awnbetevi amin iwit ku
pariye kane ayava hiyeg. Igkis wages hiyeg
gihiyekemnikis ariw Uhokri gihiyekemni ku
pariye inyewatnene. Neras ku pariye awne-
nevwi ku amawka madikte Jesus gihiyegavu
iha judeyenevwi gihiyekemnikis igkis mbayte
giwkis madikte.
11 Amawka ku igkis mpithaka adahan ig-
kis ka awna inakni hene akiw mmanawa
igkis matekbetene ka aynsima hiyeg gihiye-
kemnikis payak gikakkis gikebyuvwikis. Igkis
gikannuhtenkis amin ku pariye ka kiskama ig-
kis kannuhgikis. Igkis humaw gikannuhtenkis
he aharitnen gikakurakis. Kiskama igkis mara
akak inere.
12 Pahavwi gaytakis neras kiretayenev-
wi ku pariye giwohkigakis gawneve gitkis,
ignewa hiyeg kiretayene heneme ig awna:
“Kiretayenevwi igkis wasaymavyenen hiyeg.
Igkis ba gimabyankis ke axtigibe. Igkis mabiv-
wavye hiyeg. Igkis kayhavye hiyeg.”
13 Giwnapnawa ku samah ig awna. Nikwe
amawka pis himahgikis adahan igkis kamax-
wa kabayntiwa givitit Kiyavwiye Uhokri.
14 Awnanaba gitkis adahan igkis ka iki
gitewkis arit judeyenevwi gihyakemnikis ku
pariye he inetitapnen. Amawka ku igkis ka
iha kumadukaki ku pariye he giwntakisnen-
wa hiyeg ku pariye kuwisnene tukuhwe ariw
Kiyavwiye Uhokri giwn inyewatnene.

O Novo Testamento e Salmos na língua Palikur do Brasil; © 2018, Wycliffe Bible Translators, Inc.

15 *Wixwiy Jesus gihiyegavu* ka muwaka iha ariwn inakni gikumadukankis adahan in umaptentenwiy ariw patahwaki mmanawa ku pahavwi kuwis barewbetye gihiyekemni, nikwe madikte arikna kibeynekuye gidahan. Heneme ku pahavwi patehwevye gihiyekemni, ku ig ka kamaxwenema givitit Kiyavwiye Uhokri, nikwe yuma ariknawnema kibeyne gidahan. Yuma ariknawnema kibeyne gidahan mmanawa gihiyekemni patehwevye payak akak gitip.

16 Neras *kinisekevutnevwi* igkis ikawnamahkis ke wotbe igkis hiyak Uhokri gihiyekemnibe. Heneme gihiyekemnikis ka akki hene. Nikwe igkis asenewekе git Kiyavwiye Uhokri. Igkis ka ihpenevwima Kiyavwiye Uhokri giwn. Igkis ka kawih adahan keh ariknawnema kabayka.

2 **1** Pisme, *Titu,* amawka pis kannuh pihiyegavu adahan igkis wew akak hiyakemniki kibeynewatnene.

Amawka kiyavwiyegben ikaw akak kiyatka akak huwivgaki

2 Ikinaba gihiyekemnikis kiyavwiyegben adahan igkis avuriw gihiyekemnikis kabayntiwa. Awnanaba gitkis adahan igkis ikaw akak kiyatka akak huwivgaki, adahan igkis wew akak kibeyne gihiyekemnikis. Amawka ku igkis kamaxwa givitit Kiyavwiye Jesus kabayntiwa. Amawka ku igkis batek gikakkis hiyeg ka aynsima. Amawka ku igkis tiviknene kamaxwenene *givitit Kiyavwiye Uhokri* abetnewa mbeyne.

Amawka tinogben ikaw akak kiyatka akak huwivgaki

1Ko 14.34; 2Tim 2.9, 3.11; 1Ped 3.1

3 Ikinaba guhiyekemnikis kiyavunogben hawata adahan egkis hawata ikaw akak kiyatka akak huwivgaki. Amawka ku egkis ka awnatruvyoma giminkis hiyeg. Amawka ku egkis ka uwkihwatruvyoma. Amawka ku egkis kannuh *hiyeg buttyevwi* adahan ignes wew akak kibeyne hiyakemniki.

4 Amawka ku egkis kannuh tinogben buttyovwi adahan egkisme batek gikakkis gugihgikis gikakkis gukamkayhkis.

5 Adahan egkis wew akak kibeyne hiyakemniki, adahan egkis avuriw guhiyekemnikis barewbetye, adahan egkis avuriw guvinkis kabayntiwa, adahan egkis wew kabayntiwa gikakkis gugihgikis, egkis ihpatruno giwnkis. Ayge nikwe egkis ka mbayhasa Kiyavwiye Uhokri giwn gitkis hiyeg.

Amawka takwaviye wew akak kibeyne hiyakemniki

2Tim 4.12; 2Tim 2.22; 1Ped 5.5

6 Ikinaba takwaviye gihiyekemnikis adahan igkis hawata wew akak kibeyne hiyakemniki.

7 Kehnaba kabayka ayge gibetkis avanenekwa adahan igkis kannuhwa pit. Ka ba taraksa pahatnema iwit ku pariye pis kannuhgikis nimin. Akkanaba Kiyavwiye Uhokri giwn akak madikte kiyatka.

8 Awnanaba kibeynenen iwit avanenekwa kahadbe hiyeg ka ik adahan igkis awna pimin ku pis ka kibeynema. Ayge nikwe, uvetunyavuwiy hiyapni hene, igkis marekevwenek, igkis ka hiya igkisma pitimnak ukakwiy akiw.

Amawka hiyeg kiyatha gikivarakis

Ef 6.5; Kol 3.22; 2Tim 6.1; 1Ped 2.18

9 Ikinaba gihiyekemnikis hiyeg ku pariye kannivwiye gidahan pahavwi adahan igkis iha giwnkis gikivarakis. Amawka ku igkis keh gibetkikis. Amawka ku igkis ka wagesgikis.

10 Amawka ku igkis ka kidis gewkanbetkis heneme igkis keh ku pariye waditnene adahan gikivarakis iveg givititkis. Ku igkis keh hene, nikwe igkis avanenekwa kiyathasa *gitkis hiyeg* inakni unetni gimin wamnihtenwiy Kiyavwiye Uhokri.

Uhokri gabay hiyakemnihwiy

11 Mmanawa Kiyavwiye Uhokri kuwis hiyapkis gabay gitkis madikte hiyeg. Ini gabay innewa keh wixwiy isahptaw.

12 In gabay hiyakemnihwiy kahadbe wixwiy tukuhwevwa ariw gihiyekemnikis hiyeg ku pariye kane wewnevwima gikak

O Novo Testamento e Salmos na língua Palikur do Brasil; © 2018, Wycliffe Bible Translators, Inc.

Kiyavwiye Uhokri. In gabay hiyakemnihwiy kahadbe wixwiy ka iveganaw arimkat batekka amadgaya inin akiw. In gabay in hiyakemnihwiy kahadbe wixwiy wew akak kibeyne hiyakemniki, kahadbe kuri akak inin wixwiy wew wadit wixwiy ikaw Uhokriyanbetnewa.

13 In keh wixwiy wahap akak madikte ukamaxwanwiy ini kibeyne hawkri danuh ku aysaw Uwohkigawiy wamnihtenwiy Jesus Cristo hiyapkiswa wotwiy ka gikiytanisima.

14 *Kibeyne,* ig umahkiswe udukwenavrikwiy giwnteknewa adahan ig sagahptevye wixwiy ariw madikte uvathawniwiy. Mmanawa gimawkan ig keh wixwiy humaw barewvityevwi hiyeg, hiyeg gidahannenwa Kiyavwiye Uhokri, hiyeg ku pariye batekyevwi keh kabaykanen.

15 *Titu,* akkanaba inakni hiyakemniki. Iki hiyeg gihiyekemnikis adahan igkis ihpa inakni iwit. Himahnaba taraksavye akak madikte pikiytani *giwntak Kiyavwiye Uhokri.* Wewnaba *hiyakemun* adahan hiyeg ka mayhkepma.

Amawka Jesus gihiyegavu ikaw tuwatavye

Ef 4.2; Fil 2.3; Kol 3.12

3 **1** Kiyekis gitkis pihiyegavu adahan igkis ihpa giwn ikivarat adahan igkis ihpa giwnkis madikte ukivarawiy amedgenevwi inin. Amawka ku igkis ihpa gikumadukankis. Amawka ku igkis ahegbetnenekwa adahan kehne madikte ku pariye kabayka.

2 Awnanaba gitkis adahan igkis ka pataha giw pahavwinema hiyeg. Amawka igkis ka humaw kakigbivyema hiyeg heneme igkis humaw huwipagavye. Amawka igkis ikaw tuwatavye gitivutkis madikte hiyeg avanenekwa.

Uhiyakemniwiy minikweknene kawnata maguyema

1Ko 6.11; Ef 2.1; Kol 3.7

3 Mmanawa minikwak wixwiy *kewa nerasbe kireteyenevwibe.* Wixwiy kawnata hiyak hawkri. Avim ini wixwiy kawnata ihpa ukivarawiy giwnkis. Wixwiy hawata taraksavye. Avim ini wixwiy kumadukasa uhiyekemniwiy arit uhiyekemniwiy minikweknene abetki, arit batekka amadgaya inin. Ayge wixwiy wew kanaktinbet gikakkis hiyeg, wixwiy atihpene hiyeg. Wixwiy amiyhewbet pawtak.

Uhokri kagamnihrasima ukakwiy

Ro 5.6; 2Tim 1.9

4 Heneme *kibeyne,* ig wamnihtenwiy Kiyavwiye Uhokri kuwis hiyapkise gabay wotwiy ig kuwis hiyapkise gamnihra wotwiy.

5 Ayge nikwe ig keh wixwiy isahptaw *ariw utaraksanwiy adahan wixwiy danuhne git Kiyavwiye Uhokri.* Kawki ukehbetanwiyma kabayka keh wixwiy isahptaw, heneme ini gamnihra innewa ku pariye keh wixwiy isahptaw. Ig keh wixwiy isahptaw akak ku samah ig Kiyavwiye Uhokri Gitip *ke wotbe* ig sukuhbenete uhiyekemniwiy ariw nivathawni, ig keh utivwiy wayvuka akiw, ig iki wotwiy nukune uhiyekemniwiy.

6 *Kibeyne,* ig Kiyavwiye Uhokri kawihkise Gitip uvititwiy ka aynsima givitimpi wamnihtenwiy Jesus Cristo.

7 *Wixwiy ka kiseweknema adahan ig amnihwiy, heneme* he wamnihkawiynen ig amnihpewiy ig keh wixwiy kewa kibeynevwibe giwtrik Kiyavwiye Uhokri. Ayge nikwe ig keh wixwiy ik adahan wixwiy darih ini kabayka dehetniki ku pariye wohpanwiy.

8 *Titu,* inakni inetit ka waditnevyenenma. Numawkan pis akki inakni inetit akak madikte pawaygi kahadbe ku pariye hiyeg kamaxwenevwi givitit Kiyavwiye Uhokri igkis battukaw keh kabayka avanenekwa. Inakni kinetihwaki in kibeynewa in wagahkis hiyeg gihiyekemnikis.

Tukuhwepnaba ariw kinetihwaki ku pariye waditnevyenen

2Tim 1.3; 2Tim 2.14

9 *Kinetihwanaba amin inakni Kiyavwiye Uhokri ginetni* heneme tukuhwepnaba ariw kinetihwaki ku pariye he mahayakemnikinen. Ka ba iniyak amin amekenegben giwnkis,

O Novo Testamento e Salmos na língua Palikur do Brasil; © 2018, Wycliffe Bible Translators, Inc.

ine amin amekene Moís gikumadukan. Akebi inakni iwit he waditnevyenen. In ka wagahkis hiyeg gihiyekemnikis.

10 Ku pahavwi danuh atere ig matekbetene hiyeg gihiyekemnikis, ikinaba gihiyekemni pimavut. Ayteke ku ig ka ihpa inakni piwn, amawka pis miniw giw.

11 Mmanawa ayge pis hiyakni ku ig kuwis tukuhwevwe ariw hiyakemniki ku pariye inyewatnene, ig taraksevye. Ini gikehni akki ku ig ka wadityema.

Uya danuhpa nutuh

12 *Titu,* nah awahkiste pahavwi pimin *adahan piwenyan ayge.* Nah kote hiyakte ku pariye nah awahkis atere ba kiyavwiye Artemas ba kawk ba kiyavwiye Tikiku. Heneme ku aysaw pahavwi danuh atere, pisme iwawhaw danuh nutuh atere avitit paytwempu Nikópolis. Mmanawa nuvewkan nah mpiyasa kamukri ayge.

Amawka wixwiy ayava hiyeg kamawkanyevwi

At 20.35; Gal 6.10; Eb 13.3,16; Tiy 1.27

13 Kehnaba madikte ku pariye pis hiya asamanak adahan gayavetnikis neras inetitkekne kiyavwiye Zenas gikak kiyavwiye Apolu kahadbe igkis tivik akak madikte kabayka. Kabayhanigkisba akak madikte ku pariye gimawkankis.

14 Amawka uhiyegavu kannuh keh kibeyne kabayka avanenekwa adahan gayavetnikis hiyeg ku pariye kamawkanyevwi. Amawka ku igkis ka misakwa waditnevyenenma.

Usuh awahkis kabayka pimin

15 Madikte hiyeg ku pariye ay nukakuh igkis awahkis kabayka pimin. Usuh awahkis kabayka giminkis madikte kamaxwenevwi ayge ku pariye batekye ukakuh. Wani igkis kabay nudahan. Kiyavwiye Uhokri gabay yikaknek madikte.

FILEMOH

Inin kagta awahkiska gavit Uhokri giwatni amekene Pol. In tamaka ewka giwen Kiyavwiye Jesus (60-61 d.C.). In awahkiska gimin gikagmada amekene Filemoh. Ig amekene Pol ayepne git amekene Filemoh adahan ig bayahmina gibuk Onesimu ariw ku samah ig higihwe giw.

Usuh awahkis kabayka pimin

1 *Nah* Pol, ku pariye ay ariku parakseket givatra Cristo Jesus, nah gikak ukebyi kiyavwiye Timotyu *usuh awahkis kabayka* pimin kiyavwiye Filemoh. Usuh ka aynsima batek pikak. *Usuh batek ku samah* pis kannivwiye payak ukakuh.

2 *Usuh awahkis kabayka* hawata giminkis neras ku pariye lammesyavu ayge pivineku. Wani ukebyi kiyavuno Afiya, kiyavwiye Arkivu ku pariye kannivwiye payak ukakuh *wani egkis kabay udahan.*

3 Wigwiy Kiyavwiye Uhokri gikak Ukivarawiy Jesus Cristo gabaykis yikaknek. Igkis kariswehse yiyakninek.

Kibeyne, pis kuwis amnih ka aynsima Jesus gihiyegavu

4 *Nukebyi Filemoh,* mpuse hawkri nah piriyepkaw pidahan, nah kabayha Kiyavwiye Uhokri pidahan.

5 Mmanawa takunipti nah kinetni pak ku samah pis batek gikak Kiyavwiye Jesus pis kamaxwene givitit kabayntiwa. Pis hawata batek gikakkis gihiyegavu, pis kamaxwenewagivititkis.

6 *Kibeyne adahan* ku samah pis hiyapkisne pikamaxwan gitkis hiyeg. Ku samah ignes hiyap ini kabayka ay pivit, nikwe igkis hiyapni hene, igkis mpiksawte keh Cristo gibetki. *Henewatbaki nuviryepkawni gidahankis.*

O Novo Testamento e Salmos na língua Palikur do Brasil; © 2018, Wycliffe Bible Translators, Inc.

7 Pis kuwis amnih ka aynsima gihiyegavu
Jesus. Pis kariswehse giyaknikis. In keh nah
batek ka aynsima. In iki nawaygi. *Kibeyne,*
nukebyi.

Uya amnih nudahan pibuk

8 *Kuri nuvewkan nah ayepne pit amnihka*
pahaynewata akiw. Ik adahan nah mpiksap-
tihpi giwavrik Cristo adahan pis keh ini ku
pariye numawkan mmanawa ku pariye nah
aya pit ini wadit.
9 Heneme nah ka mpiksaptihpi. Nah ba-
tek pikak. Nah he amnihswa pit, nah Pol ku
pariye kuwis kiyavarivye ku pariye ay ariku
parakseket gidahan Cristo Jesus.
10 Nah aya pit adahan pis amnih pahavwi
ku pariye kene nukamkayhbe, *ig pibuk* One-
simu. Ig kuwis wageswe kewa nukamkayhbe
mmanawa ku samah ig timap nuwnuh ay
ariku parakseket ig wagese gihiyekemni *git*
Cristo.
11 *Ig Onesimu giw inakni "kabivwiye".* Mi-
nikwak ig *ibukti* mabivuwivye ayge pimun.
Kurime, *kibeyne,* ig kabivwiye pidahan ig ha-
wata kabivwiye nudahan.
12 Kuri nah gawahkisten pimkanit. Igi nu-
yakniwa nah awahkis pimun.
13 Ku samah nah ay ariku parakseket ava-
tra ku samah nah ekkene Kiyavwiye Uhokri
ginetni, nah ka aynsima muwaka ig misakwa
ay nukakuh ig nayavetni piwenyan.
14 Heneme nah ka muwaka keh ariknaw-
nema ku pariye ka pimawkanma. Nah ka
muwaka mpiksaptihpi adahan pis isaksig
adahan ig ayavan. Numawkan pis keh piwn-
teknewa.
15 Ini ku samah ig Onesimu higihwe piw
minikwak nuvewkan *igwa Kiyavwiye Uhokri*
isaksig adahan ig higihwa adahan aynesa
hawkri. Kahadbe ku aysaw ig diyuh pit ig mi-
sakwa pidahan adahan avanenekwa.
16 Kuri ig kawki ininewatma pibuk. Ig
kabayte kuri. Ig kuri pikebyi Jesus gihiyega.
Nutuh ig kibeyne nukebyi. Pit ig kibeynewata.
Mmanawa ig kibeyne pibuk, ig hawata kibey-
ne pikebyi Uhokriyan.
17 Nikwe ku samah pis kanumun pikagma-
da, uya amavig kabayntiwa ke wotbe nahbe
danuhnebe pit.
18 Ku ig kuwis tarakse pikak minikwak, ku
ig matiwnih pit arikna, hiyawa pis sarayh ma-
dikte nuduhyakat.
19 Nah Pol nahwa katiwnihninek. Nah an-
niri inakni akakwa nuwakuh. Nah ka awna
aynesnima amin pidahan pimatiwnihni ay nu-
munuh. Mmanawa nuwnuh kuwis keh pis uti
pidehetni. *Kuri uya diyuhkis nuwakuh.*
20 Nukebyi, nah aya pit, uya amnihun kuri
gidahan Kiyavwiye Uhokri. Keh nuyakni ka-
risaw gidahan Cristo.
21 Nah iveg pivitit ku pis ihpa inakni nuw-
nuh. Inneki keh nah awahkis inin kagta pimin.
Mmanawa nah hiyakni ku pis keh mpiy ku
pariye nayapni pit.

Nah danuh atere pitnek

22 Hawata numawkan pis ahegbeta nudah-
an pahayku iwetrit. Mmanawa nah iveg givitit
Kiyavwiye Uhokri ku ig timap yiviryepkawni. *Ig*
pekkiswenek, ig keh nah danuh atere yit akiw.
23 Kiyavwiye Epafras awahkis kabayka
pimin. Ig ay nukakuh ariku parakseket gi-
vatra Cristo Jesus.
24 Hawata kiyavwiye Markus gikakkis ki-
yavwiye Aristarku, kiyavwiye Demas, kiyav-
wiye Luwkas igkis awahkis kabayka pimin.
25 Ukivarawiy Jesus Cristo gabay yikak-
nek.

O Novo Testamento e Salmos na língua Palikur do Brasil; © 2018, Wycliffe Bible Translators, Inc.

EBREWS

Yuma hiyeg ahiyekten ku pariye hiyeg awahkis inin kagta. In tamaka ewka giwen Kiyavwiye Jesus (70 d.C.). Ka aynsima hiyeg ikiy ku in awahkiska gavit Uhokri giwatni amekene Pol. In awahkiska giminkis madikte hiyeg judeyenevwi ku pariye kamaxwenevwi givitit Kiyavwiye Jesus. Igkis mpiksaptihka gavitkis gikebyuvwikis adahan igkis diyuh amin gihiyekemnikis minikweknene. Nikwe Pol ikene gawaygikis adahan igkis ka isahkis gikamaxwankis givititak Kiyavwiye Jesus awaku ku samah igkis hiyepne mbeyne. In ekkene gitkis ku Kiyavwiye Jesus gihiyekemni ka aynsima kabayte ariw gihiyekemnikis minikweknene.

Uhokri gikamkayh ka gikiytanisima

Kol 1.15

1 **1** Minikwak Kiyavwiye Uhokri wasavanew giminkis amekenegben gibiyrikkis gawnevevu. Igwa Kiyavwiye Uhokri awnene givititakis. Ig akki aritnanyuvwi ku samah gihiyekemni. Ig akkin akak arakembet areketni adahan ekkene ku samah gihiyekemni.

2 Kurime amaksemni hawkri ig wasavanaw uminwiy gibiyrik *igyewa* gikamkayh. Igwa Kiyavwiye Uhokri ay givit ig ekkene ku samah inyewa Uhokri gihiyekemni. *Ig gikamkayh ka aynsima gikiytani.* Madikte ku pariye Kiyavwiye Uhokri gidahan in gidahanwata gikamkayh. Henewa ig Kiyavwiye Uhokri gimawkan. Ig Kiyavwiye Uhokri kehkis inin hawkri git ner gikamkayh.

3 Ig gikamkayh kivun akak Uhokri gihiyekemni ku pariye kane nikiytanisima. Ignewa kahayaksa wotwiy igyewa Kiyavwiye Uhokri amadga inin. Ig wewkis inin hawkri he akak giwnnenwa. Giwn ka nidatnisima. Minikwak ig sagahptewiy ariw utaraksanwiy. Pisenwa ig batahkiswe *adahan ig kumadukene* gihumwa Ukivarawiy detye aynte inurik, ay amun ini iwetrit *ku pariye kane nikiytanisima* kihehaptak.

Uhokri gikamkayh kiyate giwkis ahj

Ap 19.10

4 Ku samah *ig bat gihumwa Kiyavwiye Uhokri* in kahayak nikwe ku ig ka aynsima kiyate giwkis madikte ahj. Hawata gikanmak *ku samah ig kanumka Kiyavwiye Uhokri gikamkayh* in ka aynsima kiyate ariw ahj gikanmakis.

5 Mmanawa ig Kiyavwiye Uhokri awna git gikamkayh:

— Pis nukamkayh. Ku avim inin nah akkap ku pis igyewa nukamkayh.

Ig ka awnati inakni hene git pahavwinema ahj. Hawata akiw ig awna gimin gikamkayh:

— Nah gig, igme nukamkayh.

Heneme ig ka awnati inakni hene gimin pahavwinema ahj.

6 *Kawa.* Ku aysaw ig Kiyavwiye Uhokri awahkiswiye gikamkayh atan amadgat inin, gitkis ahj ig awna:

— Nuhiyegavu ahj, kiyathanigbay.

7 Hawata akiw Uhokri gannasan awna giminkis ahj ku igkis ka kiyesradima gikiytanikis. In awna:

— *Kiyavwiye Uhokri* iki giwatnivwi ahj ke maygbe. Ig iki igkis gihiyegavu ahj ke tiketbe kadawempiyebe.

Henewatbaki ig Kiyavwiye Uhokri kinetihwa giminkis ahj.

8 Giminme gikamkayh ig annase iwit ka aynsima kabayte akiw. In awna:

— Kiyavwiye Uhokri, pis kumadukanek adahan avanenekwa. Avanenekwa pikumadukan waditnenekwa.

9 Pis batek keh ku pariye wadit. Pis ka batek akak ku pariye kane wadit. Innebaki keh piwohkiga Kiyavwiye Uhokri kivunsap akak ka aynsima batekka mpiy madikte hiyeg.

Henewatbaki in Uhokri gannasan awna.

10 Hawata akiw in awna:

— Kiyavwiye, pitatye akavuska hawkri pis kehe waxri humaw, hawata akakwa piwak, pis kehe en.

O Novo Testamento e Salmos na língua Palikur do Brasil; © 2018, Wycliffe Bible Translators, Inc.

11 Aysawnemenek waxri akak en in biyukenek. Pismeti dahwanek adahan avanenekwa. Aysawnemenek waxri akak en in mugumgupnek ke kamisbe.

12 Avim ini pis minahminemninek adahan pis awinyimpitni ke kamisbe. Pismeti ka uniyehwati. Pis pidukwenewa misakwa adahan avanenekwa.

13 Hawata akiw ig Kiyavwiye Uhokri awna *git gikamkayh:*

— Batnaba ay nuhumwa kihehaptak *amun inin iwetrit kiyatye* ku samah nah sibuhkisnete pivetunyavu pit.

Ig ka awnati inakni hene git pahavwinema ahj.

14 *Nah akkamnihte yit ku samahpa* ahj. Igkis Kiyavwiye Uhokri gibukvig yuma givitkis kema hiyegma amadgayavuma inin. Ig Kiyavwiye Uhokri awahkisgikis adahan gayavetnikis neras ku pariye amnihkavu gavit Kiyavwiye Uhokri.

Avuriwnabay ku nawenetke yis miyehe wamnihtenwiy

2 **1** Kiyavwiye Uhokri gikamkayh ka gikiytanisima. Amawka nikwe ku wis kiyenenekwa inakni inetit gimin ku pariye kuwisnene ekkepka wot ku nawenetke wis miyehpig. Ku wis miyehpig, wis humaw ke pahamku umuhbe ku pariye ka wanak kabayntiwatma eg bohpika avit amiyan.

2 *Ig Kiyavwiye Uhokri gikamkayh ka aynsima kiyate giwkis ahj.* Madikte ku pariye ahj giwn, henewa in danuh. Ku pariye hiyeg taraksin, ku pariye hiyeg ka ihpin, ig katiwnivwe nivatra.

3 Inme Kiyavwiye Jesus giwn in ka aynsima kiyate akiw ariw ahj giwnkis. Ku wixwiy ka aminama ariw giwn, wixwiy katiwnivwenek nivatra. Yuma bisiket udahanwiy. Ig kuwis akki wotwiy adahan wamnihkawiy kibeynewatnen ku samah ig keh wixwiy isahptaw ariw arakembet mbayka adahan wixwiy uti ka aynsima kabayka. Igkit ekke ini wamnihkawiy gitkis hiyeg. Ayteke neras gikannuhnivwi ku pariye timepnevwi inakni giwn ignesme ekkepni wotwiy. Igkis akki wotwiy ku inakni inyewa.

4 Nikwenewa igwa Kiyavwiye Uhokri hawata akki wotwiy ku inakni inyewa. Mmanawa ig ike gannu givititkis adahan igkis keh annut adahan areketni ku ig ay gikakkis. Ig kehkis annut gitkis ku pariye keh hiyeg wakaymni, kibeyne annut ku pariye hiyeg amadgayavu inin ka hiya nikehka. Hawata akiw ig ibekhe Gitip gannu givuwiwkis mpuse gihiyegavu ku samah gimawkan.

Cristo wageswe ihtikekne adahan ig wamnihtenwiy

Mt 1.20; Jo 1.14; Ro 8.3; Fil 2.7; Kol 2.9; 1Jo 4.2

5 Ka gitkisma ahj Kiyavwiye Uhokri kumadukasa ini hawkri nukune, ku kamin wixwiy kinetihwene kuri.

6 Kawa. *Ka gitkisma.* Mmanawa ay pahak iwetrit amadga Uhokri gannasan ku kiney pahavwi awna, giwn:

"Kiyavwiye Uhokri, pariyeki hiyeg ta pit, ku pariye amadgaya inin, adahan pis kiyegi hene? Ig amadgaya inin, ig ka ariknawnama adahan pis iki pihiyekemni ta git.

7 Heneme, *kibeyne,* pis ike git ka aynsima gannu, ka aynsima gikiytani. Pis kehe gikiytani warikapte aynesa ariw ahj gikiytanikis.

8 Pis kumadukasa madikte ariknebdi git."

Henewatbaki ig pahavwi awna. Inakni iwit awna ku ig Kiyavwiye Uhokri kumadukasa madikte ariknebdi wotwiy. Madiktehwa. Yuma ariknawnema ka kumadukaka wavitwiyma. *Nukebyuvwi,* wixwiy kote hiyapte ini humaw.

9 Heneme *kibeyne,* wixwiy kuwis hiyap Kiyavwiye Jesus. Ig ikaw aynesa warikapte giwkis ahj *mmanawa ig wageswe ihtikekne kahadbe ig umahkiswene gidukwenavrikkis hiyeg.* Heneme kuri ig Kiyavwiye Uhokri iki git Kiyavwiye Jesus ka aynsima gidatni, ka aynsima gikiytani awaku ku samah ig umahkiswe udahanwiy. Henewa, ig Kiyavwiye Uhokri gabay keh ig Kiyavwiye Jesus kayah miyaka gidahankis mpuse hiyeg.

10 In kabay ig Kiyavwiye Uhokri isaksig adahan ig hiyap mbeyne hene. *Kiyavwiye Uhokri inyewa ka gihiyekemnisima.* Madikte

O Novo Testamento e Salmos na língua Palikur do Brasil; © 2018, Wycliffe Bible Translators, Inc.

humaw giwntak. Madikte humaw gidahan.
Ig muwaka iwi ka aynsima hiyeg git adahan
igkis humaw *ke wotbe* gikamkayuvwibe ada-
han ig iki gikiytani givititkis. Ignewa Kiyavwi-
ye Jesus keh hiyeg isahptaw adahan ignes
humaw Kiyavwiye Uhokri gikamkayuvwi. Ig
giwewkistenkis arimkat isahptawka. Nikwe
in kabay ig Kiyavwiye Uhokri isaksig adahan
ig hiyap mbeyne. Ini gihiyvan mbeyne in hu-
maw *ke wotbe* gahegbeteptenbe adahan ig
humaw uwewkistenwiy avigutavrik ku samah
Kiyavwiye Uhokri gimawkan.

11 Mmanawa wixwiy ku pariye sagahptaka
ariw uvathawniwiy wixwiy *kuri ke wotbe wix-
wiy pakebyeknebe* gikak ner ku pariye usa-
gahptihpitniwiy ariw uvathawniwiy. Wixwiy
kadahan igwata Wigwiy. Awaku ini ig Kiyav-
wiye Jesus ka mara kanumwiy gikebyuvwi
adahan ig ikaw hehpekuye ke wixwiybe.

12 *Amadgatak Uhokri gannasan* ig Kiyav-
wiye Jesus awna:

— Kiyavwiye Uhokri, nah kinetihwate pimin
gikakkis nukebyuvwi. Nah kabayhapte akak
avat abet lammes payak gikakkis ignes pihi-
yegavu.

13 Hawata ig awna akiw:

"Nah kamaxwenewata givitit Kiyavwiye
Uhokri *payak gikakkis.*"

Hawata ig awna akiw:

— Nah ay gikakkis nukebyuvwi ku pariye
Kiyavwiye Uhokri gikan nutuh.

14 Ku samah wixwiy gikebyuvwi wixwiy ihti-
kekne, nikwe ig Kiyavwiye Jesus kinagsaw, ig
wageswe ihtikekne hawata ke wixwiybe. Ku
samah ig ihtikekne, ig ik adahan ig umahkis-
wa. Abetimpi ini ku samah ig umahkiswe ig
pisenwe akak gidatni ner wavitye gikivarakis,
ku pariye atiwkekne miyaka.

15 Ayge nikwe ig keh wixwiy isahptaw, wix-
wiy ku pariye takunipti wanakka akak aviska
awaku ku samah wixwiy avisne abohri miyaka.

16 Henewa ig ka parak abet gihawkankis
ahj. *Kawa.* Ig parak abet udahanwiy uhawkan-
wiy wixwiy amekene Abraawh gihiwhivwi.

17 Adahanikwa ini ig wageswa *ihtikekne*
hawata ke wixwiy gikebyuvwibe. Pugamaw-
ka ig keh hene kahadbe ig humaw kibeyne
awnamnihkevutne udahanwiy git Kiyavwiye
Uhokri. *Ku samah ig wageswa ihtikekne* nik-
we ig ka aynsima kayahte udahanwiy. *Awa-
ku ini ig humaw kibeyne awnamnihkevutne
wowtrikwiy wixwiy hiyeg. Ig hawata humaw
kibeyne awnamnihkevutne giwtrik Kiyavwiye
Uhokri* awaku ig keh Kiyavwiye Uhokri gi-
betki. Ig wadithebdih uhawkanwiy gikak Ki-
yavwiye Uhokri akak ku samah ig katiwnihe
utaraksanwiy gikak.

18 Ig kuwis mpiya abetiw mbeyne amadga
inin, adahan ig hikekka adahan ba ig taraksa,
heneme ig mpiyasemni. Inneki keh ig hiya
asamanak adahan parak abet uhawkanwiy
wixwiy ku pariye hawata hikekka adahan ba
wixwiy taraksa.

Jesus kiyate giw amekene Moís

3 **1** Nikwe nukebyuvwi kibeynevwi, yis ku
pariye Kiyavwiye Uhokri kaniy adahan yis
humaw inurikyenevwi, uyay iki utewiy gitnen
Kiyavwiye Jesus. Ig Uhokri giwatni *adahan
ig kinetihwene wotwiy gidahan.* Ig hawata
wawnamnihtenwiy *adahan ig kinetihwene git
Kiyavwiye Uhokri udahanwiy. Ignewa ku kavit
wixwiy kamaxwa.* Ignewa ku pariye wixwiy
ikaw gihiyegavu.

2 Ig Kiyavwiye Jesus takunipti keh gawah-
kisten gibetki hawata ku samah amekene
Moís keh gawahkisten gibetki minikwak ku
kavim ig wewkisne madikte Kiyavwiye Uhokri
gihiyegavu *aynte amadga amatap.*

3 Heneme ig Kiyavwiye Jesus ig ka ayn-
sima kiyate giw amekene Moís hawata ku
samah pahavwi paytevutne ig ka aynsima
kiyate ariw ini payt ku pariye gikehni.

4 *Yuma payt humaw henenwatma.* Ma-
dikte payt kadahanyekuye nikehten. *Hawata
madikte hiyeg kadahanyekuye gikehtenkis.*
Ignewa Kiyavwiye Uhokri akehten madikte
ariknebdi.

5 Igme amekene Moís takunipti keh Kiyav-
wiye Uhokri gibetki gikakkis madikte gihiye-
gavu. Ig keh gibetki kewa pahavwi ibuktibe
ig kannivwiye ariku gikivara givin. Henewa
ig humaw arakak adahan ku pariye nehm-
nikuhpiye.

O Novo Testamento e Salmos na língua Palikur do Brasil; © 2018, Wycliffe Bible Translators, Inc.

6 Igme Cristo ig hawata keh Kiyavwiye Uhokri gibetki takunipti gikakkis Kiyavwiye Uhokri gihiyegavu. Heneme ig keh gibetki kewa pahavwi ikamkaytibe, ig kumadukene gig givin. Wixwiynewa Kiyavwiye Uhokri givin. Ku wixwiy ka isahkiswa ariw ukamaxwanwiy, ku wixwiy udukweneywa kamaxwenenekwa givitit Kiyavwiye Uhokri, ku wixwiy batekne-nekwa akak ini kabayka ku pariye wohpanwiy, ayge nikwe wixwiy humaw inyewa Kiyavwiye Uhokri givinek.

Avuriwnabay ku nawenetke yis isahkis yikamaxwan

1Ko 10.1; Jud 1.5; Sa 95.7-11

7 Kiyavwiye Jesus ka aynsima kiyate giw amekene Moís. Nikwe avuriwnabay ku samah Kiyavwiye Uhokri Gitip awna amadgatak Uhokri gannasan. Giwn:

— Ataybiswanabay git Kiyavwiye Uhokri ku avim inin. *Giwn:*

8 Ka yi muwaka humaw kane ihpatrunema kema ignesma yihawkrivwi. Ayge amadga amatap igkis ka aynsima wakaymnisun awaku ku samah igkis ka kamaxwa nuvitit. Avim ini igkis hikekun takunipti baki nah aywatma gikakkis. Giwnkis: `Kiyavwiye Uhokri yuma ay ukakwiy. Kineyva gannu? Wake ig keh annutbe, nikwekam wixwiy kamaxwa givititkam wixwiy hiyakkam ku ig ay ukakwiykam.´

9 Bawa takunipti nah kehne annut adahan areketni gitkis ku inyewa nah ay gikakkis henewa danuhe adahan paxnika madikwa *(40)* akebi kamukri. *Hiyaksa igkisme gidukweneswa ka kamaxwa nuvitit.*

10 *Ku samah igkis ka kamaxwa nuvitit inneki keh nah ka batek.´* Avim ini nah awna: `Igkis taraksevwa igkis! Avanenekwa igkis taraksa. Igkis ka wew aynesnima avigku nuhiyekemni.´

11 Ini ku samah nah ka batek akak gitaraksankis in keh nah ikakse gidahankis adahan igkis ka uti ini mayeket ku pariye kuwisnene nah ahegbete gidahankis.

Henewatbaki in Uhokri gannasan awna.

12 Nukebyuvwi, avuriwnabay ku pariye hiyakemniki ay avit yiyakni ku nawenetke yis *hawata yihiyekemni mbeyevye akak pukuhpawka in keh yis* miniw giw Kiyavwiye Uhokri ku pariye igyewatnene.

13 *Nah kuwis akki yit ku samah Uhokri gannasan awna. In awna: "Ataybiswanabay git Kiyavwiye Uhokri ku avim inin." Nikwe* ikinay yihiyekemni pawtak takunipti gidahan Kiyavwiye Uhokri avim ini ku aysaw inakni iwit "ku avim inin" in kawih udahanwiy. Ikinay yihiyekemni pawtak takunipti kahadbe yuma pahavwinema yaytak kinikiswa arit gitaraksan in keh ig ka iha giwn Kiyavwiye Uhokri nikwe.

14 Mmanawa wixwiy kuwis pakebyeknevwi gikak Cristo. Madikte *kabayka* ku pariye gidahan Cristo in udahanwiywata. Amawka kuri ku wixwiy udukweneywa kamaxwenene givitit Kiyavwiye Uhokri ku samah pitatye, han pitatit he danuhe umaksemniwiy. Ayge nikwe wixwiy utinek madikte ini kabayka ku pariye gidahan Cristo.

15 *Inakni Uhokri gannasan kawih udahanwiy, nukebyuvwi.* Ataybiswanabay nikwe git Kiyavwiye Uhokri ku avim inin. Ka yi muwaka humaw kane ihpatrunema kema ignesma amekenegben. Ayge amadga amatap igkis ka aynsima wakaymnise Kiyavwiye Uhokri.

16 Hiyawa igkis kuwis timap Kiyavwiye Uhokri giwn heneme igkisnewa wakaymnisnene Kiyavwiye Uhokri awaku ku samah igkis ka kamaxwa givitit. Uyay akki nutuh. Mmah igkis ku pariye wakaymnisene Kiyavwiye Uhokri mmah igkis ka hiyak Kiyavwiye Uhokri? Ihi, igkis hiyaknig. Igkisnewa ku pariye ig amekene Moís ayipa wiwhe giwakutakis hiyeg ejituyenevwi kuwis.

17 *Nah ayayi akiw.* Pariye hiyeg keh Kiyavwiye Uhokri ka batek adahan paxnika madikwa *(40)* akebi kamukri? *Nah akkite yit.* Igkisnewa ku pariye taraksavye. Avatra ini Kiyavwiye Uhokri makisrihpigkis ayge amadga amatap.

18 *Hawata nah ayavyi.* Kadahan Kiyavwiye Uhokri ikaksa adahan ignes ka uti ini mayeket ku pariye kuwisnene ig ahegbete gidahankis? Igkisnewa ku pariye kane ihpenevwima giwn.

O Novo Testamento e Salmos na língua Palikur do Brasil; © 2018, Wycliffe Bible Translators, Inc.

19 In kahayak huwewe wot ku igkis ka uti
ini mayeket awaku igkis ka kamaxwa givitit
Kiyavwiye Uhokri.

4 **1** *Nukebyuvwi,* ku akak inin ig Kiyavwiye
Uhokri kuviknene kadahan pahayku
mayeket ahegbet udahanwiy. Uyay pukuhpaw
ku nawenetke wixwiy ka huwit avigkut.

2 Mmanawa wixwiy hawata, wixwiy kuwis
timap kibeyne inetit *adahan isahptawka* ha-
wata ke igkisbe amekenegbenbe. Heneme
igkis timapni waditnevyenen awaku ku sa-
mah igkis timapni heneme igkis ka kamax-
wa nivititt.

Kamaxwenevwi uti mayeketnek

3 Wixwiyme ku pariye kamaxwenevwi avi-
tit inakni Kiyavwiye Uhokri giwn wixwiy uti ini
mayeketnek *ku pariye ig Kiyavwiye Uhokri
kuwisnene ahegbete udahanwiy. Wixwiy uti
ini mayeket ku pariye igkis ka uti.* Mmanawa
ig Kiyavwiye Uhokri awna:

— Nah ka batek akak gitaraksankis ay-
nesnima. Inneki keh nah ikakse gidahankis
adahan igkis ka uti ini mayeket ku pariye ku-
wisnene nah ahegbete gidahankis.

Ini mayeket kuwis ahegbet gidahankis
ku samah yumahte hawkri heneme *igkis ka
utipni.*

4 *In kahayak huwewe wot ku in kuwis ah-
egbet* mmanawa Uhokri gannasan awna ku
arimkanitwiye ntewnehkevye hawkri ig Kiyav-
wiye Uhokri mayeke ariw madikte gikehavan.
Mmanawa madikte ahegbet kuwis.

5 In hawata kahayak huwewe wot ku ig-
kis amekenegben ka utipni mmanawa Uhokri
gannasan awna:

— Igkis ka utinek ini mayeket ku pariye ku-
wisnene nah ahegbete gidahankis.

6 Nikwe pahayku mayeket adukwenewa ay
ahegbet adahan hiyeg uti. Neras amekeneg-
ben ku pariyekit ekkepka gitkis kibeyne inetit
adahan isahptawka igkis ka utipni awaku igkis
ka ihpa Kiyavwiye Uhokri giwn.

7 Awaku ini ig Kiyavwiye Uhokri ikakse
nawenyewa hawkri akiw *adahan hiyeg uti ini
mayeket.* Ini hawkri in ku avim inin. Ariwnte-
ke ini *ku samah igkis amekenegben ka huwit
atere* kibite kamukri akiw ig ikaksin udahan-
wiy gibiyrik amekene Davi. Ig ikaksin akak
inakni iwit ku pariye nah kuwis akkin yit, *inakni
iwit ku pariye kavusa han:*

— Ataybiswanabay git Kiyavwiye Uhokri ku
avim inin. Ka yi muwaka humaw hene kane
ihpatrunema.

8 Ig amekene Joswe ig waxwe neras
amekenegben gikamkayhkis *avitit ini waxri
ku pariye kuwis Kiyavwiye Uhokri ahegbe-
te gidahankis gihiyegavu.* Heneme igkis ka
uti mayeket ayge. Wake igkis utipnibe, nik-
wekam ig Kiyavwiye Uhokri ka awnakam ay-
sawnemenek akiw adahan wixwiy utipni ku
avim inin.

9 Nikwe pahayku mayeket adukwenewa
ahegbet udahanwiy wixwiy Kiyavwiye Uhokri
gihiyegavu. Ik adahan wixwiy mayak hawa-
ta ku samah ig Kiyavwiye Uhokri mayeke
arimkanitwiye ntewnehkevye hawkri.

10 Mmanawa ig *Kiyavwiye Jesus* kuwis
danuh arit ini mayeket. Ig kuwis mayeke ariw
madikte gannivwi *amadgatak inin* hawata ku
samah ig Kiyavwiye Uhokri kuwis mayeke
ariw madikte gikehavan *amadgatak inin. Ig
kuwis wadithebdihe uhawkanwiy gikak Kiyav-
wiye Uhokri ku samah ig umahkiswe uduk-
wenavrikwiy.*

11 Nikwe *nukebyuvwi,* uyay mpiksaw aha-
rit ini mayeket *ku pariye ig Kiyavwiye Uhokri
kuwis ahegbete udahanwiy.* Uyay avuriw ku
nawenetke wixwiy ka huwit nivigkut awaku ku
samah wixwiy ka ihpa giwn Kiyavwiye Uhokri
ke igkisbe.

Uhokri giwn padukte ariw pahamku iwan

12 Mmanawa Kiyavwiye Uhokri giwn det-
ye. In keh ka aynsima annut. In padukte ariw
pahamku iwan pebkaknano guyaw. Egme
pahamku iwan paduk tahan warikwit ku ki-
ney ukisut avatiptakni. He eg parak tahan
abetit uvirik. Inme Kiyavwiye Uhokri giwn in
padukte *akiw. In paduk* ku kiney udehetni pa-
tiptak akak uhiyekemni. In ivega ku pariye
abet uhiyekemni avit uyakni.

13 Yuma ariknawnema ayemwene giw Ki-
yavwiye Uhokri. *Aysawnemenek amawka*

O Novo Testamento e Salmos na língua Palikur do Brasil; © 2018, Wycliffe Bible Translators, Inc.

ku wixwiy akkamnih git madikte ku pariye ukehniwiy ay amadga inin. Heneme in kuwis kahayak huwewe madikte git. In kuwis *ke wotbe in* mawasavit giwtrik.

Jesus wawnamnihtenwiy ku pariye kibeynewatnene

14 *Kibeynekata* wixwiy kadahan pahavwi wawnamnihtenwiy ku pariye kibeynewatnene. Ig pahavwi kuwis danuh atere *git Kiyavwiye Uhokri* inurikut. Ig awnamnihkevutne ku pariye kabaytenene giwkis madikte. Ig Kiyavwiye Jesus, Kiyavwiye Uhokri gikamkayh. Ku wixwiy hiyap ku ignewa wawnamnihtenwiy, uyay kamaxwa givitit kabayntiwa.

15 Ig wawnamnihtenwiy ig pukuha ukayhawni kabayntiwa mmanawa *ig kuwis mpiye abetiw ini.* Ig kuwis hiyap mbeyne. Ig kuwis hikekka adahan ba ig taraksa hawata ke wixwiybe. Igme yuma gitaraksan.

16 Nikwe uyay kibokahwa danukwa git Kiyavwiye Uhokri takunipti. Uyay ka muwaka mara danukwa kennesa gihumwat ku kiney ig betnene amadga gevwi ig hiyapkisne gabay wotwiy. Ayge wixwiy uti amnihkanek. Ayge ig ikene wawaygiy ku aysaw wixwiy yuma udahanwiy wawaygiy.

Amawka muwveg wadithebdih gidahankiswa gitaraksankis

5 **1** Madikte muwveg ignes he hiyegnen amadgayavu inin. Igkis kaniyka gibetitakis giyakikis hiyeg *adahan igkis gawnamnihtenkis git Kiyavwiye Uhokri adahan igkis wadithebdihne gitaraksankis gikak Kiyavwiye Uhokri.* Igkis kakanhaw git Kiyavwiye Uhokri gidahankis gihiyegavukis. Igkis bukah puwikne givetunat Kiyavwiye Uhokri, puwikne ku pariye umahka gidukwenavrikis hiyeg adahan katiwnihne gitaraksankis. *Henewatbaki gannivwikis.*

2 *In ka ariknawnema gitkis igkis awnamnihkevutnevwi adahan igkis ehwa gikakkis gihiyegavukis.* Ka mahikonema adahan igkis kiyaknihwa gikakkis neras ku pariye kane hiyak hawkri, gikakkis neras ku pariye taraksavye. In ka mahikonema gidahankis mmanawa igkis awnamnihkevutnevwi igkis hehpekuye ke igkisbe.

3 Awaku ini amawka igkis bukah puwikne givetunat Kiyavwiye Uhokri adahan katiwnihpiye gidahankiswa gitaraksankis hawata ku samah igkis keh gidahankis gihiyegavukis.

Igwa Uhokri kaniy ku pariye hiyeg humaw muwveg

4 Yuma pahavwinema hiyeg kawih giwnteknewa ini annivwit kiyatye adahan ig humaw muwveg awnamnihkevutne gidahankis hiyeg. Amawka igwa Kiyavwiye Uhokri kaniygi hawata ku samah minikwak ig kaniye amekene Arawh adahan igme humaw judeyenevwi gawnamnihtenkis.

5 Ig Cristo kawnata kawih giwntakma ini annivwit kiyatye adahan ig humaw hiyeg gawnamnihtenkis. Igwa Kiyavwiye Uhokri kaniygi. Ig awna git:

— Pis nukamkayh, ku avim inin nah akkap ku pis igyewa nukamkayh.

6 Ig hawata awna git amadgatak nawenyewa gannasan. Giwn:

— Pis humaw hiyeg gawnamnihtenkis adahan avanenekwa. Pikiytani kewa amekene Mewkisedekibe gikiytani.

Ku samah Jesus umahkiswe, in keh ig kannuhwa amin ku pariye ihpaki

7 Ku samah ig Kiyavwiye Jesus ihtikeknete ay amadga inin, *ig kayah hawata ke wixwiybe.* Avim ini ig amnihswe git Kiyavwiye Uhokri ku pariye ignewa hiya giwiwhka abetitak miyaka. Ig piriyepkaw git akak madikte giwakemni. Ig suke gikantak. Ig tihene kihaw. Igme Kiyavwiye Uhokri timep giviryepkawni mmanawa *gayapni abet giviryepkawni in adahan* ig keh Kiyavwiye Uhokri gibetkinen.

8 *Ig ka miyakere heneme ig umahkiswe mmanawa innewa Kiyavwiye Uhokri gibetki.* Hiyawa ig Kiyavwiye Jesus ig Uhokriwa gikamkayh heneme *amawka ku ig hawata kannuhwa abetimpi gihiyvan mbeyne.* Ini ku samah ig keh ini gibetki ku pariye ig ka keh-

O Novo Testamento e Salmos na língua Palikur do Brasil; © 2018, Wycliffe Bible Translators, Inc.

kere in keh ig kannuhwa kabayntiwa amin
ku pariye ini ihpaki Kiyavwiye Uhokri giwn.
9 *Kibeyne,* ig ihe giwn avigkutavrik ku
samah Kiyavwiye Uhokri gimawkan. Ayge
nikwe ig humaw atiwkekne isahptawka gi-
dahankis madikte ku pariye ihpenevwi giwn.
Ig keh igkis isahptaw adahan avanenekwa.
10 Igwa Kiyavwiye Uhokri kanumgi ku ig
hiyeg gawnamnihtenkis. Ig awna ku gikiyta-
ni kewa amekene Mewkisedekibe gikiytani.

Yis ke bakimnayhbe kote hiyakte hiyakemniki

1Ko 3.1, 13.11, 14.20; Ef 4.14

11 *Nukebyuvwi,* nah kadahan ka aynsima
inetit akiw adahan nah ekkene yit amin inak-
ni hiyakemniki. Heneme mahiko adahan nah
kinetihwa nimin awaku yis ka ikatuswa arit
nuwnuh.
12 Yis kuwis ayiparivye ariwntak ku samah
yis wageswe Jesus gihiyegavu. Yis kiskama
adahan yis kannuhekne heneme yis kote ikte
adahan yis kannuhak. Yis kuviknene muwa-
ka hiyeg adahan yikannuhten amin akavuska
hiyakemniki amin Uhokri gihiyekemni. Yis
kewa bakimnayhbe nopsanyovwinene ku pa-
riye sus he ihintakutnenwa, ignes kote ikte
adahan ax kiyavwiyegben gimanakis.
13 Bakimnayh ku pariye sus he ihintakut-
nenwa igkis ka hiyak hawkri. Igkis kote hiya-
kte ku pariye kabayka *akak mbayka.*
14 Ignesnewa hiyeg kiyavwiyegben hiyak
hawkri awaku igkis kuwis kawih gihiyekemni-
kis adahan igkis hiyeknes ku pariye kabayka
akak mbayka. Ignesnewa ik adahan igkis ax
kiyavwiyegben gimanakis. *Yis hawata, yis ku
pariye kuwisnene kawih Uhokri gihiyekemni,
yis ku pariye kuwisnene keh ku pariye kabay,
yis ik adahan kannuhwenene akiw.*

Uyay tiviknene kannuhwenene gimin Uhokri akiw

6 **1** Uyay ikaw kiyavwiyebetnewa abet
uhiyekemniwiy. Uyay ka misakwa
henenwatma akak ini akavuska hiyakemniki
gimin Cristo ku pariye kuwisnene yis kannuhka
nimin. Uyay tiviknene kannuhwenene amin
Uhokri gihiyekemni akiw. Nah ka kannuhyi
akiw amin ku samah amawka wixwiy wages
uhiyekemniwiy ariw ukehbetanwiy ku pariye
waditnevyenen, adahan wixwiy kamaxwene
givitit Kiyavwiye Uhokri.
2 Ka ik adahan nah kannuhyi akiw amin
ku samah ukewvenwiy, ine amin ku samah
wixwiy sarayh uwakwiy givititkis hiyeg, *ada-
han piriyepkewne gidahankis,* ine amin ku
samah ukankawniwiy ariw miyaka, ine amin
ku samah taraksavye ivukaka hanpa arimka-
nit biyukwiki avatra gitaraksankis.
3 Gikak Kiyavwiye Uhokrinek wixwiy tivik-
nene han pitatit, wixwiy kannuhwate akiw.

Avuriwnabay adahan yis ka piyawakwima giw Uhokri he yis ka ik adahan diyuh git akiw

Eb 10.26

4 Mmanawa ku hiyeg kuwis uguhka gihi-
yekemnikis gavit Kiyavwiye Uhokri, hawa-
ta ku igkis kuwis amava Kiyavwiye Uhokri
gikan wot inuriktekne, hawata ku igkis kuwis
kadahan Kiyavwiye Uhokri Gitip *ay givitkis,*
5 hawata ku igkis kuwis hiyakni kabayntiwa
ku Kiyavwiye Uhokri giwn in kibeynewa, ha-
wata ku igkis kuwis kawih Kiyavwiye Uhokri
gannu adahan inin hawkri nukune, **6** hene-
me ku aysawnemenek igkis miniw giw Ki-
yavwiye Uhokri he igkis biyuk giw, nikwe
igkis ka hiya igkisma diyuh adahan igkis
kamaxwa givitit Kiyavwiye Uhokri akiw. Ku
igkis *kiduhe hanpa avigkut ku pariye gihi-
yekemnikis neras hiyeg minikweknene* ku
pariye gidaddahkiswitni Kiyavwiye Uhokri
gikamkayh, in ke wotbe igkis gidaddahkis-
witnibe akiw, in *ke wotbe* igkis mahivwihkis-
wigbe gitkis hiyeg akiw.
7 *Nukebyuvwi,* wixwiy kewa amutrivwibe
gidahan Kiyavwiye Uhokri. Ku wixwiy ikaw ke
gamutravwibe ku pariye avanenekwa amava
mwok inuriktekne, ku kiney hawata kabayno-
nenwa amutri hiyan gidahan akivara, ku wix-
wiy ikaw hene, nikwe wixwiy uti ka aynsima
kabayka giwntak Kiyavwiye Uhokri.
8 Heneme ku wixwiy ikaw ke amutrivwi-
be ku kiney he pudukunenwa hiyan akak

O Novo Testamento e Salmos na língua Palikur do Brasil; © 2018, Wycliffe Bible Translators, Inc.

ewakti, nikwe wixwiy waditnevyenen. Nikwe kennesa uhawkanavrikwiy adahan Ukivarawiy miniw wowiy adahan wixwiy bukahavepka.

Uyay mpiksaw gikak Uhokri han pitatit
Ef 1.17, 4.12; Fil 3.12; 2Ped 1.5

9 *Kibeyne,* nukebyuvwi kibeynevwi, yis ka henema. Hiyawa nah kinetihwa *gidahankis hiyeg ku pariye kene amutrivwibe ku pariye waditnevyenen* heneme nah kamaxwa yivitit ku yisnewa kewa ini amutrivwibe kabaytenene yis uti kabaykanek yis isahptawnek.

10 Ig Kiyavwiye Uhokri ig waditye. Ig ka miyeh yannivwi ku samah yis kannivanene gidahan. Ig ka miyeh ku samah minikwak yis amnih gihiyegavu, kuviknene yis amnihgikis, awaku ku samah yis batekye gikak Kiyavwiye Uhokri.

11 Ininewa numawkan adahan yis mpuse yaytak mpiksaw han pitatit he danuhe yimaksemni kahadbe yis inyewa darih ini kabayka ku pariye wohpanwiy.

12 Numawkan yis ka ehwa *gikak Kiyavwiye Uhokri.* Numawkan yis ikaw hawata ke ignesbe ku pariye kuwis darihe ini kabayka ku pariye Kiyavwiye Uhokri gikaksan gitkis awaku ku samah igkis kamaxwenenekwa givitit Kiyavwiye Uhokri igkis kiyaknihwenenekwa he ku aysaw igkis darihpin.

Uhokri gikaksan wotwiy in kahayaknek wotwiy

13 *Kiyeminahnabay gimin amekene Abraawh.* Minikwak Kiyavwiye Uhokri ikakse kabayka git amekene Abraawh. Ku samah yuma hiyeg kiyate giw Kiyavwiye Uhokri, nikwe igwa humaw gawneve adahan givit.

14 Ig awna git amekene Abraawh:

— Nahwa awna pit ku nah ka uniyehti nuhiyekemni ariw ku pariye nah ikaksene pit ku avim inin. Nah iki ka aynsima kabayka pitnek. Nah keh pis kakamkayh, pis kahiwhi ka aynsimanek.

15 Ig amekene Abraawh timapni hene, ig kiyaknihwenenekwa he ku aysaw inakni giwn danuh git. Ayge nikwe metakwa ig darih ini Kiyavwiye Uhokri gikaksan git.

16 Ku aysaw wis ikaksa arikna git pahavwi, ku wis uti pahavwi hiyeg kiyathakante wow adahan ig humaw wawneve, nikwe ig pahavwi ka pukuhpaw ukak. *Ig hiyakni ku inyewa wis keh ku samah wis ikaksa git.*

17 Ig Kiyavwiye Uhokri muwaka neras ku kit ig ikakse kabayka adahan igkis hiyakni kabayntiwa ku inyewa ig keh ku samah ig ikaksa gitkis. Inneki keh igwa humaw gawneve adahan givit adahan ku samah ig ka uniyehti gihiyekemni akiw.

18 *Inakni giwn adahan ku samah ig ikaksa wotwiy kabayka payak akak inakni giwn adahan ku samah ig ka uniyehti gihiyekemni,* inakni pitenemnene iwit ka hiya mpiyaki. Mmanawa ka ik adahan Kiyavwiye Uhokri kinis. Nikwe inakni giwn pitenemnene in ikene wawaygi kabayntiwa mmanawa wixwiy kuwis bisike git Kiyavwiye Uhokri adahan wixwiy darih ini kabayka ku pariye gikaksan wotwiy.

19 Ku samah pahamku nawiy kamaxwa avitit guyokman inme guyokman ka warak in kamaxgu kabayntiwa, hawata wixwiy kamaxwa avitit Kiyavwiye Uhokri gikaksan kabayka wotwiy. Inakni gikaksan in ke iyokmantibe ku pariye kamax adahan avanenekwa. In kamaxwiy gikak Kiyavwiye Uhokri aynte inurik aharaptak ini kamis amaptenten Kiyavwiye Uhokri giwskeki kiyatenene.

20 Ig Kiyavwiye Jesus igkit danuh atere wowiy adahan ig wawnamnihtenwiy adahan avanenekwa. Ignewa awnamnihkevutne ku pariye kiyatenene kewa amekene Mewkisedekibe.

Mewkisedeki ka aynsima gikiytani

7 **1** Ig amekene Mewkisedeki ig akivara *paha paytwempu kewye* Saleh. Ig gimuwvega Kiyavwiye Uhokri ku pariye kane gikiytanisima. Minikwak ku aysaw amekene Abraawh diyuhpiye abetitak ini kerka ku kavim ig mateke ka aynsima ikivarat, ig amekene Mewkisedeki patiptakig atere, ig sarayhe kabayka *givitit.*

O Novo Testamento e Salmos na língua Palikur do Brasil; © 2018, Wycliffe Bible Translators, Inc.

2 Igme amekene Abraawh kakanhaw git
Kiyavwiye Uhokri git igi amekene Mewkise-
deki. Ig kakanhaw git araytak ku pariye gi-
xiwhan giwkis neras ikivarat. Ig wiwh paha
ariwntak mpuse madikawku gewkanbet, ig
ikepni git amekene Mewkisedeki. Igme ame-
kene Mewkisedeki kanumka pitana gikan-
mak *kiyatye.* In giw Mewkisedeki, inakni
wownavrikwiy "Waditye Ikivarat". Inme *payt-
wempu* Saleh ku kiney ig kumaduka, inak-
ni ariw wownavrikwiy "Pasamraki". Nikwe ig
amekene Mewkisedeki hawata ig kanumka
"Pasamraki Akivara".
3 Yuma hiyeg ahiyekten ku pariye ameke-
ne Mewkisedeki gig ine ku pariye ginag ine
ku pariye gihawkrivwi. *Kiyavwiye Uhokri giwn
ka akki wotwiy.* Wixwiy ka hiyak ku samah
giwayvuka. Wixwiy kawnata hiyak ku samah
gimiremni. *In ke wotbe* ig yuma gikavuskabe
ke wotbe ig yumanawata gimaksemnibe. *In
ke wotbe* ig misakwa hiyeg gawnamnihtenkis
adahan avanenekwa hawata ke Kiyavwiye
Uhokri gikamkayhbe.

Mewkisedeki ka aynsima kiyate giwkis nawenyevwi muwveg

4 Ig amekene Mewkisedeki ig ka aynsima
gikiytani. Yis hiyap? He igwa judeyenevwi
gihawkrikis amekene Abraawh ig ikiy ame-
kene Mewkisedeki kiyate giw. Mmanawa ig
ike gikan gidahan Uhokri ta giwakurit ame-
kene Mewkisedeki ariwntak gixiwhan giwkis
neras ikivarat.
5 Ariwnteke ini kibite kamukri akiw ig ame-
kene Abraawh gihiwhi Levi amadga wayk.
Ayge nikwe igme Kiyavwiye Uhokri ike gitkis
amekene Levi gihiwhivwi ini iwetrit adahan
amevene hiyeg gikankis gidahan Kiyavwiye
Uhokri. Neras gihiwhivwi ku pariye humaw
muwveg gidahankis hiyeg judeyenevwi igkis
ik adahan amava giwkis hiyeg paha ariwn-
tak mpuse madikawku gewkanbetkis. Igkis
amava ini gikankis hiyawa igkisweke pakeb-
yeknevwi gikakkis neras kakanhewnevwi.
Igkiswata gihiwhivwi amekene Abraawh.
6 Igme *amekene Mewkisedeki* ig ka ame-
kene Levima gihiwhima. *Ig kuwis ayivwite ay
kuwis gavit amekene Levi.* Heneme ig hawata
ameve pahavwi gikan git Kiyavwiye Uhokri.
Mmanawa ig ameve amekene Abraawh
gikan. Hawata akiw ig sarayhe kabayka givitit
amekene Abraawh. Igme amekene Abraawh
ka aynsima kiyathaka. Ig ikaksaka git ka ayn-
sima kabayka gavit Kiyavwiye Uhokri.
7 Heneme in kahayak huwewe wot *ku ig
amekene Mewkisedeki ig ka aynsima kiyate
giw amekene Abraawh mmanawa* ku pari-
ye sarayhne kabayka givitit pahavwi igi ki-
yate giw.
8 Ignesme *amekene Levi gihiwhivwi* ku pa-
riye amevene hiyeg gikankis ku akak inin gi-
dahan Kiyavwiye Uhokri, igkis miyarapnek.
Igme amekene Mewkisedeki, *Kiyavwiye
Uhokri giwn ka akki ku ig miyap. In ke wotbe*
ig ay adahan avanenekwatbe.
9 Hawata akiw in ke wotbe igwa ameke-
ne Levi *payak gikakkis neras gihiwhivwi* ku
pariye amevenevwi hiyeg gikankis ofan, *in
ke wotbe* igkis ikiy amekene Mewkisedeki ka
aynsima kiyate giwkis. Mmanawa in ke wotbe
igkisbe kakanhewne git payak gikak ameke-
ne Abraawh.
10 Mmanawa avim ini ku aysaw ig *ame-
kene Abraawh* patipteke gikak amekene Me-
wkisedeki, *ig amekene Levi kote amadgate
wayk.* Ig aynete givit amekene Abraawh.
11 Ariwnteke ini kibite kamukri akiw ig Ki-
yavwiye Uhokri ekke gikumadukan git ame-
kene Moís. *Avim ini* ig kaniye amekene Levi
gihiwhivwi adahan igkis humaw gimuwve-
gavu. Mmanawa ig kaniye amekene Arawh
gikakkis gikamkayuvwi *adahan igkis hu-
maw hiyeg gawnamnihtenkis git Kiyavwiye
Uhokri adahan igkis wadithebdihne gitarak-
sankis gikak Kiyavwiye Uhokri.* Wake igkis
keh avigkutavriknewatbe ku samah Kiyavwi-
ye Uhokri gimawkan, nikwekam ig Kiyavwi-
ye Uhokri ka muwakapkam adahan ig kaniy
pahavwi nawenyewatkam muwveg giwenyan-
kis. Heneme ig kuwis kannikase pahavwiwa
akiw giwenyankis ku pariye ka kema ame-
kene Arawhma. *Ig ka aynsima kiyate giw. Ig
Kiyavwiye Jesus.* Igi gikiytani kewa amekene
Mewkisedekibe gikiytani.

O Novo Testamento e Salmos na língua Palikur do Brasil; © 2018, Wycliffe Bible Translators, Inc.

Kiyavwiye Jesus ka aynsima kiyate giwkis nawenyevwi muwveg

12 Ku samah ig kuwis kannikase nukune muwveg giwenyankis neras nawenyevwi ayge, nikwe ig hawata kannikase gikumadukan.

13 Mmanawa *amekene Moís gikumadukan iki ini annivwit adahan wadithebdihne hiyeg gitaraksankis giwakuritkis amekene Levi gihiwhivwi.* Igme ku pariye kannikasaka giwenyankis ig ka kinagsaw gibetitakisma amekene Levi gihiwhivwima. Ig nawenyewa hiyeg gihiwhi ku pariye gihiwhivwi ka humawti muwveg, ignes ka awnamnihti hiyeg ay amun ini piriyepkewket *ku kamin amekene Moís gikumadukan kinetihwa.*

14 Madikte hiyeg hiyakni ku ig Ukivarawiy Jesus ig amekene Juda gihiwhi. Amekene Moís *gikumadukan* ka awna pahatnema iwit giminkis amekene Juda gihiwhivwi adahan igkis humaw muwveg. *In areketni huwewehe wotwiy ku ig Kiyavwiye Jesus avawyewa ariw amekene Moís gikumadukan. Ig ka aynsima kiyate giwkis neras muwvegviyenevwi ku kamin amekene Moís gikumadukan kinetihwa.*

15 In kahayak huwewe wot mmanawa ig Kiyavwiye Jesus igi muwveg gihumwabuk amekene Mewkisedeki.

16 Ka innema kumadukaki amedgenema inin keh ig humaw hiyeg gawnamnihtenkis. Kawa. Ig humaw gawnamnihtenkis awaku ku samah ig detye adahan avanenekwa. Ig yumahwa gimaksemni.

17 Mmanawa Uhokri gannasan awna:

— Pis misakwa hiyeg gawnamnihtenkis adahan avanenekwa. Pikiytani hawata ke amekene Mewkisedekibe gikiytani.

Henewatbaki ig Kiyavwiye Uhokri giwn git gikamkayh.

18 Nikwe ignes nawenyevwi muwvegviyene ka kawih udahanwiy akiw awaku ku samah igkis yuma gidatnikis igkis waditnevyenen adahan wawnamnihtenwiy. Nikwe ig Kiyavwiye Uhokri wiwhe ini annivwit giwakutakis.

19 Mmanawa ignes ku kamin amekene Moís gikumadukan kinetihwa igkis ka ik adahan wadithebdih hiyeg gihawkankis gikak Kiyavwiye Uhokri avigkutavrikma ku samah gimawkan. Kurime ig Kiyavwiye Uhokri kannikase pahavwi giwenyankis ku pariye ka aynsima kabayte adahan wixwiy kamaxwa givitit. Givitimpi *igi gikamkayh* ik adahan wixwiy danukwa kennesa gihumwat Kiyavwiye Uhokri *takunipti.*

20 Ay nawenyewa areketni wot ku ig Kiyavwiye Jesus ka aynsima kiyate giwkis neras nawenyevwi awnamnihkevutnevwi. Nah akkite yit ku samah. Ig Kiyavwiye Uhokri igwa humaw gawneve adahan givit adahan ku samah ig ka uniyehti gihiyekemni ariw inakni giwn git gikamkayh. Ig ka keh hene avim ini ku aysaw ig kaniye amekene Levi gihiwhivwi adahan igkis humaw muwveg adahan hiyeg judeyenevwi gawnamnihtenkis.

21 Heneme ku aysaw ig awna git gikamkayh, igwa humaw gawneve adahan givit adahan ku samah ig ka uniyehti gihiyekemni. Mmanawa Uhokri gannasan awna:

— Kiyavwiye Uhokri igwa humaw gawneve adahan givit adahan ku samah ig ka uniyehti gihiyekemni avim ini ku aysaw ig awna git gikamkayh: `Pis misakwa hiyeg gawnamnihtenkis adahan avanenekwa.´

22 Inakni giwn areketni wot ku ini gahegbetawni adahan ig Kiyavwiye Jesus waditheb dih uhawkan gikak Kiyavwiye Uhokri in ka aynsima avitminte *ariw ini gahegbetawni gidahankis ignes nawenyevwi muwvegviyene adahan igkis wadithebdihne hiyeg gihawkankis gikak Kiyavwiye Uhokri.*

Kiyavwiye Jesus wawnamnihtenwiy adahan avanenekwa

23 Hawata akiw neras nawenyevwi muwvegviyenevwi igkis ka aynsima gikebikis awaku igkis ka dahwa adahan ayivwadima hawkri. Kuwewa pahavwi gaytakis miyap pahavwime kannikaw adahan awnamnihne hiyeg giwenyan.

24 Igme Kiyavwiye Jesus misakwa adahan avanenekwa. Inneki keh ig ka muwaka nawenyevwi muwvegviyenevwi giwenyan. Ignewa wawnamnihtenwiy adahan avanenekwa.

25 Nikwe ik adahan ig parak abet uhawkanwiy takunipti avanenekwa adahan ig waw-

O Novo Testamento e Salmos na língua Palikur do Brasil; © 2018, Wycliffe Bible Translators, Inc.

namnihtenwiy wixwiy ku pariye danuhpiye git
Kiyavwiye Uhokri givitimpi Kiyavwiye Jesus.
Mmanawa ig ay adahan avanenekwa.

Kiyavwiye Jesus avigkutavrik ku samah Uhokri gimawkan

26 *Kibeyne,* ig Kiyavwiye Jesus ignewa
umawkanwiy adahan wawnamnihtenwiy. Ig
awnamnihkevutne ku pariye ka aynsima kiya-
te giwkis madikte mmanawa ignewa waditye.
Yumahwa gitaraksan aynesnima. Ine yuma
givathawni. Ig ka pasamrak akak uvathawni-
wiy aynesnima. Inneki keh ig ikepka git giwetri
ku pariye avitmin aynte inurik.

27 Ig ka kema neras nawenyevwi awnam-
nihkevutnevwima. Hewkevye ner muwveg
ku pariye kiyatenene ig umehpiye puwikne
gidukwenavrikkis hiyeg adahan katiwnihpi-
ye gitaraksankis. Pitatye ig umah puwikne
adahan katiwnihpiye gidahankite gitaraksan.
Butte nikwe gidahankisme gihiyegavu. *Igme
Kiyavwiye Jesus ig ka muwaka adahan ig
katiwnih gidahanma gitaraksan mmanawa
ig yuma gitaraksan. Ine* ig kawnata muwaka
adahan ig katiwnih gihiyegavu gitaraksankis
hewkevyema mmanawa ig kuwis katiwnih
gitaraksankis pahayewvi ku aysaw ig umah-
kiswe gidukwenavrikkis.

28 Neras muwvegviyenevwi ku pari-
ye kiyatenene ku pariye amekene Moís
gikumadukan kaniy, igkis kataraksan *ha-
wata ke madiktehbe hiyegbe.* Igme ku pa-
riye Kiyavwiye Uhokri kaniy giwenyankis
igi yuma gitaraksan. Ig Kiyavwiye Uhokri
gikamkayh. Ku aysaw Kiyavwiye Uhokri
kaniyvig ig awna ku ig ka kaniy nawenye-
watma akiw. Mmanawa ig kuwis humaw
avigkutavrik ku samah Kiyavwiye Uhokri
gimawkan. Ig misakwa hene adahan ava-
nenekwa.

8 **1** *Nukebyuvwi, inyewa* ku samah
nah kinetihwa yit. Henewa ig
wawnamnihtenwiy, *Cristo ig avigkutavrik
ku samah Kiyavwiye Uhokri gimawkan.*
Mmanawa ig kuwis bat aynte inurik gihumwa
Kiyavwiye Uhokri amun ini iwetrit *ku pariye
kane nikiytanisima* kihehaptak.

2 Ayge ig awnamnihwiy aynte ku kiney Ki-
yavwiye Uhokri giwskeki ayge ariku Kiyav-
wiye Uhokri Givin ku pariye inyewatnene. Ini
givin ka hiyegma amadgayavu inin gikehni-
kisma. Igwa Kiyavwiye Uhokri keh.

Muwvegviyenevwi amadgayavu inin ignes he arakaknen gidahan Jesus

3 Mpuse muwveg ku pariye kiyatenene igi
gannivwi adahanikwa ig kakanhewne git Ki-
yavwiye Uhokri. Ig akka givetunat Kiyavwi-
ye Uhokri pahavwi puwikne gimig ku pariye
umahka gidukwenavrikkis gihiyegavu ada-
han katiwnihpiye gitaraksankis gikak Kiyavwi-
ye Uhokri. Nikwe ig ner ku pariye udahanwiy
umuwvegawiy, ig hawata akka givetunat
Kiyavwiye Uhokri gimig pahavwi ku pariye
umehpika adahan katiwnihpiye utaraksan-
wiy gikak Kiyavwiye Uhokri.

4 *Kibeyne, in ke wotbe ig kuwis keh hene-
be aynte inurik.* Wake ig aybe amadga inin,
nikwekam ig ka isaksaka adahan ig wageswa
muwveg. Mmanawa neras muwvegviyenev-
wi ku pariye ekkene puwikne gimig givetunat
Kiyavwiye Uhokri ku samah *amekene Moís*
gikumadukan awna, igkis kuviknene ay.

5 *Heneme* gannivwikis ay amadga inin in
he ahehpaktinen in he arakaknen adahan
ku pariye inyewa ahawkri aynte inurik. He-
newatbaki. Mmanawa minikwak ku aysaw
ig amekene Moís ahegbet adahan kehkisne
Kiyavwiye Uhokri givin, avim ini ig Kiyavwiye
Uhokri awna git:

— Avuriwnaba kabayntiwa adahan pis keh-
kis madikte hehpekuye ku samah nah kuwis
akki pit aynte avit ini waxri imuwadnene. *Ka
muwaka keh nawenyewatma aynesnima akiw.*

6 Igme Kiyavwiye Jesus ku samah ig
awnamnihwiy *aynte inurik,* in gannivwi ka
aynsima avitminte *ariw gannivwikis neras
muwvegviyene amadgayavu inin.*

Uhokri gahegbetawni nawenyewa ukakwiy ariw minikwak

Lk 22.20; 2Ko 3.6

Ig Kiyavwiye Jesus gannivwi in ka aynsi-
ma avitminte ariw neras gannivwikis, hawata

O Novo Testamento e Salmos na língua Palikur do Brasil; © 2018, Wycliffe Bible Translators, Inc.

ku samah ini Kiyavwiye Uhokri gahegbetawni
ukakwiy givitimpi Kiyavwiye Jesus in ka ayn-
sima avitminte ariw gahegbetawni *givitim-*
pi amekene Moís. In ka aynsima avitminte
ariw inakni gahegbetawni mmanawa ku pa-
riye gikaksan wotwiy ku avim inin in avitminte
ariw ku pariye gikaksan *gitkis amekene Moís*
gihiyegavu minikwak.
7 Wake inakni pitatye gahegbetawni hu-
maw kabayntiwatbe, nikwekam Kiyavwiye
Uhokri ka muwakapkam adahan ahegbeta
nawenyewatma ukakwiykam.
8 Heneme in ka humaw kabayntiwatma
mmanawa neras hiyeg ka ihpin. Inneki keh
ig Kiyavwiye Uhokri awna:
— Aysawnemenek nah ahegbeta nuku-
newa akiw gikakkis neras izhaewyenevwi.
Henewatbaki, nah ahegbeta nawenyewa nu-
kune akiw gikakkis hiyeg judeyenevwi.
9 In nawenyewa ariw ku pariye nah kuwis
ahegbete gikakkis amekenegben minikwak
ku kavim nah wiwhkiswigkis avititak Ejitum-
nawtak. Avim ini *nah ke wotbe* nah sumuh
giwakukisbe *hawata ke pahavwi igtibe ku*
samah ig sumuh gikamkayh giwaku adahan
gitukepten. Heneme igkis kiniswen igkis ta-
rakse nahegbetawni gikakkis. Nah hiyapni
hene, nah miniwvi giwkis.
10 Kurime nah akkite yit ku pariye nah ah-
egbetanek gikakkis nuhiyegavu judeyenevwi
aysawnemenek. Aysawnemenek nah kawihkis
nuhiyekemni givititkisnek. *Nah ka tamakni he*
amadgat tipnenwatma. Heneme nah tamek-
ninek avitit giyaknikis. Avim ini nah humaw
igyewa giwohkigakisnek igkisme humaw ig-
kisyewa nuhiyegavunek.
11 Avim ini igkis ka muwaka kannuhak paw-
tak numinuh. Yuma pahavwinema muwaka
kinetihwa git gidahewekten adahan ig hiyak
Kiyavwiye Uhokri. Yuma pahavwinema mu-
waka kinetihwa git gikebyi adahan ig hiyak
Kiyavwiye Uhokri. Mmanawa avim ini igkis
madikte hiyeknekuye nah. Neras ku pariye
yumanene gikiytanikis payak gikakkis neras
ku pariye kiyatyevwi igkis madikte hiyakunek.
12 Madikte ini kahayaknek awaku ku sa-
mah nah bayahminigkisnek ariw gitaraksan-
kis. Mmanawa avim ini nah ka kiyeminati
givathawnikis akiw.
Henewatbaki in Uhokri gannasan awna.
13 Inakni iwit ku pariye ig Kiyavwiye Uhokri
awna adahan ku samah ig ahegbeta nuku-
newa akiw gahegbetawni ukakwiy, inakni
areketni wot ku ini pitatye gahegbetawni in
he waditnevyenen. Mmanawa ku pariye arik-
na waditnevyenen ku pariye mugumguvye in
he mpiyevyenen.

Uhokri givin amedgene inin in he arakaknen adahan Uhokri givin inurikyene

Ezz 16.32-34; Ezz 25.8-40; Num 17.4,10

9 **1** In Kiyavwiye Uhokri gahegbetawni
pitatye *gikak amekene Moís* in akki
ku samah amawka hiyeg keh ay givetun
Kiyavwiye Uhokri. Hawata in akki ku samah
amawka igkis keh Kiyavwiye Uhokri givin.
Heneme he adahan amedgenenen inin.
2 Nikwe igkis ahegbete paha payt ada-
han Kiyavwiye Uhokri givin. In kehka akak
puwikne amar. In kadahan pirikna xam. Ini
pitatye xam kewye Kiyavwiye Uhokri giws-
keki. Ayge ariku ini xam kadahan pahat abu-
kri akekri ku pariye kadahan mpuse abukri
ay atiwbuku atawnibdi. Aygwata kadahan
pohow axtet akak Kiyavwiye Uhokri gibu-
guta guhamadga.
3 Aharaptakme aveynivye amaptenten
ayge ini xam kewye Kiyavwiye Uhokri giws-
keki kiyatenene.
4 Ayge avetun ini xam kadahan pohow piri-
yepkewket kehka karukri wahano adahan bu-
kehne iyaygti imihnevye givetunat Kiyavwiye
Uhokri. Arikume xam kadahan Uhokri gah-
egbetawni atiy. Egu kiyes awasvit pohowte
akak karukri wahano ku kiney bayahka noras
pikananano tip akak Uhokri gahegbetawni ta-
makave ay gumadgakis. Hawata ayge ave-
tun *ini xam* kadahan pohow kagap kehka
karukri wahano, ku pariye kadahan aynesa
“maná” ariku *ku kakak Kiyavwiye Uhokri ikap*
gihiyegavu minikwak. Hawata akiw aygewata
ini amekene Arawh gisuga ku pariye hiyan-
tinene akiw.

O Novo Testamento e Salmos na língua Palikur do Brasil; © 2018, Wycliffe Bible Translators, Inc.

5 Ayge guhamadga egu kiyes kadahan gahehpakkis piyana ahj kewye “kegubih”. *Igkis humaw areketni ku igwa Kiyavwiye Uhokri ayge akak madikte gikiytani*. Gihanpikis digikak guvitmin egu kiyes, avitmin ini iwetrit adahan miyehkisne taraksaki git Kiyavwiye Uhokri. Madikte ini ariknebdi in arakak adahan ka aynsima hiyakemniki heneme ka ik adahan nah akkamnihni yit ku avim inin.

6 Avim ini ku aysaw madikte Kiyavwiye Uhokri givin ahegbet, ignes muwveg kavusa keh gannivwikis ayge. Takunipti igkis parak arikut ini pitatye xam adahan igkis kehnes ini gannivwikis.

7 Heneme ignewa ner pahavwi muwveg ku pariye kiyatenene ignewa ik adahan parak arikut avesrivye xam. Ig parak atere pahapo. Ig parak pahaywowa adahan pahak kamukri. *He igwa ka ik adahan parak henenwatma.* Amawka ku ig ewk migat atere. *Ig sakta egu kiyes akak ini migat adahan nekketni givetunat Kiyavwiye Uhokri* kahadbe igme mpiyasa gihiyegavu gitaraksankis ku pariye igkis kane hiyak. Pitatye ig akka migat adahan mpiyasene gidahankite gitaraksan. Butte nikwe gidahankisme gihiyegavu.

8 Kiyavwiye Uhokri Gitip *ka isaksa madiktema hiyeg danuh givetunat Kiyavwiye Uhokri arikut ini avesrivye xam adahan marihwa in humaw arakak udahanwiy.* In areketni wotwiy adahan ku aysaw hiyeg kawihne ini payt Kiyavwiye Uhokri givin amedgene inin, amun ini nikwe ahin kote wokate adahan igkis inyewa pasamrak gikak Kiyavwiye Uhokri ay gimun.

9 In *kibeyne* arakak udahanwiy ku avim inin. Ku wixwiy kakanhaw git Kiyavwiye Uhokri ku wixwiy umah puwikne udukwenavrikwiy adahan katiwnihne utaraksanwiy, in kote kehte uhiyekemniwiy avigkutavrik ku samah Kiyavwiye Uhokri gimawkan.

10 *Ini hiyakemniki minikweknene in ka dax uhiyekemniwiy.* He uvitwiynen in dax. In kinetihwa amin axka, amin higapka, amin ku samah wixwiy sukuhptaw. Inakni hiyakemniki kawih gidahankis hiyeg ininewa he ku aysaw Kiyavwiye Uhokri akki gitkis gihiyekemni nawenyewa akiw ku pariye kabaytenene akiw.

Uhokri givin inurikyene kiyate iwetrit adahan wawnamnihtenwiy

2Tim 2.5; Eb 8.6, 12.24

11 *Kibeyne,* ini gihiyekemni ku pariye kabaytenene in kuwis ekkepka wotwiy. Cristo kuwis danuh adahan ig humaw wawnamnihtenwiy git Kiyavwiye Uhokri. Ignewa awnamnihkevutne ku pariye ka aynsima kiyatenene. Kuri ig wawnamnihtenwiy aynte amun Kiyavwiye Uhokri givin ku pariye kabaytenene ku pariye avigkutavrikte ku samah Kiyavwiye Uhokri gimawkan. Ig ayge amun Kiyavwiye Uhokri givin inurikyene ku pariye ka hiyegma amadgayavu inin gikehnikisma.

Cristo gimig kiyate ariw puwikne gimig

1Ko 6.20; 1Ped 1.18

12 Ig Cristo *ka muwaka adahan* ig danuh atere arit Kiyavwiye Uhokri giwskeki *inpawatma kema muwvegma amadgaya ininma.* Pahayewvi ig danuh atere kuwis. Ine ig kawnata katiwnih gihiyegavu gitaraksankis akakma kabrit gimigma kawnata akak pak gimigma. Heneme ig katiwnih utaraksanwiy akak gidahanwa gimig adahan avanenekwa.

13 *Gitkis* neras amekenegben *ku pahavwi daxe miyaviye amawka ku ig saktaki akak migat adahan wiwhpiye ini givathawni givititak.* Ig saktaki akak kabrit gimig, ku kawk akak pak gimig, ku kawk akak pak akamkayh gihewra. Ayge nikwe ig ik adahan ig tabira givetunat Kiyavwiye Uhokri akiw. Mmanawa ig puwikne gimig kuwis barewvithe givit.

14 *Ku yis hiyap ku puwikne gimig ik adahan barewvitha uvitwiy,* inkata Cristo gimig akiw? *In ka aynsima kabayte akiw.* In ik adahan barewbetha uhiyekemniwiy. *Ig Cristo ignewa Kiyavwiye Uhokri.* Kiyavwiye Uhokri Gitip dehetniki ay givit. Ig barewvitye avigkutavrik ku samah Kiyavwiye Uhokri gimawkan hene ig umahkiswe udukwenavrikwiy. Ini gimig ik adahan wages uhiyekemniwiy. In wages uhiyekemniwiy ariw ukehbetanwiy ku pariye

O Novo Testamento e Salmos na língua Palikur do Brasil; © 2018, Wycliffe Bible Translators, Inc.

waditnevyenen adahan wixwiy kehne gibetki
Kiyavwiye Uhokri dehetniye.
15 Adahanikwa ini ig Kiyavwiye Uhokri
ahegbete nawenyewa gahegbetawni ukak-
wiy givitimpi Cristo. Ku samah ig umahkiswe
udukwenavrikwiy amun ini nikwe ig katiwnih
utaraksanwiy ku pariye wixwiy keh ku samah
wixwiy akakte ini pitatye gahegbetawni uka-
kwiy. Kuri nikwe wixwiy ku pariye Kiyavwiye
Uhokri humak gimkat wixwiy inyewa darih ini
kabayka dehetniki ku pariye ig ikakse wot-
wiy.

Jesus gimiremni keh gahegbatawni nukune ukakwiy in humaw

Jer 31.31; Lk 22.20; 2Ko 3.6

16 Ku pahavwi hiyeg ikaksa madikte gew-
kanbet gitkis gihiyegavu, ignes gihiyegavu ka
darihni kurinewatma. Avit igkis darihni amaw-
ka ku ig pahavwi miyavwanek.
17 Ku ig miyap, nikwe igkis darihni. Hene-
me ku ig kote miyate, yuma hiyeg nidarihetni.
18 Hawata akiw ku aysaw Kiyavwiye Uhokri
ahegbete ini pitatye ginetni gikakkis gihiyega-
vu igkis ka uti henenwatma ini kabayka ku pa-
riye ig ikakse gitkis. Avit igkis darihni, amawka
ku pahavwi *miya ig suka gimig.*
19 *Inneki keh minikwak igkis umah puwik-
ne.* Ku aysaw amekene Moís pitatye akki
gitkis gihiyegavu madikte Uhokri gikumadu-
kan, avim ini ig iwe pahakti asarimna ariwn-
tak “issopu” akak muwtoh asivgi duwbetye
wanakka atere nibetit. Ig idisni ahakwat pak
akamkayh gimig payegbitak akak kabrit gi-
mig payegbitak akak un. Ayteke ig sakbohe
Uhokri gikumadukan akak ini migat. Ayteke
ig saktave madikte hiyeg nikak.
20 Avim ini ig awna gitkis hiyeg. Giwn:
— Kuwis Kiyavwiye Uhokri ahegbete gi-
netni ukakwiy. Inin migat in keh gahegbeta-
wni humaw.
Ku wixwiy iha inakni giwn, nikwe inin mi-
gat areketni wotwiy ku inyewa wixwiy darih
ini kabayka ku pariye ig ikakse udahanwiy.
21 Ig amekene Moís ig hawata ig sakte
Kiyavwiye Uhokri givin akak migat. Hawata
akiw ig saktave madikte ariknebdi ku pariye
neras muwvegviyenevwi kawih ayge ariku Ki-
yavwiye Uhokri givin.
22 Ig *Moís* gikumadukan awna adahan hi-
yeg kawih migat adahan barewvithene kaba
madikte arikna. Henewatbaki in. Ku pahavwi
ka miya, ku ig ka sukasa gimig, nikwe yuma
hiyeg bayahminaka ariw gitaraksan.
23 Inneki keh ig amekene Moís kawih pu-
wikne gimig adahan barewvithene ini Kiyav-
wiye Uhokri givin akak madikte ariknebdi
ayge. Mmanawa in he arakaknenwa adahan
ku pariye inyewa ahawkri aynte inurik. Hene-
me aynte inurik ayge amawka kawih migat
ku pariye kabaytenene ariw puwikne gimig.
24 Mmanawa ig Cristo ka awnamnih-
wiy arikuma ini Kiyavwiye Uhokri giwskeki
amadgaya inin ku pariye kehka gavitkis hi-
yeg amadgayavu inin ku pariye he ahehpak-
tinen adahan ku pariye inyewatnene. Kawa.
Ig pareke tahan inurikut ku kiney ig hiyavak
pahepkatak gikak Kiyavwiye Uhokri adahan
ig wawnamnihtenwiy atere.
25 Ine ig ka parak atere kiberevutnema
adahan ig katiwnihne udahanwiy utarak-
sanwiy akak gimig. Ner muwveg ku pariye
kiyatenene ay amadga inin ig parak arikut Ki-
yavwiye Uhokri giwskeki kiyatenene mpuse
pahak kamukri. Ayge ig katiwnihne gihiyega-
vu gitaraksankis akak migat kane gimigma.
Igme Cristo ka henema.
26 Wake ig muwaka adahan ig katiw-
nih utaraksanwiy kiberevutnabe, nikwekam
amawkankam ig umahkiswa kiberevutnakam
ku samah akavuska hawkri. Igme ka keh he-
nema. Ig hiyapkiswe wotwiy pahayewvi kuri
amaksemni hawkri adahan ig bayahmina-
sawiy ariw uvathawniwiy akak ku samah ig
umahkiswe udahanwiy.
27 Amawka madikte hiyeg amadgayavu
inin miya pahayewvi. Ayteke ariwntak gimi-
remnikis igkis hiyapka ba igkis kibeynewatma
adahan igkis katiwnivwevye avatra gitarak-
sankis.
28 Ig Cristo ig kuwis miya pahayewvi *uduk-
wenavrikwiy* adahan ig katiwnihpiye utarak-
sanwiy. Ig ka katiwnih pahavwinenwatma
hiyeg gitaraksan. Ig katiwnih ka aynsima hiyeg

O Novo Testamento e Salmos na língua Palikur do Brasil; © 2018, Wycliffe Bible Translators, Inc.

gitaraksankis. Aysawnemenek ig hiyapkiswa wotwiynek akiw, heneme ka adahanma katiwnihpiyema utaraksanwiyma akiw. *Kawa.* Ig hiyapkiswa wotwiynek pahaynewat akiw adahan ig kehpiye wixwiy inyewa isahptaw *ariw utaraksanwiy adahan ig hiyapkisne ka aynsima kabayka wotwiy wixwiy ku pariye giwnpetnivwi.*

Puwikne gimig waditnevyenen

Sa 40.6-8; Jer 31.33; De 32.35; Sa 135.14

10 **1** Ku samah ig Kiyavwiye Uhokri akki inakni gikumadukan git amekene Moís *in ke wotbe* ig ekkenebe git pahak ahehpaktibe adahan ini kabayka ku pariye ig me ikinemet gitkis gihiyegavu. In ka inyewatma. In he areketninen aynesawa. *Yis hiyak ku samah* neras muwvegviyenevwi igkis akka puwikne gimig givetunat Kiyavwiye Uhokri. Takunipti mpuse pahak kamukri igkis akka inwata migat akiw. Heneme in ka hiya akehka hiyeg avigkutavrik ku samah Kiyavwiye Uhokri gimawkan adahan avanenekwatma.

2 Wake igkis inyewatbe sagahptaka ariw givathawnikis, nikwekam igkis ka kayahkam givathawnikis akiw. Ayge nikwe igkis muwvegviyenevwi ka akkakam migat givetunat Kiyavwiye Uhokri akiw. Nikwekam pahayewvikam igkis ekkepni *ikeyvikam kuwis.*

3 Heneme in ku samah igkis akka migat givetunat Kiyavwiye Uhokri mpuse pahak kamukri, in he kawih adahan kiyeksene givathawnis gitkis.

4 Mmanawa pak gimig akak kabrit gimig in ka hiya inma barewbetha uhiyekemniwiy ariw uvathawniwiy.

5 Inneki keh ku aysaw ig *Cristo* pareke abet uhawkanwiy ig awna git Kiyavwiye Uhokri. Giwn:

"Ini ku samah hiyeg akka puwikne gimig pivetunat, ini ku samah igkis kakanhaw pit, ka innema huwit avigkutavrikut ku samah pimawkan. Inneki keh pis keh inin nuvituh humaw *adahan nah kehne ku pariye inyewa pibetki.* **6** Pis ka inyewatma batek akak puwikne ku pariye bukahka pahavwite pivetunat ig umahka gidukwenavrikkis hiyeg adahan katiwnihne gitaraksankis. Ka innema huwit avigkutavrikut ku samah pibetki.

7 Nah hiyapni hene, nah awna pit: `Kiyavwiye Uhokri, nop nah ay kuri adahan nah kehne ku pariye inyewa pimawkan hawata ku samah pannasan awna nudahan.´

Henewatbaki Uhokri gannasan akki wotwiy ku ig Cristo awna inakni.

8 Pitatye ig awna:

"Pis ka inyewatma batek akak puwikne gimig, ine akak kakanhawka, ine akak puwikne umahka, ine akak puwikne bukahka. In ka danuh avigkutavrikutma ku samah pimawkan."

Inakni giwn henewa, nukebyuvwi. Hiyawa *amekene Moís* gikumadukan aya gitkis hiyeg adahan igkis kehni hene *heneme ini gikehnikis kote danuhte avigkutavrikutma ku samah Kiyavwiye Uhokri gimawkan.*

9 Ayteke ariwntak inakni iwit ig awna:

"Kiyavwiye Uhokri, nop nah ay kuri adahan nah kehne ku pariye inyewa pimawkan."

Akak ku samah ig awna inakni ig mpiyaksa inakni *amekene Moís* gikumadukan adahan umehne puwikne adahan ig kannikasene niwenyan ini ku samah Cristo umahkiswe udukwenavrikwiy.

10 In avigkutavrik ku samah Kiyavwiye Uhokri gimawkan adahan wixwiy humaw barewvitye giwtrik akak ku samah ig Jesus Cristo ike givit udukwenavrikwiy pahayewvi.

11 Neras muwveg *amedgenevwi inin* tabira givetun Kiyavwiye Uhokri mpuse hawkri adahan igkis kehne gannivwikis givetunat. Takunipti igkis iwi akebwata puwikne ku pariye umahkatinene gidukwenavrikkis hiyeg, igkis bukahgi givetunat Kiyavwiye Uhokri. Heneme ini ka hiyati akatiwnihka hiyeg gitaraksankis.

Uhokri kawihkis gihiyekemni uvititwiy

Eb 8.10

12 Igme Cristo umahkiswe pahayewvi adahan katiwnihpiye gitaraksankis adahan avanenekwa. Pisenwa ini gannivwi, ig batahkiswe gihumwa Kiyavwiye Uhokri ayge amun ini iwetrit *ku pariye kane nikiytanisima* kihehaptak.

O Novo Testamento e Salmos na língua Palikur do Brasil; © 2018, Wycliffe Bible Translators, Inc.

13 Ayge ig he wahepnenen he ku aysaw
givetunyavu sibuhkiswika git.
14 Ku samah ig umahkiswa pahayewvi, ig
keh wixwiy avigkutavrik ku samah Kiyavwi-
ye Uhokri gimawkan adahan avanenekwa,
wixwiy ku pariye barewvithaki ariw uvathaw-
niwiy.
15 Kiyavwiye Uhokri Gitip hawata ig akki
wotwiy ku inakni inyewa *mmanawa ig awna*
inakni hene ay gibiyrik pahavwi Uhokri gaw-
neve. Pitatye ig awna:
16 "Kuri nah akkite yit ku pariye nahegbetawninek gikakkis nuhiyegavu aysawnemenek. Aysawnemenek nah kawihkis nuhiyekemni givititkisnek. *Nah ka tamakni amadgat tipnenwatma.* Heneme nah tamakni abetit gihiyekemnikis."
17 Butte ig awna:
"Nah ka kiyeminati givathawnikis, gitaraksankis akiw."
18 Ku samah ig Kiyavwiye Uhokri bayahminawiy hene ariw utaraksanwiy, nikwe wixwiy ka muwaka akka ariknawnema akiw givetunat Kiyavwiye Uhokri adahan katiwnihne utaraksanwiy akiw.

Uyay danukwa kennesa git Uhokri
Ef 3.11; Eb 4.16

19 Kuri, nukebyuvwi, *abet uhiyekemni* ik
adahan takunipti wixwiy parak atere akak
madikte ubokawiy wadite arikut Kiyavwiye
Uhokri giwskeki *inurikyene* awaku ku samah
ig Kiyavwiye Jesus sukase gimig udukwe-
navrikwiy.
20 Ig kuwis woke nukune ahin udahanwiy,
ahin dehetniki. Mmanawa avim ini ku aysaw
ig sigkase gih, avim ini Kiyavwiye Uhokri giws-
keki amaptenten in hawata sigke.
21 Hawata akiw wixwiy gihiyegavu kada-
han wawnamnihtenwiy ku pariye avitminte,
kiyate giwkis madikte *muwveg amedgeyene*
inin.
22 Nikwe uyay danukwa kennesa git Ki-
yavwiye Uhokri avititakwa uyakniwiy wixwiy
kamaxwene givitit kabayntiwa. *Ku samah*
amekenegben saktaki akak migat adahan
sagahptene givathawnikis, uyay danukwa
gihumwat Kiyavwiye Uhokri akak uyakniwiy
ke wotbe saktakibe akak Kiyavwiye Jesus gi-
mig adahan sagahptene uvathawniwiy abeti-
tak uhiyekemniwiy, kahadbe wixwiy ka kayah
ini uvathawniwiy akiw. *Hawata akiw ku samah*
ignes amekenegben avit igkis parak Kiyavwi-
ye Uhokri givinekut igkis sukuhptaw akak un
adahan barewvithene givitkis, uyay danukwa
gihumwat Kiyavwiye Uhokri akak uhiyekem-
niwiy kuwis sukuhbetaka akak un barewye
giwntak Kiyavwiye Uhokri.
23 Uyay kamaxwa kabayntiwa avitit ini Ki-
yavwiye Uhokri gikaksan kabayka wotwiy.
Uyay akkin gitkis hiyeg akak madikte uboka-
wiy. Uyay ka miniwbetaw niw. Mmanawa ku
pariye Kiyavwiye Uhokri awna, inakni ka wa-
ditnevyenenma.
24 Uyay avuriwak pawtak. Uyay hiya-
kemnihak pawtak adahan wixwiy amnihak
adahan wixwiy keh kabayka gikakkis ma-
dikte hiyeg.
25 Gaytakis hiyeg kuwis miniw ariw lam-
mes. Uyay ka muwaka kehni hene. Uyay
pahadguhwa takunipti adahan ikene waway-
giy pawtak. In ka aynsima muwakte ku avim
inin mmanawa in kahayak huwewe wotwiy
ku Ukivarawiy kennesa gidawnhan.

Ku pahavwi miniw giw Uhokri, ig hiyap mbeynenek
Eb 6.4

26 Mmanawa ku wis hiyak kabayntiwa ku
samah Uhokri gihiyekemni inyewatnene, he-
neme ku wisnewa misekwekere akak utarak-
san, nikwe yuma pahavwinema akiw adahan
katiwnihne utaraksan udahan.
27 Amawka ku wiswa katiwnihni. Nikwe
kiskama wis avis. Mmanawa aysawnemenek
ig Kiyavwiye Uhokri hiyapkisnek mbeyne ku
pariye kane abohrisima gitkis hiyeg ku pariye
kane wewkere akak gihiyekemni. Avim ini ig
dakarasevgikisnek akak tiket ahawkri.
28 Minikwak ku pahavwi ka kumadu-
kasaw arit amekene Moís gikumadukan,
ig umehpika, yuma amnihka gidahan ay-
nesnima. Ku ig hiyapka gavitkis piyana ba
mpana gikebikis hiyeg *ku samah ig kumadu-*

O Novo Testamento e Salmos na língua Palikur do Brasil; © 2018, Wycliffe Bible Translators, Inc.

kasewne arit nawenyewa giwohkiga, nikwe ig umehpika pisenwate.

29 Igkata akiw pahavwi ku pariye kane kumadukasewkere git Kiyavwiye Uhokri gikamkayh akiw? Ig ner kis adahan ig utipte mbayka akiw. Ku pahavwi ka kumadukasewkere git Kiyavwiye Jesus, amun ini nikwe ig ikene Kiyavwiye Jesus gimig waditnevyenen ku pariye ig sukase gidahan adahan ig humaw gihiyega adahan ig barewvit ariw givathawni. Amunwata ini ig miyathene Kiyavwiye Uhokri Gitip ku pariye areketni git gamnihra Kiyavwiye Uhokri. Ivegminanay ku samah ig ner kis adahan ig utipte mbayka akiw.

30 Mmanawa wixwiy hiyakni ku *ig Kiyavwiye Uhokri detye.* Ignewa ku pariye awna:

— Nahwa diyuhkis mbayka gitkis hiyeg. Nahwa keh igkis katiwnih.

Hawata gannasan awna:

— Igwa Ukivarawiy Kiyavwiye Uhokri hiyak gikakkis gihiyegavunek.

31 Ku wis ay giwaku Kiyavwiye Uhokri dehetniye adahan ignewa hiyak ukak, ik adahan wis avis ka aynsima. In ka abohrisima.

Kamaxwanay givitit Uhokri ke pitatyebe

32 *Nukebyuvwi,* kiyeminahnabay amin yikamaxwan minikweknene ku aysaw ig Kiyavwiye Uhokri pitatye uguhe yihiyekemni. Avim ini hawkri yis hiyap ka aynsima mbeyne heneme ini mbeyne ka tuguhkis yikamaxwan. *Yis yidukwenewa kamaxwene givitit Kiyavwiye Uhokri kabayntiwa.*

33 Yaytak mahivwihpika giwtrikkis hiyeg yis hiyapkiska mbeyne yit gavitkis. Yaytakme hiyap mbeyne awaku yis kiboka amnih neras ku pariye hiyapkiska mbeyne gitkis.

34 Yis kiboka amnih neras ku pariye padekwika arikut parakseket. Hiyawa yis xuwahminepka madikte, heneme yis amavin akak batekka. Mmanawa yis hiyakni ku yis kadahan kabayka kabaytenene akiw ku pariye igkis ka hiya axiwhak.

35 *Nukebyuvwi,* kuwis yis kamaxwa givitit Kiyavwiye Uhokri ka aynsima. Ka yi muwaka isahkis ini yikamaxwan kuri. Mmanawa aysawnemenek in keh yis uti ka aynsima kabayka.

36 Amawka ku yis mpiksaw keh Kiyavwiye Uhokri gibetki aynesa akiw kahadbe pisenwa yis darih madikte ini kabayka ku pariye Kiyavwiye Uhokri gikaksan udahanwiy *yis ka biyuk nikak.*

37 Kiyeminanay ku pariye Uhokri gannasan awna. In awna:

— Ka ayivwadima hawkri akiw adahan ig ku pariye nehmnikuhpiye adahan ig danuh atan. Ig ka ayivwihwa.

38 Ku pariye hiyeg tiviknene kamaxwene nuvitit, igi nah hiyavginek kibeyne nuwtrik, ig aymuhwa *numunuhnek adahan avanenekwa.* Igme ku pariye miniwviye nuwhu, ig keh nah ka bateknek.

Henewatbaki ig Kiyavwiye Uhokri awna.

39 Wixwiyme ka henema, nukebyuvwi. Wixwiy ka miniw giw he wixwiy biyuk giw. Kawa. Wixwiy kewa nerasbe ku pariye kamaxwenevwi givitit igkis aymuhwa *gimun Kiyavwiye Uhokri adahan avanenekwa.*

Amekenegben ka aynsima gikamaxwankis

11 **1** Nah akkite yit ku pariye kamaxwaki. Kamaxwaki keh wis hiyakni ku yis uti ku pariye umawkan. Hiyawa wis ka hiyapni, heneme wis hiyakni avititak uyakni ku in kuwis ahegbet udahan.

2 Uhawkrivwiy amekenegben *ka aynsima gikamaxwankis givitit Kiyavwiye Uhokri.* Inneki keh ig Kiyavwiye Uhokri annasa kibeyne iwit giminkis.

3 Ku samah wixwiy kamaxwa givitit Kiyavwiye Uhokri, nikwe wixwiy hiyakni ku ig Kiyavwiye Uhokri keh inin hawkri humaw akak giwnnenwa. Inin ariknebdi ku pariye wixwiy hiyap ku avim inin in humaw ariwntak ku pariye hiyeg kane hiyap.

4 Amekene Abew kamaxwene givitit Kiyavwiye Uhokri. Inneki keh ig iki gikan git Kiyavwiye Uhokri ku pariye kabaytenene ariw amekene Kayh gidahan. Inneki keh ig Kiyavwiye Uhokri annasa kibeyne iwit gimin amekene Abew. Ini ku samah ig amava gikan git innewa akki wotwiy huwewe ku ig hiyap amekene Abew kibeyne giwtrik. Hiyawa ig

O Novo Testamento e Salmos na língua Palikur do Brasil; © 2018, Wycliffe Bible Translators, Inc.

amekene Abew miya minikwak heneme kuviknene ig ekkenene wotwiy *adahan ku samah Kiyavwiye Uhokri batek akak kamaxwaki.*

5 Amekene Enoki ig hawata kamaxwenewagivitit Kiyavwiye Uhokri. Inneki keh Kiyavwiye Uhokri iwevgi. Ivegi ig tivik gimkat. Ig yuma ay amadga inin akiw mmanawa Kiyavwiye Uhokri iwevgi. Wixwiy hiyakni ku ig kamaxwa givitit Kiyavwiye Uhokri awaku avit Uhokri gannasan kinetihwa amin ku samah Kiyavwiye Uhokri iwevgi, in kinetihwa amin ku samah ig keh Kiyavwiye Uhokri ka aynsima batek.

6 *In kahayak huwewe wot* ku wis ka kamaxwa givitit Kiyavwiye Uhokri nikwe ka ik adahan wis keh ig batek. Mmanawa adahan hiyeg danuh git Kiyavwiye Uhokri amawka ku igkis iha ku Kiyavwiye Uhokri ay. Hawata amawka ku igkis iha ku ig utipkis kabayka gitkis neras ku pariye mpiksewnevwi giharit.

7 Amekene Noé ig hawata kamaxwenewagivitit Kiyavwiye Uhokri. Inneki keh ig ihe giwn. Ig Kiyavwiye Uhokri ike ginetni amin ini *mbayka nehmnikuhpiye* ku pariye kane hiyapkarati. *Igme amekene Noé timapni hene, ig ihe giwn.* Ig kehe pahamku nawiy nopsadnano adahan bisiket. Ayge nikwe gimunyavu isahptaw. Amun ini nikwe, ig hiyeke neras nawenyevwi hiyeg amedgenevwi inin ku igkis ka ihpekerema Kiyavwiye Uhokri giwn. Hawata akiw ku samah ig kamaxwa givitit Kiyavwiye Uhokri inneki keh Kiyavwiye Uhokri hiyavgi kibeyne giwtrik ke madikte hiyegbe ku pariye kamaxwenevwi givitit Kiyavwiye Uhokri.

8 Amekene Abraawh ig hawata kamaxwenewagivitit Kiyavwiye Uhokri. Inneki keh ig ihe Kiyavwiye Uhokri giwn adahan ig tivik avitit nawenyewa waxri akiw ku pariye ig *Kiyavwiye Uhokri* ikakse git. Ig tivik ig ka hiyak ku kitwiye ig.

9 Metakwa ig danuh atere avitit inere waxri ku pariye Kiyavwiye Uhokri gikaksan git. *Heneme ig ka darihni aytnihtema adahan in humaw gidahanwatma.* Ig wewvari ayge ke wotbe ig he danuhpenenen. *Heneme ig gidukwenewa kamaxwenene givitit Kiyavwiye Uhokri. Givin he paytbetnen.* Hawata *gikamkayh* amekene Izaki givin *he paytbetnen.* Hawata *gihiwhi* amekene Jakó givin *he paytbetnen.* Ini waxri hawata in Kiyavwiye Uhokri gikaksanwata gitkis *heneme igkis kawnata darihni aytnihtema.*

10 *Igme amekene Abraawh gidukwenewa kamaxwene givitit Kiyavwiye Uhokri.* Mmanawa ig hiyakni ku aysawnemenek ig danuhnek avitit ini paytwempu ku pariye Kiyavwiye Uhokri gikehni ku pariye dahwa adahan avanenekwa.

11 He amakano Sara *avim ini metakwa eg* kamaxwa givitit Kiyavwiye Uhokri. Inneki keh eg kakamkayvi akak gukivaven. Mmanawa eg ikiy ku pariye Kiyavwiye Uhokri awna in ka waditnevyenenma. Eg kamaxwa givitit ku inyewa ig keh ku samah gikaksan gut.

12 Ayge nikwe ka aynsima hiyeg humaw giwntak amekene *Abraawh.* Hiyawa ig pahavwiwa, hiyawa ig kiyavarivye kuwis adahan ig kakamkayh, heneme gikamkayuvwi kibihwa ka aynsima kewa waravyube kewa kayhbe. Ka ik adahan pukuhgikis.

13 Neras amekenegben *kamaxwenevwi* igkis hawata kamaxwe givitit Kiyavwiye Uhokri he adahan gimiremnikis. Ku samah igkis miyarap igkis kote darihte madikte ku pariye Kiyavwiye Uhokri gikaksan gitkis. Heneme igkis *ke wotbe igkis* hiyapnibe *abet gihiyekemnikis* ke pahavwibe ku pariye hiyap barewye iwetrit piyawakad gavitkig. Igkis awna: “Kibeyne. Kuwewanek wixwiy danuh aterenek.” Igkis awna: “Usuh he danuhpasakinenwa ay amadga inin. In ka inyewatma uwaxig ay.”

14 In kahayak huwewe wot ku pariye hiyeg awna inakni hene, ignes mpiksewnes aharit gidahankiswa giwaxigkis.

15 Wake igkis mpiksewnesbe aharit ini waxribe ku kitak igkis pes, ikkama adahan igkis diyuh atere akiw.

16 Heneme igkis mpiksewnes aharit paha waxri ku pariye kabaytenene, paha waxri inurikyene. Inneki keh Kiyavwiye Uhokri ka mara gikakkis, ig ka mara ku aysaw hiyeg kawohkigasigkis gikak. *Kawa.* Ig hiyapni hene, ig ahegbete paha givinkis.

O Novo Testamento e Salmos na língua Palikur do Brasil; © 2018, Wycliffe Bible Translators, Inc.

17 Igme amekene Abraawh ku samah ig kamaxwa givitit Kiyavwiye Uhokri kabayntiwa, ig *kibokehwe* kakanhaw ignewa gikamkayh Izaki git avim ini hawkri ku aysaw ig Kiyavwiye Uhokri hikeke gikamaxwan. Ig kuwis iha inakni Kiyavwiye Uhokri gikaksan git *adahan ig ka aynsima gihiwhivwi.* Heneme ig ahegbet umah gikamkayh ku pariye pahavwiwatnene adahan gikan git Kiyavwiye Uhokri.

18 Hiyawa ig Kiyavwiye Uhokri kuwis awna git ku gihiwhivwi pesnek giwntak gikamkayh Izaki, *heneme ig ahegbet umahgi gidahan Kiyavwiye Uhokri.*

19 Ig ivegmine gihiyekemni ku Kiyavwiye Uhokri ik adahan ig kannikasa gikamkayh ariw gimiremni. Henewa in danuh ke wotbe ig iwevyebe gikamkayh ariw gimiremnibe.

20 Igme amekene Izaki ig hawata kamaxwenewagivitit Kiyavwiye Uhokri. Inneki keh ig ikakse kabayka nehmnikuhpiye gitkis gikamkayuvwi Jakó gikak Ezaú.

21 Igme amekene Jakó ig hawata kamaxwenewagivitit Kiyavwiye Uhokri. Inneki keh ku aysaw ig me miyapmet ig ikakse kabayka gitkis piyananene gikebikis José gikamkayuvwi. Avim ini ig siguw amin gisuga ig kibeyhene Kiyavwiye Uhokri.

22 Igme amekene José ig hawata kamaxwenewa givitit Kiyavwiye Uhokri. Inneki keh ku aysaw ig me madike gidehetnimet ig awna ku aysawnemenek gihiyegavu izhaewyenevwi pesenek avititak ini waxri Ejitumnaw. Ini gikamaxwan keh ig aye gitkis adahan igkis iwe gap gihaptikis.

23 Hawata akiw amekene Moís gig gukak ginag egkis hawata kamaxwanos givitit Kiyavwiye Uhokri. Inneki keh ku aysaw gukamkayhkis Moís amadga wayk egkis kibokahwe ayempig adahan mpana kayg. Egkis hiyapni hene ku samah ig barewye bakimni, egkis *kamaxwa givitit Kiyavwiye Uhokri adahan ig mpitha* Faraó adahan ig ka umahkisgi. Nikwe egkis ka avis.

24 Igme amekene Moís ig hawata kamaxwenewa givitit Kiyavwiye Uhokri. Inneki keh ku aysaw ig kiyavwip ig tukuhminew ariw ini ku samah ig kanumka Faraó gihiwhi.

25 Ig kaniy adahan ig hiyepne mbeyne payak gikakkis Kiyavwiye Uhokri gihiyegavu mpinekata ig hiyepne batekka adahan aynesa hawkri *ay amadga inin,* ku pariye keh ig taraksa gikak Kiyavwiye Uhokri.

26 Git in kabayte adahan ig hiyap mbeyne gidahan Cristo mpinekata ig misakwa akak madikte ini igiska adahan Ejitumnaw. Mmanawa ig hiyakni ku ig daxnek gitiwni *giwntekne Kiyavwiye Uhokri.*

27 Ini gikamaxwan keh ig amekene Moís pese avititak Ejitumnaw. In keh ig ka avis abohri gikivara Faraó gidagoni. In keh ig ka tuguhkis gihiyekemni. Mmanawa in ke wotbe ig hiyap Kiyavwiye Uhokribe ku pariye kane hiyapkarati *akakma iwtyakti amadgaya inin.*

28 Ini gikamaxwan keh ig umahkise muwtohyan gitkis gihiyegavu. Igkisme iwe gimig, igkis tamaknume *mpuse lapot nikak* kahadbe ner *ahj* umehekevutne ig hiyapni hene, ig ka dax hiyeg gikamkayhkis ku pariye eggutye atere.

29 Ini gikamaxwan keh igkis gihiyegavu manuke ini parahwokwa Duwweh ke wotbe igkis waywe amadgew waygbe. Igkisme neras ejituyenevwi ku aysaw igkis haraksevgikis avigku gihinakis in digisasevgikis igkis aniksew madikte.

30 Neras amekenegben judeyenevwi hawata igkis kamaxwenewagivitit Kiyavwiye Uhokri. Awaku ini gikamaxwankis igkis hakuhkise ini batakka ayaranwa paytwempu Jerikó akak giwewnikisnen nanwew adahan ntewnehker hawkri.

31 Amakano Rabi, nor tino powkemnivyo, eg hawata kamaxwano givitit Kiyavwiye Uhokri. Eg ameve kabayntiwa *amekene Joswe giwatnivwi* yawayavu. Inneki keh eg ka umahka payak gikakkis neras *jerikoyenevwi* kane ihpekere Kiyavwiye Uhokri giwn.

32 Ay ka aynsima hiyeg akiw ku pariye kamaxwenevwi givitit Kiyavwiye Uhokri. Nah ka kahawkan kinetihwa gimin amekene Jideawh, gimin amekene Baraki, gimin amekene Sansoh, gimin amekene Jefte, gimin amekene Samwe, gimin amekene Davi, giminkis madikte Kiyavwiye Uhokri gawnavevu pitatyevwi.

O Novo Testamento e Salmos na língua Palikur do Brasil; © 2018, Wycliffe Bible Translators, Inc.

Hiyeg gikamaxwankis bisiksevgikis ariw mbeyne

33 *Igkis amekenegben kamaxwenevwi keh arakembet annut* awaku ku samah igkis kamaxwa givitit Kiyavwiye Uhokri. Igkis mateke ka aynsima waxribdi. Igkis wewkise *gihiyegavukis* wadit. Igkis darihe ku pariye Kiyavwiye Uhokri gikaksan gitkis. Gikamaxwankis sabukise kawokwine gibiykis.

34 In hawata awakase tiket kadawehpiye ay ganwakis. In hawata bisiksevgikis ariw giwmepkakkis akak iwan. Awaku gikamaxwankis neras ku pariye yumanene gidatnikis igkis humewvi detyevwi. Igkis humaw detyevwi adahan kerye gikakkis givetunyavukis. Igkis mateke ka aynsima nawotunyevwi gisuwtatavukis.

35 Awaku gikamaxwankis tinogben darihe gukamayhkis akiw mmanawa ignes kannikasaka ariw gimiremnikis.

Gaytakisme hiyeg gikamaxwankis keh igkis hiyap mbeyne

Heneme gaytakis *kamaxwenevwi ka henema.* Awaku gikamaxwankis igkis biptepka he igkis miyarap. Wake igkis tukuhwevyebe giw Kiyavwiye Uhokri, nikwekam igkis isahkiskakam. Heneme igkis ka tukuhwekere giw. Igkis kamaxwa givitit Kiyavwiye Uhokri mmanawa igkis hiyakni ku igkis kannikasakanek *adahanikwa inurik* adahan igkis uti gidehetnikis kabaytenene.

36 Gaytakisme hiyap mbeyne akak mahivwihka akak biwhka, he gaytakis wanakminepka akak xen, gaytakisme sarayhpika arikut parakseket.

37 Gaytakisme kamaxwenevwi padaktavepka akak tip, gaytakisme bukihbetepka akak kirikiri, gaytakisme umehpika akak iwan. Gaytakisme wewnamah madiptavye. Gikawihnikis he muwtoh gimarnenwa akak kabrit gimar. Igkis hiyapkiska ka aynsima mbeyne gitkis, ka aynsima mbayka.

38 Hiyeg amedgenevwi inin yuma gikiytanikiswa gitivutkis neras kamaxwenevwi. *Heneme ignes keh mbeye hawkri gikakkis, igkisme he igkis bisike giwkis.* Ayge igkis wewnamahkis muwapuw amadgew amatap, avitiw waxri imuwadnene. Igkis kavinhaw arikuw tip, arikuw miyokwiye.

39 Awaku gikamaxwankis ig Kiyavwiye Uhokri annase kibeyne iwit giminkis neras amekenegben. Heneme igkis kote darihte madikte kabayka ku pariye Kiyavwiye Uhokri gikaksan gitkis.

40 Mmanawa Kiyavwiye Uhokri wahevye nawenyevwi hiyeg kamaxwa givitit akiw. Ig wahevye wixwiy kuriwkenevwi avim inin. Adahan ig iki wotwiy kabayka kabaytenene payak gikakkis neras amekenegben. Adahan wixwiy humaw payak gikakkis avigkutavrik ku samah Kiyavwiye Uhokri gimawkan.

Uyay kamaxwa givitit Uhokri kabayntiwa ke amekenegbenbe

12 **1** Igkis amekenegben kuwis ekke kabayntiwa *ku samah igkis kamaxwene givitit Kiyavwiye Uhokri. In ke wotbe* igkis *gidukweneswa* ay ukakwiybe adahan ikenebe wawaygiybe. Uyay wiwhminaw nikwe ariw madikte ku pariye mpitha wixwiy *kamaxwa givitit Kiyavwiye Uhokri.* Uyay wiwh uhiyekemniwiy ariw ini hiyakemniki mbeyevyenen ku pariye wages uhiyekemniwiy kibehtenwa. Uyay ka tuguhkis ukamaxwanwiy. Uyay tiviknene kamaxwene givitit Kiyavwiye Uhokri adahan wixwiy inyewa darih ini kabayka ku pariye kuwis ahegbet udahanwiy.

Uyay kamaxwa givitit Uhokri kabayntiwa ke Jesusbe

2 Uyay iveg givitit Kiyavwiye Jesus. Giwntak ig Kiyavwiye Jesus wixwiy kavusa kamaxwa givitit Kiyavwiye Uhokri. Gitnewa wixwiy misakwa akiw. Ku aysaw ig Kiyavwiye Jesus aynete amadga inin ig ka tuguhkisti gihiyekemni. Ig mpiksew aharit ini batekka ku pariye kuwis ahegbet gidahan he ig umahkiswe amin giyakni. Ig ka aynsima marekepka heneme in ka sam git. Inneki keh kuri ig bat ay gihumwa Kiyavwiye Uhokri amun ini iwetrit *ku pariye kane nikiytanisima* kihehaptak.

O Novo Testamento e Salmos na língua Palikur do Brasil; © 2018, Wycliffe Bible Translators, Inc.

3 Ivegminanay yihiyekemni gimin Kiyavwiye Jesus ku samah ig hiyap mbeyne ka aynsima ay giwakukis hiyeg taraksavye. Heneme ig ka tuguhkis gihiyekemni aynesnima. Ivegminanay yihiyekemni gimin adahan yis kawnata tuguhkis yihiyekemni adahan yis kawnata isahkis yikamaxwan.

4 Mmanawa yis kote mpiksawte ativut taraksaki he yis sukase yimig *kema igma.*

Uhiyvan mbeyne adahanikwa bukihne utaraksan wow

Jo 15.2; Ro 5.3; 2Ko 12.9; Fil 3.10; 2Tes 1.5; Eb 5.8; Tiy 1.3; 1Ped 4.1, 5.10; Pr 3.11

5 Kuwis ig Kiyavwiye Uhokri awna wotwiy kibeyne iwit adahan ikene wawaygiy abet mbeyne. Mmah yis ku miyehpin kuwis? Ig awna wotwiy ke gikak ikamkaytibe. Giwn:

— Nukamkayh, ku aysaw Kiyavwiye Uhokri isaksa mbeyne adahan in danuh pit, ka muwaka mpiyasin ke wotbe in ka giwntakma. Ine ka muwaka tuguhkis pikamaxwan ku aysaw ig akka pit pitaraksan.

6 Mmanawa ignesnewa ku pariye ig batek gikakkis, ig isaksigkis adahan igkis hiyap mbeyne. Ig isaksigkis adahan igkis hiyap mbeyne adahan gikannuhtenkis wew wadit. Ignesnewa ku pariye ig amava adahan igkis humaw gikamkayuvwi, ig bukih gitaraksankis giwkis.

Henewatbaki ig Kiyavwiye Uhokri awna.

7 Amavanay ini mbeyne nikwe. Inin yihiyvan mbeyne in areketni yit ku ig Kiyavwiye Uhokri hiyekne yikak hawata ku samah pahavwi igti hiyak gikak gikamkayh. Yuma pahavwinema ikamkayti ay ku pariye gig ka hiyakma gikak adahan gikannuhten adahan ig wew wadit.

8 Kiyavwiye Uhokri isaksa mbeyne adahan in danuh gitkis madikte gikamkayuvwi adahan gikannuhtenkis adahan igkis wew wadit. Ku pis ka hiyapti mbeyne, in arakak ku pis ka gikamkayewatma Kiyavwiye Uhokri pis ka wayvuka giwntak.

9 Hawata akiw wixwiy kiyatha wigwiy amedgenevwi inin ku aysaw igkis bukihnes utaraksanwiy wowiy. Igkata Wigwiy inurikyene akiw? Amawka wixwiy kumadukasawte git. Ayge nikwe wixwiy aymuhwa *gimun adahan avanenekwa.*

10 Ignes wigwiy amedgenevwi inin igkis ukannuhtenwiy adahan ka kiyabawkadima hawkri. Igkis hiyak ukakwiy ku samah igkis hiyap giwtrikkis. Igme Kiyavwiye Uhokri hiyak ukakwiy adahan ig kehne kabaykanenwa udahanwiy. Gimawkan wixwiy wageswa barewvitye ke igbe.

11 Ku aysaw wig hiyapkis mbeyne wot, avim ini wis ka batek, in ke wotbe in kadniki udahanbe. Heneme ku pariye hiyeg amava ini mbeyne adahan gikannuhtenkis adahan wew wadit, aysawnemenek igkis uti kariswehwakinek, igkis kannuhnek keh kabaykanen.

Avuriwnabay adahan yis ka tuguhkis gabay Uhokri

12 Nikwe *ku aysaw yis hiyap mbeyne danuh yit,* ka yi muwaka isaksaw arit. Heneme iwinay yawaygi kiyeste akiw.

13 Wewnay akak madikte yawaygi. Ka ba yi wew tarakisnema. Mpiksawnay wew wadit adahan yis ka biyuksasema pahavwinema hiyeg gihiyekemni heneme yis ikene gawaygi git.

14 Pasamraknabay gikakkis madikte hiyeg. Wewnay akak yihiyekemni barewbet. Ku uhiyekemni ka barewbetma, wis ka ik adahan hiyap Kiyavwiye Uhokri.

15 Avuriwaknabay pawtak kahadbe yuma pahavwinema yaytak tuguhkisne gabay Kiyavwiye Uhokri. Avuriwnabay kahadbe yuma kanaktinka humaw ayge yibet. Ku yis kanaktinbet, *in keh yis kayah ke wotbe* manegusbe hiyan ayge yibet. In keh ka aynsima hiyeg kiyimare.

16 Avuriwnabay kahadbe yuma mahayakemniki humaw ayge yibet. Avuriwnabay kahadbe yuma pahavwinema yaytak kane hiyak ku samah Uhokri gihiyekemni. *Avuriwnay kahadbe yuma pahavwinema sarayh ini kabayka ku pariye ikaksaka wotwiy kahadbe yuma pahavwinema* ikaw kema amekene Esaúma ku pariye ikiswiye madikte ini

O Novo Testamento e Salmos na língua Palikur do Brasil; © 2018, Wycliffe Bible Translators, Inc.

kabayka ku pariye ikaksaka git aharit pahakwowa miruk axka.

17 Yis hiyakni ku ariwnteke ini ig ivegmine gihiyekemni aharit ini kabayka heneme ig kuwis biyuk nikak. Ig ka hiya igma iwini akiw. Hiyawa ig suka gikantak aharitne ini kabayka heneme ig ka hiya igma iwini akiw.

Kuri ka mahikonema adahan wixwiy danukwa kennesa git Uhokri

18 Nukebyuvwi, ka aynsima kabayka kuwis ekkepka wotwiy. Ku avim ini ku aysaw wixwiy danukwa kennesa git Kiyavwiye Uhokri, wixwiy ka hiyap akebi ini kibohriki ku pariye amekenegben gihiyvankis aynte amadga amatap. Wixwiy ka hiyap ariknawnema akebi amadgaya ininma. Wixwiy ka hiyap ini waxri imuwadnene pahatema akakma tiket. Wixwiy kawnata hiyap amisnavyad mitibnene. Wixwiy kawnata timap kamaygviyad kimanene. Kawa.

19 *Ku aysaw wixwiy danukwa kennesa git Kiyavwiye Uhokri, wixwiy ka timap* tohompet agighaka *kema igkisma.* Wixwiy kawnata timap ikuvimnat awnene iwit. Neras hiyeg ku pariye timep inakni *igkis avisasew ka aynsima* igkis amnihswe git Kiyavwiye Uhokri adahan ig ka timapkisni gitkis akiw.

20 Mmanawa ini waxri *ku kavititak ig Kiyavwiye Uhokri awna in mpinevevye nikiytani. In ka ik adahan ariknawnema daxni.* He puwikne kawnata ik adahan daxni. Neras hiyeg ka dat ativut inakni iwit adahan ku pariye daxni pugamawka ku ig padaktepka akak tip.

21 Ku pariye igkis hiyap ayge in ka nibohrisima gitkis. He igwa amekene Moís awna: “Nah avis ka aynsima. Nah sagka ka aynsima.”

22 *Udahanwiyme ka henema, nukebyuvwi. Ku aysaw wixwiy danukwa kennesa gihumwat Kiyavwiye Uhokri,* in ke wotbe *wixwiy* danuhnebe avitit ini Kiyavwiye Uhokri giwaxig inyewatnene. Henewa, in ke wotbe *wixwiy* danuhnebe avitit ini paytwempu ku kiney inyewa Kiyavwiye Uhokri dehetniye giwskeki, avitit Jerusalém inurikyene kivunnene akak ahj.

23 Wixwiy danuh kennesa gitkis Kiyavwiye Uhokri gikamkayuvwi kiyatyevwi ku pariye tamakavu giwkis aynte inurik ku kiney igkis pahadguvunene akak madikte batekka. Wixwiy danuh kennesa git igwa Kiyavwiye Uhokri ku pariye hiyekne gikakkis madikte hiyeg. Wixwiy danuh kennesa gitkis hiyeg kibeynevwi ganmapkis ku pariye kuwisnene *miyarap pitatyevwi,* igkis kuwis isahptaw ariw madikte mbeyne.

24 Wixwiy danuh git Kiyavwiye Jesus ku pariye kavitimpi ig Kiyavwiye Uhokri ahegbete gahegbetawni nukunewa ukakwiy, ku pariye *ke wotbe* ig saktevyebe *uyakniwiy* akak gimig *adahan miyehkisne utaraksanwiy.* Ini gimig ka aya git Kiyavwiye Uhokri *adahan diyuhkisnema gimig* kema amekene Abew gimigma. *Heneme gimig adahanikwa amnihkisne hiyeg git Kiyavwiye Uhokri.*

Uhokri mukusasa waxri akak en

1Ko 7.31; Eb 1.10; Ap 16.8, 21.1

25 Avuriwnabay adahan yis ataybiswa arit Kiyavwiye Uhokri giwn. Neras amekenegben ku pariye ka ataybiswekere arit Kiyavwiye Uhokri giwn ku pariye ekkepka gitkis amadga inin *gavit amekene Moís* igkis ka uti bisiket ariw ini mbeyne ku pariye danuh gitkis minikwak. Wixwiykata akiw. Ku wixwiy miniw ariw Kiyavwiye Uhokri giwn ku pariye ekkepkawotwiy inuriktak, wixwiy ka aynsima hiyapte mbeyne akiw.

26 Avim ini minikwak giwn ahawna mukusase waxri. Heneme kuri ig ikakse wotwiy ku *ig keh kihawnate akiw.* Giwn:

> Kuri pahaynewata akiw nah mkusasa ka ininewatma waxri, heneme payak akak en.”

27 Inakni giwn “kuri pahaynewata akiw” inakni akki wot huwewe ku aysawnemenek ig Kiyavwiye Uhokri pisenwanek akak madikte gikehavan payak akak inin hawkri, kahadbe ininewa ku pariye kane ik adahan in mukusasaka in misakwa adahan avanenekwa.

28 *Kibeyne, nukebyuvwi,* wixwiy ikepka wotwiy Uhokri gikumadukan ku pariye kane ik adahan in mukusasaka. Uyay kabayha Kiyav-

O Novo Testamento e Salmos na língua Palikur do Brasil; © 2018, Wycliffe Bible Translators, Inc.

wiye Uhokri adahan ini. Uyay keh gibetki akak madikte wavisniwiy akak madikte kiyathaki.

29 Mmanawa Uwohkigawiyig kewa pahayku tiketbe ku pariye bukah *madikte ku pariye patehwevye.*

Kehnay Uhokri gibetki

Ro 12.1; Ef 4.1; Kol 1.10; 1Tes 4.1, 5.14; 1Ped 2.11

13 **1** Batekaknabay pawtak adahan avanenekwa ke wotbe yisweke pakebyeknebe *guwntak pahavuwa inagti.*

2 Kaba yi miniwbetaw ariw ini adahan yis amava hiyeg kabayntiwa yivinekut. Gaytakis hiyeg igkis keh hene igkis amava ahj givinekutkis heneme igkis ka hiyakwa ku aysaw.

3 Avuriwnabay hiyeg kamaxkarempu ariku parakseket. Avuriwnigkisbay kabayntiwa ke wotbe yis aygwatabe gikakkisbe ariku ini parakseket. Avuriwnabay neras ku pariye hiyepnevwi mbeyne ke wotbe yis aygwata hiyepnenebe mbeyne payak gikakkisbe.

4 Kiyathanabay yimaryesa. Ka yi muwaka arewhatak pawtak. Kiyavwiye Uhokri hiyapkis mbeynenek gitkis neras ku pariye mahayakemnavye ku pariye powkemnavye.

5 Ka yi muwaka ikaw kowtyakuvyema aharit karukri. Bateknay akak ku pariye kuwis ay yiwaku. Mmanawa Kiyavwiye Uhokri awna wotwiy:

"*Nah kuwis pidahan.* Nah ka ikispiti. Nah ka miniwbetawti piw."

6 Inakni iwit iki wawaygiy adahan wixwiy awnene:

"Nah hiyak ku Kiyavwiye Uhokri ay nukakuh, inneki keh nah ka avis gibohrikis hiyeg. Igkis ka hiya nusamanak."

7 Kiyeminanabay giminkis neras *amekenegben* atiwkeknevwi ku pariye kuwis ekke Kiyavwiye Uhokri giwn yit. Ivegminanay yihiyekemni amin ku samah gihiyekemnikis, hawata amin ku samah giwewnikis, hawata amin ku samah gimiremnikis. Kamaxwanabay givitit Jesus Cristo hawata ke igkisbe.

8 Ig Jesus Cristo ku samah ig minikwak, ig hawata kuri avim inin, ig hawata adahan avanenekwa akiw. *Aterenewa wixwiy kannuhwa kamaxwa givitit ke igkisbe.*

Arikna amadgaya inin ka iki wawaygi

9 Uyay ka muwaka isaksa nawenyewatma hiyakemniki adahan in matekbete yihiyekemni. Amawka ku wixwiy iwi uhiyekemniwiy gawaygi ariwntak Kiyavwiye Uhokri gamnihra ku samah ig amnihwiy he wamnihkawiynen. Innewa kabay. Wixwiy ka uti uhiyekemniwiy gawaygi ariwntakma *ku samah wixwiy ihpene judeyenevwi gikumadukankis amin* axka. Ka innema iki pahavwinema gawaygi.

10 Neras muwvegviyenevwi ku pariye kannivwiye ariku Kiyavwiye Uhokri givin amedgene inin *igkis ax ariwntak ini puwikne ku pariye umahka gidukwenavrikkis gihiyegavukis. Igkis iwenes gawaygikis giwntak igi puwikne.* Heneme ku pariye iwi gawaygikis hene igkis ka hiya igkisma iwi gawaygikis giwntakma *Kiyavwiye Jesus* ku pariye umehpika udukwenavrikwiy.

Ka sam wixwiy kawih maraki ke Jesusbe

11 *Ig Kiyavwiye Jesus ig ikaw kewa ner puwiknebe ku pariye umahka pahaywowa mpuse pahak kamukri.* In puwikne gimig ewkka arikut *ini xam kewye* "Kiyavwiye Uhokri giwskeki kiyatenene". In ewkka atere gavit ner muwveg ku pariye kiyatenene adahan ig nekketni givetunat Kiyavwiye Uhokri adahan igme bayahmina gihiyegavu ariw givathawnikis. Akebi ner puwikne *avim ini ig ka axka gavitkis neras muwvegviyenevwi* heneme givit bukahka piyawakte ariw paytwempu.

12 Ig Kiyavwiye Jesus ig hawata umahkiswe piyawakte ariw paytwempu adahan ig bayhminasevye gihiyegavu givathawnikis akak gidahanwa gimig.

13 Nikwe uyay misakwa git avawyewa giwkis *neras judeyenevwi gihiyekemnikis.* Ku wixwiy kawih maraki, *ka sam.* Ig Kiyavwiye Jesus hawata kawih maraki ka aynsima.

14 Mmanawa wixwiy yuma udahanwiy paytwempu ay amadga inin ku pariye dehwevye adahan avanenekwatma. Heneme

O Novo Testamento e Salmos na língua Palikur do Brasil; © 2018, Wycliffe Bible Translators, Inc.

wixwiy mpiksewne aharitne ini paytwempu ku pariye nehmnikuhpiye.

Ku wixwiy kabayha Uhokri abetnewa mbeyne, in humaw ke ukanwiybe git

1Ped 1.6, 2.20

15 Nikwe uyay danukwa kennesa git Kiyavwiye Uhokri givitimpi Kiyavwiye Jesus. *Uyay ka muwaka akka puwikne givetunat.* Uyay he kabayhig adahan avanenekwa. Uyay woka ubiywiy adahan wixwiy awnanenekwa "kibeyne" git. Ku wixwiy keh hene, in humaw kewa ukanwiybe git Kiyavwiye Uhokri.

16 Hawata akiw ka yi muwaka miyeh adahan yis keh kabayka pawtak adahan yis amnihak pawtak. Ku wixwiy keh hene, in hawata humaw ke ukanwiybe git Kiyavwiye Uhokri. In keh ig batek ka aynsima.

Ihpanay giwnkis yiwewkisten

1Ko 16.15; 1Tes 5.12

17 Ihpanay giwnkis neras yiwewkisten. Kumadukasawnay gitkis. Mmanawa igkis akavriwten yihiyekemni. Aysawnemenek igkis akkaw git Kiyavwiye Uhokri madikte ku samah igkis avuriwyi. Ku yis iha giwnkis, igkis avuriwyi akak batekka. Heneme ku yis ka iha giwnkis, igkis avuriwyi akak kadniki. Mmanawa ku yis ka iha giwnkis, nikwe inakni giwnkis ka ayavay aynesnima.

Piriyepkawnay udahan

18 *Hawata nukebyuvwi,* piriyepkawnabay udahan. *Gaytakis hiyeg pukuhpaw ubohri heneme* usuh hiyakni ku uyakni barewvit ariw taraksaki yikak, mmanawa usuh battukewnene wew wadit avanenekwa.

19 Nah ka aynsima ayapte yit adahan yis piriyepkaw nudahan kahadbe Kiyavwiye Uhokri awahkisun diyuh yimkanit kiberemin-te akiw.

Nah piriyepkaw yidahan

Ef 3.14; Kol 1.9; Fil 1.9; 1Tes 3.9, 5.23; 2Tes 1.11, 2.16

20 *Nah piriyepkaw yidahan git* Kiyavwiye Uhokri ku pariye kariswehsevye uyakni, ku pariye kannikase Ukivarawiy Jesus ariw gimiremni. Ig Kiyavwiye Jesus ukavriwtenwiy hawata ku samah pahavwi muwtohvutne kibeynewatbe ig avuriw givigvu kabayntiwa he ig umahkiswa adahan gamnihtenkis. *Kibeyne,* ku samah ig sukase gimig in keh Kiyavwiye Uhokri gahegbetawni ukakwiy humaw adahan avanenekwa.

21 *Nah aya git Kiyavwiye Uhokri adahan* ig iki yit madikte ini kabayka *ku pariye muwekne yit* adahan yis kehne Kiyavwiye Uhokri gibetki. *Nah aya git adahan* ig keh wixwiy wageswa avigkutavrik ku samah gimawkan givitimpi Kiyavwiye Jesus Cristo ku pariye kane gikiytanisima adahan avanenekwa. Ameh.

Uhokri gabay yikaknek

22 Nukebyuvwi, nah aya yit adahan yis ataybiswa arit inakni nuwnuh ku samah nah ikene yihiyekemni ku avim inin. Mmanawa inakni nuwnuh in matkusa.

23 Nah hawata ikene yinetni ku ig ukebyi kiyavwiye Timotyu kuwis pekkiswika arikutak parakseket. Ku ig danuh nutuh kiberemin, ig ayta danuhpa yitnek payak nukakuh.

24 Usuh awahkis kabayka giminkis neras yiwewkisten payak yikak madikte yis Jesus gihiyegavu aygnenevwi. Ukebyuvwiy avititekne Italyamnaw igkis hawata awahkis kabayka yimin.

25 Kiyavwiye Uhokri gabay yikaknek madikte yis!

O Novo Testamento e Salmos na língua Palikur do Brasil; © 2018, Wycliffe Bible Translators, Inc.

TIYAGU

Inin kagta awahkiska gavit Jesus gisamwi amekene Tiyagu. Ig giwewkistenkis Jesus gihiyegavu avitnenevwi paytwempu Jerusalém. Inin gikagtan tamaka ewka giwen Kiyavwiye Jesus (48-62 d.C.) In awahkiska giminkis judeyenevwi muwapuw ku pariye kuwis kamaxwenevwi givitit Kiyavwiye Jesus. Inin gikagtan akka wotwiy ku pahavwi inyewa kamaxwa givitit Kiyavwiye Jesus, nikwe amawka ig wew akak Kiyavwiye Jesus gihiyekemni.

Nah Tiyagu awahkis kabayka yimin

1 **1** *Nah* Tiyagu ku pariye gibuk Kiyavwiye Uhokri, ku pariye gibuk Ukivarawiy Jesus Cristo *nah awahkis kabayka* yimin yis hiyeg judeyenevwi muwapuw amadga wayk *ku pariye kamaxwenevwi givitit Kiyavwiye Jesus.* Nah aytnihyi madikte akak Uhokri gabay.

Amawka wixwiy batek abetnewa mbeyne

Lk 6.22; Ro 5.3; Fil 2.12; Kol 1.11; Eb 12.3; Tiy 5.7; 1Ped 2.20, 3.14

2 Nukebyuvwi, ku aysaw yis hiyap arakembet mbeyne, *ka yi muwaka kiyimwihwa nikak.* Bateknabay kiyesrad.

3 Mmanawa ku aysaw wixwiy mpiyasa mbeyne akak ukamaxwanwiy *givitit Kiyavwiye Uhokri, in ikite wawaygiy akiw,* in keh wixwiy kamaxwate givitit Kiyavwiye Uhokri akiw.

4 Nikwe kamaxwanabay givitit Kiyavwiye Uhokri kabayntiwa akak madikte yikamaxwan. Ayge nikwe yis huwitnek avigkutavriknawa ku samah Kiyavwiye Uhokri gimawkan. Nikwe yuma ariknawnema muwekne yit.

Amawka wixwiy piriyepkaw akak madikte ukamaxwanwiy

5 Ku pahavwi yuma gihiyekemni, amawka ig aya gihiyekemni git Kiyavwiye Uhokri. Igme iki git. Ig Kiyavwiye Uhokri iki wotwiy wayapniwiy git mpiy akiw ku samah umawkanwiy. Ig ka ehwa ukakwiy.

6 Heneme amawka wixwiy aya git akak madikte ukamaxwanwiy. Amawka ku wixwiy ka ivegmina uhiyekemniwiy ba ig kaytwawatma wownwiy. Ku pahavwi ka hiyak ba inyewatma gayapni humaw git, igi ke parawbe kabobohwe awaku mayg. *Ig ka pahatwowatma gihiyekemni.*

7 Akebi ner hiyeg ka uti ariknawnema giwntak Kiyavwiye. Ig ka hiya igma awna: “Nawenetke nah utinek.” Ig ka uti.

8 Ku pahavwi pitenmebet gihiyekemni, igi misakwa avanenekwa matekbet gihiyekemni.

Ku wixwiy madiptavye, ka sam. Kawnata sam ku wixwiy igisavye

9 Ku pahavwi ukebyi, ku ig yuma gikiytani ay amadga inin, *ka sam.* Hiyawa ig batek ginaktin ku samah Kiyavwiye Uhokri keh ig humaw kiyatye hiyeg *aynte inuriknek.*

10 Ku pahavwime igisye, *kawnata sam.* Hawata hiyawa ig batek ginaktin ku samah Kiyavwiye Uhokri akki git ku ig ka kakiytanitema *mpiya pahavwi.* Mmanawa ig ka dahwa *ay amadga inin,* ig ke kuwik avuriybe.

11 Ku aysaw kamuw inut awehevgu, madikte huruhrup, madikte avuriy kigise. Gubewi mpiye kibehtenwa. Hawata pahavwi igisye ig ikise gibereswan pahaye adahan *ke madiktebe hiyegbe.*

Uhokri ka tayuhkis hiyeg arit mbayka

12 Ku pahavwi ka isaksaw arit mbayka avim ini ku aysaw ig abetnewa mbeyne, igi uti kabaykanek. Mmanawa ku aysaw ig hiyapka ku ig ka taraksa, nikwe ikaka git ini gitiwni dehetniki ku pariye Kiyavwiye Uhokri ikakse gitkis gihiyegavu ku pariye igkisyewa batekyevwi gikak.

13 Heneme ku pahavwi isaksaw arit mbayka avim ini ku aysaw ig abetnewa mbeyne, igi ka hiya igma awna: “Kiyavwiye Uhokri

O Novo Testamento e Salmos na língua Palikur do Brasil; © 2018, Wycliffe Bible Translators, Inc.

isakse inin mbeyne adahan in danuh nutuh. Inneki keh nah tarakse. Nikwe gihawkanavrik keh nah keh mbayka.” *Ka hiya igma awna inakni hene.* Mmanawa ig Kiyavwiye Uhokri ka kehkere mbayka. Ka ik adahan ig keh mbayka. Ig kawnata tayuhkis hiyeg arit mbayka.

14 Wis kehkere mbayka wownteknewa. Udahanwa umirihwan kinistaw adahan wis isaksaw arit mbayka.

15 Ku wis iha umirihwan ariwn, ayge nikwe wis patehwe. Ku wis patehwevye kuwis, ayge nikwe wis miya *adahan wis biyuk giw Kiyavwiye Uhokri adahan avanenekwa.*

16 Nukebyuvwi kibeynevwi, ka ba yi kinikiswa *arit yimirihwan amadgaya inin.*

17 Madikte ku pariye danuh wotwiy inuriktak in adahan kabaykanenwa. Yuma aynesnima mbayka abet Wigwiy gikan wotwiy. Ignewa kabutniki akivara isaksa in danuh wotwiy. Gihiyekemni adahan kabaykanenwa avanenekwa. Ku samah kabutniki yuma aynesnima amisnavye nibet, hawata *ku pariye ig isaksa adahan in danuh wotwiy in yumahwata mbayka nibet.*

18 Giwnteknewa ig keh wixwiy humaw gikamkayuvwi akak giwn inyewatnene. Inneki keh wixwiy humaw gikamkayuvwi eggutyevwi ariw madikte gikamkayuvwi buttityevwi.

Amawka wixwiy ahegbet timap ku pahavwi ikene uhiyekemniwiy

Tit 1.7

19 Nukebyuvwi kibeynevwi, amawka ku yis ahegbetnekuye timap *giwn pahavwi ku pariye ikene yihiyekemni.* Amawka yis ka pahayenema kaytwanig. Amawka yis ka pahayenema dagawnaw git.

20 Ku wis dagawnaw, wis ka hiya awadebdihka uhiyekemni nikwe.

21 Uyay wiwhminaw ariw madikte patahwaki ariw madikte hiyakemniki mbeyevye ku pariye aytente abet uhiyakemnwiy. Isaksanay Kiyavwiye Uhokri giwn adahan in misakwa ay abet yihiyekemni. Amavanibay akak tuwatka. Inakni giwn innewa ik adahan in keh wixwiy isahptaw *ariw uvathawniwiy adahan wixwiy danuhne git Kiyavwiye Uhokri.*

Amawka wixwiy iha Uhokri giwn

22 Heneme amawka ku wixwiy ka ininewatma wixwiy timap giwn. Amawka hawata ku wixwiy iha inakni giwn. Ku wis ikiy ku wis he timepi giwn ikevyi kuwis wis isahptaw, ayge nikwe wis kinis uvitwa.

23 Ku wis timap giwn heneme ku wis ka ihpin, ayge nikwe wis humaw ke pahavwi hiyeg waruwehwenebe.

24 Ig hiyap gihivak, aynewa ig tivik ariw ig ka kiye ku samah gihivak akiw.

25 In Uhokri gikumadukanin inyewa waditye. In keh hiyeg isahptaw. Ku pahavwi iveg nimkat kabayntiwa, ku ig tiviknene nikak igi uti kabaykanek. Ku ig ka miyeh ku pariye ig timap, hawata ku ig ihapni, ayge nikwe ku samah ig ihapni ayge ig uti ka aynsima kabayka nikwe.

26 Ku pahavwi ikaw ku ig kamaxwa givitit Kiyavwiye Uhokri kabayntiwa heneme ku ig ka avuriw giwn, igi kinisne givitwa. Ig ikaw Kiyavwiye Uhokri gihiyega waditnevyenen.

27 Nah akkite yit ku pariye igyewa Kiyavwiye Uhokri gihiyega yumanene gitaraksan giwtrik Kiyavwiye Uhokri. Ig pahavwi ku pariye avuriw migenavye gukakkis madankunovwi ku aysaw egkis abet mbeyne. Hawata akiw ig avuriw gihiyekemni ariw patahwaki amadgaya inin.

Amawka wixwiy kiyatha madikte hiyeg hehpekuye

Ro 12.6

2 **1** Nukebyuvwi, ignewa Ukivarawiy Jesus Cristo ka gikiytanisima. Ku wixwiy inyewa kamaxwa givitit, amawka ku wixwiy ka kiyathatema *pahavwi ukebyi amadgaya inin mpiy pahavwi.*

2 *Nah kehte abektey.* Ku pahavwi danuh atere yit adahan ig lammesya yikak akak gisimsa bereswatet, akak ka aynsima gakawak karukri wahano, gikak pahavwi akiw madiptivye akak mugumguviye gikawihni, **3** ku yis avuriw kabayntiwa ner ku pariye kasimsa-

O Novo Testamento e Salmos na língua Palikur do Brasil; © 2018, Wycliffe Bible Translators, Inc.

vunene akak bereswatet, ku yis awna git: “Batnaba atan amadga nor epti barewyo”, heneme ku yis awna git ner madiptivye: “Su tabira tahan. Ku pis ka tabirakere, pis bat amadga parak.”

4 Ku yis kiyatha igisye, igme madiptivye yis ka kiyatha, Ka ba yis hiyap ku yis pitenmebet yihiyekemni? Yis iki pahavwi ku ig kabayte giw pahavwi *heneme yis yuma yihiyekemni adahan yis kaniy ku pariye hiyeg kabaytenene. Yis kaniy* akak yihiyekemni mbeyevye.

5 Ataybiswanabay nutuh, nukebyuvwi kibeynevwi. Kiyavwiye Uhokri kaniy hiyeg madiptavye amadga inin adahan ig keh igkis humaw igisavye *abet gihiyekemnikis* awaku gikamaxwankis givitit Kiyavwiye Uhokri. Aysawnemenek ig keh igkis kumadukanek payak gikak mmanawa ig kuwis ikaksin hene gitkis madikte hiyeg ku pariye batekyevwi gikak.

6 Yisme mayhke ner madiptivye. *Yis kiyatha he igisyenen.* Ka ba yis hiyap ku ignesnewa igisavye ku pariye gibetkikis kinisyi, igkisnewa ku pariye tarakiswey givetunat hiyaptigi adahan igkis yikamyehpitni git?

7 Igkisnewa gibetkikis makuksa Kiyavwiye Jesus Cristo giw, inakni giw ku pariye wixwiy ikaw nikak.

8 Uhokri gannasan awna adahan wixwiy amnih hiyeg hawata ku samah wixwiy amnih uvitwiy. Inakni gikumadukan kabayte ariw madikte kumadukaki. Ku wixwiy inyewa iha inakni gikumadukan, amun ini nikwe wixwiy kehne ku pariye Kiyavwiye Uhokri gimawkan.

9 Heneme ku wixwiy kiyathate pahavwi mpiy pahavwi, amun ini wixwiy ka kehnema ku pariye Kiyavwiye Uhokri gimawkan. Wixwiy taraksavye mmanawa wixwiy kuwis tarakse inakni gikumadukan Kiyavwiye Uhokri.

10 Mmanawa ku pahavwi iha Kiyavwiye Uhokri giwn madikte, heneme ku ig taraksa pahatwowa iwit, nikwe kuwis ig tarakse Kiyavwiye Uhokri giwn madikte.

11 Mpuse inakni iwit hehpekuye ahawna. Ig Kiyavwiye Uhokri ku pariye awna: “Ka yi muwaka powkemnihwa”, ig hawata ig awna: “Ka yi muwaka umah.” Hiyawa pis ka powkemnihwa heneme ku pis umah pahavwi, ayge nikwe pis kuwis tarakse Uhokri gikumadukan *madikte.*

12 Battukawnay adahan yis awna ku samah Kiyavwiye Uhokri gimawkan. Battukawnay hawata adahan yis wew ku samah Kiyavwiye Uhokri gimawkan. Mmanawa kaba danuh ahawkanavrik adahan ig Kiyavwiye Uhokri hiyak ukakwiy. Ig uhivetniwiynek baki wixwiy wewnewatma akak inakni gikumadukan ku pariye keh wixwiy isahptaw.

13 Ku wixwiy ka amnih hiyeg, nikwe ig Kiyavwiye Uhokri kawnata amnihwiy. Heneme ku wixwiy amnih hiyeg, ayge nikwe ig Kiyavwiye Uhokri amnihwiy hawata, ig ka hiya wixwiy kema kane kibeynevwima giwtrik. Ig bayahminawiy ariw madikte utaraksanwiynek.

Ku pariye inyewa kamaxwa givitit Jesus igi wew akak Jesus gihiyekemni

Ro 3.31

14 Nukebyuvwi, ku pahavwi awna: “Nah kamaxwa *givitit Kiyavwiye Jesus*”, heneme ku ig ka wew akak Kiyavwiye Jesus gihiyekemni, ayge nikwe ini gikamaxwan givitit in waditnevyenenwa. Akebi ini kamaxwaki ka hiya inma keh ig isahptaw *ariw gitaraksan adahan ig danuhne git Kiyavwiye Uhokri.*

15 *Nah akkite yit abektey.* Ku pikebyi awayg ku kawk nawenetke pikebyi tino ku egkis yuma gukawihnikis, hawata yuma gumanakis, **16** ku pis awna gutkis: “Kiyavwiye Uhokri gabay yikaknek. Awahpusawnabay. Axnabay kabiha”, heneme ku pis ka iki gutkis ariknawnema ku pariye gumawkankis, *ku pis he awnevi gutkis,* ayge pis awna he waditnevyenen.

17 Hawata ini ukamaxwanwiy givitit Kiyavwiye Jesus. Ku wixwiy ka wew akak Kiyavwiye Jesus gihiyekemni, ini ukamaxwanwiy givitit in waditnevyenen.

18 Ik adahan pahavwi awna *nutuh:* “Pis kuwis kamaxwene givitit Kiyavwiye Jesus. *Ikevyi kuwis. Ka sam ku pis ka wew akak gihiyekemni madiktema.” Nahme kaytwa giwn: “Kawa. Nuvewkan nah hawata* nah mpiksaw wew akak Kiyavwiye Jesus gihiyekemni. Ku pahavwi ka wew akak gihiyekemni, mmah

O Novo Testamento e Salmos na língua Palikur do Brasil; © 2018, Wycliffe Bible Translators, Inc.

ahiyaka wot ku ig inyewa kamaxwene givitit Kiyavwiye Jesus? Ku samah nah mpiksewne wew akak gihiyekemni, ini arakak ku nah inyewa kamaxwene givitit Kiyavwiye Jesus."

19 Pisme awna: "Ka sam. Nah iha ku pahavwiwa Uhokri ay." Kibeyne pis iha inakni. Heneme ka innema keh wis isahptaw. Igkiswa wavityempu ihapnata ku Kiyavwiye Uhokri ay. Igkis ihapni kabayntiwa he igkis sagka awaku gavisnikis gibohri. Heneme igkis ka isahptaw.

20 Wixwiyme ku wixwiy he ihevyenen ku ig Kiyavwiye Uhokri ay, heneme ku wixwiy ka wew gikak, *nikwe wixwiy iha inakni he waditnevyenen.* Akebi ini ukamaxwanwiy givitit in waditnevyenen. Ku pis ka pukuha ku samah ini, nukebyi, ba pis muwaka nah akki pit *amadgatak Uhokri gannasan?*

21 *Nah akkite pit nikwe.* Ig Kiyavwiye Uhokri hiyap uhawkriwiy amekene Abraawh kewa kibeynebe giwtrik awaku ku samah gikamaxwan keh ig wew akak Uhokri gihiyekemni. *Ig wew akak gihiyekemni ku samah ig ihe giwn avim ini ku aysaw ig Kiyavwiye Uhokri awna git* adahan ig kakanhaw gikamkayh Izaki git amadga pahak kakanhawket.

22 Ivegminanaba pihiyekemni, *nukebyi.* Ini ku samah ig ihe inakni giwn in pakwa amin ini gikamaxwan givitit Kiyavwiye Uhokri. Gikamaxwan makisupte awaku ku samah ig ihe giwn.

23 Ayge nikwe metakwa in kahayak ku samah Uhokri gannasan awna. In awna:

> "Amekene Abraawh kamaxwa givitit Kiyavwiye Uhokri. Inneki keh ig Kiyavwiye Uhokri hiyavgi kewa kibeynebe giwtrik."

Kabayte akiw, ig amekene Abraawh kanumka "Kiyavwiye Uhokri gikagmada".

24 In kahayak huwewe nikwe ku ig Kiyavwiye Uhokri hiyap hiyeg kewa kibeynevwibe giwtrik awaku ku samah igkis wew akak gihiyekemni. Ku igkis kamaxwa givitit heneme ku igkis ka wewnema akak gihiyekemni, nikwe ig Kiyavwiye Uhokri ka hiyavgikis kema wadityema giwtrik.

25 *Nah akkite pit pahat abektey* akiw gukak eg amakano Rabi nor tino powkemnivyo. Kiyavwiye Uhokri hiyap eg kewa kabaynobe giwtrik awaku ku samah eg ihe giwn. Mmanawa eg avuriw *amekene Joswe* giwatnivwi yawayavu eg bisiksevgikis avigku nawenyewa ahin.

26 *Nah kehte pahat abektey akiw akak uvitwiy.* Ku yuma ner awnparinene ay uvitwiy, nikwe wixwiy miyarevye. Hawata ukamaxwanwiy, ku wixwiy kamaxwa givitit Kiyavwiye Jesus, heneme ku wixwiy ka wew akak gihiyekemni, nikwe ini ukamaxwanwiy in humaw ke miyaviyebe.

Kannuhekevutne gitaraksan mbayte ariw gitaraksankis nawenyevwi hiyeg

3 **1** Nukebyuvwi, ka aynsima yaytak muwaka kannuh hiyeg amin Uhokri gihiyekemni. *Hiyapnabay. Nawenetke yis ka ik.* Mmanawa usuh ku pariye kannuhekevutnevwi amin Uhokri gihiyekemni, ku usuh taraksa ini gihiyekemni, nikwe usuh mbayte utaraksan ariw gitaraksankis hiyeg ku pariye kane kannuhekevutnevwima.

Amawka wixwiy avuriw wownwiy ba in kibeynewatma

2 *Hiyapnabay nikwe* mmanawa wixwiy madikte taraksenekuye gihiyekemni ka aynsima. Ku pahavwi ka awnati pahatnema iwit ku pariye taraksa Uhokri gihiyekemni, igi yuma gitaraksan aynesnima. Igi kannuh kumaduka givit pahavwite payak akak giwn.

3 *Nah kehte abektey.* Wis kumaduka pahavwi kaway akak ku samah wis idis pahat sivarisa nopsesa gibiyrikut adahan wis huwitig ku kit umawkan. Wis wages givit pahavwite akak ini sivarisa.

4 Hawata akiw *wis kumaduka pahamku nawiy akak nopsesa sivari.* Pahamku nawiy ka nopsimahad. Nawenetke eg darakaw abet mayg ku pariye kane ahawnisima heneme *ka sam.* Guhwitenten wagesgu ku kit gimawkan akak nopsesa atimuna.

5 Unenwiy hawata nopsesa heneme in keh ka aynsima annut. *In kawih adahan kehne ka aynsima mbayka humaw.* Ku samah pahawowa tiket amey in hamahwa in ik adahan bukah ah ka aynsima, hawata wownwiy.

O Novo Testamento e Salmos na língua Palikur do Brasil; © 2018, Wycliffe Bible Translators, Inc.

6 In *ke* tiketbe. In ik adahan keh ka aynsima mbayka humaw. Unen nopsesa arikna heneme in ik adahan patahwasa hiyeg pahavwite. Ku samah pahayku tiket ik adahan bukah ka aynsima ah, hawata wown ik adahan matekbeta uhawkan takunipti. *Tiket hamahwa ariwntak amey* inme wown mbeyevye pes ariwntak wavitye.

7 *Henewatbaki in.* Ik adahan hiyeg kumaduka puwiknebdi madikte, gukakkis kuhiprebdi, gikakkis kawapnene, gikakkis madikte ku pariye ahakwaya un. Kuwis hiyeg kumadukigkis.

8 Heneme ka hiya wisma kumaduka wown *wownteknewa adahan wis awna kabaykanen.* In kewa pahavwi puwiknebe ku pariye kane gimabyanisima. Ubiy *humaw kewa kaybunebe gibiy* pahaywotneye.

9 Akak ubiywiy wixwiy kabayha Wigwiy Kiyavwiye Uhokri. Akakwata ubiywiy wixwiy mbayha uyakivwiy hiyeg ku pariye Kiyavwiye Uhokri gahehpak.

10 Ubiyaptakwiywata pes mbayka payegbitak akak kabayka. Nukebyuvwi, in ka kis adahan wixwiy awna hene.

11 Avigkutak pahatra parewni *ku pariye kibeyne,* un pes kibeynewa. In ka hiya inma pes payegbitaknema akak un tiviyne.

12 Hawata akiw madikte ah kewyekuye. Madikte ip kewyekuye. Egkis ka kew ku pariye kane guwkisma. Hawata akiw pahatra parewni ka sarayh un kisevye payegbitaknema akak kiteye.

Hiyakemniki amadgaya inin in nawenyewa ariw hiyakemniki inurikyene

Ro 7.14, 8.1; 1Ko 2.6; Gal 5.16

13 Ku pahavwi inyewa hiyakemniye hiyeg, ig kahayaksa ini gihiyekemni akak ku samah giwewni. He kabaykanen pes giwntak akak tuwatka. Ayge ig inyewa hiyakemniye nikwe.

14 Heneme ku yis dagawnaw, ku yis atihpa pahavwi, ku yis kiye he yivitnen, ka ba yi muwaka ikaw ku yis hiyakemniye hiyeg. Inakni yiwn he wasaymkanen. In ka huwit avigkut Kiyavwiye Uhokri giwn ku pariye inyewatnene.

15 Akebi ini hiyakemniki ka ayta inuriktakma. In he hiyegnen gihiyekemnikis amadgaya inin. In wavitye ahiyekemni.

16 Ku kiney hiyeg atihpak ku kiney ignes kiye he givitkisnen, ayge dakuhwaki akak mbayka madikte.

17 Inme hiyakemniki inuriktekne *in ka henema. Ku pahavwi kadahan ini hiyakemniki inuriktekne* gihiyekemni barewbetye, ig huwipegevye, ig kiyakniye *akak madikte hiyeg,* ig tuwatevye, ig ka gamnihrasima, ig ka gabayisima. Ig ka pivutnamnema gihiyekemni ine ig ka kinisekevutnema.

18 Ku akebi ini hiyakemniki ku pariye kibeynewatnen ku in ay abet uhiyekemni, ayge nikwe wis pasamrak gikakkis hiyeg, hawata wis keh hiyeg pasamrak pawtak.

Umirihwan keh wis ka pasamrak pawtak

4 **1** *Kuri nah akkite yit* ku pariye keh hiyeg ka pasamrak pawtak ku pariye keh hiyeg inyekbet pawtak. Ini awaku wis kehkerete ku pariye uhiyekemni tuguh mpinekata *wis kehkere Kiyavwiye Uhokri gibetki.*

2 Wis miyarhaw aharit arikna heneme wis ka utipni. Inneki keh wis umehkere pahavwi. Wis atihpak aharit arikna heneme wis ka hiya awitwak. Inneki keh wis iniyekbet wis ka pasamrak gikak pahavwi. Heneme wis ka uti ku pariye umawkan awaku wis ka ayapni git Kiyavwiye Uhokri. *Wis mpiksewne niharit akak ukehbetannenwa.*

Umirihwan keh wis ka darihwak gikak Uhokri

3 Nawenetke wis ayapni git Kiyavwiye Uhokri heneme wis ka uti ku pariye wayapni git. Wis ka uti awaku wis ka aya git akakma gidahanma gihiyekemni. Wis aya arikna git henenwa adahan wis kehne ubetkinen nikak.

4 *Yis ku pariye yihiyekemni hene* amun ini yis ikewne kewa pahavu tinobe ku pariye mayte gugihgi *adahan eg hamah gikak pahavwiwa akiw ku pariye gugihgi givetunya.* Ku pahavwi darihwekne akak inin hawkri abetki, nikwe ka hiya igma darihwak gikak

O Novo Testamento e Salmos na língua Palikur do Brasil; © 2018, Wycliffe Bible Translators, Inc.

Kiyavwiye Uhokri. Ku ig kaniy adahan ig darihwak akak inin hawkri abetki, nikwe ig humaw Kiyavwiye Uhokri givetunya.

5 Uhokri gannasan awna ku ig Kiyavwiye Uhokri Gitip ku pariye ay uvitwiy ig *ke wotbe ig* atihpak uvatrawiy *mmanawa ig muwaka wixwiy misakwa avanenekwa giwaku Kiyavwiye Uhokri.* Inakni iwit ka waditnevyenenma.

6 Ig Kiyavwiye Uhokri Gitip detye adahan ikene wawaygiy ka aynsima adahan wixwiy ka iha ku pariye uvitwiy gayapni wotwiy. Inneki keh Uhokri gannasan awna:

> "Kiyavwiye Uhokri suguh neras ku pariye kane kumadukasewkere git. Heneme ig iki gawaygikis neras ku pariye tuwatasewviye gitivut.

Amawka wixwiy tuwatasaw gitivut Uhokri

7 Nikwe kumadukasawnabay git Kiyavwiye Uhokrinen. Ka yi muwaka iki iwetrit git wavitye gikivarakis *ay abet yihiyekemni. Ku yis ka iki iwetrit git,* ayge nikwe ig tivik yiw.

8 Waxwanabay yihiyekemni git Kiyavwiye Uhokri. Ayge nikwe ig danukwa yihumwat kennesawa. Yis ku pariye kuwis patahwavye, *miniwvinabay ariw yivathawni.* Ka ba yi daykis yiwak arit patahwaki akiw. Yis pivutnemnene yihiyekemni, iwinabay pahatwowa yihiyekemni.

9 Kayahnabay yivathawni. Kadninabay *adahan yivathawni.* Tihnabay *adahan yivathawni.* Miniwvinabay ariw yisamanawni kahadbe yis ivegminene yihiyekemni amin ku samah yis ka kibeynevwima. Wagesnabay yihihiy adahan kadniki.

10 Tuwatasawnabay gitivut Kiyavwiye Uhokri. Ayge nikwe ig iki yawayginek akak yikiytani.

Amawka wixwiy ka awna paminak

Mt 7.1; Ro 2.1, 14.10; 1Ko 4.5

11 Nukebyuvwi, ka yi muwaka awna paminak. Ku pahavwi awna gimin gikebyi, ku pahavwi ikiy gikebyi ku ig ka kibeynema, amun ini nikwe ig awnene amin Uhokri gikumadukan ku in kawnata kibeynema. *Mmanawa Uhokri gikumadukan awna: "Ka ba yi awna gimin pahavwi."* Ku wis awna gimin pahavwi, nikwe wis ikewne ku uhiyekemni kabayte ariw inakni gikumadukan. Ku wis ikiy Uhokri gikumadukan ku in ka kibeynema hene, ku wis ka ihpa inakni gikumadukan, nikwe amun ini wis *ikewne ke wotbe wis hiyakemniyebe adahan* ivegminene gikumadukan ba in kibeynewatma.

12 Pahavwiwa hiyeg ay ku pariye kawih adahan ig ukumaduketniwiy. Ignewa kawih adahan gihivetnikis hiyeg baki ignes kibeynewatma. Mmanawa ignewa detye adahan gamnihtenkis. Igwata detye adahan givukeptenkis hanpa arimkanit biyukwiki akiw. Ya pis. Pariyenekap pis? Ka ba pis hiyap ku pis ka kis adahan ikiy pahavwi ku ig ka kibeynema?

Amawka wixwiy awna: "Gikak Uhokrinek"

13 Ataybiswanabay numkat, yis ku pariye awna: "Ku avim inin usuh tahan avitit ini paytwempu. Ku usuh ka atak ku avim inin, usuh atak takuwanek. Usuh misakwa ayge adahan pahak kamukri. Ayge usuh woka piyuket. Usuh uti ka aynsima karukrinek."

14 *Ka hiya wixwiyma awna inakni hene,* mmanawa wixwiy ka hiyak ku pariye danuhne wotwiy takuwanek. Udehetniwiy ay amadga inin in matkusa, in aynesa ke huwegbe. Kuwewanek in sagehwe madikte.

15 Kabayte wixwiy ka awna inakni hene. Kabayte wixwiy awna: "Gikak Uhokrinek usuh aynek. Gikak Uhokrinek usuh keh han."

16 *Ku wixwiy ka awna hene,* amun ini nikwe wixwiy kehne uwantiwiy akak ini ukehbetanwiy. In ka kabay wixwiy ikaw hiyakemniye hene.

17 *Hiyapnabay nikwe. Nah kuwis akki yit ku pariye kabay adahan wixwiy keh.* Ku wixwiy hiyak ku pariye kabay adahan wixwiy keh, heneme ku wixwiy ka keh hene, nikwe in patahwaki udahanwiy.

Hiyeg igisavye biyukapnek

Mt 13.22, 19.16; Lk 12.15; 2Tim 6.6; Ap 18.15

5 **1** Ataybiswanabay numkanit, yis ku pariye igisavye hiyeg. Kiskama yis tih, kiskama

O Novo Testamento e Salmos na língua Palikur do Brasil; © 2018, Wycliffe Bible Translators, Inc.

yis kabiman mmanawa ka aynsima mbeyne nehmnik yit.

2 Yidahan igiska kuwis kayhare *git Kiyavwiye Uhokri.* Yibereswan kuwis mugumgubore kuwis.

3 Yikakura karukri wahano tihebdivye kuwis. In humaw areketni *ku yis kawnata dahwanek.* Yis wohenek. *Yivewkankama ku yis darihne igiska yidahan bawa amun ini nikwe* yis darihne tiket adahan yivit adahan amaksemni hawkrinek.

4 *Nah akkamnihte yit ku kavatra yis hiyap ini mbeynenek.* Avatra ku samah yis ka katiwnih yihiyegavu ku pariye kannivwiye yidahan amadga yiwasra. Kiyavwiye Uhokri hiyap nor karukri ku pariye yis ayeme giwkis. Ig Ukivarawiy ku pariye kane gidatnisima, ig timap giwakemnikis yihiyegavu.

5 Yis yuma muwekne yit amadga inin. Yis kehne he yibetkinen akak yikakura. Bawa amun ini yis arudhewne he yihawkanavrik danuh adahan yiwmepka *ke pakirbe.*

6 Yis kamiye hiyeg kibeynevwi *git hiyaptigi.* Yis umahkiswigkis. Igkisme ka hiya igkisma keh ariknawnema yitivut.

Amawka wixwiy kiyaknihwa abet mbeyne

7 *Ka sam,* nukebyuvwi. *Ka yi muwaka atiha hiyeg igisavye.* Kiyaknihwanabay gikakkis he ku aysaw Kiyavwiye danuhnek. *Kiyaknihwanay ke* pahavwi was akivarabe. Ig waha ayivwad adahan gamutra sarayh guw adahan ig uti kabayka guwntak. Ig kiyaknihwa adahan ku aysaw mwok wayk pitatye *adahan adehne gamutra kahadbe eg hiyan.* Ayteke ig kiyaknihwa akiw adahan aveynivye mwok wayk akiw *adahan adehne gamutra kahadbe eg kavuriy.*

8 Amawka ku yis kiyaknihwa hawata. Iwinabay yawaygi mmanawa Kiyavwiye kennesa gidawnhanmet.

9 Ka yi muwaka awna paminak ku pariye ka kibeynema. Ku aysaw yis awna inakni hene, yis kis adahan Kiyavwiye Uhokri awna hene yimin, ku yis kawnata kibeynema. Ignewa Kiyavwiye Uhokri uhivetniwiy baki wixwiy kibeynewatma. Ig kennesawa gidawnhan kuwis.

10 Nukebyuvwi, kiyeminanabay giminkis Uhokri gawnevevu pitatyevwi. Igkis humaw kibeyne ukannuhtenwiy adahan wixwiyme ikaw hawata ke igkisbe. Igkis kinetihwenes gitkis hiyeg giwavrik Kiyavwiye Uhokri. Avatra ini igkis hiyap mbeyne ka aynsima. Heneme igkis kiyaknihwa nikak *igkis ka isahkiswa giw Kiyavwiye Uhokri.*

11 Wixwiy hiyakni ku igkis kuwis darihe kabayka awaku ku samah igkis kiyaknihwa abet ini mbeyne. Hawata akiw yis kuwis timap amekene Jó gak ku samah ig kiyakniye adahan ig ka isahkiswa *giw Kiyavwiye Uhokri.* Yis hiyap ku samah ig Kiyavwiye Uhokri ike ka aynsima kabayka git amekene Jó ku samah amaksemni gikayhawni. Mmanawa ig Kiyavwiye Uhokri ig ka gabayisima ka gamnihrasima ukakwiy.

Amawka wixwiy ka awna iwit kiniskama

Mt 5.36; 2Ko 1.18

12 Nukebyuvwi, nah ka aynsima muwakate adahan ku yis ka kanum Kiyavwiye Uhokri yawneve *adahan ig timap yiwn ku inakni yiwn ka kiniskama.* Ka yi muwaka awna: “Ku pariye keh en ku pariye keh waxri igi nawneve.” Ka yi muwaka kanum ariknawnema yawneve. Amawka ku yiswa humaw yawneve adahan yivit. *Avuriwnabay yiwn madikte ku pariye yis awnakere.* Ku yis awna: “Ihi”, amawka ku inakni yiwn henewa ihi. Ku yis awna: “Kawa”, amawka ku inakni yiwn henewa kawa. Kahadbe Kiyavwiye Uhokri ka hiyavyi ku yis ka kibeynevwima giwtrik.

Amawka wixwiy piriyepkaw adahan ayavekne pawtak

13 Ku pahavwi hiyepne mbeyne, in kabay adahan ig piriyepkaw. Ku pahavwi batekye gimin, in kabay adahan ig pak avat *adahan kibeyhene Kiyavwiye Uhokri.*

14 Ku pahavwi kakahrip in kabay adahan ig watihpa neras ku pariye giwewkistenkis Jesus gihiyegavu adahan igkis ayta git. Igkisme danuh atere, igkis piriyepkaw givitit, igkis imihig giwavrik Kiyavwiye Uhokri akak ah ariw ariy.

O Novo Testamento e Salmos na língua Palikur do Brasil; © 2018, Wycliffe Bible Translators, Inc.

15 Ku samah igkis piriyepkaw akak madikte gikamaxwankis, ini makniwa ner kakahriye. Kiyavwiye Uhokri kannikasignek. Ku ig pahavwi kuwis tarakse, ig Kiyavwiye Uhokri bayahminig ariw ini gitaraksanek.

16 Nikwe akkanabay yitaraksan pawtak. Piriyepkawnabay adahan ayavekne pawtak kahadbe yis makniw. Ku pahavwi hiyeg waditye piriyepkaw avititakwa giyakni, ini giviryepkawni ka aynsima nudatni adahan kehne annut.

17 *Nah kehte abektey gikak* amekene Eliyas. Ig he hiyegnen amadgaya inin. Gidatni hawata ke wixwiybe. Heneme ig piriyepkaw avititakwa giyakni adahan mwok ka wayk. Ayge nikwe mwok ka wayk adahan mpanabu kamukri akak abusku.

18 Ayteke ariwnteke ini ig piriyepkaw akiw adahan mwok wayk akiw. Aynewa mwok wayk akiw inuriktak. Avim ini madikte amutribdi hiyan akiw.

Amawka wixwiy ayava ukebyi taraksevye adahan ig diyuh gimkat Uhokri

Mt 18.15; Gal 6.1; Jud 1.22

19 Nukebyuvwi, ku pahavwi yaytak tarakse Kiyavwiye Uhokri giwn ku pariye inyewatnene, heneme ku pahavwi ayavig adahan ig diyuh gimkat Kiyavwiye Uhokri akiw, **20** ayge nikwe ner ku pariye gayavetni ner pahavwi taraksevye adahan igme miniw ariw gitaraksan akiw, amun ini nikwe ig *ke wotbe ig* gikidsetnibe ariw miyaka mmanawa ig bayahminasig git Kiyavwiye Uhokri ariw ka aynsima taraksaki.

1 PEDRU

Inin kagta awahkiska gavit Jesus giwatni amekene Pedru. Pitatye ig ivuhtyakevutne. Ayteke ig wewkisne Jesus gihiyegavu avitnenevwi paytwempu Jerusalém. In tamaka ewka giwen Kiyavwiye Jesus (60 d.C.) Inin gikagtan awahkiska giminkis Jesus gihiyegavu muwapuw ku pariye hiyepnevwi mbeyne. In akka wotwiy ku ka sam wixwiy hiyap mbeyne. In wageswanek kabayka udahanwiy. In barewbethanek uhiyekemniwiy.

Nah Pedru awahkis kabayka yimin

1 **1** *Nah* Pedru, ku pariye giwatni Jesus Cristo, *nah awahkis kabayka* yimin yis Uhokri gikanyanvu ku pariye ivukavepka avititak yiwaxig. Yis kuri ibekhewbet muwapuw Pontomnaw akak Galasiyamnaw, Kapadósiyamnaw, Asiyamnaw, Bitiniyamnaw.

Wixwiy Uhokri gikanyanvu

Mt 12.50; Jo 15.14; Ro 8.29; Ef 1.4; 1Tes 1.4; 2Tes 2.13; 2Tim 1.9; 1Ped 2.9

2 *Kibeyne,* wixwiy Wigwiy Uhokri gikanyanvu. Ig kaniywiy adahan wixwiy kannuh iha Jesus Cristo giwn kabayntiwa. Ig kaniywiy adahan uhiyekemniwiy barewbethaka ariw uvathawniwiy *ke wotbe* akak gimigbe *ku pariye ig sukase udahanwiy.* Minikwak ig ayipa hiyakni *ku wixwiy humawnek gihiyegavu.* Ig keh wixwiy humaw gihiyegavu akak ini ku samah ig kawihkise Gitip uvititwiy. *Nukebyuvwi,* nah awahkis ka aynsima kabayka yimin. Kiyavwiye Uhokri gabay yikaknek. Ig kariswehse yiyakninek avanenekwa.

Ka aynsima kabayka kuwis ahegbet udahanwiy

Mt 6.19; Lk 12.33; Ro 5.2; 1Tim 6.18; 2Tim 4.8; Eb 10.34; Ap 7.15, 21.1, 22.1

3 Kibeyne gidahan Kiyavwiye Uhokri ku pariye Ukivarawiy Jesus Cristo gig. Ig ka gamnihrasima ukakwiy. Ig keh uhiyekemniwiy wayvuka nukunewa akiw givitimpi Jesus

O Novo Testamento e Salmos na língua Palikur do Brasil; © 2018, Wycliffe Bible Translators, Inc.

Cristo ku samah ig kannikasevgi ariw gimi-
remni. Inneki keh wixwiy iveg givitit adahan
ig utipkis wotwiy ini kabayka dehetniki **4** ku
pariye kane hiyap mpiyaki, ku pariye kane
hiyap patahwaki, ku pariye kane hiyap
huruhruki, ku pariye ig Kiyavwiye Uhokri da-
rihe udahanwiy aynte inurik.

5 Ku samah wixwiy kamaxwene givitit Ki-
yavwiye Uhokri, ig avuriwiy akak gannu he
ku aysaw wixwiy darih ini kabayka. Kibey-
ne, ig kuwis ahegbet adahan areketni wotwiy
amaksemni hawkri.

Uhokri batek hiya ukamaxwanwiy akak mbeyne

Ro 8.17; 2Ko 12.9; 2Tim 2.12; Eb 4.15; Tiy 1.3; 1Ped 2.19, 4.12

6 Uyay batek akak ini nikwe. Hiyawa wixwiy
kadni ku samah wixwiy hiyepne ka aynsima
mbeyne ay amadga inin, heneme ka sam. Ini
adahan aynesawa hawkri.

7 Ini mbeyne adahan hikekne yikamaxwan.
Hiyeg hikek karukri wahano akak tiket ada-
han areketni ku egyewa. Hawata ig Kiyavwi-
ye Uhokri isaksa mbeyne adahan in danuh
wotwiy adahan areketni ku wixwiy inyewa
kamaxwa givitit. In ukamaxwanwiy ka ayn-
sima awaygte guw karukri wahano ku pariye
kane dahwa. Ku aysaw ig Kiyavwiye Uhokri
hiyap wixwiy kamaxwenene givitit abetne-
wa mbeyne, *avim ini ig batek ginaktinek.* Ay-
sawnemenek ig kabayhawiynek adahan ini
ukamaxwanwiy, ig iki ukiytaniwiynek avim ini
hawkri ku aysaw Jesus Cristo danuh.

Hiyawa wixwiy batek abet mbeyne

Lk 6.22; At 16.25; Ro 5.3; Fil 4.12; Kol 1.11; Eb 12.3; Tiy 1.2, 5.7; 1Ped 4.13

8 Wixwiy kote hiyavgite heneme ka sam.
Wixwiynewa batek gikak. Hiyawa wixwiy ka
hiyavgi kuri heneme kawnata sam. Wixwiy-
newa kamaxwa givitit. Inneki keh wixwiy ba-
tek ka aynsima, yuma batekka hene akiw. Ka
ik adahan wis kinetihwa nimin.

9 Kis adahan wixwiy batek mmanawa wix-
wiy isahptawnek ariw uvathawniwiy adahan
wixwiy aymuhwa gimun Kiyavwiye Uhokri
adahan avanenekwa. Adahanikwa ini wixwiy
kamaxwene givitit Kiyavwiye Uhokri.

Uhokri gawnevevu pitatyevwi ka pukuha ini kabayka

Mt 13.17; Lk 10.23

10 Uhokri gawnevevu pitatyevwi ka pu-
kuha ku samah wixwiy isahptaw hene. Hi-
yawa igkis kinetihwenes amin ini kabayka
ku pariye Kiyavwiye Uhokri ikevye wotwiy
*heneme igkis ka pukuha ini ku kamin igkis
kinetihwa.* Igkis ivegminenes gihiyekemnikis
nimin, igkis mpiksaw niharit. *Heneme igkis
ka pukuhin.*

11 Igkis ivegminenes gihiyekemnikis ada-
han ku aysawneki ini hawkri danuh, hawata
adahan ku samahpaki nidawnhan. Mmanawa
avit in danuh, kuwis Cristo Gitip akkin gitkis
huwewe. Ig awnene ay givitkis amin ku sa-
mah Cristo hiyap mbeynenek ayteke ig ikaka
gikiytaninek.

12 Heneme ig Kiyavwiye Uhokri akki gitkis
ku inakni ginetnikis ka gidahankisma hiyeg
avimnevwi ini, heneme in gidahankis neras
ku pariye amedgenevwi inin aysawneme-
nek. Nikwe ig kinetihwene udahanwiy wix-
wiy kuriwkewne akak inin. Inakni ginetnikis
inwata inetit ku pariye Uhokri giwatnivwi ek-
kene wotwiy ku avim inin. Igkis giwatnivwi ha-
wata kinetihwa akak Kiyavwiye Uhokri Gitip
gannu inuriktekne. Inakni inetit kibeyne inetit.
He ahj wakaymnibdi igkis muwaka hiyak ku
pariyeki ini.

Ikawnabay barewvityekuye mmanawa ig Uhokri barewvitye

Ef 4.1; Kol 1.10; 1Tes 2.10; Tit 2.14; 2Ped 1.10; Ap 3.4

13 Nikwe *nukebyuvwi,* wewnabay aheg-
betnenekwa *adahan Kiyavwiye Uhokri ka-
wihyi.* Avuriwnabay yihiyekemni kabayntiwa.
Ivegnabay givitit Kiyavwiye Uhokri adahan ig
utipkis yit ka aynsima kabayka aysawneme-
nek avim ini ku aysaw Jesus Cristo danuh.

14 Ikawnabay ke bakimnayhbe ihpatru-
nevwibe. Ka yi muwaka diyuhkiswa but-
te adahan yis wewnema akak yihiyekemni

O Novo Testamento e Salmos na língua Palikur do Brasil; © 2018, Wycliffe Bible Translators, Inc.

minikweknene ku samah yis kote hiyakte hawkri.

15 Ner ku pariye humekwewiy *gimkanit* ig barewvitye. Uyay ikaw barewvityekuye hawata ke igbe abet madikte uhiyekemniwiy.

16 Mmanawa in Uhokri gannasan awna:

"Numawkan yis wew barewvityekuye mmanawa nah barewvitye."

17 Aysawnemenek ig hiyavwiynek baki wixwiy barewvityewatma. Avim ini ig iki utiwniwiynek pakekunawa akak ku samah ukehniwiy ay amadga inin. Ig ka mpiyasa pahavwinema gikehni henenwatma. Ku samah wixwiy kanumgi "Niguh", amawka nikwe ku wixwiy kiyatig abet madikte uwewniwiy ay amadga inin.

Uhokri katiwnih udahanwiy akak Jesus gimig

1Ko 6.20; Eb 9.12; 1Ped 1.18

18 Mmanawa yis hiyak ku kakak ig katiwnihe adahan uwiwhpitniwiy ariw uhawkanwiy minikweknene ku pariye he waditnevyenen ku pariye amekenegben wew nikak. Ig ka katiwnih akakma arikna ku pariye yumanene awaygi adahan avanenekwatma. Ig ka katiwnih akakma karukri wahano, kawnata akakma karukri wahano seyno. *Kawa.*

19 Ig katiwnih akak migat, kibeyne migat, Cristo gimig. Ig Cristo kewa pahavwi muwtohyanbe ku pariye umehpika udukwenavrikwiy. Ku samah amekenegben iwe pahavwi muwtohyan ku pariye yumanene gibuskana yumanene givathawni, adahan igkis umahgi gidukwenavrikkis hiyeg, ig Cristo ig hawata barewvitye avigkutavrik ku samah Kiyavwiye Uhokri gimawkan.

20 Avit hawkri humaw ayipa ig Kiyavwiye Uhokri kaniyvig adahanikwa ini. Kurime avim inin amaksemni hawkri ig akkig wotwiy adahan igme wamnihtenwiy.

21 Givitimpi *Cristo* wixwiy kamaxwene givitit Kiyavwiye Uhokri ku pariye kannikasevgi ariw gimiremni ku pariye kiyathasig. Ayge nikwe wixwiy kamaxwa givitit Kiyavwiye Uhokrinen wixwiy iveg givititnen.

Uhokri giwn barewbetha uhiyekemniwiy

Jo 15.3, 17.7; Ef 5.26, 6.17; 2Tim 3.15; Tiy 1.21; 1Ped 2.2; 2Ped 1.19

22 Yihiyekemni barewbet kuri awaku ku samah yis ihpene Kiyavwiye Uhokri giwn ku pariye inyewatnene. Kuri nikwe yis ik adahan yis batekak pawtak inyewa *ke wotbe* yisweke pakebyeknebe *guwntak pahavuwa inagti.* Uyay batekak pawtak nikwe akak madikte ubetkiwiy avititakwa uyakniwiy.

23 Mmanawa uhiyekemniwiy *ke wotbe* kuwis wayvuka akiwbe. In ka wayvuka he guwntakisnenwatma tinogben amadgayavu inin ku pariye kane dahwa. Heneme uhiyekemniwiy nukune in *ke wotbe in* wayvukabe ariwntak Kiyavwiye Uhokri giwn dehetniki ku pariye dahwa adahan avanenekwa.

24 Henewa in ku samah Uhokri gannasan awna. In awna:

> "Hiyeg amedgenevwi inin igkis kewa pamatkabe. Gikiytanikis kewa ivuritibe akiytanibe. Pamatka kibehtenwa in huruhrup. Ivuriti kibehtenwa in kigise.
>
> **25** Inme Kiyavwiye Uhokri giwn in dahwa adahan avanenekwa."

Inakni inetit ku pariye kuwis ekkepka yit inakninewa Kiyavwiye Uhokri giwn.

Mpiksawnabay aharit Uhokrinen gihiyekemni

Ro 12.2; Kol 3.16

2 **1** Nikwe uyay wiwhminaw ariw madikte hiyakemniki ku pariye mbeyevyenen. Uyay wiwhminaw ariw madikte kinisaka ariw madikte wasaymaka. Uyay wiwhminaw ariw madikte atihpaka ariw madikte awnaki paminak.

2 Mpiksawnabay aharit Uhokri gihiyekemni ku pariye barewbetye. *Ivegbohanabay Uhokri gannasan.* Mpiksawnay niharit akak madikte yibetki hawata ke bakimnayh nukuvesniyebe ku samah igkis mpiksaw aharit ihintakut. Yisme mpiksawnay aharit ini gihiyekemni adahan yis aymuhwene abet yihiyekemni nikak, adahan yis iwene yawaygi niwntak.

3 Mmanawa yis kuwis hiyak aketri Kiyavwiye Uhokri gabay.

O Novo Testamento e Salmos na língua Palikur do Brasil; © 2018, Wycliffe Bible Translators, Inc.

Jesus ke pohow tipbe wixwiy hawata ke tipbe

Ro 9.32

4 Nukebyuvwi, uyay danukwa digiw gihumwat Kiyavwiye Jesus. Minikwak hiyeg tukuhpig heneme Kiyavwiye Uhokri kavigsig ig ka aynsima batek gikak. Ig Kiyavwiye Jesus ig kewa pohow tipbe. Ig tip dehetniku.

5 Mpuse wixwiy hawata *kewa* pohow tipbe dehetnikube. Kiyavwiye Uhokri pahadguhwiy pawtak kabayntiwa adahan wixwiy humaw pahatte givin *kewa paha payt tiptiyebe. Hawata akiw wixwiy humaw kewa* gimuwvegavube *arikuya givin* adahan wixwiy kehne kibeyne kakanhawka git Kiyavwiye Uhokri abet uhiyekemniwiy. *Igme Kiyavwiye Uhokri amava ini ukanwiy git mmanawa wixwiy kakanhaw git* givitimpi Jesus Cristo.

6 In Uhokri gannasan akki wotwiy ku samah Kiyavwiye Jesus kewa pohow tipbe. In awna:

> "Aysawnemenek *nah ke wotbe* nah ikis pohow tipbe ay gibetkis hiyeg siyawhyenevwi. Egu tip adahan payt akoksa. Nahnewa kaniygu. Nor kabayno tip nutuh. Ku pariye hiyeg kamaxwa guvitit ignes ka marakwa givitkis *nutivutnek.*"

Henewatbaki in ku samah ig Kiyavwiye Uhokri awna.

7 Wixwiy ku pariye kamaxwenevwi givitit Kiyavwiye Jesus, wixwiy kiyatig. Nerasme ku pariye kane kamaxwenevwima givitit Kiyavwiye Jesus *igkis ka kiyatig. Igkis humaw ke neras hiyegbe ku kamin Uhokri gannasan kinetihwa. In awna:*

> "Hiyeg kehnes paha payt tiptiye, igkis tukuhe pohow tip. *Givewkankiskamku egu tip ka kawihkam. Bawa egu tip eg awaygtenano ariw madikte.* Eg humaw adahan payt akoksa."

8 Inwata gannasan awna hawata akiw:

> "Egu tip keh igkis tuguhe dunibdiwarumpikisnek. Ku samah pahavwi kiyimwihwa akak tip ku kavit ig tes gikugku, igkis hawata kiyimwihwanek gikak ner ku pariye nah ikis ayge gibetkis."

Henewatbaki in ku samah ig Kiyavwiye Uhokri awna. Igkis ke wotbe igkis tuguhe dunibdiwarumpikis awaku ku samah igkis ka iha Kiyavwiye Uhokri giwn. Hiyeg kane ihpenevwima giwn henewa igkis ikaksaka adahanikwa ini.

Wixwiy Uhokri gikanyanvu gimuwvegavu

Jo 15.14; Ap 1.6, 5.10, 20.6

9 Wixwiyme ka henema, *nukebyuvwi.* Wixwiynewa Uhokri gikanyanvu. Wixwiynewa Kiyavwiye Uhokri gimuwvegavu *adahan wixwiy danukwa git Kiyavwiye Uhokri takunipti adahan kehne gibetki.* Wixwiynewa gihiyegavu barewvityevwi, gihiyegavu gidahannen Kiyavwiye Uhokri. Wixwiy kaniyka adahanikwa hiyapkisne gabay ner ku pariye humekwewiy abetitak amisnavye tahan abetit gibutni kane abewisima.

10 Minikwak wixwiy ka Kiyavwiye Uhokrima gihiyegavuma. Heneme *kibeyne,* ku avim inin wixwiy kuwis Kiyavwiye Uhokri gihiyegavu. Minikwak wixwiy ka hiyak ku pariye gamnihra. Heneme ku avim inin wixwiy kuwis hiyak ku pariye gamnihra.

Kehnabay kabaykanen

Mt 5.45; Ro 12.1; 1Tes 5.15; Eb 13.16

11 Nukebyuvwi kibeynevwi, wixwiy he danuhpasakinen atan amadgat inin. Inin hawkri ka udahanwiyma akiw. *Ku pariye udahanwiywa in aynte inurik.* Nikwe uyay ka iki utewiy arit uhiyekemniwiy minikwekknene akiw mmanawa in suguh uhiyekemniwiy nukune.

12 Wewnabay wadit ay gibetkis hiyeg kane Uhokriyanvuma *adahan yis kiyathasene Kiyavwiye Uhokri gitkis.* Nawenetke igkis awna yimin ku yis ka kibeynevwima. *Ka sam.* Ku aysaw igkis hiyavyi ku yis kehne he kabaykanen, ayge nikwe igkis kiyatha Kiyavwiye Uhokrinek avim ini ku aysaw ig dax avit giyaknikis.

Ihpanabay giwn ikivarat

Ro 13.1; Tit 3.1

13 Ihpanabay giwnkis madikte ukivarawiy amadgayavu inin, gidahan Kiyavwiye Uhokri.

O Novo Testamento e Salmos na língua Palikur do Brasil; © 2018, Wycliffe Bible Translators, Inc.

Ihpanabay giwn ikivarat ku pariye ka aynsima kiyatenene ayge.

14 Hawata akiw ihpanabay giwnkis neras hiyaptigivyene ku pariye ikivarat gawahkisni yimin. Igkis awahkiska adahanikwa kehne hiyeg mbayavye katiwnivwe avatra gitaraksankis. Igkis awahkiska hawata adahan igkis kibeyhene neras ku pariye wewnevwi wadit.

15 Henewatbaki Kiyavwiye Uhokri gimawkan. *Hiyeg ku pariye kane hiyak hawkri igkis awna arakembet iwit uminwiy, wixwiy Jesus gihiyegavu.* Igme Kiyavwiye Uhokri muwaka wixwiy keh kabaykanenwa kahadbe igkis hiyapni hene, igkis ka ik adahan awna mbeyevye iwit uminwiy akiw.

16 Yuma hiyeg amadgaya inin kumaduka uhiyekemniwiy. Heneme ka yi muwaka iki nikwe ku mbayka ka sam wixwiy keh. Kumadukasanabay yihiyekemni git Kiyavwiye Uhokri.

17 Kiyathanabay madikte hiyeg. Bateknabay gikakkis madikte ukebyuvwiy *kamaxwenevwi givitit Kiyavwiye Jesus.* Kiyathanay Kiyavwiye Uhokri akak madikte yavisni. Kiyathanay hawata ukivarawiy amadgayavu inin.

Kiyaknihwanabay abet mbeyne

Lk 6.22; Ro 5.3; Fil 4.12; Kol 1.11; Eb 12.3; Tiy 1.2, 5.7; 1Ped 3.14

18 Ku aysaw yis kannivwiye gidahan pahavwi, ihpanabay giwn akak madikte kiyathaki. Kawki igwonema yikivara ku pariye kibeyne huwipegevye yis kiyathig. Heneme hawata kiyathanay ner ku pariye kane gimabyanisima.

19 Mmanawa ku wis kiyaknihwa abet mbeyne ku pariye hiyapkiska wot yumanene kavatrenesima gidahan Kiyavwiye Uhokri, in keh ig Kiyavwiye Uhokri batek ginaktin.

20 Henewatbaki in. Ku wis kiyaknihwa abet mbeyne ku pariye hiyapkiska wot avatra utaraksan inyewatnene, ini yuma pahatnema kibeyne giwtrik Kiyavwiye Uhokri. Heneme ku wis keh wadit wisnewa hiyapkiska mbeyne wot nivatra, *ka sam.* Ku wis kiyaknihwa abet ini mbeyne, in kehig Kiyavwiye Uhokri batek ginaktin.

21 Ku kavim ig Kiyavwiye Uhokri humekwewiy gimkat, ig kuwis hiyakni ku ini mbeyne danuh wotwiy hawata *ku samah in danuh git Cristo.* Igme Cristo hiyap mbeyne udahanwiy. Ig humaw ukannuhtenwiy adahan wixwiy ikaw hawata ke igbe.

22 Ig ka keh aynesnima patahwaki. Ig ka kinis aynesnima akak gibiy. *Heneme ignewa hiyapkiska mbeyne git.*

23 *Ka sam.* Ku aysaw hiyeg mahivwihpig, igme ka diyuhkis. Ku aysaw igkis hiyapkise mbeyne git, igme ka puwimahgikis. Ig ivegnenekwa givitit Kiyavwiye Uhokri ku pariye ka gihiyekemnisima adahan ig hiyak gikakkis mpuse hiyeg pakekunawa akak ku samah gikehnikis.

Ku samah ig huwivwihpika, wixwiyme piyihpika

Iz 53.5

24 Giwnteknewa ig umahkiswe udukwenavrikwiy. *In ke wotbe* uhiyekemniwiy mbeyevyein ay givitbe *amun ini ku aysaw givit deddehpika* aminat giyakni. Ig umahkiswe hene adahanikwa wixwiy ka wew akiw akak uhiyekemniwiy minikweknene ku pariye taraksevye, heneme adahan wixwiy wewne gikak Kiyavwiye Uhokri ku pariye waditye. Mmanawa ay amun ini ku samah ig huwivwihpika, ayge nikwe wixwiyme piyihpika avim ini.

25 Minikwak wixwiy kewa muwtohbe biyukavyebe. Kurime wixwiy kuwis diyuhe git ner ku pariye Ukivarawiy ku pariye uhiyekemniwiy akavriwten.

Amawka tinogben tuwatavyo

1Ko 14.34; Tit 2.2; 2Tim 2.9, 3.11

3 **1** Yis hawata tinogben, ihpanabay yigihgi giwnkis. Ku gaytakis ka ihpekere Kiyavwiye Uhokri giwn. *Ka sam.* Ku igkis hiyavyi ku yis kehno he kabaykanenwa, ayge nikwe ik adahan igkis wages gihiyekemnikis. *Igkis wages gihiyekemnikis* yuma iwit adahan awnaka gitkis.

2 Mmanawa igkis hiyap ku samah yis wew akak barewye hiyakemniki, igkis hiyap ku samah yis kiyatigkis.

O Novo Testamento e Salmos na língua Palikur do Brasil; © 2018, Wycliffe Bible Translators, Inc.

3 Ka yi muwaka iveg avitit yibereswan amadgaya inin adahan ini keh yis barewyo. Ine yisemnu barewye, ine yibereswan karukri wahano, ine yisimsa barewye, *ka innema keh yis inyewatma barewyo.*

4 Heneme bereswanay ay abet yihiyekemni akak ini yibereswan ku pariye kane hiyap mpiyaki. Bareswanay akak tuwatka akak kiyaknihwaki. Innewa ku pariye kibeyne git Kiyavwiye Uhokri.

5 Mmanawa hene noras amakanogben bereswa minikwak, noras ku pariye wadityovwi kamaxwanovwi givitit Kiyavwiye Uhokri. Egkis ihpanos giwnkis gugihgikis.

6 Amakano Sara eg keh hene. Eg ihpano giwn gugihgi Abraawh. Eg kanumgi "Nukivara". Ku yis kiboka ahehpig, yis humawnek *kewa* guhiwhivwibe.

Amnihnay yihayo

Ef 5.25; Kol 3.19; 2Tim 5.8

7 Yis hawata awaykemni, misakwanabay gukak yihayo akak hiyakemniki. Amnihnigkisbay mmanawa tinogben yuma gawaygikis kema yisma. Heneme kiyathanigkisbay mmanawa egkis darih inwata ku pariye Kiyavwiye Uhokri gikan dehetniki payak yikak. *Ku yis kiyatigkis,* nikwe yuma ariknawnema adahan matekbeta yiviryepkawni.

Mpiksawnabay keh kabaykanen

Mt 5.45; Ro 12.1; Ef 4.1; Kol 1.10; 1Tes 4.1, 5.14; Eb 13.16; 1Ped 2.12

8 Amaksemni nukebyuvwi, tuguhkisnabay yihiyekemni hehpekuye. Kayahnabay inwata ku pariye yikebyi kayah. Batekaknabay pawtak *ke wotbe* yisweke pakebeyeknebe *guwntak pahavuwa inagti.* Amnihaknabay pawtak. Kannuhwanabay kiyathak pawtak.

9 Ku pahavwi hiyapkis mbeyne yit, ka yi muwaka diyuhkisgi akakwatama mbeyne. Ku pahavwi mahivwihpey, ka yi muwaka diyuhkisgi akakwatama mahivwihka. Kawa. Diyuhkisnabay akak kabaykanen. Innewa Kiyavwiye Uhokri gimawkan udahanwiy avim ini ku aysaw ig humekwewiy gimkat. Ku wixwiy keh hene nikwe wixwiy utinek ini kabayka ku pariye gikaksan wotwiy.

10 Mmanawa in Uhokri gannasan awna:

"Ku pahavwi muwaka batek, ku ig muwaka uti kabayka, amawka ku ig avuriw giwn adahan ig ka awna mbayka. Amawka ku ig avuriw gibiy adahan kinisaka ka pes gibiyaptak.

11 Amawka ku ig tukuhwevwa ariw mbayka adahan ig kehne kabaykanen. Amawka ku ig keh pasamraki. Amawka ku ig mpiksaw aharit pasamraki.

12 Mmanawa Kiyavwiye Uhokri giwtyak avuriwvari gihiyegavu kibeynevwi. Gitaybi wok, timavari giviryepkawnikis. Heneme ig wages gihepka giwkis neras ku pariye kehnevwi mbayka."

Henewatbaki ig Kiyavwiye Uhokri awna.

Ka sam wixwiy hiyapkiska mbeyne wotwiy

Mt 5.10; Lk 21.10; Ro 8.35; 2Ko 4.8, 6.4, 12.10; Fil 1.12,28; 2Tim 2.9; 1Ped 4.13, 5.9; Ap 7.13

13 Ku wixwiy mpiksaw keh kabaykanen, nikwe yuma pahavwinema hiyeg hiya usamanakwiy adahan ahegbeta mbayka udahanwiy.

14 Ku hiyeg hiyapkis mbayka wotwiy awaku ku samah ig ka batek akak ukehniwiy kabayka, *ka sam.* In wageswa ka aynsima kabayka udahanwiynek. Ka yi muwaka avis gibohrikis. Ine kawnata yi muwaka kiyimwihwa gikakkis.

15 Ivegnabay givitit Cristo avititakwa yiyakni. Kiyathanigbay ku samah ignewa Ukivarawiy. Ku hiyeg ayavyi amin ku samah yis iveg givitit Cristo, misakwanabay ahegbet avanenekwa adahan yis akkamnihni gitkis.

16 Kinetihwanabay gikakkis akak huwivgaki akak kiyathaki. Wewnabay avanenekwa akak yihiyekemni wadit. Ayge nikwe ku aysaw hiyeg mahivwihpey, ku aysaw igkis awna mbeyevye iwit yimin *awaku ku samah yis wewne akak Cristo gihiyekemni, ka sam. Ku yis wew wadit,* igkis marekevwenek abohri inakni giwnkis ku pariye igkis awna yimin.

O Novo Testamento e Salmos na língua Palikur do Brasil; © 2018, Wycliffe Bible Translators, Inc.

17 Mmanawa ku Kiyavwiye Uhokri muwaka wixwiy hiyap mbeyne, *ka sam.* Heneme ku wixwiy hiyapkiska mbeyne wotwiy avatra ku samah wixwiy kehne kabayka, ini ka aynsima kabayte ariw ku wixwiy hiyapkiska mbeyne wotwiy avatra ku samah wixwiy kehne mbayka.

Cristo umahkiswe kahadbe wixwiy danuh git Uhokri

Jo 3.17; Ro 5.6; 2Ko 5.19; Kol 1.20; Eb 10.19; Ap 1.5

18 Mmanawa ig Cristo hawata *hiyap mbeyne.* Ig umahkiswe pahayewvi adahan katiwnihpiye utaraksanwiy. Ig kibeyne hiyeg heneme ig umahkiswe udukwenavrikwiy wixwiy ku pariye kane kibeynevwima. Ig umahkiswe kahadbe wixwiy danuhne git Kiyavwiye Uhokri. Givit ute miyaka heneme ganmapme aymuhwa *adahan avanenekwa.*

19 Avim ini ganmap tivik gitkis giyakivwi anmaptiviyene ku pariye arikunene parakseket. Ayge ig akkamnih gitkis ku samah ig mateke *wavitye, ig mateke miyaka.*

20 *Neras anmaptiviyenevwi ayge* igkis hiyeg ku pariye kane ihpenevwima Kiyavwiye Uhokri giwn minikwak. Avim ini hawkri ku samah amekene Noé kehnete ginawiya, ig Kiyavwiye Uhokri kiyaknihwe gikakkis ig wahevgikis *adahan ig hiyap ba igkis wages gihiyekemnikis.* Heneme ka kibitema hiyeg *wageswiye gihiyekemnikis.* Ininewa ntewnehker gikebikis gikak pahavwi gawnakis isahptewviye. Igkis isahptew abetimpi un *awaku ku samah un umehe hiyeg patahwavye, igkiswonas misekwe adahan nukune hawkri akiw.*

21 Ku samah igkis isahptew abetimpi un in humaw abektey udahanwiy adahan ku samah wixwiy isahptaw abetimpi un ku aysaw wixwiy kaywaka. Wixwiy ka isahptaw awakuma ku samah ini un sukuhptawiy ariw uvathawniwiy awkinenwa uvitiwiy heneme awaku ku samah wixwiy amevene ini ku ig Kiyavwiye Uhokri barewbetha uhiyekemniwiy ariw madikte uvathawniwiy. Uhiyakemniwiy humaw nukunewa akiw givitimpi Jesus Cristo. *In ke wotbe in kannikawbe ariw miyaka hawata ku samah ig* kannikew ariw gimiremni.

22 Ig Jesus Cristo kuwis tivik inurikut. Kuri ig aynte gihumwa Kiyavwiye Uhokri amun ini iwetrit *ku pariye kane nikiytanisima* kihehaptak. Ayge ig kumadukene madikte ahj, madikte ikivarat, madikte ku pariye detyevwi.

Miniwvinay ariw yihiyekemni minikweknene

Ef 4.17; Kol 3.5

4 **1** Ku aysaw ig Cristo aynete amadga inin ig umahkisne gihiyekemni amadgaya inin takunipti. Uyay wew ahegbet ke igbe adahan wixwiy umahkisne uhiyekemniwiy amadgaya inin. Mmanawa ku pariye miyavye igi ka patahwa akiw.

2 Uyay ka keh uhiyekemniwiy minikweknene abetki akiw. Uyay kawih inin hawkri ku samah wixwiy aytente amadga inin adahan wixwiy kehne Kiyavwiye Uhokri gibetkinen.

3 Wixwiy kuwis kawih ka aynsima hawkri minikwak adahan wixwiy kehne ku pariye hiyeg kane Uhokriyanvuma gibetkikis. Avim ini wixwiy mahayakemnihwene, wixwiy miyarhewne, wixwiy uwkihwene, wixwiy fetya adahan puwvuhwaki, wixwiy wagesne umunwiy, wixwiy kiyathene ahehpakti batakkarad ku pariye Kiyavwiye Uhokri givetunya. Ikeyvi kuri wixwiy keh inere.

4 Kuri neras *kane Uhokriyanvuma* wakaymni udahanwiy awaku ku samah wixwiy ka wew akiw akak gihiyekemnikis ku pariye mbeyevyenen hawata inneki keh igkis mahivwihwiy.

5 Heneme aysawnemenek igkis akkamnihnek git Kiyavwiye Uhokri madikte ku pariye gikehnikis ay amadga inin. Ig kuwis ahegbet adahan ig hiyak gikakkis madikte hiyeg, neras ku pariye miyaravyempu gikakkis neras ku pariye kotenene miyate.

6 Awaku ini, inakni Cristo ginetni ekkepka gitkis neras ku pariye kuwisnene miyarap. Givitkis ute miyaka avatra gitaraksankis ke madikte hiyegbe. Heneme ka sam. *Ku igkis iha inakni inetit,* ganmapkisme aymuhwanek *gimun Kiyavwiye Uhokri* ku samah gimawkan.

O Novo Testamento e Salmos na língua Palikur do Brasil; © 2018, Wycliffe Bible Translators, Inc.

Uyay kawih wannuwiy pawtak gidahan Uhokri

Ro 12.6; 1Ko 12.8; Ef 4.7

7 *Nukebyuvwi,* amaksemni hawkri kennesa kuwis. Nikwe avuriwnabay yihiyekemni kabayntiwa. Piriyepkawnabay takunipti.

8 Nah ka aynsima muwakate yis batekak pawtak avititakwa yiyakni. Mmanawa ku wixwiy batek gikakkis hiyeg, nikwe wixwiy ka aminama ariw gitaraksankis ukakwiy.

9 Amavanabay hiyeg yivinekut kabayntiwa akak yuma ariknawnema ehwaki avit yiyakni.

10 Wixwiy mpuse kadahanyekuye wannuwiy ku pariye Kiyavwiye Uhokri gikan uvititwiy adahan wixwiy kehne arakembet kabayka. Amawka ku wixwiy kabivwihwa kawih ini wannuwiy pawtak gidahan Kiyavwiye Uhokri.

11 Ku ikaka pivitit adahan pis ekkene Kiyavwiye Uhokri giwn, amawka pis akkin ke wotbe igwa Kiyavwiye Uhokri awnene ay pivitbe. Ku ikaka pivitit adahan pis ayavekne, amawka ku pis ayavak akak madikte pawaygi giwntak Kiyavwiye Uhokri. Kehnabay madikte kahadbe Kiyavwiye Uhokri kiyathaka givitimpi Jesus Cristo. Kibeyne gidahan Kiyavwiye Jesus. Ig ka gikiytanisima ig ka gidatnisima adahan avanenekwa akiwka akiwkanek. Ameh.

Ka ba yi ikiy ku mbeyne ka danuhma yit

Mt 10.16, 24.9; Jo 15.18, 16.1; Fil 1.29; 1Tes 3.3; 2Tes 1.4; 2Tim 3.2,13; Eb 12.3; 1Ped 3.14, 5.9; 1Jo 3.13

12 Nukebyuvwi kibeynevwi, ka yi muwaka wakaymni adahan ini ku samah yis hiyepne mbeyne. Ka ba yi ikiy ku ini ka danuhma yit. Kawa. Henewa amawka ku in danuh wotwiy adahan hikekne ukamaxwanwiy.

13 Kiskama yis bateke yimin. Mmanawa yis hiyepne mbeyne hawata ku samah ig Cristo kuwis hiyap mbeyne. Innewa ku pariye keh yis hiyap ka aynsima batekka aysawnemenek ku aysaw *Cristo* gikiytani kahayaknek.

14 Ku yis mahivwihpika awaku ku samah yis Jesus gihiyegavu, *ka sam.* Amun ini yis uti ka aynsima kabaykanek. Ayge avim ini yis gitiphewne Kiyavwiye Uhokri yis kivun akak batekkanek.

15 Numawkan yuma pahavwinema yaytak hiyapkiska mbeyne git avatrama ku samah ig umehekevutne, ine avatrama ig amepye, ine avatrama ig kakehniye, ine avatrama ig matekbetene pahavwi gihawkan.

16 Heneme ku pahavwi hiyapkiska mbeyne git awaku ku samah ig Jesus gihiyega, *ka sam.* In ka marakima gidahan. Hiyawa ig kabayha Kiyavwiye Uhokri ku ig Jesus gihiyega.

17 Mmanawa kuwis danuh ahawkanavrik adahan hiyeg katiwnivwevye avatra gitaraksankis. Wixwiy Kiyavwiye Uhokri gihiyegavu wixwiykit katiwnivwenek. Ku pis hiyap wixwiywa hiyapkiska mbeyne wotwiy, igkiskata akiw neras ku pariye kane ihpekere Kiyavwiye Uhokri ginetni?

18 Henewa in ku samah Uhokri gannasan awna:

> "Ku yis hiyap hiyeg kibeynevwi mahiko adahan ignes isahptaw, igneskata patahwavye akiw ku pariye kane wewkere gikak Kiyavwiye Uhokri?"

19 Mmanawa ku igwa Kiyavwiye Uhokri muwaka wixwiy hiyap mbeyne, *ka sam.* Abetnewa ini mbeyne amawka ku wixwiy tiviknene kehnene kabayka adahan areketni ku wixwiy ivegnene givitit ig Uhumtenwiy. Mmanawa gikaksan wotwiy ka mpiya henentima.

Avuriwnabay Jesus gihiyegavu kabayntiwa

5 **1** Kuri nah kadahan pahat hiyakemniki yidahan yis ku pariye giwewkistenkis Jesus gihiyeravu. Nah igwata giwewkistenkis Jesus gihiyegavu ke yisbe. Nah hiyap Cristo gimiremni akakwa nuwtyak. Aysawnemenek nah hiyap gikiytani hawata payak gikak.

2 *Nukebyuvwi,* nah aya yit, avuriwnabay kabayntiwa Kiyavwiye Uhokri gihiyegavu ku pariye ayge yimun. Avuriwnigkis kewa pahavwi muwtohvutnebe ku samah ig avuriw givigvu kabayntiwa. Avuriwnigkis akak madikte yabivwi gidahan Kiyavwiye Uhokri. Ka ba yi avuriwgikis akakma mabivwiki. *Kawnata yi*

O Novo Testamento e Salmos na língua Palikur do Brasil; © 2018, Wycliffe Bible Translators, Inc.

muwaka avuriwgikis adahan yis aharitnema karukrima. Heneme yis avuriwgikis adahanikwa kehne kabayka gidahankis.

3 Ka ba yi kabukhaw gitkis neras ku pariye ayge yiwaku. Heneme mpiksawnay wew akak kibeyne hiyakemniki giwtrikkis adahan yis humaw gikannuhtenkis kahadbe igkisme ikaw hawata ke yisbe.

4 Ayge nikwe ku aysaw ig Ukivarawiy danuh, ig iki yit *yitiwni ku pariye dahwa adahan avanenekwa. Ini yitiwni kewa* paha iyuwtibe *ku pariye kis adahan kibeyne ibukti kawihni.* In kane amuwyisima ku pariye gamuwyi kane hiyak tigahkati.

Tuwatasawnabay pawtak

Mt 20.25; Mk 9.35; Lk 14.10, 18.13, 22.25; Jo 13.12; Ro 12.3, 10.16; Ef 4.2; Fil 2.3; Tiy 4.6

5 Hawata nah aya yit takwavyegben adahan yis iha giwnkis yiwewkisten. Nah aya yit madikte yis Kiyavwiye Uhokri gihiyegavu adahan yis tuwatasaw pawtak. Mmanawa Uhokri gannasan awna:

> "Kiyavwiye Uhokri suguh neras ku pariye kane kumadukasewkere git. Heneme ig iki gawaygikis neras ku pariye tuwatasewviye gitivut."

6 Nikwe tuwatasawnabay gitivut Kiyavwiye Uhokri ku pariye kane gidatnisima. Ayge nikwe ku aysaw ahawkanavrik danuh, ig iki yikiytani yivititnek.

Uhokri hiyak ukakwiy

Mt 6.25; Fil 4.6; Eb 13.15

7 Akkanabay madikte yikiyimwihwan giwakuwit Kiyavwiye Uhokri mmanawa ig amnihwiy ig hiyak ukakwiy.

Satanas amewvari uhavu ke kawokwinebe

8 Avuriwnabay yihiyekemni kabayntiwa. Wewnabay pukuhpaw gavit uvetunyawiy wavityempu gikivarakis. Mmanawa ig amewvari ke pahavwi kawokwinebe mativwevyebe ku pariye ivegvene pahavwi hiyeg adahan gaxni. *Igme amewvari adahan ukawihpitniwiy.*

9 *Ka ba yi iki iwetrit git aynesnima.* Suguhnigbay akak madikte yikamaxwan givitit Kiyavwiye Uhokri. Kiyeminanabay ku muwapuw amadga hawkri ukebyuvwiy Jesus gihiyegavu igkis hiyepnes mbeyne hawata ke yisbe.

Yihiyvan mbeyne ka adahan ayivwadima

Iz 28.27-28; 2Ko 4.16; 1Ped 1.6

10 *Ka sam.* Kiyavwiye Uhokri ka gamnihrasima ukakwiy. Ig humekwewiy gimkat adahan wixwiy hiyap gikiytani adahan avanenekwa givitimpi Cristo. Henewa yis hiyepne mbeyne heneme ka adahan ayivwadima. Aysawnemenek igwa Kiyavwiye Uhokri wadithebdih madiktenek. Ignewa iki yawaygi yit. Ignewa yiyawka. Ig keh yis kamaxwa givitit kabayntiwa adahan yis ka isahkis yihiyekemni aynesnima.

11 *Kibeyne gidahan Kiyavwiye Uhokri.* Ig ka gidatnisima adahan avanenekwa akiwka akiwkanek. Ameh.

Ka ba yi isahkiswa ariw Uhokri gamnihra

Ro 8.38; Eb 6.7

12 *Nukebyuvwi,* inakni aynesa nnetni yit nah annasin git ukebyi kibeyne Sílas. Nah nuvewkan ikene yawaygi. Nuvewkan nah ekkene yit ku Kiyavwiye Uhokri inyewa amnihwiy. Ka yi muwaka isahkiswa ariw ini gamnihra.

13 Madikte yiyakivwi Uhokri gikanyanvu ku pariye ay Babiloniya, igkis awahkis kabayka yimin. Nukamkayh Markus hawata.

14 Aytnihaknabay pawtak nudahan akak batekka. Kiyavwiye Uhokri kariswehse yiyakninek yis madikte ku pariye pahavwiwa gikak Cristo.

O Novo Testamento e Salmos na língua Palikur do Brasil; © 2018, Wycliffe Bible Translators, Inc.

2 PEDRU

Inin kagta awahkiska gavit Kiyavwiye Jesus giwatni amekene Pedru. In tamaka ewka giwen Kiyavwiye Jesus (65-68 d.C.). Avim ini ig Pedru me umehpikamet. Inin gikagtan awahkiska giminkis Jesus gihiyegavu muwapuw. In ekkene wotwiy ku aysawnemenek ka aynsima hiyeg ikawnamah Uhokri gihiyegavu, heneme gihiyekemnikis nawenyewa ariw Uhokri gihiyekemni. Hawata in ikene wawaygiwiy adahan wixwiy ka isahkiswa ariw Uhokri gihiyekemni, heneme adahan wixwiy mpiksawte akiw wew akak gihiyekemni akak gabay.

Nah Pedru awahkis kabayka yimin

1 **1** *Nah* Simawh Pedru, ku pariye gibuk Jesus Cristo, nah ku pariye giwatni, *nah awahkis kabayka* yimin, yis ku pariye kamaxwenevwi givitit Kiyavwiye Uhokri hawata ke usuhbe. *Kibeyne,* wixwiy kamaxwene givitit Uwohkigawiy Wamnihtenwiy Jesus Cristo adahan ig keh wixwiy humaw kewa kibeynevwibe giwtrik Kiyavwiye Uhokri. Ini ukamaxwanwiy in ka aynsima kabayka udahanwiy.

2 Kiyavwiye Uhokri gabay yikaknek. Ig kariswehse yiyakninek. *Yis darihwak gikaknek kabayntiwa.* Mmanawa ku samah wixwiy darihwekte gikak Kiyavwiye Uhokri gikak Ukivarawiy Jesus, amun ini wixwiy hiyapte ini gabay akak ini karisahwaki.

Uhokri iki wotwiy kibeynewa kabayka

1Ko 1.4

3 Ig Kiyavwiye Uhokri ka gidatnisima adahan ig iki uvititwiy madikte ku pariye muwekne wotwiy adahan wixwiy wew Uhokriyanbetnewa. Ig ikepni uvititwiy abetimpi ku samah wixwiy darihwekne gikak. Mmanawa ig kuwis humekwewiy gimkat adahan wixwiy uti gikiytani akak gabay.

4 Awaku ini *gabay* ig ikaksa ka aynsima kabayka udahanwiy. In kibeynewa kabayka. Mmanawa awaku ini *gabay* ig kawihkis gidahanwa gihiyekemni uvititwiy. Hawata ig keh wixwiy isahptaw ariw madikte ini patahwaki ku pariye hiyeg gimirihwankis ay amadga inin.

Amawka wixwiy tiviknene kannuhewnene

5 Ku wixwiy muwaka ini kabayka, amawka ku wixwiy mpiksaw niharit. Amawka wixwiy tiviknene kannuhewnene.

Ku samah wixwiy kuwis kamaxwa givitit Kiyavwiye Uhokri, kurime amawka ku wixwiy kannuhwa keh kabayka.

Ayteke nikwe amawka ku wixwiy kannuhwa pukuhpa Uhokri gihiyekemni.

6 Ayteke nikwe amawka ku wixwiy kannuhwa avuriw uhiyekemniwiy kabayntiwa.

Ayteke nikwe amawka ku wixwiy kannuhwa kiyaknihwa abetnewa mbeyne.

Ayteke nikwe amawka ku wixwiy kannuhwa darihwak gikak Kiyavwiye Uhokri.

7 Ayteke nikwe amawka ku wixwiy kannuhwa batek gikakkis uyakiwiy hiyeg ke wotbe wixwiyweke pakebyeknebe *guwntak pahavuwa inagtibe.*

Ayteke nikwe amawka ku wixwiy kannuhwa amnihgikis.

8 Ku wixwiy kannuh kawih madikte inakni hiyakemniki kabayntiwa, nikwe ka waditnevyenenma wixwiy darihwak gikak Ukivarawiy Jesus Cristo. Nikwe hiyawa wixwiy tiviknene han pitatit *adahan wixwiy ka aynsima kehte gibetki akiw.*

9 Heneme ku pahavwi ka kawihminaw akak inakni hiyakemniki, ig *kewa pahavwi* motviyebe, mmanawa gihiyekemni manan. Ig kuwis miyehe ku samah Kiyavwiye Uhokri barewbethe gihiyekemni ariw givathawni *adahan ig iwene nukunewa gihiyekemni akiw.*

O Novo Testamento e Salmos na língua Palikur do Brasil; © 2018, Wycliffe Bible Translators, Inc.

Mpiksawnay ikaw Uhokriyanbetnewa

Ef 4.1; Kol 1.10; 1Tes 2.10; Tit 2.14; 1Ped 1.15; Ap 3.4

10 Nukebyuvwi, ig Kiyavwiye Uhokri humekwewiy gimkat. Wixwiy gikanyanvu. Nikwe uyay mpiksaw ikaw Uhokriyanbetnewa. Ku wixwiy keh hene, nikwe wixwiy ka miniwti giw Kiyavwiye Uhokri.

11 Ayteke nikwe aysawnemenek wixwiy patiptakaka akak batekka *aynte inurik* adahan wixwiy parak arikut gikumadukan Ukivarawiy Wamnihtenwiy Jesus Cristo *adahan wixwiy misakwa gimun* adahan avanenekwa.

12 Nah hiyakni ku yis kuwis hiyak Uhokri gihiyekemni, yis kuwis wewne nikak. Heneme nah ahegbet adahan kiyekisni yit avanenekwa.

13 Nutuh in wadit adahan nah keh hene ku samah nayivwi ay amadga inin adahan yis avanenekwa kiyenenekwa gihiyekemni.

14 Nah hiyakni ku kennesa adahan numiremni mmanawa Ukivarawiy Jesus Cristo kuwis akkin nutuh.

15 Inneki keh nah mpiksewne adahan yis avanenekwa kiye ini gihiyekemni ewka nuwenuh.

Nah kuwis hiyap Jesus kahayaksa gikiytani kabutenne ay givit

Mt 17.1; Mk 9.2; Lk 9.28; Jo 1.14; 1Jo 1.1

16 Inakni unetni yit in ka gikehbetankisma hiyeg amadgayavu inin. In inyewa ku pariye usuh kinetihwa yit gimin Ukivarawiy Jesus Cristo ku ig ka gidatnisima ig nehmnikuhpiye. Mmanawa kuwis usuh hiyap gikiytani akakwa wowtyak.

17 *Usuh ayge avim ini ku aysaw* Wigwiy Kiyavwiye Uhokri kahayakse gikiytani kabutenne ay givit Kiyavwiye Jesus. Usuh timap Kiyavwiye Uhokri gikuvimna ku aysaw ig awna abetitak ini amuwkarad kane amuwyisima. Ig awna:

— Ner nukamkayh nubetki. Ig keh nah batek ka aynsima.

18 Usuhwa timap inakni gawnan inuriktak minikwak ku aysaw usuh ayge gikak Kiyavwiye Jesus avit ini waxri imuwadnene ku kiney Kiyavwiye Uhokri hiyapkise gikiytani wotuh.

Uhokri gawnevevu giwnkis inyewa

19 Innebaki areketni wotuh huwewehe ku Uhokri gawnevevu pitatyevwi ginetnikis in inyewa. Ku yis ikatuswa arit inakni ginetnikis, yis uti kabaykanek. Giwnkis kewa pohow abukribe ku pariye kabutennene abet amisnavye he in hewke akiw ku aysaw duwviki kahayak. Mmanawa giwnkis uguh uhiyekemniwiy *he ku aysaw Jesus Cristo kahayak.*

20 Inakni giwnkis ay amadga Uhokri gannasan heneme amawka wixwiy hiyakni ku ka hiya wisma pukuhpa inakni giwnkis wownteknewa. *Amawka igwa Kiyavwiye Uhokri Gitip akkamnihni wot.*

21 Mmanawa igkis Uhokri gawnevevu ka awna pahatnema iwit giwntekneswatma. Heneme igwa Kiyavwiye Uhokri Gitip keh igkis awna iwit ku pariye pes giwntak Kiyavwiye Uhokri.

Kinisekevutnevwi awna ku ka sam wixwiy mahayakemnihwa

Jud 1.3

2 **1** Minikwak kinisekevutnevwi kahayak gibetkis amekenegben. Igkis ikawnamahkis Uhokri gawnevevu bawa igkis ka giwnteknema Kiyavwiye Uhokri. Hawata aysawnemenek kinisekevutnevwi parak yinavit. Igkis wagese yihiyekemninek mownye adahan *mbeyevye* hiyakemniki ku pariye hiyapkis ka aynsima mbeyne yitnek. Igkis isahkiswe he giw Ukivarawiynek ku pariye katiwnihe *kibeyne katiwnihka* adahan igkis humaw gidahan. Heneme ka adahan ayivwiyema igkis ivukepkanek hanpa arimkanit biyukwiki avatra ini gihiyekemnikis kane kabay.

2 Ka aynsima hiyeg ihevye giwnkisnek ku mahayakemniki ka sam. Akak ini gimahyakemnikis igkis mbayhasanek Uhokri gihiyekemni ku pariye inyewatnene.

3 Igkis neras kinisekevutnevwi humaw batekkatruvye aharit yikakuranek. Igkis awna barewye iwit he gikehbetankisnen adahan yikinsetni kahadbe igkis dax yikakura.

O Novo Testamento e Salmos na língua Palikur do Brasil; © 2018, Wycliffe Bible Translators, Inc.

Hiyawa hiyeg awna ku igkis Uhokriyanvu heneme ku igkis mahayakemnihwenene igkis biyukenek

Mt 7.21; 1Jo 3.6; Jud 1.5

Ayipa minikwaknawa akebi neras ikaksepka adahan igkis biyuk giw Kiyavwiye Uhokri. Ig Kiyavwiye Uhokri ka himaknema. Ig kuwis ahegbet adahan givukeptenkis hanpa arimkanit biyukwiki adahan avanenekwa.

4 Ku yis hiyap Kiyavwiye Uhokri ka bayahmina neras ahj ku pariye tarakse giwn minikwak, *igkiskata akiw neras kinisekevutnevwi?* Ig sarayhe neras ahj aynte warikwi. Igkis paraksepka arikut miyokwiye ku pariye kane amisnavyesima. Ayge ig Kiyavwiye Uhokri ikiswigkis he ku aysaw gihawkanavrikkis danuh adahan igkis katiwnivwe avatra gitaraksankis. *Igkiskata akiw neras kinisekevutnevwi? Igkis hawata katiwnivwenek.*

5 *Hawata akiw ku yis hiyap Kiyavwiye Uhokri* kawnata bayahmina madikte hiyeg amadga hawkri minikwak, *igkiskata akiw neras kinisekevutnevwi?* Avim ini minikwak ig digisase madikte hiyeg amadga inin avatra ku samah igkis ka wewkere gikak. Ignewa amekene Noé ig bayahminepka gikakkis ntewnehker gikebikis hiyeg akiw. Mmanawa ig amekene Noé ekkene gitkis kibeyne hiyakemniki.

6 Hawata akiw ig hiyapkise mbeyne gitkis *neras hiyeg mahayakemnavye ku pariye misekwenevwi* avit ini paytwempu Sodoma akak Gomoha. Ig bukahavevgikis madikte he igkis misekwe hewnen. Ini kibeyne abektey adahan ku pariye danuh gitkisnek neras ku pariye kane wewkere gikak Kiyavwiye Uhokri.

7 Ignewa amekene Ló, ig Kiyavwiye Uhokri wiwhkiswig ayteke. Mmanawa ig amekene Ló ig kibeyne hiyeg. Ig kiyimwihwa takunipti gikakkis neras taraksavye gihiyekemnikis ku pariye mahayakemnikinen.

8 Ig ner awayg kibeyne ig misekwe ayge gibetkis. Takunipti ig hiyap *gikehnikis* ig timap *ginetnikis.* Ayge ig kiyimwihwa ka aynsima akak ini gikehnikis taraksaki. Ig kayah avititakwa giyakni.

9 *Kibeynekata,* ig Kiyavwiye Uhokri kannuh keh hiyeg kibeynevwi isahptaw ariw kiyimwiki. Nerasme ku pariye kane kibeynevwima, ig kannuh misakgikis abet mbeyne he ku aysaw gihawkanavrikkis danuh adahan igkis katiwivwe avatra gitaraksankis.

Kinisekevutnevwi ka kiyatha ariknawnema

Jud 1.8

10 Neras ku pariye wewnevwi akak hiyakemniki amadgaya inin, neras ku pariye miyarhewnevwi aharit batekka patehwevye, neras ku pariye kane ihpekere giwnkis giwewkistenkis, ignes utipte mbeynenek. Ay amadga inin igkis ka aynsima gibokakkis. Igkis ka timepkere hiyeg iki gihiyekemnikis. He *wavityempu* gikivarakis igkis ka avis mahivwih.

11 Ignesme ahj ku pariye ka aynsima datte, awaygte *giwkis neras kinisekevutnevwi,* igkis ka mahivwih *wavityempu* gikivarakis ay givetun Kiyavwiye Uhokri. Igkis tuwatasaw adahan igkis ka miyatigkis.

12 Nerasme *kinisekevutnevwi* ka hiyak hawkri. Igkis mahivwih ku pariye igkis kane hiyak. Igkis kewa puwiknebe ku pariye wayvuka adahanikwa igkis kamaxka, adahanikwa igkis umahka. *Igkis wew akak puwikne gihiyekemnikis* he igkis umahka hawata ke puwiknebe.

Kinisekevutnevwi he mbeyhenen yihiyekemni

Jud 1.2

13 Ku samah igkis keh mbayka, inwata mbayka hiyapkiska gitkisnek. Igkis puwvuhwene mataytak. Igkis he patehpenen yihiyekemni. Igkis he mbeyhenen yihiyekemni. Igkis ax payak yikak *ku kiney yivahdukawni ke wotbe igkis Jesus gihiyegavube.* Bawa amun ini igkis batekyes akak hiyakemniki ku pariye mbeyevyenen.

14 Giwtyakkis he ivegnema aharit tino. Igkis ka ehwa akak gimahyakemnikis. Igkis kinista hiyeg ku pariye aynesa gihiyekemnikis he ignesme iha giwnkis. Igkis ka gannukisima kinista hiyeg aharit gewkanbetkis. *Ka*

O Novo Testamento e Salmos na língua Palikur do Brasil; © 2018, Wycliffe Bible Translators, Inc.

sam. Aysawnemenek igkis hiyap mbeyne *avatra ini gimahyakemnikis.*

15 Igkis kuwis miniw ariw ini ahin ku pariye inyewatnene. Kuri igkis he wewnamah. Igkis wewnes avigku gihina amekene Balawh ku pariye amekene Beor gikamkayh. Ig ner batekte dax karukri *ariw ig batek keh Kiyavwiye Uhokri gibetki.*

16 Heneme ig himehpika avatra ini gitaraksan *gavit pahavwi puwikne.* Ku aysaw givig kaway awna git giwnavrikkis hiyeg, ig bukihe gikivara Balawh givuwvumni ayge.

17 Neras kinisekevutnevwi gihiyekemnikis he waditnevyenen yuma kabayka nibet. Ini gihiyekemnikis ke parewnibe ku pariye yumanene un avigku. Gihiyekemnikis atekekbetwiye ke ukuhnebe urebdi abet mayg. Kiyavwiye Uhokri kuwis ahegbete iwetrit gidahankis abet amisnavye mitibnene.

18 Igkis kinetihwa ke wotbe giwnkis kibeynewa iwitbe heneme in waditnevyenen. Ku igkis hiyap pahavwi ku pariye me pesemet abetitak gitaraksan, igkis hiyapni hene, igkis kinistig adahan ig diyuh arimkat mahayakemniki akiw.

19 Igkis awna git:

— Hiyawa pis keh ku samah pimawkan. Yuma hiyeg kumaduka pihiyekemni.

Bawa igkisnewa gihiyekemnikis kumadukaka avit ini mahaykemniki. Mmanawa ku pariye wis isaksaw arit innewa kumadukaw.

Pewru diyuh amin gihikakni

Mt 7.6; Lk 11.26; Eb 6.4; Jud 1.3

20 Ku hiyeg kuwis hiyak Ukivarawiy Wamnihtenwiy Jesus Cristo kabayntiwa, ku igkis kuwis isahptaw ariw givathawnikis amadgaya inin, heneme ku igkiswa wanakminaw nikak akiw, ku igkis isaksew nit akiw, nikwe giwskawnikis pi mbayte ariw pitatye akiw.

21 Kiskama igkis ka hiyakkam Uhokri gihiyekemni ku pariye kibeynewatnen mpinekata igkis hiyakni heneme igkis miniw niw. Ku igkis miniw ariw Uhokri gihiyekemni ku pariye kuwis ekkepka gitkis adahan igkis diyuhe amin gihiyekemnikis minikweknene, **22** ay pahat iwit patuwesbunka ku pariye kawih gidahankis. In awna: "Pewru hikak. Ayteke ig diyuh amin gihikakni, ig axwin akiw. Pakir sukuhptepka. Ayteke ig diyuh abetit ibug akiw adahan ig guguhptaw abet akiw." Nikwe hawata neras *ku pariye diyuhpiye butte giw Kiyavwiye Uhokri.*

Uhokri ayivwihwa adahan pisenwevye akak inin hawkri

Ro 2.4

3 **1** Nukebyuvwi kibeynevwi, inin aveynivye kagta nah awahkis yimin. In adahan kiyekisne Uhokri gihiyekemni yit kahadbe yis tiviknene akak yihiyekemni barewbetye.

2 Nah muwaka yis kiye Kiyavwiye Uhokri gawnavevu pitatyevwi giwnkis. Hawata nah muwaka yis kiye giwnkis neras Uhokri giwatnivwi yimin ku pariye kuwis ekke yit Ukivarawiy Wamnihtenwiy gikumadukan.

3 Pitatye amawka yis hiyak ku amaksemni hawkri hiyeg mahivwihkevutnevwi kahayaknek. Igkis keh ku pariye gihiyekemnikis tuguh. Avim ini igkis mahivwihpeynek.

4 Igkis awnanek: "Jesus ikaksa ku ig diyuh atan akiw. *Kineykig nikwe?* Wiguh kuwis miyarap heneme ig kote danuhte. Madikte adukwenewa ku samah akavuska hawkri."

5 *Inakni giwnkis ka inyewatma.* Pitatye akavuska hawkri Kiyavwiye Uhokri kehe en akak waxri in humaw avit giwnnenwa.

6 Waxri yekwi ahakwatak un. Un misekwe aranwa. Heneme ariwnteke ini ig digisasemni madikte akiw *adahan pisenwevye gihawkankis neras hiyeg minikweknenevwi avatra gitaraksankis.* Igkis madikte biyuke. Neras mahivwihkevutnevwi ka kiyekere inere.

7 Inakniwata Kiyavwiye Uhokri giwn ku kakak en akak waxri kehpika akakwata inakni giwn akiw ig Kiyavwiye Uhokri ikakse adahan in wohe aysawnemenek. In darihka kuri adahan ku aysaw Kiyavwiye Uhokri gihawkanavrik danuh adahan ig keh hiyeg katiwnivwe avatra gitaraksankis, adahan ig ivukave hanpa arimkanit biyukwiki neras ku pariye kane wewkere gikak Kiyavwiye Uhokri.

8 Heneme nukebyuvwi kibeynevwi, ka ba yi miyeh ku *hawkri ka ayivwi git Kiyavwiye Uhokri ku samah in ayivwad wotwiy.* Pahay

O Novo Testamento e Salmos na língua Palikur do Brasil; © 2018, Wycliffe Bible Translators, Inc.

hawkri hehpekuye ke wotbe madikawkuvut madikawku madikwa *(1.000)* kamukribe git. Inme madikawkuvut madikawku madikwa kamukri git ke wotbe in pahaywowatbe hawkri.

9 Ig Kiyavwiye Uhokri ka mabivwihwa adahan ig keh ku samah ig awna. Gitkis gaytakis hiyeg ig mabivwihwa. *Bawa kawa.* Ig ayivwihwa awaku ig kamaxnete udahanwiy. Ig ka muwaka pahavwinema biyuk. Ig muwaka madikte hiyeg wages gihiyekemnikis gimkat *ariw* givathawnikis.

Aysawnemenek madikte hawkri wohenek

Mt 24.14,29; Mk 13.24; Lk 21.26; 1Tes 5.2; Eb 1.11; Ap 20.10

10 Heneme aysawnemenek gihawkanavrik danuh *adahan ig pisenwevye akak inin hawkri.* Pahaye adahan in danuh ke pahavwi amepyebe ig danuh, hiyeg ka wahapnigma. Avim ini hawkri, en mehwe akak kimanka ka ahawnasima. Madikte ku pariye amadgaya en in wohap akak tiket. Inin waxri akak madikte ku pariye amadgaya inin in mehwenek.

Misakwanabay ahegbet avit Jesus gidawnhan

Mt 24.42; Lk 12.35, 21.34; 1Tes 5.4

11 Ku wixwiy hiyakni ku madikte ini danuh hene, uyay ikaw kibeyne hiyeg nikwe. Uyay mpiksaw wew Uhokriyanbetnewa.

12 Uyay mpiksaw aharit Kiyavwiye Uhokri gidawnhan. Uyay keh ku pariye wixwiy hiya akehka adahan kehne ig danuh kibehtenwa. Avim ini hawkri ku aysaw ig danuh, en mehwe awaku tiket, waxri pisuke awaku gawahni.

13 Ka sam. Wixwiy wahepne nukune en akiw nukune waxri akiw ku kiney he kabaykanen ayge, mmanawa hene Kiyavwiye Uhokri ikakse udahanwiy.

14 Nikwe nukebyuvwi kibeynevwi, ku wixwiy wahepne akebi ini hawkri, uyay misakwa ahegbet avit gidawnhan kahadbe ig patiptakawiy akak uhiyekemniwiy barewbetye yuma uvathawniwiy aynesnima.

15 *Ka yi muwaka ehwa ku samah ig tinwonate.* Hiyawa yis awna: “Kibeyne. Ukivarawiy kamaxnete udahanwiy.”

Gaytakis hiyeg wages Pol giwn

Henewa in ku samah ukebyi kiyavwiye Pol kuwis akki yit amadgatak gikagtan ku pariye ig awahkise yimin. Ig kibeyne ukebyi. Ig ikaka ka aynsima hiyakemniki givitit.

16 Ig gibetki awna inakni hene ku aysaw ig kinetihwene amin *Cristo gidawnhan.* Araytak giwn mahiko adahan wis pukuhpin. Hiyeg ku pariye kane hiyak hawkri hiyeg ku pariye aynesnene gihiyekemnikis ignes wages giwn ku samah gimawkankis adahan nawenyewa hiyakemniki akiw. Igkis keh hene akak nawenyevwi Uhokri gawnevevu giwnkis hawata. Hene igkiswa ivegva gibiykemnikis.

Aymuhwanabay akak Jesus gihiyekemni ay yivit

Judas 20

17 Yisme nukebyuvwi kibeynevwi, yis kuwis hiyak ku samah ini gihiyekemnikis. Nikwe avuriwnabay kuri kahadbe hiyeg mbayavye ka kinisyi akak gitaraksankis. Kahadbe yis ka isahkiswa ariw ini ku samah yis tiviknene gikak Kiyavwiye Uhokri.

18 Heneme aymuhwanabay akak Ukivarawiy Wamnihtenwiy Jesus Cristo gihiyekemni ay yivit. Aymuhwanabay akak gabay ay yivit. *Mpiksawnabay adahan yis wewte akak ini gihiyekemni akak ini gabay.* Kibeyne gidahan *Kiyavwiye Jesus* ku akak inin adahan avanenekwa! Ameh!

O Novo Testamento e Salmos na língua Palikur do Brasil; © 2018, Wycliffe Bible Translators, Inc.

1 JOAWH

Inin kagta awahkiska gavit Jesus giwatni amekene Joawh. Avim ini ig kuwis kiyaparivye. In tamaka ewka giwen Kiyavwiye Jesus (90 d.C.). Inin gikagtan awahkiska giminkis Jesus gihiyegavu muwapuw. In ikene uhiyekemniwiy adahan wixwiy ka ayam utaraksanwiy. Hawata ig kinetihwene wotwiy adahan ku samah wixwiy hiyak ba wixwiy inyewatma Uhokriyan. Ig pi awnate adahan wixwiy batekak pawtak.

Jesus Cristo ignewa keh wixwiy aymuhwa gimun Uhokri

Jo 3.14; 1Jo 5.11; Ap 1.18

1 **1** Minikwak avit hawkri humaw ner ku pariye "Uhokri giwn" ayipa ig ay kuwis. Ig kanumka Uhokri giwn mmanawa ignewa ekkene wotwiy ku samah Uhokri gihiyekemni. Ignewa ku pariye keh wixwiy aymuhwa gimun Kiyavwiye Uhokri adahan avanenekwa. Akakwa utaybi usuh timavgi. Akakwa wowtyak usuh hiyavgi. Usuhwa hiyepnenekwa gihivak. Usuh daxgi akakwa uwakuh.

2 Ignewa hiyakemniki dehetniye hiyapkiska wotuh. Usuh hiyavgi. Kuri usuh kinetihwene gidahan. Usuh kinetihwene yit gimin. Ignewa keh wixwiy aymuhwa *gimun Wigwiy* adahan avanenekwa. Ig ay gikak Wigwiy *aynte inurik. Heneme kibeyne,* ig kuwis hiyapkiswa wotuh *ay amadga inin.*

3 Usuh kinetihwa yit amin ku pariye usuh hiyap. Usuh kinetihwa yit amin ku pariye usuh timap. Mmanawa umawkan yis darihwak kabayntiwa gikak Wigwiy gikak gikamkayh Jesus Cristo payak ukakuh.

4 Inneki keh usuh awahkis inin kagta yimin kahadbe yis ivegbohin, yis batek yinaktin ka aynsima payak ukakuh.

Uhokri gihiyekemni ke wotbe in kabutennebe yuma patahwaki nibet

Jo 1.4, 3.19, 8.12, 12.35; Ro 13.12; Ef 5.8; 1Tes 5.5; 1Jo 2.9

5 Kuri usuh akkite yit inakni inetit ku pariye usuh timap gibiyaptakwa Kiyavwiye Jesus Cristo. Ig awna wotuh:

— Uhokri gihiyekemni *ke wotbe in* kabutennebe. Ku samah kabutniki ka amava amisnavye nibetit ig kawnata *amava patahwaki abetit gihiyekemni.*

6 Ku wis awna: "Nah wewne gikak Kiyavwiye Uhokri", heneme ku wis *amava patahwaki abetit uhiyekemni,* nikwe wis udukwenewa ke wotbe wis wewnenebe abet amisnavyebe. *Ku wis awna inakni hene,* amun ini wis wasaymewne. Wis awna ku wis wewne gikak bawa ka inyewatma. *Mmanawa uhiyekemni ka maguyema.*

7 Heneme ku wis *isaksa Kiyavwiye Uhokri uguh uhiyekemni adahan wis hiyap uvathawni, in ke wotbe wis* wewnebe abet kabutnikibe, hawata ku samah ig ay abet kabutniki. Amun ini nikwe wis darihwak gikak Kiyavwiye Uhokri. Mmanawa ig Kiyavwiye Uhokri gikamkayh Kiyavwiye Jesus ku samah ig sukase gimig udahanwiy ig barewbetha uhiyekemniwiy ariw madikte uvathawniwiy.

Amawka wixwiy akkamnih utaraksanwiy

Mt 5.23; Tiy 5.16

8 Ku wis awna: "Nah yuma nuvathawni", amun ini wis kinisne uvitwa. Wis ka hiyak ku pariye inyewatnene ay avit uyakni.

9 Igme Kiyavwiye Uhokri ig waditye. Ig kis adahan wis kamaxwa givitit. Ku wis akkamnih utaraksan *git,* wis hiyakni ku ig bayahminaw ariw ini utaraksan, wis hiyakni ku ig barewvithaw ariw madikte uvathawni.

10 Heneme ku wis awna: "Nah yuma nutaraksan", amun ini wis ikene ke wotbe Kiyavwiye Uhokri wasaympiyebe. Mmanawa wis ka ihpa inakni giwn adahan ku samah ig awna *ku wis taraksavye hiyeg.*

O Novo Testamento e Salmos na língua Palikur do Brasil; © 2018, Wycliffe Bible Translators, Inc.

Jesus wawnamnihtenwiy

2Tim 2.5; Eb 4.15, 9.11

2 **1** Nukamkayuvwi, nah awahkis inin kagta yimin kahadbe yis ka taraksa. Heneme *kibeyne* ku wixwiy kataraksan, wixwiy kadahan wawnamnihtenwiy. Ig Jesus Cristo igi wawnamnihtenwiy. Ignewa waditye. Ig awnamnihwiy git Wigwiy.

2 Ignewa umahkiswe udukwenavrikwiy adahan katiwnihpiye utaraksanwiy. Ignewa katiwnih madikte hiyeg gitaraksankis amadgaya inin.

Ku pariye igyewa Uhokriyan igi ihpa ariwn Uhokri gikumadukan

Lk 8.19; Jo 14.15,21; 1Jo 5.3

3 Ku wis ihpene ariwn Uhokri gikumadukan, nikwe innewa areketni wot ku wis inyewa gihiyekten Kiyavwiye Uhokri.

4 Ku pahavwi awna: “Nah hiyak Kiyavwiye Uhokri kabayntiwa”, heneme ku ig ka ihpa ariwn Uhokri gikumadukan, nikwe ig wasaympiye. Ig yuma hiyakemniki ku pariye inyewatnene ay abet gihiyekemni.

5 Igme ku pariye ihpene Kiyavwiye Uhokri giwn, ignewa ku pariye inyewa batekye gikak Kiyavwiye Uhokri. In wihpan Kiyavwiye Uhokri giwn innewa areketni wot ku wis pahavwiwa gikak Jesus Cristo.

6 Mmanawa ku pahavwi awna: “Nah pahavwiwa gikak Jesus Cristo”, amawka ku ig wew akak gihiyekemniwa Kiyavwiye Jesus.

Ku pariye igyewa Uhokriyan igi batekye gikakkis hiyeg

Jo 13.34, 15.12; 1Jo 3.14

7 Nukebyuvwi kibeynevwi, nah kinetihwekere yit amin Uhokri gikumadukan. *Gikumadukan adahan wis batekak pawtak.* Inakni gikumadukan kawki nukunema. Kawki avim ininma in ayma. In kuwis ayivwad ay kuwis. Wixwiy ayipa kuwis timapni minikwak.

8 Heneme kuri inakni gikumadukan *adahan wixwiy batekak pawtak in ke wotbe* in nukunebe wotwiy. Mmanawa kuwis amisnavye mpiye *abetitak uhiyekemniwiy.* Kuri kabutniki inyewatnene in uguhne *uhiyekemniwiy* ku avim inin. Igwa Cristo iha inakni Uhokri gikumadukan. *Inyewa ig batek ukakwiy.* Kuri wixwiyme batekak pawtak hawata ku samah ig batek ukakwiy.

Ku pahavwi batekye gikakkis madikte hiyeg in ke wotbe kabutniki aybe abet gihiyekemni

Ro 13.13; Ef 5.8; 1Jo 1.5

9 Ku pahavwi awna: “Kiyavwiye Uhokri kuwis uguhe nuhiyekemni”, heneme ku ig gidukwenewa ig ka batek gikak pahavwi hiyeg, *amun ini nikwe in ke wotbe* amisnavye kuviknene aybe abet gihiyekemni.

10 Heneme ku pahavwi batekye gikakkis madikte hiyeg, *amun ini nikwe in ke wotbe* kabutnikinen aybe abet gihiyekemni. Ayge nikwe ig ka taraksa gikakkis hiyeg.

11 Igme ner ku pariye kane batek gikak pahavwi, *igi ke wotbe* he amisnavyenen aybe abet gihiyekemni. Ig ke pahavwibe ku pariye wewne abet amisnavye, ig ka hiyavwa ku kitwiye ig wew. Ik adahan ner taraksa ka aynsima mmanawa ig manan gihiyekemni.

Yaytak kewa bakimnayhbe, kewa takwaviyebe, kewa kiyavwiyegbenbe ay abet yihiyekemni

12 Yis ku pariye kene bakimnayhbe, nah awahkis inakni inetit yimin mmanawa Kiyavwiye Uhokri kuwis bayahminay ariw yitaraksan awaku ku samah yis Jesus gihiyegavu.

13 Yisme ku pariye kene kiyavwiyegbenbe, nah awahkis inakni inetit yimin mmanawa yis hiyak Kiyavwiye Uhokri kabayntiwa yis hiyakni ku ig kuwis ay ku samah yumahte hawkri. Yisme ku pariye kene takwaviyebe, nah awahkis inakni inetit yimin mmanawa yis kuwis matekbete wavityе gihawkan.

14 Yisme kene bakimnayhbe, nah awahkis inakni inetit yimin mmanawa yis hiyakni kabayntiwa ku ig Kiyavwiye Uhokri ignewa Wigwiy. Yisme kene kiyavwiyegbenbe, nah awahkis inakni inetit yimin mmanawa yis hiyak Kiyavwiye Uhokri kabayntiwa yis hiyakni

O Novo Testamento e Salmos na língua Palikur do Brasil; © 2018, Wycliffe Bible Translators, Inc.

ku ig kuwis ay ku samah yumahte hawkri. Yisme kene takwaviyebe, nah awahkis inakni inetit yimin mmanawa yis detyevwi. In Kiyavwiye Uhokri giwn misakwa ay abet yihiyekemni. Yis kuwis matekbete wavitye gihawkan.

Ku pariye igyewa Uhokriyan igi ka batek akak batekka amadgaya inin

Ro 2.12; Eb 11.25; Tiy 1.27, 4.4

15 Ka yi muwaka batek akak ini hiyakemniki mbeyevye ku pariye hiyeg kane Uhokriyanvuma batek nikak. Kawnata yi muwaka batek akak gewkanbetkis. Ku wis batek akak ini hiyakemniki amadgaya inin, amun ini nikwe wis ka batek gikak Wigwiy.

16 *Ignes kane Uhokriyanvuma gihiyekemnikis in ka Wigwiyma gihiyekemni ay gimunkis.* Ku wixwiy aharit batekka amadgaya inin, in ka Wigwiyma gihiyekemnima. Ku wixwiy aharit ini kabayka amadgaya inin ku pariye wis hiyap akak wowtyak, in kawnata Wigwiyma gihiyekemnima. Ku wixwiy keh uwantiwiy akak wewkanbet amadgaya inin, in kawnata Wigwiyma gihiyekemnima. Akebi ini hiyakemniki ka ayta giwntakma Kiyavwiye Uhokrima. In ayta ariwntak kane Uhokriyanvuma gihiyekemnikis.

17 Neras ku pariye kane Uhokriyanvuma igkis biyuknek payak akak ini gihiyekemnikis. Igme ku pariye kehne Kiyavwiye Uhokri gibetki igi aymuhwa adahan avanenekwa.

Ku pariye igyewa Uhokriyan igi kawohkigahaw git Jesusnen

18 Nukamkayuvwi, amaksemni hawkri kennesa kuwis. Yis kuwis kinetni gak pahavwi ku pariye danuhnek *amaksemni hawkri* ku pariye ikawvari ku ignewa Cristo bawa ig Cristo givetunya. *Nukebyuvwi,* ayipa ka aynsima hiyeg kewa igbe kuwis danuh *gavitkiya.* Ini areketni wotwiy ku amaksemni hawkri kennesa nidawnhan.

19 Igkis neras hiyeg pes ubetitakwiy *wixwiy Jesus gihiyegavu* bawa igkis ka igkisyewatma *Uhokriyanvuma.* Wake igkis igkisyewatbe Uhokriyanvube, nikwekam igkis gidukweneswa *kawohkigahaw git Kiyavwiye Jesus* hawata ke wixwiybe. Heneme *igkis kuwis pese ubetitakwiy.* Ini areketni huwewe ku igkis ka igkisyewatma Uhokriyanvuma.

20 Wixwiyme *ku pariye wixwiyewa Uhokriyanvu* ig Kiyavwiye Uhokri Gitip barewvitye kawihwiy adahan uguhne uhiyekemniwiy. Ayge nikwe wixwiy madikte hiyeknekuye Uhokri gihiyekemni kabayntiwa.

21 Nah ka ikiyi ku yis ka hiyakma ku pariye hiyakemniki inyewatnene. Ka innema keh nah awahkis inakni inetit yimin. Heneme nah awahkisni yimin awaku nah hiyakni ku yis kuwis hiyakni. *Nah he ikene yihiyekemni.* Ku pahavwi ka kinetihwa inakni inyewatnene hiyakemniki yit, nikwe ig wasaympiye.

22 Ku pahavwi awna yit ku Kiyavwiye Jesus ka Uhokri gikanyanma adahan ukumadukettniwiy, igi wasaympiye. Igi Cristo givetunya. Ku samah ig tukuhe nernewa Kiyavwiye Uhokri gikamkayh, amun ini nikwe ig tukuhpiwata Wigwiy.

23 Mmanawa ku pahavwi awna: “Jesus ig ka Uhokrima gikamkayhma”, nikwe ig yumahwa Wigwiy ay givit. Heneme ku pahavwi awna: “Jesus ignewa Kiyavwiye Uhokri gikamkayh”, nikwe ig Wigwiy ay givit.

Ku wis huwithasa uhiyekemni arit Uhokri giwn, wis ka kinikiswa

24 *Yisme ka henema, nukebyuvwi.* Nikwe misakwanay akak inakni Kiyavwiye Uhokri ginetni inyewatnene ku pariye ekkepka yit minikwak ku aysaw yis pitatye *wagese yihiyekemni gidahan Kiyavwiye Uhokri.* Ku yis misakwa akak inakni Kiyavwiye Uhokri giwn, amun ini nikwe yis misakwa yidukwenewa pahatwowa yihiyekemni gikak Wigwiy gikak gikamkayh.

25 Mmanawa ignewa ikakse wotwiy adahan wixwiy aymuhwa gimun adahan avanenekwa.

26 Nah ikene inakni yihiyekemni hene amadgatak inin kagta adahan *yis ka kinikiswa gitkis* neras ku pariye yikinsetnivwi.

O Novo Testamento e Salmos na língua Palikur do Brasil; © 2018, Wycliffe Bible Translators, Inc.

Ku wis huwithasa uhiyekemni git Uhokri Gitip, wis ka kinikiswa

Jo 14.26, 16.13; 1Ko 2.10; Ef 3.16

27 Wixwiyme *ka kema ignesma mmanawa* wixwiy kawihkiska Kiyavwiye Uhokri Gitip uvititwiy *adahan ig uguhne uhiyekemniwiy.* Ig misakwa ay uvitwiy adahan avanenekwa. Inneki keh wixwiy ka muwaka kannuhwa gitkisnen hiyeg amadgayavu inin. Ignewa Kiyavwiye Uhokri Gitip ukannuhtenwiy. Ig kannuhwiy amin madikte. Ig akki wotwiy hiyakemniki ku pariye inyewatnene. Ig ka akki wotwiy ku pariye kane inyewatma. Kuwis ig kannuhwiy adahan ku samah wixwiy misakwa pahavwiwa gikak *Jesus Cristo.* Nikwe *ka ba yi miniw giw.* Misakwanabay gikak.

28 *Henewa* nukamkayuvwi, misakwanabay pahavwiwa gikak *Jesus Cristo. Wewnay akak gihiyekemninen.* Nikwe aysawnemenek ku aysaw ig hiyapkiswa wotwiy akiw, wixwiy ka marenpima gibohri. Wixwiy kiboka gitivutnek avim ini ku aysaw ig danuh atan.

Ku pariye igyewa Uhokriyan igi keh kabaykanen

Mt 5.45; Ro 12.1; 1Tes 5.15; Eb 13.16

29 In huwewe wotwiy ku Kiyavwiye Uhokri keh kabaykanen. Nikwe ku pahavwi keh kabaykanen, igi Uhokriyan.

Wixwiy wageswanek Uhokriyanbetnewa

Ro 8.18,29; 2Ko 3.18; Ef 4.24; 2Ped 1.4,10

3 **1** Kibeyne, ig Wigwiy ba gibetkitenwa ukakwiy keh ig kanumwiy gikamkayuvwiy. Inyewa wixwiy kuwis humaw gikamkayuvwi. Inneki keh neras kane Uhokriyanvuma igkis ka pukuha ku samah uhiyekemniwiy kuri. Mmanawa igkis ka pukuha Wigwiy *gihiyekemni.*

2 Nukebyuvwi kibeynevwi, ku yis hiyap wixwiy kuwis humaw Kiyavwiye Uhokri gikamkayuvwi, *aysawnemenek kabayte akiw.* In kote kahayakte ku samah wixwiy wageswa aysawnemenek. Heneme avim ini ku aysaw ig hiyapkiswa wotwiynek, ayge wixwiy hiyavginek ku samah gihivak *ka gikiytanisima.* Ayge nikwe wixwiy wageswa Uhokriyanbetnewa.

3 Ku pahavwi ihpa inakni, ku ig wahepnenekwa ku aysaw in danuh, igi tukuhwene ariw givathawni takunipti kahadbe gihiyekemni avanenekwa barewbet hawata ke Kiyavwiye Uhokribe gihiyekemni.

4 *Uhokriyan ka kis keh patahwaki.* Mmanawa ku wixwiy keh patahwaki, amun ini wixwiy taraksene Uhokri gikumadukan. Hawata akiw ku wixwiy taraksa Uhokri gikumadukan, amun ini wixwiy kehne patahwaki.

5 *Uhokriyan ka kis keh patahwaki mmanawa Jesus Cristo* danuh amadgat inin adahanikwa pisenwevye akak uvathawniwiy. Igi yumahwa givathawni ay givit. Inakni kahayak huwewe wotwiy.

Ku pariye gibetki keh patahwaki, igi ka Uhokriyanma

6 Nikwe ku wis pahavwiwa gikak Cristo, ka ik adahan wis tiviknene kehnene patahwaki. Ku pahavwi gibetki keh patahwaki, igi ka iveg givitit Cristo. Ig kote hiyakte gihiyekemni.

7 Nukamkayuvwi, ka yi muwaka kinikiswa git pahavwinema hiyeg amadgaya inin. Ku pahavwi gibetki keh kabayka, ignewa ku pariye kibeyne hiyeg. Ig kibeyne ke Kiyavwiye Uhokribe.

8 Igme ku pariye gibetki keh patahwaki, ignewa wavityeyan. Igme wavityempu gikivarakis igwa gibetki keh patahwaki ku samah akavuska hawkri. Awaku ini ig Kiyavwiye Uhokri gikamkayh danuh atan amadgat inin, adahanikwa ig pisenwevye akak wavityе gikehni.

9 Ku pariye igyewa Uhokriyan, igi ka batek keh patahwaki. Mmanawa Uhokri gihiyekemni avanenekwa ay abet gihiyekemni. Ig ka ikwa adahan ig tiviknene kehnene patahwaki mmanawa igwa Kiyavwiye Uhokri ay givit.

Ku pariye kane batek gikak pahavwi, igi ka Uhokriyanma

10 *Ka mahikonema adahan* wis hiyak pahavwi hiyeg ba ig Uhokriyanwatma, ba kawk, ba ig wavityeyanma. Ku pahavwi ka keh kabayka, igi ka Uhokriyanma. Hawata akiw

O Novo Testamento e Salmos na língua Palikur do Brasil; © 2018, Wycliffe Bible Translators, Inc.

ku pahavwi ka batek gikak pahavwi, igi kawnata Uhokriyanma.

11 Inwata Kiyavwiye Uhokri ginetni ku pariye wixwiy timap ku samah akavuska hawkri. Amawka ku wixwiy batekak pawtak. Henewatbaki in.

12 Amawka ku wixwiy ka amiyha pahavwi kema amekene Kayihma. Igi wavityeyan mmanawa ig umehe gisamwi. Ig umehpig avatra ku samah ig gisamwi batek keh kabayka, igme batek keh mbayka. *Nikwe ig amiyhevgi ig umehpig.*

13 *Henewatbaki gihiyekemnikis hiyeg kane Uhokriyanvuma.* Ku yis hiyap ku ignes amiyha wixwiy Jesus gihiyegavu ku akak inin, ka yi muwaka wadisasaw akak ini. *Henewatbaki gihiyekemnikis.*

14 *Wixwiyme ka henema.* Wixwiy batek gikakkis madikte hiyeg. Inneki areketni ku inyewa wixwiy kuwis pese abetitak miyaka abetit dehetniki. Heneme ku pariye ka batek gikak pahavwi, igi gidukwenewa abet miyaka.

15 Mmanawa ku pahavwi amiyha pahavwi, *in ke wotbe* ig kuwis umehpigbe. Wis hiyak ku pariye umehekevutne igi yumahwa dehetniki ay givit. *Nikwe ku pahavwi amiyha pahavwi, amun ini nikwe ig abet miyaka.*

Amawka ku wixwiy batekak inyewa avititakwa uyakniwiy

Jo 13.34; 2Ko 6.6; 2Tim 1.5; Eb 13.1; 1Ped 1.22, 4.8

16 Ig *Jesus Cristo* humaw ukannuhtenwiy adahan ku samah amawka wixwiy batek gikakkis hiyeg. *Nah akkite yit ku samah.* Ig ka kiye givit aynesnima he ig umahkiswe udahanwiy. Kuri amawka ku wixwiy kawnata kiye uvitwiy akiw. Amawka ku wixwiy kiye nawenyewa hiyeg takunipti.

17 Ku pahavwi awayg igisye ku ig hiyap gikebyi abet mbeyne, heneme ku ig pidik giwak gidahan, ba Kiyavwiye Uhokri gamnihra ay givit? *Yuma.*

18 Nukamkayuvwi, uyay batekak inyewa avititakwa uyakniwiy. Uyay amnihak pawtak. Amawka ku wixwiy ka batekak akakma unetniwiynenwatma akakma uhepkawiynenwatma.

Uhokri hiyak ku pariye igyewa Uhokriyan

2Tim 2.19

19 Ku wis amnih hiyeg, innebaki akkaw ku wis igyewa Uhokriyan. Nikwe wis ka kiyimwihwa avit uyakni. *Wis hiyakni ku wis ay giwaku Kiyavwiye Uhokri.*

20 Ku wis kiyimwihwa avit uyakni, *ku wis ivegmina uhiyekemni baki wis Uhokriyanwatma, ka sam.* Ig Kiyavwiye Uhokri hiyakte wow. Ig hiyak madikte ku pariye ay abet uhiyekemni.

Ku wis ihpene Uhokri gikumadukan, ig iki wot ku pariye wayapni git

Jo 15.7; Tiy 5.16

21 Nukebyuvwi kibeynevwi, ku wis ka kiyimwihwa avit uyakni, *ku wis hiyakni kabayntiwa ku wis Uhokriyan,* nikwe wis kiboka piriyepkaw git Kiyavwiye Uhokri.

22 Ku pariye wayapni git, ig iki wot, mmanawa wis ihpene gikumadukan wis kehne gibetki.

23 Nah akkite yit ku pariye inakni Uhokri gikumadukan. Pahat gikumadukan adahan wixwiy kamaxwa givitit gikamkayh Jesus Cristo. Pahatme adahan wixwiy batekak pawtak ku samah ig Jesus Cristo aya wotwiy.

24 Ku pariye ihpa inakni gikumadukan, igi pahavwiwa gikak Kiyavwiye Uhokri. Igme Kiyavwiye Uhokri pahavwiwa gikak ner pahavwi. Ini ku samah ig kawihkis Gitip uvititwiy innebaki akkaw ku ig pahavwiwa ukakwiy.

Ku pariye hiyeg awna ku Jesus ka Uhokrima ihtikekne, igi ka Uhokriyanma

1Tes 5.21; 2Jo 7

4 **1** Nukebyuvwi kibeynevwi, ka yi muwaka ihpa giwnkis madiktema hiyeg ku pariye ikawnamahkis ke wotbe giwnkis pes giwntakbe Kiyavwiye Uhokri Gitip. Amawka wixwiy avuriw giwnkis baki in ayta giwntakwatma Kiyavwiye Uhokri. Mmanawa gaytakis hiyeg akka wasaymkanen. Igkis ikaw ke wotbe igkis ekkene Uhokri gihiyekemnibe bawa gihiyekemnikis ka ayta giwntakma

O Novo Testamento e Salmos na língua Palikur do Brasil; © 2018, Wycliffe Bible Translators, Inc.

Kiyavwiye Uhokri. Akebi neras hiyeg muwapuw amadga hawkri kuwis.

2 Nah akkite yit ku samah ahiyaka wot baki pahavwi giwn pes giwntakwatma Kiyavwiye Uhokri Gitip. Ku ig awna yit hiyakemniki ku pariye avigkutavrik ku samah Uhokri gihiyekemni, nikwe ig ekkene hiyakemniki giwntakwa Kiyavwiye Uhokri Gitip. Nikwe ku ig kinetihwa yit ku Jesus Cristo ayta wotwiy giwntak Kiyavwiye Uhokri ig wageswe ihtikekne kewa wixwiybe, nikwe igi ekkene hiyakemniki giwntakwa Kiyavwiye Uhokri Gitip.

3 Heneme ku ig ka kinetihwa hene gimin Kiyavwiye Jesus, nikwe ig ka ekkenema hiyakemniki giwntak Kiyavwiye Uhokri Gitip. Ig ekkene yit gihiyekemni Cristo givetunya. Yis kuwis kinetni gak pahavwi nehmnikuhpiye ku pariye ikawvari ku ignewa Cristo bawa ig Cristo givetunya. Ayipa kuwis hiyeg ay ke ignebe amadga inin.

Ku pariye ekkene kane Uhokriyanvuma gihiyekemnikis, igi ka Uhokriyanma

4 Wixwiyme *ka henema,* nukamkayuvwi. Wixwiy uhiyekemniwiy giwntakwa Kiyavwiye Uhokri. Nikwe wixwiy awaygye gitivutkis neras Cristo givetunyavu. Mmanawa ig ku pariye ay uvitwiy ig awaygte giw ner ku pariye ay givitkis neras hiyeg kane Uhokriyanvuma.

5 Gihiyekemnikis amadgaya inin. *Igkis ka Uhokriyanvuma.* Nikwe igkis kinetihwa amin kane Uhokriyanvuma gihiyekemnikis amadgaya inin. Ignesme kane Uhokriyanvuma igkis amava inakni giwnkis *akak madikte gibetkikis.*

6 Wixwiyme, wixwiy Uhokriyanvu. Nikwe ku pariye Uhokriyan igi amava wownwiy kabayntiwa. Igme ku pariye kane Uhokriyanma igi ka amava wownwiy. Innebaki areketni wotwiy baki pahavwi giwn inyewatma, ba kawk, ba in taraksevye.

Amawka ku wixwiy batekak pawtak

Mt 22.39; Jo 13.34, 15.12; Gal 5.14; Tiy 2.8; 1Ped 1.22; 1Jo 3.11

7 Nukebyuvwi kibeynevwi, uyay batekak pawtak. Mmanawa ininewa Uhokri gihiyekemni. Ignewa ku pariye keh wixwiy batek gikakkis hiyeg. Ku pahavwi batek gikakkis hiyeg, innebaki arakak ku ig Uhokriyan. Ignewa ku pariye hiyak Uhokri gihiyekemni.

8 Pahavwime ku pariye kane batek gikakkis hiyeg, igi ka hiyak Uhokri gihiyekemni. Mmanawa ig Kiyavwiye Uhokri igi batekkatrune gikakkis hiyeg.

9 Ig Kiyavwiye Uhokri kuwis akki wotwiy huwewe ku samah ig batek ukakwiy kiyesrad. Mmanawa ig awahkise nernewa gikamkayh atan amadgat inin *adahan igme parak abet uhawkanwiy* kahadbe wixwiy kadeheten givitimpi adahan avanenekwa.

10 *Kibeyne,* ig Kiyavwiye Uhokri inyewa batek ukakwiy kiyesrad. *Nah akkite yit ku samah.* Hiyawa wixwiy minikwak ka batek gikak, heneme igme batek ukakwiy. Inneki keh ig awahkise gikamkayh atan adahan umahkiswevye udukwenavrikwiy adahan katiwnihpiye utaraksanwiy.

11 Nukebyuvwi kibeynevwi, ig Kiyavwiye Uhokri mpinevevye batek ukakwiy. Nikwe amawka ku wixwiyme batekak hawata pawtak.

12 Wixwiy kote hiyapte Kiyavwiye Uhokri *heneme ig ay uvitwiy.* Ku wixwiy batekak pawtak, innewa ku pariye areketni wotwiy ku ig ay uvitwiy. Ig ay uvitwiy, ig keh wixwiy batek gikakkis hiyeg avigkutavrik ku samah ig batek gikakkis.

Ay mpana arakak adahan ku wis Uhokriyan

13 Nah akkite yit *akiw* ku samah ahiyaka wotwiy ku wixwiy pahavwiwa gikak Kiyavwiye Uhokri igme pahavwiwa ukakwiy. Ig kawihkis Gitip uvititwiy. *Innebaki areketni wotwiy.*
14 Hawata akiw wixwiy pukuhpa ku ig Wigwiy kuwis awahkise gikamkayh atan adahan igme gamnihtenkis madikte hiyeg amedgenevwi inin. Wixwiy kinetihwene gimin gitkis hiyeg. *Innebaki pahat arakak akiw ku ig ay uvitwiy.* **15** Mmanawa ku pariye ekkene ku Kiyavwiye Jesus igyewa Kiyavwiye Uhokri gikamkayh, igi pahavwiwa gikak Kiyavwiye Uhokri, igme Kiyavwiye Uhokri pahavwiwa

O Novo Testamento e Salmos na língua Palikur do Brasil; © 2018, Wycliffe Bible Translators, Inc.

gikak. **16** Hawata akiw in huwewe wotwiy ku
ig Kiyavwiye Uhokri batek ukakwiy. Ig Kiyav-
wiye Uhokri batekkatrune gikakkis hiyeg.
Nikwe ku pahavwi batekye gikakkis hiyeg,
innebaki arakak ku ig pahavwiwa gikak Ki-
yavwiye Uhokri, igme Kiyavwiye Uhokri pa-
havwiwa gikak.

Ku wis batek gikak pahavwi, nikwe wis ka avis gibohri

17 Ig Kiyavwiye Uhokri keh wixwiy batek
gikakkis hiyeg avigkutavrik ku samah ig ba-
tek gikakkis. Kahadbe wixwiy ka marekepma
uvitwiy aysawnemenek avim ini ku aysaw
wixwiy danuh givetunat. Ayge ig uhivetniwiy
baki wixwiy kibeynewatma. *Ku wixwiy ba-
tek gikakkis hiyeg, nikwe* ig hiyap ku wixwiy
ikaw hawata ke igbe ay amadga inin *ig hiyap
wixwiy kibeyne. Nikwe wixwiy ka muwaka
avis gibohri.* **18** Ku wis batek gikak pahavwi,
nikwe wis ka avis gibohri. *Henewa,* ku wis
inyewa batek gikak pahavwi, nikwe in pek-
kis aviska madikte avititak uyakni. Mmana-
wa wis avis gibohri pahavwi *ku aysaw wis
tarakse gikak, wis avise* ku nawenetke ig
hiyapkise wot nivatra. Ku wis avis gibohri
pahavwi, innebaki arakak ku wis *kataraksan
gikak wis* kote batekte gikak inyewatma avi-
titak uyakni.

Ku pariye batekye gikak Uhokri, igi batekye gikakkis giyakivwi hiyeg hawata

19 Igkit Kiyavwiye Uhokri batek ukakwiy.
Kuri wixwiyme butte batek gikak.
20 *Heneme* ku pahavwi awna: "Nah batek
gikak Kiyavwiye Uhokri", giyakime hiyeg ig
ka batek gikak, nikwe inakni giwn wasayma-
ka akiw. Ku yis hiyap ig ka batek gikak giyaki
hiyeg ku pariye ig hiyapnigwatnene, mmah-
paki ik adahan ig batek gikak Kiyavwiye
Uhokri ku pariye ig kane hiyavgiwatnene?
21 In Uhokri gikumadukan awna wotwiy:
"Ku pahavwi batek gikak Kiyavwiye Uhokri,
amawka ku ig batek gikak giyaki hiyeg ha-
wata."

5 **1** Kiyavwiye Jesus igi Cristo *ig Uhokri
gikanyan adahan ukumaduketniwiy.* Ku
pariye hiyeg iha inakni, ignes Kiyavwiye Uhokri
gikamkayuvwi. *Nukebyuvwi,* ku wis batekye
gikak pahavwi, kis adahan wis batekye
gikakkis gikamkayuvwi hawata.
2 Nikwe ku wixwiy batekye gikak Kiyavwiye
Uhokri, ku wixwiy ihpene giwn, ayge nikwe wix-
wiy batekye gikakkis madikte gikamkayuvwi
hawata akiw. Inakni kahayak huwewe wotwiy.
3 Mmanawa ku wixwiy batekye gikak Ki-
yavwiye Uhokri, nikwe wixwiy iha giwn. In ka
mahikonema wotwiy adahan wixwiy ihpene
giwn *mmanawa wixwiy batekye gikak.*

Wixwiy awaygye ativut ku pariye suguhnene Uhokri

4 *Hawata akiw in ka mahikonema wotwiy
adahan wixwiy iha giwn* mmanawa ku pariye
hiyeg Kiyavwiye Uhokri gikamkayuvwi ignes
awaygye ativut madikte amadgaya inin ku pa-
riye suguhnene Kiyavwiye Uhokri. Wixwiy ka
madatnivyema mmanawa wixwiy kamaxwe-
nevwi *givitit Kiyavwiye Jesus.*
5 Ig Kiyavwiye Jesus igyewa Kiyavwiye
Uhokri gikamkayh. Ku pahavwi iha inakni, igi
awaygye ativut madikte amadgaya inin ku pa-
riye suguhnene Kiyavwiye Uhokri.

Ay mpana arakak ku Jesus igyewa Uhokri gikamkayh

Jo 5.31

6 Ig Kiyavwiye Jesus *igyewa Kiyavwiye
Uhokri gikamkayh hiyapkiska wotwiy.* Ku ay-
saw ig kaywepka ahakwat un, ayipa ig ku-
wis Uhokri gikamkayh. Ku aysaw *ig miyap*
ig sukase gimig, ig gidukwenewa Kiyavwi-
ye Uhokri gikamkayh. Kawki ig Kiyavwiye
Uhokri gikamkayh ininewatma avim ini ku
aysaw ig kaywepka. Ig gidukwenewa Kiyav-
wiye Uhokri gikamkayh avim ini ku aysaw
ig miyap ig sukase gimig. *Ig keh ka aynsi-
ma annut akak Uhokri Gitip gannu ay givit.
Ig kinetihwa gitkis hiyeg akak Uhokri Gitip
gihiyekemni ay givit. Henewa* ig Uhokri Gitip
akki wotwiy ku *ig Kiyavwiye Jesus igyewa
Kiyavwiye Uhokri gikamkayh.* Ig Kiyavwiye
Uhokri Gitip ig akki ininewa ku pariye hiya-
kemniki inyewatnene.

O Novo Testamento e Salmos na língua Palikur do Brasil; © 2018, Wycliffe Bible Translators, Inc.

7 Ayge nikwe wis hiyap mpana arakak ku
ig Kiyavwiye Jesus igyewa Kiyavwiye Uhokri
gikamkayh.
8 Ig Kiyavwiye Uhokri Gitip ignewa ekkene
wotwiy hene. Hawata akiw Kiyavwiye Jesus
gikewven akki wotwiy hene. Gimiremni akki
hawata ku igyewa Kiyavwiye Uhokri. Ini mpa-
na arakak pahatwowa ahiyekemni. *In areketni
wotwiy ku Kiyavwiye Jesus igyewa Kiyavwiye
Uhokri gikamkayh.*
9 *Nukebyuvwi,* ku yis hiyap wixwiy iha giwn-
kis hiyeg amadgayavu inin, *inkata Kiyavwiye
Uhokri giwn akiw?* In Kiyavwiye Uhokri giwn
in ka aynsima kabayte ariw giwnkis. Ini mpa-
na arakak in giwntakwa Kiyavwiye Uhokri.
Igwa akki wotwiy ku Kiyavyiye Jesus igyewa
gikamkayh.
10 Pahavwi ku pariye kuwis kamaxwa gi-
vitit Kiyavwiye Uhokri gikamkayh, ig hiyak-
ni avit giyakni ku inakni inyewa. Heneme
ku pahavwi ka iha inakni Kiyavwiye Uhokri
gakkan wotwiy, amun ini nikwe ig ikene *ke
wotbe* Kiyavwiye Uhokri wasaympiyebe. Ig
wasaymaptihne Kiyavwiye Uhokri mmanawa
ig ka iha inakni Kiyavwiye Uhokri gakkan ku
Kiyavwiye Jesus igyewa gikamkayh.

Jesus ig iki dehetniki uvititwiy

Jo 3.14,36, 6.40, 11.26, 20.31

11 Nah akkite yit ku pariye Kiyavwiye
Uhokri gakkan wotwiy. Ig akki wotwiy ku ig
ike dehetniki uvititwiy adahan avanenekwa
*givitimpi gikamkayh. Mmanawa ini dehetniki
ay givit gikamkayh.*
12 Ku pariye kadahanye Kiyavwiye Uhokri
gikamkayh ay givit, igi aymuhwa *gimun Ki-
yavwiye Uhokri* adahan avanenekwa. Hene-
me ku pariye yumahnene gidahan Kiyavwiye
Uhokri gikamkayh ay givit, igi ka aymuhwa
gimun Kiyavwiye Uhokri.
13 Yisme ku pariye kuwis kamaxwenev-
wi givitit Kiyavwiye Uhokri gikamkayh, nah
ikene inakni yinetni amadgatak inin kag-
ta kahadbe yis hiyakni kabayntiwa ku yis
kadeheten adahan avanenekwa. Yis ka
ivegmina yihiyekemni baki yis inyewatma
Uhokriyanvuma.

Ku wis ayap git Uhokri gimawkanavrik, ig iki wot

Jo 14.12

14 Ayge nikwe wixwiy ka mara piriyepkaw
git Kiyavwiye Uhokri. Ku wixwiy ayap git
gimawkanavrik, nikwe in huwewe wotwiy ku
ig timap inakni wayapniwiy git.
15 Ku wixwiy hiyakni ku ig timap ku pariye
wayapniwiy git, nikwe wixwiy hiyakni ku ig iki
wotwiy.

Ay pahat wayapni git Uhokri ku pariye ka hiya igma iki wot

16 Ku wis hiyap pahavwi tarakse, amaw-
ka ku wis aya git Kiyavwiye Uhokri adahan
ig bayahminig ariw ini gitaraksan adahan ig
ikene gawaygi git. Ayge nikwe ig Kiyavwiye
Uhokri keh ku samah wayapni git. Heneme
ay pahat taraksaki ku pariye utipkis wot miya-
ka. *Ini taraksaki adahan ku pahavwi tukuhwe
giw Kiyavwiye Uhokri.* Yuma pahavwinema
hiyeg hiya amaptanka ini taraksaki adahan
ini ka utipkis git miyaka. Ku wis hiyap pahav-
wi *tukuhwe giw Kiyavwiye Uhokri,* ka hiya
wisma aya git Kiyavwiye Uhokri adahan *ig
bayahminig ariw ini gitaraksan adahan ig ike-
ne gawaygi.*
17 Madikte utaraksan akak Kiyavwiye
Uhokri giwn ini patahwaki. Heneme ka ma-
diktema utaraksan utipkis wot miyaka.

Wixwiy Uhokri gikamkayuvwi

18 Wixwiy hiyakni kabayntiwa ku pahav-
wi ku ig Kiyavwiye Uhokri gikamkayh, ig ka
kehnenema patahwaki mmanawa Kiyavwiye
Uhokri gikamkayh *Kiyavwiye Jesus* igi ga-
vuriwten. Nikwe ig wavityempu gikivarakis
ka hiya igma daxgi *adahan ig kehkis patah-
waki git.*
19 Wixwiy hiyakni kabayntiwa ku wixwiy Ki-
yavwiye Uhokri gikamkayuvwi. Ignesme ku
pariye kane Uhokriyanvuma igkis ay giwan-
maku ner wavityempu gikivarakis.
20 Hawata akiw wixwiy hiyakni kabaynti-
wa ku ig Kiyavwiye Uhokri gikamkayh kuwis
danuh atan *amadgat inin.* Ig kuwis uguhe uhi-
yekemniwiy kahadbe wixwiy gihiyekten ner

O Novo Testamento e Salmos na língua Palikur do Brasil; © 2018, Wycliffe Bible Translators, Inc.

ku pariye igyewa Kiyavwiye Uhokri. *Kibeyne,* wixwiy pahavwiwa gikak Kiyavwiye Uhokri awaku ku samah wixwiy pahavwiwa gikak Jesus Cristo, Kiyavwiye Uhokri gikamkayh. Ig ner igyewa Kiyavwiye Uhokri. Ignewa ku pariye keh wixwiy aymuhwa *gimun Kiyavwiye Uhokri* adahan avanenekwa.

21 Nukamkayuvwi, ka ba yi kawohkigahaw arit ariknawnema ku pariye ka igyewatma Uhokri.

2 JOAWH

Inin kagta awahkiska gavit Jesus giwatni amekene Joawh. In tamaka ewka giwen Kiyavwiye Jesus (90 d.C.). In awahkiska gumin pahavu tino ku pariye amevevyo hiyeg kinisekevutnevwi guvinekut adahan igkis gukannuhten. Ig amekene João ikene guhiyekemni adahan eg ka ataybiswa gitkis hiyeg kinisekevutnevwi.

Nah Joawh awahkis kabayka pimin

1 Nah *Joawh awahkis kabayka* pimin, kiyavuno, payak gikakkis pikamkayuvwi. Yis Uhokri gikanyanvu *gibetkivu.* Nah batek yikak inyewa avititakwa nuyakni. Ka nahwanema batek yikak, heneme madikte hiyeg ku pariye hiyeknevwi inyewa Uhokri gihiyekemni ignes madikte batek yikak *kiyesrad.*

2 Innewa Uhokri gihiyekemni inyewatnene innewa ku pariye keh usuh batek yikak. In ay abet uhiyekemniwiy, in misakwa ukakwiy adahan avanenekwa.

3 *Kibeyne,* ig Wigwiy Kiyavwiye Uhokri gikak gikamkayh Jesus Cristo gabaykis, gamnihrakis ukakwiynek. Igkis kariswehse uyakniwiynek. Igkis akka wotwiynek hiyakemniki ku pariye inyewatnene. Igkis keh wixwiy batekak pawtaknek.

4 Nah ka aynsima batek awaku ku samah nah patipteke gikakkis gaytakis pikamkayuvwi nah hiyap igkis wewnenes akak Uhokri gihiyekemni inyewatnene, igkis wewnes avigkutavrik ku samah Wigwiy aya wotwiy.

Batekaknay pawtak

Jo 13.34

5 Kuri nah aya pit kiyavuno, adahan yis batekak pawtak. Inakni nayapni pit in ka nukunema. Inakniwata Kiyavwiye Uhokri gayapni wotwiy ku pariye wixwiy kuwis timap ku samah akavuska hawkri.

6 Ku wixwiy batekak pawtak, amun ini nikwe wixwiy ihpene Uhokri gikumadukan. Innewa gikumadukan adahan wixwiy batekak pawtak. Wixwiy kuwis timap inakni iwit ku samah akavuska hawkri.

Kinisekevutnevwi awna ku Jesus ka Uhokrima ihtikeknema

1Jo 4.1

7 Kadahan ka aynsima kinisekevutnevwi muwapuw amadga inin hawkri kuwis. Igkis kinetihwa gitkis hiyeg ku Jesus Cristo ka ayta *wotwiy giwntakma Kiyavwiye Uhokri,* ig ka wageswa ihtikeknema *kema wixwiyma.* Ku yis timap pahavwi awna inakni hene, igi kinisekevutne. Ig Cristo givetunya.

8 Avuriwnabay kahadbe yis ka kinikiswa git yis ka biyuksa inakni hiyakemniki ku pariye usuh kuwis ekke yit akak madikte wawaygi. Numawkan yis darih madikte ini kabayka ku kaharitne yis.

9 Ku pahavwi ka misakwa akak Cristo gihiyekemni, ku ig manuke arit nawenyewa hiyakemniki akiw, igi yumahwa Kiyavwiye Uhokri ay givit. Igme ku pariye misakwa akak Cristo gihiyekemni, igi kadahan Wigwiy Kiyavwiye Uhokri ay givit piyamate gikak gikamkayh.

O Novo Testamento e Salmos na língua Palikur do Brasil; © 2018, Wycliffe Bible Translators, Inc.

Ka ba yi amava kinisekevutnevwi yivinekut

10 Nikwe ku pahavwi danuh atere yit adahan yikannuhten, ku ig kannuhyi amin hiyakemniki ku pariye nawenyewa ariw Cristo gihiyekemni, ka ba yi amavig yivinekut. Ine ka yi muwaka kaytwa giwn akak batekka.

11 Mmanawa ku yis kaytwa giwn akak batekka, nikwe hiyeg ikiy ku yis batek akak ini gihiyekemni mbeyevye.

Nah awahkis kabayka pimin

12 Nah kadahan ka aynsima inetit akiw adahan nah kinetihwene pit. Heneme nah ka muwaka akkin pit amadgatak kagta. Gikak Kiyavwiye Uhokrinek nah danuh atere pit adahan wis kinetihwa pavetunak kahadbe wis batek payak.

13 Pikebyi kabayno gukamkayuvwi awahkis kabayka pimin.

3 JOAWH

Inin kagta awahkiska gavit Jesus giwatni amekene Joawh. In tamaka ewka giwen Kiyavwiye Jesus (90 d.C.). In awahkiska gimin gikagmada amekene Gayu. Ig amekene Joawh kabeyhene amekene Gayu awaku ku samah ig amnihe hiyeg ku pariye inetitkeknevwi gidahan Kiyavwiye Jesus. Hawata ig mpithevye Gayu giw pahavwi ku pariye giwewkistenkis Jesus gihiyegavu, heneme gihiyekemni mbeyevye.

Nah Joawh awahkis kabayka pimin

1 Nah *Joawh awahkis kabayka* pimin nukebyi kibeyne Gayu. Nah inyewa batek pikak avititakwa nuyakni.

2 Nukagmada, nah piriyepkaw pidahan adahan madikte wew kabayntiwa pikak. Adahan pivit makniw hawata ku samah pihiyekemni kuwis makniwnene.

3 Amakohnokwa gaytakis ukebyuvwiy danuhpene nutuh. Igkis ekke nutuh ku samah pis pidukwenewa wewnene akak Uhokri gihiyekemni inyewatnene *pis tiviknene nikak.* Nah timapni hene, nah batek ka aynsima.

4 Ku aysaw nah timap gakkis nukamkayuvwi ku ignes wewnes akak Uhokri gihiyekemni inyewatnene, ini keh nah batek ka aynsima. Yuma hene akiw keh nah batek.

Kibeyne pis amnih inetitkeknevwi

5 Nukagmada, *kibeyne* pis kabivwiye avuriw ukebyuvwiy *Jesus gihiyegavu.* Hiyawa igkis ka pihiyaknima heneme pis hiyak gikakkis kabayntiwa.

6 Igkis kuwis kinetihwa pimin ay ariku leglis amin ku samah pis amnihpigkis. Pis keh kabayntiwa ku samah pis ayavigkis adahan igkis diyuhpiye akak kabayka. In avigkutavrik Kiyavwiye Uhokri gibetki.

7 Mmanawa igkis kehnes gewewnikis muwapuw gidahan Cristo. Igkis ka ayavaptihwa gitkis hiyeg kane Uhokriyanvuma.

8 Nikwe amawka wixwiy Jesus gihiyegavu hiyak gikakkis akebi neras hiyeg. Ayge nikwe *in ke wotbe* wixwiy payak gikakkisbe ekkene Uhokri gihiyekemni inyewatnene.

Diyótrefis ka timepkere nuwnuh

9 Kuhwekwa nah awahkis pahak kagta nopsesa giminkis Jesus gihiyegavu ku pariye lammesyavu ayge. Heneme *giwewkistenkis* kiyavwiye Diyótrefis ku pariye gibetki ikaw gavitminkis gihiyegavu igi ka timepkere nuwnuh.

10 Nikwe kuwewanek ku aysaw nah danuh atere gitkis, nah akki gitkis madikte ku samah gikehni. Ig awna mbeye wasaymka numinuh. Ka inwonema mbayka ig keh. Hawata akiw ig ka amava ukebyuvwiy ku aysaw igkis danuh atere. He ig mpitha neras hiyeg ku pariye muwaka amavigkis givinekutkis he ig ivukevgikis arikutak leglis.

O Novo Testamento e Salmos na língua Palikur do Brasil; © 2018, Wycliffe Bible Translators, Inc.

Demetriyu kibeyne hiyeg

11 Nukagmada, ka muwaka ikaw kema ner awaygma gihiyekemni mbeyevye hiyakemniki. Ahempanaba hiyeg ku pariye gihiyekemnikis kibeyne. Pahavwi ku pariye gibetki keh kabayka, igi Uhokriyan. Pahavwime ku pariye gibetki keh mbayka, igi ka hiyak Kiyavwiye Uhokri aynesnima.

12 *Ahempanaba* kiyavwiye Demetriyu. Madikte hiyeg kabayhig. Inyewa ig kibeyne hiyeg. Usuh hawata kabayhig. Pis kuwis hiyakni ku inakni wownuh inyewa.

Nah awahkis kabayka pimin

13 Nah kadahan ka aynsima inetit akiw adahan nah kinetihwene pit. Heneme nah ka muwaka akkin pit amadgatak kagta.

14 Gikak Kiyavwiye Uhokrinek nah danuh atere pit kiberemin adahan wis kinetihwa pavetunak.

15 Kiyavwiye Uhokri gabay pikaknek. Madikte pikagmadavu ay awahkis kabayka pimin. Wani ukagmadavu madikte aygnenevwi igkis kabay udahan.

JUDAS

Inin kagta awahkiska gavit Jesus gisamwi amekene Judas. In tamaka ewka giwen Kiyavwiye Jesus (65-80 d.C.). In awahkiska giminkis Jesus gihiyegavu muwapuw. Ig amekene Judas ikene gawaygikis adahan igkis mpiksaw mpitha hiyeg ku pariye ikawnamah Jesus gihiyegavu, heneme igkis awna ku mahayakemni ka sam.

Nah Judas awahkis kabayka yimin

1 *Nah* Judas, ku pariye gibuk Jesus Cristo, nah ku pariye gisamwi kiyavwiye Tiyagu, *nah awahkis kabayka* yimin yis ku pariye Uhokri gikanyanvu *adahan yis humaw gihiyegavu. Kibeyne,* yis Wigwiy Kiyavwiye Uhokri gibetkivu yis avuriwka gavit Jesus Cristo.

2 Kiyavwiye Uhokri gamnihra yikaknek. Ig kariswehse yiyakninek. Ig kivunsa yiyakninek akak batekakka pawtak.

Kinisekevutnevwi awna ku ka sam wixwiy mahayakemnihwa

Ro 2.4; 2Ped 2.1

3 Nukebyuvwi kibeynevwi, nah kuhwekwa ahegbet adahan nah awahkis inetit yimin adahan ku samah Kiyavwiye Jesus amnihwiy keh wixwiy isahptaw *ariw uvathawniwiy adahan wixwiy danuhne git Kiyavwiye Uhokri.* Heneme kuri numawkan nah awahkis nawenyewa inetit yimin. Numawkan nah ikene yawaygi kahadbe yis mpiksaw mpitha neras ku pariye matekbetevye yikamaxwan ayge. Pahayewvi kuwis Kiyavwiye Uhokri akki gihiyekemni wotwiy gihiyegavu adahan ku samah amawka wixwiy wew gikak. *Ig ka muwaka wixwiy wages uhiyekemniwiy ariw ini gihiyekemni.*

4 Kuwis kinisekevutnevwi danuh atere yit mownye adahan wageswiye yihiyekemni warikwihewnen. Igkis gibetkikis awna: “Kiyavwiye Uhokri ka gamnihrasima. Ka sam wixwiy mahayakemnihwa. Ig bayahminawiy ariw umahyakemniwiy.” Igkis ka inyewatma wewkere gikak Kiyavwiye Uhokri. Igkis ka ihpekere giwn Jesus Cristo ku pariye ignewa Ukivarawiy ukannuhtenwiy. Igkis gikebikis neras ku kamin Uhokri gannasan kinetihwa ku igkis ikaksaka adahan biyukwiki.

Hiyawa wis awna ku wis Uhokriyan, heneme ku wis mahayakemnihwenene wis biyukenek

Mt 7.21; 2Ped 2.1; 1Jo 3.6

5 *Hiyawa wis awna ku wis Jesus gihiyega, heneme ku wis mahayakemnihwenene, wis*

O Novo Testamento e Salmos na língua Palikur do Brasil; © 2018, Wycliffe Bible Translators, Inc.

biyukenek. Kiyeminanabay giminkis neras amekenegben izhaewyenevwi. Yis kuwis hiyak ku pariye *mbayka* danuh gitkis. Ig Kiyavwiye Uhokri wiwhkiswigkis giwakutakis hiyeg ejituyenevwi. Igkis isahptew. Heneme ayteke ariwnteke ini ig umahave madikte neras ku pariye kane inyewatma kamaxwa givitit. *Ku yis hiyap ig ka bayahmina neras amekenegben, wixwiykata akiw? Ig kawnata bayahminawiynek.*

6 Hawata akiw kiyeminanabay giminkis neras ahj ku pariye ka kumadukasewkere git Kiyavwiye Uhokri minikwak, igkis ikise ini giwetrikis ay gimun Kiyavwiye Uhokri. Avatra ini igkis wanekwika akak xen aynte warikwi abet amisnavye ahawkri. Igkis ka hiya givesnikis nibetitak. Ayge ig Kiyavwiye Uhokri ikiswigkis he ku aysaw gihawkanavgikkis danuh adahan igkis katiwnivwe avatra gitaraksankis. *Ku yis hiyap ig ka bayahmina ahj, wixwiykata akiw? Wixwiy hawata katiwnivwenek.*

7 Hawata akiw kiyeminanabay giminkis neras hiyeg mahayakemnavye ku pariye misekwenevwi aynte avit ini paytwempu Sodoma akak Gomoha akak madikte paytwempu nanwew. Igkis ikaw ke neras ahjbe *ku pariye kane kumadukasewkere git Kiyavwiye Uhokri.* Igkisweke powkemnihwa, igkisweke meksak. Avatra ini ig Kiyavwiye Uhokri hiyapkise mbeyne gitkis akak tiket. Igkis madikte wohap. Igkis ka uti bisiket niw. Igkis humaw kibeyne abektey adahan ku samah Kiyavwiye Uhokri katiwnisa hiyeg gimahyakemnikis gitkis akak tiket ahawkri.

Kinisekevutnevwi ka kiyatha ariknawnema

2Ped 2.10

8 Neras kinisekevutnevwi igkis ikaw hawata ke neras paytwempuyenevwibe. Igkis pataha givitkis akak garisunkisnen. Igkis mahivwih gikivarakis, he igkis mahivwih *wavityempu* gikivarakis.

9 Igme ner ahj detye *kewye* Migew ku pariye gaytakis neras ahj ku pariye avitminene, igwa ka kiboka mahivwih wavitye. Minikwak igkis iniyekbet gikak ner wavitye gikivarakis *amin amekene Moís givit.* Ig mpithe amekene Moís givit giw *wavitye,* heneme ig tuwatasew gitivut adahan ig ka miyatig. Ig he awna git:

— Kiyavwiye Uhokri hiyak pikaknek.

10 Nerasme kinisekevutnevwi igkis mahivwih ku pariye igkis kane pukuhpa. Igkis kewa puwiknebe ka hiyak hawkri. Igkis wew akak puwikne gihiyekemnikis hene igkis umahavepka hawata ke puwiknebe.

11 *Henewa, nukebyuvwi.* Aysawnemenek igkis hiyapkiska mbeynegitkis ka aynsimanek. Mmanawa igkis wew akak amekene Kayih gihiyekemni. *Ig amekene Kayih, ig keh ku pariye mbayka tuguh abet gihiyekemni. Igkis hiyeg hawata akiw.* Igkis tarakse hawata ke amekene Balawhbe. Git amekene Balawh ku ik adahan ig dax karukri, nikwe ka sam git ku ig tarakse Uhokri gihiyekemni. *Igkis hiyeg hawata akiw.* Igkis biyukenek ke amekene Korebe. Ig amekene Kore ka kumadukasewkere gitkis neras ku pariye Kiyavwiye Uhokri iki gitkis gihiyegavu adahan gikivarakis. *Igkis hiyeg hawata akiw.* Ayge nikwe igkis umahavepkanek hawata ke nerbe awaygbe.

Kinisekevutnevwi hiyeg waditnevyenen

2Ped 2.13

12 Ku aysaw yis Jesus gihiyegavu pahadguvu adahan amnihekne pawtak, igkis danuh atere hawata *ke wotbe igkis Jesus gihiyegavube.* Heneme igkis he mbeyhenenen yihiyekemni. Igkis ka hiyak ku pariye maraki. Igkis ax ka kiyatha pahavwi. Igkis kiye he givitkisnen. Igkis kewa tipbe *dig ahakwa un wis ka hiyak ku aysaw wis sigihwe guvitit. Mmanawa wixwiy ka hiyak ku aysaw wixwiy ikaw hawata ke igkisbe.* Gihiyekemnikis *waditnevyenen yuma kabayka nibet.* Ini gihiyekemnikis *kewa* ukuhnebe ku pariye yumanene mwok nibet. *In atekekbetwiye ke ukuhnebe* warebdi abet mayg. *Igkis hiyeg waditnevyenen ke* amutribe ku pariye kane kew. Kawa, igkis mbayte akiw. Igkis yumahwatbaki gidahankis dehetniki. Igkis kewa pahakti ah akatbe ku pariye warekwika pahatte payak akak guhanpabet.

O Novo Testamento e Salmos na língua Palikur do Brasil; © 2018, Wycliffe Bible Translators, Inc.

13 *Hawata akiw igkis kewa* parawbe eg ayta akak ka aynsima guhawna heneme ku aysaw eg mpiya, eg ikis he ahawyunen misekwe. Igkisme ku kiw igkis mpiya igkis ikis he marakinenwa misekwe. Hawata akiw igkis kewa warukma tuguhpiyebe. *Ka ik adahan wis huwithasaw gitkis.* Aysawnemenek ikaksaka giwetrikis aynte abet amisnavye mitibnene. Ayteke igkis ka hiya givesnikis nibetitak.

Kinisekevutnevwi katiwnivwenek avatra gitaraksankis

Mt 13.41; Lk 13.3; Ro 2.1, 3.5; Ap 20.11

14 Minikwak amekene Enoki kinetihwa amin ku pariye danuhnek gitkis neras hiyeg. Ig amekene Enoki ig amekene Adão gihiwhi giwenketekis ntewnehkevye gihiwhivwi. *Ig kennesa ariwntak akavuska hawkri heneme* kuwis ig kinetihwa giminkis, giwn:

"Aysawnemenek Ukivarawiy danuhnek akak ka aynsima gihiyegavu pahabunene ayta gihapti.

15 Ig ayta adahan madikte hiyeg katiwnihpiye gitaraksankis git. Avim ini ig hiyapkis gitkisnek madikte neras ku pariye kane wewkere gikak. Ig hiyakkis gitkis madikte gitaraksankisnek. Mmanawa igkis mbeyevye gihiyekemnikis. Igkis keh mbeye mbayka ku pariye ka giwntakma Kiyavwiye Uhokri. Igkis awna mbeyevye iwit gimin Kiyavwiye Uhokri."

Kinisekevutnevwi mbeyevye gihiyekemnikis

2Tim 4.1; 2Tim 3.1; 1Ped 3.3

16 Igkis kinisekevutnevwi igkis avanenekwa awnptaw amin madikte ku pariye ka tuguh ku samah gimawkankis. Igkis wew akak ku samah gihiyekemnikis aya gitkis. Igkis avanenekwa kawantivye. Igkis kinista hiyeg akak kabayhaki kahadbe igkis dax gikakurakis.

17 Nukebyuvwi kibeynevwi, kiyeminanabay amin Ukivarawiy Jesus Cristo giwatnivwi giwnkis.

18 Igkis awna wotwiy:

— Aysawnemenek amaksemni hawkri hiyeg mahivwihkevutnevwi kahayaknek. Igkis wew akak ku samah gihiyekemnikis aya gitkis heneme ini gihiyekemnikis ka giwntakma Kiyavwiye Uhokri.

Henewatbaki igkis giwatnivwi awna.

19 Igkisme kinisekevutnevwi igkis matekbetevye *Jesus gihiyegavu gihiyekemnikis.* Igkis wew akak hiyakemniki mbeyevye ku pariye hiyeg kane Uhokriyanvuma batek nikak. Igkis yuma Kiyavwiye Uhokri Gitip ay givitkis.

Misakwanay aymuhwenene akak Uhokri gihiyekemni

2Ped 3.17

20 Yisme nukebyuvwi kibeynevwi, misakwanabay aymuhwenene akak Uhokri gihiyekemni ku pariye barewbetye *ay yivit.* Misakwanabay piriyepkewnene gikak Kiyavwiye Uhokri Gitip.

21 Misakwanabay bateknene gikak Kiyavwiye Uhokri ku samah yis wahepnenete Ukivarawiy Jesus Cristo danuh adahan ig amnihwiy adahan ig keh wixwiy aymuhwa *gimun Kiyavwiye Uhokri* adahan avanenekwa.

Amnihnabay hiyeg ku pariye kinikiswevye

Mt 18.15; Gal 6.1; Tiy 5.19

22 Yaytak ka hiyak kabayntiwatma ku samah ig Uhokri gihiyekemni. *Igkis kaba ihpa giwnkis neras kinisekevutnevwi.* Uyabakay amnihgikis.

23 *Igkis kewa pahavwibe tuguhpiyebe* ariwtrikut tiket. Kahnigkisbay ariw ini *mbayka.* Hawata akiw neras *ku pariye kuwisnene ihpe giwnkis neras kinisekevutnevwi.* Amnihnigkisbay hawata. Heneme pukuhpawnabay abohri givathawnikis adahan in ka manukwima yivitit. Asannabay givathawnikis ke pahavwibe ig padekwiye pahak kamis asenewkevye.

Uhokri detye adahan iki wawaygiy

Ro 5.3; 1Ko 1.8, 10.13; Tiy 4.6; 1Ped 2.9

24 *Kibeyne* gidahan Kiyavwiye Uhokri. Ig detye adahan iki wawaygiy adahan wixwiy ka taraksa. Ig detye adahan ig keh wixwiy danuh akak ka aynsima batekka givetunat

O Novo Testamento e Salmos na língua Palikur do Brasil; © 2018, Wycliffe Bible Translators, Inc.

Kiyavwiye Uhokri akak madikte gikiytani, wixwiy yuma utaraksanwiy aynesnima.

Kibeyne gidahan Uhokri
Ro 16.25; Ef 3.20; 2Tim 1.17; Eb 13.20; 1Ped 5.11

25 Kibeyne gidahan Kiyavwiye Uhokri. Yuma pahavwinema kema igma. Ignewa wamnihtenwiy givitimpi Ukivarawiy Jesus Cristo. Ignewa ka gikiytanisima. Ignewa ka gidatnisima. Ignewa ka gawaygisima. Ignewa kumaduka madikte. Henewatbaki ig ku samah humawkariwka kuviknene akak inin. Henewatbaki ig gidukwenewa adahan avanenekwa avanenekwa. Ameh.

APOKALIPSI

Inin kagta awahkiska gavit Jesus giwatni amekene João. Avim ini ig kuwis kiyaparivye. Inin gikagtan tamaka ewka giwen Kiyavwiye Jesus (70-95 d.C.). In awahkiska giminkis madikte Jesus gihiyegavu avitnenevwi ntewnehkernene paytwempu. Igkis kuwis kavuse tarakse Uhokri gihiyekemni. Nikwe ig ikene gihiyekemnikis adahan igkis miniw ariw gitaraksankis. Hawata gaytakis hiyepnes mbeyne ka aynsima. Nikwe ig ikene gawaygikis. Ig ekkene gitkis ku pariye nehmnikuhpiye amadgat inin he danuhe amaksemni hawkri. Ig ekkene gitkis ku samah Uhokri pisenwanek akak inin hawkri adahan ig kehne nukune hawkri humaw akiw.

Inin kagta akka ku pariye nehmnikuhpiye

1 **1** Amadga inin kagta tamak Jesus Cristo ginetni amin arikna ku pariye nehmnikuhpiye. *Kibeyne,* ig Uhokri isakse Cristo adahan igme akka inakni gitkis gihiyegavu ku amawka in danuh ka ayivwinema. Nikwe ig awahkise giwatni ahj gimin Uhokri gibuk kiyavwiye Joawh adahan igme ekkevye inakni git.

2 *Amadgatak inin kagta ig kiyavwiye Joawh* akka yit madikte ku pariye hiyapkiska git. Ig akka yit inakni Uhokri ginetni ku pariye Kiyavwiye Jesus Cristo ekke git.

3 Ku pariye hiyeg ivegbohevye inin kagta *gitkis hiyeg* igi uti ka aynsima kabaykanek. Hawata akiw neras ku pariye timepnevwi inakni inetit amin ku pariye nehmnikuhpiye igkis hawata uti ka aynsima kabaykanek. Ku igkis iha inakni iwit ku pariye tameknene ay amadga inin kagta, igkis hawata uti ka aynsima kabaykanek. Mmanawa kuwis kennesa adawnhan ini hawkri nehmnikuhpiye ku kavim madikte ini arikna kahayaknek.

4 *Nah* Joawh *awahkis kabayka* yimin yis Jesus gihiyegavu ku pariye lammesyavu ayge avit ini ntewnehkernene paytwempu ayge Asiyamnaw. Uhokri gabay yikaknek. Ig kariswehse yiyakninek. Ignewa ay kuri akak inin, igwata minikwak, igwata nehmnikuhpiye. Hawata Uhokri Gitip gabay yikaknek. Ignewa ke ntewnehkerbe akebi abukribe ku pariye ay avetun Uhokri gevwi kiyatyo.

5 Hawata Kiyavwiye Jesus Cristo gabay yikaknek. Ignewa inetitkekne ku pariye kis adahan wis iveg givitit. Ignewa atiwkekne kannikawka ariw miyaka. Ignewa gikivarakis madikte ikivaratviyenevwi amadgayavu inin. *Kibeyne,* ig amnihpewiy. Ig kehe wixwiy isahptaw ariw uvathawniwiy. *Ig ke wotbe ig sukuhptevwiybe* akak gimig, *mmanawa ig sukase gimig udukwenavrikwiy.*

6 Ayge nikwe ig keh wixwiy kawih gikumadukan. Ig wageswewiy adahan wixwiy humaw Wigwiy Uhokri gimuwvegavu *adahan wixwiy danukwene git takunipti adahan kehne gibetki. Kibeyne gidahan Jesus Cristo.*

O Novo Testamento e Salmos na língua Palikur do Brasil; © 2018, Wycliffe Bible Translators, Inc.

Ignewa ka gikiytanisima ignewa ka gidatnisima adahan takunipti avanenekwa. Ameh.

7 Ivegnay! Ig nehmnik abetimpi ukuhne! Madikte hiyeg hiyavginek, he neras ku pariye gidaddasepten igkis hawata hiyavginek. Avim ini madikte hiyegviyenevwi amedgene inin ignes hiyapni hene, *igkis kayah gitaraksankisnek* igkis tih. Henewatbaki in. Ameh.

8 Ig Ukivarawiy Uhokri detye, ig ay kuri akak inin, igwata minikwak, igwata nehmnikuhpiye. Ig awna: "Nahnewa akavuska. Nahnewa amaksemni. Yuma pahavwinema navitkignema. Yumahwata ewka nuwenuh akiw."

9 Nah Joawh, nah yikebyi *Jesus gihiyega.* Ku samah wixwiy pahavwiwa gikak Jesus Cristo, wixwiy hiyepne mbeyne *hawata ke igbe, heneme kibeyne wixwiy hawata* kawihne gikumadukan. Hawata *akiw kibeyne* ig iki wawaygiwiy adahan wixwiy dehewnene *abetnewa ini mbeyne hawata ke igbe.*

Jesus hiyapkiswa nutuh

Nah sarayhpika atan avit inin kewgihri kewye Patmus awaku ku samah nah ekkene Uhokri giwn, awaku ku samah nah ekkene Jesus Cristo ginetni.

10 Amakohnokwa abetnewa ini hawkri adahan kiyathene Kiyavwiye Uhokri, nah piriyepkewempiye gitiphawnawa Uhokri. Ayge nah timap nuharaptak pahat ikuvimnat awna ka ahawnasima ke agigbe tohompetbe.

11 In awna nutuh:

— Uya tamak amadga kagta madikte ku pariye hiyapkiska pit kuri avim inin. Ayteke pis awahkis ini kagta giminkis Jesus gihiyegavu ku pariye lammesyavu aynte avit ini ntewnehkernene paytwempu aynte Asiyamnaw. Igkis ayntenene avit Éfesu, avit Esmirna, avit Pérgamu, avit Tiyatira, avit Sardis, avit Filadéwfiya hawata avit Lawdiseya.

12 Nah timap inakni hene, nah wagestaw adahan nah hiyepne ku pariye awna nukakuh. Ayge nah hiyap ntewnehker abukri akekri kehka karukri wahano.

13 Ayge ayegbivi ini abukri akekri nah hiyap pahavwi tabir ke awaygbe gihivak. Ig kasimsavu akak gisimsa kiyabwad, in kaba dax gikugku aduhymadgat. Ig kakabutikvu akak gikabutik kehka karukri wahano in pugubuhwa hanpa gidukmadgat.

14 Gisemni seye ke mawrube asisin, ke huwegbe asisin. Giwtyak kewa tiket akadweybe.

15 Gikugku huwiye ke kuwiwrabe ku pariye kuwisnene pisukaki ariwtrik tiket ayteke in dewhaki. Gikuvimname amanpuy *ka ahawnasima* ke pahayku avetetnibe.

16 Ig hiyuh ntewnehker akebi warukma ay giwaku kihehavriktak. Gibiyaptak pes pahamku iwan pebkaknano guyaw. Gihepka tigigihwavwi ke kamuwbe abutni puwipka abet.

17 Nah hiyavgi hene, nah tuguhkiswe mabuw gikimpurit ke miyaviyebe. Igme hiyapni hene ig sarayhe giwak kihehaptak nuvitit. Ig awna nutuh:

— Ka muwaka avis. Nahnewa akavuska. Nahwata amaksemni. *Yuma pahavwinema navitkignema. Yumahwata ewka nuwenuh akiw.* **18** Nahnewa ku pariye dehetniye. Minikwak nah miyap, heneme kuri nah aymuhwa adahan avanenekwa. Nahnewa kumaduka miyaka. Nahnewa kumaduka miyaravye giwetrikis. **19** Nikwe uya tamak amadga kagta inin arikna ku pariye hiyapkiska pit kuri avim inin. *Kinetihwanaba* amin ini ku pariye kuwis danuhnene kuri akak inin, hawata amin ini ku pariye kotenene danuhte. **20** Kuri nah akkamnihte pit Uhokri gihiyekemni patuwesbuhka amin inin ntewnehkernene akebi warukma ku pariye pis hiyap ay nuwaku kihehavriktak. Hawata nah akkamnihte pit amin ini ntewnehkernene akebi abukri akekri kehka karukri wahano. Inin ntewnehkernene akebi warukma, innebaki arakak gidahankis neras inetitkeknevwi adahan leglis aynte avit ntewnehkernene paytwempu. Inme ntewnehkernene abukri akekri, innebaki arakak adahan ntewnehkernene leglis ayge avit inivyene paytwempu. *Henewatbaki ig Kiyavwiye Jesus awna nutuh.*

Efesuyenevwi ka batek gikak Uhokri kema pitatyema

2 **1** Ayteke ig Kiyavwiye Jesus awna nutuh akiw. Giwn:

O Novo Testamento e Salmos na língua Palikur do Brasil; © 2018, Wycliffe Bible Translators, Inc.

— Awahkisnaba pahak kagta gimin ner inetitkekne gidahankis nuhiyegavu aynte avit paytwempu Éfesu. Tamaknaba iwit ku pariye nah akki pit kuri.

“Nah ikene yinetni, nah ku pariye hiyuhnene ntewnehkernene warukma ay nuwaku kihehavriktak, nah wewvarinene ayegbiw ntewnehkernene abukri akekri kehka karukri wahano. **2** Nah hiyak ku samah yihiyekemni ayge. *Kibeyne,* nah hiyak ku samah yis mpiksaw kannivwi nudahan. Nah hiyak ku samah yis dehewnene *abetnewa mbeyne.* Nah hiyak ku samah yis ka amava hiyeg taraksavye giwnkis. Nah hiyak ku samah yis hikek neras hiyeg ku pariye ikewnevwi ke wotbe ignes Uhokri giwatnivwibe baki igkis giwntakwatma Uhokri ba kawk. Yis avuriw ku samah gihiyekemnikis. Ayge nikwe yis hiyekevgikis ku igkis he wasaymavyenen. **3** Hawata yis dehewnene *abet mbeyne.* Yis amava *madikte ini mbeyne* kabayntiwa nudahan. Yis ka ehwa nikak. **4** Heneme nah akkite yit pahat yihiyekemni ku pariye nah suguh. Yis ka batek nukakuh kema pitatyema. **5** Kiyeminanabay amin ku samah minikwak yis *batek nukakuh kiyesrad yis hawata batekak pawtak kiyesrad.* Hiyakse yis kuri, yis tuguhkise yibetki *nuvititak yis hawata tuguhkise yibetki pawtak.* Wakaymninabay adahan ku samah yihiyekemni ka kabay. Wagesnabay yihiyekemni akiw. Kehnabay hawata ku samah pitatye nah utivyi. Ku yis ka wages yihiyekemni, *nikwe yis ka ayivwinek. In ke wotbe* nah aytanek nah wiwhpiyebe pohow abukri akekri ariwntak guwetri. **6** Heneme pahat yihiyekemni ayge ku pariye tuguhak akak nudahan. Yis ka batek akak neras “nikolayenevwi” gihiyekemnikis ku pariye nah kawnata batek nikak.

7 “Yis ku pariye katayebnenevwi, ataybiswanabay arimkat ku pariye Uhokri Gitip awna gitkis nuhiyegavu. Ku pahavwi ka isaksawnek *arit wavitye gihiyekemni,* nikwe nah ikinek gawaygi adahan ig ax guwntak nor ah ku pariye keh hiyeg aymuhwa *adahan avanenekwa,* nor ku pariye tabirnano amadga Uhokri giwasra.”

Henewatbaki ig Kiyavwiye Jesus awna nutuh.

Esmirnayenevwi hiyepne mbeyne heneme ka sam

8 Ayteke ig Kiyavwiye Jesus awna nutuh akiw. Giwn:

— Awahkisnaba pahak kagta hawata gimin ner inetitkekne gidahankis nuhiyegavu aynte avit paytwempu Esmirna. Tamaknaba iwit ku pariye nah akki pit kuri.

“Nah ikene yinetni, nah ku pariye akavuska nahwata amaksemni, nah ku pariye miyatinene, heneme kuri nah aymuhwa akiw. **9** Nah hiyak ku samah yis hiyepne mbeyne. Nah hiyak ku samah yis madiptavye, heneme *nutuh* yis igisavyenen. Nah hiyak ku samah hiyeg pataha yiw. Neras hiyeg ikawnamahkis ke wotbe igkis Uhokri gihiyegavube bawa kawa. Bawa igkis wavitye gihiyegavu. **10** Ka yi muwaka avis abohri ini mbeyne ku pariye me danuhmet yit. Yaytak sarayhkiskanek arikut parakseket gavit wavitye gikivarakis adahan yihikekten. Henewatbaki ig keh. Ka aynsima hawkri yis hiyap mbeynenek. Hiyawa yis miyarap, heneme ka sam. Kamaxwanabay nuvitit kabayntiwa. Ku yis keh hene, nikwe nah katiwnihyinek akak ini iyuwti ku pariye keh yis aymuhwa adahan avanenekwa.

11 “Yis ku pariye katayebnenevwi, atabiswanabay arimkat ku pariye Uhokri Gitip awna gitkis nuhiyegavu. Ku pahavwi ka isaksawnek *arit wavitye gihiyekemni,* nikwe ig ka miyanek akak miyaka aveynivye akiw.”

Henewatbaki ig Kiyavwiye Jesus awna nutuh.

Gitkis pergamuyenevwi ka sam wis mahayakemnihwa

12 Ayteke ig Kiyavwiye Jesus awna nutuh akiw. Giwn:

— Awahkisnaba pahak kagta hawata gimin ner inetitkekne gidahankis nuhiyegavu aynte avit paytwempu Pergamu. Tamaknaba iwit ku pariye nah akki pit kuri.

“Nah ikene yinetni, nah ku pariye kadahannene nuwana pebkaknano guyaw. **13** Nah

O Novo Testamento e Salmos na língua Palikur do Brasil; © 2018, Wycliffe Bible Translators, Inc.

hiyakni ku yis misakwa ayge ku kiney Satanas kumadukene. *Kibeyne,* nah hiyakni ku yis kamaxwa nuvitit kabayntiwa. Yis ka isahkis yikamaxwan nuvititak. Hiyawa kiyavwiye Antipas, ner ku pariye kabivwiye kinetihwa numinuh, hiyawa ig umehpika ayge yibet ku kiney Satanas misakwa, heneme yis ka isahkis yikamaxwan nuvititak. **14** Heneme aynesa yihiyekemni ayge ku pariye nah suguh. Yaytak ayge wewne akak Balawh gihiyekemni. Igkis kehnes hiyeg patahwa ku samah minikwak ig Balawh kannuh Balaki adahan igme patahpasa nuhiyegavu judeyenevwi. Ignes patahwa ku samah ka sam adahan igkis ax im kakanhawka arit ahehpakti batakkarad hawata adahan igkis mahayakemnihwa. **15** Hawata akiw yaytak amava giwnkis neras hiyeg ku pariye wewnes akak "nikolayenevwi" gihiyekemnikis. **16** Wagesnabay yihiyekemni. *Miniwvinabay ariw inere hiyakemniki.* Ku yis ka wages yihiyekemni, nah aytanek yit kibehtenwa. Nah pisenwanek gihawkankis neras hiyeg akak nuwana ku pariye pes nubiyaptak.

17 "Yis ku pariye katayebnenevwi, ataybiswanabay arimkat ku pariye Uhokri Gitip awna gitkis nuhiyegavu. Ku pahavwi ka isaksawnek *arit wavitye gihiyekemni,* nikwe nah ikinek git ariwntak ini *axka kewye* "maná" ku pariye hiyeg amadgayavu inin kane hiyap. Hawata akiw nah ikinek git pohow tip seyno *adahan areketni ku nah batek gikak.* Ayge guvit nor tip tamaknek giw nukune ku pariye yuma pahavwinema hiyeg ahiyekten. Ignewa ner ku pariye gudarihpitninek ignewa hiyaknek."

Henewatbaki ig Kiyavwiye Jesus awna nutuh.

Tiyatirayenevwi kinikiswa gut ihamru

18 Ayteke ig Kiyavwiye Jesus awna nutuh akiw. Giwn:

— Awahkisnaba pahak kagta gimin ner inetitkekne gidahankis nuhiyegavu aynte avit paytwempu Tiyatira. Tamaknaba iwit ku pariye nah akki pit kuri.

"Nah ikene yinetni, nah Uhokri gikamkayh, nah ku pariye nuwtyak kewa tiket akadweybe, nukugku huwiye ke kuwiwrabe dewhaki. **19** Nah hiyak ku samah yihiyekemni ayge. *Kibeyne,* yis amnihekne pawtak. Yis kamaxwene nuvitit kabayntiwa. Yis kabivwiye kannivwi nudahan. Yis dehewnene *abetnewa mbeyne.* Yis kannivwite nudahan mpiy ariw pitatye. **20** Heneme nah akkite yit pahat yihiyekemni ayge ku pariye nah suguh. Yaytak amava guhiyekemni nor tino Jezabew ku pariye ikawvaru ke wotbe eg Uhokri gawnevebe. Eg kinis nuhiyegavu ka aynsima. Eg awna: 'Ka sam yis mahayakemnihwa. Ka sam yis ax im kakanhawka arit ahehpakti batakkarad.' **21** Nah kuwis kiyabuke hawkri gudahan adahan eg miniw ariw ini gumahyakemni, heneme eg ka miniwkere niw. **22** Kuri nikwe nah gusarayhpitni amadgat guwetri *akak karayt. Nikwe eg ka mahayakemnihwa ayge akiw, heneme eg hiyapnek ka aynsima mbeyne.* Nerasme ku pariye patehwenevwi gukak nah kehnek hawata gikakkis. Ku igkis ka miniw ariw ini givathawnikis gukak, nah hiyapkisnek mbeyne gitkis ka aynsima nivatra. **23** Hawata akiw nah umahavenek *neras ku pariye kene* gukamkayuvwibe *ku pariye amevenevwi hiyeg gikankis guhiyekemni.* Ayge nikwe madikte Jesus gihiyegavu hiyaknek ku nahnewa hiyak ku pariye ay avit hiyeg giyaknikis ku pariye abet gihiyekemnikis. Ku pariye hiyeg keh mbayka, mbaykanewa nah ikinek gitkis. **24** Yisme yaytak ayge avit paytwempu Tiyatira yis ka amava ini guhiyekemni ku pariye mbeyevyenen. Yis ka timepkere inakni iwit ku pariye igkis kanum "hiyakemniyevwi ginetnikis" bawa in Satanas ginetni. *Kibeyne.* Ininewa nayapni yit **25** adahan yis misakwa akak ini yihiyekemni *ku pariye kibeyne* he ku aysaw nah diyuhnek. **26** Ku pahavwi ka isaksawnek *arit wavitye gihiyekemni,* ku ig gidukwenewa kehnene nubetki he danuhe amaksemni giwewni nukakuh, nikwe nah ikinek kumadukaki git adahan igme kumadukene madikte hiyegviyenevwi. **27** Ig kumadukigkisnek akak gisuga sivari *hawata ku samah muwtohvutne kumaduka givigvu akak gahra. Ig kadahan gidatninek adahan ig pisenwa gikakkis hiyeg* hawata ku samah

O Novo Testamento e Salmos na língua Palikur do Brasil; © 2018, Wycliffe Bible Translators, Inc.

pahavwi batekerevutne bekbeta gibatkan *ku pariye mbeyevyenen.* **28** Henewa, nah ikinek givitit inwata nudatni ku pariye Niguh ike nuvitit. Hawata akiw nah ikinek git *gikiytani* hawata ke warukma kibeywekempiyebe.

29 "Yis ku pariye katayebnenevwi, ataybiswanabay arimkat ku pariye Uhokri Gitip awna gitkis nuhiyegavu."

Henewatbaki ig Kiyavwiye Jesus awna nutuh.

Sardisyenevwi gihiyekemnikis miyaravye giw Uhokri

3 **1** Ayteke ig Kiyavwiye Jesus awna nutuh akiw. Giwn:

— Awahkisnaba pahak kagta gimin ner inetitkekne gidahankis nuhiyegavu aynte avit paytwempu Sardis. Tamaknaba iwit ku pariye nah akki pit kuri.

"Nah ikene yinetni, nah ku pariye kadahannene ntewnehkernene akebi Uhokri Gitip, *ku pariye kene abukribe adahan areketni nutivuh,* hawata nah ku pariye kadahannene ntewnehkernene akebi warukma. Nah hiyak ku samah yihiyekemni ayge. Nah hiyakni ku yis ikaka ku yis dehetniyevwi bawa yihiyekemni miyarevye *giw Uhokri.* **2** Kannikasanabay yihiyekemni. Ka ba yi miniwbetaw ariw ini *yihiyekemni kibeyne giwntak Uhokri* ku pariye aytentene yimun in ke wotbe in me miyapbemet. *Wagahkisnabay ini yihiyekemni.* Mmanawa nah uti yihiyekemni ka avigkutavrikma ku samah nuwohkiga gimawkan. **3** Kiyeminanabay amin ini hiyakemniki ku pariye kamin yis kannuhwe, ku pariye kamin yis kuwisnene timap. Ka ba yi isahkiswa niw. Wagahkisnabay yihiyekemni. Ku yis ka kannikasa yihiyekemni, nah ayta *pisenwanek yikak* pahaye adahan, ke pahavwi amepyebe ig danuh git hiyeg ku kavim ig ka wahapnigma. Yisme kawata yis ka hiyaknek ku kabet nah danuh. **4** Heneme ayge yibet yis paytwempuyenevwi Sardis, yaytak ka pataha gikawihnikis. Nikwe aysawnemenek igkis wewnek nukakuh kasimsavuwave akak gikawihnikis seyne, mmanawa igkis kis wew nukakuh hene.

5 Ku pahavwi ka isaksawnek *arit wavitye gihiyekemni,* nikwe ig kawihnek ini simis seyne. Nah ka mannek giw amadgatak ini kagta adahan dehetniki. *Kawa.* Nah awnanek gidahan aynte givetun Niguh hawata givetunkis ahj ku ig nuhiyega.

6 "Yis ku pariye katayebnenevwi, ataybiswanabay arimkat ku pariye Uhokri Gitip awna gitkis nuhiyegavu."

Henewatbaki ig Kiyavwiye Jesus awna nutuh.

Iwetrit woka gidahankis filadewfiyenevwi

7 Ayteke ig Kiyavwiye Jesus awna nutuh akiw. Giwn:

— Awahkisnaba pahak kagta gimin ner inetitkekne gidahankis nuhiyegavu aynte avit paytwempu Filadewfiya. Tamaknaba iwit ku pariye nah akki pit kuri.

"Nah ikene yinetni, nah ku pariye barewvitye igyewatnene. Nah ku pariye kadahannene ay nuwaku in kiyavwiye Davi girakra, *mmanawa nah kumaduka madikte iwetrit hawata ku samah minikwak ig kumaduka madikte giwetri.* Ku nah woka pahayku iwetrit, yuma hiyeg hiya asabukak. Ku nah sabuk pahayku iwetrit, yuma hiyeg hiya awokak. **8** Nah hiyak ku samah yihiyekemni ayge. *Kibeyne,* yis kadahan yawaygi aynesa. Yis ihpene nuwnuh. Yis ka isahkiswa nuwhu. Inneki keh nah woke kibeyne iwetrit yidahan. Yuma hiyeg hiya asabukak yiw. **9** Satanas gihiyegavu ayge ikawnamah ke wotbe igkis Uhokri gihiyegavube, bawa giwasemnikis. *Igkis kavetunsay. Ka sam.* Aysawnemenek nah kehgikis igkis ayta paberetusawnek yitivut adahan igkis kiyathay. Nah kehgikis igkis hiyaknek ku nah batek yikak. **10** *Kibeyne,* yis ihpene nuwnuh yis dehewnene *abetnewa mbeyne* ku samah nah kuwis ayap yit. Inneki keh nah mpithaynek ariw ini mbeyevye hawkri ku pariye nehmnikuhpiye gitkis madikte hiyeg ku pariye misekwenevwi amadga wayk adahan gihikektenkis. **11** Nah ka ayivwihwa adahan nah danuh. Misakwanabay akak ini *yihiyekemni kibeyne* he ku aysaw nah danuhnek kahadbe yuma pahavwinema hiyeg hiya

O Novo Testamento e Salmos na língua Palikur do Brasil; © 2018, Wycliffe Bible Translators, Inc.

asamanak adahan yimaptenten ariw yitiwni ku pariye nah ikinek yit.

12 Ku pahavwi ka isaksawnek *arit wavitye gihiyekemni,* nikwe nah kehnek ig humaw kewa wakapbe adahan nuwohkiga givin. *Ku samah wakap ka pesti paytrikutak hawata* ig ka pestinek ayteke gihumwatak Uhokri. Nah tamaknek gibektey giwavrik nuwohkiga *kahadbe ig hiyakan ku ig gidahanwa Uhokri.* Hawata nah tamaknek gibektey niwavrik ini Uhokri givin *kahadbe ig hiyakan ku ig Uhokri gimunya.* Ini paytwempu in nukune Jerusalém ku pariye muhuknek ayta inuriktak giwntak nuwohkiga. Hawata akiw nah tamaknek gibektey nuwavrik nukunewa.

13 "Yis ku pariye katayebnenevwi, ataybiswanabay arimkat ku pariye Uhokri Gitip awna gitkis nuhiyegavu."

Henewatbaki ig Kiyavwiye Jesus awna nutuh.

Lawdiseyenevwi awna ku igkis Uhokriyanvu bawa igkis ka wew gikak

14 Ayteke ig Kiyavwiye Jesus awna nutuh akiw. Giwn:

— Awahkisnaba pahak kagta gimin ner inetitkekne gidahankis nuhiyegavu aynte avit paytwempu Lawdiseya. Tamaknaba iwit ku pariye nah akki pit kuri.

"Nah ikene yinetni, nah ku pariye kanumka "Ameh", mmanawa nahnewa igyewa inetitkekne gidahan Uhokri. Nah ku pariye awna iwit inyewatnene. Nah ku pariye atiwkekne madikte humewne giwntak Uhokri. **15** Nah hiyak ku samah yihiyekemni ayge. *Yis awna ku yis nuhiyegavu bawa yis ka wew nukakuh inyewatma. Inneki keh yis kewa higapkabe ku pariye awehwenpiyebe ka maguw nutuh.* Yihiyekemni *ke wotbe in* ka awahadima ine in ka kisepehnema. Wake yis ka kisevibe nuwhu, *wake yis wewnene nukakuhbe,* in kabaykam. Hawata akiw wake yis kisevibe nuwhu, *wake yis ka awnabe ku yis nuhiyegavu,* in hawata kabaykam nutuh. *Kiskama yis ka awna ku yis nuhiyegavu, mmanawa yis ka wew nukakuh.* **16** Nikwe yis kewa higapkabe ku pariye awehwenpiyebe henen nutuh. *Yis awna ku yis nuhiyegavu bawa yis ka wew nukakuh.* Inneki keh nah tukuhpeynek ke pahavwibe ku pariye *ba gibetki higa un kiseviye, ig sabuh un gibiyrikut, in awehwe henen git, ig asenpin* ig tuveswin gibiyriktak. **17** Mmanawa yis awna: 'Wixwiy igisavye *akak hiyakemniki.* Wixwiy ka muwaka ariknawnema akiw. Yuma muwekne wotwiy.' Ka ba yis hiyapk ku ka aynsima muwekne yit akiw? *Ay abet yihiyekemni* yis madiptavye, yis makawihanave, yis motavye *abet yihiyekemni.* **18** Kuri nah ikite hiyakemniki yit. *Mpiksawnabay aharit nuhiyekemni ke wotbe* yis isimnebe karukri wahanobe nutuh. *Mmanawa nuhiyekemni in inyewa ke karukri wahanobe* ku pariye kuwisnen mpiyasepka ariwtrik tiket. Ku yis keh hene, nikwe yis humawnek igisavye *abet yihiyekemni. Nuhiyekemni yuma patahwaki nibet. Ku yis kawihminaw akak ini nuhiyekemni, in ke wotbe* yis isimnebe yisimsa seyne nutuh adahan yikawihni kahadbe yis ka hiyapka makawihanema kahadbe yis ka maraka yivit. *Nikwe mpiksawnabay aharit nuhiyekemni ke wotbe* yis isimnebe yiwtyak avey nutuh adahan yis tigiswotaw kahadbe yihiyekemni ka mananema akiw. **19** *Nuhiyegavu,* wake nah ka batek yikakbe, nah ka himahyikam hene, nah ka bukihkam yitaraksan yiw. Numawkan yis mpiksaw wages yihiyekemni. **20** Kuri nah ke tabirnebe anumeku pareket *abet yihiyekemni,* nah ke pahavwibe hiyeg tesnenebe *parekerevye.* Ku pahavwi timap nuwnuh, ku ig woka pareket nudahan, nikwe nah paraknek atere git. Nah *darihwaknek gikak atere,* nah axnek gikak igme ax nukakuh. Henewatbaki nah kehnek.

21 Ku ig ka isaksawnek *arit wavitye gihiyekemni,* nah ikinek giwetri adahan igme batnek ay nuhumwa amadga nevwi kiyatyo *adahan ig kumadukene payak nukakuh.* Mmanawa nah hawata nah ka isaksawti *arit wavitye gihiyekemni,* nikwe nah bat kuri ay gihumwa Niguh amadga gevwi kiyatyo *nah kumadukene payak gikak.*

22 "Yis ku pariye katayebnenevwi, ataybiswanabay arimkat ku pariye Uhokri Gitip awna gitkis nuhiyegavu."

O Novo Testamento e Salmos na língua Palikur do Brasil; © 2018, Wycliffe Bible Translators, Inc.

Henewatbaki ig Kiyavwiye Jesus awna nutuh.

Uhokri ka gikiytanisima aynte inurik

Iz 6; Ekl 1.26, 10.1; Dan 7.9

4 **1** Ayteke ariwnteke ini nah sarayh nuvegi, nah hiyap pahayku ahin wok aynte inurik. Nah timap pahat ikuvimnat akiw ini ku pariye pitatye awna nukakuh akak nihawna ke agigbe tohompetbe. Ig awna nutuh:

— Ba ayta wagah atan inut adahan nah akki pit ku pariye danuhnek aysawnemenek.

2 Aynewa nah kawihpika gavit Uhokri Gitip. Ayge inurik nah hiyap pohow epti kiyatyo. Pahavwi hiyeg bat ayge gumadga.

3 Gihivak ke tipbe *bukabkahwavunano tigigihwavunano, ke nor tipbe huwiynevyo kewyo* “diyamanti”, hawata in *ke nor tipbe duwnevyo kewyo* “sardônyu”. Ayge aranwa gevwi nah hiyap paha tuwesgu kawetuwe, ayewehe ganwew, in ayewehe *ke buteybe* ke nor tipbe *kewyo* “esmerawda”.

4 *Nah hiyap* nawenyovwi epti kiyatyovwi ayge aranwa gevwi, pina madikwa akak paxnika arawna *(24)* gukebikis. Ayge pina madikwa kiyavwiyegben akak paxnika gawnakis *(24)* gikebikis igkis batebdebdih ayge amadga noras eptiviyano. Igkis kasimsavuwave akak simis seyne. Hawata iyuwti kehka akak karukri wahano ay gitewhakis.

5 Ayge ka aynsima ugugune, digidgiye, kimanka pes ariwntak egu Uhokri gevwi. Ayge ntewnehker abukri hamawave ayge avetun gevwi. Innebaki arakak gidahan Uhokri Gitip. **6** Ayge avetun Uhokri gevwi kadahan paha arikna ahivak ke parahwokwabe *huwewehnevye* ke buteybe. Ayge kennesa aranwa gevwi paxnika gikebikis hiyeg dehetniyevwi. Gihepkakkis kowtyakborave. Giduhyakis hawata kowtyakborave. **7** Ig ner pitatye hiyeg dehetniye gihivak kewa pahavwi kawokwinebe. Giveynivye hiyeg dehetniye gihivak kewa pahavwi pak akamkayhbe. Gimamnamkis gihepka kewa pahavwi awaygbe gihepka. Givaxnikankisme gihivak kewa pahavwi avaknibe amerempiyebe gihivak. **8** Mpuse hiyeg dehetniyevwi igkis kahanpiyekuye puguhkuna akebi gihanpikis. Gihanpikis kowtyakborave pebkakte.

Uhokri kabayhaka aynte inurik

Ap 5.9, 7.9, 11.16, 14.2, 15.3, 19.1

Igkis ka matiswati pak avat takunipti. Igkis pekne *git ner ku pariye betnene amadga gevwi.* Igkis awninekwa:

— Kiyavwiye Uhokri detye. Pis barewvitye, barewvitye, barewvitye. Pis ay minikwak. Piswata ay kuri. Piswata nehmnikuhpiye.

9 *Henewatbaki* in ku samah igkis hiyeg dehetniyevwi aygnenevwi igkis kiyatha *Uhokri* ku pariye betnene amadga gevwi ku pariye dehetniye adahan avanenekwa. Igkis pak avat adahan kabayhig. Igkis awna:

— Kibeyne, Kiyavwiye. Pis ka pikiytanisima. Pis ka pabayisima. Usuh kabayhap adahan avanenekwa.

Ku aysaw igkis kabayhig hene, **10** neras kiyavwiyegben pinanene madikwa akak paxnikanene gawnakis *(24)* igkis paberetusaw givetunat ner ku pariye betnene amadga gevwi, ner ku pariye dehetniye adahan avanenekwa, igkis kabayhig atere. Igkis wiwhnekuyes giyuwkis gitewhatakkis, igkis akkin givetunat. Igkis awna:

11 — Pis Ukivara Uwohkiga, pisnewa ka pikiytanisima. Pisnewa ka pabayisima. Pisnewa ka pidatnisima. Mmanawa pis keh madikte humaw, *madikte arikna, madikte hiyeg.* Igkis humaw, mmanawa henewa pibetki. Hawata igkis aynenekwa, mmanawa henewa pibetki.

Kagta tagebwihmnihka makaksaki

5 **1** Ayteke nah sarayh nuvegi nah hiyap pahak kagta tagebwihmnihka ay giwaku kihehavriktak ner ku pariye betnene amadga gevwi. In kagta annaka pebkak. In sabutip akak ntewnehker makaksaki.

2 Hawata nah hiyap ayge pahavwi ahj detye. Ig awna akak madikte gawaygi. Giwn:

— Pariye hiyeg kis adahan hakuh ini makaksaki ayteke? Pariye hiyeg kis adahan woka ini kagta?

3 Heneme yuma pahavwinema hiyeg utipka, ine aynte inurik, ine ay amadga inin, ine

O Novo Testamento e Salmos na língua Palikur do Brasil; © 2018, Wycliffe Bible Translators, Inc.

abet hiyeg miyaravye aynte anavi wayk. Yuma pahavwinema utipka ku pariye kis adahan woka ini kagta adahan ig ivegbohin.

4 Nah hiyapni hene, nah biyuk nukan nah suka nukantak ka aynsima, mmanawa yuma pahavwinema hiyeg utipka ku pariye kis adahan woka ini kagta adahan ig ivegbohin.

5 Ayteke pahavwi gaytakkis neras kiyavwiyegben awna nutuh. Giwn:

— Ka muwaka tih. Sarayh pivegi tahan gimkat ner judeyenevwi gikivarakis ku pariye *kumaduka* hawata ke amekene Davibe. *Ig ka gidatnisima kewa* pahavwi kawokwinebe. *Kibeyne,* ig kuwis matekbete gihawkan wavitye, igi kis adahan ig woka ini kagta.

Jesus kewa pahavwi muwtohyanbe ku pariye kuwis umehpikanbe gidukwenavrikkis hiyeg

6 Nah timapni hene, nah sarayh nuvegi, nah hiyap pahavwi Muwtohyan tabir ay avetun Uhokri gevwi. Neras paxniknene hiyeg dehetniyevwi gikakkis neras kiyavwiyegben igkis kiyaran ganwa. Ig ner pahavwi kene Muwtohyanbe ke wotbe ig kuwis umehpikanbe, *heneme kuwis ig iveg akiw.* Ig kadahan ntewnehker akebi gituw. *Innebaki arakak adahan ku samah Gitip ka aynsima gidatni.* Hawata ig kadahan ntewnehker akebi giwtyak. Innebaki arakak adahan ku samah Gitip muwapuw paheke hawkri *yuma ariknawnema ayemwene gavit.*

7 Ig ner Muwtohyan danukwe kennesa atere git ner ku pariye betnene amadga gevwi. Ig iwe ini kagta giwakutak kihehaptak.

8 Ig iwepni, neras paxniknene hiyeg dehetniyevwi gikakkis neras kiyavwiyegben piyananene madikwa akak paxnikanene gawnakis *(24)* igkis tuguhkiswe mabuw givetunat ner Muwtohyan. Igkis kadahanyekuye garignikis hebbek akak pahamku tas kehka karukri wahano in kivun akak imihgi. Ini imihgi innebaki arakak adahan Uhokri gihiyegavu giviryepkawnikis.

Jesus kis adahan kahayaksa ku pariye nehmnikuhpiye

9 Ayge igkis peknes nukune avat *git ner Muwtohyan.* Giwnkis:

— *Kibeyne Kiyavwiye,* pisnewa kis adahan iwi ini kagta. Pisnewa kis adahan hakuh ini makaksaki. Mmanawa pis umahkiswe *gidukwenavrikkis madikte hiyeg. Abetimpi ini pimiremni* pis katiwnihe akak pimig adahan hiyeg humaw gidahan Uhokri. Pis katiwnihe gidahankis madikte hiyeg pakebyeknevwi akak madikte nawenyekuye giwnkis. Pis katiwnihe gidahankis madikte hiyegviyenevwi avit waxri. **10** *Kibeyne,* pis kehe igkis kawihe pikumadukan. Pis wageswigkis Uhokri gimuwvegavu *adahan igkis danukwene kennesa git Uhokri takunipti adahan kehne gibetki.* Pis keh igkis kumadukanek amadga wayk.

Henewatbaki igkis pak.

Jesus kabayhaka gavitkis madikte inurikyenevwi gavitkis madikte amedgenevwi inin

11 Ayteke nah sarayh nuvegi akiw. Amun ini nah timap ka aynsima ahj. Igkis tabirbet ganwa *Uhokri ku pariye betnene amadga* gevwi kiyatyo, ganwakis neras paxniknene hiyeg dehetniyevwi, ganwakis neras kiyavwiyegben. Igkis ka aynsima mil gikebikis. Ka ik adahan pukuhgikis.

12 Igkis peknes akak madikte giwakemnikis. Giwnkis:

— Kibeyne gidahan ig Muwtohyan. Ig umahkiswe *gidukwenavrikkis madikte hiyeg.* Ignewa ka gidatnisima, ignewa igisye, ignewa ka gihiyekemnisima, ignewa ka gannusima, ignewa ka gikiytanisima, ignewa ka gamuwyisima, ignewa ka gabayisima.

13 Ayteke nah timap madikte hiyeg aynte inurik, madikte hiyeg ay amadga inin, madikte hiyeg aynte anavi wayk, madikte hiyeg aynte parahwokwa, madikte hiyeg muwapuw amadga hawkri, igkis peknes avat. Giwnkis:

— Kibeyne gidahan *Uhokri* ku pariye betnene amadga gevwi kiyatyo. Kibeyne hawata gidahan ig Muwtohyan. Kibeyne gidahankis adahan avanenekwa. Igkis ka gabaykisima, ka gikiytanikisima, ka gawaygikisima, ka gidatnikisima adahan avanenekwa.

14 Nerasme paxniknene hiyeg dehetniyevwi igkisme kaytwin, igkis awna:

O Novo Testamento e Salmos na língua Palikur do Brasil; © 2018, Wycliffe Bible Translators, Inc.

— Ameh. Ameh. Henewa igkis.

Nerasme kiyavwiyegben igkis tuguhkiswe mabuw igkis kabeyhevgikis hawata akiw.

6 Kagta tegebwihka akka ku pariye nehmnikuhpiye aysawnemenek

1 Ayteke nah sarayh nuvegi, nah hiyap ner Muwtohyan hakuhe ini pitatye asabuketni ariwntak ini ntewnehkernene makaksaki. Ayge nah timap pahavwi gaytakkis neras paxniknene hiyeg dehetniyevwi ig awna akak gihawna ke digidgiyebe. Giwn:

— Ba ayta.

Kaway seyne arakak gidahan pahavwi nehmnikuhpiye ku pariye ikawvari ku ignewa Cristo

2Tes 2.3; 1Jo 2.18; Ap 13.1, 17.7

2 Nah sarayh nuvegi, nah hiyap ayge pahavwi kaway seyne. Pahavwi hiyeg bat ayge giduhyamadga kaway. Ig hiyuh akak gimedga. Ig ikepka git gisuwvren *adahan areketni ku samah ig matekevye madikte hiyeg.* Ayteke ig tivik muwapuw adahan ig matekbetevye hiyeg gihawkankis. Ayge ig matekevgikis.

Kaway duwweh arakak adahan kerka nehmnikuhpiye

3 Ayteke ner Muwtohyan hakuhe avek ini makaksaki. Ayge nah timap giveynivye hiyeg dehetniye awna. Giwn:

— Ba ayta.

4 Ayteke nikwe pahavwiwa kaway pes akiw. Ig kaway duwweh. Ig hawata tivik muwapuw. Pahavwi hiyeg bete ayge giduhyamadga. Ig ikepka git gidatni adahan ig pisenwevye akak pasamraki amadgatak inin kahadbe hiyeg igkisweke umehekbet pawtak. Ig hawata ikepka git pahamku giwana nopsadnano.

Kaway puhiye arakak adahan mihetniki nehmnikuhpiye

5 Ayteke ner Muwtohyan hakuhe amamnabun ini makaksaki. Ayge nah timap gimamnampiye hiyeg dehetniye awna. Giwn:

— Ba ayta.

Nah sarayh nuvegi, nah hiyap ayge pahavwi kaway puhiye. Pahavwi hiyeg bat ayge giduhyamadga kaway. Ig kahentenwok akak gahehten.

6 Ayteke nah timap pahat ikuvimnat. Ke nutuhbe in pes gibetitakkis neras paxniknene hiyeg dehetniyevwi. In awna:

— Pohowa ahehtet fahin adahan pahay hawkri annivwit atiwni. Hawata mpanmowa ahehtet kuwak adahan pahay hawkri annivwit atiwni. Heneme diluy akak win adukwenewa atiwni.

Kaway wasewnevye arakak adahan miyaka nehmnikuhpiye

7 Ayteke ner Muwtohyan hakuhe avaxnikevye ini makaksaki. Ayge nah timap givaxnikanpiye hiyeg dehetniye awna. Giwn:

— Ba ayta.

8 Nah sarayh nuvegi, nah hiyap ayge pahavwi kaway wasewnevye. Pahavwi hiyeg bat ayge giduhyamadga kaway. Ig kewye “Miyaka”. Pahavwi makeke gihavu butte akiw. Ig ner arakak adahan miyaravye giwetrikis. Ikepka gitkis gawaygikis adahan igkis umahkiswiyes abusku hawkri nitusi hiyeg akak kerka, akak mativwa, akak karayt, akak axtig.

Uhokri gihiyegavu umahavepkanek givatra Uhokri

9 Ayteke ner Muwtohyan hakuhe avahwokni ini makaksaki. Ayge nah hiyap paha kakanhewket. Ayge avetun egu kakanhewket nah hiyap gitipkis hiyeg ku pariye kuwisnene umahavepka avatra ku samah igkis ekkenes Uhokri giwn, avatra ku samah igkis kabivwiyes adahan igkis kinetihwa gimin *Kiyavwiye Jesus.*

10 Igkis hiyeg awna *git Uhokri* akak madikte giwakemnikis. Giwnkis:

— Kiyavwiye, pisnewa igyewa Ukivara. Pisnewa barewvitye. Aysawneki pis diyuhkisnek umiguh gitkis neras hiyeg amedgenevwi hawkri *ku pariye wowmeptenvu?*

Henewatbaki igkis hiyeg awna.

11 Ayteke mpuse gaytakkis ikepka gitkis gisimsakis seyne. Ayteke pahavwi kaytwa giwnkis:

O Novo Testamento e Salmos na língua Palikur do Brasil; © 2018, Wycliffe Bible Translators, Inc.

— Kiyaknihwanabay adahan aynesa hawkri akiw, he ku aysaw yikebyuvwi gibukvig Uhokri nawenyevwi akiw buttiyevwi akiw igkis umahavepkanek hawata ke yisbe. Mmanawa gihawkanavrikkis kaba danuh adahan igkis hawata umahavepka ku samah Uhokri ikiswanaw gidahankis.

Uhokri katiwnisanek gitaraksankis gitkis hiyeg amedgenevwi inin

12 Ayteke nah hiyap ner Muwtohyan hakuhe avuguhkunpiye ini makaksaki. Aynewa wayk segke akak nihawna. Avim ini kamuw misanpip, in wageswe pohe ke kamisbe kehka akak sak puhiye. Kayg wageswe duwweh ke migatbe.

13 Madikte warukmebdi amadga en tuguhe waykborit ke ah ariwbe amayuy sassahka avit mayg kihawniye.

14 En mehwe ke wotbe in minahminepkabe, ke kagtabe in tagebwihpika akiw. Madikte waxribdi imuwadnene akak madikte kewgihribdi in ayguhwebdi adukwenitak.

15 Avim ini madikte ikivaratviyenvwi amedgenevwi inin gikakkis madikte kumadukanevwi, madikte suwtat gikivarakis, madikte hiyeg igisavye, madikte hiyeg detyevwi, madikte nawenyevwi hiyeg ku pariye ibuktivyene, gikakkis hiyeg ku pariye kane ibuktivyenema, igkis madikte ayemwebdi ariku nopsadmin miyokbetavye. Hawata igkis ayemwebdi anaviw tip aynte avit waxribdi imuwadnene.

16 Igkis kabimanave arit waxribdi imuwadnene akak arit tip nopsadmin: — Uya tuguh uvitit! Ayam usuh giw ner ku pariye betnene amadga gevwi kiyatyo kahadbe ig ka hiyap usuh. Mpitha usuh ariw gidagoni ner Muwtohyan. **17** Mmanawa kuwis danuh ahawnavrik adahan igkis pisenwevye akak inin hawkri akak madikte gidagonikis. Yuma hiyeg ik adahan bisik giwkis.

144.000 hiyeg amevenekuye Uhokri gitamka adahan gibekteykis

7 **1** Ayteke ariwnteke ini nah hiyap paxnika gikebikis ahj tabirbetnekis amadga inin. Pahavwi ayge mekavriktak, pahavwime wahamaravriktak, pahavwime tiwrikavriktak, pahavwime uvitkiyavriktak. Ayge igkis kamax neras paxniknene mayg amadgaya inin kahadbe mayg ka mpiya avitiw waxri ine ahakwewma parahwokwa ine avewiwma ah.

2 Ayteke nah hiyap pahavwi ahj akiw ig danuh wahamaravriktak. Ig sumuh gitamka gibektey Uhokri dehetniye *ay giwaku.* Ig kabiman akak gihawna gitkis neras paxniknene ahj ku pariye Uhokri ike gidatnikis adahan igkis hiyapkisnes mbeyne arit waxri, arit parahwokwa.

3 Ig awna gitkis:

— Ka yi muwaka hiyapkis mbeyne kurinewatma arit waxri, ine arit parahwokwa, ine arit ah. Wahapnayte usuh tameknete Uhokri gibukvig akak Uhokri gitamka gidevaritkis *kahadbe igkis hiyakan ku igkisnewa gidahan Uhokri.*

4 Ayteke ekkepka nutuh aysaw gikebikis hiyeg tamakkavu akak Uhokri gitamka adahan gibekteykis. *Igkis ka aynsima hiyeg.* Igkis pukuhka madikawku madikwa mil gikebikis gikakkis paxnika madikwa mil gawnakis gikakkis paxnika mil gawnakis akiw *(144.000).* Igkis giwntakkis mpuse hiyegviyene judeyenevwi. Igkis amevenekuye Uhokri gitamka adahan gibekteykis.

5 Ayge madikawku mil hiyeg akak piyana mil gawnakis gikebikis *(12.000)* gaytakkis amekene Juda gihiwhivwi.

Hawata akiw ayge madikawku mil hiyeg akak piyana mil gawnakis gikebikis *(12.000)* gaytakkis amekene Ruwbeh gihiwhivwi.

Hawata akiw ayge madikawku mil hiyeg akak piyana mil gawnakis gikebikis *(12.000)* gaytakkis amekene Gadi gihiwhivwi.

6 Hawata akiw ayge madikawku mil hiyeg akak piyana mil gawnakis gikebikis *(12.000)* gaytakkis amekene Azer gihiwhivwi.

Hawata akiw ayge madikawku mil hiyeg akak piyana mil gawnakis gikebikis *(12.000)* gaytakkis amekene Naftali gihiwhivwi.

Hawata akiw ayge madikawku mil hiyeg akak piyana mil gawnakis gikebikis *(12.000)* gaytakkis amekene Manasses gihiwhivwi.

O Novo Testamento e Salmos na língua Palikur do Brasil; © 2018, Wycliffe Bible Translators, Inc.

7 Hawata akiw ayge madikawku mil hiyeg akak piyana mil gawnakis gikebikis *(12.000)* gaytakkis amekene Simeawh gihiwhivwi.

Hawata akiw ayge madikawku mil hiyeg akak piyana mil gawnakis gikebikis *(12.000)* gaytakkis amekene Levi gihiwhivwi.

Hawata akiw ayge madikawku mil hiyeg akak piyana mil gawnakis gikebikis *(12.000)* gaytakkis amekene Issakar gihiwhivwi.

8 Hawata akiw ayge madikawku mil hiyeg akak piyana mil gawnakis gikebikis *(12.000)* gaytakkis amekene Zebuloh gihiwhivwi.

Hawata akiw ayge madikawku mil hiyeg akak piyana mil gawnakis gikebikis *(12.000)* gaytakkis amekene José gihiwhivwi.

Hawata akiw ayge madikawku mil hiyeg akak piyana mil gawnakis gikebikis *(12.000)* gaytakkis amekene Benjamih gihiwhivwi.

Igkis madikte amevenekuye Uhokri gitamka adahan gibekteykis.

Uhokri gihiyegavu kabayhignek kabubuk

Ap 4.8, 5.9, 11.16, 14.2, 15.3, 19.1

9 Ayteke ariwnteke ini nah sarayh nuvegi, nah hiyap ka aynsima hiyeg kabubuk. Igkis ka aynsima gikebikis. Yuma hiyeg hiya givuhkakkis. Igkis ariwntak madikte waxri, giwntakkis madikte hiyegiviyenevwi, pahabunenevwi, arakembetnene gihivakkis hawata arakembetnene giwnkis. Nah hiyap igkis tabirbet ayge avetun Uhokri gevwi kiyatyo ayge givetun ner Muwtohyan. Igkis kasimsavuwave akak gikawihnikis seyne. Igkis hiyuhmine akak ahamna ke kariktimnabe avan ay giwakukis *adahan igkis sesehne givetunat Uhokri adahan ekkenes gibetkikis gikak.*

10 Igkis awna akak madikte giwakemnikis. Giwnkis:

— *Kibeyne.* Ignewa Uhokri ku pariye betnene amadga gevwi, ignewa wamnihtenwiy. Hawata ignewa Muwtohyan wamnihtenwiy.

Henewatbaki igkis awna.

11 Ayge madikte igkis ahj tabirbet aranwa Uhokri gevwi, ganwakis neras kiyavwiyegben, ganwakis neras paxniknene hiyeg dehetniyevwi. Avim ini igkis tuguhkiswebdi mabuw givetunat Uhokri ku kiney ig ayge amadga gevwi. Igkis kabayhig atere.

12 Igkis awna:

— Ameh. *Kiyavwiye,* pisnewa ka pabayisima, pisnewa ka pamuwyisima, pisnewa ka pihiyekemnisima, pisnewa ka pamnihrasima, pisnewa ka pikiytanisima, pisnewa ka pidatnisima, pisnewa ka pannusima. Kibeyne, pisnewa Uwohkiga adahan avanenekwa. Ameh.

13 Ayteke pahavwi gaytakkis neras kiyavwiyegben ayavun. Giwn:

— Pariyeneki neras hiyeg kasimsavuwapnene seyne? Kitak igkis ayta?

14 Nahme kaytwa giwn:

— *Nah ka hiyak,* Kiyavwiye. Piski hiyak.

Igme awna nutuh:

— Nerasneki hiyeg ku pariye peswiye abetitak ka aynsima mbeyne. *Gihiyekemnikis kuri barewbet awaku ku samah igkis kamaxwe kabayntiwa givitit Kiyavwiye Jesus abetnewa ini mbeyne. In ke wotbe* igkis sukuhbetevyebe gikawihnikis ahakwat Muwtohyan gimig. Inneki keh kuri in gikawihnikis wageswa seyne. **15** Awaku ini igkis hawata kuri tabirbet ay givetun Uhokri ku kiney ig betnene amadga gevwi. Igkis kehnekuye gibetki takunipti avanenekwa ay givineku. Igme ku pariye betnene amadga gevwi, ig avuriwgikisnek ay gimun. **16** Igkisme ka mativwanek akiw. Igkis kawnata arabiyunek akiw. Kamuw ka bukahgikis akiw. Yuma awahka hiya gibukakkis akiw. **17** Mmanawa ner Muwtohyan ku pariye ay givetun Uhokri, ig avuriwgikisnek kewa pahavwi muwtohvutnebe. Ig huwithigkisnek arimkat un ariwtyak ku pariye keh igkis aymuhwanek adahan avanenekwa. Ayge ig Uhokri manwotigkisnek ariw madikte gikantakkis.

Henewatbaki ig pahavwi awna nutuh.

Madikte misakwa tinwovu aynte inurik

8 **1** Ayteke ku aysaw ner Muwtohyan hakuhe ini ntewnehkervye makaksaki. Aynewa madikte misekwe tinwovu aynte inurik adahan abusku ler.

2 Ayteke ariwnteke ini nah hiyap neras ntewnehkernene gikebikis ahj ku pariye tabirwaknene aynte givetun Uhokri. Igkis ikepka

O Novo Testamento e Salmos na língua Palikur do Brasil; © 2018, Wycliffe Bible Translators, Inc.

gitkis ntewnehker akebi gagignikis tohompet *adahan igkis agigenes adahan kerka.*

Jesus gihiyegavu gayapnikis git Uhokri in humawnek gitkis

3 Ayteke pahavwi ahj akiw danuh atere. Ig sumuh pahamku tiket atiy tas kehka karukri wahano. Ig tabirasew avetun piriyepkewket. Ikepka git ka aynsima imihgi wageska payegbitak akak madikte Jesus gihiyegavu giviryepkawnikis. In ikepka git adahan ig nibuketni givetunat Uhokri amadga ini piriyepkewket kehka karukri wahano ku pariye aynene avetun Uhokri gevwi. *Ayge ig bukehpin.*

4 Giwakutak ner ahj ini iyaygti imihnevye nisayan wagehe hanpa gimkanit Uhokri. Igkisme Jesus gihiyegavu giviryepkawnikis wagehe payak nikak.

5 Pisenwa gibukhan ini iyaygti, ig ahj iwe ini imihgi atiy tas. Ig kivunsepni akak tiket ariwntak ini piriyepkewket. Ayteke ig padekwin hanpa amadgat wayk. Aynewa digidgiye akak kimanka, ugugune, sagkaki kahayak amadga wayk.

Ntewnehker mbayka ahawkanavrik danuhnek

6 Ayteke nikwe neras ntewnehkernene ahj ku pariye kagigniwokapnevye, igkis ahegbetew adahan igkis agighenes.

Pitatye mbayka: waxri wohe

7 Ayteke ner pitatye ahj agighe. Aynewa muwok tiphawnawa wageska payegbitak akak tiket, wageska payegbitak akak migat in padekwika temkete amadgate wayk. Ayge nikwe kaba abuskuhwa waxri wohe muwapuw amadga hawkri, hawata kaba abuskuhwa ahavwi wohe, hawata akiw madikte pamatkaviyene avan wohe.

Aveyni mbayka: parahwokwa wageswa migat

8 Ayteke ner giveynivye ahj agighe. Aynewa arikna ke paha waxri imuwadnebe in kadawempiye akak tiket in padekwika temkete ahakwate parahwokwa. Ayge nikwe kaba abuskuhwa parahwokwa wageswe migat.

9 Avim ini kaba abuskuhwa ahakwayevwi parahwokwa miyarap, hawata kaba abuskuhwa nawiy mehpika.

Amamnam mbayka: un tiviyvi

10 Ayteke ner gimamnampiye ahj agighe. Aynewa paha warukma nopsadnene kadawempiye ke abukribe in tuguhe inuriktak. In tuguhe ahakwat kaba abuskuhwa warikviyene. Hawata akiw in tuguhe ahakwat un ariwtyakviyene.

11 Ini warukma kanumka “Tiviyka”. In keh kaba abuskuhwa un tiviyvi. Ayge ka aynsima hiyeg miyarap awaku *igkis higap* ini un tiviyviye.

Avaxnikan mbayka: ariknebdi amedgene en huwivwihpika

12 Ayteke ner givaxnikanpiye ahj agighe. Aynewa kaba abuskuhwa kamuw huwivwihpika, kaba abuskuhwa kayg huwivwihpika, kaba abuskuhwa warukma huwivwihpika adahan gibutnikis ka kabutni kiyesradima akiw. Ayge nikwe kaba abuskuhwa puwivaka ka kabutni. Hawata kaba abuskuhwa mitipka kawnata kabutni.

13 Ayteke nah sarayh nuvegi, nah hiyap pahavwi avakni ig amaravari aynte inurik. Nah timap ig awna akak madikte giwakemni. Giwn:

— Akayih! Akayih! Akayih! Neras misekwenevwi amadga wayk igkis ka aynsima hiyaptenek mbeyne akiw kuwewanek avim ini ku aysaw neras mpenemnene ahj agighanek.

Avahwokni mbayka: mbeyevye akatwa hiyapkiska gitkis hiyeg gavitkis kene tananadbe

9 **1** Ayteke ner givahwoknivye ahj agighe. Aynewa nah hiyap pahavwi hiyeg gihivak kewa paha warukmabe ku pariye kuwis tuguhe inuriktak amadgat wayk. Ikepka git irakri adahan ig awokepten ini miyokwiye ku pariye yumanene amaksemni.

2 Ig ner kene warukmabe woke ini miyokwiye. Ariwntak ini miyokwiye pese sariyan dahawnene ke *was* wohpiyebe. Ayge nikwe kamuw abutni ka kabutni akiw. Hawkri misanpip awaku ini sariyan.

O Novo Testamento e Salmos na língua Palikur do Brasil; © 2018, Wycliffe Bible Translators, Inc.

3 Ayteke ka aynsima tanan pahabunevye pesbet abetitak ini sariyan atan amadgat inin. Ikepka gitkis giwahrakis kewa akuwbe.

4 Ayteke awnaka gitkis neras tananempu:

— Ka yi muwaka hiyapkis mbeyne arit pamatkaviyene avan, ine arit ahavwi, ine arit nawenyevwi amutribdi akiw. Heneme hiyapkisnay mbeyne gitkisnen hiyeg, gitkis ignesnewa ku pariye yumanene gibekteykis Uhokri gitamka ay gidevakis.

5 Igkis tananempu ka isaksaka adahan igkis umah hiyeg, heneme adahannen igkis hiyapkisne mbeyne gitkis. Ayge nikwe igkis hiyapkisnes mbeyne gitkis hiyeg adahan pohowku kayg. Igkis kayahkis akatwa gitkis ku samah akatwa akuw giyakni.

6 Avim ini pohowkunene akebi kayg neras hiyeg aharitnes miyakanek, heneme avim ini igkis ka utipninek. Igkis umahkiswekere, heneme miyaka ka danuh gitkisnek.

7 Igkis tananviyene kewa kawaybe ku pariye ahegbetnene adahan kerka. Arikna ke suwvregbe kehka karukri wahano ay gitewhakis *adahan areketni ku samah igkis matekevyes madikte hiyeg.* Gihepkakkis kewa hiyegbe gihepkakkis.

8 Gisemnikis *kiyabwad* ke tinobe gusemnibe. Gaybukis kewa kawokwinebe gaybu.

9 Gidukkis awasadukave ke wotbe akakbe sivaribe. Gihanpikis gaman kewa kahosbe ku aysaw egkis kahka gavitkis ka aynsima kaway ku pariye sigisnenes arimkanit kerka.

10 Gibkis yak ke akuwbe. Ini gibkis in giwahrakis adahan igkis hiyapkisnes mbeyne gitkis hiyeg abet ini pohowkunene kayg.

11 Igkis kakivara pahavwi gikivarakis ku pariye gikumaduketnikis. Igme gikivarakis ig ner ahj ku pariye avuriwne ini miyokwiye ku pariye yumanene amaksemni. Giw Abadoh giwnavrikkis judeyenevwi. Giw Apoliyoh giwnavrikkis gresiyenevwi. *Inakni wownavrikwiy "Umehekevutne".*

12 Ini pitatye "akayih" adahan mbeyne mpiye. Ayteke ariwnteke ini aytente akiw pitana "akayihvyene" adahan mbeyne hawata amawka in danuh.

Avuguhkun mbayka: suwtat umah ka aynsima hiyegnek

13 Ayteke ner givuguhkunpiye ahj agighe. Aynewa nah timap pahat ikuvimnat awna ariwntak mpuse nitusi ini piriyepkewket kehka karukri wahano ku pariye aynene givetun Uhokri.

14 In awna git ner avuguhkunpiye ahj ku pariye kuhwekwa agigha. In awna:

— Asa isahkis neras paxnikanene ahj mbeyevyenen ku pariye wanamnave aynte amun egu warik nopsadnano Ewfratis.

15 Ayteke nikwe neras paxnikanene ahj isahkiska. Igkis ahegbetepka adahanikwa ini ler, adahanikwa ini hawkri, adahanikwa ini kayg, adahanikwa ini kamukri adahan giwmeptenkis kaba abuskuhwa hiyeg amedgenevwi inin.

16 Gisuwtatavukis ka aynsima aduhyamadga kaway. Ekkepka nutuh ku aysaw gikebikis. Igkis pimavut madikawku madikwa milyoh *(200.000.000)* gikebikis.

17 Ayge ig Uhokri hiyapkise nutuh huwewe ku samah gihivakkis neras kane aynsima kaway payak gikakkis neras suwtat ku pariye batebdebdihpiye giduhyamadgakis. Igkis suwtat kadahanyekuye gidukmadgayakis duwweh ke tiketbe, ayewebore ke tipbe kewyo "jasintu", hawata kuwikwibore ke supbe akiw. Igkisme kaway gitewkis kewa kawokwinebe gitew. Gibiyaptakis pes tiketnenwa akak sariyan akak ini pisukempiye ku pariye bixiwahnene arihri.

18 Ini mpenene mbayka, egu tiket akak ini sariyan akak ini pisukempiye ku pariye bixiwahnene arihri ku pariye pes gibiyaptakkis kaway, in umehe kaba abuskuhwa hiyeg amedgenevwi inin.

19 Mmanawa igkis kaway gidatnikis ay gibiyrikkis. Hawata akiw ay amun gibkis. In gibkis ke kaybunebe. In katew. Akak ini gibkis atew igkis kaway huwivwihe ka aynsima hiyeg.

Hiyeg ka wageskere gihiyekemnikis

20 Neras hiyeg ku pariye aytentene amadga inin ku pariye kane umahka akak ini mbayka, hiyaksa igkis ka miniw ariw

O Novo Testamento e Salmos na língua Palikur do Brasil; © 2018, Wycliffe Bible Translators, Inc.

gikehnikis mbayka. Igkis ka miniw ariw gikiyathankis wavitye, ariw gikiyathankis ahehpakti batakkarad kehka karukri wahano kuwikwiye, kehka karukri wahano seyno, kehka kuwiwra, kehka tip, kehka ah, ku pariye kane hiyap, kane timap, ine kane wew.

21 Hawata akiw igkis ka miniw ariw *gihiyekemnikis mbeyevyenen. Igkis gidukweneswa* umehnenes giyakikis hiyeg. *Igkis gidukweneswa* kehnenes ihamwihwaki. *Igkis gidukweneswa* mahayakemnihwenenes. *Igkis gidukweneswa* amevwinenes.

Pahat inetit ayamkiska nutuh

10 **1** Ayteke nah hiyap pahavwiwa ahj detye akiw ig muhuk ayta inuriktak. Ig kasimsavu akak ukuhne. Paha tuwesegu ay aranwa gitew. Gihepka ka amuwyisima ke kamuwbe. Gibagwan kadawe ke tiketbe akadwey.

2 Ig sumuh pahak kagta nopsesa in wok ay giwaku. Ig danuh atan, ig sibuh gikugku kihehavriktak tahan ahakwat parahwokwa. Inme gikugku patuwenavriktak ig sibuh tahan avitit waxri.

3 Ayteke ig kabiman akak gihawna ke kawokwinebe gibiman ahawna. Pisenwa gibiman, ntewnehker akebi digidgiye digihwa akak nihawna. *In awna iwit.*

4 Ku aysaw in digidgiye matiswe, nah ahegbetew adahan nah tamekwiye giwnkis. Heneme nah timap pahat ikuvimnat awna nutuh inuriktak. In awna:

— Ayamnite inakni giwnkis ini ntewnehkernene digidgiye. Ka ba tamakni *amadgat pikagtan.*

Nopsesa kagta axkiska nutuh adahan nah hiyak kabayntiwa ku pariye nehmnikuhpiye

5 Ayteke ig ner ahj ku pariye nah hiyap tabirnene ahakwevi parahwokwa hawata avit waxri, ig tareke giwak kihehavriktak han inut.

6 Ig awna:

— Nah awna kuri giwavrik Uhokri ku pariye dehetniye adahan avanenekwa, ku pariye kehe en akak madikte inurikya, ku pariye kehe waxri akak madikte amadgaya wayk, ku pariye kehe parahwokwa akak madikte ahakwaya un. Nah awna, kuri ahawkanavrik ka ayivwihwa *adahan madikte ini biyukap.*

7 Ku aysaw ig ntewnehkervye ahj agighanek, ayge nikwe madikte ku pariye Uhokri ikiswanaw *adahan ini hawkri* in makisupnek. In ku pariye minikwak hiyeg kotenene hiyakte, kuri metakwa in kahayak ku samah ig ekke gitkis gibukvig gawnavevu. *Henewatbaki ig ahj detye awna.*

8 Ayteke ini pahat ikuvimnat ku pariye kuwisnene nah timap in awna inuriktak nukakuh akiw. In awna:

— Ataknaba iwi ini kagta ku pariye woknene ay giwaku ner ahj ku pariye tabirnene ay parahwokwa hawata ay avit waxri.

9 Nah timapni hene, nah atere git ner ahj. Nah ayep git ini nopsesnene kagta tagebwihmnihka. Igme kaytwa nuwnuh:

— Ahah. Iwepni. Axwin. Kuwewanek in wageswanek tiviye ay pitunrik. Ka sam. Ay pibiyrik in kiterenek ke ahayakbe anunu.

10 Nah timapni hene, nah ameve ini nopsesnene kagta giwakutak. Nah axwin. *Henewa,* in kitere ay nubiyrik ke ahayakbe anunu. Heneme, ku aysaw nah dakerepni, in wageswe ka ativinisima ay nutunrik.

11 Pisenwa awnaka nutuh:

— Amawka kuwewanek pis kinetihwa pahaynewata akiw amin ku pariye nehmnikuhpiye gitkis ka aynsima hiyegviyenevwi, gitkis arakembetnene gihivakkis, gitkis arakembetnene giwnavrikkis hawata gitkis hiyegviyene gikivarakis kane aynsima.

Nah ahehpta Uhokri givin

11 **1** Ayteke ikepka nutuh pahat ahehtet ke yakot akatbe. Ayge nah timap pahavwi awna nutuh:

— Kannikaw. Ahehptanaba nuvinuh nah Uhokri. Ahehptanaba egu kakanhewket hawata. Pukuhnaba aysaw gikebikis neras ku pariye nukabayhetnivwi ayge ariku nuvinuh *neras ku pariye igkisyewa nuhiyegavu.* **2** Heneme ka muwaka aheh ahigwi aranwa nuvinuh. Ka muwaka ahehni, mmanawa in

O Novo Testamento e Salmos na língua Palikur do Brasil; © 2018, Wycliffe Bible Translators, Inc.

ikepka gitkis kane Uhokriyanvuma. Igkisme sibuhptanek nuwetri paytwempu *Jerusalém* adahan paxnika madikwa kayg akak piyana arawna *(42).* **3** Avim ini *nah awahkisnek* piyana nawnevevu atere, nah ikinek *gawaygikis* adahan igkisme ekkenes nuwnuh. Igkis kasimsavuwavenek akak sak kasiwboye *adahan areketni giwakemnikis akak hiyeg gitaraksankis.* Igkis ayge ekkenes nuwnuhnek abet ini mil hawkri akak pina madikawku madikwa arawna akak puguhkuna madikwa arawna akiw *(1.260).*

Uhokri gawnevevu piyana gikebikis

Zk 4.3; Mal 4.5

4 Neras piyananene gikebikis Uhokri gawnevevu *igkis kewa abukribe adahan uguhne hiyeg gihiyekemnikis.* Igkis kewa pikatna ah akatbe *kewyo* oliveg *ku pariye ariy kane ahamawnisima.* Igkis kewa pisoya abukribe akekri ku pariye tabirwak ay givetun *Uhokri* ku pariye waxri akivara.

5 *Igkis ka aynsima gannukis.* Ku pahavwi hiyeg aharit arewhevye gitkis, ayge nikwe tiket pes gibiyaptakis adahan gibukepten ner givetunyakis. Henewa, ku pariye aharit adahan arewhevye gitkis igwa muwaka adahan ig miya hene.

6 Igkis gawnevevu kadahan gannukis adahan sabuk en kahadbe muwok ka wayk ku samah igkis ekkenete Uhokri ginetni. Hawata igkis kadahan gannukis adahan wages un humaw migat. Hawata akiw igkis kadahan gannukis adahan hiyapkis madikte mbeyne gitkis hiyeg amedgenevwi inin ku samah gimawkankis.

7 Ku aysaw igkis pisenwanek gakkankis Uhokri ginetni, ayge pahavwi axtigi pesnek arikutak ini miyokwiye ku pariye yumanene amaksemni. Ig atere keryenek gikakkis. Avim ini ig matekevgikisnek. Ig umahavevgikisnek.

8 Ayge nikwe givitkis misakwanek haritave avigku ahin aynte avit ini paytwempu nopsadnene *Jerusalém.* Avitwata paytwempu ku kiney ig gikivarakis deddehpika amin giyakni. Heneme kuri ini paytwempu kanumka Sodoma. In hawata in kanumka Ejitumnaw. In kanumka hene awaku igkis paytwempuyenevwi ayge kadahanata gihiyekemnikis ke neras sodomayenevwibe, ke neras ejituyenevwibe.

9 Ayteke hiyeg ariwntak madikte waxri, giwntakkis madikte hiyegiviyenevwi, pahabunenevwi, arakembetnene giwnavrikkis hawata arakembetnene gihivakkis, igkis madikte hiyapnek neras piyananene gawnevevu givitkis *haritavenek avigku ahin.* Igkis ivegbetnek gimkanitkis adahan mpana hawkri akak abusku, mmanawa igkis ka isaksakanek adahan avuhka.

10 Ayge nikwe madikte hiyeg amedgenevwi inin igkis hiyapni hene ku samah metakwa ignes miyarap, igkis bateknek ginaktinkis ka aynsima. Igkis fetya. Igkis kakanhewnes pawtak. Mmanawa neras piyananene Uhokri gawnevevu kuwis hiyapkise ka aynsima mbeyne gitkis hiyeg.

11 Heneme ayteke ariwnteke ini mpana hawkri akak abusku, ig Uhokri parakse gitipkis givititkis neras *gawnevevu* akiw. Ayge nikwe igkisme kannikew tabir akiw. Nerasme hiyeg hiyapni hene, igkis avisasew ka aynsima.

12 Ayteke igkis piyananene Uhokri gawnevevu timap pahat ikuvimnat awna ka ahawnasima gikakkis inuriktak. In awna:

— Wagahnay ayta numkanit.

Ayteke igkis wagehe abetimpi ukuhne, igkisme givetunyavukis ivegbet gimkatkis atere.

13 Nikwenewa waxri segke kihaw. Aynewa paha payt ariwntak mpuse madikawku payt ay amadga inin in mehpika. Avim ini ntewnehker mil *(7.000)* gikebikis hiyeg umahavepka abetnewa ini sagkaki. Asemnime hiyeg hiyapni hene, igkis avisasew mpiynevevye, igkis kabeyhenekuye Uhokri inurikyene gidatni.

14 Aveynivye “akayih” adahan mbeyne mpiye. Kuri amamnampiye “akayih” adahan mbeyne ka ayivwihwa adahan in danuh.

Uhokri gidukwenewa kabayhaka aynte inurik

Ap 4.8, 5.9, 7.9, 14.2, 15.3, 19.1

15 Ayteke ntewnehkerviye ahj agighe. Ayge inurik ka aynsima hiyeg awna akak madikte giwakemnikis. Igkis awna:

O Novo Testamento e Salmos na língua Palikur do Brasil; © 2018, Wycliffe Bible Translators, Inc.

— Kuri Ukivarawiy kumadukene amadga wayk gikak gikanyan Cristo. Ig kumadukanek adahan avanenekwa. *Kibeyne.*

16 Ayge neras piyananene madikwa kiyavwiyegben akak paxnikanene gawnakis *(24)* ku pariye batebdebdihpiye amadga gevwikis ayge givetun Uhokri, igkis tuguhkiswebdi mabuw waykborit adahan igkis gikabeyhetni Uhokri.

17 Igkis awna:

— Aa Kiyavwiye Uhokri, pis Ukivara detye. Pisnewa ay kuri. Piswata minikwak. Usuh kabayhap awaku pis kawihe pidatni kuri adahan pis kumadukene hiyeg *akak madikte pikiytani.* **18** Neras kane Uhokriyanvuma igkis ka aynsima dagawnebdi, mmanawa metakwa ahawkanavrik danuh adahan pis kahayaksene gitkis ku samah pis ka batek akak givathawnikis. Ahawkanavrik danuh adahan pis givukeptenkis hanpa arimkanit biyukwiki. Hawata ahawkanavrik danuh adahan pis hiyekne gikakkis hiyeg miyaravyempu. Hawata ahawkanavrik danuh adahan pibukpig gikakkis pawnevevu igkis daxwiye gitiwnikis. Hawata ahawkanavrik danuh adahan madikte pihiyegavu ku pariye pikiyetnivwi ignes daxwiyes gitiwnikis. Neras ku pariye kiyatyevwi amadga hawkri payak gikakkis neras ku pariye ikaka yumanene gikiytanikis amadga hawkri ignes madikte daxwiyes gitiwnikis *kibeyne itiwnit.* Hawata akiw metakwa ahawkanavrik danuh adahan pis pisenwevye gikakkis hiyeg ku pariye pisenwevyevwi akak inin waxri.

Henewatbaki igkis kiyavwiyegben awna.

19 Ayteke Uhokri givin aynte inurik in woke. Pohow kiyes hiyapka ayge. Egu kiyes bayehket adahan Uhokri gikumadukan adahan gahegbetawni gikakkis gihiyegavu. Ayge ugugune akak kimanka, digidgiye. Ayge wayk segke, muwok wayk tiphawnawa.

Tino pamakutekwiyo, igme Satanas aharit umehpiye gukamkayh

12 **1** Ayteke pahat annut hiyapkiska nutuh aynte inurik. *Ayge nah hiyap* pahavu tino, eg kasimsavu akak kamuw. Hawata *nah hiyap* kayg anavi gukugku. Guyuw ay gutewha in kadahan madikawku warukma akak pisaya arawna *(12)* akebi.

2 Eg tino biwhkisno ayge. Eg kayawvaru awaku eg kayehe gukamkayh.

3 Ayteke nawenyewa annut hiyapkiska nutuh aynte inurik. *Nah hiyap* pahavwi waramwi ka nopsimahad. Ig duwweh. Ig kadahan ntewnehker akebi gitew akak madikawku akebi gituw. Mpuse gitewha kadahan paha iyuwti *adahan areketni ku ig kumadukene hiyeg.*

4 Akak gib ig ahiwe kaba abuskuhwa warukma inuriktak ig padekwigkis amadgat wayk. Ayteke ig tabirasew ayge guvetun nor tino ku pariye biwhkisno ig wahevye eg pamakutak adahan ig axwiye gukamkayh ku aysaw ig amadgat wayk.

Jesus amadga hawkri

5 Ayteke nor tino pamakuteke gukamkayh pahavwi awayg, ku pariye kumadukanek madikte hiyeg amadga inin akak pahat gisuga sivari *hawata ku samah pahavwi muwtohvutne kumaduka givigvu akak ah.* Ig amadga wayk, ig iwepka ig waxwepka ta inut gimkat Uhokri arimkat gevwi kiyatyo *ku kiney ig kumadukene madikte muwapuw.*

Uhokri gihiyegavu avuriwkanek

6 Egme nor tino bisike eg sigise ta amadgat amatap *ku kiney yumanene hiyeg misakwa.* Ayge Uhokri ahegbete pahayku iwetrit gudahan ku kiney eg avuriwka adahan madikawkuvut madikawku madikwa hawkri akak pina madikawku madikwa arawna akak puguhkuna madikwa arawna akiw *(1.260)* akebi.

Ahj wanekbetenek wavitye gihawkan

7 Ayteke kerka humew aynte inurik. Ig *ner ahj kewye* Migew gikakkis gihiyegavu ahj igkis kerbet gikak ner ku pariye kene waramwibe. Igme ner kene waramwibe ig ker gikak payak gikakkis gihiyegavu ahj *mbayavye.*

8 Heneme ig ner kene waramwibe matekepka payak gikakkis gihiyegavu. Ayge nikwe yuma pahaykunema iwetrit kawih gi-

O Novo Testamento e Salmos na língua Palikur do Brasil; © 2018, Wycliffe Bible Translators, Inc.

dahankis aynte inurik. *Ka hiya igkisma misakwa ayge akiw.*

9 Ayteke nikwe ig ner kene waramwibe nopsadnene, ig padekwika inuriktak. Igi ner Kaybune ku pariye humaw minikwak. Ig kanumka giw Wavitye Gikivarakis. Ig kanumka giw Satanas, *Uhokri Givetunya.* Ig ku pariye kinis madikte hiyeg amedgenevwi inin. Ig ner padekwika inuriktak amadgat wayk payak gikakkis gihiyegavu ahj *mbayavye.*

10 Ayteke nah timap pahat ikuvimnat ka ahawnasima aynte inurik. In awna:

— *Kibeyne,* metakwa ahawkanavrik danuh adahan Uhokri keh hiyeg isahptaw. Metakwa gidatni ahawkanavrik danuh. Metakwa gikumadukan ahawkanavrik danuh. *Kibeyne,* metakwa ahawkanavrik danuh adahan Cristo gikiytani. Mmanawa kuri ner kamiyekevutne ku pariye tabirnenekwa ay givetun Uhokri adahan kamiyevye ukebyuvwiy takunipti, metakwa ig padekwika inuriktak. **11** *Kibeyne,* igkis ukebyuvwiy matekevgi avitimpi ku samah ig Muwtohyan sukase gimig *gidahankis,* igkis matekevgi hawata avitimpi ku samah igkis ekkenes gikiytani. *Kibeyne,* igkis kibokaye kinetihwa gimin he igkis ka kavigsa givitkis, igkis ahegbet umahkiswa *gidahan Uhokri.* **12** Yis inurikyenevwi, hiyawa yis batek yinaktin kuri. Heneme ka aynsima mbayka danuh kuri arit waxri hawata arit parahwokwa. Mmanawa ig wavitye gikivarakis kuwis danuh atere yit. Ig ka aynsima dagawne, mmanawa ig hiyakni ku kaba danuh gihawkanavrik *adahan gihawkan pisenwe.*

Henewatbaki ig pahavwi awna.

Wavitye gikivarakis hiyapkisnek mbeyne gitkis hiyeg judeyenevwi

13 Igme ner kene waramwibe ig hiyapni hene ku ig kuwis padekwika amadgat wayk, ig kavusaw harakse nor tino ku pariye pamakuteke ner gukamkayh awayg.

14 *Nikwenewa* ikepka gut nor tino pikana akebi guhanpi kewa avakni nopsadnene gihanpibe kahadbe ik adahan eg amara eg tivik arimkat guwetri amadgat amatap *piyawakad,* kahabde ayge Uhokri avuriwgunek adahan mpanabu kamukri akak abusku. Atere ner kene waramwibe ka hiya gusamanak.

15 Ayge nikwe ig ner kene waramwibe ig hiyapni hene, ig pekkise un gibiyriktak kewa pahatra warikbe. Ini un harakse nor tino adahan gutarsepten.

16 Heneme wayk ayave nor tino. In wokhew. In higep madikte ini un ku pariye pese gibiyriktak ner kene waramwibe.

17 Ig ner kene waramwibe ig hiyapni hene, ig ka aynsima dagawne gut nor tino. Ig tivik kerye gikakkis guhiwhivwi ku pariye aytentene amadga inin, madikte neras ku pariye ihpenevwi Uhokri gikumadukan, ku pariye gidukweneswa ekkenenes Kiyavwiye Jesus ginetni inyewatnene.

18 Ayteke nikwe ig ner kene waramwibe ig misekwe tabir akigbimna parahwokwa.

Awayg kewa pahavwi axtigibe kumadukanek madikte hiyeg

2Tes 2.3; 1Jo 2.18; Ap 6.2, 17.7

13 **1** Ayteke nah hiyap pahavwi axtigi pes akiw ahakwatak parahwokwa. Ig kadahan madikawku akebi gituw. Gitew ntewnehker akebi. Mpuse akisurik gituw kadahanyekuye iyuwti *adahan areketni ku ig kumadukene hiyeg.* Mpuse gitew tamakave avit mbaytunka adahan makuksene Uhokri giw.

2 Igi axtigi ku pariye nah hiyap gihivak kewa pahavwi kawokwinebe. Gikugku kewa wokibe gikugku. Gibiyme kewa kawokwinebe gibiy. Igme ner kene waramwibe *ku pariye wavitye gikivarakis* ig ike gidatni git ner axtigi. Ig ike gikumadukan git adahan ig kumadukene hiyeg hawata ig ike git *ka aynsima* gikiytani.

3 Ayteke nah hiyap paha araytak gitew ner axtigi in ke wotbe in huwivwihpikabe mbeyevye huwivwihwaki, heneme ayteke in miyvi akiw. Madikte hiyeg amedgenevwi inin igkis hiyapni hene, igkis wakaymnibdi mpiynevevye, *igkis kumadukasew* git ner awayg ku pariye kene axtigibe.

4 Amun ini nikwe igkis madikte kawohkigahewnekuyes git ner *wavitye gikivarakis ku*

O Novo Testamento e Salmos na língua Palikur do Brasil; © 2018, Wycliffe Bible Translators, Inc.

pariye kene waramwibe, mmanawa ignewa ku pariye ike gidatni git ner awayg ku pariye kene axtigibe. Igkis hawata kawohkigahaw git ner kene axtigibe. Igkis awna:

— Yuma pahavwinema detye kema nerma. Yuma pahavwinema hiya gisamanak.

5 Igme ner kene axtigibe ig isaksepka adahan ig makuksebdihne Uhokri. Ig isaksepka adahan ig kehne ka aynsima annut adahan paxnika madikwa kayg akak piyana arawna *(42)* akebi.

6 Ayge nikwe ig kavusaw makuksebdih Uhokri. Ig mahivwih Uhokri giw. Ig mahivwih givin. Ig mahivwih hawata madikte inurikyenevwi akiw.

7 Hawata ig isaksepka adahan ig kerye gikakkis Uhokri gihiyegavu. *He* ig isaksepka adahan ig matekevgikis. Ig isaksepka kumaduka madikte hiyegiviyenevwi, pahabunenevwi, arakembetnene giwnavrikkis hawata arakembetnene gihivakkis.

8 Madikte hiyeg kane Uhokriyanvuma amedgenevwi inin igkis kawohkigahaw git ner kene axtigibe. Ku samah akavuska hawkri igkis yumante giwkis tamaknema amadga ini kagta adahan dehetniki, ini kagta gidahan ner Muwtohyan, ku pariye umahkiswe *gidukwenavrikkis hiyeg.*

9 Yis ku pariye katayebnenevwi, ataybiswanabay *arit ku pariye nah ekkene yit kuri.*

10 Ku Uhokri ikiswanaw adahan pahavwi *yaytak* kamaxwika, ka sam, hiyawa ig kamaykiswa. Ku amawka pahavwi umehpika akak iwan, kawnata sam, hiyawa ig umahkiswa. Awaku ini pugamawka yis Uhokri gihiyegavu amawka yis kamaxwa givitit Uhokri kabayntiwa. Amawka yis kamaxwenene givitit abetnewa ini mbeyne.

Nawenyewa awayg ke axtigibe kawohkigasa hiyeg git ner pitatye awayg

Mt 7.15; Mk 13.22

11 Ayteke nah hiyap pahavwiwa akiw ku pariye kewa pahavwi axtigibe nawenyewa akiw ig pes waykekutak. Ig pitana gituw kewa pahavwi muwtohyanbe. Heneme ig awna *akak gimantiw* ke pahavwi waramwibe.

12 Ku aysaw ig ay kennesa gimun ner pitatye awayg kene axtigibe ig kadahanata gannu. Ig mpiksaptih inin waxri payak akak madikte hiyeg amedgenevwi inin adahan igkis kawohkigahaw git ner kene axtigibe pitatyenene, ner ku pariye kabuskanaye mbeyevyenene, heneme ayteke in miyvi akiw.

13 Ner *givevwivye kene axtigibe* ig keh ka aynsima annut ku pariye hiyeg amadgayavu inin ka hiya nikehka. He ig keh tiket muhuk inuriktak amadgat inin giwtrikneswa hiyeg.

14 Ayge ig kinisne madikte hiyeg amedgenevwi inin akak ini gannu ku pariye ig isaksaka adahan ig keh ku aysaw ig kennesa gimun ner kene axtigibe pitatyenene. Ig batakise ahehpakti gitkis madikte hiyeg amedgenevwi inin adahan igkis kiyathenes ner kene axtigibe ku pariye huwivwihpika mbeyevyenen gihwivwihwan akak iwan, heneme ayteke in miyvi akiw.

15 Ikepka git *givevwivye kene axtigibe* adahan ig iki awnparinen arit gahehpak batakkarad ner pitatyenene kene axtigibe, kahadbe ig ahehpakti ik adahan awna iwit, ik adahan ig umah madikte hiyeg ku pariye kane kiyathig.

Kane Uhokriyanvuma amavanek axtig gitamka

16 Ig *ner givevwivye kene axtigibe* ig mpiksaptihe madikte hiyeg, hiyeg kiyatyevwi, hiyeg ku pariye ikaka yumanene gikiytanikis, hiyeg igisavye, hiyeg madiptavye, hiyeg ibukti, hiyeg kane ibuktima, adahan igkis amevenekuyes gitamkakkis ay aduhyamadga giwakkis kihehaptak ba ay gidevakis adahan gibekteykis.

17 Ayge nikwe hiyeg ku pariye kane amava ini gitamka igkis ka ik adahan igkis isimwiyinek, ine igkis kawnata ik adahan igkis piyuknek. Ini gitamka in ner kene axtigibe giw. Ku in ka tamaknek akak let, in tamaknek akak lemehu adahan areketni giw.

18 *Nukebyuvwi,* inakni ayap hiyakemniki *yit.* Ku pahavwi *yaytak* hiyakemniye hiyeg, ik adahan ig pukuhpa ini lemehu ku pariye areketni ner kene axtigibe giw. Mmanawa in

O Novo Testamento e Salmos na língua Palikur do Brasil; © 2018, Wycliffe Bible Translators, Inc.

pahavwi hiyeg giw. In lemehu puguhkuna madikawku madikwa akak puguhkuna madikwa arawna akak puguhkuna arawna akiw *(666).*

144.000 hiyeg hawata kabayha Uhokri aynte inurik

Ap 4.8., 5.9, 7.9, 11.15, 15.3, 19.1

14 **1** Ayteke nah sarayh nuvegi akiw, nah hiyap ner Muwtohyan ig tabir aynte avit ini waxri imuwadnene *kewye* Siyawh *aynte avit Jerusalém,* payak gikakkis neras madikawku madikwa mil hiyeg akak paxnika madikwa gawnakis akak paxnika gawnakis akiw *(144.000).* Igkis hiyeg tamakave gidevakis akak Uhokri gitamka adahan gibekteykis *kahadbe igkis hiyakan ku igkisnewa gidahan Uhokri.* Igkis tamakave akak gibekteykis giwavrik ner Muwtohyan hawata giwavrik Wigwiy.

2 Ayteke nah timap hiyeg gikuvimnakis awna inuriktak akak gihawnakis ke avetetnibe, ke digidgiyebe. Nah timap gikuvimnakis ke agigmanbe akiw, ke hiyegbe agighenebe hebbek.

3 Igkis ayge givetun Uhokri ku pariye betnene amadga gevwi kiyatyo. Igkis ayge givetunkis neras paxniknene hiyeg dehetniyevwi, ayge givetunkis neras kiyavwiyegben. Igkis peknes nukune avat ku pariye yumanene hiyeg kannuhye pak. Igkisnewa neras madikawku madikwa mil hiyeg akak paxnika madikwa gawnakis akak paxnika gawnakis akiw *(144.000)* ku pariye isimkavu gavit Uhokri, igkisnewa kannuhye pak inakni avat.

4 Mmanawa igkisnewa agenpiye givitkis, mmanawa igkis ka mahayakemnihwa gukakkis tinogben. Igkis barewvityevwi. *Igkis ikatuswe gitnen Uhokri.* Igkis wew gikaknen ner Muwtohyan ku kitwiye ig. *Igkis ka amava gihiyekemnikis hiyeg amadgayavu inin. Igkis isahptew niw.* Igkiskit *umahkiswe givatra Uhokri. In ke wotbe igkis* kakanhew givitkis pahavwite git Uhokri hawata git ner Muwtohyan.

5 *Igkis ka iha giwasemni ner kene axtigibe.* Wasaymaka ka utipka ay gibetkis. Igkis yumahwa givathawnikis aynesnima giwtrik Uhokri.

Mpana gikebikis ahj ekkene ku Uhokri gibiykaseptenkis hiyeg ku pariye kane Uhokriyanvuma

6 Ayteke nah hiyap pahavwi ahj akiw ig amerempi aynte inurik. Ig ekkene Uhokri ginetni dehetniki. Yuma pahatnema inakni ginetni mpiyene aynesnima. Ig nekketni gitkis madikte hiyeg amedgenevwi inin. Ig akkin gitkis madikte hiyegviyenevwi, gitkis pahabunenevwi, gitkis arakembetnene giwnavrikkis hawata gitkis arakembetnene gihivakkis.

7 Ig ahj awna gitkis akak madikte gawaygi. Giwn:

— Kiyathanabay Uhokri akak madikte yavisni. Kiyathanigbay mmanawa metakwa ahawkanavrik danuh adahan ig katiwnisevye gitaraksankis gitkis hiyeg avatra gikehnikis kane kabay. Kawohkigahawnabay git Uhokri, git ner ku pariye kehe en, kehe waxri, kehe parahwokwa hawata kehe un ariwtyak.

8 Ayteke *nah hiyap* pahavwiwa ahj akiw ig danuh gihavu butte ner pitatye ahj. Ig awna:

— *Hiyeg kane Uhokriyanvuma giwetrikis ku pariye ke ini paytwempu* nopsadnenebe *kewye* Babiloniya in kuwis biyuk. In biyuk awaku in *ke pahavu tinobe ku pariye* kinista madikte hiyeg adahan ignes higap win gukak. In guwinna innebaki kane Uhokriyanvuma gimahyakemnikis mbeyevye.

9 Ayteke *nah hiyap* pahavwiwa ahj akiw, gimamnaviye ahj, ig danuh butte gihavukis neras pitatyevwi ahj. Ig awna akak madikte giwakemni. Giwn:

— Ku pahavwi kawohkigahawnek git ner kene axtigibe akak gahehpak batakkarad, *igi biyuknek.* Ku pahavwi tamakisnek gidep ba giwak aduhyamadga akak ner kene axtigibe gitamka, *igi hawata biyuknek giw Uhokri.* **10** Aysawnemenek pugamawka ig pahavwi higapnek ariwntak igwa Uhokri giwinna. In Uhokri giwinna innebaki mbeyne ku pariye Uhokri hiyapkisnek gitkis patahwaviye. In ke wotbe ig dimukwinbenek inyekata arikut gihigvetni, *ig higapkiswin gitkis.* Egme gihigvetni egnebaki gihiyekemni ku samah ig ka batek akak patahwaki

O Novo Testamento e Salmos na língua Palikur do Brasil; © 2018, Wycliffe Bible Translators, Inc.

aynesnima. Igme ner patehwevye ig hiyapnek *ka aynsima* mbeyne ay abet nor tiket wageska payegbitaknene akak ini pisukempiye ku pariye bixiwahnene arihri. *Ayge ig hiyapnek ka aynsima* mbeyne ay givetunkis neras ahjviyenevwi barewvityevwi *hawata ay* givetun ner Muwtohyan. **11** Egu tiket ku kiney hiyeg patakwaviye hiyap mbeyne *eg wohne adahan avanenekwa.* Gusayan pes takunipti avanenekwa. Ayge yuma mayakka gidahankis neras ku pariye kawohkigahewnevwi git ner kene axtigibe akak gahehpak batakka. Yumahwata mayakka gidahankis neras ku pariye amevenevwi hiyeg gikankis gitamka."

Henewatbaki ig ahj awna.

Amawka Uhokri gihiyegavu kamaxwene givitit abetnewa mbeyne

12 *Ku pariye hiyeg kane amava axtigi gitamka igkis hiyapnek mbeyne ay amadga inin. Ka sam.* Amawka Uhokri gihiyegavu kamaxwenene givitit abetnewa ini mbeyne. Ku pariye ihpenevwi Uhokri gikumadukan, ku pariye kamaxwenevwi givitit Kiyavwiye Jesus *amawka ku igkis kamaxwa givitit kabayntiwa abetnewa ini mbeyne. Amawka igkis ka isahkis gihiyekemni.*

13 Ayteke nah timap pahat ikuvimnat awna inuriktak. In awna nutuh:

— Tamaknaba inin iwit ku pariye nah ekkene pit kuri:

Ku pariye hiyeg umahkiswa avatra ku samah ignes kehne Ukivarawiy gibetki, igkis utinek ka aynsima kabayka.

Igme Uhokri Gitip awna:

— Ihi, inakni inyewa. Igkis utinek kibeyne mayeket ariw gimaviswankis *gidahan Uhokri.* Ku pariye kabayka igkis keh, igkis utinek akebiwata ini kabayka.

Uhokri iwapkisnek gihiyegavu

14 Ayteke nah sarayh nuvegi, nah hiyap paha ukuhne seyne. Nah hiyap pahavwi ke awaygbe bat ayge abet ini ukuhne. Ig kadahan paha iyuwti ay gitewha adahan areketni ku ig matekevye *madikte givetunyavu.* In kehka karukri wahano. Ay giwaku pahamku kasivag kane ayawisima kayewbetnano *kewyo "fois".*

15 Ayteke pahavwiwa ahj pes akiw arikutak Uhokri givin. Ig kabiman akak madikte gawaygi git ner ahj ku pariye betnene abet ukuhne. Ig awna git:

— Asa kawih pikaswaga adahan pis kavusaw hiwh amutri ariw. Mmanawa amutri ariw amadga wayk kuwis ivat. Ahawkanavrik kuwis danuh adahan pis ahiwhpitni.

16 Ayteke nikwe ner ahj ku pariye betnene abet ukuhne ig mpiyase gikaswaga waykborit adahan ig wiwhpiye gamutravwi avititak waxri.

Uhokri hiyapkis gitkis taraksavye ke wotbe ig kumukwigkisbe amadga kumuktet

17 Ayteke pahavwiwa ahj pes akiw arikutak Uhokri givin aynte inurik. Ig hawata hiyuh akak pahamku kasivag kane ayawisima kayewbetnano *kewyo fois.*

18 Ayteke pahavwiwa ahj pes akiw ariwntak kakanhewket. Igi tiket akivara. Ig kabiman akak madikte gawaygi git ner giveynivye ahj ku pariye hiyuhnene kasivag kane ayawisima kayewbetnano. Ig awna git:

— Asa kawih pikaswaga adahan pis hiwh uva ariw ariwntak gukat avititak waxri. Mmanawa ayipa guw kuwis ivat.

19 Igme ahj mpiyase gikaswaga waykborit adahan ig hiwhpiye uva ariw ariwntak gukat. Pisenwa ig padekwig arikut pahamku kumuktet nopsadnano. Ini kumuktet innebaki arakak adahan Uhokri gihiyekemni ku samah ig ka batek akak patahwaki aynesnima.

20 Nor uva ariw eg kumukwika amadga egu kumuktet avawyewa ariw paytwempu *Jerusalém. Bawa ka uva arakuma* ku pariye pes amadgatak ini kumuktet, heneme in migat ku pariye *kane Uhokriyanvuma gimigkis.* In migat *ka aynsima. In* buwavewe muwapuw *optiran* adahan mpana madikawku madikwa kilomet *(300)* ayabwikawni. *In kaba pitana ahehtet nimihni,* pakeku akak kaway gibiy.

O Novo Testamento e Salmos na língua Palikur do Brasil; © 2018, Wycliffe Bible Translators, Inc.

Matekevyevwi wavityе hawata kabayha Uhokri aynte inurik

Ap 4.8, 5.9, 7.9, 11.15, 14.2, 19.1

15 **1** Ayteke nah hiyap nawenyewa annut akiw aynte inurik. In annut ka nidatnisima in keh hiyeg wakaymni. Ayge ntewnehker gikebikis ahj. Igkis me amevevyemet ntewnehker mbayka *giwakuritkis.* Ini mbayka in amaksemni mbayka ku pariye Uhokri hiyapkiswiye gitkis hiyeg avatra givathawnikis.

2 Ayteke nah hiyap ke pahak parahwokwabe in kehka akak butey wageska payegbitak akak tiket. Hawata nah hiyap neras ku pariye matekevyevwi *wavityе.* Igkis neras ku pariye kane kumadukasaw git ner kene axtigibe akak gahehpak batakkarad. Ine igkis kawnata amava gitamka lemehu ku pariye areketni giw. Igkis tabirbet ahakwevi inere parahwokwa. Igkis hiyuh gagignikis hebbek ay giwakukis ku pariye Uhokri gikan gitkis.

3 Ayge igkis peknes avat. Igkis peknes amekene Moís gavan, ku pariye gibuk Uhokri. Hawata igkis peknes gavan ner Muwtohyan. Igkis awna:

— Aa Kiyavwiye Uhokri, detyewatnene adahan madikte, aynsikata pannu hene! In kabayntiwa, in ka nidatnisima, ka nawaygisima. Pihiyekemni inyewatnene waditnenekwa. Pis gikivarakis madikte hiyeg. **4** Kiyavwiye, hawkavanek yuma pahavwinema hiyeg ka avisma pibohri. Yuma pahavwinema ka kiyathama piw. Mmanawa pisnewa barewvityе. Yuma pahavwinema barewvityе kema pisma. Aysawnemenek hiyeg ariwntak madikte waxri aytanek pimkat adahan igkis kibeyhene piw, mmanawa pannu ku pariye kibeynewatnen ini hiyapkanek gavitkis madikte hiyeg.

Henewatbaki igkis hiyeg pak givankis.

Ntewnehker akebi ahj ewk ntewnehker akebi mbayka

5 Ariwnteke ini nah sarayh nuvegi akiw, *nah hiyap* Uhokri givin aynte inurik in woke. *Ig Uhokri ig ayge givineku.*

6 Ayteke neras ntewnehkernene gikebikis ahj ku pariye me amevevye ntewnehker mbaykamet igkis pese arikutak Uhokri givin. Igkis kasimsavuwave akak kamis seyne barewye tigihwavwinene. Igkis kakabutikvu akak gikabutikkis kehka karukri wahano in pugubuhwa hanpa gidukmadgatkis.

7 Ayteke pahavwi gaytakkis neras paxniknene gikebikis hiyeg dehetniyevwi ig ike ntewnehker tas gitkis neras ntewnehkernene ahj. In tas kivun akak mbayka ku pariye Uhokri hiyapkiswiye gitkis hiyeg avatra givathawnikis. *Mmanawa ig Uhokri* ku pariye dehetniye adahan avanenekwa *ig ka batek akak patahwaki aynesnima.*

8 Ayge nikwe in Uhokri givin misekwe kivun akak sariyan. In amuwe akak gikiytani gidatni. Ka ik adahan hiyeg parak atere arikut Uhokri givin he ku aysawnemenek ini ntewnehkernene mbayka mpiyanek ini mbayka ku pariye ewkka gavitkis neras ntewnehkernene ahj. *Yuma hiyeg ik adahan mpitha nidawnhan akak giviryepkawnikis akiw.*

16 **1** Ayteke nah timap pahat ikuvimnat awna ka ahawnasima arikutak Uhokri givin. In awna gitkis neras ntewnehkernene ahj. In awna:

— Ataknabay, dimukwinabay ini ntewnehkernene tas kivunnene akak ini mbayka ku pariye Uhokri hiyapkisne gitkis hiyeg avatra givathawnikis. Dimukwinabay avitit waxri.

Pitatye mbayka: busukvitka

2 Ner pitatye ahj timapni hene, ig tivik, ig dimuke ini ku pariye ay amadga gitasga avitit waxri. Aynewa busukvitka mbeyevye kane akatwasima in humaw ay givitkis neras hiyeg ku pariye amevevye ner kene axtigibe gitamka, neras ku pariye kawohkigahewviye arit ner kene axtigibe gahehpak batakkarad.

Aveyni mbayka: parahwokwa wageswa migat

3 Ayteke givevwivye ahj dimuke ini ku pariye ay amadga gitasga ahakwat parahwokwa. Aynewa un wageswe migat kewa miyaraviyebe gimigkisbe. Ayge madikte im, madikte puwikne, madikte hiyeg ahakwaye parahwokwa igkis miyarap.

O Novo Testamento e Salmos na língua Palikur do Brasil; © 2018, Wycliffe Bible Translators, Inc.

Amamnam mbayka: warik wageswa migat

4 Ayteke gimamnampiye ahj dimuke ini ku pariye ay amadga gitasga ahakwat warik, ahakwat un ariwtyak. Aynewa in wageswe migat.

5 Ayge nah timap pahavwi ahj ig un akivara, ig awna *git Uhokri:*

— Kiyavwiye, pis ku pariye ay kuri, ku pariye ay minikwak, pis ku pariye waditnenekwa adahan avanenekwa, *kibeyne kuri* pis hiyapkisne gitkis hiyeg avatra gitaraksankis. In kabay pis keh hene, mmanawa **6** igkis sukase pihiyegavu gimigkis, igkis sukase pawnevevu gimigkis. *Kuri metakwa pis diyuhkis gimigkis givititkis,* pis ike gitkis migat adahan gihigvankis. Amebyemni gihiyekemnikis keh igkis amava inin gitiwnikis.

7 Ayteke nah timap pahat ikuvimnat nawenyewa akiw in awna ariwntak ini piriyepkewket. In awna:

— Henewa, Kiyavwiye Uhokri detye. Pis ka pihiyekemnisima adahan pis hiyak gikakkis hiyeg pakekunawa akak ku samah gikehnikis. Pis iki ku pariye kabay gidahankis. Pis ka taraksa.

Avaxnikan mbayka: kamuw awahni bukah hiyeg

8 Ayteke givaxnikevye ahj dimuke ini ku pariye ay amadga gitasga giwtrikut kamuw. Aynewa kihawnehe kamuw awahni adahan in bukehpiye hiyeg ke tiketbe.

9 Ayge hiyeg bukehpika avit ini kamuw awahni ka ahawnasima. Kameki igkis miniwme ariw gitaraksankis. Hiyaksa igkis ka kiyatha Uhokri aynesnima. Ig ik adahan mpitha ini mbayka giwkis, heneme igkis he makuksenen giw.

Avahwokni mbayka: misanpiki, akatwa

10 Ayteke givahwoknivye ahj dimuke ini ku pariye ay amadga gitasga amadgat ner kene axtigibe gevwi *ku kiney ig kumadukene hiyeg.* Aynewa gikumadukan misanpip. Ayge hiyeg kagehe ginenkis awaku akatwa.

11 Igkis hiyapni hene, igkis makukse Uhokri inurikyene awaku ini akatwa ku pariye igkis kayah, awaku gibuskanakis. Kameki igkis miniwme ariw ku pariye gikehnikis mbeyevye.

Avuguhkun mbayka: nopsad kerka

Ap 19.19

12 Ayteke givuguhkunevye ahj dimuke ini ku pariye ay amadga gitasga ahakwat egu warik nopsadnano *kewyo* Ewfrates. Aynewa eg warik makere adahan wokene ahin gidahankis neras ikivaratviyene *gikakkis madikte gisuwtatavu* ku pariye aytniye *wahamaravriktak* ku kitak kamuw pes.

13 Ayteke nah hiyap mpana anmaptiviyene mbayavyempu ke tivuwbe gihivakkis. Pahavwi pes gibiyriktak ner kene waramwibe, pahavwime pes gibiyriktak ner *pitatye* kene axtigibe. Pahavwime pes gibiyriktak ner *aveynivye kene axtigibe* ku pariye ikewne ke wotbe ig Uhokri gawnevebe.

14 Igkis anmaptiviyene igkis wavityempu. Igkis keh ka aynsima annut. Igkis atak gitkis hiyeg gikivarakis muwapuw amadga inin adahan ahegbetenes ginetnikis adahan igkis givahduketnikis adahan kehne nopsad kerka. Abet ini hawkri igwa Uhokri detye *patiptakigkis atere.*

Amawka Uhokriyanvu misakwa ahegbet gavit Cristo gidawnhan

15 Nukebyuvwi, ihpanabay Cristo giwn. Ig awna:

— Nah ayta *pahaye adahan* ke amepyebe *ig danuh ku kabet hiyeg ka wahapnigma.* Ku pahavwi misakwa ahegbet nudahan, ig utinek ka aynsima kabayka. Ku *ig ka daxtasaw arit patahwaki, in ke wotbe* ig avuriwnenekwa gisimsa barewbet, nikwe aysawnemenek ig ka muwaka wew makawihannema adahan ig kawih maraki *avim ini ku aysaw hiyeg gimebyemnikis hiyapkiskanek.*

16 Ayteke *neras wavityempu* pahadguhkise neras ikivaratviyenevwi amun pahayku iwetrit kewye “Armajedoh” giwnavrikkis judeyenevwi.

O Novo Testamento e Salmos na língua Palikur do Brasil; © 2018, Wycliffe Bible Translators, Inc.

Ntewnehkervye mbayka: sagkaki ka ahawnasima

Ap 14.8

17 Ayteke *metakwa* ig ntewnehkervye ahj dimuke ini ku pariye ay amadga gitasga abetit mayg. Ayge pahat ikuvimnat awna ka ahawnasima ariwntak Uhokri gevwi kiyatyo ku pariye aynene ariku givin. In awna:

— Kuwis madikte pisenwa.

18 Ayge kimanka, ugugune, digidgiye. Ayge wayk segke ka ahawnasima. Yuma nawenyewa sagkaki kema inima ku samah akavuska hiyeg gihumewvenkis ay amadga inin. Ini sagkaki mbayte ariw madikte.

19 In ibekhe ini paytwempu nopsadnene *Jerusalém* adahan in humaw mpana akebi paytwempu. Hawata akiw in mehe madikte paytwempuyene avitnenevwi madikte waxribdi. *Mmanawa* metakwa ig Uhokri kiye *neras ku pariye kane ihpenevwima giwn adahan ig hiyapkisne gitkis. Git Uhokri ini giwetrikis kewa* paytwempube nopsadnene *minikwak kewye* Babiloniya, *mmanawa hiyeg avitnenevwi ini paytwempu gihiyekemnikis mbeyevye.* Kuri metakwa ig keh madikte paytwempuyenevwi ayge igkis higap ini win arikutak gidahanwa gihigvetni. Ini win innebaki mbayka ku pariye Uhokri hiyapkis gitkis hiyeg avatra givathawnikis, mmanawa ig ka batek akak patahwaki aynesnima.

20 Avim ini madikte kewgihribdi mehwe. Hawata madikte waxribdi imuwadnene mehwe.

21 Muwok wayk tiphawnawa inutak kewa tipbe nopsadmin. Mpuse tip aheh paxnika madikwa *(40)* ahehtet. In wayk inuriktak in huwit givititkis hiyeg. Igkis hiyapni hene, igkis makukse Uhokri giw avatra ini mbeyevyenen muwok tiphawnene, mmanawa in ka nimebyemnisima.

Tino powkemnivyo aduhyamadga axtig

17 **1** Ayteke pahavwi ahj gaytakkis neras ntewnehkernene gikebikis ahj ku pariye hiyuhnene ntewnehkernene tas, ig danukwe kennesa nutuh. Ig awna nutuh:

— Ba ayta. Nah akkite pit pahavu tino powkemnivyo datyo ku samah eg katiwnihwevyo avatra gumahyakemni. Nor tino *egnebaki arakak adahan gihiyekemnikis ka aynsima hiyeg* ku pariye misekwenevwi avit nopsadnene paytwempu ku pariye kennesa akigbimna ka aynsima warik. **2** Madikte hiyeg gikivarakis amedgenevwi inin igkis *ke wotbe* igkis mahayakemnihwenekuyes gukakbe. Madikte hiyeg amedgenevwi inin igkis *ke wotbe* igkis uwkihwenekuyes akak guwinabe. Inme guwina innebaki gumahyakemni.

3 Ayteke nikwe ig ner ahj waxwe nutivuh ta amadgat amatap. Ayge nah hiyap pahavu tino bat giduhyamadga pahavwi axtigi duwweh. Ig ner axtigi tamakvit muwapuw givitiw akak mbaytunka. Ig kadahan ntewnehker akebi gitew akak madikawku akebi gituw.

4 Nor tino kasimsavu akak gukawihni bereswetet kane atiwnisima wagageboye, duwboye. Eg bereswavu akak karukri wahano, akak tip bukabkahwavunano hawata akak akabdat seynovyo kane atiwnisima. Eg hiyuh akak pohow higeptet ay guwaku kehka karukri wahano. Egu higeptet kivun akak arikna mbeyevye patehwevye. Ini arikna mbeyevye innebaki arakak adahan gumahyakemni.

5 *Nah hiyap* ay gudeva tamak pahat guw patuwesbuhka. Inakni “Babiloniya Datyo, Tinogben Powkemnavyo Gunagkis, Mahayakemniki Ganag”.

6 Nah hiyap nor tino eg uwkayeh akak Uhokri gihiyegavu gimigkis akak gimigkis neras ku pariye umahavepka avatra ku samah igkis kinetihwenes gimin Kiyavwiye Jesus. Nah hiyapni hene, nah wakaymni ka aynsima.

Axtig ignebaki arakak gidahan ikivarat amadgaya inin

2Tes 2.3; 1Jo 2.18; Ap 6.2, 13.1

7 Igme ner ahj awna nutuh:

— Mmahki pis wakaymni? Nah akkamnihte pit hiyakemniki ayemewnene gumin nor tino. Hawata nah akkamnihte pit hiyakemniki gimin ner axtigi ntewnehkernene gitew akak madikawkunene gituw ku pariye hiyuwempiye nor tino giduhyamadga. **8** Ig ner axtigi ku pariye pis hiyap ignebaki *arakak gidahan pahavwi awayg ku pariye* iveg

O Novo Testamento e Salmos na língua Palikur do Brasil; © 2018, Wycliffe Bible Translators, Inc.

kaksa, heneme kuri ig ka ivegnema akiw. Aysawnemenek ig wagahnek ahakwatak giwetri mihadnene, heneme ayteke ig sarayhpikanek arimkanit biyukwiki. Madikte hiyeg amedgenevwi inin igkis wakaymnibdinek gimin. Ku samah akavuska hawkri igkis hiyeg ku pariye yumanene giwkis tamak amadga ini kagta adahan dehetniki, igkis wakaymnibdinek gimin ner awayg, mmanawa ig iveg kaksa, kurime ig ka ivegnema akiw, heneme metakwa ig kahayak akiw.

9 Nah akkamnihte pit pahat hiyakemniki akiw adahan pis pukuhpin. Ner axtigi gitew ntewnehkernene akebi innebaki arakak adahan ntewnehker akebi waxri ku kiney nor tino misakwa avit. Hawata akiw ini gitew innebaki arakak gidahankis ntewnehker gikebikis ikivaratviyene. **10** Pohowku gikebikis gaytakkis neras ikivaratviyene igkis kuwis kumaduka, kuwis igkis mpiye. Pahavwime kuri kumadukene ku akak inin. Pahavwime akiw ig kote danuhte. Ku aysaw ig danuhnek amawka ig kumadukanek aynesawa hawkri. **11** Ayteke pahavwiwa ikivarat akiw *kahayaknek.* Igi ner kene axtigibe ku pariye kaksa ig iveg, heneme kuri ig ka ivegnema akiw, igi ner igwata ikivaratnek akiw. Ig pes ayta gibetitakkis neras ntewnehkernene ikivarat pitatyevwi, heneme ayteke ig sarayhpikanek arimkanit biyukwiki.

12 Igme ner axtigi gituw madikawkunene akebi ku pariye pis hiyap innebaki arakak gidahankis madikawku ikivaratviyene ku pariye gikumadukankis kote kavusawte. Heneme aysawnemenek igkis ikakanek gitkis gidatnikis adahan igkis kumadukene payak gikak ner kene axtigibe. Igkis kumadukanek hiyeg ayge adahan ka ayivwadima hawkri. **13** Igkis madikawkunene ikivaratviyene igkis tuguhkisnek pahatwowa gihiyekemnikis. Igkis sarayhnek gidatnikis gikiytanikis givitit ner pahavwi kene axtigibe. **14** Ayteke igkis kernek gitivut ner Muwtohyan. Heneme ner Muwtohyan matekevgikisnek, mmanawa ignewa gikivarakis madikte ikivaratviyene, ignewa kumaduka madikte ku pariye kumadukenevwi. Gihiyegavu hawata matekevgikisnek, igkis ku pariye ig humak gimkanit, ku pariye ig kaniy *adahan igkis misakwa ay gimun,* ku pariye kamaxwenevwi givitit.

Henewatbaki ig ahj awna.

Ikivaratviyene pisenwenek gukak tino powkemnivyo

15 Ayteke ig ahj awna nutuh akiw. Giwn:

— Egnes warik ku pariye pis hiyap ku kiney nor tino powkemnivyo batnano egnesbaki arakak adahan ka aynsima hiyegviyenevwi ariwntak madikte waxri, giwntakkis madikte hiyegiviyenevwi, pahabunenevwi, arakembetnene gihivakkis hawata arakembetnene giwnavrikkis. **16** Igkisme neras *ikivaratviyene ku pariye* ner axtigi gituwviyene madikawkunene akebi ku pariye pis hiyap, *igkis hiyapni hene ku samah madikte hiyeg madikte ikivaratviynevwi isaksew arit mahayakemniki, igkis ka batek. Ayge nikwe* igkis amiyhe nor tino powkemnivyo. Ig ner pahavwi kene axtigibe hawata amiyhevgu. Ayteke nikwe igkis *pisenwe akak guhawkan. In ke wotbe* igkis xuwehpiyebe guw madikte gubereswan akak gudatni. *In ke wotbe* igkis ikiswigbe makawihanbe. *In ke wotbe* igkis axwiyebe gih. *In ke wotbe* igkis hawata bukehpiyebe eg ariwtrik tiket, *pisenwe gukak yuma akiw.* **17** Ignes madikawkunene ikivaratviyene *inyewa* kehnek inere, mmanawa igwa Uhokri ike avitit giyaknikis adahan igkis keh ini ku pariye gimawkan. Hawata ig kehnek igkis ahegbeta ginetnikis adahan igkis sarayhpiyes gidatnikis givitit ner pahavwi kene axtigibe adahan igme kumadukene, kahadbe hene metakwa Uhokri giwn kahayaknek *madikte.* **18** Egme nor tino ku pariye pis hiyap, egnebaki arakak adahan ini nopsadnene paytwempu ku pariye kumaduka madikte ikivaratviyenevwi amedgenevwi inin.

Mahayakemniki pisenwepka akaknek

18 **1** Ariwnteke ini nah hiyap pahavwiwa ahj akiw. Ig muhuk inuriktak. Ig ka gidatnisima. Gamuwyi uguhe madikte waxri.

O Novo Testamento e Salmos na língua Palikur do Brasil; © 2018, Wycliffe Bible Translators, Inc.

2 *Nah timap* ig kabiman akak madikte giwakemni. Giwn:

— In paytwempu nopsadnene Babiloniya in biyuk! In biyuk! Kuri han pitatit he wavityenen misakwa ayge. Anmapti mbeyevye kavinwene ayge payak akak madikte kuhivraviyene asanawkavye patahwavye.
3 Mmanawa *ini paytwempu in kewa pahavu tino powkemnivyobe,* eg higapkise guwinna kane ahawnasima gitkis madikte hiyeg. Ini win innebaki gumahyakemni. Madikte ikivaratviyenevwi amedgenevwi inin igkis *ke wotbe* powkemnihwenekuye gukakbe. Hawata madikte piyuknevwi amedgenevwi inin igkis *ke wotbe* daxnekuyes karukri ka aynsima akak gumahyakemnibe.

Henewatbaki ig ahj awna.

4 Ayteke nah timap pahat ikuvimnat awna ayta inuriktak akiw. In awna:

— Nuhiyegavu, ka yi muwaka daxtasaw gukak *nor tino akak gumahyakemni.* Amawka yis ka patahwa gukak kahadbe yis ka hiyepma mbeyne payak gukak. **5** Mmanawa gukehni patahwaki kiyesihwe in imuhew danuhte amadgat en. Kuri Uhokri hiyekne akak ini guhiyekemni mbeyevyenen.

6 Ayteke in ikuvimnat awna gitkis ahj. In awna:

— Kuri hiyawa yis diyuhkis guwak. Katiwnisanay gutaraksan gut mpiy pimavut akiw, avitmin ku samah gumebyemni. Kivunsanay guhigvetni akak higapka mpiy pimavut akiw, avitmin ahawna ini higapka ku pariye eg higapkise gitkis hiyeg.

7 Eg kuwis kawih ka aynsima gukiytani guvitit. Eg wew akak ka aynsima batekka amadgaya inin. Kuri yisme kawihkisnay guvitit ka aynsima kayahwaki akak ka aynsima kadniki. Mmanawa eg awna gunaktin: “Nah bat ay nuwetrimadga yikivara nah. Nah ka madankunoma, *mmanawa madikte hiyeg wew nukakuh.* Awetuvye nah hiyap kadniki.”

8 Avatra inakni guwn, ka aynsima mbeyne danuhnek gut pahatya amin abet pahaynene hawkrinek. Miyaka akak kadniki, mihetniki, danuhnek gut. Eg bukehpikanek akak tiket. Mmanawa ig Ukivarawiy Uhokri ig ka gidatnisima adahan ig hiyapkisne gut avatra guvathawni.

Henewatbaki ini ikuvimnat awna.

Hiyeg amedgenevwi inin wakaymninek ku samah madikte igiska amadgaya inin in biyukenek

9 Neras ikivaratviyenevwi amedgenevwi inin ku pariye *ke wotbe* powkemnihwevyebe gukak nor tinobe, ku pariye aharitnevwi batekka amadgaya inin, igkis hiyapni hene, igkis tihebdinek igkis kadnibdinek mpiynevevye. *Gitkis in ke wotbe igkis hiyap paha paytwempu* in wohe pahatte, igkis hiyap nisayan pes nivititak.

10 *Ayge nikwe in ke wotbe* igkis misakwa tabirbet piyawakad ariw ini paytwempu akak madikte gavisnikis. Mmanawa igkis avis abohri ini mbeyne ku pariye danuhe gut. Avim ini *in ke wotbe* igkis awnanek gitkis neras paytwempuyenevwi ayge. Giwnkis:

— Akayih. *Yis paytwempuyenevwi avitya* Babiloniya yis kuwis ute ka aynsima mbeyne. Kuhwekwa yivin nopsadnene avitminene in ay. Hiyaksa kuri pahatya amin ka aynsima mbeyne hiyapkiska yit.

11 Hawata akiw madikte piyuknevwi amedgenevwi inin igkis hiyapni hene, igkis hawata tihebdinek. Igkis kadnibdinek giharitkis neras paytwempuyenevwi. *Igkis ka kadni giharitkis awakuma igkis batek gikakkis, heneme* awaku yuma hiyeg ay akiw adahan isimwiyi gewkanbetkis gitkis akiw.

12 *Yuma hiyeg isimwiyi* karukri wahano kuwikwiye gitkis akiw, ine karukri wahano seyno, ine tip ku pariye bukabkahwavunano, ine akabdat kane atiwnisima, ine kamis kibeyne masasanisniye, ine kamis bereswetet, ine kamis linoboye mitibdibonene, ine kamis mawruboye duwbonevye, ine ah imihne madikte, ine arikna madikte kehka akak lefah giwahra, ine arikna madikte kehka ah ka atiwnisima, ine arikna madikte kehka kuwiwra, ine arikna madikte kehka sivari, ine arikna madikte kehka tip.

13 *Yuma hiyeg isimwiyi gitkis akiw ini* “kanela” ku pariye adahan maguhene axka, ine

O Novo Testamento e Salmos na língua Palikur do Brasil; © 2018, Wycliffe Bible Translators, Inc.

igkis ka isim iyaygti imihnevye, ine pommad, ine ini imihgi kewye “mirra”, ine win, ine diluy, ine fahin akak kuwak, ine pak, ine muwtoh, ine kaway, ine giwewtenkis, ine ibukti. *Yuma hiyeg isimwiyi ariknawnema akiw.* Ine igkis kawnata isim hiyeg gihiyekemnikis akiw.

14 *Henewa, yis mahayakamnavye,* madikte ini maguwka amadgaya inin ku pariye yis miyarhaw aharit, madikte biyuke. Madikte igkiska amadgaya inin biyuke. Madikte barewka amadgaya inin biyuke. Yis ka takunima hiyapni akiw.

15 Avim ini neras piyuknevwi ku pariye humaw igisavye awaku ku samah neras paytwempuyenevwi isimwiyi ini arikna gitkis, *in ke wotbe* igkis misakwanek tabirbet piyawakad ariw ini paytwempu akak madikte gavisnikis. Mmanawa igkis avise abohri ini mbeyne ku pariye danuhe gitkis neras paytwempuyenevwi. Ayge igkis tihenesnek, igkis kadniyesnek mpiynevevye.

16 Igkis awnanek: “Akayih. Ka aynsima mbeyne danuhe arit ini paytwempu nopsadnene. Kuhwekwa in ay kewa pahavu tinobe bereswavu akak kamis kane atiwnisima, kamis masasanisniye wagageboye, kamis mawruboye duwbonevye, eg bereswavu akak karukri wahano, akak tip bukabkahwavunano akak akabdat kane atiwnisima. **17** Hiyaksa kuri pahatya amin eg biyukse madikte.”

Henewatbaki igkis piyuknevwi awnanek.

Hawata akiw madikte nawiy akivaravu gikakkis madikte gihiyegavukis, madikte gumadgayavu, madikte neras ku pariye kannivwiye parahwokwa, *in ke wotbe* igkis madikte misekwebdi tabirbet piyawakad ariw ini paytwempu.

18 Igkis hiyapni ku samah in wohe, ku samah nisayan pes nivititak, igkis kabiman. *Igkis awna:* “Yuma paytwempu akiw kema ininma nopsad paytwempu.”

19 Avim ini igkis padaknek wayk gitewharitkis. Igkis tihebdinek, igkis kadnibdinek. Ayge igkis awnanek: “Akayih! Inin paytwempu nopsadnene! Inin iwetrit ku kiney madikte hiyeg nawiyvukewnevwi parahwokwa igkis igishew niwntak awaku ka aynsima igiska ayge. Hiyaksa kuri pahatya amin madikte biyuke.”

Henewatbaki igkis hiyeg awnanek.

Mahayakemnihwenevwi muwaka adahan igkis biyuk

20 Yisme yis inurikyenevwi, *yis ka muwaka kadni.* Hiyawa yis batek awaku ku samah ini paytwempu biyuke. Yis Uhokri gihiyegavu, hiyawa yis batek. Yis Uhokri giwatnivwi, yis Uhokri gawnevevu, hiyawa yis batek. Mmanawa ig Uhokri hiyapkise gitkis neras paytwempuyenevwi avatra ku pariye gitaraksankis yikak.

21 Ayteke *nah hiyap* pahavwi ahj detye ig kidise pohow tip nopsadnano kewa pohow sepbe. Ig padekwig parahwokwat. Ig awna:

— Inin areketni adahan ku samah ini paytwempu nopsadnene Babiloniya in biyukenek kibehtenwa. Akak nihawna in mpiye. Ka takunima in hiyapka akiw.

22 Ayteke ig ahj awna gitkis neras paytwempuyenevwi. Giwn:

— Ka takunima timapka agigman ayge yibet akiw ine hebbek aman, ine aramtem guman, ine tohompet aman. *In ka timapka akiw ayge yibet.* Yuma hiyeg kannuhyevwi utipka ayge yibet akiw. Ka takunima timapka maripkaman ayge yibet akiw. **23** Yuma abukri abutni hiyapka ayge yibet akiw. Ka takunima timapka ayge yibet akiw awayg ahegbetene ginetni gukak gibetki. Kuri yis hiyepne mbeyne ka aynsima, mmanawa neras kinistekevutnevwi ayge yibet ignes mpiynevevye wagese hiyeg adahan igkis keh ku pariye gihiyekemnikis tuguh. Yis hiyepne mbeyne ka aynsima avatra ku samah yis kinisne madikte hiyeg amadgayavu inin akak yiyahmara.

Henewatbaki ig ahj awna.

24 Igkis paytwempuyenevwi avitnenevwi Babiloniya *igkis hiyapkiswika ka aynsima mbeyne gitkis avatra ku samah igkis umehekevutnevwi,* mmanawa migat utepka ayge gibetkis. Uhokri gawnevevu gimigkis gikakkis gihiyegavu gimigkis ayge. Hawata madikte hiyeg ku pariye umahavepka amadga hawkri gimigkis ayge.

O Novo Testamento e Salmos na língua Palikur do Brasil; © 2018, Wycliffe Bible Translators, Inc.

Inurikyenevwi kabayhanek Uhokri ku samah mbayka amadgaya inin in biyuke madikte

Ap 4.8, 5.9, 7.9, 11.15, 14.2, 15.3

19 **1** Ayteke ariwnteke ini nah timap kadukmanka kewa hiyeg pahadguvunebe awnene aynte inurik. Igkis awna:

— Aleluya! *Kibeyne gidahan Uhokri. Kibeyne adahan* gamnihra. *Kibeyne adahan* gikiytani. *Kibeyne adahan* gidatni. **2** Ig ka gihiyekemnisima adahan ig hiyekne gikakkis hiyeg pakekunawa akak ku samah gikehnikis. Ig ike gitkis ku pariye kabay gidahankis. *In kabay ig pisenwe akak mahayakemniki.* In kabay ig hiyapkis gut nor tino powkemnivyo datyo avatra guvathawni, mmanawa eg mbeyhe madikte hawkri akak gumebyemni. In kabay ig diyuhkise gimigkis neras gibukvig.

3 Ayteke igkis awna akiw:

— Aleluya! *Kibeyne gidahan Uhokri.* Ini *mahayakemniki niwetri in wohne kuri* adahan avanenekwa. Nisayan pesne kuri nivititak adahan avanenekwa.

4 Ayteke neras piyananene madikwa kiyavwiyegben gikakkis paxnikanene gawnakis *(24)* gikebikis payak gikakkis neras paxnikanene gikebikis hiyeg dehetniyevwi igkis tuguhkiswebdi mabuw givetunat Uhokri ku pariye ayge betnene amadga gevwi kiyatyo. Igkis kiyathig ayge. Igkis awna:

— Ameh. Aleluya! Kibeyne gidahan Uhokri.

Muwtohyan fetya adahan maripkawka

5 Ayteke pahat ikuvimnat pes ayteke ahumwatak Uhokri gevwi kiyatyo. In awna:

— Yis Uhokri gibukvig, uyay kabayha Uwohkigawiy. Yis ku pariye kiyenevwi Uhokri, yis kiyatyevwi payak yikak yis yumanene yikiytani, *uyay kabayha Uwohkigawiy.*

6 Ayteke nah timap kadukmanka kewa hiyeg ka aynsimabe pahadguvunenebe, kewa avetetnibe nopsadbe, kewa digidgiyebe digihwa ka ahawnasima. Nah timap igkis awna:

— Aleluya! Ukivarawiy Uwohkigawiy detyewa ig. Ignewa kumadukene madikte. **7** Uyay batek uminwiy. Uyay kabayha giw. Mmanawa kuwis ahawkanavrik danuh adahan Muwtohyan gifetra adahan maripkawka. *Kibeyne,* kuwis nor gibetki ahegbetaw *adahan eg misakwano pahavwiwa gikak adahan avanenekwa.* **8** *Kibeyne,* ikepka gut adahan eg kawihminaw akak gusimsa bereswetet masasanisniye, barewbetye, tigigihwavwinene. Ini gukawihni innebaki arakak adahan ku samah Uhokri gihiyegavu gihiyekemnikis kibeynenenwa.

9 Ayteke ig ner ahj awna nutuh:

— Asa tamak amadga pikagtan inakni iwit ku pariye nah ekkene pit kuri: “Ka aynsima kabaykanek gidahankis neras ku pariye awnasakavu arit Muwtohyan gifetra adahan maripkawka.”

Ayteke ig awna nutuh akiw:

— Inakni iwit in inyewa, in giwntakwa Uhokri.

Amawka wis ka kiyatha ahj

Kol 2.18; Eb 1.7; Ap 22.8

10 Nah timapni hene, nah paberetusew gikimpurit adahan nuvewkan nah gikithenitni. Heneme ig awna nutuh:

— Ka ba kehni hene. Nah Uhokriwata gibuk hawata ke pisbe hawata ke madikte pikebyuvwibe ku pariye ekkenevwi Kiyavwiye Jesus ginetni. *Ka muwaka kiyathan hene.* Kawohkigahaw git Kiyavwiye Uhokrinenwa. Mmanawa inakni Kiyavwiye Jesus ginetni, ini ku pariye uguhe Uhokri gawnevevu gihiyekemnikis adahan igkisme awna iwit ku pariye pes giwntakwa Uhokri.

Jesus aytanek adahan pisenwevye gihawkankis givetunyavu

11 Ayteke nah hiyap en woke. Ayge nah hiyap pahavwi kaway seyne. Nah hiyap pahavwi giduhyamadga kaway ig igyewa waditye ig kis adahan wixwiy iveg givitit. Ig keh wadit ku samah ig katiwnise hiyeg gitaraksankis gitkis. Ig keh wadit ku samah ig kavetunsa *hiyeg patahwavye.* **12** Giwtyak

O Novo Testamento e Salmos na língua Palikur do Brasil; © 2018, Wycliffe Bible Translators, Inc.

kewa tiket akadweybe. *Nah hiyap* ka aynsima gisuwvren *kehka akak karukri wahano* ay gitewha *adahan areketni ku samah ig kumadukene madikte.* Giw tamak ay givit, heneme yuma hiyeg ahiyekten. Ignewa nihiyekten. **13** Ig kasimsavu akak simis migatbetye. Ig kanumka giw "Uhokri Giwn" *mmanawa ignewa ekkene gitkis hiyeg ku samah Uhokri gihiyekemni.* **14** *Nah hiyap* gisuwtatavu inurikyenevwi igkis kuruw gihavu butte. Igkis hawata aduhyamadga gikawyokis seynevwi. Igkis kasimsavuwave akak kamis seyne barewbetye. **15** *Ayteke nah hiyap* pahamku iwan kane ayawisima pes gibiyaptak. Akak egu giwana ig pisenwanek gihawkankis madikte hiyegviyenevwi. Ig kumadukigkisnek akak gisuga sivari *hawata ku samah pahavwi muwtohvutne kumaduka givigvu akak ah.* Ig hiyapkisnek mbeyne gitkis hiyeg avatra givathawnikis *ke wotbe* ig kumukwigkisbenek amadgat kumuktet. Mmanawa ig Uhokri detye, ig ka batek akak patahwaki aynesnima. **16** Hawata nah hiyap pahat giw akiw in tamak abet gisimsa ay gihuwmin. Inakni giw "Ikivarat Gikivarakis. Ig Kumaduka Madikte Ku pariye Kumadukenevwi."

Kuhivra asanawkavye fetya adahan miyaka

Ezz 39.4

17 Ayteke nah hiyap pahavwi ahj tabir ariwtrik kamuw. Ig kabiman akak madikte gawaygi gutkis madikte kuhivravyonovwi ku pariye amarave ariku hawkri. Ig awna gutkis:

— Ba yi ayta fetya. Ba yi ayta pahadguhwa adahan yis axne ini axka kane aynsima ku pariye Uhokri *ahegbete yidahan.* **18** Axnay ikivaratviyene gihkis, akak suwtat gikivarakis gihkis, akak gisuwtatavu gihkis. Axnay kaway gihkis akak gihkis neras ku pariye wewnevwi giduhyamadgakis kaway. Axnay hiyeg gihkis madikte, hiyeg ibuktivyene akak hiyeg kane ibuktivyenema, hiyeg kiyatyevwi akak hiyeg yumanene gikiytanikis. Axnay gihkis madikte.

Jesus matekenek ner pahavwi kene axtigibe

2Tes 2.8; Ap 16.16

19 Ayteke nah hiyap ner pahavwi kene axtigibe payak gikakkis madikte ikivaratviyene amedgenevwi inin gikakkis gisuwtatavukis. Igkis pahadguvu adahan igkis keryes gikak ner pahavwi ku pariye waywempiye aduhyamadga *givig* kaway seyne gikakkis gisuwtatavu *inurikyenevwi.*

20 *Pisenwa gikeryikis,* ig ner kene axtigibe ig kamaxwika payak gikak ner ku pariye ikewne ke wotbe ig Uhokri gawnevebe bawa ig ner kene axtigibe gawneve. Igi ner ku pariye kehne annut ku aysaw ig ay kennesa gimun ner kene axtigibe. Akak ini gannu ig kinise neras ku pariye amevenevwi hiyeg gikankis ner kene axtigibe gitamka, neras ku pariye kawohkigahew arit ner kene axtigibe gahehpak batakkarad. Ayteke nikwe ig ner kene axtigibe gikak ner ku pariye ikewne ke wotbe ig Uhokri gawnevebe, igkis padakavepka piyamate ivegi abetit tiket ahawkri ku pariye wohnenekwa adahan avanenekwa wageska payegbitaknene akak ini pisukempiye ku pariye bixiwahnene arihri.

21 Ignesme gisuwtatavukis umahavepka akak egu iwan ku pariye pes gibiyaptak ner ku pariye waywempiye aduhyamadga gikawyo *seyne.* Ayge nikwe madikte kuhivravyene axnekuyes gihkis he igkis kabihribdave awaku.

Satanas wanekwikanek adahan madikawkuvut madikawku madikwa kamukri *(1000)*

20 **1** Ayteke nah hiyap pahavwi ahj muhuk inuriktak. Ig sumuh pahamku irakri *ay giwaku* adahan wagestivevye asabwat ini miyokwiye ku pariye yumanene amaksemni. Hawata ig kaxenawok pahat xen kane awinisima.

2 Ig atere, ig kamaxe ner kene waramwibe, ner Kaybune ku pariye humaw minikwak. Ner wavitye gikivarakis, Uhokri givetunya Satanas. *Ig ahj kamaxwig* ig wanekwig adahan madikawkuvut madikawku madikwa *(1.000)* akebi kamukri.

O Novo Testamento e Salmos na língua Palikur do Brasil; © 2018, Wycliffe Bible Translators, Inc.

3 Ayteke ig padekwig arikut ini miyokwiye ku pariye yumanene amaksemni. Pisenwa ig sabukwin. Ig wagestivepni akak irakri kahadbe ig Satanas ka kinis hiyeg amedgenevwi inin akiw he ku aysaw ini madikawkuvutnene madikawku madikwa *(1.000)* akebi kamukri mpiyanek. Ayteke ariwnteke ini madikawkuvutnene madikawku madikwa *(1.000)* akebi kamukri, amawka ig isahkiska akiw adahan aynesa hawkri.

Cristo kumadukanek hiyeg amedgenevwi inin adahan mil kamukri

4 Ayteke nah hiyap ka aynsima eptivyano kiyatyovwi adahan ku kiney hiyeg kumaduka. *Nah hiyap* ka aynsima hiyeg igkis batebdebdi ayge gumadgakis. Igkis hiyeg ikepka gidatnikis adahan igkis hiyekne gikakkis hiyeg. *Gaytakkis neras hiyeg* igkis neras ku pariye bukihkavu gibitakis avatra ku samah igkis kinetihwenes amin Kiyavwiye Jesus ginetni, avatra ku samah igkis ekkenes Uhokri giwn. Igkis ku pariye kane kumadukasaw git ner pahavwi kene axtigibe. Kawnata igkis kawohkigahaw arit ner kene axtigibe gahehpak. Ine igkis kawnata amava tamaka gidevatkis ine giwakuritkis akak ner kene axtigibe gitamka. Igkis ku pariye kannikewbet ariw gimiremnikis adahan igkis kumadukenes payak gikak Cristo abet ini madikawkuvutnene madikawku madikwa *(1.000)* akebi kamukri.

5 Ignesme neras *kane Uhokriyanvuma* miyaravye igkis kote kannikawte ariw gimiremnikis. Igkis ka kannikawnek he ku aysaw ini madikawkuvutnene madikawku madikwa *(1.000)* akebi kamukri mpiyanek. Nerasme ku pariye kumadukenevwi ayge gikak Cristo igkis neras ku pariyekit kannikew abet ini pitatye kannikawka.

6 Ku pariye hiyeg kannikewviye abet ini pitatye kannikawka ignes barewvityevwi. Igkis utinek ka aynsima kabayka, mmanawa ini aveynivye miyaka ka hiyanek gisamanakkis. Igkis humawnek Uhokri gimuwvegavu, Cristo gimuwvegavu *adahan igkis danukwa kennesa gitkis takunipti adahan kehne gibetkikis.* Hawata akiw igkis kumadukanek payak gikak Cristo abet ini madikawkuvutnene madikawku madikwa *(1.000)* akebi kamukri.

Satanas isahkiskanek adahan aynesa hawkri

7 Ariwnteke ini madikawkuvutnene madikawku madikwa *(1.000)* akebi kamukri, nikwe ig Satanas isahkiskanek ariwntak ini parakseket.

8 Ayteke nikwe ig pes adahan kinisne madikte hiyeg muwapuw amadga inin. Avim ini ig kinisnek hiyegviyenevwi kewye Gogi akak Magogi *aynte avit waxri Rusu.* Ig pahadguhgikisnek adahan igkis keryekisnek gikakkis *Uhokri gihiyegavu. Ig utinek ka aynsima hiyeg adahan kerye gikakkis.* Igkis ka aynsimanek ke kayhbe akigbimna parahwokwa.

9 Ayge nikwe igkis ibekhewbet muwapuw amadga inin. Ayge igkis kiyaranwehe Uhokri gihiyegavu giwetrikis. Igkis kiyaranwehe ini paytwempu *Jerusalém* ku pariye Uhokri batek nikak. Heneme pahaye adahan tiket muhuke inuriktak in bukahavevgikisnek madikte.

Satanas sarayhpikanek abetit tiket

10 Ayteke ig ner wavitye gikivarakis ku pariye gikinseptenkis neras hiyeg ig padekwikanek abetit tiket ahawkri ku pariye wohnenekwa adahan avanenekwa wageska payegbitaknen akak ini pisukempiye ku pariye bixiwahnene arihri. Egwata tiket ku kit ner pahavwi kene axtigibe kuwis padekwika payak gikak ner pahavwi ku pariye ikewne ke wotbe ig Uhokri gawnevebe *bawa ig ner kene axtigibe gawneve.* Ayge igkis madikte kayahnek takunipti adahan avanenekwa akiwka akiwkanek.

Uhokri gihiyvetnikis hiyeg ba ignes kibeynewatma

Mt 25.31

11 Ayteke nah hiyap pohow epti kiyatyo seyno nopsadnano. Nah hiyap pahavwi betnene ayge gumadga. Pahaye adahan waxri akak en higihwe givetunatak. In ka hiyapka akiw.

O Novo Testamento e Salmos na língua Palikur do Brasil; © 2018, Wycliffe Bible Translators, Inc.

12 Ayge nikwe nah hiyap madikte miyaravyempu, neras ku pariye kiyatyevwi gikakkis neras ku pariye ikaka yumanene gikiytanikis. Igkis madikte tabirbet ayge avetun Uhokri gevwi. Ayge ka aynsima kagta wokepka. Ayteke nah hiyap pahakwa kagta wokepka akiw, ini kagta adahan dehetniki *adahan avanenekwa.* Ayteke nikwe ariwnteke ini ig Uhokri gihiyvetnikis madikte neras miyaravyempu ba igkis kibeynewatma. Ig ivegbohe madikte ini kagta amin ku pariye gikehnikis *ay amadga inin,* mmanawa gikehnikis tamakave amadga ini kagta.

13 *Madikte miyaravyempu ayge.* Ku pariye *miyap* parahwokwa igkis pes ahakwatak. Ku pariye avuhpika waykeku igkis hawata pes waykekutak. Madikte ku pariye aynte miyaravyempu giwetrikis igkis hawata pese ayteke. Ayge nikwe igkis madikte hiyapka pahavwimpi ba igkis kibeynewatma akak ku pariye gikehnikis *ay amadga inin.*

Kane kibeynevwima padakavepka abetit tiket ahawkri

Mt 25.41

14 Ayteke ariwnteke ini, miyaka akak miyaravyempu giwetrikis in padakavepka abetit tiket ahawkri. *In yuma ay akiw, mmanawa* egu tiket ahawkri innebaki aveynivye miyaka. *In amaksemni* miyaka.

15 Hawata akiw madikte hiyeg ku pariye giwkis kane tamaknema amadga ini kagta, ku pariye keh wis aymuhwa *gimun Uhokri adahan avanenekwa,* igkis hawata padakavepka abetit egu tiket ahawkri.

Nukune en akak nukune waxri kabaykanen ayge

Iz 2.4, 11.6, 65.20; Zk 14.9,16

21 **1** Ayteke ariwnteke ini nah hiyap nukune en akak nukune waxri, mmanawa ini pitatye en akak ini pitatye waxri in kuwis mehwe payak akak parahwokwa.

2 Ayteke nah hiyap *nawenyewa paytwempu akiw. In* barewye paytwempu. Ini nukune Jerusalém, *Uhokri gihiyegavu giwetrikis.* In muhukempi inuriktak giwntak Uhokri. In bereswavu ke pahavu tinobe akak gubereswan ahegbet adahan patiptakano gubetki.

3 Ayteke nah timap pahat ikuvimnat ka ahawnasima pes ayteke ahumwatak Uhokri gevwi. In awna:

— Kuri han pitatit Uhokri kavinwene ay gibetkis hiyeg amadgayavu inin. Ig misekwene gikakkis. Igkisme gihiyegavu. Igme giwohkigakis. *Kibeyne,* Uhokriwa ay gimunkis kuri.

4 Ig manwotigkisnek ariw gikantakkis madikte. Ayge gimun yuma miyaka akiw. Yuma kadniki akiw. Yuma tihaki akiw. Yuma kayahwaki akiw. Mmanawa madikte arikna minikweknene in kuwis mpiye.

5 Ayteke ig *Uhokri* ku pariye betnene amadga gevwi kiyatyo, ig awna:

— Avim inin nah keh madikte arikna nukunekuye.

Pisenwa nikwe ig awna *nutuh.* Giwn:

— Tamaknaba inakni nuwnuh amadga kagta. Mmanawa inakni iwit in inyewatbaki. Ik adahan hiyeg kamaxwa nivitit, mmanawa in ka waditnevyenenma.

6 Ayteke ig awna akiw:

— Kuwis madikte pisenwa. Nahnewa akavuska. Nahwata amaksemni. Yuma pahavwinema navitkignema. Yumahwata ewka nuwenuh akiw. Ku pahavwi *nuharitwiye kiyesrad ke pahavwi hiyeg* arabuvyebe un, nikwe nah ikinek git un ariwntak ini un dehetniki ahawkri *ku pariye keh ig aymuhwa numun adahan avanenekwa.* He nukannunen nah ikinek git. **7** Ku ig ka isaksaw *arit wavitye gihiyekemni,* nikwe ig utinek madikte kabayka. Avim ini nahme giwohkiga, igme nukamkayh.

8 Heneme hiyeg avisatruvye gikakkis hiyeg kinisekevutnevwi, hiyeg patahwavye, hiyeg umehekevutnevwi, hiyeg mahayakemnavye, hiyeg ihamwigben, hiyeg kiyathenevwi ahehpakti batakkarad, madikte hiyeg wasaymavye, igkis madikte utinek giwetrikis abet egu tiket ahawkri ku pariye wohnenekwa adahan avanenekwa wageska payegbitaknen akak ini pisukumpiye ku pariye bixiwahnene arihri.

Innebaki aveynivye miyaka.

O Novo Testamento e Salmos na língua Palikur do Brasil; © 2018, Wycliffe Bible Translators, Inc.

Nukune Jerusalém arakak adahan ku samah Jesus gihiyegavu barewye git Uhokri

1Ko 3.10; 2Ko 6.16; Ef 2.20; 1Ped 2.5

9 Ayteke pahavwi gaytakkis neras ntewnehkernene gikebikis ahj ku pariye hiyuhnene ntewnehkernene tas kivun akak ini ntewnehkernene amaksemni mbayka, ig danuh nutuh, ig awna:

— Ba ayta. Nah akkite pit ig Muwtohyan gibetki, eg ku pariye wageswevyo gihayo.

10 Aynewa ig Uhokri Gitip parekwen, igme ner ahj waxwe nutivuh ta avitit paha waxri nopsadnene imuwadnene. Ayteke ig akka nutuh ini paytwempu barewye Jerusalém in muhukempi inuriktak giwntak Uhokri.

11 In amuwe akak Uhokri gamuwyi. In tigigihwe ke tip huwiynavyobe kewyo “diyamanti”, in huwewehe ke buteybe.

12 In kiyaraniw akak nopsad ayaranwa kane nimunisima. Ini ayaranwa kadahan madikawku pareket akak pigikna arawna *(12)* akebi. Madikawku gikebikis ahj gikakkis piyana gawnakis *(12)* igkis tabirbet anumpu mpuse pareket. Mpuse pareket tamakave akak giwkis amekene Izhaew gikamkayuvwi madikawkunene gikebikis akak piyananene gawnakis *(12).*

13 Mpaymeku pareket mpuse niyaranwa. Mpaymeku wahamatak, mpaymeku tiwriktak, mpaymeku mekaptak hawata mpaymeku uvitkitak.

14 Ini paytwempu niyaranwa bat avitmin madikawku tip akak pikana arawna *(12)* akebi. In iyar akamaxten. Mpuse tip iyar akamaxten tamak akak pahavwi giw gaytakkis ner Muwtohyan giwatnivwi madikawkunene gikebikis gikakkis piyananene gawnakis *(12).*

Nukune Jerusalém kawih adahan ka aynsima hiyeg

15 Ig ner *ahj* ku pariye awne nukakuh ig hiyuh pahat ahehtet kehka karukri wahano. In ahehtet adahan ahehminane ini paytwempu, ahehminane pareket payak akak niyaranwa.

16 Ini paytwempu nihumwan ke bakmunsakibe. Nivugban tuguh hehpekuye ku samah niyabwi. Ig ahj ahehe ini paytwempu akak gahehten. *Nah hiyap ku in paytwempu ka nopsimahad.* Niyabwi pitana mil kilomet akak pitana madikawku madikwa arawna *(2.200).* Nivugban hehpekuye. Nimuni hehpekuye. *In kawih adahan ka aynsima hiyeg.*

17 Ig *ahj* hawata ahehe niyaranwa akiw. Nivugban mpana madikwa iwanti akak pitana arawna *(32).* Ini ahehtet ku kakak wixwiy aheh ay amadga inin, ig ahj aheh akakwata akebi ini.

Nukune Jerusalém kane abewisima

18 Ini paytwempu niyaranwa in kehka akak tip tigigihwavunano kewyo “diyamanti”. Madikte ini paytwempu kehka akak karukri wahano egyekata, *heneme* in huwewehe ke buteybe.

19 Niyaranwa akamaxten bereswavu akak arakembet tip tigigihwavunano.

In pitatye iyar akamaxten bereswavu akak tip *huwiynevyo kewyo* “diyamanti”.

Avek bereswavu akak tip *inamyanpityo kewyo* “safira”.

Amamnabun bereswavu akak tip bukabkavityo akak kuwikwiye akak duwweh eg kewyo “kalsedonya”.

Avaxkabun bereswavu akak tip *ayeweyo ke buteybe kewyo* “esmerawda”.

20 Avahwokbun bereswavu akak tip *duwnevyo kewyo* “sardônyu”.

Avuguhkubun bereswavu akak tip *duwweh kewyo* “sardyu”.

Pahakme kehpiye ntewnehkerbo in bereswavu akak tip *bukabkavityo akak kuwikwiye akak ayeweye eg kewyo* “kirisólitu”.

Pahakme kehpiye ntewnehkerbo akak pahak arawna in bereswavu akak tip *ayeweptiyo kewyo* “berilu”.

Pahakme kehpiye ntewnehkerbo akak pikana arawna in bereswavu akak tip *kuwikwivityo kewyo* “topazyu”.

Pahakme kehpiye madikawkubu in bereswavu akak tip *inamyanpityo kewyo* “kirisóprasu”.

Pahakme kehpiye madikawkubu akak pahak arawna *(11)* in bereswavu akak tip *ayeweptiyo kewyo* “jasintu”.

O Novo Testamento e Salmos na língua Palikur do Brasil; © 2018, Wycliffe Bible Translators, Inc.

Pahakme kehpiye madikawkubu akak pikana arawna *(12)* in bereswavu akak tip *wagagevityo kewyo* “ametista”.

21 Mpuse ini pareketviyene madikawkunene akebi akak pigikna arawna *(12)* in pohowit akabdat bukabkahwavunano nopsad. Ayge pahatra ahin ayegbiw ini paytwempu. In kehka akak karukri wahano egyekata, *heneme in hawata* huwiye ke buteybe.

22 Nah ka hiyap pahanema payt ayge kewye Uhokri Givin avit ini paytwempu. Mmanawa Ukivarawiy Uhokri detye gikak ner Muwtohyan igkis *muwapuw ayge, igkis kiyathaka muwapuw. Nikwe ini paytwempu in* pahatte Uhokri Givin.

Nukune Jerusalém kabutenne akak Uhokri gamuwyi

23 Hawata akiw ini paytwempu ka muwaka kamuw ine kawnata muwaka kayg adahan kabutnihne ayge, mmanawa inwa Uhokri gamuwyi uguh ini paytwempu. Hawata ig ner Muwtohyan ig abukri adahan ini paytwempu.

24 *Nah hiyap gaytakkis* madikte hiyegviyenevwi igkis wewnekuye abet nibutni. *Nah hiyap* madikte ikivaratviyene amadgayavu inin igkis ewknes igiska nivitit.

Ku pahavwi parekere atere, hiyawa ig parak

25 Ini paytwempu niverekеtni woknenekwa mataytak. Nikwe in ka sabukti, mmanawa yuma tiyegemka ayge. *Ku pahavwi parekere atere, hiyawa ig parak.*

26 Madikte hiyegviyenevwi ewknek igiska akak kabayka atere.

Patahwavye ka parak atere

1Ko 6.9; Gal 5.21; Ef 5.5; Ap 21.8, 22.15

27 Heneme yuma ariknawnema patehwevye ik adahan parak atere. Yuma pahavwinema ku pariye keh mbayka ik adahan parak atere. Ine yuma pahavwinema wasaympiye kawnata ik adahan parak atere. Ignekisnewa ku pariye kadahanyevwi giwkis tamakave amadga ner Muwtohyan gikagtan adahan dehetniki, ignesnewa ik adahan igkis parak atere.

Warik arakak gidahan Uhokri Gitip

Jo 7.38

22 **1** Ayteke ig ahj hawata ekke nutuh pahatra warik ku pariye un dehetniki ahawkri. In un tigigihwavwi ahakwa, huwiye ke buteybe. In pes ariwntak Uhokri gevwi akak giwntak ner Muwtohyan.

2 Egu warik mpiya pakwa ayaknisep paytwempu ahina. Hawata *nah hiyap* ayge pahakti ah akat ku pariye keh wis aymuhwa kabayntiwa adahan avanenekwa. Guhinyanyo tabirbet mpuse avebkak warik. Madikte kayg egkis ah kew. Madikawkuvut akak pimavut arawna *(12)* egkis kew abet pahaknene kamukri. Hawata akiw guvankis kawih adahan gimakniwtenkis madikte hiyegviyenevwi.

Wixwiy hiyavaknek gikak Uhokri pahepkatak

3 Ayge yuma ariknawnema mbeyevye. Ayge ig Uhokri gikak ner Muwtohyan *igkis kumadukenes* ay amadgatak gevwikis kiyatyo. Ayge madikte gibukvig kehnenekwa gibetki.

4 Igkis gibukvig hiyavaknek gikak pahepkatak. Giw tamak ay gidevakis *adahan areketni ku igkisnewa gihiyegavu.*

5 Ayge yuma tiyegemka akiw. Igkis gihiyegavu ka muwakanek abukri ine kamuw abutni. Mmanawa Ukivarawiy Uhokri gamuwyinek uguhgikis. Ayge igkis kumadukanek adahan avanenekwa.

Inakni nuwnuh inyewatbaki

6 Ayteke ig *ahj* awna nutuh:

— Madikte inaknivyene iwitviyene *ku pariye ekkepka pit ku avim inin in* inyewatbaki. Ik adahan hiyeg kamaxwa nivitit, mmanawa in kane waditnevyenenma. Igwa Ukivarawiy Uhokri ku pariye kawihkis Gitip givititkis gawnevevu, ig awahkise giwatni ahj pimin adahan pisme akka gitkis Uhokri gibukvig madikte arikna ku pariye me danuhmet.

7 Igwa Kiyavwiye Jesus kuwis awna pit:

— Avuriwnabay. Nah ayta kibehtenwa. Ku pariye hiyeg ihevye inakni iwit ku pariye tameknene ay amadga inin kagta, ku pariye panhan amin ku pariye nehmnikuhpiye, ig utinek ka aynsima kabayka.

O Novo Testamento e Salmos na língua Palikur do Brasil; © 2018, Wycliffe Bible Translators, Inc.

Henewatbaki ner ahj awna nutuh.

8 *Nukebyuvwi,* nah Joawh, nahwa timap hawata nahwa hiyap madikte ini *ku pariye nah ekkene yit amadgatak inin kagta.*

Amawka wis ka kiyatha ahj

Kol 2.18; Eb 1.7; Ap 19.10

Pisenwa nutimpan inakni, pisenwa nuhiyvan madikte, nah paberetusew gikimpurit ner ahj ku pariye ekke nutuh inakni. Nah nuvewkan adahan nah gikiytenitni.

9 Heneme ig awna nutuh:

— Ka ba kehni hene. Nah Uhokriwata gibuk hawata ke pisbe hawata ke madikte pikebyuvwibe Uhokri gawnevevube. Nah gikebikis madikte neras ku pariye ihpenevwi inakni iwit tameknene kuri amadga inin kagta. *Ka ba kiyathan hene.* Kawohkigahaw git Kiyavwiye Uhokrinenwa.

Avuriwnabay yihiyekemni ba in kibeynewatma

10 Ariwnteke ini ig awna nutuh:

Ka ba ayam inakni iwit ku pariye pis tamak amadga inin kagta, amin ku pariye nehmnikuhpiye, mmanawa in me danuhmet. **11** Ku pahavwi gihiyekemni taraksevye, pugamawka ku ig tiviknenekwa taraksenenekwa. Ku pahavwi gihiyekemni patehwevye, pugamawka ku ig kehnenekwa patahwakinenwa. Heneme ku pahavwi kuwis kibeyne, pugamawka ku ig kehnenekwa kabaykanenwa. Ku pahavwi kuwis gihiyekemni barewbetye, pugamawka ku ig wewnenekwa akak ini gihiyekemni barewbetye.

12 Giwnapnawa, nukebyuvwi. Igwa Kiyavwiye Jesus awna wotwiy:

Avuriwnabay. Nah ayta kibehtenwa. Nah ikinek hiyeg gitiwnikis pakekunawa akak gikehnikis ay amadga inin. *Ku pahavwi keh mbayka, mbaykanewa nah ikinek git. Ku pahavwi keh kabayka, kabaykanewa ig utinek.* **13** Nahnewa akavuska. Nahwata amaksemni. Yuma pahavwinema navitkignema. Yumahwata ewka nuwenuh akiw. Nahnewa pitatye. Nahwata butte.

Henewatbaki ig Kiyavwiye Jesus awna.

14 Ku pariye hiyeg *ka batek akak givathawnikis, ku pariye hiyeg ke wotbe igkis* sukuhbetenenekwa gisimsakis barewbet *abet Kiyavwiye Jesus gimig,* ignes utinek ka aynsima kabayka. Igkis kis adahan igkis axnek guwntak nor ah guw ku pariye keh wis aymuhwa *adahan avanenekwa.* Igkis kis mpiyanek anumekuw pareket adahan igkis parak avitit ini Uhokri givin.

15 Ignesme hiyeg patahwavye igkis misakwa avawyewa ariw ini paytwempu payak gikakkis hiyeg ihamwigben, gikakkis hiyeg mahayakemnavye, gikakkis hiyeg umehekevutnevwi, gikakkis hiyeg ku pariye kiyathenevwi ahehpakti batakkarad, gikakkis hiyeg wasaymavye kinisekevutnevwi. *Madikte igkis misakwa avawyewa ariw ini paytwempu.*

16 Ig Kiyavwiye Jesus awna nutuh:

— Nah Jesus awahkise nuwatni ahj pimin adahan pisme ekkene gitkis nuhiyegavu madikte inin ku pariye ig hiyapkise pit. Nah humaw giwntak amekene Davi. Igme amekene Davi humaw nuwntak. Nah ke warukmabe kabutniye kibeywekempiye *adahan kavusene nukune hawkri gidahankis hiyeg.*

Henewatbaki ig Kiyavwiye Jesus awna.

17 Uhokri Gitip akak Cristo gibetki egkis awna *gitkis madikte hiyeg:* “Ba ayta.” Igme ku pariye timepne inakni guwnkis awnanaba hawata *git Cristo:* “Ba ayta.” Ku pahavwi *giharitviye Uhokri kiyesrad ke pahavwi hiyeg* arabyuvyebe un, hiyawa ig ayta. Ku pahavwi higepkerevye ini un dehetniki, hiyawa ig higap yuma atiwni.

Ka yi muwaka katawnaha inakni hiyakemniki

18 Nah Joawh ikene yihiyekemni yit madikte ku pariye timepnevwi inakni hiyakemniki amadgatak inin kagta amin ku pariye nehmnikuhpiye. Ku pahavwi katawnaha inakni, igme Uhokri hawata kiyesrihenek gihiyvan mbeyne. Ig ner pahavwi hiyapnek madikte ini mbeyne ku pariye ekkepka ay amadga inin kagta.

O Novo Testamento e Salmos na língua Palikur do Brasil; © 2018, Wycliffe Bible Translators, Inc.

19 Hawata akiw ku pahavwi ayam abusku inakni hiyakemniki amadgatak inin kagta, igme Uhokri hawata ayemenek giw nor ah guw ku pariye keh wis aymuhwa *adahan avanenekwa.* Ig kawnata iki iwetrit git arikut ini Uhokri givin. Ig kawnata iki git pahatnema kabayka ku pariye tameknene amadga inin kagta.

20 Ig ner ku pariye akkase inakni ginetni madikte wotwiy ig awna:

— Nah ayta kibehtenwa. Henewatbaki in.

Nahme kaytwa:

— Ameh. Kiyavwiye Jesus, ba ayta.

21 *Nukebyuvwi,* Ukivarawiy Jesus gabay yikaknek madikte. Ameh.

O Novo Testamento e Salmos na língua Palikur do Brasil; © 2018, Wycliffe Bible Translators, Inc.

SAWMUS

Amnihswaki, kabayhaki, akak hiyakemniki avititak Ikivarat Davi giyakni

O Novo Testamento e Salmos na língua Parikur do Brasil; © 2018, Wycliffe Bible Translators, Inc.

O Novo Testamento e Salmos na língua Palikur do Brasil; © 2018, Wycliffe Bible Translators, Inc.

SAWMUS

Ivegminene uhiyekemni takunipti amin Uhokri gihiyekemni

1 **1** Ka aynsima kabayka ay gidahan pahavwi ku pariye kane wew akak hiyeg mbayavye gihiyekemnikis, ine ig kawnata sibuh avigku gihinakis hiyeg taraksavye, ine ig kawnata bat gikakkis neras ku pariye mahivwihnevwi Kiyavwiye Uhokri.

2 Heneme ig batek ka aynsima akak Uhokri gannasan, ig ivegminene gihiyekemni amin Kiyavwiye Uhokri gihiyekemni mataytak hewke tiyegem. *Ku gihiyekemni hene, ig uti ka aynsima kabaykanek.*

3 Ig humaw kewa pahakti ahbe mutuhka akigbimna warik ku pariye sarayhnanokwa guw avanenekwa. ku aysaw guhawkanavrik danuh, eg ka taraksati. Guvan hawata avanenekwa ka miyavewti. Igi hiyeg hawata. Madikte ku pariye gikehni in adahan kabaykanenwa.

4 Ignesme hiyeg taraksavye igkis ka henema. Igkis kewa dug amarbe mihikuhka, kibehtenwa mayg pasuhni, in ka hiyapka akiw.

5 Inneki keh aysawnemenek avim ini ku aysaw Kiyavwiye Uhokri gihiyvetnikis hiyeg ba igkis kibeynevwiwatma, avim ini igkis tukuhavepkanek. Igkis ka isaksakanek misakwa gibetkis hiyeg kibeynevwi.

6 Mmanawa ig Kiyavwiye Uhokri avuriw hiyeg kibeynevwi. Heneme hiyeg mbayavye gihiyekemnikis gidahankis mbeyne akak miyaka.

Ka ik wis suguh Uhokri

2 **1** Mmahki madikte hiyeg dagawnebdi git Kiyavwiye Uhokri? Mmahki igkis suguhpig? Mmahpaki hiyegviyenevwi ivegmina gihiyekemnikis hene waditnevyenen?

2 Madikte gikivarakis hiyeg amedgenevwi inin igkis ahegbete ginetnikis adahan suguhnekis Kiyavwiye Uhokri Dehetniye. Madikte igkis ikivaratviyene tuguhkis gihiyekemnikis hehpekuye adahan igkis kavetunsenekis nernewa ku pariye Kiyavwiye Uhokri gikanyan adahan ukumaduketniwiy.

3 Igkis awna: “Uyay matisbete inin ku pariye kakak Uhokri wanakminevwiy. Uyay watakminew ariw ini uwankamnihkawiy adahan wixwiy isahptew giw Uhokri.”

4 Igme Kiyavwiye Uhokri inurikyene, aytontak amadga gevwi kiyatyo inuriktak, ig hiyaraptihgikis. Ig awna gitkis: “Kitki yis isahptaw nuwhu? Yis yuma yidatni ariknawnama adahan yis keh yivit isahptaw.”

5 Kuri avim inin igkis ka timap inakni giwn, heneme aysawnemenek igkis timapninek. Avim ini ig Kiyavwiye Uhokri awnanek inakni gitkis akak madikte gidagowni. Ig akkanek gitkis ku ig ka batek akak gihiyekemnikis mbeyevyenenwa. Avim ini igkis avisnek ka aynsima, yuma aviska hene akiw.

6 Ig awnanek gitkis: “Kuwis nah kaniye pahavwi adahan yikumaduketni. Kuri avim inin nah keh ig humaw yikivara ay avit inin nuwaxig kewye Siyawh.”

7 Igme ner ikivarat awnanek gitkis: “Nah akkite yit ku pariye Kiyavwiye Uhokri Dehetniye giwn nutuh. Ig awna nutuh: “Pisnewa nukamkayh. Kuri avim inin nah akkap ku pis igyewa nukamkayh.

8 Hiyawa pis ayap nutuh ku pariye pimawkan. Nahme ikinek piwakurit madikte hiyegviyenevwi amadgaya inin. Nah ikinek pit madikte, niyesrikeknen inin waxri, adahan igkis humaw pidahan.

9 Pis kumadukigkisnek madikte akak pisuga sivari hawata ku samah muwtohvutne kumaduka givigvu akak ah. Pis kadahan pidatninek adahan pisenwa gikakkis taraksavye hawata ku samah pahavwi batekerevutne bekbeta gibatkan ku pariye kane kabay git.”

10 Pukuhpawnabay nikwe, yis ikivaratviyene amedgenevwi inin. Avuriwnabay yihiyekemni adahan yis ka taraksa.

11 Kiyathanabay Kiyavwiye Uhokri Dehetniye akak yavisni. Kiyathanigbay akak madikte kiyatka.

12 Kehnabay Kiyavwiye gikamkayh gibetki. Ku ka henema, ig dagawnenek yit. Nikwe

O Novo Testamento e Salmos na língua Palikur do Brasil; © 2018, Wycliffe Bible Translators, Inc.

pahaye adahan ig ehwenek yikak, ig padekweynek arimkanit biyukwiki. Mmanawa wis ka hiyak ku aysaw ig padakwinek. Heneme ku wis avuriswa git, ig utipkis wot kabaykanenwa.

Uhokri keh nah ka matak gitkis nuvetunyavu

3 **1** Kiyavwiye, ka ba aynsima nuvetunyavu kibihwe! Igkis ku pariye wageswevye nutivut igkis ka aynsima gikebikis!

2 Ka aynsima hiyeg awna numinuh, giwnkis: “Kiyavwiye Uhokri kuwis miniw giw. Ig yuma gamnihten akiw.”

3 Heneme nah nudukwenewa nah kamaxwa pivititt, Kiyavwiye. Pisnewa ka pikiytanisima. Pisnewa numaptenten ariw mbeyne. Pis keh nah ka matak gitkis nuvetunyavu. Pis avanenekwa wagahkis nawaygi.

4 Ku aysaw nah amnihswa git Kiyavwiye inurikyene, igme kaytwa nuwnuh, giwn: “Nah amnihpi.”

5 Nah timapni hene, nah ka aritnama akiw, nah dukugis, nah himak kabayntiwa. Hewke nah kannikaw akiw, mmanawa igwa Kiyavwiye nukavuriwten.

6 Hiyawa ka aynsima hiyeg kiyaraniwhpen adahan nuwmepten, heneme nah ka avis.

7 Kiyavwiye nuwohkiga, uya amnihun kannikaw gitivutkis! Mmanawa pis biwh gikuveynikis madikte nuvetunyavu pis ikisgikis haritave. Pis pisenwa akak ini gidatnikis ke wotbe pis dunihavebe gaybukis.

8 *Kibeyne,* Kiyavwiye Uhokri Dehetniye ignewa amnihkevutne. Ig kehnenekwa kabayka gikakkis gihiyegavu.

Kitki usuh uti kabayka kuri?

4 **1** Kiyavwiye nuwohkiga, uya amnihun kaytwa nuwnuh. Pisnewa wadithebdih nuhawkan. Ku aysaw nah abet mbeyne pis amnihpen. Kuri, nah ayap pit akiw adahan pis amnihun timap nuviryepkawni.

2 Yis hiyegviyenevwi, nah wakaymni adahan ku pariye yikehni kane kabay. Aysawhki ayivwi yis mahivwihunnek? Aysawhki ayivwi yis awna iwit waditnevyenen numinuh? Aysawhki ayivwi yis awna wasaymkanenwa numinuh?

3 Kiyenabay ku ig Kiyavwiye Uhokri Dehetniye avuriw neras ku pariye wewnevwi gikak. Ig timapnan ku aysaw nah amnihswa git.

4 Ku yis ka batek akak pahavwi gihiyekemni, ka yi muwaka kiyimwihwa nikak adahan in ka taraksasevyima. Ku aysaw yis dukugis ivegminanay yihiyekemni ba in akakma kibeyne hiyakemniki kahadbe yis ka kiyimanema.

5 Kehnabay ku pariye kabaykanenwa. Ini humaw ke yikanbe git Kiyavwiye Uhokri. Uyay kamaxwa givitit Kiyavwiye.

6 Ay amadga inin ka aynsima hiyeg awna: “Kitki usuh uti kabayka kuri?” Piwnteknewa, Kiyavwiye! Uguhnaba usuh akak pihepka abutni.

7 *Kibeyne,* pis keh nah batek mpiynevevye. Nah ka aynsima batekte mpiya hiyeg ku pariye hiyepnevwi gamutrakis aymuhwa kabayntiwa.

8 Ku aysaw nah dukugis, nah himak kabayntiwa. Nah ka kiyimanema akak ariknawnama. Mmanawa pisnewa ay nukakuh, Kiyavwiye. Pisnewa nukamaxten.

Uya huwithan akak pihiyekemni waditye

5 **1** Kiyavwiye Uhokri, uya ataybiswa numkanit. Timapnaba namnihswan.

2 Nukivara, nuwohkiga, timapnaba namnihswan pit. Mmanawa pitnenwa nah amnihswene.

3 Kiyavwiye, mpuse hawka nah piriyepkaw pit. Pisme timapnite nukuvimna. Ayteke nah wahap adahan pis iki nutuh nayapni. Nah hiyakni ku pis ikinek ku pariye nayapni pit.

4 Kiyavwiye Uhokri, pis ku pariye kane batek akak hiyeg gikehnikis mbayka; hiyeg mabayavye gihiyekemnikis pis ka muwaka ignes misakwa pivetun.

5 Pis ka batek gikakkis hiyeg kawantiyavye. Hawata pis amiyha hiyeg mbayavye gihiyekemnikis.

6 Pis pisenwanek gikakkis hiyeg wasaymavye. Hawata pis asene hiyeg umehekevutnevwi gikakkis hiyeg kinisekevutnevwi.

O Novo Testamento e Salmos na língua Palikur do Brasil; © 2018, Wycliffe Bible Translators, Inc.

7 Nahme, awaku pis ka pamnihrasima nukakuh, nah ik adahan nah parak ta pivinekut. Nah ik adahan nah paberetusaw adahan nah kabayhap akak madikte kiyatka.

8 Kiyavwiye, uya huwithan akak pihiyekemni waditye. Nah kadahan ka aynsima nuvetunyavu ku pariye muwaka nayguhpitni piw. Nah ka hiyak ku samah nuwewni. Uya akka nutuh ku samah pimawkan adahan nah wew.

9 Igkis nuvetunyavu yuma pahatnama giwnkis inyewatma. Avanenekwa abet gihiyekemnikis mbaykanenwa. Igkis kinista hiyeg akak barewye iwit bawa ini adahan gikinseptenkis ba adahan giwmeptenkis.

10 Kiyavwiye, katiwnisa gitkis avatra ini gihiyekemnikis. Ini gahegbetawnikis ku pariye igkis ahegbete, keh in wageswa gidahankisnewa akiw. Ivukepnigkis pivetunatak, mmanawa igkis kehnenekwa ka aynsima patahwaki, igkis hawata avanenekwa suguhnap.

11 Heneme, Kiyavwiye, iki batekka gitkis madikte neras ku pariye kamaxwenevwi pivitit. Avanenekwa igkis pak avat akak madikte batekka awaku pisnewa gimaptentenkis. Iki pibetki gitkis neras ku pariye batekyevwi pikak avitakwa giyaknikis.

12 Mmanawa pisnewa, Kiyavwiye, sarayh kabayka givititkis neras ku pariye ihpenevwi piwn; pabay mpithigkis kewa pahak arabbe gidahankis.

Ku aysaw nah tihene, Uhokri timap

6 **1** Kiyavwiye Uhokri, uya amnihun. Ka ba himahun kihawnama akak mbeyne! Ka ba hiyapkis mbeyne nutuh avatra nutaraksan abetnewa pidagoni!

2 Amnihnan, Kiyavwiye, mmanawa nah yuma nudatni akiw. Piyihnan, mmanawa katiwka muwaptihpen pahavwite.

3 Kiyavwiye, nah kayah mpiynevevye. Aysawhki inin mpiyanek nuwhu?

4 Ba ayta wiwhun abetitak inin mbeyne. Amnihnan, mmanawa pis ka pamnihrasima.

5 Ku nah miyap, pariyeki kiyekisne piw gitkis hiyeg? Ku nah miyarevye, nah ka ik adahan kabayhap akiw arikutak imewti.

6 Nah *kuwis* mabipiye tih. Hewke tiyegem nah tihene. Nuwetri sabapitnenekwa awaku nukantak, hawata nukantak anugha nutiwevwi.

7 Nukanu keh nuwtyak ka aynsima wagewge. In keh nah kabahte ka hiyap akiw. Awaku nuvetunyavu mpiynevevye kiyimwihpen.

8 *Ka sam.* Higihwanay nuwntak, yis ku pariye he kehnenenwa mbeyne! Mmanawa ku aysaw nah tihene, ig Kiyavwiye Uhokri Dehetniye timapnan.

9 Kibeyne ig kuwis timap namnihswan. Ig ameve nuviryepkawni.

10 Madikte nuvetunyavu marekepkanek. Igkis avisasewnek. Igkis bisikbetnek pahaye adahan akak madikte gimarankis.

Uvetunya igwa tuguhe arikut giteyni

7 **1** Kiyavwiye nuwohkiga, piwntak nah uti nawaygi. Uya amnih mpithan giwkis madikte hiyeg ku pariye nuharaksetnivwi.

2 Ka ba isaksa igkis kamaxwenuma pisenwepma nukakuh kewa pahavwi kawokwinebe ig sigkebdihpiye giwin, yumah pahavwinema hiyeg namnihten atere.

3 Kiyavwiye nuwohkiga, wake nah inyewatbe keh mbayka, ka samkama. Wake nah taraksebe,

4 wake nah katiwnisebe git pahavwi yumanene gitaraksan nukakuh, wake nah amevwibe nuvetunya gewkanbet waditnevyenen,

5 nikwe ka samkama adahan igkis nuvetunyavu haraksevun igkis kamaxwen. Ka samkama adahan igkis pisenwe nukakuh, ikiswen harit waykbo, miyarevye, yuma naymuhwan akiw.

6 Kiyavwiye Uhokri, kannikawnaba akak pidagoni adahan pis mpitha nuvetunyavu gidagonikis. Asa kavetunsigkis adahan pis amnihun. Mmanawa pis hiyepkere waditkanenwa ay amadga inin.

7 *Uya hiyak gikakkis kurinewa.* Pahadguhnaba madikte hiyegviyenevwi pivetunat. Kumadukanigkis ayteke inutak.

8 Mmanawa pisnewa gihiyvetnikis hiyegviyenevwi ba igkis wadityewatma. Hiyaknaba nukakuh hawata, Kiyavwiye. Mmanawa nah

O Novo Testamento e Salmos na língua Palikur do Brasil; © 2018, Wycliffe Bible Translators, Inc.

mpiksewnene wew wadit piwtrik, nah inyewa wewkere akak pihiyekemni.

9 Uya pisenwa akak madikte mbayavye gihiyekemnikis! Ikinaba kabayka gitkis madikte wadityevwi. Mmanawa pisnewa waditka akivara. Pisnewa ku pariye uhiyvetni ba uhiyekemni wadityewatma.

10 Ignewa Kiyavwiye Uhokri numaptenten; ig amnih hiyeg ku pariye wadityevwi.

11 Ku aysaw ig hiyekne gikakkis hiyeg ig ka taraksati; mpuse hawkri ig ekkevye hiyeg gitaraksankis.

12 Ku igkis ka miniwkere ariw gitaraksankis, nikwe Kiyavwiye Uhokri kiyawasanek giwana ig pisenwanek gikakkis. Gimedga kuwis ah adahan gihapseptenkis akak giyaka.

13 Ig kuwis ahegbet akak giyakwok pahaywotneye. Ig kuwis ahegbet adahan haviswiye giyaka ku pariye kadahanene tiket gukigsa.

14 Ivegnay ku samah hiyeg mbayavye kehbeta mbayka. Igkis ahegbeta matekbetka hawata igkis avanenekwa wasaymakanenwa gannivwikis.

15 Igkis atik wayk adahan kehne tey, bawa igkisnewa tuguhpiye atere arikut ini giteynikis akiw.

16 Hene ini mbayka ku pariye gikehnikis in diyuhe givititkiswa akiw. Nikwe igkis uti inwata mbeyne.

17 Nahme kabayhanek Kiyavwiye giw, mmanawa ignewa waditye. Nah paknek adahan kabeyhene ner ku pariye avitminene madikte.

Uhokri kumadukasa inin hawkri gitkis hiyeg

8 **1** Kiyavwiye, pisnewa uwohkigah. Pisnewa ka pikiytanisima. Piw kabayhaka muwapuw amadga hawkri. In kabayhaka hawata aynte inurik.

2 Pis keh bakimnayh nopsanyovwinene ignes kabayhap kabayntiwa payak gikakkis bakimnayh nukuvesniyevwi. Pivetunyavu ka hiya gisamanakkis. Madikte hiyeg ku pariye kavetunsap, ignes misakwa tinwovu gitivutkis.

3 Ku aysaw nah sarayh nuvegi inurikut arimkat en ku pariye pikehni, nah hiyap kayg akak warukmebdi, ku kiney pis sarayhpigkis amun mpuse giwetrikis. Nah bawkiswa, nah awna:

4 Kiyavwiye Uhokri, pariyeki hiyeg ta pit, ku pariye amadgaya inin, adahan pis kiyegi hene? Ig amadgaya inin, ig ka ariknawnama adahan pis iki pihiyekemni ta git.

5 Heneme, *kibeyne,* pis ike git ka aynsima gannu, ka aynsima gikiytani. Pis kehe gikiytani warikapte aynesa ariw ahj gikiytanikis.

6 Pis ike git gidatni adahan ig kumadukene madikte ku pariye pikehavan; pis kumadukase git madikte ariknebdi:

7 muwtohviyene payak akak pakviyene hawata akak puwiknebdi ahavwikune akiw;

8 kuhivrebdi payak akak im, akak madikte ku pariye misekwenevwi parahwokwa akiw, pis ike madikte giwakurit.

9 Kiyavwiye, uwohkiga, pisnewa ka pikiytanisima. Piw kabayhaka muwapuw amadga hawkri.

Kibeyne, Uhokri pareke abet nuhawkan

9 **1** Kiyavwiye Uhokri, nah kabayhap akak madikte nubetki. Nah kinetihwanek amin madikte pikehni kabayka.

2 Ku aysaw nah kiyepi nuyakni bateke. Nah avanenekwa batek pikak. Nah paknek adahan kabeyhene piw avanenekwa. Pisnewa nuwohkiga. Pis avitminte madikte nudahan.

3 Ku aysaw pis parak abet nuhawkan, nuvetunyavu bisik, igkis tuguh, igkis miyarap.

4 Pisnewa ivegbeta hiyeg gihiyekemnikis. Pis waditye. Pis ka taraksati. Pis kumaduka hiyeg akak madikte waditka. *Kibeyne ku samah* pis pareke abet nuhawkan.

5 Pis himehe hiyegviyenevwi ku pariye kane ihpa piwn. Pis pisenwe akak hiyeg mbayavye gihawkankis; pis miyehkise giwkis gitkis hiyeg.

6 Pis keh uvetunyavu yuma giwskekikis akiw; pis pisenwe gikakkis adahan avanenekwa, hawata igkis ka kiyekan akiw.

7 Heneme pis, Kiyavwiye, pis kumadukene adahan avanenekwa. Pis bat amadga pev-

O Novo Testamento e Salmos na língua Palikur do Brasil; © 2018, Wycliffe Bible Translators, Inc.

wi kiyatyo adahan hiyekne gikakkis madikte hiyeg.

8 Pis kumaduka hiyeg akak waditka. Pis hiyapkis gitkis pakeku akak ku samah gikehnikis.

9 Kiyavwiye, pis hawata humaw ayemweket gidahankis hiyeg ku pariye haraksakavu. Pis mpithigkis avim ini ku aysaw igkis abet mbeyne.

10 Ku pariye hiyeg pihiyekten ignes kamaxwa pivitit. Mmanawa pis ka miniwnema giwkis hiyeg ku pariye amnihswenevwi pit.

11 *Nukebyuvwi,* paknay avat adahan kabeyhene Kiyavwiye Uhokri Dehetniye ku pariye kumadukene aynte Jerusalém! Akkanay gannu gitkis hiyegviyenevwi muwapuw amadga hawkri!

12 Mmanawa ig Kiyavwiye Uhokri avuriw ku pariye hiyepnevwi mbeyne. Ig ka miyeh gamnihswankis. Ig hiyapkis mbeyne gitkis neras ku pariye giharakseptenkis.

13 Kiyavwiye, amnihnanuba! Iveg ku samah igkis namiyhetnivwi hiyapkis mbeyne nutuh! Nah abet miyaka, Kiyavwiye. Uya wiwhun ayteke

14 kahadbe nah ik adahan tabira givetunkis jerusalémyenevwi adahan nah ekkene gitkis mmahki nah kabayhap hawata adahan nah awna *gitkis* ku nah bateke numinuh awaku ku samah pis wiwhpen ariw miyaka.

15 Hiyeg ku pariye kane wewkere akak Kiyavwiye Uhokri gihiyekemni, igkis pisenwepkanek gikakkis. In ke wotbe igkis tuguhbetwikisbenek arikut inwata miyokwiye ku pariye gitiknikis. Igkis ahegbete pahat tey, heneme igkisnewa tuguhbetwikis arikut.

16 Avim ini ig Kiyavwiye Uhokri Dehetniye metakwa ig hiyakan ku ig waditye. Igkisme mbayavye igkis tuguhbetwikisnek arikut gidahankiswa giteynikis.

17 Hiyeg mbayavye payak gikakkis madikte hiyeg ku pariye kane aminema giw Kiyavwiye Uhokri, aysawnemenek igkis madikte tiviknek arimkat miyaka.

18 Ignesme hiyeg madiptavye avim ini igkis avuriwkanek kabayntiwa. Yuma pahavwinema gaytakkis miyehka akiw. Neras ku pariye hiyepnevwi mbeyne kuri avim inin, aysawnemenek madikte ku pariye igkis aharitne in ka mpithakanek giwkis akiw.

19 Kiyavwiye, kannikawnaba. Ka ba isaksa hiyeg amadgaya inin ikaw awaygtema mpiyap. Iwapnigkis pivetunat adahan pis hiyak gikakkis.

20 Kiyavwiye, keh igkis avis pibohri kahadbe igkis hiyak ku igkis he hiyeginenwa ka dep miya, igkis ka ariknawnama.

Kiyavwiye, aysawhka kuri pis pisenwa akak mbayavye gidatnikis?

10 **1** Kiyavwiye, mmahki pis piyawakad giwkis pihiyegavu? Mmahki pis ayemwe giwkis ku aysaw igkis abet kiyimwiki?

2 Neras mbayavye igkis ikaw givitminkis madikte hiyeg. Igkis arewha gitkis hiyeg ku pariye yumanene gawaygikis gitivutkis. Uya keh igkis tuguhe arikut gidahankiswa giteynikis!

3 Igkis mbayavye keh giwantikis akak ku pariye gimawkankis igkis kehkere. Ku pariye hiyeg kowtyakuvye ig ka aritnama giw Kiyavwiye Uhokri. Ig hawata awna iwit ku pariye adahannenwa mahivwihne Kiyavwiye Uhokri.

4 Ku pariye hiyeg mbeyevye gihiyekemni ig ka hiyekere ku Kiyavwiye Uhokri ay. Git igwa kumaduka givit ay. Git Kiyavwiye Uhokri yuma ay.

5 Hiyaksa akak madikte ini mbayka ku pariye ig keh, heneme git ig ka kakehniyema. Ig giwevankama ku Kiyavwiye Uhokri ka katiwnisatinek gitaraksan git. Ig ikawvari datte giwkis givetunyavu.

6 Ig ivegmina gihiyekemni, ig awna: “Nah ka biyuksatinek nudatni. Nah ka hiyaptinek mbeyne.”

7 Gibiy kivun akak wasaymka akak ibiytahaki, hawata akak puwimahka. Giwn inenwa amin arewhakinenwa, amin mbaykanenwa.

8 Ig kadasa hiyeg kibeynevwi kennesa arimkat paytwempu adahan giwmeptenkis.

9 Ig kadasa hiyeg ke kawokwinebe amun gayemwekri. Ig wahap hiyeg ku pariye yumanene gimaptentenkis adahan ig giwmeptenkis.

O Novo Testamento e Salmos na língua Palikur do Brasil; © 2018, Wycliffe Bible Translators, Inc.

Nikwe ig kamax giwin ariku giteyni, ig tivikevgi givinwat.

10 Igme giwin dunihbetepka, ig tikisbetepka warikwit. Ig hahwa awaku ner givetunya ka gidatnisima.

11 Ayteke ner awayg mbeyevye gihiyekemni awna: “Uhokri ka aritnema ariw inin. Ig manan, ig ka hiyap ariknawnama.”

12 Kiyavwiye Uhokri, kannikawnaba. Hiyapkis git ner ku pariye mbeyevye gihiyekemni akak piwak detye. Ka ba miyeh neras ku pariye ay giwaku. Igkis yumanene gimaptentenkis giw!

13 Mmahki ner awayg mbeyevye gihiyekemni ig ka kiyatha Kiyavwiye Uhokri? Mmahki ig ivegmina gihiyekemni ku Kiyavwiye Uhokri ka diyuhkisnek gihiyegavu gimigkis?

14 Heneme pismeti, Kiyavwiye, pis hiyap pihiyegavu gihiyvankis mbeyne. Pis hiyap gikadnikis. Nikwe pis ahegbet adahan amnihpigkis avanenekwa akak piwak detye. Igkis mabimnavye kamaxwa pivitit, mmanawa avanenekwa pis parak abet gihawkankis.

15 Kiyavwiye, aysawhka kuri pis pisenwa akak mbayavye gidatnikis? Hiyapkis gitkis avatra gihiyekemnikis amebyemni. Ka ba isaksin mpiya henentima.

16 Kiyavwiye, pis ikivarat adahan avanenekwa. Hiyeg ku pariye kane ihpekere piwn igkis tukuhavepkanek ariw piwaxig.

17 Igkisme neras ku pariye tuwatasewnevwi pitivut pis timapnek giviryepkawnikis. Pis ikinek gawaygikis.

18 Pis timapnek gamnihswankis neras ku pariye hiyepnevwi mbeyne, neras ku pariye migenavye. Pis paraknek abet gihawkankis adahan gimaptentenkis kahadbe neras hiyeg amadgayavu inin ka takunima avisasigkis akiw.

Kiyavwiye Uhokri ivegbeta hiyeg ayta inuriktak

11 **1** Kiyavwiye Uhokri ignewa nayemwekri. Yuma bisiket akiw kema igma. Nikwe ka yi muwaka awna nutuh:

“Asa bisike ke kuhivrabe arimkat nawenyewa bisiket akiw.

2 Iveg ku samah muwapuw hiyeg mbayavye kadasene hiyeg kibeynevwi abet amisnavye. Igkis kuwis pakakah giyakakis adahan gihapseptenkis hiyeg wadityevwi.

3 Mbeyne kuwis muwapuw, hiyeg ka ihpa akiw kibeyne hiyakemniki. Hiyawa pis uhokriyan, heneme yuma pesket pidahan akiw, *nikwe asa bisike pisenwate.”*

Nahme nah ka ihpanek inakni iwit.

4 Ig Kiyavwiye Uhokri *gidukwenewa* ay amun giwskeki. Gevwi kiyatyo *gudukwenewa* aynte inurik, ayteke ig kumaduka hiyeg. Ig avuriw madikte hiyeg. Ig hiyak ku pariye gikehnikis.

5 Ig Kiyavwiye Uhokri ivegbeta hiyeg kibeynevwi gihiyekemnikis. Ig hawata ivegbeta hiyeg mbayavye gihiyekemnikis. Ig ka batek aynesnima gikakkis hiyeg ku pariye kehnevwi mbayka.

6 Ig Kiyavwiye Uhokri keh tiket wageska payegbitak akak ini pusukempiye ku pariye bixiwahnene arihri tuguhnek givititkis neras mbayavye gihiyekemnikis. Ig hiyapkisnek gitkis akak kamaygviye awahni kene tiketbe akadwey.

7 Mmanawa ig Kiyavwiye Uhokri waditye hiyeg. Ig batek gikakkis hiyeg wadityevwi. Hiyeg kibeynevwi aymuhwanek gimun *adahan avanenekwa*.

Kiyavwiye Uhokri avuriw mabimnavye

12 **1** Kiyavwiye, uya amnihun! Mmanawa yuma pahavwinema hiyeg ay ku pariye wew akak pihiyekemni. Igkisme hiyeg ku pariye ik adahan nah kamaxwa givititkis igkis yuma ay akiw.

2 Madikte hiyeg kinisak pawtak. Igkis kinis hiyeg ke wotbe igkis awna inyewatbe iwit bawa he kinisakanenwa nibet.

3 Kiyavwiye Uhokri, uya sabukis gibiykis neras awnenevwi iwit waditnevyenen, neras ku pariye kehnene giwantikis.

4 Igkis awna: “Hiyawa usuh kawih ubiyuh ku samah umawkan. Hiyawa usuh awna ku pariye usuh awnekere. Yuma hiyeg hiya asabkak ubiyuh.”

O Novo Testamento e Salmos na língua Palikur do Brasil; © 2018, Wycliffe Bible Translators, Inc.

5 Heneme ig Kiyavwiye Uhokri Dehetniye
awna: “Igkis madiptavye hiyepnene mbey-
ne. Igkisme mabimnavye migiswenene awa-
ku kayahwaki. Kuri nah kannikawte adahan
nah amnihgikis pisenwate. Nah avuriwgikis-
te giwkis neras ku pariye kehnevwi mbayka
gikakkis.”
6 *Kibeyne,* Kiyavwiye Uhokri Dehetniye
giwn in inyewa. In yuma kinisaka nibet. In
kewa karukri wahanobe seyno ku pariye eg-
yewatnene, ku pariye kuwisnene pusukaki
ntewnehkervut ariwtrik tiket, eg pes barewbet
arikutak tiket atiy.
7 Kiyavwiye, avuriwnaba usuh kabayntiwa
takunipti. Wiwhnaba usuh giwakutakkis neras
mbayavye.
8 *Mmanawa igkis ay wewnamahkis mu-
wapuw.* Ku kit igkis wewkere igkis wew. Ku
pariye hiyakemniki mbeyevye git Kiyavwiye
Uhokri gitkisme in kibeynenenwa hiyakem-
niki.

Kiyavwiye, aysawhki pis amnihunnek?

13 1 Kiyavwiye Uhokri, aysawhki pis
kiyenunek akiw? Mmah pis miyeh-
penuma adahan avavyekwa? Aysawhki pis
iveg numkanit akiw?
2 Nah kuwis hiyap mbeyne ka aynsima
hawkri kuwis. Aysawhki inin mpiyanek nuwhu?
Aysawhki nuvetunyavu ka matakannek akiw?
3 Kiyavwiye nuwohkiga, amnihun iveg
numkanit kuri. Kaytwa nuwnuh. Iki nutuh nu-
datni akiw kahadbe nah ka miyapma.
4 Ayge nikwe igkis nuvetunyavu ka iknek
adahan batek giminkis akak ku samah nah
tuguhkise nuboka. Ine kawnata iknek adahan
igkis awna: “Usuh kuwis matekevgi.”
5 Kiyavwiye, nah kamaxwa avitit pamnihra.
Nuyakni bateknek ka aynsima, mmanawa
nah hiyak ku pis amnihunnek.
6 Nah paknek avat adahan kabeyhene Ki-
yavwiye Uhokri Dehetniye, mmanawa ig ka
gabaysima nukakuh.

Hiyeg kane hiyak hawkri

14 1 Hiyeg ku pariye awna: “Uhokri
yuma ay amadga hawkri.” Ignes
ka hiyak hawkri. Akebi neras hiyeg igkis
puvavye. Madikte ku pariye gikehnikis ayge
nibet taraksakinenwa. Yuma pahavwinema
gaytakkis keh ku pariye waditnene avigkut
hiyakemniki kibeyne.
2 Igme Kiyavwiye Uhokri Dehetniye ig iveg
inuriktak gimkanitkis madikte hiyegviyenev-
wi adahan hiyepne ba ay pahavwiwatma ku
pariye hiyekemniye hiyeg. Ig hiyepne ba ay
pahavwiwatma ku pariye batekye gikak.
3 Heneme igkis madikte taraksevyekuye
gihiyekemnikis ariw ku pariye kibeynewatne-
ne hiyakemniki. Igkis hennep taraksevyekuye
abet ku pariye gikehnikis. Yuma pahavwine-
ma ku pariye kehne kabayka. Yumahwatbaki
pahavwinema.
4 Ig Kiyavwiye Uhokri Dehetniye ayap:
“Mmah madikte neras hiyeg ka pukuhpa pa-
hatnama *nuhiyekemni*? Mmah madikte igkis
ka kannuhwekere amin *nuhiyekemni*? Mmah-
kama igkis wew he kehnenenwa mbayka
gikakkis nuhiyegavu ke wotbe in waditnabe.
Igkis ka ayap hiyakemniki nutuh.”
5 Heneme aysawnemenek igkis segkeb-
dinek akak madikte gavisnikis, mmanawa
ig Kiyavwiye Uhokri ay gikakkis hiyeg wa-
dityevwi.
6 Hiyeg mbayavye igkis battukaw mpithab-
di gihawkankis hiyeg madiptavye kahadbe
ignes ka uti kabayka. Heneme ig Kiyavwiye
Uhokri Dehetniye ig ahegbet adahan gimap-
tentenkis gihiyegavu ariw madikte mbeyne.
7 Kiyavwiye Uhokri, usuh wahap ku wam-
nihten aytanek avititak Jerusalém adahan
wamnihten usuh pihiyegavu izhaewyenev-
wi. Avim ini ku aysaw pis kehnek ini kabayka
danuh wotuh, usuh pihiyegavu bateknek ka
aynsima.

Uhokri giwskeki

15 1 Kiyavwiye Uhokri, pariyeki hiyeg ik
adahan misakwanek avanenekwa
ay pimun? Pariyeki hiyeg ik adahan
darihwaknek pikak ayge avit ini piwaxig
pidahanenwatnene?
2 Ignewa ner ku pariye giwewni waditne-
ne pikak, ku pariye keh kabaykanenwa, ku

O Novo Testamento e Salmos na língua Palikur do Brasil; © 2018, Wycliffe Bible Translators, Inc.

pariye awna iwit inyewatnene avititakwa giyakni.

3 Hawata ig ka awna gimin pahavwinema giyaki hiyeg ku ig ka kibeynema, ig kawnata keh mbayka gikak giyaki hiyeg akiw, ig kawnata kinetihwa amin arikna ku pariye kane inyewatma giminkis hiyeg.

4 Ig kawnata batek gikakkis neras ku pariye Kiyavwiye Uhokri kane batek gikakkis, heneme ig kiyatha neras ku pariye ihpenevwi Uhokri giwn. Ku ig ikaksa arikna git pahavwi, ig kehni ku samah gikaksan. Hiyawa in mahiko gidahan avim ini hawkri, heneme ignewa kehni.

5 Ku ig sunapkis gikakura git pahavwi, ig ka ayapnek avitminnema akiw. Ig kawnata amava karukri adahan gitiwni kahadbe ig humewne pahavwi gawneve adahan sarayhkisne hiyeg arikut mbeyne yuma kavatrenesima. Pahavwi ku pariye ikaw hene, igi avanenekwa Kiyavwiye Uhokri ay gikak.

Madikte naymuhwan ay piwaku

16 **1** Kiyavwiye Uhokri, avuriwnanuba, mmanawa pisnewa nukavriwten.

2 Nah awna git Kiyavwiye Uhokri: "Pisnewa nuwohkiga. Wake ka pisma ay *nukakuh,* yumakam ariknawnama kabayka nudahan."

3 Nah ka aynsima batek adahan darihwak gikakkis pihiyegavu barewvityevwi. Igkis kibeynevwinenwa hiyeg.

4 Ignesme ku pariye wewnevwi gikakkis nawenyevwi giwohkigakis, igkiswa ewk ka aynsima mbeyne gitkis. Nahme ka kumadukasawnek gitkis giwohkigakis, nah kawnata kiyathanek giwohkigakis.

5 Kiyavwiye Uhokri, pisnewa madikte nudahan. *Kibeyne,* naymuhwan in ay madikte piwaku, pis avuriw madikte nudahan.

6 Ini nuwetri ku pariye pis ike nutuh, in kibeyne iwetrit. Henewa, madikte naymuhwan ay piwaku.

7 Nah kabayha Kiyavwiye Uhokri, mmanawa ignewa iki nutuh nuhiyekemni. Msanpi nah himeke. Hewke nikwe nah kuwis hiyak ku pariye adahan nah keh.

8 Nah hiyak ku ig Kiyavwiye Uhokri avanenekwa ay nukakuh. *Kibeyne,* ig kennesa ay numunuh niyewka. Nikwe yuma ariknawnama tuguhkisne nukamaxwan.

9 Inneki keh nuyakni bateke. Mataytak nah awna batekkanenwa. Ku nah miya, ka sam. Nah iveg givitit Kiyavwiye Uhokri *ku ig kanikasan akiw.*

10 Nah awna: "*Kibeyne,* Kiyavwiye. Pis ka ikis nanmavuh aynte amun miyaravye giwetrikis. Pis ka isaksan nah pikamkayh barewvityе adahan nuvituh madivwip.

11 Mmanawa pis keh nah aymuhwa adahan avanenekwa. Kuwewanek pis keh nah batek nunaktin akiw awaku ku samah nah ay pimun. Ayge pis ikinek kabayka inyewatnene nutuh adahan avanenekwa."

Uya amnih wadithebdih nuhawkan

17 **1** Kiyavwiye Uhokri, timapnaba nayapni kabayka pit, timapnaba namnihswan pit! Ataybiswanaba arit nuviryepkawni, mmanawa nuwnuh in barewbet. Yuma ariknawnama mbeyviye hiyakemniki nibet.

2 Uya amnih wadithebdih nuhawkan. Mmanawa pis hiyak ku pariye nukehni kabay hawata ku pariye kane kabay.

3 Pis hiyak ku pariye abet nuhiyekemni. Tiyegem pis ivegbetin. Henewa, pis ivegbete nuhiyekemni kabayntiwa. *Kibeyne,* pis ka uti pahatnama nutaraksan *gikak ner nuvetunya.* Nah kuwis ahegbete nuhiyekemni adahan nah ka awna pahatnama iwit mbaynema.

4 Nah kawnata keh pahaynema mbayka gikak. Mmanawa nah mpiksaw ihpa piwn. Inneki keh nah ka wew akak ignes hiyeg arewhavye gihiyekemnikis.

5 Avanenekwa numawkan nah wewkere akak pidahanenwa pihiyekemni. Ku nah waywe nikak, nah ka taraksati.

6 Kiyavwiye Uhokri, nah piriyepkewne pit, mmanawa nah hiyak ku pis kaytwa nuwnuh. Uya ataybiswa numkanit ku avim inin. Uya timap nuviryepkawni.

7 Uya akka nutuh pamnihra barewye, mmanawa pisnewa mpitha hiyeg ku pariye amnihswenevwi pit gavitkis givetunyavukis.

8 Uya mpithan ariw mbeyne hawata ku samah wis mpithamni wowtyak anag *ariw iget*.

O Novo Testamento e Salmos na língua Palikur do Brasil; © 2018, Wycliffe Bible Translators, Inc.

Uya kavigsan ke takarakbe eg ayam gukamkayh anavi guhanpi.

9 Mpithan giwkis hiyeg mbayavye ku pariye ahegbet adahan pisenwevye akak nuhawkan. Igkis nuvetunyavu ay kiyaran nukakuh adahan nukamaxwitni.

10 Igkis ka amnih pahavwinema hiyeg. Gitkis igkis datte ariw madikte.

11 Igkis ivegve nudukwen *muwapuw he igkis utevun.* Igkis kiyaran nukakuh kuri. Igkis wahap ku aysaw danuh ahawkanavrik adahan igkis nuwmepten.

12 Igkis kewa kawokwinebe kadasene giwin. Igkis ahegbet adahan nusigkebdihpitni.

13 Kiyavwiye, kannikawnaba adahan pis kavetunsa neras nuvetunyavu adahan pis pisenwa gikakkis akak piwana pebkaknano guyaw. Uya amnih wiwhun giwakutakkis.

14 Kiyavwiye, akak ini pidatni uya keh nah isahptaw giwkis; henewa, keh nah isahptaw giwkis neras amadgayavu inin ku pariye kuwis kadahan madikte kabayka ku pariye gimawkankis. Katiwnisa gitkis akak ini mbeyne ku pariye pis bayehe gidahankis. Hawata katiwnisa gikamkaykis gitaraksankis gitkis, hawata gihiwhivwikis gitaraksankis akiw.

15 Nahme hiyapinek, mmanawa pis hiyavun nah kibeyne piwtrik; hawata, ku aysaw nah wadisnek *amun nawenyewa nuvituh,* nah bateknek ka aynsima awaku ku samah nah kuwis ay pivetun, *pisme ay nukakuh*.

Davi pak adahan ku samah ig mateke givetunya

18 **1** Kiyavwiye, nah ka nubetkisima pikak! Pisnewa nudatni.

2 Kiyavwiye Uhokri, pisnewa nayemwekri kewa tipbe nudahan. Pisnewa keh nah isahptaw ariw mbeyne. *Kibeyne,* nuwohkiga, pis kewa pahow tipbe adahan nah ayemwene panmavrikut. Pisnewa numaptenten. Pisnewa mpithan ariw mbayka. Pimkanit nah bisik adahan nah isahptaw.

3 Ku aysaw nah piriyepkaw git Kiyavwiye Uhokri, igme wiwhun giwakutakkis nuvetunyavu. Nernewa Kiyavwiye Uhokri Dehetniye kis adahan wis kabayhig.

4 *Minikwak ig amnihpen wiwhpen ariw miyaka. Avim ini hawkri* in kibohrikinenwa nudahan. In kewa parawbe ku pariye mpiye nuvitminew aharit pisenwevye nukakuh.

5 In miyaka kanukminevun pahavwite kewa kuwawtabe. In ke wotbe nah tuguhpiwamet arikut imewti. In humaw kewa teybe adahan nukamaxwitni.

6 Abet ini kiyimwiki nah piriyepkew git Kiyavwiye Uhokri Dehetniye. Nah ayep git adahan ig ayavan. Arikutak givin inuriktak ig timep nukuvimna. Ig timep namnihswan git.

7 *Ayge nikwe igme amnihpen akak madikte gidatni.* Nikwe waxri mukuse in segke. Hawata waxribdi imuwadminene segkebdi. In mukusebdi awaku Kiyavwiye Uhokri gidagowni.

8 Sariyan pese gikigkaptak. Tiket pese gibiyaptak payegbitak akak amey.

9 Ig woke en. Ig muhuke akak ukuhne misanapnene anavi gikugku.

10 Ig batahkiswe givitminkis igkis inurikyenevwi kewye “kegubih”. Igkisme humew giwewten. Ayteke ig amere kibehtenwa ahavumpi kamaygviye.

11 Ig awastew akak amisnavye. Ukuhne kuhogbadnene, unbetyene, muwapuw ganwew.

12 Pahaye adahan gikiytani kahayak. Ugugune pese ariwntak ini ukuhne kuhogbadnene payegbitak akak muwok tiphawnene ayesri. Ahivak ke tiket ameybe.

13 Nikwe ig Kiyavwiye Uhokri Dehetniye awna kewa digidgiyebe inuriktak. Ig awna ka gimantiwisima.

14 Ayteke ig havise giyaka. Igkisme givetunyavu pekewbet. Akak gibutni ig keh igkis bisikbet.

15 Kibeyne, Kiyavwiye, pis ivukave *pivetunyavu,* akak ini kamaygviye ku pariye pis puhe pibiyaptak. Ini kamaygviye huwite arit parahwokwa, in pasuhe un madikte. Avim ini kahayak madikte warik amihawni.

16 Ayteke avim ini ig Kiyavwiye Uhokri tareke giwak inuriktak. Ig kidiswen, ig wiwhpen abetitak mbeyne ke wotbe ig nutariswitnibe ariwntak *ini* un amihawni.

O Novo Testamento e Salmos na língua Palikur do Brasil; © 2018, Wycliffe Bible Translators, Inc.

17 Ig wiwhpen giwakutakkis nuvetunyavu, giwkis neras ku pariye namiyhetnivwi. Awaku igkis madikte detyevwinenwa nuwhu.

18 Ku aysaw nah abet kiyimwiki, ahavumpi ini igkis pisenwevye nukakuh, heneme avim ini ig Kiyavwiye Uhokri Dehetniye ike nawaygi adahan igkis ka matakan.

19 Ig wiwhpen ariw mbeyne. Ig keh barewye hawkri nudahan. Ig amnihpen awaku ig batek nukakuh.

20 Ig Kiyavwiye Uhokri Dehetniye diyuhkis kabayka nutuh awaku nah *muwaka* keh wadit, nah ka *muwaka* taraksa.

21 Nah mpiksaw huwithasaw arit gihiyekemni. Nah ka kehti ini taraksaki adahan nah miniw giw nuwohkiga.

22 Takunipti nah ivegminene nuhiyekemni amin gihiyekemni adahan nah hiyakni huwewe. Nah ka taraksati gikumadukan.

23 *Ku nah tarakse, nah akkin git* Kiyavwiye Uhokri. Nikwe ig hiyavun *ke wotbe* nah yuma nutaraksanbe. Nah ka daxtaw akak patahwaki.

24 Inneki keh ig katiwnihun pakeku akak ini kabayka ku pariye nah keh. Mmanawa ig hiyavun giwtrik nah barewvitye hiyeg.

25 *Kibeyne,* Kiyavwiye, ignesnewa hiyeg ku pariye kehnevwi kabayka, igkisnewa uti kabayka piwntak. Ignesnewa hiyeg ku pariye wadityevwi, igkisnewa pis mpithigkis ariw mbayka.

26 Ku pariye hiyeg amiyhene patahwaki, gikakkisnewa pis darihwak mmanawa pis hawata amiyha patahwaki. Heneme ku pariye hiyeg kane darihwekere pikak, pis kawnata darihwak gikakkis.

27 Pis amnih hiyeg tuwatviye. Heneme neras ku pariye ikewnevwi givitminkis giyakikis hiyeg pis ikigikis warikap.

28 *Kibeyne,* Kiyavwiye nuwohkiga, pis uguhnenekwa nuhiyekemni. Nikwe yuma amisnavye ayge nibet.

29 Pis iki nutuh nudatni adahan nah matekene nuvetunyavu kane aynsima. Akak pidatni, nuwohkiga, nah ik adahan nah manuk giyaranwakis.

30 Ig Kiyavwiye Uhokri keh madikte wadit. Ig avanenekwa keh ku pariye gikaksan. Ig kewa pahak arab gidahankis hiyeg ku pariye ayemwenevye git.

31 Ig Kiyavwiye Uhokri ignewa Uhokri ay. Ignewa umaptentenwiy ariw mbeyne.

32 Ignewa Kiyavwiye Uhokri ku pariye kawihkis nutuh nudatni. Ignewa huwithan adahan nah ka ibakhaw ariw nuhina.

33 Hiyawa nah wew, heneme nah ka kiyihptaw. Ig keh nukugku ke pahavwi it gikugkube, ig sigis waxribdiw *ig ka kiyih*. Ig keh nah misakwa aynte inut.

34 Ig kannuhun adahan nah suguhne nuvetunyavu. *Ig keh nah datte giwkis.* Ig iki nutuh nudatni adahan nah ehne imedgit ku pariye kane avatisima.

35 Kiyavwiye Uhokri, pis kawihkise numaptenten nuvitit adahan in keh nah isahptaw giwkis nuvetunyavu. Nah ka matak gitkis awaku pis avuriwnan amadga piwak. *Pis hiyavun aynte warikwi, heneme* pis mabukwe atere numinuh adahan nukidsetni, adahan pis ikene nutuh nukiytani.

36 Pis ahegbete nudahan barewye ahin adahan nah wewne. Yuma mpitbetka nivigku adahan keh nah tuguh.

37 Kuri nahme harakse nuvetunyavu nah kamaxwigkis. Nah pisenwe gihawkankis. Ku igkis kote madikte nah ka miniw giwkis.

38 Nah sibuhgikis. Igkisme ka kannikaw awaku igkis tuguhbet anavit nukugku.

39 Pis ike nutuh nudatni adahan nah kerye gikakkis. Ayteke pis matakasevgikis nutuh.

40 Pis kehe igkis bisikbet nuvitkigtak. Nahme haraksevgikis adahan pisenwevye gikakkis.

41 Igkis kabiman adahan amnihswenes, heneme yuma pahavwinema hiya gamnihkakis. Igkis kabiman git Kiyavwiye Uhokri Dehetniye, heneme ig ka kaytwa giwnkis.

42 Nah batakwesevgikis he igkis wageswe atabdabni. Ayteke nah sagehpigkis ke ibugbe avigkutak ahin.

43 Kibeyne, Kiyavwiye, pis wiwhpen giwakutakkis hiyeg ku pariye kavetunsevun. Pis kehe nah humew hiyegviyenevwi gikivarakis. Hiyegviyenevwi ku pariye nah kane hiyakti kuri igkis ihpene nukumadukan.

O Novo Testamento e Salmos na língua Palikur do Brasil; © 2018, Wycliffe Bible Translators, Inc.

44 Nawwotunyevwi paberetusaw adahan igkis kiyathan. Hawata igkis ihpa nuwnuh ku aysaw nah awna gitkis.

45 Igkis biyuksa gibokakis. Igkis pes arikutak gayemwekegkis, duwidwiptip.

46 *Kibeyne,* ig Kiyavwiye Uhokri Dehetniye, igyewa ay akak gidatni! Nah kabayhig. Ignewa numaptenten. Ignewa namnihten. Uyay kiyathig!

47 Ignewa iki nuvetunyavu nuwakurit. Ig kumadukasa hiyegviyenevwi nutuh.

48 Ig amnihpen xuwehpen giwkis nuvetunyavu. *Kibeyne,* Kiyavwiye, pis keh nah datte giwkis neras hiyeg arewhavye. Pis keh nah isahptaw giwkis.

49 Kiyavwiye, inneki keh nah kabayhap ay gibetkis hiyegviyenevwi muwapuw. Inneki keh nah pak avat adahan kabeyhene piw.

50 Kibeyne, pis kanniyven adahan nah kumadukene hiyeg. Pis keh nah mateke ka aynsima nuvetunyavu. Pis ike ka aynsima kabayka nutuh. Hawata pis kehnek gikakkis nuhiwhivwi, adahan avanenekwa.

En ahumwan akka wotwiy Uhokri gikiytani

19 **1** Aynte inurik en abewi in arakak ku samah ig Kiyavwiye Uhokri barewye. Madikte ku pariye amadga en areketni wotwiy Kiyavwiye Uhokri gannivwi.

2 In akka wotwiy gidatni akak gikiytani takunipti. Puwivaka akak tiyegemka avanenekwa.

3 Ka akakma iwit in akkaka wotwiy. Ine kawnata akakma ikuvimnat.

4 Heneme muwapuw ku samah ayesri hawkri, arakak wotwiy ku Kiyavwiye Uhokri ay. In huwewehe wotwiy muwapuw he danuhe amaksemni waxri.

5 Ig Kiyavwiye Uhokri keh kamuw asara barewyewa. In humaw kewa givinbe. Igme kamuw pes anavitak ini gisara kewa pahavwi awaygbe maripkewviye ig pes givinwatak kibehtenwa akak madikte gibetki. Ig ahegbetvari avigku gihina kewa pahavwi awaygbe ku pariye hikekne garapti.

6 Ig pes wahamavriktak. Ig hamah uvitkiyavrikut. Yuma ik adahan ayamwa ariw giwahni.

Uhokri gannasan akka wotwiy Uhokri gikiytani

7 Madikte ku pariye ayge amedgene en in akka wotwiy ku Kiyavwiye Uhokri ay. Inme Kiyavwiye Uhokri gannasan in akka wotwiy ka aynisma huwewete akiw ku samah Kiyavwiye Uhokri gihiyekemni. In akka wotwiy avigkutavriknawa. In keh uhiyekemni nukunehwa. Inakni giwn inyewa hiyakemniki. Ik adahan wis kamaxwa nivitit. Hiyawa wixwiy yuma uhiyekemniwiy, heneme ku wixwiy hiyak giwn, nikwe wixwiy humaw hiyekemniye hiyeg.

8 Ini ku pariye Kiyavwiye Uhokri Dehetniye gayapni wotwiy in adahan kabaykanenwa, in adahan batekkanenwa. Ini gikumadukan in kibeyne kumadukaki. In uguhne uhiyekemniwiy.

9 Ini wavisniwiy gibohri Kiyavwiye Uhokri in yuma mbayka nibet. In keh wixwiy tiviknene kehnenekwa gibetki. Ku pariye ig Kiyavwiye Uhokri akka wotwiy ku in kabay, inyewa in kabay. Inme ku pariye ig akka wotwiy ku in ka kabay, inyewa in ka kabay.

10 Ini gannasan in ka aynsima kabayte ariw karukri wahano, ariw ka aynsima karukri wahano egyewatnano. In ka aynsima magute *wotwiy* ariw ahayak anunu, ariw ku pariye ka aynsima kitertenene.

11 *Kibeyne, Kiyavwiye,* ini pannasan in mpithan, nah pibuk, adahan nah ka taraksa. Ku nah ihpin, nah utinek ka aynsima kabayka.

12 Kiyavwiye, nuwnteknewa nah ka ik adahan hiyak nutaraksan. Uya bayahminan ariw ini nutaraksan ku pariye nah keh nah ka hiyaknima.

13 *Hawata bayahminanuba ariw nutaraksan ku pariye nah hiyakni kuwis.* Amnih mpithan adahan nah ka keh ku pariye nah kuwis hiyakni ku in taraksaki. Keh nah ka isaksaw nit. Ku pis amnihun hene, nikwe nah wewnek avigkutavrik ku samah pimawkan, nah ka keh mbayka akiw.

14 Kiyavwiye, numawkan madikte nuwnuh ku pariye ay nubiyrik akak madikte nuhiyekemni, numawkan madikte in kibeynekuye ay piwtrik. Mmanawa pisnewa nawayghetni, pisnewa namnihten!

O Novo Testamento e Salmos na língua Palikur do Brasil; © 2018, Wycliffe Bible Translators, Inc.

Piriyepkawka adahan matakaki

20 **1** *Nah kuwis piriyepkaw pidahan adahan* Kiyavwiye Uhokri timap piviryepkawni ku aysaw pis abet mbeyne, adahan ig Jakó giwohkiga mpithap ariw mbeyne.

2 Nah ayep git Kiyavwiye Uhokri adahan ig awahkis payavetni pimin ariwntak givin. Ig amnihpi ariwntak giwskeki Siyawh.

3 Numawkan ig kiye madikte pihiyekemni ku pariye pis ike git, ig amava akak madikte gibetki ini ku pariye pikan git.

4 Numawkan ig iki pit ku pariye pimawkan. Ig keh madikte pahegbetawni humaw pit wadit.

5 Nikwe usuhme kabimannek akak ubetki ku aysaw pis matakanek madikte kabayka. Usuh wagahkisnek ubagba adahan kabeyhene giw uwohkigawiy. Ig Kiyavwiye Uhokri ikinek pit madike ku pariye payapni git!

6 Kibeyne, nah hiyak ku Kiyavwiye Uhokri Dehetniye amnihpinek, mmanawa pis gikanyan. Inuriktak ig kaytwanek piwn. Akak madikte gidatni ig kehnek pis mataka madikte kabayka.

7 Gaytakkis *hiyeg, ku aysaw igkis patiptak gikakkis givetunyavu, igkis kamaxwa avitit gikehbetankis amadgaya inin.* Igkis kamaxwa avitit gikahosakis, avitit gikawyukis. Wixwiyme kamaxwa avitit Kiyavwiye uwohkigawiy gidatni.

8 Igkis taraksebdinek igkis tuguhbetwikisnek. Wixwiyme ka tuguhnek. Wixwiy udukwenewiywa tabirnenenek.

9 Kiyavwiye Uhokri, uya iki ukivara gawaygi! Uya keh ku pariye wayapni pit ku avim inin!

Kibeyne pis keh nah mataka nuvetunyavu

21 **1** Kiyavwiye Uhokri, ig ikivarat ka aynsima batek gimin awaku pis ike git gidatni. Ig ka aynsima batek gimin awaku pis kehe ig ka gidatnisima adahan matekene givetunyavu.

2 Pis ike git ku pariye gimawkan. Pis ka kavigsa git ku pariye gayapni pit.

3 Pis amevevgi akak ka aynsima kabayka *adahan ig kumadukene pihiyegavu*. Pis kawihkise gitewharit paha iyuti kehka akak karukri wahano egyewatnene.

4 Ig aye pit gidehetni. Pisme ike git gidehetni kiyabawkad, yuma amaksemni.

5 Gikiytani ka aynsima awaku pis ayavevgi. Pis ike git gikiytani hawata pis kehe ig hiyakan muwapuw.

6 In pabay ay givit adahan avanenekwa. *Kibeyne,* pis keh ig batek ka aynsima awaku ig ay pimun.

7 Mmanawa ig ikivarat kamaxwa givitit Kiyavwiye. Awaku Kiyavwiye Uhokri inurikyene gamnihra, ig humawnek ikivarat adahan avanenekwa.

8 *Nikwe aysawnemenek* ig ikivarat kamaxavenek madikte givetunyavu ku pariye gamniyhetni. Mmanawa Uhokri inurikyene gidatni ay givit.

9 *Avim ini,* ignewa Kiyavwiye Uhokri Dehetniye, hiyapkiswanek gitkis. Akak madikte gihawna ig pisenwanek gikakkis givetunyavu ku samah tiket abukepten ahamna. Ig pisenwanek gikakkis madikte.

10 Ig ikivarat umahavenek madikte hiyeg *ku pariye wewne akak gihiyekemnikis* adahan ig pisenwa akak *gihiyekemnikis amebyemni* pahatte amadgatak inin.

11 Ig ikivarat givetunyavu igkis ahegbeta ginetnikis adahan kehne mbayka gitivut, heneme igkis ka hiya gisamanaknek.

12 Ig ikivarat havisnek giyaka gitivutkis. Igkisme wagesnek giduhyakis igkis bisikbetnek gavit.

13 Kiyavwiye Uhokri, ba ayta akka pidatni gitkis pihiyegavu! Ayge nikwe usuhme paksapnek, usuh kabayhapnek adahan ini pidatni!

Kiyavwiye, mmahki pis ikiswen?

Mt 27.33; Lk 23.33; Jo 19.18

22 **1** Kiyavwiye nuwohkiga, nuwohkiga, mmahki pis ikiswen? Mmahki pis piyawakad nuwhu? Mmahki pis ka timap ku aysaw nah amnihswene pit?

2 Nuwohkiga, puwivak nah kanumpi, pisme ka kaytwa nuwnuh. Nah kanumpi tiyegem, heneme nuhiyekemni ka karisahwa.

O Novo Testamento e Salmos na língua Palikur do Brasil; © 2018, Wycliffe Bible Translators, Inc.

3 *Mmahki hene?* Nah hiyak ku pisnewa barewvitye. Pis ka pidatnisima adahan pis namnihten. Pis avitmin madikte. Pis bat amadga pevwi kiyatyo. Ayge pis amevene pihiyegavu gavankis kabayhaki.

4 Minikwak igkis wahawkrivwi kamaxwa pivitit. Pisme amnihgikis akak pidatni.

5 Igkis amnihswa pit, pisme wiwhgikis ariw mbeyne. Igkis iveg pivitit, pisme ka kinisgikis.

6 Nahme ay pivetun kuri nah ka ariknawnama ta pit. Nah yuma nukiytani aynesnima givetunkis hiyeg. Nah yuma aynesnima nawaygi gitivutkis. Madikte igkis mahivwihun. Igkis amiyhevun.

7 Madikte hiyeg ku pariye hiyavun igkis miyathan. Igkis tarak ginenkis numkanit igkis sasah gitewkis.

8 Igkis awna: "Ku pis inyewa kamaxwa givitit Kiyavwiye Uhokri, mmahki nikwe ig ka amnihpi kuri? Ku ig batek pikak, mmahki ig ka ayavap?"

9 Heneme *nah hiyak ku pis avanenekwa ay nukakuh.* Pisnewa keh nah amadga wayk. Ku samah nah bakimnite pis avuriwhun.

10 Ku samah abetnewa nah amadga wayk nah ekkepka piwakurit. Ku samah nah amadga wayk pisnewa nuwohkiga.

11 Ka ba ikiswenuma, Kiyavwiye. Mmanawa nah ay kiyaran akak mbeyevye mbayka. Yumahbaki pahavwinema adahan nayavetni.

12 Nah kiyaran gikakkis ka aynsima nuvetunyavu. In ke wotbe nah aynte giyegbikisbe nopsadmin pakadmin kane gidatnikisima. Igkis ahegbet adahan nuwmepten.

13 Igkis kewa kawokwinebe mativwevye. Igkis sakara gibiykis numkanit.

14 Nahme yuma nudatni aynesnima akiw. Nah madikte kigiswip. Nah ke unbe dimuka waykborit. Nah wakaymine nah.

15 Nukuvi aravwip kewa *wayk* tabutebnevyebe. Inme nunenuh madikte makeke amadgat nutomabiy. Pis ikiswen nah harit waykbo kewa miyareyebe.

16 Igkisme pahabu arewhavyempu ayta tivuhpekevun. Igkis aytwe numkanit kewa pahabu pewrube kiyaran nukakuh. Igkis turuhbete nuwakuh payak akak nukugku.

17 Madikte nuvita kahayak. Nuvetunyavu misakwa ivegbet numkanit. Igkis bateke ginaktinkis awaku igkis matekevun.

18 Igkis ibekheke amin nukawihni. Igkis arehwe akak tip adahan hiyepne ku pariye kabunuganenwa igi darihpiye nusimsa.

19 Kiyavwiye Uhokri, ka ba ikiswenuma. Pisnewa ikene nutuh nudatni. Ba ayta kibehtenwa adahan pis amnihun.

20 Uya amnihun mpithan ariw giyakwokkis. Ka ba isaksa neras mbayavye gihiyekemnikis kene peruwbe umehpenuma.

21 Uya amnihun mpithan ariw gaybukis neras kene puwiknebe axtigi. Mmanawa ka hiya nahma mpithamnihwa giwkis neras kene pakadminbe.

22 *Kibeyne, Kiyavwiye. Nah hiyak ku pis kuwis timap namnihswan pit.* Nikwe nah kinetihwanek amin pabay gitkis nukebyuvwi. Nah kabayhapnek ayge gibetkis pihiyegavu.

23 *Nah awnanek:* "Kabayhanay Kiyavwiye Uhokri Dehetniye madikte yis ku pariye kiyathenevwi Uhokri! Madikte yis ku pariye *mpiksewnevwi giharit Kiyavwiye Uhokri* hawata ke amekene Jakóbe, kabayhanigbay! Yis gihiyegavu izhaewyenevwi, kabayhanigbay kiyesad!

24 Kabayhanigbay, mmanawa ig ka miyeh hiyeg abetnene mbeyne. Ig hiyap madikte gikayhawni. Ig ka wages giduhya gimkanit. Kawa! Ig ahegbet adahan timepne gamnihswan git."

25 *Henewatbaki, nuwohkiga.* Nah kabayhapnek ayge gibetkis madikte pihiyegavu adahan ku pariye pikehavan nudahan. Ayge gibetkis madikte hiyeg ku pariye kiyathenevwi pis, nah kehnek ku pariye nukaksan ta pit.

26 Igkisme madiptavye ayta axnek kabihribdave. Igkis ku pariye giharitne Kiyavwiye Uhokri igkis kabayhignek. Igkis bateke giminkisnek adahan avanenekwa!

27 Aysawnemenek madikte hiyegviyenevwi amadga hawkri kiyenek Kiyavwiye Uhokri igkis wagesnek gihiyekemnikis gimkanit.

O Novo Testamento e Salmos na língua Palikur do Brasil; © 2018, Wycliffe Bible Translators, Inc.

Avim ini igkis madikte paberetusawnek gitivut *adahan kawohkigahewne git.*

28 Mmanawa ignewa Kiyavwiye ig ikivarat adahan avanenekwa. Ignewa kumaduka madikte hiyegviyenevwi amadga hawkri.

29 Madikte neras ku pariye kane dehwenema amadga inin igkis madikte kiyathignek. Madikte hiyeg ku pariye kuwewanek miyarap igkis madikte paberetusawnek gitivut ner ku pariye kane kavigsa givit ariw miyaka.

30 Madikte ukamkayuvwiy gikakkis uhiwhivwiy igkis kiyathanek Kiyavwiye Uhokri adahan avanenekwa, mmanawa usuh kinetihwanek takunipti gitkis amin ku pariye gikehavan udahan.

31 Igkisme neras ku pariye kotenene amadga wayk, aysawnemek igkis hawata timapnek arak gabay gamnihra ku samah ig Uhokri ka gamnihrasima gikakkis gihiyegavu.

Uhokri kavigsan ke wotbe nah givigbe muwtoh

23 **1** *Kibeyne,* ig Kiyavwiye Uhokri nukavriwten kabayntiwa kewa pahavwi hiyegbe avuriwne muwtoh. Nahme kewa givigbe muwtoh. Nikwe yuma ariknawnama muwekne nutuh.

2 Ig keh nuhiyekemni karisaw ke wotbe ig mayaksanbe aynte abet pamatka mtibetnene ku kiney barewye iwetrit. Ig huwithan ke wotbe arimkatbe pahatra parewni ku kiney yumanene amiyan.

3 Ig iki nawaygi abet nuhiyekemni. Ig huwithan avigku kibeyne ahin waditye, mmanawa ignewa waditka akivara.

4 Hiyawa nah wew abetiw amisnavye ku kiney miyaka ayge, heneme nah ka avis aynesnima. Mmanawa pis ay nukakuh. *Nah hiyakni ku pis ka pannusima adahan mpithan.* Pis kadahan pisuga adahan pisenwa gikakkis nuvetunyavu. Pis kadahan pahga *adahan ekkene nutuh ku kit nah wew.* Innewa ikene nuboka.

5 Hiyawa nuvetunyavu kiyaran nukakuh, heneme ka sam. Pisme ahegbeta nudahan kibeyne iwetrit adahan nah axne ka kiyimanema. *Nah ka avis abohri ariknawnama, mmanawa nah kadahan nukavriwten. Ku samah muwtohvutne* manava givig gihepka akak tivigu *adahan mpithene yu bat atere, hawata adahan miyasene gibuskna, pis hawata pis keh nah ka kiyimanema akak ariknawnama. Pis iki nutuh ka aynsima kabayka. Nah kabahte ka ik adahan amavin akiw.* Nah *kivun akak batekka* kewa pahamku tomawribe kivunanobe akak higapka, dimubdi awaku eg kivunpi mpiynevevye.

6 *Kibeyne,* Kiyavwiye, nah hiyak ku ini pabay akak ini pamnihra in avuriwhunnek ku samah nayivwi ay amadga inin. Ayteke, aysawnemenek, nah misakwanek ay pimun akiw adahan avanenekwa.

Ukivarawiy ka gikiytanisima

24 **1** Inin hawkri akak madikte ku pariye ay niriku in gidahan Kiyavwiye Uhokri Dehetniye. Waxri akak madikte ku pariye aymuhwenevwi ay nivit in gidahanwata.

2 Ig Kiyavwiye Uhokri yakise waxri ahakwatak un, ayteke nikwe ig kawetuhe un kahadbe in ka mpiya avitmin waxri akiw.

3 Pariye kis adahan wagah avitit Kiyavwiye Uhokri Dehetniye giwaxig? Pariye ik adahan misakwa ayge ariku givin barewvitye?

4 Ignewa ner ku pariye giwewni waditnene, hawata gikehni barewbetnene akak gihiyekemni, ku pariye ka kiyatha bataka, gikaksan kawnata kinisakama.

5 Ku pahavwi ikewne hene, ig Kiyavwiye Uhokri Dehetniye ikinek kabayka git, ig amnihginek hawata ig hiyavginek barewvit abetnewa ku aysaw ig hiyeknenek gikakkis gihiyegavu.

6 Henebaki giwskawnikis hiyeg ku pariye mpiksewnevwi aydha Kiyavwiye Uhokri, ku pariye aharitnevwi misakwa gimun Jakó giwohkiga.

7 Wokanay lapot kabayntiwa. Wokanay lapot minikweknene, nikwe igme ukivarawiy ig paraknek atere akak madikte gikiytani.

8 Pariyeki ner Ikivarat kane gikiytanisima? Ig Kiyavwiye Uhokri Dehetniye, ku pariye kane gidatnisima. Ig Kiyavwiye Uhokri ku pariye detye adahan kavetunsene givetunyavu.

O Novo Testamento e Salmos na língua Palikur do Brasil; © 2018, Wycliffe Bible Translators, Inc.

9 Ya, wokanay lapot *gidahan,* wokanay lapot minikweknene, nikwe igme ukivarawiy ig paraknek atere akak madikte gikiytani.

10 Pariyeki ner ikivarat kane gikiytanisima? Ig Kiyavwiye Uhokri, kane-gidatnisima; ig Ikivarat adahan kiyatka.

Pisnewa nuwiwhten ariw mbeyne

25 **1** Kiyavwiye Uhokri, nah ivegvap akak piriyepkawka.

2 Nuwohkiga, nah kamaxwa pivitit. Ka ba isaksa nuvetunyavu marekevunma ku samah nah biyuk gitivutkis. Ka ba isaksa igkis batek giminkis awaku ku samah nah hahwa.

3 Neras ku pariye kamaxwenevwi pivitit igkis ka hiyaptinek maraki hene awaku igkis ka hahwatinek. Heneme neras ku pariye kavetunsap yuma kavatrene, igkisnewa marekepkanek.

4 Kiyavwiye Uhokri, uya kannuhun amin pihiyekemni! Keh nah hiyakni kabayntiwa.

5 Uya kannuhun huwithan avigku pihiyekemni inyewatnene, mmanawa pisnewa nuwohkiga, pisnewa namnihten. Nah kamaxwene pivitit avanenekwa. Ka pahaytima nah ka kamaxwama pivitit.

6 Kiyavwiye Uhokri, kiyenanuba akak pabay akak pamnihra ku pariye avanenekwa ay nukakuh minikwak.

7 Ka ba kiye nutaraksan ku pariye nah keh minikwak ku samah nah takweyete avim ini ku aysaw nah ka wewkere pikak. Kiyavwiye Uhokri, kiyenanuba akak pibetki akak pabay.

8 Ig Kiyavwiye Uhokri waditye. Ig kibeyne. Inneki keh ig akka gihina gitkis hiyeg taraksavye adahan igkis wew nivigku.

9 Ig huwitha hiyeg tuwatavye avigku gihina waditye. Ig kannuhgikis amin gihiyekemni.

10 Ig ka kinisakti. Ig ka gamnihrasima. Ig huwitha madikte hiyeg ku pariye ihpenevwi gahegbetawni akak gikumadukan.

11 Kiyavwiye Uhokri, kehnaba ku samah pikaksan nutuh. Hiyawa nuvathawni ka aynsima, heneme uya bayahminan ariw madikte.

12 Neras ku pariye kane taraksekere gikak Kiyavwiye Uhokri, igwa akkanek ahin gitkis adahan igkisme hiyak ku samahpa igkis wewnek.

13 Avanenekwa igkis utinek kabayka. Inme waxri ku pariye ikaksepka gitkis in misakwanek gidahankis gikamkayuvwikis. In ka xuwahka giwkis.

14 Ig Kiyavwiye Uhokri Dehetniye darihwak gikakkis neras ku pariye kane taraksekere gikak. Ig akka gitkis madikte gihiyekemni adahan ku samah igkis misakwa pasamrak pawtak gikak.

15 *Inneki keh* nah ivegnenekwa givitit Kiyavwiye Uhokri, mmanawa ignewa nuwiwhten ariw mbeyne.

16 Kiyavwiye, uya iveg numkanit. Amnihnanuba, mmanawa nah pahapo ay abet kiyimwiki!

17 Kariswahsanaba nuyakni ariw inin mbeyne kiyimwiki. Wiwhnanuba ariw madikte.

18 Hiyapnaba nudahan nuwakemni. Ivegnaba arimkat nuhiyvan mbeyne. Bayahminan ariw madikte nutaraksan.

19 Iveg ku samah nah kadahan ka aynsima nuvetunyavu. Iveg ku samah igkis amiyhan akak gidagonikis.

20 Kiyavwiye, mpithanuba giwkis! Mpithan ariw mbeyne! Amnihnan! Uya ka isaksa nah marakwa nuvituh, mmanawa pisnewa numapten.

21 Uya iki nawaygi adahan nah wew wadit pikak, adahan nah keh kabaykanenwa kahadbe mbayka ka hiya nusamanak. Mmanawa nah kamaxwa pivitit.

22 Kiyavwiye Uhokri, amnihnaba pihiyegavu izhaewyenevwi, wiwhnigkis ariw madikte matekbetka!

Uya mpithan giwkis nukamyehpitnivwi

26 **1** Kiyavwiye Uhokri, akkanaba gitkis nukamyehpitnivwi ku nah yuma nukehnisima, mmanawa nah mpiksaw wew wadit pikak. Nukamaxwan madikte pivitit.

2 Pis hiyap madikte ku pariye abet nuhiyekmni. Nikwe uya akka nutuh ba in barewbetnama piwtrik. Ba pis uti taraksaki ayge? Uya akkin nutuh.

O Novo Testamento e Salmos na língua Palikur do Brasil; © 2018, Wycliffe Bible Translators, Inc.

3 Mmanawa pamnihra in huwithan hawata in pihiyekemni inyewatnene avanenekwa akka nutuh adahan ku samah nah wew.

4 *Mmahpaki givewkankis igkis kamiyhan?* Nah ka darihwak gikakkis hiyeg kinisekevutnevwi. Nah kawnata misakwa gikakkis hiyeg ku pariye ikawnamahkis kibeynevwi.

5 Nah ka atak idiswa abet hiyeg mbayavye givahdukawnikis ku kiney igkis kehnes gahegbetawnikis adahan kehne mbeyne. Nah kawnata wew gikakkis patahwavye.

6 Kiyavwiye Uhokri, nah sukokaw *giwtrikkis hiyeg ay pivinwa* adahan areketni ku nah barewvit ariw taraksaki, *kahadbe nah ik adahan* wewvari aranwa pidahan kakanhewket payak gikakkis ku pariye batekyevwi pikak,

7 pekempi avat adahan kabeyhene piw hawata nah ekkempi pannivwi kane nibewisima!

8 Kiyavwiye Uhokri, nah batek akak pivin ku kiney pis misakwa, in iwetrit ku kiney pikiytani misakwa.

9 *Nukamyehpitnivwi muwaka pisenwa nukakuh. Kiyavwiye, ka ba isaksa in danuh nutuh.* Mpithanuba. Ka ba pisenwepma nukakuh payak gikakkis patahwavye. Wiwhnanuba ariw ini mbeyne ku pariye hiyapkiska gitkis neras umehekevutnevwi,

10 gikakkis neras ku pariye kehnevwinenwa mbayka avanenekwa, gikakkis neras ku pariye ahegbetnenekwa amevene karukri adahan dagahkisne waditka.

11 Nahme keh ku pariye waditnene; nikwe uya amnih wiwhun ariw ini mbeyne.

12 *Kibeyne,* nah ay *giwaku Kiyavwiye*. Nikwe nah kuwis isahptaw ariw madikte mbeyne. Aynte abet uvahdukawni adahan kiyathene Kiyavwiye Uhokri, nah kabayhignek.

Kiyavwiye, nah hiyepkere pihepka

27 **1** Ig Kiyavwiye Uhokri Dehetniye ignewa uguh nuhiyekemni, ignewa namnihten; kabohriki nah avis? Ig bisiksan ariw mbeyne. *Ku aysaw ig ay nukakuh* nah ka avis gibohri pahavwinema hiyeg.

2 Ku aysaw nuvetunyavu mbayavye igkis ayta sigis numinuh adahan pisenwevye nukakuh, igkisnewa tayuhbetkisnek, igkis tuguhe.

3 Hiyawa ka aynsima hiyegviyene ayta kiyaraniwhpen, heneme nah ka avis aynesnima. Hiyawa nah aynte abet kerka gitivutkis nuvetunyavu, nah nudukwenewa kamaxwenene givitit Kiyavwiye Uhokri.

4 Nah pahatwowa nayapni git Kiyavwiye Uhokri Dehetniye, in ku pariye nah aharit ininewa: numawkan ig isaksan nah misakwa ay gimun takunipti ku samah nayivwi adahan nah hiyepne gibewi, nah ikatuswene git.

5 Ku aysaw nah abet kiyimwikinek, ka sam. Ig amavunnek arikut givin. Ig bayahunnek ariku giwskeki. In ke wotbe ig nukeptenbenek aynte avitmin pahow tip imuwadnano ku kiney nuvetunyavu ka hiya nusamanak atere.

6 Hene nah matakanek nuvetunyavu ku pariye ay nanwa kiyaran nukakuh. Akak kabimanka madikte nubetki, nah kakanhawnek git Kiyavwiye ayge ariku givin. Nah paknek avat git. Nah kabayhignek kiyesad.

7 Kiyavwiye Uhokri, timapnanuba ku aysaw nah kanumpi! Akkanaba pamnihra nutuh hawata kaytwanaba nuwnuh.

8 Piswa awna nutuh: “Ba ayta kennesa nutuh. Ivegva nuhepka.” Nahme kaytwa piwn: “Kiyavwiye, nah aterenek ta pivetunat adahan nah hiyepne pihepka.”

9 Ka ba ayamwa nuwhu. Ka ba dagawnaw nutuh; ka ba tukuhun nah pibuk. Kiyavwiye Uhokri, namnihten, pisnewa nayavetni; ka ba ikiswenuma, ka ba maytwevunma.

10 *Kibeyne.* Hiyawa niguh gukak nnaguh tukuhpen, igme Kiyavwiye Uhokri avuriwhunnek.

11 Kiyavwiye Uhokri, uya kannuhun adahan nah keh ku samah pimawkan. Huwithanuba avigku pihina waditye, mmanawa nuvetunyavu igkis ka aynsima.

12 Ka ba ikevunma giwakuritkis neras nuvetunyavu. Igkis awna wasaymkanenwa numinuh. Igkis puwimahun akak garewhankis.

O Novo Testamento e Salmos na língua Palikur do Brasil; © 2018, Wycliffe Bible Translators, Inc.

13 *Ka sam.* Nah hiyak ku nah dahwanek adahan nah hiyepne Kiyavwiye Uhokri gabay gikakkis gihiyegavu amadgaya inin.

14 *Nukebyuvwi,* kamaxwanabay kabayntiwa givitit Kiyavwiye Uhokri. Kibokahwanabay. Iwinabay yawaygi giwntak. Ka ba yi dunih yikamaxwan givititak Kiyavwiye Uhokri.

Uya mpithan giwkis hiyeg mbayavye gihiyekemnikis

28 **1** Kiyavwiye Uhokri, nayemwekri, ku avim inin nah kanumpi. Timapnaba namnihswan pit. Ka ba mataybisawnama nuwhu. Ku pis ka kaytwanek nuwnuh, ka baki nah aymuhwakere ay amadga inin hawkri akiw, *pi* kabayte nah miya.

2 Timapnanuba ku aysaw nah tarak nuwakuh arimkanit pivin barewvitye nah kabiman adahan amnihswene pit.

3 Uya amnih mpithan giwkis hiyeg mbayavye gihiyekemnikis. Ka ba pisenwepma nukakuh payak gikakkis ku pariye kehnevwi mbeyne. *Hawata, ka ba isaksa nah kinikiswa gitkis* hiyeg ku pariye kinista giyakikis hiyeg akak barewye iwit, bawa gihiyekemnikis mbeyevye.

4 Hiyapkis mbeyne gitkis ignes hiyeg avatra maditke mbayka ku pariye gikehavankis. Iki gitkis mbayavye ku pariye kis gidahankis.

5 Igkis ka hiyekere amin ku pariye Kiyavwiye Uhokri Dehetniye gikehavan akak gidatni; inneki keh ig hiyapkisnek gitkis nivatra. Ig pisenwanek gikakkis adahan avanenekwa.

6 Kibeyne gidahan Kiyavwiye Uhokri Dehetniye, mmanawa ig timep namnihswan git.

7 Ig Kiyavwiye Uhokri ignewa nudatni, ignewa numaptenten ariw mbeyne; nah kamaxwa givitit avititak nuyakni. Ig Kiyavwiye Uhokri ignewa ayavan; inneki keh nah ka nubetkisima hawata nah paksig akak avat adahan kabeyhene giw!

8 Ig Kiyavwiye Uhokri Dehetniye ignewa gidatnikis gihiyegavu. Ignewa gamnihten hawata gibiskegki ikivarat ku pariye gikanyan.

9 Kiyavwiye Uhokri, amnihnaba pihiyegavu hawata ikinaba kabayka gitkis neras ku pariye pidahanviyenevwi! Humawnaba gikavriwtenkis. Avuriwnigkisba adahan avanenekwa!

Uhokri gikuvimna ka gannusima

29 **1** Yis, ahjviyenevwi, kabayhanabay Kiyavwiye Uhokri Dehetniye. Kabayhanay ini gikiytani akak gidatni.

2 Kabayhanay Kiyavwiye Uhokri giw kane nikiytanisima. Paberetusawnay gitivut Kiyavwiye Uhokri Barewvitye ku aysaw ig kahayaknek.

3 Kiyavwiye Uhokri gikuvimna in timapka avitmin madikte paraw aman. Ku aysaw ig Kiyavwiye Uhokri kiyatye awna ig digihwa ke digidgiyebe. Gikuvimna timapka ahakwa madikte parahwokwa.

4 In Kiyavwiye Uhokri gikuvimna in ka aynsima nidatni hawata ka aynsima nikiytani!

5 In Kiyavwiye Uhokri gikuvimna in dunih ahpiyanovwi magawgavyano, in dunih he magawgavyano ayntenano avit waxri Libanomnaw.

6 Ig keh waxribdi nopsadminene sagka ayge Libanomnaw. Ig keh in sarayhptaw ke pakyanbe. Inin waxri kewye Ermoh hawata ig keh in sarayhptaw ke pahavwi pak takweyebe.

7 In Kiyavwiye Uhokri Dehetniye gikuvimna kabutnisa ugugune.

8 In gikuvimna keh amatap kayhap sagka hawata ig keh amatap kewye Kades in sagka.

9 In Kiyavwiye Uhokri gikuvimna sassah ahpiyanovwi kewyo karvalhos hawata in mavanpewasa madikte ah. Nikwe ay givinwa, madikte hiyeg hawata awna akak gihawnakis, giwnkis: “Kibeyne gidahan Kiyavwiye Uhokri!”

10 Ig Kiyavwiye Uhokri kumaduka avitmin un amihawni. Ig bat amadga gevwi ig kumadukene adahan avanenekwa.

11 Ig Kiyavwiye Uhokri Dehetniye iki gihiyegavu gidatnikis. Ig iki kabayka gitkis. Ig iki pasamraki.

Pisnewa wagese nukanu adahan batekka

30 **1** *Kibeyne,* Kiyavwiye Uhokri, nah kabayhap mmanawa pis wiwhpen

O Novo Testamento e Salmos na língua Palikur do Brasil; © 2018, Wycliffe Bible Translators, Inc.

ariw mbeyne. Pis ka isaksa nuvetunyavu
mahivwihun.
2 Avim ini, Kiyavwiye nuwohkiga, nah am-
nihswe pit, pisme makniwevun.
3 Pis amnihpen ariw miyaka. Pis amnihpen
adahan nah ka muhuksaka arikut imewti.
4 *Nukebyuvwi* Uhokri gihiyegavu, paknay
avat adahan kabeyhene Kiyavwiye Uhokri
Dehetniye. Kiyenabay ku pariye Kiyavwiye
Uhokri Barewvitye gikehni. Kabayhanigbay
adahan madikte.
5 Gidagoni ka dahwa ayivwadima, hene-
me gabay in dahwa adahan avanenekwa. Hi-
yawa tihaki dahwa hewke tiyegem, heneme
hawkanawa avatme pakanek akak kiyesad
batekka.
6 *Ku kavim nuvewkan ku* madikte wewne
kabayntiwa nukakuh, nah awna abet nuhiye-
kemni: "Ka takunima nah hahwa akiw. **7** Ig Ki-
yavwiye Uhokri avuriwhun kabayntiwa. In ke
wotbe ig ayamunbe ariku pahayku ayemwe-
ket aynte avit waxri imuwadnene. *Kibeyne*!"
Heneme ayteke ini mbeyne danuh nutuh.
In keh nah avisasew, mmanawa in ke wotbe
pis ayemwebe nuwhu.
8 Nah hiyapni hene nah kanumpep, Kiyav-
wiye Uhokri. Nah amnihswe pit. Nah awna pit:
9 "Ku nah miyapnek, pariyevahki kadahan
nah *kawihnek*? Mmah miyaravye ik adahan
igkis kabayhapnek? Mmah ik adahan igkis
akkanek ku pis ik adahan hiyeg kamaxwa
pivitit?
10 Kiyavwiye Uhokri, timapnanuba. Amnih-
nanuba! Uya parak abet nuhawkan, Kiyav-
wiye!"
11 *Kibeyne, Kiyavwiye!* Pisnewa wagese
nukanu adahan batekka. Pisnewa wiwhe
nuwhu ini kadniki, pis ike nutuh batekka ni-
wenyan.
12 Kahadbe nahme paksene piw, hawata
adahan nah ka misakwa tinwonema. Kiyav-
wiye, pisnewa nuwohkiga. Nah kabayhapnek
adahan avanenekwa!

Pisnewa nayemwekri

31 **1** Kiyavwiye Uhokri, pivititnewa nah
iveg. Uya amnih wiwhun ariw inin
maraki ku samah nah hahwa. Mmanawna
pisnewa waditye. Nikwe nah muwaka pis
parak abet nuhawkan.
2 Timapnaba namnihswan pit. Nah muwa-
ka pis humaw nudahan kewa pahow tipbe ku
kiney ik adahan nah ayamwa ganmavrikut,
paha mpitheket adahan namnihten.
3 Pisnewa nayemwekri kuri kewa tipbe
nudahan adahan numaptenten kabayntiwa.
Uya huwitha nudahan nuhiyekemni ku samah
pikaksan nutuh.
4 Ka ba isaksa nah tuguhpima arikut nuve-
tunyavu giteynikis ku pariye igkis ahegbete
adahan nukamaxwitni, mmanawa pisnewa
nayemwekri.
5 Ta piwakurit nah akka naymuhwan. Mma-
nawa nah hiyak ku pis amnihunnek, Kiyavwi-
ye. Pisnewa Uhokri ku pariye avanenekwa
keh ku samah piwn.
6 Pis hawata amiyha hiyeg ku pariye ki-
yathenevwi giwohkigakis ahehpakti bataka
ku pariye kane igyewatma Uhokri. Nahme
kamaxwa pivititnenwa, Kiyavwiye.
7 Inneki keh nah bateknek ka aynsima
adahan ini pamnihra nukakuh. Mmanawa pis
hiyap nukayhawni akak nuwakemni.
8 *Kibeyne, Kiyavwiye, nah hiyak ku* pis ka
isaksa nuventunyavu kamaxun. Heneme pis
amnihpen wiwhpen giwkis.
9 Kiyavwiye Uhokri, uya amnihun *kurine-
wa,* mmanawa nah ka aynsima wakaymni.
Nuwtyak ka aynsima mabip awaku tihaki; nu-
vituh hawata kuwis madikte mabimne.
10 Nuwakemni keh nah yuma nawaygi
akiw adahan nah tiviknene aymuhwenene.
Nah ka aynsima mabimne awaku nuvathaw-
ni, he nuvita ka ik adahan amava nuvituh
akiw.
11 Igkis nuvetunyavu mahivwihun. He igkis
nukagmadavu hawata mahivwihun. Igkisme
nuhiyaknivwi avis nubohri. Ku aysaw igkis
hiyavun igkis ayemwe navituh.
12 Madikte igkis miyehpen, ke wotbe nah
kuwis miyavibe. Nah ke ariknabe gitkis yuma
ariknawnama nawaygih.
13 Nah timap ka aynsima nuvetunyavu
igkis minimnihak pawtak, igkis awna wa-

O Novo Testamento e Salmos na língua Palikur do Brasil; © 2018, Wycliffe Bible Translators, Inc.

saymkanenwa numinuh. Igkis keh gahegbetawnikis adahan pisenwevye nukakuh.

14 Heneme nukamaxwan ta pivitit, Kiyavwiye Uhokri; pisnewa nuwohkiga.

15 Mmanawa pisnewa avanenekwa avuriwhun. Uya amnih wiwhun giwakutakkis nuvetunyavu, giwkis neras ku pariye nuharaksetnivwi.

16 Uya sarayh pivegi numkanit akak pabay, nah pibuk; uya amnihun akak pamnihra.

17 Kiyavwiye Uhokri, timapnanuba ku samah nah kanumpi. Uya amnih wiwhun ariw inin maraki ku samah nah hahwa. Uya sarayh inin maraki givititkis neras mbayavye gihiyekemnikis. Uya tinwohawsevgikis arit miyaravye giwetrikis.

18 Uya keh neras wasaymavye misakwa tinwobet, neras kawantiyavye payak gikakkis karatunavye, ku pariye awna akak madikte gamiyhankis giminkis hiyeg kibeynevwi!

19 Gidahankisme neras kibeynevwi ku pariye ihpenevwi piwn, pis bayehe ka aynsima pamnihra gidahankis. Madikte igkis hiyavenek ku samah pis akkin gitkis. Mmanawa pis kavigsa neras ku pariye kamaxwenevwi pivitit.

20 Pis mpithigkis ariw gahegbetawnikis neras mbayavye gihiyekemnikis. Hawata ku samah pis ay kennesa gihumwakis pis humaw kewa pahayku ayemweketbe ku kiney yuma ariknawnama hiya gisamanakkis atere.

21 Kibeyne gidahan Kiyavwiye Uhokri! Mmanawa ku aysaw nuvetunyavu kiyaraniwhpen igkis ivukwe nuvitit, igme hiyapkise gamnihra nutuh akiw.

22 Nahme avisasew, nah nuvewkanukama ig ka hiyakkam nukakuh akiw. Bawa igme timep namnihswan git.

23 Bateknabay gikak Kiyavwiye Uhokri, madikte yis ku pariye kamaxwenevwi inyewa givitit!

Mmanawa ig avuriwyi akak madikte gamnihra. Igkisme neras kawantiyavye ku pariye kane timepkere gak ig hiyapkisnek gitkis ku samah gimawkankis.

24 Nikwe iwinabay yawaygi payak akak yiboka, madikte yis ku pariye kamaxwenevwi givitit Kiyavwiye Uhokri!

Nah kayah nutaraksan

32 **1** Ka aynsima batekka ay gimun pahavwi taraksevye ku aysaw Kiyavwiye Uhokri bayahminig ariw gitaraksan, ig ka hiyap givathawni akiw.

2 Ka aynsima batekka ay gimun pahavwi ku pariye Kiyavwiye Uhokri Dehetniye ka hiyavgi kema patehwevyema akiw. *Ig batek awaku* ig inyewa kayah gitaraksan ig ka yamahpa gitaraksan giw Kiyavwiye Uhokri.

3 Ku aysaw nah kote akkate nutaraksan, avim ini nah ka ik adahan keh ariknawnama annivwit. Mmanawa nah nudukwenewa kiyenene nutaraksan, in keh nah mataytak tihene awaku.

4 *Kiyavwiye,* pis keh nah kayah ke wotbe awikabe ay nuduhyamadga. Nudatni madike ke unbe makerviye abet kamukri.

5 Ayteke nah hiyapni hene, nah ekke nutaraksan pit. Nah ka yamahpin piw akiw. Nah awna: “Nah akkate nutaraksan git Kiyavwiye.” Henewa nah kehpin. *Kibeyne, avim* ini pisme bayahminevun ariw madikte nutaraksan.

6 Inneki keh, amawka madikte pihiyegavu amnihswa pit kurinewa, ku aysaw igkis kahawkanate. Ayge nikwe ku aysaw mbeyne aytanek kivuni kewa digiswikibe, in ka huwitnek gitkis aynesnima.

7 *Kiyavwiye,* pisnewa nayemwekri. Pis wiwhun ariw madikte kiyimwiki. Hawata pis keh nah pak avat adahan kabeyhene pamnihra akak madikte nubetki, mmanawa pisnewa mpithan ariw mbeyne.

8 *Pis awna nutuh:* “Nah huwithapte adahan ekkene pit ku kitwiye pis. Nahwa ikinek pihiyekemni. Nahwa iveginek pimkanit adahan pavuriwten. **9** Ka ba ikaw kewa pahavwi kawaybe ig ka hiyak hawkri. Ig kaway muwaka pahat sivarisa idiska gibiyrikut adahan gihwitenten ku kitwiye ig. Gimawkan ig mpiksaptihka avit ig keh gikivara gibetki.”

10 Hiyeg mbayavye gihiyekemnikis igkis hiyap ka aynsima mbeyne. Heneme pahavwi ku pariye kamaxwene givitit Kiyavwiye Uhokri Dehetniye, igi Kiyavwiye Uhokri gamnihra avanenekwa ay gikak.

O Novo Testamento e Salmos na língua Palikur do Brasil; © 2018, Wycliffe Bible Translators, Inc.

11 Nukebyuvwi kibeynevwi, uyay batek unaktinwiy giwntak Kiyavwiye Uhokri. Uyay batek ka aynsima. Yis ku pariye barewbetyevwi yihiyekemni, paknay avat akak madikte yibetki!

Kabayhanay Kiyavwiye Uhokri

33 **1** Madikte yis ku pariye wadityevwi, bateknay giwntakwa Kiyavwiye Uhokri Dehetniye, bateknay akak gabay. In kis adahan yis kabayha Kiyavwiye Uhokri awaku yis wewne akak gihiyekemni.

2 Kabayhanay Kiyavwiye Uhokri akak yagigni hebek. Paknay adahan kabeyhene Kiyavwiye Uhokri akak yagigni kimsaku.

3 Paknay git Kiyavwiye Uhokri nukune avat. Tesnay yagigni kabayntiwa. Paknay kihaw.

4 Mmanawa Kiyavwiye Uhokri giwn in inyewa. Madikte ku pariye ig keh in kis adahan wis kamaxwa nivit.

5 Ig Kiyavwiye Uhokri Dehetniye batek akak ku pariye hiyeg keh kabayntiwa, wadit. Gamnihra muwapuw amadga hawkri.

6 Akak giwnenwa, ig Kiyavwiye Uhokri Dehetniye humawase en inurik; akak gimaygibinenwa ig kehe kamuw akak kayg hawata akak warukmebdi akiw.

7 Ig pahadguhe madikte parahwokwa amun pahayruknene iwetrit. Ig ike madikte un ariku abeyhekri mihadnene.

8 Madikte yis amadgayavu inin wakaymni gimin Kiyavwiye Uhokri Dehetniye! Madikte yis misekwenevwi ay amadga inin kiyathanigbay!

9 Mmanawa ig *he* awnevi, *ikevi*. Madikte ariknebdi humaw *git*. Ku aysaw ig awna, madikte kahayak *git*.

10 Ig Kiyavwiye Uhokri Dehetniye mpitha madikte hiyegviyenevwi gahegbetawnikis, ig ka isaksa igkis keh ini ku pariye gimawkankis.

11 Heneme ku pariye ig Kiyavwiye Uhokri ahegbeta, in dahwa adahan avananekwa. Ku pariye ig kaniy in dahwa adahan akiwka akiwnek.

12 Ka aynsima kabayka ay gidahankis hiyegviyenevwi ku pariye kawohkigahaw git Kiyavwiye Uhokri! Ka aynsima kabayka ay gidahankis neras ku pariye gikanyanvu adahan igkis humaw gihiyegavu!

13 Ig Kiyavwiye Uhokri Dehetniye iveg womkanit ayta inuriktak. Ig hiyap madikte hiyegviyenevwi *atan amadgat inin*.

14 Ariwntak giwetri ku kiney ig misakwa, ig iveg gimkanitkis madikte amedgenevwi inin.

15 Ignewa Kiyavwiye Uhokri ku pariye keh uhiyekemni. Ig hiyak madikte ku pariye ukehni.

16 Hiyawa pahavwi ikivarat kadahan ka aynsima gisuwtatavu, heneme ka igkisma keh ig isahptaw giwkis givetunyavu. Ine suwtatviyene gidatnikis ik adahan keh igkis mataka kerka.

17 Kawnata ik adahan wis kamaxwa givitit kaway kerkevutne adahan ig keh wis mataka uvetunya; in gidatni kane aynsima ka ik adahan mpithaw giw.

18 Ignewa Kiyavwiye Uhokri Dehetniye ku pariye gimaptententenkis neras kiyathenevwi giw, ignewa kavigsa neras ku pariye kamaxwenevwi avitit gamnihra.

19 Ig keh igkis isahptaw ariw miyaka. Hiyawa igkis abet mihetniki, heneme ig keh igkis aymuhwenene amadga inin.

20 Kibeyne wixwiy kamaxwene givititnewa Kiyavwiye Uhokri Dehetniye. Ignewa wayavetniwiy. Ignewa mpithawiy ariw mbeyne.

21 Ignewa Kiyavwiye Uhokri keh uyakniwiy batek, mmanawa wixwiy kamaxwa avit giw barewvitye.

22 Kiyavwiye Uhokri, kehnaba ini pamnihra ay ukakuh, usuh madikte, mmanawa pivititnewa usuh iki ukamaxwan!

Uhokri gabay

34 **1** Nah avanenekwa kabayhanek Kiyavwiye Uhokri Dehetniye akak nubiyuh. Nah kabayhignek takunipti.

2 Nah kabayhignek adahan madikte arikna ku pariye gikehni. Hiyeg tuwatavye igkis timapninek igkis bateknek giminkis.

3 Akkanay payak nukakuh in Kiyavwiye Uhokri Dehetniye gikiytani. Uyay kabayha giw kabubuk.

O Novo Testamento e Salmos na língua Palikur do Brasil; © 2018, Wycliffe Bible Translators, Inc.

4 Nah amnihswe git Kiyavwiye Uhokri, igme kaytwe nuwnuh. Ig wiwhpen ariw madikte aviska.

5 Neras ku pariye kene tuwatevyebe igkis iveg gimkat. Igkis bateke giminkis. Igkis ka mabukwa akak maraki.

6 Nahme kewa pahavwi madiptivyebe hiyepne mbeyne. Nah ayep git Kiyavwiye Uhokri igme timevun ig wiwhpen abetitak kiyimwiki.

7 Kiyavwiye Uhokri Dehetniye giwatni ahj misakwa ganwavrikkis neras ku pariye kiyathenevwi giw. Ig mpithigkis ariw mbeyne.

8 Hiyaknay yiwnteknewa ku samah ig Kiyavwiye Uhokri Dehetniye ka gabaysima. Ka aynsima kabayka gidahan ner pahavwi ku pariye kamaxwa givitit.

9 Avisnay gibohri Kiyavwiye Uhokri, yis, gihiyegavu, mmanawa neras ku pariye kane taraksekere gikak igkis ka muwakti ariknawnama gitkis.

10 He igkiswa kawokwine yuma gimanakis, igkis kamax mativwa, heneme ka muwakti ariknawnama gitkis neras ku pariye amnihswenevwi git Kiyavwiye Uhokri Dehetniye.

11 Aytninay, nukamagdavu takwaviye, hawata timapnay, nah kannuhyite adahan avis gibohri Kiyavwiye Uhokri Dehetniye.

12 Pariye muwaka uti gidehetni? Pariye muwaka dahwa ayivwite ay amadga inin hawkri adahan hiyepne kabayka?

13 Nikwe ka yi muwaka awna iwit mbeyviye ine kawnata yi kinetihwa amin wasaymka.

14 Miniwnay ariw mbeyne, kehnay kabayka; ivegvanay pasamraka adahan yis wew nikak.

15 Ig Kiyavwiye Uhokri hiyap ku pariye kibeynevwi. Ig timap gayapnikis.

16 Heneme ig givetunyakis neras ku pariye kehnevwi mbayka; hene, ku aysaw igkis miyarapnek, ig keh igkis miyehavepkanek kibehtenwa.

17 Ku aysaw hiyeg barewvityevwi amnhiswa git Kiyavwiye Uhokri Dehetniye, igme timavgikis. Ig wiwhgikis ariw madikte kiyimwiki.

18 Ig misakwa kennesa gihumwakis neras ku pariye wakaymniyevwi hawata ig amnih neras ku pariye biyuksevye gikamaxwankis.

19 Igkis kibeynevwi mpiyasa ka aynsima kiyimwiki, heneme ig Kiyavwiye Uhokri wiwhgikis ariw madikte ini.

20 Ig mpithigkis pahavwite. Yuma pahatnama givitakis dunihne.

21 Hiyeg ku pariye kehnevwi mbeyne innewa mbeyne giwmeptenkisnek. Igkisme ku pariye amiyhenevwi wadityevwi igkis hiyapkiskanek mbeyne gitkis.

22 Heneme ig Kiyavwiye Uhokri Dehetniye amnih neras ku pariye kannivwiye gidahan. Madikte ku pariye ayemwenevwi git ig bayahminigkisnek.

Uya amnih mpithamnihun giwkis nuvetunyavu

35 **1** Kiyavwiye Uhokri, uya amnih mpithamnihun giwkis neras nuvetunyavu. Ker gitivutkis neras ku pariye keryevwi nukakuh.

2 Iwinaba pimarduk payak akak pimaptenten adahan pis ayta mayuw nutuh.

3 Iwinaba nor piyakwok kurumwi payak gukak nor pimegwan adahan kerka. Kernaba nudahan gitivutkis neras ku pariye nuharaksetnivwi. Kehnaba nah hiyak ku pis inyewa amnihunnek giwkis.

4 Numawkan pis matekevgikis nudahan hawata pis marekevgikis ignes ku pariye aharitwiye nuwmepten. Keh igkis bisike akak madikte gimarankis ignes ku pariye ahegbetenevwi mbeyne nudahan.

5 Keh igkis humaw ke ahamnabe bohka gavit kamaygviye ta gitivut Ahj, Uhokri giwatni, ku aysaw ig keryenek gikakkis.

6 Keh gihinakis misakwa misanap hawata ka akikinisima gitkis ku aysaw ig Ahj, Uhokri giwatni, haraksevgikisnek.

7 Mmanawa nah yuma ariknawnama nukehni gikakkis. Hiyaksa igkis ahegbete tey nudahan; igkis atike pahayku miyokwiye mihad adahan nukamaxwitni.

8 Heneme, ku aysaw igkis ka wahapnimanek, igkis umahavepkanek. Innewa giteynikis ku pariye gahegbetankis kamaxwigkisnek; igkis tuguhenek atere arikut, ayge igkis miyarapnek.

O Novo Testamento e Salmos na língua Palikur do Brasil; © 2018, Wycliffe Bible Translators, Inc.

9 Nahme bateknek ka aynsima adahan ku pariye Kiyavwiye Uhokri gikehni; mmanawa ignewa amnihpen ariw miyaka.

10 Nah awnanek git avitakwa nuyakni:

"Yuma pahavwinema hiyeg kewa pisbe, Kiyavwiye! Pisnewa mpithamni neras ku pariye yumanene gawaygikis gitivutkis hiyeg detyevwi. Pisnewa amnih hiyeg madiptavye gikakkis ku pariye abetnenevwi mbeyne giwakukis neras ku pariye kabukhewnevwi gitkis."

11 Hiyegme mbayavye igkis kehbeta wasaymka numinuh, igkis awna ku nah tarakse, bawa nah yuma ariknawnama nukehni.

12 Inme kabayka ku pariye nah nukehni gidahankis, igkis katiwnihun akak mbeyne. Inneki keh nah ka aynsima wakaymni.

13 Heneme, ku aysaw igkis kakahriye, nah wakaymniye gidahankis, nah kawih sak kasiwboye, nah hawata maxhaw adahan kiyene Uhokri gidahankis.

14 Nah piriyepkewne ke wotbe gidahan pahavwibe nukagmadabe ba gidahan nukebyibe. Nah wew mabubeti awaku nuwakemni gidahankis, kewa nah wakaymniyebe guharit nnaguh.

15 Heneme, ku aysaw nahme abet kiyimwiki, igkisme batek ka aynsima nudahan, igkis madikte misakwa pahadguvu adahan ahegbetne ginetnikis adahan nuwmepten. Hiyeg ku pariye nah kane hiyakti avim ini igkis hawata madikte ahegbet adahan pisenwevye nukakuh.

16 Igkis hiyavun akak madikte mahivwihka, akak madikte gamiyhankis, inneki keh nuvetunyavu batek giminkis.

17 Kiyavwiye Uhokri, aysawhki ayivwi pis misakwanek he iveg numkanit? Uya amnihun, wiwhun giwkis neras arewhavyempu kene axtigibe ku pariye aharit pisenwevye nuhawkan.

18 Nahme kabayhapnek aynte gibetkis pihiyegavu, ku kiney igkis pahadguvunene kabeyhene piw.

19 Ka ba isaksa neras nuvetunyavu wasaymavye batek adahan ku samah nah hahwa. Ka ba isaksa neras ku pariye amiyhan waditnevyenen yuma kavatranesima hiyaraptan akak madikte gibetkis ku samah nah abet mbeyne.

20 Mmanawa igkis ka kannu awna amin pasamraki; madikte ku pariye giwnkis in he adahan kinisakanenwa, igkis ahegbet adahan pisenwevye gikakkis hiyeg ku pariye batekyevwi akak pasamraki.

21 Igkis kamiyan akak kabimanka, igkis awna: "Usuh hiyap akakwa wowtyak ku pariye pikehni!"

22 Pisme, Kiyavwiye, pis hiyap madikte ku pariye gikehnikis. Nikwe ka ba tinwonama giwkis, hawata ka ba ikiswenuma nah pahapo.

23 Wadisnaba, Kiyavwiye, ba ayta mpithamnihun. Amnihun parak abet nuhawkan, uya hiyavun akak waditka.

24 Mmanawa pisnewa waditye, Kiyavwiye; nikwe numawkan piswa awna nutuh ku nah barewvit ariw taraksaki. Nuwohkiga, ka ba isaksa nuvetunyavu batek giminkis nuharavrik!

25 Ka ba isaksa igkis awna: "Ka kuyenema usuh aharit adahan pisenwevye gikak, metakwa *usuh matakig*. Kuri usuh pisenwa gihawkan."

26 *Kiyavwiye,* uya pisenwa gikakkis madikte neras ku pariye batekyevwi akak nuhiyvan mbeyne, neras ku pariye aharitnevwi nuwmepten abetnewa nah yumanene nawaygi. Kehnaba igkis marakwa givitkis givetunkis madikte pihiyegavu.

27 Nerasme ku pariye muwaka hiyavun ku nah yuma nutaraksan, kivunsinigkisba akak batekka. Keh igkis awna: "Kibeyne gidahan Kiyavwiye Uhokri, mmanawa ig ka gamnihrasima gikak gibuk."

28 Nikwe nahme kabayhapnek adahan ku samah pis hiyavun akak madikte waditka. Nah hawata paksapnek mataytak akiw.

Uhokri gabay kiyeste ariw waxri imuwadnene

36 **1** Avit hiyeg taraksevye giyakni awnih adahan ig taraksa akiw. Ig ka avis gibohri Kiyavwiye Uhokri aynesnima.

2 Ig givewkan ku ig kibeyne hiyeg. Git kuri yuma pahavwinema hiyeg hiyap gitaraksan. Git gitaraksan ka sam.

3 Ig awna iwit he mbaykanenwa he kini-

O Novo Testamento e Salmos na língua Palikur do Brasil; © 2018, Wycliffe Bible Translators, Inc.

sakanenwa. Ig yuma gihiyekemni adahan ig kannu keh kabayka.

4 Avit ig kannikaw ariw gisivamna ayipa ig ivegmina gihiyekemni adahan kehne mbayka. Ig ku ahegbet ginetni kuwis adahan ig kehne ku pariye kane wadit. Ig ka tukuhwekere ariw gikehni mbayka.

5 *Pisme ka henema,* Kiyavwiye Uhokri; pis ka pamnihrasima. Ini pamnihra in imuwte ariw madikte. In danuh tahan inurikut. Ini pikiytani in kiyeste ariw en.

6 Ini pabay in ka aynsima kiyeste ariw waxri imuwadnene. Ini pihiyekemni kiyeste ariw parahwokwa nimihawni. Kiyavwiye, pisnewa gikavriwtenkis madikte hiyeg gikakkis madikte puwiknevyene.

7 Kiyavwiye, yuma ariknawnama kabayte wotuh ariw ini pamnihra! Pisnewa gayemtenkis madikte hiyeg kewa pahavu kuhivrabe ayamno gukamkayh anavi guhanpi.

8 Pis iki wot umana; pis iki wot uhigvan. Pis keh usuh batekvitaw awaku madikte kabayka ku pariye pis hiyapkisne wotuh. Pabay kewa pahatra warikbe ku kariwntak usuh higap kabayka ka madikti.

9 Pisnewa keh usuh aymuhwa amadga inin. Pisnewa kabutniki ahawkri adahan uguhne uhiyekemni.

10 Kiyavwiye, amnihnaba avanenekwa madikte hiyeg ku pariye pihiyekten. Kehnaba kabayka adahan avanenekwa gikakkis madikte hiyeg ku pariye barewbetye gihiyekemnikis piwtrik.

11 *Kiyavwiye,* ka ba isaksa hiyeg ku pariye ikawnamah pavitmin adahan igkis hiyapkis mbeyne nutuh. Ka ba isaksa hiyeg taraksavye matakun.

12 *Kibeyne, igkis yumanene gidatniks pitivut.* Iveg tahan ku kiney igkis, haritave kuwis; igkis padakavepka, igkis ka hiya gikannikawnikis akiw.

Ka muwaka kiyimwihwa gikakkis hiyeg taraksavye

37 **1** Ka muwaka kiyimwihwa gikakkis hiyeg mbayavye. Ine ka muwaka atihpigkis.

2 Mmanawa igkis ka misakwa ayivwadima ay amadga inin. Igkis biyukenek kibehtenwa kewa pamatkabe huruhruvye.

3 Pisme, kamaxwanaba givitit Kiyavwiye Uhokri Dehetniye kabayntiwa. Kehnaba kabayka avanenekwa. *Mmanawa* ku wis keh hene, wis misakwa kabayntiwa ay amadga inin, wis ax kabayntiwa yuma kiyimwiki abet uhiyekemni.

4 Bateknaba giwntakwa Kiyavwiye Uhokri! Ignewatbaki pibetki. Nikwe ig ikinek pit madikte ku pariye pimawkan.

5 Ikinaba pihiyekemni git Kiyavwiye Uhokri Dehetniye adahan igwa hiyak pikak. Kamaxwanaba givitit. Nikwe igme huwitanek pihiyekemni avigkut ahin wadit.

6 Nerasme taraksavye *gaytakkis* kiyathaka ay amadga inin. Heneme aysawnemenek gikehnikis kahayaknek mbaykanenwa. Pisme avim ini hawkri pikehni kahayaknek kabaykanenwa. In kahayaknek huwewehe, kabutenne ke kamuwbe.

7 Hiyawa pis mayaksa pihiyekemni git Kiyavwiye Uhokri. Wahapnig akak madikte kiyaknihwaki adahan ig wadithebdih pihawkan. Ku pis hiyap pahavwi taraksevye madikte wew kabayntiwa gidahan, ka muwaka kiyimwihwa gikak. Ku pis hiyap pahavwi ig kehne madikte mbayka ku pariye ig kehkere, kawnata muwaka kiyimwihwa gikak.

8 Ka muwaka dagawnaw. Uya mpiyasin. Ku pis kiyimwihwa nikak, in ka ayavap. In wageswanek mbayka adahan pihiyekemni.

9 Mmanawa aysawnemenek madikte taraksavye wis ka hiyavgikis aynek akiw. Ignesme ku pariye kamaxwenevwi givitit Kiyavwiye Uhokri, igkis gidukweneswa aynek, igkis hiyepne kabaykanenwa.

10 Igkisme hiyeg mbayavye ka misakwanek ayivwadima ay amadga inin akiw. Avim ini hiyawa pis ivegvigkisnek, heneme pis ka utivgikisnek.

11 Igkisme hiyeg ku pariye tuwatasewnevwi gitivut Uhokri, aysawnemenek ig Kiyavwiye Uhokri kumadukasanek madikte hiyeg amadga hawkri gitkis. Avim ini nikwe yuma kiyimwiki akiw.

O Novo Testamento e Salmos na língua Palikur do Brasil; © 2018, Wycliffe Bible Translators, Inc.

12 Kuri akak inin hiyeg taraksavye ahegbeta ginetnikis gitivutkis hiyeg kibeynevwi. Igkis sikigasa gaybukis gimkanitkis.

13 *Ka sam.* Igme Kiyavwiye Uhokri hiyara gimkanitkis. Ig hiyak ku gihawkanavrikkis kaba danuh adahan igkis biyukwiye.

14 *Igkisme mbayavye ka hiyaknima.* Giwanakis ahegbet ay giwakukis adahan igkis giwhmeptenkis hiyeg madiptavye. Hawata igkis ah gimedgakis adahan pisenwevye gikakkis hiyeg kibeynevwi.

15 *Ka sam.* Giwanakisnewa wageswanek givititkis. Gimedgakisme dunihbetepkanek.

16 Ku wis kibeyne hiyeg, ka sam wis madiptivye. Kabayte wis madiptivye, mpinekata wis igisye akak ewkaki ku pariye wameyi.

17 Mmanawa ig Kiyavwiye Uhokri pisenwanek akak mbayavye gidatnikis ke wotbe ig dunihpiyebe giwankis. Gitkisme hiyeg kibeynevwi, ig ikinek gawaygikis.

18 Mpuse hewkevye ig Kiyavwiye Uhokri avuriw gihiyegavu adahan hiyepne ku pariye kabayka gikehnikis. Aysawnemenek ig katiwnihgikisnek akak ini kabayka ku pariye dahwa adahan avanenekwa.

19 Hiyawa igkis misakwa abet mbeyne ka aynsima, heneme ka sam gitkis awaku igkis avuriwka. Hiyawa igkis misakwa abet mihetniki, heneme igkis kawnata muwakti gitkis.

20 Igkisme hiyeg mbayavye igkis miyavapnek. Igkis Kiyavwiye Uhokri Dehetniye givetunyavu igkis biyukenek kibehtenwa kewa ivuritibe kigiswiye. Igkis menwenek kewa tiket asayanbe.

21 Hiyeg taraksevye yuma gidahan ariknawnama. Ku ig sunap, ig ka uti awenyan. Igme ku pariye kibeyne hiyeg igi kadahan ka aynsima. Nikwe ik adahan ig amnih hiyeg adahan ig ikene gitkis.

22 Mmanawa ignes hiyeg ku pariye Kiyavwiye Uhokri iki kabayka gitkis, igkis ikakanek gitkis madikte kabayka amadga inin. Ignesme hiyeg ku pariye ig hiyapkisne gitaraksankis gitkis, igkis pisenwepkanek gikakkis.

23 Igme Kiyavwiye Uhokri Dehetniye avuriw ku pariye kibeyne hiyeg. Ig akka git adahan ku samah ig keh. Ayteke nikwe ig keh ini gikehni humaw kabayntiwa. Ini ku samah igi hiyeg keh avigkutavrik ku samah ig Kiyavwiye Uhokri gimawkan, in keh ig Kiyavwiye Uhokri bateke ginaktin.

24 Hiyawa ig tuguhe, heneme ka sam. Kuwewa ig kannikawnek akiw. Mmanawa ig Kiyavwiye Uhokri sumuhnig giwaku. Ig ahegbet adahan gayavetni.

25 Nah kuwis takweye minikwak; kurime nah kiyaparivye, heneme nah ka hiyapti Kiyavwiye Uhokri miniw giw pahavwi ku pariye kibeyne hiyeg, nah ka hiyapti igi hiyeg gikamkayuvwi makahpa gimanakis gitkis hiyeg.

26 *Kawk.* Ig ner awayg ignewa kakanhewne gitkis hiyeg; ig sunapkisne gitkis. Hawata gikamkayuvwi kannuyevwi keh kabayka gikakkis hiyeg hawata ke gigkisbe.

27 Nikwe, nukebyi, ayguhwanaba ariw mbayka. Kehnaba kabaykanenwa. Ku pis keh hene, pis aymuhwanek adahan avanenekwa.

28 Mmanawa ig Kiyavwiye Uhokri Dehetniye batek akak ku pariye hiyakemniki waditye. Ig ka miniwnema giwkis gihiyegavu. Ig avuriwnigkis avanenekwa. Heneme ig pisenwanek akak hiyeg taraksavye gihawkankis.

29 Ignesme hiyeg kibeynevwi, aysawnemenek ig Kiyavwiye Uhokri kumadukasanek madikte hiyeg amadga hawkri gitkis adahan igkisme kumadukigikis adahan avanenekwa.

30 Ku pariye hiyeg kibeyne igi avanenekwa awna iwit avigkutavrik hiyakemniki. Ig ka awnbetema iwit.

31 Ig batek akak Kiyavwiye Uhokri gikumadukan avititakwa giyakni. Ig ka isahkiswati niw.

32 Igme hiyeg ku pariye mbeye gihiyekemni ig avuriw pahavwi ku pariye kibeyne gihiyekemni adahan ig giwmepten.

33 Heneme ig Kiyavwiye Uhokri Dehetniye ka ikinek hiyeg kibeyne giwakurit givetunya. Ku igme givetunya kamiyevgi git hiyaptigi, *kawnata sam*. Ig ka hiya gisamanaknek.

34 Nukebyi, ivegnaba givitit Kiyavwiye Uhokri Dehetniye. Tivikneneba gikak. Mpiksawnaba wew avigku gihiyekemni. Kuwewa pis hiyapnek ig wadithebdih pihawkan madikte. Ig ikinek madikte kabayka pit. Avim ini pis

O Novo Testamento e Salmos na língua Palikur do Brasil; © 2018, Wycliffe Bible Translators, Inc.

hiyapnek ig pisenwa akak gihawkankis hiyeg taraksavye.

35 Nah kuwis hiyap akakwa nuwtyak ig Kiyavwiye Uhokri pisenwe akak gihawkan pahavwi hiyeg ku pariye mbeyevye gihiyekemni. Ig ikawvari givitminkis madikte hiyeg kibeynevwi. Git ig ke pahakti ahbe nopsadnano eg awasta madikte waxri akak gutawnibdi, eg imuwte ariw madikte ah nopsanyovwinano.

36 Heneme ig ner awayg mpiye kibehtenwa. Ig yuma ay akiw. Nah ivegvevgi, heneme nah ka utivgi akiw.

37 Igme ku pariye kibeyne hiyeg ig ka kema ner awaygma. Aysawnemenek ig uti kabaykanenwa. Nikwe uya ka muwaka iki uhiyekemni gitkis hiyeg taraksavye. Kabayte wis iki uhiyekemni gitkisnenwa hiyeg kibeynevwi.

38 Mmanawa hiyeg taraksavye aysawnemenek igkis pisenwepkanek gihawkankis. Igkis biyukapnek payak akak madikte ku pariye gidahankis.

39 Ignesme hiyeg kibeynevwi gihawkankis ka pisenwanek hene. Ignekis Kiyavwiye Uhokri amnihgikis. Ignewa gawaygikis ku kavim igkis abetnewa mbeyne.

40 Ignewa gayavetnikis, gimaptentenkis. Ignewa giwiwhtenkis giwakutakkis hiyeg mbayavye. Ig amnihgikis awaku igkis kamaxwene givitit.

Uhokri amnihwiy ku aysaw wixwiy abetnewa mbeyne

38 **1** Kiyavwiye Uhokri, ka ba dagawnevima nutuh. Ka ba himahun mpiynevevyema. Ka ba bukih nutaraksan nuwhu abetnewa pidagoni!

2 Nah kayah ke wotbe pis haviswenube akak yakot ta nihbetit. Nah kayah mpiynevevye ini mbeyne ku pariye pis ike nuvitit. In ke wotbe piwak kane awiynisima in tavahun ka aynsima.

3 Nah ka aynsima kakahrip awaku pis ka batek akak patahwaki aynesima. Nikwe nuvituh pahavwite kakahriye awaku nuvathawni.

4 Nah me aniksewmet abet nutaraksan. Nuhawkan matekbet mpiynevevye. In ke iyakaptibe kane awiniysima nudahan. Nah ka hiyap ahiyuhka akiw.

5 Awaku ku samah nah ka wadit, inneki keh nah busukvit. Nubuskana ka kayhki hawata in bus.

6 Nah ka aynsima mabimne, nah misakwa mabubet. Nah tihene takunipti.

7 Nah ka aynsima kakahri. Nah ka aynsima awehe awaku nawaki.

8 Nah kayah ka aynsima mabimnaki. Madikte nawaygi tuguhe. Nuyakni wakaymnip. Nah *migiswa* awaku katiwka!

9 Kiyavwiye, pis hiyak ku pariye numawkan, mmanawa pis timap madikte *numigiswan.*

10 Nuyakni biwh ka araptisima. Nah ka aysnima mabimne. Nuvegi madikte tigehe.

11 Nukagmadavu ka misekwekere nuhumwa awaku nubuskana. He igkiswa nukamkayuvwi ayguhwebdi nuwhu.

12 Ku pariye aharitnevwi nuwmepten igkis ah tey adahan nukamaxwitni. Igkis puwimahun adahan igkis nuhwivwihpitni. Igkis ka matiswati ahegbeta ginetnikis nutivut.

13 Nahme miniwkiswa ke wotbe nah ka timapbe. Nah keh ke wotbe nah mownpiyebe. Nah ka awna.

14 Henewatbaki, nah kewa pahavwibe ku pariye ka kaytwa awaku ig ka timap.

15 Hiyawa nuwskawni hene, Kiyavwiye, heneme nahnewa kamaxwa pivitit. Pis, Kiyavwiye nuwohkiga, pis kaytwanek nuwnuh.

16 Ka ba isaksa nuvetunyavu batek giminkis akak inin ku samah nah wakaymniye. Ka ba isaksa adahan igkis batek akak inin ku samah nah tarakse.

17 Mmanawa nah me tuguhemet. Nuhiyvan mbeyne ka mpiyama.

18 Nah akkamnih nuvathawni pit, mmanawa inin nutaraksan kehun nah ka aynsima wakaymni.

19 Igkisme nuvetunyavu igkis makniwbet, igkis kivun akak gidatnikis. Henewatbaki, ka ba aynsima hiyeg namiyhetnivwi yuma kavatranesima.

20 Ignes ku pariye katiwnihnevwi kabayka akak mbayka igkis ka batek ginaktinkis nukakuh. Mmanawa nah mpiksaw keh kabayka.

O Novo Testamento e Salmos na língua Palikur do Brasil; © 2018, Wycliffe Bible Translators, Inc.

21 Kiyavwiye Uhokri, ka ba ikiswenuma! Ka ba ayguhwepma nuwhu, nuwohkiga!

22 Parak abet nuhawkan kuri, Kiyavwiye, namnihten!

Hiyapka mbeyne akak akkawka

39 **1** Nah awna: “Nah misakwate avuriw nuhiyekemni kahadbe ku aysaw nah awnane nah ka dagehpimanek. Ku aysaw igkis mbayavye ay nanwa, nah ka awnanek ariknawnama.”

2 Ayge nikwe nah misekwe tinwo. Nah ka awna pahatnama iwit. Ine nah kawnata kinetihwa amin kabayka. Heneme in keh nah kayehpiva nutaraksan akiw.

3 Avim ini nuyakni kiyimwih ka aynsima. Ku aysaw nah *pi* ivegminate nuhiyekemni nimin, nah *pi* kiyimwihwate akiw. Nah hiyapni hene, nah awna git Kiyavwiye Uhokri, nuwnuh:

4 “Kiyavwiye, uya akka nutuh aysaw ayivwi nah misakwa ay amadga inin hawkri akiw. Akka nutuh amaksemni nudehetni kahadbe nah pukuhpa ku samah nah hiyeg ka dehwevyema ay?”

5 Nudehetni ku pariye pis ike nutuh in matkusa! Pis hiyap nayivwi amadga inin in ka ariknawnama piwtrik. Madikte hiyeg gidehetnikis in kewa pahaywowa kahikanawkabe ta pit. Henewatbaki in.

6 Usuh mpiya kibehtenwa ke anmaptibe. Usuh battukaw adahan uvit waditnevyenen. Usuh ahiw udahan igiska, heneme usuh ka hiyak ku pariye hiyeg misekwevye nikaknek.

7 Kiyavwiye, pariye nuwhpan kuri? Nah kamaxwa pivititnenwa.

8 Sagahptanuba ariw madikte nuvathawni kahadbe ignes puwvavye ka ik adahan mahivwihun.

9 Nah ka awna pahatnama iwit pitivut. Nah ka awnptaw amin inin nuhiyvan mbeyne. Mmanawa pisnewa ku pariye isakse in danuhe nutuh.

10 Kiyavwiye, ikevi kuri pis hiyapkis mbeyne nutuh. In ke wotbe pis ka aynsima biptevunbe akak tigay. Nah me miyapmet awaku ini pimahra!

11 Ini uvathawni keh pis himah usuh. In keh pis hiyapkis wotuh nivatra. In keh pis meh madikte ku pariye ka avigasima wotuh hawata ku samah masumsu keh. Inyewa usuh hiyeg udehetni in kewa pahaywowa kahikanawkabe ta pit!

12 Kiyavwiye Uhokri, uya amnih ataybiswa arimkat nuviryepkawni! Timapnaba ku pariye namnihswan pit. Ka ba mataybiswa nuwhu ku aysaw nah tihene. Mmanawa nah hawata ke madikte nahawkrivwibe. Nah ka misekwevyema ay ayivwad adahan pis navuriwnten.

13 Uya kavigsan, Kiyavwiye. Keh nah uti aynesa batekka akiw avit nutepkemni amadgatak inin.

Kiyavwiye Uhokri wiwhpen arikutak pahayku miyokwiye mihadnene

40 **1** Nah wahep akak kiyaknihwaki adahan igme Kiyavwiye Uhokri Dehetniye ayta amnihun. Kibeyne, ig ataybiswe nutuh ig timep namnihswan git.

2 Avim ini nah hiyepne ka aynsima mbeyne. In ke wotbe nah aynte arikube pahayku miyokwiye mihadnene. In ke wotbe nah ayge abet ibug. Igme Kiyavwiye Uhokri wiwhpen ayteke. Ig ikevun ke wotbe ta avititbe pahow tip imuwadnano ku kiney nah avawyewa ariw mbayka. Ayge ig keh ke wotbe nah sigubetnabe adahan nah ka tuguh akiw.

3 Pisenwa ig keh nah pak avat, nukunewa avat adahan kabeyhene uwohkigawiy. Ku aysaw hiyeg hiyapnek ku pariye ig kehe nudahan, ka aynsima gaytakkis wakaymnibdinek, igkis kamaxwanek givitit Kiyavwiye Uhokri.

4 Ka aynsima kabaykanek gidahan pahavwi ku pariye kamaxwa givititnenwa Kiyavwiye Uhokri Dehetniye, ku pariye ka atak wew gikakkis hiyeg kane kumadukasewkere git Kiyavwiye Uhokri, ine ig kawnata darihwak gikakkis hiyeg kinisekevutnevwi.

5 Kiyavwiye Uhokri Dehetniye, uwohkiga, pis kuwis kehe ka aynsima kabayka udahan. Pis kuwis ahegbet pihiyekemni adahan pis kehne ka aynsima akiw. Yuma pahavwinema hiyeg kema pisma. Hiyawa nah kinetihwe-

O Novo Testamento e Salmos na língua Palikur do Brasil; © 2018, Wycliffe Bible Translators, Inc.

kere amin madikte ini kabayka ku pariye pis kehe udahan, heneme ka hiyak arakaknek. In ba nikebantenwa, ka ikwa adahan nah kinetihwa nimin madikte.

6 Ini ku samah hiyeg akka puwikne gimigkis pivetunat, ini ku samah igkis keh kakanhawka pit akak gamutrakis ayak, ka innema huwitne avigkutavrik ku samah pimawkan. Inneki keh pis kehe nuvituh humaw adahan nah kehnenekwa pibetki. Pis ka inyewatma batek akak puwikne ku pariye bukahka pahavwite pivetunat. Pis kawnata batek akak puwikne ku pariye umahka gidukwenavrikkis hiyeg adahan katiwnihne gitaraksankis. Ka innema huwit avigkutavrik ku samah pibetki.

7 Nah hiyapni hene, nah awna pit: "Kiyavwiye Uhokri, nop nah ay kuri adahan nah kehne ku pariye inyewa pimawkan hawata ku samah pannasan awna nudahan.

8 Kiyavwiye nuwohkiga, nah batek keh pibetki! Nah ihpa pikumadukan avititakwa nuyakni."

9 Kiyavwiye, nah kuwis ekke inakni kibeyne inetit amin pabay gitkis madikte pihiyegavu abet ku samah usuh pahadguvunene. Pis hiyakni ku nah ka matiswati adahan nah akkin.

10 Nah ka misakwa tinwonama adahan nah darihne pihiyekemni nudahanenwatma. Pihiyekemni kibeyne hiyakemniki. Nah kinetihwa avanenekwa amin ku samah pis kis adahan usuh iveg pivitit, amin ku samah pis keh usuh isahptaw ariw uvathawni. Abet givahdukawnikis madikte pihiyegavu nah ekke gitkis ku pis ka pamnihrasima, piwn avanenekwa in inyewa. Nah ka ayam pahatnama iwit giwkis.

11 Kiyavwiye Uhokri, nah hiyak ku pis avanenekwa kabay nukakuh. Ini pamnihra ini pihiyekemni inyewatnene in avanenekwa mpithannek ariw mbeyne.

Amnihnan; nah kiyaran akak mbayka

12 Nuhawkan matekbet. Nah kiyaran akak ka aynsima mbayka. In ba nikebantenwa, ka ik adahan nah kinetihwa nimin. Nudahanwa nutaraksan matekevun. In keh nah ka hiyak ku kiw bisiket akiw. Nutaraksan ba nikebantenwa in kibite ariw nusemnu. Inneki keh nah yuma aynesnima nawaygi akiw.

13 Kiyavwiye, uya amnihun! Uya parak abet nuhawkan kurinewa.

14 Matekbetanaba gihiyekemnikis neras ku pariye aharitwiyevwi nuwmepten. Kehnaba igkis hahwa. Keh igkis kawih maraki. Ivukepnigkis ignekis ku pariye muwaka pisenwevye akak nuhawkan. Marekepnigkis nudahan.

15 Marekepnigkis akak ini ku pariye gikehnikis. Kehnaba neras ku pariye numiythetni misakwa kivun akak matekbetka!

16 Ignesme ku pariye mpiksewnevwi piharit, kehnaba igkis batek giminkis piwntak. Igkis ku pariye batekyevwi akak pamnihra, kehnigkis kabayha piw avanenekwa han: "Kiyavwiye, pis ka pikiytanisima!"

17 Kiyavwiye, ka aynsima muwaka kabayka nutuh. Nuwnteknewa nah ka ariknawnama. Heneme kibeyne, Kiyavwiye, pisnewa avuriwhun kabayntiwa. Pisnewa nayavetni. Pisnewa mpithan ariw mbeyne. Nuwohkiga, ka ba ayivwihwa adahan ayta amnihun!

Uya keh nah makniw akiw

41 **1** Ka aynsima kabaykanek gidahan pahavwi ku pariye kiyene hiyeg madiptavye. Mmanawa Kiyavwiye Uhokri Dehetniye hawata kiyeginek ku aysaw ig abetnek mbeyne!

2 Ig Kiyavwiye Uhokri mpithignek ariw mbeyne hawata ariw miyaka. Ig keh ig utinek ka aynsima kabayka ku samah ig ay amadga inin. Ig ka isaksanek givetunyavu kamaxgi.

3 Ku aysaw ig haritnek kakahriye amadga gisivamna, ig Kiyavwiye Uhokri ikinek gawaygi, ig kehnek ig makniw pahaynewata akiw.

4 Nah awne git Kiyavwiye Uhokri: "Kiyavwiye, nah kakahrip avatra nutaraksan pikak. Amnih bayahminan. Uya keh nah makniw akiw."

5 Igkisme nuvetunyavu awna numinuh, giwnkis: "Aysawneki ig miyapnek adahan ig miyehpika?"

6 Ku pahavwi gaytakkis ayta iwasavun ig ikawvari ke wotbe ig wakayminebe nudahan

O Novo Testamento e Salmos na língua Palikur do Brasil; © 2018, Wycliffe Bible Translators, Inc.

bawa ig he isenenwa. Ig iwasavun he adahannen nuhiyvetni ba nah tiviknenema mihenene. Ayteke ig pes adahan ig kinetihwene numinuh gitkis gikagmadavu.

7 Madikte ku pariye namiyhetnivwi igkis kinetihwa numinuh akak minimnika. Igkis aharitne nah hiyapte mbeyne akiw.

8 Igkis awna: “Kibeyne, ig mihenevye kuwis. Ig ka kannikaw akiw.”

9 He igwa nudahewekten ku pariye nah ka aynsima iveg givitit, ku pariye ax payak nukakuh, he igwa hawata wageswe nuvetunya.

10 Pisme, Kiyavwiye, *ka miniwti nuwhu.* Uya amnihun kannikasan adahan nah iki gitkis neras ku pariye gimawkankis!

11 Ini ku samah nuvetunyavu ka matakunnek, in keh nah hiyaknek ku pis batek nukakuh.

12 Pis keh nah kabimnahwanek akiw awaku nah keh ku pariye wadit. Pis keh nah misakwanek avanenekwa ay pimun.

13 Ig izhaewyenevwi giwohkigakis, Kiyavwiye Uhokri, ignewa kis adahan kabayhaka! Ignewa kis adahan kabayhaka, ku akak inin hawata adahan avanenekwa! Ameh! Ameh! Henewatbaki.

Nah ka muwaka nah kiyimarnema

42 **1** Kiyavwiye, nah ka aynsima mpiksaw piharit avititak nuyakni, ke pahavwi itbe arabyuvye un, ig ivegva parewni akak madikte gimaviswangimaviswan.

2 Nah piharitne ka aynsima! Pisnewa dehetniye. Heneme ke nutuhbe pis yumahbe ay nukakuh. Aysaw nah utivi akiw? Aysaw nah hiyak ku pis ay nukakuh?

3 Nah tihene piharit hewke tiyegem, mataytak. Nah ka kiye naxni. Nukantak wageswe ke numanabe. Takunipti nuvetunyavu awna nutuh: “Mmah piwohkiga ig yuma ay? Kitwikig?”

4 Ku aysaw nah kiyeminene amin minikwak, nah kayah ka aynsima. Minikwak ku aysaw hiyeg atak lamesya kabubukuh nah aygewata gikakkis. Nahwa waywe gavitkigkis. Avim ini usuh batekye. Usuh waywe pekempi avat adahan kabeyhene Kiyavwiye Uhokri. Kurime ka henema akiw.

5 Nah kayah ke wotbe nah piyawakad piw. Mmahki hene? Nah ka muwaka nah kiyimanema. Nah kamaxwate givitit Kiyavwiye Uhokri akiw. Nah kabayhate giw akiw, mmanawa ignewa namnihten, ignewa nuwohkiga.

6 Nuyakni avanenekwa kiyimarnenekwa, Kiyavwiye, ke wotbe pis yumahbe ay. Heneme ka sam. Nah kiyete ku samah pis ay nukakuh minikwak. Avim ini pis amnihpen ayge ahumwa egu warik Jordawh. Hawata pis amnihpen ku aysaw nah avit ini waxri kewye Ermoh. Hawata ku aysaw nah ayntehan Mizar. Nah kiye madikte ini in iki nawaygi akiw.

7 Heneme nudukwenewa nah kayah. Kiyimwiki biwh abet nuhiyekemni ka ahawnasima ke avetetnibe. Ke wotbe nah tabirnebe abet paraw eg biwh nuvitit ka ahawnasima adahan nutukepten kahadbe nah tuguhe.

8 *Ka sam.* Hewkevye ig Kiyavwiye Uhokri ka gamnihrasima nukakuh. Hawata tiyegem ig keh nah pak avat, ig keh nah piriyepkaw git, mmanawa ignewa keh nah aymuhwa amadga inin.

9 Nah awna git: “Kiyavwiye, pisnewa nawayghetni. Mmahki nah kayah ke wotbe pis piyawakad nuwhu? Mmahki nuvetunyavu matekevun?”

10 Ku aysaw igkis mahivwihun nah kayah pahavwite ke wotbe nuvituhwa katiw. Takunipti igkis awna: “Mmah piwohkiga ig yuma ay? Kitwikig?”

11 Nah kayah ke wotbe nah piyawakad piw. Mmahki hene? Nah ka muwaka nah kiyimarnema. *Ka sam,* nah kamaxwate givitit Kiyavwiye Uhokri akiw. Nah kabayhate giw akiw. Mmanawa ignewa namnihten, ignewa nuwohkiga.

Nah piyawakad giwkis nukebyuvwi

43 **1** Kiyavwiye, uya mpithan giwkis neras hiyeg ku pariye yumanene Kiyavwiye Uhokri ay givitkis! Wiwhnan giwakutakkis hiyeg wasaymavye, giwakutakkis hiyeg mbayavye. Igkis awna ku nah tarakse ka aynsima. Uya akka gitkis ku nah ka keh hene.

O Novo Testamento e Salmos na língua Palikur do Brasil; © 2018, Wycliffe Bible Translators, Inc.

2 Pisnewa numaptenten, Kiyavwiye;
mmahki pis ikiswen? Mmahki nuvetunyavu
matekevun?
3 Uya awahkis pibutni akak pihiyekemni
inyewatnene adahan in kannuhun wew avig-
kutavrik pihiyekemni hawata adahan in keh
nah diyuh akiw avitit piwaxig barewvitye, arit
pivin ku kiney pis misakwa!
4 Ayge nikwe, Kiyavwiye, nah danukwanek
atere arit kakanhawket adahan kakanhewne
pit, mmanawa pisnewa keh nah batek ka
aynsima. Nah agighanek hebek, nah paknek
adahan kabeyhene piw!
5 Nah kayah ke wotbe nah piyawakad piw.
Mmahki hene? Nah ka muwaka nah kiyima-
nema. *Ka sam,* nah kamaxwate givitit Kiyav-
wiye Uhokri akiw. Nah kabayhate giw akiw.
Ignewa namnihten. Ignewa nuwohkiga.

Uya amnih mpitha usuh ariw mbeyne

44 **1** Kiyavwiye Uhokri, usuh timap
akakwa utaybi ini ku pariye wa-
hawkrivwi kinetihwe wotuh. Usuh timap
inetit amin ka aynsima arikna ku pariye pis
kehe abetnewa ku samah igkis ivegnete. Ka
aynsima kamukri kuwis.
2 Igkis kinetihwe amin mmahpa pis pekise
hiyeg ku pariye kane ihpekere piwn, pis ike
pihiyegavu avitit giwaxigkis. Igkis kinetihwe
amin mmahpa pis hiyapkise gitkis nawenyev-
wi hiyegviyenevwi. Pihiyegavume pis kehe
igkis kibihwe.
3 Ka akakma giwanakis igkis mateke ini
waxri. Kawnata akakma gidatnikis igkis ma-
teke neras hiyeg aygenevwi. Igkis matekev-
gikis akak pidatni, akak pannu hawata akak
ku samah pis ay gikakkis. Hene pis ekke
gitkis ku pis batek gikakkis.
4 Pisnewa nukivara nuwohkiga, pis keh
pihiyegavu mataka givetunyavukis.
5 Akak pidatni usuh mateke uvetunyavu
hawata akak ku samah pis ay ukakuh igkis
uvetunyavu biyuk utivut.
6 Ka avititma numedga nah kamaxwa ha-
wata ka nuwanama keh nah mataka nuve-
tunyavu.
7 Mmanawa pisnewa wiwhe usuh giwaku-
takkis uvetunyavu. Hawata pis mateke ignes
ku pariye amiyhenevwi usuh.
8 Usuh kibenapnek madikte hawkri. Usuh
kabayhapnek adahan avanenekwa.
9 Hiyaksa kuri, Kiyavwiye Uhokri, in ke
wotbe pis tukuhe usuh mmanawa pis isakse
usuh matak gitkis. Ku aysaw usuh abet ker-
ka pis yuma ayge gikakkis usuwtatavu akiw.
Mmahki hene?
10 Pis keh usuh bisike gavitkis uvetunyavu,
igkisme iwavave madikte ku pariye udahan
wewkanbet.
11 Pis ike usuh kewa muwtohbe ku pa-
riye tivikwiye arimkat umehket. Hawata pis
ibekhe usuh givuwiwkis nawenyevwi naw-
wotunyevwi.
12 Pis piyukise pihiyegavu ka katiwenema
ke wotbe igkis ka kawihbe adahan ariknaw-
nama.
13 Hiyegviyenevwi ku pariye kennesa
womkat, igkis hiyap ku pariye pis keh uka-
kuh, nikwe igkis mahivwih usuh hawata igkis
miyatha usuh.
14 Pis keh usuh he adahan mahivwihka-
nenwa gavitkis nawenyevwi hiyegviyenevwi.
Nawenyevwi hiyegviyenevwi igkis hiyarap-
tih usuh.
15 Nahme kayah ka aynsima maraki giti-
vutkis hiyegviyenevwi.
16 Mmanawa nuvetunyavu ku pariye namiy-
hetnivwi igkis mahivwihun, igkis miyathan.
17 Madikte inin danuh wotuh, heneme usuh
ka miyehpi, usuh kawnata dunih ahegbetaw-
ka ku pariye pis kehe gikakkis pihiyegavu.
18 Usuh avanenekwa kamaxwenenekwa
pivitit, usuh ka dunih pikumadukan.
19 Hiyaksa kuri in ke wotbe pis tukuhe
usuh gibetitkis puwikneviyene ahavwikunev-
wi, pis ikise usuh aynte abet amisnavye ku
pariye kane aynsima misanapnene.
20 Wake usuh miniwviyebe piw, uwohkiga,
wake usuh piriyepkawbe git nawenyewatbe
uhokri akiw,
21 pis hiyaknikama madikte. Mmanawa
pis hiyak mpuse hiyeg gihiyekemnikis aye-
mewnene.

O Novo Testamento e Salmos na língua Palikur do Brasil; © 2018, Wycliffe Bible Translators, Inc.

22 Heneme awaku ku samah usuh kamaxwa pivitit, usuh abet miyaka mataytak pivatra; usuh ikaka kewa muwtohbe ku pariye tivikwiye arimkat ariwmhekri.

23 Wadisnaba, Kiyavwiye! Mmahki pis himeke mpiynevevye? Kannikawnaba! Ka ba tukuhpima usuh adahan avanenekwatma.

24 Mmahki pis ayemwe wowhu? Mmahki pis miyehe uhiyvan mbeyne akak uwakemni?

25 Usuh kuwis mihenevye, tuguhevye waykborit. Usuh kuwis matekepka, padekwika abetit hew.

26 Kannikawnaba, ba ayta ayava usuh! Amnih usuh akak pamnihra!

Avatman adahan ikivarat maripkewviye

Apok 19.6-8, 15

45 **1** Barewyevwinenwa iwit kivunsa nuyakni ku aysaw nah anha inin avat gidahan ukivarawiy. Nuyakni *kivun akak iwit* kewa pahamku tomawribe kivunanobe akak higapka, dimubdi awaku eg kivunpi mpiynevevye.

2 Nukivara, pis barewte giwkis madikte awaykemni. Pis hawata ka pannusima yamamna barewyevwinenwa iwit. Inneki keh ig Kiyavwiye Uhokri ike kabayka ta pivitit adahan avanenekwa.

3 Parisnaba piwana ta pibutikminat, nukivara kerkevutne detye, pis ku pariye kane pikiytanisima!

4 Ayteke, kivun akak pikiytani, ataknaba kavetunsa pivetunyavu adahan pis matekevgikis. Mpithamni ku pariye inyewatnene payak akak ku pariye waditnene. Pidatni in matakanek ka aynsima pivetunyavunek!

5 Piyaka egkis ka guyawikisima, egkis parak mpiyvi giyaknikis pivetunyavu; hene pis tuguhkis hiyegviyenevwi ta pivetunat.

6 Kiyavwiye Uhokri, pis kumadukanek adahan avanenekwa. Avanenekwa pikumadukan waditnenekwa.

7 Pis batek keh ku pariye wadit. Pis ka batek akak ku pariye kane wadit. Innebaki keh piwohkiga Kiyavwiye Uhokri kivunsap akak ka aynsima batekka mpiy madikte hiyeg.

8 *Kibeyne kuri pis maripkewviye gukak pihayo.* Pikawihni in imihe kewa kariwgube avan amihyi, kewa ahbe kewyo “miha” akak amutri “aloes” gumihyikis. Agigwoknevwi tes pidahan ariku pivin barewhaki akak akisyi kehka akak lefah gatuw.

9 Egme pihayo pimagyesa tabir ayge pihumwa, eg bereswavu akak karukri wahano egyekata. Yis kiyaran gukakkis avanaktivyanovwi, Gaytakkis egkis tinogben ku pariye ikivaratpiyenevwi gikamkayhkis kane gukiytanisima.

10 Kiyavuno, pis ku pariye ikivarat gibetki, timapnaba nuwnuh pit: Amawka pis miyeh pihiyegavu gikakkis pikebyuvwi *ku pariye ayntehan avit piwaxig minikweknene.*

11 Pis barewyo tino, inneki keh ig ikivarat piharitwiyo kuri. Ihpanaba giwn, mmanawa ignewa pikivara kuri.

12 *Ay gimun pikivara pis misakwa akak kabaykanenwa.* Hiyegviyenevwi avititak paytwempu Tiro ewknek pit kakanhawka. Ka aynsima hiyeg igisavye igkis muwaka kinistapnek akak kakanhawka.” *Henewatbaki nuwnuh pit amun inin navanwekey.*

13 *Kibeyne!* Eg ikivarat gihayo atekne atere givinwat ikivarat adahan eg misakwano ayge gimun. Eg ka gubewisima! Gubereswetni kehka akak akati karukri wahanobukye.

14 Akak gukawihni kasisiboye, eg waxwaka gavitkis avanaktivyanovwi kiyatyovwi ta git ig ikivarat.

15 Akak madikte gubetkikis egkis danuh atere, egkis parak arikut ikivarat givin.

16 Nukivara, pis kadahannek ka aynsima pikamkayuvwinek, igkisme hawatanek ikivaratyekuye kewa pahawkrivwibe; pisme, nukivara, kehnek igkis kumadukanek muwapuw amadga hawkri.

17 Inakni navanman kiyekispinek adahan avanenekwa. Ayge nikwe madikte hiyegviyenevwi kabayhapnek adahan avanenekwa.

O Novo Testamento e Salmos na língua Palikur do Brasil; © 2018, Wycliffe Bible Translators, Inc.

Uhokri ay ukakwiy; hiyawa wixwiy karisaw

46 **1** Kiyavwiye Uhokri ignewa umaptenten ariw mbeyne. Ignewa hawata iki udatni adahan mpiyasene mbeyne ku pariye danuh wot. Avanenekwa ku aysaw wis abet mbeyne igme kennesa uhumwa adahan wamnihten.

2 Inneki keh wixwiy ka avisnek aynesnima. Hiyawa waxri mukuse in ayguhwe, heneme ka sam. Hiyawa waxri imuwadnene mehwe in ayguhwe parahwokwate, heneme wixwiy kawnata avis.

3 Hiyawa paraw kiman ke digidgiyebe aman, kawnata sam. Hiyawa sagkaki hakuhave waxribdi, heneme wis ka muwaka avis.

4 Gimun Kiyavwiye Uhokri, ayge ka aynsima batekka, ke unbe kamiyani avigku pahatra warik kane makarti. Ig Kiyavwiye Uhokri avitmin madikte ayge.

5 Ku kiney ig Kiyavwiye Uhokri misakwa, ayge yuma ariknawnama mukusene. In dahwa adahan avanenekwa. Mmanawa avanenekwa ig Kiyavwiye Uhokri avuriwnene.

6 Wake madikte hiyegviyenevwi kavetunsabe Kiyavwiye Uhokri, igkis mehwepkama pahayewvi madikte, mmanawa ik adahan Kiyavwiye Uhokri mehe inin waxri adug akak pahatwowa iwit.

7 *Kibeyne,* ig Kiyavwiye Uhokri ku pariye keh inin madikte, ig ay ukakwiy. Ig Kiyavwiye Uhokri ku pariye gikavriwten amekene Jakó, igwata wavuriwtenwiy.

8 Ba yi ayta, ivegnay arimkat ku pariye Kiyavwiye Uhokri Dehetniye gikehni! Mmanawa ig keh ka aynsima annut ay amadga inin ku pariye keh wixwiy wakaymni.

9 Ig pisenwa akak kerka muwapuw amadga hawkri. Ig dunihbeta iyakoktibet. Ig bukah kahos kerkevutno akiw.

10 Ig awna: “Karisahwanay. Nah muwaka yis hiyak ku nahnewa Kiyavwiye Uhokri. Nah avitmin madikte hiyeg. *Aysawnemenek* madikte hiyeg kiyathannek amadga inin.”

11 Kibeyne, ig Kiyavwiye Uhokri Detye, ignewa ay ukakwiy. Ig Kiyavwiye Uhokri ku pariye gikavriwten amekene Jakó, igwata wavuriwtenwiy.

Kiyavwiye Uhokri, ignewa akivara pahakte hawkri

47 **1** Biwhnay yiwak, bateknabay, madikte yis hiyegviyenevwi! Paknay avat adahan kabeyhene Kiyavwiye Uhokri akak madikte yihawna!

2 Mmanawa ig Kiyavwiye Uhokri Dehetniye, inurikyene, ignewa kis adahan ig kiyathaka. Ignewa akivara pahakte hawkri.

3 Ig Kiyavwiye Uhokri kehe wixwiy mateke madikte uvetunyavuwiy. Hawata ig kehe wixwiy kumaduke nawwotunyevwi.

4 Ig kaniye udahanwiy inin waxri ku kiney wixwiy misakwa kuri, ku pariye gikan akak gikiytani, gidahankis gihiyegavu ku pariye gibetkivu.

5 Ig Kiyavwiye Uhokri kuwis wagehnene arimkat gevwi kiyatyo. Abetnewa ig wagehempiye, ka aynsima kabimanka akak batekka hawata tohompetman ka aynsima.

6 Uyay pak avat adahan kabeyhene Kiyavwiye Uhokri! Paknay adahan kabeyhene giw ukivarawiy!

7 Ig Kiyavwiye Uhokri akivara madikte hawkri. Kabayhanigbay akak avatman adahan batekka!

8 Ig bat amadga gevwi kiyatyo barewvityo. Ig kumaduka madikte hiyegviyenevwi ayteke.

9 Ku pariye kumadukenevwi madikte hiyegviyenevwi igkis pahadguhwa gikakkis gihiyegavu Kiyavwiye Uhokri, ku pariye Abraawh giwohkiga, mmanawa madikte gidatnikis ay amadga wayk in gidahan Kiyavwiye Uhokri. Ig kumaduka madikte.

Jerusalém in givin Kiyavwiye Uhokri

48 **1** Ig Kiyavwiye Uhokri Dehetniye ig ka nesima amawka ig kabayhaka avit ini gidahan paytwempu hawata avit ini giwaxig barewvitye.

2 Ka ba abewisima ini giwaxig kewye Siyawh, in imuwad, hawata in misakwa uvitkiyaptak. *Ini* givin Ikivarat madikte hiyegviyenevwi batek nikak.

O Novo Testamento e Salmos na língua Palikur do Brasil; © 2018, Wycliffe Bible Translators, Inc.

3 Ig Kiyavwiye Uhokri kuwis ekke gitkis gihiyegavu ku ig avuriwnigkis ariku ini gayemwekegkis.
4 Igkis ikivaratviyenevwi pahadguhwe, kabubukuh igkis aytwe xuwehpiye inin waxri Siyawh.
5 Heneme, ku aysaw igkis hiyep paytwempu, igkis wadisasew hawata igkis avisasew, igkis bisikbetwikis kibehtenwa akak givisnikis.
6 Igkis wakaymnibdi ka aynsima, igkis ka hiyak ku pariye igkis keh, ke pahavu tinobe ku pariye kayah adahan eg pamakutekwiyo,
7 ke pahamku nawiybe nopsadnano kamaygviye gumehbetepten.
8 Wixwiy timap gak uwohkigawiy ku pariye ig keh, hawata kuri wixwiywa hiyap ku pariye danuh ay avit Uhokri giwaxig, Kiyavwiye Uhokri kane gidatnisima. Ig bayahnek inin paytwempu akak avuriwka adahan avanenekwa.
9 Ay ariku pivin, Kiyavwiye, usuh ivegminenekwa uhiyekemni amin pamnihra.
10 Pis kabayhaka gavitkis madikte hiyegviyenevwi. Pannivwi ibakhaw muwapuw. Pis kumaduka akak waditka.
11 Bateknay yimin, yis hiyeg avityavu Jerusalém! Kiyavwiye Uhokri gannivwi in wadit in! Bateknay akak ini, yis paytwempuyenevwi Judá!
12 Yisme, Kiyavwiye Uhokri gihiyegavu, wewnay aranwa Jerusalém. Pukuhnay aysaw akebi payt.
13 Ivegnay kabayntiwa arimkanit ayaranwa. Iwasapnay gudahan payt ayemweket. Hene ik adahan yis awnanek gitkis yihiwhivwi:
14 "Ner Kiyavwiye Uhokri ignewa uwohkigawiy adahan avanenekwa. Ig huwithawiynek *avigkut hiyakemniki* avanenekwa."

In kibohrikinen ku wis kamaxwa avitit igiska

49 1 Yis madikte, ataybiswanay arimkat nuwnuh! Timapnay, yis hiyegviyenevwi misekwenevwi ay amadga hawkri.
2 Hiyeg detyevwi payak gikakkis tuwatasewnevwi, igisavye payak gikakkis madiptavye, *timapnay nuwnuh.*
3 Nuhiyekemni ku pariye nah ivegminene in huwewehe. Nah awnane yit akak madikte hiyakemniki.
4 *Kuri* nah ikite nuhiyekemni kabayntiwa arit pahat iwit patuwesbuhka, ayteke nah tes nagigni nah akkamnihni yit abetimpi navanwekwey.
5 Ku aysaw nuvetunyavu mbayavye kiyaraniwhpen nah ka avis aynesnima gibohrikis. *Mmanawa gihiyekemnikis in waditnevyenen.*
6 Igkis kamaxwa avitit ini igiska ku pariye igkis kadahan. Igkis ikawvari navitmin awaku ku samah igkis ka aynsima gikakurakis.
7 Heneme yuma pahavwinema ik adahan keh givit isahptaw, ine kawnata ik adahan ig katiwnih Kiyavwiye Uhokri adahan givit.
8 Mmanawa ka karukrima katiwnih pahavwi hiyeg gidehetni. Hiyawa ka aynsima karukri pahavwi kadahan,
9 ka innema keh ig ka miyati, ka innema keh ig aymuhwa adahan avanenekwa.
10 Wixwiy madikte ay amadga hawkri miyakamnaw. Madikte hiyeg hiyekemniyevwi miya payak gikakkis puwvavye hawata gikakkis meksatruvye. Igkis madikte ikis gewkanbetkis gidahankis nawenyevwi hiyeg.
11 Ini gimewkis wageswanek giwskekikis. Ayge igkis misakwanek avanenekwa. Hiyawa igkis kadahan ka aynsima waxri igkisnewa ikiswin.
12 Hiyawa pahavwi kiyatye *ay amadga hawkri,* heneme ig ka bisik ariw miyaka. Ku samah puwikne miya, ig hawata miyavwata.
13 Avuriwnay kabayntiwa ku pariye danuh gitkis neras ku pariye kamaxwenevwi ta givititkiswa akiw, avuriwnay gimaksemnikis neras ku pariye bateknene giminkis akak gidahankis igiska.
14 Ku samah muwtohvutne huwitha givigvu, inme miyaka gihuwtentenkis arimkanit biyukwiki. Givitkisme busipdipnek ariku gimewkis, piyawakad ariw givinkis. Ayteke ariwnteke ini, ku aysaw Kiyavwiye Uhokri

O Novo Testamento e Salmos na língua Palikur do Brasil; © 2018, Wycliffe Bible Translators, Inc.

nukuneh hawkri akiw, igkisme gihiyegavu kumadukigkisnek.

15 Nah hawata! *Nah hiyak ku* ig Kiyavwiye Uhokri wiwhunnek ariw miyaka adatni hawata ig amavannek *ta givineut*.

16 Ka yi muwaka kiyimwihwa ku aysaw pahavwi ka aynsima igis, hawata ku aysaw gikakura wagehnene akiw.

17 Mmanawa ku aysaw ig miyapnek, ka hiya igma iwi ariknawnama igiska ku pariye ig kadahan. Gidahan igiska ka ik adahan tivik gihapti arikut imewti.

18 Hiyawa ig keh gibetki ku aysaw ig ay amadga inin, hiyawa hiyeg kabayhig ku samah ig hiyakan muwapuw gavit gannivwi,

19 heneme ku aysaw ig miyapnek, ig tivik pahadguhwenek gikakkis gihawkrivwi aynte abet ini amisnavye dahawnene adahan avanenekwa.

20 Hiyawa pahavwi kiyatye *ay amadga hawkri,* heneme ig ka bisik ariw miyaka. Ku samah puwikne miya, ig hawata miyavwata.

Kiyathaki ku pariye Uhokri amava

50 **1** Kiyavwiye Uhokri ku pariye kane gidatnisima ig humak gimkanit madikte hiyegviyenevwi ku pariye misekwenevwi amadga hawkri, ku samah niyesri inin waxri.

2 Ig Kiyavwiye Uhokri hiyapkis gikiytani gitkis kewa abukribe ku pariye hamahwa aytontak avititak Jerusalém, paytwempu barewvitye hawata barewye.

3 Ig uwohkigawiy nehmnik. Ig ka ayta tinworima. Gavitkig ayta paha tiket ku pariye pisenwevye akak madikte amadgaya inin hawkri. Ig ayta akak ka aynsima kamaygviye ganwa.

4 Ig awnase madikte hiyeg inurikyenevwi payak gikakkis madikte hiyeg amedgenevwi inin adahan igkis humewnes gawnevevu gitivutkis gihiyegavu.

5 Ig awna: “Pahadguhnay madikte nuhiyegavu ku pariye kamaxwenevwi nuvitit, neras ku pariye kuwisnene ahegbetnene nukakuh, mmanawa igkis kuwis ekke gitkis hiyeg ku igkis ikewnevwi nutuh.”

6 Igkis inurikyenevwi hiyapni gihiyegavu hene, igkis awna ku Kiyavwiye Uhokri ig waditye, igwa kuri gihiyvetnikis gihiyegavu.

7 Kuri avim inin ig Kiyavwiye Uhokri awna wotwiy, giwn: “Timapnay, nuhiyegavu, ku pariye nah awnene kuri yit. Nah akkite yit, izhaewyenevwi, ku pariye muwekne yit adahan yis misakwa avigkutavrik ku samah numawkan. Nahnewa Kiyavwiye Uhokri yiwohkiga.

8 Yis yibetki kakanhaw puwikne nutuh, yis bukah puwikne pahavwite nuvetunat. In kabay. Nah ka himahyi avatra inin.

9 Heneme ka innema yikan pak nutuh huwit avigkutavrikut ku samah numawkan. Nah ka muwaka pahavwinema yivig pak. Nah kawnata muwaka pahavwinema yivig kabrit.

10 Mmanawa madikte puwiknebdi ahavwikunevwi igkis kuwis nudahan. Hawata madikte pak ku pariye misekwenevwi muwapuw waxribdiw.

11 Madikte kuhivraviyenevwi ku pariye misekwenevwi avit waxri egnes nudahanekuye. Hawata madikte ku pariye misekwenevwi kariymadga.

12 Wake nah mativwebe numinuh, nah ka ayapkam yit. Mmanawa madikte inin waxri in kuwis nudahan payak akak madikte ku pariye misekwenevwi nivit.

13 Mmah yis ka hiyak ku nah ka ax pak arih? Hawata kabrit gimig nah kawnata higap.

14 Nah aharitne kakanhawka ku pariye ka aynsima kabaytenene. Numawkan yis kabayhan adahan madikte ku pariye nah keh yikak. Ini humaw ke yikanbe nutuh. Hawata numawkan yis ka miniw ariw madikte ku pariye yikaksan nutuh, nah yiwohkiga kane nawaygisima.

15 Hawata numawkan yis amnihswa nutuh avim ini ku aysaw yis abet kiyimwiki. Nahme mpithaynek niw. Nikwe yisme kabayhannek.”

16 Heneme ig Kiyavwiye Uhokri awna *nawenyewa hiyakemniki* gitkis hiyeg ku pariye kane wewnevwima gikak. Giwn: “Mmeneki yit yis kinetihwa amin nukumadukan waditnevyenen? Mmeneki yit yis ayap nutuh inin

O Novo Testamento e Salmos na língua Palikur do Brasil; © 2018, Wycliffe Bible Translators, Inc.

kabayka ku pariye nukaksan gitkis nuhiyegavu?

17 Yis ka muwaka nah bukih yitaraksan yiw. Yis ka ihpekere nuwnuh.

18 Ku aysaw yis patiptak gikak pahavwi amepye yis tuguhkis yihiyekemni hehpekuye gikak. Hawata yis darihwak gikakkis hiyeg powkemnavye.

19 Mbaykanenwa pes yibiyaptak. Yis kawih yibiy adahan kiniseknenwa.

20 Yis yibetki wasaymaw gidahankis yikebyuvwi. Yis awna mbeyviyenenwa iwit giminkis.

21 Yit nah ka aritnama ku aysaw yis kehne ini mbayka. Yivewkan ku nah hawata ke yisbe. Heneme kuri nah akatiwnihpitni yit. Nah kiyekisne yit madikte yitaraksan.

22 Timapnay inakni nuwnuh kuri, yis ku pariye numyehpitnivwi, kahadbe nah ka pisenwepma yikak akak madikte nudagoni. Mmanawa ayteke yuma pahavwinema hiyeg hiya yamnihka.

23 Pahavwi ku pariye kabayhan, igi ke wotbe ig kakanhewnebe nutuh. Inineki kiyathasan. Ku pariye hiyeg wewnevwi akak nuhiyekemni hene nah amnihgikisnek. Nah ka miyehgikisnek. Henewatbaki in.”

Uya bayahminan ariw nutaraksan

51 **1** Kiyavwiye Uhokri, ku samah pis ka pabaysima, uya bayahminan ariw nutaraksan! Mmanawa pis ka pamnihrasima nukakuh.

2 Barewvithanuba ariw nuvathawni. Wiwhniba nuvititak.

3 Nah hiyak ku nah tarakse. Ka aynsima nah kayah in nutaraksan. Takunipti nah kayahni.

4 Niguh, pikaknewa nah ka aynsima tarakse. Nah kehe mbayka piwtrik. Ku aysaw pis awna ku nah tarakse, in henewa. Wake pis padekwiyebe nah arimkanit biyukwiki, in waditnakam pis keh.

5 Nah taraksevye hiyeg ku samah nah amadga wayk. Avit nah amadga wayk ayipa nuhiyekemni ka wadit.

6 Pisme muwaka hiya nuyakni barewvit. Kiyavwiye, uya akka nutuh pihiyekemni inyewatnene hiyakemniki kibeyne.

7 Sagahptanuba ariw nuvathawni, marihwa nah barewvitye piwtrik. Barewbetha nudahan nuhiyekemni.

8 Uya amnihun keh nah batek timap avat akiw. Keh nah batek payak gikakkis hiyeg batekyevwi akiw. Pis kuwis kayahkise nutuh ka aynsima kuwis. Kuri, uya keh nah batek pahaynewata akiw.

9 Ka ba iveg arimkanit nutaraksan akiw. Uya bayahminan ariw madikte nuvathawni.

10 Barewvitanuba ariw nuvathawni. Nukunehnaba nuhiyekemni akiw. Ka ba isaksa nah taraksa akiw.

11 Ka ba tukuhpenuma piwntak. Ka ba wiwhpima pitip nuvititak.

12 Uya keh nah batek akak ini pamnihra nukakuh akiw. Kehnaba nuhiyekemni batek adahan ihpa piwn akiw.

13 Nikwe ik adahan nahme ikinek gawaygikis hiyeg taraksevye adahan igkisme wew avigku pihiyekemni akiw, marihwa gihiyekemnikis diyuh akiw pimkanit.

14 Kiyavwiye, nutaraksan mbeyevye. Nah ka kis dahwa amadga hawkri *nivatra*. Uya amnihun, wiwhni nuvititak. Pisnewa namnihten. Ku pis amnihun, takunipti nah kinetihwanek amin pabay akak madikte nubetki.

15 Uya keh nah ka mara akiw, woka nubiyuh adahan nah kabayhap.

16 Ku nah kakanhaw pit, heneme ku nah ka wageskere nuhiyekemni, nikwe ini ka ariknawnama pit. In ka avigkutavriknama pibetki. Kawki innema kakanhawka keh pis bayahminan ariw nutaraksan. Wake in keh pis bayahminanbe ariw nutaraksan, nikwe nah kehkama kibehtenwa adahan nah iki pit.

17 Heneme kawki innema keh pis batek. Pis muwaka hiyavun nah ahegbet adahan ihpene piwn. Inineki amawka nukanuh pit. Pis ka hiya pisma tukuh pahavwinema ku pariye kayehne gitaraksan, ig aharitne ihpene piwn.

18 Kiyavwiye, uya amnih madikte pihiyegavu siyawhyenevwi. Kehnaba kabayka gikakkis. Kehkisnaba Jerusalém ayaranwa akiw

O Novo Testamento e Salmos na língua Palikur do Brasil; © 2018, Wycliffe Bible Translators, Inc.

adahan givetunyavukis ka hiya gisamanakkis akiw.

19 Nikwe, ku aysaw uhawkan kuwis wadithebdihka, avim ini nikwe pis muwaka usuh kakanhaw pit akiw. Henewa usuh kakanhewnek pit. Usuh ikinek pit madikte ku pariye pibetki.

Uhokri hiyaknek gikakkis taraksavye

52 **1** Awayg detye, mmeneki pis keh piwanti akak pikehni mbayka? Kiyavwiye Uhokri avanenekwa ahegbet adahan hiyak gikakkis taraksavye.

2 Pis ahegbeta pihiyekemni adahan pisenwa gikakkis nawenyevwi. Pis awna wasaymka giminkis. In ke wotbe pinen kewa ivihgibe ayawi adahan kehne hiyeg kayah.

3 Pis batekte akak mbayka mpiy kabayka, pimawkan pis awnate wasaymka ariw ku pariye inyewatnene.

4 Pis wasaympiye, pis batek huwivwih piyakivwi hiyeg akak mbaytunka!

5 Inneki keh Kiyavwiye Uhokri pisenwanek pikak adahan avanenekwa. Ig kamaykiswepnek ig padakiswepnek piyawakad ariw pivin. Ig Kiyavwiye Uhokri wiwhpepnek gibetitakkis hiyeg kotenene miyate.

6 Igkisme hiyeg wadityevwi hiyapni hene, igkis wakaymnibdinek. Igkis hiyaraptihpepnek, igkis awnanek:

7 "Ivegnay git pahavwi awayg ku pariye kane ihpati Kiyavwiye Uhokri giwn. Git igwa mpithamnihwa ariw mbeyne mpinekata ig kamaxwa givitit Kiyavwiye Uhokri. Gikamaxwan ta avitit gidahan igiska. Ig battukaw ivegva adahan yuma ariknawnama muwekne git avitimpi gikehni mbayka! *Kurime ig ute ku pariye kis gidahan*."

8 *Kibeynekata nah ka henema. Pis keh* nah kewa pahakti amutribe *oliveg* imiyo, ku pariye hiyan kennesa ahumwa Kiyavwiye Uhokri givin. Nah avanenekwa nukamaxwan ta avitit pamnihra.

9 Kiyavwiye Uhokri, nah avanenekwa kabayhapnek adahan ku pariye pikehni udahan; aynte givetunkis pihiyegavu nah akkanek gitkis madikte ku pisnewa kibeyne.

Yuma hiyeg kibeyne amadga inin

Sa 14.1-3; Ekl 7.20; Ro 3.10-18

53 **1** Hiyeg mahiyekemnivye awna abet gihiyekemnikis han: "Uhokri yuma ay amadga hawkri." *Inneki keh* igkis madikte wageswe meksatruvyenenwa; igkis keh mbayka mbeyevye; yuma pahavwinema kehne kabayka.

2 Inuriktak Kiyavwiye Uhokri sarayh givegi gimkanitkis madikte hiyegviyenevwi adahan hiyepne ba ay pahavwiwatma hiyeg hiyekemniye, ba ay pahavwiwatma ku pariye inyewa batekye gikak.

3 Heneme madikte dagehbet ariw ahin waditye. Igkis hehpekuye gikakkis mbayavye. Yumahwatbaki pahavwinema kehne kabayka.

4 Ig Kiyavwiye Uhokri hiyapni hene ig awna: "Mmah madikte neras hiyeg ka pukuhpa ariknawnama? Mmah madikte igkis meksatruvyenenwa? Mmahkama igkis he kinisnenenwa nuhiyegavu avanenekwa ke wotbe giwnkis inyewatbe? Mmahkama igkis ka piriyepkaw nutuh aharitne *nuhiyekemni*?"

5 Ayge nikwe aysawnemenek igkis segkebdinek akak madikte gavisnikis, mmanawa ig Kiyavwiye Uhokri ayguhnek givetunyavu givitakis, ig keh igkis tuguhbetnek abet maraki. Mmanawa igkis ka aritnama giw.

6 Ig Kiyavwiye Uhokri gimawkan ku pahavwi pes avititak Jerusalém adahan gamnihtenkis madikte hiyeg izhaewyenevwi! Ka ba aynsima igkis Jakó gihiwhivwi bateknek ku aysaw igkis hiyap ig Kiyavwiye Uhokri keh igkis isamptaw!

Nuvetunyavu nehmnik patiptakan

54 **1** Kiyavwiye Uhokri, uya amnihun piwavrik. Uya wiwhun akak pidatni *ariw mbeyne*!

2 Kiyavwiye, timapnaba nuviryepkawni, avuriwnaba nuwnuh!

3 Mmanawa neras kawantiyavye nehmnik patiptakan. Igkis arewhavye aharitne nuwmepten. Ignekis hiyeg ka aritnama giw Kiyavwiye Uhokri.

O Novo Testamento e Salmos na língua Palikur do Brasil; © 2018, Wycliffe Bible Translators, Inc.

4 Nah hiyak ku ignewa Kiyavwiye Uhokri paraknek abet nuhawkan. Nah hiyak ku ignewa mpithan!

5 Ig Kiyavwiye Uhokri wagesenek nuvetunyavu gikehnikis mbeyne ta givititkiswa akiw. Ig Kiyavwiye Uhokri ig ka kinisakatruvyema, inneki keh ig pisenwanek gikakkis.

6 Kibeyne, Kiyavwiye! Akak madikte nubetki nah kakanhawnek pit, nah kabayhapnek mmanawa pisnewa kibeyne.

7 Pisnewa wiwhpen ariw madikte kiyimwiki, nahme akak nubetki nah hiyap gibiykemnikis nuvetunyavu.

Nah haraksaki gavitkis nuvetunyavu

2 Sam 15; Mt 26.47; Jo 18.1

55 **1** Kiyavwiye Uhokri, timapnaba nuviryepkawni! Ka ba miniwnama nuwhu ku samah nah amnihswene pit!

2 Timapnanuba, kaytwanaba nuwnuh, mmanawa nah abet ka aynsima wakaymniki.

3 Nah sagka ku aysaw nah tima arak ku samah nuvetunyavu puwimahun, mmanawa neras hiyeg mbayavye *igkis pekiswen avititak paytwempu,* kuri igkis nuhavuh butte. Igkis kihawna matekbetka nudahan. Igkis dagawnaw nutuh. Igkis ka batek ginaktikis nukakuh.

4 Nah avis mpinevevye. Hawata aviska abohri miyaka ka aynsima parekwen.

5 Nah kayah mbeyevye aviska he nuvituh segke; in ke wotbe ka nopsima aviskadbe kumadukevun.

6 Nikwe nah awna: “Aa, wake nah kahanpinabe ke tukwabe, nah amerepkama wadit arimkanit pahayku iwetrit ku kiney ik adahan nah mayak!

7 Nah tivikkam ayemwe piyawakad. Nah misakwakam ayntehan amadga amatap.

8 Kibehtenwatkama nah ivegva pahayku iwetrit kibeynewatnene adahan nah ayemwene atere ariw ini marino ku pariye haraksan.”

9 Kiyavwiye, mehpinaba gahegbetawnikis neras hiyeg. Hawata matekbetanaba ginetnikis, mmanawa nah hiyap ay avit paytwempu ka aynsima arewhaki akak matekbetka.

10 Hewke tiyegem mataytak igkis amewnama avitminew ayaranwa paytwempu. Inme kivun akak umahaka hawata akak mbeyne.

11 Kadahan mbeyne ayge muwapuw, hawata mpiksaptihka akak kiniswiki.

12 Nah wakaymni ku samah ner ku pariye miyathevun, igi kawki nuvetunyama; wake ig nuvetunyabe, *ka samkam*. Nikwekam ik adahankam nah ayemwe gavitkam.

13 Heneme pisnewa nudahewekten nukagmada kibeyne, *pisnewa miyathevun*.

14 Bawa wis inparinekwa atak payak gikakkis hiyeg kabubukuh kiyathene *Kiyavwiye Uhokri* ariku givin. Wis kinetihwene yuma pukuhpawka. *Hiyaksa pisme kuri humaw nuvetunya.*

15 *Kiyavwiye Uhokri,* igkis nuvetunyavu utenek gibikemnikis pahaye adahan. Avuheket kuwis ahegbet adahan igkisme muhukenek ivegi arikut imewti, mmanawa mbaykanenwa ay ariku givinkis hawata ay abet gihiyekemnikis.

16 Nahme amnihswanek git Kiyavwiye Uhokri adahan igme parak abet nuhawkan. *Nah hiyak ku* ig amnihunnek.

17 Hawkanawa, puwipka abet, tiyegem nah baruwkiswene. Nah tihene. Igme timavun.

18 Ig kehnek nah diyuh ariwntak ini kerka makniw barewvit awaku ka aynsima hiyeg *kuwis pareke abet nuhawkan adahan igkis* ayavan.

19 *Henewatbaki* ig Kiyavwiye Uhokri, ku pariye kumadukene ku samah akavuska hawkri, ig timavunnek. Ig pisenwanek gikakkis nuvetunyavu nudahan. Igkisme ka iknek adahan keh ariknawnama ta gitivut, mmanawa igkis ka wageskere gihiyekemnikis, igkis kawnata kiyathig.

20 Igme ner nukagmada kinisekevutne igva kavetunse gidahawektenvu ku pariye kabayntiwatnene gikak. Ig *(Ahitofew)* dunihe gahegbetawni ukakuh.

21 *Ku aysaw ig awna nutuh,* giwn mitibdite ariw *dibe,* heneme avit giyakni dagawnakanenwa. *Hawata akiw ku aysaw ig awna,* giwn *hagehgeye iwit,* hagehgete ariw iyti, heneme ayawi kewa iwanbe kane guyawisima.

O Novo Testamento e Salmos na língua Palikur do Brasil; © 2018, Wycliffe Bible Translators, Inc.

22 Akka pihawkan git Kiyavwiye Uhokri,
igme ayavapnek. Ig ka pahaynama isaksati
pahavwi awayg kibeyne tayuh adahan ig tu-
guh abet mbeyne avavyekwatma.
23 Heneme neras umehekevutnevwi
gikakkis kinisekevutnevwi, igkisme hiya
mbeynenek. Pis, Kiyavwiye Uhokri, pis pa-
dakavegikisnek ta abetit amisnavye ahawkri.
Igkis kawki danuhnek pabuskaknema gi-
dehetnikis ay amadga inin. Nahme kamax-
wanek pivitit adahan avanenekwa.

Ku aysaw nah ay abet aviska, nah kamaxwa ta pivitit

56 **1** Kiyavwiye Uhokri, uya amnihun,
mmanawa nah kuwis kiyaranwehpika
gavitkis nuvetunyavu ku pariye avanenekwa
haraksan!
2 Mpuse hawkri igkis nuvegvetni. Igkis ka
aynsima, neras ku pariye kerkerevye nukakuh.
3 Kiyavwiye Uhokri inurikyene, ku aysaw
nah ay abet aviska, nah kamaxwa ta pivitit.
4 Nah kamaxwa ta givitit Kiyavwiye Uhokri.
Nah kabayhig adahan gikaksan. Nah kamax-
wa givitit. Nah ka avisnek abohri ariknawna-
ma. Pariyeki hiyeg hiya nusamanak?
5 Nuvetunyavu kiyimwihun mataytak. Igkis
avanenekwa ivegva adahan mmahpa igkis
hiya nusamanak.
6 Igkis pahadguhwa amun pahayku iwetrit
ayemewnene. Igkis avuriw ku pariye nukeh-
ni. Igkis misakwa ahegbet adahan nuwmep-
ten!
7 Kiyavwiye Uhokri, hiyapkis gitkis neras hi-
yeg mbayavye avatra gitaraksankis, pisenwa
gikakkis akak pidagoni.
8 Pis hiyak ku samah nuwakemni, mmana-
wa pisnewa hiyap madikte nukantak. Mmah
in ka tamaknama amadga pigkagtan?
9 Ku aysaw nah amnihswanek pit, igkisme
nuvetunyavu bisikbetwikisnek. Pahat arikna
nah hiyak: Kiyavwiye Uhokri ay nukakuh.
10 Nah kabayha gikaksan Uhokri, gikaksan
Kiyavwiye Uhokri.
11 Nah kamaxwa givitit, nikwe nah ka avis-
nek abohri ariknawnama. Pariyeki hiyeg hiya
nusamanak?
12 Kiyavwiye Uhokri, nah ikinek pit ku pari-
ye nukaksan, nah ikinek pit nukanuh adahan
kabayhaki.
13 Mmanawa pis amnihpen ariw miyaka
hawata pis wiwhpen ariw hahwaki. Inneki
keh kuri nah ik adahan wewvari pivetun, Ki-
yavwiye Uhokri, abet pibutni amadga hawkri.

Nah abet mbeyne heneme nah kuwis ahegbete nuhiyekemni adahan nah paksene piw

57 **1** Uya amnihun, Kiyavwiye Uhokri,
uya amnihun, mmanawa pisnewa
nayemwekri! Aynte anavi pihanpi ayge nah
uti ayemweket adahan nah mpiyasene
mbeyne.
2 Nah amnihswa git Kiyavwiye Uhokri kane
gidatnisima. Nah amnihswa git Kiyavwiye
Uhokri awaku ignewa.
3 Inuriktak ig kaytwanek nuwnuh. Ig am-
nihunek. Ig keh neras ku pariye keryevwi
nukakuh igkis hahwanek. Kiyavwiye Uhokri
akkanek nutuh gamnihra akak gabay.
4 Nuvetunyavu ayipa kiyaraniwhpen. Igkis
kewa kawokwinebe aharit naxwitni, gaybu-
kis kewa kurumwibe akak yakot, ginenkisme
kewa iwanbe kiyawhaku.
5 Kiyavwiye Uhokri, hiyapkisanaba pidat-
ni aynte inurik hawata pikiytani muwapuw
amadga hawkri.
6 Nuvetunyavu ehe tey nudahan adahan
nukamaxwitni. Nahme wakaymni ka aynsi-
ma. Igkis kehe pahayku miyokwiye avigku
nuhina, heneme igkisnewa tuguhbetwikisnek
atere arikut.
7 Kiyavwiye Uhokri, nah kuwis ahegbete
nuhiyekemni adahan nah paksene piw. Nah
ka miniw niw.
8 Nah hawata tesne nagigni hebek akak
egu *lira* adahan kabeyhene piw. Nah kan-
nikasakere kamuw hawkanawa akak nu-
vanuh!
9 Kiyavwiye, nah kabayhapnek aynte gi-
betkis hiyegviyenevwi. Nah kabayhapnek
aynte gibetkis nawenyevwi hiyeg.
10 Pamnihra danuh tahan inurikut, inme
pikiytani hawata danuh tahan abetit ukuhne.

O Novo Testamento e Salmos na língua Palikur do Brasil; © 2018, Wycliffe Bible Translators, Inc.

11 Kiyavwiye Uhokri, hiyapkisanaba pidatni aynte inurik hawata pikiytani muwapuw amadga hawkri.

Uhokri hiyaknek gikakkis hiyeg mbayavye

58 **1** Yis ku pariye kumadukenevwi, mmah yis waditnakay amun yikumadukan? Mmah yis huwitnakay avigkut hiyakemniki ku aysaw yis hiyekne gikakkis hiyeg?

2 Kawa! Yis ivegmina yihiyekemni he adahannenwa kehne mbayka! Yis pataha yiwak akak migat avit pahatte paytwempu.

3 Hiyeg mbayavye misakwa he kehnenenwa mbayka; ku samah ariwntak igkis wayvuka, ginetnikis he wasaymkanenwa.

4 *Gibiykis* ka avuyisima ke pahavwi kaybunebe pahaywotneye *gibiybe*. Igkis mataybiswa *arit kibeyne hiyakemniki* kewa pahavwi kaybunebe ku pariye ikawvari ke wotbe ig ka timapbe

5 Mmanawa ig ka timepkere gagignimna ner kinistekevutne gidahankis kaybune.

6 Kiyavwiye Uhokri, asa dunihave gaybukis neras mbayavye! Warakave gaybukis neras kene kawokwinebe axtigi!

7 Kahadbe igkis biyukap kewa unbe dimuka amadgat wayk, marihwa igkis batekwe kewa pamatkabe ku pariye hiyan avigku ahin.

8 Keh igkis mutuhwe kewa tuwbe abet ibug! Keh igkis humaw kewa pahavwi bakimnibe ku pariye wayvuka miyarevye, ku pariye kane hiyapti kamuw abutni!

9 Avit igkis mbayavye hiyak ku pariye danuhne gitkis, ayipa igkis tigahavepkanek kewa ahavwibe. Ku aysaw adukwenewa igkis ivegnete, igme Kiyavwiye Uhokri, akak mbeyevye gidagoni, ig ivukevgikisnek akak gimaygbiynenwa.

10 Igkisme kibeynevwi bateknek ginaktinkis ku aysaw igkis hiyapnek patahwavye katiwnisaka gitaraksankis gitkis; igkis wewnek abetiw mbayavye gimigkis ka avisnama akiw.

11 Madikte hiyeg awnanek: “Henewa, igkis kibeynevwi dax gitiwnihkisnek. Inyewa Kiyavwiye Uhokri ig ay avuwiw hawkri.

Wiwhnan giwakutakkis nuvetunyavu

59 **1** Nuwohkiga, wiwhnan giwakutakkis nuvetunyavu, mpithan giwkis neras ku pariye aharitnevwi pisenwevye nukakuh.

2 Amnihnan giwkis awaykemni mbayavye; wiwhnan giwkis neras umehekevutnevwi.

3 Kiyavwiye, ivegnaba! Igkis wahapnan adahan nuwmepten. Awaykemni arewhavye pahadguhwa nutivut. Nahme yuma ariknawnama nukehni gikakkis.

4 Nah kawnata tarakasa gikakkis adahan igkis iwawhaw adahan nukamaxwitni.

5 Kiyavwiye Uhokri, pis kane pidatnisima, kannikawnaba adahan pis ayta parak abet nuhawkan! Ivegnaba, pis izhaewyenevwi giwohkigakis! Wadis, ayta hiyapkis gitkis neras hiyegviyenevwi ku pariye kane kawohkigahaw pit. Ka muwaka wakaymni gidahankis neras kinisekevutnevwi gikakkis neras arewhavye.

6 Ku aysaw misanpi, igkis diyuh, igkis wageswana paytwempu, ayhpeve ke pewrube.

7 Ginenkis kewa iwanbe. Igkis kabiman adahan puwimehne, givewkankis yuma hiyeg timavgikis.

8 Kiyavwiye Uhokri, pisme hiyaraptihgikisnek. Pis miyathanek madikte hiyegviyenevwi ku pariye ka kawohkigehewkere pit.

9 Kiyavwiye Uhokri, nah kamaxwa avitit pidatni. Pisnewa nayemwekri.

10 Ig nuwohkiga ayta patiptakannek akak gamnihra. Ig keh nah hiyapnek nuvetunyavu ku samah igkis hahwa.

11 Kiyavwiye, ka ba pisenwepma gikakkis nuvetunyavu pahayenama adahan kahadbe nuhiyegavu ka miyeh ini gihiyvankis mbeyne. Kiyavwiye Uhokri, umaptenten, pekepnigkis akak pidatni, keh igkis hahwa ta pitivut.

12 Madikte iwit ku pariye nuvetunyavu awna, in kivun akak patahwaki. Amawka igkis kamaxavepka avit giwantikiswa akiw. Igkis ibiytahak. Igkis wasaymaw.

13 Inneki keh nah ayap pit adahan pis pisenwa gikakkis abetnewa pidagoni, pisenwa gikakkis madikte adahan yuma akiw. Nikwe madikte igkis hiyaknek ku Kiyavwiye Uhokri ignewa kumadukene ay gibetkis izhaewye-

O Novo Testamento e Salmos na língua Palikur do Brasil; © 2018, Wycliffe Bible Translators, Inc.

nevwi, hawata ku in gikumadukan danuhnek
muwapuw waxribdiw.
14 Tiyegem, nuvetunyavu diyuh igkis way-
wana paytwempu, igkis ayhpeve ke pewrube.
15 Igkis wewvita pahatte paytwempu kewa
pewrube aharitne gimanakis. Igkis kasawra
ku igkis ka uti gimanakis ku pariye ik adahan
keh igkis kabihri.
16 Nahme paksanek pidatni; hawkana-
wa nah kabayhapnek kihaw amin pamnihra.
Mmanawa pisnewa humewvi nayemwekeg
abetnewa nah wakaymniye, pis humewvi bi-
siket nudahan.
17 Nah kabayhapnek, Kiyavwiye Uhokri.
Pisnewa numaptenten, pisnewa Kiyavwiye
Uhokri ku pariye batekye nukakuh.

Piriyepkawka adahan ayepne isahptawka

60 **1** Kiyavwiye Uhokri, pis tukuhe usuh.
Pis ka avuriw usuh akiw. Uhiyekemni
amebyemni keh pis dagawne wotuh, heneme
amnih usuh, iki wotuh udatni akiw.
2 Pis keh usuh avisase ke waxribe segkev-
ye in wokaw. Kurime, asa amnih usuh akiw,
sabuk ini aviska wowhu, mmanawa usuh me
hahwamet.
3 Pisnewa keh usuh pihiyegavu wakaym-
ni ka aynsima. Usuh ka hiyak ku pariye usuh
keh akiw. Usuh humaw kewa hiyeg uwka-
yehbe awaku win.
4 *Bawa* pis kuwis kannikase pahak barib-
wi adahan kerka gidahankis neras ku pariye
avisnevwi pibohri, kahadbe ku aysaw igkis
hiyapni igkisme isahptaw giwkis givetunya-
vukis.
5 Amnih usuh kuri akak pidatni; kaytwa
uviryepkawni kahadbe neras hiyeg ku pariye
pibetkivu igkis amnihka pavit.
6 Aytontak arikutak givin, ig Kiyavwiye
Uhokri awna han:
"Ku aysaw yis matekenek yivetunyavu,
nah ibekhenek ini paytwempu Sikeh. Nah
ibekhenek ini waxri Sukote asababan gitkis
nuhiyegavu.
7 Jiliyadi in kuwis nudahan, Manases ha-
wata. Efrayh humaw ke iyutibe nudahan.
Judá humaw kewa nusugabe adahan ku-
madukene.
8 Heneme Moabi humawnek kewa nube-
sinabe adahan sukuhbetene; avititme Edoh
nah padaknek nukaswatni adahan areketni
ku in nudahan. Nerasme filistewyenevwi git-
nesbaki igkis matakannek, igkis kabimenek
akak gibetkikis!"
9 Kiyavwiye Uhokri, pariye hiyeg wax-
wannek ta avitit paytwempu kiyaranene
akak iyar? Pariye hiyeg huwithannek ta avi-
tit Edoh?
10 Mmah pis tukuhpiwatma usuh hene?
Mmah pis ka atakma wew gihaptikis usuw-
tatavu akiw?
11 Uya ayava usuh ker gitivutkis uvetunya-
vu, mmanawa awaykemni gayavankis in ka
ariknawnama *wotuh*.
12 Akakme Kiyavwiye Uhokri gayavan
usuh matakanek uvetunyavu. Igwa sibuha-
venek uvetunyavu.

Uya amnih mpithan giwkis nuvetunyavu

61 **1** Kiyavwiye Uhokri, timapnaba nam-
nihswan mmanawa nah kiyimare ay.
Timapnaba nuviryepkawni.
2 Abet nuwakemni, piyawakad ariw nu-
vinuh, nah amnihswene pit. Uya amnih
waxwan arimkanit kibeynewatnene ayem-
weket.
3 Mmanawa pisnewa navuriwten hawata
pisnewa detye adahan numaptenten giwkis
nuvetunyavu.
4 Uya amnih isaksan adahan nah misakwa
pivineku ku samah nayivwi ay amadga inin.
Mmanawa nah muwaka pis mpithan anavi
pihanpi.
5 Kiyavwiye Uhokri, pis timapnite nukaksan
pit. *Kibeyne* pis kuwis ike kabayka nutuh ku
pariye kis gidahankis pihiyegavu ku pariye
kiyathap.
6 Hawata ikinaba ikivarat gidehetni kiya-
bawkad ay amadga inin, kahadbe ig dahwa
ka aynsima kamukri akiw.
7 Kahadbe ig kumaduka adahan avane-
nekwa akak pabay. Mpithanig akak pam-
nihra akak pabay.

O Novo Testamento e Salmos na língua Palikur do Brasil; © 2018, Wycliffe Bible Translators, Inc.

8 Hene nah avanenekwa paksapnek akak kabayhaki. Hawata nah kehnek hewkevye madikte ku samah nukaksan pit.

Ignewa Uhokri wayemwekegwiy

62 1 Nuhiyekemni karisaw kabayntiwa mmanawa nah iveg givititnenwa Kiyavwiye Uhokri. Giwntaknenwa namnihka ayta.

2 Ignewa ik adahan mpithan hawata amnihun. Mmanawa ignewa nukavriwten. Hene yuma mbeyne hiya nusamanak.

3 Aysawhki yis madikte miniwnek nuwhu? Ta yit nah pahavwi ku pariye yumanene nawaygi akiw, nah mbaytenene ariw paha iyar mehbetaki.

4 Yisme he aharitnen nutukepten ariwntak nuwetri kiyatye. Yis awna wasaymakanenwa numinuh adahan nah biyuk akak nuwetri. Yis awna kibeyne iwit numinuh, heneme avit yiyakni yis ibiytahan ka aynsima.

5 Heneme nuhiyekemni karisaw kabayntiwa mmanawa nah iveg givitnenwa Kiyavwiye Uhokri. Givititnenwa nah iki nukamaxwan.

6 Ignewa ik adahan mpithan hawata amnihun. Mmanwa ignewa numaptenten. Hene yuma mbeyne hiya nusamanak.

7 Nikwe namnihka akak nukiytani igwa Kiyavwiye Uhokri hiyak nikak. Ignewa detye adahan mpithan hawata adahan humaw nayemwekri

8 Nuhiyegavu, kamaxwanabay givitit Kiyavwiye Uhokri avanenekwa. Akkanabay git madikte yiwakemni, mmanawa ignewa wayemwekegwiy.

9 Hiyeg amadgayavu inin, madiptavye gikakkis igisavye, igkis ka ariknawnama, igkis kewa kamaygviyebe puhka. Wake igkis ahehkbe akak ahehtet, igkis kawki ahehkama ariknawnama; igkis hagehgetekam ariw kamaygviye puhka.

10 Ka yi muwaka kamaxwa avitit yarewhan, ine kawnata amin arikna akak amevwiki. Ku yidahan igiska wagehe ka aynsima, ka yi muwaka kamaxwa nivitit.

11 Pahaynewata akiw nah timap Kiyavwiye Uhokri awna ku gidatni in gidahan.

12 Gamnihra hawata in gidahanwata. Kiyavwiye, pisnewa katiwnih mpuse hiyeg pakekunawa akak gikehnikis.

Wakaymniki giharit Uhokri

63 1 Kiyavwiye Uhokri, pisnewa nuwohkiga; akak nuwakemni nah battukaw adahan nah misakwa ay pivetun. Madikte nuvituh payak akak nutivuh wakaymni piharit, kewa paha waxribe ku pariye mabipiye, arapuwe, yumanene arunravig.

2 Nah hiyepkere pis ay ariku Uhokri givin. Nah hiyepkere ku samah pis ka pidatnisima.

3 Wake pis ka batekbe nukakuh nikwekam nah ka misekwekere ay amadga inin. Pamnihra in kabayte ariw udahanwa uvit, inneki keh nah kabayhap.

4 Ku aysaw nah kote miyate, nah awnanek amin ku samah pis ka pabaysima. Hawata nah kannikasanek nuwakuh akak nuviryepkawkani ta pit.

5 Nah ka aynsima nubetki akak pabay, in kewa numanabe maguey ta nutuh. Inneki keh nah paknek avat akak madikte nubetki adahan kabeyhene piw.

6 Ku aysaw nah dukugi, nah kiye pis. Pisnewa nah ivegminene nuhiyekemni pimin hewke tiyegem.

7 Mmanawa pis avanenekwa parak abet nuhawkan. Aynte anavi pihanpi pis keh nah pak avat akak nubetki.

8 Piwak kihehaptak in kamaxun kabayntiwa. Nahme sumuhwa ta pivitit.

9 Igkisme neras ku pariye aharitkerevye nuwmepten igkis muhukbetkisnek miyakavinwat.

10 Igkis miyarapnek aynte abet kerka, givitkisme axavepkanek gavitkis pewru ahavwikuyene.

11 Igme ikivarat bateknek mmanawa Uhokri kehnek ig mataka givetunyavu. Neras ku pariye kehnevwi ikaksaki giwavrik Kiyavwiye Uhokri igkis batekyekuyenek hawata, nerasme wasaymavye gibiykis sabukavepkanek giwkis.

O Novo Testamento e Salmos na língua Palikur do Brasil; © 2018, Wycliffe Bible Translators, Inc.

Mpithasawka avit uvetunyavu

64 **1** Kiyavwiye Uhokri, timapnaba nuviryepkawni, mmanawa nah ay abet matekbetka. Uya amnih mpithan giwkis nuvetunyavu, mmanawa nah ka aynsima avis gibohrikis.

2 Mpithanuba ariw ini ku pariye neras mbayavye gahegbetankis nutivut; uya amnih wiwhun giwkis ignes pahabunene awaykemni arewhavye.

3 Igkis mbayavye kiyawhasa ginenkis kewa iwanbe. Igkis puwimahun akak giwnkis kivun akak arewhaki nibet.

4 Igkis ahegbet adahan ibekhene ini giwasemnekis ku pariye marakinenwa nibet. Igkis hawata ik adahan pisenwa gikakkis hiyeg kibeynevwi akak mbeyviyenenwa iwit wasaymka.

5 Igkis iki pahavwi gawaygi adahan kehnekis mbayka. Igkis kinetihwa amin iwetrtit ku kiney ik adahan igkis iki giteynikis. Givewkankis ku yuma hiyeg gihiyvetnikis.

6 Igkis ahegbeta ginetnikis aminnenwa mbeyne. Igkis awna:

"Uyay ahegbeta pahat mbeyne kabayntiwa." Hiyeg gihiyekemnikis wis ka hiyakni inyewatma.

7 Heneme Kiyavwiye Uhokri haviswigkisnek akak giyaka. Ayge nikwe, pahaye adahan igkisme kakahribdipnek.

8 Kiyavwiye Uhokri pisenwanek gikakkis avatra amebyemni gihiyekemnikis; madikte ku pariye hiyeg hiyavgikisnek igkis sasahnek gitewkis, igkis mahivwihgikis.

9 Ayge nikwe madikte hiyeg avisnek. Igkis kiyeminanek amin ku pariye Kiyavwiye Uhokri gikehni. Hawata igkis kinetihwanek amin ku pariye gikehavan akak gidatni.

10 Igkis hiyeg wadityevwi gibetkikis in ayta giwntakwa Kiyavwiye Uhokri. Hawata givititnewa Kiyavwiye Uhokri igkis uti ayemweket. Henewatbaki madikte igkis kabayhignek.

Kibeyne adahan ahiwka

65 **1** Kiyavwiye Uhokri, in wadit adahan pihiyegavu kabayhap ay avit waxri Siyawh hawata adahan igkis iki pit ku pariye gikaksankis,

2 mmanawa pisnewa kaytwa piriyepkawka. Madikte hiyegviyenevwi aytanek pimkanit *adahan amnihswene pit*.

3 Mmanawa usuh taraksavye hiyeg. Ini utaraksan sarayhe usuh, heneme, kibeyne, pis bayahmina usuh niw.

4 Ka aynsima kabayka gidahankis neras ku pariye pikanyanvu, gidahankis neras ku pariye pis waxwa atan adahan igkis misakwa pimun ay pivinwa. Usuh bateke uminuh akak ini kibeyne ariknebdi ku pariye arikuya pivin, akak ini kabayka ariwntak pivin barewvitye.

5 Kiyavwiye Uhokri, *kibeyne* pis kaytwa wownuh, pis keh usuh mataka uvetunyavu, hawata pis amnih usuh akak barewyevwi annut ku pariye pis kehe udahan. Madikte hiyegviyenevwi amadgaya inin hawkri payak gikakkis parahwokwenevwi piyawakadnene, madikte igkis iki gikamaxwankis pivitit.

6 Akak pidatni, pis batahkise waxribdi nopsadminene amun niwetri, hene pis hiyapkis pidatni ku pis detye Uhokri.

7 Pis keh parahwokwa tinwohaw. Pis keh paraw karisaw. Hiyeg hawata pis tinwohasigkis ariw gibimankis.

8 Madikte hiyegviyenevwi wakymnibdi pimin ku aysaw igkis hiya pannu. Igkis hiyapni ini kabayka ku pariye pikehni, igkis kabayhap muwapuw amadga hawkri.

9 Ku samah pis keh muwok wayk, pis akka ku pis avuriwnene waxri hawata pis kehnene in humaw igisye kibeyne adahan amutri. Kiyavwiye Uhokri, pis kivunsa warik akak un, ku samah pihiyekemni ayap pit, hene pis keh in waxri ka araymuhtrunisima amutri adahan axka.

10 Pis awahkis muwok ka aynsima amadgat kariy, adahan inme mitibdi akak un. Pis keh waxri humaw mitibete, inneki keh amutribdi aymuhwa kabayntiwa.

11 Pabay hiyankis ka aynsima amutribdi bareweyevwi. Ku kiw pis mpiya yuma muwekne, madikte ah kewyokwiye.

12 Pamatkaviyene kivun akak ivigtivyene, inme waxribdi bereswavu akak arakambet ivuritivyene abewi.

O Novo Testamento e Salmos na língua Palikur do Brasil; © 2018, Wycliffe Bible Translators, Inc.

13 Amat pahakbote akak muwtohviyene. Inme waxri amakasa in kivun akak fahin. Madikte waxri kivun akak batekka. In pekne akak madikte nibetki.

Avatman adahan kabeyhene Uhokri

66 1 Amawka madikte hiyegviyenevwi paksenekuye Kiyavwiye Uhokri akak kabimanka hawata akak batekka.

2 Paknay avat adahan kabeyhene giw. Kabayhanay gikiytani akak avatman.

3 Kabayhanig han:

"Kiyavwiye, madikte pannivwi in keh wis wakaymni! Pis ka aynsima pidatni. Pidatni keh pivetunyavu avis pibohri, igkis mabukwa pivetunat.

4 Madikte hiyegviyenevwi amadgaya inin kiyathap. Igkis paksap. *Henewatbaki,* igkis madikte pak avat adahan kabeyhene piw.

5 *Nukebyuvwi,* ba yi ayta iwasa ku pariye Kiyavwiye Uhokri gikehavan. Hiyapnay akak madikte yiwakemni ini barewyevwi annut ku pariye gikehni gidahankis amedgenevwi inin.

6 Ig wagese parahwokwa humaw waxri makaravye, igkisme wahawkrivwi manuke warik akak gikugkukisnenwa. Avim ini hawkri batekkanenwa gidahankis uhiyegavu ku samah Uhokri manuksevgikis.

7 Akak gidatni ig kumaduka adahan avanenekwa. Givegime avuriwnenekwa madikte hiyegviyenevwi. Nikwe amawka yuma pahavwinema kavetunsene Kiyavwiye Uhokri!

8 Amawka madikte hiyegviyenevwi kabayha uwohkigawiy! Amawka igkis gabayhig akak madikte giwegewnikis.

9 Ignewa mpithamnihwiy ariw miyaka. Ig kawnata isaksati wixwiy tuguh.

10 Kiyavwiye Uhokri, pis kuwis hikeke usuh. Ku samah karukri wahano asis bukahka ariwtrik tiket, hene pis hikeke usuh.

11 Pis isakse usuh tuguhe arikut tey. Pis sarayhe uduhyamadgat uhiyhan kane awinisima.

12 Pis isakse uvetunyavu sibuhe usuh. Usuh mpiye abetiw tiket hawata ahakwew un, heneme kuri pis waxwe usuh atan arit inin pahayku iwetrit nopsadnene.

13 Nikwe nah ewknek kakanhawka pivinekut ku pariye amawka bukahkanek pahavwite. Nah ikinek ku pariye nukaksan pit.

14 Ku pariye nukaksan pit, abetnewa nuwakemni, innewa nah ikepninek pit.

15 Nah kakanhawnek pit muwtoh adahan igkisme bukahkanek avitmin kakanhewket. Nah kakanhawnek pit pak ayhmadapnene garudikis payak akak kabrit. Inme asaryan wagahnek ta inurikut.

16 Madikte yis ku pariye kiyathenevwi giw Kiyavwiye Uhokri, ba yi ayta timapun, nahme kinetihwa yit amin ku pariye gikehni nudahan.

17 Nah amnihswe git adahan ig parak abet nuhawkan. Ayteke nah kabeyhevgi akak avatman.

18 Heneme, wake nah bayehpiyebe mbeyevye hiyakemniki avit nuyakni, ig Kiyavwiye Uhokri ka timavunkama.

19 Heneme, *kibeyne,* ig Kiyavwiye Uhokri timevun inuriktak, ig kaytwe nuviryepkawni.

20 Nah kabayha Kiyavwiye Uhokri awaku avanenekwa ig timap nuviryepkawni, ka pahaynatima ig ka akkama gamnihra nutuh.

Ahawkanavrik ahiwviki

67 1 Kiyavwiye Uhokri, amnihnaba usuh. Sarayhnaba kabayka uvitit. Iveg womkanit akak pabay.

2 Ini pamihra hiyapkanek gavitkis madikte hiyegviyenevwi. In humawnek areketni gitkis ku samah pis muwaka igkis wew avigkutavrik ku samah pimawkan.

3 Amawka ignes hiyegviyenevwi kabayhap, Kiyavwiye! Amawka madikte hiyegviyenevwi kabayhap!

4 Amawka igkis madikte batekyekuyes adahan igkis peknekuyes akak batekka. Mmanawa pisnewa hiyak gikakkis madikte hiyegviyenevwi avigkutavrik waditka. Pisnewa huwitha gaymahwankis.

5 Amawka ignes hiyegviyenevwi kabayhap, Kiyavwiye! Amawka madikte hiyegviyenevwi kabayhap!

6 Kibeyne, kuwis danuh ahawkanavrik adahan ahiwviki. Kibeyne, ig Kiyavwiye

O Novo Testamento e Salmos na língua Palikur do Brasil; © 2018, Wycliffe Bible Translators, Inc.

Uhokri, ku pariye uwohkigawiy, ig ike wotwiy ka aynsima kabayka.

7 Ig ike kabayka wotwiy wixwiy madikte. Kibeyne, kuwis danuh ahawkanavarik adahan hiyegviyenevwi niyesri inin waxri kiyathig, adahan igkis avis abohri gitaraksankis gikak.

Uhokri keh wis mataka madikte

68 **1** Kiyavwiye Uhokri, kannikawnaba, higihnaba neras pivetunyavu *wavitkigtak*! Kehnaba neras ku pariye pamiyhetnevwi igkis bisikbetwikis *pavitkigtak*.

2 Uya mehbetigkis kewa sariyanbe mehwevye ta abetit mayg. Keh igkis mbayavye madik ta pivetunat kewa iytibe ta avetunat tiket.

3 Igkisme hiyeg ku pariye wadityevwi igkis batek giminkis ay pivetun, igkis peknes avat.

4 *Henewatbaki.* Paknay avat adahan kabeyhene Kiyavwiye Uhokri! Kabayhanay giw akak agigman. Ahegbetanay gihina ner ku pariye nehmnik betempi avitmin ukuhne, igi kewye Kiyavwiye Uhokri Dehetniye. Bateknay givetun.

5 *Kibeyne,* ig Kiyavwiye Uhokri inurikyene, arikutak givin kiyatye, ig avuriw ignes migenavye hawata ig mpithamni egnes madankunovwi.

6 Ig iki gitkis hiyeg tukuhkarempu paha payt adahan igkis misekwenes. Ig isahkis kamaxkarempu adahan igkis isahptaw adahan igkis batekyes giminkis. Heneme ku pariye kannikaw adahan kavetunsig igkis misakwanek aynte amun waxri ku kiney mihetnikinenwa.

7 *Henewatbaki pis keh minikwak,* Kiyavwiye, ku aysaw pis waxwe pihiyegavu *avititak Ejitumnaw,* ku aysaw pis wewkiswigkis amadgew amatap.

8 Avim ini hawkri waxri segke, en waykise ka aynsima muwok. He inwa waxri Sinay segke awaku Kiyavwiye Uhokri, izhaewyenevwi giwohkigakis, gaytni atere.

9-10 *Ayteke ariwnteke ini igkis* pihiyegavu *danuhe avitit* ini piwaxig ku pariye pikan gitkis ku aysaw igkisme muweke gitkis. Ayge pis waykise ka aynsima muwok adahan nukunehne ini piwaxig ariw amabi. *Kibeyne!*

11 Kiyavwiye, pis awna *gitkis pihiyegavu adahan igkis mataka neras Kanaahyenevwi ayge.* Henewa igkis matekevgikis. Muwapuw *pihiyegavu* gitinorakis ewke inin kibeyne inetit. Egkis awna:

12 "*Kibeyne,* neras ikivaratviyenevwi payak gikakkis gisuwtatavukis igkis madikte bisikbetkis!" Ayteke nikwe egkis tinogben ibekhekbet amin ini igiska ku pariye guvetunyavukis ikise butte gihavukis. *Egkis ka abetma ini kerka. Gannivwikis ininewa adahan* avuriwnos guvigkis muwtoh ay guvinwakis.

13 *Hiyaksa kuri* gubereswankis kewa tukwabe, guhanpikis huwiyave. Egkis awasvit akak karukri wahano, hawata akak karukri seyno.

14 *Ignewa Kiyavwiye Uhokri gannip.* Akak gidatni ig kehe ignes ikivaratviyenevwi igkis bisikbetwikis *wavitkigtak,* ig keh igkis mehwe *gavitkigtak* kewa un kiseviyebe pusuk awahnibet kamuw ayge avit ini waxri imuwadnene.

15 In waxri Bazahmnaw in ka nimunisima. In waxri ka aynsima amunibdih barewyevwi.

16 Mmeneki yis aytontak avititak ini waxribdi imuwadminene kennesa arivramin Izhayewyamnaw, yis ivegbet akak yitihpa arimkanit inin waxri ku pariye ig Kiyavwiye Uhokri kaniyvin adahan ig misekwene nivit? *Yis ka hiya gimaptahka.* Ig Kiyavwiye Uhokri kavinwanek ay adahan avanenekwa.

17 *Ig detye ig.* Ig ka aynsima gikahosa *ahj, ke kasisbe. Yisme yuma yidatni gitivut. Hene* ig Kiyavwiye Uhokri aytwe avititak ini waxri Sinay arimkanit giwaxig barewvitye.

18 Kibeyne, Kiyavwiye, pis wagehe inurikut. Ayipa pis wanekbete gihawkankis pivetunyavu. Pis atere iwene kakanhawka gidahankis pihiyegavu ku pariye misekwenevwi amadga inin givuwikis hiyeg mbayavyempu. *Kibeyne ku samah* pis kavinwa ay umunuh.

19 Kibeyne gidahan Kiyavwiye! Mmanawa ignewa mpuse hawkri hiyekne akak uhawkan. Ignewa wamnihtenwiy.

20 Ig Kiyavwiye Uhokri uwohkigawiy ignewa Uhokri Dehetniye ku pariye amnihwiy;

O Novo Testamento e Salmos na língua Palikur do Brasil; © 2018, Wycliffe Bible Translators, Inc.

ignewa Kiyavwiye Uhokri, Ukivarawiy, ku pariye wiwhwiy ariw miyaka.

21 Ig inyewa bekbetenek gitewkis givetunyavu, neras ku pariye adukwenewa misekwenene akak givathawnikis.

22 Ig Kiyavwiye Uhokri awna: “Nah kehnek yivetunyavu diyuh ariwntak waxri Bazah. Nah kehnek igkis diyuh ariwntak parahwokwa amihawni

23 adahan yisme awkenek abet gimigkis. Igkisme yivig pewru ewhanek gimigkis ku samah gimawkankis.”

24 Nukivara, Kiyavwiye Uhokri, madikte hiyeg hiyepnekuye ini piwewni atan akak madikte pidatni. Igkis hiyap piverekemni arikut pivin barewvitye.

25 Avatkeknevwi wew pitatkimpi. Igkisme agighenevwi, butte. Ayge giyegbikis egkisme himanoviyo tesempikis gusabbugakis.

26 *Egkis awna:* “Kabayhanabay Kiyavwiye Uhokri abet givahdukawnikis gihiyegavu. Kabayhanay Kiyavwiye madikte yis izhaewyenevwi gihiwhivwi.”

27 Pitatye igkite Benjamih gidahan gihiyegavu ayta, igkis ku pariye isitenene gibetkis gikebyuvwi. Ayteke igkisme Judá gihiyegavu ayta payak gikakkis giwewkistenvukis. Ayteke nikwe igkisme giwewkistenvukis Zebuloh gihiyegavu hawata akak giwewkistenvukis Naftali gihiyegavu.

28 Akkanaba pidatni, Kiyavwiye Uhokri. Inin pidatni ku pariye pis kawihe adahan wawnamnihpitni.

29 Arikutak pivin, ay Jerusalém, ku kiney ikivaratviyenevwi ewk pit kakanhawka,

30 himahnaba Ejituyenevwi, ku pariye kene axtigibe adahan sikuvwi. Kiyavwiye Uhokri, himahnaba neras hiyegviyenevwi, neras kene pahabunene pakadminbe akak akamkayuvwi, he madikte igkis mabukwanek adahan igkis kakanhewnes pit karukri seyno! Ibekhebdihe hiyegviyenevwi ku pariye ba gibetkikis keh kerka.

31 Aytanek pit ikivaratviyenvwi kiyatyevwi avititak Ejitumnaw. Igkisme hiyeg etiyopiyenevwi, akak giwakkis tarak han inut, igkis piriyepkawnek pit, Kiyavwiye Uhokri.

32 Paknay avat git Kiyavwiye Uhokri, madikte yis hiyegviyenevwi avitya waxri, paknay adahan kabeyhene Kiyavwiye Uhokri.

33 Ig awayg inurikyene minikweknene. Timapnay Kiyavwiye Uhokri gikuvimna detye.

34 Akkanay Kiyavwiye Uhokri gidatni; in gikiytani ay givitkis izhaewyenevwi. Inme gidatni ay inurik.

35 Ig Kiyavwiye Uhokri ka gibewisima ay ariku givin barewvitye. Ig izhaewyenevwi giwohkigakis iki gidatni gitkis gihiyegavu. Kabayhanay Kiyavwiye Uhokri.

Amnihun, Kiyavwiye, nah me miyamet

Mt 27.33; Lk 23.33; Jo 19.18

69 **1** Kiyavwiye Uhokri, amnihnanuba. Mmanawa in ke wotbe nah me aniksewmet ahakwa un, in kuwis danuh nubitamnew.

2 In ke wotbe nah uruknene abet ibug mihadnene. Yuma ku kit nah awiyasa nukugkuh. Nah aynte ahakwa un kane amihnisima, nah aniksewnene, amiyanme tarisnene nah.

3 Nah uyuhevye kuwis awaku mpiynevevye nah kabiman. Nukuvi madikte aravwip. Nuwtyak ka aynsima mabi awaku tihaki, nah wahepne nuwohkiga ayta amnihun.

4 Ignes ku pariye namiyhetnivwi waditnevyenen igkis ka aynsima kibite mpiy nusemni nutewhaya. Nuvetunyavu kinetihwa wasaymakanenwa numinuh. Igkis detyevwinenwa hiyeg. Igkis mpiksaw nuwmepten. Igkis mpiksaptihun adahan nah diyuhkis ku pariye nah kane amevwi.

5 Kiyavwiye Uhokri, nuvathawni ka ayamawnema piw. Pis hiyap ku samah nah ka patehwevye piwtrik.

6 Kiyavwiye Uhokri Detye, ka ba isaksa neras kamaxwenevwi pivitit mpiyasa maraki nuhawkanavrikma! Pis Izhaewyenevwi giwohkigakis, ka ba isaksa nah maraka neras ku pariye kiyathenevwi piw!

7 Mmanawa nubetki pikak keh nah mpiyasa mahivwihka pivatra. Nah awasvit akak maraki.

O Novo Testamento e Salmos na língua Palikur do Brasil; © 2018, Wycliffe Bible Translators, Inc.

8 Nah kewa pahavwi nawwotunyebe gitkis nukebyuvwi, nah kewa pahavwi kane hiyakanbe gavitkis gikebyuvwi.

9 Nah kiyatha Uhokri Givin mpinevevye. Nah ka hiyepkere ariknawnema patahwaki parak atere. *Ka sam.* Nah amava ta nuvitit madikte ini mahivwihka ku pariye hiyeg awna pimin.

10 Nah maxhaw. Nah ikaw tuwatevye. Ignesnewa mahivwihun.

11 Nukawihni yuma nikiytani, in he saknenwa. Igkisme hiyapni hene, igkis miyathan.

12 Igkisme *hiyeg kiyatyevwi* awna numinuh amadgew higiwap. Hawata hiyeg uwkiyavu paksabdihun akak mahivwihka.

13 Nahme *ka aritnema giwkis,* Kiyavwiye Uhokri, nah iveg pivititnenwa abet nuviryepkawni pit. Kiyavwiye, uya kaytwa nuwnuh ku aysaw piswa pimawkan, mmanawa pis batek nukakuh ka aynsima. Uya amnihun ku samah pis kuwis ikakse nutuh.

14 Ka ba isaksa nah digiswima abet ini kene ibugbe. Uya amnih wiwhun giwakutakis nuvetunyavu, ariw ini miyaka mihadnene kene unbe.

15 Ka ba isaka ini kene parawbe hiyuhun. Ka ba isaksa nah digiswima abet amiyan. Ine kawnata isaksa imewti dakerevunma.

16 Kiyavwiye Uhokri, uya kaytwa nuwnuh, mmanawa pis kibeyne. Ka aynsima batekka pimun. Uya parak abet nuhawkan, mmanawa pis ka aynsima pamnihra.

17 Ka ba ayamwa giw pibuk. Kaytwanaba nuwnuh kuri, mmanawa nah ka aynsima wakaymni.

18 Ba ayta, uya amnihun! Uya wiwhun giwakutakis nuvetunyavu!

19 Pis hiyap madikte neras nuvetunyavu. Pis hiyak ku samah igkis mahivwihun. Hawata pis hiyak ini maraki ku pariye nah mpiyasa gihawkanavrikkis.

20 Ini mahivwihka kiyimwihpen yuma hene akiw. Nah wahep ba ay hiyeg ku pariye amnihun, heneme waditnevyenen. Nah wahep ba ay hiyeg ayta adahan aydhan, heneme nah ka uti pahavwinema.

21 Ku aysaw nah mativwevye, igkisme ike nutuh iveyti pahaywotniye. Ku aysaw nah arabyuvye un, igkisme ike nutuh win suwiyweye.

22 Gitkis neras nuvetunyavu ku pariye hiyapkisenevwi inin mbeyne nutuh, *igkis kuwis matekevun*. Kurinewa igkis kehnes fet akak madikte gibetkis. Bawa igkis ka matakannek. Ini ku pariye kabay gitkis innewa hiyapkisnek mbayka gitkis adahan gibiykaseptenkis.

23 Kiyavwiye Uhokri, uya motsevgikis! Uya pisenwa akak gidatnikis!

24 Hiyapkisnaba gitkis ini pidagoni ku pariye kene tiketbe.

25 Kehnaba givinbetkis misakwa barewarik, yuma pahavwinema hiyeg misekwene ayge.

26 *Mmanawa igkis ka amnih* hiyeg ku pariye huwivwihka. *Kawk,* igkis ivegva hiyeg ku pariye pis isaksa hiyap mbeyne adahan giwmeptenkis. Hawata igkis hiyaraptihpigkis awaku ku samah igkis hiyepne ini mbeyne.

27 Hiyapkisnaba gitkis ku samah gitaraksankis; igkis ka kis adahan pis amnihgikis aynesnima.

28 Igkis kis adahan pis mankise giwkis amadgatak kagta adahan dehetniki. Igkis ka kis adahan giwkis tamaka ku kiney hiyeg wadityevwi giwkis tamak.

29 Nah ay kivun akak wakaymniki hawata akak kadniki. Kiyavwiye Uhokri, uya kannikasan; uya amnihun!

30 Nahme paksanek piw akak avat. Nah kabayhanek pikiytani akak madikte nubetki.

31 Ini ta pit in kabaytenek ariw ku nah kakanhewne pit akak pahavwi pak barewvitnene.

32 Ayge nikwe ku aysaw hiyeg wakaymniyevwi hiyapnek ini igkis bateknek giminkis ka aynsima. Igkisme hiyeg kiyathenevwi Kiyavwiye Uhokri igkis batekenek ginaktinkis.

33 Mmanawa ig Kiyavwiye Uhokri timap neras ku pariye yumanene arikna gidahankis hawata ig kaytwanek gihiyegavu giwnkis neras ku pariye kene aynte ariku parakseketbe abet kayahwaki.

O Novo Testamento e Salmos na língua Palikur do Brasil; © 2018, Wycliffe Bible Translators, Inc.

34 Kabayhanabay Kiyavwiye Uhokri, yis waxri akak inurik, yis parahwokwavyene akak madikte ku pariye ariknaviyene ay yivit!

35 Ig amnihnek gihiyegavu avitya Jerusalem. Hawata ig kehnek akiw paytwempuviyene *avit* Judamnaw. Gihiyegavu misakwanek ayge avit ini waxri ikaksaki gitkis, inme misakwa gidahankis adahan avenenekwa.

36 Igkis Kiyavwiye Uhokri gibukvig misakwanek ayge nivit. Madikte igkis ku pariye batekyevwi gikak misakwanek ayge avanenekwa.

Uya parak abet nuhawkan kuri

70 **1** Kiyavwiye Uhokri, uya amnihun parak abet nuhawkan kuri!

2 Kahadbe ignes ku pariye aharitnevwi nuwmepten igkis marekepkankis pahatye giminkis. Kahadbe igkis bisikbetwikis awaku igkis marekepkankis, awaku igkis hahwa, ignes ku pariye batekyevwi akak ku samah nah wakaymniye.

3 Ignes ku pariye miyathan igis kis adahan igkis marekevwebdi. Hawata adahan gihawkankis matekbet.

4 Ayge nikwe neras ku pariye pivegvetnivwi ik adahan igkis karisaw. Hawata madikte ku pariye batekyevwi akak pamnihakni udahan igkis awnanek avanenekwa: "Kiyavwiye Uhokri ig ka gikiytanisima!"

5 *Ku akak inin* nah kewa madiptivyebe ku pariye yumanene arikna gimun. Heneme pis, Kiyavwiye, uya avuriwhun! Uya parak abet nuhawkan. Ka ba ayivwihwa. Mmanawa pisnewa namnihten, Kiyavwiye nuwohkiga.

Giviryepkawni pahavwi kiyavarivye

71 **1** Kiyavwiye Uhokri, pisnewa ku kavit nah kamaxwa. Ka ba isaksa nah kayah maraki awaku ku samah nah hahwa.

2 Uya parak abet nuhawkan kuri! Uya amnihun! Uya wiwhun abetitak ini mbeyne, mmanawa pisnewa waditye! Uya timapun!

3 Kiyavwiye Uhokri, uya humaw nayemwekri *ku kit hiyeg ka hiya nusamanak.* Uya humaw kewa paytbe nopsadnene adahan numaptenten. Pisnewa mpithan! Pisnewa avuriwhun!

4 Kiyavwiye nuwohkiga, uya wiwhun ariw ini mbeyne hawata ariw gidatnikis neras awaykemni arewhavye mahivwihkevutnevwi.

5 Kiyavwiye Uhokri, nuwohkiga, ta pivitit nah iki nukamaxwan. Ku samah nah takweyete nah kamaxwa ta pivitit.

6 Madikte ku samah nayivwi ay amadga hawkri nah amnihswene ta pit avanenekwa; pisme avuriwven ku samah ariwnteke nah amadga wayk. Nah kabayhap avanenekwa.

7 Nuhiyvan mbeyne amadga inin in humewvi kewa abekteybe gitkis hiyeg, *mmanawa igkis ik adahan hiyap ku* pisnewa detye numaptenten.

8 Hewkevye nah kabayhap, nah kinetihwa kiberevut amin pikiytani.

9 Nikwe ka ba tukuhpenuma kuri ku samah nah kuwis kiyaparivye. Ka ba ikiswenuma kuri ku samah nah ayipa mabimnevye.

10 Mmanawa nuvetunyavu muwaka nuwmepten. Igkis awna mbeye iwit numinuh. Hawata igkis ahegbeta ginetnikis adahan nuwmepten.

11 Igkis awna: "Uhokri kuwis ikiswig. Uyay haraksevgi kuri adahan wixwiy kamaxwig, mmanawa yuma pahavwinema adahan gimaptenten akiw."

12 Kiyavwiye Uhokri, ka ba ayguhwa nuwhu! Nuwohkiga, paraknaba abet nuhawkan kuri!

13 Pisenwanaba gikakkis neras nuvetunyavu, kehnaba igkis biyukap igkis marepkepka ignes ku pariye muwaka nuwmepten.

14 Nahme numawkan avanenekwa nah ikinek nukamaxwan ta pivitit. Nah kabayhapnek avanenekwa akiwka akiwnek.

15 Nah akkanek ku pisnewa waditye. Mataytak nah awnanek amin pamnihakni hiyawa nah ka ik adahan pukuhpin.

16 Nah kabayhanek pidatni, Kiyavwiye nuwohkiga. Nah kinetihwanek amin ku samah pisnewa waditye, henewatbaki aminenwa pabay nah awnanek.

O Novo Testamento e Salmos na língua Palikur do Brasil; © 2018, Wycliffe Bible Translators, Inc.

17 Pis kannuhpen ku samah nah bakimnite. Hawata kuviknene nah awnihnene amin ariknebdi barewyevwi ku pariye pikehavan.

18 Kurime nah kuwis kiyaparivye, nusemni hawata seye, ka ba tukuhpenuma, Kiyavwiye Uhokri! Misakwanaba nukakuh kuri akak inin ku aysaw nah ekkenete pidatni akak pikiytani gitkis neras hiyeg hawata gitkis gihiwhivwikis akiw.

19 Kiyavwiye Uhokri, ini waditka ku pariye pis kadahan in danuh tahan inurikut. Pis kehe ka aynsima ariknebdi. Yuma pahavwinema hiyeg kema pisma.

20 Pis kehe nah mpiyasa ka aynsima wakaymniki, pis hiyapkise mbeyne nutuh. Heneme nah hiyak ku pis ikinek nudatni akiw, pis wiwhunnek ariw miyaka.

21 Pis keh nah kiyathakanek ka aynsima akiw. Hawata pis ikinek nudatni akiw.

22 Inyewa nah kabayhapnek akak hebek. Nuwohkiga, nah kabayhapnek awaku pisnewa ka kinisakti. Nah agighanek akak nagigni adahan kabeyhene piw, Kiyavwiye Barewvitye, izhaewyenevwi giwohkigakis.

23 Nah paknek akak madikte nubetki ku aysaw nah agighene avat pidahan. Nah paknek akak madikte nudatni, mmanawa pisnewa amnihpen.

24 Henewatbaki mataytak nah awnanek amin ku samah pisnewa waditka akivara, mmanawa ignes ku pariye aharitnevwi numetkepten igkis madikte hehwebdi, mmanawa pis pisenwe gikakkis.

Piriyepkawka gidahan ikivarat aytwenihpiye

72 **1** Kiyavwiye Uhokri, kannuhnaba ner ikivarat adahan ig hiyak akak hiyeg gitaraksankis avigkutavriknawa pihiyekemni waditye. Henewatbaki, kannuhnigba

2 kahadbe ig hiyap pihiyegavu kabayntiwa hawata ig avuriw neras madiptavye akak waditka.

3 Kahadbe kadahan kabaykanenwa ay avit paytwempu hawata adahan hiyegviyenevwi hiyavak akak waditka.

4 Kahadbe ig ikivarat hiyak gikakkis madiptavye akak waditka. Hawata adahan ig ayava neras ku pariye kane aynsima muwaka gitkis. Hawata adahan ig misakkis neras ku pariye hiyapkisne mbeyne gitkis.

5 *Kiyavwiye,* amawka pihiyegavu kiyathap avanenekwa ku aysaw kamuw aytente ariku en, hawata kayg ayvarihte.

6 Kahadbe ner ikivarat *wadisasa gihiyegavu gihiyekemnikis* hawata ku samah muwok wadisasa wamutra ku aysaw in wayk.

7 Kahadbe wadityevwi gihawkankis kabayntiwa ku samah gayivwikis ay amadga inin, hawata gihiyekemnikis karisaw ku samah kayg gayivwi amadga en.

8 Gikumadukan danuhnek ariwntak pahambatak parahwokwa danuhte pahambatak akiw hawata in kavusa ariwntak warik Ewfrates danuhte amaksemni waxri.

9 Hiyeg ku pariye misakwa ayntehan amadga amatap mabukwanek givetunat, givetunyavume tuwatasawnek gitivut igkis mabukwanek gikihpurit abet *wayk* atabdabni.

10 Ikivaratviyenevwi ariwntak Espanhamnaw akak nopsanyuvwi kewgihribdi igkis kakanhawnek git. Hawata neras ariwntak Arabyamnaw akak Etiópyamnaw.

11 Madikte ignes ikivaratviyenevwi mabukwanek givetunat. Hawata madikte hiyegviyenevwi amadga wayk kumadukasawnek git.

12 Ig ikivarat amnihnek madiptavye ku pariye amnihswenevwi git. Hawata neras ku pariye muweknevwi gitkis ig ayavigkisnek.

13 Ig kayah gidahankis neras mabimnavye hawata neras ku pariye yumanene arikna gimunkis. Ig amnihgikis adahan igkis ka miyap.

14 Ig wiwhgikis ariw kinisaka hawata ariw arewhaki; gidehetnikis in ka avigasima git.

15 *Kibeyne,* ner ikivarat kis adahan ig dahwa ayivwad amadga inin! Ig kis adahan ig ikepka karukri wahano ariwntak Arabyamnaw! Ig kis adahan gihiyegavu piriyepkaw gidahan hewkevye adahan ig Kiyavwiye Uhokri sarayhnenekwa gabay givitit.

16 Kahadbe ka muwakti axka ay avit uwaxigwiy. Kahadbe uwaxigwiy misakwa

O Novo Testamento e Salmos na língua Palikur do Brasil; © 2018, Wycliffe Bible Translators, Inc.

awasvit akak amutribdi adahan egkis sarayhnos *ka aynsima* guwkis kewa aynte avitbe waxri Libanomnaw. Kahadbe paytwempuviyene misakwa kivunmadave akak hiyeg kewa pamatkabe hiyan amadga amatap.

17 Amawka ukivarawiy giw ka miyehkanti. Hawata adahan gikumadukan dahwa ku aysaw kamuw aytente. Hawata amawka madikte hiyegviyenevwi ayepnekuye kabayka git Kiyavwiye Uhokri adahan igme iki kabayka gitkis. Hawata ku samah ig ikinene kabayka git ikivarat.

18 Kabayhanay Kiyavwiye Uhokri, izhaewyenevwi giwohkigakis, mmanawa ignewa hiya akehka madikte ini annut barewye hene.

19 Kabayhanay avanenekwa ini giw kane nikiytanisima. Hawata adahan gikiytani kivunsa pahatte niyesri waxri. Henewatbaki! Henewatbaki!

20 Ay pisenwa ini giviryepkawni Davi, ku pariye Jesse gikamkayh.

In waditnevyene wis kaminwaptih hiyeg

73 **1** Kiyavwiye Uhokri ig inyewa kibeyne gikakkis gihiyegavu izhaewyenevwi. Ig kibeynewa gikakkis gihiyegavu ku pariye barewbetyevwi gihiyekemnikis.

2 Nahme kaba patehe nuhiyekemni *waditnevyenen*. Nah ikawvari ke pahavwibe hiyeg ku pariye kaba tuguhkam abetit ibug. *Hawata nah kabahte hene.*

3 Mmanawa nah hiyap hiyeg ku pariye kane kumadukasewkere git Kiyavwiye Uhokri, igkis mbeyevye gihiyekemnikis, heneme igkis uti ka aynsima kabayka ay amadga hawkri. Nah hiyapni hene nah kaminwaptihpigkis.

4 Igkis yuma wakaymniki ay gimunkis. Igkis ayhmadave garudikis. Igkis makniwbetave.

5 Igkis ka muwaka battukaw adahan givitkis. Igkis ka hiyap mbeyne kema giyakikisma hiyeg gihiyvankis mbeyne.

6 Gitkis igkis kabayte giwkis nawenyevwi hiyeg. Igkis keh giwantikis akak garewhankis.

7 Giyaknikis kivunmadave akak mbayka. Gihiyekemnikisme ivegminenekwa hiyakemniki mbeyviyenenwa. Yuma hiyeg mpithigkis.

8 Igkis gibetkikis miyatha hiyeg. Igkis awna he mbaykanenwa. Giwnkis: “Nah pi datte piw. Nah hiyapkisnek pit.”

9 Igkis ikawvari hiyekemnite giw Kiyavwiye Uhokri inurikyene. Igkis kabukhaw gitkis hiyeg amadgayavu inin.

10 Igkisme Kiyavwiye Uhokri gihiyegavu hiyapni hene, igkis wakaymnibdi. Igkis kewa pahavwi hiyegbe ku pariye ay ahakwa un mihadnene, yuma ku kit ig kamaxwa, ig misakwa he awokhavwi.

11 Igkis awna: Mmah Kiyavwiye Uhokri ka hiyaknima? Ig kane gidatnisima adahan ig hiyak gikakkis neras hiyeg. Mmah ig ka hiyak ku pariye gikehnikis?”

12 Igkisme mbayavye ka kumadukasewkere git Kiyavwiye Uhokri. Igkis yuma arikna muwekne gitkis. Igkis kibihenene gewkanbetkis akiw.

13 Nah hiyapni hene, nah kabahte awna: “Mmeneki nutuh nah mpiksaw ikaw wadit? In waditnevyenen nah avuriw nuhiyekemni adahan nah ka patahwa.

14 *Nah kuwis ikaw Uhokriyan, hiyaksa* nah hiyepne mbeyne mataytak. Mpuse hewkevye nah hiyapkiska mbeyne nutuh akiw. Igkisme neras ku pariye mbeyevyenenwa gihiyakemikis igkis ikaka kabaykanenwa gitkis. *Mmahki inere?*”

15 *Kiyavwiye,* wake nah awnevyebe inakni hene, nah taraksasepkam pihiyegavu. Inneki keh nah sabuke nubiyu.

16 Nikwe nah mpiksew pukuhpin *nuwnteknewa*. Heneme in ka aynsima mahiko nudahan.

17 Ayteke nah pareke Kiyavwiye Uhokri givinekut. Ayge nikwe metakwa nah pukuhpin. Nah pukuhpe ku pariye danuhnek gitkis neras mbayavyenpu amaksemni hawkrinek. *Igkis ka misakwa igisyevwi adahan avanenekwatma.*

18 Igkis kewa pahavwi hiyegbe ku pariye waywe amin *pah. Gitkis igkis waywe ayge kabayntiwa igkis ka kirih ayteke. Bawa* ini givahnikis ka akikinisima. Henewatbaki pis

O Novo Testamento e Salmos na língua Palikur do Brasil; © 2018, Wycliffe Bible Translators, Inc.

kehnek igkis tuguhbetwikisnek arimkanit biyukwiki.

19 Pahaye adahan igkis pisenwepkanek gihawkankis akak mbeyevye mbeyne.

20 *Ini kabayka gidahankis ay amadga inin in mpiyenek kibehtenwa ke arisuntibe.* Igkis miyehavepkanek hawata ku samah wis miyeh warisun ku aysaw hewke. *Kiyavwiye,* aysawnemenek ku aysaw pis kannikawnek pis miyehpigkisnek pahaye adahan.

21 Waditnevyenen nah ikiygikis ku igkis ka aynsima gibunugakis. Ka kiskama nah bawkiswa giminkis hene. *Kuwewanek igkis biyukapnek akak madikte gibunugakis.*

22 *Kiyavwiye,* nah ka ikwa adahan nah pukuhpap. Nah kewa puwiknebe yuma nuhiyekemni ta pivetunat.

23 Heneme *kibeyne,* Kiyavwiye, nah kabunuga pikak. Mmanawa nah avanenekwa ay pimun. Pisme sumuhnan nuwakuh adahan nah ka kirih.

24 *Kibeyne, ku samah nah ay amadga inin* pis huwitha nuhiyekemni akak pihiyekemni. Aysawnemenek *aynte inurik* pis amavannek akak madikte kabayka pivinekut ku kiney yuma aynesnima mbeyne, ku kiney barewkanenwa.

25 Pisnewanek nudahewekten aynte inurik. Nikwe ku samah nah aytente ay amadga inin nah ka muwaka ariknawnama akiw. Ininewa numawkan adahan pisnewa nudahewekten ay.

26 Hiyawa nah ka makniwbet ay amadga inin, hiyawa nihu akak nuhiyekemni mabimnebdip, heneme ka sam. Ignewa Kiyavwiye Uhokri nawayghetni. *Kibeyne,* ig nudahewekten adahan avanenekwa.

27 Ignesme neras ku pariye piyawakadnene piw igkis biyukapnek. Pisme pisenwanek gihawkankis ignes ku pariye kane wewkere pikak.

28 Nahme numawkan nah ka henema, numawkan nah kahwa kennesa git Kiyavwiye Uhokri adahan nah batekye *ay gihumwa*. Nah iki nukamaxwan givititnewa Kiyavwiye Uhokri. Inneki keh nah kinetihwa muwapuw amin madikte ini kabayka ku pariye gikehni.

Piriyepkawka adahan hiyeg isahptaw

74 **1** Kiyavwiye Uhokri, mmahki pis tukuhe usuh avanenekwa? Mmahki pis dagawnaw wotuh usuh ku pariye pivigvu muwtohviyene?

2 Kiyenaba pihiyegavu ku pariye minikwak pis kaniyvigkis pidahan. Hawata pis amnihpigkis wiwhpigkis abetitak bukitka kahadbe igkis humaw pidahannenwa. Kiyenaba inin waxri Siyawh ku kiney pis kavinwe.

3 Ba ayta adahan pis wewvita madikte inin mehbetaki yumanene nimaksemni. Uvetunyavu kuwis mehbete madikte ku pariye ay ariku pivin.

4 Pivetunyavu kabiman akak gibetkikis ariku pivin. Ayge igkis tabirase gibagbakis ke wotbe igkis kuwis matekemnibe.

5 Igkis ayta *akak madikte gihawnakis* kewa tiketukavutnevwibe ihukwempiye ahavwibdi akak gimegwankis.

6 Akak gimegwankis hawata akak gimagtakis, igkis mehbete madikte ahpiyenevwi barewyevwi kehkabdi *adahan akisi pivin*.

7 Igkis bukehe pivin. Igkis ka kiyatha inin iwetrit ku kiney pis kiyathaka. Hawata igkis dunihpin madikte akiw.

8 Igkis ivegmine gihiyekemnikis adahan sibuhe usuh pahatye uminuh. Igkis bukahave madikte iwetritviyene ku kiney izhaewyenevwi kiyathap ay avit giwaxigkis.

9 Kuri yuma kabayka udahan ku samah uvewkan usuh wahap. Yuma Uhokri gawnevevu akiw. Hawata yuma hiyeg ahiyekten aysaw ayivwi inin dahwanek.

10 Kiyavwiye Uhokri, aysawhki ayivwi uvetunyavu miyathanek usuh? Mmah igkis mahivwihpinek adahan avanenekwa?

11 Mmahki pis ka ayavekere usuh? Mmahki pis ka awokhasaw womkanit?

12 Heneme pis, Kiyavwiye Uhokri, pis humewvi ukivara ku samah akavuska hawkri. Hawata pis amnihe usuh pihiyegavu kiberevut *giwkis uvetunyavu*.

13 Akak pidatni kane aynsima, pis bakwanse parahwokwa. Ayteke pis sibuhe gitewhakis nopsadminene axtigivyene ayge ahakwa parahwokwa.

O Novo Testamento e Salmos na língua Palikur do Brasil; © 2018, Wycliffe Bible Translators, Inc.

14 Pis sibuhe gitewha ner axtigi nopsadnene kewye Leviyatah. Hawata pis ike givit adahan puwiknevyene amatmadgene gimanakis.

15 Pis woke un ariwtyak akak warik nopsanyuvwi. Heneme pis makarase warik nopsadminene adahan pihiyegavu manukwiye awvre.

16 Pis kehave puwivaka akak amisnavye, kamuw akak waravyubdi akiw. Pis ikegvikis mpuse amun giwetrikis.

17 Pis kehe waxri ayivra. Pis hawata kehe kamukri akak digiswiki.

18 Kiyavwiye Uhokri, kiyenaba ku pivetunyavu miyathanap! Kiyenaba ku igkis pidahan. Heneme igkis yuma gihiyekemnikis, igkis mahivwih piw.

19 Ka ba ikepma pihiyegavu mabimnavye gitkis pivetunyavu arewhavye. Ka ba miyehpima avanenekwa pihiyegavu haraksakerempu.

20 Kiyenaba pahegbetawni ku pariye pis kehe gikakkis. Mmanawa ay arewhakinenwa mpuse paytwempu atusi, in humaw ku kiney amisnavye.

21 Ka ba isaksa neras haraksakarempu adahan igkis marakwa givitkis. Heneme isaksa ignes madiptavye gikakkis makakuravye kabayhap.

22 Kiyavwiye Uhokri, kannikawnaba adahan pis mpithamnihwa! Kiyenaba ku ignes mawohkigavye miyathan mataytak pivatra.

23 Ka ba miyeh gidukmankis pivetunyavu. Ka ba miyeh hawata ku samah igkis avanenekwa hikekpi akak gihawnakis.

Uhokri ignewa waditka akivara

75 **1** Usuh kabayhap, Kiyavwiye Uhokri, usuh kabayhap! Usuh kinetihwa amin pikiytani. Hawata usuh akka barewyevwi annut ku pariye pis keh.

2 Ig Kiyavwiye Uhokri awna: “Nah ikakse pahay hawkri adahanikwa nah hiyekne gikakkis hiyeg. Hawata nah hiyaknek gikakkis avigkutavriknawa waditka.

3 Hiyawa waxri akak madikte ku pariye misekwenevwi nivit segkebdi. Nahme sumuhnek kabayntiwa waxri adug gidahankis.

4 Nah awna gitkis mbayavye adahan igkis ka kinetihwa amin gikiytanikis, hawata adahan igkis ka kotyakvuhaw amin.

5 Nah awna adahan igkis pisenwa akak giwantikis akak gidatnikis hawata akak gawnankis adahan kaminwatnihka.”

6 Mmanawa ku pariye uhiyvetniwiy ig ka ayta mekavriktakma, kawnata tiwriktakma, kawnata uvitkitakma, ine kawnata wahamavriktakma.

7 Ignewa Kiyavwiye Uhokri ku pariye gihiyvetnikis. Ignewa ku pariye awna ku gaytakkis inyewa taraksevye igkisme nawenyevwi igkis barewvityevwi.

8 Ig Kiyavwiye Uhokri kadahan ay giwaku pahow higeptet kivun akak win kane ahawnasima adahan gidagoni. Ig higapkisnek ini win gitkis madikte ignes mbayavye. Igkisme higavakuhnek madikte egu gihigvetni barewariknek.

9 Nahme aymuhwanek adahan avanenekwa nah kinetihwene gimin Jakó giwohkiga. Nah paknek avat adahan kabeyhene giw.

10 Ig dunihbetenek mbayavye gidatnikis, igkisme wadityevwi gidatnikis ig wagahkisninek.

Uhokri ig matekekevutne

76 **1** Kiyavwiye Uhokri ig hiyakan kabayntiwa ay avit Judeyamnaw. Giw ka aynsima nikiytani ay gibetkis izhaewyenevwi.

2 Givin ay avit Jerusalém. Ig misakwa avit waxri kewye Siyawh.

3 Ayge Kiyavwiye Uhokri dunihbete madikte givetunyavu giyakwokkis: gimaptentenkis payak akak giwanakis hawata akak madikte giyakakis.

4 Aynsikata pikiytani hene, Kiyavwiye Uhokri! Pis aytwe payak akak pidatni ku aysaw pis diyuhe ayteke ariwntak waxri ku kiney pis mateke pivetunyavu.

5 Kidisavepka madikte gisuwtatavukis detyevwi gewkanbetkis; igkis kuri himekbet abet amaksemni isevwa, mmanawa yuma pahavwinema detye adahan mpithamnihwa.

O Novo Testamento e Salmos na língua Palikur do Brasil; © 2018, Wycliffe Bible Translators, Inc.

6 Ku aysaw pis, Jakó giwohkiga, puwi-
mehpigkis, madikte awaykemni aduhyamad-
gayavu kaway akak gikawyukis miyavubdi.
7 Pis ka pibohrisima! Pariyeki hiyeg ik
adahan misakwa pivetun ku aysaw pis da-
gawnene?
8 Inuriktak pis hiyapkise pidatni *adahan*
padekwiye hawkri. In waxri hiyapni hene in
avisasew, in karisehwe **9** ku aysaw pis kan-
nikew adahan akehpitni inakni piwn, adahan
gamnihtenkis madikte neras ku pariye xuwah-
minepka ay avit inin waxri.
10 Igkisme awaykemni amedgenevwi inin
gidagonikis wageswanek adahanva kabeyhe-
ne piw. Ignesme ku pariye kane miya abet
kerka igkis ataknek abet fet adahan matakaki.
11 Ikinabay git Kiyavwiye uwohkigawiy ku
pariye yis ikakse git. Amawka madikte hiyeg-
viyenevwi ayta ewk kakanhawka git. Awaku
Kiyavwiye Uhokri ignewa kis adahan aviska
gibohri.
12 Ignewa pisenwa akak giwantikis kuma-
dukenevwi. Hawata ignewa keh ikivaratviye-
nevwi misakwa kivun akak aviska awaku ku
pariye gikehni.

Aydhaptihka abet wakaymniki

77 **1** Nah kabiman kihaw git Kiyavwiye
Uhokri; nah kanumgi adahan igme
timap nuwnuh.
2 Abetnewa kiyimwiki nah piriyepkaw git
Kiyavwiye Uhokri. Tiyegem nah kannikasa
nuwakuh akak piriyepkawka, heneme nah
ka uti aydhaki.
3 Nah kiye Kiyavwiye Uhokri nah kavusa
migiswa. Nah kavusa ivegmina nuhiyekem-
ni. Nah misakwa bawki.
4 Ig Kiyavwiye Uhokri gihawkanavrik keh
nah ka himaksaki. Nah kiyimwih mpiynevev-
ye keh kaba nah ka hiya nawnan.
5 Nah kiyeminene barewyevwi hawkri ku
pariye mpiyatinene. Amin kamukri ku pariye
mpiyevye ka aynsima ayivwi kuwis.
6 Nah mpiyasa mitipka iveg awaku nah
ivegminene nuhiyekemni nimin. Ayteke nah
kavusa iki nuhiyekemni, nah ayap nutuhwa
akiw, nah awna:
7 "Mmah ig Kiyavwiye Uhokri inyewa utu-
kepten adahan avanenekwa? Mmah ka taku-
nima akiw ig batek ginaktin ukakuh? **8** Mmah
gibetki ukakuh ayipa mpiye kuwis? Mmah
gikaksan ka kawih akiw? **9** Mmah Kiyavwiye
Uhokri kuwisma miyehe ku ig kibeyne? Mmah
gidagoni iwepma gamnihra adukwen?"
10 Ayteke nah ivegmina nuhiyekemni, nah
awna: "Nah keh inin ayapka awaku nah ka
kabimne. Mmah ahiyaka nutuh ku Kiyavwiye
Uhokri yuma gidatni?"
11 Kiyavwiye Uhokri, nah kiyenek ku pari-
ye pikehni barewka udahan! Nah kiyemina-
nek ini barewka ku pariye pis kehe udahan
minikwak.
12 Nah ivegminanek nuhiyekemni amin
madikte ku pariye pikehni udahan. Nah iki-
nek nutewhu amin madikte ini pidatni ku pa-
riye pis hiyapkise udahan.
13 Kiyavwiye Uhokri, madikte ku pariye pis
keh in barewbet. Yuma uhokri ku pariye ha-
wata giyesri kewa pisbe uwohkiga.
14 Pisnewa Kiyavwiye Uhokri ku pariye keh
annutviyene. Pis ekke pidatni gitkis hiyegvi-
yenevwi.
15 Akak pidatni pis keh pihiyegavu Jakó
gikakkis José gihiwhivwi igkis isahptaw.
16 Kiyavwiye Uhokri, abetnewa ku aysaw
un hiyepi, in avisasew. Henewatbaki, ini un
aynte parahwokwa mihadnene in segke.
17 Ukuhneviyene isahkise muwok. Digidgi-
ye digihwe ariku en. Ugugune hawata uguh-
we muwapuw.
18 Digidgiye aman ku pariye pis kehe in
ibekhew muwapuw. Ugugune uguhe pahakte
hawkri. Inme waxri sesehpika, in segke.
19 Pis wewvi amadgew parahwokwa. Pis
manuke parahwokwa mihadnene, heneme
yuma hiyeg hiyepne pikukdukwen.
20 Kewa pahavwi muwtohvutnebe, pis
huwithase pihiyegavu giwakukis Moís gikak
Arawh.

Uhokri akak gihiyegavu

78 **1** Nuhiyegavu, timapnabay nukan-
nuhakni hawata avuriwnabay ku
pariye nuwnuh yit.

O Novo Testamento e Salmos na língua Palikur do Brasil; © 2018, Wycliffe Bible Translators, Inc.

2 Mmanawa kuri nah awnene yikak, heneme nah ekkene yit hiyakemniki ku pariye ayemewnene minikwak.

3 In hiyakemniki ku pariye usuh kannuhwa nimin, ku pariye usuh timap wahawkrivwi awna wotuh amin.

4 Ka hiya usuhma ayamni giwkis ukamkayuvwi. Heneme amawka usuh kinetihwa gitkis adahan igkisme mpiyasin gitkis uhiwhivwi amin Kiyavwiye Uhokri gidatni, amin ku pariye ig keh akak gidatni hawata amin arikna barewyevwi gikehavan akiw.

5 Ig Kiyavwiye ike gikumadukan gitkis izhaewyenevwi hawata kumadukaki gitkis Jakó gihiwhivwi. Ig ikiswanew gidahankis wahawkrivwi adahan igkisme kannuh gikamkayuvwikis amin ini gikumadukan.

6 Adahan gihiwhivwikis kannuhwa nimin adahan igkisme hawata kannuh gikamkayuvwikis nimin.

7 Hene igkis hawata ikinek gamaxwankis givitit Kiyavwiye Uhokri. Igkis ka miyehtinek ini gannu ku pariye ig kehe. Hawata adahan igkisme ihpanek avanenekwa ini gikumadukan.

8 Adahan igkis ka kema gahawkrivwikismanek, pahabu hiyegviyenevwi datwonavye, meksatruvye, ku pariye ka pahaynama iki gikamaxwankis givitit Kiyavwiye Uhokri. Igkis kawnata humaw ihpatrunema giwn.

9 Ignes awaykemni giwntakkis efrayhyenevwi, igkis kiyakwokmine akak gimedgakis hawata akak giyakakis, hiyaksa igkisnewa bisikbet abetnewa hawkri adahan kerka.

10 Ignes izhaewyenevwi ka keh ku samah gikaksankis ku pariye Kiyavwiye Uhokri kehe gikakkis hawata igkis kawnata ihpekere gikumadukan.

11 Igkis miyehave madikte annutviyene ku pariye ig kehave ay givetunkis.

12 Pitatye ay givetunkis gahawkrivwikis, Kiyavwiye Uhokri hiyapkise gannu ay amadga amat Zoah, aynte avit waxri Ejitumnaw.

13 Ayteke Kiyavwiye Uhokri ibekhe parahwokwa. Ig kehe ignes izhaewyenevwi manuke niyegbiw. Ig kehe un kannikaw in misakwa kewa iyaranwatbe.

14 Abetnewa puwivak ig huwithigkis akak pahat ukuhne. Abetme tiyegem ig wewkisgikis abetiw ini kene pahat tiketbe abutni.

15 Aynte amadga amatap ig beke tip ig ike ka aynsima un gitkis gihiyegavu, un wayhpitekne.

16 Ig kehe un ariwtyak pes guvititak tip. Un suke kewa avigku pahatra warikbe.

17 Igkisme wahawkrivwi tiviknene kehnene patahwaki gitivut Kiyavwiye Uhokri. Igkis dagawnebdi git Kiyavwiye Uhokri inurikyene ayge amadga amatap.

18 Igkiswa gimawkankis hikekere Kiyavwiye Uhokri. Igkis ayep git gimanakis ku pariye gimawkankis.

19 Igkis awna gimin. Giwnkis: “Mmah Kiyavwiye Uhokri ik adahan iki wotwiy umanawiy ay amadga amatap? **20** Inyewa ig beke tip, un kavusa suka ayteke kewa warikbe. Heneme mmah ik adahan ig iki wotwiy bugut? Mmah ik adahan ig iki ihti gitkis gihiyegavu?”

21 Ku aysaw ig Kiyavwiye Uhokri timep inakni giwnkis, ig dagawne ka aynsima gitkis. Ig awahkise tiket giminkis gihiyegavu. Hawata gidagoni kihawnehwe gikakkis akiw.

22 Mmanawa igkis ka kamaxwa givitit. Igkis kawnata ihpa ku ignewa ik adahan amnihgikis.

23 Hiyawa madikte ini gihiyekemnikis hene, Kiyavwiye Uhokri wokase inurik gidahankis.

24 Ig ike gitkis gihiyegavu bugut inurikyene. Ig kehe ini maná tuguhe *inuriktak* adahan gaxnikis.

25 Hene igkis axe ini anj gibugutakis. Kiyavwiye Uhokri ike gitkis axka, ka muwakti.

26 Ayteke nikwe ig kehe kamaygviye uvuvukwa wahamavriktak. Akak gidatni ig sagehe mayg tiwrikavrikut.

27 Ig kehe kuhivra tuguhbetwikis gibetitkis hiyegviyene, ke ukuhnebe dehwene akak ahewra. Akeban ke kayhbe parawkigbi.

28 Egkis tuguhbetwikis abetiw givinbetkis, aranwew ku kiney igkis misakwa.

29 Nikwe ignes izhaewyenevwi axbetkis kabihribdave, mmanawa Kiyavwiye Uhokri ike madikte gitkis ku pariye gimawkankis.

O Novo Testamento e Salmos na língua Palikur do Brasil; © 2018, Wycliffe Bible Translators, Inc.

30 Heneme, abetnewa igkis axempiye, avit igkis kabihribdi,

31 Ig Kiyavwiye Uhokri dagawnew gitkis. Ig umahave awaykemni ku pariye detyevwiwatnene, takwevyegben kabaytenene gibetkis izhaewyenevwi.

32 Ayteke ariwnteke ini annutviyene, hiyegviyenevwi adukwenewa kehnene taraksaki hawata igkis ka ihpa Kiyavwiye Uhokri giwn.

33 Ig Kiyavwiye Uhokri hiyapni hene, ig pisenwe gikakkis, ig keh gidehetnikis kewa puhkabe, kewa pahaye adahan mbeyne danuhpiyebe gitkis.

34 Heneme, ku aysaw Kiyavwiye Uhokri umehbete gaytakkis, igkisme nawenyevwi gaytakkis diyuhe gimkanit. Igkis kayehe gitaraksankis, igkis piriyepkew inyewa git Kiyavwiye Uhokri.

35 Nikwe igkis kiyemina ku Kiyavwiye Uhokri ignewa gimaptentenkis. Hawata Kiyavwiye Uhokri inurikyene ignewa gamnihtenkis.

36 Heneme madikte giwnkis in he wasaymkanenwa. Hawata madikte ku pariye igkis awna in adahanenwa kinisaka.

37 Giyaknikis ka inyewatma gikak Kiyavwiye Uhokri. Hawata igkis ka kamaxwenewatma avitit ku pariye Kiyavwiye Uhokri gahegbetawni gikakkis.

38 Igme Kiyavwiye Uhokri ka gamnihrasima gikakkis gihiyegavu. Ig ka pisenwa gikakkis, heneme ig bayahminevgikis ariw givathawnikis. Inpawa ig miniw ariw gidagoni, ig mihawnehe gimabyan.

39 Ig kiye ku igkis ka dep miya, igkis kewa paha maygbe ku pariye mpiyevye in ka diyuh akiw.

40 Ka pahaywowatma igkis suguh Kiyavwiye Uhokri ayge amadga amatap, igkis keh ig bawkiswa gidahankis.

41 Kiberevut igkis keh gidagoni, igkis wakaymnisa izhaewyenevwi giwohkigakis barewvitye.

42 Igkis miyehe ku ig ka gidatnisima. Hawata igkis miyehe hawkri ku kabet ig amnihpikis giwkis givetunyavukis.

43 Igkis miyehe barewyevwi arikna hawata annut ku pariye ig kehe ayge amadga amatap Zoah, avit Ejitumnaw.

44 Ig kehe warik wageswa migat. Hiyeg ejituyenevwi yuma giwnrakis adahan gihigvankis.

45 Ig awahkise ka aynsima tagep giminkis adahan giyakteptenkis, hawata ka aynsima tivuw, ku pariye pasenwe akak madikte giwasrakis payak akak givinkis.

46 Hawata ig awahkise tananviyene adahan axwiye gahakavwikis adahan mehpiye gamutravwikis.

47 Akak muwok tiphawnene ig pisenwe akak gamutravwikis uvavu, hawata akakme huweg, gamutravwikis figuvu.

48 Givigvukis pak akak muwtoh hawata miyarap awaku muwok tiphawnene akak ugugune.

49 Ig ka samanaw gikakkis, ig pisenwe gikakkis akak madikte gimabyan hawata akak gidagoni kane ahawnasima, ku pariye aytwebdi gitkis kewa miyaka avitkiyabe.

50 Gidagoni ka misakwa. Ig kawnata ikisgikis ivegnema, heneme ig umahavevgikis akak arakambet huwivwihka.

51 Ariku mpuse payt, ay avit Ejitumnaw, Kiyavwiye Uhokri umahave madikte ikamkaytivyene egutyevwi.

52 Ayteke nikwe, kewa pahavwi muwtohvutnebe, ig wewkise gihiyegavu izhaewyenevwi piyawakad ariw Ejitumnaw. Hawata ig huwithevgikis amadgew amatap.

53 Ig huwithevgikis akak avuriwka. Igkisme ka avis. Inme parahwokwa awaste givetunyavukis.

54 Ig Kiyavwiye Uhokri waxwe gihiyegavu tahan avitit giwaxig barewvitye, arimkanit waxri imuwadnene ku pariye igwa ahegbete akak gidatni.

55 Ig Kiyavwiye Uhokri ivukave neras ku pariye misekwenevwi avit inin waxri. Igkisme gihiyegavu pareke atan. Ayteke ig ibekhe waxri gitkis mpuse hiyegviyenevwi Izhaew gihiwhivwi. Hawata ig kehe ignes izhaewyenevwi misekwebdi akak givinkis neras ku pariye pitatyevwi misekwenevwi ayge.

O Novo Testamento e Salmos na língua Palikur do Brasil; © 2018, Wycliffe Bible Translators, Inc.

56 Heneme ignes izhaewyenevwi adukwenewa kavetunsenene Kiyavwiye Uhokri inurikyene. Igkis suguhpig. Igkis ka ihpa gikumadukan.

57 Igkis ka kibeynevwima hiyeg. Igkis karatunaw hawata kewa gigkisbe. Ka gikinsavyekisima akak mownyahaki kewa yakotbe haviska akak pahat imedgit ku pariye kidubetnene.

58 Igkis kehe gidagoni akak gidahankis kakankewket kane Uhokrima gidahan. Hawata akak ahehpaktivyene bataka igkis kehe ig atihpak.

59 Ku aysaw ig Kiyavwiye Uhokri hiyegvikis hene ig dagawne gitkis. Ig ka muwaka gihiyegavu akiw.

60 Ig ikise givinbet barewvitye ayge avit Siló. Ini payt ku kiney ig misekwe gibetkis awaykemni.

61 Ig isakse givetunyavukis iwe egu kiyes adahan gahegbetawnikis. Egu areketni gidatnikis akak gikiytanikis.

62 Henewa ig dagawne gitkis gihiyegavu. Ig isakse igkis umahavepka gavitkis givetunyavukis.

63 Takwevyegben miyarap abet kerka. Egkisme himanoviyogben yuma kakak egkis maripkaw.

64 Muwvegviyenevwi umahavepka akak iwan, egkisme gidahankis madankunovwi ka hiyap egkisma tih giharitkis.

65 Ayteke nikwe ig Kiyavwiye Uhokri wadise ke wotbe ariwntakbe isevwa. Ig kewa pahavwi awaygbe detye ku pariye kabiman padaptihwavwi awaku win.

66 Ig kehe givetunyavu bisikbetwikis. Igkis hahwa. Igkis marekepka adahan avanenekwa.

67 Ig tukuhe José gihiwhivwi ariw giwewkisnikis gihiyegavu. Ig ka kaniy akiw giwntakkis Efrayh gihiyegavu.

68 Gidukwenavrikkis ig kaniye Judá gihiyegavu, ini waxri Siyawh ku pariye ka gibetkisima nikak.

69 Ayge ig kehe giwskeki nivitmin. Ig kehni hawata nidahwan kewa inurikbe, kewa waxribe, in dahwa adahan avanenekwa.

70 Nikwe ig Kiyavwiye Uhokri kaniye gibuk Davi. Ig wiwhpig arikutak muwtoh ayahri.

71 Abetnewa ig avuriwne givigvu muwtoh. Ig keh ig humaw izhaewyenevwi gikivarakis, gikavriwtenkis Kiyavwiye Uhokri gihiyegavu gikanyanvu.

72 Davi avuriwvigkis akak kabayka. Hawata ig huwithevrikis akak madikte hiyakemniki.

Uya amnih usuh, kahadbe usuh ka matak gitkis uvetunyavu

79 **1** Kiyavwiye Uhokri, neras mawohkigavye pareke amin piwaxig. Igkis ka kiyatha pivin barewvitye. Hawata igkis mehe Jerusalém.

2 Igkis ikise pihiyegavu givitkis haritave adahan kuhivra akak puwikne ahavwikune gaxnikis.

3 Igkis sukase pihiyegavu gimigkis kewa unbe. In umig suke pahatte paytwempu Jerusalém, yuma pahavwinema misekwevye adahan avuhpiye miyaravyempu.

4 Hiyegviyenevwi nawwotunyevwi mahivwih usuh. Igkis hiyaraptih usuh. Igkis miyatha usuh.

5 Kiyavwiye Uhokri, ka ba tiviknenema kanaktin ukakuh usuh pihiyegavu *avatra utaraksan*. Mmah kurima pis dagawne wotuh avavyekwa? Mmah pidagoni wohnenekwanek ke tiketbe? Kabetvahki in mpiyanek wowuh?

6 Kiyavwiye, dagawnawnaba han gitkis neras hiyeg nawwotunyevwi ku pariye kane kiyathap, gitkis neras hiyegviyenevwi ku pariye pitukepten.

7 Mmanawa igkisnewa ku pariye umahavevye usuh pihiyegavu. Hawata igkisnewa ku pariye pisenwevye akak uwaxig.

8 Ka ba hiyapkis wotuh avatra wahawkrivwi givathawnikis, heneme amnih usuh kuri, mmanawa usuh yuma wawaygi akiw, usuh kaba hahwa.

9 Uya amnih bayahminaw ariw utaraksan, Kiyavwiye Uhokri, kahadbe hiyeg kiyathene piw akiw.

10 Mmahki pis isaksa nawenyevwi hiyegviyenevwi awna: “Kitwiki yiwohkiga?” Hiyap-

O Novo Testamento e Salmos na língua Palikur do Brasil; © 2018, Wycliffe Bible Translators, Inc.

kisnaba gitkis, Kiyavwiye, diyuhkis gimigkis pibukvig.

11 Timapnaba gimigiswankis neras kamaxkarempu. Hawata akak inin pidatni kane aynsima, uya isahkisase neras ku pariye kamaxavepka adahan giwmepkakis.

12 Kiyavwiye, katiwnisanaba gitkis neras nawenyevwi hiyegviyenevwi ntewnehkervut akiw ku samah igkis mahivwihpep.

13 Nikwe usuhme pihiyegavu, ku pariye pivigvu muwtoh, usuh gikakkis uhiwhivwi kabayhapnek adahan avanenekwa. Usuh paknek avat adahan kabeyhene piw ku avim inin hawata aysawnemenek akiw.

Piriyepkawka adahan ayepne kabayka gidahankis izhaewyenevwi

80 **1** *Kiyavwiye Uhokri,* timapnaba wownuh, pis ku pariye avuriwkerevutne gidahankis izhaewyenevwi, pis ku pariye huwithene pimuwtohravu, pis ku pariye betnene ayge givitminkis ignes ahj kegubih.

2 Uya amnih pihiyegavu efrayhyenevwi, benjamihyenevwi hawata manasesyenevwi! Hiyapkis pidatni wotuh. Ba ayta amnih usuh.

3 Kiyavwiye Uhokri, kehnaba usuh diyuh udukwenit akiw. Uya amnih usuh, kahadbe usuh ka matak gitkis uvetunyavu.

4 Kiyavwiye Uhokri Detye, aysawhki ayivwi pis misakwanek dagawnaw arit pihiyegavu giviryepkawnikis?

5 Pis ike wotuh ukantak awenyan bugut adahan waxni, hawata uhiyvan mbeyne awenyan win adahan uhigvan.

6 Pis isaksa hiyeg nawwotunyevwi kerye aharitne uwaxig. Igkis uvetunyavu mahivwihak uminuh.

7 Kiyavwiye Uhokri Detye, kehnaba usuh kannikaw akiw. Uya amnih usuh, kahadbe usuh ka matak gitkis uvetunyavu.

8 Pis aytwe akak pahakti amutri Ejitumnawtak, neras pihiyegavu izhaewyenevwi. *Eg amutri gubetki wagahpewa ah*. Hawata pis tukuhave nawenyevwi hiyegviyenevwi avititak giwaxigkis, adahan pis mutuhpiye nor amutri atere gidukwenavrikkis.

9 Pis ahegbete waxri gudahan, ku kiney gusiwabet mutuhwe ta waykikut. Inme gutawnibdi ibekhew pahatte waxri.

10 He eg awaste waxribdi imuwadminene akak ganmap. Gutawnibdi tarekwe avitminew ahpiyanovwi magawgavyano nopsadminano.

11 Guhinanyu aymuhwe danuhte arit parahwokwa Meditehanyu, hawata danuhte arit warik Ewfrates.

12 Mmahki pis higohkise guyaranwa? Kuri hiyeg ku pariye mpiya guhumwew ik adahan matis hawata amevwi uva guvewitak.

13 Pakir ahavwikunevwi ka aynsima sibuhbetevgu. Igkis madikte mehbetevgu. Igkisme puwikne kamabyanavye ka aynsima axbetevgu.

14 Kiyavwiye Uhokri Detye, diyuhnaba uminuh! Iveg womkanit inuriktak. Ba ayta amnih *usuh* pamutravwi.

15 Ba ayta amnih noras pamutravwi ku pariye piswa mutuhe. Noras gutawnibdi ku pariye pis kehe egkis aymuhwa nopsadmin kuwis.

16 Igkis uvetunyavu ihukevgu. Igkis bukehpig. Abet pidagoni, ivegnaba gimkanitkis, pisenwa gikakkis neras hiyeg.

17 Avuriwnaba hawata bayahnaba neras hiyeg pikanyanvu, neras hiyegviyenvwi ku pariye pis kehe igkis aymuhwe ka aynsima.

18 Usuh ka ayguhwanek piw akiw. Avuriwnaba waymuhwan, kahadbe usuhme kabayhapnek.

19 Kiyavwiye Uhokri Detye, kehnaba usuh kannikaw akiw! Uya amnih usuh, kahadbe usuh ka matak gitkis uvetunyavu.

Avatman adahan fet

81 **1** Paknay akak batekka git Kiyavwiye Uhokri, umaptentenwiy! Paknay adahan kabeyhene Jakó giwohkiga!

2 Kavusanay agigman! Tesnay sabug! Tesnay agigman akak batekka akak egu hebek!

3 Agighanay tohompet adahan fet abetnewa kayg asirihgit hawata abetnewa kayg ameremnit!

O Novo Testamento e Salmos na língua Palikur do Brasil; © 2018, Wycliffe Bible Translators, Inc.

4 Henewatbaki ig Kiyavwiye Uhokri, Jakó giwohkiga, gikiswanawni gidahankis izhaewyenevwi.

5 Ig kehe inin kewa pahat hiyekemnikibe gidahankis izhaewyenevwi abetnewa ig giwiwhpitnikis avititak Ejitumnaw. Ayge nikwe nah timap pahat ikuvimnat awna, ku pariye nah kane timapti, in awna:

6 "Nah wiwhe yiduhyamadgatak awiyka kane awiynisima. Nah kehe yis isahptaw ariw hiyuhwaki awiyka.

7 Abetnewa yis wakaymniye, yis amnihswe nutuh. Nahme amnihpey. Ayteke nah kaytwe yiwn aytontak ku kiney nah ayemewnene abet kamaygviye, kewa digidgiyebe, aynte avit waxri Sinay. Hawata aynte amun unihmna kewye Meribá, nah hawata ekke yit ku nahnewa ay yikak ku aysaw yis aharitne un."

8 Nuhiyegavu, timapnabay nuhiyekemni! Yis Izhaewyenevwi, nah ka aynsima muwaka yis timap nuwnuh!

9 Nah ka muwaka pahaynema yis wew gihavu pahavwi uhokri nawwotunye. Kawnata nah muwaka yis kawohkigahaw git pahavwinema uhokri ku pariye kane nahma Uhokri.

10 Nahnewa yiwohiga, ku pariye yiwiwhpitni avititak waxri Ejitumnaw. Wokanay yibiy, nahme ikavyi!"

11 Heneme nuhuyegavu ka timepkere nuwnuh; neras izhaewyenevwi ka ihpa nuwnuh.

12 Nikwe nah isaksevgikis wew avigku gihiyekemnikis mbeyevyenenwa. Nah isaksevgikis keh ku pariye gimawkankis.

13 Nahme nuvewkan nah aharit nuhiyegavu timap nuwnuh! Nuvewkan nah aharit izhaewyenevwi ihpa nuwnuh!

14 Wake igkis ihpene nuwnuhbe nikwe nah pisenwekam kibehtenwa gikakkis givetunyavukis. Nah hiyapkiskam gitkis madikte givetunyavukis.

15 Ignesme ku pariye namiyhetnivwi igkis mabukwakam nuvetunat. Inere mbeyne ku pariye nah hiyapkiskam gitkis in dahwakam adahan avanenekwa.

16 Yitmekam nah ikikam fahin pi kabaytenene. Nah ikavyikam akak ahayak anunu amatmadgene, yisme axkam kabihribdave."

Uhokri hiyak gikakkis hiyaptigiviyene kane wadityevwima

82 1 Abetnewa givahdukawnikis neras ku pariye hiyeknevwi gikakkis hiyeg, ig Kiyavwiye Uhokri tabirasaw gibetkis. Ayge giyegbikis neras ku pariye kiyathakavu ke wotbe igkis Uhokribe, *igyewa Uhokri* hiyak gikakkis. Ig akka gidahan gihiyekemni gitkis, giwn:

2 "Amawka yis pisenwa akak yisarayhni pahavwi arikut mbeyne waditnevyenen. Amawka yis ka ikaw giminatakkis hiyeg mbayavye.

3 Paraknay abet gihawkankis hiyeg madiptavye gikakkis migenavye. Kehnay ku pariye waditnene gikakkis wakaymniyevwi hawata gikakkis tukuhkarempu.

4 Paraknay abet gihawkanis hiyeg ku pariye tuwatavye gikakkis madiptavye. Hawata wiwhnigkis giwakutakkis hiyeg mbayavye.

5 Yisme ka hiyak hawkri, yis ka pukuhpa ariknawnama; yis ka kannu hiyak gikakkis hiyeg. Inneki keh hiyeg giwewnikis amadga inin mbeyevye.

6 *Timapnay* nuwnuh: Yis madikte kiyathakarekuye ke wotbe yis Uhokribe, yis Kiyavwiye Uhokri Detye gikamkayuvwi.

7 Heneme yis miyavapnek kewa madikte hiyegbe miya; yidehetni madikenek hawata ku samah madikte ikivarat gidehetni madik."

8 Kiyavwiye Uhokri, *pisnewa hiyaptigi waditye*. Ba ayta kumaduka madikte hiyeg, mmanawa madikte hiyegviyenevwi igkis pidahan.

Kiyavwiye, matakanaba uvetunyavu!

83 1 Kiyavwiye Uhokri, ka ba misakwa tinwonama! Ka ba sabubiynama, ine kawnata misakwa pahayriknema!

2 Iveg! Pivetunyavu ka aynsima dakuhwebdi. Igkisme neras ku pariye pamiyhetnivwi igkis ka aynsima dagawnebdi.

O Novo Testamento e Salmos na língua Palikur do Brasil; © 2018, Wycliffe Bible Translators, Inc.

3 Igkis ahegbetewnekis mownye gitivutkis pihiyegavu. Igkis ahegbetenekis ginetnikis pawtak adahan igkis pisenwevye ukakuh usuh pikanyanvu.

4 Igkis awna: “Ba yi ayta! Uyay pisenwe gikakkis neras izhaewyenevwi kahadbe giwkis miyehpika adahan avanenekwa.”

5 Igkis pivetunyavu kuwis tuguhkis gihiyekemnikis hehpekuye amin gahegbetawnikis; ignes ku pariye ahegbetewnevwi pitivut igkis neras *hiyegviyenevwi ku pariye misakwa ay ayaranwa uwaxig, igkis neras*

6 hiyegviyenevwi ariwntak Edohmnaw gikakkis neras Izmayew gihiwhivwi; hiyegviyenevwi ariwntak Moabimnaw gikakkis neras hiyeg agariyenevwi;

7 hiyegviyenvwi ariwntak Jebaw, Amoh hawata Amaleki, ariwntak Filisteya akak Tiro.

8 Hawata neras asiriyenevwi pahadguhwe ta gibetitkis, igkis ku pariye kene gidatnikisbe neras amohyenevwi gikakkis neras moabyenevwi, ku pariye Ló gihiwhivwi.

9 Kiyavwiye, kehnaba gikakkis ku samah pis kuwis kehe gikakkis midiyahyenevwi, ku samah pis kehe gikak Sízera hawata gikak Jabih aynte amun warik Kizoh;

10 ku samah pis matekevgikis aynte avit Endor, givitkisme madikte busipdip amadga wayk.

11 Kehnaba gikakkis gisuwtatavukis gikivarakis ku samah minikwak pis kehe gikak Orebi hawata gikak Zeebi; pisenwanaba gikakkis madikte giwewkistenvukis, ku samah pis pisenwe gikak Zeba hawata gikak Sawmuna.

12 Mmanawa igkis ba gibetkikis awna: “Uyay misekwe akak izhaewyenevwi giwaxigkis, ku pariye Uhokri giwaxig.”

13 Kiyavwiye nuwohkiga, pekebdihe neras hiyeg kewa atabdabnibe, kewa ahamnabe bohka avit kamaygviye piyawakad!

14 Ku samah tiket bukah ahavwi, in wew akiw danuhte avitit waxribdi imuwadnene,

15 haraksepnigkis akak pimayga kane ahawnasima, keh igkis avis ka aynsima abohri pimarino.

16 Kiyavwiye Uhokri, keh igkis kayah ka aynsima maraki adahan hene igkis hiyak ku pisnewa detye.

17 Keh igkis hahwa! Keh igkis maraka givitkis adahan avanenekwa he igkis miyavap!

18 Keh igkis hiyak ku pisnenwa Kiyavwiye Uhokri inurikyene, pis kumaduka pahatte waxri!

Nah kadni aharit Uhokri givin

84 **1** Kiyavwiye Uhokri Detye, nah ka nubetkisima akak piwskekri!

2 Nah ka aynsima aharitkere nah aynte ariku pivin! Nah ka aynsima kadni aharit Uhokri givin ahigwibdi. Akak madikte nuvituh abet madikte nuhiyekemni nah darihwekere pikak, pis Kiyavwiye Uhokri Dehetniye.

3 Iveg ku samah egkis uhokrivgayan *ku pariye kane hiyak hawkri,* egkis misakwa ayge ariku pivin. Egkis uti guwetrikis ayge adahan kehnos gubkis adahan aymuhnokis gukamkayhkis. *Nahkata hiyeg akiw?* Kibeyne, Kiyavwiye Detye nukivara, nuwohkiga, *nah ik adahan misakwa ayge pikak hawata*.

4 Neras ku pariye misekwenevwi ayge pivinwa ka aynsima batekanek ay gimunkis. Igkis avanenekwa peknenekwa avat adahan kabeyhene piw.

5 Ka aynsima batekanek hawata ay gimunkis neras ku pariye iwenevwi giwaygikis piwntak, ku pariye mpiksewnevwi wew avigku pihina waditye avititakwa giyaknikis.

6 Ku aysaw igkis mpiya abetiw mbeyne, tihaki, *ka sam*. In wageswanek adahan kabayka hawata batekka gidahankis. Ini gikantakkis wageswanek kewa muwok waykempiyebe adahan ewkne kabayka, in kehne ivuriti bakwa.

7 Avim ini ku aysaw igkis tiviknene iwene gawaygikis, gidatnikis wagehnene akiw, he ku aysaw igkis danuhnek ta givetunat Kiyavwiye Uhokri.

8 Kiyavwiye Uhokri Detye, timapnaba nuviryepkawni! Pis ku pariye amekene Jakó giwohkiga, ataybiswanaba numkanit!

9 Kiyavwiye Uhokri, pisnewa umaptenten, numawkan wis hiyavak pahepkatak *aynte*

O Novo Testamento e Salmos na língua Palikur do Brasil; © 2018, Wycliffe Bible Translators, Inc.

pivinwa mmanawa nah *pikanyan* ku pariye pimihan *adahan nah darihwekne pikak*.

10 Nutuh in kabayte nah mpiyasa pahaywowa hawkri ayge pimun, mpinekata nah aynte mpiyasene kibite hawkri amun nawenyewa iwetrit. Wake nah ka ikbe adahan nah parak givinekut nuwohkiga, ka samkam nutuh nah he tabir ayge anumeku pareket givin, mpinekata nah aynte givinekukis hiyeg mbayavye adahan nah misakwa ayge gikakkis abet igiska.

11 *Kibeyne,* ig Kiyavwiye Uhokri ig kewa kamuwbe udahanwiy. Ig hawata umaptentenwiy. Ig iki gabay akak gikiytani uvititwiy. Ig keh yuma pahatnama kabayka muwekne gitkis ku pariye wewnevwi avigku gihiyekemni.

12 *Usuh kabayhap,* Kiyavwiye Uhokri Detye, *mmanawa* ka ba aynsima kabayka ay gidahankis hiyeg ku pariye kamaxwenevwi pivitit!

Bayahminawnaba ariw utaraksan pahaynewata akiw

85 **1** Kiyavwiye Uhokri, pis ka pabaysima akak *pihiyegavu avitnenevwi* piwaxig *Izhaewyamnaw. Kiberevut* pis wiwhpigkis giwakutakis givetunyavukis, pis diyuhkise gawaygikis akiw.

2 *Avim ini* pis bayahminevgikis ariw gitaraksankis. Pis ka iveganaw arit gihiyekemnikis amebyemni akiw.

3 *Kibeyne* pis madikte madagonihwe gikakkis. Pis ka aritnema ariw ini pidagoni ku pariye kane ahawnasima kene tiketbe *ku pariye keh pis isakse uvetunyavu matakaw*.

4 *Hiyaksa kurime usuh tarakse pikak akiw. Inneki keh usuh kayah ke wotbe pis yumabe ay ukakuh. Usuh kadni piharit.* Kiyavwiye Uhokri, wamnihten, diyuhkisnaba wawaygi akiw. Ka ba tiviknenema kanaktin ukakuh usuh pihiyegavu.

5 Mmah kurima pis dagawne wotuh avavyekwa? Mmah ini pidagoni ka mpiya akiw?

6 Diyuhkisnaba wawaygi akiw. Ku pis keh hene, usuhme pihiyegavu, usuh bateknek uminuh ka aynsima pidahan.

7 Kiyavwiye Uhokri, akkanaba wotuh in pibetki ukakuh. Uya amnih usuh *pahaynewata akiw*.

8 Kuri nah timap Kiyavwiye Uhokri giwn ku pariye ig awna. *Kibeyne, ig awna ka sam.* Ig ikaksa kabayka akak pasamraki ta wotwiy, wixwiy gihiyegavu, *pahaynewata akiw.* Heneme amawka ku wixwiy ka diyuh amin uhiyekemniwiy adahan mahayakemniki akiw.

9 Henewatbaki ig Kiyavwiye Uhokri ahegbetnenekwa adahan gamnihtenkis neras ku pariye kiyathenevwi giw kahadbe inme gabay misakwa aynewa avit uwaxigwiy.

10 Ayge nikwe batekka akak kamaxwaki in patiptaknek pawtak. Waditka akak pasamraka in atakaknek pawtak.

11 Hiyeg gikamaxwankis aymuhwanek avit pahatte waxri. Igme Kiyavwiye Uhokri, waditka akivara, ig ivegnek inuriktak akak gibetki.

12 Kibeyne, Kiyavwiye Uhokri ikinek wotwiy ku pariye kibeyne. Inme uwaxigwiy aymwahnek madikte amutrivyene.

13 Waditka wewnek gavitkigempi Kiyavwiye Uhokri. In ahegbetanek ahin adahan wixwiyme wew gihavu butte.

Amnihnan mmanawa nah ka kabimne

86 **1** Kiyavwiye Uhokri, timapnanuba hawata kaytwanaba nuwnuh, mmanawa nah ka kabimne. Nah ka aynsima muwaka pis parak abet nuhawkan.

2 Amnihnan ariw miyaka, mmanawa nah kamaxwene pivitit! Henewatbaki, uya amnihun, mmanawa nah pibuk! Nah kamaxwa pivit.

3 Pis nuwohkiga. Uya amnihun, Kiyavwiye, mmanawa nah priyepkaw ta pit mataytak!

4 Kiyavwiye, keh pibuk giyakni batek, mmanawa ta pitnenwa nah iki nuhiyekemni.

5 Kiyavwiye, pisnewa kibeyne. Pis hawata bayahminakevutne. Pis kadahan ka aynsima pamnihra gikakkis ku pariye piriyepkewnevwi ta pit.

6 Kiyavwiye, timapnaba nuviryepkawni. Timapnaba namnihswan pit.

7 Abetnewa nuwakemni nah kabimen pit, mmanawa pisnewa kaytwa nubiman.

O Novo Testamento e Salmos na língua Palikur do Brasil; © 2018, Wycliffe Bible Translators, Inc.

8 Yuma pahavwinema uhokri kema pisma, Kiyavwiye. Yuma pahavwinema hiya akehka ku pariye pis keh.

9 Madikte hiyegviyenevwi ku pariye pikehavan aytanek pivetunatnek, igkis paberetusawnek pitivut. Igkis kabayhanek ini pikiytani.

10 Mmanawa pis ka pidatnisima, pis keh barewyevwinenwa annut. Pisnewa Uhokri pahavwiwa.

11 Kiyavwiye Uhokri, uya kannuhun amin ku pariye pimawkan nah keh. Nahme ihpanek madikte piwn akak nukamaxwan. Uya kannuhun wew pikak akak madikte nubetki.

12 Kiyavwiye nuwohkiga, nah kabayhapnek avititak nuyakni. Hawata nah kinetihwanek avanenekwa amin pikiytani.

13 Pis ka aynsima pamnihra nukakuh! Pis ka isaksa nah muhuk ta miyakamnawit.

14 Kiyavwiye, nah me kamaxwikamet gavitkis neras hiyegviyenevwi kawantiyavye. Pahabu awaykemni mbayavye igkis aharit nuwmepten, hiyegviyenevwi ku pariye kane timepkere pak.

15 Heneme pis, Kiyavwiye, pis amnihka ahawkri. Pis ka aynsima pamnihra hawata ka piyaknisima. Pis hawata kibeyne, pis ka kinisakatruvyema.

16 Ivegnaba numkanit akiw hawata uya amnihun! Iki pidatni nuvitit, uya amnihun, mmanawa nah wew kabayntiwa pikak hawata ku samah nnaguh wew pikak!

17 Kiyavwiye Uhokri, uya akka nutuh pahat arakak pabay! Nikwe ku pariye namiyhetnivwi igkis marekevwebdinek ku aysaw igkis hiyapnek ku pis ay nukakuh nayavetni hawata pis naydhaptiten.

Jerusalém, Uhokri Givin

87 **1** Ig Kiyavwiye Uhokri kehe Givin aynte avitmin waxri barewvitye.

2 Ig batek akak paytwempu Jerusalém mpiy ariw nawenyevwi iwetrit ay Izhaewyamnaw.

3 Paytwempu Uhokri Givin, timapnaba arikna barewyevwi ku pariye ig awna pidahan:

4 "Ku aysaw nah tamekwiyenek giwkis hiyegviyenevwi ku pariye ihpenevwi nuwnuh, nah tamaknek atere hiyeg giwkis ariwntak Ejitumnaw akak ariwntak Babilôniyamnaw. Hawata hiyegviyenevwi ariwntak Filistiyamnaw akak ariwntak paytwempu Tiro, akak ariwntak Etiópiyamnaw akiw. Igkis humawnek kewa wayvukabe ay avit Jerusalém."

5 Amin Jerusalém hiyeg awnanek ku madikte neras hiyegviyenevwi igkis aygenevwi hawata ku ig Uhokri inurikyene kehnek inin paytwempu humaw ka nidatnisima.

6 Ig Kiyavwiye Uhokri tamaknek pahak kagta akak giwkis gihiyegavu. Amadga ini kagta madikte igkis humawnek kavinwenevwi ayge Jerusalém.

7 Madikte ku pariye misekwenevwi ayge igkisme kaynek awaku gibetkikis. Igkis paknek han:

"Jerusalém, pisnewa ubetki ariwtyak."

Giviryepkawni pahavwi hiyepkerevutne mbeyne

88 **1** Kiyavwiye nuwohkiga, namnihten, nah kabiman mataytak adahan amnihswene pit. Tiyegem nah battukaw misakwa pivetun.

2 Timapnaba nuviryepkawni; ataybiswanaba arimkanit namnihswan ta pit.

3 Mmanawa wakaymniki ku pariye parekwen in ba niyesriptenwa, keh nah kennesa kuwis arimkat miyaka.

4 Nah kewa madikte nerasbe ku pariye me miyarapmet. Kuwis nah biyukse madikte nudatni.

5 Nah tukuhpika hanpa gibetitkis miyaravye; nah kewa miyaravyebe haritapnevye ariku gimewkis, ku pariye pis miyehpigkis pis ka hiyak gikakkis hawata ku pariye pis ka mpithigkis akiw.

6 Pis padekwen atere arikut imewti, ta arikut miyokwiye mihadnene, misanapnene.

7 Nah ka aynsima kayah pidagoni awiyni ta nuvitit, hawata nah tavakan anavi *pidatni*.

8 Pis kehe nukagmadavu tukuhwebdi nuwhu. Igkis iveg numkanit akak asanka. Nah

O Novo Testamento e Salmos na língua Palikur do Brasil; © 2018, Wycliffe Bible Translators, Inc.

kewa pahavwi kamaxkabe ku pariye yuma
isahptawka gidahan.
9 Nah hiyap mbeyne ka aynsima kuwis,
keh kabahte nah ka hiyap akiw. Kiyavwiye
Uhokri, mpuse hewkevye nah amnihswene
pit. Nah kannikasa nuwakuh pimkanit akak
piriyepkawka.
10 Mmah pis kehkinek annut gidahan-
kis miyaravye? Mmah igkis kannikawkinek
adahan kabayhap?
11 Mmah ku aysaw igkis ayge ariku imewti
igkis awnakinek amin pamnihra? Mmah igkis
awnakinek ku pis ka kinisakti?
12 Mmah ayge abet amisnavye hiyapkan-
kinek annut ku pariye pis keh? Mmah ayge
avit inere waxri miyehkare ik adahan pis hi-
yapka ku pisnewa waditka akivara?
13 Kiyavwiye Uhokri, inneki keh nah
kannuhpi kuri adahan amnihswene pit; mpu-
se hawkanawa nah piriyepkaw ta pit ku sa-
mah nah ivegnete.
14 Mmahki pis tukuhpen? Mmahki pis
ayemwe nuwhu?
15 Ku samah nutakwayewka nah avane-
nekwa abet wakaymniki hawata kaba nah
miya. Nah mabipiye wew akak awiyka ku
pariye pis hiyapkise nutuh.
16 Pidagoni akak pimabyan mpiye nuvi-
tiw. Pikeryi nukakuh in pisenwe nukakuh.
17 Mataytak in kiyaraniwhun kewa akem-
nibe. In kiyaraniwhun muwapuw nanwew.
18 Pis kehe nukagmadavu ku pariye gibet-
kikis darihwak nukakuh gikakkis nuhumwa-
yavu ayguhwebdi nuwhu. Kuri nukagmada
amisnavye.

Avat abetnewa wakaymniki

89 1 Kiyavwiye Uhokri, nah avanenekwa
paksanek pamnihra. Nah kinetihwa-
nek amin ku samah pisnewa wadikta akivara.
2 Nah hiyak ku pamnihra in dahwa adahan
avanenekwa. Nah hiyak ku inin ku samah pis
waditye in dahwa hawata kewa inurikbe.
3 Pis awna:
“Nah kehe pahat nahegbetawni gikak Davi,
ku pariye nubukuh nukanyan. Nah kehe inin
nahegbetawni gikak:
4 “Pahavwi gaytakkis pihiwhivwi avane-
nekwa kumadukanek. Nah avuriwnek giku-
madukankis adahan avanenekwa.”
5 Kiyavwiye, madikte inurik paksap amin
pabay ku pariye pis keh. Hawata ahj ku pa-
riye pahadguvunene igkis paksap amin ku
samah pis ka kinisakatruvyema.
6 Yuma pahavwinema ay inurik kewa pis-
be, Kiyavwiye! Ay gibetkis hiyeg inurikyenev-
wi yuma pahavwinema hehpekuye pikak.
7 Pis ka pikiytanisima ay abet givahdukaw-
nikis. Hawata pis aviska pibohri gavitkis ku
pariye kiyaranene pikak.
8 Kiyavwiye Uhokri Detye, yuma pahav-
winema kadahan ka aynsima gidatni kewa
pisbe! Hawata amin madikte ariknebdi pis ka
kinisakatruvyema, Kiyavwiye!
9 Pis kumaduka parahwokwa kane adat-
nisima. Pis kariswehsa avawanpig kane ah-
awnasima.
10 Pis mateke igi axtigi *kewye* Haabi. Ha-
wata pis umehpig. Hawata akak kane aynsi-
ma pidatni pis matakave pivetunyavu.
11 Waxri in pidahan, inurik in pidahanwata.
Pis humawase hawkri peyeke akak madikte
ku pariye ay nikak.
12 Pis kehe uvitkigavrik akak wahamavrik.
Waxriviyene imuwadminene Tabor akak Her-
mon kabayhap akak batekka.
13 Pis ka aynsima pidatni! Pis ka aynsima
pidatuk!
14 Barewvitka akak waditka in ku pariye
kamax pikumadukan. Pamnihra akak ku sa-
mah pis inyewa in wew payak pikak abet ma-
dikte ku pariye pis keh.
15 Ka aynsima kabayka gidahankis hiyeg
ku pariye paksenevwi pis akak avatman ha-
wata ku pariye misekwenvwi aynte abet pi-
butni!
16 Awaku piwavrik, igkis batekyekis matay-
tak. Igkis hawata kabayhap awaku pisnewa
ka pamnihrasima gikakkis.
17 Pis, Kiyavwiye, pisnewa ikene udatni
akak madikte ukiytani; awaku pabay, pis keh
usuh mataka uvetunyavu,
18 mmanawa pisnewa kaniyne umapten-
ten. Pisnewa, Kiyavwiye, izhaewyenevwi gi-

O Novo Testamento e Salmos na língua Palikur do Brasil; © 2018, Wycliffe Bible Translators, Inc.

wohkigakis barewvitye, ku pariye ike wotuh ukivara.

Uhokri gikaksan git Davi

19 Minikwak, abetnewa giwtyakvey, pis awne git pibuk kamaxwene:

"Nah ike iyuti gitewharit pahavwi suwtat detye. Nah ike git iyuti kiyatyo, git pahavwi awayg ku pariye nah kaniye gibetitakkis nuhiyegavu.

20 Nah kaniye nubukuh Davi adahan ig humaw yikivara. Nah imihevgi akak iyti kiyatye.

21 Nudatni avanenekwa aynek gikak. Nudatni keh ig humawnek ka gidatnisima.

22 Givetunyavu ka pahaynema matakignek. Hawata mbayavye ka hiya gisamanaknek.

23 Nahwa pisenwanek gikakkis givetunyavu. Hawata nah umahavenek madikte ku pariye gamiyhetnivwi.

24 Nah avanenekwa ka kinisginek. Hawata nah bateknek gikak. Hawata awaku ku samah nudatni ay gikak ig avanenekwa matakanek givetunyavu.

25 Nah ahnek gikumadukan ku samah awetumnatak parahwokwa Meditehanyu danuhte awetumnat warik Ewfrates.

26 Nikwe ig awnanek nutuh: "Pisnewa niguh. Pisnewa nuwohkiga. Pis numaptenten. Pis hawata namnihten."

27 Nah kehginek kewa ig nukamkayh egutyebe. Hawata nah kehnek ig humaw ka aynsima datte giwkis madikte ikivaratviyenevwi.

28 Avanenekwa nah bateknek gikak. Hawata nahegbetawni gikak in dahwanek avanenekwa.

29 Giwenketekenek gihiwhivwi avanenekwa kumadukanek. Hawata gikumadukankis dahwanek kewa inurikbe ayivwi.

30 "Heneme, ku gihiwhivwi ka ihpanek nukumadukan, ku igkis ka wewnek ku samah nayapni gitkis,

31 ku igkis tukuhenek nukiswanawni gidahankis hawata ku igkis ka avuriwnek nukumadukan,

32 nikwe nah hiyapkisnek gitkis avatra givathawnikis. Nah kehnek igkis hiyap mbeyne avatra gitaraksankis.

33 Heneme ka innema kehnek nah ka batekma gikak Davi akiw, heneme nah kehnek ku pariye nukaksan git.

34 Nah ka dunihnek nahegbetawni ku pariye nah kehe gikak, ine kawnata nah uniyahnek ariknawnama ku pariye nuwnuh git.

35 "Nah awna pahaywevi adahan avanenekwa, nah ikaksepni nuwavrik barewvitye ku nah ka wasaymawtinek git Davi.

36 Ig avanenekwa kadahannek gihiwhivwi, hawata ku aysaw kamuw kabutenete, nah avuriwnek gikumadukan.

37 Ini gikumadukan dahwanek kewa kaygbe, kewa igbe nawneve ku pariye ayntenene inurik."

Ikivarat gihahwan

38 Heneme kuri, Kiyavwiye, pis dagawnaw git ikivarat ku pariye pikanyan. Pis ikiswig. Pis tukuhpig.

39 Pis kehe in pikaksan ka kawih git pibuk akiw. Hawata pis padeke giyu waykborite.

40 Pis tuguhkise paytwempu ayaranwa. Hawata pis mehkise payt ayemweketviyene nuwhu.

41 Madikte ku pariye mpiyenevwi igkis amevwi gewkanbet. Igkisme ku pariye misekwenevwi kennesa igkis mahivwihgi.

42 Pis kehe igkis ikivarat givetunyavu matekevgi. Hawata pis kehe igkis batekyekuyes akak gibiykemni.

43 Pis kehe giyakwok waditnevyenen. Hawata pis isakse ig matekepka abet kerka.

44 Pis wiwhe ikivarat gikumadukan kiyatye givititak. Hawata pis pedeke gikumadukan waykborit.

45 Pis kehe ig kiyavwip avit gihawkanavrik danuh. Hawata pis awastevgi akak maraki.

Ayavasawaka adahan isahptawka

46 Aysawhki ayivwi pis ayamawnek wowhu, Kiyavwiye? Mmah adahan avanenekwatma? Aysawhki ayivwi pidagoni wohnenek kewa tiketbe?

47 Kiyenaba ku samah nudehetni in matkusa. Kiyenaba ku madikte hiyegviyenevwi

O Novo Testamento e Salmos na língua Palikur do Brasil; © 2018, Wycliffe Bible Translators, Inc.

ku pariye pis kehe pahay hawkri igkis miyarapnek.

48 Pariyeki ik adahan aymuhwa ig dahwa avanenekwa hawata ig ka miyati akiw? Pariyeki ik adahan ig isahkisasaka ariw imewti?

49 Kiyavwiye Uhokri, kineyki inin minikweknene pamnihra arakak? Kineyki inin pahegbetawni gikak Davi?

50 Kiyenaba ku samah nah pibuk nah mahivwihka. Hawata nah amava madikte miyathaki gavitkis hiyeg kane hiyak Kiyavwiye Uhokri.

51 Kiyavwiye, ka ba aynsima pivetunyavu awna gimin ikivarat ku pariye pikanyan! Ku kit ig atak, igkis mahivwihgi.

52 Uyay kabayha Kiyavwiye Uhokri adahan avanenekwa! Ameh! Ameh!

Usuh ka ayivwi amadga inin

(Moís gavan)

90 **1** Kiyavwiye Uhokri, pisnewa umaptenten ku samah akavuska hiyeg humaw.

2 Avit waxribdi humaw, avit pis humawasa inin hawkri ayipa pis kuwis ay. Pis ay adahan avanenekwa akiwka akiwnek. Pis yuma pikavuska, yumahwata pimaksemni.

3 *Usuhme hiyeg amedgenevwi inin usuh he wayknenwa.* Pis diyuhkis hiyeg aterewata akiw, pis keh igkis wageswa waykwata akiw.

4 *Heneme pis dehewnene adahan avanenekwa. Hawkri ka ayivwi ta pit ku samah in ayivwad wotuh.* Pit, miw *(1000)* kamukri in ke wotbe pahaywowatbe hawkri. In ke pahavwi hiyegbe avuriwne ku aysaw pahavwime himekne. Git ner avuriwne, mitipka ka ayivwisima mpiya. Gitme ner ku pariye himekne, mitipka mpiye kibehtenwa, ka ayivwadima ig himak.

5 *Usuh amedgenevwi inin ka ayivwi kema pisma. Usuh miyarap kibehtenwa.* Pis ahiw hiyegviyenevwi gaymahwankis ka araptisima arimkat miyaka, kewa pahatra parewnibe kane amiyanisima. Usuh ka dahwa mpiynema ariw pahat arisunti. Usuh kewa pamatkabe. In pamatka hiyan barewye hawkanawa,

6 Heneme avit aygete in kuwis hururup, aravwip.

7 Ku samah pahavwi bukehpiye ini pamatka in madik kibehtenwa, hawata in pidagoni keh usuh madik kibehtenwa, in keh usuh avis ka aynsima.

8 Mmanawa pis kahayaksa madikte uvathawni ta pivetunat. Wotuh in uvathawni ayamaw, heneme ta abetit ini pibutni in kahayak huwewe pit.

9 Ayge nikwe uhawkan amadga inin mpiya kibehtenwa, awaku pis kayehe utaraksan kane kabay. Usuh miyarap kibehtenwa ke puhkabe.

10 Usuh aymuhwa amadga inin aynesa kamukri, ntewnehker madikwa *(70)* akebi, waytakuh danuh madikawku arawna *(80)* avitmin. Heneme madikte akak mbeyne. Ayteke usuh menwe kibehtenwa, yuma akiw.

11 Pariye kuwis kayah ini pidagoni kane ahawnasima? Pariye ahiyekten ku pariye pamiyhan hiyapkis wot? Pis kis adahan hiyeg kiyathap kiyesad, hiyaksa igkisme ka kiyathap aynesnima.

12 *Kiyavwiye,* kannuhnaba usuh kawih kabayntiwa ini wayivwi amadga inin pidahan, kahadbe usuh humaw kibeyne hiyeg hawata hiyekemniye piwtrik.

13 Kiyavwiye, ivegnaba womkanit akiw. Aysawhki ayivwi ini pidagoni dahwanek arit utaraksan? Amnihnaba usuh pihiyegavu. Bayahminaba usuh ariw utaraksan.

14 Kehnaba nukune hawkri humaw udahan akiw. Kehnaba usuh bateke uminuh akiw akak pabay ukakuh. Ayge nikwe usuhme paknek akak batekka takunipti adahan avanenenkwa.

15 Uya hiyapkis wotuh kuri ka aynsima kabayka hawata ku samah pis kuwis hiyapkise wotuh ka aynsima mbayka. Mmanawa kuwis ka aynsima kamukri usuh hiyepne ka aynsima mbeyne.

16 Usuh pihiyegavu hiyepkere ini pannu ku samah pis kehe *minikwak*. Usuh hawata muwaka uhiwhivwi hiyap ku samah pis ka pidatnisima, pis ka pikiytanisima.

17 Kiyavwiye uwohkiga, usuh muwaka pabay misakwa ukakuh usuh pihiyegavu.

O Novo Testamento e Salmos na língua Palikur do Brasil; © 2018, Wycliffe Bible Translators, Inc.

Uya iki wotuh wawaygi adahan usuh wewkis waymuhwan ka waditnevyenenma.

Nah ayemwene ganmavrik Uhokri

91 **1** Kiyavwiye Uhokri inurikyene ig ka gidatnisima. Ku pariye hiyeg ayemwene ganmavrik nikwe ig ka avisnema akiw.

2 Hiyawa ig awna git: “Kiyavwiye Uhokri, pisnewa numaptenten. Pisnewa nukavriwten. Pisnewa nuwohkiga. Nah kamaxwa pivitit.”

3 Ig Kiyavwiye Uhokri mpithapnek ariw ini mbeyne ayemewnene. Hawata ig mpithapnek ariw karayt mbeyevye.

4 Ig awastapnek anavi gihanpi *ke tarakakbe akak gukamkayh. Ayge* anavi gihanpi yuma ariknawnama hiya pisamanak. Kiyavwiye Uhokri gabay avuriwpinek kabayntiwa.

5 Ku pis kamaxwa givitit Kiyavwiye Uhokri, pis ka avisnek wew abet kibohriki puwivak. Ine abet tiyegem pis kawnata avisnek.

6 Ku pis timap arikna abetya amisnavye pis kawnata avisnek. Ku pis abet mbeyne puwipka abet pis kawnata avisnek.

7 Hiyawa miw hiyeg tuguhbetwikis miyapte ay pihumwa, hawata madikawku miw miyarap ay panwa, pisme ka hiyapnek mbeyne ariknawnama.

8 Aytontak ganmavriktak pis sarayhnek pivegi, pis hiyapnek ku samah igkis mbayavye hiyap mbeyne, awaku igkis ka wewkere gikak Kiyavwiye Uhokri.

9 Ku pis ayamwa hene ta ganmavrikut Kiyavwiye Uhokri inurikyene, nikwe ig mpithapnek.

10 Ayge nikwe yuma ariknawnama mbeyne huwivwihpinek, ine mbayka kawnata danuhnek pivinbukut.

11 Ig Kiyavwiye Uhokri avuriwkispinek ta gitkis giwatnivwi ahj adahan igkisme pimaptenten ku kityekapnek.

12 Igkis amavapnek amadgat giwakkis kahadbe ine pikugku ka tes avitit tip.

13 Pis ka avisnek gibohrikis kaybune akak kawokwine. Henewatbaki, kawokwine kamabyanpiye pis umahginek, igme kaybune pahaywotneye pis sibuhginek *gitewha* batewbet.

14 Ku aysaw Kiyavwiye Uhokri hiyapinek abet mbeyne, ig awnanek pimin, giwn:

“Nah amnihgite awaku ig batekye nukakuh. Nah avuriwgite awaku ig kumadukasewne nutuh. **15** Ku aysaw ig amnihswanek nutuh, nahme amnihginek. Ku aysaw ig abetnek mbeyne nahme wiwhginek ayteke. Nah kabayhignek adahan gikamaxwan nuvitit. **16** Nah keh ig isahptawnek ariw mbeyne adahan ig aymuhwanek numunuh adahan avanenekwa.”

Avat adahan kabeyhene Uhokri

92 **1** Kiyavwiye Uhokri, kibeyne adahan ku samah usuh kabayhap! Kibeyne adahan ku samah usuh pekne avat adahan pikiytenitni, pis inurikyene.

2 Kibeyne adahan ku samah usuh kinetihwa amin pamnihra hawkanawa; inme tiyegem amin pabay.

3 Akak agig kimsaku aman hawata akak hebek aman.

4 Kiyavwiye Uhokri, pikehavan akak pidatni in keh nah bateke numinuh. Hawata nah pak akak madikte nubetki amin madikte ku pariye pis kehe nudahan.

5 Kiyavwiye, pis kehave ka aynsima ariknebdi. Pihiyekemni in ka aynsima nimihawni.

6 Ay pahat arikna ku pariye hiyeg mahiyekemnivye ka hiyak: Hiyeg mbayavye aymuhwa kewa pamatkabe. Neras arewhavye ik adahan igkis humaw igisye, heneme igkis pisenwepkanek gikakkis pahatye amin.

8 Pisme Kiyavwiye, pis Uhokri inurikyene adahan avanenekwa.

9 Usuh hiyak ku ignes pivetunyavu miyarapnek. Hawata madikte ignes mbayavye matekepkanek.

10 Nahme pis kehun nah humaw detye kewa pak awaygbe. Hawata pis sarayh kabayka nuvitit akak ini pamnihra.

11 Nah kuwis hiyap ku samah igkis nuvetunyavu hahwa hawata nah timap mbayavye gibimankis.

12 Igkisme hiyeg wadityevwi igkis humaw *ka gabihetnikissima* kewa egnesbe ah katiwbiyobdibe *ku pariye kew ka aynsima*. Igkis

O Novo Testamento e Salmos na língua Palikur do Brasil; © 2018, Wycliffe Bible Translators, Inc.

aymuhwanek kewa egnesbe ah magawga
ayntenano Libanomnaw.
13 Igkis kewa noras ahpiyanovwibe mutuh-
kabdi aynte aranwa Kiyavwiye Uhokri givin,
ku pariye kavurihwa ayge aharavrik givin.
14 Akak gikivaykis neras hiyeg adukwene-
wa sarayhnene giwkis. Igkis detyevwi ava-
nenekwa hawata igkis ayvekuye gawaygikis.
15 Igkis ahegbet adahan ekkene ku Kiyav-
wiye Uhokri ig waditye. Ignewa umaptenten,
ay givit yuma taraksaki.

Uhokri, ig hawkri avikara

93 **1** Kiyavwiye Uhokri ig Ikivarat. Ig
kakawihnivu akak gikiytani. Hawata
ig pahavwite akak gidatni. Ig sumuh waxri
niwetrimadga in ka mukusa.
2 Kiyavwiye, pevwi kiyatyo eg avanenek-
wa ay ku samah akavuska *hawkri;* pis ava-
nenekwa kumadukene inin hawkri.
3 Kiyavwiye Uhokri, parahwokwa mihad-
nene in kihawna amanpuy. In keh kimanka
ka hawnasima.
4 Ig Kiyavwiye Uhokri kumaduka inurik
akak madikte gidatni. Gikuvimna *pi* kihawnate
ariw parahwokwa aman, hawata pi datte ariw
parahwokwa guvawanpig.
5 Kiyavwiye, pikumadukan amawka in
kamaxwaka nivitit. Hawata barewvitka in
akisyi pivin adahan avanenekwa.

Uhokri, ig waditka akivara

94 **1** Kiyavwiye, pisnewa Uhokri ku
pariye kis adahan hiyapkis gitkis
hiyeg avatra gitaraksankis! Hiyapkis gitkis ini
pidagoni.
2 Pisnewa hiyak gikakkis madikte away-
kemni; kannikawnaba adahan pis hiyapkis
gitkis hawantiyavye ku pariye gimawkankis.
3 Aysawhki ayivwi pis isaksanek neras
mbayavye batekyekis? Aysawhki ayivwi, Ki-
yavwiye?
4 Aysawhki ayivwi neras mbayavye misa-
kwanek akak giwantikis, igkis kehnek giwan-
tikis akak ku samah igkis umehekevutne?
5 Kiyavwiye Uhokri, igkis he arewhanenwa
gitkis pihiyegavu. Hawata igkis he hiyapkis-
nenwa mbeyne gitkis neras ku pariye pidah-
anviyene.
6 Igkis umah madankunovwi gikakkis mi-
genavye. Hawata igkis umah neras nawwo-
tunyevwi ku pariye misakwa ay avit uwaxig.
7 Igkis awna: “Kiyavwiye Uhokri ka hiyap
inin. Ig izhaewyenevwi giwohkigakis ka hi-
yak inin.”
8 Battukawnay pukuhpa, yis hiyeg mahi-
yekemnivye! Kabetvahki yis wokanek yihiye-
kemni?
9 Ignewa Kiyavwiye Uhokri ku pariye kehe
utaybiwiy. Mmah yitneki kuri ig ka timapwiy-
nek? Ignewa ku pariye kehe wowtyakwiy.
Mmah yitneki kuri ig ka hiyapwiynek?
10 Ig Kiyavwiye Uhokri avuriw hiyegviyene-
vwi. Mmah ig ka hiyapkisnek mbeyne gitkis?
Ig Kiyavwiye Uhokri kannuh madikte away-
kemni. Mmah ig yuma gihiyekemni adahan
hiyakgikis?
11 Ig Kiyavwiye Uhokri hiyak hiyeg gihiye-
kemnikis. Hawata ig hiyak ku pariye ivegmi-
na he mahayakemnikinenwa.
12 Kiyavwiye Uhokri, ka aynsima kabayka
gidahakis neras ku pariye pikannuhnivwi. He-
newatbaki, ignes ku pariye pis kannuhe avig-
kutavrik pikumadukan.
13 Hene pis kehnek igkis kadahan maya-
kanek abetnewa wakaymniki, adahan igkis
wahepnenek neras mbayavye gihawkanav-
rikkis danuh adahan igkis katiwnisaka gitkis.
14 Mmanawa ig Kiyavwiye ka miniwneman-
ek giwkis pihiyegavu. Ig ka tukuhnek neras
ku pariye gikanyanvu.
15 Ig kehnek neras hiyaptigivyene hiyap-
nek hiyegviyenevwi avigkutavrik waditka
akiw, ignesme neras ku pariye wadityevwi
igkis bateknek ka aynsima adahan ini.
16 Pariye kannikewviye numinatak adah-
an suguhne neras mbayavye? Pariye mi-
sekwevye nuwntak gitivutkis neras ku pariye
kehnevwi mbeyne?
17 Wake ka ignema Kiyavwiye Uhokri aya-
vevun, kuwiskama nah miyapkama.
18 Kiyavwiye Uhokri, abetnewa ku aysaw
nah hiya nah me miyapmet, pamnihra aytwe
amnihpen, in wiwhpen *ariw ini mbeyne*.

O Novo Testamento e Salmos na língua Palikur do Brasil; © 2018, Wycliffe Bible Translators, Inc.

19 Ku aysaw nah ay abet kiyimwiki, nah wakaymniye, pisme aydhan. Pis keh nah batek akiw.

20 Pis ka muwka ariknawnama gikakkis neras hiyaptigivyene taraksavye, *mmanawa igkis ka wadit*. Awaku igkis keh ku pariye kane avigkutavrikma waditka in wageswa wadit gidahankis.

21 Igkis pahadguhwa adahan matekbetene hiyeg wadityevwi gihawkankis. Hawata igkis ikaksa adahanikwa miyaka hiyeg ku pariye yumanene gikehni.

22 Heneme ig Kiyavwiye Uhokri mpithamnihun; ig kewa tipbe nudahan adahan numaptenten.

23 Ig hiyapkisnek gitkis neras hiyaptigivyene awaku gikehnikis kane avigkutavriknama waditka gikakkis hiyeg. Ig Kiyavwiye Uhokri, uwohkigawiy, pisenwanek gikakkis avatra ini gikehnis mbeyevye.

Avat adahan kabeyhene Uhokri

95 **1** Aytninay madikte! Uyay kabayha Kiyavwiye Uhokri! Uyay pak akak batekka git ner kene tipbe ku pariye mpithawiy hawata amnihwiy.

2 Uyay kahayak ta givetunat akak kabayhaki, pekempi avat akak batekka adahan kabayhaki.

3 Mmanawa ig Kiyavwiye Uhokri ka gidatnisima. Ig detye Ikivarat. Ig givitminkis madikte uhokriviyene henenwatnenwa.

4 Ig kumaduka pahakte hawkri, ku samah ariwntak miyokwiyebdi kane amihnisima danuhte arit waxribdi kane amunisima.

5 Ig kumaduka parahwokwa ku pariye igwa keh. Hawata ig kumaduka waxri ku pariye gikehniwata.

6 Aytninay, uyay paberetusaw adahan wixwiy kiyathene Kiyavwiye Uhokri! Uyay paberetusaw givetunat uhumtenwiy!

7 Mmanawa ig uwohkigawiy, wixwiyme gihiyegavu ku pariye ig avuriw. Wixwiy gimuwtohravu ku pariye ig huwitha. Timapnay kuri ku pariye giwn wotwiy:

8 "Ka yi muwaka ikaw karatonavye, ke ignesbe yahawkrivwi minikweknevwibe aynte amun ini iwetrit Meribá hawata ayge amatmadga kewye Massá.

9 Ayge igkis hikekwen ba nah aywatma gikakkis hawata igkisevye ayta nutivut, hiyawa igkis hiyepnekuye ku pariye nah kuwis kehe gidahankis.

10 Abetnewa paxnika madikwa *(40)* kamukri ignes hiyeg kehne nudagoni. Nikwe nah awna: "Yisneki hiyeg mbeyviye yihiyekemni! Yis ka ihpekere nukumadukan!"

11 Nah dagawne gitkis, nah kehe inin nukaksan giminkis, nah awna: "Yis ka tukunima paraknek atere avitit Waxri Ikaksaki, ku kiney aygekama nah iki yit mayaka."

Uhokri nehmnik adahan kumadukene inin hawkri

96 **1** Paknay pahat nukune avat git Kiyavwiye Uhokri. Paknay git Kiyavwiye, madikte yis hiyegviyenevwi amedgene inin!

2 Paknay git Kiyavwiye Uhokri. Kabayhanay giw. Akkanay hewkevye ku ignewa amnihpewiy.

3 Kinetihwanay amin gikiytani gitkis nawwotunyevwi. Akkanay gitkis madikte hiyegviyenevwi ini barewyevwi annutviyene ku pariye ig kehe.

4 Ig Kiyavwiye ka gikiytanisima, nikwe amawka wixwiy kabayhig. Ig pi kiste adahan ig kiyathaka mpiy giwkis madikte uhokrivyenevwi amadgaya inin.

5 Mmanawa neras nawwotunyevwi giwohkigakis he batakanenwa, igme Kiyavwiye Uhokri humawase en.

6 Ayge amun giwskeki ig amuwe akak gibewi akak gikiytani; gidatni akak gibereswan in hiyapka muwapuw ganwa.

7 Kabayhanay Kiyavwiye Uhokri, madikte hiyegviyenevwi amedgene inin! Paksanay gikiytani akak gidatni.

8 Kabayhanay Kiyavwiye Uhokri giw kiyatye. Ewknay kakanhawka gidahan ta arikut givin.

9 Mabukwanay givetunat Uhokri Barewvitye ku aysaw ig kahayaksawnek. *Ig kis adahan* madikte hiyeg amedgene inin duwidwiptip ayge givetunat.

O Novo Testamento e Salmos na língua Palikur do Brasil; © 2018, Wycliffe Bible Translators, Inc.

10 Awnanay gibetkis madikte nawwotunyevwi: “Kiyavwiye Uhokri ignewa ukivarawiy! Ig keh waxri adug ka ayguhwa ariwntak niwetri, in kawnata ik adahan in mukusasaka. Igkis hiyegviyenevwi amedgenevwi inin, aysawnemenek ig hiyaknek gikakkis avigkutavrik waditka.”

11 Batekvitawnay madikte ku pariye madikte ku pariye amadga hawkri gikakkis madikte ku pariye aynte inurik. Kimanhawnay, parahwokwa akak madikte aymuhwenevwi ayge nihakwa.

12 Batekvitawnay, amatviyene akak madikte ku pariye ay nimadga. Hawata madikte ku pariye ay ahavwik akkanay yibetki gikak Kiyavwiye Uhokri.

13 Mmanawa ig nehmnik adahan kumadukene madikte hiyeg amedgenevwi inin. Ig kumadukigkisnek avigkutavriknawa waditka.

Kiyavwiye Uhokri ig hawkri akivara

97 **1** Kiyavwiye Uhokri ignewa ukivarawiy. Batekvitawnaba waxri! Bateknay yimin yis kewgihribdi parahwokwenevwi!

2 Ay ganwa kadahan ukuhne akak amisnavye; barewvitka akak waditka in ku pariye kamax gikumadukan.

3 Tiket wew givitkig, in ku pariye bukah givetunyavu ganwew.

4 Ig keh ugugune kabutni pahakte hawkri. Waxri hiyapni, in sagka.

5 Waxribdi imuwadminene pusuk kewa iytibe ta givetunat Kiyavwiye Uhokri, givetunat ner madikte waxri akivara.

6 Inurik akka gidahan waditka. Hawata madikte hiyegviyenevwi hiyap gikiytani.

7 Madikte ku pariye kiyathenevwi ahehpakti igkis misakwa akak maraki; mpiyasa maraki madikte ignes ku pariye kehnevwi giwantikis akak gidahankis ahehpakti bataka. Givetunat Kiyavwiye Uhokri madikte uhokrivyene mabukwa.

8 Hiyeg avityavu Jerusalém igkis bateke giminkis, Kiyavwiye, hawata paytwempuvyene avit Judá batekvitnekuye awaku ku samah pannivwi kibeyne.

9 Kiyavwiye, Uhokri inurikyene, pis ka pidatnisima. Pis kumaduka madikte waxri. Pis givitminkis madikte uhokrivyene.

10 Ig Kiyavwiye Uhokri batek gikakkis hiyeg ku pariye amiyha mbayka. Ig mpitha gihiyegavu hawata ig wiwhgikis ariw arewhavye gidatnikis.

11 Kabutniki hamahwa givitkis barewvityevwi. Inme batekka hamahwa givitkis kibeynevwi.

12 Yis ku pariye wadityevwi bateknay yimin ku samah yis gikak Kiyavwiye Uhokri!

Kabayhanay giw barewbetye!

Matakaki akak waditka gidahan Uhokri

98 **1** Paknay pahat nukune avat git Kiyavwiye Uhokri, mmanawa ig kehe ka aynsima barewyevwi annut. Ig mateke madikte akak gidatni hawata akak inin gikiytani barewbetye.

2 Ig Kiyavwiye Uhokri ekke ku samah gidatni. Ig kehe nawwotunyevwi hiyeknekuye inin gidatni amnihkevutne.

3 Ku samah gikaksan gitkis gihiyegavu izhaewyenevwi henewa ig kehni. Ig ekke gabay danuhte arit iwetritviyene piyawakadnene avit waxri. Madikte igkis hiyepnekuye uwohkigawiy gidatni.

4 Paknay akak yibetki git Kiyavwiye Uhokri, yis hiyegviyenevwi amadgayavu inin.

Kabayhanay Kiyavwiye akak avatman hawata akak kabimanka awaku yibetki.

5 Paksanay Kiyavwiye Uhokri, bukihka akak hebek. Agighanay agigman akak hebek.

6 Agighanay tohompet akak egu kohneta. Akkanay yibetki git Kiyavwiye Ikivarat.

7 Kimanhawnay parahwokwa akak madikte ku pariye misekwenevwi nihakwa.

Paknay waxri akak madikte ku pariye misekwenevwi nivit.

8 Warikviyene, biwhnay yikak! Waxribdi imuwadminene, paknay akak yibetki givetunat Kiyavwiye Uhokri.

9 Awaku ig nehmnik adahan kumadukene waxri. Ig kumadukanek madikte hiyegviyenevwi akak waditka hawata avigkutavriknawa kabayka.

O Novo Testamento e Salmos na língua Palikur do Brasil; © 2018, Wycliffe Bible Translators, Inc.

Uhokri ig ikivarat detye

99 **1** Kiyavwiye Uhokri ig Ikivarat. Hiyegviyenevwi sagkanabay givetunat. Ig bat ay amadga gevwi kiyatyo, ku pariye misakwa aynte guvitmin egu kiyes adahan pasamraki, ku kiney ignes kegubihyenevwi. Waxri sagkanaba givetunat.

2 Kiyavwiye ig ka gidatnisima ay Jerusalém. Ig kumaduka madikte nawwotunyevwi.

3 Amawka madikte hiyeg kabayha giw kane nikiytanisima. Awaku ignewa kis adahan kiyathaka. Kiyavwiye Uhokri ig barewvitye.

4 Ikivarat detye, pis batek akak waditka; inneki keh pis ewkwin atan gibetitkis izhaewyenevwi, kahadbe kadahan hiyapka taraksaki avigkutavriknawa hiyakemniki waditnene hawata inyewatnene.

5 Kabayhanay Kiyavwiye uwohkigawiy! Paberetusawnay avetunat gevwi kiyatyo. Kiyavwiye Uhokri ig barewvitye.

6 Moís gikak Arawh igkis Kiyavwiye Uhokri gimuwvegavu. Igme Samuwew hawata kiyathig. Igkis amnihswenekuyes git Kiyavwiye, igme kaytwanenekwa giwnkis.

7 Ig Kiyavwiye Uhokri awna gikakkis izhaewyenevwi abetitak sariyan. Igkisme ihpenenekwa gikumadukan ku pariye ig ike gitkis.

8 Kiyavwiye uwohkiga, pis kaytwe giwnkis pihiyegavu. Pis ekke gitkis ku pis Kiyavwiye Uhokri bayahminekevutne, heneme pis hawata hiyapkis gitkis hiyeg avatra givathawnikis.

9 Kabayhanay Kiyavwiye uwohkigawiy. Kiyathanigbay ay avit giwaxig barewvitye. Mmanawa Kiyavwiye uwohkigawiy ig barewvitye.

Avat adahan kabayhaki

100 **1** Yis madikte hiyeg amedgenevwi inin, paknay avat git Kiyavwiye Uhokri. Paknay akak madikte yawaygi akak madikte yibetki.

2 Kiyathanigbay akak madikte batekka. Ba yi ayta danukwa git akak barewye avat.

3 Hiyaknabay kabayntiwa ku Kiyavwiye Uhokri ignewa uwohkigawiy. Ignewa uhumtenwiy. Ignewa ukivarawiy. Wixwiyme gihiyegavu, wixwiy ke givigvube muwtoh.

4 Uyay danukwa git akak madikte kabayhaki. Uyay parak giwskekit akak avatman adahan gikiytenitni. Uyay kabayhig adahan gikan wotwiy. Uyay kabayhig adahan gabay.

5 Mmanawa ig Kiyavwiye Uhokri ka gabaysima ukakwiy. Gamnihra ukakwiy in dahwa adahan avanenekwa. Ignewa kis adahan wixwiy kamaxwa ta givitit, mmanawa ig gibetki keh ku pariye gikaksan wotwiy. Ig kehni akiwka akiwnek.

Kabayka ay uvinwa

101 **1** Kiyavwiye, nah paksap, nah kabayhap amin pabay inyewatnene.

2 Nah mpiksaw wew avigkutavrik ku samah pihiyekemni. Aysaw pis paraknek abet nuhawkan? Nah kehkere pibetkinenwa ay nuvinwa.

3 Nah ka sarayhnek nuvegi arimkanit ariknawnama patahwaki *amadgaya inin*. Nah amiyha gikehnikis neras hiyeg ku pariye kane kamaxwenevwima pivitit. Nah kawnata daxtasewkerenek arit ini givathawnikis.

4 Nah ka ikawnek arit hiyeg mbayavye gihiyekemnikis. Nah kawnata idiswanek abetit ini gihiyekemnikis mbeyevyenenwa.

5 Ku nah timap pahavwi awnene mbeyevye iwit gimin pahavwi giharavrik, nah ka isaksanek ig awna inakni. Nah kawnata timepkerenek giwnkis hiyeg kawantiyavye ku pariye kane tuwatasewkere pitivut.

6 Heneme nah sarayhnek nuvegi gitkis hiyeg ku pariye kamaxwenevwi pivitit ay amadga inin. Nah keh igkis misakwanek ay numunuh. Ignes ku pariye wewnevwi wadit pikak ignesnewa nah darihwaknek gikakkis.

7 Yuma pahavwinema hiyeg wasaympiye misakwanek nuvineku. Yuma pahavwinema kinisekevutne misakwanek nuvetun.

8 Mpuse hewkevye nah mpiksawnek pisenwa gikakkis madikte hiyeg arewhavye avititak uwaxig. Hawata nah ivukenek avititak

O Novo Testamento e Salmos na língua Palikur do Brasil; © 2018, Wycliffe Bible Translators, Inc.

inin paytwempu gidahan Kiyavwiye Uhokri madikte ku pariye kehnevwi mbayka.

Nah wakaymine pahapo

102 **1** Kiyavwiye, timapnaba nuvir-yepkawni. Timapnaba nam-nihswan pit.

2 Ka ba ayamwa nuwhu ku aysaw nah ay abet wakaymniki. Timapnanuba ku aysaw nah amnihswene pit. Kaytwanaba nuwnuh kibehtenwa.

3 Nudehetni me madikemet kewa sariyan-be, nuvituhme ka aynsima awehe kewa ariwt-rikbe tiket.

4 Nah mabimnevye kewa pamatkabe tigah-ka, sibuhka; nah kawnata maguwasni akiw.

5 Nah migiswa ka ahawnasima. He nah kevi avitnenwa.

6 Nah kewa pahavu kuhivrabe kahiyotnivyo pahapo amatmadga. Nah pahapo kewa pah-avu pukupkube aynte avitmin payt mehwev-ye ikiska.

7 Nah ka himaksaki. Nah kewa pahavu kuhivrabe pahaponano avuheku payt.

8 Nuvetunyavu miyathan kiberevut. Neras ku pariye numahivwihtni igkis kawih nuwhu adahan humakisne mbeyne.

9-10 Awaku pidagoni akak pimabyan, naxni wageswe hewyekata. Inme nukantak payegbi-tak akak nuhigvan, mmanawa pis sumuhpen, pis tukuhpen piyawakad piw.

11 Nudehetni kewa anmaptibe menwempi-ye ku aysaw kamuw uguhpiye aygete. Nah kewa pamatkabe ku pariye tiviknene huruhru-nene.

Nah kadniye aharit paytwempu Jerusalém

12 Heneme, pis Kiyavwiye Uhokri, pis Ikiva-rat adahan avanenekwa. Madikte hiyeg ayt-winihpiye akiw igkis kiyepinek.

13 *Nah hiyak ku* pis kannikawnek, pis kayahnek adahan pidahanwa paytwempu Jerusalém, mmanawa kuwis danuh ahawka-navrik adahan pis amnihni. Henewatbaki, ah-awkanavrik kuwis danuh.

14 *Usuh* pihiyegavu *piyawakad niw kuri heneme usuh* adukwenewa batek nikak, hi-yawa in madikte mehpika. Igkis amnihepni, hiyawa in madikte hehe warikwit.

15 Aysawnemenek neras nawwotunyevwi avisnek gibohri Kiyavwiye Uhokri. *Henewat-baki,* madikte ikivaratiyenevwi amedgene inin avisnek abohri gidatni.

16 Ku aysaw ig Kiyavwiye kannikasanek Jerusalém akiw, ig hiyapkisnek gikiytani ayge.

17 Avim ini hawkri ig timapnek gihiyegavu tukuhkare gamnihswankis hawata ig timap-nek giviryepkawnikis.

18 Amawka inakni tamaka amadga kagta adahan uhiwhivwiy hiyaknek ku pariye ig Ki-yavwiye Uhokri kehe hawata kahadbe neras ku pariye wayvukanek kabayhig hawata.

19 Ariwntak giwetri barewye inuriktak, ig Ki-yavwiye Uhokri iveg; inuriktak ig iveg arimka-nit waxri

20 adahan timepne gimigiswankis kamax-karempu, hawata adahan ig giwiwhpitnikis neras ku pariye ikaksepka adahan miyaka.

21 Hene ig Kiyavwiye Uhokri kabayhaka-nek ay avit Jerusalém akiw. Ayge giw kavu-saw akkakanek

22 avim ini ku aysaw nawwotunyevwi gikak-kis kumadukenevwi pahadguhwanek adahan kiyathene giw.

23 Nah nudukwenewa takweye, heneme ig Kiyavwiye Uhokri wiwhe nudatni hawata ig matkuhe nayivwi amadga inin.

24 Inneki keh nah aye git adahan ig ka iwe-vunma kuri pabuskak nudehetni. *Ka sam.* Kiyavwiye Uhokri, nuwohkiga, pisnewa ku pariye dahwa adahan avanenekwa.

25 Pitatye akavuska hawkri pis kehe waxri humaw. Hawata akakwa piwak pis kehe en.

26 Aysawnemenek waxri akak en in bi-yukenek. Pismeti dahwanek adahan ava-nenekwa. Aysawnemenek waxri akak en in mugumgupnek ke kamisbe. Pisme uniyavep-ninek ku samah hiyeg uniyah gikawihni, inme padakavepkanek.

27 Pismeti ka uniyehwati. Pis pidukwene-wa misakwa adahan avanenekwa.

28 Inneki keh nah hiyak ku ukamkayuvwi misakwanek abet pabay. Igkisme gihiwhivwi-kis hiyapnek pamnihra adahan avanenekwa.

O Novo Testamento e Salmos na língua Palikur do Brasil; © 2018, Wycliffe Bible Translators, Inc.

Kiyavwiye Uhokri kehnenekwa ku pariye kabay udahan

103 **1** Kiyavwiye Uhokri, numawkan madikte nuhiyekemni kabayhap! Numawkan nah kabayhap akak madikte nudatni!

2 Numawkan madikte nuhiyekemni kabayhap, Kiyavwiye. Nah ka miyehkere pahatnama kabayka ku pariye pikehni nudahan.

3 Pisnewa bayahminan ariw madikte nutaraksan hawata pis makniwhun ariw madikte nukahribdi.

4 *Kibeyne,* ig *Kiyavwiye Uhokri* amnihun ariw miyaka *adahan nah ka biyuk giw*. Ig ka gamnihrasima nukakuh. Ig hawata ka gabaysima nukakuh.

5 Ku samah nah ay amadga inin, nah uti ka aynsima kabayka giwntak. Ig iki nawaygi, ig keh nah ka mab, ig keh nah tiviknene kewa avaknibe amerempiye.

6 Ig Kiyavwiye Uhokri avanenekwa kehnenekwa ku pariye kabay udahanwiy. Ku wixwiy hiyepne mbeyne, ig parak abet uhawkanwiy.

7 Minikwak ig ekke gihiyekemni git amekene Moís. Avim ini ig ekke gidatni gitkis hiyeg izhaewyenevwi.

8 Ig Kiyavwiye Uhokri ignewa ka gamnihrasima, ka gabaysima. Ig ka giyaknisima ukakwiy; ig ahegbetnenekwa adahan kehne kabayka udahanwiy.

9 Ig akka wotwiy utaraksanwiy, heneme ig ahegbet adahan bayahminawiy niw. Gidagoni ka dahwa adahan avanenekwatma.

10 Wixwiy kis adahan ig hiyapkis ka aynsima mbeyne wotwiy avatra utaraksanwiy, heneme ig ka keh hene. Kibeyne ig amnihpewiy, ig ka katiwnisa utaraksanwiy wotwiy ku samah amawkan.

11 Ku samah en ka aynsima aviyukan ariw waxri, hene hawata gamnihra ka aynsima ukakwiy wixwiy ku pariye kiyathig.

12 Ku samah wahamavrik aviyukan ariw uvitkiyavrik, hene hawata aviyukan ig higih utaraksanwiy wowiy.

13 Ku samah pahavwi igti ka gabaysima gikak gikamkayh, hene hawata ig Kiyavwiye Uhokri ka gabaysima gikakkis ku pariye kiyathig.

14 Mmanawa ig hiyakni ku wixwiy yuma udatniwiy, wixwiy he wayk atabdabninenwa.

15 Hiyeg amedgenevwi inin igkis kewa pamatkabe. Gikiytanikis kewa ivuriti akiytanibe.

16 Ku aysaw kamaygviye huwit nit, in madikte kigise. In ka hiyapka akiw.

17 Inme Kiyavwiye Uhokri gamnihra in dahwa adahan avanenekwa, adahan ig amnihne madikte hiyeg ku pariye kiyathenevwi ig. Ini gabay dahwa adahan akiwka akiwnek

18 gikakkis hiyeg ku pariye wewnevwi akak gihiyekemni, ku pariye ihpenevwi gikumadukan.

19 Ig Kiyavwiye Uhokri bat kumadukene aynte inurik. Ig kumaduka madikte hiyeg inurikyenevwi, hawata madikte hiyeg ay amadga inin.

20 Yis ahj detyevwi, ku pariye ihpenevwi giwn, ku pariye kehnevwi gibetki, uyay kabayha Kiyavwiye Uhokri.

21 Yisme gihiyegavu inurikyenevwi, yis gibukvig ku pariye kannivwiyevwi gidahan, uyay kabayhig.

22 Hawata, yisme madikte ku pariye Kiyavwiye Uhokri gikehavan muwapuw amun gikumadukan, uyay kabayhig. Nah hawata kabayha Kiyavwiye Uhokri avititak nuyakni!

Kiyavwiye Uhokri ig uhumtenwiy ukavriwtenwiy

Jen 1

104 **1** Kiyavwiye Uhokri, nah kabayhap avititak nuyakni!

Kiyavwiye nuwohkiga, aynsikata piyesri hene! Pis kakawihnivu akak pikiytani hawata akak pidatni.

2 Hawata pis awasvit akak pibutni. Pis kannikasa en kewa paha paytbe.

3 Hawata piwskeki ayntehan avitmin un inurikyene. Pis kawih ukuhne kewa pihmunbe adahan piwewten. Hawata pis amara abetvi kamaygviye.

4 Pis keh kamaygviye humaw inetitkekne pidahan. Inme ugugune humaw pibukvig.

O Novo Testamento e Salmos na língua Palikur do Brasil; © 2018, Wycliffe Bible Translators, Inc.

5 Pis sarayhe waxri kabayntiwa avitmin akamaxtenvig, hene in ka mukusatinek.

6 Pis awasvite waxri akak parahwokwa, ke akak kamisbe. Inme un misekwe avitminvi waxribdi imuwadminene.

7 Heneme, abetnewa pis himehe un, in ayguhwe. Ku aysaw in timep pikuvimna adahan kumadukaki, in ayguhwe in sigise.

8 Ini un ayguhwe ariw waxribdi imuwadminene, in muhuke arimkanit asababan adahan tivikwiye arimkanit iwetrit ku kiney pis ahegbete nidahan.

9 Ayge pis kawetuhe un kahadbe in ka mpiya adahan awastene waxri akiw.

10 Pis keh warik atiwrik humaw amadgatak asababan. Hawata pis keh warik ariwnravig sigis ayegbiw waxribdi imuwadminene.

11 Ariwntak ini un madikte puwiknebdi ahavwikunevwi higap. Akak ini un kaway ahavwikunevwi umah garabyunkis.

12 Akigbimna warik, kuhivraviyonovwi keh gubkis. Hawata egkis awna avewitak ah atawnibdi.

13 Inuriktak pis waykis muwok avitit waxribdi imuwadminene. Inme waxri misakwa kivun akak pabay.

14 Pis keh pamatka aymuhwa gidahankis pak. Hawata ahakuvwi akak amutribdi adahan hiyeg gaxnikis. Avititak waxri igkis taris gimanakis.

15 Pis keh waxri iki win ku pariye keh wis batek; hawata iyti ku pariye aydha uhiyekemni, hawata bugut ku pariye iki udatni.

16 Ka aynsima muwok wayk avewi Kiyavwiye Uhokri gamutravwi, guvewikis magawga ayntenano avit Libano, ku pariye ig mutuhe.

17 Ayge kuhivraviyonovwi keh gubkis, hawata waratnaviyenevwi keh givinkis avewi ah.

18 Igkisme kabrit ahavwikune misakwa avit waxribdi imuwadminene. Igkisme lapeh ahavwikune ayamwa abet tivebdi.

19 Pis kehe kayg adahan areketni fet ahawkanavrik. Kamuw hiyak ku aysaw danuh gihawkanavrik adahan ig pituk.

20 Pis kehe tiyegemka. Ku aysaw misanpi madikte puwikne ahavwikune pes *adahan kanikne*.

21 Kawokwine hihihwa ku aysaw igkis kaniknes, ivegvene gimanakis ku pariye Kiyavwiye Uhokri gikan adahan gaxnikis.

22 Heneme, ku aysaw kamuw pes, igkis diyuhe. Igkis atak dukugis arikut miyokwiye.

23 Nikwe igkisme hiyegviyenevwi atak abetit gannivwikis. Igkis kannivwi danuhte aygete.

24 Kiyavwiye, pis kehe ka aynsima ariknebdi. Pis kehpin akak pannu. Inin waxri in kivun akak paymuhnivwi.

25 Ayge misakwa parahwokwa pugubwadnene, nopsadnene, ku kiney misakwa puwiknebdi nopsadminene akak nopsanyuvwi, igkis ka aynsima, ka ik adahan pukuhgikis.

26 Nawiy mpiya awvre amadgew parahwokwa. Ayge Leviatah arehwa ahakwa, ig ner im ahawkri nopsadnene ku pariye pis aymuhe.

27 Madikte igkis, puwikne akak hiyeg, wahap piwntak adahan pis iki gimanakis ahawkanavriknawa.

28 Pis iki axka. Igkisme ahiwni. Igkis ax kabihribdave.

29 Ku aysaw pis ka avuriwgikis, igkis madikte avis. Ku pis wiwhe gitipkis, igkis miyarap. Igkis wageswa wayk atabdabni akiw.

30 Heneme, ku pis kawihkis pitip givititkis, nikwe igkis wayvuka akiw, hene pis nukunehkis gaymahwankis akiw amadga inin.

31 Kiyavwiye Uhokri, numawkan pikiytani dahwa adahan avanenekwa, kahadbe pisme bateknek ka aynsima akak ku pariye pikehavan.

32 Ig Kiyavwiye he ivegviyenenwa arimkanit waxri, inme sagka. Ig he daxnenwa waxribdi imuwadminene, sariyanme pes nivititak.

33 Nahme paknek adahan kabeyhene Kiyavwiye ku samah nayivwi ay amadga inin. Nah paknek git nuwohkiga abet madikte naymuhwan.

34 Numawkan ig bateknek akak nuvanuh, mmanawa nubetki in ayta giwntak Kiyavwiye.

35 Nerasme mbayavye ku pariye kane timepkere Kiyavwiye gihiyekemni, amawka igkis wiwhavepkanek amadgatak wayk. Neras

O Novo Testamento e Salmos na língua Palikur do Brasil; © 2018, Wycliffe Bible Translators, Inc.

patahwavye, amawka igkis miyarap amadgatak inin hawkri. Nahme, amawka nah kabayhapnek avititak nuyakni, Kiyavwiye! Kabayhanay Kiyavwiye Uhokri!

Uhokri ka gannusima avuriw gihiyegavu

105 **1** Kabayhanay Kiyavwiye Uhokri! Akkanay gikiytani hawata kinetihwanay amin ku pariye ig keh gidahankis hiyegviyenevwi!

2 Paknay gidahan Kiyavwiye Uhokri! Paknay adahan kabeyhene giw. Kinetihwanay amin ariknebdi barewyevwi ku pariye gikehavan.

3 Paksanay giw barewvitye. Madikte yis ku pariye kiyathenevwi Kiyavwiye Uhokri, bateknay yinaktin!

4 Amnihswanay git Kiyavwiye Uhokri! Misakwanay avanenekwa ay gihumwa.

5-6 Amawka wixwiy ku pariye Abraawh gihiwhivwi, Uhokri gibuk, wixwiy ku pariye Jakó gihiwhivwi, Uhokri gikanyan, amawka wixwiy kiyemina madikte annut ku pariye ig Kiyavwiye Uhokri kehe udahanwiy *minikwak,* ini barewyevwi annut ku kakak ig hiyapkise gitkis uvetunyavuwiy.

7 *Kibeyne,* ignewa Kiyavwiye Uhokri Dehetniye, ignewa uwohkigawiy. Gikumadukan ay amadga inin pahakte hawkri.

8 Ku pariye gahegbetawni ig kiyeni adahan avanenekwa. Hiyawa mpiye ka aynsima miw kamukri, igme ka miyeh gikaksan, ig keh in humaw,

9 ini gahegbetawni ku pariye gikehni gikak Abraawh hawata gikaksan ku pariye ig awna git Izaki.

10 Ig Kiyavwiye Uhokri kehe pahat gahegbetawni gikakkis izhaewyenevwi adahan avanenekwa. Henewatbaki, pahat ahegbetawka gikak Jakó.

11 Avim ini ig Kiyavwiye Uhokri awna git: “Nah ikenek yit inin waxri Kanaahmnaw. In humawnek yidahan adahan avanenekwa.”

12 Kiyavwiye Uhokri gihiyegavu aynesnite avim ini hawkri, hawata igkis kewa nawwotunyevwibe avit ini waxri ikaksaki gitkis.

13 Avim ini hawkri igkis wewnama muwapuw avitiw nawenyevwi hiyeg giwaxigkis. Igkis mpiya amuniw nawenyevwi hiyeg gikumadukankis.

14 Heneme ig Kiyavwiye Uhokri ka isaksati pahavwinema hiyeg hiyapkis mbeyne gitkis. Hawata adahan gavuriwtenkis, ig ikavave ikivaratviyenevwi ginetnikis giminkis.

15 Ig awna: “Ka ba yi daxta nubukvig ku pariye nukanyanvu. Ka ba yi hiyapkis mbeyne gitkis nuwatnivwi!”

16 Ariwnteke ini, ig Kiyavwiye Uhokri isakse mihetniki biwh avitit ini waxri ikaksaki gitkis. Avim ini gihiyegavu misekwe yuma gimanakis.

17 Heneme *avit in danuh gitkis, ayipa* ig awahkise pitatki gavitkis pahavwi awayg kewye José. Ig José ig kamaxwika, ig piyukwika adahan ibukti.

18 Nikwe igkis waneke José gikugkavrik akak xen. Gibitamname igkis kawihkise akabdat sivari. *Ayteke ig iwepka ta avitit Ejitumnaw.*

19 *Ig danuh atere,* ig misekwe ariku parakseket *kibite kamukri* he ku aysaw gihawkanavrik danuh ku samah Uhokri awna git. Ayge ig Kiyavwiye Uhokri giwn kahayakse ku José ig waditye hiyeg.

20 Igme Ejitumnaw akivara hiyapni hene ig isahkiswig. *Henewatbaki*. Ig ner nawwotunyevwi gikivarakis kane gidatnisima ig wiwhkiswig arikutak paraseket.

21 Ayteke ig sarayhpig kewa gihumwayabe ka gikiytanisima abet gikumadukan, adahan igme kumadukene pahatte giwaxig.

22 Ikepka git José kumadukaki adahan igme kawatnihne ikivaratviyenevwi keh ku pariye gimawkan. Hawata gidatni ikekpa git adahan ig kannuhne ikivarat gihumwayavwi.

23 Ayteke ariwnteke ini igme gig, Jakó, tivik atere avitit Ejitumnaw *akak madikte gidahanviyene*. Ayge ig misekwe.

24 Ig Kiyavwiye Uhokri kehe neras gihiyegavu kakamkayh ka aynsima ayge. Ig kehpigkis humaw datte giwkis givetunyavukis.

25 Igkisme ejituyenevwi hiyapni hene, *igkis pukuhhevwe gibohrikis,* igkis kavusaw

O Novo Testamento e Salmos na língua Palikur do Brasil; © 2018, Wycliffe Bible Translators, Inc.

amiyhevgikis. Ayteke nikwe igkis hiyapkise mbeyne gitkis ignes izhaewyenevwi, ku pariye Kiyavwiye Uhokri gibukvig.

26 Ayteke ariwnteke ini ig Kiyavwiye Uhokri awahkise gibuk Moís atere gikak Arawh, ku pariye ig kaniye.

27 Igkisme danuh atere, igkis kehe ka aynsima annut ayge avit Ejitumnaw. Igkis wakaymnise ejituyenevwi payak gikakkis izhaewyenevwi.

28 Avim ini Kiyavwiye Uhokri awahkise misanpiki ahawkri avitit Ejitumnaw, heneme igkisnewa ejituyenevwi ka ihpekere giwnkis.

29 Pitatye ig wagese warik humaw migat. Ayge nikwe madikte im miyarap.

30 Ayteke Ejitumnaw humaw pahatte akak tivuw. Faraó givin kawnata isahptaw ariw tivuw.

31 Ayteke ig Kiyavwiye Uhokri isakse tagep akak yet hehe pahatte avit waxri.

32 Awenyan muwok, ig awahkise muwok tipbetye payak akak ugugune ta avitit waxri.

33 Hene ig dunihbete amutrivwi *uvavu* payak akak *figuvu* hawata ig higohkisave madikte ahpiyanovwi.

34 Ayteke ig awastase Ejitumnaw akak tananviyene, igkis ka aynsima, keh ka ik adahan pukuhgikis.

35 Ignes tananviyene axbete madikte amutribdi, madikte ejituyenevwi gahakavukis.

36 Pisenwa, ig Kiyavwiye umahkisave madikte ejituyenevwi gikamkaykis eggutyevwi, ku pariye givigsankis.

37 Ayteke nikwe ig Kiyavwiye Uhokri wiwhe izhaewyenevwi avititak Ejitumnaw. Igkisme tivik akak karukri seyno hawata akak wahano. Madikte igkis makniwbetave, ayhmadave garudikis.

38 Igkisme Ejituyenevwi bateke ginaktinkis ku aysaw izhaewyenevwi tivikbetwikis, mmanawa igkis avise gibohrikis.

39 *Ariwnteke ini, ayge amadga amatap,* ig Kiyavwiye Uhokri ike pahat ukuhne givitminkis gihiyegavu hawata tiket adahan gihwitentenkis tiyegem.

40 Igkis ayep *inti,* igme Kiyavwiye Uhokri awahkise pahabu kodorna giminkis, *kuhivra ku pariye keno inambe suwigu guyesru,* hawata ig ike bugut inuriktak ka aynsima adahan umehne mativwa.

41 *Hawata ig ike un gitikis.* Ig beke pohow tip. Un suke guwntak amatmadgew kewa pahatra warikbe.

42 Mmanawa ig kiye gikaksan kiyatye ku pariye ig kehe gikak gibuk Abraawh *ku gihiwhivwi diyuhenek ta avitit Kanaamnaw*.

43 Hene ig Kiyavwiye Uhokri wiwhe gihiyegavu gikanyanvu avititak Ejitumnaw. Igkisme pese ayteke akak madikte gibetkikis, pekempikis awaku (ba akak) batekka.

44 *Metakwa igkis danuhe avitit Kanaamnaw. Ayge ig* Uhokri ike giwakuritkis ini waxri ku pariye nawenyevwi hiyeg giwaxigkis *payak akak giwasrakis*.

45 Kahadbe igkis msakwa ayge ihpene gikumadukan, igkis wewne avigku gihiyekemni. Kabayhanay Kiyavwiye Uhokri!

Uhokri gabay gikakkis gihiyegavu taraksavye

106 **1** Kabayhanay Kiyavwiye Uhokri! Kabayhanay Kiyavwiye Uhokri, mmanawa ig kibeyne. Gamnihra dahwa adahan avanenekwa.

2 Pariye ik adahan kinetihwa amin madikte gannu barewyevwi ku pariye gikehni? Pariye ik adahan kabayhig ku samah ig kis adahan ig kabayhaka?

3 Ka aynsima kabayka gidahankis neras ku pariye ihpenevwi gikumadukan, gikakkis neras ku pariye gibetkikis keh wadit.

4 Kiyavwiye Uhokri, kiyenanuba ku aysaw pis ekkene pamnihra gitkis pihiyegavu. Hawata ku aysaw pis gamnihtenkis, uya amnihun payak gikakkis.

5 Numawkan nah hiyap ini kabayka ku pariye pis akkanek gitkis, adahan nah batekye payak gikakkis, adahan ku kiney igkis pihiyegavu pikanyanvu batekyekis aygewata nah batekye hawata. *Henewatbaki, Kiyavwiye.*

6 Nukebyuvwi, wixwiy ka kis adahan wixwiy hiyap inin Kiyavwiye Uhokri gabay ukakwiy. Wixwiy taraksebdi kewa wahawkrivwibe minikwak, igkis taraksebdi gikak Kiyavwiye

O Novo Testamento e Salmos na língua Palikur do Brasil; © 2018, Wycliffe Bible Translators, Inc.

Uhokri. Wixwiy kuwis kehe ka aynsima taraksaki ku pariye ig ka batek nikak.

7 Minikwak ku aysaw igkis wahawkrivwiy aynte avit Ejitumnaw, igkis ka pukuhpa ini kabayka ku pariye Uhokri kehe gidahankis. Igkis miyehe kibehtenwa ini annut kane aynsima ku pariye Kiyavwiye Uhokri kehe gidahankis *adahan giwiwhpitnikis*. Igkis danuhatenwa akigbimnat parahwokwa Duwweh, *igkis yuma gikamaxwankis akiw givitit* ner kane gidatnisima. Igkis suguhpig ayge.

8 Igme Kiyavwiye Uhokri hiyapni hene, ig ka aritnama ariw ini gihiyekemnikis. Ig amnihpigkis ku samah gikaksan, adahan hiyapkisne gidatni gitkis madikte hiyeg.

9 Ayteke nikwe ig Kiyavwiye Uhokri makarase parahwokwa Duwweh *pakwa niyegbi*. Ig kehe gihiyegavu manukwin amadgew wayk aravwiye.

10 Hene ig wiwhpigkis giwakutakkis neras gamiyhetnivwi. Ig amnihpigkis ariw bukitka.

11 Ayteke ini un aniksase givetunyavukis. Yuma pahavwinema isahptewne.

12 Nikwe gihiyegavu hiyapni hene metakwa igkis ihpa ku pariye Kiyavwiye Uhokri gikaksan gitkis. Ayge nikwe igkis pak avat adahan kabeyhene giw.

13 Heneme ariwntak ini igkis miyehe kibehtenwa ku pariye Kiyavwiye Uhokri gikehni gidahankis. Igkis ka kiyakni wahap ku pariye gimawkan gidahankis.

14 Ayge amatmadga igkis isaksewte arit ku pariye gimirihwankis. Hawata igkis hikeke Kiyavwiye Uhokri ba ig aywatma gikakkis.

15 Igme hiyapni hene ig ike gitkis ku pariye gayapnikis git, heneme ig hawata awahkise gibetitkis pahat karayt mbeyevye.

16 Ayge amun givinbetkis igkis kehe mbeyevye iyaknit gikak Moís hawata gikak Arawh, ku pariye Kiyavwiye Uhokri gibuk adahan gawnamnihtenkis ta git.

17 Nikwe wayk wokewvi, in dakere Datah gikak Abirawh payak gikakkis madikte gikamkayuvwi.

18 Ayteke tiket muhuke givititkis neras ku pariye wewnevwi akak gihiyekemnikis, eg bukehe madikte ignes hiyeg mbayavye.

19 Ayteke ariwnteke ini, igkis danuhe ta avitit waxri Sinay. Ayge igkis kehe pahavwi pakyan gahehpak kehka akak karukri wahano. Ayteke igkis kiyathene igi ahehpakti *giwenyan Kiyavwiye Uhokri Dehetniye*.

20 Igkis uniyehe Kiyavwiye Uhokri gikiytani akak gahehpak pahavwi puwikne ku pariye gaxni he pamatkanenwa.

21 Igkis miyehe Kiyavwiye Uhokri, gamnihtenkis, ku pariye kehe ka aynsima annut barewye gidahankis aynte avit Ejitumnaw.

22 Ayge ig kehe annut ku pariye hiyeg kane hiyapti. Hawata akiw ig kehe annut ku pariye keh wis wadisasaw aynte amadga parahwokwa Duwweh. *Igkisme ka aritnama igkis kawnata kiyatig.*

23 *Inneki keh ig* Kiyavwiye Uhokri awne ku ig pisenwevye gikakkis izhaewyenevwi. Heneme gibuk Moís, ku pariye gikanyan, ig amnihswe git Kiyavwiye Uhokri gidahankis kahadbe igme ka pisenwa gikakkis.

24 Ayteke nikwe ariwnteke ini, igkis danuh ta avitit Kanaahmnaw. Heneme igkis aduwenewa ka kamaxwa avitit Kiyavwiye Uhokri gikaksan gitkis. *Igkis avisesew;* igkis ka atekere atere avitit ini waxri ku pariye kane nibewisima.

25 Igkis misekwebdi ariku givinbetkis akak awnptawka). Igkis ka ataybiswekere git Kiyavwiye Uhokri.

26 Ig Kiyavwiye Uhokri hiyapni hene, ig ike ginetnikis ku igkis ka ik adahan danuh atere akiw. Igkis miyavapnek ayge amatmadga.

27 Hawata, *ku* gihiwhivwikis *gihiyekemnikisnek hawata kewa gidahankisbe,* nikwe ig ibekhebdihpigkisnek gibetiwkis hiyegviyenevwi nawwotunyevwi. Ayge igkis miyavapnek aynte avit nawenyewa waxri.

28 Ayteke nikwe igkis gihiyegavu *wewne amatmadga adahan kibite kamukri*. Igkis *danuh atere* avitit paha waxri kewye Peor. *Ayge igkis* pahadguhwe adahan kiyathenekis ahehpakti kewye Baaw. Hawata gaytakkis axbetwikis ariwntak ini ihti ku pariye kakanhawka arit giwohkigavukis hiyegviyenevwi aygenevwi ku pariye kane ivegnema.

O Novo Testamento e Salmos na língua Palikur do Brasil; © 2018, Wycliffe Bible Translators, Inc.

29 Ini gikehnikis kehe Kiyavwiye Uhokri dagawne gitkis. Ayteke nikwe ig isakse mbeyevye karayt biwhe gibetitkis.

30 Kibeynekata *pahavwi awayg giw* Finéias kannikew, ig umehe neras ku pariye kakehniyevwi, hene ig mpiyese ini karayt giwkis Uhokri gihiyegavu.

31 Kuviknene madikte hiyeg kiyenene ini Finéias gikehni. In kiyekanek akiw adahan avanenekwa.

32 Ayteke ariwnteke ini, igkis Uhokri gihiyegavu danuhe atere atiwrik Meribá. Ayge igkis kehe Kiyavwiye Uhokri dagawnne gitkis akiw. Igme amekene Moís pahapo hiyevye mbeyne awaku ini gihiyekemnikis.

33 Igkis kehe amekene Moís kehe iyaknit, he ig awne iwit ku pariye kane kis adahan ig awna.

34 Ku aysaw igkis danuh avitit Kanaahmnaw, *igkis tarakse akiw.* Mmanawa igkis kawki umah madiktema hiyeg nawwotunyevwi avityavu inin waxri, ku samah Kiyavwiye Uhokri aye gitkis.

35 Heneme (ba bawkata) igkis payegbitaksew gikakkis. Igkis kahayowe gibetkis neras hiyeg. Hawata igkis ahehpe gihumpawankis ku pariye kane adahanma kiyathene Uhokri.

36 Igkis Kiyavwiye Uhokri gihiyegavu kiyathe ahehpakti batakarad, hene igkis kinisepka, ke wotbe igkis tuguhe ta arikut nopsad tey.

37 Mmanawa igkis kakanhewbdi akak gikamkaykis ta gitkis nawwotunyevwi giwohkigakis.

38 Igkis umahave bakimnayh ku pariye yumanene gitaraksankis, gikamkaykiswa akiw, adahan kakanhewne arit ahehpakti batakarad ay Kanaahmnaw. Hene igkis patehe pahatte waxri akak migat.

39 Igkis kehave ini mbayka hene, igkis patehwe giwtrik Kiyavwiye Uhokri. Ini gikamaxwankis ku pariye igkis sarayhe hanpa arimkanit bataka in humaw nopsad arewhataki gikak Kiyavwiye Uhokri.

40 Ig Kiyavwiye Uhokri hiyapni hene, ig ka aynsima dagawne gitkis gihiyegavu. Ig ka batek ginaktin gikakkis.

41 Ayteke nikwe ig tukuhpigkis (ba sarayhpigkis) giwakuritkis ignes hiyeg nawwotunyevwi. Igkisme kumadukevgikis.

42 Igkis izhaewyenevwi hiyapkiswika mbeyne gitkis gavitkis givetunyavukis hawata igkis kumadukepka gavitkis.

43 Ig Kiyavwiye Uhokri inpawa amnih gihiyegavu, heneme igkisevye gimawkankis kavetunsig. Hene igkis pi avuhptawte akiw abet patahwaki.

44 Heneme, ku aysaw igkis amnihswe git, ig Kiyavwiye ahegbet adahan timavgikis akiw. Ig diyuh gitkis akiw abetnewa igkis abet mbeyne.

45 Nikwe ig Kiyavwiye Uhokri kiye gahegbetawni ku pariye ig keh gikakkis minikwak, in keh ig kayah gidahankis, hawata awaku ku samah ig ka gamnihrasima *in* keh ig uniyah gihiyekemni.

46 Nikwe ig Kiyavwiye Uhokri amnihsevgikis gitkis ignes ku pariye gikamaxwitnikis.

47 Kiyavwiye uwohkiga, amnihnaba usuh! Wiwhnaba usuh gibetitakkis neras nawwotunyevwi. Hawata waxwanaba usuh ta avitit uwaxig akiw. Hene usuhme kabayhapnek *adahan ini*. Hawata usuhme paksanek piw barewvitye akak ubetki.

48 Uyay kabayha Kiyavwiye Uhokri, izhaewyenevwi giwohkigakis! Kabayhanay Kiyavwiye kuri hawata avanenekwa! Amawka madikte hiyegviyenevwi awnanekuye: “Ameh”! Kabayhanay Kiyavwiye Uhokri!

Kabayka, patahwaki, mbeyne, wageska uhiyekemni, kabayka akiw

107 **1** Kabayhanay Kiyavwiye Uhokri, mmanawa ig kibeyne, hawata awaku gabay dahwa adahan avanenekwa.

2 Kabayhanay Kiyavwiye madikte yis ku pariye ig amnihe. Mmanawa ig wiwhpewiy giwakutakkis uvetunyavuwiy.

3 Hawata ig kehe wixwiy diyuhe avititak nawenyewa waxriviyene, aytontak tiwrikaptak akak aytontak mekavriktak, aytontak uvitkigtak akak aytontak wahamavriktak *adahan wixwiy ayta misakwa atan avit uwaxigwiy akiw.*

O Novo Testamento e Salmos na língua Palikur do Brasil; © 2018, Wycliffe Bible Translators, Inc.

4 *Minikwak* gaytakkis gihiyegavu igkis biyuke aynte amatmadga. Igkis ka uti paytwempu adahan igkis misekwenes.

5 Avim ini igkis mativwebdi. Igkis arabyubdi un. Igkis biyukse madikte gikamaxwankis.

6 Abet giwakemnikis igkis amnihswebdi git Kiyavwiye Uhokri Dehetniye avititak giyaknikis, igme hiyapni hene, ig wiwhpigkis ariw giwakemnikis.

7 Ig waxwevgikis avigkuw ahin waditye arimkanit paha paytwempu ku kiney ik adahan igkis misakwa.

8 *Nukebyuvwi,* amawka igkis kabayha Kiyavwiye Uhokri adahan ini gamnihra hawata adahan ini barewye annut ku pariye ig kehe gidahankis.

9 Mmanawa ig *gibetki* iki un gitkis arabyuvyevwi hawata ig iki kibeyne axka gitkis ku pariye mativwevyevwi. *Henewatbaki ig!*

10 Gaytakkisme gihiyegavu igkis misakwa akak giwakemnikis aynte abet miyaka amisnavye, igkis wanaminave akak xen sivari.

11 Mmanawa igkis ka ihpa Kiyavwiye Uhokri inurikyene gikumadukan. Igkis tukuhe gikannuhakni.

12 Igkis madikte mabipdip awaku gannivwikis awiyni; gaytakkis tuguhe, yuma hiyeg gayavetnikis.

13 Abet ini giwakemnikis igkis amnihswebdi git Kiyavwiye Uhokri avititak giyaknikis, igme wiwhpigkis ariw ini giwakemnikis.

14 Ig wiwhpigkis ariw ini miyaka amisnavye hawata ig matisbete ini xen sivari ku pariye giwankamnitenkis.

15 Nukebyuvwi, amawka igkis kabayha Kiyavwiye Uhokri kuri adahan ini gamnihra hawata adahan ini annut barewyevwi ku pariye ig kehe gidahankis.

16 Mmanawa ignewa hakuhbeta *parakseket* alapota. Hawata ignewa matis xen kehka akak sivari. *Henewatbaki ig keh!*

17 Gaytakkisme gihiyegavu akiw igkis kakahribdi awaku givathawnikis. Hawata igkis hiyap mbeyne awaku amebyemni gihiyekemnikis.

18 Avim ini igkis asenbet gimanakis, igkis kaba miyarap.

19 Abet ini giwakemnikis igkis amnihswebdi git Kiyavwiye Uhokri avititak giyaknikis, igme hiyapni hene ig wiwhpigkis ariw ini giwakemnikis.

20 Akak giwnnenwa ig makniwevgikis hawata ig kannikasevgikis ariw miyaka.

21 *Nukebyuvwi,* amawka igkis kabayha Kiyavwiye Uhokri kuri adahan ini gamnihra hawata adahan ini annut barewyevwi ku pariye ig kehe gidahankis.

22 Amawka igkis kabayha Kiyavwiye Uhokri kuri akak kakanhawka hawata akak avatman adahan batekka. Hawata adahan igkis akka madikte ku pariye gikehni. *Henewatbaki!*

23 Gaytakkisme gihiyegavu igkis tivikbetwikis parahwokwat amadgew nawiy adahan *kannivwiyes awvre adahan givitkis* amadgew parahwokwa.

24 Igkis hiyap ku pariye Kiyavwiye Uhokri gikehni barewye arikna, hawata igkis hiyap gidatni ku pariye ig hiyapkise ayge amadga parahwokwa.

25 Pahaye adahan ig kihawne kamaygviye. Kamaygviyeme kavusa uvuvuk kihaw hawata in kannikase paraw.

26 In padak ginawyakis ta inut, ayteke in isahkis egu nawiy, eg huwis ta ahakwat un. Abet ini mbeyne, igkisme hiyeg ka hiyak ku pariye igkis keh akiw.

27 Igkis wew kewa hiyeg uwkayehbe amadga nawiy awaku paraw. Hawata madikte gannukis adahan huwithawka in ka ayavigkis ariknawnama.

28 Abet ini giwakemnikis igkis amnihswenes git Kiyavwiye Uhokri avititak giyaknikis, igme hiyapni hene ig wiwhpigkis ariw ini giwakemnikis.

29 Ig kariswehse kamaygviye gidahankis hawata inme paraw tinwohew.

30 Igkis hiyapni hene igkis bateke giminkis awaku paraw tinwohew. Hene Kiyavwiye Uhokri waxwevgikis kabayntiwa arimkanit ini minehweket ku kit gimawkankis.

31 *Nukebyuvwi,* amawka igkis kabayha Kiyavwiye Uhokri kuri adahan ini gamnihra hawata adahan ini annut barewye ku pariye ig kehe gidahankis. *Henewatbaki!*

O Novo Testamento e Salmos na língua Palikur do Brasil; © 2018, Wycliffe Bible Translators, Inc.

32 *Nukebyuvwi, ig Kiyavwiye Uhokri ka gikiytanisima.* Akkanay gikiytani ku aysaw hiyeg pahadguhwa; kabayhanay Kiyavwiye Uhokri abetnewa givahdukawnikis ikivaratviyenevwi.

33 Ig Kiyavwiye Uhokri *ka gannusima*. Ig *kannu* wages warik arapuwe kewa amatapbe. Hawata ig *kannu* makarase un ariwtyak madikte akiw.

34 Ig *ik adahan* keh waxri kibeyne wageswe waxri pambetye awaku givathawnikis neras ku pariye misekwenevwi ay nivit.

35 Hawata akiw ig *kannu* keh amatap wageswa mahakwa. Hawata ig *kannu* keh waxri aravwiye humaw un ariwtyak.

36 Ig Kiyavwiye Uhokri *ka gabaysima*. Ig isakse hiyeg mativavye misakwa avit kibeyne waxri. Igkisme keh paha paytwempu, igkis misakwa nivit.

37 Igkis keh giwasrakis. Igkis mutuhavepni akak *uvavu akat*. Ayge nikwe igkis kadahan ka aynsima uva ariw.

38 *Kibeyne,* ig Kiyavwiye Uhokri iki ka aynsima kabayka gitkis gihiyegavu. Ig keh igkis kakamkayh ka aynsima. Ig ka isaksa givigkis pak madik.

39 *Heneme Kiyavwiye Uhokri ig barewvityе.* Nikwe ku ig hiyap gihiyegavu tiviknene patehwenene giwtrik, *ig isaksa* igkis matakaka *gavitkis givetunyavukis* adahan igkisme hiyapkiska mbeyne gitkis. Nikwe igkisme kayah ka aynsima mbeyne hawata arewhaka gitkis.

40 Ayteke ig Kiyavwiye Uhokri hiyapni hene, ig ekke gitkis neras *givetunyavukis ku pariyevahki gikumaduketnikis, ku* ka kis akiw adahan *ignes* hiyapkis mbeyne gitkis. Nikwe igme wewkiswigkis arimkanit biyukwiki, ayge igkisme he wewnemempikis, igkis ka hiyap gihinakis.

41 Heneme neras gihiyegavu ku pariye *wages gihiyekemnikis* ku pariye tuwatasewviye gitivut Uhokri, ignes wiwhka ariw ini gihiyvankis ku pariye tuwatasewviye gitivut Uhokri, ignes wiwhka ariw ini gihiyvankis mbeyne. Hawata ig keh gikamkayuvwikis kibihwa kewa muwtohyanbe.

42 Hiyeg ku pariye kibeynevwi igkis hiyap ku samah Kiyavwiye Uhokri *barewbetha gihiyekemniks,* nikwe igkis bateke giminkis, heneme hiyeg ku pariye mbayavye *gihiyekemniks,* ignes ka ik adahan awna pahatnama iwit givetun.

43 Amawka hiyeg ku pariye hiyekemniyevwi ivegminanekuye gihiyekemnikis amin ini ku samah Uhokri gikehni udahanwiy. Amawka igkis battukawnekuye pukuhpa ini Kiyavwiye Uhokri gamnihra gikakkis gihiyegavu.

Uhokri matakasanek uvetunyavuwiy wotwiy

108 **1** Kiyavwiye Uhokri, nah kuwis ahegbete nuhiyekemni adahan nah paksene piw. Nah ka miniw niw.

2 Nah hawata tesne nagigni hebek akak egu *lira* adahan kabeyhene piw. Nah kannikasakere kamuw hawkanawa akak nuvanuh!

3 Kiyavwiye Uhokri, nah kabayhapnek aynte gibetkis hiyegviyenevwi. Nah kabayhapnek aynte gibetkis nawenyevwi hiyeg.

4 Mmanawa pamnihra ayesri danuh tahan inurikut, inme pikiytani ayesri hawata danuh tahan abetit ukuhne.

5 Kiyavwiye Uhokri, hiyapkisnaba pidatni aynte inurik hawata pikiytani muwapuw amadga hawkri.

6 Uya amnih usuh akak pidatni. Kaytwanaba uviryepkawni kahadbe usuh pibetkivu isahptaw.

7 Kibeyne, aytontak ariwntak givin, ig Kiyavwiye Uhokri kuwis ikakse wotwiy ku wixwiy matakavenek uvetunyavuwiy. Ig awna: “Ku aysaw nah matakisenek yivetunyavu yit, nah ibekhenek ini paytwempu Sikeh akak ini waxri asababan Sukote yivuwiw yis nuhiyegavu.

8 Ini waxri Jiliyadi *nah hiyapni kewotbe* in kuwis nudahan, inme Manases hawata. Inme Efrayh humawnek ke iyutibe nudahan. Judá humawnek kewa nusugabe adahan nukumadukan.

9 Heneme Moabi aseneweke nutuh kewa nubesinabe adahan sukuhkugewne; avititme Edoh nah padaknek nukaswatni adahan areketni ku nah ka amavigkis. Aysawnemenek

O Novo Testamento e Salmos na língua Palikur do Brasil; © 2018, Wycliffe Bible Translators, Inc.

nah paknek amin ku samah nah matekise ignes filistewyenevwi ta yit.” Henewatbaki giwn.

10 *Kibeyne,* Kiyavwiye Uhokri, pisnewa matakasanek wotuh inere paytwempu kiyaranene akak ayahri. Pisnewa huwithannek atere avitit Edoh, nah *gikakkis nusuwtatavu*.

11 *Heneme ku akak inin usuh kote matakigkiste. In keh nah pukuhpaw aynesa.* Mmah pis kuwis miniwvima wowhu? Mmah pis ka atakma wew gihaptikis usuwtatavu akiw?

12 *Kiyavwiye,* ayavanaba usuh ker gitivutkis uvetunyavu, mmanawa gayavankis hiyeg amedgenevwi inin, in ka ariknawnama.

13 Ka sam. Ig Kiyavwiye Uhokri paraknek abet uhawkanwiy, ig matakasanek uvetunyavuwiy wotwiy. Igwa sibuhavevgikisnek udahanwiy.

Giviryepkawni pahavwi awayg haraksaki

109

1 Kiyavwiye Uhokri, pis ku pariye avanenekwa nah kabayhap, *uya amnihun*. Ka ba misakwa tinwonama hene.

2 Neras mbayavye gikakkis wasaymavye igkis ka aynsima mbeyhe nuwhu. Igkis awna wasaymkanenwa numinuh.

3 Igkis awna iwit mbeyevye numinuh. Hawata igkis kavetunsan yuma kavatrenesima.

4 Hiyawa nah mpiksaw akka nubetki gikakkis, igkisme ka hiyavun kabayntiwatma. Heneme nah nudukwenewa piriyepkewnene gidahankis.

5 Igkis katiwnih kabayka akak mbayka. Inme batekka igkis katiwnih akak gamiyhankis.

6 Kiyavwiye Uhokri, *hiyapkisnaba git nuvetunya ini mbeyne ku pariye ig hiyapkisne nutuh*. Kaniynaba pahavwi hiyaptigi kane wadityema adahan gihiyvetni ner nuvetunya hawata adahan pahavwi gaytakkis givetunyavu atak atere kamiyevgi akak wasaymkanenwa gibetitkis hiyeg.

7 Ku aysaw hiyaptigi gihiyvetninek, isaksa ig ikakanek ku ig kataraksanye. *Ku ig piriyepkaw pit,* ka ba timap giviryepkawni, hiyapni kewotbe in taraksakibe pit.

8 *Keh ig hiyeke ku* ig ka kis dahwa amadga inin. Amawka ku pahavwiwa akiw kannikaw giwenyan adahan kannivwiye gidukwenavrik.

9 *Keh ig hiyeke* ku ig ka wages gihiyekemni nikwe gikamkayuvwi humawnek migenavye. Hawata gihayo humawnek madankuno.

10 Nikwe gikamkayuvwi misakwanek yumanene givinkis. Hawata igkis misakwanek makehpene gimanakis. Mmanawa igkis ivukavepkanek arikutak givinkis ku kiney igkis misakwa.

11 Ayge nikwe madikte ku pariye ig nuvetunya kadahan in iwepkanek giw ke adahanbe katiwnihne gimatiwnihni. Hawata nawenyevwi hiyeg misekwenek akak ku pariye ig ute akak gimaviswan.

12 *Hawata* yuma pahavwinama hiyeg kibeynenek gikak *mmanawa ig ka kibeynema gikakkis*. Igkis kawnata avuriwkere gidahan gikamkayuvwi migenavye.

13 *Keh ig hiyeke ku* madikte gihiwhivwi miyarapnek kibehtenwa. Hawata giwkis miyehavepkanek kibehtenwa.

14 Heneme ig Uhokri ka miyeh gitaraksan gukak ginag hawata gitaraksan gikakkis gihawkrivwi.

15 Henewatbaki, ig Kiyavwiye Uhokri kiye ini gitaraksan gukakis adahan avanenekwa.

16 Ig ner awayg ka ivegminati gihiyekemni adahan kehne kabayka, heneme ig harakse ig umehe ner tuwatviye, ner madiptivye, hawata ner tukuhkare.

17 Ig gibetki ibiytahak; nikwe gibiytahanwa tuguhenek givitit! Ig ka amnihkere hiyeg. Kuri nikwe yuma hiyeg amnihkerevginek.

18 Git ibiytahaki ka mahikonama kewa ig kawihminawnebe akak kamis, kewa ig higepnebe un, kewa ig axnebe iyti.

19 Kuri nikwe gibiytahanwa tuguhnek givitit, ig ka ikwa adahan wiwhminaw niw.

20 Henewatbaki in danuh gitkis neras nuvetunyavu ku pariye ibiytahan.

21 Heneme, nahme, Kiyavwiye nuwohkiga, uya ayavan ku samah pikaksan *nutuh*. Wiwhun akak ini pamnihra hawata akak ini pabay.

O Novo Testamento e Salmos na língua Palikur do Brasil; © 2018, Wycliffe Bible Translators, Inc.

22 Nah madiptivye, nah yumanene nuwaygi. Nah kabahte ka ik adahan amava inin katiwvitka avit nuyakni.

23 Nah kewa amisnavyebe menwempiye ku aysaw kamuw uguhpiye hawkri. Naymuhwan padakun piyawakad kewa pahavwi tananbe padaka.

24 Mpiynevevye nah maxhaw, nubow sagka hawata nuvituh madikempi awaku keviki.

25 Ku aysaw nawenyevwi hiyeg hiyavun, igkis mahivwihun. Hawata igkis miyathan. Igkis sasah gitewkis.

26 Paraknaba abet nuhawkan, Kiyavwiye Uhokri Dehetniye, nuwohkiga! Uya amnihun akak ini pibetki nukakuh.

27 Adahan nuvetunyavu hiyak ku pisnewa amnihun.

28 Ka sam igkis ibiytahan, pisme sarayhnek kabayka nuvitit. Ku igkis haraksevunnek, igkis ka hiya nusamanaknek, nahme pibuk, nah misakwanek bateke numinuh.

29 Aysawnemenek nuvetunyavu hiyapnek ka aynsima mbeyne, hawata maraki awastigkisnek kewa kamisbe.

30 Akak madikte nukuvimna ahawna, nahme kabayhanek nuwohkiga Kiyavwiye Uhokriye Dehetniye. Nah kabayhignek abet givahdukawnikis hiyegviyenevwi.

31 Mmanawa ig mpithamni hiyeg ku pariye yumanene gawaygikis. Ig wiwhpigkis giwakutakkis neras ku pariye hiyapkisne mbeyne git.

Ikivarat kaniyka gavit Uhokri

110 **1** Ig Kiyavwiye Uhokri awna git Kiyavwiye nukivara: “Batnaba ay nuhumwa kihehaptak *amun inin iwetrit kiyatye* ku samah nah sibuhkisnete pivetunyavu pit.”

2 *Henewatbaki* nukivara, ig Kiyavwiye Uhokri kehnek pis kumaduka hiyegviyenevwi aytontak avititak Jerusalém, ig awna pitnek: “*Kuwis danuh pihawkanavrik.* Kumadukanaba madikte pivetunyavu kuri.”

3 Abetnewa ini hawkri adahan pis keryenek gikakkis pivetunyavu, pihiyegavu ahegbetnek adahan kerka. Ke huwegbe arunrap hawkanawatnenwa, igkis pihiyegavu takwaviye ataknek pahadguhwa pimkat. *Igkis kibite igkis kahayaksaw pahaye adahan hawata ke huwegbe arunrap.*

4 Ig Kiyavwiye Uhokri kuwis kehe gikaksan pit. Ig ka uniyah gikiyakemni niw. Ig awna: “Pis humawnek hiyeg gawnamnihtenkis adahan avanenekwa. Pikiytani kewa amekene Mewkisedekibe gikiytani.”

5 Nukivara, ig Kiyavwiye Uhokri ay pihumwa kihehaptak. Ig matakasenek hiyegviyenevwi gikivarakis ta pit abetnewa ini hawkri ku aysaw ig kahayaksene gidagoni *akak gihiyekemnikis amebyemni*.

6 Avim ini ig katiwnisanek gitkis hiyegviyenevwi, ig kamarapsanek iwetritviyene adahan kerka gikakkis hiyeg miyaravye. Ayteke nikwe ig kehenek pis matakave hiyegviyenevwi gikivarakis muwapuw amadga hawkri.

7 Abetnewa ini, ayge avigku pihina, pis higapnek un *dehetniye* avigkutak parewni, nikwe pis kannikawnek pis tivik akak madikte pawaygi akiw.

Uhokri kabayhaki

111 **1** Kabayhanay Kiyavwiye Uhokri! Ay abet hiyeg givahdukawnikis nah kabayhanek Kiyavwiye Uhokri akak madikte batekka avititak nuyakni, payak gikakkis neras ku pariye ihpenevwi giwn.

2 Adahan barewyevwi annut ku pariye gikehni! Nikwe ku pariye batekyevwi adahan ini gannu amawka igkis mpiksaw pukuhpin.

3 Madikte ku pariye gikehni in areketni gidatni akak gikiytani; akka ku ignewa waditka akivara adahan avananekwa.

4 Ig Kiyavwiye Uhokri ka isaksa wixwiy miyeh ini gannivwi barewyevwi. Ig kibeyne hawata ka gamnihrasima.

5 Ig iki gimanakis neras ku pariye kiyathenevwi giw. Ig kawnata miyehti ku samah giwn.

6 Ig hiyapkise gidatni gitkis izhaewyenevwi ku aysaw ig ike gitkis nawenyevwi hiyeg giwaxigkis.

7 Ig ka kinisakti hawata madikte ku pariye gikehni in wadit. Madikte gikumadukan kis adahan hiyeg kamaxwa nivitit.

O Novo Testamento e Salmos na língua Palikur do Brasil; © 2018, Wycliffe Bible Translators, Inc.

8 In dahwa adahan avananekwa, mmanawa in kehka avigkutavrik hiyakemniki inyewatnene hawata avigkutavrik waditka.
9 Kiyavwiye Uhokri awahkise amnihka giminkis gihiyegavu hawata ig kehe pahat ahegbetawka gikakkis adahan avananekwa. Ig barewvitye hawata ig ka gidatnisima.
10 Adahan wis himaw hiyekemniye hiyeg, amawkan pitatye wis ihpenete Kiyavwiye Uhokri giwn.
Ig iki pukuhpaki gitkis hiyeg ku pariye ihpenevwi gikumadukan. Amawka Kiyavwiye Uhokri kabayhaka adahan avanenekwa!

Gibetki pahavwi kamaxwene givitit Uhokri

112 1 Kabayhanay Kiyavwiye Uhokri! Ka aynsima kabayka gidahan pahavwi ku pariye ihpene Kiyavwiye Uhokri giwn, ku pariye mpiksewne wew avigkutavrik gikumadukan.
2 Gikamkayuvwi ner hiyeg igkis barewyevwi gaymahwankisnek ay avit waxri ku pariye Uhokri gikan. Hawata gihiwhivwikis Uhokri ikinenekwa kabayka gitkis akiw.
3 Igi hiyeg kivun akak igiskanek ay giveneku, yuma ariknawnama muweknenek git, hawata ig ka miyehkantinek adahan kabayka ku pariye gikehni.
4 Ku aysaw ig aynte abet amisnavyenek, igme Kiyavwiye Uhokri uguhnek gihina atere. Inneki keh ig ka gabaysima, ig batek ayava giyakivwi hiyeg hawata ig avanenekwa keh ku pariye waditnene.
5 Ka aynsima kabayka gidahan, mmanawa ig kayah avititakwa giyakni adahan ayavene giyakivwi hiyeg, ig wewkis gannivwi akak madikte waditka.
6 Ig ka mpiyasatinek mahikoki abet gaymahwan hawata madikte hiyeg kiyeginek awaku ig kibeyne hiyeg.
7 Ku aysaw ig timapnek mbeyevye inetit danuh git, ig ka avisnek nibohri, mmanawa gikamaxwan wadit givitit Kiyavwiye Uhokri, hawata awaku ig hiyak ku samah gaymahwan.
8 Ig ka wakaymnihwanek adahan givit, ine ig kawnata avisnek, mmanawa ig hiyakni ku Kiyavwiye Uhokri ahegbet adahan parekne abet gihawkan gitivutkis givetunyavu.
9 Ig ka mpukaw gitkis hiyeg madiptavye. Ini gabay avanenekwa keh hiyeg kiyegi.
10 Igkisme hiyeg mbayavye gihiyekemnikis, igkis ka aynsima dagawnebdinek git. Igkis ivegnek akak madikte gamiyhankis, ayteke nikwe igkis tivik biyukvi. Yuma ariknawnama giwhpankisnek adahan igkis uti kabayka.

Kabayhaki adahan Uhokri gabay

113 1 Kabayhanay Kiyavwiye Uhokri! Yis gibukvig Kiyavwiye Uhokri, kabayhanay giw!
2 Kabayhanay Kiyavwiye Uhokri giw kuri hawata adahan avanenekwa!
3 Kabayhanay giw ku samah ariwntak kamuw pes he ig pituke akiw.
4 Ig Kiyavwiye kumaduka madikte hiyegviyenevwi; gikiytani danuh tahan inurikut.
5 Yuma pahavwinema hiyeg kema Uhokrima, uwohkigawiy, ku pariye gevwi adahan gikumadukan aynte inurik.
6 Ayteke ig sarayh givegi ig hiyap madikte ku pariye humewne ay anavi en akak ay avit waxri.
7 Ignewa wiwh hiyeg madiptavye ariw gihiyvankis mbeyne hawata neras ku pariye abetnene muwekeki;
8 ig keh igkis humaw ikivaratviyenevwi gihumwayavwikis hawata gihiyegavu gikivarakis gihumwayavwikis.
9 Hawata ig keh tino ku pariye kane ik adahan kakamkayh, eg kiyathaka guvineku akak madikte gukiytani, ig iki gut ka aynsima gukamkayuvwi. Kabayhanay Kiyavwiye Uhokri!

Peswiki avititak Ejitumnaw

114 1 Ku aysaw izhaewyenevwi pese avititak Ejitumnaw, neras Jakó gihiwhivwi, ku samah igkis ikise ini waxri nawwotunye,
2 Judá wageswe kiyatye hiyeg gidahan Kiyavwiye Uhokri, igkisme hiyeg izhaewyenevwi wageswebdi gikiytani gidahan.

O Novo Testamento e Salmos na língua Palikur do Brasil; © 2018, Wycliffe Bible Translators, Inc.

3 Ku aysaw parahwokwa Duwweh hiyep
izhaewyenevwi nehmnik, in wokew adahan
igkisme manukwiyes. Warik Jordão ka kami-
yan akiw adahan igkisme parak avitit giwaxig-
kis nukune.
4 Waxri imuwadminene padakvitew kewa
muwtohbe. Waxri watiswebdi kewa muwtoh-
yanbe.
5 Pariye danuh pit, parahwokwa, adahan
pis wokew hene? Ya pis warik Jordão, mmah-
ki piwnra ka sigis akiw?
6 Ya yis waxribdi imuwyevwi, mmahki yis
watiswebdi kewa muwtohbe hawata kewa
muwtohyanbe?
7 Waxri, sagkanaba gavit Kiyavwiye Uhokri
gaytni, givetunat Jakó giwohkiga.
8 Mmanawa ig keh un pes abetitak tivebdi
hawata un ariwtyak pes anavitak wayk arav-
wiye.

Kabayhaki git igyewa Uhokri

115 1 Kiyathasanaba pisnenwa,
Kiyavwiye Uhokri, pisnenwa, ka
ba usuhma, amawka pisnenwa kiyathaka
awaku pamnihra hawata awaku pis inyewa.
2 Mmahki neras nawenyevwi hiyegviyenev-
wi givewkankis ayapta usuh: “Kitwiki yiwoh-
kiga?”
3 Usuhme kaytwa: “Ig uwohkiga aynte inu-
rik; ayteke ig wewkis hawkri ku samah gimaw-
kan.
4 Igkisme giwohkigavukis nawenyevwi hi-
yegviyene igkis kehka akak karukri seyno
hawata akak karukri wahano, igkis kehka
gavitkis awaykemni.
5 Kadahan gibiykis, heneme igkis ka
awna; kadahan giwtyakkis, heneme igkis
ka hiyap.
6 Kadahan gitaybikis, heneme igkis ka ti-
map; kadahan gikigkis, heneme igkis ka ayh.
7 Kadahan giwakkis, heneme igkis ka
kamax; kadahan gikugkukis, heneme igkis
ka wew. Hawata igkis mown.
8 Neras ku pariye gibetketnikis hawata ku
pariye gikiyathetnikis, igkis misekwebdinek
hawata kewa ignesbe ahehpati bataka ka
hiyak arikanawnama.
9 Izhaewyenevwi, kamaxwanabay givitit
Kiyavwiye Uhokri! Ignewatbaki wayavetni-
wiy hawata umaptentenwiy.
10 Uhokri gimuwvegavu, kamaxwanabay
givitit Kiyavwiye! Ignewatbaki wayavetniwiy
hawata umaptentenwiy.
11 Kamaxwanabay givitit Kiyavwiye, ma-
dikte yis ku pariye ihpenevwi giw! Ignewat-
baki wayavetniwiy hawata umaptentenwiy.
12 Ig Kiyavwiye Uhokri kiye wixwiy, ig
ikinek kabayka wotwiy; ig ikinek kabayka
gitkis gihiyegavu izhaewyenevwi hawata
gitkis madikte gimuwvegavu, Arawh gihiw-
hivwi.
13 Ig ikinek kabayka gitkis madikte ku pa-
riye ihpenevwi giwn, neras ku pariye kiyat-
yevwi payak gikakkis neras ku pariye ikaka
yumanene gikiytanikis.
14 Numawkan Kiyavwiye Uhokri ikinek yit
ka aynsima yikamkayuvwi, hawata yihiwhivwi
ka aynsima gikamkayuvwikis.
15 Numawkan sarayhka ka aynsima
kabayka yivitit gavit Kiyavwiye, ku pariye
kehe inurik akak waxri.
16 Inurik in gidahannenwa Kiyavwiye, he-
neme waxri ig ikepni gitkis hiyegviyenevwi.
17 Hiyeg miyaravye, ku pariye muhuk
arimkanit miyaravye giwetrikis, ignes ka
kabayha Kiyavwiye Uhokri akiw.
18 Heneme wixwiy, ku pariye ivegnete, wix-
wiy ik adahan kabayha Kiyavwiye Uhokri kuri
hawata adahan avenenekwa. Kabayhanay
Kiyavwiye Uhokri!

Uhokri amnih ariw miyaka

116 1 Nah batek gikak Kiyavwiye
Uhokri, mmanawa ignewa timavun.
Ignewa ataybiswa arimkanit nuviryepkawni.
2 Ignewa timavun avanenekwa ku aysaw
nah kabiman adahan amnihswene git.
3 Miyaka ateyni kaba matekevun. Nah avi-
saseu ka aynsima abohri imewti. Nuwakem-
ni keh nah biyuk nukan.
4 Ayteke nah hiyapni hene, nah kabiman
git Kiyavwiye. Nah awna git: “Kiyavwiye
Uhokri, nah amnihswa pit: Uya wiwhun ariw
inin mbeyne!”

O Novo Testamento e Salmos na língua Palikur do Brasil; © 2018, Wycliffe Bible Translators, Inc.

5 Ig Kiyavwiye ka gabaysima. Ig waditye hiyeg. Ig uwohkigawiy ka gamnihrasima ukakwiy.

6 Ig Kiyavwiye mpithamni hiyeg yumanene gawaygi. Ku aysaw nah aynte abet mbeyne ig amnihpen atere.

7 Nukamaxwan ta givitit Kiyavwiye, mmanawa ignewa ka gabaysima nukakuh.

8 Kiyavwiye Uhokri wiwhpen ariw miyaka. Ig manwotevun ariw nukantak, hawata ig amnihpen ariw miyaka ateyni.

9 Inneki keh nah wewnek givetun Kiyavwiye Uhokri wadit, ay gibetkis hiyeg ivegnenevwi.

10 Hiyawa nah awna: "Nah kuwis hahwa." Akak ini nah kamaxwenene.

11 Hawata nah ka biyuksa nukamaxwan, hiyawa nah awna ka akakma ivegminaki hiyakemniki: "ka ik adahan wis kamaxwa givit pahavwinema."

12 *Nikwe* pariye kuri nukannuh git Kiyavwiye Uhokri adahan madikte ini kabayka ku pariye ig kehe nudahan?

13 Nah ewknek win adahan nukannuh git Kiyavwiye adahan kabeyhene giw ku samah ig amnihpen.

14 Abet givahdukawnikis madikte gihiyegavu nah ikinek git ku pariye nukaksan git.

15 Gitkis hiyeg kamaxwenevwi, ku aysaw pahavwi miya gibetitakkis Kiyavwiye Uhokri gihiyegavu in kabaykanenwa gidahan, gitme Kiyavwiye, ig pisenwe gannivwi amadgatak hawkri.

16 Kiyavwiye, nah pibuk. Nah wew pikak ku samah minikwak nnaguh wew pikak. Pisnewa amnihpen ariw miyaka.

17 Nah kakanhawnek pit adahan pikatiwnihpitni. Abet nuviryepkawni nah awnanek pikak.

18-19 Abet givahdukawnikis madikte pihiyegavu, ay avetun pivin aynte Jerusalém, nah ikinek pit ku pariye nukaksan. Kabayhanay Kiyavwiye Uhokri!

Madikte hiyeg kabayha Kiyavwiye

117 **1** Kabayhanay Kiyavwiye Uhokhi, madikte yis hiyeg nawwotunyevwi! Amawka madikte hiyegviyenevwi habayhig!

2 Gibetki ukakwiy ka aynsima. In gabay dahwa adahan avanenekwa. Kabayhanay Kiyavwiye Uhokri!

Kabayhaki adahan mataki

118 **1** Kabayhanabay Kiyavwiy Uhokri, mmanawa ig kibeyne hawata awaku gamnihra in dahawa adahan avanenekwa.

2 Inneki keh, amawka madikte izhaewyenevwi awnanekuye:

"Gamnihra in dahwa adahan avenenekwa!"

3 Hawata Uhokri gimuwvegavu, amawka igkis awnanekuye:

"Gamnihra in dahwa adahan avenenekwa!"

4 Hawata neras ku pariye ihpenevwi giwn, amawka igkis madikte awnanekuye:

"Gamnihra in dahwa adahan avenenekwa!"

5 Abetnewa nah kiyimwiye, nah amnihswe git Kiyavwiye. Igme timevun ig wiwhpen abetitak wakaymniki.

6 Nah hiyak ku Kiyavwiye Uhokri ay nukakuh, inneki keh nah ka avis gibohrikis hiyeg. Igkis ka hiya nusamanak.

7 Nah hiyak ku Kiyavwiye Uhokri ay nukakuh, ignewa ku pariye ayavan. Inneki keh nah hiyapnek nuvetunyavu gibiykemnikis.

8 In kabayte wis kamaxwa givitit Kiyavwiye, mpinekata wis kamaxwa givititkis hiyeg amadgayavu. inin.

9 In kabayte wis iveg givitit Kiyavwiye mpinekata wis iveg givititkis hiyeg kiyatyevwi.

10 Nuventuyavu ku pariye kiyaraniwhpen igkis ka aynsima. Heneme akak Kiyavwiye Uhokri gidatni nah matekevgikis madikte.

11 Nah misekwe kiyaran gikakkis, heneme giwavrik Kiyavwiye Uhokri nah matekevgikis madikte.

12 Igkis ayta ivukwe numinuh ke ahayakbe kamabyanavye, heneme igkis bukahavepka madikte ta abetit tiket ke ah atawnibdibe huruhruvye.

13 Igkis aytwe nuvitit akak madikte garewhankis, kaba nah hahwa, heneme, *kibeyne,* ig Kiyavwiye Uhokri ayavevun.

14 Ig Kiyavwiye Uhokri ike nawaygi akak nudatni; hene ig amnihpen.

O Novo Testamento e Salmos na língua Palikur do Brasil; © 2018, Wycliffe Bible Translators, Inc.

15 Timapnay kabimanka akak batekka avititak paytwempu, Uhokri gihiyegavu givinkis:
"Kiyavwiye Uhokri gidatni kehe wixwiy mataka kerka.
16 Akak gidatni ig kehe ka aynsima barewyevwi annut. Kiyavwiye Uhokri gidatni kehe wixwiy mataka kerka."
17 Nah ka miyanek, heneme nah aymuhwanek adahan nah kinetihwene amin ku pariye Kiyavwiye Uhokri gikehni.
18 Ig waditevun akak madikte ahawna, heneme ig ka isaksa adahan nah miya.
19 Wokanay nudahan Uhokri givin, kahadbe nahme parak atere adahan kabeyhene Kiyavwiye.
20 Atere igkisnenwa hiyeg ku pariye ihpenevwi giwn ik adahan mpiya.
21 Kiyavwiye Uhokri, nah kabeyhekere pis atere, mmanawa pis ayavevun pis kehe nah isahptaw.
22 Hiyeg kehne paha payt tiptiye, igkis tukuhe pahow tip. *Givewkankiskam ku egu tip ka kawihkam.* Bawa egu tip *eg pi awaygtenano ariw madikte*. Eg humaw adahan payt akoksa.
23 Igwa Kiyavwiye Uhokri ikaksig hene. In kabayntiwa wotwiy ig kehgu hene.
24 Inin hawkri igwa Kiyavwiye Uhokri ahegbetin hene, nikwe uyay batek uminwiy, uyay fetya gidahan.
25 Uya amnih usuh, Kiyavwiye, uya amnih usuh! Kannikasaba usuh akiw, Kiyavwiye Uhokri!
26 Uhokri gabaynek gikak ner ku pariye ayta giwavrik Kiyavwiye Uhokri!
Ig amavakanek akak Uhokri gabay ay givineku Kiyavwiye Uhokri.
27 Kiyavwiye ignewa Uhokri; ignewa uguhwiy akak gibutni.
Akak ahamna yiwaku, amavanig akak fet, wewnay aranwavrik kakanhawket.
28 Kiyavwiye, pisnewa nuwohkiga. Inneki keh nah kabayhap, nah awna amin pikiytani.
29 Kabayhanabay Kiyavwiye Uhokri, mmanawa ignewa kibeyne hawata awaku gamnihra in dahwa adahan avanenekwa.

Uhokri giwn, gikumadukan, gannasan

119 1 Ka aynsima kabaykanek gidahankis hiyeg ku pariye wewnevwi wadit, avigkutavrik Kiyavwiye Uhokri gikumadukan.
2 Ka aynsima kabaykanek gidahankis hiyeg ku pariye ihpenevwi ignewa Kiyavwiye Uhokri giwn hawata ku pariye mpiksewnevwi giharit Kiyavwiye Uhokri akak madikte gimaviswankis.
3 Ka aynsima kabaykanek gidahankis hiyeg ku pariye ka taraksa gikak pahavwinema hiyeg, igkis wew avigkuw Kiyavwiye Uhokri gihiyekemni.
4 Kibeyne, Kiyavwiye, pis ike wotuh pikumadukan. Pis aye wotuh adahan usuhme tiviknene wewnene avigku pihiyekemni avanenekwa.
5 Kiyavwiye, avititakwa nuyakni nah ihpekere ini pikumadukan. Nah ka muwaka taraksin aynesnima.
6 Ku nah ikatuswanek arit madikte pikumadukan, nikwe nah ka marakwanek nuvituh.
7 Ku nah hiyekenek ku nah kuwis wewnene avigkutavrik ini pikannuhakni waditye, nikwe nah kabayhapnek ka aynsima.
8 Kiyavwiye, nah battukawnek ihpa pikumadukan. Ka ba ehwapmanek nukakuh ku nah ka huwitnek arit. Kiyaknihwanabanek nukakuh.

Ihpenevwi Uhokri giwn

9 Mmahpa pahavwi takweye ik adahan avuriw gihiyekemni barewbet? Ku ig avuriwni ku samah pannasan awna, *nikwe gihiyekemni barewbetnenekwa*.
10 Nah mpiksewnene wew akak pihiyekemni avititakwa nuyakni. Ka ba isaksa nah dagah ariw pikumadukan.
11 Nah kiyenenekwa piwn abet nuhiyekemni kahadbe nah ka taraksa pikak.
12 Nah kabayhap, Kiyavwiye! Uya kannuhun amin pihiyekemni adahan waymuhwan.
13 Nah nubetki awna gitkis hiyeg akak nuhawna inwata iwit ku pariye pis awna adahan usuh keh.

O Novo Testamento e Salmos na língua Palikur do Brasil; © 2018, Wycliffe Bible Translators, Inc.

14 Nah pi batekte adahan wew avigku pikumadukan mpiya ariw ku nah kadahan ka aynsima igiska.

15 Nah avanenekwa ivegmina nuhiyekemni amin pihiyekemni. Nah kiyenenekwa ini pikumadukan.

16 Ka nubetkisima ku aysaw nah keh avigkutavrik pihiyekemni. Nah ka miyehnek ini pannasan.

Batekka adahan Uhokri gikumadukan

17 Kiyavwiye, kehnaba kabayka nukakuh, nah pibuk, adahan nah tiviknene aymuhwenene hawata adahan nah ihpenene piwn ay amadga inin.

18 Uya woka nudahan nuhiyekemni kahadbe nah hiyak ini pihiyekemni barewyewatnene ariwntak pannasan.

19 Nah he mpiyevyenen avitiw inin waxri. Uya akka nutuh ini pikumadukan huwewehe marihwa nah ik adahan huwithasaw nit.

20 Nutivuh ka aynsima aharitkere pikumadukan, mmanawa avanenekwa nah muwaka hiyak ku pariye pimawkan.

21 Pis himah hiyeg ku pariye kane kumadukasewkere pit; neras ibiytahakare ku pariye kane huwithasewkere arit pikumadukan.

22 Uya amnih wiwhun ariw mahivwihka ku pariye igkis awna numinuh, mmanawa nah ihpene pikumadukan.

23 Hiyawa hiyegviyenevwi gikivarakis pahadguhwe adahan mbeyhene nuwhu, heneme nah pibuk, nah ikinek nuhiyekemni arimkanit pikumadukan.

24 Nah ka nubetkisima akak pikumadukan, mmanawa innewa naydhetni adahan ikine nuhiyekemni.

Uya kannuhun amin pikumadukan

25 Nah kuwis matekepka. Nah kuwis harit waykbor. Uya iki nutuh nukune nawaygi akiw, ku samah pis ikakse nutuh.

26 Kibeyne nah ekke pit madikte ku pariye nukehni. Pisme kaytwe nuwnuh. Kiyavwiye, uya kannuhun amin pikumadukan.

27 Uya keh nah pukuhpin kiyeste akiw, kahadbe nahme ivegminene nuhiyekemni amin ini pikiyakemni kibeynewatnene nudahan.

28 Nah ka aynsima kadni. Nah tih aynte avit nuyakni. Uya amnih iki nutuh nawaygi akiw, ku samah pis ikakse nutuh.

29 Ka ba isaksa nah wew akak hiyakemniki taraksebdivye. Heneme uya kannuhun amin pikumadukan akak pabay.

30 Nah kuwis kaniye adahan nah wewne akak pihiyekemni inyewatnene. Hawata nah battukewnene ihpa ini pikumadukan adahan waymuhwan.

31 Kiyavwiye Uhokri, nah mpiksewnene wew akak pikannuhakni; ka ba isaksa nah marekepma nuvituh. *Keh nah mataka ini ku pariye nah aharit.*

32 Nah iwawhaw ihpa pihiyekemni, mmanawa nah aharit pukuhpa kiyeste akiw pikumadukan.

Keh nah pukuhpa pikumadukan

33 Kiyavwiye Uhokri, uya kannuhun adahan nah pukuhpa pihiyekemni, adahan nah wew nivigku avanenekwa.

34 Keh nah pukuhpin, kahadbe nah wew nikak avititakwa nuyakni.

35 Huwithanuba avigkut pikumadukan. Innewa keh nah batek.

36 Kehnaba nah batek akak pihiyekemni mpiy ariw igiska amadgaya inin.

37 Ka ba isaksa nah ivegmina nuhiyekemni arimkanit arikna ku pariye yumanene awaygi. Kabaynaba nukakuh, ku samah pikaksan.

38 Uya kahayaksa inyewa ku pariye pikaksan nutuh, nah pibuk, kahadbe nah inyewa avis taraksa pikak.

39 Nah kuwis avise ku nawenetke nah kawih maraki akak nutaraksan ay pivetun. Kiyavwiye, ka ba isaksa inin danuh nutuh. *Kibeyne* pikumadukan kibeynewa *adahan keh nah ka taraksa pikak*.

40 Nah wewkere akak ini pikumadukan kabayntiwa ku samah pimawkan. Kehnaba nuhiyekemni wadit, ku samah pihiyekemni waditye.

O Novo Testamento e Salmos na língua Palikur do Brasil; © 2018, Wycliffe Bible Translators, Inc.

Nah kamaxwa avitit pannasan

41 Kiyavwiye Uhokri, kehnaba nah kayah ini pibetki nukakuh. Hawata uya amnihun ku samah pis ikakse nutuh.

42 Kahadbe nah kannuh kaytwa giwnkis neras ku pariye numahivwihtnivwi, mmanawa nah kamaxwa avitit pannasan.

43 Ka ba isaksa nah miyeh inakni iwit inyewatnene, mmanawa nah kamaxwa avitit pihiyekemni kibeyne.

44 Hewkevye nah mpiksawnek adahan ihpa pikumadukan, adahan avanenekwa nah wewne nikak.

45 Kahadbe yuma ariknawnama avisasannek, mmanawa nah mpiksewnene keh ku pariye pis ayap nutuh.

46 Hene nah kinetihwanek amin pikumadukan gitkis ikivaratviyenevwi. Nah ka maraka nuvituhnek gitivutkis.

47 In pikumadukan ewk batekka nutuh, mmanawa nah bateke nikak.

48 Nah taraknek nuwakuh adahan amevene ini pikumadukan, ku pariye nah inyewa bateke nikak. Nah ikinek nuhiyekemni nimkat avanenekwa.

Pikaksan iki nawaygi

49 Kiyenaba pikaksan nutuh, nah pibuk, ku pariye kavit pis ike nawaygi adahan nah wahap akak madikte nukamaxwan.

50 Ku aysaw nah bet mbeyne, in aydhaptipen, in ike nawaygi adahan nah patiptekene mbeyne.

51 Neras ikewnevwi kabaytenene, igkis avanenekwa mahivwihun. Heneme ka sam nutuh, nah ka miniw ariw ini pihiyekemni.

52 Kiyavwiye, minikwaknawa pikumadukan ekke wotuh ku samah in inyewa. Inneki keh nah iwi nawaygi niwntak.

53 Ku aysaw nah hiyap hiyeg mbayavye ka wewkere avigku ini pikumadukan, in keh nah dagawnaw gitkis ka aynsima.

54 Ku aysaw nah aynetenek amadga inin hawkri, nah kehnenekwa avatnek akak ini pihiyekemni barewye.

55 Kiyavwiye, ku aysaw nah iveg tiyegem, nah ivegmina nuhiyekemni amin pihiyekemni. Numawkan nah ihpenenekwa pikumadukan.

56 Nannivwi kuri amadga inin, numawkan na ihpene piwn.

Nah ka miniw ariw pihiyekemni

57 Kiyavwiye, pisnewa madikte nudahan. Nah ikaksa pit ku nah inyewa ihpanek piwn.

58 Avititakwa nuyakni nah aya pit: uya amnihun, keh ku samah pikaksan nutuh!

59 Nah kuwis ivegmina nuhiyekemni adahan mmahpa nah wew, nah ikaksa pit ku nah inyewa wewnek avigkutavrik pihiyekemni.

60 Nah ka ayivwihwanek adahan ihpin.

61 Hiyeg mbayavye aharitnene adahan wageswiye nuhiyekemni piw, heneme nah ka miniw ariw pihiyekemni.

62 Pabuskak mitipka nah kannikaw, nah kabeyhene piw adahan pikumadukan waditye.

63 Nah gikagmadakis madikte hiyeg ku pariye kiyathap hawata ku pariye ihpenevwi pikumadukan.

64 Kiyavwiye, waxri kuwis kivun akak areketni pamnihra. Uya kannuhun amin pihiyekemni.

Pikumadukan ka waditnevyenenma

65 Kiyavwiye, kibeyne pis kehe kabayka nukakuh, nah pibuk, ku samah pis ikakse nutuh.

66 Uya kannuhun amin pihiyekemni kahadbe nah hiyak ku pariye wadit, mmanawa nah iveg avitit pikumadukan.

67 Minikwak ku samah nah kote hiyapte mbeyne, nah wew akak nudahanwa nuhiyekemni amadgaya inin, heneme kuri nah wewkere akak pidahan pihiyekemni kibeyne.

68 Kiyavwiye, pisnewa kibeyne. Pisnewa keh kabayka. Uya kannuhun amin ku pariye pis muwaka nah keh.

69 Hiyeg ku pariye kane kumadukasewkere pit, igkis wasaymaw nudahan, heneme akak ini, akak madikte nubetki, nah nudukwenewa ihpenene piwn.

70 Ignes hiyeg dahkise giyaknikis piw. Nahme batek akak pikumadukan.

O Novo Testamento e Salmos na língua Palikur do Brasil; © 2018, Wycliffe Bible Translators, Inc.

71 Kibeynekata nah hiyap mbeyne. Inneki keh nah kannuhwa amin pihiyekemni.

72 In pannasan ku pariye pes piwntak in pi awaygte nutuh ariw madikte igiska amadgaya inin.

Pihiyekemni in waditye

73 Kiyavwiye Uhokri, pisnewa kehe nuvituh humaw payak akak nuhiyekemni. Kuri, uya kannuhun adahan nah pukuhpa pikumadukan.

74 Neras ku pariye kiyathap igkis bateke giminkis ku aysaw igkis hiyavun, mmanawa *nah kiyathap hawata* nah kamaxwa avitit piwn.

75 Kiyavwiye, nah hiyak ku pihiyekemni in wadit avigkut hiyakemniki. Pis muwaka amnihun, inneki keh pis isakse ini mbeyne danuhe nutuh.

76 Ka sam. Nah muwaka pis ayta aydhan akak ini pamnihra ku samah pis ikakse nutuh, nah pibuk.

77 Uya amnih iki nutuh nudehetni kahadbe nah tiviknene ay amadga inin, mmanawa nah batek akak pikumadukan.

78 Neras ku pariye kawantiyavye igkis ka aynsima kanumtevun waditnevyenen. Uya keh igkis mara akak giwasemnikis. Nahme numawkan nah ikatuswenenekwa arit piwn.

79 Nerasme ku pariye avisnevwi pibohri, neras ku pariye hiyeknevwi pikumadukan, numawkan igkis ayta misakwa nuwntak.

80 Numawkan nuhiyekemni barewbet ariw taraksaki, kahadbe nah taraksema pikumadukan hawata adahan nah ka marekema nuvituh.

Nah kuwis wahap ayivwad kuwis adahan pis amnihun

81 Kiyavwiye, nah kuwis wahap ayivwad kuwis adahan pis ayta amnihun. Nah ka aynsima wakaymni. Heneme nah nudukwenewa kamaxwenene avitit piwn.

82 Mataytak hewke tiyegem nah misakwa avuriwvarimpi adahan wahepne ku pariye pikaksan nutuh, he nuwtyak mabip. Nah awna: “Aysawhki pis ayta amnihun?”

83 Nah ka kawih akiw, nah ke *puwiknebe* amar ku pariye harit abet tiket, madikte aravwi, heneme nah ka miyeh adahan keh ku samah pikumadukan awna.

84 Aysawhki ayivwi adahan nah wahap akiw? Kabetvahki pis hiyapkisnek gitkis neras ku pariye nuharaksetnivwi?

85 Ignes kawantiyavye, ku pariye ka ihpekere pikumadukan, igkis ahegbetave tey adahan nukamaxwitni.

86 Kiskama madikte pikumadukan in ihpaka. *Hiyaksa igkisme ka ihpin.* Igkis haraksan waditnevyenen. Uya amnihun.

87 Igkis kaba umehpen, heneme nah ka miniw ariw pikannuhakni.

88 Uya amnihun. Iki nutuh nawaygi akiw, mmanawa nah hiyak ku pis batek nukakuh. Ku pis iki nawaygi akiw, nikwe nahme ihpanek madikte iwit ku pariye pes pibiyaptak.

Uhokri gihiyekemni ka mpiyati

89 Kiyavwiye Uhokri, piwn in dahwa adahan avanenekwa. In dahwa avanenekwa ke inurikbe.

90 Ku samah piwn in tiviknene avanenekwa, pis ike waxri niwetrimadgat in ka higihwati akiw.

91 Madikte ariknebdi dahwa kuviknene akak inin ku samah piwn, mmanawa madikte wew avigkutavrik ku samah pimawkan.

92 Wake nah ka batekbe akak pikumadukan, kuwiskama nah miyavikam awaku mbeyne ku pariye nah hiyap.

93 Nah ka miyehtinek pikumadukan, mmanawa nivitimpi pis ike nawaygi, pis ka isaksa nah biyuksa nudehetni.

94 Kiyavwiye, nah pidahan! Uya amnihun, mmanawa nah kuwis mpiksaw ihpa pikumadukan.

95 Hiyeg mbayavye kuwis wahepbet adahan nuwmepten, heneme nah ikinene nuhiyekemni arimkanit pikumadukan.

96 Nah kuwis avuriw ku madikte ariknebdi amadga inin in kadahan niwetu, heneme pikumadukan in kawih adahan madikte.

Nah ka nubetkisima akak pikumadukan

97 Nah ka nubetkisima akak pikumadukan. Nah iki nuhiyekemni nimkat mataytak.

O Novo Testamento e Salmos na língua Palikur do Brasil; © 2018, Wycliffe Bible Translators, Inc.

98 In pikumadukan avanenekwa ay nukakuh. In keh nah pi hiyekemnite giwkis nuvetunyavu.

99 Nah pukuhpate waymuhwan mpiy giwkis nukannuhtenvu, mmanawa nah ikatuswa arimkat pikannuhakni.

100 Nah hiyakte hawkri giwkis kiyavwiyegben, mmanawa nah ihpa pikannuhakni.

101 Nah ka atakti sibuh avigkut pahatnama ahin mbeyviye kahadbe nah ik adahan ihpenene piwn.

102 Nah battukaw wew avigkut pikumadukan avanenekwa, mmanawa pisnewa kannuhun.

103 Nah ka nubetkisima akak piwn, mmanawa in ka aynsima kitete ariw ahayak anunu.

104 Nah uti nuhiyekemni ariwntak pikumadukan hene nah tukuhave madikte ahin adahan kinisaka.

Piwn in kewa abukribe

105 Inakni piwn in kewa abukribe adahan uguhavrikune nuhina. In kabutniki adahan nuhwitenten.

106 Nah kehnek ku samah nuwnuh pit. Nah ihpanek pikumadukan ku pariye waditye.

107 Kiyavwiye Uhokri, nuhiyvan mbeyne in mbeyevye; uya iki nutuh nudatni akiw ku samah pikaksan.

108 Kiyavwiye, uya amava nuviryepkawni adahan kabeyhene piw. Uya kannuhun amin pikumadukan.

109 Nah avanenekwa abet mbeyne. Heneme abetnewa ini nah ka miyeh pikumadukan.

110 Hiyeg mbayavye ahegbeta tey nudahan, heneme nah ka miniw ariw pikumadukan.

111 In pikumadukan innewa nudahan avanenekwa. In keh nuyakni batek.

112 Nah kuwis ahegbete nuhiyekemni adahan nah ihpene pikumadukan danuhte amaksemni nuwewni pikak.

Nah kiyathanek pikumadukan avanenekwa

113 Nah amiyha hiyeg ku pariye ka wewkere inyewatma pikak, heneme nah batek akak pikumadukan.

114 Pisnewa nayemwekri. Pisnewa numaptenten. Nah kamaxwa avitit piwn.

115 Higihwanay nuwhu, yis hiyeg mbayavye, kahadbe nah ihpa Kiyavwiye Uhokri gikumadukan.

116 Ikinaba nawaygi, ku samah pikaksan nutuh, nikwe nahme kadeheten. Ka ba isaksa nukamaxwan pivitit in hiyapka waditnevyenen.

117 Uya parak abet nuhawkan kahadbe nahme isahptaw *giwkis hiyeg mbayavye*. Nahme kiyathanek pikumadukan avanenekwa.

118 Pis tukuh madikte hiyeg ku pariye kane ihpekere pikumadukan, mmanawa gihiyekemnikis adahan kinisakanenwa.

119 Hiyeg taraksavye ignes ta pit kewa igemnatbe adahan hawkri. Inneki keh nah batek akak pikannuhakni.

120 He nah avis nah sagka ta pivetunat. Nah avise ku nah hiyapkisanek nutuh ku samah pikumadukan awna.

Nah kumadukasaw arit pikumadukan

121 Nah kuwis keh ku pariye kabay hawata ku pariye wadit. Ka ba isaksa nuvetunyavu matekevunma.

122 Akka nutuh ku inyewa pis avuriwhun, nah pibuk. Ka ba isaksa ignes hiyeg ku pariye kane batek pikak hiyapkiswima mbeyne nutuh, neras hiyeg ku pariye ikewnevwi ku igkisnewa kumaduka givitkis.

123 Mataytak hewke tiyegem nah misakwa avuriwvarimpi adahan wahepne pis ayta amnihun, he nuwtyak mabip, adahan wahepne ini pamnihra ini kabayka ku pariye pis ikakse nutuh.

124 Hiyapnanuba avigkutavrik pamnihra. Kannuhnanuba amin pannasan. Keh nah hiyak ku pariye pis.

125 Keh nah humaw hiyekemniye, mmanawa nah pibuk. Numawkan nah pukuhpa pikannuhakni.

126 Kiyavwiye Uhokri, kuwis danuh ahawkanavrik adahan pis hiyapkis pidatni, mmanawa pikumadukan in ka kiyathaka.

127 Henewa nah batek akak pikumadukan mpiy ku samah nah batek akak karukri wahano.

O Novo Testamento e Salmos na língua Palikur do Brasil; © 2018, Wycliffe Bible Translators, Inc.

128 Inneki keh nah wew avigkutavrik ku samah pihiyekemni. Nah ka batek akak hiyakemniki ku pariye kane wadit.

Nah ihpekere piwn

129 Pikumadukan in barewye kumadukaki, inneki keh nah ihpin avititakwa nuyakni.
130 Ku aysaw piwn akkamnihka wot in uguh uhiyekemni, in kannuh hiyeg ku pariye kane hiyak hawkri.
131 Nah ka aynsima aharit pikumadukan, kewa pahavwi hiyegbe ku pariye kane aynsima arabyu un.
132 Ivegnaba numkanit akiw. Uya amnihun ku samah pihumpawan keh gikakkis hiyeg ku pariye batekyevwi pikak.
133 Avuriwnanuba wadit, ku samah pikaksan nutuh, kahadbe mbayka ka kumadukevunma.
134 Wiwhnanuba giwakutakkis neras ku pariye hiyapkisnevwi mbeyne nutuh kahadbe ik adahan nah ihpa pikumadukan!
135 Iveganawnaba nutuh akak pabay, nah pibuk. Uya kannuhun amin pikumadukan!
136 Nah suka nukantak ka aynsima awaku nawenyevwi hiyeg ka ihpekere pikumadukan.

Pikumadukan in waditye

137 Pis waditye, Kiyavwiye. Pikumadukan in waditye.
138 Inin pihiyekemni ku pariye pis ekke wotuh in madikte waditye nenwa.
139 Nah kiyimwihwa ka aynsima, mmanawa nuvetunyavu ka aritnama ariw piwn.
140 Kibeyne, in pikaksan in yuma kiniska nibet. Nah pibuk ka nubetkisima nikak.
141 Nah tuwatasaw pitivut. Nah ka batekkan nukakan. Heneme nah ka miyeh ini pikumadukan.
142 Pihiyekemni waditye in dahwa adahan avanenekwa. Pikumadukan in avanenekwa inyewa.
143 Nah abet ka aynsima kiyimwiki, ka aynsima wakaymniki, heneme pikumadukan in kivunsan akak batekka.
144 Inin pikannuhakni in waditnenekwa. Kehnaba nah pukuhpin, kahadbe nahme uti nudehetni.

Nah wew avigku pikumadukan

145 Nah piriyepkaw pit avititakwa nuyakni. Kaytwanaba nuwnuh, Kiyavwiye. Nahme ihpanek pikumadukan.
146 Nah ayap pit, uya amnihun! Nahme wewnek avigku pikumadukan.
147 Kabeweke nah kannikaw adahan nah amnihswene pit, mmanawa nah ivegnenekwa avit pikaksan.
148 Hewke tiyegem nah ka himak adahan nah ivegminene nuhiyekemni amin piwn.
149 Timapnanuba, Kiyavwiye Uhokri, ku samah pamnihra nukakuh. Nukunehnaba nudatni akiw, ku samah pibetki.
150 Neras mbayavye nuharaksetnivwi igkis danuhnene numkat, ignes hiyeg ku pariye kane ihpati piwn.
151 Pisme, Kiyavwiye, *kibeyne* pis ay kennesa nuhumwa. Madikte pikumadukan in waditye nenwa.
152 Ka kuyenema nah kannuhwa amin pikannuhakni. Pis ikepni adahan in dahwa adahan avanenekwa.

Amnihswaki

153 Kiyavwiye, ivegnaba arimkanit nuhiyvan mbeyne. Uya amnihun, mmanawa nah ka miniw ariw pikumadukan.
154 Paraknaba abet nuhawkan, hawata uya wiwhun ariw mbeyne. Nukunehnaba nudatni akiw, ku samah pikaksan nutuh.
155 Hiyeg mbayavye pis ka amnihgikisnek, mmanawa igkis ka aritnama ariw pikumadukan.
156 Kiyavwiye, pis ka pamnihrasima. Nukunehnaba nudatni akiw, ku samah pibetkiyavrik!
157 Nuvetunyavu nuharaksetnivwi igkis ka aynsima, heneme nah ka miniw ariw pikumadukan.
158 Ku aysaw nah iveg gimkatkis neras kinisekevutnevwi, nah ka nuwakemnisima, mmanawa igkis ka ihpa pikumadukan.

O Novo Testamento e Salmos na língua Palikur do Brasil; © 2018, Wycliffe Bible Translators, Inc.

159 Kiyavwiye, ivegnaba ku samah nah batek akak pikumadukan. Nukunehnaba nudatni akiw, awaku ku samah pamnihra.

160 Madikte piwn in inyewa. Madikte pikumadukan in wadityekuye. In dahwa adahan avanenekwa.

Nah ka nubetkisima awaku pikaksan

161 Neras ikivaratviyenevwi haraksan waditnevyenen, heneme nah kiyatha pikumadukan mpiynigkis.

162 Pikaksan keh nah betek ka aynsima, kewa pahavwi hiyegbe ku pariye utevye igiska.

163 Nah amiyha wasaymka, nah ka betek nikak aynesnima, heneme nah batek akak pikumadukan.

164 Ntewnehkervut mpuse hawkri nah kabayhap, mmanawa pikumadukan wadityekuye.

165 Neras ku pariye batekyevwi akak pikumadukan igkis uti ka aynsima pasamraki. Yuma ariknawnama keh igkis tuguh.

166 Kiyavwiye, nah wahap pis amnihun, mmanawa nah wew avigkut pikumadukan.

167 Nah ihpa pikumadukan, hawata nah batek nikak avititak nuyakni.

168 Nah ihpa pikannuhakni akak pikumadukan, mmanawa pis hiyak madikte nukehni.

Nah ka miyeh pikumadukan

169 Kiyavwiye Uhokri, numawkan namnihswan danuh ta pit. Ikinaba nutuh hiyakemniki ku samah piwn.

170 Numawkan nuviryepkawni danuh ta pivetunat. Uya amnihun, ku samah pikaksan.

171 Avanenekwa nah kabayhapnek, mmanawa pisnewa kannuhun amin pikumadukan.

172 Nah paknek amin pikumadukan, mmanawa madikte pikumadukan in wadityekuye.

173 Kiyavwiye, ba ayta ayavan avanenekwa, mmanawa nah kuwis kaniye wew avigkut pikumadukan.

174 Kiyavwiye, ka aynsima nah muwaka pis amnihun. Ariwntak pikumadukan, nah uti batekka.

175 Nukunehnaba nudatni akiw kahadbe nah ik adahan kabayhap. Numawkan pikannuhakni kawih adahan nayavetni.

176 Nuwewni kewa pahavwi muwtohbe biyukwiye. Kiyavwiye, ba ayta iwevun nah pibuk, mmanawa nah ka miyeh pikumadukan.

Uya wiwhun giwkis hiyeg ku pariye amiyih pasamraki

120 **1** Ku aysaw nah wakaymniye, nah kabiman git Kiyavwiye Uhokri, igme kaytwa nuwnuh.

2 Kiyavwiye, uya wiwhun giwkis neras wasaymavye gikakkis kinisekevutnevwi.

3 Yis wasaymavye, pariyeki Kiyavwiye Uhokri kehnek yikak? Mmahpa ig hiyapkisnek yit?

4 Ig hiyapkisnek yit akak yakot kerkevutno kane guyawisima hawata akak tiket amey.

5 Nah misakwa ay yibet kewa nah misekwenebe aynte gibetkis hiyegviyenevwi avitnene Mesekimnaw ba aynte gibetkis hiyegviyenevwi avitnene Kedarmnaw.

6 Kuwis ka aynsima ayivwi nah misakwa ay gibetkis neras hiyeg ku pariye amiyih pasamraki.

7 Ku aysaw nah awna amin pasamraki, igkisme awna amin kerka.

Kiyavwiye Uhokri kis adahan wis kamaxwa givitit

121 **1** Nah sarayh nuvegi arimkanit waxribdi. Nah awna: “Pariye ayta amnihun kuri?”

2 Namnihten ignewa Kiyavwiye Uhokri, ku pariye humawase waxri akak en.

3 *Nukebyih, ig kis adahan pis kamaxwa givitit.* Ig ka isaksati pis tuguhnek, mmanawa ner ku pariye pimaptenten ig avuriwnenekwa. Ig avanenekwa ahegbet adahan parak abet pihawkan.

4 Ig izhaewyenevwi gimaptentenkis ig ka himakti, ine ig kawnata himekbetawti.

5 Ig Kiyavwiye Uhokri ig pikavriwten. Ig avanenekwa ay pihumwa adahan pimaptenten.

6 Kamuw ka kehpinek mbay puwivak. Kayg kawnata kehpinek mbay tiyegem.

O Novo Testamento e Salmos na língua Palikur do Brasil; © 2018, Wycliffe Bible Translators, Inc.

7 Ig Kiyavwiye Uhokri bayahpinek ariw madikte mbeyne. Ig ka isaksanek mbeyne danuh pit.
8 Ig avuriwpinek ku aysaw pis tivikwiye hawata ku aysaw pis diyuhpiye, ku akak inin hawata avanenekwa.

Piriyepkawnabay adahan Jerusalém

122 1 Nah batek ka aynsima ku aysaw igkis awnasevun: "Uyay atak givinekut Kiyavwiye Uhokri."
2 *Ayteke nikwe usuh aytwe,* usuh danuh atan avitit Jerusalém.
3 Jerusalém in paha paytwempu kehka adahanikwa Uhokri gihiyegavu pahadguhwene atan *givetunat adahan igkis darihwekne gikak.*
4 Atan mpuse paytwempuyenevwi izhaewyenevwi aytanekuye adahan kabeyhene Kiyavwiye Uhokri, ku samah gikiswanawni.
5 Ay gikivarakis kavinene. Ay igkisme hiyekne akak taraksaki, igis hiyepne ba gihiyegavukis wadityewatma.
6 Piriyepkawnabay adahan Jerusalém kahadbe pasamrakinenwa ay nivit. Numawkan madikte hiyeg ku pariye batekyevwi akak Jerusalém igkis utipnekuye kabaykanek.
7 Kahadbe kadahan pasamrakinenwa ay avit paytwempu kiyaranene, hawata ariku mpuse paytviyene.
8 Nah batek gikakkis nukebyuvwi aynenevwi, hawata gikakkis nukagmadavu, inneki keh nah ayap git Kiyavwiye: "Numawkan pasamrakinenwa ay avit Jerusalém."
9 Hawata akiw nah ka nubetkisima akak Kiyavwiye Uhokri givin ku pariye misakwa ay gibetkis Jerusalémyenevwi. Inneki keh numawkan ku igkis batekvitnenekwa, *mmanawa in kis gidahankis*.

Kiyavwiye, pivititnewa nah iveg

123 1 Kiyavwiye, nah sarayh nuvegi ta inurikut ku kiney pis kumadukene amadgatak pevwi kiyatyo. Kiyavwiye, pivititnewa nah iveg.
2 Ku samah ibukti iveg givitit gikivara hawata ku samah ibuktivyano iveg guvititkis gukivarakis, hene usuh iveg pivitit, Kiyavwiye Uhokri, usuh wahapnamah adahan pis amnih usuh.
3 Uya amnih usuh, Kiyavwiye! Uya parak abet uhawkan mmanawa usuh ka kiyapka kabayntiwatma gavitkis nawenyevwi hiyegviyenevwi.
4 Usuh avanenekwa tukuhka gavitkis neras *kane uyakima judeyenevwima*. Igkis ikaw wavitminuh; gibetkikis mahivwih usuh.

Wake Kiyavwiye Uhokri yumahbe ay ukakwiy

124 1 Wake Kiyavwiye Uhokri yumahbe ay ukakwiy, pariye danuhkama wotwiy? Kaytwanay nuwnuh, yis hiyeg izhaewyenevwi!
2 Igkisme izhaewyenevwi kaytwa:
"Wake ig Kiyavwiye Uhokri yumahbe ay ukakwiy, nikwekam uvetunyavuwiy 3 dakerevwiykama ivegi; mmanawa igkis ivukwe uminwiy akak madikte gidagonikis kewa pahow parawbe nopsadnano. 4 Nore paraw hiyuhpewiykama piyawakad, nikwe akemni digisasevwiykam. 5 Hawata nikwe wixwiy madikte aniksewvikam abet amiyan."
6 Uyay kabayha Kiyavwiye, mmanawa ig ka isaksa uvetunyavuwiy pisenwa ukakwiy.
7 Wixwiy kewa pahavu kuhivrayanbe ku pariye isahptewviye ariw wewvekevutne giteyni. Kuwawta matisbete, nikwe wixwiy isahptew.
8 In wamnihkawiy ayta giwntak Kiyavwiye Uhokri, ku pariye kehe en akak waxri.

Uhokri ay ganwakis gihiyegavu

125 1 Hiyeg ku pariye kamaxwenevwi givitit Kiyavwiye Uhokri, ignes kewa waxri Siyawhbe, *ku kavit Jerusalém misakwa*. *Yuma ariknawnama hiya gisamanakkisnek.*
2 Ku samah waxribdi imuwadminene ay aranwa Jerusalém, hene ig Kiyavwiye Uhokri ay ganwakis gihiyegavu. *Igkis ay giwanmaku* ku akak inin hawata adahan avanenekwa.
3 Hiyeg mbayavye ka kumadukanek Uhokri gihiyegavu adahan avanenekwatma.

O Novo Testamento e Salmos na língua Palikur do Brasil; © 2018, Wycliffe Bible Translators, Inc.

Ig Kiyavwiye ka isaksanek igkis mpiksaptih gihiyegavu adahan ignesme keh ku pariye kane wadit.

4 Kiyavwiye Uhokri, kehnaba kabayka gikakkis hiyeg ku pariye wadityevwi!

5 Igkisme neras ku pariye tukuhwevye ariw pihiyekemni, igkis katiwnihnek gitaraksankis payak gikakkis neras mbayavye gihiyekemnikis. Hene izhaewyenevwi misakwanek akak pasamraka. Igkis misakwa karisaw adahan avanenekwa!

Kehnaba usuh bateke uminuh akiw

126 **1** *Minikwak* ku aysaw ig Kiyavwiye Uhokri waxwevwiy diyuhe avitit Jerusalém, in ke wotbe wixwiy karisunibe.

2 Avim ini hawkri, wixwiy pekne avat; wixwiy hiyarepne, awaku ubetkiwiy. He hiyeg ku pariye kane hiyak Uhokri igkis hiyapni hene igkis awna:

"Kiyavwiye Uhokri kehe ka aynsima kabayka gidahankis."

3 Henewa, ig Kiyavwiye Uhokri kehe ka aynsima kabayka udahanwiy. Inneki kehe wixwiy bateke uminwiy.

4 Kiyavwiye, uya amnih *wiwh usuh ariw mbeyne pahaynewata* akiw! Kehnaba usuh bateke uminuh akiw. Kivunsanaba usuh akak kabayka akiw, hawata ku samah muwok digisasa kariy makaravye akak un.

5 Kahadbe *pihiyegavu* ku pariye mutuhne akak gikankis, igkis matisnek akak gibetkikis.

6 *Henewatbaki!* Ku pariye pesne akak gikankis adahan amutriyakis, igkis diyuhnek kivun akak batekka, hiyuhmine akak gimatsankis ariwntak gamutravwikis.

Aymwah yivinekuya avigkutavrik Uhokri gihiyekemni

127 **1** Ku ka igma Kiyavwiye Uhokri wagahkisne uvinekyavu gawaygikis, nikwe waditnevyenen wannivwi adahan adahan ahegbeta wowskeki. *In hawata ku samah wis ubetki awna:* "Ku ka igma Kiyavwiye Uhokri mpithamni paytwempu, waditnevyenen avuriwkevutnevwi avuriwni."

2 Hawata in waditnevyenen wis kannivwiye mataytak hewke tiyegem ininewa adahan wis aharitnene waymuhwan. Wis ka muwaka kiyimwihwa amin ariknawnema ku pariye muwekne wot. Mmanawa ignewa Kiyavwiye Uhokri ikap ku pariye gibetkivu, hiyawa igkis himekbetnekis. *Heneme amawka wis aymwah uvinekuyavu avigkutavrik Uhokri gihiyekemni.*

3 Ukamkayuvwi igkis giwntakwa Kiyavwiye Uhokri. Igkis inyewa kabayka. Igkis Uhokri gikan wot.

4 Ku pariye awayg kakamkayh gitakwayewka, ignes gikamkayuvwi kewa yakotbe ay giwaku pahavwi kerkevutne.

5 Ka aynsima kabayka gidahan pahavwi ku pariye kadahanye ka aynsima *gikamkayuvwi,* ke norasbe yakot. *Igkisme gimaptenten.* Ig ka hahwati ku aysaw ig patiptaka givetunyavu ay anumeku givin.

Kakanhawka awaku ihpaki giwn Uhokri

128 **1** Ka aynsima kabayka gidahan pahavwi ku pariye ihpene giwn Kiyavwiye Uhokri. Hawata ig wew avigkutavrik ku samah gimawkan.

2 Ku pis ikaw hene, pis utinek kiyeste adahan piwskawni ay amadga inin, kabayka pidahan hawata madikte wewnek kabayntiwa pidahan.

3 Pivinwa, pihayo kewa pahayku amutribe uva adug ku pariye sarayh ka aynsima guw. Pikamkayuvwi humaw kewa egu amutribe *oliveg* ahinyanyuvwi, igkis kiyaran aranwa paxten.

4 Ku pariye ihpene giwn Kiyavwiye Uhokri inyewa ikakanek kabayka git hene.

5 Numawkan avititak waxri Siyawh, ig Kiyavwiye Uhokri iki kabayka pit! Kahadbe madikte hawkri adahan paymuhwan, pis hiyap ku samah Jerusalém aymuhwa!

6 Hawata adahan pis dahwa amadga inin adahan pis hiyepne pihiwhivwi. Uhokri gabay yikaknek yis hiyeg izhaewyenevwi!

O Novo Testamento e Salmos na língua Palikur do Brasil; © 2018, Wycliffe Bible Translators, Inc.

Usuh haraksepka, heneme usuh ka matak

129 **1** Hiyeg izhaewyenevwi, akkanabay ku samah yivetunyavu haraksevyi ku samah akavuska yaymuhwan.

2 Igkisme izhaewyenevwi kaytwa: “Ku samah akavuska waymuhwan, uvetunyavu harakse usuh akak madikte gimabyankis, heneme igkis ka matakati usuh.

3 In ke wotbe igkis kehe nopsadmin busukne uduhyamadga, kewa kewkabe akak mpuri abet wayk.

4 Heneme ig Kiyavwiye Uhokri, ku pariye waditye, wiwhe usuh ayteke abetitak ini bukitka.”

5 Amawka ig marekenek madikte neras ku pariye amiyhenevwi Jerusalém. Amawka igkis madikte hahwanek ta gitivut.

6 Amawka madikte igkis humawnek kewa ewwaktibe ku pariye hiyan aduhyamadga payt, ku pariye huruhrup avit in waraka.

7 Ewwakti ku pariye yuma pahavwinema hiyeg muwakapni, ine igkis kawnata wanakihni adahan bayahni.

8 Amawka hiyeg ku pariye mpiyevyenek igkis ka awnanek gitkis:

“Kiyavwiye Uhokri gabay yikaknek. Usuh sarayh kabayka yivitit giwavrik Kiyavwiye.”

Nah wahepne Uhokri parak abet nuhawkan

130 **1** Kiyavwiye Uhokri, abetnewa nuwakemni nah kanum piw.

2 Timapnaba nubiman, Kiyavwiye! Ataybiswanaba arimkanit namnihswan.

3 Wake pis kehbe pahak kagta adahan ekkene uvathawni, pariye isahptewviyekam ariw mbeyne?

4 Heneme pis bayahmina usuh ariw utaraksan. Inneki keh usuh ihpa piwn.

5 Akak madikte nukamaxwan nah wahepne Kiyavwiye Uhokri parak abet nuhawkan. Nah kamaxwa avitit giwn.

6 Nah wahap giwntak Kiyavwiye mpiy suwtat ku pariye wahepne hewkepka, Henewatbaki, mpiy suwtat ku pariye wahepne kamuw pes.

7 *Nukebyuvwi* izhaewyenevwi, kamaxwanabay givitit Kiyavwiye Uhokri, mmanawa gamnihra in inyewa. Ig avanenekwa ahegbet adahan amnihwiy.

8 Ig amnihnek gihiyegavu izhaewyenevwi ariw madikte givathawnikis.

Nah karisaw kewa bakimnibe guwanmaku ginag

131 **1** Kiyavwiye Uhokri, nuyakni ka kawantivyema akiw. Nah miniw ariw nuhiyekemni ku pariye nah nubetki hiyekere akak nawenyevwi hiyeg gihawkankis. Nah ka sigimwihwa aharit ariknedbi ku pariye mahikonene nudahan.

2 Kawk. Nah misakwa tinwo, nah karisaw, kewa pahavwi bakimnibe ku pariye pisenwa gisusni ig misakwa karisaw guwanmaku ginag, heneki nuyakni karisaw ay nuvituh.

3 Yis izhaewyenevwi, kamaxwanabay givitit Kiyavwiye Uhokri, akak inin kuri hawata adahan avanenekwa.

Davi gikaksan git Uhokri, Uhokrime gikaksan git Davi

132 **1** Kiyavwiye Uhokri, kiyenaba Davi, hawata madikte gihiyvan mbeyne.

2 Kiyenaba ku pariye gikaksan pit, pis Jakó giwohkiga detye. Ig kanumwa adahan givit

3 ku ig diyuhnek givinekut, ig mayaknek

4 ig dukugisnek hawata ig himaknek

5 nekwa ig utinek pahayku iwetrit adahan Kiyavwiye Uhokri giwskeki. Hennewatbaki *ig utepniwa ini iwetrit, ig kannikase* paha payt ayge pidahan, pis Jakó giwohkiga detye.

6 *Mmanawa* aynte avit Belém, usuh time arak egu kiyes ku pariye abeyheki Uhokri gahegbetawni *ku eg kuwis diyuhkiswika wotuh,* nikwe usuh utevgu ayge amadga amatap kewye Jearih.

7 Usuh hiyapni hene, usuh awna: “*Kibeyne,* uyay *waxwig* atere givinekut Kiyavwiye Uhokri! Kahadbe wixwiy kiyathig atere avetun gevwi kiyatyo.”

8 Kiyavwiye, ba ayta arimkanit pivin, payak akak egu kiyes adahan pahegbetawni,

O Novo Testamento e Salmos na língua Palikur do Brasil; © 2018, Wycliffe Bible Translators, Inc.

ku pariye areketni pidatni. Umawkan pis misakwa ayge adahan avanenekwa!

9 Amawka pimuwvegavu ayge keh avanenekwa ku pariye wadit. Ayge nikwe pihiyegavu kamaxwenevwi pivitit igkis batekyekuyesnek.

10 Kiyavwiye Uhokri, pis hawata ikakse pahat annut git pibuk Davi. Nikwe, ka ba miniw ariw piwn git ner ikivarat ku pariye pis kaniye.

11 Inakni pikaksan git Davi, in inyewa. Pis ka diyuhkiswanek butte niw. Pis awna git:

"Nah kehnek pahavwi gaytakkis pikamkayuvwi humawnek ikivarat. Ig kumadukanek butte piw.

12 Ku igkis pikamkayuvwi tiviknene kamaxwenene avitit nahegbetawni, ku igkis ihpenene nukumadukan ku pariye nah ike yit, nikwe hawata gikamkayuvwikis akiwka akiw igkis humawnek ikivarat."

13 *Kibeyne,* ig Kiyavwiye Uhokri kaniye inin waxri Siyawh. Igwa muwaka giwskeki ayge. Ig awna:

14 "Ay *avit Jerusalém* nah misakwanek adahan avanenekwa. Aytaki kuri nah muwaka kumaduka.

15 Nah kehnek yuma muwekne gitkis Jerusalémyenevwi. Nah ikinek ka aynsima axka gitkis madiptavye aynenevwi.

16 Nah saraynek kabayka avitit madikte gimuwvegavukis gikehnikis gidahankis. Igkisme Jerusalémyenevwi igkis paknek, igkis batekyekuyesnek giminkis.

17 *Aysawnemenek* ay avit Jerusalém nah kannikasanek pahavwi Davi gihiwhi. Igme humawnek detye ikivarat. Hawata akiw gihiwhivwi ner ikivarat kaniyka, ignes hawata humawnek detyevwinenwa hiyeg.

18 Nah marekenek givetunyavu. Igme misakwa kumadukenenek gihiyegavu akak madikte gikiytani."

Pasamraki gibetkis ikebyitviyenevwi

133 **1** Ka aynsima kabayka ku aysaw Kiyavwiye Uhokri gihiyegavu misakwa pahadguvu kewa igkisweke pakebyeknevwibe.

2 In kewa iytibe adahan imihaki dimukantinene gitewharit Arawh, ku pariye suke abetiw gisuyum hawata akigbimnew gikawihni abitaveyni.

3 In kewa huwegbe ayntenene avit waxri Ermoh, ku pariye wayk avitit waxri Siyawh. Mmanawa ayge ig Kiyavwiye Uhokri ikakse gabay, dehetniki adahan avanenekwa.

Uhokri kabayhaki

134 **1** Aytninay kabayha Kiyavwiye Uhokri, madikte yis gibukvigyenevwi, madikte yis ku pariye kehnevwi yannivwi tiyegem ariku givin.

2 Kannikasanay yiwak akak piriyepkawka ariku Uhokri givin hawata kabayhanay Kiyavwiye!

3 Numawkan avititak Jerusalém ig Kiyavwiye Uhokri, ku pariye kehe en akak waxri, sarayh kabayka yivitit!

Avat adahan kabayhaki

135 **1** Kabayhanay Kiyavwiye Uhokri! Kabayhanay giw, yis Kiyavwiye Uhokri gibukvigyenevwi,

2 yis ku pariye kehnevwi gibetki ay givineku, ay ariku uwohkigawiy givin.

3 Kabayhanay Kiyavwiye Uhokri awaku ig kibeyne. Paknay adahan kabeyhene giw awaku ig ka gabaysima.

4 Mmanawa ig kaniye amekene Jakó adahan ig humaw gidahan. Ig kaniye madikte izhaewyenevwi adahan igkis humaw gidahan gihiyegavu.

5 Nah hiyakni ku Kiyavwiye Uhokri ig ka gikiytanisima. Ig avitmin madikte ku karit hiyeg kawohkigahaw.

6 Ig Kiyavwiye Uhokri ka gidatnisima adahan ig keh ku pariye ig kehkere, aynte inurik hawata ay amadga wayk, aynte parahwokwa hawata ay awenumavrik.

7 Ig kannikasa ukuhne aytontak aranwatak amaksemni waxri. Ig keh ugugune uguhwa adahan muwok wayk. Ig kannikasa kamaygviye ariwntak nikankewkeg.

8 Minikwak ig umahkisave madikte egutyevwi ikamkaytivyene aynte avit Ejitumnaw,

O Novo Testamento e Salmos na língua Palikur do Brasil; © 2018, Wycliffe Bible Translators, Inc.

hiyeg gikamkayhkis payak akak puwikne akamkayuvwi.

9 Ayge ig kehe barewyevwi annut adahan hiyapkisne git Faraó payak gikakkis gihiyegavu.

10 Ayteke ig pisenwe gikakkis ka aynsima hiyegviyenevwi payak gikakkis ikivaratviyenevwi detyevwi.

11 Ig umahkise amekene Seoh, ku pariye amohewyenevwi gikivarakis. Ig umahkise amekene Ogi, ku pariye kumadukene aynte Basahmnaw. Hawata ig umahkisave madikte ikivaratviyenevwi ku pariye misekwenevwi avit Kanaahmnaw.

12 Ig ike neras ikivaratviyenevwi giwaxigkis ta gitkis gihiyegavu izhaewyenevwi adahan in humaw giwaxigkis.

13 Kiyavwiye, madikte hiyeg hiyakpinek ku pisnewa Kiyavwiye Uhokri adahan avanenekwa. Madikte usuh kiyepinek adahan avanenekwa, usuh gikakkis ukamkayuvwi payak gikakkis ukamkayuvwi gihiwhivwikis akiw.

14 Kiyavwiye Uhokri, pis kaviksa pihiyegavu. Pis amnihgikisnek akak madikte pabay.

15 Igkisme giwohkigavukis nawenyevwi hiyegviyene igkis kehka akak karukri seyno hawata akak karukri wahano, igkis kehka gavitkis awaykemni.

16 Kadahan gibiykis, heneme igkis ka awna; kadahan giwtyakkis, heneme igkis ka hiyap.

17 Kadahan gitaybikis, heneme igkis ka timap; igkis kawnata ik adahan kahikanaw.

18 Neras ku pariye gibetketnikis hawata ku pariye gikiytetnikis, igkis misekwebdinek hawata kewa ignesbe ahehpakti bataka ka hiyak ariknawnama.

19 Kabayhanay Kiyavwiye Uhokri, yis gihiyegavu izhaewyenevwi. Yis Uhokri gimuwvegavu, kabayhanay Kiyavwiye Uhokri.

20 Yis gayavetnivwi muwvegviyenevwi, kabayhanay Kiyavwiye Uhokri. Madikte yis ku pariye ihpenevwi giwn, kabayhanigbay.

21 Kabayhanay Kiyavwiye Uhokri avit giwaxig Siyawh, avit paytwempu Jerusalém, ku kiney ig misakwa. Kabayhanay Kiyavwiye Uhokri!

Uhokri gamnihra dahwa adahan avananekwa

136 **1** Kabayhanay Kiyavwiye Uhokri, awaku ig kibeyne;

awaku gamnihra dahwa adahan avananekwa.

2 Kabayhanay ner Detye, ku pariye gidatni mpiy madikte hiyegviyenvwi giwohkigavukis amedgene inin;

awaku gamnihra dahwa adahan avananekwa.

3 Kabayhanay ner Detye, ku pariye gidatni mpiy madikte kumadukenevwi amadga inin;

awaku gamnihra dahwa adahan avananekwa.

4 Ignewa Kiyavwiye hiya akehka ka aynsima annut;

awaku gamnihra dahwa adahan avananekwa.

5 Akak gihiyekemni, ig kehe en;

awaku gamnihra dahwa adahan avananekwa.

6 Ayteke ig yakkise waxri ahakwatak un;

awaku gamnihra dahwa adahan avananekwa.

7 Ig humawase kamuw akak kayg;

awaku gamnihra dahwa adahan avananekwa.

8 Ig kehe kamuw adahan uguhne puwivaka;

awaku gamnihra dahwa adahan avananekwa.

9 Ig kehe kayg akak warukmebdi adahan uguhne tiyegem ka;

awaku gamnihra dahwa adahan avananekwa.

10 *Minikwak ig isahkisase gihiyegavu abetitak mbeyne.* Ariku mpuse hiyeg ejituyenevwi givinkis ig umahkisase pahavwi ikamkayti egutye;

awaku gamnihra dahwa adahan avananekwa.

11 Ig wiwhe gihiyegavu izhaewyenevwi avititak Ejitumnaw;

awaku gamnihra dahwa adahan avananekwa.

12 Ig wiwhpigkis akak giwak detye hawata akak giwan kane adatnisima;

O Novo Testamento e Salmos na língua Palikur do Brasil; © 2018, Wycliffe Bible Translators, Inc.

awaku gamnihra dahwa adahan avananekwa.
13 Ig ibekhe parahwokwa Duwweh pabuskak;
awaku gamnihra dahwa adahan avananekwa.
14 Ig kehe gihiyegavu izhaewyenevwi mpiye ayegbiw parahwokwa;
awaku gamnihra dahwa adahan avananekwa.
15 Ayge parahwokwa ig ner Ejitumnaw akivara aniksew payak gikakkis gisuwtatavu;
awaku gamnihra dahwa adahan avananekwa.
16 *Ayteke* Kiyavwiye Uhokri huwithe gihiyegavu amadgew amatap;
awaku gamnihra dahwa adahan avananekwa.
17 Ig umahave ikivaratviyenevwi detyevwi;
awaku gamnihra dahwa adahan avananekwa.
18 Ig umahave ikivaratviyenevwi ku pariye kane giwkisima muwapuw;
awaku gamnihra dahwa adahan avananekwa.
19 Ig umehe Seoh, ku pariye amohewyenevwi gikivarakis;
awaku gamnihra dahwa adahan avananekwa.
20 Hawata ig umehe Ogi, ku pariye Basahmnaw akivara;
awaku gamnihra dahwa adahan avananekwa.
21 Ig ike gitkis gihiyegavu giwaxigkis neras ikivaratviyenevwi adahan in humaw gidahankis;
awaku gamnihra dahwa adahan avananekwa.
22 Ig ike inin waxrivyene giwakuritkis gihiyegavu izhaewyenevwi;
awaku gamnihra dahwa adahan avananekwa.
23 Ku aysaw usuh hahwa, Kiyavwiye Uhokri ka miyeh usuh;
awaku gamnihra dahwa adahan avananekwa.
24 Ig wiwhe usuh giwakutakkis uvetunyavu;
awaku gamnihra dahwa adahan avananekwa.
25 Ig iki madikte hiyeg gimanakis payak gikakkis puwiknebdi;
awaku gamnihra dahwa adahan avananekwa.
26 Kabayhanay Kiyavwiye Uhokri inurikyene;
awaku gamnihra dahwa adahan avananekwa.

Kadniki aharit uwaxig

137 **1** Akigbimna warik aynte Babilônia usuh ubetki bat, usuh tihene, ku aysaw usuh kiye Jerusalém.
2 Usuh mawihave wagigni hebek ta avewit ah ku pariye ayge.
3 Nerasme ku pariye uwepten atere kewa kamaxkavube igkis keh usuh pak avat. Igkis awna: “Paknay udahan avatman siyawhyene.”
4 Heneme, aynte avit waxri nawwotunye, mmahpaki ik adahan usuh pak pahat avat gidahan Kiyavwiye Uhokri?
5 Jerusalém, ku nah miyehpepnek, amawka ka takunima akiw nah agigha hebek.
6 Amawka ka takunima akiw nah pak avat, ku nah ka kiyepi, ku nah ka ivegmina nuhiyekemni amin ku samah pisnewa batekka kane aynsima adahan naymuhwan.
7 Kiyavwiye Uhokri, kiyenaba ku pariye edohyenevwi gikehnikis ariwntak ku samah Jerusalém matekepka gavitkis suwtat babilonyenevwi. Kiyenaba ku samah igkis awna: “Mehbetepnay Jerusalém danuhte waykborit!”
8 Pisme paytwempu Babilônia, pis mehbetepkanek! Ka aynsima kabaykanek gidahankis hiyeg ku pariye kehpiye hene pikak ku samah pis kehe ukakuh.
9 Neras ku pariye kamaxavevyenek pikamkayuvwi hawata batakwasevyenek igkis ta avitit tip.

Piriyepkawka adahan kabayhaki

138 **1** Kiyavwiye Uhokri, nah kabayhap akak madikte nuyakni. Hawata

nah pak avat adahan kabeyhene piw giwtrikkis madikte uhokrivyenevwi.

2 Awaku ku samah pamnihra akak pabay, nah paberetusaw nuhepka han avetunat pivin barewvitye. Nah kabayha piw. Mmanawa pis ekke ku piw akak pikumadukan in avitmin madikte arikna.

3 Ku aysaw nah kanumpep, pisme kaytwe nuwnuh, hawata akak pidatni, pis wagahkise nawaygi.

4 Kiyavwiye Uhokri, madikte ikivaratviyenevwi amadgayavu wayk igkis kabayhapnek ku aysaw igkis timapnek arak pikaksan.

5 Igkis paknek amin arikna ku pariye pis, Kiyavwiye, kehe, mmanawa pikiytani in ka aynsima.

6 Pis aynte inurik, heneme akak ini pis avuriw neras tuwatasewnevwi. Igkisme kawantiyavye pis ka avuriwgikis.

7 Ku aysaw nah abet mbeyne, pisme iki nutuh piw. Mmanawa pis in mpithan ariw nuvetunyavu gidagonikis. Pis amnihun gavit pidatni.

8 Pis kehnek madikte ku pariye pikaksan nutuh. Kiyavwiye, pamnihra dahwa adahan avanenekwa. Ka ba tukuhpima inin annivwit ku pariye pis kavuse.

Uhokri ay nukakuh takunipti avanenekwa

139 **1** Kiyavwiye Uhokri, pis hiyak madikte ku pariye ay abet nuhiyekemni. Pivegi paduk ta avitit nuyakni adahan hiyepne madikte ku pariye ay abet nuhiyekemni.

2 Pis hiyap madikte ku pariye nukehni. Pis hiyap ku aysaw nah batahkiswa. Pis hiyap ku aysaw nah kannikaw. Hiyawa nah piyawakad piw, heneme pis hiyak ku pariye ay abet nuhiyekemni.

3 Pis hiyak ku kit nah wew. Pis hiyak ku kiney nah himak. Pis hiyak madikte nukehni.

4 Avit nah awna, ayipa pis kuwis hiyak ku pariye nah awnakere, Kiyavwiye.

5 Pis muwapuw nanwa. Pisnewa ay navitkig. Piswata ay nuharavrik. Pis sarayh piwak nuvitit.

6 Pis wakaymnisan mpiynevevye, ku samah pis hiyakun kabayntiwa. Nah ka ik adahan nah pukuhpin.

7 Kitkama nah uti iwetrit ku kiney pitip ka hiyavun? Kitkama nah bisik piw?

8 Hiyawa nah wagehe inurikute, aygewata pis. Hiyawa nah haritmin aynte amun miyaravye giwetrikis, aygewata pis.

9 Hiyawa nah amere tahan ku kitak kamuw pes, hiyawa nah misakwa aynte pakwa parahwokwa,

10 aygewata pis adahan nuhwitenten akak piwak, adahan nukamaxten ay piwaku.

11 Hiyawa nah pukuhpaw, nah awna: “Inin amisnavye ayamun giw Kiyavwiye Uhokri. Kuwewanek inin puwivaka wageswe tiyegem adahan mpithene nah giw Kiyavwiye Uhokri.” Bawa ka henema in humaw.

12 Amisnavye pit in ka amisnavyema. Tiyegem kabutenne pit hawata ke puwivakbe. Kabutniki akak amisnavye in hehpekuye ta pit.

13 Mmanawa pisnewa ku pariye kehe nuvituh pahavwite. Pisnewa humawasevun avim ini ku aysaw nah aynete gutunrik nnaguh.

14 Nah kabayhap awaku ku samah pis ka pikiytanisima. Madikte pannu in barewyekuye. Ini nah kuwis hiyak abet nuhiyekemni.

15 Minikwak pis hiyapni ku aysaw nuvituh humaw, ku aysaw nah hamehbetaki pawtak aynte gutunrik nnaguh, ayge nah aymuhwe yuma hiyeg ahiyekten mmahpa naymuhweven.

16 Avit nuvituh humaw pahavwite hiyeg, ayipa pis hiyavun. Avit nah amadga wayk, ayipa pis kuwis hiyak ku samah nayivwi ay. *In ke wotbe* pis kuwis tamekwinbe ayvekuye amadga pikagtan.

17 Kiyavwiye, nah ka aynsima batek ku samah pis avanenekwa ivegminenene pihiyekemni numinuh. Nah ka ik adahan nah pukuhni aysawvut.

18 Awaku in ka aynsima. In ke wotbe nah pukuhnebe kayh, nahme ka hiya nivukuhka madiktema. Hiyawa nah pukuhni ku samah numawkan, heneme in ka madikti.

19 Kiyavwiye, ka aynsima nah aharit adahan pis pisenwa gikakkis hiyeg mbayavye

O Novo Testamento e Salmos na língua Palikur do Brasil; © 2018, Wycliffe Bible Translators, Inc.

gihiyekemnikis. Hawata adahan neras umehekevutnevwi ayguhwa aytakihan nuwntak.

20 Mmanawa igkis suguh pihiyekemni abetvi hiyeg. Igkis mbayha piw.

21 Kiyavwiye Uhokri, nah ka batek aynesnima gikakkis neras hiyeg ku pariye kane batek pikak! Nah ka amava gihiyekemnikis neras ku pariye suguhnap.

22 Nah ka batek gikakkis aynesnima. Avititakwa nuyakni nah ka batek gikakkis. Mmanawa ku pariye hiyeg pivetunyavu hawata igkis nuvetunyavuwata.

23 Kiyavwiye Uhokri, ivegbetanaba nuhiyekemni ba in kabay pit! Uya hikekun adahan hiyepne ba nuhiyekemni inyewatma avigkutavrik ku samah pimawkan.

24 Iwasanaba nudahan nuhiyekemni ba mbeyevye hiyakemniki ayge nibet ku pariye ik adahan keh nah miniw piw. Hawata uya amnih huwithan avigkuw ini kibeyne hiyakemniki ku pariye kane madikti.

Uya mpithan giwkis hiyeg arewhavye

140 **1** Kiyavwiye Uhokri, uya amnih wiwhun giwkis hiyeg mbayavye! Uya mpithan giwkis awaykemni arewhavye.

2 Igkis misakwa ahegbetenenekwa adahan kehne mbayka. Hawata igkis avanenekwa kavusasenenekwa kerka.

3 Gibiykis kewa kaybunebe pahaywotneye. Hawata giwnkis kewa datkabe kane givuyisima.

4 Kiyavwiye Uhokri, uya mpithan ariw mbayavye gidatnikis! Uya wiwhun giwkis awaykemni arewhavye, giwkis neras ku pariye ahegbet adahan nudagahkiswitni piw.

5 Awaykemni kawantiyavye igkis ah tey nudahan, hawata igkis ah akati avigku nuhina. Igkis ahegbeta arakembet nudahan adahan nukamaxwitni.

6 Nahme awna pit: “Kiyavwiye, pisnewa nuwohkiga.” Kiyavwiye, uya amnih timap namnihswan pit.

7 *Kibeyne,* Kiyavwiye nuwohkiga, namnihten detye, pis mpithevun abet kerka.

8 Kiyavwiye, ka ba isaksa mbayavye uti ku pariye gimawkankis. Ka ba isaksa gahegbetawnikis mbeyevyenenwa humaw gitkis.

9 Hawata ka ba isaksa nuvetunyavu matekevunma. Kehnaba ku pariye kakak igkis puwimahun in tuguh givititkiswa akiw.

10 *Ig ka kis dahwa amadga hawkri. Igkis kis* adahan tiket amey tuguh givititkis; adahan igkis padakavepka ta arikut unihmna adahan ka takunima igkis pes ayteke akiw!

11 Hiyeg wasaymavye ka kis kibihwa amadga inin. Hiyeg arewhavye kis adahan igkis wiwhka amadgatak inin.

12 *Kibeyne* Kiyavwiye Uhokri, nah hiyak ku pis avuriw hiyeg tuwatavye hawata neras ku pariye muweknevwi gitkis.

13 Hiyeg ku pariye ihpenevwi piwn igkis inyewa kabayhapnek. Hawata neras ku pariye wadityevwi igkis misakwanek ay pivetun.

Piriyepkawka aygete

141 **1** Kiyavwiye Uhokri, nah humakpi, ba ayta kibehtenwa parak abet nuhawkan! Timapnanuba ku aysaw nah kanumpi!

2 Amavanaba nuviryepkawni kewa iyaygtibe. Inme nuwakuh tarak pimkanit kewa kakanhawkabe pit aygete.

3 Kiyavwiye, uya ayava nah avuriw nuwnuh. Ka ba isaksa nah awnbetnema iwit ku pariye kane ik adahan nah awna.

4 Ka ba isaksa nuyakni kinistasaw adahan kehne mbayka, ine kawnata isaksa nah wew gikakkis arewhavye adahan kehne ku pariye kane wadit payak gikakkis. Mpithan adahan nah ka pahaytima ataknek abetit gifetrakis.

5 Ku pahavwi hiyeg waditye ayta himahun akak tuwatka, ka sam; nah amavin. heneme nah ka amavati mbayavye adahan igkis keh giwantikis nukakuh. Nah nudukwenewa piriyepkawnek gidahankis adahan igkis uti mbeyne.

6 Ku aysaw gikivarakis padakavepkanek avitmintak tivebdi, nikwe hiyegviyenevwi hiyaknek ku nah awna inyewa.

7 Ku samah tiketuka baka in puvehbetaki aritnanyuvwi, hene givitakis padekbetepkanek aranwa gimewkis.

8 Heneme nah, Kiyavwiye, nuwohkiga, nah tiviknene kamaxwenene pivitit. Hawata iveg-

O Novo Testamento e Salmos na língua Palikur do Brasil; © 2018, Wycliffe Bible Translators, Inc.

venene adahan pis mpithamnihun. Ka ba isaksa nah miya.

9 Uya amnih wiwhun ariw tey ku pariye neras mbayavye ahegbete adahan nukamaxwitni. Ariw giteynikis neras kehnevwi mbayka.

10 Kehnaba neras mbayavye igkiswa tuguhe arikut giteynikis akiw, adahan nahme isahptawnek barewvit ariw hawata makniw ariw.

Piriyepkawka adahan ayavasawka

142 **1** Nah kabiman git Kiyavwiye Uhokri adahan amnihswene. Nah ayap git adahan ig parak abet nuhawkan.

2 Madikte arikna nah kamiyavak git hawata nah kinetihwa git amin nuhawkan.

3 Ku aysaw nah bawki, ig hiyak ku pariye amawka nah keh. Avigku ahin ku kiw nah wew nuvetunyavu ahegbeta pahayku tey adahan nukamaxwitni.

4 Nah iveg han kihehavrikut, nah ka hiyap pahavwinema hiyeg ayta hiyakun. Yuma pahavwinema adahan numaptenten, yuma pahavwinema adahan navuriwten.

5 Kiyavwiye, nah kabiman adahan amnihswene pit. Kiyavwiye Uhokri, pisnewa numaptenten. Pisnewa madikte ku pariye numawkan amadga inin.

6 Uya timap namnihswan, mmanawa nah ka hiyak ku pariye nah keh akiw. Uya amnih wiwhun giwkis nuvetunyavu, mmanawa igkis ka aynsima datte mpiyan.

7 Uya amnih wiwhun ariw inin nuhiyvan mbeyne, nahme kabayhapnek abet givahdukawnikis pihiyegavu awaku pis ka pabaysima nukakuh.

Nah kamaxwa pivitit, Kiyavwiye

143 **1** Kiyavwiye Uhokri, timapnaba nuviryepkawni. Timapnaba ku pariye nayapni pit! Kaytwanaba nuwnuh, mmanawa pis inyewa waditye.

2 Ka ba sarayhpenuma, nah pibuk, mmanawa yuma pahavwinema waditye pivetun.

3 Nuvetunya haraksevun. Ig matekevun. Ig paraksevun ariku parakseket misanapnene, *ayge* nah kewa nerasbe ku pariye miyaravyenenwa minikweknene.

4 Inneki keh nah yuma nawaygi akiw. Nuyakni ka aynsima wakaymni.

5 *Ka sam.* Nah kiye barewyevwi hawkri ku pariye mpiyatinene. Hawata nah kiyemina madikte ku pariye pikehni. Nah kawnata miyeh pidatnivyene.

6 Pimkanit nah tarak nuwakuh akak piriyepkawka; kewa waxribe arabyuvye un, nah arabyu piharit avititak nuyakni.

7 Kiyavwiye Uhokri, kaytwanaba nuwnuh kibehtenwa, mmanawa nah kuwis biyukse madikte nukamaxwan! Ka ba ayamwa nuwhu kahadbe nah ka humewvima kewa nerasbe ku pariye muhukwiye gibetitkis miyaravye.

8 Nah kamaxwa pivitit awaku hawkanawa nah timap awnaka amin pamnihra. Nuviryepkawni wagah pimkanit; uya akka nutuh ahin ku pariye amawka nah wew nivigku!

9 Kiyavwiye Uhokri, wiwhnanuba giwkis nuvetunyavu, mmanawa pivititnewa nah uti ayamwaki!

10 Pisnewa nuwohkiga; uya kannuhun keh ku pariye pimawkan. Numawkan pitip humaw kibeyne nukakuh. Hawata adahan ig huwithan avigku ahin inyewatnene.

11 Kiyavwiye, avuriwnanuba ku samah pikaksan nutuh. Hawata awaku pis waditye, uya wiwhun ariw kiyimwiki.

12 Uya pisenwa gihawkankis nuvetunyavu, awaku ku samah pis batek nukakuh; pisenwa gikakkis madikte ku pariye nuharaksetnivwi, mmanawa nah pibuk.

Kabayhanay Kiyavwiye Uhokri adahan matakaki

144 **1** Kabayhanay Kiyavwiye Uhokri, numaptenten. Ignewa ahegbetan adahan kerka. Hawata ignewa kannuhun ker.

2 Ignewa numaptenten. Ignewa nubiskekri. Ignewa nayemwekri. Hawata ignewa namnihten. Ig mpithamnihun kewa pahak arabbe, nah kamaxwa avitit gimapthani. Ig kumadukasa nawwotunyevwi nutuh.

O Novo Testamento e Salmos na língua Palikur do Brasil; © 2018, Wycliffe Bible Translators, Inc.

3 Kiyavwiye, pariyeki hiyeg ta pit, adahan
pis kiyegi hene? Ig amadgaya inin, ig ka ari-
knawnama adahan pis iki pihiyekemni ta git.
4 Hiyeg amadgaya inin ig kewa kamayg-
viyebe puhka; gidehetni in kewa anmaptibe
mpiyevye.
5 Kiyavwiye, muhuknaba inuriktak. Daxna-
ba waxribdi imuwadminene adahan in isahkis
sariyan.
6 Awahkisnaba ugugune. Hawata ibakha-
naba neras nuvetunyavu. Havisnigkis akak
piyaka kahadbe igkis bisikbetwikis.
7 Taraknaba piwak inuriktak numkanit! Uya
amnih wiwhun ariwntak ini un amihawni, ariw
neras nuvetunyavu gidatnikis!
8 Mmanawa igkis ka awnati inyewatma.
Hawata igkis wasaymaw. Igkis awna ku giwn-
kis inyewa, bawa in he wasaymkanewa.
9 Kiyavwiye Uhokri, ta pit nah paknek
pahat nukune avat. Nah tesnek hebek ma-
dikawkunene arim payak nuvanuh adahan
kabeyhene piw.
10 Pisnewa iki kabayka git ikivarat. Hawata
pisnewa wiwh pibuk Davi ariwntak miyaka.
11 Uya amnih wiwhun giwkis nuvetunyavu
arewhavye; ariw nawwotunyevwi gidatnikis.
Igkis wasaymavye. Igkis ka awnati iwit inye-
watma. Igkis awna ku giwnkis inyewa, bawa
in he wasaymkanewa.
12 Numawkan ukamkayuvwi awaykemni
humawnek kewa amutribe kane aramusi-
ma, egkisme tinogben humawnek kewa ini-
be awakur ku pariye barewha ikivarat givin
pitatkigtak.
13 Adahan abeyhekri waxni misakwa ki-
vunenekwa akak arakembet axka. Kahadbe
amadga umata, uvigvu muwtoh kan ka ayn-
sima gukamkayhkis.
14 Marihwa pak kibihwa ka aynsima, ma-
rihwa pak tino ka matiswati kan. Hawata ma-
rihwa yuma kanmakiman adahan wakaymniki
avigku ahin.
15 Ka aynsima kabayka gidahankis naw-
wotunyevwi ku pariye kadahanyevwi madikte
inin! Ka aynsima kabayka gidahankis hiyeg
ku pariye kadahanye Kiyavwiye Uhokri kewa
giwohkigabe!

Kabayhanay Kiyavwiye Uhokri takunipti

145 1 Nuwohkiga, nukivara, nah kine-
tihwanek amin pikiytani adahan
avanenekwa. Nah kabayhapnek takunipti.
2 Mpuse hewkevye nah kabayhapnek
hawata nah kibenhapnek adahan avane-
nekwa.
3 Ig Kiyavwiye Uhokri ka gikiytanisima. Ig
kis adahan ig kabayhaka kihaw. Pariyeki hi-
yeg ik adahan pukuhpa ku samah ini gikiy-
tani?
4 Kiyavwiye, mpuse igti kinetihwanek
amin pabay gitkis gikamkayuvwikis. Madik-
te hiyeg kabayhapnek amin ku samah pis
ka pannusima.
5 Igkis awnanek amin ku samah piw ka
nikiytanisima. Nahme ivegminenekwa nuhi-
yekemni amin ini pannivwi kane nibewisima
ku pariye pikehavn.
6 Igkis awnanek amin pikehni akak pidatni,
nahme kaytwanek giwnkis: “Henewa, ig ka
gikiytanisima.”
7 Igkis awnanek amin ku samah pis ka
pabaysima. Igkis paksapnek akak avat amin
ku samah pisnewa kibeyne.
8 *Henewatbaki!* Ig Kiyavwiye Uhokri ig-
newa kibeyne, ig ka gamnihrasima; ig ka
dagawnaw pahayenema adahan, ig ahegbet-
nenekwa adahan wamnihten.
9 Ig Kiyavwiye kibeyne gikakkis madikte
hiyeg. Ig avuriw akak gavigsaki madikte ku
pariye gikehavanviyene.
10 Kiyavwiye Uhokri, madikte ku pariye
pikehavanviyene kabayhapnek. Igkis pihi-
yegavu kamaxwenvwi pivitit igkis kabayhap-
nek takunipti.
11 Igkis madikte kinetihwanek amin ku
samah pikumadukan ka nikiytanisima. Igkis
akkanek gitkis hiyeg ku samah pis ka pidat-
nisima.
12 Kahadbe madikte hiyegviyenevwi hiyak-
nek ini pannu kane nidatnisima mmanawa
pis kumadukigkis kabayntiwa akak madikte
pikiytani.
13 Pikumadukan in yuma akavuska, yu-
mahwata amaksemni. In dahwa adahan
avanenekwa. In ka matiswati. Pis ukivara

O Novo Testamento e Salmos na língua Palikur do Brasil; © 2018, Wycliffe Bible Translators, Inc.

adahan avanenekwa. Ig Kiyavwiye Uhokri avanenekwa keh ku pariye gikaksan wot. Ig ka gamnihrasima gikakkis madikte ku pariye gikehavanvu.

14 Ig amnih gihiyegavu ku pariye abet matekbetka. Ig diyuhkis gawaygikis neras ku pariye tuguhavye gihiyekemnikis.

15 Madikte ku pariye ivegnenevwi amadga hawkri ivegbet givitit. Igme iki gimanakis ahawkanavriknawa gimawkankis.

16 Akak madikte gabay ig woka giwak ig keh ku samah umawkanwiy wixwiy ku pariye aynenevwi amadga hawkri.

17 Madikte ku pariye ig Kiyavwiye Uhokri keh in wadit. Ig ka gabaysima.

18 Ig kennesa gihumwakis madikte ku pariye amnihswenevwi git, neras ku pariye amnihswenevwi git avititakwa giyaknikis.

19 Gitkis madikte ku pariye ihpenevwi giwn ig iki ku pariye gimawkankis. Ig timap gamnihswankis hawata ig amnihgikis.

20 Ig Kiyavwiye Uhokri avuriw madikte ku pariye batekyevwi gikak. Heneme ig pisenwanek gihawkankis madikte hiyeg mbayavye.

21 Nah avanenekwa kabayhanek Kiyavwiye. Numawkan madikte hiyeg kabayhanek Kiyavwiye Uhokri Barewvitye adahan avanenekwa!

Kabayhanay Kiyavwiye Uhokri amnihkevutne

146 **1** Kabayhanay Kiyavwiye Uhokri! Numawkan madikte nuhiyekemni kabayhap, Kiyavwiye!

2 Nah kabayhapnek ku samah naymuhwan ayivwi. Nah paknek adahan kabeyhene nuwohkiga ku aysaw nah kote miyate.

3 Ka yi muwaka iki yikamaxwan givititkis ikivaratviyene ihtikekne. Ine givititkis awaykemni, mmanawa igkis ka dehwevyema. Hawata igkis ka ik adahan amnih ariknawnama.

4 Ku aysaw igkis miyarap, igkis diyuhe waykekut. Abetwata ini hawkri madikte gihiyekemnikis sabuke.

5 Ka aynsima kabayka gidahan pahavwi ku pariye amevene kabayka giwntak Jakó giwohkiga, igi ku pariye iki gikamaxwan givitit Kiyavwiye Uhokri,

6 ku pariye en akivara, waxri akak parahwokwa akivara, akak madikte ku pariye misekwenevwi nivit! Ig Kiyavwiye avanenekwa keh ku pariye gikaksan.

7 Ig giminatakkis neras ku pariye amepkarempu. Hawata ig iki axka gitkis ku pariye mativwevyevwi. Ig Kiyavwiye Uhokri keh kamaxkarempu isahptaw.

8 Hawata ig keh motavye hiyap. Ig Kiyavwiye wagahkis gawaygikis neras ku pariye tuguhavye gihiyekemnikis hawata ig batek gikakkis hiyeg ku pariye wadityevwi.

9 Ig Kiyavwiye mpitha nawwotunyevwi ku pariye misakwa avit uwaxig. Ig amnih madankunovwi gikakkis migenavye, heneme ig keh hiyeg mbayavye gahegbetawnikis ka kawih.

10 Ig Kiyavwiye ikivaratnek adahan avanenekwa. Jerusalém, piwohkiga kumadukanek yuma nimaksemni. Kabayhanay Kiyavwiye Uhokri!

Kabayhanay Kiyavwiye Uhokri kane gidatnisima

147 **1** Kabayhanay Kiyavwiye Uhokri! In kabay adahan wis pak avat adahan kabeyhene uwohkigawiy. In barewe hawata in wadit adahan wis kabayhig.

2 Ig Kiyavwiye Uhokri kannikasene Jerusalém akiw. Ig iwavavevye gihiyegavu akiw, ku pariye kamaxavepka avitit nawenyewa waxri.

3 Ig makniwa ku pariye kuwisnene mabimnebdi gihiyekemnikis. Hawata ig piyih gibuskanakis.

4 Ig gannivwi ahegbete aysaw akebi warukmebdi amawka humaw amadga hawkri. Hawata ig kanumgikis akak mpuse giwkis.

5 Uhokri, uwohkigawiy, ig ka nesima. Ig ka gidatnisima. Ka ik adahan wis aheh gihiyekemni.

6 Ig Kiyavwiye Uhokri kannikasa hiyeg tuwatasewnevwi, heneme ig tikisbeta waykborit hiyeg mbayavye.

7 Paknay avatman adahan kabeyhene Kiyavwiye Uhokri. Tesnay akak hebek adahan kabeyhene uwohkigawiy.

O Novo Testamento e Salmos na língua Palikur do Brasil; © 2018, Wycliffe Bible Translators, Inc.

8 Ignewa awasava en akak ukuhne adahan waykisne muwok avitit waxri hawata adahan hiyankisne pamatka avit waxribdi imuwadminene.

9 Ig iki puwikneviyene gimanakis hawata ig ikap kuhivraviyano gukamkaykis ku aysaw egkis kabiman.

10 Ku pariye aydha Kiyavwiye Uhokri kawki kawayma detyevwi ine kawnata suwtatma kibokayevwi,

11 Heneme, neras hiyeg ku pariye kiyathenevwi giw hawata kamaxwenevwi avitit gamnihra, *nerasnewa gaydhetni*.

12 Kabayhanay Kiyavwiye, yis jerusalemyenevwi! Kabayhanay Kiyavwiye Uhokri, yis siyawhyenevwi!

13 Mmanawa ig iki adatni paytwempu avinum hawata ig iki kabayka givitkis hiyeg ku pariye misekwenevwi ayge.

14 Ig avuriw pasamraki giyegbikis hiyegviyenevwi ku pariye misekwenevwi akigbimna giwaxigkis. Hawata ig ikap hiyegviyenevwi akak fahin pi kabaytenene.

15 Ig Kiyavwiye awna pahat iwit, in danuh kibehtenwa muwapuw ku kit gimawkan.

16 Ig keh huweg tuguh kuhogbad kewa mawrube. Hawata ig keh sariyan tuguh kewa hewbe.

17 Ig awahkis muwok kiseviye tiphawnene; yuma pahavwinema hiyeg ik adahan amava akeswih ku pariye ig awahkis.

18 Ayteke ig he awnevi, madikte mehwa akiw. Ig keh mayg uvuvuka akiw. Un sigis akiw.

19 Ig Kiyavwiye akka giwsavan gitkis Jakó gihiwhivwi hawata ig iki gikumadukan gitkis madikte izhaewyenevwi.

20 Ig ka keh hene gikakkis pahabunema nawenyevwi nawwotunyevwi; ignes nawenyevwi nawwotunyevwi ka hiyak gikumadukan. Kabayhanay Kiyavwiye Uhokri!

Kabayhanay Kiyavwiye Uhokri, pahakte hawkri

148 **1** Kabayhanay Kiyavwiye Uhokri! Yis inurikyenevwi, kabayhanay Kiyavwiye Uhokri ayge inurik!

2 Kabayhanay Kiyavwiye, madikte yis giwatnivwi ahj, madikte yis gisuwtatavu inurikyenevwi.

3 Kamuw akak kayg, kabayhanay Kiyavwiye! Madikte yis warukmebdi kabutniyevwi, kabayhanigbay hawata.

4 Amawka inurik ku pariye pi inutenene kabayhig hawata akak madikte un ku pariye aygenene.

5 Amawka madikte kabeyhenekuye Kiyavwiye giw, mmanawa ignewa humawasevgikis madikte akak giwnnenwa.

6 Ig ibekhevgikis amun mpuse giwetrikis adahan igkisme misakwa avanenekwa ayge; ka ik adahan igkis ayguhwa ariwntak ini giwetrikis akiw.

7 Yis amadgayavu wayk, kabayhanay Kiyavwiye Uhokri ay amadga inin: yis impiyenevwi nopsadminene ahakwayavu un payak gikakkis madikte ku pariye aygenevwi amihawni parahwokwa.

8 Kabayhanay Kiyavwiye, ugugune akak muwok tiphawnene, huweg akak ukuhne hawata akak kamaygviye, madikte yis ariknebdi ku pariye ihpenevwi giwn!

9 Kabayhanay Kiyavwiye, yis waxribdi akak waxri imuwadnene, ahavwi akak ahakubdi ku pariye kewyovwi!

10 Kabayhanay Kiyavwiye, madikte yis puwiknebdi huwivrenevwi akak kahayotnavye. Kabayhanay Kiyavwiye, yis kuhivraviyene ku pariye amarapnene akak yis puwiknebdi ku pariye kawapnene!

11 Kabayhanay Kiyavwiye Uhokri, yis ikivaratviyenevwi hawata madikte hiyegviyenevwi, kumaduknevwi yikak yis madikte ku pariye wewikisnevwi ihiyegat.

12 Kabayhanay Kiyavwiye, yis takwaviye gukakkis himanoviyo, kiyavwiyegben payak gikakkis bakimnayh!

13 Amawka madikte kabeyhenekuye Kiyavwiye giw, mmanawa ignewa pi kiyatte giwkis madikte nawenyevwi uhokrivyene! Gikiytani in avitmin madikte ku pariye ay amadga inin hawkri hawata aynte inurik.

14 Ignewa wagahkis gidahan gihiyegavu gikiytanikis kahadbe igkisme kabayhig. Ki-

O Novo Testamento e Salmos na língua Palikur do Brasil; © 2018, Wycliffe Bible Translators, Inc.

beyne, wixwiy gihiyegavu izhaewyenevwi, wixwiy ka uvigawiysima git. Kabayhanay Kiyavwiye Uhokri!

Kabayhanay Kiyavwiye Uhokri akak nukune avatman

149 **1** Kabayhnay Kiyavwiye Uhokri! Paknay git Kiyavwiye nukune avatman. Kabayhanay Kiyavwiye Uhokri abetnewa givahdukawnikis gihiyegavu kamaxwenevwi.

2 Bateknay yimin, hiyegviyenevwi izhaewyenevwi, gidahan ner ku pariye yihumten. Misakwanay bateke yimin, hiyegviyenevwi avitya Jerusalém, awaku yis kakivara.

3 Kabayhanay giw akak kayka, hawata abetimpi ini ku samah yis kabeyhene giw, tesnay sabbug akak hebek.

4 Mmanawa ig Kiyavwiye bateke gimin gikakkis gihiyegavu; ig kiyathasa tuwatasewnevwi akak isahptawka.

5 Hiyawa gihiyegavu kamaxwenevwi givitit batekyekuye giminkis akak ini gisahptawnikis. Ayge amadga gilitakis hiyawa igkis peknekuyes akak gibetkikis.

6 Adahan igkis kabayha Kiyavwiye Uhokri akak avat inuriktak, ayme giwakukis giwanakis pebkaknano guyawi.

7 *Akak ini gavankis akak egu giwanakis,* igkis matakanek givetunyavukis hawata igkis hiyapkisnek gitkis hiyegviyenevwi ku pariye kane kumadukasewkere git Kiyavwiye Uhokri.

8 Igkis kamaxavenek gikivaravukis, igkis wanakminevgikis akak xen kehka akak sivari kane awinisima.

9 Igkis hiyak gikakkis avigkutavrik ku samah Kiyavwiye Uhokri ikakse gidahankis amadga gannasan. Henewatbaki ig Kiyavwiye Uhokri ikinek gihiyegavu gikiytanikis. Kabayhanay Kiyavwiye Uhokri!

Kabayhanay Kiyavwiye Uhokri

150 **1** Kabayhanay Kiyavwiye Uhokri! Kabayhanigbay ariku givin! Kabayhanay gidatni, ku pariye yis hiyap inurik.

2 Kabayhanay Kiyavwiye adahan barewyevwi annut ku pariye gikehni. Kabayhanay inin gikiytani kane aynsima.

3 Kabayhanay Uhokri akak tohompetman. Kabayhanigbay akak agigman kimsaku hawata akak hebek.

4 Kabayhanay Kiyavwiye akak teska sabbugyan hawata akak kayka. Kabayhanigbay akak hebek hawata akak aramtem.

5 Kabayhanay Uhokri akak agigman biwhka. Kabayhanigbay kihaw akak agigman biwhka kimanpunene.

6 Madikte amadgayavu inin ku pariye ivegnenevwi, kabayhanay Kiyavwiye Uhokri! Kibeyne gidahan Kiyavwiye Uhokri.

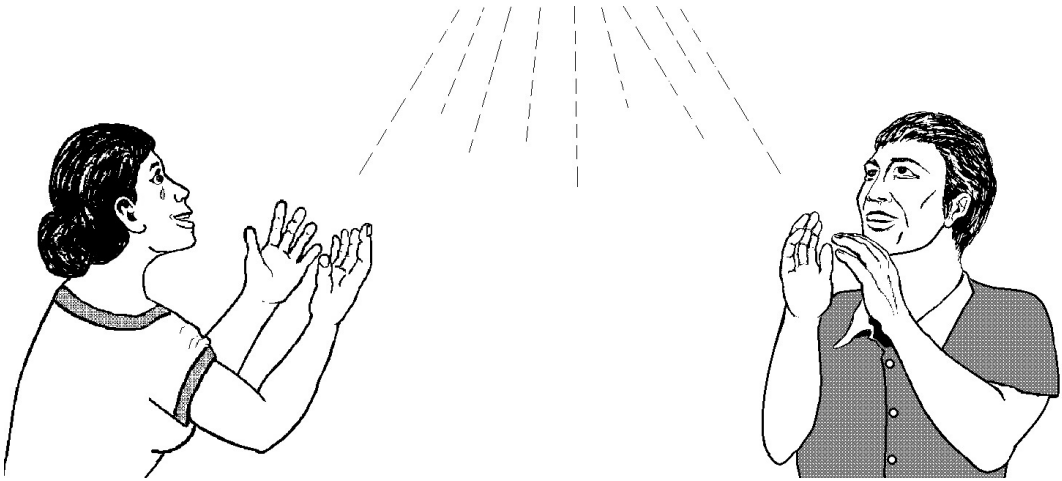

O Novo Testamento e Salmos na língua Palikur do Brasil; © 2018, Wycliffe Bible Translators, Inc.